Uersoris expositio in summulas logice Petri hispani cū textu eiusdem.

Eiusdem Petri hispani libellus par uoꝝ logicalium nuper inuentus.

In opus Petri hispani in uer' orisq; in id commētaria lauda tionis emēdationisq; epistoia.

Petrus de sancto Ioanne. Ioanni Pardo. Salutem.

SEpenumero a me petieras: ut Versoriū nostrū una cum magistri Petri hispani ubi exigitur itersertum textum: quem tibi magnopere aiebas placere: tran scribēdum curarem e meo: quoniam propter mirā eius raritatem uenalis nusq̄ inueniret': nec recusaras quo mi nus pro eo q̄uis magnū precium: dūmodo eum haberes im penderem. Ego uero cum tibi cuperē celerrime satisfieri: nec librarium iuenirem: qui ita breui de bonis notis se expeditu rum polliceretur: imprimendum curaui: quo & celerius & emendatius: qua in re plurimum laboris ego consumpsi: & pulchrioribus notis eum hēres: simul: & si tu id nō curabas: multo uilius eum emeres: de cuius ꝟtutibus nihil attinet me plura dicere: præsertim apud eum cui tam sit notus: uides ut omnia que ab Aristotele de logica sunt cōscripta præter po steriores analeticos: quos hic cōsulto omisit: quæ quidem ab illo nō satis explicate sunt dicta ab hoc dici q̄ dilucidissime: ut mihi non Petrum hispanum: sed Aristotelē explanare uo luisse uideatur. Plures alias affert utilitates: que & tibi: ut di xi: sūt notæ: & aliis eius studiosis ita placebūt, ut ex omnibus qui in hoc genere scripserint neminē huic nostro existiment anteferendum. Vale.

¶ Textus summularum logice Magistri Petri Hispani cum Versoris parisiensis doctoris perspicacissimi interposita expositione.

Iste est tractatus summularũ Magistri Petri Hispani in quo ipse compẽdiose determinat de his que ĩ libris logice Aristotelis. Boetij: ⁊ Porphirij plene ɔtinent. Et dr̃ iste liber summularũ p̃ similitudinẽ ad summã proprie dictã. Est. n. summa ꝓprie dicta magnus numer⁹ resultãs ex aggregatione pluriũ paruoꝝ numeroꝝ. ⁊ trãsumptiue p̃ similitudinem ad summã ꝓprie dictã. aliq̃s liber in quo est aggregatio pluriũ tractatuũ particulariũ vel capituloꝝ dicitur summa: ⁊ summula est diminutiuũ a summa sic accepta sm̃ trãsumptionẽ. ⁊ q2 iste liber breuis est ⁊ cõpendiosus: ideo vocat̃ summula: ⁊ diffinit̃ sic. Sũmula ẽ q̃dam breue cõpendiũ in breui ⁊ generali cõprehẽdẽs illa que in libris logicalibus diffuse ⁊ in spẽali tractant̃. Et dicit̃ Petri hispani ad denotãdum cãm efficientẽ hui⁹ tractatus. Ipse. n. hũc tractatũ extraxit a libris Aristotelis: ⁊ alioꝝ logicoꝝ: ⁊ per hoc patet titulus huius libri. Est. n. titulus nominatio libri sm̃ oẽs vel aliq̃s suarũ causarum.

Primo sciendũ q̃ huius libri: sicut ⁊ alioꝝ sunt q̃tuoꝝ cause. s. causa efficiẽs mãlis formalis ⁊ finalis. Causa aũt efficiẽs dicta est. Et eius causa mãlis siue subiectũ attributionis: sicut etiã totius logice ẽ argumẽtatio que nihil aliud est q̃ quedã ꝓcessus rõnis nostre d notitia noti ad ignoti notitiã: ⁊ capit̃ ibi rõ in p̃dicta diffinitione. vt capit ab Isac: quã sic diffinit: q̃ est aĩe nostre itelligibilis vtus faciẽs currere cãm in causatũ. Et q̃ argumẽtatio sit subm̃ huius sciẽtie sic ꝓbat̃ rõne. q2 conditiones subiecti attributiõis cõueniũt argumentationi respectu hui⁹ scie. ĝ ipsa est subm̃ attributõis huius scie. vnde tres sunt cõditiões subti attributiõis. Prima est: q̃ illud sit p̃ncipali⁹ cõsideratũ in scia cui⁹ est subm̃. ⁊ iõ passiões subiecti ⁊ p̃ncipia: ⁊ ptes subiectiue ⁊ itegrales que cõsiderant̃ rõne subti: ⁊ nõ p̃ncipal'r nõ hñt rõnem subti. Scd̃a ɔditio est q̃ oĩa cõsiderata in sciẽtia cui⁹ est subm̃ habeãt reductionẽ ad tale subm̃: ⁊ sub eo cõtineant̃ q̃tũ ad rõnẽ formalẽ suã: ⁊ modũ ɔsiderãdi. Un̄ aliq̃ reducũtur ad subm̃: vt p̃ncipia ei⁹: aliq̃ vt passiões ⁊ aliq̃ vt ptes subiectiue vel itegrales. Tertia ẽ: q̃ tale subm̃ sit adeq̃tũ scie: cui⁹ est subm̃: ita q̃ sub tali rõne formali in nulla alia scia cõsideret̃: s3 q̃ tale sit sibi ꝓpriũ sub tali formali rõe.

Secundo sciẽdum q̃ subm̃ octo modis dr̃. Primo modo pro obiecto alicui⁹ potentie. vt color dicitur subm̃ visus. i. obiectum. Scd̃o modo p̃ famulo alicuius dñi: vt famulus dicit̃ subiectus suo dño. Tercio mõ p̃ corpore posito sub alio: vt fundamẽtũ dicit̃ subiectum parietis. Quarto mõ p̃ subiecto accidentis: vt paries est sub3 albedinis. Quinto p̃ subiecto ꝓpõnis: vt hõ est aĩal. Sexto p̃ subto ꝓprie passiõis: vt hõ est subiectu3 risibilis. Septimo pro subijcibili vel iferiori respectu alicui⁹ supioris: vt hõ respectu aĩalis. Octauo p̃ subiecto attributiõis. de quo mõ est hic p̃ncipal'r ꝓpositũ: ⁊ describitur sic. Subm̃ est cui⁹ cõpleta ⁊ pfecta notitia itendit̃ in scia: cui⁹ est subm̃: ⁊ sub cui⁹ rõne formali oĩa tradita in illa scia cõsiderant̃: ⁊ ad ipm̃ hñt attributionẽ ⁊ ordine3: q̃ modi in his versib⁹ notant̃. Obiectũ: verna: situ3 sub: c ⁊ q̃d iheret. Q̃d prius est copula ꝓprij logical'r ifra. Quo simul ars heret: sunt his subiecta quaterna.

Tertio sciẽdũ q̃ duplex ẽ cã finalis. s. itrinseca ⁊ extrinseca. Unde finis eius intrinsecus est pfecta ⁊ cõpleta cognitio sui subiecti. s. argumẽtatiõis: ⁊ hoc q̃tũ ad sua p̃ncipia partes ⁊ ꝓprietates: sicut ⁊ in q̃libz sciẽtia speculatiua finis ꝓpinquus est pfec cognitio sui subiecti. Sed eius finis extrinsecus est cognitio omniu3 aliarũ scientiarũ que p argumẽtationẽ acquirunt̃. Et iõ cũ oĩs scia nostra sit bonũ ⁊ pfectio ipsius aĩe excedẽs in pfectione oĩa bona corporis: seq̃tur q̃ logica per quã oẽs alie sciẽtie acq̃runt̃ est vtilis ⁊ necessaria. Unde bonitas rei: ⁊ vtilitas attendunt̃ ex parte sui finis.

Quarto sciendũ q̃ causa formalis hui⁹ tractat⁹ est duplex. s. forma tractãdi: ⁊ forma tractat⁹. Forma tractãdi est suus modus procedendi qui est quadruplex. s. diffinitiuus: diuisiuus. ꝓbatiuus. ⁊ ratione nostri exemploꝝ positiuus. Cuius sufficiẽtia sic habetur: nã omnis modus ꝓcedendi in aliqua sciẽtia: aut est de bene esse: aut est de necessitate doctrine. Si p̃mũ. sic est q̃rtus modus: qui est exemploꝝ positiuus. Si scd̃m hoc est dupliciter: aut se tenet ex parte scie tm̃: ⁊ sic est argumẽtatiuus: aut se tenet ex pte rei scibilis ⁊ hoc ẽ etiã dupliciter: q2 aut notificat ipm̃ scibile q̃tu3 ad sua eẽntialia ⁊ sic est modus diffinitiuus: aut notificat illud q̃tũ ad ptẽs: ⁊ sic est diuisiuus. Et forma tractat⁹ est diuisio libri per tractatus: ⁊ tractatuũ per capl'a. ⁊ capl'oꝝ per ptes: ⁊ ptiũ per lectiones. Unde in hoc libro sunt septẽ tractat⁹ p̃ncipales. Primus est de enũciatiõe correspõdẽs libro periermenias: Scd̃s est de vniuersalib⁹ correspõdẽs libro p̃dicabilium Porphirij. Tertius est de p̃dicamẽtis correspõdẽs libro p̃dicamẽtoꝝ Aris. Quart⁹ est de sillogismo simpl'r correspondẽs libro p̃oꝝ. Quintus est de locis dialecticis correspondẽs libro thopicoꝝ. Sext⁹ est de fallacijs correspondens libro elẽcoꝝ. Septimus est de p̃us logicalib⁹ ɔsiderans de aliq̃b⁹ ꝓprietatib⁹ terminoꝝ. s. de suppositionib⁹: de relatiuis: de appellationib⁹: ampliationib⁹: restrictionib⁹: ⁊ de dictionib⁹ sinchategorematicis. qui tractat⁹ nõ correspõdet alicui spẽali libroꝝ logice. sed est extractus a diuersis libris. Et l3 via doctrine ille tractat⁹ sequat̃ tractatũ fallaciaꝝ: tñ ordine nature d3 imediate seq̃ tractatũ p̃dicamẽtoꝝ: q2 ibi determinat̃ de passionib⁹ terminoꝝ icõplexoꝝ: ⁊ sic p3 titulus cause: ⁊ diuisio huius tractat⁹. Et si queraẽ cui pti phie scia libri subordinat̃: rñdet̃ sermocionali q2 logica est sciẽtia tractans de sermone.

Sed cõtra p̃dicta arguit̃ p̃mo sic. Iste liber est tm̃ vna summula: igit̃ male noiat̃ summule in plurali numero. ¶ Secũdo sic: aĩa est subiectũ sciẽtie huius libri: q2 est subiectũ cuiuslibet scie: igit̃ nõ argumẽtatio. ¶ Tertio sic. Sciẽtia est habit⁹ cõclusionis: sed argumẽtatio non est cõclusio: igit̃ de ipsa non est sciẽtia nec est subiectũ. ¶ Quarto sic: prius nunq̃ reducit̃ ad posterius: sed p̃ncipia subiecti p̃cedũt ipm̃: igit̃ nunq̃ hñt reductionẽ ad ipm̃ vt dictũ est prius. ¶ Quinto sic. finis logice est pfectio aĩe cu3 sit finis cuiuslibet scie. ergo pfecta cognitio argumẽtationis non est hic finis: cu3 illa cognitio sit effectus anime cõsequens suũ esse completum.

Ad argumenta. Ad p̃mũ dr̃ q̃ si ɔsideret̃ iste liber vt est vnus totalis tractatus hñ dr̃ summula i singulari: sed si ɔsideret̃ vt cõtinẽs plures ptiales tractat⁹ hñ dr̃ summule in plurali. ¶ Ad secũdũ dicit̃. q̃ licet aĩa sit subiectũ inhesiõis cuiuslibet sciẽtie capiẽdo subiectũ pro subiecto accidẽtis: non tñ est subiectũ attributionis eius de quo solũ est hic ad ꝓpositu3. ¶ Ad tertiũ dicit̃. q̃ de ɔclusione tm̃ est scientia directe tãq̃ de obiecto ꝓprio eius: sed tñ idirecte est sciẽtia

de subiecto conclusionis: ⁊ de eius predicato de pñci. s ⁊ partibus eiusdē subiecti: modo lȝ orgumētatio nō sit cōclusio tñ: tñ vt designat̄ p modū icomplexi pōt eē subm vel p̄dicatū ꝯclōnis. ¶ Ad q̄rtū dr̄: ꝙ licet pncipia subiecti fm suū esse nō habeāt reductionē ad subiectū: tamen possunt reduci ad ipm quon tū ad rōnem considerandi: ⁊ isto modo p[illegible]eriora sunt. ¶ Ad quintum negatur consequētia: ⁊ causa est. qꝛ licet pfecta cognitio orgumtatōis sit ipsomet pfectio sine effectus aie. tñ bene eē pōt perfectio eius accidētalis: ⁊ pōt pficere ipsam in ordine ad suū finē vltimū: qui est summo felicitas. ideo.

¶ Tractotus pimus de enūciatione siue ꝓpositiōe icipit.

Dialectica est ars artiū. scientia scientiarum ad omnium methodorum principia viam habens. Sola. n. dialectica probabiliter disputat de principijs omnium aliarum scientiarum.

¶ Postq̄ dictū est de causis hui⁹ libri ⁊ titulo ei⁹. hic ꝯñr accedēdū est ad mām eius. In p̄ncipio aūt huius auctor p̄mittit ꝓhemiū: ⁊ qꝛ in ꝓhemio qlibet auctor debet reddere auditorē beniuolū docilē ⁊ attētū: ideo rōne huius auctor p̄ondit excellentiā. vtilitatē: ⁊ ordinē hui⁹ sciē rōne eui⁹. p̄mo diffinit dialecticam dicēs ꝙ est ars artiū ⁊c. In qua diffōne ostendit̄ excelletia eius: cuȝ dicit̄. Ars artium. Et tangit̄ vtilitas ei⁹ qñ dr̄. Ad oium methodorū p̄ncipio viam habēs: ꝓ cuius diffōnis itellectu.

Primo sciēdūȝ est ꝙ ars dupl'r accipit̄. vno mō specialr̄ vt ab Aristotele diffinit̄ ꝙ est recta ratio rerū a nobis factibiliū: ⁊ sic est vnus habit⁹ itellectualis ab alijs distinctus: ⁊ hoc modo diuidit̄ per septē artes mechanicas que cōtinent̄ his versib⁹. Lana: nemus: miles: nauigatio: rus: medicina. His ars fabrilis ꝯiūgit̄ mechanice sunt. Et dicunt̄ iste artes mechanice. qꝛ faciūt intellectū mechari. i. cōmiscen cū rebus exteriorib⁹ ⁊ alienari a suo ꝓpria opatione que est speculatio. Alio modo sumit̄ ars general'r vt diffinit̄ a Tullio, vt ē collectio plurium p̄ceptoꝝ in vnū finē tendētium: ⁊ hoc modo est qdam supius ad sciam ⁊ ad artē ꝓprie dictaȝ: ⁊ hoc mō ponit̄ in diffōne dialectice: ⁊ rōne cui⁹ p̄mo ponit̄ ars q̄ȝ scientia: ⁊ nō capitur special'r vt opponit̄ sciētie: qꝛ sic opposita ponerentur in eadem diffinitione.

Secundo sciēdū est ꝙ ars general'r capto sub se cōprehēdit plures habitus itellectuales: ⁊ nō est vnus habitus itellectualis ab alijs distinctus. Unde qnq; sunt habitus vel v'tutes itellectuales qb⁹ nō cōtingit falsum dicere. s. Sapiētia. Sciētia. Intellect⁹. Prudentia: ⁊ Ars. quoꝝ sic habet̄ sufficiētia. qꝛ ois habitus intellectualis: vel est speculatiuus vel practicus. si speculatiuus hoc est tripl'r. vel dicit cognitionē p̄ncipioꝝ ⁊ cōclusionū simul: ⁊ sic est sapiētia: vel p̄ncipioꝝ tm̄: ⁊ sic est itellectus vel cōclusionū tm̄: ⁊ sic est scia. Uel sic. ois habit⁹ ē speculatiu⁹ vel practicus Si speculatiu⁹ hoc ē dupl'r. vel circa p̄ncipia. vel circa ꝯclōnes. Si 2ᵐ sic est scia. Si p̄mū hoc est dupl'r: vel circa p̄ncipia demonstrationū: que sunt p̄ncipia cognoscēdi s[illegible]ctus: vel circa p̄ncipio reꝝ que sunt p̄ncipia quo ad esse: ⁊ sic est sapiētia. Si sit practicus ē dupl'r: vel circa agibilia: ⁊ sic est prudētia que sic describit̄. Prudētia est recta ratio rerū a nobis agibiliū vel circa factibilia, ⁊ sic est ars. Unde sapiētia est cognitio de p̄mis causis ⁊ p̄ncipijs ꝯplexis rerū. Sȝ itellectus est habitus p̄ncipioꝝ idemōstrabiliū. Sciētia vō est habit⁹ conclusiōis firmus cert⁹ ⁊ euidēs p demōstrationē acqsitus. Et omnes isti habit⁹ aliquo modo continent̄ sub arte generaliter dicta. qꝛ in quolibet est collectio pluriū p̄ceptorum vel regulorū ad vnū finē tendētiū. Ex quo pȝ ꝙ sub arte accepta general'r continent̄ septē artes liberales. qꝛ ille cautinent̄ sub sciētia: que sunt Grammatica. Logica. Rhetorica. Musica. Arithmetrica. Geometria: ⁊ Astrologia. Tres p̄me dicunt̄ triuiales: q̄si tribus vijs in vnū finē tendētes. qꝛ grāmatica cōsiderat de sermone ꝯgruo vel icōgruo. Logica vō de sermone vero vel falso. Rhetorica de sermone ornato vel iornato. Et sic ꝓcedunt in cognitionē sermonis. Alie dicūt̄ q̄driuiales: q̄si q̄tuor vijs in vnū finē tendētes. s. in cognitionē quātitatis: qꝛ arithmetrica est de q̄ntitate discreta nō cōtracta. s. de numero: Musica est de quātitate discreta contracta ad sonū. Geometria de quātitate cōtinua non cōtracta. Astrologia de quātitate continua cōtracta ad motū. Unde omnium liberaliū artium sic pōt haberi sufficiētia. Omnis ars liberalis est circa sermonē vel circa quātitatē. si p̄mūȝ sic est tripliciter vel circa sermonē cōgruum vel icongruū: ⁊ sic est grāmatica: aut circa sermonē verum vel falsum: ⁊ sic ē logica: aut ornatū vel iornatum: ⁊ sic est rhetorica. si circa quantitatē hoc est dupliciter: vel circa quātitatem continuam vel discretam. si 2ᵐ hoc est dupliciter aut circa eaȝ simpl'r ⁊ non ꝯtrā: ⁊ sic est arithmetrica que est de numero in cōi. vel est circa q̄ntitatē discretā ꝯtrā ad sonū: ⁊ sic est musica que ꝯsiderat de numero sonoꝝ. si p̄mū hoc est dupliciter: aut est circa eā simpliciter nō ꝯtrā ⁊ sic est geometria. aut circa ipsam ꝯtrā ad motū: ⁊ sic est astrologia. vñ versus: Gra. loquit̄: dya. vera refert. re. vbo colorat. Mus. canit: ar. numerat: geo. pōderat: as. colit astra. Iste aūt artes dicunt̄ liberales triplici de causa. Prima qꝛ antiquitus solū liberi ⁊ nobiles ꝯsueuerūt eas studere. Scōa qꝛ liberāt hāies eas studētes a curis mūdanis. Tertia. qꝛ ordinant̄ ad opa per aīam tm̄ exercenda: qꝛ aīa libera est respectu corporis: ideo iste artes dicunt̄ liberales. Artes vō mechanice dicunt̄ potius seruiles: qꝛ ordinant̄ ad opa p corpus exercēda corpus aūt seruit aīe. Et dicunt̄ ille liberales artes alia de causa: qꝛ libere informāt itellectū nostrum sine aliqua difficultate: ⁊ per hoc physica ⁊ metaphysica que nō libere informant intellectū nō dicunt̄ liberales: qꝛ metaphysica est de nimis eleuatis supra intellectum. in physica est de nimis immersis materie.

Tertio sciēdū ꝙ methodus accipit̄ dupliciter. vno modo ꝓprie put est breuis ⁊ recta via cito ad terminū ducēs. Alio modo trāsumptiue ⁊ similitudinarie: ⁊ sic est scientia compēdiose tradita cito ducens in cognitionē sui subiecti: ⁊ hoc modo capit̄ in ista diffinitione quā dicit̄: ꝙ logica habet viā ad principia omniū methodoꝝ sensus est oium sciētiarū: ⁊ valet per hoc ad illarum principia: quia considerat de argumētatiōe per quā ingrimus de principijs oium sciētiarū: ⁊ qꝛ nulla scientia ab ista docet modū arguendi ꝓbabiliter. ideo sola dialectica disputat de principijs aliorū scientiarum.

Quarto sciendūȝ ꝙ dialectica dupl'r accipit̄. Uno modo generaliter pro tota logica. Alio modo spāliter solū pro illa pte logice que tradit̄ in libris thopicoꝝ. hic aūt diffinit̄ pro tota logica: tñ sub noīe sue ptis. logica enī ꝓbabil'r disputat rōne sue ptis: qꝛ illud qḋ ꝯuenit parti etiā aliquo modo ꝯuenit toti g'ra partis. ⁊ sic patet diffinitio dialectice: ⁊ quō hic capit̄. s. communiter.

Sed cōtra hanc diffinitionē p̄mo arguit̄ Ars est de factibilib⁹ a nobis eū sit recta rō rerū a nobis factibiliū. sȝ logica nō ē de factibilib⁹ a nobis: ergo nō est ars. ¶ Scōo sic: modus sciēdi nō est scia: sed logica est modus sciēdi: ergo logica nō est scia. ¶ Tertio sic. ille genitiuus artiū siue sciarū denotat excellētiā logice ad alias sciētias: cuȝ omnis genitiuus pluralis numeri

reflexus sup suu nominatiuu singularem iportat excellē-ciam: s3 logica nō est excellētior alijs scientijs cum multe sint excellētiores ipsa: vtputa scia de metaphisica. g͂ rc.
¶ Quarto arguit sic. logica est qdam methodus. ergo si doceat viā ad pncipia: seqt͂ q͛ docebit viā ad pncipia sui ipsi?: qd ē icōueniēs. ¶ Quinto arguit. pncipia sciaꝝ sūt p se nota. g͂ logica nō valet ad cognitionē illoꝝ pncipioꝝ.

Ad rationes. Ad pmū istoꝝ dr͂ q͛ licet ars spāliter capta sit de factibilib⁹ a nobis. nō tn̄ ars genē alr̄ capta: τ illo mō capit͂ hic: τ sic logica bene est ars. ¶ Ad scdm dr͂ q͛ logica dupl͛r accipit͂. vno mō p psecta argumētatiōis cognitione: q̄ dr͂ logica docens: τ sic dr͂ sciētia: nec est modus sciēdi. Alio mō p vsu argumētatiōis: quo vtimur in alijs scientijs: qui vsus dicit͂ logica vtens: τ sic est modus sciēdi: τ nō est scientia pprie dicta. ¶ Ad tertiū dr͂ q͛ logica nō ē excellētior in dignitate oībus alijs sciētijs: τ in pfectiōe: est tn̄ excellētior ceteris in vsu sui subiecti: τ applicatiōe eius ad acqrēdū alias scias. ¶ Ad q̄rtū dr͂ q͛ de rōne argumentatiōis p quā possum⁹ ingrere de pncipijs logice est q͛ logica valet ad ingrēdū sua pncipia: sm̄ q͛ argumētatio est īstrumētū sciēdi. Argumētatio. n. in vniuersali cōsiderata ē subiectū logice: τ in pticulari bene est īstrumētū ad ingrendū de pncipijs eius. ¶ Ad qntū dr͂ q͛ licet pncipia scientiarū sint p se nota sm̄ se: tn̄ qnq3 sunt ignota quo ad nos: τ sic ex parte nostri argumētatio valet ad cognitionem eorum.

¶ Et ideo in acqsitione sciētiarū dialectica d3 eē prior. Dicit͂ aūt dialectica a dia qd est duo: τ logos qd est sermo: vel lexis qd ē ratio: q̄si duoꝝ sermo vel ratio. s. opponētis τ respōdētis in disputatiōe. S3 q2 disputatio nō pōt hri nisi mediāte sermone: nec sermo nisi mediāte voce: nec vox nisi mediāte sono. Vis. n. vox ē son⁹. idō a sono tanq̄ a priori ichoandū est.

¶ Postq̄ petrus hispanus posuit diffinitionē dialectice: τ pbatōez vnius partis eius. in qua diffōne ostēsa est excellētia τ vtilitas hui⁹ sciētie. Hic ɔ̄sequēter ostēdit ordinē huius sciētie ad alias: τ iterpretationē hui⁹ nominis dialectica. ¶ Ad reddēdū auditorē hui⁹ sciētie docilē τ atētū ostēdit de quo: τ quo ordine sit in hac sciētia cōsiderādū. Ratione aūt p̄ime ifert vnū correlariū dicens: q͛ dialectica in acqsitione aliarum sciētiarū dicit͂ eē p̄or. Cuius ratio est. q2 pncipia oīum aliarū scientiarū: τ etiā ɔ̄clusiones acqruntur p argumētationē: sed logica cōsiderat de argumētatione τ docet modū arguēdi. ergo debet p̄us acqri q̄3 alie sciētie. ideo in acquisitione debet esse p̄or.

Primo sciēdum q͛ vna sciētia dr͂ eē p̄oralia dupl͛r. Uno modo ordine nāe τ pfectiōis. τ sic sciētie reales p̄cedūt logicā: τ ratio est. q2 ordine nāe scie ordinant͂ sicut τ sua subiecta: s3 ens reale p̄us est ente rōnis. g͂ scie reales: vt physica τ metaphysica: q̄ sunt de ente reali p̄cedūt logicā: q̄ ē de ente rōnis: τ sil͛r alias scias rōnales vt sunt grāmatica τ rhetorica. Alio mō vna scia dr͂ prior alia ordine doctrine. τ quo ad nos: τ hoc mō itelligit͂ q͛ logica est p̄or alijs sciētijs. Ideo notāter dr͂ q͛ nō sit p̄or simpliciter: sed in acqsitione: eo q͛ dicat͂ p̄us acqri alijs scientijs que per argumētationem acquiruntur.

Secundo sciēdū q͛ auctor ponit iterpretationē huius nōis dialectice: qd pōt dupl͛r deriuari. vno mō pōt dici a dia qd scribit͂ p i. latinū qd est de: τ logos sermo: τ ycos sciētia: q̄si scientia de sermone. Alio modo a dyas p y. grecū qd est duo: τ logos sermo: τ ycos sciētia: q̄si sciētia de sermone duoꝝ. s. opponētis τ respōdētis licet. n. idē possit arguere τ respōdere: τ p se facere disputationē: tn̄ hoc est inq̄tū ipse tenet locū duoꝝ. Ex hoc patet q͛ hic nō accipit͂ dicitur put tm̄ valet sicut pfert͂ vel pdicatur: sed vt tantū valet sicut derium.

Tertio sciēdum q͛ in hoc libro icipiēdū est determinare de sono tanq̄ a cōmuniori in hac sciētia cōsiderato. Cui⁹ rō est. q2 logica cōsiderat de argumentatione tanq̄ de pprio τ adequato subiecto ei⁹: τ de disputatione que fit mediāte argumētatione. s3 argumētatio nō potest fieri nisi mediante sermone: nec sermo nisi mediante voce: nec vox nisi mediāte sono. ideo a sono tanq̄ a communiori icipiēdū est. q2 cōmunior est oībus istis.

Quarto sciēdum q͛ dupl͛r pōt fieri argumētatio siue disputatio. Uno mō mentaliter quādo homo disputat p seipm cōsiderādo: τ talis disputatio potest fieri sine vocib⁹ τ sermone. Alio modo vocaliter: τ talis pprie est disputatio: quasi duoꝝ putatio. nā talis semper est iter opponentē τ respōdētem: τ ita non potest fieri nisi mediāte sermone: τ in hoc habet͂ ordo huius scientie ad alias: τ iterpretatio huius nōis dialectica: τ de quo sit terminandum: τ a quo sit incipiendum.

Sed contra p̄dicta primo arguitur. Grammatica debet p̄ius acquiri q̄3 logica: cum logicus p̄supponat significationē terminoꝝ: τ modū congrue loquendi qui per grāmaticā habet͂. ergo grāmatica p̄or est in acqsitōe. τ non logica. ¶ Scdo arguit͂. Plures medici acqsiuerūt sciā3 medicie aū īuētionē logice τ etiā multi qui nō habuerūt logicā: ergo logica nō est p̄or i acqsitione aliaꝝ sciaꝝ. ¶ Tertio. Sonus τ vox ab ore aīalis eque cito pferunt͂: ergo son⁹ nō p̄cedit vocē. igit͂ vox non fit mediāte sono. ¶ Quarto sic. Idē nō d3 ɔ̄siderari in diuersis sciētijs. s3 sonus ɔ̄sideraf͂ in physica: ergo nō d3 ɔ̄siderari in logica. ¶ Quinto sic. q̄litas est p̄or q̄3 sonus cū sit genus soni: ergo magis icipiēdū est a q̄litate q̄3 a sono.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr͂ q͛ duplex est grāmatica. s. positiua τ regularis. positiua est cognitio que est de significatis terminoꝝ et regulis grāmatice nō cognoscēdo causas eoꝝ: τ ista bene p̄cedit logicā. sed nō est scia pprie dicta: sed quedā cognitio impfecta. S3 grāmatica regularis est cognitio ppter qd regulaꝝ grāmaticaliū: qua cognoscunt͂ pbatiue τ per cās. τ talis hī est scia τ nō pōt acqri aū logicā nisi impfecte: cū acqrat͂ per argumētationē que p logicā cognoscit͂. ¶ Ad scdm dr͂ q͛ licet tales medici acqsiuerūt medicinā impfecte per quādā argumētationē nālē factā. s. nāli cognitione intellectus: qui est nāliter discursiuus: nō tn̄ pfecte acqsiuerūt eā τ per argumētationē artificiose factā: q2 nō habuerūt artē arguēdi: τ inde fuit q͛ iciderūt in errorē. Et sil͛r dicēdū est de alijs sciētijs que nō acqrunt͂ pfecte sine argumētatiōe de qua est logica. ¶ Ad tertiū dr͂ q͛ licet sonus nō p̄cedat vocē sm̄ tpe: tn̄ hī p̄cedit sm̄ nām: τ i rōne pncipij formalis: τ iō vox fit mediāte sono i genere cause formalis τ nō efficientis. ¶ Ad q̄rtū dicit͂. q͛ idē sub diuersis rōnibus pōt in diuersis sciētijs ɔ̄siderari: s3 nō sub eadē rōne. modo sonus in physico ɔ̄sideraf͂ vt passio rei nālis: τ in logica vt est signū ɔ̄cept⁹ mētis: iō diuersis rōnib⁹ hic τ ibi ɔ̄sideraf͂. ¶ Ad qntū q͛ qualitas est cōmunior sono sm̄ p̄dicatiōnē: nō tn̄ vt est signum cōceptus mētis: q2 non significat ɔ̄ceptū nisi vt est in sono. τ sub illa rōne sonus hic ɔ̄sideraf͂: τ licet etiā sonus nō sit signū cōceptus nisi vt est in voce: q2 tn̄ est primū genus vocis oportuit hic de ipso determinare.

¶ Sonus est qcqd pprie ab auditu pcipit͂. Dico autem pprie: q2 licet homo vel campana audiat͂: hoc non est nisi per sonum eius.

¶ Postq̄ petrus hispa. posuit phemiū suū: hic ɔ̄sequēter

aggredit tractatū: et qr in illo p̄ tractatu: cui⁹ enūciatio subiectū determinat de noīe et vbo: eo q̄ sūt ptes enūciationis: et in eoꝝ diffinitionibus ponit vox: cuius sonus est genus. ideo auctor p̄mo determinat de sono ipm diffiniēdo. Sonus est qcqd auditu ꝓprie et per se percipitur.

Pro cui⁹ intellectu p̄mo sciēdū est q̄ sensibile in cōmuni dicit illud qd aptū natuz ē sentiri: et diuidit in sensibile p se et p acciñs. Sensibile p se est qd p se imutat sensum. et nō rōne alicui⁹ accidentis: sicut color p se: et nō rōne alicui⁹ accidētis ei⁹ imutat visū: et sapor gustū. Sensibile p acciñs est: qd nō rōne sui: sz rōne alicui⁹ accñtis ei⁹ imutat sensum: sicut cāpona imutat auditū nō rōne sui: sed rōne soni eius q sibi est accñs.

Secundo sciēdū q̄ sensibile per se iterū diuidit in sensibile cōe et ꝓpriū. Sensibile cōe est qd a plurib⁹ sensib⁹ sentiri pōt: sicut ista qnqz: magnitudo: numer⁹. motus figura: ges que dicunt cōia. nō qr ab oīb⁹ sensibilib⁹ pcipiant: sz a plurib⁹. Sz sensibile ꝓpriū ē qd ab vnico sensu sentiri pōt. sicut color est ꝓpriū obiectū visus: sicut ꝓpriū sensibile: et son⁹ ꝓpriū obiectū auditus: et odor olfactus: et sapor gustus. et q̄litates tangibiles: q̄ sunt calidū. frigidū humidū et siccū sunt ꝓpriū obm tactus.

Tertio sciēduz est q̄ sensibile in cōi: vt pz ex p̄dictis est gen⁹ soni: et illud dz itelligi in sua diffōne cū dr qcqd pcipit. i. aliqd pceptibile vel sensibile: qr pcipitur in illa diffōne dicit aptitudinē et nō actū. et sic illa pars diffōnis soni ponit loco gn̄is. Deinde ponit p se ad drīam sensibiliū p acciñs. qr vt dcm̄ est son⁹ est sensibile p se: et dr ꝓprie ad drīam sensibiliū cōmuniū. qr son⁹ ē sensibile ꝓpriū auditus. et subiūgit ab auditu ad drīam ꝓprioꝝ sensibiliū alioꝝ sensuū. et sic itellect⁹ diffōnis est: q̄ son⁹ ē sensibile p se: et ꝓpriū audit⁹: et meli⁹ sic diffinit p suū gen⁹ ꝓpinquū qd ē sensibile q̄z p suū gen⁹ remotū: qd est q̄litas sēsibil' vt diffinit ipz Biridan⁹: et posset ēt ista diffō ꝓbari: qr tres ↄditōes bone diffōnis sibi ↄueniūt. igit ē sufficiēs.

Quarto sciēdū q̄ tres sunt ↄditōes bone diffōnis. Prima est q̄ diffō dz ↄuenire oī contento sub diffinito. Scd̄a est q̄ ↄueniat soli diffinito: et rō harū cōditionū ē: qr diffinitio cōponit ex genere et drīa ꝓpa diffiniti: sz illa drīa ↄpetit oī ↄtēto sub diffinito et soli diffinito. qr cōuertit cū ipso: ideo diffō dz ↄuenire oī et soli. Tertia cōditio est q̄ diffō dz sufficiēter explicare nām diffiniti: et facere ipz differre a quolibz alio. Ratio est. qr nām rei sufficiēter explicat p gen⁹ et drīam q̄ dicūt p̄mā potētiaz et vltimū actū nāe rei. diffō aūt fit ex genere et drīa: et rōne drīe ꝓprie facit diffinitū differre a quolibet alio. Iste aūt tres ↄditōes ↄueniūt diffōni soni: vt ꝓbat̄ idueñe. igit est sufficiēs. ¶ Sciendū vlteri⁹ q̄ q̄druplex est diffō. s. qditatiua: descriptiua: causalis: et qd noīs. ¶ Diffō qditatiua est oratio qd ē eē rei significās p eēntialia: vt hō ē aīal rōnale et mortale. ¶ Diffō dścriptiua ē oratio qd ē eē rei sdicās p accñtalia: vt hō est aīal gressibile bipes. ¶ Diffō cālis ē q̄ dat̄ p cās. s. efficiētē vel nālē: vt ira ē accēsio sanguis qd car. ¶ Diffō qd noīs ē orō significās qd p nomē sportat̄ sic vacuū dr spaciū non repletū corpe: posē tū repleri: sz qr diffō cadit sub p̄ma opatiōe itellect⁹. iō sciēdū q̄ tres sūt opatiōes itellec⁹. p̄ma ē simpliciū apphensio. scd̄a ē ↄpō vel diuisio. tertia est discursus et rōcinatio.

Sed cōtra p̄dicta p̄ arguit̄. Ōis diffō ē falsa in q̄ p̄dicat̄ vle vl'r sumptū: sz sic ē ī ista. Sonus ē qcqd: nā qcqd est signū distributiuū icludēs nām sue distributiōis. igit̄ diffō ē male posita. ¶ Scd̄o sic. Audibile nō ē de eēntia soni: sz accñs ei⁹. igit̄ son⁹ cū pcipiat̄ p auditū p aceñs pcipit̄ ab auditu: et nō p se. ¶ Tertio sic Ōis mot⁹ ē sensibile cōe: vt pz ex p̄dictis: sz son⁹ ē qdā motus cū sit mot⁹ aeris refracti: vt dr in de aīa. q̄ son⁹ est sensibile cōe: et sic in ista diffōne male ponit̄ ꝓprie. ¶ Quarto arguit̄ sic. Nullū obm potētie passiue dz diffiniri p potentiā cui⁹ est obm cū ipm sit p̄us et noti⁹ ipsa potētia: sz sonus ē obm audit⁹ q est potētia passiua. igitur. ¶ Quinto sic. Silentiū ꝓprie et p se pcipit̄ ab auditu. qr nō pcipitur ab eo p aliqd accidēs nec ēt pcipit̄ ab alijs sensibus q̄z ab auditu: igit̄ diffō ↄueīt silētio. igr̄ nō ↄueīt soli sono diffinito.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄ q̄ qcqd ē signuz distributiuū: sz tn̄ ibi nō tenetur distributiue: sz īfinite: et tm̄ valet qcqd pcipit̄. i. id qd ē pceptibile. q̄ nō ibi p̄dicat̄ vle vl'r sumptū. ¶ Ad scd̄m dr̄: q̄ lz audibilitas sit accñs ꝓpriū soni: nō tn̄ est sibi accidēs cōe qd ↄtingit adesse vel abesse: iō sibi bn̄ ↄuenit p se sicut ꝓpria passio cōuenit p se suo subīto. ¶ Ad tertiuz dr̄ q̄ licz son⁹ q̄tū ad suū māle dicat̄ mot⁹ aeris qr semper multiplicat̄ cū motu aeris: tn̄ quantū ad suū formale nō est mot⁹ localis: sed est q̄litas causata ex violenti fractione aeris vel alicui⁹ alteri⁹ medij. ideo nō est sensibile cōe. ¶ Ad quartū dr̄ q̄ obiectū potētie passiue non diffinit̄ a priori et qditatiue p potentiā cui⁹ est obiectū: tn̄ bn̄ diffinit̄ per ipsam a posteriori et descriptiue. et hoc qn̄ potentia est nobis obiecto notior sicut est in ꝓposito. ¶ Ad quintum dicit̄ q̄ licet silētiuz pcipiat̄ priuatiue ab auditu. i. per carentiam soni: non tamē positiue et per se sicut sonus: ideo non sibi competit presens diffinitio.

¶ Sonoꝝ alius vox: alius nō vox. Sonus vox idē est qd vox. Unde vox est sonus aīalis ab ore ꝓlatus nālibus īstrumētis formatus. Naturalia aūt instrumenta qbus vox format̄ sunt hec: guttur: lingua: palatū et quatuor dentes: et duo labia et pulmo. vn̄ versus: Instrumenta sunt nouem: guttur: lingua palatum: Quatuor et dentes pulmo: et duo labia simul. Sonus nō vox est ille qui gn̄at̄ ex collisione corporū inaīatoꝝ vt fragor arboꝝ: strepit⁹ pedū.

¶ Premissa diffinitione soni: hic cōsequēter auctor ponit diuisionē eius ip̄m diuidēdo p sonū vocē et sonū nō vocē: Cui⁹ diuisiōis rō est: qr oīs son⁹ fit ex violēti fractiōe aeris vel alicui⁹ corpis: vel igit̄ in tali fractiōe fit formatio vocis ab ore aīalis cū nālib⁹ instrumētis: vel fit ex pcussione corpoꝝ sine tali formatione. Si p̄mo sic est sonus vox. si scd̄m sic est sonus nō vox. Et pōt ista diuisio ꝓbari per cōditiones que ↄueniūt bone diuisioni.

Primo sciēdum q̄ tres sunt ↄditiōes bone diuisionis. Prima est q̄ mēbra debēt esse opposita qd debet itelligi q̄ sint opposita: vel formal'r vel v̄tual'r: sic q̄ aliquo mō icludāt modos ↄdictionis oppositos: qr in his que diuidunt̄ vel distinguunt̄ iter se semp vnū includit aliquo mō negationē alteri⁹. Scd̄a est q̄ mēbra diuisionis nō debēt excedi a diuiso: sed debēt cūrre totam nām ipsi⁹ diuisi siue ptāte: sic q̄ nihil cōtineat̄ sub diuiso qd nō sit in aliq̄ mēbroꝝ diuisionis. Tertia est q̄ illa mēbra sil' sumpta nō excedāt diuisum sz cū eo ↄuertant̄. Sz iste tres ↄditiōes in p̄dicta diuisiōe repiunt̄: vt pōt facile declarari: iō ipsa est sufficiēs. Et est p̄dicta diuisio gn̄is in suas spēs qr diuisuz equal'r et vna diffinitiōe dr̄ de mēbris diuidētib⁹. Et licet son⁹ vox sit pfectior et p̄or via pfectionis q̄z sonus nō vox ex pte ꝓprie nature et pfectiōis et speciei: nō tamen respectu soni in cōmuni: sed se hn̄t equal'r.

Secūdo sciendum q̄ vox dicit̄ sonus ab ore aīalis ꝓlatus naturalibus īstrumētis formatus. Et ibidē ponit̄ sonus loco generis: et ponit̄ ab ore aīalis ꝓlatus ad differentiā soni facti ex pcussione duoꝝ corpoꝝ.

et ponitur naturalibus instrumentis formatus ad differentiam tussis et sternutationis et multorum sonorum qui fiunt ab ore animalis: et tamen non formantur naturalibus instrumentis, ideo non sunt voces. Unde in formatione vocis novem instrumenta requiruntur scilicet guttur: lingua: palatum: quattuor dentes: pulmo duo labia. Et licet plura requirantur in consonatione vocis tamen ista sufficiunt ad debitam formationem tanquam instrumenta propinqua.

Tertio sciendum quod quadruplex fit formatio vocis. Primo enim per respirationem fit attractio aeris ad pulmonem. Secundo aeris attracti circa pulmonem ingrossatio. Tertio fit aeris ingrossati reverberatio ad arteriam vocalem in qua expulsione causatur sonus. Quarto fit soni in aere repercussio et debita distractio et formatio cum plectro lingue ad palatum et ad dentes: et ex diversa percussione causatur diversitas vocis: et per defectum huius soni facta ab ore animalis sine tali formatione cum naturalibus instrumentis non sunt voces. Et hec generatio vocis explicatur in diffinitione eius que sic ponitur in secundo de anima: quod est repercussio aeris respirati ab anima ad vocalem arteriam cum imaginatione significandi.

Quarto sciendum quod sonus non vox est ille qui causatur ex collisione corporum inanimatorum: ut fragor arborum: strepitus pedum. Et est collisio mutua percussio duorum corporum adinvicem: et dicitur collisio ex con quod est simul et lesio: et ponitur hic loco generis. Dicitur corporum inanimatorum quantum ad modum faciendi sonum, quia non oportet quod talia corpora sint inanimata secundum substantiam, quia fragor arborum: et percussio manuum: sunt soni non voces: et fiunt a corporibus que sunt animata secundum substantiam, sed sunt inanimata quantum ad modum operandi quia faciunt talem sonum: ut sunt corpora dura: et non ut sunt animata.

Sed contra predicta arguitur primo. Nulla forma simplex est divisibilis, sonus est forma simplex, igitur male dividitur. ¶ Secundo, sonus tube et instrumentorum musicalium est quedam vox cum habeat continuationem melodiam et articulationem que sunt proprie passiones vocis et tamen non fit ab ore animalis cum naturalibus instrumentis, ergo contra diffinitionem vocis. ¶ Tertio sic. homines edentati et quedam aves carentes labiis et dentibus faciunt vocem: et tamen non habent instrumenta prius enumerata, ergo ad formationem vocis non requiruntur predicta instrumenta. ¶ Quarto sic. in fractione panni vel papiri fit sonus non vox: et tamen ille non generatur ex mutua collisione, id est percussione duorum corporum inanimatorum, igitur. ¶ Quinto sic. tussis est sonus non vox: et tamen non fit ex percussione duorum corporum inanimatorum, ergo contra diffinitionem.

Ad argumenta. Ad primum dicitur quod nulla forma simplex est divisibilis in partes integrales et quantitativas: quia caret talibus: tamen bene est divisibilis in partes subiectivas: sicut genus in suas species et hoc modo hic dividitur sonus in species eius. et licet illud membrum sonus non vox sit quoddam incomplexum includens negationem, tamen ponitur ad circumloquendum unam speciem positivam et incomplexam defectu nominis simplicis sibi impositi. ¶ Ad secundum dicitur: quod licet voces tube et ceterorum instrumentorum dicantur voces transumptive et similitudinarie: eo quod per similitudinem participant predictas passiones vocis: non tamen sunt voces proprie. ¶ Ad tertium dicitur quod homines edentati et aves formant quadammodo voces indistincte et imperfecte: non tamen voces dictas bene distinguunt propter defectum illorum instrumentorum. ¶ Ad quartum dicitur quod licet in fractione panni non est formaliter mutua percussio duorum corporum, tamen ibi est equivalenter quantum ad suum effectum que est subita et violenta fractio aeris que potest fieri per subitam subtractionem partium talis corporis. ¶ Ad quintum dicitur quod licet in tussi non fit percussio corporum inanimatorum secundum substantiam eorum: tamen sunt ibi corpora inanimata quantum ad modum operandi, quia non fit ibi aliqua formatio vocis secundum aliquam virtutem cognoscitivam anime.

¶ Vocum alia significativa: alia non significativa. Vox significativa est illa que auditui nostro aliquid representat: ut homo equus vel gemitus infirmorum qui significat dolorem. Vox non significativa est illa que auditui nostro nihil representat ut bu ba baf.

¶ Postquam auctor premisit divisionem soni et diffinitiones membrorum: hic consequenter subdividit illud membrum de quo est sibi ad propositum, scilicet sonus vocem aliud membrum relinquens quia suo proposito non deservit. Et dividit vocem in significativam et non significativam. Cuius divisionis ratio est: quia omnis vox se obiicit intellectui, vel ergo aliquid representat intellectui tanquam signum alterius, vel solum representat seipsam: et non est signum alterius significati. Si primum est vox significativa. Si secundum est vox non significativa. Et non est ista divisio generis in suas species, sed subiecti in accidentia. accidit enim voci quod secundum se accipiatur: et ut signum alicuius significati. nec iste sunt essentiales et formales differentie vocis: sed accidentales.

Primo sciendum quod vox significativa est illa que auditui aliquid representat. et intelligitur quod representat aliquid tanquam significatum cuius cuius ipsa est signum. Signum autem: ut dicit Tullius est quod offert se auditui aliquid relinquens intellectui: ideo talis vox mediante auditu aliquid representat intellectui quod fit hoc modo: quia vox ordinata ad significandum cum sit quidam sonus per se se obiicit auditui et per auditum species vel similitudo illius vocis presentatur intellectui. per quam speciem intellectus cognoscens impositionem vocis ad significandum cognoscit: et accipit speciem significati talis vocis: et sic mediante auditu representat intellectui suum significatum.

Secundo sciendum quod vox significativa duo includit. Primum est materiale: quod est ipsa vox. Secundum vero est formale: quod est virtus significandi et representandi actualiter suum significatum que virtus sibi provenit per institutionem et ordinationem ad significandum. per hoc enim quod ipso imponitur ad aliquod significatum: et efficitur signum eius. accipit virtutem representandi actualiter illud significatum: et hec virtus quandoque vocatur significatio habitualis: quia habetur ab ipsa voce tanquam forma a materia: et quandoque ratio significandi: quia est ratio et causa propter quam vox est significativa. Et datur ipsi voci quandoque per ordinationem primi imponentis: quia ordinat vocem ad suum significatum et non ad aliud. quandoque vero venit per ordinationem que fit ab instinctu nature que instigat et inclinat animalia ad formandum voces presentantes suos effectus. Ex quo patet quod ad vocem significativam requiritur primo quod habeat significatum aliud a se: cuius ipsa est signum. Secundo requiritur quod habeat ordinationem ad tale significatum vel secundum placitum vel secundum instinctum nature.

Tertio sciendum quod licet quinque sint obiecta propria sensuum particularium sicut supra visum est, tamen quia vox percipitur per auditum magis imponitur ad significandum conceptus et affectiones anime quam obiecta aliorum sensuum ab auditu. Cuius ratio est, quia voces sunt in potestate nostra: et possumus formare ipsas cum voluntate. et variare secundum multas vias non autem possumus formare ad placitum nostrum obiecta aliorum sensuum: utputa colores vel sapores. ideo vox est magis conveniens ad significandum conceptus anime: et ad hoc quod fiat significativa quam cetera sensibilia.

Quarto sciendum quod vox non significativa est que nihil auditui representat: quod sic intelligitur: nihil representat preter seipsam per modum signi: licet bene aliquid representet per modum rei sicut buff et boff que non representant. Si tamen ille voces proferantur indignanter: vel cum asperitate vocis possunt significare derisionem vel aliquem affectum mentis: et essent interiectiones: sed quando proferuntur sine speciali signo in gestu corporali: vel in modo proferendi: sic sunt non significative: et per hoc potest divisio vocis et diffinitiones membrorum eius.

Sed cōtra pdicta pmo arguit. In bona diuisioe membra diuisionis nō debēt excedere diuisuz: sz significatiuū excedit vocē cū multa sint significatiua que nō sunt voces sicut est circulus ante tabernaz: ergo ista diuisio non valet. ¶ Scdo sic. ois vox representat animal cuius est illa vox. ergo vox nō significatiua aliqd auditui nostro. epresentat. ¶ Tertio sic. vox se non obycit itellectui: sed tm̄ auditui. Sed auditus nō apprehēdit significatū vocis: igit vox significatiua nihil auditui representat. ¶ Quarto sic. ois vox fit cum itentiōe significandi: vt patet in secūdo de aīa. ergo ois vox est significatiua. ¶ Quinto sic. omne subiectū alicuius ppositionis est nomen: 7 per ɔ̄ns vox significatiua sed buff 7 baff. bene sunt subiecta ppositionis. vt dicendo buff est vna vox. ergo tales sunt noīa: 7 per ɔ̄ns sunt voces significatiue.

Ad argumenta. Ad pmū dicitur q significatiuuz in cōi bene excedit vocē: nec est mēbrū huius diuisionis: sed significatiuū vt est adiectiuum vocis: 7 tantū valet sicut vox significatiua nō excedit vocē: 7 isto modo hic itelligitur. ¶ Ad scdz dicit. q licet vox nō significatiua repsentet aīal sicut effectus suā causam: nō tamē sicut signū suū significatū cui ipanit ad significādū: de q̄ repsentatione est hic ad ppositū. ¶ Ad tertiū dīcq licet vox significatiua nō p se obyciat itellectui: tū sē obycit ex ɔ̄nti mediāte auditu: q2 p auditūz repsentat suā similitudinē: 7 ex ɔ̄nti significatū itellectū. ¶ Ad quartū dicit: q in scdo de aīa solū pncipal'r intelligitur de voce significatiua: 7 p analogiā de nō significatiua. vnde nō opz q diffinitio analogi p qualibet sui parte ɔueniat cuilibet mēbro diuisionis sed sufficit q cōplete cōueniat pmo 7 fm alias partes alys. ¶ Ad qntū dicitur q buff pōt esse subiectū ppositionis: non q habeat significatū sz solū put ab itellectu capit loco vni⁹ vocis ad significādū iposite talē vocē impfectā: 7 tūc tenet nāl'r.

¶ Vocuz significatiuarū alia significat naturaliter: alia ad placituz. Vox significatiua naturaliter est illa que apud oēs hoīes idez repsentat: vt latratus canū: gemitus infirmoꝝ. Vox significatiua ad placitū est illa que ad volūtatē pmi istituētis aliqd repsentat: vt homo.

¶ Postq̄ auctor posuit diuisionē vocis in cōmuni: 7 diffinitiones partiū eius: hic cōsequēter subdiuidit vocem significatiuā dicēs: q vocū significatiuarum quedā significat ad placitū: 7 quedā naturalr. Cui⁹ ratio est: q2 omnis vox significatiua habet ipositionem 7 ordinē ad suum significatū. vel ergo talis significatio fit fz istinctū nature, 7 sic est vox significatiua naturalr: vel fm placituz impo nentis: 7 sic est vox significatiua ad placitū.

Primo sciendū q vox significatiua naturalr est illa que apud oēs hoīes idem significat vt gemitus ifirmoꝝ. Cuius ratio est. q2 talis vox ordinatur ad significādū 7 repsentandū suū significatū per istinctū nature: que iclinat aīal ad formādū talē vocē: 7 ad exprimēdum suas affectiōes: vtputa ad exprimēdū iraz: famē: tedīū vel gaudiū: 7 sic de alys: 7 q2 natura est eadem apud oēs: 7 eodē modo iclinat aīalia ad explicāduz suas passiones. iō vox significatiua nāliter idez repsentat apud oēs. sed significatiua ad placitū nō significat idez apud oēs: sz solū apud illos q nouerūt eius ipositionē ad significādū.

Secundo sciēdū q vox significatiua nāliter: 7 vox significatiua ad placitum q̄drupl'r differunt. Primo in platione. q2 vox significatiua nāliter non pfecte formatur: neq pfertur ppter ipetum passiōis que ipedit hominē ad debite pferendū. Sed vox significatiua ad placitum est debite plata 7 formata. Secūdo differūt ex parte significatiōis. q2 significatiua naturalr apud oēs idem representat. alia vō nō: sed tm̄ apud illos qui cognoscūt eius impositionē. Tertio differūt ex parte significati. q2 significatiua naturalr significat affectōes 7 passiones appetitus. alia vō significat cōceptum intellectus. Quarto ex parte cause sue ordinatōis ad significādz. q2 significatiua naturalr ordinatur ad significādū ab instinctu nature. alia vō fm placitū imponentis.

Tertio sciendū est q vox significatiua ad placitum est illa que ad placitū pmi ipōnētis aliqd representat. Unde differūt volūtas 7 placitum. q2 volūtas est potētia volitiua: vel actus eius qui icipit ab itra. 7 terminatur ad extra. s. in bonū cognitū: sed ecōtra placitum noīat actū volūtatis qui icipit ab extra 7 terminat ad intra. i. icipit. a re cognita: 7 terminat ad volūtatem. Et q2 vox significatiua ad placitū imponit ad significādū rem que ɔcipit ab aīa. 7 illa cognitio pmo venit ab extra. ideo magis ppue dr significare ad placitū q̄ ad volūtatem.

Quarto sciendū q cū res psentat sensui mediante sensu generat suā similitudinē in aīa. 7 per illā similitudinez anima format itra se cōceptū rei quem postea vult exprimere: ppter qd impanit vocē ad significandū talē ɔceptū: 7 mediāte ipso rē ɔceptā: 7 ideo apd pferētē vox pmo significat ɔceptū: sz apud audiente pmo repn̄tat rē ɔceptā. Un̄ ipa ppue nō significat ɔceptū tm̄: nec rē tm̄. sed rez 7 rem sub ɔceptu. Unde ista quatuor. s. res: ɔceptus rei: voces 7 scripture sic se habēt: q ɔceptus significant res a qbus causant in anima: 7 voces imediate significāt cōceptus. 7 scripture significāt voces: 7 sunt signa tm̄ nec vlterius significant per aliud. Ex istis patet diuisio vocis significatiue 7 diffinitiones mebroꝝ eius.

Sed cōtra pdicta pmo arguit sic. Sicut se habēt ɔceptus ad res ita voces ad ɔceptus. sed ɔcept⁹ nāliter significāt res: ergo voces nāliter significāt ɔcept⁹: 7 per ɔ̄ns nulle voces significāt ad placituz. ¶ Scdo sic: oē signuz habet silitudinē sui significati: sed ois vox significatiua est signū rei: ergo habet silitudinem rei 7 per ɔ̄ns significat eam nāliter: 7 nulla significat eaz ad placitū. ¶ Tertio sic. illa vox significat nāliter que de sua nā repn̄tat suū significatū: sed gemit⁹ ifirmoꝝ de sua nā non repn̄tat suū significatū: q2 si pferat ab hoīe sano: talis nō significat dolorē: ergo talis nō significat nāliter. ¶ Quarto qlibet cognoscēs impositionē vocis significatiue ad placitū cognoscit significatū eius: sed oēs pnt cognoscere talē impositionē: sicut oēs pnt cognoscere impositionē huius vocis homo: ergo talis vox idem significat apud oēs. ¶ Quinto sic. illud qd fit ad placitū est variabile in ifinitū cū volūtas hoīs in ifinitum variet: ergo si vox significet ad placitum: sua significatio erit variabilis in infinitum: 7 sic nulla erit certa cognitio de significatione vocis significatiue: qd est inconueniens. ergo ipa non significat ad placitum instituentis.

Ad argumenta. Ad pmū istoꝝ dr q licet sit in istis silr in hoc q voces significāt ɔcept⁹: 7 ɔcept⁹ res. est tn̄ dissile in hoc q ɔcept⁹ est cēntialis silitudo causata a re ipsa nāliter. ideo significat eā nāliter. sed vox nō causat nāliter a ɔceptu: sed a volūtate ɔcipiētis: iō nō significat per ipm nālr. ¶ Ad scdz dr q signū causatuz a nā semp hz silitudinē sui significati: sz nō oportet de signo causato per volūtatē. sicut patet de circulo taberne qui nō hz silitudinem vini. ¶ Ad tertiū dr q si talis vox eodē modo formaret ab hoīe sano: sicut ab hoīe ifirmo: tūc semp repn̄tabit dolorē. sz si nō habeat formā eādē plationis cū gestu corpali nō repn̄tabit idē: nec erit eadē nisi materialiter. ¶ Ad quartū dr q si

omnes cognosceret impositionē huius vocis: homo. tūc significaret idē apud omnes. sed non sunt notitia huiusmodi impositionis: ideo illa impositio non est nota apud omnes: sicut est inclinatio nālis qua vox significat naturaliter. ¶ Ad quintū dicit͂ q̄ illud qđ fit ad placitum cuiuslibet indifferenter variat͂ in infinitū. nō tamē id qđ determinate fit ad placitū vnius. sicut est vox significatiua que significat solū ad placitum primi instituentis.

¶ Vocū significatiuaꝝ ad placitū: alia ꝯplexa: vt oratio. alia incōplexa: vt nomē vel verbū.

¶ Postq̄ auctor posuit diuisionē vocis significatiue ꝛ diffinitiões membroꝝ eius: hic ꝯsequēter auctor diuidit vocem significatiuā ad placitū ꝑ vocē complexā ꝛ incōplexam. Cuius diuisionis ratio est: q2 omnis vox significatiua ad placitum vel continet plures voces significatiuas: vel vnā tm̄. Si pmū: est vox cōplexa. si 2m: est incōplexa.

Primo sciendū est q̄ q̄libet res dupl'r accipit͂. vno mō ꝑm se: ꝛ tunc fit conceptus simplex siue icōplexus: vt cū sor. ꝑm se ꝛ non per habitudinē ad aliud apprehēdit͂. Scđo mō aliqđ ꝯcipit͂ ꝑm ꝯpōnem vel habitudinē ad aliud. vt cū sor. apprehēdit͂ siue cognoscit͂ sub albedine: vel alio accn̄te: ꝛ tūc fit ꝯceptus cōplexus. iō est duplex ꝯceptus rei. s. cōplexus ꝛ icōplexus. ꝛ q2 vox significatiua ad placitū significat ꝯceptū aīe: iō aliq̄ est cōplexa significās ꝯceptū aīe ꝯplexū: sicut oro. ꝛ alia ē incōplexa ꝯceptū incōplexū significās: vt nomē ꝛ v̄bū ꝑ se sumptū.

Secundo sciendū q̄ vox complexa est illa in qua vnum͂ plures voces significatiue ꝛ repsentant conceptū cōplexū. ꝛ ideo ad ꝑfectā ratonē vocis complexe tria requirunt͂. Primo q̄ ibi sint plures voces significatiue: ꝛ ille voces habēt se tanq̄ materiale vocis cōplexe. Scđo q̄ ille voces habeāt cōplexionē ꝛ vnionē: ita q̄ vna se habeat vt determinatio: alia v̄o vt determinabile. ꝑpter cui' defectū hec nō est vox cōplexa homo asinus: q2 lz ibi sint plures voces significatiue tn̄ nō hn̄t cōplexionē intrinsece inter se cum ibi nō sit vnio determinationis ꝛ determinabilis. ꝛ hoc secūdū est formale in voce cōplexa. Tertio requirit͂ q̄ talis vox significet cōplexū conceptū: sed illud est minus principale in voce cōplexa quāuis tamē requirat͂ ex parte cause finalis.

Tertio sciēdū q̄ vox incōplexa est illa q̄ ꝯtinet solū vnā vocē significatiuā sicut hō vel asinus: ꝛ repsentat ꝯceptū incōplexū. ꝛ ad talē vocē nō sufficit q̄ habeat significatū incōplexū: sed magis reqrit͂ q̄ sit tm̄ vna vox significatiua: ꝛ ideo lz diffinitio solū habeat vnū significatū remotū: qđ ē diffinitū: qđ significatū est icōplexū: q2 tn̄ cōtinet plures voces significatiuas: ꝛ ēt sūt significatū ꝑpinquū. s. cōplexū conceptū generis ꝛ drie diffiniti est ꝯplexū: ꝛ ideo est vox significatiua cōplexa.

Quarto sciendū q̄ ad vocē incomplexā nō requiritur q̄ habeat tm̄ vnum significatum: sed sufficit q̄ sit actualiter vna. s. quātum ad vocem ꝛ modū ꝓferēdi. Et ideo nomē equiuocū sicut est canis est bene vox incōplexa: q2 licet habeat plura significata: tn̄ ē est dictio actualiter vna nō continēs plures voces significatiuas: nec requirit͂ ad vocem significatiuā incōplexam q̄ nō sit cōposita ex pluribus vocibus: sz sufficit q̄ ille voces nō sint in toto significatiue. ideo nomen composite figure cū partes nō sint significatiue est vox incomplexa: ideo nō est idem complexio ꝑm logicū ꝛ compositio ꝑm grāmaticū. Et per hoc patet diuisio vocis significatiue ad placitum ꝛ diffinitiones membroꝝ eius.

Sed contra ꝑdicta pmo arguit͂. Vox incōplexa est pars vocis complexe: ꝛ in ipsa cōtinet͂. igit͂ vnum membrū huius diuisionis cōtinetur in alio: ꝛ ꝑ ꝯñs mēbra nō sūt opposita nec diuisio ē sufficiēs. ¶ Scđo sic: oīs cōceptus est incōplexus: sed vox significat ꝯceptū. ergo oīs vox est incōplexa: ꝛ sic diuisio est insufficiēs. maior ꝑz: q2 intellectus nō pōt plura simul itelligere: sz vnū tm̄. ergo oīs cōceptus est incōplexus ¶ Tertio sic: oro ē tm̄ vna vox significatiua: ꝛ nō cōtinet plures voces cū sit vnū nomen: igit͂ male dr̄ q̄ quedam est vox cōplexa vt oro ¶ Quarto sic. omne cōplectens vocē ꝛ significatū est ꝯplexū: sz oīs vox ꝯtinet vocē ꝛ significatū. g̃ q̄libet vox est cōplexa: ꝛ nulla est incōplexa. ¶ Quīto sic: oīs vox componit͂ ex litteris ꝛ syllabis que grāmatici liter elemēta vocant͂. igit͂ quelibet vox est cōplexa: g̃ male dr̄ q̄ aliqua est incomplexa vt nomē ꝛ verbum.

Ad argumenta. ¶ Ad pm̄ dr̄ q̄ lz vox incomplexa māliter ꝯtineat͂ in voce cōplexa nō tn̄ formaliter tanq̄ ꝑtinēs ad formā vocis cōplexe. ꝛ lz in voce cōplexa maneat forma vocis incomplexe: tn̄ illa se hz ꝑ modū materie respectu forme totius vocis cōplexe. ¶ Ad 2m dr̄ q̄ lz intellectus noster possibilis nō possit itelligere plura siml' ꝑ modū pluriū. tn̄ pōt itelligere plā se hn̄tia ꝑ modū vni': q2 plura simplicia ibi sūt sub vna ꝯplone. ¶ Ad 3m dr̄ q̄ si sumat͂ oro ꝓ illa voce vl' itemōe: tūc ē vox icōplexa. sz si sumat͂ ꝓ re subiecta itentiōi siue ꝓ significato illi' vocis vt hī sumit͂: tūc ē vox ꝯplexa. ¶ Ad 4m dr̄ q̄ si capiat͂ ꝯplo gnāl'r ꝓ quacunq; ꝯplone reali vel ēt rōnis. tūc ꝯcedit͂ q̄ oē ꝯplectēs vocē ꝛ significatū est complexū. sed si capit͂ specialiter pro vnione pluriū vocū significatiuarū vt hic sumit͂ in ꝓposito sic maior est falsa. ¶ Ad qntū dr̄ q̄ lz vox significatiua cōponat͂ ex lr̄is ꝛ syllabis tanq̄ ob' elemētis: q2 tn̄ nō sūt voces significatiue. ideo nō debet dici q̄ sit vox complexa.

Nomen est vox significatiua ad placitum sine tpe cuius nulla pars separata aliquid significat finita ꝛ recta. Vox ponit͂ in diffinitiōe nois pro gn̄e. Significatiua ponit͂ ad differētiā vocis nō significatiue. Ad placitū ponit͂ ad differētiā vocis significātis nāliter. Sine tpe ponit͂ ad differētiā v̄bi qđ significat cū tpe. Cuius nulla pars separata aliqđ significat ponit͂ ad differētiā orōnis cuius ptes separate aliqđ significant. Finita ponit͂ ad differētiā nois infiniti: vt nō hō: qđ non est nomē ꝑm dialecticū sed nomē infinitū. Recta ponit͂ ad differētiā nominū obliquoꝝ: vt Catonis catoni que nō sunt noīa ꝑm dialecticū sed noīa obliq̄. Vn̄ solus noīatiuus siue rectus dicit͂ esse nomen ꝑm dialecticum.

¶ Postq̄ auctor determinauit de sono ꝛ voce que sunt pncipia materialia partiū orōnis: hic consequēter determinat de partibus orōnis. s. de noīe ꝛ v̄bo p̄ncip̄ de tota orōne: eo q̄ partes ex qbus fit aliqđ totū nāliter ꝑcedūt ipm totū. ꝛ q2 nomē substātiā significat a qua egredit͂ actus. v̄bum v̄o significat actū egrediētē a substātia ideo prius determinat de noīe q̄ de verbo ipsum sic diffiniens: Nomen est vox significatiua ad placitum sine tēpore: cuius nulla pars separata aliqđ significat finita ꝛ recta.

Pro quo sciēdū pmo q̄ vox in ista diffinitiōe ponit͂ loco generis. q2 vox habet modū generis respectu vocis significatiue ꝛ non significatiue ꝛ totū residuū ponit͂ loco differētie. s. significatiua ad differētiā vocis non significatiue. ad placitū ad differētiā vocis nāliter significātis. Nomen enī ꝯsideratū materialiter

quātū ad ipsam vocē fm placitū imponit̃ ad significādū. si tamen ɔsideret̃ formaliter sub rōne signi illo modo de necessitate est signū: q2 hoc est de rōne signi.

Secundo sciēduz ꝙ nomē significat ꝑ modū subē. ⁊ ꝑ modū ꝑmanētis: ⁊ nō ꝑ modū fluxꝰ ⁊ fieri: ⁊ q2 tps est mēsura motus ⁊ fluxus: iō nomē significat sine tpe: qđ ponit̃ ad drīam verbi qđ significat cum tpe. ⁊ lz multa noīa: vt dies: ānus ⁊ similia significēt tps: nō tñ cum tpe. Unde significare tēpus est de suo ꝑncipali significato importare tps: sed significare cū tēpore est cū suo ꝑncipali significato importare vnaz drīam tēporis: vt p̄sens vel ꝑteritū: ⁊ hoc nulli nomini ɔuenit: in quo differt a vbo. Deīde ponit̃. Cuius nulla pars separata aliquid significat. ad drīam ofonis: cuius partes separate aliquid significant. ⁊ ponit̃ finito ad drīam noīs infiniti. ⁊ ponit̃ recta ad drīam nominū obliquoꝝ.

Tertio sciendū ꝙ fm logicū solū illud est nomē qđ pōt esse subm enūciatōis: ⁊ de quo aliqđ pōt vere vel false enūciari. ⁊ q2 nomē infinitum non pōt esse subiectū enūciatōis: q2 nō significat aliqđ determinatuz de q̄ aliqđ posset enūciari vē vel false. silr nomē obliquū qđ nō significat ꝑ modū subē absolute: sz ꝑ modū dependētis nō pōt eē subm vbi. iō noīa infinita ⁊ obliq̄ nō sunt noīa fm logicū. ¶ Itez nomen est vox ꝑmo ⁊ ꝑ se significatiua: sed nomē infinitū nō est ꝑmo ⁊ ꝑ se significatiuū: sed solū rōne noīs finiti cui iungit̃ negatio infinitās: ⁊ nomē obliquū solū significat ex ɔnñ rōne recti a quo descēdit. Iō nomina infinita ⁊ obliquo nō sunt nomina.

Quarto sciendū ꝙ nomē infinitū est cuius ꝑuata ē certa qualitas ⁊ determiata remanēte substātia infinita: vt nō hō. nō equus. In noīe. n. est suba q̄ finit̃ per qualitatē ⁊ est q̄litas determinās subaz: ⁊ negatio adueniēs nomini ꝑ ɔpōnez tollit illā qualitatē ⁊ ɔpōnez eius cū suba relinquēs subaz indeterminatā: ⁊ sic reddit nomē infinitū. Sz ad hoc ꝙ aliqđ nomen infinitet̃ requirunt̃ due ɔditiōes. Prima est ꝙ habeat qualitatē determinataz: defectu cuiꝰ trāscēdētia: vt res vex bonū ⁊ ens capto in cōi: ⁊ infinita vt qs ⁊ aliqs. ⁊ signa distributiua: vt ōis quilibz nō pñt infinitari q2 nō habēt qualitatē ⁊ substantiā determinatā. Secūdo est ꝙ tale nomē non sit negatiuū: sz hēat qualitatē positiuā: defectu cuiꝰ nemo nihil ⁊ silia nō pñt īfinitari: ex qbꝰ pz itellectus diffōnis.

Sed contra ꝑdicta arguit̃ ꝑmo. Nulla materia vere ꝑdicat̃ de toto cōposito cū nō dicat totū eē eius: sed vox est mā noīs: g̃ male dr̃ ꝙ nomē est vox. ¶ Scđo sic: fluxus ⁊ fieri mēsurant̃ tpe: sz motꝰ importat fluxū ⁊ fieri ⁊ multo oña. g̃ motꝰ qđ est nomē significat cū tpe. ¶ Tertio sic. ptes noīs ɔpositi significāt aliqđ sepate sicut ptes huiꝰ noīs eqferus ⁊ tñ est nomen: g̃ male dr̃ cuiꝰ ptes sepate nihil significāt. ¶ Quarto sic. nomē infinitū pōt esse subiectū enūciatiōis vt dicēdo nō hō currit. ⁊ silr nomē obliquū: vt dicēdo regis interest. g̃ ipsa sunt noīa fm logicū: ergo cōtra diffinitiōez. ¶ Quinto sic: aliquis est nomen infinitum. ⁊ similiter alter ⁊ reliquus: ⁊ tamen in ipsis non est priuata qualitas determiata: q2 nunq̄ habuerunt qualitatem determinatam: ergo contra diffinitionē nominis infiniti.

Ad argumēta. ¶ Ad ꝑmuz dr̃ ꝙ lz mā ꝓprie dicta que est materia ex qua in nālibꝰ nō verificet̃ de toto cōposito: q2 nō dicit̃ totuz esse eiꝰ. tñ mā in qua ⁊ mā fm modū bñ verificat̃ de eo cuius est: vt dicēdo albꝰ est hō. modo vox fm modū est mā nominis. ⁊ hz silitudinē cū mā rei artificialis: in hoc ꝙ sicut mā rei artificialis ꝑdicat̃ in recto de ɔposito: vt pz dicendo domus est fundamentū paries ⁊ tectū: ita ēt mā fm modum: cuiusmodi est vox respectu noīs. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ ꝙ motus dupli accipit̃. vno mō fm suū esse reale vel māle qđ hz in mobili. ⁊ sic nō est ens ꝑmanēs: sed successiuum. Alio mō fm esse qđ hz in aīo q̄ retinet ꝑmā ptē ipsius motus cū aliis seq̄ntibus. ⁊ illo mō est ens ꝑmanēs: ⁊ q2 modus significādi eiꝰ īmediate sumit̃ a tali mō itelligēdi q̄ ɔcipit ab aīa: iō motꝰ nō significat ꝑ modū fluxꝰ. lz significet fluxū. iō non significat cū tpe. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ si ptes noīs ɔpositi ɔsiderent̃ vt sunt ptes ofonis sic bñ aliqđ significāt: sz si ɔsiderent̃ vt sūt ptes noīs ɔpositi sic nihil significāt. ⁊ cā ē: q2 ille ptes in noīe ɔposito nō īponunt̃ ad significādū. sz totū nomē ɔpositū vno cōceptu significat suū significatū. vñ ptes hꝰ noīs eqferus in h̃ noīe nihil significāt ꝑ se: lz bñ significēt vt sunt ptes hꝰ ofonis equus ferus. ¶ Ad 4ᵐ dr̃ ꝙ si nomē īfinituz ɔsideret̃ vt nomē īfinitū ē sic nō pōt esse subiectū enūciatōis: sz si ɔsideret̃ inq̄tū v̄tute itellectus determinat̃ ad aliqđ subm finitū: vt nō hō capit̃ ꝑ oī alia pte ab ipso hoīe fit subm enūciatōis: sz tūc nō capit̃ vt est infinitū: sz ꝑ modū finiti. Dicit̃ 2ᵒ ꝙ ī hac ofone. regis iterest. ⁊ silibꝰ obliquus nō ē subz: sz ntūs ī tali ofone itellectꝰ: vt pz resoluēdo: regis iterest hoc est aliqđ ꝑtinēs regi. ¶ Ad 5ᵐ dr̃ ꝙ si capiat̃ gnāliter nomē infinitū ꝓ oī illo qđ significat subam infinitā. ⁊ hz significatū īdetermiatū. sic aliqs ⁊ reliquꝰ bñ sūt noīa infinita: ⁊ silr oīa ꝓnoīa. sz si capiat̃ spāliter pro illo qđ fit infinitū per aduētū negationis ꝑ quo h̃ diffinit̃. sic nō sūt noīa īfinita: ideo hec diffinitio nō ɔuenit aliis a diffinito.

Verbū est vox significatiua ad placitū cū tpe cuius nulla ps sepata aliqđ significat finita ⁊ recta. Cuz tpe ponit̃ ad differentiā noīs qđ significat sine tpe. Finita ponit̃ ad differētiā verbi īfiniti: vt nō currit nō laborat que nō sunt verba fm dialecticū. Recta ponit̃ ad differētiā verborū obliquorū: vt currebat cucurrit que nō sunt vba fm dialecticū sed verba obliq̄. Solū enim verbum p̄ntis tpis indicatiui modi dr̃ esse vbuz fm dialecticū. Oia aūt alia verba eiusdē modi ⁊ alioꝝ modoꝝ dicunt̃ verba obliq̄. Oēs aūt alie differētie ponunt̃ hic in vbo eadē rōne qua ⁊ in noīe. Et sciēdū est ꝙ dialecticꝰ solum ponit duas ptes ofonis. s. nomē ⁊ verbū. Alias aūt omnes appellat sincathegoreumaticas. i. consignificatiuas.

¶ Postq̄ auctor determinauit de noīe qđ significat substātiā a qua egredit̃ actꝰ qđ qdē nomē in ꝓpositiōe dr̃ subiectū ⁊ est materia ꝓpōnis. hic consequēter determinat de verbo qđ significat actū egrediētē a substantia ⁊ est ꝑdicatum formale ꝓpositiōis ipm ꝑmo sic diffiniēs: Uerbū est vox significatiua ad placitū: cū tpe: cuius nulla pars separata aliqđ significat finita ⁊ recta.

Pro cuius intellectu ꝑmo sciēdū ꝙ in hac diffinitione ponit̃ vox loco gnīs: ⁊ totum residuū ponit̃ loco differētie. s. significatiua ad placitū cuius nulla ⁊c. ⁊ alia eadē rōne hic ponunt̃ que ponebant̃ ī diffinitione noīs. Sed Cū tpe ponit̃ ad differētiam noīs qđ significat sine tpe: ⁊ ponit̃ finita ⁊ recta ad differētiaz vboꝝ infinitoꝝ ⁊ obliquoꝝ que fm logicū non sunt vba. In ista aūt diffinitione nō ponit̃ illa pticula. ⁊ est semper eoꝝ que de altero dicunt̃ nota: eo ꝙ non respicit naturaz verbi: nec de necessitate ponit̃: q2 illa solū ponit̃ de bene esse ⁊ ad maiorē declarationem ⁊ de necessitate.

Secūdo sciēdū q̄ oīs fluxus ꝛ fieri mēsuraꝛ tpe tē-pus enīz est mēsura mot⁹ ꝛ fluxus fm̄ prius ꝛ posterius. ꝛ q̄ verbū fm̄ suū essentialē modū significādi significat ꝑ modū flux⁹ ꝛ fieri. iō omne vbū significat cū tpe.i.cū ꝓprio significato ꝯsignificat tp̄s; nō tn̄ capiendo tp̄s ꝓprie ꝓut est nūerus mot⁹; s3 capiēdo tp̄s generaliter ꝓ omni mō tpis vt repit in q̄libȝ mēsura duratiōis .s.in eternitate in euiternitate ꝛ tpe proprie dicto. sicut .n. verbū nō semꝑ significat vez fluxum: sed sufficit q̄ significet ꝑ modum fluxus sic nō semper consignificat veruȝ tempus: sed consignificat ꝑ modum temporis.

Tertio sciēduȝ q̄ verbū infinitū est: cui⁹ est ꝓuatus actus spālis remanēte actu gnāli ifinito. Sicut.n.in noīe est suba ꝛ qualitas finiēs talē subaȝ: sic in oī alio vbo ab isto vbo est includiꝛ actus gnālis qui est esse: ꝛ actus spālis siue res vbi q̄ importaꝛ ꝑ participiuȝ illius vbi. ideo oē verbū ꝑter est resoluiꝛ ꝑ est ꝛ suū pticipiū: vt currit.i.est currens. ꝛ iō sicut in noīe finito negatio remouēs qualitatē determinatā a suba facit nomē infinitū: similiter in vbo negatio tollens actū spālem q̄ determinat actū gnālem reddit verbū infinitū: qđ se extēdit tam ad ens q̄ȝ ad nō ens. Ex quo pȝ q̄ tale verbū nō pōt enūciari de subiecto. q̄ꝛ nō significat aliquē determinatū actū q̄ ꝑ intellectū dr̄ de alio enūciari. iō fm̄ logicū nō est verbū. Uñ tale verbū nō pōt esse infinitū in orone nec etiā infinitāduȝ est in orone q̄ꝛ negatio sibi adueniēs in orone negat cōpositōez actualē extremoꝝ: ꝛ nō cōpositōez intrīsecam ipsius vbi. Uñ ad h̄ q̄ vbū infiniteꝛ duo requiruꝛ. Primo q̄ significet aū infinitatōez actōez vel passionez determiatā ꝛ nō gnālē. ꝛ ꝑꝑ hoc vbū est significat gnālez actū essendi inclusum in oī alio vbo. Scđo reqriꝛ q̄ tale vbū nō determiet sibi tale certū suppositū. ꝛ iō vba excepte actōis ꝛ vba p̄me vel scđe ꝑsonaꝝ nō p̄nt ifinitari.

Quarto sciēduȝ q̄ vba aliq̄ sunt vba ceteroꝝ tēporū ꝛ modoꝝ a p̄nti indicatiui modi. quoꝝ aliqua sunt obliqua fm̄ tp̄s tm̄ vt p̄teritū ꝛ futuꝝ indicatiui. Alia vō fȝ modū tm̄ vt p̄ntia alioꝝ modoꝝ. Alia aūt fm̄ vtrūq̄ vt p̄terita ꝛ futura de alijs modis. Uñ talia vba obliq̄ nō p̄nt vere vel false enūciari de aliquo nec faciūt ꝑ se ꝛ p̄mo orone verā vel falsaȝ: ꝛ q̄ꝛ solū fm̄ logicū illud est nomē qđ ꝑ se p̄mo ꝛ nō rōne alteri⁹ pōt dici subȝ enūciatōis. silr̄ illud est vbū apud logicū qđ p̄mo ꝛ ꝑ se ꝛ nō rōne alteri⁹ vere vel false p̄dicaꝛ. iō fm̄ ipm̄ vba obliqua nō sunt vba. Uñ fm̄ ipm̄ tm̄ due sūt ptes orōnis: ꝛ capit spālitet ptē orōnis ꝑ pte regsita necio ad orōnē veraȝ vel falsaȝ ꝛ nō capit eā gnāl'r sicut grāmatic⁹: q̄ capit ptē orōnis ꝓ oī voce significatiua q̄ poniꝛ i orōne siue ponaꝛ vt ps p̄ncipalis: siue vt dispō ptiū: rōne cui⁹ ip̄e ponit octo ptes orōnis. ꝛ ꝑ h̄ pȝ determiatio diffinitōis ipsi⁹ verbi.

Sed cōtra p̄dicta p̄mo arguiꝛ. Uerbuȝ significat ꝑ suā significatiōez: sed significatio est de nā vbi cū virtus significādi sit de rōne ei⁹. ḡ vbū significat naliter ꝛ nō ad placitū. ⸿ Scđo sic. creare est vbuȝ: ꝛ tn̄ nō significat cū tpe: q̄ꝛ nō significat fluxū ꝛ fieri: sed actōez q̄ fit in īdiuisibili: ḡ male poniꝛ cuȝ tpe. ⸿ Tertio sic. lr̄e ꝛ syllabe sūt ptes vbi ꝛ sunt significatiue sepate: q̄ꝛ sicut voces significāt ꝯcept⁹: its lr̄e vel syllabe significat voces. ḡ ptes vbi aliqđ sepate significant. ⸿ Quarto sic. Uerbū infinitū pōt p̄dicari in orone: ḡ est vbū. añcedens pȝ. q̄ꝛ significat actū cōem enti vel nō enti: s3 oē cōīs potest p̄dicari de suis inferiorib⁹. ḡ tale vbū apud logicū dr̄ vbū. ⸿ Quinto sic. iste ꝓpōnes sunt vere. Adā fuit. antichrist⁹ erit. ꝛ tn̄ ibi p̄dicanꝛ vba obliqua. ḡ verbū obliquū pōt vere p̄dicari de alio. igiꝛ est verbū fm̄ logicum.

Ad argumenta. ⸿ Ad p̄mū dr̄ q̄ si vbuȝ ꝯsideraꝛ formal'r in ratōe significādi virtus significādi est de rōne ꝛ de natura eius: sed hoc mō nō capiꝛ. S3 si ꝯsideraꝛ mālit'r in rōne vocis sic significatio nō est de rōne ei⁹ seu natura: s3 sibi attribuiꝛ ad placitū. hoc mō īelligiꝛ in ista diffinitiōe referēdo ad placitū ad ipsaȝ voceȝ: q̄ꝛ significatiuū ad placitū refertur ad vocē. ⸿ Ad 2^m dr̄ q̄ creare nō significat fluxū realeȝ q̄ mēsureꝛ tpe: s3 significat ꝑ modū fluxus ꝛ fieri. iō significat sub mō tpis: ꝛ h̄ sufficit. ⸿ Ad tertiuȝ dr̄ q̄ si capiaꝛ lr̄a ꝑ figura scripta in aliq̄ supficie: tūc lr̄e ꝛ syllabe sūt significatiue vociȝ: s3 sic nō sunt ptes vbi. s3 si capiaꝛ lr̄a ꝑ voce indiuisibili significata ꝑ illā figurā que ꝓprie dr̄ elemētū: tūc lr̄e ꝛ syllabe bn̄ sunt partes vbi: s3 nō sunt significatiue. ⸿ Ad q̄rtū dr̄ q̄ oē cōīs determinatū pōt p̄dicari de suis inferiorib⁹: sed cōīs indeterminatū ꝛ infinitum qđ nō pōt accipi ꝑ intellectū ꝓ aliquo certo ꝛ determiato nō p̄dicaꝛ de suis iferiorib⁹. mō sic est de vbo infinito. ⸿ Ad q̄ntū dr̄ q̄ vba p̄terita ꝛ futura idicatiui modi nō p̄dicāꝛ vere de aliq̄: nec faciūt orōnē verā vl' falsaȝ inq̄tū obliq̄ sūt: s3 solū inq̄tū icludūt p̄ns ip̄s idicatiui. Juxta illō. ꝓpōnes d̄ p̄terito vl' de futuro nō sūt ve vl' false nisi ꝑ reductōez ad illas de p̄nti. vn̄ ista nō ē vera. Adā fuit: nisi q̄ꝛ ista fuit vera. Adā est. ꝛ silr̄ de futuro suo mō.

Oratio est vox significatiua ad placitū cuius ptes sepate aliqđ significāt. Hoc totum cuius ptes ꝛc̄. poniꝛ ad differētiā noīs ꝛ verboꝝ quoruȝ partes separate aliqđ nō significāt. Relique autē particule poniīꝛ hic sub eadem rōne qua in nomine ꝛ verbo ponebantur.

⸿ Postq̄ȝ determiātū est de noīe ꝛ vbo que sunt ptes materiales enūciationis. Hic ꝯsequēter auctor determinat de orone que est genus enūciationis. ꝛ q̄ꝛ diffinitio explicat esse rei. diuisio vō posse siue sepationē p̄nti eius: ꝛ esse p̄cedit posse vel sepatiōe: ideo anteq̄ȝ diuidat orōnē ponit eius diffinitione: que talis est: Oratio est vox significatiua ad placitū cuius ptes separate aliquid significant.

Pro quo p̄mo est sciēdū q̄ orō accipiꝛ tripliciter. Uno modo pro re subiecta itētiōni fm̄ se. ꝛ illo mō nō diffiniꝛ hic. q̄ꝛ est vox cōplexa. ꝛ cōplexoꝝ inq̄ntū h̄ nō est diffinitio. Alio mō pōt capi absolute ꝓ illa intentione vel illa voce significatiua que est orō: ꝛ sic iterū non diffiniꝛ hic q̄ꝛ ptes eius sepate nihil significarent. Tertio mō capiꝛ pro illa intētione vt est significatiua rei subiecte que ē significatū eius: ꝛ illo modo hic diffiniꝛ. sicut enim hō diffiniꝛ sub illa voce hō ꝛ pro significato ei⁹ qđ est aīal rōnale. ita silr̄ hec vox orō diffiniꝛ ꝓ suo significato ꝓ quo est vox quedā complexa.

Secūdo sciēdū q̄ licet orō nō sit vna vox incōplexa: est tamē vna ꝑ cōplexionē: ꝛ pōt dici vna ꝑpter duas causas. Primo rōne forme. q̄ꝛ ibi est vnitas ordinis ꝛ cōplexionis pluriū vocū significatiuarum que sub tali forma vniuꝛ. Scđo ex parte finis. q̄ꝛ p̄dicte voces vniuꝛ ad significādū vnū conceptum cōplexuȝ: ideo in diffinitione orōnis bene poniꝛ vox tanq̄ȝ genus.

Tertio sciēdū q̄ licet orō ... fuerit p̄mo ꝛ per se imposita ad significādū tn̄ fuit ex ꝯsequenti imposita rōne impositōis suarū ptiū. per hoc enī q̄ ptes sūt significatiue orō cōposita ex ipsis trahit suū significatuȝ ꝛ in̄ habet significatū distinctū ab illis: q̄ꝛ ille ptes significāt ꝯcept⁹ simplices. orō vō per se ꝛ p̄mo significat ꝯceptū ꝯplexū. Et eodē mō pōt dici orōnē significare ad placitū rōne īpositionis suarū ptiū que facta est ad placituȝ. l3 orō fm̄ se nō significet p̄mo ad placitū. iō in diffinitiōe orōnis ꝯueniēter poniꝛ significatiua ad placitū rōne diffinitionis

ferentie sicut in diffinitionibus nois et verbi. Et ibi ponit cuius ptes sepate aliqd significat ad differentiam nois et vbi.

Quarto sciendu q duplices sunt ptes orois. qdaz sunt remote vt litere et syllabe: et quedā ppinque vt nomen et verbū. Prime aūt nō sunt significatiue nec sunt ptes oronis nisi fm qd: sz alie sunt significatiue q ppric dicunt partes oronis: de qbus intelligit in ista diffinitōe. et p hoc habet declaratio huius diffinitōis oronis q satis cōcordat diffinitōi eius sic posite a Prisciano: oratio est cōgrua dictionū ordinatio ɔgruā pfectāqz sententiaz demonstrans ex modis significandi causata.

Sed cōtra pdicta pmo arguit. Nullū cōplexum pōt diffiniri cū nō hēat vnū esse. oro ē qd cōplexū. ergo male hic diffinit. ¶ Secundo sic nulla qtitas est vox: cū vox sit quedā qualitas. oro aūt est qdā qtitas. cū sit species qtitatis discrete. igit male dr q oro est vox. ¶ Tertio sic: ois vox significatiua ad placitū hz aliqd significatū ppriū. oratio nō est hmōi. qr non significat nisi rōne suaz partiū: g male dr oratio est vox significatiua. ¶ Quarto sic: nullū significans de necessitate significat ad placitū. sz illa oro. homo currit. in pma eius formatiōe significabat suū significatū s. hoiem currere. nec poterat aliud significare. et silr quelibet alia oro: g oro nō significat ad placitū pmi imponētis. ¶ Quito sic: dicendo sic. curro: pluit: sunt orones: et tn partes eaz sepate nihil significāt. igit male ponit cuius partes separate etc.

Ad argumenta. ¶ Ad pm dr q nullū cōplexū ɔplexe designatū pōt diffiniri: qr ibi nō esset explicatio vni9 diffiniti fm nomē: tn cōplexū significatū incōplexe sub voce incōplexa bn diffinitur. et sic est in pposito. ¶ Ad 2m dr q si capiat oro p mēsura platōis sic est qtitas discreta. nec illo mō hic diffinitur: sz si capiat p voce significatiua cōplexa sicut capit in pposito: sic nō est qtitas: sed qtū ad suū mēle qd est vox qdā est qlitas. ¶ Ad 3m dr q lz oro trahat suū significatū cāliter ex suis ptib9: nō tn trahit illud formalr a ptib9 sz hz ppriū significatuz rōne ɔpōnis ptiū: et illud ē ɔcept9 ɔplexus significatoz suaz ptiū. ¶ Ad 4m dr q illud qd necessario significat suū significatū n significat p se pmo ad placitū sed ex ɔsnti: et sic est de orone que significat ad placitū ppter impositōez suaz partiū factā ad placitū: sz supposita tali impōne partiū oro cōposita ex ipis necessario hz significatū determinatū. ¶ Ad 5m dr q ille voces curro: pluit et similes ex vi sermonis non sunt orones: sed vba tn: sed virtute intellectus q subīntelligit supposita in verbis pme et secūde psonaz. et in verbis excepte actiōis sunt orones et partes sepate aliquid significant dū intelligit suppositū vt curro tn volet sicut ego curro: et pluit sicut deus vel natura pluit. et sic de similibus.

¶ Orationū alia pfecta alia impfecta. Oratio pfecta est q pfectū sensum generat in aio auditoris: vt hō currit. Oratio impfecta ē illa que impfectū sensuz generat i animo auditoris: vt hō albus. Orationū pfectaz alia idicatiua: vt hō currit: alia imparatiua: vt Petre fac ignem: alia optatiua: vt vtinā essem bonus clericus: alia subiunctiua: vt si veneris ad me dabo tibi equūz. Alia deprecatiua: vt miserere mei de9. Harum autem orationum sola indicatiua oratio dicitur esse propositio.

¶ Postq auctor pmisit diffinitōez oronis q explicat ipsaz a pori. Hic ɔsnter ponit diuisionē ei9 q explicat ipsaz a posteriori: ipsaz sic diuidēs. Oronum alia pfecta: alia impfecta. Cui9 diuisiōis rō est: qr oīs oro repītat aliquē sensuz intellectui: vel q repītat sensuz pfectū: et sic est oro pfecta. vel impfectū: et sic est oro impfecta.

Pro quo sciendū pmo q sensus pfectus est ille q pfecte terminat actū intellect9: nō suspendēs aīum audiētis ad inqsitionē alteri9 reqsiti ad suā intellectionē: vt cū dr hō est aīal. ibi est snia cōpleta nō reqrens additiōez alterius vt cōplete itelligat. sz sensus impfect9 est ille q nō terminat pfecte actū itellectus: sz indiget alio vt cōplete itelligat: vt dicēdo. hō alb9. ibi est snia n cōpleta et impfecta: in q intellectus audiētis nō pfecte terminat. ideo est ibi sensus impfect9. Vn clare pz q hic nō capit sensus p potētia sensitiua aīe: sz capit p snia q est significatio oronis.

Secundo sciēdū q oro pfecta est illa q pfectū sensuz gnāt in aio auditoris. i. in intellectu audiētis ipsaz. Per hoc. n. q ipsa psentat auditui sua spēs siue similitudo defert ad intellectū: et itellect9 cognoscēs significatōes terminoz apprehēdit p illas significatōes pfectū sensū oronis. Et ita oro pfecta mediāte sua spē et similitudine gnāt pfectū sensuz in itellectu audiētis. Sz oro impfecta dr illa q ipfectū sensum gnāt in aio auditoris. et ibi capit gnāt vt dic aptitudinē et non actū: qr talis oro nō semp gnāt sensuz in actu: sz bn fm aptitudinē.

Tertio sciēdū q oro pfcā diuidit p oronē idicatiuā. ipatiuā. optatiuā. subiūctiuā: ɔiūctiuā: et depcatiuā. Quaz sic habet sufficiētia: qr ois oro pfecta explicat pfectū sensuz vel q explicat ɔceptū itellect9: vel affectū appetit9. Si ɔceptū: hoc est dupl'r: vel explicat talem ɔceptū cathegorice et determinate: et sic ē idicatiua: aut dubitatiue et ɔditionalr: et sic ē ɔiūctiua. Si explicat affectū: hoc ē dupl'r: vl ptinet ad appetitū ɔcupiscibilē: et sic ē optatiua. vel irascibilē: et hoc ē dupl'r: qr vl denotat impiū qd fit ad minores: et sic ē ipatiua: vl depcationē q fit ad maiores et sic ē depcatiua. et hec ē diuisio gnis i suas spēs: et silr pcedēs: qr lz oro nō sit vez gen9 fm rē: tn est gen9 fm modū. et diuidit ad modū diuisionis generis: et silr oro pfecta. Et ideo iste diuisiones sub diuisione generis continent.

Quarto sciendū q oro indicatiua est cuius vbū pncipale est indicatiuū: et impatiua cui9 verbū pncipale est impatiuū. et sic de alijs modis suo modo. et qr vbū indicatiuū ceteris est pfectius: io oro indicatiua ceteris pfectior est. Vn sola indicatiua significat vez vel falsum: eo q alie nō dicūt determinate aliqd esse: vel nō esse sed sola idicatiua rōne vbi idicatiui: ideo ipsa sola dr ppositio vel enūciatio. Ex qbus apparet diuisio oronis et diffinitiones mēbroz eius: et diuisio oronis pfecte.

Sed cōtra pdicta pmo arguit. Nihil est pfectum cui pōt fieri additio: sed cuilibet oroni pōt fieri additio: ergo nulla oro est perfecta. ¶ Scdo sic: oē qd hz debitā ɔpositionē mãe et forme est pfectū: dicit enī pfectū cui nihil deest de reqsitis ad suū cōplemētū. sz ois oro hz debitā ɔpositionē materie et forme ergo ois oro est pfecta et sic diuisio dicta non valet. ¶ Tertio sic: nulla oro agit in aio auditoz. igit nulla generat pfectuz sensū in itellectu. añcedēs tripl'r pbat. pmo. qr oē qd agit est suppositū. scdo qr oro nō pūtat itellectui: qr vox nō puenit ad itellectū sz ad auditū tm. tertio qr itellectus est ipossibilis cū sit imaterialis et passio oriat a mã: ergo oro nō agit in intellectū. ¶ Quarto sic: aliq est oro pfecta infinita: qr talis cōponit ex noie et vbo et tn talis non ponit in diuisiōe oronis pfecte. igit illa nō est bona. ¶ Quinto sic: ista oro optatiua. vellē eē bon9 clericus. significat vez vel falsum. ergo nō sola idicatiua significat vez vl falsū.

Ad argumenta. Ad pmū dr q aliqd dr pfectuz dupliciter. vno mō simpliciter et absolute cui nulla simpliciter pōt fieri additio.

sic oratio nõ est pfecta: sed solus deus. Alio modo in gñe vel specie cui nihil deest de requisitis ad suã pfectiõez in tali genere vel specie. & sic oõ dr̃ pfecta & sibi nõ põt fieri additio essentialis requisita ad suũ genus vel spẽm: lz accidẽtalis tñ. ❡ Ad 2m dr̃. q lz oĩs oratio possit dici perfecta pfectiõe pmaria que resultat ex debita compõne materie & forme eius que est eius modus pferẽdi: tñ nõ oĩs oõ est pfecta pfectione finis orationis. qui est repñtatio cõceptus pfecti cõplexi ❡ Ad 3m dr̃. q oratio nõ agit per modũ efficiẽt's pncipalis & tanq̃ hoc qđ: qr hoc conuenit soli supposito. tñ bene agit p modũ forme vel instrumẽti vel tanq̃ quo. Dicit secũdo q ipsa psentat ex pñti intellectu fm suaz spẽm: licet nõ fm se. Dicit tertio q lz intellectus nõ sit passiuus passione corruptiua: tamẽ bñ est passiuus passiõe saluatiua & pfectiua: qr põt perfici per ipm intellectũ. ❡ Ad 4m dr̃. q lz oõ infinita habeat nomẽ & verbũ obliquũ nõ tamẽ rectũ: quare nõ pfectũ sensũz generat in animo. ideo nõ est oratio pfecta: nec debuit poni in diuisione eius. ❡ Ad quintũ dr̃ q ista: ego vellem esse bonus clericus. si cõsideret vt optatiua est vt explicat desideriũ nõ est vera neq falsa: lz si consideret vt virtualiter includit vnã idicatiuã. s. istã volũtas mea est q essem clericus: sic ẽ vera vel falsa. & ita dñm est de similibus.

❡ Capitulum de propositione.

Propositio est oratio verũ vel falsum significans indicando: vt homo currit. Propositionum alia cathegorica alia ipothetica.

❡ Postq̃ auctor determinauit de oratione que est genus enunciatiõis. Hic cõñter determinat de ipsa enũciatione de qua pncipaliter intendit in hoc pmo tractatu. Et ipsaz pmo diffinit sic sub nomine ppositiõis dicẽs. Propositio est oratio verũ vel falsuz significãs indicando. In q̃ diffinitiõe ponit oõ loco generis. verũ vel falsuz significãs ad dr̃ntiã oõnuz impfectarũ & aliaz pfectaz ab idicatiua: qr nulla eaz significat verũ vel falsuz. & ponit idicãdo ad maiorẽ explicatiõez. s. ad oñdẽduz q sola indicatiua dr̃ ppositio. & q̃uis h possit intelligi p h qđ dr̃ verũ vel falsuz significãs. nõ tñ eq explicite. iõ illa pars nõ supflũit q̃uis etiã aliq ppositio ipothetica nõ sit idicatiua: nõ tñ significat verũ vel falsuz. nisi p reductiõez ad indicatiuã.

Pro quo est sciendũ pmo q ppositio & enũciatio dicũt idẽ realiter: sed differunt rõne qđ nois. Nã dr̃ enũciatio inq̃tũ penes ipoz extra intellectũ nunciat pdicatũ de subiecto. dr̃. n. enunciatio ab e qđ est extra & nũciatio. qr ipsa est quasi nũcius intellectus: nunciãs conceptũ interiorẽ extra intellectũ. Sed dr̃ ppositio inq̃tũ ponit p alio. s. p conclusione inferẽda in argumẽtatiõe: sed qr idẽ sunt realiter ppositio & enunciatio. iõ hñt eandẽ diffinitiõez essentialẽ. Unũ diffinit enunciatio q est oõ in q̃ verũ vel falsuz est. & hec est eadẽ cũ diffinitiõe ppõnis. iõ hic diffinit enũciatio sub noie ppõnis qr hic consideratur inquãtũ ordinat finalr̃ ad sillogismũ.

Secundo sciendũz q significare verũ est significare aliqđ. ita esse sicut est vel aliqđ. ita nõ eẽ sicut nõ est. Et significare falsum ẽ significare aliqđ eẽ vel nõ eẽ aliter q̃z est. iõ ppositio significat verũ qñ representat aliq̃z cõpõnẽ adequate sicut ẽ. & significat falsuz qñ repñsentat illã cõpõnem inadequate & aliter q sit. Ex quo pz q veritas ppõnis est adequatio ei9 ad suũ significatũ. & falsitas est inadeq̃tio. Pz vlteri9 q pmũ significatuz & formale ppõnis est cõpositio extremoz. & verũ vel falsuz sunt significatũ mãle & secũdariũ ppõnis. Ipsa. n. pmo significat illaz compositiõez. & dr̃ significare verũ & falsum quantũ ad modos significãdi vel representãdi illã cõpositionẽ. & p hoc pz declaratio diffinitiõis ppositionis.

Tertio sciendũ q ppõ in cõi diuidit in ppõnez cathegoricã & ipotheticã. Cui9 diuisiõis rõ ẽ: qr oĩs ppõ est oõ vera vel falsa vel q̃ talis oõ cõponit immediate ex termĩs vel ex plurib9 oõnib9. si pmũz est cathegorica. si 2m est ipothetica. & hãc diuisionẽ ponit Arl. i lĩo periermenias. aĩt hoc mõ. enũciationũ alia est vna simplr̃ q̃ dr̃ cathegorica. alia est cõiunctiõe vna q̃ dr̃ ipothetica.

Quarto sciendũ q ista diuisio dr̃ dari penes subam ppõnis: qr ppositio cathegorica & ipothetica differũt fm suã spẽm. i. fm materiã & formam ipsaz. & ex cõsiti fm totã subam: qr cathegorica hz subiectuz & pdicatũ mãle p mã. & hz copulã verbalẽ p forma. Ipothetica vo hz duas cathegoricas p mã: & cõiunctiõez vnientem ipsas p forma. & p hoc pz declaratio hui9 diuisionis.

Sed contra pdicta pmo argr̃: nulla distincta de seinuicẽ verificant: cum diuisio semp includat oppositionẽ: & in ea fundet: sed ppositio & oõ distinguunt cũ oõ sit cõmunior ppõne. igr̃ male dr̃ q ppositio est oõ. ❡ Scđo sic: in bona diffinitiõe nõ debẽt poni opposita sz in ista ponunt verũ vel falsuz q̃ sunt opposita. g non est bona. ❡ Tertio sic. oĩs oõ que semp significat suũ significatũ ad qđ est iposita ad significãdũ est vera: sed oĩs ppositio repñtat suum significatũ: vt hec ppõ. homo currit. semp significat hoĩez currere siue currat siue nõ g oĩs ppositio semp significat veruz & nunq̃z falsuz ❡ Quarto sic: mẽbra diuisiõis ppõnis nõ sunt opposita: qr vnũ in alio cõtinet vt ps alteri9: qr cathegorica est ps ypothetice: igr̃ illa diuisio est insufficiẽs. ❡ Quinto sic: h9 oõ. tñ hõ currit est ppõ. & tñ nõ est cathegorica qr cõtinet plẽs cathegoricas. nec ypothetica: cũ nõ sit ibi cõiũctio vniens plẽs cathegoricas: g diuisio illa ẽ isufficiẽs.

Ad argumenta. Ad pmuz dr̃ q illa que sunt distincta essentialr̃: vt opposita vel disperata de seinuicẽ nõ verificant. sz illa que distinguunt accñtalr̃ tñ vt supius & iferi9 bñ verificant de seiuicẽ. & hoc mõ solũ distinguunt ppositio & oõ. ❡ Ad scđm dr̃. q si considerent opposita vt opposita sunt & destruũt seiuicẽ. sic nõ debẽt poni in eadẽ diffinitiõe: sed si cõsiderent vt circũloquunt aliqđ supius: vel explicãt diuersas passiões iferioz diffiniti: sic bñ ponunt disiũctiue in eadẽ diffinitiõe. & sic ponũt verũ & falsuz in eadẽ diffinitiõe ad circũloquẽdũ ppriã passionẽ ppõnis: & diuersas passiones suoz iferioz. ❡ Ad tertiũ dr̃. q oõ nõ dr̃ vera eo q repñtat suũ significatũ: sed qr repñtat ipm adequate. iõ maior rõnis est falsa ❡ Ad q̃rtũ dr̃. q cathegorica mãliter cõtinet in ipothetica tanq̃ ptinẽs ad mãm ei9: nõ tñ formalr̃ tanq̃ ptinens ad formã ei9: & lz ibi maneat cathegorica fm formã ei9. tñ illa forma se habet per modũ materie respectu ipothetice. iõ nõ manet ibi formalr̃. & sic bñ opponunt ille ppositiones fm formas. ❡ Ad q̃ntuz dr̃. q ista. tñ hõ currit. est formalr̃ cathegorica: qr solũ ponit formalr̃ vnã cathegoricã pncẽtẽ ei9: sed est vtualiter ipothetica: qr vtualiter & implicite continet duas cathegoricas cõiũctas copulatiue: vt patet in resolutiõe ei9: qr valet tñ sicut hõ currit. nihil aliud ab hoĩe currit.

❡ Propositio cathegorica est illa que hz subiectum pdicatũ & copulã tanq̃ principales ptes sui: vt hõ currit. in hac eniz ppositione. homo currit. homo est subiectũ: currit vo pdicatuz: & qđ cõiungit vnum cum altero est copula: vt patet i resoluẽdo: vt homo currit. id est hõ est currẽs. ibi hoc nomẽ homo est subiectũ & currens pdicatũ & hoc verbũ est dicit esse copula:

q2 ꝯiungit vnũ cũ altero. Et dr̃ cathegorica a cathegorizo. zas. qḋ idē ē qḋ ꝑdico as. vñ cathegorica id ē ꝓpositio ꝑdicatiua. Subiectũ ē illud de quo aliud dicit̃. Predicatũ est illud qḋ de alter̃ dr̃.ſ. de ſuo ſubiecto.

¶ Poſtq̃ auctor poſuit diffinitõez ꝓpoſitiõis ꝛ eius diuiſionē in cathegoricā ꝛ ipotheticā. Hic cõſequēter incipit determinare de mēbris illius diuiſiõis: ꝛ q2 ꝓpoſitio cathegorica pars eſt ꝓpõnis ipothetice: ꝛ pars naliter ꝑcedit totũ qḋ ipſa cõponit. ideo ꝑus determinat de ꝓpõne cathegorica q̃ ipothetica ipſaz ſic diffiniens. Propoſitio cathegorica eſt illa que h3 vnum ſubiectum vnã copulaz ꝛ vnum predicatũ tanq̃ principales partes ſui.

Pro quo ꝑmo ſciēdũ ꝙ in hac diffinitõe ꝑ hoc relatiuũ illa intelligit̃ genus diffiniti.ſ. ꝓpoſitio. Eſt.n. relatiuũ idētitatis ſubſtãtie ꝛ ſuppoſiti pro ſuo antecedēte qḋ eſt ꝓpoſitio. ideo dat intelligere gen⁹ diffiniti. Et totũ reſiduũ ponit̃ ad differētiam ipothetice ꝓpõnis. in qua licet ſint ſubiectũ ꝑdicatũ ꝛ copula: nõ tñ tanq̃ partes ꝑncipales ſui: 3 ſicut minus ꝑncipales ꝛ remote. ꝛ ꝑ ſubiectũ ꝛ ꝑdicatũ intelligit̃ materia ꝓpoſitionis cathegorice. ꝛ ꝑ copulaz intelligit̃ forma partis: ꝛ ſua forma totius eſt eſſe vnitum reſultans ex vnione copule predicati ꝛ ſubiecti. ideo per hanc diffinitionem ſufficienter explicatur natura ꝓpoſitionis cathegorice.

Secundo ſciendu3 ꝙ in omni ꝓpõne cathegorica dr̃ aliquid de aliquo. ꝛ iõ in qualib3 ꝓpoſitõe cathegorica tria requirunt̃. Primo illud de quo aliquid dicit̃.ſ. ſubiectũ. ſecundũ eſt illud qḋ dicit̃ de aliquo.ſ. ꝑdicatũ materiale. tertiu3 eſt illud ꝑ qḋ vel mediante quo vnũ dicit̃ de alio: qḋ eſt copula vel ꝑdicatũ formale ꝓpõnis. ꝛ ideo dr̃ cathegorica quaſi predicatiua a cathegorizo zas. qḋ eſt idem qḋ ꝑdicare: q2 ſemꝑ ibi ꝑdicat̃ aliquid de ſubiecto: ꝛ magis dr̃ ꝑdicatiua a ꝑdicato q̃ ſubiectiua a ſubiecto: q2 ꝑdicatũ in ipſa hab3 rationem forme. ſubiectũ vero rõnē materie. modo a formaliori deb3 ſieri denominatio. ꝛ ideo attenditur hec denominatio ꝑncipaliter ex parte ꝑdicati formalis quod eſt copula.

Tertio ſciēdum ꝙ ſubiectũ ꝓpoſitionis dicit̃ illud de quo dicit̃ aliud.ſ. ꝑdicatũ. Et predicatum eſt illud qḋ dicit̃ de alio.ſ. de ſubiecto: duplex tñ reperit̃ ꝑdicatũ in ꝓpoſitõe.ſ. materiale qḋ vnit̃ cũ ipſo ſubiecto ꝑ copulã: ꝛ ꝑdicatũ formale qḋ vnit ꝑdicatu3 materiale cu3 ſubiecto qḋ eſt ipſa copula: vt in hac ꝓpõne. homo eſt aĩal. ibi hoc verbũ eſt dr̃ ꝑdicatũ formale. ꝛ aĩal dicit̃ ꝑdicatũ materiale: ꝛ q̃nq3 in ꝓpõne predicatum materiale ꝛ formale ſm̃ vocem ꝛ realiter diſtinguunt̃. quãdoq3 vero differũt ratõe tñ ꝛ nõ ſm̃ vocem: vt hic. homo currit.

Quarto ſciēdum ꝙ ꝓpoſitionũ cathegoricaꝝ: quedam ſunt de eſt ſecũdo adiacēte in quib⁹ nõ ponit̃ aliqḋ ꝑdicatũ materiale ꝑter illud verbu3 ē: vt hic. hõ eſt. Alie ſunt ꝓpões de tertio adiacēte in quibus ꝑter illud verbũ ē ponit̃ ꝑdicatũ aliud materiale: vt hic. homo eſt aĩal. ꝛ ꝓpõnibus de tertio adiacente ꝑdicatum materiale ꝛ formale ſm̃ v[illegible]cez diſtinguunt̃ ꝛ formaliter: ſed in illis de ſecũdo adiacēte nõ diſtinguunt̃ realiter: ſ3 rõne tñ: ꝑbat̃: q2 tale verbũ ſignificat quēdã actũ ꝑmodum fluxus ꝛ fieri: ꝛ importat illum vt fluit ab agēte ꝛ recipit̃ a patiēte: rõne cuius verbũ ſignificat ꝑ modũ actionis vel paſſiõis: ꝛ dicibilis ab alio. ꝛ de rõne actus verbũ dicit id qḋ vnit̃ cũ ſubiecto. ꝛ hab3 rõnē ꝑdicati materialis. ſed inquantũ reſpicit id cuius eſt.ſ. id a quo fluit vel a quo recipit̃ eſt vnitiuũ ſumpſi⁹ ad ſubiectũ. ꝛ h3 rõnē ꝑdicati formalis. iõ in ꝓpõne de ſecundo adiacente predicatum materiale ꝛ formale ratione diſtinguũtur.

Sed ꝯtra ꝑdicta arguit̃ ꝑmo. tñ ſunt due ptes ꝑncipales orõnis.ſ. nomē ꝛ verbu3. g̃ ꝓpõ cathegorica nõ h3 tres ptes ꝑncipales. ¶ Secũdo ſic. in iſta ꝓpõne. hõ eſt. nõ repiunt̃ ſubm ꝛ ꝑdicatu3 ꝛ copula: ꝛ tñ eſt cathegorica. igit̃ diffinitio nõ cõuenit omni ꝯtento ſub diffinito. ¶ Tertio ſic. in iſta ꝓpõne. hõ eſt hõ: hõ eſt ſubm: ꝛ tñ de ipſo nõ dr̃ aliud cũ idē ꝑdicet̃ de ſeipſo. g̃ male diffinit̃ ſubm de quo aliud dr̃. ¶ Quarto ſic. ſubiectu3 ꝛ ꝑdicatũ opponunt̃. q2 de rõne ſubiecti eſt eſſe ſub ꝛ ꝑdicati ē eē ſupra. g̃ ꝑdicatũ nõ põt dici de ſu[illegible]cto. ¶ Quinto ſic idē nõ põt eſſe diffiniēs ꝛ diffinitũ reſpectu euiſdē: q2 ſi ſic idē ignoti⁹ ꝛ noti⁹ eēt reſpectu eiuſdē: 3 ſubiectu3 diffinit̃ ꝑ ꝑdicatũ. g̃ male diffinit̃ ꝑdicatũ ꝑ ſubiectu3.

Ad argumenta. ¶ Ad ꝑmu3 dr̃. ꝙ l3 ſint tñ due ptes orõnis eſſentialiter diſtincte q̃tum ad modos ſignificãdi.ſ. nomē ꝛ verbũ. tñ ſunt plures accñtaliter diſtincte.ſ. q̃tũ ad ſitũ ꝛ numerũ eaꝝ in ꝓpõne. ꝛ ſic diſtinguit̃ ꝑdicatũ mãle ꝛ ſubiectum ꝓpõnis. ¶ Ad ſecundu3 dr̃. ꝙ l3 in illa ꝓpõne. hõ eſt: predicatũ ꝛ copula nõ diſtinguant̃ ſm̃ vocē ꝛ realr̃: tñ diſtinguunt̃ rõne vt ꝑus viſu3 eſt. ꝛ iõ põt reſolui in iſtaz. hõ eſt ens. vbi ꝑdicatũ ꝛ copula vocalr̃ diſtinguunt̃. ꝛ ſilr̃ q̃lib3 ꝓpoſitio in qua ponit̃ nomē ꝛ v̄bũ tñ põt reſolui per ꝑticipiũ illius v̄bi. ꝛ ꝑ hoc v̄bũ eſt: vt hõ legit. i. hõ eſt legens. ¶ Ad tertiũ dr̃: ꝙ in illa: hõ eſt hõ: l3 ꝑdicatũ nõ ſit realr̃ aliud a ſubiecto. eſt tñ aliud ſm̃ ſitũ ꝛ numerũ vocis. ꝛ h̄ ſufficit. q2 nõ ſumit̃ hic aliud ꝓprie vt dicit diuerſitatem eēntialē. ¶ Ad q̃rtũ dr̃: ꝙ ſubiectũ ꝛ ꝑdicatũ accepta formalr̃ q̃tũ ad ſ[illegible]tiões ſubiecti ꝛ ꝑdicati opponunt̃. iõ iſta eſt ĩpoſſibilis ſubiectũ eſt ꝑdicatũ. tñ ipſa accepta mãliter q̃tũ ad illḋ qḋ ſunt nõ opponunt̃. ꝛ h̄ inõ vnũ dr̃ de alio. ¶ Ad q̇ntũ dr̃. ꝙ l3 ĩ entib⁹ abſolutis idē nõ ſit diffiniēs ꝛ diffinitũ: tñ bñ eſt ĩ relatiuis in qb⁹ vnũ põt eē magis ꝛ minus notũ altero ſm̃ diuerſas rões: ꝛ hõ ſunt ſubiectũ ꝛ ꝑdicatũ. ꝛ iõ per ſeinuicē cõuenienter poſſunt diffiniri.

¶ Propoſitionũ cathegoricarũ alia vniuerſalis: alia particularis: alia indefinita: alia ſingularis. Propoſitio vniuerſalis eſt illa ĩ qua ſubijcitur terminus cõmunis ſigno vniuerſali determinatus. Uel ꝓpoſitio vniuerſalis eſt illa que omni aut nulli ĩeſſe ſignificat: vt omnis homo currit. vel nullus homo currit. Terminus communis eſt qui aptus natus eſt predicari de pluribus: vt homo eſt terminus communis; quia predicatur de ſorte ꝛ platone ꝛ de vnoquoq3 homine. Signa vniuerſalia ſunt hec: omnis: nullus: nihil: quilibet: alter: vter: neuter: ꝛ ſimilia.

¶ Poſtq̃ auctor ꝑmiſit diffinitionē ꝓpõnis cathegorice: hic ꝯſequēter auctor eã diuidit ꝑ vlez ꝓpõnē ꝑticularē ꝛ idefinitã ꝛ ſingularē. Cur⁹ diuiſionis ſufficiētia ſic haberi põt: q2 in oĩ ꝓpõne cathegorica eſt ſubiectũ ꝑdicatu3 ꝛ copula. vel ergo ſubiectũ eius tenet̃ pro vnico ſuppoſito: ꝛ ſic eſt ſingularis. vel pro plurib⁹: ꝛ hoc dupliciter. vl̃ tenet̃ ſub q̃titate indeterminata per ſignũ: ꝛ ſic eſt idefinita. vel ſub q̃titate determĩata per ſignũ: ꝛ hoc duplr̃: q2 vel illud ſubiectũ determinat̃ ꝑ ſignũ vniuerſale: ꝛ ſic eſt vniuerſalis. vel per ſignũ ꝑticulare: ꝛ ſic eſt ꝑticularis. Et dicitur iſta diuiſio ſumi ex ꝑte quãtitatis ꝓpõnis.

Primo ſciēdũ ꝙ q̃titas ꝓpõnis eſt diſpoſitio ſubiecti qua meſurat̃ acceptio eius pro vnico vl̃ pro plurib⁹. Et dr̃ iſta diſpoſitio quãtitas trãſumptiue ꝑ ſilitudinē: q2 ſicut q̃titas ꝓprie dicta eſt meſura ſubſtan-

tie:sic ista est mēsura subiecti ppōnis. ⁊ q2 iste diuisio sumit ex pte dispōnis subiecti ppōnis. vt pz p sufficiētiam ei⁹. iō sumit ex pte q̄ntitatis. ⁊ iterz:q2 illa q̄ntitas se tenet ex pte subiecti ⁊ materie. lz imediate sumat ex pte q̄ntitatis. Ex q̄ pz q̄ nō ē diuisio gnis in suas spēs. q2 illa diuisio semp fit per formales dr̄ntias:qd nō cōuenit isti diuisiōi: sed magis est diuisio subiecti in accidentia.

Secūdo sciendū q̄ ppō vlis est in q̄ subijcit terminus cōis signo vli determinatus:vt ois hō currit. Et ad ipsaz reqrit primo. q̄ ibi sit termin⁹ cōis cōiter tent⁹:defectu cuius ista nō est vlis. ois hō est totū in q̄ntitate. sed singularis:q2 lz hō hz se sit terminus cōis: tn̄ ibi capit singulariter p seipso nō distributo in ordine ad p̄dicatū. iō illa ppō est singularis. Secūdo requirit. q̄ talis terminus sit determinat⁹ signo vniuersali sic q̄ distribuatur per ipz ⁊ teneatur vniuersaliter: defectu cui⁹ ista nō est vniuersalis:non omnis homo currit: sed particularis:q2 illud signū. ois nō distribuit subiectum: sed p negatione impeditur actio eius. ⁊ sic pz q̄ in propositione vniuersali requirit terminus vniuersalis vliter tentus: ⁊ q̄ sit vlis hz ex porte sui significati: ⁊ q̄ sit vliter tentus hz a signo vli. ⁊ ab hoc vltimo ppositio dr̄ vniuersalis.

Tertio sciendū q̄ ad notificandū diffinitiōem ppōnis vlis auctor notificat terminū cōem ⁊ signa vlia. Unū termin⁹ cōis est q̄ est aptus natus p̄dicari d̄ plurib⁹. Et hui⁹ rō est:q2 terminus cōis dr̄ cuius significatū est cōicabile multis. sicut hō significat humanitatez q̄ cōicabilis est sorti ⁊ platoni. ⁊ sic de alijs: ⁊ q2 tale significatū cōe est reptū in multis actu vel aptitudine. iō terminus cōmunis potest predicari de multis: ⁊ cōitas eius attendit ex parte sui significati ⁊ nō ex pte vocis: ⁊ q2 ex parte vocis hō nō habet maiorē cōmunitatē q̄ sortes.

Quarto sciendū q̄ signū vle dr̄ qd facit terminum cui iungit teneri vliter p omnib⁹ suis suppositis:vel est signū qd significat:qn vliter. i. q̄ termin⁹ cui addit tenetur vliter ⁊ distributiue. ⁊ signoꝝ quedoz significāt vniuersaliter ⁊ affirmatiue:alia vliter ⁊ negatiue. Ex quo pz q̄ signū vle est quedaz dispositio subiecti: nō tamē absoluta dicens quale sit subiectuz fm se:sed est dispositio respectiua dicens qualiter subiectū subijcitur predicato. ppter hoc repta fuerunt. ⁊ p hoc pz prima diuisio ppōnis cathegorice: ⁊ diffinitio p̄mi membri eius.

Sed cōtra p̄dicta p̄mo arguit. membra diuisiōis ppōnis cathegorice nō sunt opposita. igit ⁊c. Antecedēs pz:q2 particularis ppositio cōtinet in vli. igit ille nō sunt opposite. vel opposita eēnt in eodem. ¶ Scdo sic. in ista. cuiuslibet hois asinus currit. subijcit termin⁹ cōis signo vli determinatus: ⁊ tn̄ est indefinita. igit diffinitio ppōnis vniuersalis conuenit alijs a diffinito. ¶ Tertio sic. ista est vlis: nihil est in bursa: ⁊ tn̄ non subijcit terminus cōis:sed tm̄modo signū vle. s. nihil igit ɔtra illā diffinitiōez. ¶ Quarto sic. ista est vlis:nō homo currit. cū sit ɔtradictoria isti⁹:hō currit: ⁊ tn̄ ibi nō ponit signū vle:igit in illa diffōne male ponit signo vli determinatus. ¶ Quīto sic. omne vle p̄dicat de multis: sz nullū signū p̄dicatur de multis. igit nullū est signū vle.

Ad argumenta. ¶ Ad p̄mūz dr̄. q̄ ppō particularis. lz fm suū significatū cōtineat in vli:nō tn̄ formaliter ⁊ fm vocē. iō formaliter bn̄ opponunt penes vle ⁊ pticulare. ¶ Ad secundū dicit q̄ in ista:cuiuslibz hois asinus currit. est duplex subiectū. s. subiectū locutiōis qd reddit suppositū v̄bo: ⁊ subiectuz distributiōis qd ibi distribuit per signūz vle. rōne p̄mi est indefinita. rōne secūdi est vlis:sz q2 enūciatio simpliciter denoiat q̄ntita ex pte subiecti locutiōis qd ppue est subiectuz enūciationis. ideo est simplr indefinita. ⁊ silr dicendū est de istis. cuiuslibet hois oculus est dexter:oēm hominē vider fortes. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ lz in ista:nihil est in bursa:nō ponat explicite termin⁹ cōis tn̄ vtualr ponit ⁊ ſplicite in illo signo nihil:qd icludit terminū sue distributionis. s. ens. ¶ Ad q̄rtū dr̄. q̄ in ista:nō hō currit. lz nō ponat formalr signū vle:tn̄ ibi ponit distribr̄ ɔ ex ɔsequēti rōne negationis q̄ p se p̄mo negat v̄itatē huius ppōnis: hō currit: ⁊ p hoc remouet p̄dicatuz a quolibet supposito subiecti:q2 hoc reqrit ad falsitatē huius:hō currit. ⁊ iō ex ɔsiti pōit istā. null⁹ hō currit: ⁊ distribuit subiectū. ¶ Ad q̄ntū dr̄. q̄ nullū vle signū est vle in p̄dicādo. sed bn̄ in distribuēdo qd sufficit vt aliqua dicant signa vniuersalia.

¶ **Propositio pticularis est illa in qua subijcit terminus cōis signo pticulari determiatus:vt aliquis homo currit:qdā equus mouet. Signa pticularia sunt hec:aliqs:qdaz:reliquus: alter: ⁊ similia. Propositio indefinita est illa in qua subijcitur terminus cōis nullo signo determinatus:vt homo currit.**

¶ Postq̄ auctor determiauit de ppōne vli que iter alias habet pfectiorē q̄ntitatē eo q̄ subiectū ei⁹ teneat in actu: ⁊ fm modū enūciādi pro oibus suis suppositis qd non fit in alijs: Hic consequēter auctor determiat de ppōne pticulari ⁊ indefinita. ⁊ q2 ppō pticularis habet quantitatē sui subiecti determinatā per signū:nō aūt indefinita: Jō p̄us determinat de particulari ipsam sic diffiniēs. Propō pticularis est illa in qua subijcit termīus cōmunis signo particulari determinatus. vt quidam homo.

Primo sciēdū q̄ in ppōne pticulari subm̄ ɔbit ad stādū p aliqua pte ei⁹ siue p aliq̄ suoꝝ pticulariū: ⁊ ide dr̄ pticularis. ⁊ q2 termin⁹ discret⁹ nō hz aliquā ptē subiectiuā sub se: ⁊ iō nō hz ɔbi ad stādū p aliquo ei⁹ pticulari nec pōt eē subm̄ alicui⁹ ppōnis pticularis: iō opz q̄ in ea subijciat terminus cōis. ⁊ q2 terminus cōis nō hz de se maiorē determiationē ad stādū p nā simplici q̄ p pticularib⁹:nec ad stādū pro oib⁹ suppositis sil:vel p aliqb⁹ tm̄:ideo ad determinādū ipm pro aliquo particulari eius reqrit q̄ sit determinatum per signū pticulare.

Secūdo sciēdū q̄ signū pticlare est dispositio subiecti determinās ipm pro pte indeterminata eius. s. pro indiuiduo vago in ordine ad p̄dicatū. ⁊ inde dr̄ pticulare a pte:q2 ɔbit terminū ad aliquā pte ei⁹: vt dr̄ cēdo qdā hō currit:illud signū qdā determinat hoiez ad īdiuiduū ei⁹ lz idetermiatū. hō eni remoto illo signo non hēret talē determiationē:sz posset idifferēter accipi p nā cōi vel p suppositis: ⁊ nō est signū pticulare dispō absoluta subiecti:sed est dispō respectiua subiecti dicens qualr subm̄ p̄dicato subijcit: sicut dictū est de signis vlibus.

Tertio sciēdū q̄ ppositio indefinita est illa in qua subijcit terminus cōis sine signo:vt hō currit. Cuius rō est:q2 ppositio idefinita est indeterminata fm quātitatē ⁊ acceptionē sui subiecti. ⁊ q2 terminus singularis semp habet determinatā acceptionē:q2 tenet p vnico determinato supposito:ideo in ppōne idefinita nō pōt subijci terminus discret⁹:sz [illegible] reqrit terminus cōis. ⁊ q2 terminus cōis accept⁹ cū signo vli vel pticulari semper habet determinatā q̄ntitatē. iō ad ppōnē idefinitā reqrit q̄ talis terminus ponat sine signo determinante ipm ad certā quātitatē mēsurādo acceptionē eius p vnico supposito vel pro plurib⁹. ⁊ ad ppōnē idefinitā ⁊ pticularē reqrit q̄ sit ibi termin⁹ cōis cōiter tētus defectu cui⁹ hec nō est idefinita. hō est spēs:q2 hō ibi tenet simplr.

Quarto sciendū q̄ ppositio indefinita nō dr̄ indefinita:quia non hēat determinatā q̄ntitatē

ꝺm rē ⁊ intellectū: q2 oīs ꝓpositio ꝺm rē h3 determinatā q̄titatē: cū in ea sit determinata acceptio ꝺm subiecti s3 dr̄ indefinita: q2 acceptio ꝺm subiecti nō est determinata ad certā q̄titatē ꝺm modū enūciādi que ꝓuenit ex dispōne sibi ꝑ signū vl'e vel ꝑticulare. iō dr̄ idefinita .i. idetermi- nata q2 subiectū ei⁹ nō est determinatū signo vl'i vl' ꝑticulari ad aliquā q̄titatē. ⁊ l3 subiectū ei⁹ supponat determinate q̄tū ad illud pro quo v'ificat̄ locutio: tū q̄tū ad modū enūciā- di tenet̄ idetermiate: q2 nō determiat̄ ꝑ signū. ⁊ ꝑ h' appa- rent diffinitiones ꝓpositionū ꝑticularis ⁊ idefinite.

Sed cōtra ꝑdicta ꝑmo arguit̄: hec est ꝑticularis: nō oīs hō currit: ⁊ tū ibi nō est termin⁹ cōis signo ꝑticulari determiat⁹. igit̄ ꝯ diffinitionē. ¶ Se- cūdo sic. nullū cōius pōt determiare min⁹ cōe cū sit ma- gis determiatū q̄3 sit cōius. sed signū ꝑticulare est cōius ⁊ min⁹ determiatū q̄3 termin⁹ cōis: q2 pōt applicari ad quē- libet terminū cōem. ergo nō pōt determiare terminū cōem. ¶ Tertio sic signū ꝑticulare ñ remouet cōitatē termini cōis: q2 qdā hō v'ificat̄ de tot hoīb⁹ sic hō: ergo signū ꝑticula- re nō ꝯhit terminū cōem ad aliquā ei⁹ ꝑtē. ¶ Quarto sic: hec ē idefinita sor. est dictio dissyllaba q2 sor. ibi tenet̄ ꝑ vocib⁹ ꝑlatis a diuersis hoīb⁹: ⁊ pōt ꝑ qlibet v'ificari: ⁊ tū ibi nō subijcit termin⁹ cōis: igit̄ in idefinita nō semꝑ subij- cit̄ termin⁹ cōis. ¶ Quīto. ista est idefinita. tn̄ hō currit: ⁊ tū ibi nō ponit̄ terminus cōis sine signo igit̄ ⁊c.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dr̄. q2 l3 i ista nō oīs hō cur. nō sit signū ꝑticulare formalr̄: tū ibi est v'tualr̄ rōne negatiōis remouētis vl'ita- tē signi vl'is seq̄ntis ⁊ ponētis ex ꝯñti ꝑticularitate. ¶ Ad scōm dr̄. q2 l3 signū ꝑticulare sit min⁹ determiatū ꝺm spe- ciem q̄3 termin⁹ cōis. q2 applicabile est idifferēter ad oēs spēs: tū est magis determiatū ꝺm numerū: ⁊ q̄ ad h' pōt ꝯ- hibere terminū cōem ad aliquā ꝑtē3 ei⁹. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. q2 l3 signū ꝑticulare nō ꝯhat terminū cōem ad ꝑtē determia- tā ei⁹. s3 ad idiuiduū signatū tū bn̄ ꝯhit ip̄m ad ꝑtē ideter- minatā. ⁊ l3 qdā hō v'ificet̄. de tot suppositis de quot hō. Non tū pōt teneri pro nā simplici sicut hō ꝑ se sumpt⁹: ⁊ nō est ibi determinatio q̄tū ad acceptionē ⁊ ꝑdicationē idi- uidui. Unū qdā hō nō ꝑdicat̄ de multis hoīb⁹ nisi equoce: l3 bn̄ ꝑdicatiōe spēi. ¶ Ad q̄rtū dr̄. q2 si sor. sumat̄ ꝑ vno supposito est termin⁹ discret⁹. sed si sumat̄ loco vni⁹ vocis imposite ad significādū oēs siles voces in ꝑlatiōe sicut sumit̄ in hac. sor. est dictio dissyllaba. sic h3 rōnē termini cōis: ⁊ iō illa est idefinita: ⁊ sor. ibi supponit determinate. ¶ Ad qntū dr̄. q2 l3 in ista. tn̄ hō cur. sit signū exclusiuū: nō tū signū vl'e vel ꝑticulare disponēs subiectū ꝺm vl'ita- tem vel ꝑticularitatē. ⁊ de illo solū est hic ad ꝓpositum.

¶ Propositio singularis est illa in qua subijcit̄ termin⁹ singularis vel discretus: vt sortes cur- rit: vel terminus cōis cum ꝓnoīe demōstrati- uo ꝑmitiue spēi: vt iste hō currit. Terminus singularis vel discret⁹ est qui aptus nat⁹ est ꝑ- dicari de vno solo: vt sortes de seipso.

¶ Postq̄3 determinatū est de ꝓpōne vl'i ꝑticulari ⁊ idefi- nita. Hic ꝯñter auctor determiat de ꝓpōne singl'ari. Rō ordis est q2 i trib⁹ ꝑmis subijcit̄ termin⁹ cōis cōiter acce- pt⁹ qui semꝑ potest teneri ꝑ multis. In singulari vō subij- cit̄ termin⁹ singul'r capt⁹ qui nō pōt teneri pro pluribus: ideo in illis trib⁹ est ꝑfectior q̄titas subiecti q̄3 in singu- lari. rōne cui⁹ iter has ꝓpōnes auctor vltio determiat de singulari ip̄a3 sic diffiniēs. Propō singl'aris ē illa i q̄ subij- cit̄ termin⁹ discret⁹ vel cōis cum ꝓnoīe demōstratiuo.

Pro quo sciēdū ꝑmo q2 in ꝓpōne singulari subie- ctū debet teneri singulariter ⁊ pro vno tm̄: sic q2 non possit teneri ꝑ pluribus: rōne cuius ipsa dr̄ singularis. ⁊ q2 oīs terminus cōis cōiter acceptus tenet̄ ꝑ plurib⁹ in actu vel in aptitudine. iō in ꝓpōne singulari nō pōt subijci terminus cōis cōiter acceptus: s3 ibi req̄rit̄ terminus discret⁹ q solū sumit̄ ꝑ vno. vel aliqđ sibi equa- lens: qđ ēt tenet̄ singulariter ⁊ ꝑ vno tm̄: sicut est termi- nus cōis sumptus cū ꝓnoīe dēm̄ratiuo: qđ quidē ꝓnomē ꝯtrahit terminū cōem ad vnū suppositū determinatū.

Secundo sciēdū q2 q̄ttuor modis fit ꝓpō singl'aris Primo mō qñ ibi subijcit̄ termin⁹ discre- tus. vt sor. currit. 2º modo qñ ibi subijcit̄ terminus cōis cū ꝓnoīe demr̄atiuo: vt iste hō currit. qđ d3 intelligi de ꝓnoīe demr̄atiuo ꝑmitiuo ⁊ nō deriuatiuo: q2 hec ē inde- finita mea tunica ē alba. Tertio qñ subijcit̄ termin⁹ cōis captus ꝑ natura simplici significata ꝑ ip̄3. vel hn̄s suppo- sitionem simplicē: vt hō est spēs: aial ē genus. Quarto qñ subijcit̄ aliqđ dcm̄ qđ solū supponit pro vno singulari di- cto: vt h': hoiem currere est poīe. vel h': vt hoiem esse aial est necariu3. est ꝓpō vera. silr̄ in oib⁹ modalibus.

Tertio sciendū q2 cū dr̄ hoie3 currere est poīe illud dcm̄ qđ est hoiem currere accipit̄ pro seipso in defectu vnius vocis q̄ nō est imposita ad significandū ip̄m. ⁊ iō supponit ꝑ tali dicto. nec pōt supponere nec ap- pellare ꝑ aliquo alio dicto: sicut non pōt sumi pro isto di- cto: asinū moueri: vel hoiem esse asinū. iō tenet̄ singulari- ter ⁊ reddit ꝓpōnem singularē ⁊ l3 ibi nō subijciat̄ termi- nus discretus formalr̄ tū ibi subijcit̄ virtualiter ⁊ equa- lenter. ⁊ silr̄ in alijs singularib⁹. Unū ad declaratōe3 diffi- nitōis ꝓpōnis singularis h' diffinit̄ termin⁹ discretus.

Quarto sciendū q2 termin⁹ discret⁹ est q est apt⁹ na- tus ꝑdicari de vno solo. Cui⁹ rō ē q2 termi- nus discretus h3 significatū incōicabile qđ est discretū .i. diuersis cretū ⁊ distictū ab alijs: s3 incōicabile nō ꝯuenit plurib⁹ actu vl' aptitudie: ⁊ q2 ab eē in plurib⁹ sumit̄ dici ꝺ plurib⁹: iō termin⁹ discretus nō pōt dici de plurib⁹: s3 tm̄ de vno solo. s. de seip̄o. vn̄ p3 q2 idē sunt termin⁹ discretus ꝺm logicū: ⁊ nomē ꝓprie q̄litatis ꝺ3 grāmaticū: sic idē sūt termin⁹ cōis ⁊ nomē appellatiuū. Nomē. n. appellatiū h3 significatū cōicabile mltis ꝓpriū vō incōicabile. ⁊ ꝑ h' p3 declaratio diffiōnis ꝓpōnis singl'aris ⁊ termini discreti.

Sed ꝯtra ꝑdicta arguit̄: ista ē singularis. hō ē spēs: ⁊ tū ibi nō subijcit̄ termin⁹ discret⁹ vl' ter- minus cōis cū ꝓnoīe demr̄atiuo. ḡ ꝯtra diffōnem ꝓpō- nis singularis. ¶ Scđo sic. ista ē singularis: oēs ap̄li dei sūt duodeci3: ⁊ tū ibi nō subijcit̄ termin⁹ discret⁹ nec for- malr̄ nec virtualr̄: q2 subm̄ actu tenet̄ ꝑ plurib⁹. ḡ diffō ē mala. ¶ Tertio sic. in ista tot⁹ sor. est alb⁹. subijcit̄ termi- nus discret⁹: ⁊ tū nō est singularis: q2 equalet isti: q̄lib3 ps sor. ē alba: nō equalētes sunt eiusdē q̄titatis. ḡ diffinitio ꝯuenit alijs a diffinito. ¶ Quarto sic. nullū idetermina- tū ꝯhit terminū cōem ad standū ꝑ aliquo vno singulari discreto: s3 ꝓnomē demr̄atiuū ē indeterminatū: q2 signi- ficat subam infinitā: ⁊ pōt demr̄are gnāl'r omne ens rea- le vel rōnis. igit̄ termin⁹ cōis sumptus cū ꝓnoīe demr̄a- tiuo nō facit ꝓpōne3 singularē. ¶ Quīto argit̄ sic. sor. ē termin⁹ discret⁹: ⁊ tū ꝑdicat̄ de isto sor. ⁊ de illo. ḡ termin⁹ discretus nō predicatur solum de vno solo.

Ad argumēta. ¶ Ad ꝑ^m dr̄ q2 in ista. hō est spe- cies: nō subijcit̄ termin⁹ discre- tus formalr̄: s3 bn̄ virtualiter: q2 hō ibi tenet̄ simplr̄ ꝑ nā simplici i se accepta ꝑ modū vni⁹ discreti: ⁊ h3 modū sin- gularis vni⁹ respectu h⁹ ꝑdicati spēs: qđ ꝯuenit sibi ꝺ3 se ⁊ nō ea ꝑte q̄ cōis ē suis inferiorib⁹: s3 inq̄tū differt ab eis. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. q2 si in ista: oēs ap̄li dei sunt duodecim. oēs sumat̄ distributiue vel sincathegorematice est vl'is et falsa. ⁊ si collectiue vel cathegorematice ē singularis ⁊ va:

⁊ licet subm ibi teneaẗ actu ꝓ pluribus: tn̄ illa plura accipiunẗ vt collecta ꝑ modū vni⁹ discreti vt sunt vnū subiectum huius numeri duodecim: ⁊ sic est ibi virtualiter terminus discretus vel singularis. ℂ Ad tertiū dicitur ꝙ si in illa. totus soꝛ. est albus li totus teneaẗ collectiue ꝓ perfecto est simplr̄ singularis: sꝫ si teneaẗ distributiue ꝓ partibus itegralibus vt tn̄ valet sicut quelibet pars: tunc est virtualr̄ vl̄is sꝫ adhuc ē formalr̄ singularis. ℂ Ad quartū dicitur ꝙ ꝓnomen consideratū ſm suos modos significandi essentiales qui sunt significare ꝑ modū subę indeminate: ⁊ determinabilis est ideterminatū: nec pōt determinare nec contrahere terminū cōem sꝫ ipm ꝯsideratū ꝗ̄tum ad suos modos significandi accn̄tales: qui sunt relatio vel demonstratio virtute demōstrationis cōtrahit terminū cōmunē. cui addiẗ ad stādū ꝓ vno supposito determinato. ℂ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ licꝫ sortes dicaẗ equiuoce de isto ⁊ de illo nō vniuoce, tn̄ ſm vnā rōnē: ⁊ lꝫ ille sortes ⁊ alius habeant eandē rōnē cōem: vt q꞉ conueniūt in noīe hoīs; nō tamē vt cōueniunt in hoc nomine soꝛ. significat eos ſm idē significatū nec ſm eandē ipositionē vocis.

ℂ Propositionuꝫ cathegoricarū alia affirmatiua: alia negatiua. Affirmatiua est illa in qua predicatum coniungitur cum subiecto: vt homo currit. Negatiua est illa in qua predicatū remouetur a subiecto: vt homo nō currit.

ℂ Postq̄ auctoꝛ premisit diuisionē ꝓpositiōis cathegorice sumptā ex pte ꝗ̄titatis ⁊ mēbroꝝ eius, ⁊ etiā posuit diffinitiones mēbroꝝ ei⁹. Hic ꝯn̄r ponit aliā diuisionē ꝓpositionis cathegorice q̄ se tenet ex parte forme ⁊ qualitatis eēntialis ꝓpositionis dicens: ꝓpositionum alia affirmatiua alia negatiua. Cuius diuisionis ratio est: q꞉ in omni ꝓpositione cathegorica est compositio ꝑdicati ⁊ subiecti. vel ḡ ibi compositio est ſꝫ voces tm̄: ⁊ sic est negatiua. vel fit ſm voces ⁊ significata: ⁊ sic est affirmatiua.

Pro quo sciendū ꝑmo ꝙ in oī voce ꝯplexa est cōpositio pluriū vocū significatiuaruꝫ. Et q꞉ oīs ꝓpositio cathegorica ē q̄dā vox ꝯplexa ex subiecto ⁊ ꝑdicato: iō in q̄libꝫ cathegorica est ꝯpositio subiecti ⁊ ꝑdicati. Sꝫ subm q̄nq꞉ cōponiẗ cū ꝑdicato ſm vocē ⁊ significatū sil̄: vt h꞉ hō est aīal. ibi est cōpositio hoīs ⁊ aīalis ſꝫ voces: ⁊ ibidē significaẗ ꝯpō coꝝ ſm significata. Q̄nq꞉ vō ꝯponunẗ subm ⁊ ꝑdicatū ſm voces tm̄: ⁊ ibi significatur diuisio coꝝ ꝗ̄tū ad significata: vt h꞉ hō nō ē asin⁹ significaẗ diuisio ⁊ remotio significatoꝝ hoīs ⁊ asini.

Secundo sciendū ꝙ ꝓpositio affirmatiua est illa in qua ꝑdicatuꝫ affirmaẗ de subō. vt hō currit: ⁊ poniẗ illa loco generis. ⁊ residuū ad drīaꝫ ꝓpositiōis negatiue in qua ꝑdicatū nō affirmaẗ de subō. Et dr̄ aliqd affirmari de subō aliq̄ qd̄ cōponiẗ cū ipso mediāte copula v̄bali nō negata. Et q꞉ in ꝓpositiōe affirmatiua ꝑdicatū cōponiẗ cū subō mediante copula v̄bali sine negatiōe: ⁊ ibi designatur ꝯpositio subiecti ⁊ predicati: ideo in ipsa ꝑdicatū cōponitur cū subiecto. nō est tn̄ itelligendū de intētionibus subiecti ⁊ ꝑdicati ꝙ cōponanẗ inter se: sꝫ debet itelligi de rebus subiectis intētionibus illis.

Tertio sciēdū ꝙ ꝓpō negatiua est illa in q̄ ꝑdicatū remoueẗ a subō: vt hō nō currit. Rō est q꞉ illud dr̄ remoueri a subō qd̄ solū ꝯponiẗ cuꝫ eo ſm vocē: ⁊ denotaẗ diuidi ⁊ separi ab eo ſm reꝫ: ⁊ sic est in negatiua, vt ꝑus dictū ē: iō in ea ꝑdicatū remoueẗ a subō ſꝫ modū enūciādi. s. mediāte negatiōe cōpōnis designate ꝑ v̄bū ē. ⁊ ꝑ h̄ drn̄t ꝓpō affirmatiā ⁊ negatiua. Ex q̄ pꝫ ꝙ ꝓpō affirmatiua ⁊ negatiua iter se drn̄t ſm spēm. Cuius rō est. q꞉ q̄cūq꞉ drn̄t ſꝫ suas formas eēntiales sic ꝙ drīa sumatur ab illis formis essentialibus: dūmō cōueniāt in gn̄e drn̄t in spē. Sꝫ drīa ꝓpōnis affirmatiue ⁊ negatiue sumiẗ ſm suas formas eēntiales: q꞉ sumiẗ ex pte ꝯpōnis q̄ ē forma eēntialis cathegorice: iō ꝓpōnes ille spē drn̄t. ⁊ iō diuisio ꝑus posita ē diuisio generis i suas spes ſꝫ modū.

Quarto sciēdū ꝙ affirmatio ⁊ negatio duplr̄ accipiunẗ. Uno mō formalr̄. s. affirmatio ꝓ ꝯpositione affirmatiua ꝑdicati cū subō. negatio ꝓ ꝯpōne negatiua eoꝛūdē q̄ fit ꝑ negationē appositā v̄bo capiēdo negationē ꝓ aduerbio negādi. Et isto mō affirmatio ⁊ negatio sūt drīe eēntiales enūciatiōis cathegorice. Alio mō mālr̄. s. affirmatio ꝓ ōne affirmatiua ⁊ negatio ꝓ ōne negatiua. ⁊ h̄ mō sūt spēs enūciatiōis. Et ab Arist. diffiniūẗ. Affirmatio est enūciatio alicui⁹ de aliquo. Negatio vō ē remotio alicuius ab aliquo. Et capiēdo isto mō diuisio presens fit in species. Sꝫ capiendo affirmationem ⁊ negationem ꝑmo mō formalr̄: sic fit ꝑ drīas formales.

Sed contra ꝑdicta ꝑmo arguiẗ sic: nulla ōo in q̄ destruiẗ forma ꝯpōnis est ꝓpositio. sꝫ negatiua ē h꞉: q꞉ negatio destruit cōpositioneꝫ que ē forma ꝓpositionis: igitur nulla ꝓpositio est negatiua. ℂ Scdō sic: h꞉ ē cathegorica: q̄libet ē vel nō ē: ⁊ tn̄ nō ē affirmatiā vel negatiua: q꞉ vnū mēbꝝ affirmaẗ ⁊ aliud negaẗ: ⁊ sic nō dꝫ magis dici affirmatiua q̄ negatiua: igiẗ ꝯ diuisionē datā. ℂ Tertio sic: hec est affirmatiua soꝛ. q nō currit moueẗ: ⁊ tn̄ ibi ꝑdicatū nō affirmatur de subiecto: cū ibi sit negatio negās ꝑcedēs ꝑdicatuꝫ. ḡ male diffiniẗ ꝓpō affirmatiua. ℂ Quarto sic: vbi ꝑdicatū cōponiẗ cuꝫ subiecto nō remoueẗ ab eo. sed in ꝓpōne negatiua ꝑdicatum cōponiẗ cū subiecto: cuꝫ hoc sit de rōne ꝓpōnis: igiẗ nō remoueẗ ꝑdicatū a subiecto. igiẗ ⁊c̄. ℂ Quito sic. hec est negatiua. hō nō ē aīal: ⁊ tn̄ ꝑdicatū nō remoueẗ a subiecto: cū ipol'e sit aīal remoueri ab homine. igiẗ ⁊c̄.

Ad argumenta ℂ Ad ꝑmū dr̄ ꝙ lꝫ in ꝓpōne negatiua destruaẗ cōpositio significatoꝛū subiecti ⁊ ꝑdicati: nō tn̄ destruiẗ copula verbalis ſm se: nec cōpositio predicati ⁊ subiecti ſm vocem. ℂ Ad scdm diciẗ ꝙ si ista: q̄libet est vel non est: sit vna disiunctiua: sic est affirmatiua: q꞉ ei⁹ copula ꝑncipalis. s. coniūctio illa vel nō negaẗ. ⁊ silr̄ si sit cathegorica de disiūcto ꝑdicato ē affirmatiua: q꞉ ꝑncipal' ei⁹ copula nō negaẗ: sensus. n. ē. q̄lꝫ est ens vel nō ens: ⁊ illud v̄bū ē nō negaẗ. ℂ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ hec ē simplr̄ affirmatiua. hō qui nō currit moueẗ: q꞉ ꝑncipale v̄bū ei⁹. s. moueẗ nō negaẗ: ⁊ lꝫ negatio negās ꝑcedat ipm. hoc tn̄ nō est imediate: sꝫ actus ei⁹ terminaẗ sup illud v̄bū currit: qd̄ se tenet ex pte subiecti. q꞉ h̄ totū. q nō currit. est q̄dā iplicatio dterminatiua subi. ℂ Ad 4ᵐ dr̄ ꝙ vbi ꝑdicatū ꝯponiẗ cū subiecto nō remoueẗ ab eo ſm id in quo ꝯponiẗ: sꝫ bn̄ ſꝫ aliud. mō in negatiua ꝑdicatū ſm diuersa cōponiẗ ⁊ diuidiẗ a subiecto: vt visuꝫ est ꝑus. ℂ Ad qntū dr̄ ꝙ in ista. hō nō est aīal. ꝑdicatū nō remoueẗ a subiecto ſm rem sꝫ bn̄ ſm modū eāciandi. s. ꝑ negationē q̄ denotaẗ ab ipso separi. ⁊ h̄ mō itelligiẗ remoueri in diffōne ꝓpōnis negatiue: iō nō seqẗ.

ℂ Diuisa ꝓpōne tunc sciēdū est ꝙ triplex ē q̄stiuū per qd̄ querim⁹ de ipsa ꝓpōne. s. q̄ qualis ⁊ quāta. Que querit de sb̄a ꝓpōnis. Tn̄ ad iterrogationē factā ꝑ q̄ rn̄dēduꝫ ē cathegorica vel ipothetica. ꝑ qualis respōdēdū ē affirmatiua vel negatiua: q꞉ qualis q̄rit de q̄litate ꝓpōnis, ꝑ q̄ta respōdēdū ē vl̄is vl̄ ꝑticularis. indefinita vel singularis. Quāta. n. q̄rit de quātitate ꝓpōnis. vnde v̄sus. Que ca. vel hip. qualis nc. vel af. u. quanta par. in. sin.

¶ Postq̄ auctor posuit tres diuisiones. Unā ppōnis in cōi et duas ppōnis cathegorice: hic cōnr ostēdit aliq̄ q̄situa illis diuisionib' correspōdētia ad querēdū de mēbris earūdē dicēs q fz triplicē diuisionē ppōnis triplex ē ei' q̄situū. s. q̄ q̄lis q̄nta. Quoꝝ sic habet sufficientia. qz oē q̄situ nū absolutū ppōnis vel querit de suba ei' vel de accñte. Si pmū sic ē q̄. Si 2m hoc ē dupl'r: vel querit de q̄ntita te: et sic ē quāta. vel de q̄litate. et sic est qualis.

Pro quo sciēdū pmo q h nō enumerant oīa q̄situa q̄ualiter q̄bus pōt iterrogari de ppositiōe: sz solū enumerant h q̄situa correspōdētia trib' pdictis diuisionib': q̄b' q̄rimus de suba q̄ntitate et q̄litate ppōnis: et mag' hec enumerant q̄ alia q̄situa: vt sunt ne an vtꝝ duplici rōne. Pmo qz ista tria querūt de suba q̄li tate et q̄ntitate ppōnis. Alia vo de veritate et falsitate. mō lterius determinat de oppositiōe ↄuersione et equollētia ppōnū ad q̄s cognoscēdas necium est cognoscere semp subam q̄litatē et q̄ntitatem ppōnis: nō aūt veritatē et falsi tatem ppōnis. Alia rō est: qz ista tria querunt de his que cōueniūt ppositioni fm se absolutte. Alia vo de his q̄ sibi cōueniunt respectiue. s. p respectuz ad eius significatū: iō ista hic potius enumerantur q̄ alia.

Secundo sciēdū q vt dr in textu que q̄rit de suba ppōnis: eo q est nomē ifinitū significās subaz infinitā: et q̄situū sube rei ad quā applicat et querit in sīkaliter tm: nō aūt pncipal'r p modū pncipalis agetis: et sibi dz rūderi cathegorica vel ipothetica: q̄ dicunt subaz ppōnis. Et sunt membra diuisionis eius date penes sub stantiā Sz quāta querit de q̄ntitate ppōnis: eo q est que situuū q̄ntitatis. ad qd dz rūderi vl'is vl' ptcularis. idefini ta et singularis eo q illa sunt membra diuisionis ppōnis sumpte penes q̄ntitatem eius et mām. Sz q̄lis q̄rit de q̄li tate ppōnis: eo q est concretū et q̄situū q̄litatis. et sibi dz rūderi affirmatiua vel negatiua: q̄ dicūt q̄litatē ppōnis.

Tertio sciēdū q suba accipit dupl'r. Uno' pprie vt est ens p se sicut dicimus q hoc nomē homo significat subaz. Alio mō transūptiue et q̄naliter p oi il lo qd accipit fm se et p modū sube: vt cū dr q albedo est suba albi. In ppōne aūt nō reperit substātia pprie dicta: sz intelligit q in ipsa est modus sube: et ideo que nō que rit de substantia absoluta sz de ipsa accepta p modū sub stātie. Sil'r in ppōne nō reperit q̄ntitas pprie dicta vt est mensura substantie māl'is: sz ibi repit trāsumptiue. i. sili tudinarie q̄ntitas; vt ē mēsura acceptionis subti ppōnis: et sil'r est de q̄litate. vn̄ affirmatio et negatio fz similitudi nem dicuntur qualitates ppositionis.

Quarto sciēdū q dupl'r pōt itelligi affirmationē et negationē esse qualitates ppōnis. Uno' q sint q̄litates accñtales et accñtia ↄ̄ntia ppōnez affirma tiuā et negatiuā et hoc mō nō dz itelligi: qz nō adueniunt ipsis post suū esse cōpletū: qz nō est ppositio affirmatiua nisi bz affirmationē. Alio mō q sint q̄litates essentiales illaꝝ ppōnū. Et isto mō dicunt qualitates ppōnis: et bnt modū accñtis respectu ppōnis in cōi: cui' sunt dñe diui siue. sic semp dñe diuisiue alicui' generis bnt modū acci dentis respectu illius generis.

Sed contra pdicta arguit. pmo sic. p vtruz bene querimus de sube ppositionis: et ēt de quātitate; vt dicēdo: vtꝝ ista. hō currit. sit cathegorica vel hypothetica et tn̄ illud quesituuz nō enumerat inter ista: igitur hic sufficienter nō enumerant quesitiua corre spōdētia tribus diuisionibus premissis. ¶ Scđo sic per que querimus de q̄ntitate ppositionis dicēdo que q̄ntitas est in hac ppōne. hō est. q̄ que nō solū querit de substantia ppositiōis. ¶ Tertio sic. oīs q̄ntitas est ↄtinua vel discre ta. sed ppositio nō bz q̄ntitatē cōtinuā nec discretā: igitur nō bz q̄ntitatē: nec q̄nta q̄rit de q̄ntitate ei'. ¶ Quarto sic: vni' q̄situi ē tm̄ vnū respōsiuū; sz q̄nta est vnū q̄situuum: igit nō sibi debēt respōderi ista q̄ttuor. s. vl'is: pticularis: idefinita: et singularis. ¶ Quinto sic: q̄lis est q̄situuz q̄li tatis in cōmuni: igitur nō est pprie quesitiuū ppositiōis. q̄ male enumeratur inter quesitiua eius.

Ad argumenta.

Ad pmū dr q p illud q̄sitiuū vtꝝ bn̄ q̄rit idirecte de suba vel q̄ntitate ppōnis nō tn̄ directe: sz p ipz q̄rit directe de veritate ppōnis in q̄ pōt fieri mētio de suba vel q̄ntitate: vt h vtrū hō currit sit cathegorica. directe q̄rit vitas hu ius ppōnis. hō currit. est cathegorica. ¶ Ad 2m dicit q p que quādoq querit de q̄ntitate ppōnis accepta p modū substantie fm naā essentiā: nō tn̄ queritur de ipsa fm esse q̄ntitatis: vt est denominatiua ppositionis. sz hoc solū fit per quāta. ¶ Ad tertiū dicitur q omnis q̄ntitas pprie di cta est cōtinua vel discreta: nō tn̄ q̄ntitas accepta trāsum ptiue sicut h accipit. ¶ Ad 4m dr q vnius q̄sitiui est tm̄ vnū responsiuū adequatū et ppriū. tn̄ possunt esse plā ptī cularia nō adeq̄ta et sic ē de illo q̄sitiuo q̄nta propriū eius respōsiuū est q̄ntitas propōnis in cōi ptīcularia respōsiua ei' ↄtēta sub q̄ntitate ppōnis sūt vl'e pticulare: et sic de ce teris: et debet responderi tm̄ vnū responsiuū cū querit de vnica ppōne: et de diuersis dant diuersa respōsiua. ¶ Ad quintū dr q qualis in cōi ē quesitiuū qualitatis in cōi sz per applicationē ad ppōnē dici pōt quesitiuū qualitatis ppōnis. et ēt ppriuz: eo q nō querit de alijs accidentibus eius. Et sil'r diceretur de alijs quesitiuis.

¶ Itē ppositionū cathegoricaꝝ: alie pticipant vtroq termino: vt homo currit. hō nō currit. Alie vero altero termino tm̄: vt hō currit. hō disputat. Alie vero nullo termino: vt hō cur rit. sortes mouet. Item ppositionuz pticipan tium vtroq termino quedā participant vtro q termino fm eundē ordinē: vt homo currit homo nō currit. Quedaz vero ordine ecōuer so: vt homo est aīal. aīal est homo.

¶ Postq̄ auctor determinauit de ppōne fm se et q̄ntuz ad pncipia eius: hic ↄ̄ñter incipit determinare de aliquibus passionib' ei'. s. de oppōne: cōuersiōe: et equollētia. Et anq̄ de ipsis determinet duas diuisiōes ponit valētes ad cogni tōez ipsaꝝ. Quaꝝ p' ē. ppōnū cathegoricaꝝ q̄dā pticipāt vtroq termino. alie vo vno tm̄. alie vo nullo. Cui' diuisiōis sic pōt bri sufficiētia: qz oēs ppōnes cathegorice vel ↄue niūt i extremis: vl' discōueniūt. Si ↄueniūt h ē dupl'r: vl' ↄueniūt i vtroq sil'r: et sic ē pmū mēbrū. vel in altero tm̄: et sic est 2m: vel discōueniūt in vtroq sil'r. sic est tertiū.

Pro quo pmo sciendū q pticipare tripliciter ac cipit. Uno modo idē est qd pticipoti ra tionē suscipere sicut spēs pticipat gen': qz suscipit diffini tionē eius. Scđo mō idē ē qd partē rei capere: sicut duo fratres dñr patris bona pticipare. Tertio mō idē est qd cōuenire in aliquo: vt qñ aliqua duo cōueniunt in aliquo tertio: et isto mō sumit in pposito. et iō ille ppōnes dicunt pticipare vtroq termino que ↄueniūt in vtroq suoꝝ ter minoꝝ seu extremoꝝ. s. in subiecto et predicato.

Secundo sciendū q termin' est dictio māliter et p se terminās ppositionē. Et dicit ma terialiter ad differentiā copule verbalis: q̄ terminat for maliter. Et dr p se: ad differentiā dispositionū subiecti et pdicati. sicut sunt signa distributiua et adiectiua q̄ nō ter minant p se ppositionē. Et dicit termin' a terminādo eo q terminat ppositionē sicut extremū eius.

Tertio sciēdū q̄ ꝯueniētia vel discōueniētia vni⁹ ꝓpōnis ad aliā: ē accn̄s respectiuū ꝓpōnis ⁊ nō absolutū. Et q̄ ista diuisio attēdit̄ penes ꝯuenientiā ⁊ discōuenientiā ꝓpōnis vni⁹ ad aliā seu cū alia ex ꝑte suorū terminoꝝ: sequit̄ io q̄ ista diuisio sumit̄ f₃ accn̄tia ꝓpositiōis: q̄re ista diuisio est subtr in accn̄tia: ⁊ nō generis in suas spēs. Et valet ista diuisio ad cognoscēdū qbus ꝓpositionib⁹ oppositio ꝯuersio ⁊ eq̄pollētia ꝯueniūt: ⁊ qb⁹ nō: q̄ solū ꝯueniunt ꝓpōnib⁹ vtroq₃ termino ꝑticipantibus. Unde iste tres sunt passionis respectiue q̄ solū ꝯueniunt ꝓpositioni ꝑ ꝯparationē ad aliā ꝓpositionē.

Quarto sciēdū q̄ ꝓpōnes vtroq₃ termino ꝑticipontes itez ꝑ diuidūt̄: q̄ Quedā ꝑticipāt vtroq₃ termino eodē ordine. Alie vo ordine ecōuerso. Uñ ille sunt ꝑticipātes vtroq₃ termīo eodē ordie q̄ sunt eiusdez subti ⁊ eiusdē ꝑdicati vt hō ē alb⁹: hō non ē albus. S₃ ille sunt ꝑticipātes ordie ecōuerso q̄rū ꝑdicatū vni⁹ est subm̄ alterius ⁊ ecō vt hō est albus: albū est hō: ⁊ ꝑ hoc facil̄r declaretur sufficiētia huius diuisionis. Et val₃ ista diuisio sil̄r sicut ꝑcedens ad cognoscendū qbus ꝓpositiōibus oppositio ⁊ eq̄pollentio ꝯueniāt: q̄ solū ꝯueniūt ꝑticipontib⁹ vtroq₃ termīo eodē ordine: ⁊ qb⁹ ꝯueniot cōuersio: q̄ solū cōuenit ꝑticipātib⁹ vtroq₃ termino ordine ecōuerso. Et ꝑ h̄ potēt iste due diuisiōes ꝓpositionū cathegoricaꝝ.

Sed contra ꝑdicta ꝑ arguit̄: distincte ꝓpositōes semꝑ habēt distinctos terminos: cū distiguant̄ ꝑ sua subiecta ⁊ ꝑdicata. ḡ nulle ꝓpōnes distincte ꝑticipāt vtroq₃ termino. ¶ Scd̄o sic oēs ꝓpōnes cathegorice ꝯueniūt in rōne ꝓpōnis cathegorice cū q̄libet ꝓpositio cathegorica semꝑ habeat duos terminos subm̄ ⁊ ꝑdicatu₃ igit̄ nulle ꝑticipāt altero termīo tm̄: cū tn̄ excludat oē aliū. ¶ Tertio sic: in oi ꝓpositiōe cathegorica reperit̄ h̄ vbū est: ⁊ tn̄ est terminus: q̄ terminat ⁊ actuat ꝓpōnē: ⁊ etiā est ꝑdicatū ꝓpōnis. ḡ oēs ꝓpōnes aliq̄ termino ꝑticipāt ⁊ non sunt aliq̄ nullo termino ꝑticipontes. ¶ Quarto sic: in q̄lib₃ ꝓpōne est vnus ordo. ḡ diuerse ꝓpositiōes habēt diuersos ordies. ḡ nulle sunt ꝓpōnes ꝑticipōtes eodē ordine ꝯ scd̄am diuisionē. ¶ Quinto sic: ordo ꝓpōnis est ordinatio suoꝝ terminoꝝ. s. subiecti ⁊ ꝑdicati: s₃ in oibus est ordinatio eadē: q̄ subm̄ ⁊ ꝑdicatū sil̄r ordinant̄: cū semꝑ subiectū ꝑcedat predicatū igitur nulle sunt participātes ordine econuerso.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dr̄ q̄ l₃ oēs ꝓpōnes diuerse habeāt diuersos terminos f₃m numeꝝ: q̄ qd̄ semel dictū ē in vna ꝓpōne amplius resumi nō pōt idē numero. tn̄ bn̄ habet eosdē terminos f₃m spēm vocis ⁊ significati sil̄r. ¶ Ad scd̄z dr̄ q̄ si tm̄ faciat exclusionē respectu ꝯueniētie ꝓpōnis i cōi: sic nulle cathegorice ꝯueniūt tm̄ vno terminoꝝ. S₃ si faciat exclusionē respectu ꝯueniētie terminorū sic alique ꝓpōnes ꝯueniūt in altero tm̄. ⁊ sic itell̄r circa ꝑcedētē diuisionē. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ q̄ h̄ vbū est nō est terminus: q̄ l₃ terminet ꝓpōnē formal̄r ⁊ in rōne copule non tn̄ mālr̄ in q̄tum h₃ rōnē copule: ⁊ si aliq̄n sit ꝑdicatu₃: vt h̄ hō est: tn̄ in rōne copule non dicit̄ ꝑdicatū mālr̄: ideo ratione ipsi⁹ non oēs ꝓpositiones ꝑticipāt vno termino. ¶ Ad q̄rtū dicit̄ q̄ l₃ diuerse ꝓpositiones semꝑ habeāt diuersu₃ ordine₃ in numero non tn̄ in spē. ¶ Ad q̄ntū dr̄ q̄ l₃ subm̄ ⁊ predicatū accepta f₃m illas itentiones similiter ordinentur in ꝓpositione: q̄ semꝑ illud qd̄ habet rationem subiecti preponit̄ alteri: tn̄ q̄tum ad res subiectas intentionibus illis non semꝑ sil̄r ordinant̄: q̄ aliq̄n subiectū vnius propositionis bene fit ꝑdicatū alterius ⁊ econuerso.

¶ Itē ꝓpōnū participantiū vtroq₃ termino f₃ eundē ordinem alie sunt cōtrarie: alie sunt subcontrarie. alie contradictorie. alie subalterne. Cōtrarie sūt vl̄is affirmatia ⁊ vl̄is negatia eiusdem subiecti ⁊ eiusdē predicati: vt ois homo currit: ⁊ nullus hō currit. Subcontrarie sunt ꝑticularis affirmatiua ⁊ ꝑticulari negatiua eiusdez subiecti ⁊ ꝑdicati: vt quidā homo currit: ⁊ quidā homo non currit.

¶ Postq̄ auctor premisit duas diuisiones valētes ad cognoscēdū conuersiones: oppositiones ⁊ equipollētias ꝓpositionū h̄ ꝯñr determiat de illis passionib⁹: ⁊ ꝑmo de oppositionibus. Cui⁹ ratio est q̄ oppositio solū ꝯuenit ꝓpositionib⁹ q̄ ꝑticipāt f₃ eūdē ordinē: ⁊ ꝯuersio ꝯuenit illis q̄ ꝑticipāt ordie econuerso. ideo oppositio ꝑcedit ꝯuersionē. Et q̄ eq̄pollētia sumit̄ respectu ꝓpositionū oppositarū q̄ sūt eq̄pollētes: ideo ēt oppositio ꝑcedit eq̄pollētiaz q̄re ꝯueniēter determiat̄ ꝑius de oppōnib⁹ q̄ de aliis.

Primo sciēdū q̄ duplex est oppositio: q̄dā ē oppositio rerū vel terminoꝝ q̄ ē repugnātia aliq̄rū duoꝝ nō ꝑmittētū se sil̄r ⁊ respectu eiusdē: ⁊ de ista nō determinat̄ h̄ s₃ in postpredicamētis. Alia ē oppō ꝓpōnū vel modoꝝ enūciādi q̄ est repugnātia duaꝝ cathegoricarū eiusdē subiecti ⁊ eiusdē ꝑdicati in q̄litate ⁊ q̄ntitate sil̄r vel in altero eoꝝ: ⁊ illo mō hic cōsiderat̄ de oppōne ⁊ de ꝓpōnib⁹ oppositis. vñ ad cognoscēdū spēs oppositionis ꝑdicte hic auctor ponit diuisionē ꝓpositionū oppositaꝝ.

Pro quo sciendū scd̄o q̄ ꝓpōnū oppositaꝝ: alie sūt ꝯrie: alie subcōtrarie: alie ꝯdictorie: alie subalterne. Cui⁹ diuisiōis sic h̄r sufficiētia: q̄ oēs ꝓpōnes opposite hn̄t repugnātiā iter se: vel q̄ repugnāt in q̄litate ⁊ q̄ntitate sil̄r. ⁊ sic sūt ꝯdictorie. vel in altero eoꝝ tm̄: ⁊ sic est dupl̄r. q̄ vel repugnāt in q̄ntitate solum: ⁊ sic sūt subalterne. vel in q̄litate ⁊ hoc ē tripl̄r: vel ambe sūt vl̄es. ⁊ sic sūt ꝯrie: vel ambe sūt ꝑticulares. ⁊ sic sunt subcōtrarie: vel ambe sūt singulares. ⁊ sic itez sunt ꝯdictorie.

Tertio sciendū q̄ ꝯrie sunt vl̄is affirmatiua ⁊ vl̄is negatiua eiusdē subi ⁊ eiusdē ꝑdicati: vt q̄l₃ hō currit: ⁊ null̄s hō currit: ⁊ in ipsis req̄rit̄ idētitas subi. ⁊ ꝑdicati in trib⁹ vel f₃m tria. Primo q̄ sint eadē f₃m vocē: rōne cui⁹ iste nō ꝯriant̄. q̄lib₃ hō currit nullū rōnale currit. Scd̄o q̄ sint eadē f₃m significata. rōe cui⁹ iste nō ꝯriātur. ois canis currit: nullus canis currit. si canis teneatur equoce: q̄ pōt ambe sil̄r eē vere. Tertio q̄ sint eadē q̄tū ad supposita pro qbus tenent̄: ita q̄ eq̄ ample ⁊ eq̄ stricte in vtraq₃ teneantur: io iste nō ꝯriant̄. ois homo est alb⁹: nullus hō fuit albus: q̄ in ꝑmo supponit ꝓ ꝑn̄tibus tm̄: ⁊ scd̄a ꝓ ꝑn̄tib⁹ ⁊ ꝑteritis sil̄r. ⁊ sic nō sunt eiusdē subi f₃ rez ⁊ vocē: quod tn̄ req̄ritur in oibus oppōnibus.

Quarto sciēdū q̄ subcōtrarie sunt ꝑticularis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua eiusdē subti ⁊ eiusdē ꝑdicati. Unde ad ipas req̄rit̄ q̄ ambe sint ꝑticulares vel idefinite. Rō est: q̄ subcōtrarie dn̄r q̄si sub cōtrariis posite. S₃ sub ꝯriis nō ponunt̄ ꝓpōnes vl̄es nec singulares: q̄ non sunt eiusdē subi cū ipsis ideo subcōtrarie debēt eē ambe ꝑticulares vel idefinite. Et q̄ nō repugnant in q̄ntitate oꝫ eas repugnare in q̄litate: ⁊ sic vna oꝫ esse affirmatiua: alia negatiua: ⁊ non ponunt̄ aliq̄ subcōtradictorie sicut subcontrarie: q̄ vna est ꝑticularis in ꝯdictoriis sub q̄ nō pōt sumi alia ꝓpō. q̄ sub ꝑticulari nūq̄ est sumere aliq̄d. Et ꝑ hoc p₃ diuisio ꝓpōnum oppositaꝝ: ⁊ diffinitio ꝯrariaꝝ ⁊ subcontrariaꝝ.

Sed contra ꝑdicta ꝑ arguit̄: iste ꝓpōnes. ois hō non currit: nullus homo currit. ꝑticipant vtroq₃ termīo ⁊ eodē ordie: ⁊ tn̄ non sunt ꝯrie: nec subcōtrarie. ⁊ sic de aliis q̄ sunt eq̄pollētes: igit̄ hic male.

diuidunt ppõnes vtroq3 termino pticipõtes eodē ordine. ¶ Scdo sic: oia 9ria sunt forme actiue ⁊ passiue inter se. s3 ppõnes nunq3 sunt actiue ⁊ passiue cu3 ppõnes non agant nec patiant iter se: igitur nulle sunt 9rie.

¶ Tertio sic diffō 9riaꝝ 9uenit istis ois homo est albus nullus hō est albus: ⁊ istis. ois homo currit. nullus hō currit ⁊ tñ iste non sunt 9rie qꝛ in pⁱma hō supponit p viris ⁊ mulierib⁹ ⁊ in scða p viris tñ: igit ⁊c. ¶ Quarto sic ppositiones q̄ sil' se 9patiunt in vitate non opponunt: qꝛ non hñt repugnãtiã. s3 subcontrarie sil' se cõpatiunt in vitate: ergo non opponuntur. ¶ Quinto sic: iste sunt subcontrarie: iste homo currit iste hō non currit: qꝛ sunt posite sub 9rijs que sunt v'les ⁊ tñ ille non sunt particulares nec indefinite: igit male diffiniunt subcontrarie.

Ad argumenta.

Ad pⁱmũ dr̃ ꝙ h' non diuiduntur ppõnes pticipõtes vtroq3 termino incõi: s3 tm̃ pticipãles vtroq3 termino q̄ sunt opposite. ideo cũ pdicte ppõnes sint eqpollẽtes non 9riant. ¶ Ad scðm dr̃ ꝙ l3 9ria icõplexa sint forme actiue ⁊ passiue: nõ tñ 9plexa: de qb⁹ h' solũ est ad ppositũ. ¶ Ad tertiũ dicit ꝙ de vtute s̃monis iste nõ 9riant: ois hō currit: nullus hō currit qꝛ subm in vtraq3 non tenet p equalib⁹ suppositis: s3 virtute v'lis sunt 9rie: qꝛ sm v'lim hō restringitur ad standũ p viris tñ: ⁊ est ibi restrictio ab v'li: s3 de alijs dr̃ ꝙ vere cõtrariant. qꝛ albus in pdicato p9signifi catiões eius restringit hoĩe3 in vtraq3 ad standũ p viris p qbus solũ distribuit. ¶ Ad quartũ dicit ꝙ licet subcõtrarie non repugnet in veritate tñ hñt repugnant in falsitate: ⁊ ẽt in q̄litate: iõ opponunt. ¶ Ad qntũ dicit ꝙ lic3 singulares sint posite sub v'lib⁹ q̄ sunt 9rie, nõ tñ ponunt sub ipsis s3 idẽ subm: qꝛ in 9rijs terminus cõis: vt hō supponit pro oibus suis suppositis: ⁊ in illis singularibus pro vno solo: ideo non habent idẽ subm cũ suis v'libus: qd̃ tñ requirit ad subcõtrarias respectu contrariarũ.

¶ Cõtradictorie sunt v'lis affirmatiua ⁊ pticularis negatiua vel v'lis negatiua ⁊ particularis affirmatiua eiusdẽ subiecti ⁊ predicati: vt ois hō currit: ⁊ qdã homo non currit. vel nullus hō currit: quidam hō currit. Subalterne sunt v'lis affirmatiua ⁊ pticularis affirmatiua: vel v'lis negatiua ⁊ pticularis negatiua eiusdẽ subiecti ⁊ predicati: vt ois homo currit: qdã hō currit. Nullus hō currit: qdam hō nõ currit ⁊ hoc totum patebit in sequenti figura.

¶ Postq3 auctor determinauit de 9rijs ⁊ subcõtrarijs ppositiõib⁹ h' 9nr determinat de 9dictorijs ⁊ subalternis. ¶ Rõ ordinis ẽ. qꝛ 9rie ⁊ subcõtrarie sũt eiusdẽ q̃titatis: s3 9dictorie ⁊ subalterne sunt diuerse q̃titatis: ⁊ qꝛ 9dictorie opponũt simplr' ⁊ s3 rẽ subalterne vo s3 modũ tñ: iõ pus auctor determiat de 9tradictorijs q̃3 de subalternis: ipsas sic diffiniẽs. Cõtradictorie sunt vniuersalis affirmatiua ⁊ particularis negatiua vel v'lis negatiua ⁊ particularis affirmatiua eiusdem subiecti ⁊ pdicati.

Ubi primo

sciẽdum ꝙ duplices sunt 9dictorie. Quedã sunt repugnãtes in vitate ⁊ falsitate ⁊ q̄litate: ⁊ non in q̃titate: ⁊ tales sunt 9dictorie s3 rẽ ex pte suoꝝ significatoꝝ: nõ ãt s3 rẽ ⁊ modũ sil'. ⁊ h' mõ due singlares eiusdẽ subiecti ⁊ pdicati ⁊ diuerse q̄litatis hñt sunt 9dictorie. Alie sunt 9dictorie q̄ repugnãt in vitate ⁊ falsitate ⁊ in q̃titate ⁊ q̄litate sil': ⁊ iste sunt 9dictorie sm rẽ ⁊ modũ sil': ⁊ pfecte 9dictorie: ⁊ solũ de talibus dat ista diffinitio ⁊ nõ de alijs. iõ hñ dr̃ ꝙ 9dictorie sunt eiusdẽ subiecti ⁊ pdicati ⁊ diuerse q̃titatis ⁊ qualitatis sil'.

Unde in talibus est perfecta contradictio.

Secundo

sciedũ ꝙ 9dictio ẽ affirmatio ⁊ negatio eiusdẽ de eodẽ. ad idẽ s3 idẽ. sil' ⁊ in eodẽ tpe. vñ ad ipsam hec qnq3 reperiunt regri. ¶ Primo regritur ꝙ affirmet idẽ de eodẽ s3 rẽ ⁊ vocẽ: defectu cuius iste non 9dicũt. Tullius currit. Marcus non currit. ¶ Scðo ꝙ pdicatũ in vtraq3 enũciet de subo cõparato ad idẽ. iõ iste nõ 9dicũt. sor. ẽ pr̃ platonis: sor. nõ ẽ pr̃ Tully. ¶ Tertio ꝙ pdicatũ affirmet ⁊ neget de eodẽ s3 eandẽ ptẽ vel rõnẽ. iõ iste nõ 9dicũt: sor. videt s3 oclos. ⁊ sor. nõ videt sm aures. ¶ Quarto ꝙ subm in vtraq3 teneat sil'r. iõ iste nõ 9dicunt hō est spẽs: nullus hō est spẽs: qꝛ in pⁱma hō tenet p nã simplici: ⁊ i scða p suppositis. ¶ Quinto ꝙ pdicatũ enũciet in vtraq3 p eode tpe: iõ iste nõ cõtradicũt. sor. currit hodie: sor. non curret cras. ⁊ p istas cõditiones satis põt cognosci nã 9dictorioꝝ.

Tertio

sciẽdũ ꝙ subalterne sunt v'lis affirmatiua ⁊ porticularis affirmatiua. vel v'lis negatiua ⁊ pticular' negatiua eiusdẽ subiecti ⁊ pdicati. vñ ad ipas regritur ꝙ sint diuerse q̃titatis. Cui⁹ rõ ẽ: qꝛ in subalternis vna ponit supra aliã sicut totum supra portẽ: sed due v'les non ponunt supra se inuicẽ nec due pticulares eiusdẽ subti ⁊ pdicati. iõ in subalternis regrit vna v'lis q̄ ponat supra: ⁊ ẽ subalternãs: ⁊ alia pticl'aris q̄ ponat ifra ⁊ ẽ subalternata. Scðo regrit ꝙ sint eiusdẽ q̄litatis: qꝛ negatiua nunq3 ponit sub affirmatiua de eodẽ subo ⁊ predicato nec e9. iõ subalterne sũt v'l ãbe affirmatiue v'l ãbe negatiue.

Quarto

sciẽdũ ꝙ subalterne nõ opponunt sm re3 ex pte suoꝝ significatoꝝ. s3 sm modũ tm. Cui⁹ rõ ẽ. qꝛ solũ ppõnes ille opponunt s3 rẽ q̄ repugnãt in vitate ⁊ falsitate ex pte suoꝝ significatoꝝ: s3 subalterne nõ repugnãt i vitate ⁊ falsitate qꝛ pñt sil' ẽẽ ve v'l false q̃ nõ opponunt sm rẽ. Iõ Ari. iter oppõnes nõ enũerauit oppõnẽ subalternã: qꝛ cepit oppõne3 spẽal'r p repugnãtia duaꝝ ppõnũ sm affirmatõe3 ⁊ negationẽ. s3 Pe. hispo. q cepit oppõnẽ gñal'r p oĩ repugnãtia duaꝝ ppõnũ eiusdẽ subiecti ⁊ pdicati in q̄litate vel q̃titate: iõ posuit oppositionẽ subalternã. vñ ipse subalterne opponunt s3 modũ enũciãdi. s. ex pte q̃titatis sui subiecti ⁊ penes v'le ⁊ pticulare: ⁊ p hoc p3 qd sint subalterne ⁊ contradictorie.

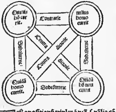
Sed contra

pdicta arguit p̄. iste 9dicũt: sor. ẽ. sor. nõ est. cũ ibi sit affirmatio ⁊ negatio eiusdẽ de eodẽ: ⁊ tñ ibi nulla ẽ v'lis vel pticularis. q̃ 9 dif finitionẽ 9dictoriaꝝ. ¶ Scðo sic. In 9dictorijs subm debet teneri sil'r. s3 in v'li ⁊ pticulari nõ tenet sil'r. qꝛ i vna distribuit ⁊ i alia nõ. igr̃ v'lis ⁊ pticl'ar' nõ sũt 9dcõie. ¶ Tertio sic. iste 9dicũt: ois hō ẽ ens: qdã hō ẽ nõ ens: ⁊ tñ ambe sũt affirmatiue. q̃ in 9dictorijs vna nõ ẽ affirmatiua ⁊ alia negatiua. ¶ Quarto sic. v'lis affirmatiua ⁊ pticularis affirmatiua eiusdẽ subi. ⁊ pdicati nõ opponũt iter se qꝛ pticularis 9tinet sub v'li ⁊ seqt̃ ad v'le3. q̃ subalterne nõ opponunt. ¶ 5. sic. Due subcõtrarie sũt subalterne: qꝛ sũt sub alijs posite: ⁊ tñ nõ sũt v'lis affirmatiua ⁊ pticularis affirmatiua nec ecõuerso: igit 9 diffinitionẽ earũdem.

Ad argumenta

Ad pⁱmũ dr̃ ꝙ l3 iste singulares sint 9dictorie s3 rẽ: nõ tñ sm rem ⁊ modũ sil': qꝛ nõ repugnant in q̃titate ⁊ q̄litate: sed solũ in q̄litate: ⁊ de 9dictorijs sm rẽ ⁊ modũ sil' datur ista diffõ. ¶ Ad scðm dr̃ ꝙ in v'li ⁊ pticulari subm nõ tenet sil'r q̃tũ ad distributionẽ: tñ tenet sil'r q̃tũ ad illa p qb⁹ sumit: qꝛ in vtraq3 tenet p oib⁹ suis suppositis: v'l p his ad q̄ restringit. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ ille hñ 9dicũt virtual'r ⁊ nõ formal'r: ⁊ eo mõ q̄ 9dicũt vna est negatiua virtual'r. s. ista hō ẽ nõ ens: q̄ icludit istã. hō nõ est ens. ¶ Ad q̄rtũ dr̃ ꝙ pticularis 9tinet ⁊ seqt̃ ad v'lem rõne sui significati ⁊ nõ rõne q̃titatis sm quã opponũt ⁊ hñt repugnãtiã:

¶ Ad qntū dr̄ q̄ lȝ subcōtrarie sint subalterne respectu suaꝝ ɔ̄riaꝝ: nō tñ sūt iter se subalterne: qꝛ vna non ponit̄ sub alia. ⁊ hec diffō intelligit̄ de his q̄ adinuicē sūt subalterne seu subalternant̄: ⁊ oīa hec patēt in figura seq̄nti.

Propositionū triplex ē mā. s. nālis cōtingens ⁊ remota. Nālis est illa in q̄ predicatū est de esse subiecti vel proprium ei⁹: vt hō est aīal. hō est risibilis.

¶ Postq̄ auctor determinauit de opposi⁹oīb⁹ ꝓpōnū. ɔ̄n̄r vult determinare de legib⁹ oppositionū. ⁊ qꝛ iste leges vel regule variant̄ fm̄ variationē māe ꝓpōnū. iō anteq̄ de ipsis determinet p̄us agit de mā ꝓpōnū. ⁊ lȝ ꝓpō non habeat māȝ ꝓpe dictā. qꝛ nullū accñs vel ens rōnis hȝ māȝ ꝓpe dictā. ꝓpō aūt fȝ suū māle qd̄ ē vox ē accñs: ⁊ q̄tū ad formale qd̄ ē esse signū ɔ̄pōnis est ens rōnis. ideo non hȝ māȝ ꝓprie dictā. sȝ similitudinarie tm̄.

Primo sciendū q̄ ꝓpositio hȝ māȝ ex q̄ similitudinarie: ⁊ māȝ in q̄ ⁊ circa quaȝ. vn̄ mā ex qua sunt subm̄ ⁊ p̄dicatū: ⁊ subm̄ vocis est mā in qua vel ipsa vox si ꝓpō cōsideret̄ q̄tum ad suū formale: sȝ enūciabile de quo est ipsa ꝓpō est sua mā circa quaȝ. Ɓ aūt capit̄ mā ꝓpōnis solū p cōditiōe materie sue ex qua. i. p habitudine p̄dicati ad subm̄. iō mā ꝓpōnis. vt h̄ sumit̄ est habitudo p̄dicati ad subm̄ in quo fit ɔ̄positio p̄dicati cum subiecto: ⁊ in qua subm̄ ⁊ p̄dicatū cōueniunt.

Secundo sciēdū q̄ triplex est mā ꝓpōnū. s. nālis: ɔ̄tingens ⁊ remota: qd̄ ꝓbat̄ p sufficientiā: qꝛ mā ꝓpōnis est hitudo predicati ad subm̄: vel g̃ illa habitudo dicit repugnantiā p̄dicati cuȝ subiecto: ⁊ sic est mā remota. vel dicit cōueniētiā ⁊ hoc dupl̄r. vel dicit cōuenientiā necessariā: ⁊ sic est nālis. vel contingentē ⁊ accidentalē ⁊ sic est contingens. Et qꝛ conuenientia nec̄ia pfectior ē q̄ cōtigēs ⁊ ɔ̄ingēs q̄ remota: iō mā nālis pfectior ē alijs: deīde ɔ̄tigēs ⁊ rēota vltio ē ipfectior ceteris.

Tertio sciendū est q̄ mā nālis ē illa in qua p̄dicatū est de subiecti essentia vel ꝓpriū ei⁹: vt hō ē aīal: vel hō est risibilis: ⁊ dr̄ talis mā nālis: qꝛ p̄dicatū nāliter ɔ̄uenit subo: ⁊ hȝ nālem habitudinē ad ipm̄: sȝ id qd̄ hȝ nāleȝ habitudinē ad subm̄ est de nā ⁊ essentia subiecti vel nec̄io ɔ̄n̄s nām subiecti sicut ꝓpriū ɔ̄sequitur spēȝ: lȝ enī ꝓpriū nō sit de nā sui subiecti: tñ imediate ɔ̄sequitur illaȝ nāȝ: iō nāliter inest subiecto suo.

Quarto sciendū q̄ essentia dr̄ illud quo formaliter res hȝ esse: sicut humanitas ē illud quo hō hȝ esse. ⁊ simil̄r aīa rōnalis. Esse aūt fm̄ Boetium est existentia forme in materia vel actus in potentia. Quid aūt sit ꝓpriū videbit̄ in p̄dicabilibus: ⁊ per hoc pȝ itellectus huius diuisionis: ⁊ diffinitionis materie nālis.

Sed contra p̄dicta p̄mo arguitur habitudo predicati ad subm̄ est forma in qua extrema illa ꝓpōnis conueniunt. g̃ est forma mā ꝓpōnis. g̃ illa habitudo non est mā ꝓpōnis. ¶ Scd̄o [illegible]ra ꝓpositio. sor. est ens. est in materia nāli: cum ens sit de rōne substātie ⁊ oīm̄ suoꝝ iferioꝝ: ⁊ etiaȝ est in materia contingēti qꝛ p̄dicatū pōt adesse ⁊ abesse subiecto: cum sor. possit eē ⁊ non esse. ergo materia nālis ⁊ ɔ̄tingens coincidunt: igit̄ mēbra diuisionis materie ꝓpōnis nō opponunt̄. ¶ Tertio sic: hec ē in materia nāli. aīal ē hō: ⁊ sil̄r ista: hō est hō: cum iste sint necessarie. ⁊ tñ p̄dicatū nō est de eēntia subiecti cum iferius non sit de essentia superioris: nec idē de essentia suipsius nec etiā est ꝓpriū eius: igitur ɔ̄tra diffinitionē māe nālis. ¶ Quarto. ista. ignis ē calo. est in mā naturali cum sit necessaria: ⁊ tñ p̄dicatū nō est de eēntia sui subi: cū p̄dicatū possit adesse vel abesse subio cum sit accñs ei⁹: nec ꝓpriū: qꝛ ɔ̄tigit alijs. ⁊ sil̄r argueret̄ de ista: aq̄ ē frigida. ¶ Quito. in ista. hō ē aīalitas. p̄dicatū est de eēntia subi tñ illa nō est in mā nāli: sȝ in remota cuȝ sit ipossibilis: qꝛ p̄dicatū non pōt vere dici de subiecto. ergo illa diffinitio conuenit alijs a diffinito.

Ad argumenta Ad p̄mū dicit̄ q̄ lȝ illa habitudo sit forma respectu subi ⁊ p̄dicati: tñ hȝ modū māe respectu ɔ̄pōnis actualis ꝓpōnis. iō bñ dr̄ mā ꝓpōnis. ¶ Ad 2m dr̄ q̄ si capiat̄ ens nominal̄r. vt idē ē qd̄ hñs eēntiā sic ē de eēntia subi: ⁊ et ceteroꝝ entiū: ⁊ ħ mō ista. sortes ē ens. est i mā nāli: sȝ si capiat̄ pticipial̄r. vt tātū valȝ sic̄ existēs. sic ɔ̄uenit subo ɔ̄tingēter ⁊ sil̄r sorti: ⁊ sic illa ē in mā ɔ̄tigēti. ⁊ sic nō ē idē p̄dicatū illi⁹ ꝓpōnis nec eadē ꝓpō dū est in mā nāli ⁊ ɔ̄tigēti. ¶ Ad 3m dr̄. q̄ licet hō nō sit de eēntia aīalis i. cōi: ē tñ de eēntia aliq̄ꝝ suppositoꝝ aīalis. s. illoꝝ q̄ cōtinent̄ sub hoīe: ⁊ i ista. aīal ē hō. aīal supponit ꝓ suis suppositis: ⁊ hō ꝓ nā simplici: ⁊ sic verificat̄ locutio ꝓ suppositis aīalis q̄ sūt sub hoīe. iō p̄dicatū ē de eēntia subi q̄tū ad supposita ꝓ qb⁹ verificat̄ de ipso. ⁊ in ista. hō ē hō: hō in subo supponit ꝓ suis suppositis ⁊ in p̄dicato ꝓ nā simplici. iō p̄dicatū est de eēntia subi. ¶ Ad q̄rtū dr̄. q̄ licet eē calm̄ nō sit ꝓpriū ignis q̄rto mō. est tñ ꝓpriū ei⁹ scd̄o mō: ⁊ hoc sufficit ad hoc q̄ sit in mā nāli. qꝛ ꝓpriū scd̄o mō: ⁊ q̄rto mō necessario ɔ̄ueniūt ⁊ semp. iō faciūt ꝓpōnē in mā nāli: ⁊ de ista. aq̄ est frigida: dr̄ q̄ si esse frigidū dicat aptitudinem est in mā nāli ⁊ est ꝓpriū aq̄ scd̄o mō sȝ si dicat actū est in mā contigēti ⁊ pōt adesse ⁊ abesse ipsi aque. ¶ Ad qntuȝ dr̄ q̄ lȝ aīalitas fm̄ reȝ sit de eēntia hoīs: nō tñ fȝ modū quo p̄dicat̄ in illa ꝓpōne: qꝛ ibi p̄dicat̄ in abstracto put sumit̄ cū pcisiōe suoꝝ inferioꝝ: ideo sub tali mō nō ɔ̄uenit subiecto: sed illa ēst in materia remota. ideo.

¶ Cōtingēs mā est illa in q̄ p̄dicatū pōt adesse vel abesse subiecto p̄ter ei⁹ corruptionē: vt hō est albus: hō nō ē albus. Remota materia est in q̄ p̄dicatū nullo mō pōt cōuenire subiecto: vt hō est asin⁹: lignū est lapis: leo ē vacca.

¶ Postq̄ auctor determinauit de mā nāli: hic ɔ̄n̄r determinat de mā ɔ̄tingenti ⁊ remota: ⁊ p̄mo de mā cōtingēti q̄ sic diffinit̄. Materia ɔ̄tingens est illa in q̄ p̄dicatū pōt adesse ⁊ abesse subiecto: vt hō currit: ī hac diffōne ponit̄ adesse ad dr̄iam māe remote in qua p̄dicatuȝ non potest conuenire subiecto. ⁊ ponitur abesse ad differentiam materie naturalis in qua predicatum nō potest abesse subo.

Primo sciendum q̄ mā dicitur ɔ̄tingens eo q̄ p̄dicatum cōtingenter cōuenit subiecto. illud aūt qd̄ contingenter cōuenit alicui pōt sibi adesse cū non habeat repugnantiā: ⁊ etiā pōt tali subiecto abesse: qꝛ nō

conuenit sibi necessario: ideo qꝺ cõtingenter inest potest non inesse: ideo bene diffinitur mã ɔtingens in qua predicatũ põt abesse ⁊ adesse subo: nõ est tñ itelligendũ q̄ possit adesse ⁊ abesse simul fm actũ: qꝛ hoc iplicat ɔdictionẽ sꝫ fm aptitu^dinẽ ⁊ successiue q̄tum ad actũ.

Secundo sciendũ q̄ ɔtingẽs a quo venit cõtingẽter dupl'r accipitur. Uno mõ ꝓ oi eo qꝺ potest esse ⁊ conuertit cũ possibili. ⁊ dr̃ tam de necessario q̄ꝫ de nõ necessario. Alio mõ ſpãliter ꝓ ɔtingẽti nõ necessario qꝺ põt esse ⁊ nõ esse: ⁊ diuidit p̄ cõtingens natuꝫ ad vtrũlibet ⁊ cõtingẽs raro. Cõtingẽs natum est qꝺ est magis determinatũ ad esse q̄ꝫ ad nõ esse: vt frigus in hyeme. Et ɔtingẽs raro est qꝺ est magis determinatũ ad nõ esse q̄ꝫ ad esse: sicut bos natus cũ duobus capitibus. Cõtigẽs ad vtrũlibet est qꝺ nõ magis determinatuꝫ est ad esse q̄ꝫ ad nõ esse sicut virum ludere: ⁊ a cõtingẽti hoc modo accepto venit cõtingẽter qꝺ denoĩat mãm cõtingẽtem ⁊ nõ a ɔtingẽti in cõi accepto qꝛ tale contingẽs nõ semp potest eẽ ⁊ nõ eẽ cũ dicat̃ de neccio qꝺ nõ ẽ ɔtingẽs sꝫ semp est.

Tertio sciendũ q̄ mã remota est illa in q̄ p̄dicatum nõ põt ɔuenire subiecto. vt hõ ẽ asinus: ⁊ rõ est: qꝛ in mã remota p̄dicatũ hꝫ repugnãtiã ⁊ distãtiã cuꝫ subiecto: ⁊ a tali repugnãtia vel remotione p̄dicati a subiecto dr̃ materia remota. illud aũt qꝺ hꝫ repugnantiã cũ aliquo nõ põt sibi cõuenire sicut asinus per repugnãtiaꝫ quã habet cũ hoĩe per irrationale nõ põt sibi cõuenire. ĩõ bñ dicit̃ mã remota in qua p̄dicatũ nõ põt cõuenire cum subiecto ꝓpter remotionẽ eius a subiecto.

Quarto sciẽdum q̄ tripl'r põt fieri remotio p̄dicati a subiecto. Uno mõ per negationẽ negando ipm a subo. Alio mõ remouẽdo ipꝫ de ꝓpõne ⁊ a subiecto fm vocẽ: ⁊ de istis remotionibus nõ est hic ad ꝓpositũ. Alio mõ q̄ remoueat̃ p̄dicatũ fm suũ significatuꝫ a subiecto ꝓpter repugnãtiã quã habent adĩuicẽ. ⁊ a tali remotiõe p̄ repugnãtiã p̄dicati a subo dr̃ mã remota. Ex quo pꝫ q̄ ꝓpõnes affirmatiue in mã remota sunt false ⁊ negatiue vere: sicꝫ ĩ mã nãli affirmatiue sunt vere. ⁊ negatiue false. Jn ɔtingẽti v̄o affirmatiue ⁊ negatiue p̄nt esse vere ⁊ false: ⁊ p̄ h̄ patet diffinitiones istaꝝ mãrum.

Sed contra p̄dicta arguitur p̄mo. Jsta est in mã ɔtingẽti. hõ est q̄tus: ⁊ tñ q̄tuꝫ non põt abesse subiecto. igit̃ ɔtra diffinitionẽ. maioꝛ pꝫ: qꝛ illa ꝓpositio nõ est in mã remota nec in mã nãli cũ p̄dicatuꝫ nõ sit de essentia subiecti vel ꝓpriũ eius. g̃ est in mã contingẽti. ¶ Scꝺo sic. hec est in mã ɔtingenti: coruus est niger: ⁊ tñ p̄dicatũ nõ põt abesse subiecto. cũ sit accñs eius iseparabile. g̃ ɔtra diffinitionẽ. ¶ Tertio sic. in ista. hõ viuit. p̄dicatũ adesse põt ⁊ abesse subo: ⁊ tñ nõ est in mã ɔtingenti cũ vita sit de esse hoĩs ⁊ eadẽ cũ aĩa ei^9: ⁊ sil'r de ista hõ est. g̃ illa diffinitio ɔuenit alijs a diffinito. ¶ Quarto sic. hec est in mã remota. soꝛ. est albedo vel q̄litas: ⁊ tñ p̄dicatũ põt ɔuenire subo. g̃ male diffinit̃ materia remota. ¶ Quĩto sic. ista ẽ ĩ mã remota. hõ nõ ẽ asin^9. cũ affirmatiua ⁊ negatiua sint in eadẽ mã. ⁊ tñ p̄dicatũ põt ɔuenire subo. qꝛ vere enunciat̃ de ipso. g̃ diffinitio est mala.

Ad argumenta. Ad p̄mũ dicit̃ q̄ ista. hõ ẽ q̄ntitas. est in mã naturali: ⁊ licꝫ q̄tum nõ sit ꝓpriũ homini quarto modo: est tamẽ sibi ꝓprium scꝺo modo: ⁊ quarto modo ꝓpriuꝫ respectu corporis de genere substantie qꝺ est superius ad hoieꝫ: ideo illa est in materia naturali sicut ⁊ ista. homo est risibilis. ¶ Ad scꝺꝫ dicitur q̄ licet nigrũ nõ possit faciliter abesse coruo remanẽtibus suis p̄ncipijs ɔ̄ſonalibus: tñ põt sibi abesse p̄ mutationẽ sue ɔ̄plexionis. vñ nõ dicit̃ accñs iseparabile: qꝛ nullo modo possit separari sꝫ qꝛ cũ difficultate. ¶ Ad tertiũ dicitur. q̄ si viuit dicat actũ viuendi ⁊ eẽ actuale viuẽtis: sic põt abesse homini ⁊ illa est in materia ɔtingẽti: sꝫ si dicat aptitudinẽ sibi ɔuenit natural'r ⁊ non põt sibi abesse. ⁊ illa ẽ ĩ materia naturali. ⁊ sil'r ista homo est: qꝛ est põt dicere actũ q̄ ɔtingẽter aduenit cuilibet rei create. ⁊ sic est in materia cõtingẽti. vel esse possibile ⁊ in suis causis qꝺ semp ɔuenit rei. ⁊ sic est in materia naturali. ¶ Ad quartũ dicitur. q̄ albedo fm reꝫ põt inesse sorti: nõ tñ fꝫ denoĩatiõnẽ vt designat̃ in abstracto: qꝛ designatur cũ p̄cisione subiecti: ⁊ sic nõ potest verificari de subiecto cuꝫ secũ habeat repugnantiã sub tali modo significandi. ¶ Ad quintũ dicitur. q̄ licet illa predicatũ vere enunciet̃ negatiue de subiecto nõ tñ ꝓpter hoc hꝫ cõuenientiã cũ eo. sꝫ magis repugnãtiam: qꝛ dici de alio negatiue nõ significat̃ ab esse in. sꝫ potius a nõ esse.

¶ Lex ⁊ nã ɔtrariaꝝ talis est: q̄ si vna est vera a reliq̃ erat falsa ⁊ nõ ecõuerso. Possũt. n. ambe eẽ false in ɔtingẽti mã: vt ois hõ est alb^9: ⁊ nullus hõ ẽ alb^9. Jn naturali aũt materia semp si vna ẽ vera. reliq̃ erit falsa ⁊ ecõuerso: vt ois hõ ẽ aĩal. nullus hõ est aĩal. Simil'r in remota materia: vt ois hõ est asinus: nullus hõ est asinus. Et ĩ materia ɔtigẽti quãdo accidẽs ẽ inseparabile: vt ois coru^9 est niger: nullus coru^9 est niger. Sed ille que sunt de accidẽte separabili ambe p̄nt simul esse false: vt ois homo est albus: nullus homo est albus.

¶ Postq̄ꝫ auctoꝛ determiauit de mã ꝓpõnũ cui^9 cognitio valet ad cognoscẽdũ leges oppositionũ: hic ɔsequẽter ꝓsequit̃ determinãdo de illis legibus ꝓpõnũ oppositaꝝ: ⁊ qꝛ ꝓpositiones ɔ̃rie p̄cedũt oẽs alias oppositiões fꝫ oꝛdinẽ superi^9 positũ eo q̄ ɔ̃rie sũt ambe vl'es ⁊ hñt p̄fectiorem q̄titateꝫ alijs ꝓpõnibus oppositis: ĩõ hic auctoꝛ determinat de lege contrariaꝝ p̄us q̄ꝫ de alijs.

Primo sciendũ q̄ due ɔ̃rie nũq̄ꝫ p̄nt eẽ sil' vere in q̄cũq̄ mã. Cui^9 duplex ẽ rõ. Prima ẽ. qꝛ in ɔ̃rijs vna ẽ vl'is affirmatia dnotãs p̄dicatũ ɔuenire subo ꝓ oi supposito ei^9: ⁊ alia ẽ vl'is negatiua denotãs p̄dicatũ remoueri a quolꝫ supposito subiecti: sꝫ qꝛ ipoĩe est idem p̄dicatũ sil' ɔuenire cuilibet supposito subiecti ⁊ a quolꝫ remoueri qꝛ hoc iplicat ɔdictionẽ: ĩõ due ɔ̃rie nõ p̄nt sil' esse vere. Scꝺa rõ est: qꝛ si due ɔ̃rie q̄ ambe sũt vl'es sint sil' vere: ⁊ ad veritatẽ vl'is sequat̃ veritas p̄ticularis p̄ legeꝫ subalternaꝝ due subcõtrarie q̄ ambe sũt p̄ticulares essent sil' vere cũ ipsis. ⁊ p̄ ɔ̃ñs ꝓpões ɔ̃dictorie eẽnt sil' vere: qꝺ est ipossibile. g̃ ɔ̃rie nõ p̄nt sil' esse vere.

Secundo sciendũ q̄ due ɔ̃rie bñ p̄nt esse sil' false in ɔtingẽti mã: dũ tñ accñs est sepabile. Cui^9 rõ est: qꝛ in mã ɔtingẽti p̄dicatum põt ɔuenire subo pro aliquibus suppositis ⁊ pro aliq̄b^9 nõ: sic albuꝫ ɔuenit hoi pro aliq̄b^9 suis suppositis: ⁊ ꝓ q̄busdã nõ: sꝫ ꝓ illa pte q̄ nõ ɔuenit subiecto vl'is affirmatiua falsificat̃. ⁊ ea pte q̄ conuenit vl'is negatiua reddit̃ falsa. igit̃ in tali mã contingẽti ambe ɔ̃rie p̄nt sil' esse false. ⁊ dr̃ notanter dũ accidens ẽ sepabile: qꝛ si esset isepabile affirmatiua semp eẽt vera ⁊ negatiua falsa: ⁊ sic nõ possent sil' esse false.

Tertio sciẽdũ q̄ due ɔ̃rie in mã nãli ⁊ remota nũq̄ꝫ p̄nt sil' esse false. Cui^9 rõ est: qꝛ in ɔ̃rijs in mã nãli semp vl'is affirmatiua ẽ vera cum p̄dicatũ subo ɔuenit pro quolꝫ supposito. ⁊ vl'is negatiua falsa. ⁊ ecõuerso est in mã remota vl'is affirmatiua ẽ falsa ⁊ negatiua vera: ⁊ sic ibi due ɔ̃rie nunq̄ꝫ p̄nt sil' esse false. Ex q̄bus pꝫ q̄ tres sũt p̄tes in lege ɔ̃riaꝝ. Prima est q̄ ɔ̃rie nũq̄ꝫ p̄nt esse sil' vere: sꝫ repugnãt in veritate. Scꝺa est. q̄ in mã ɔtingẽti

pñt sīl' esse false: ꝛ sic nō repugnāt in falsitate. Tertia ē ꝙ in mā nāli ꝛ remota nō pñt simul esse false.

Quarto sciēdū ꝙ repugnātia in vitate ɔuenit ɔ̄rijs rōne forme sue oppositionis: qꝛ in q̄cunq̧ mā sint ɔuenit ipis semꝑ: ꝛ iō ꝑtinet formalr̄ ad legē ipaꝝ. ſʒ repugnātia in falsitate q̄uq̧ ɔuenit ipsis vt in mā nāli ꝛ remota ꝛ q̄uq̧ nō: vt in ɔtingētī: ꝛ sic repugnātia in falsitate nō ɔuenit ipsis rōne forme sue oppōnis: ſʒ rōne materie. ꝛ iō nō ꝑtinet formalr̄ ad legem ipsaꝝ: sed soluꝫ primū membꝝ. s. repugnantia in veritate.

Sed cōtra ꝑdicta primo argr̄: oīs lex ē cōstitutio q̄dā ꝑcipiēs bonū vel ꝓhibēs malū ſʒ in ɔ̄rijs non ē talis ɔstitutio: igr̄ nulle sunt leges ɔ̄riatū. ¶ Scd̄o sic: iste. oīs hō currit. ꝛ nullus hō currit. possunt sil' eē vere: qꝛ ambe sil' hñt potētiā ad h̄ ꝙ sint ve: cū nūc q̄l bꝫ sit in potētia ad vitatē igr̄ ɔ̄rie pñt sil' eē ve. ¶ Tertio sic: iste ɔ̄riant̄. oīs hō ē totū in q̄titate ꝛ nullus homo est totū in q̄titate: ꝛ tñ sunt sil' vere. ḡ ɔ̄rie possunt sil' esse vere. ¶ Quarto sic: in ɔ̄rijs icludunt̄ subcōtrarie: igr̄ si ɔ̄rie sint sil' false sequitur ꝙ ꝛ subcōtrarie: qḋ ē ipossibile. igitur ɔ̄rie nō pñt sil' eē false in ɔtingēti mā. ¶ Quito sic iste ɔ̄riāt̄ in mā nāli vel remota: oē aial ē hō: nullū aial ē hō. ꝛ tñ sūt sil' false. igr̄ ɔ̄rie i mā nāli vl' rēota pñt sil' eē false.

Ad argumenta. Ad primū dr̄ ꝙ lex vno mō capit̄ ꝓprie vt ē regula opatonū humanaꝝ docēs modū bn̄ viuēdi: sic ē lex nature vl' diuina vel hūana ꝛ h̄ mō est ꝑcipiēs bonū vel ꝓhibēs malū. ꝛ sic nō capit̄ in ꝓposito. Alio mō capit̄ similitudinarie vt est regula de mō repugnātie ꝓpōnū oppositaꝝ: ꝛ solū h̄ mō capit̄ h̄ ꝛ ɔuenit ɔ̄rijs. ¶ Ad 2m dr̄. ꝙ hec est duplex: ɔ̄rie pñt sil' eē ve. qꝛ hec determinatio sil' pōt referri ad pñt: ꝛ sensus istius ē. sil' hñt potētiā vt sint vere. ꝛ h̄ mō ē vera. Alio mō pōt referri ad esse vere ꝛ sic ē falsa: ꝛ sensus istius ē. ꝙ ɔ̄rie pñt sil' eē ve. ꝛ sic ponit̄ sil' in pñti loco. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ si in illis hō distribuat̄ sic sunt ɔ̄ria. ꝛ tūc ista ē falsa oīs hō ē totū in q̄titate ſʒ si hō teneat̄ ibi simplr̄ ꝓ se ipso distributo sic non sunt ɔ̄rie: qꝛ ambe sunt singulares: ꝛ ita dꝫ teneri hō de vi smonis rōne illi᷒ attributi totū in q̄titate. ¶ Ad quartū dicit̄ ꝙ ad falsitatē vlis nō sequit̄ falsitas pticularis iō nō oꝫ ꝙ si due subcōtrarie icludant̄ in duab᷒ ɔ̄rijs sil' falsis ꝙ ꝓpter h̄ sint false. ¶ Ad qntuꝫ dr̄. ꝙ ſʒ ille sint i materia remota vel naturali tñ ibi ē ꝑdicatio idirecta. ꝛ h̄ qḋ dcm̄ ē ꝑius ꝙ ɔ̄rie in illis marerijs nō pñt sil' eē ve dꝫ itelligi in ꝑdicatione directa ꝛ ordinata. vñ ſʒ illa. oīs hō ē aial. sit in materia naturali: tñ ista. oē aial est hō. ponit̄ i materia remota: qꝛ aial ibi stat nō solū ꝓ hoībus ſʒ ēt ꝓ alijs aialib᷒ q̄bus hō nō pōt ɔuenire.

¶ Lex ꝛ nā subcōtrariarū talis est: ꝙ si vna est falsa reliq̄ erit vera ꝛ nō econuerso. Possunt eni ambe sil' eē vere in ɔtingēti materia: ꝛ hoc quādo accidēs ē sepabile: vt q̄dā hō est albus: q̄dā hō nō est albus. Vñ lex subcōtrariaꝝ ɔtrario mō se hꝫ ad legē cōtrariarū. ¶ Lex ꝛ natura ɔtradictoriarū talis ē ꝙ si vna est vera reliq̄ erit falsa ꝛ ecōuerso. in nlla eni materia possūt ambe eē sil' vere vel false: vt oīs hō est aial: quidā hō nō ē aial. ꝛ sic de alijs.

¶ Postq̄ auctor determinauit de lege ɔ̄riaꝝ: h̄ ɔ̄sr̄ determinat de lege subcōtrariaꝝ in q̄ sunt plures ptes sicut in lege ɔ̄riaꝝ. Prima ē ꝙ due subcōtrarie in nulla mā pñt sil' eē false. Cui᷒ rō ē qꝛ si due subcontrarie pñt sil' esse false: due ɔ̄dictorie erūt sil' false: vt si iste subcontrarie. q̄dā hō currit: q̄dā hō nō currit. sint false: cū ad falsitatē pticularis sequat̄ falsitas vlis: vt ad falsitatē isti᷒ aliq̄s. hō non currit. sequat̄ falsitas isti᷒. oīs hō currit. ḡ due ɔ̄dictorie erūt sil' false: qḋ est icōueniēs: iō si in subcōtrarijs aliq̄ sit falsa reliqua erit vera: ꝛ non ecōuerso.

Primo sciēdū ꝙ scd̄a ps legis subcōtrariaꝝ talis ē ꝙ due subcōtrarie i mā ɔtingēti pñt sil' esse ve: rō ē. nā in mā ɔtingēti ꝑdicatū pōt iesse subo ꝓ aliquo supposito: ꝛ ꝓ aliq̄ nō iesse. ſʒ ꝓ illo supposito cui ɔuenit verificat̄ pticularis affirmatiua. qꝛ ad vitatē ei᷒ sufficit ꝑdicatū ei᷒ iesse subo ꝓ vnico supposito: ꝛ ꝓ supposito cui nō inest verificat̄ pticularis negatiua: qꝛ ad veritatē ei᷒ sufficit ꝑdicatū remoueri ab vnico supposito subiecti: iō in mā ɔtingēti due subcontrarie pñt sil' esse vere: vt iste. q̄dā hō est cecus. quidā homo non est cecus.

Secundo sciēdū ꝙ i mā nāli ꝛ remota due subcontrarie nūq̄ pñt sil' eē ve. rō ē. qꝛ i mā nāli ꝑdicatū ɔuenit oī supposito subiecti: iō negatiua semꝑ est falsa ꝛ affirmatiua semꝑ vera. ſʒ in remota ꝑdicatū remouetur a q̄libꝫ supposito subiecti: ideo semꝑ affirmatiua ē falsa ꝛ negatiua vera. Ex quibꝫ pꝫ ꝙ tres sunt ptes in lege subcontrariaꝝ. Prima ē ꝙ nō pñt sil' eē false. Scd̄a ē ꝙ pñt eē sil' vere in mā ɔtingēti. Tertia est ꝙ in materia nāli ꝛ remota nūq̄ pñt esse ve nec false ꝛ sic semꝑ repugnāt in falsitate ꝛ h̄ ɔuenit eis rōne forme sue oppōnis. iō ꝑtinet formalr̄ ad legē ipsaꝝ. Quūq̧ repugnāt in vitate: ꝛ q̄uq̧ nō iō ɔuenit ipsis rōne mãe nec ꝑtinet formalr̄ ad legeꝫ ipsaꝝ. vñ pꝫ ꝙ lex subcōtrariaꝝ ecōtrario se hꝫ ad legē ɔ̄riaꝝ.

Tertio sciendū ꝙ due ɔ̄dictorie in nulla mā pñt sil' esse vere. cui᷒ rō est. qꝛ in ɔdictorijs denotatur idē inesse ꝛ non iesse eidē. qꝛ idē affirmat̄ ꝛ negat̄ de eodē: ſʒ ipossibile est idē inesse ꝛ nō inesse eidē. hoc eni est primuꝫ ꝑncipiū omniū cōplexoꝝ: ideo contradictorie nūq̄ pñt simul esse vere. ſʒ si vna est vera alia falsa est.

Quarto sciēdū ē ꝙ ɔdcōrie i nlla mā pñt sil' eē false. rō ē. qꝛ si possent sil' eē false cū vnū ɔdictorioꝝ sit ens: ꝛ aliud nō ens: seq̄ret̄ ꝙ iter ens ꝛ nō ens eēt dare mediū. ſʒ h̄ ē ipossibile: qꝛ ens ɔtinet oīa entia: ꝛ oē aliud ab ente dr̄ nō ens. iō ɔdictorie nō pñt sil' eē false. ꝛ sic hñt repugnātiā in vitate ꝛ falsitate sil'. ꝛ vtrūq̧ ꝑtinet formaliter ad legē ipaꝝ. ꝛ h̄ ē qḋ dr̄ ꝙ ɔ̄dcōrie magis opponūt̄ q̄ ɔ̄rie ꝛ subcontrarie. qꝛ cōtrarie in veritate opponunt̄: subcontrarie in falsitate solū. subalterne in q̄titate solū.

Sed contra ꝑdicta ꝑ̄ arguitur sic. Due ɔ̄rie pñt sil' eē false. ſʒ falsitas vlis prouenit ex falsitate alicui᷒ pticularis ei᷒. igr̄ ad falsitatē ɔ̄riarū oꝫ ꝙ subcōtrarie sint sil' false. ¶ Scd̄o sic. idē nō pt iesse ꝛ nō inesse eidē nec vere affirmari ꝛ negari de eodē: sed in subcōtrarijs spidē affirmat̄ ꝛ negat̄ de eodē. igr̄ in mā ɔtigēti nō pñt sil' eē ve. ¶ Tertio sic. iste sūt ve sil' q̄odā ens est bonū: q̄odā ens non ē bonū: ꝛ tñ sūt in mā nāli: qꝛ bonū ē ꝓprietas entis. ḡ in mā nāli subcōtrarie pñt sil' esse ve: qḋ ē ɔ̄ legē eaꝝ. ¶ Quarto sic. i morte sortis. sor. hꝫ sil' esse ꝛ nō eē. igr̄ duo ɔdictoria q̄uq̧ sūt sil' va. añs pꝫ: qꝛ si esse ꝛ nō eē sibi nō sil' ɔuenirēt in eodē istāti sibi ɔuenirēt in diuersis istantib᷒ ꝛ ibi eēt tps itermedium in quo. sor. nec hr̄et eē nec nō esse. ꝛ sic due ɔ̄dictorie eēnt sil' false et cū hoc sit ipossibile opꝫ dare p̄miū q. sil' habꝫ esse ꝛ non esse. ¶ Quinto sic. vnū ɔdictorioꝝ est falsuꝫ. igr̄ alterū ē falsuꝫ. ꝛ sic pñt sil' eē falsa. ɔ̄ña tꝫ. qꝛ vel alterū ē falsuꝫ vl' nō alteꝝ. Si nō alteꝝ cū nō alterū ꝛ neutruꝫ eq̄pollea̅nt seq̄ret̄ ꝙ neutrū erit falsum: sed erūt ambo vera.

Ad argumenta Ad primū dr̄ ꝙ ad falsitatem vlis nō seq̄t̄ falsitas pticularis ei᷒: ſʒ tantūmō vni᷒ suaꝝ singulariuꝫ: ꝛ ſʒ vitas vnius singularis sufficiat ad vitatē pticularis. tñ ad falsitatem singularis nō sufficit falsitas pticularis: qꝛ plus regrit̄ ad

vitatē singularis ꝙ ꝑticlaris.s.ꝑdicatū inesse ꝛ nō iesse ꝑ vno supposito determiato qḋ non reqritur ad pticulare. ¶ Ad scḋm dr̄.ꝙ lꝫ idez numero iesse ꝛ non iesse nō possit eidē numero.tñ potest inesse ꝛ non inesse eidē in spē ꝑ diuersis suppositis ꝛ sic ꝑ diuersis suppositis verificant̄ subcontrarie. ¶ Ad 3m dr̄.ꝙ si capiat̄ bonū vt est passio entis ꝛ ꝯuertit̄ cū ente.ille sunt in mā nāli:ꝛ negatiua est falsa.sꝫ si capiat̄ vt dicit bonitatē moris: illo mō ē accñs respectu entis:ꝛ ille sunt in mā ꝯtingēti. ¶ Ad 4m dr̄.ꝙ in morte sor.ipse hꝫ eē ꝛ nō eē in eodē istanti capto mālit̄: diuerso tñ formalr̄:qꝛ vt ē finis ꝑteriti hꝫ i eo eē ꝛ vt ē pncipiū futuri hꝫ in eo nō eē:ꝛ qꝛ nō ē idē istans formaliter:iō eē ꝛ nō eē nō dicunt̄ sil' ꝯuenire sorti nec ēt oꝫ ibi eē tēpus mediū. ¶ Ad qntū dr̄.ꝙ alterū vno mō capit̄ indefinite vl' ꝑticlr̄.ꝛ tñ valꝫ sic̄ vnū vl' aliqḋ.ꝛ sic bñ seqt̄ vnū ꝯdictoriū ē falsū.ḡ alterū et valet ꝑbatio ꝯñe. Alio mō relatiue vt ē relatiuū diuersitatis:ꝛ sic ꝯñtia ñ valꝫ nec ꝑbatio ei':qꝛ h̄ mō nō alterū ꝛ neutꝝ nō eqpollēt:iō.

¶ Lex ꝛ natura subalternaruꝫ talis ē ꝙ si vlis ē vera sua particularis erit vera ꝛ non ecōuerso. Potest enim vniuersalis esse falsa sua particulari exñte vera. ꝛ si particularis ē falsa sua vniuersalis erit falsa ꝛ nō ecōuerso.

¶ Postq̄ʒ auctor determiauit de lege ꝯdictoriarū q̄ repugnant in q̄litate ꝛ q̄ʒtitate sil'.h̄ ꝯñr determiat de lege subalternarū q̄ repugnāt in q̄ʒtitate solū.subalterne.n.nō repugnāt in vitate:qꝛ pñt sil' eē ṽe.nec in falsitate qꝛ pñt sil' esse false.nec in q̄litate:iō solū repugnāt in q̄ʒtitate:ideo īter oēs ꝑpōnes subalterne minime repugnāt siue opponunt̄:rōne cui' auctor vltimo determinat de ipsis.ꝛ ꝑ dicit ꝙ si vlis ē va pticularis est va:ꝛ nō ecōuerso.

Ubi primo est sciēdū ꝙ ad vitatē vlis seqtur vitas pticularis sibi subalterne. Cuius sunt due rōnes. Pria ꝙ si ꝑdicatū ṽe dicat̄ de q̄libꝫ supposito subiecti sic̄ dicit vlis: ēt vere dr̄ de aliquo supposito subiecti qḋ sufficit ad veritatē pticularis. iō ad veritatē vlis seqtur veritas sue pticularis. Scḋa rō ē:qꝛ si vlis est vera sua pticulari exñte falsa.sequeretur ꝙ ꝯdictorie essent sil' vere ꝛ sil' false:qꝛ si ista eēt va ois hō currit.ꝛ illa falsa:qdā hō currit.subcōtraria isti'.s.qdā hō nō currit ꝑ legē subcōtrariaꝝ esset va.sꝫ hec aliqs hō nō currit ꝯdicit prime.s.ois hō currit.q̄ ponebat̄ va:igit̄ due ꝯdictorie erūt ṽe sil'. Etiā si illa sit va ois hō currit.ꝑ legē ꝯriaꝝ sua ꝯria erit falsa.s.nullus hō currit:sꝫ ista ꝯdicit illi pticulari: aliqs hō currit:iō si ista ponatur falsa: ꝛ vlis vera due cōtradictorie erūt sil' false qḋ ē impossibile:iō reliquitur ꝙ si vlis est vera sua particularis erit vera.

Secundo sciēdū ꝙ ad veritatē pticularis nō sequitur veritas vlis:rō est.qꝛ in mā ꝯtingenti ꝑdicatū pōt cōuenire alicui supposito:ꝛ tñ nō conuenire oibus iō pticularis pōt eē vera.qꝛ ad ipsaꝫ sufficit ꝑdicatū ṽe dici de subo ꝑ aliq̄ vli tñ exñte falsa: iō q̄uis ad veritatē vlis sequat̄ veritas pticularis nō tñ ecōuerso.

Tertio sciendū ꝙ ad falsitatem pticularis sequitur falsitas sue vlis. Rō est:qꝛ si predicatuꝫ nō verificet̄ de aliquo supposito subti.qḋ reqritur ad veritatem pticularis nō verificabit̄ de quolibꝫ sic̄ reqritur ad veritatē vlis:igit̄ si pticularis est falsa sua vlis est falsa: sꝫ nō ecōuerso:ēt si pticularis poneret̄ falsa: ꝛ nō vlis ei' sequeret̄ ꝙ due ꝯdictorie eēnt sil' ṽe ꝛ sil' false:qḋ ꝑbaretur eodē mō sic̄ ꝑbatū est in pma pte legis subalternaꝝ.

Quarto sciendū ꝙ ad falsitatē vlis nō sequitur falsitas pticularis. Rō est;qꝛ ad falsitatē vlis sufficit ꝑdicatuꝫ falso dici de aliquo supposito subiecti: ꝛ ad falsitatē pticularis reqrit̄ falso dici de oib'. Sꝫ si falso dicat̄ de vno:nō oꝫ ꝙ falso dicat̄ de oib' aliis:iō ad falsitatē vlis nō seqtur falsitas pticularis: ꝛ h̄ i mā ꝯtīgēti: qꝛ in mā nāli ꝛ rēota si vlis sit falsa ēt ꝛ pticularis: ꝛ ꝑ h̄ habent̄ q̄ttuor ptes q̄ sūt in lege subalternaꝝ. ¶ Ex ꝑdictis collr̄ ꝙ ad vitatē vlis affirmatiue ꝑdicatū oꝫ inesse subo ꝑ q̄libꝫ supposito.ꝛ ad falsitatē suffic̄ ꝙ rēoueat̄ ab aliq̄:seu vnico supposito. Sꝫ ad vitatē pticularis vel indefinite suffic̄ ꝑdicatū vificari d' subo ꝑ vnico supposito ei': ꝛ ad falsitatē ei' oꝫ ipꝫ falso dici de q̄libꝫ supposito: ꝛ ad veritatē singularis reqrit̄ ꝙ verificet̄ de vnico determinato supposito:ꝛ ad falsitatē ꝙ remoueat̄ ab eodē.

Sed contra ꝑdca ꝑ argmīt̄. Ad positionē vlis nō seqt̄ positio pticularis:vt ad positionē aīalis nō seqt̄ positio hoīs.ḡ ad vitatē vlis nō seqt̄ vitas pticular̄. ¶ Scḋo sic. Nō seqt̄.oē aīal pter sortē currit.ḡ qḋdā aīal pter sortē currit.igt̄ ad vitatē vlis nō seqtur vitas pticularis. ¶ Tertio sic. Ad vitatē h'.qdā hō ē aīal.seqt̄ vitas h'.ois hō ē aīal.ꝛ ad istā aliqs sol lucꝫ.sequitur ista.ois sol lucꝫ.igit̄ ad vitatē pticularis.seqtur vitas vlis. ¶ Quarto sic.i oi bona ꝯñtia ꝯñs icludit̄ i añte. sꝫ i falsitate pticlari ñ icludit̄ falsitas vlis.qꝛ i pticlari ñ icludit̄ vlis sua.ḡ ad falsitatē pticlaris nō seqt̄ falsitas vlis. ¶ Quinto sic.vbicūq; subm tenet̄ ꝑ eq̄lib' suppositis.ꝛ vbi est idē ꝑdicatū est eadeꝫ cā veritatis ꝛ falsitatis:sꝫ in vli ꝛ pticulari eius subm tenet̄ ꝑ eq̄libus suppositis. alr̄ nō essent opposite.igit̄ hñt eandē cām veritatis ꝛ falsitatis.ḡ ad falsitatē vlis sequit̄ falsitas pticularis.

Ad argumenta Ad pmū dicit̄.ꝙ ad positionem vlis incōplexi qḋ est superius alicui' inferioris nō sequit̄ positio sui pticularis: sed ad positionē vlis cōplexi qḋ est ꝑpositio vniuersalis: seqt̄ positio sui pticularis.ꝛ de isto vli solū est hic ad propositum ¶ Ad scḋꝫ dicit̄.ꝙ ibi male capit̄ pticulare illi' ꝑpositōis vniuersalis:qꝛ exceptio non pōt addi termino capto pticulariter:sꝫ sic debꝫ capi sua pticlaris:aliqḋ aīal aliud a sorte currit:ꝛ tūc bene sequit̄ ad suā vniuersaleꝫ. ¶ Ad tertiū dr̄.ꝙ licet in illis ꝑpositōib' ad pticulareꝫ sequat̄ vniuersalis.hoc tñ nō est rōne modi enūciādi.sed tñ grā materie. qꝛ nō sequit̄ in oib'. Unñ due pme sūt in materia nāli in qua vlis ꝛ pticularis ei' equipollent quo ad veritatē:ꝛ in aliis est vnū solū suppositū subiecti: qre si pticularis est vera ēt vniuersalis. ¶ Ad quartū dr̄.liꝫ in falsitate pticularis nō icludat̄ formalr̄ falsitas vlis:tñ icludit̄ virtualr̄:qꝛ in hoc ꝙ ꝑdicatū falso dicit̄ ꝑ quolꝫ supposito subiecti: includit̄ ꝙ falso dicit̄ ꝑ aliq̄ qḋ sufficit ad falsitatē vlis. ¶ Ad qntū dicit̄.ꝙ i vli ꝛ pticulari subm dicit̄ de eqalibus suppositis: nō tñ eodē mō:qꝛ in vli distribuit̄ ꝛ tenet̄ in actu ꝑ oib' suppositis eius: ꝛ in pticulari solū tenet̄ ꝑ oib' in aptitudine.ꝛ nō in actu cuꝫ nō distribuat̄.ꝛ sic patet de lege subalternaꝝ.

¶ Item ꝑpositionū pticipantiuꝫ vtroq; termino ordine ecōuerso triplex est cōuersio.s. simplex:per accñs ꝛ per cōtrapositionem.

¶ Postq̄ʒ auctor determiauit superi' de oppositiōe q̄ est passio ꝑpōnū pticipantiū vtroq; termino codeꝫ ordine. Hic ꝯñter determinat de cōuersiōe q̄ est passio ꝑpōnuꝫ pticipantiū vtroq; termio ordine ecōuerso:ꝛ qꝛ cōuersio dicit̄ analogice.i. ꝑm prius ꝛ posterius de suis spēbus:iō auctor nō diffinit eā in cōi.sꝫ diuidit:ꝛ postea diffinit eaꝫ in suis spēbus.hic tñ videndū est de rōne ei' in cōi.

Primo sciēdū ꝙ cōuersio accipit̄ dupl'r. Uno mō generaliter pro q̄cūq; mutatiōe rei de vno in aliud sicut est cōuersio de bono in malū: vel cōuersio aque in vinū: ꝛ sic dicit̄ tam de cōuersiōe terminoꝛꝫ q̄ʒ rerū ꝛ ꝑpōnū. Alio mō capit̄ specialr̄ solū pro mutatiōe

vnius ꝓpõnis i aliã q̃ ē ꝯuersio ꝓpõnũ: ⁊ sic ē ꝓpetas ꝓpo‑
nũ que ꝯuertunť: ⁊ sic cõsiderať hic. ⁊ nõ p̃mo modo.

Secundo sciẽdũ ꝙ cõuersio ꝓpõnũ adhuc accipiť
tripľr. Uno mõ cõiter ꝑ oĩ mutatiõe vni‑
us ꝓpõnis in aliã: ⁊ sic cõtinet sub se cõuersionẽ in termi‑
nis: ⁊ cõuersionẽ in opposită q̃litaťe q̃ cõuenit ꝓpõnibus
de ꝯtingẽti ad vtrũlibet: vt dicẽdo. forte currere ē ꝯtigẽs:
ergo forte currere nõ ē ꝯtingẽs. Scđo mõ capiť minꝰ cõi‑
ter ꝓut est mutatio p̃dicati in subm ⁊ ecõuerso. siue ibi sit
bona ꝯña siue nõ. Tertio capiť ꝓp̃e ꝓut ē mutatio p̃dica‑
ti in subm ⁊ ecõtra: cũ bona ꝯña vniꝰ ꝓpõnis ad aliaz. vñ
q2 mutatio situꝰ terminoꝝ cũ q̃ est bona ꝯña dr̃ debita. alia
aũt vbi nõ ē bona ꝯña. diciť idebita mutatio. iõ cõuersio
magis ꝓp̃e significat mutationẽ situs terminoꝝ ꝓpõnis
cũ bona ꝯña vnius ꝓpõnis ad aliã q̃z significat aliam mu
tationẽ: ⁊ solũ hoc tertio modo sumiť hic cõuersio.

Tertio sciendũ ꝙ cõuersio sic diffiniť. Cõuersio est
ꝓpõnũ vtroqȝ termino participantiũ ordine
ecõuerso vniꝰ ad aliam formalis ꝯña. In qua diffinitione
poniť formalis ꝯña loco generis. ipsa enĩ est suprius ad ar‑
gumẽtationẽ cõuersionẽ: ⁊ ad alias simplices ꝯñias: ⁊ est
formalis ꝯña que tz in oĩbus terminis simili forma argu‑
endi retẽta. Deinde poniť ꝓpõnũ vtroqȝ termino partici
pantiũ ad drñaz ꝯñie ꝓpõnũ que nõ sunt vtroqȝ termio
participãtes: sicut est in entimemate vel exẽplo. poniť or‑
dine ecõuerso ad drñaz ꝯñie ꝓpõnũ que sunt vtroqȝ ter‑
mino participãtes eodẽ ordine: sicut est ꝯña inter subal‑
ternas. vel iter equipollentes. Ex q̃bus pȝ ꝙ in qualibet
ꝯuersione. cũ sit quedã ꝯña requiruť due ꝓpões. ⁊ pri‑
ma est cõuersa: ⁊ est antecedẽs respectu alterius. scđa ve‑
ro dicať cõuertens. ⁊ est cõsequens ad aliam.

Quarto sciẽdũ: ꝙ ꝓpõnũ cathegoricarũ vtroqȝ ter‑
mino participãtiũ ordine ecõuerso triplex
est cõuersio: simplex: ꝑ accidẽs: ⁊ per ꝯpositionẽ. cuius di‑
uisionis sufficiẽtia sic habeť: q2 oĩs cõuersio est ꝯña vniꝰ
ꝓpõnis ad aliã cũ mutatione sitꝰ terminoꝝ. vel ergo in il‑
lis ꝓpõnibus termini habẽt ꝯriaz positionẽ: sic ꝙ in vna
ponanť finite: ⁊ i alia infinite: vel habẽt similẽ positionẽ
sic ꝙ eodẽ mõ teneнť in vtraqȝ: si p̃mũ sic est conuersio ꝑ
ꝯpositionẽ. si scđm: sic est dupľr: vel vna ꝓpõ sequiť ime‑
diate ⁊ ꝯuertibiliter ad aliã: ⁊ sic est ꝯuersio simplex. vel
nõ cõuertibiliter sȝ solũ ex ꝯñ: ⁊ sic est cõuersio per accñs
in qua cõuertẽs nõ sequiť imediate ad cõuersaz: sed ꝑ al‑
terũ. s. rõne vniꝰ ꝓpõnis que sequitur p̃mo ad ꝯuersaz ad
quã sequiť sua cõuertens sicut inferius patebit.

Sed contra p̃dicta p̃mo arguiť. Cõuersio dr̃ mu‑
tatio p̃dicati in subiectũ: sȝ p̃dicatuz
cũ habeat rõnẽ forme nõ põt mutari in subm qđ hȝ rõnez
mãe. ergo cõuersio nõ est possibilis nec est passio ꝓpõnũ.
¶ Scđo sic: cõuersio est mutatio sitꝰ terminoꝝ ꝓpõnis:
igiť dȝ dici passio terminoꝝ ⁊ nõ ꝓpõnũ. ¶ Tertio sic: cõ‑
uersio nõ est aliq̃ argumẽtatio: cũ in ipsa nõ sit mediũ: et
tñ in oĩ argumẽtatiõe ē aliqđ mediũ: igiť ꝯuersio nõ ē ꝯña
formalis. ¶ Quarto sic: hõ ⁊ risibile ꝯuertunť: ⁊ nõ ꝯuer‑
tũtur ꝑ aliquã harũ specierũ cõuersionis. igiť male ponũ‑
tur tñ tres spẽs cõuersionũ. ¶ Quinto sic. Aristo. suffici‑
enter determinãs de cõuersionibꝰ nõ posuit cõuersionez
ꝑ ꝯpositionẽ: igiť hic male poniť inter spẽs ꝯuersionis.

Ad argumenta Ad p̃mũ diciť ꝙ ꝯuersio ē pos‑
sibilis: cum oẽs eius cause sint
possibiles: ⁊ lȝ p̃dicatũ formaliter sub itẽtione p̃dicati nõ
possit mutari in subm: tñ q̃ꝫtũ ad illud qđ est hm mutať in
subȝ ⁊ ecõtra. ¶ Ad scđȝ dr̃: ꝙ ꝯuersio debita q̃ꝫtũ ad rõ‑
nẽ a qua sumiť nomẽ ꝯuersiõis dr̃ mutatio sitꝰ terminoꝝ.
diciť enĩ cõuersio q̃si sit versio subi in p̃dicatũ ⁊ ecõtra. ⁊
sȝ hoc in suo noie nõ est bona ꝯña: sȝ q̃ꝫtũ ad id cui nomẽ
imponiť est ꝯña cũ mutatiõe terminoꝝ: ⁊ talis ꝯña ē pas‑
sio ꝓpõnũ ⁊ nõ terminoꝝ. ⁊ adhuc mutatio terminoꝝ nõ
cõuenit terminis ſm se: sȝ vt sunt in ꝓpõne. iõ est passio ꝓ‑
positiõis sibi ꝯueniẽs rõne terminoꝝ. ¶ Ad tertiũ dr̃. ꝙ
lȝ ꝯuersio nõ sit aliq̃ argumẽtatio. tñ nõ seqǐť ꝙ nõ sit ꝯña
formalis: q2 ꝯña ē qđdã supiꝰ ad argumẽtationẽ. ⁊ simpli‑
ces ꝯñias cuiusmodi sũt ꝯuersio ⁊ equipollẽtia. ¶ Ad q̃r‑
tũ dr̃: ꝙ hõ ⁊ risibile iter se ꝯuertunť ꝑ ꝯuertibilitatẽ: ⁊
nõ ꝑ ꝯuersionẽ. sic enĩ differunt ꝯuersio ⁊ ꝯuertibilitas ⁊
ꝯuertẽtia q2 ꝯuertibilitas ē passio terminoꝝ ꝯuertibiliuz:
q de seinuicẽ vľr v̾ificanť. sȝ ꝯuertẽtia ē passio relatiuoꝝ q̃
adiuicẽ referunť. vt sunt p̃r ⁊ filius ⁊ cõuersio est passio
ꝓpõnũ. ¶ Ad q̃ntũ dr̃ ꝙ Arist. ꝯsiderat ꝯuersionẽ: vt est
p̃ncipiũ reductiuũ sillogismoꝝ imꝑfectoꝝ ad ꝑfectos: ⁊
q2 ꝯuersio ꝑ ꝯpositionẽ ad h̾ nõ deseruit: q2 in ipsa nõ ma‑
nẽt idẽ termini simpľr: q tñ debẽt remanere in reductiõe
sillogismoꝝ. iõ illã nõ enumerauit Arist. iter ꝯuersiões.
sȝ Petrꝰ hispanꝰ ꝯsiderauit ꝯuersionẽ vt ē passio ꝓpõnis.
⁊ ꝯuersio ꝑ ꝯpõnẽ ē q̃dã passio eiꝰ. iõ ipsȝ cũ alijs enume‑
rauit. vide et ꝓuenit ꝙ auctor iste d̾terminat de ꝯuersiõe
in p̾ tractatu vbi cõsiderat de enũciatõe. ⁊ Aris. de ꝯuer‑
siõe ĩ libro prioꝝ determinat: vbi ꝯsiderat de sillogismis.

**¶ Simplex cõuersio est qñ de p̃dicato fit sub‑
iectũ: ⁊ de subiecto predicatũ manente eadẽ
qualitate ⁊ quantitate ꝓpõnis. ⁊ hoc mõ con‑
uertiť vľis negatiua in se ⁊ ꝑticularis affirma‑
tiua in se: vt nullus hõ est lapis: nullus lapis ē
hõ: q̃dam hõ est aĩal: q̃ddã aĩal est homo.**

¶ Postq̃ȝ auctor p̃misit diuisionẽ ꝯuersiõis. h̾ ꝯñr deter‑
minat de mẽbris eiꝰ ⁊ q2 in ꝯuersione simplici. ⁊ ꝑ accñs
manẽt idẽ termini ⁊ ſm rẽ ⁊ vocẽ. ⁊ in cõuersiõe ꝑ cõtra‑
positionẽ solũ manẽt ſm vocẽ. ⁊ varianť ſm significatio‑
nẽ iõ p̃mũ determĩat de cõuersiõe simplici ⁊ ꝑ accñs q̃ȝ
de alia: ⁊ q2 in ꝯuersiõe simplici ē solũ mutatio situs ter‑
mioꝝ ⁊ nõ mutanť q̃ꝫtitas nec q̃litas ꝓpõnis ⁊ in cõuer‑
sione ꝑ accidẽs est mutatio q̃ꝫtitatis cũ mutatiõe sitꝰ ter‑
minoꝝ. iõ p̃us agit de ꝯuersiõe simplici q̃ȝ ꝑ accidens.

Primo sciẽdũ ꝙ ꝯuersio simplex ē mutatio p̃dica‑
ti in subȝ: ⁊ eꝯ: manẽte eadẽ q̃ꝫtitate ⁊ q̃lita‑
te. in q̃ diffõne poniť mutatio loco gñis: deide poniť p̃di
cati in subm ⁊ eꝯ: ad drñam cõuersionis ꝑ ꝯpositionẽ vbi
nõ mutať simpľr p̃dicatũ in subm: sȝ mutanť termini fi‑
niti in termiõs ĩfinitos ⁊ sic varianť ſm significata. Dei‑
de poniť manẽte eadẽ q̃litate ⁊ q̃ꝫtitate ad drñam cõuer‑
siõis ꝑ accñs. vbi est mutatio q̃ꝫtitatis ꝓpõnis: non tñ re‑
manet hic eadẽ q̃litas vel q̃ꝫtitas in numero: q2 ꝯuertẽs
⁊ cõuersa nũero differũt: sed solũ manet eadẽ in specie.

Secundo sciẽdũ ꝙ ista ꝯuersio dr̃ simplex dupli‑
ci de cã. Primo q2 ibi est simplex mutatio
p̃dicati ĩ subȝ sine mutatiõe q̃ꝫtitatis vľ termioꝝ finitoꝝ
ĩ ĩfinitos terios sicut ĩ ꝯuersiõe ꝑ ꝯpositiõez q̃ nõ ē simplex
mutatio: sȝ ē mutatio ꝯplectẽs pľes mutatões. Scđa cã
ē: q2 in hac ꝯuersiõe ꝓpõ ꝯuersa ꝑ se p̾. i. ſm se totã ꝯuerti‑
tur ⁊ nõ g̃ra ꝑtis. sicut in ꝯuersiõe ꝑ accñs: vbi vľis nõ sȝ se
totã ꝯuertiť: sȝ sȝ suã ꝑticularẽ. ide ē ꝙ in ista ꝯuersiõe
vna ꝓpõ simpľr cõuertiť in aliã. ⁊ iõ in cõuersiõe simpli‑
ci ē ꝯña ꝯuertibiľ: q2 sicut cõuertẽs seqǐť ad cõuersã: ita ecõ‑
uerso. qđ tamen non fit in conuersione per accidẽs vbi lȝ
particularis conuertens sequať ad vniuersalem: non ta‑
men econtra: vt licet sequatur: omnis hõ est aĩal. ergo qđdã
aĩal est homo: non tamen econtra.

Tertio est sciendũ: ꝙ ſm ꝯuersionẽ simplicẽ ꝯuerti‑
tur particularis affirmatiua: qđ sic ꝓbať: q̃a
bñ seqǐť: q̃dã hõ ē aĩal. ergo qđdã aĩal ē hõ: ⁊ ibi ē muta

tio pdicati in subiectũ ⁊ ecõtra: igit̃ ibi ẽ bona ↄuersio. aũs pz: q2 si ista sit vꝫ. qdã hõ est aĩal: oꝫ q aliquid idẽ sit hõ ⁊ aĩal: tunc signet̃ illud idẽ qđ sit hõ ⁊ aĩal: ⁊ vocet̃ sortes. ⁊ arguit̃ sic p sillogismũ expositoriũ. i. ex singularibꝰ factũ. sortes est hõ sor. ẽ aĩal. ergo qđdã aĩal est hõ. ⁊ sic ista: qđdam aĩal ẽ homo. sequit̃ ad illã. s. qdã homo ẽ aĩal. ad quã sequunt̃ pmisse illius sillogismi expositorij.

Quarto sciẽdũ q ista ↄuersiõe ẽt ↄuertit̃ vlis negatiua: qđ pbat̃ sic. q2 bñ seqt̃: nullus hõ ẽ lapis: g̃ nullus lapis ẽ hõ: q2 oĩs ↄña ẽ bona in q̃ exp̃o ↄñtis seqt̃ oppositũ aũtis. sed sic ẽ de ista q2 ad istã q̃ est ↄdictoria ↄñtis qdã lapis est homo. seqt̃ ista. qdaꝫ homo ẽ lapis p ↄuersione simplicẽ pticularis affirmatiue iã pbatã: ⁊ illa ẽ oppositũ aũtis. ergo pma ↄña fuit necia. Et põt aliter sic argui. si nõ seqt̃. nullus hõ est lapis: ergo nullus lapis ẽ homo. oppositũ ↄñtis stabit cũ aũte. sed ad ipsũ seqt̃ ↄdictoriũ aũtis: g̃ due ↄdictorie stabũt simul ĩ veritate: qđ est impoĩe. igit̃ oꝫ pmã ↄñoꝫ fuisse necessariã.

Sed contra pdicta p arguit̃. In oĩ ↄuersiõe ẽ mutatio pdicati cũ mutatiõe subi. ergo in q̃libet ↄuersiõe sũt plures mutatiões ⁊ p ↄñs nulla est mutatio simplex sine ↄuersio. ¶ Scđo sic: hec ẽ ↄuersio simplex. sor. ẽ hõ: igit̃ qdã hõ ẽ. sor. ⁊ tñ ibi nõ remanet eadeꝫ q̃ntitas: cũ pma sit singularis, ⁊ scđa sit pticularis. igit̃ in ↄuersiõe simplici nõ manet eadẽ q̃ntitas. ¶ Tertio sic: nullus hõ ẽ spẽs. igit̃ nulla spẽs est hõ. nõ seqt̃: cuꝫ aũs sit verũ ⁊ ↄñs falsuꝫ: cũ ↄdictoriũ ↄñtis sit verũ. s. aliq̃ spẽs est hõ: igit̃ vlis negatiua nõ bñ ↄuertit̃ simplr. ¶ Quarto sic non sequit̃ nullus senex erit puer: ergo nullus puer erit senex: cũ aũs sit verũ ⁊ ↄñs falsuꝫ. igitur ↄuersio simplex vlis negatiue non est bona ↄñ. ¶ Quinto. nõ sequitur qđ ĩ lapis est in muro: ergo quidã murus est in lapide: igit̃ particularis affirmatiua nõ conuertitur simpliciter.

Ad argumenta Ad pmũ dicit̃ q lꝫ in ↄuersione simplici sint due mutationes in numero q̃ñtũ ad terminos ppõnis. tñ est vna tñ in spẽ. s. mutatio suꝰ terminoꝝ. ⁊ nõ ẽ ↄplectẽs plures mutationes spẽ sicut ẽ in alijs ↄuersionibꝰ. ¶ Ad scđꝫ dr̃ q in illa ↄuersione nõ manet eadẽ q̃ntitas q̃ñtũ ad modũ enunciãdi: tñ manet eadẽ virtualr q̃ñtũ ad id p quo verificant̃ ille ppões: q2 sicut singularis p vnico supposito verificat̃ ita ⁊ pticularis ⁊ idefinita rõne cuiꝰ de singularibus pticularibꝰ ⁊ idefinitis idẽ ẽ iudiciũ q̃ñtũ ad ↄuersiones. ¶ Ad tertiũ dr̃ q illa nullus hõ ẽ spẽs. dꝫ sic ↄuerti: nullo spẽs ẽ aliqs hõ: ad hoc q hõ in scđa eudẽter teneat̃ p supposito sicut in pma. ¶ Ad q̃rtũ dr̃: q ille due. s. nullus senex erit puer ⁊ nullus puer erit senex põt capi ĩ sensu cõposito. ⁊ tũc ẽ sensus nullus senex sub forma senis erit puer: ⁊ sic ambe sunt vere: ⁊ põt capi in sensu diuiso: ⁊ est sensus talis nullus senex q̃ñtũ ad id qđ ẽ erit puer: ⁊ sic pma ẽ falsa sic̃ ⁊ scđa: q2 ibi senex supponit p oĩbꝰ senibꝰ ptitibꝰ ⁊ futuris rõne verbi de futuro: ⁊ p oĩbus illis distribuitur: modo de aliquo futuro sene qui forsan cras nascet̃. veruꝫ est dicere q erit puer. ¶ Ad q̃ntũ dicit̃: q illa nõ ↄuertitur sic: qdã lapis ẽ in muro: g̃ qdã murus ẽ in lapide: sꝫ dꝫ sic ↄuerti. ergo qđdã ens in muro est lapis q2 pdicatũ prime nõ est murus sed ens in muro. ⁊ silr eñ dicit̃ de istis: quidã oculus est in capite: quoddã vinũ est in dollo.

¶ Cõuersio p accidens ẽ quãdo de pdicato fit subiectũ ⁊ de subiecto pdicatũ manẽte eadẽ q̃litate: sed mutata quãtitate: ⁊ sic cõuertit̃ vlis affirmatiua in particularẽ affirmatiuã: vt oĩs hõ est aĩal: quoddã aĩal est homo. Et vlis negatiua in particularẽ negatiuaꝫ: vt nullus hõ ẽ asinus: quidaꝫ asinus ẽ homo.

¶ Postq̃ȝ auctor determinauit de ↄuersione simplici in q̃ solũ est mutatio pdicati in subiectũ ⁊ ecõtra. hic ↄñter determinat de ↄuersione p accidẽs in q̃ sũt due mutationes. s. pdicati in subm ⁊ quãntitatis ipsaꝫ sic diffiniẽs. Conuersio est trãspositio pdicati in subm ⁊ ecõtra manẽte eadeꝫ qualitate: sꝫ mutata q̃ñtitate. Cuius diffinitionis est eadeꝫ explicatio sicut pcedẽtis pter hoc qđ hic ponit̃ mutata quãtitate ad differentiã conuersionis simplicis.

Primo sciendũ: q hec ↄuersio dicit̃ p accñs: q2 per ipsaꝫ nõ ↄuertit̃ ppõ ſm se totã ⁊ p se pmo. sed gr̃a partis. s. ſm suã particularẽ: vt hec. oĩs hõ est aĩal: ergo qđdã aĩal est hõ. pma nõ ↄuertit̃ nisi rõne sue particularis. s. qdã hõ est aĩal. que ↄuertit̃ simplr in aliã ⁊ non ↄuertit̃ ſꝫ se totã: hoc est ſꝫ oẽs suas singulares: etiã illa ↄuertẽs sequit̃ ad ipsaꝫ ſm partẽ eius ⁊ nõ p se: pmo modo id qđ ↄuenit alicui ſm partẽ sibi ↄuenit p accñs. ⁊ p alterũ: ideo talis ↄuersio per accidens nominat̃.

Secũdo sciendũ: q ſm hãc ↄuersione debite cõuertitur vniuersalis affirmatiua in particularem affirmatiuã. probat̃: quia hic est bona ↄsequẽtia cuꝫ trãspõne subiecti ⁊ pdicati: oĩs hõ est animal. ergo qđdaꝫ aĩal ẽ hõ. g̃ ibi ẽ debita ↄuersio. cũ ↄuersio sit formal' ↄña viiꝰ ppõnis ad aliã cũ mutatõe pdicati ĩ subm ⁊ eꝫ. aũs pbat̃. q2 ad istã. oĩs hõ est aĩal. seqt̃ ista. qdã hõ est aĩal p lege subalternaꝝ. ⁊ vltra seqt̃: qdã hõ est aĩal. g̃ qđdã aĩal est hõ. p ↄuersionẽ simplicẽ. g̃ de p ad vltimũ seqt̃ oĩs hõ est aĩal. g̃ qđdã aĩal est hõ. p illã regulã ↄsequẽtiaꝝ: q̃cq̃d sequit̃ ad ↄñs bone ↄñquentie sequit̃ ad aũs. ⁊ talis ↄña vocat̃ de p ad vltimũ: ⁊ sic vlis affirmatiua bñ ↄuertit̃ p accñs nõ tñ põt ↄuerti simplr: q2 argueret̃ a nõ distributo ad distributũ a pte pdicati pme ppõnis: qđ non distribuit̃ in pmaxeo q est pdicatũ ppõnis affirmatiue: ⁊ tñ distribueret̃ in scđa cũ esset subiectũ ppõnis vlis.

Tertio sciendũ q p ↄuersionẽ p accidẽs debite conuertit̃ vlis negatiua in pticularẽ negatiuaꝫ. pꝫ. q2 hec est bona ↄña cũ transpositione terminoꝝ: nullus hõ ẽ lapis: igit̃ qdaꝫ lapis nõ est hõ. igit̃ vlis negatiua bñ ↄuertit̃ p accidẽs. aũs pꝫ q2 bñ sequit̃: nullus hõ ẽ lapis. ergo nullꝰ lapis est hõ. p ↄuersionẽ simplicẽ vlis negatiue ad quã sequit̃ ista qdã lapis nõ est hõ. p legẽ subalternarũ. iõ seq̃bat ad pmã: ⁊ ibi est bona ↄñtia. Itẽ si nõ seq̃tur nullus hõ est lapis. ergo quidã lapis nõ est hõ. oppositũ ↄñtis stabit cũ aũte in vitate. s. oĩs lapis est hõ: sꝫ ad ipsam sequit̃. qdã hõ est lapis. p ↄuersionẽ p accidens vlis affirmatiue. sꝫ illa est ↄdictoria aũtis. igitur due ↄdictorie stabunt sil' in veritate. qđ est impossibile. ⁊ silr posset pbari cõuersio p accñs vniuersalis affirmatiue.

Quarto sciendũ q vt supponit̃ in hac pbatiõe vltima in oĩ mala ↄña oppositũ ↄñtis stabit in vitate cũ aũte. Cuiꝰ rõ est. q2 in oĩ mala ↄña aũs põt esse verꝫ: ↄñte existẽte falso. ⁊ iõ oppositũ ↄñtis ipsiꝰ põt stare ĩ veritate cũ aũte. vñ ↄña nõ dr̃ mala nisi q2 ↄñs eiꝰ nõ includit̃ in aũte. sꝫ põt esse falsũ aũte existẽte vero. iõ suũ oppositũ põt esse verꝫ cũ aũte talis cõsequẽtie: ⁊ ecõtro in bona ↄño. vñ ex vero nũq̃ȝ seqt̃ falsuꝫ: lꝫ ex falso q̃nq̃ȝ seq̃t̃ verũ. ¶ Ex qbꝰ pꝫ q vlis affirmatiua ⁊ vlis negatiua bñ ↄuertunt̃ p accñs. sꝫ nulla pticularis põt cõuerti p accñs: q2 si sic cõuerteret̃ in vleꝫ: sꝫ ad pticularẽ nũq̃ȝ seqt̃ formal'r sua vlis: iõ pticularis nunq̃ȝ cõuertit̃ p accidens.

Sed contra pdicta pmo argnit̃: q̃litas rei cõsequitur quãtitatẽ eius. igit̃ mutata quantitate mutabit̃ q̃litas. ergo in cõuersiõe p accñs non manet eadẽ q̃litas mutata quãtitate. ¶ Scđo sic. nõ seqt̃ur oĩs hõ videt lapidẽ. igit̃ qdã lapis videt hoĩeꝫ. ergo vlis affirmatiua nõ bñ ↄuertit̃ p accñs. ¶ Tertio sic: nõ seqt̃

ois hõ ẽ mortuꝰ. ergo qdã mortuũ est homo cũ añs possit eẽ verũ ɔñte existe falso. ergo vlis affirmatiua nõ bñ ɔuertit̃ p accñs. ¶ Quarto sic nõ sequit̃ nullus hõ ẽ mulier. ergo qdã mulier nõ ẽ hõ igit̃ ɔ ɔuersionẽ vlis nega' iue. ¶ Quito sic nõ seqt̃ nullũ aial pter hoiez ẽ rõnale. ergo qdã rõnale ñ est aial pter hoiez. igit̃ vlis negatiã nõ dz ɔuerti p accñs.

Ad argumẽta Ad pmũ dr̃ ꝙ mutata quãtitate in numero mutat̃ qlitas sm numerũ. qꝛ qlitas seqt̃ quãtitatẽ in eẽ numerali: ſ3 mutata quãtitate in spẽ nõ mutat̃ qlitas in spẽ: qꝛ ſ3 suũ eẽ specificũ nõ seqt̃ quãtitatẽ: ⁊ de ista est h ad ppositũ. ¶ Ad scd3 dicit̃ ꝙ illa non bñ ɔuertit̃: ſ3 dz sic ɔuerti. ois hõ videt lapidẽ. ergo qdã vidẽs lapidẽ est hõ. ẽ eni regula in conuersionibꝰ ꝙ qñ in ppõne ponit̃ verbũ adiectiuũ p copula pncipali anteq̃ ɔuertat̃ ppõ illud resoluẽdũ est p est: ⁊ suũ pticipiũ: ⁊ dz illud pticipiũ accipi in pdicato: ⁊ reduci ad subm ɔuertẽtis alr nõ fieret de pdicato pme subm scde. ¶ Ad tertiũ dr̃ ꝙ illa nõ bñ ɔuertit̃ qꝛ i ista. ois hõ est mortuꝰ. hõ supponit p pñtibꝰ ⁊ pteritis ſ3 rõne illiꝰ pterit mortuꝰ. ⁊ in alia tenet̃ p pñtibꝰ tm̃: ⁊ nõ ampliat̃ ſ3 dz sic ɔuerti. ois hõ ẽ mortuꝰ. ergo qdã mortuu3 est vel fuit hõ. vñ habẽdũ ẽ p regula ꝙ termini ɔuertẽtis ⁊ ɔuerse debẽt teneri eque ample: ⁊ eque stricte. i. p eq̃libus supppositis: aut ille nõ essent participantes vtroq3 termino. iõ ista sic ɔuertit̃. ois hõ ẽ generãdus. ergo qdã generãdu3 est vel erit hõ: ⁊ dz poni vbũ futurũ: vt hõ stet in scda pro futuris sicut in pma. ¶ Ad q̃rtũ dr̃ ꝙ illa dz sic conuerti. nullus hõ ẽ mulier. ergo qdã mulier nõ est aliqs hõ. ⁊ ponit̃ aliqs hõ vt hõ stet in scda p viris tm̃ sic i pma. ¶ Ad qntũ dr̃ ꝙ illa male ɔuertit̃: ſ3 dz sic ɔuerti. nullu3 aial pter hoiez est rõnale. ergo qdã rõnale nõ est aial aliud ab hoie resoluẽdo pter p aliud ⁊ ab: ⁊ sic debet fieri in oibus exceptiuis. de istis tamẽ ⁊ reduplicatiuis ⁊ exclusiuis h3 videri in potius logicalibus: quo mõ in speciali ɔuertant̃ ⁊ sic p3 de ɔuersione per accidens.

¶ Cõuersio p ɔtrapositionẽ est qñ de subiecto fit pdicatũ: ⁊ de pdicato subiectũ manente eadẽ3 qlitate ⁊ quãtitate: ſ3 terminis finitis i terminos infinitos mutatis. Et hoc mõ cõuertit̃ vlis affirmatiua in se: ⁊ particularis negatiua in se. vt ois hõ est aial. oẽ nõ aial est nõ hõ. ⁊ qdã3 hõ nõ est lapis: qdã nõ lapis nõ est nõ hõ. vñ versus. Feci simpliciter cõuertit̃: eua p acci. Asto p ɔtra sic fit ɔuersio tota. Asserit a. negat e. sũt vniuersalr ambe. Asserit i. negat o. sũt particulr ambo. Ecce tibi sim armigeros ac arma bona con. Et notãdũ ꝙ illud signũ qđ est in subiecto ppõnis que dz ɔuerti qđcũq3 sit illud dz poni supra totũ pdicatũ: ⁊ reducere ip3 ad subiectũ. Preterea. eadẽ est ɔuersio ⁊ idefinite ⁊ singularis ⁊ particularis.

¶ Postq̃ determinatũ est de ɔuersiõe simplici: ⁊ p accñs vbi termini mutant̃ solũ sm sitũ. hic ɔñter de ɔuersione p ɔpositionẽ vbi termini mutant̃ sm sitũ ⁊ significata sil' ipsa3 sic diffiniẽs. Cõuersio p ɔpositionẽ est mutatio subi in pdicatũ ⁊ ecõuerso manẽte eadẽ qlitate ⁊ quãtitate: ſ3 mutatis termis finitl i termios ifinitos: cuiꝰ diffõnis sil'is est explicatio: sic pcedẽtiũ nisi qꝛ ibi ponit̃ mutatl termis finitl i termios ifitos ad drãz ɔuersiõis simplicl p accñs.

Pmo sciẽdũ ꝙ terminꝰ finitꝰ ⁊ ifinitꝰ ɔdicũt: iõ dicunt̃ hre ɔriã positionẽ ⁊ nõ sil'e3 ⁊ qꝛ in ista ɔuersione termini finiti mutant̃ in termios infinitos habẽtes contrariã positionẽ termini s finitis. ideo talis conuersio dicit̃ p ɔpositionẽ. vnde qꝛ terminus finitus ⁊ infinitus ɔtradicũt vt dictũ est: ⁊ quãto vnũ ɔdictorioꝝ ẽ cõmunius ⁊ de pluribꝰ dicit̃ tãto suũ ɔdictoriũ ẽ minꝰ cõe ⁊ de paucioribꝰ dr̃. iõ quãto terminꝰ finitꝰ ẽ cõ[illegible] : ⁊ q̃aliõꝝ terminꝰ infinitꝰ est sp̃aliorvt p3 p exẽpl[illegible] aial eni3 ẽ cõmunius q̃3 homo: ⁊ econtra: ⁊ non homo est cõius q̃3 nõ aial qꝛ dr̃ de oibꝰ alijs ab aiali. ⁊ cũ h de alijs aialibus ab hoie: ⁊ nõ aial solũ dicit̃ de alijs ab aiali.

Secundo sciendũ ꝙ p istã ɔuersionẽ debite cõuertitur vniuersalis affirmatiua. patet qꝛ h est bona consequẽtia. ois homo est animal. ergo omne nõ aial est non homo. igitur vniuersalis affirmatiua conuertitur in vniuersalẽ affirmatiuã per ɔpositionẽ: antecedẽs patet qꝛ bene seqt̃. ois homo est aial. igit̃ ois homo nõ est non aial: quia animal ⁊ non aial contradicunt. ⁊ vltra: ois homo nõ est non aial. igitur omne nõ aial non est hõ. per ɔuersionẽ simplicẽ vlis negatiue: ⁊ vltra: oẽ nõ aial ñ est homo. ergo omne nõ aial est nõ homo qꝛ homo ⁊ non hõ ɔdicunt ideo de quocũq3 verificat̃ hõ negat̃ nõ hõ. ergo de pmo ad vltimũ seqt̃. ois hõ ẽ animal. ergo oẽ nõ animal est non hõ. Aliter etiã posset pbari: qꝛ sicut aial ẽ superius ad hoiem. ita nõ homo ad non aial rõne infinitationis: vt dictũ est: ideo sicut aial vniuersaliter verificatur de hoie ita non homo de non animali.

Tertio sciẽdũ ꝙ pticularis negatiua debite ɔuertit̃ p ɔpositiõez. p3: qꝛ bñ seqt̃ qdã hõ nõ ẽ lapis. ergo qdã non lapis non ẽ nõ hõ. ⁊ sic ibi est debita ɔuersio. añs p3: qꝛ bñ seqt̃ qdã homo nõ est lapis. ergo quidã homo est nõ lapis qꝛ lapis ⁊ nõ lapis ɔdicũt. ⁊ vltra. qdã hõ nõ est lapis. igit̃ qdã nõ lapis est hõ: p ɔuersionẽ simplicem pticularis affirmatiue. ⁊ vltra. qda3 non lapis est hõ. igit̃ qdã nõ lapis nõ ẽ nõ hõ: qꝛ hõ ⁊ non hõ ɔdicũt. ergo de pmo ad vltimũ bene sequit̃: quidã hõ non est lapis. ergo qdã non lapis non est non hõ. ⁊ sic pticularis negatiua bñ cõuertit̃ per ɔpositionẽ. non tñ conuertit̃ simpliciter: nec p accidẽs: qꝛ ibi argueret̃ a non distributo ad distributum ex pte subiecti pme qđ in pma non distribuit̃: cũ sit subiectum ppositionis pticularis ⁊ tñ in secũda distribueret̃: cũ esset predicatum ppositionis negatiue.

Quarto sciẽdũ ꝙ circa conuersiões pdictas auctor ponit duo nõbilia i textu. ¶ Primũ ẽ ꝙ signũ positũ i subo ppõnis q̃ dz ɔuerti dz poni supra totũ pdicatũ eiꝰ. ⁊ illõ aggregatũ dz poni i subo ɔuertẽtl. Rõ est. qꝛ signũ nõ ẽ sub3 nec ps eiꝰ: ſ3 est dispõ subi inq̃tum subm: iõ nũq̃3 dz poni ad pdictũ sed semp ad subm: ⁊ hoc ẽ intelligẽdũ de ɔuersione simplici ⁊ p ɔtrapositionez vbi manet eadẽ q̃ntitas ⁊ idem signũ: ⁊ non de ɔuersione p accidens vbi mutat̃ q̃titas. ¶ Scdm notabile est ꝙ eadem est ɔuersio pticularis indefinite ⁊ singularis. Rõ est: qꝛ sicut singularis pro vnico supposito verificat̃ ita ⁊ pticularis ⁊ idefinita: iõ de ipsis idẽ ẽ iudiciũ q̃tũ ad ɔuersiões. vñ ex pdictis p3 ꝙ vlis affirmatiua ɔuertit̃ p accidẽs ⁊ p ɔtrapositionẽ sil'. ⁊ vlis negatiã simplr: ⁊ p accñs. S3 pticularis affirmatiua solũ ɔuertit̃ simplr: ⁊ pticularis negatiua solũ per ɔtrapositionez. ⁊ p hoc habent̃ oẽs ɔuersiões. vnde versus. Simplr feci ɔuertit̃ eua p acci. Asto per ɔ sic fit ɔuersio tota. Qui sic intelligũtur. Feci. i. vlis negatiua designata p e. ⁊ particularis affirmatiua designata p i. ɔuertunt̃ simplr. Eua. i. vlis negatiua designata p e. ⁊ vlis affirmatiua designata p a. ɔuertunt̃ per accñs. Asto. i. vlis affirmatiua designata p a. ⁊ pticularis negatiua designata p o. ɔuertunt̃ p ɔtrapositionẽ.

Sed contra pdicta arguit̃ pmo: termini finiti ⁊ infiniti non sunt idem termini igitur in ɔuersione per cõtrapositionẽ non remanent idem

termini: igit ibi nō fit de subiecto predicatū: nec ecōtra. ¶ Scdo sic: sicut se hz hō ad aīal: ita nō hō ad nō aīal: qz sicut se hz affirmatio ad affirmationē ita se hz negatio ad negationē. sz hō nō pōt vlr dici de aīali. ḡ nō hō nō pōt dici vlr de nō aīali: igit hec est mala ꝯuersio: oīs hō est aīal: ḡ oē nō aīal est nō hō. ¶ Tertio sic. si pticularis negatiua ꝯuertat p contrapositionez argueret a non distributo ad distributū a parte subi cōuerse: quod distribuit in scda ꝫ nō in pma: igit talis ꝯuersio pticular' negatiue nō valz. Quarto sic: hec ē bona ꝯuersio: aliqs hō ē sortes: igit. sor. ē hō. ꝫ tn̄ signū subi nō dz addi pdicato cōuerse. qz termino singulari nō debet addi signū. igitur signū positū in subo nō semp dz addi pdicato in cōuersiōe simplici. ¶ Quinto sic: oēs singulares diuerse q̄litatis ꝯdicunt: nō aūt oēs pticlāres: ḡ de pticularib⁹ ꝫ singularib⁹ nō ē idē iudiciū.

Ad argumenta Ad pmū dicit: q in ꝯuersiōe p ꝯpositionē nō manēt idē termini sz significatū ꝫ modū significādi: manēt tn̄ idez termini sm vocē: qz in termino ifinito includit tota vox termini finiti: iō fit de pdicato subiectū sz qd: ꝫ ille ppōnes sunt vtroqz termino pticipātes. ¶ Ad scdz negat maior: qz hō est iferius ad aial. sed nō hō est supi⁹ ad nō aial: iō n̄ se habēt silr: ꝫ illa auctoritas. sicut se hz hō ad aial ita non hō ad nō aial ꝫc. intelligit in ꝯuertibilib⁹: ꝫ nō inter inferius ꝫ supius. ¶ Ad tertiū dr: q in hac ꝯuersiōe subiectū ꝯuerse nō manet simplr ꝫ sz significatū ei⁹: ideo nō est idē qd distribuit in pdicato ꝯuertētis: ꝫ in subo cōuerse ē nō distributū: q̄re nō arguit a nō distributo ad distributum. ¶ Ad q̄rtū dr: q illud notabile solū itelligit qn̄ pdicatū ꝯuerse est termin⁹ cōis cui bene pōt addi signū: nō autez qn̄ est terminus singularis. ¶ Ad qntū dicit: q lz de porticularib⁹ ꝫ singularib⁹ nō sit idē iudiciū quātū ad oppositionē. est tn̄ idez iudiciū q̄ntum ad cōuersionē.

Propō ypothetica est illa que hz duas ppōnes cathegoricas cōiūctas tanq̄ principales ptes sui. vt si hō currit hō mouet. Et dicit ypothetica ab hipos qd est sub: ꝫ thesis qd est positio: q̄si suppositio: qz in ea vna pars supponit alteri. Propositionū ypotheticarū tres sunt spēs. s. cōditionalis: copulatiua: disiunctiua.

¶ Postq̄ superius determinatū est de ppōne cathegorica q̄ est simplex enūciatio. ꝫ de q̄ pncipalr in hoc tractatu intēdit. hic ꝯn̄r auctor determiat de ppōne ypothetica q̄ cōponit ex plurib⁹ cathegoricis: ꝫ seqt cathegoricā sic cōpositū sua ꝯponētia: ipsaz sic diffiniēs. Propō ypothetica est illa q̄ hz duas cathegoricas ꝯiūctas p aliquā ꝯiunctionez: vel p aliqd sibi equalēs: vt si hō est: aial est.

Pro quo sciēdū pmo: q in hac diffōne p hoc relatiuū illa: itelligit genus diffiniti. s. ppō q̄ hz modū gnīs respectu ppōnis ypothetice. ꝫ residuū ponit ad drām ppōnis cathegorice. vn̄ ibi ponit: q̄ hz duas cathegoricas ad explicādū mām ppōnis ypothetice. due eni cathegorice mālr cōponūt ypotheticā: ꝫ ponit ꝯiunctas ad ostēdēdū suā formā toti⁹ ypothetice que ē eē ꝯiūctiuū duarū cathegoricarū īter se: ꝫ ponit p aliquā ꝯiunctionē ppter formā portis ypothetice. sicut eni in cathegorica subiectū ꝫ pdicatū sunt mā: ꝫ copula est forma partis ꝫ eē vnitiuū subiecti ꝫ pdicati est forma toti⁹: sic i ypothetica due cathegorice sūt mā: ꝫ ꝯiūctio ipsas vniens est forma partis: ꝫ eē vnitiuū ipsarū est oīno forma totius.

Secundo sciēdū q ppōnes ypothetice pnt dici affirmatiue vel negatiue. qz vt dictū ē hūt copulā pncipalē. ꝫ si illa ponat cū negatiōe dicunt negatiue: ꝫ si sine negatione dicunt affirmatiue: ꝫ sic possunt dici quales sed nō quāte. Cuius ratio est. qz quātitas ppositionis se tenet ex parte subiecti ppositionis: sed subiectū cathegorice nō est pors pncipalis ppositionis ypothetice sed tm̄modo remota: ꝫ a partibus remotis nō dz fieri denominatio rei: ideo ypothetice nō dicunt alicui⁹ q̄ntitatis.

Tertio sciendū: q pdicta diffinitio ppositionis ypothetice potest dici q̄dditatiua sm modū. Ratio est: qz explicat naturā ppositionis ypothetice per genus ꝫ differētiā hoc est p materiā ꝫ formā eius. ideo ostēdit pncipia essentialia diffiniti ꝫ essentiā eius: eo mō quo hz essentiā: ꝫ per ipsaz habet sufficienter quid est ppositio ypothetica. Et dicit ypothetica ab ipos qd est sub: ꝫ thesis positio quasi suppositiua locutio: qz in ipsa vna cathegorica est in potentia ad aliā. vnde pma se habet quodāmodo in potentia ad secundam: ideo aliquo modo sibi supponitur.

Quarto sciendū: q ppositio ypothetica diuidit per cōditionalē copulatiuā ꝫ disiūctiuā que dicunt species eius sm modū que diuisio sic pbat. quia in omni ppositiōe ypothetica cōiungunt due cathegorice: vel ergo coniungunt sm voces tn̄: ꝫ sic est disiunctiua. vel sm voces ꝫ significata simul: ꝫ hoc dupliciter: qz vel illa significata denotant continere seinuicē sicut antecedens ꝯtinet cōsequēs: ꝫ copulant per modū vni⁹: ꝫ sic est conditionalis. vel copulant p modū diuersoꝝ: ꝫ sic est copulatiua. ꝫ p hoc pz q in conditionali in qua vniunt due cathegorice per modū antecedentis ꝫ consequētis: ꝫ per modum vnius magis vniunt cathegorice q̄ in alijs vbi vniunt per modū diuersoꝝ: ꝫ adhuc magis in copulatiua q̄ in disiunctiua. ideo conditionalis pcedit copulatiuam: ꝫ copulatiua disiunctiuam.

Sed contra pdicta arguit p: idem est ppositio ꝫ ppō vna sicut hz phs idē ē hō: ꝫ vn⁹ hō: sz ipothetica nō ē ppositio vna. igit nec ē ppositio: ꝫ p ꝯn̄s male ponit propositio eē gen⁹ ei⁹. ¶ Scdo sic: ex duob⁹ actu exn̄tib⁹ nō pt fieri vnū tertiū: sz due cathegorice due sūt ppōnes in actu. igit ipothetica nō fit ex duabus cathegoricis. ¶ 3⁰ sic: hec ē ipothetica. sor. currit qui mouet. ꝫ tn̄ ibi nō ē ꝯiūctio vniēs ipsas cathegoricas. igit ꝯ diffōnē ipothetice. ¶ Quarto sic. aliq̄ ē ipothetico cālis vt hec: qz sol lucet dies ē. ꝫ aliq̄ tpalis: vt qn̄ sol lucet dies ē. ꝫ aliq̄ localis vt sor. currit vbi plato disputat: ꝫ tn̄ ille spēs nō ponunt in diuisiōe ppōnis ipothetice. igit diuisio nō est bona. ¶ Quīto sic. eadē ē copulatiua ꝫ disiūctiua: vt sor. currit ꝫ plato vl' robert⁹ disputat. igit mēbra illius diuisiōis coīcidūt. igit diuisio est isufficiens.

Ad argumenta Ad pmuz dr: q lz ipothetica nō sit vna simpliciter: est tn̄ vna ꝯiūctiōe: qz capit vnitatē a ꝯiūctiōe vniēte ipsas cathegoricas. ¶ Ad scdm vo dr: q lz ex duob⁹ existētibus actu vt actu sūt nō fiat vnū tertiū: tn̄ ex ipsis īq̄tū vnū ē in potētia respcū alteri⁹ bn̄ fit vnū tertiū actu: sz ī ipothetica vna cathegorica bn̄ ē in potētia ad aliā: est tn̄ cathegorica sm ppriū ei⁹ actū q ē vnio pdicati ꝫ subiecti ī ipothetica: tn̄ ille act⁹ ppri⁹ nō ē sibi vltim⁹ act⁹. sz ipsa ē sub actu toti⁹ ipothetice: iō nō dr ibi esse sub actu pprio: nec manet ibi sub forma ppa tāq̄ sub vltia forma: qz forma ei⁹ se hz p modū potētie ad formā toti⁹ ipothetice. ¶ Ad tertiū dr. q i illa ppōne nō ē ꝯiūctio explicite lz sit iplicite: ꝫ iplicat in h relatiuo q qd tātū valz sicut ꝫ ille: iō sensus est. sor. currit q mouet. i. sor. currit ꝫ ille mouet. ꝫ silr diceret de istis. sor. est tātus q̄tus est plato. ꝫ hector ē talis qualis ē poris. ¶ Ad q̄rtū dr. q ille spēs ipothetice continent sub istis trib⁹ tāq̄ sibi iferiores: iō nō debuerūt ꝯ ipsas enūerari. vn̄ cālis ꝯtinet sub conditionali: ꝫ tpalis

τ localis sub copulatiua:q2 cū dicit̃ sor.currit qñ plato di/sputat.sensus ē.sor.currit in aliquo tpe τ in codē plato di/sputat.e silr cū dicit̃:sor.currit vbi plato disputat. sensus est sor.currit in aliquo loco:τ in codez plato disputat:τ sic vtraq3 resoluit̃ in copulatiuā.℄ Ad qntū dicit̃ ꝙ lz eadē ypothetica sit mãlr copulatiua τ disiũctiua: nō tñ est ea/dez formalr:q2 fm ꝙ in ipsa pñt capi diuerse ꝯiũctiones ꝑ copula ꝑncipali:sic est diuersarũ spērũ. vt in ista:sor.cur/rit:τ plato vel robertus disputat; si τ sit copula ꝑncipalis est copulatiua:τ si vel est copula ꝑncipalis est disiũctiua.

℄ Cōditionalis ē illa in q̃ ꝯiũgunt̃ due cathego/rice ꝑ hãc ꝯiũctionē si: vt si hō currit hō mone/tur. τ cathegorica illa cui imediate adiũgit̃ hec ꝯiũctio si dicit̃ añs: reliq̃ vero ꝯñs. Ad verita/tez ꝯditionalis exigit̃:ꝙ añs nō possit eē vez si/ne ꝯñte: vt si hō ē aial: aial ē. vñ ois ꝯditionalis vera ē necessaria: τ ois cōditiōalis falsa ē ipos/sibilis. Ad falsitatē eius sufficit ꝙ añs possit eē sine ꝯñte: vt si sortes est albus est.

℄ Postq̃3 auctor posuit diffōnē ꝑpōnis ypothetice τ eius diuisionē:hic ꝯñter determinat de mēbris eius.τ q2 cōdi/tionalis pfectior est oibus alijs:q2 in ipsa vniunt̃ due ca/thegorice per modū añtis τ ꝯñtis. in alijs aũt solū vniũt̃ ꝑ modū diuersarũ ꝑpōnũ:ideo pus determinat de ꝯdi/tionali q̃3 de alijs eã sic diffiniēs. Cōditionalis est illa in q̃ cōiungunt̃ due cathegorice per hãc ꝯiunctionē si.

Primo sciēdũ:ꝙ talis ꝑpō dicit̃ ꝯditionalis:q2 po/nit veritatē sui ꝯñtis cōditiōalr tñ τ nō ab/solute. vñ ponit suã veritatē sub illa ꝯditione si añs ē ve/rũ denotãdo ꝯsecutionē vni⁹ ꝑpōnis ad aliã: τ q2 ista cō/iunctio si denotat ꝯsecutionē τ antecessionē vni⁹ ꝑpōnis ad aliã:ĩo in ꝯditionali due cathegorice ꝯueniēter ꝯiũgũ/tur per hãc ꝯiunctionē si:vel ꝑ aliã sibi equalētē. Ex quo pz ꝙ ad pfectã rōnē ꝯditionalis sufficit ꝙ vna ꝑpō deno/tet̃ sequi ad aliã:τ hoc fit in ꝑpōne causali:vbi denotatur ꝙ añs est cã ꝯñtis:τ īfert ipsũz:vt hic:q2 sol lucet:dies ē:ĩō cālis est vna spēs ꝯtēta sub ꝯditionali:sed vltra rōnē ꝯdi/tionalis accidit cãlitatē sui añtis respectu ꝯñtis:rōne cui⁹ plus reqrit̃ ad veritatē eius q̃3 ad veritatē ꝯditionalis.

Secũdo sciēdũ:ꝙ ad vitatē ꝯditiōalis reqrit̃ ꝙ añs nō possit eē veruz sine ꝯñte h̄ est sine vita/te sui ꝯñtis Cui⁹ rō ē:q2 ꝯditiōalis va iportat ꝯñaz neciã: sed in oī bona ꝯña si añs ei⁹ sit verũ ꝯñs eius erit verũ:q2 ꝯñs actu τ itellectu icludit̃ in añte:rōe cui⁹ ex vō nō seqt̃ nisi vez:ĩō i ꝯditiōali:si añs ei⁹ ē vez ꝯñs ei⁹ erit veruz.

Tertio sciēdũ:ꝙ ad falsitatē ꝯditiōalis reqrit̃ ꝙ añs possit eē vez sine ꝯñte. Rō ē: q2 ꝯditionalis denotat ꝯñaz vnius ꝑpōnis ad aliã. Sz ad h̄ ꝙ sit mala ꝯña oz ꝙ añs possit esse verũ ꝯñte eiusdē exñte falso.nisi sit repugnãtia terminoz añtis:eo ꝙ ĩ tali ꝯña ꝯñs nō iclu/dit̃ in añte.ĩō ꝑꝑ hitudinē añtis τ ꝯñtis nō repugnat añs eē verũ sine ꝯñte. vñ in ꝯditionali illa ꝑpō cui imediate iũgit̃ hec ꝯiũctio si:dr̃ añs.alia vō ꝯñs. Ex pdictis pz ꝙ ois ꝯditionalis va ē neciã:q2 dicit neciaz ꝯñtiã vni⁹ ꝑpō/nis ad aliã:qd reqrit̃ ad vitatē eius:sz ois ꝯditionalis fal/sa est ipolis q2 ipsa dicit ꝯñtiaz vni⁹ ꝑpōnis ad aliã: τ illa ꝯña ꝑ nullo tpe est necia:siue sit ibi habitudo ꝯtingēs si/ue ipolis:ĩō est ꝑ omni tpe falsa:τ sic est impossibilis.

Quarto sciendũ:ꝙ a tota ꝯditionali duob⁹ modis arguit̃. Uno mō a positiōe añtis ad positio/nez cōsequētis:vt hic.si.sor.currit.sor.mouet̃.sed.sor.cur/rit.g̃ mouet̃. Scdo mō.a destructione ꝯñtis ad destructi/onez añtis. vt si.sor.currit.sor.mouet̃.g̃ si nō mouetur nō currit:τ tales syllogismi dicunt̃ ypothetici. Posset ēt ar/gui ꝑ alias regulas ꝯñiarũ.vt ꝑ istã.Quicquid sequit̃ ad ꝯñs bone ꝯsequētie sequit̃ ad añs eius. Et ꝑ istã. Quicqd antecedit ad añs antecedit ad ꝯñs. Et rō est:q2 ꝯditiona/lis est quedã cōsequentia vt dictum est.

Sed contra predicta ꝑmo arguit̃. Hec est ꝯditi/onalis:si hō esset asinus esset rudibi/lis:τ tamē ibi nō ꝯiungunt̃ due cathegorice: sed due orō/nes ꝯiunctiue:igit̃ male diffinit̃ ꝑpō ꝯditionalis. ℄ Se/cũdo sic:hec est ꝯditionalis:sortes currit.igit̃ mouet̃: cũ3 sit ypothetica:τ nō sit copulatiua nec disiũctiua: τ tamē ibi nō cōiungunt̃ due cathegorice per hãc ꝯiunctionez si: ergo cōtra diffinitionē. ℄ Tertio sic:in ista.si hō est asin⁹ equus currit.añs nō pōt esse verũ sine ꝯñte: q2 illud añs nullo mō pōt esse verũ:τ tñ nō est vera cōditionalis.ergo ad veritatē conditionalis nō sufficit ꝙ antecedēs nō pos/sit esse verũ sine ꝯsequēte. ℄ Quarto sic.hec ꝯditionalis vera est:si sortes currit fortes mouet̃:τ tñ non est necessa/ria:cũ vtraq3 pars sit cōtingens.ergo nō ois cōditionalis vera est necessaria. ℄ Quinto sic.ista est falsa:si hō currit hō est albus:τ tñ pōt esse vera supposito ꝙ oē currens sit album.igit̃ non omnis falsa est impossibilis.

Ad argumenta Ad ꝑmũ dicit̃ ꝙ ista nō est cō/ditionalis ꝑ se ꝑmo:sed solũ ꝑ reductione istaz ꝯiũctiuaz ad ꝑpōes idicatiuas. Rō ē: q2 ꝯditionalis denotat vitatē sui ꝯñtis seq ad veritatem sui añcedētis.sz antecedēs nō pōt esse vez vel falsũ:nec ꝯsequēs nisi sit oratio idicatiua. ℄ Ad scdm dr̃ ꝙ licz in illa nō ponat̃ formalr hec cōiunctio si: poit̃ tñ virtualr in hac ꝯiunctiōe ergo:q̃ denotat habitudinē vni⁹ ꝑpōnis ad aliã:sicut illa cōiũctio si.τ licet illa ꝑpositio ponat ve/ritatē sui añcedētis hec tñ nō ē ingĩũ cōditionalis:sz vir/tute modi positōis τ platōis ꝑpōnis cathegorice. ℄ Ad tertiũ dr̃ ꝙ licet in illa ꝑpōne añs nō possit esse verũ ꝑꝑ repugnãtiã suoz terminoz:hoc tñ nō repugnat ꝑꝑ habi/tudinē eius ad suũ ꝯsequēs:cũ possit eē vez sine ꝯsequē/te:q2 si poneret̃ esse verũ per ipolē nō ꝑpter hoc sequere/tur cōsequens.ĩō illa nō est ꝯditionalis vera. ℄ Ad qrtũ dicit̃ ꝙ licet vtraq3 pars illi⁹ cōditionalis sit cōtingēs tñ habitudo vni⁹ ad aliã ē necessaria.τ hoc sufficit ad vitatē ꝯditionalis q̃ solũ denotat necessariã habitudinē vni⁹ ca/thegorice ad aliã. ℄ Ad qntũ dr̃ ꝙ si supponat̃ illa vũe: oē currēs ē albũ tũc cōclusio sequit̃ de necessitate.sz hoc erit virtute illaz duaz ꝑmissaz.oē currēs est albũ: τ hō currit:τ nō vtute illi⁹ soli⁹ ꝑpōnis hō currit:ĩō illa ꝯditio/nalis ꝑmo nō ꝑꝑ hoc efficit̃ vera:sz semꝑ est ipossibilis.

℄ Copulatiua est illa in qua cōiunguntur due propositiones cathegorice per hanc ꝯiunctio/nem τ: vel aliquã sibi similez: vt sortes currit τ plato disputat. Ad veritatem copulatiue exigitur vtranq3 partem esse veram: vt homo est animal τ deus est. Ad falsitatez eius suffi/cit alteram partem esse falsaz: vt homo est ani/mal τ equus est lapis.

℄ Postq̃3 auctor determinauit de ꝑpone ꝯditiōali:h̄ ꝯñter fm ordinē ꝑus positũ determinat de copulatiua ipaz sic diffiniēs. Copulatiua est illa in q̃ cōiungunt̃ due ꝑpōnes cathegorice ꝑ hanc cōiunctionē τ. vel ꝑ aliqd sibi equiua/lens:τ ponit̃ ꝑ hãc cōiũctionē τ.ad differētiã aliaz spērũ ipothetice in qb⁹ cathegorice ꝯiũgunt̃ ꝑ alias cōiunctio/nes.τ dicit̃ talis ꝑpositio copulatiua magis q̃3 alie ipothe/tice q2 licz in alijs cōiũgant̃ cathegorice ꝑ aliquã coniun/ctionē.tñ in ista solũ copulant̃ ꝑ cōiũctionē copulatiuaz. vñ in ꝯditionali ꝯiungunt̃ ꝑ modũ vni⁹:sic añs τ ꝯñs q̃ i/

cludūt seinuicē: τ in disiūctiua solū ꝯiungunt q̄tuȝ ad voces: τ disiungunt q̄tuȝ ad significata: ideo in sola copulatiua cathegorice vniunt simplr̄ τ p modū diuersoꝝ.

Primo sciendū: q̄ ad veritatē copulatiue reqrit q̄ vtraq; ps sit va. Cui⁹ rō est: q̄ copulatiua sil' ponit amb. as ptes ei⁹ sil' asserēdo eas fm̄ sita significata. Jō ad vitatē ei⁹ reqrit q̄ vtraq; ps sit va, ipsa. n. ē sicut totū itegrale respectu ptiu ei⁹: sȝ ad esse toti⁹ integralis seqtur eē cuiuslibet ptis pncipalis ei⁹, iō ad vitatē copulatie reqrit vitas vtriusq; ptis: q̄uis tā in tpali vltra h̄ reqrat q̄ ambe ptes sint vere p eodē tpe. τ hoc ē: q̄ spēs semper addit aliqd vltra suū genus: mō tpolis est vna spēs copulatiue: etiā in localis reqrit vtrāq; ptē eē verā p eodē loco, vt hic sortes currit vbi plato disputat. hoc tn̄ nō reqrit ad ipsaȝ inq̄tū copulatiua ē: sȝ inq̄tū est talis copulatiua.

Secundo sciendu: q̄ copulatiua inter oēs ꝓpōnis ypothetice spēs hȝ minorē vnitatē: q̄ ipa ponit duas cathegoricas sil' q̄tū ad veritatē earū: sic p̄us dictū est. Cōditionalis aūt solū ponit hītudinē vni⁹ ad aliam. τ disiūctiua solū ponit vitatē vni⁹ cathegorice; iō copulatiua hȝ minorē vnitatē iter oēs: τ est simplr̄ ꝓpō plures: τ solū est vna ꝯiūctiōe τ fm̄ qd. vn̄ q̄ copulatia sil' ponit veritatē vtriusq; ptis eius iō arguēdo a tota copulatiua ad veritatē cuiuslibet ptis eius seorsuȝ ē bona ꝯn̄a: vt bene seqmr: hō est aial τ deus est ergo homo est aial.

Tertio sciendū q̄ ad falsitatē copulatie sufficit alterā ptē eē falsaȝ. Rō est: q̄ ipsa sil' ponit ābas ptes ei⁹: sic vlis oēs sitas singulares. q̄ ppter falsitatē vnius cathegorice ipsa est tota falsa: τ copulatiua cui⁹ ambe ptes sūt false: nō ē magis falsa intēsiue q̄ illa q̄ hȝ tm̄ vnā falsaȝ: lȝ sit magis falsa extēsiue: q̄ falsitas ei⁹ ad plura se extēdit. Ex istis seqt q̄ arguēdo a falsitate vni⁹ cathegorice ad falsitatē toti⁹ copulatiue ē bona ꝯn̄a. Sequit etiā q̄ ad possibilitatē copulatiue reqrit possibilitas vtriusq; partis ei⁹: τ nō sufficit q̄ ambe partes sint fm̄ se poss̄es: sed reqrit q̄ sint iter se ꝯposs̄es. iō ista nō est possis: sor. est. sor. nō est: q̄ ille due nō sunt ꝯposs̄es iter se in veritate cū sint ꝯdictorie. Sȝ ad necessitatē copulatiue reqrit necessitas vtriusq; portis eius. Et ad ipossibilitatē sufficit impossibilitas vnius partis eius. Et ad contingētiā sufficit ꝯtingentia vnius partis: nisi altera sit impossibilis.

Quarto sciēdū q̄ ad dādū ꝯdictionē in copulatiuis habet talis regula: q̄ copulatiua τ disiūctiua de ptib⁹ ꝯdicētib⁹ ꝯdicūt: q̄ nō pnt sil' eē vē nec sil' false: sȝ repugnāt in vitate τ falsitate sil'. Et posset et alr̄ dari ꝯdictio in oib⁹ ypotheticis ferēdo negationē ad pncipalē copulā ypothetice: vel ꝓponēdo negationē toti ꝓpōni: q̄ nō est veri⁹ dare ꝯdictionē q̄ toti ꝓpōm ꝓponere negationē. τ per hoc patet quid sit ꝓpositio copulatiua: τ quid requiritur ad falsitatem τ veritatem eius.

Sed contra p̄dicta p̄mo arguit: hec est copulatiua: sortes τ plato currūt: τ tn̄ ibi non sunt due cathegorice: igit ꝯ diffōnē copulatiue. ❡ Scdo sic. hec ē copulatiua. oīs hō currit: q̄ copulatie ꝯtiet istas sor. currit. plato currit: τ sic de alijs: τ tn̄ ibi nō est ꝯiūctio copulatia igit ꝯtra diffinitionē. ❡ Tertio sic: hec ē copulatiua vera. homo est aial τ equus est lapis: igit ad veritatem eius nō requirit veritas vtriusq; partis. Antecedēs patet: q̄ oīs ꝓpositio aliqd dicēs ita eē sicut est: est vera. sed illa dicit aliqd esse sicut est: igit est vera: q̄ dicit hominez eē aial. ❡ Quarto sic: in copulatiua magis vniuntur due cathegorice q̄ in disiunctiua: in qua vniunt fm̄ voces tn̄: igitur copulatiua est magis vna q̄ disiunctiua: igitur nō habet minorē vnitatē oibus alijs. ❡ Quinto sic: totuȝ valet tātū quātū q̄libet pars: igit ad h̄ q̄ tota copulatiua sit falsa oportet quālibet partez esse falsaȝ: τ nō sufficit falsitas alterius portis.

Ad argumenta Ad p̄mū dicit q̄ si i illa ꝓpōne sor. τ plato currūt: illa ꝯiunctio et copulet inter terminos. s. iter sortē τ platonē: ipsa ē cathegorica de copulato subiecto. sed si copulet iter ꝓpōnes ipsa est copulatiua: τ tūc ibi sunt due cathegorice. s. sortes currit. τ plato currit. ❡ Ad scdm̄ dicit q̄ lȝ ista oīs hō currit: mōliter ꝯtineat plures cathegoricas etiā copulatiue: tn̄ ille nō ꝯtinent p modū pluriū τ formalr̄: sȝ per moduȝ vni⁹ tm̄. iō nō est copulatiua. ❡ Ad tertiū dicit: q̄ lȝ ista: oīs hō est aial τ equus est lapis: dicat aliqd esse sic est q̄tū ad partē sui significate: nō tn̄ quātū ad suū totū significatū qd ipsa affirmat. qd reqrit ad veritatē ꝓpōnis copulatiue. ❡ Ad quartū dicit q̄ lȝ in disiūctiua cathegorice minus vniant q̄ in copulatia: q̄ tn̄ disiūctiua solū ponit vitatē vni⁹ cathegorice: iō hȝ simplr̄ maiorē vnitatez q̄ copulatiua. ❡ Ad qntū dicit: q̄ si capiat tota distributiue: tūc ad hoc q̄ tota copulatiua sit falsa reqrit falsitas vtriusq; partis eius. sed si capiat tota copulatiue p perfecto sic tota dicit falsa ꝑpter falsitatē vnius partis.

❡ Disiunctiua ē illa in qua ꝯiūgunt due ꝓpositiones cathegorice p hanc ꝯiūctionez vel: aut aliā sibi equalentem: vt sortes currit vel plato disputat. Ad veritatē disiūctiue sufficit alterā ptē esse verā: vt hō est aial vel equus est asin⁹: τ pmittit q̄ vtraq; pars ei⁹ sit vera: sȝ non ita ꝓprie: vt hō ē aial vel equ⁹ est hinnibil'. Ad falsitatē eius oportet vtrāq; ptez eius eē falsam: vt hō est asin⁹ vel equus est lapis.

❡ Postq̄ auctor determiauit sup̄i⁹ de ꝓpōne copulatiua in q̄ due cathegorice ꝯiūgunt fm̄ voces τ significata sil'. Hic cōsequēter dtermiat de disiūctiua in q̄ cathegorice ꝯiūgunt fm̄ voces tm̄: ipaȝ p̄mo sic diffiniēs. disiūctiua ē illa in qua coniungunt due cathegorice p hanc cōiūctionem vel aut per aliam sibi equiualentem.

Primo sciēdū q̄ hec ꝓpō dr̄ disiūctiua eo q̄ i ipsa due cathegorice disiūgunt q̄tū ad significata: τ q̄ h̄ fit ꝯueniēter p ꝯiūctiōez disiūctiuā: iō i ipsa cathegorice vniunt p aliquā ꝯiūctiōez disiūctiuā. Cōiūctionis. n. disiūctiue duo sūt act⁹. Prim⁹ ē ꝯiūgere voces: i q̄ ꝯuenit cū alijs ꝯiūctōib⁹: rōe cui⁹ ꝯiūctio dr̄. Scd̄s act⁹ ē disiūgere significata: rōne c⁹ dr̄ disiūctiua: τ i h̄ differt sic ab alijs spēbus ꝯiūctōis. τ p hoc pȝ itent⁹ diffōnis p̄misse.

Secundo sciendū q̄ ad veritatē disiūctiue sufficit alterā ei⁹ portē esse verā. Rō est: q̄ disiunctiua ponit duas cathegoricas. s. vnā sub disiūctione ad aliā: ideo de suo formali significato tm̄ ponit vnaȝ cathegoricā: nō tn̄ determiate hāc vel illā: sȝ ideterminate. Jō ad vitatē ei⁹ sufficit alterā partē eē verā: cū ponat solū vnā illaȝ portiū. ipa. n. est sic totū vl'e. Sȝ ad eē toti⁹ vlis sufficit pō vni⁹ suaȝ portiū. sic ad pōnē aial' suffic positio hoīs. ideo ad vitatē disiūctiue suffic veritas vni⁹ ptis. Ex quo pȝ q̄ ad possitatē ei⁹ reqrit possitas alteri⁹ portis ei⁹. Et silr̄ ad nec̄itatē ei⁹ sufficit nec̄itas vni⁹ partis ei⁹: q̄ eadē est rō de possitate sicut de nec̄itate ei⁹ τ vitate.

Tertio sciendū q̄ ad falsitatem disiūctiue reqritur vtrāq; partē esse falsam. q̄ si tm̄ vna sit falsa τ alia va: tūc ad veritatē ei⁹ sufficiat vitas vni⁹ partis: ipsa erit va simplr̄. τ nō poterit dici falsa. Jō ad hoc q̄ ipa sit falsa reqrit falsitas vtriusq; ptis ei⁹ sic ad destructiōez vlis reqrit destructio oiuȝ suaȝ partiū subiaꝝ. Ex quo seqtur q̄ ad ipossibilitatez disiūctiue reqrit ipossibilitas vtriusq; portis ei⁹: q̄ si vna eēt possis tota diceret possis. Et ad cōtingētiā eius requirit vtrāq; partē esse ꝯtingen-

tem vel qꝫ vna sit impossibilis ⁊ alia contingens: qꝛ si vna sit necessaria ⁊ alia ꝯiungēs tota diceret̄ necīa. ⁊ h̄ intelligē dū est i affirmatiuis: qꝛ opposito mō se hʒ in negatiuis.

Quarto sciendū qꝫ dupliciter arguit̄ a disiūctiuis. Uno mō: a tota disiūctiua cū destructione vni⁹ ptis ad positionē alteri⁹: vt hō ē aīal: vel equ⁹ ē lapis. sed equ⁹ nō est lapis: igit̄ hō ē aīal. Scdo mō arguēdo a vitate vni⁹ pti⁹ ad vitatē toti⁹: ē bona ꝯña. vñ bn̄ seqt̄. hec ē va. hō currit igit̄ hec ē va. hō ē asin⁹: vel hō currit. Et posset argu ere a falsitate toti⁹ disiūctiue ad falsitatē vtriusqꝫ pti⁹ ⁊ ecō uerso. De mō aūt dādi ꝯdictionē i disiūctiuis sat⁹ dictū ē.

Sed contra pdicta pmo arguit̄: hec est disiūctiua: oīs ppō ē va vł falsa: cū ibi sit ꝯiunctio disiūctiua: ⁊ tñ ibi nō sūt due cathegorice. igit̄. ¶ Secūdo sic: ꝯiūgere ⁊ disiūgere sūt act⁹ oppositi q nō pñt cōuenire eidē. ʒ ꝯiūctio disiūctiua hʒ disiūgere ppōnes. igitur p eā nō ꝯiūgunt̄ due cathegorice in disiūctiua. ¶ Tertio sic: oē totū itegrale sil' ponit oēs suas ptes. ʒ disiūctiua ē totū itegrale cū itegret̄ ex suis ptib⁹: igit̄ sil' ponit vtrāqꝫ. Et ad veritatē ei⁹ nō sufficit vitas vni⁹ ptis. ¶ Quarto sic. disiūctiua nō ponit veritatē alicui⁹ ptis ei⁹. q nō ponit veritatē nec pme nec scde. Igit̄ ad vitatē ei⁹ nō reqrit̄ veritas vnius partis. ¶ Quinto sic: hec disiūctia ē falsa: oēs hoies sunt asini: vel hoies ⁊ asini sunt asini: ⁊ tñ vna pars eius est va. s. hec: asini sunt asini. igit̄ ad falsitatē disiunctiue nō requirit̄ falsitas vtriusqꝫ partis.

Ad argumēta Ad pmū dr̄ qꝫ si hec ꝯiunctio vel ꝯiungat iter terminos: sic illa nō est disiūctiua: ʒ cathegorica de disiūcto pdicato: cui⁹ pdicatū est hoc totū verū vel falsuz: ⁊ sic ē va. Sʒ si ꝯiūgat inter ppōnes: sic ē vna disiūctiua falsa: ⁊ sic in ea sūt due cathegorice. s. ista: oīs ppō ē va: vel oīs ppō est falsa. ¶ Ad scdm dr̄. qꝫ ꝯiūgere ⁊ disiungere nō pñt ꝯuenire eidē ⁊ respectu eiusdē: ʒ bn̄ respectu diuersoꝝ: ⁊ sic sil' ꝯuenit ꝯiūctioni disiūctiue ꝯiūgere ⁊ disiūgere: qꝛ ꝯiūgit voces ⁊ disiūgit significata respectu alicuius tertij. ¶ Ad tertiū dicitur: qꝫ si ꝯsideret̄ disiunctiua ꝫ vocē bn̄ est totū itegrale suarū cathegoricarū: ʒ nō si ꝯsideret̄ qꝫtuz ad significata eius: qꝛ nō ponit formal'r significatū vtriusqꝫ parti de suo significato formali: ponit tñ significatuz vnius tm̄. ¶ Ad q̄rtū dicitur: qꝫ lʒ disiūctiua nō ponat veritatē alicui⁹ ptis eius determiate: tñ ponit vitatē ei⁹ ideterminate sub disiūctiōe ad aliā. ¶ Ad qntū dr̄. qꝫ i illa ppōne p⁹ cathegorica pōt eē d̄ disiūcto pdicato: ⁊ sic ē vna copulatiua va: qꝛ vtraqꝫ ps ē va. p⁹. n. ps ē: oēs hoīes sūt asini vel hoīes. ⁊⁹ ē: asini sūt asini. alio⁹ scda cathegorica pt eē de copulato subo: ⁊ sic ē disiūctia falsa: qꝛ vtraqꝫ ps ē falsa: pria ps ē: oēs hoies sūt asini. scda ē: hoies ⁊ asini sūt asini. ⁊ sic eo mō q̄ ē disiūctiua hʒ vtrāqꝫ partē falsaz: ⁊ sic pʒ de ypotheticis.

¶ De equipollētijs tales danī regule. Quarū prima est talis. Si alicui signo vl'i vel particulari preponatur negatio equipollet suo ꝯtradictorio. ⁊ ideo eqpollēt iste due: nō oīs hō currit: qdā hō nō currit: ⁊ ita de alijs. Scda regula talis est. si alicui signo vl'i pponat̄ negatio: equipollet suo cōtrario: sicut iste: oīs hō nō est aīal: nullus hō est aīal. Uel iste: nullus hō non currit: oīs hō currit: ⁊ ita de alijs signis vl'ibus affirmatiuis vel negatiuis.

¶ Postq̄ auctor determiauit de ppōnib⁹ tā cathegoricis q̄ ypotheticis. Hic ꝯñr determiat de q̄daz passiōe ppōnis. s. de eqpollētia q̄ p se p̄ ꝯuenit ppōnib⁹ cathegoricis: ⁊ p cathegoricas ypotheticis. ⁊ lʒ ordine nāe eqpollentia debeat imediate poni post oppōnes ⁊ añ ꝯuersiōes: sic posuit Buridan⁹: eo qꝫ regule eqpollētiarū danī p respectū ad oppōnes: tñ ordie doctrie ꝯueniēti⁹ ponit̄ post ppōnes ypotheticas: ad īmediū qꝫ eqpollētie: nō solū ꝯueniūt ppōnib⁹ cathegoricis: ʒ ēt ex ꝯñti ypotheticis. s. rōne suaꝝ ptiuz: vt ille eqpollent: si nullus hō mouet̄ nullus hō currit: ⁊ si nō qdam hō mouet̄ nō quidā homo currit.

Primo sciēdū: qꝫ eqpollētia dicit̄ equiualētia duaꝝ ppōnū in qualitate ⁊ quātitate: in veritate ⁊ falsitate p aduētū negationis facta. Et dicit̄ eqpollentia ab equ⁹: qd̄ est eq̄le: ⁊ polleo es. qd̄ est idē qd̄ valeo es. ideo eqpollētia ⁊ equalētia idē dicūt realiter. Sʒ equalētia cōiter accipit̄ p equalētia rerū terminoꝝ ⁊ ppōnuz. Equipollentia vo q̄uis ita gn̄aliter ⁊ ita cōiter possit accipi: tñ magis ppue sumit̄ p equiualētia ppōnū q̄ pro alijs: ideo equalētia se hʒ vt gen⁹ ad eqpollētiā: ideo bene ponit̄ i suꝫ diffōne loco gnīs. ⁊ residuū qd̄ sequit̄ loco drīe ad explicandū spāl'r naturā equipollētie ppōnuz.

Secundo sciendū qꝫ triplex est negatio. s. negans: infinitās: ⁊ puans. Negatio negans est que negat totum quod reperit post se ⁊ eius oppositū ponit: cuius pprius actus est negare compositionē propositiōis intrinsecā. Sʒ negatio īfinitans est q̄ negat ꝯpōnē itrinsecaz termini finiti faciēs ipm īfinitū: sicut est negatio nō in oīs infiniti vel vbi īfiniti que solū infinitat ⁊ negat q̄litatē vel actū ꝺterminatū relinqnēs subaz īfinitā vel actū ideterminatū. vt nō hō vel nō currit. Sʒ negatio puās est q̄ negat habitū subi: ⁊ relingt subʒ cā aptitudine ad habitū sic est cecitas. ⁊ de negatōe negāte solū itelligit̄ in diffinitōe eqpollētie: ⁊ in regulis sequētib⁹: nō aūt de alijs negatiōib⁹.

Tertio sciendū qꝫ eqpollētie ppōnuz q̄tuor regulis notificant̄ in textu. Quaꝝ pma est: si alicui signo vl'i vel pticulari pponat̄ negatio eqpollet suo ꝯtradictorio. Cuius rō est: quia cōtradictorie repugnant in q̄litate ⁊ quātitate simul. sed negatio preposita signo mutat quantitatem signi ⁊ qualitatē copule in suam oppositam: eo qꝫ ipsa totū negat qd̄ post se reperit: ideo facit propositiones pus repugnantes in qualitate ⁊ quantitate simul esse eiusdē qualitatis ⁊ quātitatis. ⁊ sic facit cōtradictorias equipollere per aduentum eius.

Quarto sciendū qꝫ scda regula est: qꝫ si alicui signo vl'i postponat̄ negatio eqpollet suo cōtrario. Cui⁹ rō est: qꝛ ꝯtrarie repugnāt in q̄litate solū ⁊ in q̄titate nō: sed negatio postposita signo ⁊ addita copule mutat q̄litatē copule ⁊ nō quātitatē: qꝛ nō agit in pcedēs: nō ipsa facit pus ꝯtrarias eē eiusdē qualitatis ⁊ equipollere inter se. Et harū regulaꝝ exēpla satis patent in textu.

Sed contra predicta pmo arguitur. Signo non est addenda negatio: vt dicit̄ pmo periarmenias: neqꝫ infinitans: neqꝫ negans: eo qꝫ act⁹ negatiōis negantis est negare cōpositionē subiecti cū predicato. igitur signo non debet preponi negatio aliq̄: vt dicit pma regula. ¶ Scdo sic. nulla negatio dat ppositiōi aliquā quātitatē: ʒ solū negat ⁊ destruit id qd̄ repit: igit̄ negatio addita signo pticulari nō dat sibi q̄titatē vlez. igit̄ nō facit ipsaz equipollere suo ꝯtradictorio. ¶ Tertio sic. ꝯtradictorie nunq̄ sunt equipollētes cū simul repugnāt in q̄litate ⁊ quātitate. ergo negatio preposita signo nō facit ꝯtradictorias ipsas eqpollere. ¶ Quarto sic. negatio postposita signo est eiusdē virtutis sicut preposita: cū sit eiusdem nature ⁊ rōnis: igit̄ sicut negatio preposita signo facit eqpollere cōtradictoria: ita negatio postposita: ⁊ sic nō facit equipollere ꝯtraria. igit̄ ꝯ scdaz regulā. ¶ Quinto sic. in istis omne currēs mouet̄: cū negatio postposita signo: ⁊ tñ nō facit ꝯtrarias equipollere: qꝛ ille non equipollent in veritate. ergo secunda regula falsa.

Ad argumenta Ad primũ dicit̃: q̄ signo nõ ẽ addẽda negatio infinitans. qz nõ est infinibile: tñ sibi põt addi negatio negãs. ⁊ lz actus p̃mus negatiõis negãtis sit negare ꝯpositionẽ ꝯfonis: tñ scd̃ario põt negare q̄titatẽ signi ⁊ alia q̄ repit post seipsã.
¶ Ad scd̃z dicit̃: q̄ lz negatio negãs p se solũ neget id qđ post se reperit: tñ ex ꝯñti põt ponere oppositũ illi⁹ qđ ipsa negat. lz sit p accidẽs ⁊ nõ p se. iõ qñ negat porticularẽ quãtitatẽ: ex ꝯñti ponit vlem: ⁊ ecõtra. ⁊ negãdo negationẽ ex ꝯñti ponit affirmationẽ. ¶ Ad tertiũ dicit̃: q̄ si capiant̃ ꝯdictorie formalr̃ vt ꝯdictorie sũt: nunq̄z sũt eq̄pollẽtes: s; repugnãtes. Sz si capiant̃ mãlr̃ s; illud qđ sũt bene sũt eq̄pollẽtes p aditẽtũ negatiõis: sic q̄ ille due q̄ p̃us erãt ꝯdictorie p adnẽtũ negatiõis sũt eq̄pollẽtes: ⁊ sic itelligit̃ ista regula ⁊ oẽs alie regule seq̄ntes. ¶ Ad quartũ dicit̃: q̄ lz negatio postposita signo s̃m se sit eq̄lis virtuti sicut p̄posita. tñ nõ est eodẽ mõ applicata ad subiz qđ vz negãre: eo q̄ nõ reperit post se quãtitatẽ p̄põnis sic aliã: iõ nõ mutat q̄ntitatẽ: nec facit eq̄pollere ꝯdictoria.
¶ Ad q̄ntũ dicit̃: q̄ lz in illis sit negatio postposita signo tñ nõ fert̃ supra copulaz p̄ncipale p̄põnis: sed supra illud participiũ currẽs: iõ nõ facit ꝯrias eq̄pollere: sed solũ mutat subiectũ p̄põnis. Unde regula itelligit̃ sic: q̄ sit negatio postposita signo ⁊ toti subiecto cadẽs supra copulã p̄positionis: quod tamen non fit in istis.

¶ Tertia regula talis est: q̄ si alicui signo vniuersali vel particulari p̄ponat̃ ⁊ postponat̃ negatio: eq̄pollet suo subalterno: sicut iste due: nõ oĩs hõ nõ currit: q̄dã hõ currit. vel iste: non q̄dã hõ nõ currit: oĩs hõ currit: ⁊ sic de alijs. similiter de quolibet alio signo. Ex istis regulis sumit̃ alia regl'a talis. Si duo signa vl'ia negatiua ponant̃ in eadẽ oratiõe: ita q̄ vnũ ĩ subiecto ⁊ reliquũ fuerit in predicato: primuz equipollet suo cõtrario per secundã regulã: reliquũ vero cõtradictorio per primã regulã: vt illa: nihil est nihil. equipollet huic: quodlibet ẽ aliquid: quia per secundã regulaz quodlibet nõ ⁊ nihil equipollent. ⁊ per primã regulã: nõ nihil ⁊ aliquid equipollent. Unde hec. nihil est nihil. eq̄pollet huic: quodlibet est aliquid: quia nõ nihil ⁊ aliquid equipollent sicut nõnullus ⁊ quidã. vnde versus. Non omnis quidaz: non omnis nõ quasi nullus. Nõ nullus quidã: sed nullus nõ valet omnis. Nõ aliquis nullus: nõ quidaz nõ valet oĩs. Nõ alter neuter: neuter non p̄restet vterq̄z. Jtez. Pre cõtradic. post cõtra. pre post q̄z subalter.

¶ Postq̄z auctor determinauit ⁊ posuit duas regulas. s. p̄mã ad habẽdũ equipollẽtiã ꝯdictoriarũ. ⁊ scd̃az ad habẽduz equipollentiã cõtrariarũ. Hic ꝯseq̄nẽter ponit tertiã ad habendũ equipollẽtiã subalternarũ: que talis est. Si alicui signo vl'i vl' p̄ticulari p̄ponat̃: ⁊ postponat̃ negatio equipollet suo subalterno qz subalterne repugnãt ĩ quãtitate solũ: ⁊ nõ in qualitate. Sed negatio preposita signo mutat quãtitatẽ p̄positionis: ⁊ postposita impedit ne mutetur q̄litas: qz vna negatio destruit actũ alterius: ⁊ iõ p̄ma negatio variat quãtitatẽ p̄positionis: ⁊ nõ qualitatez: ⁊ per cõseq̄ns facit equipollere subalternas.

Primo sciendũ: q̄ vt in ista regula habet̃. due negationes equiualent vni affirmationi. Cuius ratio est: qz p̄mo negatio que post seipsaz reperit aliã negationẽ negat ⁊ destruit ipsaz: sed destructa negatiõe ponit̃ affirmatio: qz de qualibet ẽ affirmatio vel negatio vera: ⁊ de nullo ambe simul: ⁊ ideo due negationes cadẽtes supra seinuicẽ equiualent vni affirmationi.

Secundo sciendũ: q̄ due affirmatiões nõ equiualent vni negationi: s; due negatiões vni affirmationi. Cuius rõ est: qz vna affirmatio non destruit aliã: sed magis affirmat eã. affirmatio enĩ nõ ẽ instrumẽtuz intellectus ad destruẽdũ illud qđ p̃us dictũ est: vel qđ reperit post se: sicut ẽ negatio. iõ nõ destruit affirmationẽ seq̄ntẽ: quare nõ ponit negationẽ p destructionẽ affirmationis sicut fit in negationib⁹. ⁊ lz affirmatio ex ꝯsequenti destruat negationẽ rõne oppositionis. tamẽ non p̄mo ⁊ per se destruit sicut negatio: sed solũ ex cõseq̄nti. per hoc q̄ p̄mo ponit suum significatum propriũ: cum quo nõ põt stare negatio eius.

Tertio sciendũ q̄ licet in textu ponant̃ tres regule speciales de equipollentia cõtradictoriaz: contrariarũ: ⁊ subalternaz: tamen nulla ponit̃ de subcõtrarijs. Cui⁹ ratio est: qz si daret̃ eq̄pollentia in subcontrarijs. vel negatio p̄poneret̃ ⁊ postponeret̃ signo p̄ticulari vel p̄poneret̃ tñ: ⁊ sic vtroq̄z modo mutaret̃ q̄titas p̄positionis. ideo subcõtrarie nõ essent eiusdẽ quãtitatis. vel postponeret̃ tñ: ⁊ h̄ dupliciter: qz vel esset in affirmatiua vel in negatiua. Si scd̃z sic eẽt negatio ponẽdo duas negatiões vt hic q̄dã homo nõ nõ currit. Si p̄mũ sic eẽt penitus eadẽ p̄positio cũ alia: ⁊ sic nõ esset equiualẽtia duarũ p̄positionũ: iõ in istis nõ põt dari equipollentia.

Quarto sciendũ q̄ ex p̄cedentib⁹ regulis Pe. hispanus infert q̄rtã regulã quodãmodo cõtinentẽ. p̄mã ⁊ scd̃am q̄ talis est. Si in eadẽ locurõe ponãtur duo signa vl'ia negatiua: vnũ in subiecto: ⁊ reliquũ in p̄dicato: p̄mũ eq̄pollet suo ꝯrio: ⁊ reliquuz suo ꝯdictorio. Cuius rõ est. qz p̄mo signo postponit̃ negatio secũdi: ⁊ sic equipollet suo ꝯrio p scd̃az regulã: ⁊ scd̃o signo p̄ponit̃ negatio p̄mi: ⁊ sic equipollet suo ꝯtradictorio per p̄mã regulaz: vt ille equipollent. nihil est nihil: ⁊ q̄dlibz est aliquid. vnde ad retinẽdũ p̄dictas regulas cũ exẽplis eaz ponuntur metra ĩ textu q̄ satis faciliter p̄nt itelligi p ea q̄ dcã sũt.

Sed contra p̄dicta p̄mo arguit̃. Due subalterne minus repugnant q̄z due ꝯdictorie: ideo minus requirit̃ ad faciẽduz eas equipollere: sed ad equipollentiã ꝯdictoriaz sufficit vna negatio. ergo cum due negationes magis faciãt q̄z vna: sequit̃ q̄ ad equipollentiã subalternaz nõ requirunt̃ due negatiões. igit̃ cõtra tertiã regulã in ordine ⁊ p̄mã huiꝰ lectionis. ¶ Scd̃o sic. vna negatio nõ põt destruere aliã. igit̃ per hoc q̄ negatio p̄posita ⁊ postposita se destruant nõ fit equipollentia subalternaz. antecedẽs p̄z. qz omne qđ corrũpitur a suo cõtrario corrumpit̃: s; due negatiões nõ opponunt̃: imo sunt eiusdẽ rõnis. igit̃ vna nõ destruit aliã. ¶ Tertio sic. due negationes nõ ponũt affirmationẽ. qz vnum ꝯdictoriorum nunq̄z ponit reliquũ. sed negatio cõtradicit affirmationi. ergo negatio p̄posita ⁊ postposita signo nõ facit eq̄pollere subalternas. ¶ Quarto sic. signũ vniuersale est dispositio subiecti inq̄ztũ subiectuz est. ergo nunq̄z dz poni in p̄dicato. igit̃ in quarta regula supponitur falsum q̄ signũ vniuersale ponat̃ a parte predicati. ¶ Quinto sic. iste nõ equipollent. nihil est nihil. ⁊ q̄libet est aliq̄d: quia p̄ma est negatiua cuz ibi ponat̃ tñ vna negatio ante copulam: ⁊ alia est affirmatiua. igitur cõtra quartã regulã.

Ad argumenta Ad p̄mũ dicit̃. q̄ minus requiritur ad equipollẽtiã subalter-

naenim ꝙ contradictoria ꝫ: qꝛ ibi soluꝫ regritur mutatio q̄titatis; ꝛ in cōtradictorijs regritur mutatio q̄titatis et q̄litatis simul; ꝛ licꝫ due negatiões sint aliqd plus ꝙ vna fm vocē: tñ fm actū negandi minus faciunt: qꝛ solū mutant q̄titatē: ꝛ vna sola preposita signo mutat q̄titatem ꝛ qualitatē simul. ℂ Ad scdm dicit: ꝙ si due negationes considerent fm suaꝫ rōneꝫ sic nō opponunt. Sed si vna considerel in q̄tuꝫ est instrm intellectus ad negandū aliquid: ꝛ alia vt est obiectuꝫ qđ negat supra qđ cadit actus negandi. illo modo bene opponunt fm rōnem agentis ꝛ patientis: ꝛ sic vna destruit aliā q̄tuꝫ ad suos actus ꝛ nō fm substantiā eius. ℂ Ad tertiū dicitur ꝙ licet negatio per se pmo nō ponat affirmationē: tamē bene ex ꝯñti ꝛ p accidens negando negationē: quia negata ponit affirmatio. ℂ Ad quartuꝫ dicit. ꝙ signū vle vi includit in se terminū sue distributionis siue significatuꝫ termini qui per ipsum distribuit bene ponit in pdicato ꝓpōnis: ꝛ adhuc in q̄tuꝫ distributū est pōt poni a parte subiecti seu a parte pdicati lꝫ magis ꝓprie ponat a parte subiecti. ℂ Ad quintū dicit: ꝙ licet in ista: nihil est nihil secūda negatio nō ponat ante copulaꝫ fm vocē: tū ponit fm itellectuꝫ ꝛ sensum constructionis: qꝛ debet resolui 2m nihil per non ꝛ aliquid: ꝛ est sensus nihil est nihil: idest nihil non est aliquid: ideo illa simplr est affirmatiua ꝛ equipollet alteri affirmatiue. ꝛ sic pꝫ de equipollentijs.

Modus ē adiacēs rei determinatio: ꝛ hꝫ fieri p adiectiuū. Sꝫ adiectiuū est duplex. Est. n. qđdā adiectiuū nois: vt alb9 niger ꝛ silia. Et qđdā ē adiectiuū vbi: vt aduerbiū. qꝛ fꝫ Priscianū aduerbiū: ē vi vbi adiectiuū: Et iō duplex ē modus. Un9 ē noislis q fit p adiectiuū nois: vt hic hō alb9 currit. Alius vo aduerbialis q fit p adiectiuū verbi: vt hō alb9 currit velociter. ℂ Jtē aduerbioꝝ q̄dā determināt verbū gr̄a ꝯpōnis vt ista sex: necessario: ꝯtingēter: possibilr: ipossibiliter: vero: ꝛ falso. Alia determināt verbū gratia rei verbi: vt fortiter agit: velociter currit. Alia determināt verbū rōne tpis: vt aduerbia tēporalia. Alia dtermināt verbū rōne modi: vt aduerbia optādi ꝛ hortādi: ꝛ sic ð alijs. Et fꝫ hoc sumit mltiplr modus p aduerbia.

ℂ Postq̄ auctor determinauit supius de ꝓpōne de inesse: in qua denotat simplex inherētia pdicati ad subm: ꝛ ē cōpositio simplex. h ꝯñr vult determinare de ꝓpōne modali in qua est ꝯpō modificata ꝛ ꝯposita fm rōnē ex ꝯpōne dicti ꝛ modificatōe rōne cui9 modalis seqtur illā de inesse sicut ꝯpositū suū simplex: ꝛ qꝛ ꝓpō modalis dr̄ a modo per quē formalr modificant: iō anq̄ auctor notificet ꝓpositionē modalē: pus determinat de modo in cōi diffinitiue ꝛ diuisiue vt eliciat modū faciētē ꝓpōnē modalē.

Primo sciēdū ꝙ modus est adiacēs rei determinatio. Et hui9 rō est: qꝛ idem ē modus realiter fꝫ logicū: ꝛ adiectiuū fꝫ grāmaticuꝫ fꝫ oē adiectiuū ē determinatio adiacēs rei. s. suo substātiuo. oē enī adiectiuū est determiatio sui substātiui: ꝛ sibi adiacet. iō modus bñ dr̄ determiatio adiacēs rei: ꝛ ponit ibi determiatio loco generis: qꝛ determiatio est quoddā supius ad determinationē q̄ fit p adiectiuū: ꝛ ad determiationē q̄ fit p substātiuū: vel p iferius addtū suo supiori: vt aial hō. Deinde dr̄ adiacēs rei ad dr̄iam determinationis facte p substantiuū. Ex ista diffinitiōe pꝫ ꝙ oē adiectiuū siue sit determinatio vbi siue rei subiecte vel pdicate: vel subti in q̄tū subꝫ vel pdicati in q̄tum pdicatū est: vt sunt signa vlia vel ꝑticularia: ꝛ alie dispōnes respectiue possunt dici modi accipiendo modū cōmuniter sicut accipit hic.

Secundo sciēdū ꝙ modus in cōi sic diuidit: qꝛ quidā est modus noialis: ali9 aduerbialis. Cuius rō est: qꝛ ois modus hꝫ fieri p adiectiuū. cū sit adiacens rei: vel q̄ fit p adiectiuū nois: ꝛ sic est modus noialis vel p adiectiuū vbi: qđ est aduerbiū. ꝛ sic est aduerbialis q modus est determiatio determinās ipꝫ verbū ꝛ sibi adiacēs. vñ talis modus pōt dici vbalis rōne obiecti sui qđ determinat: qꝛ est determiatio verbi: ꝛ potest dici aduerbialis rōne sui subiecti: eo ꝙ est aduerbium.

Tertio sciēdū ē ꝙ nomē significat p modū pmanētis siue p modū generis. vbū vo p modū flux9 ꝛ fieri: ꝛ qꝛ adiectiuū nois significat p modum permanētis: iō solū habet determiare nomē: vel aliqd captū p modū nois fm suos modos significandi: ꝫ aduerbiū significat p modū flux9 ꝛ fieri in alio rōne cui9 ē cōueniēs determiatio vbi ꝛ adiectiuū ei9 iō isti mōi sic differūt iter se. qꝛ mod9 noial ē adiectiuū nois: ꝛ ē dteriatio nois substātiui fꝫ mod9 aduerbial hꝫ fieri p aduerbia ꝛ ē dteriatio vbi.

Quarto sciendū ꝙ mod9 aduerbialis subdiuiditur p q̄tuor modos fm diuisionē aduerbioꝝ: qꝛ quedā modificant verbū gr̄a cōpōnis: vt possibiliter ipossibiliter: ꝛ sic de alijs. Alia vo gr̄a rei verbi. vt velociter cōiter fortiter. Alia vero gr̄a tpis: vt aduerbia tpalia. Alia gr̄a modi: vt aduerbia optādi ꝛ hortādi. Cui9 rō ē: qꝛ verbū spāliter adiectiuū icludit in se q̄tuor ista. s. ꝯpōneꝫ q̄ est actus gn̄alis. ꝛ rē vbi q̄ dr̄ actus spālis ipsi9 vbi. vt in hoc vbo currit iportat ꝯpositio q̄ est act9 gn̄alis ei9 ꝛ cursus in ipso dicit res vbi: ꝛ est act9 spālis p ipm iportatus. Tertiū est tps. Quartū est mod9. fꝫ duo pma sūt essentialia verbo. dua vo vltima sūt modi significādi accn̄tales ei9. Et fm ista q̄tuor sūt diuersa aduerbia vbum diuersimode determinātia. Ex pdictis patet diffō ꝛ diuisio modi: ꝛ subdiuisio ei9. pꝫ ēt ꝙ ois mod9 cadens in ꝓpōne est determiatio subiecti vel pdicati vel cōpōnis ipsorum. qꝛ semp est determinatio alicui9 nois vel alicui9 verbi.

Sed contra pdicta arguit p̄: ois determiatio est actio: qꝛ determiare ē agere: sed modus nō ē actio. igit nō ē dtermiatio. ℂ Scdo sic. ipoꝛe est mod9: ꝛ tñ nō est dtermiatio rei adiacēs: qꝛ nō significat aliquā formā alteri adiacentē. igit male ponit diffō modi. ℂ Tertio sic: oē nomē significat p modū p se stantis: cū oē nomē significet p modū sube. igr nullū ē adiectuū nois nec mod9 noialis. ℂ Quarto sic. vni9 determiabilis est tñ vnica determiatio: fꝫ vbū est vnū determiabile. ḡ male ponunt plā aduerbia q̄ pñt determiare idē vbum. ℂ Quinto sic. q̄dā aduerbia dterminant vbū gr̄a loci: vt aduerbia localia: ꝛ q̄dā gr̄a nūeri: vt aduerbia nūeralia. igit isufficiēter enumerant aduerbia determinātia vba.

Ad argumenta Ad pmū dr̄. ꝙ dtermiare esse ꝯtinet: ꝛ p moduꝫ agētis ē agere: fꝫ nō determiare formalr. iō licꝫ determinatio actiua sit actio: nō tñ dtermiatio formal de q̄ itelligit i diffōne modi. ℂ Ad 2m dr̄. ꝙ licꝫ ipoꝛe nō significet formā realē adiacentē ꝯpōni: qꝛ significat ipossibilitatē q̄ ē puatio potentie: tñ significat formā ꝛ determiationē fꝫ modū itelligēdi: qꝛ ipossibilitas bñ appꝫhēdit p modū forme ꝛ determinatiōis ꝯpōnis. ꝛ sic significat p hūc modū ipossibile. ℂ Ad tertiū dr̄. ꝙ duplex ē mod9 sube. s. mod9 pmanentis ꝛ p se stātis: ꝛ oē nomē significat p modū sube q̄tū ad modū pmanētl. fꝫ sola substātia significāt p modū p se stātis adiectiua vo per modū alteri adiacentis. ℂ Ad quartuꝫ dicit. ꝙ vnius determinabilis fm idē esse vel eandē

rōnē est vnica determinatio: sȝ tn̄ vnius determinabilis mālıter sm̄ diuersas rōnes pñt eē plures determiatiōes: ꝛ sic est de vbo qđ diuersis rōnib⁹ determiaꝛ p aduerbia. ¶ Ad quantuȝ dr̄. ꝙ aduerbia loci ꝛ numeri ꝛ alia multa determināt vbū grā rei vbi ꝛ ꝯtinenꝛ in illa diuisiōe: vn̄ aduerbiū nūeri nō deteriat vbū rōne nūeri q̄ ē modus significādi vbi: sȝ rōne nūeri rei significate p vbū: vt cū dr̄ soꝛ. bis currit ibi ðteriaꝛ currit rōe dualitat̄ cursus significati p ip̄ȝ vbū n̄ āt rōne nūeri singlari aut plaꝛ absolute.

¶ Sȝ omissis oibus alijs solū de illis modis q̄ cōpōnem determinant est dicendū: vt sunt hi sex necessario ꝯtingēter ꝛ cetera. Cū eniȝ diciꝛ hō currit necessario: hic significaꝛ ꝙ cōpositio ista sit necessaria. Cū aūt diciꝛ hō currit bn̄ vl̄ male vel velociter significaꝛ ꝙ cursus hois sit bonus vel malus vel velox: ꝛ ita in illa determinaꝛ res verbi: in p̄ima vero ꝯpō: ꝛ sic itelligēdū est de alijs p̄dictis aduerbijs. Vn̄ solus ille modus q̄ determinat ꝯpōnē facit ꝓpōneȝ modalē: ꝛ solū de tali hic itēdimus. Et sciēdū ꝙ isti sex modi q̄nq̄ȝ sumunꝛ aduerbialiter: vt possibilr̄: īpossibiliter: necessario: ꝯtigēter: vero: falso. Q̄nq̄ȝ noialiter: vt possibile: īpossibile: necessariū: cōtingens: veꝝ: falsum.

¶ Postq̄ȝ auctor determiauit de mō in cōi tā diffinitiē q̄ȝ diuisiue. h̄ ꝯn̄r ondit de quo mō ē spāliter h̄ ad ꝓpositū: dicēs ꝙ h̄ solū in ꝓpōli dicedū est de mō q̄ determiat verbū grā ꝯpōnis ꝛ ꝯpōnē ꝓpōnis. Cui⁹ rō ē: q̄ꝛ hic solū p̄ncipalr̄ ꝯsideraꝛ modus faciēs ꝓpōnē modalē: sȝ solus modus determinās ꝯpōnē ꝓpōnis fac̄ ꝓpōnē modalē. eo ꝙ ꝯpō ē forma toti⁹ ꝓpōnis: iō modus ip̄aȝ modificās reddit ꝓpōnē modalē. Sȝ mōi determinātes subȝ vel p̄dicatū: q̄ꝛ solū modificāt ptes mālēs ꝓpōnis nō faciunt ꝓpōnē modalē. q̄re de illis nō est amplr̄⁹ determinandū.

Primo sciēdū ꝙ ꝯpositio ꝓpositiōis pōt duplr̄ determinari. Vno⁹ gnāli determinatiōe q̄ sibi addiꝛ aliqs modus entis sine ampliatione ipsi⁹ ꝯpōnis. ꝛ hoc mō determinaꝛ istis modis vō vel falso. Sȝ q̄ꝛ gnālis determinatio nō ē determiatio simplr̄: sed sm̄ qd tn̄ iō ꝯpositio h̄ mō nō simplr̄ modificaꝛ: nec fit simplr̄ modalis ꝓpositio. Alio⁹ determinaꝛ spāli determinatione: q̄n. s. modus dicit spālē modū entis ꝛ ampliat ꝯpōneȝ vltra tp̄s p̄ñs: ꝛ sic determiāꝛ istis modis: possibile. īpossibile: ꝯtingēs ꝛ necūm: ꝛ h̄ mō simplr̄ fit ꝓpō modalis.

Secundo sciendū ꝙ ad modū facientē ꝓpōnē modalē regrunꝛ tres ꝯditiones. Prima ꝙ talis modus determinet ꝯpōneȝ ꝓpōnis: defectu cuius adiectiua q̄ determināt subȝ vl̄ p̄dicatū mālē ꝓpōnis vl̄ verbū grā rei verbi modi vel tp̄is nō reddūt ꝓpōnē modalē. Secūda ꝯditio est. ꝙ talis modus dicat aliquā differentiā vel modū entis circa talē ꝯpōneȝ: defectu cuius negatio ꝛ isti modi opinabile ꝛ inopinabile vel credibile nō faciūt ꝓpōnē modalē. Tertia est: ꝙ talis modus ampliet ꝯpōnē vltra tp̄s p̄ns p̄teritū ꝛ futuꝝ: defectu cui⁹ verū ꝛ falsū nō faciūt ꝓpōneȝ modalē simplr̄ dictā: sȝ gnālr̄ tn̄.

Tertio sciedū ꝙ tn̄ q̄ttuoꝛ sunt modi faciētes simplr̄ ꝓpōnē modalē. s. possibile: īpossibile contingēs ꝛ necessariū: ꝓbaꝛ p sufficientiaȝ: q̄ꝛ ois modus faciēs ꝓpōnem modale determiat ꝯpōneȝ ꝓpōnis. vel g̊ circa ip̄aȝ dicit nō esse: ꝛ sic est īpossibile: vel dicit esse: ꝛ h̄ duplr̄. vel dicit simplr̄ esse ꝛ in actu: ꝛ sic est necessariū: vel esse ꝯiūctū potentie: ꝛ hoc est duplr̄: vel dicit ip̄sum per respectū ad suū actū: ꝛ sic est possibile. vel p respectū ad suā cām ꝯtingentē: ꝛ sic est ꝯtingēs. vn̄ ꝙ isti modi determinēt ꝯpōneȝ pȝ: q̄ꝛ cū dr̄ soꝛ. nec̄ario currit: designatur ꝙ ꝯpositio cursus cū sorte sit nec̄aria ꝛ nō necessitas sortis sm̄ se nec cursus sȝ nec̄itas ꝯpōnis vni⁹ cū altero: sȝ si dicaꝛ: soꝛ. currit fortiter: designaꝛ ꝙ ille cursus ē soꝛ.

Quarto sciēdū ꝙ p̄dicti modi p̄ñt sumi duplr̄. vno mō noialiter. Alio⁹ aduerbialr̄. Et rō est: q̄ꝛ modus in cōi ꝛ adiectiuū idē sunt: sed oē adiectiuū potest sumi noialiter: cū significet p modū p̄manentis ꝛ aduerbialr̄ cū significat p modū flux⁹ ꝛ fieri: iō illi mōi possunt duob⁹ illis modis accipi: ꝛ vtroq̄ȝ mō faciūt ꝓpōnē modalē simplr̄: q̄ꝛ simplr̄ determināt ꝯpōnē ꝓpōnis differenter tn̄: q̄ꝛ qū sumunꝛ noialiter determināt ꝯpōneȝ acceptā p modū nois. vt h̄: sorteȝ currere est possibile. cōpositio isti⁹ dicti sorté currere sumiꝛ noialr̄: sȝ qū sumuntur aduerbialr̄ determināt ꝯpōnē verbalr̄ designatā: vt hic soꝛ. curriꝛ possibilr̄. Ex dictis pȝ qui ꝛ quot sunt modi faciētes ꝓpōnē modalē: ꝛ quot modis accipianꝛ.

Sed contra predicta primo arguiꝛ sic: oē determinabile est in potētia. sed compositio ꝓpōnis cū sit forma toti⁹ ē in actu tn̄: ꝛ p ꝯn̄s nō ē determinabilis. igiꝛ nl̄s mod⁹ determiat illa ꝯpositioneȝ. ¶ Scd̄o arguiꝛ sic. mod⁹ determinans p̄tē toti⁹ ex ꝯn̄ti denoiat totū vt signū distribuens p̄mo subm̄ ꝓpōnis: ex ꝯn̄ti denoiat totā ꝓpōnē vleȝ. g̊ modi determinātes subȝ vel p̄dicatū debēt denoiare totā ꝓpōnē ꝛ nō soluȝ mod⁹ determinās totā ꝯpōnē. ¶ Tertio sic. determiatōes entis icōplexi nō determināt ꝯpōnē orōnis: sȝ necessariū ꝛ ꝯtingēs sūt determiatōes entis icōplexi: q̄ꝛ ens dr̄ necessariū vel ꝯtigēs. g̊ isti modi nō determināt ꝯpōnē. ¶ 4° arguiꝛ sic p se ꝛ p accn̄s faciūt ꝓpōnē modalē: vt dicēdo soꝛ. accidētaliter currit. igiꝛ nō sūt tn̄ q̄ttuoꝛ modi facientes ꝓpōnē modalē. ¶ 5° sic: nihil qđ significaꝛ noialiter determinat ꝯpōnē verbi: sȝ solū illud qđ designaꝛ aduerbialiter. sȝ modi faciētes ꝓpōnē modalem determinanꝛ verbū grā cōpositionis. igiꝛ nō p̄ñt noialiter designari.

Ad argumenta Ad p̄mū dr̄. ꝙ lȝ ꝯpō orōnis nō sit i potētia respcū eē toti⁹ ꝓpōnis: sȝ in actu tn̄: tn̄ est in potētia respectu determinationū accn̄taliū ei⁹ iō bn̄ pōt modificari. Jd ē. n. respectu diuersoꝝ bn̄ est in potētia ꝛ in actu sil̄. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. ꝙ in accn̄tib⁹ q̄ nō ꝯueniūt toti nisi grā ptis: accn̄s ptis bn̄ denoiat totū. sȝ in illis q̄ possunt ꝯuenire toti ꝛ ptib⁹: accn̄s ptis nō sufficit denoiare totū: ꝛ sic est de modificatōe: q̄ꝛ tota ꝓpō pōt p se p̄mo modificari qn̄ modificaꝛ sua forma toti⁹: ꝛ p̄ñt modificari sue ptes. sȝ illa modificatōe nō denoiaꝛ ꝓpō modal. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ si ꝯtigēs ꝛ necessariū accipianꝛ vt sūt dr̄ie entis icōplexi sic sūt determinatiōes ei⁹. Sȝ si accipianꝛ vt sūt dr̄ie entis ꝯplexi qđ est iherētia p̄dicati ad subm̄: sic sūt determiatiōes ꝯpōnis. ꝛ sic sumunꝛ in ꝓposito. ¶ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ p se ꝛ p accn̄s nō sūt modi distincti ab istis: q̄ꝛ p se sub necessario ꝯtineꝛ reductiue: ꝛ p accn̄s sub ꝯtingēti. ¶ Ad q̄ntū dr̄. ꝙ lȝ illud qđ sumiꝛ noialr̄ nō possit determiare ꝯpōnē vbalr̄ acceptā sȝ solū aduerbiū. tn̄ pōt bn̄ determinare ꝯpōnē noialiter captā quo determināt isti modi noialiter capti.

¶ Propositio modalis est que modificaꝛ aliquo istoꝝ sex modoꝝ. s. possibile: contingēs: impossibile: necessarie: vere: ꝛ false: vt sorteȝ currere est possibile: sortem currere est cōtingens: ꝛ sic de alijs.

¶ Postq̄ȝ auctor determinauit de mō q̄ est p̄ncipiuȝ formale ꝓpōnis modalis. Hic ꝯn̄r determinat de ꝓpōne modali: ꝛ q̄ꝛ subā rei precedit passiōes eius: ideo p̄us de-

terminat de ppōne modali fm se q̄ȝ de equipollentys ꝛ oppositionib⁹ eius ipsam p̄mo sic diffiniens. Propositio modalis est illa q̄ modificat᷑ aliquo istoꝝ sex modoꝝ. s. possibile ipossibile: ꝯtingēs: necessariū: veꝝ ꝛ falsū.

Primo sciendū q̄ ppositio modalis dupl'r accipitur. Uno° cōiter p oī ppōne in q̄ modificat᷑ ꝯpositio sine h̄ sit determinatōe gnāli siue spāli. ꝛ sic veꝝ ꝛ falsū faciūt ppōnez modalē: ꝛ h̄ mō diffinit᷑ h̄ in gnāli. Alio° capit᷑ spāliter solū p illa ppōne cui⁹ compō ꝑ determiatiōe modificat᷑ ampliādo ipsaȝ vltra tempus siue p̄iacētis. ꝛ sic solū sūt ppō modalis p illos q̄tt uor modos: possibile: ipossibile: ꝯtingēs: ꝛ necessariū. ꝛ solum modales q̄ sunt modificate his modis sūt simpl'r modales: ꝛ de illis in seq̄ntib⁹ solū determinabit᷑: eo q̄ nō habent easdez eq̄pollētias ꝛ oppositiōes sicut ille de inesse. Ille vo q̄ modificant᷑ p veꝝ ꝛ falsū hn̄t easdez eq̄pollētias ꝛ oppōnes sic̄ ille de inesse: q̄ nō hn̄t ampliatiōnē vl' tēpus p̄ns: iō de illis nō determinabit᷑ omplius.

Secundo sciendū q̄ duplex est ppō modalis. s. cōposita ꝛ diuisa. Cōposita est illa in q̄ p̄dicatū dicti ꝯponit᷑ cū mā ꝛ forma ipsi⁹ subtī: ꝛ dȝ pferri di platiōe ꝯtinua ad designādū illā ꝯpōnē n̄ pausando iter ptes dicti ȝ iter dictū ꝛ modū. Diuisa ē illa in q̄ p̄dicatū dicti solū ꝯponit᷑ cū mā subtī ꝛ diuidit᷑ a forma ei⁹: ꝛ dȝ pferri platione discōtinua ad designandū illā diuisionē iter ptes dicti pausando ꝛ nō inter dcm̄ ꝛ modū: vt hec. albū esse nigrū est possibile: si nigrū cōponat᷑ cū albo p subo albedinis ꝛ p ipa albedine tūc est ꝯposita ꝛ falsa. Si ȝ ꝯponat᷑ cū albo p subo albedinis: ꝛ diuidat᷑ ab albedine discōtinuando ptes dicti: sic est diuisa ꝛ vera. Ex quibus pȝ q̄ tā in modalib⁹ diuisis q̄ȝ ꝯpositis modus determiat totā ꝯpositiōez dicti ȝ differēter: iō vtraq̄ȝ ē sim pl' modalis: ꝛ ō vtraq̄ȝ ītelligit᷑ diffinitio p̄us posita nec differunt specie essentiali ꝯposita ꝛ diuisa de eodem modo sed specie accidentali solum.

Tertio sciendū q̄ in ppositionib⁹ modalib⁹ dictuȝ subycit᷑: ꝛ modus semp p̄dicat᷑. Cui⁹ rō ē: q̄ sicut se habēt esse ꝛ nō esse in illis de iesse ita modus in modalibus: ȝ in illis de inesse: esse vel nō esse est p̄dicatū formale. g̃ sil'r modus in modalib⁹ est p̄dicatū formale ꝛ nō male. q̄ est illud quo p̄dicatū māle denoīat᷑ inesse subo. Itē illud qd' est determiatio ꝛ se hȝ p modū forme respectu ꝯpōnis dicti nunq̄ȝ subycit᷑ in ppōne modali ȝ semp p̄dicat᷑: eo q̄ determiatio nō hȝ subyci suo determinabili: ȝ modus se hȝ vt forma respectu ꝯpōnis dcī: q̄ ē determiatio ei⁹. ȝ nō sit determiatio ꝯpōnis q̄ ē iter dcm̄ ꝛ modū: igit᷑ i modalib⁹ nunq̄ȝ modus subycit᷑ ȝ semp p̄dicat᷑.

Quarto sciendū q̄ in modalib⁹ dictum est illa oro cui⁹ ꝯpō modificat᷑ siue sit ꝯposita ex actō casu ꝛ v̄bo ifinitiuo cui additur modus noīaliter captus siue sit oro pfecta cui addit᷑ modus aduerbial'r captus ꝛ talis oro aū aduētū modi dr̄ p̄iacēs ppōnis modalis. ꝛ ta dcm̄ ē mā ppōnis: ꝛ modus determinās ꝯpōnē eius se hȝ vt forma p̄tl ꝛ eē modificatū ꝯpōnis resultās ex vnione modi ꝛ ꝯpōnis dicti q̄ faciūt vnū sic determiatio ꝛ determiabile est forma toti⁹ ppōnis modalis. ꝛ p h̄ pȝ qd ppō modalis: ꝛ q̄t modis dr̄: ꝛ qd sit subȝ ꝛ p̄dicatū ei⁹.

Sed contra p̄dicta p̄mo arguit᷑. in ista. sor. currere est possibile. h̄ dcm̄ sor. currere ē illud qd modificat᷑ p illū modū possibile: ꝛ tn̄ nō est ppō modalis ȝ tm̄ ei⁹ subm̄. g̃ ppō modalis nō ē q̄ modificat᷑ aliq̄ istoꝝ sex modoꝝ. ¶ Scdo sic: hec ē modalis hoiem asinū ē ipole: ꝛ tn̄ nō modificat᷑. igit᷑. mior pȝ. q̄ i illa il modus ipole destruit totā ꝯpōnē dicti igr̄ nō determinat vel modificat ipsaȝ. ¶ Tertio si aduerbiū in orone nūq̄ȝ p̄dicat᷑: ȝ modus i modalib⁹ q̄nq̄ȝ ponit᷑ aduerbial'r g̃ modus in ipsis non semp p̄dicat᷑. ¶ Quarto sic: modalis aliq̄n ꝯuertit᷑ igr̄ i ea fit de p̄dicato subȝ ꝛ eȝ. g̃ cū modus q̄nq̄ȝ p̄dicet᷑ p ꝯuersionē mutat᷑ i subȝ: ꝛ sic nō semp p̄dicat᷑. ¶ Quito sic: vniēs semp ē formal'r vnito: ȝ modus vnit᷑ cū dicto mediante copula verbali: igit᷑ modus se hȝ in modalib⁹ vt p̄dicatū māle ꝛ nō vt formale.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄ q̄ licȝ illud dcm̄ modificet᷑ p̄mo p modū partis ꝛ tanq̄ȝ quo. tn̄ tota ppō modificat᷑ p modū toti⁹ ꝛ tanq̄ȝ qd: ȝ h̄ sibi ꝯueniat p ꝯpōnē dicti q̄ p̄mo modificat᷑: iō tota ppō dr̄ modalis ꝛ nō ipȝ dcm̄ tm̄. ¶ Ad scdm dr̄. q̄ ipole nō destruit p̄mo ꝛ p se illā ꝯpōnē. ȝ ex ꝯn̄ti tm̄ q̄ p se p̄mo negat vnū spālē modū entē a tali ꝯpōne. s. possibilitatē siue potētiaȝ ad eē: q̄ negata destruit᷑ ex ꝯn̄ti ꝯpō. ¶ Ad 3m dr̄ q̄ aduerbiū p se sumptū nō ē p̄dicatū ppōnis: ȝ aduerbiū ꝯiūctū cū v̄bo sic̄ deteriatio suo determinabili pōt eē p̄dicatū formale ppōnis. ꝛ sic est de mō aduerbial'r posito i ppōne modali: q̄ deteriat formal'r v̄bū gr̄s ꝯpōnis. ꝛ ide fit vnū p̄dicatū formale. ¶ Ad 4m dr̄. q̄ ppō modalis nō ꝯuertit᷑ ȝ se totā sic q̄ modus ponat᷑ i subo ȝ solū ꝯuertit᷑ q̄tū ad dcm̄ faciēdo de p̄dicato dcī subȝ ꝛ eȝ. vn̄ modales de possibili ꝛ necio sm dictū eodē mō ꝯuertunt᷑ sicut ille de inesse. ꝛ sil'r ille de ꝯtigēti accepto ppossibili: ȝ in illis de ꝯtingēti ad vtrūlibet fit ꝯuersio in oppositā q̄litatē ꝛ vlis negatiua in eis non ꝯuertit᷑ simpl'r i termis: ȝ pticularis affirmatiua ꝯuertit᷑ simpl'r. Sȝ in illis de ipossibili p̄mo ad ꝯuertēdū illas oȝ videre q̄bus eq̄pollēt de necessario ꝛ ꝯuertere illas de ipossibili sicut ꝯuertunt᷑ sue eq̄pollētes de necessorio: ꝛ in eis vlis affirmatiua nō ꝯuertit᷑ in terminis: ȝ pticularis negatiua nō ꝯuertit᷑ in terminis. ¶ Ad q̄ntū dr̄. q̄ modus nō vnit᷑ cū dicto mediāte v̄bo inq̄ȝtū ē mod⁹: ȝ solū inq̄ȝtū noīaliter significat᷑ in rōne modi nō est in potētia ad copulam ꝯuenientē ȝ est p̄dicatū formale respectu cōpositiōis.

¶ Et sciendū q̄ vnusq̄sq̄ȝ istoꝝ q̄tuor modoꝝ facit q̄tuor ppōnes modales ꝛ cum quattuor sint modi: erūt quater q̄tuor ppōnes: ꝛ sic sūt sedecim ppōnes. Verbi gratia. iste mod⁹ q̄ ē possibile si sumat᷑ sine negatōe facit vnā ppōnē modalē: vt sortez currere est possibile. Si sumat᷑ cū negatione posita ad verbū facit secūdam ppōnē: vt sortez nō currere est pole. Si sumat᷑ cuȝ negatiōe posita ad moduȝ facit tertiaȝ ppōnē: vt sortē currere nō est pole. Si sumat᷑ cū duplici negatiōe: vna posita ad modū ꝛ alia ad verbū facit quartā ppōnē: vt sortem nō currere nō est possibile. Et sic scdȝ vnūquēq̄ȝ istoꝝ quatuor modoꝝ sumunt᷑ q̄tuor ppositiōes. Et sciendū q̄ in modalib⁹ verbū debȝ subijci: modus aūt p̄dicari. Oēs aūt alie ppositiones dicunt᷑ de inesse. i. de simplici iherentia p̄dicati ad subȝ. ꝛ p hoc pȝ diuisio ppōnis q̄ solet fieri. Propositionū alia modalis: alia de inesse. Ille aūt propositiōes q̄ modificant᷑ his modis. s. vero vel falso mō relinq̄nt᷑. q̄ eodem mō sumit᷑ oppositio ꝛ eq̄pollentia in eis sicut in illis de inesse. In his aūt modis q̄ sunt pole: ipossibile ꝯtingēs ꝛ necesse nō sic sumit᷑ oppō ꝛ equipollētia vt postea patebit.

¶ Postq̃ȝ auctor determinauit de ꝓpõne modali q̃tũ ad subaȝ ei⁹. Dic ꝯñr determĩat de suis passionib⁹.s.de equipollẽtijs ⁊ oppositiõe: q2 eqpollẽtie ⁊ oppositiones modaliũ faciliter cognosci nequeũt nisi cognoscat̃ multiplicatio ꝓpõnũ modaliũ:iõ añq̃ȝ de illis passionib⁹ determinet.p⁹ õndit q̃t ꝓpões pñt m̃ltiplicari ꝭȝ q̃nelibȝ moȝ.

Primo sciẽdũ q̃ in ꝓpõne modali duplex est ꝯpõ. Prima ẽ ꝯpõ pñi dicti iter se. Scḋa est ꝯpõ modi cũ dicto q̃ ẽ pncipalis ĩ ipsa. ⁊ q2 q̃litas ꝓpõnis siue affirmatio ⁊ negatio attendunt̃ ex pte cõpõnis:iõ ꝓpositio modalis pñt dupl'r dici affirmatiua ⁊ negatiua.s. ex pte modi ⁊ ex pte dicti.illa autẽ in q̃ negat̃ modus est simpl'r negatiua modalis:ꝭȝ illa in q̃ soluȝ negat̃ cõpõ dicti nõ est simpl'r negatiua:sed vt dicit Arist. hȝ negatiuã figurã: ⁊ põt dici negatiua de dicto.

Secundo sciendũ q̃ ꝭm istũ modũ possibile p variationẽ affirmatiõis ⁊ negatiõis pñt fieri q̃ttuor ꝓpões modales. Prima est affirmatiua tã de dicto q̃ȝ de mõ. vt possibile est esse. Scḋa est negatiua de vtroq̃ȝ:vt nõ possibile ẽ nõ esse. Tertia est negatiua de dicto solũ:vt possibile ẽ nõ eẽ. Quarta est negatiua solũ de mõ:vt nõ possibile ẽ eẽ. Et sil'r pñt fieri q̃ttuor ꝭȝ q̃nelibȝ alioꝝ modoꝝ:⁊ sic in toto pñt multiplicari in sexdecim ꝓpões modales ꝭm q̃ttuor modos. Uñ pdicte q̃ttuor ꝓpões p q̃ttuor vocales significãt̃. p a. significat̃ affirmatiua tã d' dicto q̃ȝ de mõ:p v. negatiua de vtroq̃ȝ. p e. negatiua de dicto solũ. p i. negatiua de mõ solũ. Iuxta illos versus:E dictũ negat̃ Iq̃ȝ modũ. A nil ꝭȝ v totũ. vel illos versus:Destruit v totũ ꝭȝ a affirmat vtrũq̃ȝ:Destruit e dictũ destruit i quoq̃ȝ modũ. Ex quibus pȝ quomodo sumitur ⁊ variatur qualitas in modalibus.

Sed ad videndũ de q̃titate ipsaꝝ est tertio sciẽdũ q̃ in modalibus tripl'r attẽdit̃ q̃titas:pmo ex pte dicti q̃d est subm totius ꝓpõnis. Scḋo ex pte subti dicti. Tertio ex pte modi. Uñ ex pte dicti oẽs sunt singulares:q2 in ipsis dcm̃ singul'r accipit̃ p vno solo dicto ĩ defectu vni⁹ vocis iposite ad significãdũ ipm:ꝭȝ ex pte subti dicti pñt dici vl'es pticulares idefinite ⁊ singulares ꝭȝ q̃ tale subm d'r̃ter tenet̃ vl'iter pticulariter indefinite aut singul'r.ꝭȝ ex parte modi alique sunt vl'es: sic sunt ille de necessario ⁊ ipossibili.alie pticulares sic sunt ille de ꝯtingenti ⁊ possibili:⁊ nulle sunt idefinite aut singulares.

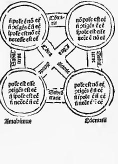
Quarto sciẽdũ q̃ q̃titas modalis sumpta ex parte modi nõ ẽ q̃titas suppositoꝝ:ꝭȝ temporuȝ q̃ ẽ mẽsura acceptiõis copule respectu tpis ꝭm ampliationẽ modi sic̃ q̃titas suppositoꝝ ẽ mẽsura acceptiõis subti respectu suoꝝ suppositoꝝ. vñ modales de necessario ⁊ ipossibili dicunt̃ vl'es:eo q̃ neceũ ampliat ad oẽ tps affirmatiue sic̃ ois distribuit vl'r ⁊ affirmatiue: ⁊ ipossibile ampliat ad oẽ tps negatiue sic̃ nl'ls distribuit vl'r ⁊ negatiue. Sȝ ille de possibili ⁊ ꝯtigẽti sũt pticulares. q2 vtrũq̃ȝ ampliat pticul'r ⁊ affirmatiue:q2 solũ ampliãt ad pñs ⁊ futurũ ⁊ ie hñt sic̃ illõ signũ q̃dã. vñ v'sus. Oẽ neceũ ipossibile ẽ q̃si nl'ls: Possibile ẽ q̃dã: q̃dã nõ possibile nõ. ⁊ p h' pȝ de multiplicatiõe:q̃litate ⁊ q̃titate ꝓpõnũ modaliũ.

Sed contra pdicta pmo argñt̃:ꝭm hũc modũ possibile pñt fieri infinite ꝓpões modales:igit̃ male d'ctũ ẽ q̃ ꝭm ipm solũ sunt q̃ttuor ꝓpões modales. ¶ Scḋo sic.oẽs ꝓpões de eodẽ modo sunt eadẽ ꝓpõ in spẽ:eo q̃ modales spẽ distinguuntur ex pte modi q̃ ẽ forma ꝓpõnis modalis:igit̃ nl'ls modus facit q̃ttuor ꝓpões modales in spẽ. ¶ Tertio sic:ista sortẽ currere nõ ẽ possibile. ⁊ sil'r alie vbi possibile negat̃ nõ ẽ de possibili:ꝭȝ de ipossibili vel neceo:igit̃ male d'r q̃ possibile facit vnã negatiuã ꝓpõnem modalẽ ex pte modi. ¶ Quarto sic:cuiuslibet rei est tñ vna forma: ꝭȝ q̃litas ẽ forma ꝓpõnis:igit̃ vni⁹ ꝓpõnis modalis est vna q̃litas: ⁊ sic in istis nõ põt accipi duplex qualitas. ¶ Quinto sic: modus in modalibus se hȝ p modũ forme:sed q̃titas rei se tenet ex parte mãe ⁊ nõ ex parte forme: igitur in ipsis non sumitur q̃titas ex parte modi.

Ad argumenta.

Ad p̃m d'r̃ q̃ ꝭȝ q̃nelibet moȝ pñt fieri ifinite ꝓpões in numero nõ tñ pñt fieri plusq̃ȝ q̃ttuor ĩ spẽ: ⁊ soluȝ de tali multiplicatiõe ꝭȝ spẽȝ ẽ h' ad ꝓpositũ. ¶ Ad scḋm dicit̃: q̃ lȝ oẽs modales de eodẽ mõ affirmato sint eadẽ ꝓpõ in spẽ cẽntiali ⁊ ex pte modi:tñ hñ variant̃ spẽ accñtali ex pte affirmatiõis vel negatiõis dci. ¶ Ad tertiũ dicitur: q̃ lȝ ꝓpõ ĩ q̃ negat̃ possibile q̃tũ ad significatũ ei⁹ sit de ipossibili vel de neceo:tñ est formal'r de possibili q̃d ibi ponit̃ ꝭȝ vocẽ. ¶ Ad q̃rtũ dicit̃. q̃ lȝ vnius modalis sit tñ vna q̃litas pncipalis:tñ pñt eẽ plures subordinate ad seiuicẽ quaꝝ vna ẽ minus pncipalis ⁊ subordinat̃ alteri sic̃ ꝯpõ dicti respectu ꝯpõnis modi cũ dicto. ¶ Ad q̃ntum d'r̃. q̃ q̃titas suppositoꝝ sumit̃ ex pte subiecti ⁊ materie ꝓpõnis. tñ q̃titas temporũ hñ sumit̃ ex pte forme iõ põt sumi ex pte modi ampliãtis ꝯpõnẽ vltra tempus eius.

¶ Uarum aũt ꝓpõnuȝ equipollentie siue cõsequentie q̃ttuor regulis cognoscunt̃. ¶ Prima regula talis ẽ. Cuicũq̃ȝ dicto affirmato attribuitur possibile eideȝ attribuit̃ cõtigens ⁊ ab eodeȝ remouet̃ ipossibile ⁊ ab eius contradictorio opposito remouet̃ neceẽ. Scḋa regula est. Cuicũq̃ȝ dicto negato attribuitur poẽ:eidem attribuit̃ ꝯtigens: ⁊ ab eodẽ remouetur ipoẽ ⁊ ab eius cõtradictorio opposito remouetur necesse. Tertia regula est. A quocunq̃ȝ dicto affirmato remouet̃ possibile: ab eodem remouetur cõtingens: ⁊ eidem attribuitur ipossibile: ⁊ eius cõtradictorio opposito attribuit̃ necesse. Quarta regula est. A quocũq̃ȝ dicto negato remouetur possibile: ab eodeȝ remouet̃ contingẽs: ⁊ eideȝ attribuitur ĩpoẽ: ⁊ eius cõtradictorio opposito attribuit̃ necesse. Q̃d pȝ in ordinatione istius figure ⁊c̃.

¶ Oēs aūt ille ꝓpōnes q̄ sunt in p̄ma linea eq̄pollēt sibi inuicē ꝑ p̄mā regulā ⁊ ꝯuertunt īter se. Que aūt in scd̄a linea eq̄pollēt ꝑ scd̄am regulā ⁊ silr̄ ꝯuertunt. Et que in tertia ꝑ tertiā: ⁊ q̄ in q̄rta ꝑ quartā. Ad cui⁹ expōnē dant qui dā vsus. Oē necesse valet: valet īpossibile nulli. Possibile quidā: quidā nō possibile nō.

¶ Postq̄ӡ auctor ostēdit multiplicatiōeӡ ꝓpōnū modaliū ad cog̃scēdū eaꝝ eq̄pollētias. Hic ꝯn̄r determinat de eq̄pollētijs earū q̄rū cognitio valӡ ad cog̃scēdū ꝯn̄tias ꝓpōnū modalium q̄ itet eq̄pollētes sp̄ vna ꝓpō seq̄t ad aliā ⁊ ecōuerso: eo q̄ sūt eq̄pollētes siue equalētes ī vitate ⁊ falsitate.

Ubi primo sciendū q̄ hic magis determinat in sp̄āli de eq̄pollentijs modaliū q̄ de ꝯuersionib⁹ earū: eo q̄ modales eodē mō ꝯuertunt sic ut ille de inesse: ⁊ solū q̄ntum ad dictū: sed equipollentio nō cōuenit ipsis eodē modo sicut illis de īesse. q̄ in ipsis variatur equipollentia ⁊ etiā sumit ex parte modi amplianti compōneӡ ⁊ non ex parte subiecti ꝓpōnis sicut in illis de inesse. ⁊ etiā cōuenit ipsis in q̄ntum sunt modales. iō opoꝛtuit sp̄āliter determinare de equipollētia earū.

Secundo sciēdū q̄ p̄dicte eq̄pollētie q̄ttuoꝛ regulis cog̃scūt. Prima ē: cuicūq̄ӡ dicto affirmato attribuit possibile eidē attribuit ꝯtingēs ⁊ ab eodē remouet īpossibile: ⁊ ab ei⁹ ꝯdictorio opposito remouet necesse. Cui⁹ rō ē q̄ possibile ⁊ ꝯtingēs ꝯuertunt. igit cuicūq̄ӡ attribuit possibile ⁊ ꝯtingens: ⁊ possibile ⁊ ipōle ꝯdicūt. iō cuicūq̄ӡ attribuit possibile ab eodē remouet īpossibile: q̄ vnū ꝯdictorioꝝ remouet reliquū. ⁊ si aliq̄d dictū sit possibile pōt aliq̄n verificari ⁊ suū ꝯdictoriū pōt eē falsuӡ. nō sī alicui dicto attribuit possibile ab eodē remouet ipōle ⁊ ab ei⁹ ꝯdictorio remouet neӗe. Scd̄a regula: cuicūq̄ӡ dcō negato attribuit possibile eidē attribuit ꝯtigēs ⁊ ab eo remouet ipōle ⁊ a suo ꝯdictorio opposito remouetur necesse. Tertia regula ē: a q̄cunq̄ӡ dicto affirmato remouet possibile ab eodē remouet ꝯtigēs: ⁊ eidē attribuitur ipōle ⁊ suo ꝯdictorio attribuit necesse. Quarta regula ē: a q̄cunq̄ӡ dicto negato remouet possibile ab eodē remouet ꝯtingēs ⁊ eidē attribuit īpossibile ⁊ suo contradictorio attribuitur necesse: ⁊ iste tres regule possunt eodē modo probari sicut p̄ma.

Tertio sciendū q̄ modus dr̄ attribui dicto q̄n affirmatiue p̄dicat de ipso. ⁊ dr̄ ab eo remoueri q̄n negat de ipso. Duplr̄ tn̄ pōt itelligi modū remoueri a dicto. Uno⁰ q̄ remoueat ab ipo fӡ rē ⁊ vocē: ⁊ sic nō dӡ itelligi ī ꝓposito. q̄ si sic rēoueret nō remaneret ꝓpō modalis. Alio⁰ q̄ remoueat fӡ modū enūciandi ꝑ negatōeӡ ⁊ sic capit h̄ remouet ꝓut tn̄ valӡ sic negat.

Quarto sciēdū q̄ p̄dictaꝝ regulaꝝ exēpla disponūtur ī q̄ttuoꝛ lineis siue ordinibus: ⁊ oēs de p̄mo ordīe eq̄pollēt ꝑ p̄mā regulā ⁊ ꝯsequunt seinuicē ⁊ oēs de scd̄o ꝑ scd̄aӡ. ⁊ sic de alijs: ⁊ oēs illi ordines habentur ꝑ hos vsus. Prim⁹ amabim⁹: edentulīq̄ӡ scd̄s. Terti⁹ iliace purpurea reliquus. Prima dictio. s. amabim⁹ significat p̄mū ordinē: ⁊ q̄ttuoꝛ ei⁹ vocales dāt itelligere quatuoꝛ ꝓpōnes p̄mi ordinis significādo ꝑ p̄mū a. ꝓpōnē de possibili eē affirmatiuā tā de dcō q̄ӡ de mō. ⁊ ꝑ scd̄ӡ a. illā de ꝯtingēti eē affirmatiuā de vtroq̄ӡ: ⁊ i. significat illā de ipoli eē negatiuā de mō: ⁊ v. significat illā de necio eē negatiuā de vtroq̄ӡ ⁊ silr̄ exponerent alie dictiōes ꝑ alijs oꝛdinibus fm̄ significationes suaꝝ vocaliū iuxta sniam illoꝝ versuū in ꝓxima expōne positoꝝ sup̄i⁹. Et ꝑ h̄ patet eq̄pollentie ꝓpositionū modaliū.

Sed contra p̄dicta p̄mo arguit sic: h̄ deū hoieӡ esse aīal est possibile: ⁊ tn̄ nō est cōtingēs cū sit neciū. g̃ male dr̄ in p̄ma regula: cuicūq̄ӡ dicto affirmato attribuit possibile eidem attribuit cōtingēs. ¶ Scd̄o sic: huic dicto negato deuӡ nō esse attribuitur possibile dicēdo deū nō esse ē possibile: ⁊ tn̄ ab eo nō remouetur īpossibile cuӡ semꝑ sit ipossibile: igit contra secūdā regulaӡ. ¶ Tertio sic. impossibile semꝑ negat deū cui attribuit: q̄ destruit cōpōneӡ eius: igit nō pōt attribui dicto affirmato contra tertiā regulā. ¶ Quarto sic: ꝓpositio affirmatiua ⁊ negatiua nunq̄ӡ sunt eq̄pollētes: q̄ nō equalent in q̄litate: igitur ꝓpositio negatiua de possibili ⁊ affirmatiua de necesse nunq̄ӡ equalent cōtra quartā regulā. ¶ Quīto sic: oēs ꝓpōnes equalētes debēt eē eiusdē subti ⁊ eiusdē p̄dicati cū eq̄pollētia sit equiualentia duaꝝ ꝓpōnū vtroq̄ӡ termino participantiū fm̄ eundē ordinē: sӡ illa de possibili ⁊ de necessario q̄ ponunt in quarta regula nō h̄nt idē subӡ q̄ in eis ꝯdictoria dicto subijciuntur: nec idēӡ predicatū q̄ nō ē idē modus ipsis: igit ille ꝓpōnes nō equalēt.

Ad argumenta Ad p̄mū dr̄. q̄ si capiat cōtingēs sp̄āliter ꝓ ꝯtingēti nō necessario q̄d dicit ꝓ ꝯtingēs natū raro ⁊ ad vtrūlibӡ: illō deū hoiem eē aīal nō ē ꝯtigēs. Sӡ si capiat gñalr̄ ꝯtigēs vt ꝯuertit cū possibili ⁊ dicit ꝑ necessariū: ⁊ nō necessariū sic bn̄ ē ꝯtigēs ⁊ illo mō capit ꝯtingēs h̄. ¶ Ad scd̄m dr̄. q̄ licet ab hoc dicto deū nō esse nō vere remoueatur īpossibile: tn̄ false remouet ab ipso eodem mō sicut pōle false sibi attribuit. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ lӡ īpossibile neget virtualr̄ dictū cui attribuit: nō tn̄ formaliter. iō pōt attribui dicto formalr̄ affirmato. ¶ Ad q̄rtū dr̄. q̄ licet affirmatiua ⁊ negatiua de eisdē extremis nunq̄ӡ sint eq̄pollētes. tn̄ ille de diuersis extremis p̄nt eq̄pollere quo ad vitatē ⁊ falsitatē: lӡ nō fm̄ q̄litatē. ¶ Ad q̄ntum dr̄. q̄ si capiat eq̄pollētia sp̄āliter pro equalētia ꝓpōnū vtroq̄ӡ termino p̄ticipantiū in q̄litate ⁊ q̄ntitate veritate ⁊ falsitate sic maioꝛ est vera. Sӡ si capiat generaliter pro q̄cūq̄ӡ equalentia duaꝝ ꝓpōnū in veritate ⁊ falsitate sic est falsa: ⁊ in ꝓposito sic accipit equiualentia generaliter.

¶ Item equipollētia ⁊ cōuertentia ⁊ ꝯsequentia ꝓpositionuӡ modaliū pōt poni ꝑ has regulas. Oēs. n. propōnes de possibili ⁊ īpossibili eq̄pollent verbo silr̄ se habēte: ⁊ mō dissimiliter: vt soꝛtē currere est pōle: soꝛtē currere non est ipōle. Itē oēs ꝓpōnes de pōli ⁊ de necesse equipollēt verbo ⁊ mō dissilr̄ se h̄ntib⁹: vt soꝛtez currere est pōle: soꝛtē nō currere nō est necesse. Itē oēs propōnes de īpōli ⁊ necesse eq̄pollent v̾bo dissilr̄ se h̄nte: ⁊ mō silr̄: vt soꝛtē currere nō est ipōle: ⁊ soꝛtē nō currere nō ē necesse. Et itelligat mod⁹ silr̄ ⁊ dissilr̄ se habere q̄ntū ad affirmationē ⁊ negationem: vt dicat modus silr̄ se h̄re q̄n affirmat vl̄ negat vtrobiq̄. Dissimilr̄ aūt q̄n affirmat in vna ⁊ negat in altera. ⁊ eodē mō itelligēdū est de verbo sicuti de mō. Et sciendū est q̄ p̄dicte regule nō faciunt mentionē de cōtingēti: eo q̄ ꝯtingens ꝯuertit cū possibili. Unī idē ē iudiciū de propositionib⁹ vtriusq̄ӡ. Exempla aūt hui⁹ querantur in sup̄ioꝛi figura in prima scd̄a tertia ⁊ quarta lineis: q̄ ad oīa ista est regula gn̄ālis.

¶ Postq̄ӡ auctoꝛ sup̄ius ostēdit ꝑ q̄ttuoꝛ regulas equipol

lentias ꝛ ꝯtrarias modaliu3. Hic ꝯsequenter notificat ipsas ꝑ alias regulas: ꝛ quãuis ipse equipollentie sufficiēter notificent̄ ꝑ regulas ꝓdictas: tñ magis facile cogñoscunt̄ ꝑ istas regulas cū alijs q̄ per alias tñ: iō iste regule ad maiorez ꝛ faciliorē cognitionē h̄ cōuenienter ponunt̄ ꝛ nō sup̄flue.

Primo sciēdū q̄ negatio posita ad modum negat q̄ntitatē ampliationis tempoꝝ q̄ se tenet ex pte modi. ꝛ etiā q̄litatē ꝓpōnis q2 negat modificationez ꝛ ex ꝯñti ꝓpōnē modificatā: nō mutat q̄ntitatē ꝛ q̄litatem ꝓpōnis ꝛ fac̄ ꝯdictorias eq̄pollere. Ipsa eni negatio preposita mō sil̄r se h3 in modalib⁹ sic̄ negatio ꝓposita signo in illis de inesse. S3 negatio posita ad dictū tm̄ negat solū ꝯpōnē ꝓpōnis ꝛ nō q̄ntitatē modi. ꝛ sic nō mutat q̄ntitatē ips̄⁹ q2 ī negādo ꝓueniit ampliationē modi: iō talis negatio mutat q̄litatē ꝛ nō q̄ntitatē. ꝛ se h3 vt negatio postposita signo q̄ facit eq̄pollere ꝯrias: s3 negatio posita ad dictū ꝛ ad modū sil̄r mutat q̄ntitatē solū: iō se h3 vt negatio ꝓposita ꝛ postposita signo ꝛ facit eq̄pollētiā subalternā.

Secundo sciendū q̄ ad cognoscendū ꝓdictas eq̄pollētias ponunt̄ h̄ tres regule. Prima ē q̄ ꝓpōnes de possibili ꝛ ipossibili eq̄pollēt v̄bo sil̄r se habēte ꝛ mō dissil̄r. Cui⁹ rō est q2 ꝓpōnes de possibili ꝛ ipossibili ꝯdicunt s3 negatio posita ad modū tm̄ facit ꝯdictorias eq̄pollere vt dictū est: iō ꝓpōnes de possibili ꝛ ipossibili eq̄pollent mō dissil̄r se hñte ꝛ verbo sil̄r. ꝛ v̄r modus sil̄r se h̄re q̄ntū ad affirmatōez ꝛ negationē q̄n i vtraq3 affirmat̄ vel negat̄. ꝛ dissil̄r q̄n in vna negat̄ ꝛ in alia affirmat̄: ꝛ ita itell̄r v̄bū sil̄r vel dissil̄r se h̄re suo mō.

Tertio sciendū q̄ scd̄a regula talis est: oēs ꝓpōnes de possibili ꝛ nec̄io eq̄pollēt v̄bo ꝛ mō dissil̄r se hñtib⁹. Cui⁹ rō ē q2 ꝓpōnes de possibili ꝛ nec̄io affirmatiue de dicto ꝛ mō sil̄r opponunt̄ subalterne: s3 negatio posita ad dictū ꝛ ad mō3 sil̄r fac̄ i modalib⁹ eq̄pollētiā subalternaꝝ: q2 se h3 sic̄ negatio preposita ꝛ postposita signo in illis de inesse: ideo ꝓpōnes de possibili ꝛ nec̄io equipollēt posita negatione ad dictū ꝛ ad modū sil̄r. vñ ex istis duabus regulis seq̄tur q̄ ꝓpōnes de contingēti ꝛ ipossibili et eq̄pollēt verbo sil̄r se hñte ꝛ mō dissil̄r. sed ille de contingenti ꝛ necessario equipollent v̄bo ꝛ mō dissil̄r se hñtib⁹: q2 ille de possibili ꝛ ꝯtingēti adinuicē ꝯuertunt̄.

Pro tertia regula q̄rto sciendū q̄ ꝓpōnes de impossibili ꝛ nec̄io equipollēt verbo dissimiliter se hñte ꝛ mō sil̄r. Cuius rō est q2 ille de ipossibili ꝛ nec̄io affirmatiue de vtroq3 ꝯriant̄. S3 negatio posita ad dictū tm̄ in modalibus facit ꝯrias eq̄pollere: q2 solū mutat qualitatē: igit̄ ille de ipossibili ꝛ de nec̄io eq̄pollēt v̄bo dissil̄r se hñte ꝛ mō sil̄r. Hic aūt nō ponunt̄ regule in textu de eq̄pollētijs ꝓpōnū de ꝯtingēti: q2 de ipsis idē est iudiciū sicut de illis de possibili: eo q̄ cōtingens ꝛ possibile conuertuntur capiendo contingēs in cōi vt se extēdit ad necessariū ꝛ nō necessariū. ꝛ causa ē. q2 vtrūq3 ampliat ad p̄ns ꝛ ad futuꝝ affirmatiue ꝛ nō ad preteritū: eo q̄ vtrūq3 dicit potentiā: ꝛ potentia se h3 ad p̄ns ꝛ ad futurū: q2 ad preteritū nulla est potentia: ideo ꝓpōnes de possibili ꝛ contingenti adinuicē ꝯuertunt̄ ꝛ equipollent verbo ꝛ modo similiter se habentibus.

Sed contra ꝓdicta p̄mo arguit̄: iste due equipollent de possibili ꝛ ipossibili. Sortez currere est possibile: ꝛ sortē currere nō est ipossibile: ꝛ tñ verbū nō se h3 sil̄r: q2 in vna negat̄ hoc verbū ē ꝛ in alia affirmat̄: igit̄ ille de possibili ꝛ ipossibili nō eq̄pollēt verbo sil̄r se hñte. ¶ Scd̄o sic: oēs eq̄pollētes in modalibus sunt eiusdē q̄ntitatis ex pte modi: igit̄ modus in oib⁹ eodez mō ampliat ꝛ se h3 sil̄r: igit̄ ille de possibili ꝛ ipossibili nō eq̄pollēt mō dissil̄r se hñte. ¶ Tertio sic. ille non eq̄pollēt sortē currere est possibile: ꝛ sortez nō currere nō est necesse: q2 p̄ma aliq̄d ponit ꝛ secūda non cū sit negatiua tā3 de dicto q̄3 de mō. igit̄ ille de possibili ꝛ necessario nō eq̄pollent v̄bo ꝛ mō dissil̄r se hñtibus. ¶ Quarto sic: ipossibile semꝑ icludit negationē ꝛ necesse affirmationē: igit̄ ipossibile ꝛ necesse nō p̄nt sil̄r se h̄re q̄ntū ad affirmationē ꝛ negationē. g̃ ꝓpōnes de ipsis nō eq̄pollēt mō sil̄r se habēte ꝛ v̄bo dissil̄r. ¶ Quinto sic illa q̄ sunt īter se diuersa nō ꝯuertunt̄: s3 possibile ꝛ ꝯtingēs sunt diuersi modi. nā aliter nō erūt q̄ttuor modi faciētes ꝓpōne3 modalē. g̃ possibile ꝛ cōtingens nō ꝯuertunt̄ īter se.

Ad argumenta.

Ad p̄mū dr̄. q̄ lz in illis ꝓpōnibus verbū vni⁹ modum cū dicto se habeat dissil̄r. tñ v̄bu3 dicti se h3 sil̄r ꝛ solū de illo h̄ itell̄r. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. q̄ lz i oīb⁹ modalib⁹ q̄ eq̄pollēt modus se h̄eat sil̄r q̄ntū ad ampliationē nō tñ q̄ntū ad affirmationē ꝛ negationē ꝛ h̄ mō itell̄r mod⁹ dissil̄r se h̄re vel sil̄r. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. q̄ ista: sortē nō currere nō ē nec̄e. nihil ponit ꝑ ꝛ ꝑ se: tñ ponit aliq̄d ex ꝯñti. q2 negat h̄ dictu3 sortē nō currere esse nec̄ium: iō ex ꝯsequenti ponit suum ꝯdictoriū esse pōle. ¶ Ad q̄rtū dr̄. q̄ lic3 ipossibile includat negationē intrinsecā: tñ nō icludit extrinsecā: de qua solū est ad ꝓpositū: ideo quo ad illā possunt sil̄r se h̄re. et dissimiliter ipōle ꝛ necessariū. ¶ Ad q̄ntū dr̄. q̄ lz illa q̄ ꝯuertunt̄ q̄ntū ad supposita ꝛ rōnē formalē nō sunt diuersa. tñ illa q̄ ꝯuertunt̄ q̄ntū ad supposita: ꝛ nō q̄ntū ad rōnē formalem p̄nt esse diuersa: ꝛ sic possibile ꝛ ꝯtingēs ꝯuertunt̄: ꝛ faciūt inter se distinctas ꝓpōnes modales.

¶ Item ꝓpōnū modaliū: alie sunt ꝯtrarie: alie subcontrarie: alie cōtradictorie: alie subalterne. Vñ oēs ꝓpōnes q̄ sūt de quarta linea sine ordine ꝯtrariant̄. Vñ versus. Terti⁹ est q̄rto semꝑ ꝯtrarius ordo. Prim⁹ aūt ordo ꝛ secūdus subcontrariant̄. vnde versus. Sit tibi linea subcontraria prima secunde. Ite3 prim⁹ ordo ꝛ tertius: ꝛ secundus ꝛ quartus ꝯtradicunt. vñ versus. Terti⁹ est primo cōtradictorius ordo. Pugnat cū q̄rto cōtradicendo secūdus. Ite3 prima linea subalternat̄ quarte: ꝛ secunda tertie. vnde versus. Prima subest q̄rte vice particularis habens se. Hanc habet ad seriez se lege secunda sequentez. Vel sic. Ordo subalternus sit primus siue secundus. Et hoc totum patet in superiori figura.

¶ Posiq̄3 auctor determinauit de eq̄pollētijs modaliū q̄ sūt inter ꝓpōnes eiusdē q̄litatis ꝛ q̄ntitatis. Hic ꝯñter determinat de oppositiōib⁹ ipsaꝝ: q̄ q̄dē oppositiōes sūt inter ꝓpōnes diuerse q̄ntitatis vel q̄litatis. p̄mo ponēs talē diuisionē. Propositionū modaliū alie sunt ꝯrie: alie subcontrarie: alie contradictorie: alie subalterne: cui⁹ diuisionis eodem modo pōt dari sufficientia: sicut data est de oppositionibus ꝓpositionum de inesse.

Primo sciendū q̄ inter ꝓpōnes modales superius positas in q̄ttuor ordinib⁹ oēs de p̄mo ordine q̄ significant̄ ꝑ amabimus sunt ꝑticulares ex pte modi vel formal̄r vel equiualenter. ꝛ ēt affirmatiue: q2 oēs eq̄pollent isti: sortē currere ē pōle. q̄ est ꝑticularis affirmatiua. Et oēs de scd̄o ordine q̄ significant̄ ꝑ edentuli. sūt ꝑticulares negatiue: q2 equipollent isti: sortē nō currere est possibile q̄ est ꝑticularis negatiua. Et oēs de tertio ordīe que significant̄ ꝑ iliace sunt v̄les negatiue: q2 equipollēt isti. sortē currere est ipossibile. Et oēs de q̄rto ordine que significātur per purpurea sunt vniuersales affirmatiue:

qꝛ equipollent isti: fortē currere est necesse.

Secundo sciendū ꝙ q̄rtus ꝛ terti⁹ ordo siue ꝓpōnes de tertio ꝛ q̄rto ordīe īter se ꝯriant. rō ē qꝛ vlis affirmatiua ꝛ vlis negatiua ꝯriant. Ille aūt de tertio ordīe sunt vles negatiue: ꝛ ille de q̄rto vles affirmatiue vt pꝫ īuenti. Sꝫ ꝓpōnes de p̄mo ꝛ scdo subcōtrariant. rō ē: qꝛ ille de p̄ sunt pticulares affirmatiue: ꝛ ille de secūdo sunt pticulares negatiue: ſꝫ ille de p̄mo ordine ꝯdicūt illis de tertio: qꝛ in p̄mo pticulares affirmatiue: ꝛ in tertio vles negatiue. Silr ille de scdo q̄ sunt particulares negatiue ꝯdicūt illis de q̄rto q̄ sunt vles affirmatiue: ꝛ sic ibi est repugnātia in q̄titate ꝛ q̄litate simul.

Tertio sciendū ꝙ ad vādū ꝯdictionē in modalib⁹ de mō ferēda est eadē negatio ad modūꝫ ꝛ nō ad dictū: cui⁹ rō ē: qꝛ ꝯdictio est affirmatio ꝛ negatio eiusdē de eodē. Sꝫ in modali affirmatiua modus formaliter affirmat de ꝯpōne dci ꝛ ē p̄dicatū formale respectu ipsi⁹ igit̄ ad vādū ꝯdictionē dꝫ ferri negatio ad modū dicto remanēte eodē. Itē sic se hꝫ vbū ī illis de īesse ita modus ī modalib⁹. ſꝫ ad vādū ꝯdictionē in de īesse negatio dꝫ ferri ad verbū igit̄ negatio ī modalib⁹ dꝫ ferri ad modum ꝛ non ad dictum ꝛ non refert vtrūꝫ īmediate ponatur ad modū vel ad cōpositionē qua cōponitur cū dicto: vt non refert dicere fortē currere est nō possibile. vel fortem currere non est possibile.

Quarto sciendū ꝙ ꝓpōnes de p̄mo ordine subalternant̄ illis de q̄rto: ꝛ ille de scdo subalternant̄ illis de tertio: qꝛ repugnāt in q̄titate: vt pꝫ p ea q̄ dicta sunt ꝛ p h̄ pnt hri ples ꝯñtie istaꝝ modaliū: quia oēs pticulares sequunt̄ ad vles qbus subalternant̄ vt ille de p̄mo ordine sequunt̄ ad illas de quarto ordīe. vt ad istā: fortē currere est necesse. sequunt̄ oēs de q̄rto ordine p eqpollētiā: ꝛ oēs ille de p̄mo ordīe p legē subalternaꝝ. Silr ad istā. fortē nō currere ē nec̄e. sequunt̄ oēs alie ꝓpōnes de tertio ordīe p eqpollentiā: ꝛ oēs de scdo ordīe p legē subalternaꝝ. ꝛ sic ad istas duas: for. currere ē necesse: ꝛ fortē nō currere ē necesse. sequunt̄ oēs ille modales de q̄ttuor ordinib⁹: ꝛ ēt in ipsis pnt hri ꝯñtie ſꝫ leges oppositionū supius positas. Ex p̄dictis pꝫ ꝙ ad necesse esse sequitur possibile eē p legē subalternaꝝ: ꝛ ēt ad nec̄iūꝫ sequitur possibile. Primū pꝫ p legē subalternaꝝ: qꝛ necesse esse ē de q̄rto ordine ꝛ possibile de p̄mo. Alia rō est. qꝛ possibile in cōi dr̄ tā de nec̄io q̄ꝫ de nō nec̄io: qꝛ dr̄ de oī illo qd̄ non est īpossibile. ꝛ nō hꝫ repugnantiā ad esse: ꝛ ō est supius ad necessarium: ſꝫ supius sequitur ad suū īferius. ḡ ad nec̄iūꝫ sequitur possibile. ꝯñia valꝫ p locū a spē ad genus suū si cōsiderent̄ possibile ꝛ nec̄iūꝫ quo ad supposita: de qbus verificant̄: ꝛ si cōsiderent̄ quo ad ampliationē ipsoꝝ est locus a toto in q̄titate ad suā ptē: qꝛ nec̄iū ampliat vlr ꝛ affirmatiue: ꝛ oīūꝫ istoꝝ exēpla pnt videri ī p̄cedēti figura.

Sed contra p̄dicta arguit̄ p. oēs ꝯue sūt vles: ſꝫ nulle modales sūt vles cuꝫ oēs sint singulares: igit̄ nlle modales ꝯriant̄. ¶ Scdo sic. oēs ꝯne repugnant in q̄litate: ſꝫ ꝓpōnes de q̄rto ordīe ꝛ de tertio nō repugnāt in q̄litate: qꝛ iste sunt ambe affirmatiue: fortē currere ē necesse. fortē nō currere ē nec̄e: igit̄ ille de q̄rto ordīe ꝛ tertio nō ꝯriant̄. ¶ Tertio sic: subcontrarie sunt eiusdē subti ſꝫ ille de p̄ ordine ꝛ scdo nō sunt eiusdeꝫ subti: vt pꝫ de istis fortē currere ē possibile: fortē nō currere ē possibile: igit̄ nō subcōtrariant̄. ¶ Quarto sic. ille de scdo ordine sequunt̄ ad illas de q̄rto. igit̄ nō ꝯdicūt sibi: añs pꝫ: qꝛ sequitur fortē currere ē nec̄e: igit̄ fortē currere ē ꝯtingēs p lege subalternaꝝ. ꝛ vltra sequitur: fortē currere est cōtingens: igit̄ fortē nō currere est ꝯtingēs p ꝯuersionē in oppositā q̄litatē: ꝛ sic ista de scdo ordīe sequitur ad p̄mā que est de q̄rto. ¶ Quinto sic. pticulare nō sequitur ad suū vle: ſꝫ nec̄iū est vle respectu possibilis: igit̄ ad necessariū esse nō sequitur possibile esse: ꝛ sic propositiones de p̄mo ordine non subalternantur illis de quarto.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄. ꝙ ex pte toti⁹ dci oēs modales sunt singulares tū ex pte modi aliq̄ sunt vles: ꝛ aliq̄ pticulares. ꝛ iō pnt eē ꝯue. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. ꝙ lꝫ ista: fortē nō currere ē nec̄e. sit formalr̄ affirmatiua ex parte modi. tū ē v̄tualr̄ negatiua qꝛ virtualr̄ īcludit istā: fortē currere nō est possibile. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. ꝙ lꝫ ī ꝓpōnib⁹ de īesse subcōtrarie sint eiusdē subi formalr̄ tū nō reqrit̄ in modalib⁹: qꝛ ī ipsis nō sumit̄ eodē mō oppō sic in illis de īesse. ¶ Ad q̄rtuꝫ negato añte dr̄ ad ꝓbationē ꝙ lꝫ ꝓpōnes de ꝯtingēti ad vtrūlibꝫ cōuertant̄ in oppositā q̄litatē. nō tū ꝓpōnes de ꝯtingēti cōi qd̄ se extēdit ad nec̄iūꝫ ꝛ nō nec̄iūꝫ: de quo ē h̄ fmo. ꝛ licꝫ ille ꝓpōnes realr̄ sint de ꝯtingēti ad vtrūlibꝫ: tū p̄ma nō sequitur ad suā vlē: imq̄ꝫtū ē de ꝯtingēti ad vtrūlibꝫ: ſꝫ ī q̄tū ē de ꝯtingēti cōi. ꝛ sub illa rōne nō hꝫ ꝯuerti ī oppositā q̄litatē. ¶ Ad 5ᵐ dr̄. ꝙ lꝫ ad vlē ī p̄dicādo nō seq̄t̄ suū pticlare. sic ad aial nō seq̄t̄ hō. tū ad vlē in distribuendo vel ampliādo sic est nec̄iūꝫ respectu possibilis: hū sequitur suū pticulare. Et hec de p̄mo tractatu dicta sufficiant.

¶ Tractatus secundus de vniuersalibus incipit.

PRedicabile q̄nq̄ꝫ sumit̄ ꝓprie: ꝛ sic solū dicit̄ p̄dicabile qd̄ de pluribus predicat̄. Q̄nq̄ꝫ sumit̄ cōiter: sic dicit̄ predicabile qd̄ de vno solo siue de plib⁹ predicatur. Vñ predicabile ꝓprie sumptū idē est qd̄ vniuersale: sed dr̄nt in hoc ꝙ predicabile diffinit̄ p dici de. ꝛ vlē per esse in. Est enim predicabile qd̄ aptū natū est dici de pluribus. Vniuersale aūt quod aptū natum est esse in pluribus.

¶ Postq̄ꝫ petrus hispanus in p̄mo tractatu determinauit de enūciatiōe siue ꝓpositiōe q̄ cōponit̄ ex terminis incōplexis. Hic cōsequenter incipit determinare de ipsis terminis incōplexis. Ratio ordinis est: qꝛ licet ordine nāe termini p̄cedant enūciationē: tamē via doctrine scia de enūciatione cōuenienter preponit̄ scie de terminis incōplexis. s. de p̄dicabilib⁹ ꝛ p̄dicamētis: eo ꝙ totū est nobis notius suis ptib⁹. ꝛ etiā qꝛ oratio pfecta. s. ꝓpositio q̄ continet nomen ꝛ verbū de qbus agit̄ in p̄mo tractatu quodāmodo presupponit̄ cognita in grāmatica: ꝛ ō procedendo a notiorib⁹ auctor p̄us determiat de enūciatiōe ꝛ cōsequenter de terminis incōplexis: lꝫ ecōuerso ordinent̄ in logica. ꝛ p̄mo determinat de incōplexis q̄ꝫtū ad rōnes vniuersaliū in hoc secūdo tractatu: deīde q̄ꝫtū ad rōnes ordinabiliū in genere fm sub ꝛ supra in tertio tractatu.

Primo sciendū ꝙ licet vlē dicat̄ multipliciter. qꝛ q̄ddā est vniuersale in causando sic deus. Aliud in cognoscendo sicut itellect⁹. Aliud in distribuēdo sicut signū vlē. ꝛ aliud in representādo vt species intelligibilis. tū hic solū est ꝓpositū de vniuersali in p̄dicādo qd̄ est natura cōis que pōt predicari de multis. Et tale vniuersale iteruꝫ capitur dupliciter. vno modo mālr̄ pro tali natura absolute ꝛ nō per cōparationē ad intētionem vlis: ꝛ sic eius cōsideratio pertinet ad metaphisicū. Alio mō considerat̄ formaliter q̄ꝫtuꝫ ad rationē ꝛ intentionem vlis: ꝛ sic cōsiderat̄ a logico: ꝛ sic est ꝓpriū subiectum hui⁹ tractatus. qꝛ p̄ncipaliter cōsiderat̄ in hoc sciētia ꝛ sub eius rōe formali alia hic tradita considerātur: ꝛ in nulla alia scientia consideraꝫ sub propria rōne vlis predicabile aūt est propria passio eius.

Secundo sciendū q tota argumētatio cōponit̄ ex enūciatiōib⁹. Enūciatio aūt ex terminis incōplexis qui sunt ordinabiles in genere fm sub ⁊ supra sicut subm ⁊ pdicatū. que qdē ordinatio fit fm rōnē vl'is vt generis aut speciei nec pōt cognosci illa ordinatio que fit in pdicamētis nisi pus cognoscant̄ rōnes vl'ium: qz ordinare nescit q rōnes ordinabiliū ignorat. iō hec scia de vl'ibus vtilis est ad cognitionē pdicamētorū enūciatiōis ⁊ argumētationis q̄tum ad oēs eius spēs. Ualet etiā ad assignandū diffinitiōes q̄ fiunt ex genere ⁊ dr̄ia vel ex genere ⁊ ppriō: ⁊ ad cognoscendū diuisiōes generis in suas spēs. vel subm in accn̄ta. ⁊ isti sunt fines extrinseci huius scie: sz eius finis itrinsecus ē pfecta cognitio vniuersaliū q̄tū ad rōnē vl'is. Et p h pz cā mālis ⁊ finalis hui⁹ tractatus: formalis ⁊ efficiēs eodē modo sunt assignāde sicut dictum est in pmo tractatu.

Tertio sciendū q hic pmo determinat̄ de vl'i in cōmuni deide in spāli q̄tū ad ptes eius. Et ad cognoscēdū ei⁹ diffinitiōez auctor pmittit diuisionē pdicabilis in cōi qd diuidit̄ in pdicabile ppe sumptū qd predicat̄ de mult̄ vniuoce: ⁊ in pdicabile cōiter sumptū qd pdicat̄ de vno solo vniuoce siue de multis equoce: ⁊ p h facile est dare rōnē hui⁹ diuisionis ⁊ de pdicabili ppe dicto solū ē h ad ppositū: nō aūt de pdicabili cōiter sumpto.

Quarto sciendū q pdicabile ⁊ vl'e ppe sumptus idē sunt fm rē: qz est eadez nā cōis realr̄ q dr̄ vl'is ⁊ pdicabilis: tn̄ differūt rōne: qz dr̄ vl'e q̄tū aptū natū est eē in multis dr̄ eni vl'e q̄si vnū versus in multz. Sz dr̄ pdicabile put aptū natū est pdicari de plurib⁹. ⁊ p h hntur diffōnes vl'is ⁊ pdicabilis. Ul'e eni est qd ē aptū natū esse in multis ⁊ pdicabile est qd est aptū natū pdicari de multis: ⁊ qz eē in multis nāliter pcedit dici de multis nō rō vl'is pcedit rōnē pdicabilis. ⁊ sic ipz vl'e se hz vt subm pdicabile vo vt passio ei⁹: ⁊ p hoc pz qd sit vl'e ⁊ qd pdicabile. ⁊ quō iter se cōueniant ⁊ differant.

Sed contra pdicta pmo arguit̄: pdicabile pprie sumptū ptinet̄ sub pdicabili cōiter sumpto: igit̄ illa mēbra pdicte diuisionis coincidūt ⁊ nō opponūt̄. ¶ Scdo sic oīs passio realr̄ differt a suo subo: pdicabile est passio vl'is: igit̄ differt ab eo fm rē. maior pz qz idē nō pōt demōstrari de seipso cū nō habeat cāz inherentie ad seipm sz passio pōt demōstrari de suo subo: igit̄ differt ab eo fz rē. ¶ Tertio sic. quecūqz sunt eadē realiter habēt eandē diffinitionez: qz diffinitio explicat esse ⁊ essentiā rei. g si vl'e ⁊ pdicabile sint idē fm rē rōnes eoz nō differūt. ¶ Quarto sic. Sol est pdicabile ⁊ tn̄ non predicatur de pluribus nec etiā luna. g diffinitio predicabilis est insufficiens. ¶ Quinto sic: deus est quoddā vl'e cū sit cā vniuersalissima: ⁊ tn̄ nō est aptus natus esse in multis. g male ponit̄ diffinitio vniuersalis.

Ad argumenta. Ad pmuz dr̄. q si cōsiderent̄ pdicabile ppe sumptū ⁊ predicabile cōiter sumptū fm illud qd sunt nō opponuntur sz vnū sub alio continet̄. Sz si cōsiderent̄ q̄tū ad rōnes cōis ⁊ ppri vt sunt mēbra huius diuisionis habēt oppositionē. Et lz pdicabile cōiter sumptū cōuertat̄ cū diuiso q̄tum ad supposita: nō tn̄ q̄tum ad modos sue acceptionis. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. q lz oīs passio extrinseca realiter differat a suo subiecto: nō tamē intrinseca: ⁊ lz idem fm rez ⁊ rōnem simul nō possit de seipso demonstrari. tamē idem fm rem differēs fm rōnē bene pōt demōstrari de seipso quō sunt vniuersale ⁊ predicabile. ¶ Ad tertiū dr̄. q licz ea que sunt eadē realiter habeāt eandez diffinitionē quiditatiuā possunt tamen habere diuersas rōnes descriptiuas fm diuersos modos essendi eiusdē rei: ⁊ sic ē de vniuersali ⁊ pdicabili. ¶ Ad 4ᵐ dr̄. q lz sol non predicetur actu de multis nec sit actu in multis ppter repugnātiaz sue māe que tota actuata est p vnā formā tamen pdicat̄ de multis fm aptitudinē sue forme que de se cōmunicabilis est. ¶ Ad qntū dr̄. q deus est vl'e in causando ⁊ nō in pdicando de quo datur diffinitio.

¶ **Predicabile aūt siue vl'e diuiditur p genus: spēm: differentiā: ppriū: ⁊ accidēs: ⁊ solū de his quinqz hic intendimus.**

¶ Postq̄ auctor diffiniuit vl'e ⁊ pdicabile pprie sumptū hic ɔn̄r ponit diuisionē vl'is seu pdicabilis dicēs q predicabile diuidit̄ in genus. spēm: dr̄iam: ppriuz: ⁊ accn̄s. q̄ diuisio pbat̄ p sufficientiā qz omne pdicabile pdicat̄ in quid vel in quale. si in quid h est dupl'r. vel in qd de pluribus differētibus numero: ⁊ sic est spēs. vel in qd de pluribus differentib⁹ specie. ⁊ sic est genus: si in quale. hoc ē dupl'r. vel in q̄le essentiale: ⁊ sic est dr̄ia. vel accn̄tale ⁊ h est dupl'r. vel in quale ɔuertibile ⁊ sic est ppriū. vel nō cōuertibile: ⁊ sic est accidēs. ⁊ istorum etiā faciliter daretur sufficientia fm qd consideraī in rōne vl'is accipiendo diuersas rōnes ipsoz vniuersalium.

Primo sciendū q vniuersale fm suuz esse diuidit̄. s. in vniuersale in re: ante rem: ⁊ post rem. Et ante rez adhuc dupliciter. s. ante rē natura ⁊ tempore simul: ⁊ ante rem natura tm̄: ⁊ si vniuersale ante rem nā ⁊ tēpore simul est natura cōmunis accepta fm eē: qd habet in intellectu pme cause vel in causis scdis: in quo eē natura ⁊ tēpore pcessit pductionē singulariū. Sz vniuersale ante rem natura tm̄. est eadē natura cōmunis ɔsiderata fm se ⁊ q̄tū ad sua pncipia essentialia sine respectu ad sua singularia que ipsa naturaliter pcedit tanq̄ pncipiū formale ipsoz. licz nō habeat suū eē extra singularia. Sz vniuersale in re est natura ɔmunis accepta fz eē qd habet in suis indiuiduis quibus dat esse ⁊ rationē tanq̄ pncipiū intrinsecū ⁊ essentiale ipsoz. Sz vniuersale post rem est eadem natura cōmunis accepta fm esse qd habet i itellectu nostro: p quē abstrahit̄ a suis singularib⁹: ⁊ illo mō vl'e q̄nqz dr̄ itentio qz mediante ipso itellectus rendit i cogniōez rei ad extra. vn̄ intentio dr̄ ɔcept⁹ rei.

Secundo sciendū q duplex est itentio. s. pma ⁊ scd̄a. pma itētio est ɔcept⁹ pmari⁹ quez hēm⁹ de re. sz scd̄a itētio est scdari⁹ ɔcept⁹ quē itellectus facit de re iā cognita in pma itētiōe: vt cū itellect⁹ ɔcipit nām aīalis fm se ibi est pma intētio: ⁊ significat̄ iste ɔceptus hoc noie pme itentiōis aial. Sz cū itellect⁹ ɔcipit illaz eādē eētiā p respectū ad mlta iferiora in qb⁹ ē ibi ē scd̄a intētio ⁊ significat̄ h noie scde intentiōis. s. vl'e: qz h modo cōcipit ipam tanq̄ vnū versum in multis. ⁊ pcipit vniuersalitatē illi⁹ nāe cōis: qz cognoscit eā p respectum ad multa. ⁊ cū cognoscit illā nāz esse cōez ad multas spēs sibi attribuit gn̄alitatē q̄ significat̄ hoc noie genus. ⁊ sil'r daret̄ exemplū de alijs quatuor pdicabilibus.

Tertio sciendū q in pn̄ti diuisiōe nō diuidit̄ vl'e p re aliq̄ subiecta intētioni vl'is: sz p ipsa cōi intentiōe. ⁊ qz talis intētio cōis nō significat aliquā vnā nām: iō nō pōt hr̄e aliquā vnā diffōnez simpl'r cū vnitas diffinitiōis psupponat vnitatē diffiniti: iō nō dr̄ vniuoce de qnqz pdicabilib⁹: qz nihil est vnū realiter qd sit vniuocū ad qnqz pdicabilia q̄ dicūt res diuersoz generū: ⁊ etiā intentio vl'is nō dicit essentiā rei fm se nec quiditatē ei⁹: sed formal'r iportat respectum supadditū essentie vt visum est. ideo nō pōt predicari in quid de quinqz pdicabilibus. quare nō est gen⁹ ad quinqz predicabilia.

Quarto sciendū q vl'e dr̄ de istis qnqz vl'ibus analogice. i. fm pus ⁊ posteri⁹: cui⁹ rō est. quia vl'e dz eē vnū in multis: sz vnū non pōt eē in multis nisi p

diuisionē ei⁹:ꝫ diuisio ꝓ ꝯuenit gñi qđ diuidit p drīas for
maliter ꝛ qꝛ gen⁹ ꝯstituūt spēz cū drīa ꝛ iō dat sibi diuisibili
tatē.ipsa tñ diuidit solū diuisiōe mālr p sua idiuidua. Et
drīa ē in spē ꝛ ēt p p̄ri9 iō vtrūqꝫ diuiditur p diuisionē spēi ꝛ
p sua ꝫ h3 eē in multis:ꝛ silr accñs cōe qđ diuidit diuisio
ne spēi vel gñis p diuersa idiuidua h3 esse in multis: ꝛ sic
esse in multis pmo ꝯuenit generi.scđo spēi. ꝛ tertio p spēz
ꝯuenit drīe ꝓpo ꝛ accñti iō vl'e p ista qnqꝫ diuidit diuisio
ne analogi in sua analogata ꝛ nō gñis in suas spēs.

Sed contra

pdicta ꝓ arguit. Ens ē pdicabile cū pdicet de multis ꝛ tñ nō cōtinet sub aliquo istorū qnqꝫ vl'iū:g̃ diuisio nulla. ⁋ Scđo sic: vl'e qđ diuidit est aliqđ vl'e: cū sibi ꝯueniat diffō vl'is prius posita: ꝛ tñ non ꝯtinet sub aliq̄ istoꝝ mēbroꝝ diuisionis: igit. ⁋ Tertio sic: pdicabile ꝛ pdicamētū idē sūt:ꝫ decē sunt pdicamēta: igit decē sunt pdicabilia: igit. ⁋ Quarto sic: genus vere pdicat de spē:ergo genus ꝛ spēs non opponūt inter se: igit ista diuisio nō dat ꝑ membra opposita. ⁋ Quinto sic: qualitas est accidēs ꝛ ēt gen⁹ cū sit vnū pdicamētū: igit gen⁹ ꝛ accidēs que sunt mēbra huius diuisionis coincidūt: igit diuisio nō est bona.

Ad argumenta.

Ad pmū dicit ꝙ ens nō pdicat tanq̄ aliqđ vnū de multis: qꝛ nō pdicat vniuoce:iō nō est vl'e nec pdicabile ꝓpe sumptū:ꝫ sit pdicabile cōiter sūptū: qꝛ equiuoce pdicatur de multis ꝛ h solū diuidit pdicabile ꝓpe sūptū. ⁋ Ad scđm dicit ꝙ vl'e qđ hic diuidit nō dicit aliquā vnā cōem nāz que sit in multis:iō nō est aliqđ vl'e: ꝫ ē vna intētio cōis dicta analogice de quīqꝫ pdicabilib⁹: ꝛ diffō vl'is nō ꝯuenit sibi equalr ꝓ oīb⁹ suis suppositis:ꝫ solū sibi ꝯuenit tanq̄ cōi analogo ꝫ prius ꝛ posteri⁹: nec dat ista diffō ꝓ ista itentiōe sm se:ꝫ ꝓ re subiecta intētōi. ⁋ Ad tertiū dr̃ ꝙ lꝫ idē sit realr predicabile ꝛ pdicamētū hoc: tñ est diuersio rōnib⁹ dicit pdicabile inq̄tū pōt pdicari de plurib⁹. ꝛ pdicamētū inq̄tū metit ꝛ colligit oīa pdicabilia eiusdē coordinatiōis sicut est genus gn̄alissimū vel ipsa tota coordinatio dicibiliū eiusdē gn̄is. Aliter eñi distinguunt pdicabilia ꝛ pdicamētū:ꝛ pdicatū. nā pdicabilia distinguunt ꝑ suos modos pdicādi de suis subiicibilib⁹. ꝛ pdicamēta fm diuersos modos pdicādi de pma suba ꝫ qđ pdicant vniuoce ꝛ denoīatiue. ꝛ pdicata fm diuersos modos inherēdi suis subtis. s. eēntialr vel accn̄talr. iō nō oꝫ tot eē pdicabilia quot sūt pdicamēta vel pdicata. ⁋ Ad q̄rtū dr̃. ꝙ si gen⁹ ꝛ spēs ꝯsiderent mālr q̄tū ad id qđ sūt gen⁹ pdicat de spē:ꝛ sic nō opponūt:ꝫ si ꝯsiderent formalr q̄tū ad itētiōes gn̄is ꝛ spēi opponūt: qꝛ gen⁹ dicit respectū ad diuersas spēs: ꝛ spēs ad suū gen⁹: qđ ipsa specificat ꝛ determinat. ⁋ Ad qntū dr̃: ꝙ q̄litas ꝑ respectū ad subaz dicit accidēs: ꝛ ꝑ respectū ad sua iferiora dicit gen⁹: ideo nō ē idē formalr qđ dicit gen⁹ ꝛ accn̄s:ꝫ mālr tm̄: ꝛ fm diuersas formas respectiuas sibi attribuunt ille diuerse itētiones.

Genus dicit tripl'r. Primo mō dicit collectio multoꝝ se habentiū quodāmodo ad inuicez: ꝛ ad vnū principium: vt collectio coꝝ q̄ sūt de eadē parētela descēdētiū ab vno auo. Scđo mō dicit gen⁹ qđ est pricipiū vniuscuiusqꝫ gn̄ationis: vt pater vl' patria siue loc⁹. Tertio mō dicit genus cui supponitur species: ꝛ hoc vltimo mō sumitur hic genus.

⁋ Postq̄ determinatū est de vl'i in cōi tā diffinitiue q̄ diuisiue. Hic ꝯñr in spāli determinat de q̄libet qnqꝫ pdicabiliū: ꝛ qꝛ gen⁹ spēs ꝛ drīa pdicant essentialr: ideo prius de ipsis determinat q̄ de alijs q̄ pdicant accn̄talr: ꝛ prius de genere ꝛ spē q̄ pdicant in qd q̄ꝫ de drīa q̄ pdicat in q̄le. Illō eñi qđ pdicat in qd iportat essentiā rei ꝑ modū sube: ꝛ qđ pdicat in q̄le iportat eēntiaꝫ per modū accn̄tis. s. sub mō q̄litatis: ꝛ qꝛ gen⁹ est in multis spēbus: spēs vō in multis indiuiduis ideo gen⁹ est veri⁹ vl'e q̄ꝫ spēs: q̄re auctor prius determiat de gn̄e q̄ꝫ de spē. pmo ponēs eius acceptiones ad eliciēdū mēbrū de quo est sibi ꝓpositum.

Ubi primo

est sciēdū: ꝙ tres sunt acceptiōes generis. nā pmō accipit gen⁹: vt est collectio multoꝝ q̄dāmō se habētiū ad inuicē: ꝛ ad vnū pncipiū vt ē collectio multoꝝ eiusdē cognatiōis vl' ꝓgeniei: vt tota ꝓgenies romanoꝝ q̄ descēdit a romulo dr̃ vnum gen⁹: ꝛ h mō gen⁹ ē idē qđ ꝓgenies. Scđo⁹ dr̃ gen⁹ qđ est pncipiū alicui⁹ gn̄atiōis. vt pri⁹ pr̃ vel genitor ꝓgenitor dr̃ gen⁹ respectu filioꝝ ꝑ h. s. ꝙ ab eo trāsmittit semē vn̄ illi generant. Silr loc⁹ ē pncipiū gn̄atiōis ꝑ h ꝙ in eo ē vtus gn̄atiua ꝛ ꝯseruatiua locati: rōne cui⁹ hoīes nati ī eodē loco ꝯueniūt i colore vel in cōplexiōe vel in aliquo alio ꝓpter vnitatē virtutis gn̄atiue loci q̄ coadiuuat vtutē gn̄atiuā pr̄is: ꝛ idē locus dicit gen⁹. Tertio mō dr̃ gen⁹ id cui supponit spēs: ꝛ illo mō est genus logicū: ꝛ alij modi sunt modi dicti in ciuilib⁹ a d c⁹ silitudīe gen⁹ logicū sumit.

Secundo

sciēdū ꝙ h spāl'r ē dterīandū d̃ gn̄e logico ꝛ ñ de alijs acceptiōib⁹ gn̄is. Et qꝛ gen⁹ logicū sūptū ē ꝑ silitudinē a gn̄e dcō i ciuilib⁹. iō h enumerāt iste due pr̄ acceptōes ad q̄ꝝ silitudinē dr̃ gen⁹ logicū: vt ꝑ illas acceptōes hēat cognitio d̃ gn̄e logico: ꝛ qꝛ h ñ enūerāt oēs acceptōes gn̄is: ꝫ solū ille ad q̄ꝝ silitudinē dr̃ gen⁹ logicū: iō h nl'la fit mētio d̃ gn̄e scō masculio actiuo passiuo ꝛ neutro: qꝛ ad silitudinē coꝝ nō sumit genus logicū: ꝫ forsan hēat aliquā similitudinē cū ipsis.

Tertio

sciēdū ꝙ gen⁹ logicū h3 aliq̄liter ꝯuenientiā ꝛ drīam cū gn̄e pmo mō dicto: ꝯuenit. n. in hoc: qꝛ sic gen⁹ pmo mō dictū dicit collectionē multoꝝ ad inuicē ita gen⁹ logicū dicit collectōēz multaꝝ spēꝝ q̄ sub eo ꝯtinent. Sed sic differūt: qꝛ talis collectio ē totū integrale respectu collectoꝝ in ipsa: sed gen⁹ logicū ē totū vniuersale respectu spēꝝ ꝛ nō totū integrale.

Quarto

sciendū ꝙ gen⁹ logicū ꝛ gen⁹ secundo mō dictū ꝯueniūt etiā ꝛ differūt. Conueniunt quidē. qꝛ sicut gen⁹ secūdo mō dictū est pncipiū suoꝝ gn̄atoꝝ: sic etiā gen⁹ logicū est pncipiū formale suaꝝ spēꝝ: ꝛ sicut scđo mō dictū transfundit virtutē gn̄atiuā ꝛ semē ꝓpagatiōis ꝑ sua gn̄ata sic ēt gen⁹ logicū m'tiplicat suaꝫ eēntiā ꝑ suas spēs. Sꝫ differūt: qꝛ gen⁹ scđo mō dictum nō est totū ꝑ eēntiā in quolibꝫ gn̄atoꝝ. iō de ipsis nō pdicat noīe ꝛ rōne: ꝫ gen⁹ logicū est totū ꝑ eēntiā in q̄lꝫ spēi ei⁹. iō de ipsis pdicat vniuoce: vt pꝫ ꝙ scđa acceptio gn̄is maiorē h3 ꝯuenientiā cū gn̄e logico q̄ꝫ pma. iō sibi iuxta ponit tāq̄ magis ptinēs ad ꝓpositū q̄ꝫ pma. ꝛ ꝑ h patēt acceptiones generis ꝛ ordo ipsarum.

Sed contra

pdicta pmo arguit sic. Oē gen⁹ est vniuocū igit nō ē equiuocū. igr nō sūt tres acceptiōes generis. ⁋ Scđo sic. gen⁹ semꝑ dicit aliquid vnū: ꝫ collectio multoꝝ eiusdē ꝓgeniei nō ē aliqđ vnū. ergo nō oꝫ dici gen⁹. ⁋ Tertio sic gen⁹ est vnū vl'e. ꝫ pncipiū gn̄atiōis vt pr̄ vel loc⁹ ꝫ est vnū singulare. igit nō oꝫ dici gen⁹. ⁋ Quarto sic. oē qđ ē gen⁹ ē gn̄ans vl' generās: qꝛ gen⁹ dr̃ a gigno gignis: vel de gignorris. sed pr̄a vel loc⁹ nō est generās vel genit⁹. g̃ nō est gen⁹. ⁋ Quinto sic. gen⁹ ꝛ spēs idē sūt qꝛ dicūt eādē eēntiā. ꝫ idē nō ꝑponit sub seipso. igit gen⁹ nō est cui supponit spēs.

Ad argumenta

Ad pmū dr̃. ꝙ gen⁹ logicum captū pro re subiecta intētioni semꝑ est vniuocū: tñ intentio gn̄is in cōi bn̄ dr̃ equiuoce de genere ciuili ꝛ logico. ⁋ Ad scđm dicitur. ꝙ collectio

multoꝝ eiusdē ꝓlis non est aliquid vnuz in numero: tū ē aliquid vnū ꝓpter vnitatē pncipij mālis qd est semē ꝓpagationis multiplicatū in tota ꝓgenie a q̄ existētes in illa ꝓgenie habēt affinitatē iter se ⁊ ad suū pncipiū. ¶ Ad tertiū dicit̄ q̄ lȝ gen⁹ logicū semꝑ sit vle nō tñ gen⁹ dictū in cūctib⁹: sȝ est qñqȝ singulare sicut pr̄ generās aliquā ꝓlez. ¶ Ad q̄rtū dr̄ q̄ lȝ locus nō sit generās pncipale tñ coadiuuat vtutē pncipal' agētis rōne vtutis diffuse in loca a corporib⁹ celestib⁹. ¶ Ad qntū dr̄: q̄ lȝ gen⁹ ⁊ spēs dicant eādē essentiā: nō tñ sub eodē mō essendi: sed sub diuersis: q2 gen⁹ dicat eā sub esse ꝯfuso ⁊ cōi. spēs vo sub esse dterminato p̄ dr̄iā: iō gen⁹ rōe cōitat̄ bñ ponit̄ supra spēz.

¶ Et diffinit̄ sic: Gen⁹ est qd p̄dicat̄ de pluribus differētibus spē in eo qd q̄d est: vt aial p̄dicat̄ de hoīe ⁊ de equo ⁊ leone q̄ dn̄t spē.

¶ Postq̄ȝ auctor posuit tres acceptiones gnīs: hic ꝯñr determinat de tertia. s. de gn̄e logico: de quo solū est h̄ ad ꝓpositū ipsiuȝ p̄ in rōne p̄dicabilis diffiniēs sic. Gen⁹ ē qd p̄dicat̄ de plurib⁹ differētib⁹ spē in eo qd quid. In quo diffinitione subintelligit̄ vle loco gnīs ꝑ hoc relatiuū quod dans itelligere suū antecedēs. s. vle. Deinde ponit̄ p̄dicatur in q̄d ad drīam dr̄īe ꝓprij ⁊ accidētis que p̄dicant̄ in quale. Deinde ponit̄ de plurib⁹ differētib⁹ spē ad drīam spēi q̄ p̄dicat̄ solū de plurib⁹ differētib⁹ numero: ꝑ hoc ēt pōt gen⁹ distingui ab idiuiduo: sed poti⁹ distinguit̄ ab eo per p̄mā partē diffōnis in qua subintelligit̄ vniuersale.

Primo

sciēdū q̄ gen⁹ est nomē scḋe intētionis: ⁊ in sua significatiōe duo reꝑsentat. Primū ē natura cōis plurib⁹ spēb⁹ q̄ dicit̄ res subiecta eius. Secūdū est respect⁹ nāe cōis ad diuersas spēs q dr̄ gnālitas ⁊ cōceptus gnālitatis illi⁹ est intētio gnīs. Primū ē mālr̄ in genere: ⁊ se hȝ vt subā cui nomē gnīs attribuit̄. Secūdū vo est formale: ⁊ se hȝ vt q̄litas a qua nomē gnīs imponit̄. iō genus formalr̄ inq̄tū gen⁹ est dicit talē respectū gnālitatis: ⁊ q2 talis respectus nō est actualr̄ in reb⁹: sȝ solū in itellectu q abstrahit talē nāȝ a plurib⁹ spēb⁹: ⁊ ipsiuȝ postea ad eas cōparat: iō talis intētio hȝ fundamētū in re: ⁊ ꝯplemētuȝ in itellectu. Ex dictis pȝ rō q̄re gen⁹ qñqȝ supponit ꝓ illa nā cōi vt dicēdo gen⁹ p̄dicat̄ in q̄d. qñqȝ vo ꝓ intētione gnālitatis: vt dicēdo gen⁹ est scḋa intētio. in hac autē diffinitione diffinit̄ genus sub intētione cōi ꝓ ipsa re subiecta cui cōuenit p̄dicari in quid.

Secundo

sciendū q̄ p̄dicari dupl'r capit̄. Uno mō gnālr̄ vt ꝯprehēdit p̄dicare vere vel false affirmatiue vel negatiue. Alio mō spālr̄ ꝓ p̄dicatione vera ⁊ affirmatiua: ⁊ hic sumit̄ p̄dicari spāliter ⁊ nō generalr̄: q2 idiuiduū pōt p̄dicari in q̄d negatiue vel false de plurib⁹ differētib⁹ spē: sed hoc nō est p̄dicari simplr̄: sȝ solū s̄m q̄d. Et dicit hoc verbū p̄dicat̄ aptitudinē ⁊ nō actū sicut in alijs diffōnib⁹ vliuȝ. Et ad hoc q̄ aliq̄d p̄diceit̄ requirunt̄ tres ꝯditiōes. Prima q̄ sit forma: iō mā non pōt p̄dicari de toto ꝯposito. Scḋa q̄ sit forma toti⁹: iō forma ptis nō ē p̄dicabilis: vt hec nō ē va: hō ē aial rōnalis. Tertio ē q̄ illa forma dsignet̄ ꝑ modū toti⁹: iō forma designata i abstracto ꝑ modū ptis nō ē p̄dicabilis: vt hec nō ē va sor. ē hūanitas: sȝ ista. sor. ē hō: q2 ibi tenet̄ ꝑ modū totius.

Tertio

sciendū q̄ illud p̄dicat̄ in q̄d qd iportat formā essentialē rei ꝑ modū ꝑ se stātis: ⁊ nō presupponit aliq̄d añ se qd q̄lificet ⁊ determinet: ⁊ q2 gen⁹ iportat eēntiā spēi ꝑ modū ꝑ se stātis ⁊ nō sub mō adiacētis alteri q2 nō p̄supponit aliq̄d añ se: qd determinet sic facit drīa: iō gen⁹ p̄dicat̄ in q̄d. Aliq̄d tñ pōt tripl'r dicere q̄d sit eēntiā rei. Uno⁰ s̄ȝ rē ⁊ modū sil' sic gn̄a ⁊ spēs de gn̄e sube. Alio⁰ s̄ȝ rē tñ sic drīa subal': q̄ dicit q̄d tñ s̄ȝ rē ꝑ modū q̄litatis. Tertio⁰ s̄ȝ modū tm̄: vt gn̄a ⁊ spēs accidētiū.

Quarto

sciēdū q̄ gen⁹ in sua potētia hȝ drīas oppositas ꝑ q̄s diuidit̄: sȝ q̄lībȝ drīa ꝯstituit vnā speciē sub genere. iō gen⁹ sub se cōtinet spēs oppositas et distinctas in q̄bus est essentialr̄. ideo p̄dicat̄ de differētibus specie: ⁊ per hoc pȝ itellectus diffinitionis.

Sed contra

predicta p̄mo arguitur. Omnis diffinitio debet notificare naturā diffiniti: sed in ista ponit̄ illud nomē infinituȝ quod quod nihil potest notificare eo q̄ est infinituȝ ⁊ ignotuȝ igitur diffinitio mala est. ¶ Secūdo sic. omne predicabile dicit formaȝ totius: sed genus nō dicit formā totius spēi: sed se habet per modū partis materialis ad ipsaȝ ⁊ differentiā per modū forme: igit̄ male dicit̄ q̄ genus p̄dicat̄ de specie. ¶ Tertio sic omne qd p̄dicat̄ dicit totū esse illius de quo p̄dicat̄: genus aūt nō dicit totū esse spēi. cū nō dicat eē datuȝ spēi per drīaȝ: igit̄ nō p̄dicat̄ de spē. ¶ Quarto sic ois forma qualificās aliq̄d dicit quale: ⁊ p̄dicat̄ in quale: sed genus dicit formā q̄lificantē aliq̄d: cū ois forma q̄lificet materiā suā. ergo genus p̄dicat̄ in q̄le ⁊ nō in q̄d. ¶ Quinto sic: quecūqȝ ꝯueniūt in aliquo indiuisibili s̄ȝ essentiaȝ sūt idē eēntialr̄ ⁊ in spē: sȝ quecūqȝ ponunt̄ sub genere cōueniūt in vno idiuisibili ꝑ essentiā: q2 gen⁹ ē indiuisibile s̄m eēntiā. igit̄ illa q̄ sunt sub gn̄e ꝯueniūt i spē ⁊ sūt idez eēntialr̄. igit̄ gen⁹ nō p̄dicat̄ de plurib⁹ drn̄tib⁹ spē.

Ad argumenta

Ad p̄mū dr̄. q̄ lȝ hoc ꝓnomē qd de se sit infinitū: tñ in illa diffōne capit̄ finite: ⁊ finitat̄ ꝑ ea q̄ sibi addunt̄ ⁊ ꝑ suuȝ añcedēs: iō pōt notificare diffinitū. ¶ Ad scḋȝ dr̄. q̄ si cōsideret̄ gen⁹ vt cōtractū est ad spēm ꝑ drīam bñ hȝ modū ptis mālis ⁊ spēs modū toti⁹: sȝ si cōsideret̄ in cōi: vt sub se ꝯtiet mltas spēs se hȝ ꝑ modū toti⁹ ⁊ ē totū vle respectu spēi: iō h̄ mō pt de spē p̄dicari. ¶ Ad 3^m^ dr̄. q̄ spēs hȝ duplex eē. s. ꝯfusuȝ qd hȝ in gn̄e in quo ꝯuenit cū alijs spēbus. ⁊ eē distinctuȝ qd hȝ per drīam in q̄ differt ab alijs spēbus ⁊ lȝ gen⁹ nō dicat totū esse distinctū speciei: tñ dicit totū esse confusum eius. ¶ Ad q̄rtū dr̄. q̄ lȝ forma qualificans aliud designata ꝑ modū adiacētis alteri ⁊ qualificantis alterū dicat quale ⁊ p̄diceit̄ in q̄le: tñ forma eēntialis designata ꝑ modū ꝑ se stātis nō dicit q̄le: sȝ solū p̄dicat̄ in q̄d. q2 nō capit̄ sub illo respectu quo q̄lificat aliū: sȝ ab eo abstrahit̄. mō sic ē de gn̄e vt p̄us potuit. ¶ Ad 5^m^ dr̄. q̄ oīa contenta sub genere ꝯueniūt potētialiter i vno idiuisibili s̄m eēntiā: non tñ actualr̄. iō nō opȝ q̄ iter se ꝯueniāt eēntialr̄ ⁊ specifice. iō gen⁹ nō solū p̄dicat̄ de differētib⁹ speciei: sȝ etiā de cōuenientibus.

¶ Ad cognoscendū aūt hoc mēbrū differentibus spē opȝ scire q̄ differens dicit̄ tot modis quot modis dicit̄ idē. Idez aūt dicit̄ tripl'r. s. idez genere: idē spē: idez nūero. Eadez genere sunt q̄cunqȝ sub eodē genere ꝯtinent̄: vt hō. ⁊ asinus sub aīali. Eadē spē sūt q̄cūqȝ sub eadē spē ꝯtinent̄. vt sortes ⁊ plato sub hoīe. Idem nūero dicit̄ q̄druplicit̄. s. idez noīe: idez diffinitione: idē ꝓprio: ⁊ accn̄te. Eadez noīe dn̄r quoꝝ res est vna: noīa vero plura: vt marcus tullius cicero. Eadez diffinitiōe dicunt̄ quoꝝ vnū est diffinitio alterius vt aīal rōnale mortale ⁊ hō. Eadem ꝓprio dicunt̄ quoꝝ vnuȝ est ꝓprium alterius ⁊ cōuertit̄ cum eo vt risibile ⁊ hō. Eadem accn̄te dicunt̄ quoꝝ vnū est accidēs alterius vt sortes ⁊ albedo q̄ est in ipso. Silr̄ dicit̄ drn̄s genere drn̄s spē drn̄s nume-

ro. Dĩa gñe sunt q̃cũq; sub diuersis gñib⁹ ↄti- nent: vt hõ ꝛ arbor: qꝛ hõ cõtinet sub hoc gñe qđ est aĩal: ꝛ arbor sub hoc gñe qđ est plãta. Differẽtia spẽ sunt q̃cũq; sub diuersis spẽbus ↄtinent: vt sor. sub hoĩe: ꝛ hic asinus sub asino in cõi. Differẽtia numero sũt q̃cunq; diuersuȝ numerũ ↄstituũt: vt sortes ꝛ plato.

⁋ Postq̃ȝ auctor posuit diffõnẽ gnĩs. h̃ ↄñter declarat aliquas ptes ei⁹ ꝛ p illã ptẽ differẽtib⁹ spẽ. Et qꝛ p̃uatio cognoscit p suũ habitũ. ꝛ differẽs se hȝ p modũ p̃uatiõis respectu eiusdẽ. iõ ad cognoscẽdũ modos differẽtis auctor notificat modos eiusdeȝ: qꝛ tot modis dr̃ dĩna q̃t modis dr̃ idẽ. Nã quot modis dr̃ vnũ oppositoꝝ: tot modis dr̃ ꝛ reliquũ. Etiã eadẽ forma ẽ cã idẽtitatl̃ iter illa q̃ ↄueniunt: ꝛ cã diuersitatl̃ ab alijs. nã p eãdẽ formã hȝ res idẽtitatẽ ꝛ diuersitatẽ ab alijs. iõ p̃ vidẽdũ ẽ de modis eiusdeȝ.

Pro quo sciẽdũ p̃mo q̃ idẽ dr̃ tripl̃r. idẽ gñe: idẽ spẽ: idẽ numero. pȝ p sufficiẽtiã: qꝛ oĩs idẽtitas ꝛ vnitas sumit a forma: vel igit sumit a forma icõicabili: ꝛ sic ẽ idẽ numero. vel cõicabili: ꝛ hoc ẽ dupl̃r. vel sumit a forma ↄpleta ꝛ determinata. ꝛ sic est idẽ spẽ. vel incõpleta ideterminata ꝛ ↄfusa: ꝛ sic ẽ idẽ gñe: ꝛ iter istos modos eadẽ numero habẽt maiorẽ vnitatẽ q̃ȝ eadẽ gñe vel spẽ: qꝛ habẽt maiorẽ idiuisionẽ: iõ ille est pfectior modus idẽtitatis. h̃ aũt nõ ponit idẽ ƒȝ analogiã: qꝛ illa nõ ẽ idẽtitatis simpl̃r: nec sumit ab aliq̃ forma vna: ꝛ h̃ solũ enumerãt modi idẽtitatl̃ q sumunt ab aliq̃ idẽtitate forme.

Secundo sciendũ: q̃ eadem genere sunt que sub eodẽ genere continent. ꝛ per oppositum differẽtia gñe que sub diuersis gñibus ↄtinent: ꝛ lȝ generalissima q̃nq; dicant dĩa gñe: tñ magis p̃p̃e diuersa gña dicunt q̃ȝ dĩa gñe. differũt enĩ diuersa ꝛ dĩa: qꝛ diuersa sunt q̃ in nullo cõi vniuoco ↄueniũt. dĩa võ q̃ in aliquo cõi ↄueniũt ꝛ in aliquo spãli differũt: qđ nõ ↄueit gñibus gnãlissimis. Sȝ eadẽ spẽ sunt q̃ ↄtinent sub eisdẽ spẽbus. ꝛ dĩa spẽ que sub diuersis spẽbus ↄtinent. Et eadeȝ numero sunt q̃ nõ faciũt diuersuȝ numeꝝ iter se: vt sor. ꝛ hõ. ꝛ ↄuenit talis vnitas a forma q̃ format ꝛ actuat mãȝ: ꝛ realr̃ idẽ sunt vnitas nũeralis ꝛ idiuisio: ƒȝ drñt rõne: qꝛ dr̃ vnitas inq̃ȝtuȝ causat a forma q̃ vnit ptes mãe: ꝛ idiuisio inq̃ȝtuȝ ↄuenit a mã q̃ reddit formã incõicabilẽ. Sed dĩa numero sunt q̃ faciũt diuersuȝ numeꝝ iter se: vt sor. ꝛ pla. ꝛ ↄuenit illa diuersitas originalr̃ ex pte mãe diuise ab agẽte in diuersas ptes sub q̃ȝtitate: ↄpletiue aũt ↄuenit a forma toti⁹ q̃ variat ƒm eẽ in diuersas ptes mãe p̃ua diuise: ꝛ p hoc hr̃ quõ spẽs diuidit diuisione materie: ꝛ quõ idiuidua eiusdẽ speciei formalr̃ differunt.

Tertio sciendũ q̃ idẽ numero q̃drupl̃r dicit. s. idem noĩe: ideȝ diffõne: idẽ p̃prio: idem accñte: qđ pȝ per sufficiẽtiã: qꝛ q̃cũq; sunt eadeȝ numero: vel sunt eadeȝ essentialr̃ vel accñtalr̃. si p̃muȝ est dupl̃r. vel sunt eadem ƒȝ reȝ ꝛ rõneȝ sil̃. ꝛ sic sunt eadeȝ noĩe: vel sunt eadẽ ƒm essentiã tñ. ꝛ differũt rõne. ꝛ sic sunt eadeȝ diffõne: in qbus diffinitio ƒm nãȝ p̃cedit diffinitũ. si sunt eadeȝ accidentalr̃: hoc est dupl̃r: vel sunt vnũ accidentalr̃ accidẽte p̃prio. ꝛ sic sunt eadeȝ p̃prio: vel cõi. ꝛ sic sunt eadeȝ accidente. ꝛ sicut habet sufficiẽtia modoꝝ eiusdẽ: ita põt dari sufficiẽtia modorum differẽtie: ꝛ etiam modorum vnius: quia vnum ꝛ idem realiter idem sunt.

Quarto sciendũ q̃ eadeȝ noĩe dicunt quoꝝ res est vna: noĩa vero plura. ꝛ hoc mõ synonima dicunt eadẽ. Sȝ eadeȝ diffõne drñt: quoꝝ vnũ est diffõ alterius. vel etiã de diffõne. sicut spẽs est vna diffõne cũ idiuiduo: ꝛ omne supius essentiale cũ suo iferiori est idẽ ƒm dem p̃prio sunt quoꝝ vnũ est p̃priũ alterius. ꝛ eadeȝ accidente sunt quoꝝ vnũ est accñs alteri⁹. ꝛ ↄuenit hec vnitas formalr̃ ex parte forme accñtalis que seipsa inheret formalr̃ suo subto. effectiue vero ex parte sui subi. qđ dat accñti esse ꝛ vnitateȝ in gñe cãe efficiẽtis mãlis ꝛ finalis.

Sed contra p̃dicta arguit p̃mo. Celũ ꝛ terra sub eodẽ gñe ↄtinent. s. sub corpore: ꝛ tñ nõ sunt eadẽ gñe: qꝛ corruptibile ꝛ icorruptibile dĩnt plus q̃ȝ gñe: ergo male h̃ diffiniunt eadẽ gñe. ⁋ Scđo sic. hõ ꝛ asin⁹ dĩnt spẽ: ꝛ tñ nõ ↄtinent sub diuersis spẽb⁹. igr̃ male diffiniunt dĩa spẽ. ⁋ Tertio sic. sor. ꝛ plo dĩnt numero: ꝛ tñ nõ faciũt diuersuȝ numeꝝ iter se: ƒȝ tñ faciũt vnũ numeꝝ. s. binariũ. g̃ male diffiniunt dĩa numero. ⁋ Quarto sic. plura noĩa sũt dĩa noĩe g̃ nõ p̃nt eẽ eadẽ noĩe. quoꝝ res est vna. noĩa võ plura. ⁋ Quinto sic. vbi sũt diuerse forme ibi sunt diuersa eẽ. subiectũ ꝛ accñs iportant diuersas formas: igit nõ h̃nt vnũ eẽ nec sũt eadẽ numero.

Ad argumenta Ad p̃mũ dicit q̃ corruptibile ꝛ icorruptibile nunq̃ȝ sũt eadeȝ in gñe physico qđ est mãreo q̃ nõ h̃nt eiusdem rõnis mãm: tñ bene p̃nt eẽ eadẽ gñe logico: de quo solũ est hic ad p̃positũ ⁋ Ad scđm dr̃. q̃ lȝ hõ ꝛ asin⁹ nõ sint sub diuersis spẽb⁹: tñ h̃nt diuersas differẽtias specificas qbus differũt spẽ. iõ p̃nt dici dĩa spẽ: ƒȝ magis p̃p̃e drñr diuerse spẽs. ⁋ Ad tertiũ dr̃. q̃ si capiat numer⁹ p̃p̃e put ẽ multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. sic. sor. ꝛ pla. nõ faciũt diuersuȝ nũeꝝ: ƒȝ si capiat ip̃op̃e p vnitate nũerali vl̃ cõtente ꝛ se extẽdit ad nũerũ ꝛ vnitatẽ sic h̃ capit. sic. sor. ꝛ pla. faciũt diuersuȝ nũerũ. i. diuersas vnitates nũerales siue mãles. ⁋ Ad q̃rtuȝ dr̃. q̃ lȝ diuersa noĩa sint dĩa ex pte vocis siue nois nominãtis p̃nt tñ eẽ eadẽ ex pte rei noĩate: ꝛ p̃pter illã vnitatẽ dicunt eadẽ noĩe. ⁋ Ad q̃ntũ dr̃. q̃ licȝ subiectũ ꝛ accidẽs habeant diuersa eẽ essentie: tñ h̃nt vnũ soluȝ eẽ existẽtie per qđ subm existat per se: accñs võ ex cõsequenti ad existentiã subiecti vel substãtie.

⁋ **Illud aũt dicit p̃dicari in quid qđ couenienter r̃ñdet ad iterrogationẽ factã per qd: vt cũ querit quid est hõ: ↄuenienter r̃ñdet: aĩal. ꝛ ergo aĩal p̃dicat de hoĩe in qd. Aliter aũt diffinitur genus sic. Gen⁹ est cui supponit spẽs.**

⁋ Postq̃ȝ auctor notificauit illud mẽbrũ diffõnis gñe. s. differẽtib⁹ spẽ. Hic ↄñter notificat aliud mẽbrũ. s. p̃dicari in qd dicẽs: q̃ illud dr̃ p̃dicari in qd qđ ↄuenienter r̃ñdetur ad questionẽ factã p qd. Cui⁹ rõ est: qꝛ hoc iterrogatiuuȝ qd q̃rit de suba ꝛ qditate rei: ꝛ qꝛ iterrogationi debȝ esse p̃portionata r̃ñsio. iõ ad illud iterrogatiuũ qd: debȝ r̃ñderi illud qđ dicit eẽntiã ꝛ qditatẽ rei. iõ qđ ↄuenienter r̃ñdet ad questionẽ factã p qd dr̃ p̃dicari in qd.

Primo sciendũ q̃ forma: actus. qditas: eẽntia: ꝛ nã idẽ sunt ƒȝ rẽ. sed differũt rõnib⁹: qꝛ eẽntia rei q̃nq; modis cõsideratr̃. Primo mõ inq̃ȝtum informat mãm vel totũ cõpositũ: ꝛ sic dr̃ forma. Secũdo mõ put actuat potentiã mãe. ꝛ sic est actus. Tertio mõ vt est p̃ncipiũ eẽndi: ꝛ sic dr̃ eẽntia. est. n. eẽntia id quo res hȝ esse. Quarto mõ ↄsideratr̃ inq̃ȝtũ est p̃ncipiũ cognoscẽdi reȝ. ꝛ sic dr̃ qditas q̃si dicẽs qd est res. ꝛ res per formã ei⁹ ab itellectu cognoscit. ꝛ ẽt q̃nq; dicit ratio: qꝛ ẽ id quo rõ vl̃ itellectus cognoscit ipsam reȝ. Quinto mõ cõsideratr̃ inquantũ est p̃ncipiũ opandi: ꝛ sic dicit nã. ꝛ dicit natura a nascor nasceris: qꝛ ab eo nascunt motus ꝛ opationes cõpositi. vel quia est p̃ncipiũ nascẽtis rei: ꝛ p hoc pȝ quid sit quiditas rei: ꝛ quid predicat in qd: qꝛ illud qđ importat quiditatem rei per modum substantie.

Secundo sciẽdũ: q̃ gen⁹ spẽs dĩa: ꝛ diffõ iportant eandẽ essentiã realr̃: sed sub diuersis mo-

dis essendi: q2 gen⁹ importat eã sub cõfuso eẽ determinabili p dr̃ias oppositas formalr̃. Dr̃ia vo ĩportat candẽ essentiã p modũ formãtis ⁊ q̃lificãtis potentiã gñis ⁊ h̃ q2 determinat gen⁹ ad spẽz. Spẽs vo ĩportat illã essentiã p modũ formati ⁊ determinati ĩplicite tñ. Sz diffõ ĩportat eã p modũ cõpleti ⁊ explicite. explicat enĩ ipsã a p̃ma potẽtia vsq3 ad actũ vltimũ p gen⁹ ⁊ dr̃iaz spẽi. ideo diffõ p̃dicat in q̃d de spẽ: tñ nõ vnũ p̃dicabile tm̃: s3 ɔplectĩt plura p̃dicabilia. s. genus ⁊ differẽtiã. alia vo q2 sunt icõplexa dicunt̃ p̃dicabilia: ⁊ q2 a madis essendi sumunt̃ modi p̃dicandi. ⁊ non ab essentia s̃m se: ideo genus ⁊ spẽs que ĩportant essentiã sub mõ subsĩstẽtie p̃dicant̃ in quid: nõ aũt differẽtia que ĩportat eam sub mõ qualitatis.

Tertio sciendũ q gen⁹ dupl'r ɔsiderat̃. Uno⁹ sub ratiane p̃dicabilis: ⁊ sic de ipsa data est diffõ p̃us posita. Alio⁹ sub rõne gñis inq̃tũ h3 respectũ ad plures spẽs ⁊ sic de ipso dat̃ hec diffõ. Gen⁹ est cui supponit̃ spẽs. cui⁹ rõ ẽ: q2 in ordine p̃dicabiliũ cõius d3 poni supra min⁹ cõe cũ possit de ipso p̃dicari vl'r ⁊ nõ ecõuerso: s3 gen⁹ est cõi⁹ q̃3 sit spẽs: q2 ad hoc q sit gen⁹ reqı̃t̃ q possit eẽ i pluribus spẽb⁹. ⁊ q sub eo sint plures spẽs aptitudie: ⁊ q2 in ppetuis sic sũt vl'a nõ differũt eẽ ⁊ posse s3 tp̃s. iõ cũ genus sit in potẽtia ad plures spẽs ẽt h3 plures in actu: ⁊ l3 gen⁹ s̃m totã suã eẽntiã possit saluari in vnica spẽ: nõ tñ s3 totã eius potẽtiã: q2 potestate ɔtinet oẽs spẽs sub se: ideo semper manet cõius: ⁊ spẽs cõueniẽter ponitur sub eo.

Quarto sciendũ: q sub gñe aliq̃d dupliciter ponit̃. Uno⁹ lateral'r: vt dr̃ia q̃ a latere ɔbit ptez ptãtis gñis: ⁊ a latere ɔcurrit ad ɔstõnez spẽi tanq̃ determinãs eẽtiã gñis ad spẽm. Alio⁹ directe: vt id qd ĩportat essentiã gñis p modũ determinate sube: ⁊ sic spẽs supponit̃ generi etiã imediate ⁊ formal'r: q2 p dr̃iaz gen⁹ determinat̃ ad spẽz. Indiuidua vo ponunt̃ sub gñe mediante spẽ ⁊ hoc mãl'r: q2 spẽs diuidit̃ per indiuidua solũ diuisione mãli ⁊ nõ formali. ideo cõuenienter dicit̃ q genus est cui imediate directe ⁊ formaliter supponit̃ spẽs: ⁊ nõ differẽtia: vel indiuiduũ ppter causas iam dictas.

Sed contra p̃dicta p arg. Si q̃rat̃ q̃d ẽ orõ: cõuenienter rñdet̃ bñ q ẽ vox. ⁊ tñ vox nõ p̃dicat̃ de orõne i q̃d: cũ orõ nõ hẽat q̃ditatẽ eo q est ens rõnis: igit̃ male diffinit̃ p̃dicari in q̃d. ¶ Scd̃o si q̃rat̃ q̃d est chymera bñ rñdet̃ q ẽ q̃d imaginabile ɔpositũ ex impossibilib⁹ cõponi: ⁊ tñ hac nõ p̃dicat̃ in q̃d de chymera: cũ ipsa nõ hẽat q̃ditatẽ. ¶ Tertio sic: vni⁹ diffinibil' vnica est diffõ: cũ vni⁹ rei sit vnicũ eẽ: ⁊ diffõ sit orõ explicãs eẽ rei. g̃ male ponit̃ hec scd̃a diffõ gñis. ¶ Quarto sic potẽtia ponit̃ sub actu ⁊ nã ecõuersa: s3 gen⁹ est potentia respectu speciei: igit̃ ponit̃ sub spẽ: ⁊ sibi nõ supponit̃ spẽs. ¶ Quinto sic: pus nõ d3 diffiniri p posterius: sed spẽs est posterior gñe: igit̃ genus male diffinit̃ per speciẽ.

Ad argumenta. Ad p̃mũ dr̃: q l3 orõ nõ hẽat q̃ditatẽ s3 rẽ ⁊ simpl'r: tñ h3 q̃ditatẽ s3 modũ eo mõ q̃ h3 eẽ: cũ q̃ditas nõ sit aliud q̃3 rei entitas: vt notificatiua ipsi⁹. iõ vox de orõne in q̃d p̃dicatur eo mõ quo respõdet̃ ad iterrogationez eius factã per quid. ¶ Ad scd̃z dr̃: q si de chymera q̃rat̃ q̃d rei nõ valet diffõ. sed si q̃rat̃ q̃d nois bñ dat̃ illa diffõ: ⁊ põt p̃dicari in quid de chymera. vel etiã s̃m modũ p̃dicat̃ in q̃d de ipsa ostẽdendo entitatez eius put est ens rõnis. ¶ Ad tertiũ dicit̃. q l3 vni⁹ rei sit vnicũ esse eẽntie ⁊ vnica diffõ q̃ditatiua tñ possunt esse plures modi essendi: vel plura eẽ accidentalia que explicant̃ p diffõne descriptiuã. iõ vni⁹ rei s̃m plures modos essendi pñt esse plures diffões descriptiue: ⁊ sic est de gñe in istis diffõnibus. ¶ Ad q̃rtũ dr̃: q duplex est potẽtia. quedã est potẽtia subiectiua q̃ est potẽtia materie vel subiecti: per quã põt suscipe formã. Alia ẽ potẽtia formalis: que est aptitudo forme ad apte determinari p diuersas formas: ⁊ l3 potẽtia subiectiua ponat̃ sub actu nõ tñ potentia formalis: s3 ponit̃ supra actũ: ⁊ h̃ modo gen⁹ est potẽtia respectu spẽi. ¶ Ad q̃ntũ dr̃: q si spẽs capiat̃ p re subiecta itẽtiani. sic est posterior gñe: s3 si capiat̃ p intẽtiõe ɔcreta rei. adhuc dupl'r ɔsiderat̃. Una⁹ vt h3 dependẽtiã ad suũ gen⁹ qd terminat ipsaz: ⁊ sic adhuc est posterior. Alio⁹ vt ipsa termiat respectũ ⁊ depẽdẽtiã itẽtiãis gñis: ⁊ sic ẽ p̃or gñe: cũ terminãs p̃cedat terminatũ ⁊ salũ hoc mã capit̃ in diffõne gñis postremo posita.

¶ Et diuidit̃ in gen⁹ generalissimũ ⁊ gen⁹ subalternũ. Genus generalissimũ est supra qd nõ est aliud genus supueniens. Uel gen⁹ gñalissimũ est qd cũ sit gen⁹ nõ põt esse species. Et diuidit̃ in decez p̃dicamenta q̃ sũt suba: q̃ntitas q̃litas: relatio: actio: passio: q̃ñ: situs: vbi: habitus. Hec autẽ p̃dicamenta dicunt̃ gñalissima: q2 nullũ genus habent supra se. l3 eni ens dicatur de istis decem: hoc tñ non est vniuoce: sed equoce siue multipl'r: ⁊ iõ nõ ẽ gen⁹ eo2. De his aũt decẽ nihil mõ dicem⁹: sed in p̃dicamẽtis determinabit̃ de ipsis. Genus subalternũ est: qd cũ sit gen⁹ põt esse spẽs: vt aial est gen⁹ hois ⁊ equi: ⁊ est spẽs corporis animati.

¶ Posiq̃3 auctor determiauit de gñe diffinitiue ponẽdo duas diffõnes ei⁹. Hic ɔñr determiat de ipsis diuisiue: dicẽs q gen⁹ diuidit̃ i gen⁹ gñalissimũ ⁊ gen⁹ subalternũ. Cui⁹ rõ ẽ: q2 oẽ gen⁹ ordinat̃ i ordĩe p̃dicamẽtali: vel q̃ ẽ p̃m̃ sui ordis sic q nõ ponit̃ sub alio: ⁊ sic ẽ gen⁹ gñalissimũ: vl' subordiat̃ alteri: ⁊ sic ẽ gen⁹ subalternũ: ⁊ istarũ mẽbro2 gñalissimũ dr̃ pfecti⁹ gen⁹ q̃3 subalternũ. Rõ ẽ: q2 rõ gñis a gñalitate sumit̃ ⁊ cõitate sui ãbit⁹. s3 gen⁹ gñalissimũ h3 maiorẽ gñalitatẽ ⁊ cõitatẽ q̃3 subalternum: q2 pl'a sub se cõtinet. iõ pfecti⁹ dr̃ gen⁹: q̃re sequit̃ q diuisio predicta est diuisio analogi in sua analogata.

Primo sciendũ q gen⁹ gñalissimũ est qd cũ sit genus nõ põt eẽ spẽs: cui⁹ rõ ẽ: q2 gen⁹ gñalissimũ h3 q sit gen⁹ ⁊ q sit gñalissimũ. p̃mũ h3 p respectũ ad suas spẽs q̃rũ dicit̃ gen⁹. ⁊ scd̃z h3 per negationẽ prioris generis qd sit gñalius ipso: ⁊ v̄truq3 explicat̃ in diffinitiõe p̃dicta. p̃mũ cũ dicit̃ qd cũ sit genus. scd̃m per hoc q dicit̃ nõ põt esse spẽs: q2 si nõ possit eẽ spẽs nõ h3 aliqd gen⁹ cõius ipso. ideo aliter sic põt diffiniri. Gen⁹ gñalissimũ est supra qd nõ est aliqd supraueniẽs genus.

Secundo sciẽdũ q gñalissimũ dupl'r expõit̃. s. affirmatiue ⁊ negatiue. negatiue sic. Gñalissimũ ẽ gñale ⁊ nihil ẽ eo gñali⁹: ⁊ affirmatiue sic. Gñalissimũ ẽ qd ẽ gñale: ⁊ oi alio ẽ gñali⁹. qd pt dupl'r itelligi vl' qd oi alio gñali⁹ sit simpl'r. vl' oi alio d suo ordie. vñ si exponat̃ gñalissimũ affirmatiue: ⁊ itelligat̃ q sit oi alio gñali⁹ simpl'r sic suba nõ eẽt gñalissimũ: ipsa. n. nõ eẽt oi alio gñalior. s. q̃titate: ⁊ tũc q̃titas ñ eẽt gen⁹ gñalissimũ: ⁊ sic oporteret tñ vnũ eẽ gen⁹ gñalissimũ. Sz si exponat̃ gñalissimũ negatiue vl' affirmatiue cũ istã restrictiane qd sit oi alio de suo ordie gñali⁹: suba bñ est gen⁹ gñalissimũ: ⁊ silr̃ alia p̃dicamẽta: ⁊ h̃ mõ capit̃ hic generalissimũ.

Tertio sciendũ q gen⁹ gñalissimũ diuidit̃ p decez p̃dicamẽta q̃ sunt substãtia quãntitas: ad aliquid: qualitas: actio: passio: situs: habit⁹. vbi: q̃ñ: ⁊ dicunt̃ ista gña gñalissima: q2 nõ hñt aliqd gen⁹ supra se: q2 licet gen⁹ generalissimũ diuidat̃ p ista decem: tñ nõ est genus ipso2: s3 solũ est itẽtio cõis q̃ de ipsis p̃dicat̃ accñtaliter.

etiā lz ens dicaꝛ de oīb⁹ illis: tñ nō est gen⁹ ipsoꝝ: qꝛ nō pdicaꝛ de ipsis vniuoce. nā qd̄ pdicaꝛ vniuoce pdicaꝛ fz vnū nomē ꝛ vnā rōnē eq̄lr ꝑticipatā a multis: sz rō entis q̄ ē hr̄e eēntiā vel hr̄e actū eēndi nō eq̄lr ꝑticipaꝛ a decez pdicamētis: qꝛ act⁹ eēndi ꝑ ꝯuenit subē: ꝛ ꝑ subām solū cōuenit alijs. s. accn̄tib⁹: ꝛ nō ꝯuenit ipsis ꝑ se. Silr hr̄e eēntiā verius ꝯuenit subē q̄z alijs. Itē oē gen⁹ diuidiꝛ ꝑ differētias formales q̄ sunt extra rōnē gn̄is: sed ens nō diuiditur in decē pdicamēta ꝑ dr̄ias formales q̄ sīt ex̄ rōnē vel naturā entis: qꝛ tūc essent nō entia mō nō ens nullā ꝯstituit spēm sub ente. iō ens nō hz dr̄ias formales: nec est genus ad decē pdicamēta: sed est cōmune analoguz.

Quarto sciēdū ꝙ gen⁹ subalternū dr̄ ꝙ cū sit gen⁹ bn̄ pōt eē spēs. Cui⁹ rō ē: qꝛ subalternū mediat positiōe vel rōne ordis iter gn̄alissimū ꝛ spālissimū. rōne cui⁹ hz duplicē respectū. ꝑmū hz respectu gn̄alissimi qd̄ ē sibi supi⁹. ꝛ ab illo dr̄ spēs. scd̄z hz respectu suoꝝ inferioꝝ a q̄ dr̄ gen⁹: ꝛ sic bn̄ dr̄ ꝙ cū sit gen⁹ pōt eē spēs. ꝛ dr̄ subalternū q̄si alternatīz sub ꝛ supra positū. s. positiōe formali: ꝛ nō dr̄ subalternū qꝛ ē sub altero natū: qꝛ tūc spēs spālissima diceret subalterna: ꝛ ꝑ h̄ pz de diuisione gn̄is ꝛ de diffōnib⁹ mēbroꝝ ei⁹. ꝛ de diuisiōe gn̄is gn̄alissimi.

Sed contra pdicta ꝑ arguiꝛ. Ois diuisio gn̄is fit ꝑ dr̄ias ꝛ in spēs ei⁹: sz ista diuisio generis nō fit in spēs eius: cū gn̄alissimū nō possit esse spēs. igiꝛ illa diuisio nō ē sufficiēs. ⁋ Scd̄o sic: qd̄ pōt hr̄e esse determinatū ꝑ dr̄iaz pōt eē spēs: sz gen⁹ gn̄alissimū est hm̄: ꝛ suba habz esse determinatū ꝑ rōnale ad hoīem. ḡ gn̄alissimū pōt eē spēs. ⁋ Tertio sic: qd̄ dicir ꝑ supabūdātiā vni soli ꝯuenit: sz gn̄alissimū ꝑ supabūdātiā dr̄: igiꝛ vni soli ꝯuenit. igiꝛ nō sunt decē pdicamenta. ⁋ Quarto sic: oē qd̄ pdicaꝛ in qd ꝛ est cōi⁹ alio est genus: sed ens pdicaꝛ in quid de quolibet pdicamētoꝝ: ꝛ est cōi⁹ quolibet: qꝛ si q̄raꝛ qd est suba. ꝯuenienter rn̄deꝛ ꝙ est ens: ergo ens ē genus ad decē pdicamēta. ⁋ Quinto sic: opposita nunq̄z simul pn̄t esse in eodē. genus ꝛ spēs opponunꝛ fz itētionez: ergo gen⁹ subalternū nō est genus simul ꝛ species.

Ad argumēta Ad ꝑ^m dr̄: ꝙ dupl'r dr̄ diuisio generis. Uno⁹ rōne modi diuisionis: qꝛ fit fz formā diuisiōis gn̄is ꝑ dr̄ias oppositas. Alio⁹ dr̄ diuisio gn̄is rōne diuisi. eo ꝙ ibi diuidiꝛ gen⁹ vel intētio gn̄is: ꝛ lz diuisio gn̄is ꝑmō dicta semꝑ fiat in diuersas spēs. nō tñ diuisio generis scd̄o mō dicta ꝛ illa nō est ꝑpe diuisio generis: sed cōis analogi. ꝛ hoc mō est ista diuisio: qꝛ hic nō diuidiꝛ gen⁹ ꝑ aliqua speciali re subiecta intentionis: sz ꝑ ītentione cōi gn̄is cōcreta rei q̄ nō hz dr̄ias formales. ⁋ Ad scd̄m dr̄: ꝙ si gn̄alissimū cōsidereꝛ q̄ntū ad essentiā ei⁹ bn̄ pōt hr̄e determinatū eē ꝑ dr̄iaz: sz si ꝯsidereꝛ fm̄ suū modū essendi quo dr̄ cōssimū sui ordinis. sic nō pōt hr̄e esse determinatū ꝑ dr̄iaz. ꝛ qꝛ gen⁹ gn̄alissimū vtrūq̄z iportat. s. essentiā: ꝛ talē modū essendi. iō vt gn̄alissimū est nō pōt eē tale determiatū. ⁋ Ad tertiū dr̄ ꝙ lz illud qd̄ ꝑ supabūdātiaz dr̄ vni soli ꝯueniat in vno ordine: tñ pōt ꝯuenire diuersis ī diuersis ordinib⁹: ꝛ sic est de decem pdicamētis: quoꝝ quodlibet in suo ordine diciꝛ generalissimū. ⁋ Ad q̄rtuz diciꝛ ꝙ ens dupl'r capiꝛ. Uno⁹ ꝑncipaliter: vt tātū valet sicut exn̄s vel habēs actū essendi: ꝛ sic nō pdicaꝛ in qd de aliq̄ pdicamēto: sz ipsis accidental'r vel ꝯtingēter ꝯuenit. Alio⁹ noial'r: vt tantū valet sicut hn̄s eēntiā: ꝛ sic bn̄ pdicaꝛ in qd de pdicamētis: sed nō est cōmūs aliquo illoꝝ cōitate nāe vel rei que diuidaꝛ in illa decē: sz ē solū cōmūs cōitate vocis: iō non dr̄ vniuoce de ipsis. ⁋ Ad q̄ntū dr̄ ꝙ si genus ꝛ spēs cōpareꝛ fz idē sic opponunꝛ fz suas intentiones: sed respectu diuersoꝝ nō opponunꝛ: ꝛ hac mō cōueniunt subalterno.

⁋ Capitulum de specie.

Species est qd̄ pdicaꝛ de plurib⁹ differentib⁹ numero in eo qd̄ qd est. In hac aūt diffōne hoc verbū pdicaꝛ. dicit aptitudinē ꝛ nō actū. Silr ī alijs: vt hō pdicaꝛ de sorte ꝛ platone: ꝛ de alijs pticularib⁹ hoībus q̄ sunt plura: ꝛ dr̄ia numero: vt prius patuit. Et predicatur de his in qd: qꝛ cū q̄ritur quid est sortes: cōuenienter respondetur homo.

⁋ Postq̄z determiatū est de gn̄e qd̄ est ꝑncipiuz spēi. Hic ꝯiter auctor determinat de specie q̄ capit rōnez ꝛ naturā vniuersalē ab vno gn̄e. ipsam ꝑmo sic diffiniens. Spēs ē qd̄ pdicaꝛ de plurib⁹ differentib⁹ numero in eo qd̄ quid. In qua diffinitione ꝑ illā particulā qd̄ pdicaꝛ de plurib⁹ habeꝛ: ꝙ spēs est vnū pdicabile ꝑ qd̄ itelligiꝛ gen⁹ diffiniti. deinde poniꝛ differentib⁹ numero ad dr̄iam gn̄is: qd̄ pdicaꝛ de differētib⁹ specie: ꝛ poniꝛ in qd ad dr̄iaz differentie ꝑpꝛij ꝛ accidētis q̄ pdicanꝛ in q̄le: ꝛ cōuenit hec diffinitio spēi specialissime tn̄: ꝛ nō subalterne. Ratio est: qꝛ h̄ diffiniꝛ spēs ī rōne pdicabilis. In cui⁹ signū poniꝛ h̄ resatiui qd̄ referens pdicabile vel vl'e. sed spēs specialissima solum est pdicabile ab alijs distinctū ꝛ non subalterna. sed illa ꝯtineꝛ sub predicabili generis.

Primo sciendū ꝙ spēs dupl'r accipiꝛ. Uno⁹ ꝑpe vt est vniuscuiusq̄z forma .i. pulchritudo vl' formositas corpis q̄ ꝯsistit in dbita q̄titate ꝛ debita mēsuratiōe mēbroꝝ corpis cū viuacitate coloris: ꝛ h̄ mō dr̄ spēs in cuilib⁹. Scd̄o mō capiꝛ spēs trāsumptiue pro forma cōicabili q̄ poniꝛ sub assignato gn̄e: ꝛ illo modo dr̄ spēs logica. vn̄ nomē spēi ꝑ reptū ē in cuilib⁹: ꝛ ꝑ sīlitudinē trāslatū ē ad spēm logicaz: qꝛ sic spēs q̄ ē pulchritudo actuat ipm corp⁹ remouēdo ei⁹ turpitudinē: sic spēs logica actuat ꝛ dteriat ipz gen⁹ ꝛ remouet ei⁹ turpitudinē. s. potētialitatē ꝛ ideterminatōez. ab h̄. n. qd̄ ē specificare dr̄ spēs. ꝛ de spē scd̄o modo dicta est hic ad ꝑpositum.

Secundo sciēdū ꝙ nā spēi vt pnta nā hoīs tripl'r cōsideraꝛ. Uno⁹ fz se ꝛ absolute ꝛ sic nō dr̄ vl'is nec pticlar'r: qꝛ nō capiꝛ sub aliq̄ scd̄a itētōe. Alio⁹ capiꝛ sub respcū ad sua īdiuidua ꝛ ab illo dr̄ vl'is. Tertio ꝑ respectū ad suū gen⁹. ꝛ ab illo accipiꝛ itētio spēi: ꝛ fz illū respectū hz specificare gen⁹. h̄ āt nō diffiniꝛ spēs ꝑ illa nā cōi absolute. sz ꝑ illa nā vt subſtat itētiōi pdicabil'r ꝛ spēi. ꝛ qꝛ nō diffiniꝛ h̄ i rōe pdicabil' tn̄: qꝛ tē ꝑ istā diffōnē nō differt ab alijs pdicabilib⁹: sz diffiniꝛ i rōe pdicabilis dteriati ꝛ ꝯcti ad spālē modū pdicādi ꝛ ꝑ itētōez spēi. vn̄ spēs ī suo noīe icludit pdictā nāz cōez mal'r: ꝛ formal'r icludit itētiōez spēi cū itētione vl'is: iō diffiniꝛ pro illa re subiecta inq̄tū subſtat intentiōi vl'is ꝛ speciei.

Tertio sciēdū ꝙ dn̄ in aliq̄ diffōne poniꝛ vbū qd̄ hz significare actū dz capi vt dic aptitudinem. Cui⁹ rō ē. qꝛ diffō sp ē de aliq̄ vl'i ꝛ nō de singularib⁹ eo ꝙ singulariū nō ē dimfatio: ꝛ ꝑ ꝯn̄s neq̄z diffō. qꝛ diffō ē me dn̄ dmfatiōis: sz aptitudo se tz ex pte vl'ium: act⁹ aūt ex pte singulariū cū act⁹ ꝛ opatōes sint singulariū ꝛ suppositoꝝ iō dū vbū significās actū ponit ī diffōne dz capi vt dic aptitudinē tn̄: iō in p̄nti diffōne hoc vbū pdicaꝛ dicit aptitudinē ad pdicādū ꝛ non actum.

Quarto sciendū ꝙ gen⁹ ꝛ spēs diuersimode multiplicanꝛ ꝛ diuidunꝛ. gen⁹. n. diuidiꝛ diuisione formali. s. ꝑ dr̄ias formales formal'r ꝯtrahēte eēntiā gn̄is ad diuersas spēs rōne cui⁹ gen⁹ pdicaꝛ de differētibus spē: sz spēs diuidiꝛ solū diuisione mali ꝑ h̄ ꝙ ipsa accipiꝛ in mā diuisa ꝑ diuersas ptes in q̄s ipsa multiplicaꝛ fm̄ eē: ꝛ qꝛ tal' diuisio materialis causat diuersa idiuidua

differentia numero. ideo species p̄dicat̄ de differentibus numero ⁊ q̄ꝛ ipsa dicit totā essentiā cōpleta illoꝝ indiuiduoꝝ per modū subē. ideo p̄dicatur de ipsis in quid: ⁊ per hoc patet intellectus diffinitionis speciei.

Contra predicta p̄mo arguit̄. nullū ens cōpletū hꝫ eē in pluribꝰ: cū ens i alio sit īꝑfectū: ⁊ nō ꝑ se exñs: ſꝫ spēs est ens cōpletū ⁊ ꝑfectū sicut genꝰ est imperfectū. g̃ spēs nō hꝫ ee in pluribꝰ. nec p̄dicat̄ de multis. ¶ Scd̄o sic: oē p̄dicabile dicit totū eē suū subiectibus: spēs nō dicit totū eē īdiuiduoꝝ: q̄ꝛ īdiuiduū vltra spēm addit mām signatā accidētibꝰ quā spēs nō includit. g̃ spēs nō p̄dicat̄ de indiuiduis differētibus numero. ¶ Tertio sic: īdiuiduū nō hꝫ q̄ditatē nec diffōnē. g̃ spēs nō dicit q̄ditatē indiuiduoꝝ: ⁊ ꝑ ɔ̄ñs nō p̄dicatur in quid de differētibus numero. ¶ Quarto sic: genus p̄dicat̄ in q̄d de differētibꝰ numero. vt aīal de sorte ⁊ brunello. ergo ista diffō ɔuenit generi nec valet dicere q̄ genus p̄dicat̄ de differētibꝰ numero solū mediate. q̄ꝛ p̄dicatur īmediate de differētibus: q̄ꝛ diuerse spēs in gn̄e sibe differūt numero igit̄ genus īmediate p̄dicat̄ de differentibꝰ numero ¶ Quinto sic. mā p̄dicat̄ in q̄d de hac mā ⁊ illa q̄ differūt numero: ⁊ tñ nō est spēs: cū nō sit forma totius. ergo ista diffinitio cōuenit alijs a diffinito.

Ad argumenta ad p̄mū dicit̄ q̄ lꝫ spēs sit ens cōpletū pfectiōe eēntiali ⁊ formali: nō tñ est ꝑfectū ꝑfectiōe suppositi: nō est ꝑ se subsistēs ſꝫ bñ pōt eē in multis: sicut supius in suo supiori: lꝫ nō sit in alio. vt accñs in suo subiō: qḋ ē simplr̄ imperfectū. ¶ Ad scd̄ꝫ dr̄: q̄ lꝫ spēs nō dicat totū eē mãle ⁊ ꝑpriū indiuidui: q̄ꝛ īdiuiduū vltra spēꝫ addit mām. vel fm̄ aliquos significationē mãe. tñ ipsa dicit totū eē specificū suoꝝ indiuiduoꝝ: qḋ sufficit ad p̄dicādū de ipsis. ¶ Ad tertiū dicit̄: q̄ indiuiduū dupl'r cōsiderat̄. Uno mō vt ē res particularis terminās fluxū nãe cōis: ⁊ isto mō bñ hꝫ eēntiā ⁊ q̄ditatē. Alio mō ɔ̄siderat̄ sub rōne discreti: vt includit accidētia īdiuiduātia: ⁊ hoc mō nō hꝫ eēntiā nisi per suas partes: q̄ꝛ īcludit eēntias de diuersis p̄dicamētis. nec isto mō spēs p̄dicat̄ in q̄d de īdiuiduis: sed p̄ mō. ¶ Ad q̄rtū dicit̄ q̄ lꝫ genꝰ mediate p̄dicet̄ in q̄d de differētibꝰ numero: nō tñ īmediate sicut intelligit̄ de spē: ⁊ lꝫ diuerse spēs sube ꝑ se ⁊ p̄ differāt numero. s. numerositate essentie: nō tñ nūerositate suppositi: de q̄ solū h̄ itelligit̄. ¶ Ad q̄ntū dr̄ q̄ lꝫ mā p̄dicet̄ in q̄d de differētibꝰ numero fꝫ modū nō tñ fm̄ rē: q̄ꝛ ipsa nō ē forma dicēs eē huius mãe vł illiꝰ nisi fm̄ modū tñ: ⁊ illo mō pōt dici spēs logica fm̄ modū eo mō quo p̄dicat̄ in q̄d de differētibꝰ numero.

¶ Diffinit̄ etiā sic. Spēs ē q̄ ponit̄ sub assignato genere: ⁊ de qua genꝰ in eo q̄ q̄d sit p̄dicat̄ ⁊ diuidit̄ in spēꝫ spālissimā ⁊ spēꝫ subalternā. Spēs spālissima est q̄ cū sit spēs nō pōt eē genus: vt hō equus vel ɔ̄silia. vel sic: Species spālissima est sub qua nō est alia inferior spēs. Spēs subalterna est que cū sit spēs pōt eē genus: vt aīal. vñ quecūqꝫ sunt iter genꝰ g̃nalissimuꝫ ⁊ spēꝫ spālissimā p̄nt eē genera ⁊ spēs ad aliud q̄dēꝫ ⁊ ad aliud sumpta. Sūt eni genera respectu īferioꝝ: spēs vero respectu supioꝝ: sicut patebit in arbore porphiriana.

¶ Postq̄ꝫ auctor posuit diuisionē spēi ī rōne p̄dicabilis: ⁊ ꝑ respectū ad sua īferiora fm̄ quē dr̄ vl'is h̄ ɔ̄ñter diffinit ipsaꝫ sub rōne spēi: ⁊ ꝑ respectū ad sua supiora fm̄ quē dr̄ spēs dicēs q̄ ipsa alr̄ sic diffinit̄. Spēs ē q̄ ponit̄ sub assignato gn̄e. ⁊ de q̄ genꝰ in eo qḋ q̄d p̄dicat̄: ⁊ dꝫ intelligi q̄ ponit̄ directe sub gn̄e: ⁊ nō lateral'r sic dr̄ia. ⁊ ēt ponit̄ īmediate ⁊ nō mediate sic̄ īdiuiduū: ⁊ ɔuenit ista diffinitio tā spēi spālissime q̄ꝫ subalterne: q̄libet eni illarū ponit̄ sub assignato gn̄e. ideo ipsa est cōior p̄cedēte.

Primo sciedū q̄ spēs sub gn̄e pōit̄ positiōe formali ⁊ ordine. vel pōne porticipatiōis. Cuiꝰ rō ē q̄ꝛ spēs ponit̄ sub gn̄e. eo q̄ e minꝰ cōis ⁊ magi d'terminata q̄ꝫ genꝰ: ſꝫ q̄ sit magis determinata hꝫ a dr̄ia formali q̄ ɔ̄bit formal'r ⁊ determiat genꝰ ad spēꝫ: iō spēs ponit̄ sub genere positiōe formali: ⁊ ēt ordīe p̄ticipatiōis. q̄ꝛ p̄ticipore ē rōnē p̄ticipati ī se cape seu suscipe. Spēs aūt ī se suscipit gn̄is rōnē q̄ si eiꝰ diffōnēꝫ. vñ pꝫ q̄ spēs alr̄ ponit̄ sub gn̄e q̄ꝫ īdiuiduū: q̄ꝛ īdiuiduū ponit̄ mediāte spē sub gn̄e: ⁊ sub spē ponit̄ positiōe mãli tñ. īdiuiduū. n. ɔ̄bit formā gn̄is: vł spēi ꝑ mãꝫ solū q̄ ē p̄nꝰ īdiuiduatiōis: ⁊ reddit formā icōicabilē ꝑ quā efficit̄ minꝰ cōis: ⁊ ꝑ talē determiatiōeꝫ īdiuiduū ponit̄ sub gn̄e vł spē: rōe cꝰ īdiuiduū vagū gn̄is: vt aliqḋ aīal respcū aīal nō ponit̄ sub aliq̄ p̄te d'terminata peāt gn̄is: ſꝫ īdifferēter ɔ̄bit genꝰ ad īdiduū cuiuſꝫ spēi.

Secundo sciendū q̄ spēs actu ⁊ intellectu īcludit essentiā generis. ⁊ ideo ipsa non pōt poni īdifferēter sub diuersis gn̄ibꝰ. ſꝫ solū sub illo d'terminato gn̄e cuiꝰ hꝫ eēntiā. ⁊ iō pōi dr̄ sub assignato gn̄e. i. sub suo gn̄e determiato cuiꝰ hꝫ eēntiā: ⁊ de ea genꝰ p̄dicat̄ in q̄d eo q̄ dicit totaꝫ eiꝰ essentiā ꝑ modū substātie: lꝫ sub eē ɔ̄fuso vt p̄us dictū ē: ⁊ ꝑ h̄ pꝫ ītellectꝰ hꝰ diffinitiōis.

Tertio sciēdū q̄ spēs diuidit̄ ꝑ spēm spālissimam ⁊ subalternā: cuiꝰ rō ē q̄ꝛ oīs spēs ē determiata ꝑ dr̄iaꝫ ꝑ quā ɔ̄stituit̄: vel q̄ est total'r determiata per dr̄iaꝫ ⁊ sic ē spālissima: vel adhuc ē determiabil' ⁊ diuisibilis ꝑ dr̄ias oppositas: ⁊ sic ē subalterna. Rō ē: q̄ꝛ rō spēi sumit̄ ab h̄ qḋ ē specificare p̄tātē ⁊ ɔfusionē gn̄is ꝑ similitudinē ad spēꝫ in cuiubꝰ q̄ specificat ipm corpꝰ ſꝫ in specie spālissima genꝰ vertꝰ d'terminat̄ ⁊ specificat̄ q̄ꝫ in subalterna cū in subalterna genꝰ adhuc sit determiabile ꝑ dr̄iaꝫ. ⁊ in spē spālissima est total'r determinatuꝫ.

Quarto sciēdū q̄ spēs spālissima ē q̄ cū sit spēs n̄ p̄t eē genꝰ. vñ ipsa respcū sui gn̄is dr̄ spēs. sed iq̄ꝫtū ē total'r d'terīata ꝑ dr̄iaꝫ ⁊ ñ ãplꝰ diuisibil' ē ꝑ dr̄ias dr̄ spālissima q̄ꝛ nō ē diuisibil' formal'r: iō nō p̄t eē genꝰ: iō dr̄ q̄ ē sub q̄ nō ē alia īferior spēs. Sꝫ spēs subalterna ē q̄ cū sit spēs pōt eē genꝰ: ipsa. n. ē spēs respectu suoꝝ supioꝝ ⁊ genꝰ respectu suoꝝ īferioꝝ: q̄ꝛ pōt diuidi ꝑ dr̄ias formales: q̄ꝝ q̄lꝫ ɔ̄stituit spēm sub se: iō pōt esse genus respectu illaꝝ spēꝝ. ⁊ h̄ mō oīaītermedia iter genꝰ gn̄alissimuꝫ ⁊ spēꝫ spālissimā dūr gn̄a respectu īferioꝝ: ⁊ spēs respectu supioꝝ. ⁊ ꝑ h̄ pꝫ diuisio spēi ⁊ diffinitiōes mēbroꝝ eiꝰ.

Sed contra p̄dicta arguit̄ p̄mo: magis cōe nō ponit̄ sub minꝰ cōi. sed spēs cōior est q̄ꝫ genꝰ: q̄ꝛ plēs sūt spēs q̄ꝫ gn̄a. g̃ spēs de pluribꝰ dr̄ q̄ꝫ genꝰ: ⁊ ꝑ ɔ̄ñs nō ponit̄ sub gn̄e. ¶ Scd̄o sic. ideꝫ nō ē diffiniēs ⁊ diffinitū respectu eiusdē: cū idē nō sit notiꝰ ⁊ minus notū respectu eiusdē: ſꝫ genus p̄us diffinitū est ꝑ spēꝫ. g̃ spēs h̄ male diffinit̄ ꝑ genꝰ. ¶ Tertio sic. īdiuiduū vagū gn̄is īmediate ponit̄ sub assignato gn̄e: vt aliqḋ aīal īmediate ponit̄ sub aīali: ⁊ tñ nō est spēs. g̃ ista diffinitio nō ɔuenit soli diffinito. ¶ Quarto sic. hō est spēs spālissima: ⁊ tñ est genꝰ viri ⁊ mulieris: cuꝫ vir ⁊ mulier spē ⁊ formal'r differant. g̃ spālissima bñ pōt eē genꝰ. ¶ Quinto sic. nullū genus hꝫ aliquā dr̄iaꝫ in actu. ſꝫ in potentia solū: ſꝫ oīs spēs subalterna hꝫ vnā dr̄iaꝫ in actu: igit̄ nō pōt esse genꝰ.

Ad argumenta Ad p̄mū dr̄. q̄ si spēs capiat̄ pro itentōe spēi: sic est cōior q̄ꝫ genꝰ. ſꝫ si capiat̄ ꝑ re subiecta intētioni ꝑ q̄ h̄ diffinit̄ nō est cōior gn̄e. ſꝫ magis determinata: iō ponit̄ sub gn̄e. ¶ Ad scd̄ꝫ dr̄. q̄ in absolutis idē nō pōt eē diffiniēs ⁊ dif-

finitū:ſʒ bñ in relatiuis ſeu reſpectiuis vnū diffinit̄ ꝑ alte rū ꝫ ecōuerſo mō gen⁹ ꝫ ſpēs relatiue dicunt̄. vñ in relatiuis idē pōt eē magis ꝫ min⁹ notū reſpectu eiuſdē fm̄ diuerſas rōnes. Relatiua eni ꝯſiderant̄ tripl'r. vno⁹ fʒ ſubiecta vel fundamēta relationū. ꝫ ſic vnū ē notius altero ꝫ nō econuerſo. Scd̄o⁹ inq̄ntū in vtroq; ē vna ſpēs relatiōis: ſil' nā: ꝫ ſic ambo ſūt nota eq̄l'r. Tertio⁹ inq̄ntum vnū ſit dependētiā alteri⁹: ꝫ ſic vnū ē magl notū ꝫ min⁹ altero. inq̄ntū eni ē terminās ē magis notū. inq̄ntū ad aliud terminat̄ ē min⁹ notū: ꝫ hoc mō relatiua differēter diffiniunt̄. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ lʒ īdiuidua gnīs imediate ponat̄ ſub gn̄e poſitiōe mā̄lī: nō tñ poſitiōe formali: de q̄ eſt h̄ ad ꝓpoſitū. ¶ Ad q̄rtū dr̄: ꝙ vir ꝫ mulier nō differūt ſpē ſubali. q̄re hō nō ē gen⁹ eorū ſʒ ſpēs accn̄tali ſolū ꝑ nālē potētiā ꝫ nālē ipotētiā q̄ ſūt in q̄litate. ¶ Ad q̄ntū dr̄ ꝙ ſi gen⁹ ꝯparet̄ ad ſuas drias ꝑ ſe: ꝫ inq̄ntū ē gen⁹ nullā hʒ in actu: ſʒ ſi ꝯparet̄ ad drias ſui ſupioris hʒ vnā in actu: ſʒ hoc ſibi nō ꝯuenit inq̄ntū gen⁹. ſed inq̄ntū eſt ſpēs ſui ſupioris.

¶ Ut aūt hoc ſit magis planū ſumat̄ exēplū de vno pdicamēto: vt ſuba ē gen⁹ pmū. ſub hac aūt ē corpus: ſub corpe corpus aiatū: ſub quo aial: ſub aiali aial rōnale: ſub quo hō: ſub hoie ſunt idiuidua: vt ſortes: plato: ꝫ cicero.

¶ Poſtq̄ auctor pmiſit diffōnes ſpēi ſpālīſſime: ꝫ ēt ſubalterne: ꝫ prius poſuerat diffōnes gn̄alīſſimi ꝫ ſubalterni: hic ꝑ declarat oīa ꝑdicta ꝑ exēpla ponēdo coordinationē pdicamētalē vni⁹ pdicamēti. ſ. pdicamēti ſube: qd̄ eſt ceteris nobis noti⁹ dicēs: ꝙ in tali coordiatiōe eſt vnū gen⁹: qd̄ eſt ſuba: qd̄ diuidit̄ ꝑ has drias corporeū ꝫ icorporeū: ꝫ ex corporeū ꝯſtituit̄ corp⁹: qd̄ diuidit̄ ꝑ aiatū ꝫ inaiatum: ſub quo eſt corpus aiatū. ſ. ſub quo eſt aial: ſub aiali aial rōnale: ſub quo eſt hō: ſub hoie ſolū ſunt indiuidua.

Primo ſciēdū ꝙ hec coordiatio ad ſilitudinē arboris nāliſ vocat̄ q̄dā arbor: q̄ ſicut in arbore nāli ſūt truncus: rami: ꝫ radices: ita ꝑ ſilitudinē in iſta coordinatiōe. vñ recta linea in q̄ ſūt gn̄alīſſima ꝫ ſpālīſſima ſe hʒ ſic truncus in arbore directe ptēſus. Drie vō laterales ſunt ſic rami lateral'r in arbore ꝓtēſi: ꝫ q̄ntū ad eē eentie gn̄alīſſimū ſe hʒ ꝑ modū radicis: q̄ ſic in arbore totaa arbore egredit̄: ꝫ etiā tota vt⁹ ei⁹ a radice. ſic ēt in gn̄alīſſimo ꝯtinet̄ totū eē eentie ſuoꝝ iferioꝝ. vñ tale eē ꝑmo ꝯuenit vlib⁹: ꝫ ꝑ vlia ſingularib⁹: ꝫ q̄ntū ad eſſe exñtie rarū in idiuiduis q̄ illud eē ꝑmo ꝯuenit indiuiduis: ꝫ ꝑ ipſa vlib⁹ que nō exiſtūt niſi in indiuiduis.

Secundo ſciēdū ꝙ in iſto coordinatiōe eſt tm̄ vnū gen⁹ gn̄alīſſimū. ſ. ſuba: ſʒ ſunt plura ſpālīſſima. Cui⁹ rō eſt. q̄ ꝓcedēdo a gn̄alīſſimo ad ſpālīſſima fit ꝓceſſus ꝑ diuiſionē vni⁹ in multa: ideo ſub gn̄alīſſimo plura ſpālīſſima ꝯtinent̄: ꝫ ꝓcedēdo a ſpālīſſimis ad gn̄alīſſimū ꝓcedit̄ a multitudie ꝑ collectionē in vnitatē: ꝫ lʒ in ꝑdicamēto ſint plura ſpālīſſima. tñ gr̄a exēpli h̄ ſolū ponit̄ vnū. ſ. hō. vñ intermedia inter hoiē ꝫ ſubam dicunt̄ ſubalterna: ꝫ dicunt̄ itermedia nō ꝑ abnegationē: q̄ nō poſſunt negari ſua ſupiora: ſed ꝑ participationē. q̄ participant rōnes accn̄tales extremoꝝ: q̄ gn̄alīſſimū eſt ſupra tm̄: ꝫ ſpālīſſimū ſolū ponit̄ ſub poſitiōe formali: ſubalterna ponuntur ſub ꝫ ſupra.

Tertio ſciēdū: ꝙ in linea recta pdicamētali hec tria ponunt̄. ſ. gen⁹ qd̄ dic̄ qd: ſpēs q̄ dic̄ aliqd: idiuiduū qd̄ dicit h̄ aliqd: ꝫ lʒ idiuidua quoq; lateral'r ponat̄ ſub ſpē. tñ nō eſt ad denotādū ꝙ nō ſint i recta linea pdicamētali: ſʒ ad denotādū ꝙ ſpēs diuidit̄ ꝑ pl'a idiuidua. q̄ſa tñ nō ponunt̄ in recta linea pdicamētali poſitiōe formali ſed mā̄li ſolū: q̄ ꝑ mām ſub ſpecie ponunt̄: ideo q̄ ſunt ad poſitionē formalē gn̄alīſſimū ꝫ ſpālīſſimū extrēa dicunt̄. ideo ꝓcedēdo a gn̄alīſſimo fit ſtat⁹ in ſpālīſſimis ſʒ poſitionē formalē: ꝫ h̄ ē qd̄ dicit Porphirius a gn̄alīſſimo ad ſpālīſſima deſcēdētē iubet plato quieſcere.

Quarto ſciēdū: ꝙ i hac arbore drie ſiniſtri later' deſignant̄ poſitiue: alie vero ꝑuatiue. Rō eſt q̄ drie ſiniſtri lateris ſūt nobis notiores: iō ſunt ſibi noīa poſitiua impoſita: ſʒ alie vō ſunt min⁹ note. iō ꝓpter penuriā vocū ſignificant̄ ꝑ noīa ꝑuatiua dicētia ꝑuationē driarū ſiniſtri lateris: lʒ tñ ille drie ſignificent̄ ꝑuatiue. tñ dicūt veras drias poſitiuas q̄ ꝯſtituūt ſpēs ſub gn̄e ſube. Ex quibus oībus pʒ itellectus huius coordinationis.

Sed contra ꝑdicta ꝑ arg. Suba non ꝑdicat̄ vno noie ꝫ vna rōne de ſubiis corporeis ꝫ icorporeis. ḡ nō ꝑdicat̄ vniuoce. aūs pʒ: q̄ ſuba nō dic̄ aliqd vnū reale qd̄ ſit cōe ad illas drias. ḡ nō hʒ vnā diffōnē. cū vnitas diffōnis ꝑſupponat vnitatē diffiniti. ¶ Scd̄o ſic. nulla mā totius cōpoſiti eſt genus: ſʒ corpus eſt mā i corpore aiato: cuius aia eſt forma. igit̄ corpus h̄ male ponit̄ vt gen⁹. ¶ Tertio ſic: nullū cōplexū ꝑ ſe ꝫ directe ponit̄ i ꝑdicamēto: corpus aiatū eſt qd cōplexū. ḡ male h̄ ponit̄ vt genus i directa linea. ¶ Quarto ſic. oē corp⁹ eſt ſenſibile: q̄ oē corpus poſſit videri: ḡ nullū corpus eſt iſenſibile igr̄ male diuidit̄ corp⁹ aiatū ꝑ ſenſibile ꝫ iſenſibile. ¶ 5⁹ ſic. aial rōnale ꝯuertit̄ cū hoie cū ſit ꝓp̄a diffō hoīs. ḡ nō eſt gen⁹ hoīs. ꝫ ꝑ ꝯñs male ſupra ipm ordinat̄ vt genus.

Ad argumenta Ad pmū dr̄. ꝙ lʒ ſuba i cōi nō dicat aliqd vnū i nūero vl' ſpē: tñ dic̄ aliqd vnū vnitate gn̄is: q̄ ē ꝯueniētia plurium ſpērū ſeq̄l'r vno gradu ꝑfectiōis cōis. vñ ſube corpee ꝫ icorpee eq̄l'r i vno gradu ꝯueniūt: ꝙ ſūt ꝑ ſe ſbſiſtētes ꝫ ñ i ſubo. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. ꝙ corp⁹ dupl'r capit̄. vno mō vt ē ꝑs corporis aiati mā̄l'r ſic nō ponit̄ vt gen⁹. Alio⁹ vt dic̄ formā toti⁹ q̄ reſultat ex vniōe forme cū mā ꝑ quā ſuba ē apta nata ſuſcipe tres dimēſiōes: ꝫ h̄ mō ñ ē ꝑs corpis aiati: ſʒ forma toti⁹. ꝫ ſic pōit̄ eē gen⁹. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. ꝙ corp⁹ aiatū fʒ vocē ꝫ ſignificatū ꝓpinquū ſibi qd̄ ē ꝯcept⁹ corpis ꝫ ſic ē qddā icōplexū. lʒ tñ ei⁹ ſignificatū remotū. ſ. viuū qd̄ hec circūloquit̄ ē icōplexū ꝫ h̄ mō pōit̄ gen⁹. ¶ Ad 4ᵐ dr̄. ꝙ ſi capiat̄ ſenſibile ꝓut ē aptū natū ſentiri oē corp⁹ ē ſenſibile. ſʒ ſi capiat̄ actiue: vt tm̄ valʒ ſic aptū natū ſentire: ſic ſolū aial ē ſenſib le. ¶ Ad 5ᵐ dr̄. ꝙ fʒ rei v'itatē aial rōnale nō ē gen⁹ hoīs: ſʒ ꝯuertit̄ cū hoie: ꝫ h̄ ſolū pōit̄ ſupra hoiē ad declarādū opionē Porphirij q̄ in ſecūndo opionē Stoicorū qui ponebant aial rōnale diuidi ꝑ hoies ꝫ deos poſuit aial rōnale ſuperius ad hoiem; hoc tamē eſt erroneū: ꝙ animal rationale ſic diuidat̄: ideo non eſt tenendum.

¶ **Indiuiduum autem eſt qd̄ de vno ſolo predicatur: vt ſortes.**

¶ Poſtq̄ auctor determinauit de ſpē. Hic ꝯñter determinat de idiuiduo: eo ꝙ in diffōne ſpēi dr̄ ꝙ ipſa ꝑdicat̄ de differētib⁹ nūero: q̄ ſūt idiuidua ꝫ in coordinatiōe ꝑdicamētali ꝑius poſita dr̄. ꝙ ſub ſpē ſpālīſſima ponunt̄ indiuidua. Jō h̄ diffinit̄ idiuiduū. vñ idiuiduū eſt qd̄ ꝑdicat̄ de vno ſolo: vbi ponit̄ qd̄ ꝑdicat̄ loco gn̄is: ꝫ capit̄ h̄ ꝑdicat̄ cōiter vt ſe extēdit ad ꝑdicabile ꝓp̄e ſūptū ꝫ cōiter. dein deponit̄ de vno ſolo ad driam ꝑ[illegible]cabil' ꝓp̄e ſumpti.

Primo ſciendū ꝙ res ꝑticularis. vt ſortes: dupl'r cōſiderat̄. vno mō fm̄ ſe ꝫ abſolute: ꝫ ſic ſignificat̄ noie ꝑme itentionis: vt noie ſortis vel platonis. Alio mō inq̄ntū ē incōicabil' ꝫ hʒ negatōē cōitatis reſpectu pluriū idiuiduoꝝ: ꝫ ſic ſignificat̄ hoc noie ſcd̄e itētionis qd̄ eſt idiuiduū. vñ idiuiduū in ſua ſignificatiōe duo repñtat. Primū ē illa res ꝑticularis quā mā̄l'r importat. Scd̄m ē itētio icōicabil' quā formal'r iportat: ꝫ a q̄ imponitur. Quāq; tñ ſumit̄ idiuiduū ꝓ illo noie ſcd̄e intentionis

īdiuiduū quādoqȝ vero p̄o suo significato qd est res parti/cularis subesse cōicabili: ⁊ p̄ tali significato h̄ diffinitur. ⁊ non pro ipsa voce.

Secundo sciēdū: q̄ duplex est indiuiduū. s. indiui/duū vagū. qd ip̄ortat nām ɔctā ad inde/terminatū suppositū: vt aliqs hō: ⁊ dr̄ vagū. i. idetermina/tū quo ad nos: lȝ sit determinatū s̄m rē: cū sit vnū ens in numero. Aliud ē īdiuiduū determinatū qd ip̄ortat nām ɔctā ad determinatū suppositū q̄ ad nos. Et istud ē q̄dru/plex. qr aliud ē determiatū noiatiōe qd significat̄ p̄prio noie sibi iposito: vt sortes. Aliud ē determiatū demōstra/tiōe: qd fit p̄ terminū cōez cū p̄noie demōstratiuo: vt iste hō. Aliud est determinatū ex circūlocutiōe: qd significat̄ p̄ circūlocutionē p̄prietatū iduidui: vt dicēdo talis hō cū crasso capite lōgo naso ⁊c̄. Quartū ē determiatū ex suppo/sitiōe: vt sortis filiꝰ. vn̄ sortis filiꝰ nō ē de se iduiduū cū possit sumi p̄ multis. sȝ solū ex illa suppōne q̄ sor. habeat vnicū filiū: ⁊ cuilibet istoꝝ ɔuenit diffō prius posita.

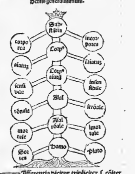
Tertio sciēdū q̄ de rōne iduidui ē q̄ sit icōicabile multis: ⁊ p̄ h̄ differt ab vlī: ⁊ iō illō qd reddit formā icōicabilē q̄ de se ē cōicabilis ē p̄nm̄ iduiduatiōis: sȝ mā q̄ de se ē hec ⁊ icōicabilis reddit formā i ea receptā icōicabilē. iō mā ē p̄nᵖ iduiduatiōis. ⁊ iō rōne ipsiꝰ hȝ idi/uiduū q̄ p̄dicet̄ de vno solo: ⁊ q̄ nō possit ɔuenire multi. vn̄ pȝ q̄ spēs h̄ȝ se sūpta nō icludit māȝ: cū mā sit p̄nm̄ idi/uiduatiōis. ⁊ sit icōicabilis. lȝ i suis suppositi icludat māȝ ⁊ formā. iō iduiduū vltra spēȝ h̄ȝ se acceptā addit mām.

Quarto sciendū q̄ septē sūt p̄prietates vel accn̄tia i/diuidui q̄ his vsibꝰ notant̄. Forma: figura: locꝰ: nomē. stirps. p̄ria t̄ps: Hec septē p̄pa ɔtiet oīs hō. vn̄ īduiduū cuiꝰ sūt he p̄prietates dupl̄r ɔsiderat̄. Unoꝰ q̄tū ad eē iduidui in q̄tū ē ens icōicabile: ⁊ illo mō ille p̄prieta/tes nō sūt aliq̄ mō p̄ncipia iduidui: sȝ capiūt iduiduatio/neȝ a subo suo. Alioꝰ ɔsiderat̄ q̄tū ad rōnē discreti: ⁊ sic il/la accn̄tia sūt p̄ncipia iduidui q̄tū ad sensibilē discretio/neȝ ⁊ quo ad nos: qr dicit̄ discretū q̄st diuersis cretū i. di/uersis accn̄tibꝰ ab alio distīctū. Ex qbꝰ pȝ quō capit̄ indi/uiduū in p̄nti diffōne. ⁊ quot modis capit̄: qd sit p̄nm̄ idiui/duatiōis: ⁊ quō ɔditiōes iduidui ɔcurrūt ad rōnē eius.

Sed contra p̄dicta arguit̄. vlīuȝ tn̄ ē diffō ⁊ nō singularū p̄ posterio p̄: sȝ iduiduum nō ē vl̄e. igit̄ ⁊c̄. ¶ Secūdo sic: a p̄ma suba nulla ē p̄dicatio: vt dr̄ in p̄dicamētis sȝ iduiduū subē ē p̄ma suba. ḡ indiui/duū nō p̄dicat̄. ¶ Tertio sic: iduiduū p̄dicat̄ de multis etiā vniuoce: vt dicēdo: sortes ē iduiduū. plato ē iduidu/ū. igit̄ nō p̄dicat̄ de vno solo. ¶ Quarto sic. sor. p̄dicatur vniuoce de isto sorte ⁊ de alio: qr p̄dicatur vno noīe ⁊ vna rōne de ipsis: qr eadē ē diffō istiꝰ sortis ⁊ alteriꝰ. ḡ iduidu/ū nō p̄dicat̄ de vno solo. ¶ Quinto sic: aliqs hō ē indiui/duū: ⁊ tn̄ vniuoce p̄dicat̄ de isto hoīe ⁊ d̄ aliis cū eadē rō/ne sit iste aliqs hō ⁊ aliꝗ eiusdē spēi. ergo diffō est mala.

Ad argumēta Ad p̄mū dr̄. q̄ si capiat̄ iduiduū p̄ aliq̄ re subiacēti itētiōi eiꝰ sic nō ē vl̄e: tn̄ si capiat̄ p̄ itētiōe cōi sub q̄ h̄ diffinit̄. est qōdā vl̄e vl̄itate itētiōis: sȝ nō vl̄itate nāe: ⁊ illō p̄ q̄ diffinit̄ est singulare ⁊ iduiduū. ¶ Ad scōȝ dr̄. q̄ a p̄ma suba nulla ē p̄dicatio directa ⁊ ordinata: tn̄ bn̄ ē p̄dicatio idirecta q̄ nō ē ordinata s̄ȝ ordinē supiorís ⁊ iferiorī: vt qn̄ sortes p̄dicat̄ de seipso. hȝ tn̄ in p̄dicato rōnē forme: ⁊ i subto rōnē māe. ¶ Ad tertiū dr̄: q̄ iduiduū captū p̄ itētiōe cōi p̄dicat̄ de multis vniuoce vniuocatiōe itētiōis. tn̄ iduiduū captū p̄ re subiacēti itētiōi p̄ q̄ dat̄ diffō nō p̄dicat̄ de m̄ltis. ¶ Ad q̄rtū dr̄: q̄ lȝ iste hō ⁊ aliꝰ hēant eadē diffōnē cōeȝ sue spēi: nō tn̄ h̄nt vnā diffōnē cōeȝ. vt ɔuenīūt in noīe sortis. ideo sor. nō p̄dicat̄ de ipsis s̄m vnā rōnē. vn̄ i suis p̄prijs diffō/nibꝰ ponūt̄ sue ɔditiōes iduiduātes q̄ nō p̄nt sil̄ eē in di/uersis iduiduis: iō duo iduidua nunq̄ h̄nt eādē diffini/tionē p̄priā. ¶ Ad q̄ntū dicit̄: q̄ lȝ aliqs hō p̄dicatiōe spēi ⁊ rōne nāe ɔcte p̄dicet̄ de multis: nō tn̄ p̄dicatiōe iduidui . s. qn̄ ɔsiderat̄ ex p̄te signi ɔbētis nāȝ qd ē mā denoiās p̄n/cipiū iduiduatiōis qd est differēs in diuersis iduiduis. ¶ Hec aūt oīa patēt in figura sequēti: q̄ dr̄ arbor porphi/riana. vn̄ vsus. Ista tibi plana facit arbor porphiriana.

Genus generalissimum.

Differentia dicitur tripliciter. s. cōiter p̄prie ⁊ magis proprie. Cōis differē/tia est qua alterū differt ab altero vel a seipso separabili accidēte: vt sortes sedens differt a seipso nō sedēte vel alio. Pro/pria differentia est qua alterū differt ab altero inseparabili accidente: vt sortes simus a sorte non simo: vnde accidens inseparabile dicitur vt simitas aquilitas. Magis propria differen/tia est qua alterū differt ab altero specifica dif/ferentia. i. per speciei differētiaȝ: vt homo dif/fert ab equo p̄ rationale: ⁊ hoc vltimo modo sumitur hic differentia ⁊ diffinitur.

¶ Postq̄ȝ determiatū est de secūdo p̄dicabili. s. de specie. Hic cōsequēter determinat de tertio. s. de differētia. Rō ordinis est: qr licet differētia s̄m nām eius p̄cedat spēm: vt p̄ncipiū cōstitutiuū speciei: tn̄ q̄ntū ad rōnē vniuersa/lis ⁊ p̄dicabilis spēs est prior: qr spēs dicit̄ essentiā rei sub mō substantie: iō predicat̄ in quid. differentia vō sub mō accn̄tis: ideo p̄dicat̄ in quale: q̄re s̄m rōneȝ predicabilis spēs dȝ p̄cedere differentiā. Item spēs dicit̄ correlatiue ad genus: sed vnū relatiuū cognoscit̄ per aliud: ⁊ ecōuer/so: qr diffiniunt̄ per seinuicem. ideo ordine doctrine spēs p̄cedit d̄riam: ⁊ dȝ poni imediate post genus.

Primo sciendū q̄ differentia in cōi est quoddam equiuocū: ideo priusq̄ȝ diffiniat̄ diuiditur. Un̄ triplex ē differentia. s. cōis: propria: ⁊ magis propria.

Ratio est;qz oīs differētia facit differre ꝛ ide dicit͂ diffe rens. Uel ergo facit differre essentialr̄: ꝛ sic est differētia magis ꝓpria vel accidentalr̄. ꝛ hoc est dupl'r: vel facit dif ferre ꝑ accñs separabile. qđ hꝫ cām mutabilē in subiecto. ꝛ sic est differētia cōis: vel ꝑ accñs iseparabile qđ hꝫ cām pmanētē: ꝛ sic est ꝓpria. ꝛ qz differre eēntialr̄ ꝑfecti⁹ ē q̄ȝ differre accñtalr̄: ꝛ differre iseparabili accñte est veri⁹ dif ferre q̄ȝ separabili. ideo dña magis propria est verioꝛ dña q̄ȝ alie: ꝛ ꝓpria q̄ȝ cōmunis. iō in hac diuisiōe vltimo poni tur dña magis ꝓpria de qua fit ꝯñs determinatio: ꝛ pmo ponit cōmunia tanq̄ȝ remotioꝛ a vera differētia.

Secundo sciendū ꝙ dña cōis est q̄ vnuȝ differt ab alio separabili accñte: ꝛ dr̄ accñs separa bile qđ nō hꝫ cām stantē ꝛ pmanētē: sed variabile in subo q̄re facil'r separat͂ a subo: sicut cā quā isequit͂ sicut albedo ꝯ color in forte: ꝛ tale accñs dr̄ accñs inquātū est in subo. ꝛ dña iquantū facit suū subm differre ab alijs q̄ hñt for mā oppositā: ꝛ dr̄ talis dña cōis nō qz causet͂ ab accidēte cōis qz pmo dicta est scđm cōiter loquētes qui dicūt ali q̄d differre ꝑ quācūq̄ȝ diuersitatē accñtalē q̄ ꝑcipit͂ a sensu.

Tertio sciēdū ꝙ dña ꝓpria est q̄ vnū differt ab alio accñte iseparabili: ꝛ dr̄ iseparabile accñs qđ hꝫ cām pmanētē ꝛ stantē in subo q̄ nō facil'r separat͂ a subo. Et tale duplex est. qz qđdā est iseparabile priuatiue qđ li cet nō facil'r separet͂ a subto: tñ pōt aliquo modo separari cū difficultate. sic albedo in cignis: ꝛ ꝯtinet͂ sub p̄dicabi li accñtis. Aliud ē iseparabile negatiue qđ nullo mō a sub iecto realr̄ separat͂: sicut est accñs ꝓpriū: ꝛ de vtroq̄ȝ h̄ in telligit͂: ꝛ qz vtrūq̄ȝ hꝫ cāȝ pmanentē in subo: ideo vtrūq̄ȝ quodāmodo sibi appropriat͂. ꝛ ide vocat͂ dña ꝓpria.

Quarto sciendū ꝙ dña magis ꝓpa ē q̄ vnū differt ab altero specifica dña: ꝛ ē specifico dña q̄ cōstituit spēm sub aliquo genere. talis. n. dat spēi eē ꝛ vni tatē ꝛ diuersitatē ab alijs: ꝛ dr̄ magis ꝓpria ꝑ respectū ad dñam ꝓpriam. quia magis facit differre q̄ȝ ꝓpria que fa cit differre accidentaliter tm̄. Et differt magis ꝓpria ab alijs tripl'r. Primo. qz ipsa facit aliud: ꝛ alterat̄ū sil' differ re eēntialr̄. ꝛ ex ꝯñti accñtalr̄: alie vo faciūt alteratū tm̄. Scđo. qz dña magis ē ꝑ se dña: alie vo ꝑ accñs. Tertio. qz cōis ꝛ ꝓpria suscipiūt magis ꝛ min⁹: hec aūt nō. sꝫ cōsistit in indiuisibili. Itē cōis est dña sepabilis: alie vo iseparabi les. vnde sola dña magis ꝓpa est vnū p̄dicabile ab alijs distinctū. alie vo ꝯtinent͂ sub ꝓpo ꝛ accñte a qb⁹ causant͂.

Sed cōtra p̄dicta pmo argnt͂. sortes ꝛ plato diffe rūt eēntialr̄: ꝛ nō ꝑ aliquā istaꝝ dñarū qz nō differūt accñte sepabili nec iseparabili: nec ēt diffe rentia specifico. g̃ nō sufficiēter ponūtur acceptōes dñe. Scđo sic. dña cōis est id qđ diuidit͂ in ista diuisione. g̃ male ponit͂ mēbrū diuisiōis. ¶ Tertio sic. illđ qđ fac̃ ꝯue nire nō facit differre: sꝫ accñs separabile facit ꝯuenire cū sit qđdā cōe in quo multa ꝯueniūt. agit͂. ¶ Quarto sic. qz risibile est dña ꝓpria. ꝛ tñ nō est accñs iseparabile. qz nō ꝯtinet͂ sub accidēte. g̃ dña ꝓpria male diffinit͂. ¶ Quin to sic. sensibile est differētia magis ꝓpria: ꝛ tñ nō est dña specifica sed generica. g̃ differētia magis ꝓpria non est q̄ vnum differt ab alio differentia specifica.

Ad argumenta. Ad pmum dicit͂. ꝙ lꝫ sortes ꝛ plato eēntialr̄ differāt: hoc tñ fit originalr̄ ꝑ differētiā mālē ꝛ non formalē. hic aūt solū ponunt͂ acceptiōes dñe que solū faciūt differre eēntialr̄ per formā. ¶ Ad scđm dr̄. ꝙ lꝫ hec dña q̄ hic diuidit͂ dica tur cōis scđm p̄dicationē: nō tñ dr̄ cōis rōne vsus ipsius: en pꝙ venit in vsuȝ cōiter loquētiū: sic dña dr̄ cōis q̄ ponit͂ mēbꝝ hui⁹ diuisiōis. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ lꝫ accñs cōe sit cā ꝯuenientie suoꝝ suboꝝ qb⁹ ꝯuenit. tñ ē cā dñe suoꝝ subie ctoꝝ ab alijs q̄ hñt formā sibi oppositā. Idē ꝫ. n. respectu

diuersoꝝ hñ facit ꝯuenire ꝛ differre. ¶ Ad q̄rtū dr̄ ꝙ ri sibile nō est accñs iseparabile cōtētū sub accñte cōtētū si accñs isepabile capiat͂ generalr̄ ꝑ oi. accñte qđ nō separa tur a suo subo: sic capit͂ in ꝓposito risibile hñ ē accñs inse parabile. ¶ Ad qntū dr̄ ꝙ sensibile nō ē dña specifica cō stituens speciē specialissimā: tñ est differētia specifica cō stituēs spēȝ subalternā. iō capiēdo dñaȝ specificā cōiter ꝑ oi dña ꝯstitutiua spēi sicut hic capit͂: pōt dici specifica.

¶ **Differentia est qđ p̄dicat͂ de pluribus diffe rentib⁹ specie in eo qđ q̄le: vt rōnale p̄dicat͂ de hoīe: ꝛ de diis q̄ sunt differētia spē. Sum⁹. n. rōnales nos ꝛ dij: vt vult Porphiri⁹: sꝫ moꝛ tale additū nobis separat nos ab illis. Illud aū tem dr̄ p̄dicari in q̄le ad qđ ꝯueniēter respōde tur ad iterrogationē factā ꝑ q̄le. cū. n. dicit͂ qua lis est hō: cōueniēter respōdet͂ rōnalis: ꝛ iō rō nale p̄dicatur de homine in quale.**

¶ Postq̄ȝ auctoꝛ posuit acceptiōes dñe: vt eliceret mēbꝝ qđ faciebat ad ꝓpositū. s. dñam magis ꝓpriā. Hic ꝯñter determinat de ipsa ipsam ꝑ sic diffiniēs. Dña ē qđ p̄dicat͂ de plurib⁹ differentib⁹ spē in eo qđ quale. In q̄ diffōne po nit͂ qđ p̄dicat͂ loco gn̄is: ꝛ de plurib⁹ ad dñaȝ idiuiduū. de differētib⁹ spē ponit͂ ad dñam spēi ꝛ ꝓprij: que solū p̄dicā tur de idiuiduis eiusdē speciei. ꝛ ponit͂ in eo qđ quale ad differētiā generis ꝛ speciei: que p̄dicant͂ in quid. ꝛ accidē tia ꝛ ꝓprij que p̄dicant͂ in quale accidētale: ꝛ nō in quale essentiale sicut facit differentia.

Primo sciēdū ꝙ sicut genus dicit potētiaȝ speciei: ita differētia dicit vltimū actū eius. ꝛ ratio est qz illud qđ facit differre speciē ab oib⁹ alijs reb⁹ est vl timus act⁹ speciei: qz per esse potētiale: ꝛ per actum cōem spēs non differt ab alijs sed cū ipsis ꝯuenit. sed differētia dicit id quo vna spēs differt ab alia ergo differentia dicit vltimū actū speciei. Talis aūt act⁹ considerat͂ tripl'r. vno modo scđm se ꝛ absolute: ꝛ sic significat͂ per nomē pme itē tionis: vt per rōnale. Scđo modo vt est cōicabilis pluri bus inferioꝛib⁹: ꝛ sic sibi attribuit͂ intētio ꝛ nomē vniuer salis. Tertio modo inquātū facit differre speciem in qua est ab alijs: ꝛ ab illo respectu capit intētionē ꝛ nomē dñe. ꝛ differētia q̄tū ad illud. s. mālecū nomē attribuit͂ dicit vltimū actū speciei. ꝛ inquātū ad suū formale a quo ipo nitur dicit respectū differētie ad id a quo facit differre.

Secūdo sciēdū ꝙ hic diffinit͂ differētia pro re sub iecta eius vt fiat sub intentione vniuersa lis ꝛ p̄dicabilis ꝛ non sub rōne intētionis differētie. Rō est. qz hic diffinit͂ differētia vt habet respectum ad plura iferioꝛa eius. s. ad plures spēs in qb⁹ est: sed scđm talē respe ctum habet rōnē vniuersalis ꝛ p̄dicabilis. ideo hic diffi nit͂ sub rōne p̄dicabilis ꝛ nō scđm illū respectum quo facit differre a quo sumit͂ rō differentie. ideo hic nō diffinitur differētia quātū ad rōnē intētionis differentie: quare hic cōueniētius dicit͂: differentia est qđ predicat͂ q̄ȝ differen tia est que predicat͂: quia qđ p̄dicat͂ dat intelligere predi cabile: quod est suum antecedēs.

Tertio sciendū ꝙ differētia magis ꝓpria dupliciter capit͂. Uno modo generaliter pro quacūq̄ȝ differētia constitutiua speciei siue specialissime siue sub alterne: ꝛ hoc modo nō diffinit͂ hic: qz hec diffinitio non conuenit differētie cōuertibili cum specie specialissima. Alio modo capit͂ spāliter solū pro differētia generica que cōuertit͂ cum genere subalterno ꝛ constituit speciē subal ternā. ꝛ hoc modo hic diffinit͂: talia enim ꝯstituit speciēȝ subalternā que diuidit͂ per plures spēs. ideo est cōis plu ribus speciebus sicut illa species quā constituit. ideo p̄di

cat de pluribus speciebus etiam imediate quãtũ ad suũ modum p̃dicandi de ipsis.s.in quale.

Quarto sciendũ q̃ illud dr̃ p̃dicari in q̃le qd̃ importat formã siue eẽntiã p modũ qualitatis:sȝ dr̃ia iportat spẽi eẽntiã p modũ q̃litatis.q2 p modũ q̃lificantis τ determinãtis gen⁹ ad ipsam spẽm iõ p̃dicat̃ i q̃le de ipsa spẽ.Etiã ꝯueniẽter p dr̃iam respõdet̃ ad q̃stionez factã p q̃le de ipsa spẽ.iõ p̃dicat̃ de spẽ in quale nõ accñtale sȝ eẽntiale.Est.n.triplex q̃le.s. q̃le gñis qd̃ iportat dr̃ia qd̃ nõ ẽ q̃le simplr̃.q2 dr̃ia nõ aduenit generi post eẽ suũ cõpletũ sicut accñs aduenit subiõsȝ dicit eãdẽ eẽntiã cũ ipso.iõ dicit q̃le eẽntiale.Aliud ẽ q̃le spẽi qd̃ iportat̃ p ppriũ:τ ẽ q̃le simplr̃.Tertiũ ẽ q̃le iduiduũ:τ ẽ q̃le pure accidẽtale qd̃ importat̃ per accidens cõmune qd̃ est simplr̃ quale.q2 aduenit rei post eẽ eius cõpletum.

Sȝ contra p̃dicta p̃ arguit̃. Q̃ p̃dicabile dicit totum eẽ rei de q̃ p̃dicat̃:sȝ dr̃ia nõ dicit totũ eẽ spẽi:cũ sit tñ ps spẽi:τ nõ dicat totũ eẽ ꝯfusũ ei⁹: qd̃ iportat̃ p gen⁹.igit̃ ipsa nõ p̃dicat̃ de spẽ.¶ Scd̃o sic. dr̃ia solũ p̃dicat̃ de spẽ quã cõstituit:sȝ vna dr̃ia vnã solã spẽm cõstituit.igit̃ dr̃ia p̃dicat̃ de vnica spẽ τ nõ de pluribus.¶ Tertio sic.rõnale ẽ dr̃ia.τ tñ nõ p̃dicat̃ de plurib⁹ spẽb⁹.q2 ꝯuertit̃ cũ hoie.igit̃ diffõ dr̃ie nõ ꝯpetit oĩ ꝯtẽto sub diffinito.¶ Quarto sic.illud qd̃ dic̃ q̃ditatez rei p̃dicat̃ in q̃d.sȝ dr̃ia dicit q̃ditatẽ spẽi.q2 ponit̃ in suã diffõne q̃ditatiua.igit̃ p̃dicat̃ in q̃d τ nõ in q̃le.¶ Quinto sic.accidẽs cõmune p̃dicat̃ de plurib⁹ spẽbus in quale.igr̃ ista diffõ competit alys a diffinito.

Ad argumenta. Ad p̃mũ dr̃.q̃ licȝ dr̃ia nõ dicat totũ esse spẽi s̄m oẽs modos eius.q2 nõ dicit ipm p modũ cõfusi.tñ ipsa dicat totũ eẽ eius s̄m vnũ modũ eẽndi.s.actuãtis τ dterminãtis.τ q2 solũ dic̃ illd̃ eẽ s̄ȝ vnũ modũ eẽndi.iõ dr̃ ps spẽi nõ q̃tũ⁹ ad esse:sȝ q̃tũ ad suos modos eẽndi.¶ Ad scd̃m dr̃ q̃ dr̃ia generica solũ p̃mo cõstituit vnã spẽm subalternam.tñ ex ꝯsiti cõstituit spẽs pl'es iferiores ei⁹ de q̃b⁹ p̃dicat̃ in q̃le. ¶ Ad tertiũ dr̃.q̃ rõnale est dr̃ia specifica:τ nõ generica de q̃ solũ dat̃ ista diffõ.iõ nõ cõtinet̃ sub diffinito hui⁹ diffinitionis.τ licet auctor exẽplificet de illa in textu.hoc tñ ẽ solũ ad explicandũ falsaȝ opinionẽ eoꝝ q̃ posuerũt animal rõnale cõe ad deos:τ ad hoies:τ nõ ad ostẽdẽduȝ q̃ aial rõnale sit in plurib⁹ spẽb⁹.Exemploꝝ.n.nõ reqritur veritas:sȝ sufficit vt adiscẽs itelligat.¶ Ad q̃rtũ dr̃.q̃ licet dr̃ia dicat q̃ditatẽ s̄m rem.hoc tñ est sub modo q̃litatis.τ q2 a mõ essendi τ nõ ab eẽntia s̄m rez sumit̃ modus p̃dicãdi.ideo p̃dicat̃ in quale.¶ Ad q̃ntũ dr̃.q̃ licȝ accidens p̃dicet̃ in q̃le accñtale nõ tñ p̃dicat̃ in q̃le eẽntiale de quo in hac diffõne solum itelligitur.

¶ **Differẽtia est qua spẽs abundat a genere:vt homo abũdat ab animali his differentiȷs que sunt rationale mortale.**

¶ Postq̃ auctor posuit diffõnez dr̃ie sub rõne p̃dicabilis: τ declarauit ipsam.Hic ꝯr̃ ponit aliã diffõnem q̃ sibi cõuenit iquãtũ est cõstitutiua spẽi q̃ talis est.Dr̃ia ẽ q̃ abundat spẽs a genere:sicut hõ abũdat ab aĩali p rõnale.τ p̃mo loco hui⁹ diffõnis itelligit̃ gen⁹ diffiniti qd̃ est forma vel nã p illud relatiuũ qua.q2 sensus ẽ.differẽtia est qua .i.forma qua spẽs abũdat a genere:τ p totũ residuũȝ dr̃ia distinguit̃ ab oĩbus alys p̃dicabilib⁹.q2 in nullo aliorum spẽs abundat a genere essentialiter.

Primo sciendũȝ q̃ s̄m q̃nq̃ actus dr̃ie differentia considerat̃ q̃nq̃ modis:τ s̄m hoc hȝ diuersas diffõnes.P̃rimo mõ cõsiderat̃ vt est vna forma communicabilis multis spẽb⁹ τ p̃dicabilis de eis.τ sic de ipsa datur p̃ma diffinitio eius.Secũdo modo vt est constitutiua speciei:τ actualiter includitur in ipsa:τ sic de ipsa datur p̃sens diffõ.Tertio modo vt facit differre soluȝ spẽm quã cõstituit ab alys:τ tũc sic diffinit̃. Dr̃ia est q̃ differũt a se singula.i.singule spẽs alicui⁹ generis.Quarto modo: vt est diuisiua gñis.τ ex ꝯñti specieruȝ q̃ sunt in potestate generis:τ tũc diffinit̃ sic.Differentia est q̃ est apta nata diuidere genus:τ ea q̃ sub genere sunt. Quito modo vt determinat gen⁹ ad essentiã spẽi.τ hoc mõ est pars essentialis spẽi:τ s̄m hũc actum sic diffinit̃.Differẽtia est qd̃ conducit genus ad eẽ rei:τ eius qd̃ est esse rei pars est.τ p hoc patȝ q̃o s̄m diuersos modos essendi differẽtie sunt eius plures diffõnes.Et quomodo hec secũda differentie diffinitio aliter de ipsa datur q̃ prima.

Secũdo sciendũ q̃ spẽs actu τ intellectu icludit differẽtiã.Cui⁹ rõ est:q2 spẽs cõponit̃ essentialiter ex gñe τ dr̃ia sicut statua ex ere τ figura.Sed cõpositũ actu icludit cõponẽtia.ergo spẽs actu includit dr̃iam τ etiã itellectu:q2 ipossibile est itelligere speciẽ nõ itelligẽdo diffinitionẽ τ ei⁹ eẽntiã:sed in eẽntia speciei est dr̃ia:ergo ipa est de itellectu eius:sȝ genus nõ icludit suas dr̃ias in actu:q2 cũ ille dr̃ie sint opposite:opposita simul τ actualiter essent in eodẽ:qd̃ est impossibile:nec etiã icludit eas s̄m intellectũ:q2 genus s̄m nãm eius p̃cedit suas differẽtias:modo posterius nõ est de intellectu p̃oris:ideo differentie nõ sunt de intellectu generis:sed genus põt intelligi nõ intelligẽdo differentias eius.

Tertio sciẽdũ q̃ illud dr̃ abũdare respectu alterius qd̃ plus habet alio s̄m actũ.τ dr̃ notãter s̄m actũ:q2 aliq̃d nõ dr̃ abũdare vltra aliud qd̃ s̄m potẽtiam icludit plura alio:sicut hõ paup q̃uis sit in potẽtia ad habendũ plures diuitias q̃ habeat diues.non tñ dr̃ abũdãtior diuite:q2 illa potẽtia nõ est reducta ad actũ:τ q2 spẽs actu includit differẽtiã genus võ nullã icludit actu:ideo species dicit̃ abũdare a genere per differẽtiaȝ:q̃uis tñ genus plures differẽtias includit in sua potestate.

Quarto sciẽdũ q̃ ptãs generis est aptitudo eẽntie generis que habet determinari per diuersas dr̃ias in diuersas spẽs.Essentia eni gñis est de se indeterminata:τ est de se in potẽtia vt determiet̃ ad diuersas spẽs:vt natura aialis de se cõis est τ ideterminata respectu suaꝝ spẽruȝ:τ cũ hoc ẽ in potẽtia vt determinet̃ ad hoiez vel equũ per dr̃iam ei⁹.τ talis potẽtia vel aptitudo p quã põt determiari vocat̃ ptãs gñis:τ q̃nq̃ vocat̃ ambit⁹ vel cõitas gñis:q2 est cõis respectu essentie gñis ad oẽs spẽs. q̃nq̃ võ dr̃ habit⁹ ꝯfusus dr̃iaꝝ gñis:q2 in tali aptitudine ꝯfusione τ potẽtia ꝯtinent̃ oẽs dr̃ie ei⁹ que postea distincte accipiunt̃ per itellectũ abstrahentẽ illas dr̃ias ab illo esse cõfuso.τ nõ differt talis ptãs realr̃ ab eẽntia gñis.sed rõne tñ:q2 talis eẽntia est ens absolutũ ptãs võ respectiuũ.Ex q̃b⁹ pȝ itellectus diffinitionis prius posite.

Sed cõtra p̃dicta p̃mo arguit̃:hec diffinitio explicat dr̃iam vt est ꝯstitutiua spẽi in qua est:τ p̃cedẽs explicat dr̃iaȝ per respectũ ad inferiora spẽi ꝯstitute p dr̃iaȝ. sȝ dr̃ia p̃us respicit spẽȝ q̃ iferiora ei⁹:iõ ista diffinitio dȝ p̃cedere p̃mã.¶ Scd̃o sic:gen⁹ includit pl'es dr̃ias sil' spẽs võ vnã tñ:igit̃ spẽs nõ abũdat a genere p dr̃iam.¶ Tertio sic:dr̃ia nihil addit realr̃ vltra genus.q2 realr̃ in genere cõtinet̃.igit̃ p dr̃iam spẽs nõ abũdat a genere.aña pȝ.q2 si dr̃ia aliq̃d adderet vltra gen⁹ cũ sit i spẽ eẽntialr̃ gen⁹ nõ diceret totã eẽntiã spẽi.¶ Quarto sic.illud qd̃ est sepatũ a genere ẽ sepatũ ab oĩ spẽ ei⁹:sȝ dr̃ia est seporata a genere cum sit vltra naturam eius:vt habet̃ q̃rto thopicoꝝ.iõ est sepata a spẽ:τ sic spẽs nõ abũdat a genere p dr̃iam.¶ Quinto sic.spẽs icludit ppriũ sicut hõ risibile qd̃ tñ nõ icludit gen⁹.igit̃ ppriũ ẽ q̃ spẽs abũdat a genere.igit̃ diffõ cõuenit alys a diffinito.

Ad argumenta. Ad pmū dr̄. ꝙ licet differētia pus respiciat spēm quā consti tuūt ꝙ̄ iferiora determinata illius spēi. tñ nō pus respicit ipsam spēm cū sit forma cōicabilis multis. q̄z vt ipsa precedit nālr̄ spēz in illo eē ē apta nata eē in multis ⁊ dici de multis. lz nō sic respiciat determiata iferiora. iā pma diffinitio explicās eā in esse pdicabilis cōueniēter pponitur. ¶ Ad scḋz dr̄. ꝙ lz genus icludat plures dr̄as v̄tualr̄ ⁊ scḋm suū potestatē: nō tñ in actu: qre nō dr̄ abundare respectu spēi. ¶ Ad tertiū dicit̄. ꝙ lz dr̄a nihil addat realr̄ vltra genus fm eētiā. addit tñ fm determinationē aliqd: ⁊ fm modū eēndi. q̄z genus dicit essentiā fm eē īdeterminatū. differētia v̄o dicit eā p modū determinantis: ⁊ causat modū determinati in ipso. ¶ Ad q̄rtū dr̄: ꝙ lz illud qḋ sepatū est vl̄r. ⁊ fm rem a genere sit a spē sepatū: nō tñ opz de illo qḋ est sepatū a genere fm rōnē tm̄. ⁊ sic dr̄ differentiā eē extra gen⁹. q̄z nō icludit̄ in eētia gn̄is in dr̄ia eo ꝙ dr̄ia de suo formali solū dicit vltimū actū spēi qui nō icludit esse cōfusum generis. ¶ Ad q̄ntum dr̄. ꝙ licet spēs icludat pprīū tanq̄ꝫ p̄ns essentiā ⁊ accidentalr̄: non tñ icludit ipm essentialr̄ sicut icludit differentiā. ideo solum abūdat essentialr̄ per differentiam.

¶ Et sciendū ꝙ eadem dr̄ia est diuisiua ⁊ ↄstitutiua: sed diuisiua generis: cōstitutiua v̄o speciei: vt rōnale diuidit aial cū differētia sibi opposita. s. irrōnale. Dicim⁹. n. aialium aliud rationale: aliud irrationale: ⁊ ille differētie cōstituūt diuersas spēs sub animali. Omnis eniz differētia adueniēs generi cōstituit spēm: ⁊ iō cōstitutiua seu specifica nominatur. Mortale enim additū super hoc genus quod est animal constituit hominez. Et ob hoc dicit Boetius ꝙ sola species diffiniuntur.

¶ Postq̄ auctor determinauit de dr̄ia ponēdo duas diffinitiones eius. Hic ↄsiter ponit vnū notabile ipsi⁹ dr̄ie dicēs ꝙ eadē dr̄ia pōt dici diuisiua ⁊ constitutiua. Diuisiua generis ⁊ cōstitutiua spēi. Cui⁹ rō est. q̄z ipsi⁹ differentie p ordinē sunt tres act⁹. Primus est diuidere gen⁹. vn̄ denominat̄ diuisiua. Scḋs est cōstituere spēm sub genere qḋ diuidit. vn̄ dr̄ cōstitutiua. Terti⁹ est facere differre spēm quā cōstituit ab alijs ⁊ īde dr̄ differētia. ⁊ q̄z vnūqḋq̄z denominat̄ a suo vltimo actu q̄ ē formalior alijs. iō ipsa magis denoīat̄ dr̄ia ab h̄ vltimo. actu q̄ꝫ noīet a pcedētib⁹.

Primo sciēdū ꝙ gen⁹ duplr̄ cōsiderat̄. vno mō q̄ꝫtum ad eētiā ei⁹ q̄ est nā iportata p gen⁹: ⁊ q̄z nā est forma simplex: iō est indiuisibilis ⁊ tota ↄhit ad q̄albʒ spēm ei⁹: sicut tota eētia aialis est in hoīe: ⁊ tota in equo: variat̄ tñ in diuersis spēb⁹ eētialr̄ fm eē formale qḋ capit a differētijs q̄ ↄhūt gen⁹ ad diuersas spēs. Scḋo mō cōsideratur q̄ꝫtū ad potestatē eius q̄ est potētia ipsius eētie q̄ pōt cōtrahi per diuersas dr̄ias in diuersas spēs. ⁊ q̄z hec potētia iportat plures respectus ⁊ vna dr̄ia adueniēs generi solū cōtrahit ipm per vnū respectū quē habet ad vnam spēm: ⁊ p alium contrahit ab alia differētia. ideo genus fm suā potestatez diuidit̄ p duas differentias. ideo dr̄ia bene dicit̄ diuisiua generis.

Secundo sciēdū ꝙ illud est cōstitutiuū spēi qḋ cōtrahit ⁊ determinat gen⁹ ad eē determinate spēi. p hoc. n. ꝙ genus specificat̄ in esse determinato causat̄ spēs: sed dr̄ia ↄhit genus ad determinatū esse ⁊ distinctū spēi. ideo dr̄ia cū genere est cōstitutiua spēi. In tali aūt cōstitutiōe gen⁹ se hʒ p modū mae: nō tñ est v̄a mā spēi: sʒ solū fm modū. q̄z sicut mā est determinabilis p diuersas formas sic etiā gen⁹ dicit potētiā formalem determinabilē p diuersas differētias. dr̄ia v̄o p modum forme vel actus. ⁊ spēs se hʒ vt totū cōpositū ex genere ⁊ differētia: iō vt dicit Porphiri⁹ spēs ↄponit̄ ex genere ⁊ differētia sicut statua ex ere ⁊ figura. q̄re ↄueniēter dr̄ia est cōstitutiua spēi. s. in genere cāe formalis: ⁊ nō in genere cause efficientis. Illud. n. qḋ effectiue causat est extrinsecū cōstituto. Ex pdictis pʒ ꝙ tota essentia spēi cōplet̄ p gen⁹ ⁊ dr̄iam: quoꝝ vtrūq̄ꝫ est forma ⁊ nō materia. ideo spēs fm se accepta in sua eētia nō icludit materiā. sed icludit eaz in esse physico ⁊ in suis suppositis.

Tertio sciendū ꝙ duplex est cōpositio. q̄dā est cōpositio realis que habet extrema realia realiter distincta. vt cōpositio hoīs ex corpe ⁊ aīa: ⁊ ad talē cōpositionē duo reqrunt̄. Primo ꝙ sit entiū realiū. Secunda ꝙ illa entia sint realiter distincta. Alia est cōpositio rationis que est īter entia rationis vel alicui⁹ in quo extrema sola rōne distinguunt̄. Exēplū pmi. vt cōpositio chymere ⁊ alterius imaginabilis. Exēplum scḋi. vt cōpositio pme cause ⁊ voluntatis eius: ⁊ q̄z in compositione speciei extrema nō sunt realiter distincta: q̄z genus ⁊ differētia non sunt realiter distincta sed ratione soluz ⁊ fm modum essendi. ideo compositio speciei ex genere ⁊ differētia non est compositia realis sed rationis tm̄.

Quarto sciendū ꝙ vnūquodq̄z diuidit̄ per ea ex qbus componit̄: sicut res cōponit̄ ex suis ptibus ita in suas ptes diuidit̄: ⁊ q̄z spēs cōponit̄ ex genere ⁊ differētia: ideo resoluit̄ per genus ⁊ differētiaz qḋ fit in diffinitione quiditatiua speciei. ideo ex pdictis patet ꝙ sola spēs diffinit̄ diffinitione quiditatiua. Ratio est: quia talis diffinitio cōtinet genus ⁊ differētiā: q̄z debet explicare diffinitū a pma potētia que est gen⁹ vsq̄ꝫ ad vltimū actū qui est differētia sed sola spēs habet genus ⁊ differētiam: q̄z genus generalissimū nō hʒ genus nec etiā differētia q̄z dr̄ia supior nō est genus īferioris: nec etiā īdiuiduū hʒ genus ⁊ dr̄iam nisi solum mediāte specie: sed sola spēs hʒ genus ⁊ dr̄iam. ideo sola spēs diffinit̄ quiditatiue.

Sed contra pdicta primo arguit̄. diuidere ⁊ constituere sunt act⁹ diuersi ⁊ oppositi: igit̄ nō possunt simul ↄuenire eidē. igit̄ eadē differētia nō est diuisiua generis ⁊ ↄstitutiua speciei. ¶ Scḋo sic: gen⁹ est idiuisibile: igit̄ differētia non est diuisiua generis: nec valet dicere ꝙ diuisibile fm ptāte sit. nam ptās ⁊ eētia generis idē sunt. igit̄ cum essentia generis sit idiuisibilis sic etiā erit sua potestas. ¶ Tertia sic. idē nō est diuisiuū ⁊ ↄstitutiuū respectu eiusdē: sed differētia est diuisiua speciei. q̄z differētia est apta nata diuidere gen⁹ ⁊ ea que sub eo sunt. igit̄ ipsa non est ↄstitutiua speciei. ¶ Quarto sic: substātia est gen⁹ generalissimuz: ⁊ tñ diffinit̄ diffinitione q̄ditatiua: dicēdo ꝙ ens per se: q̄z ibi explicat̄ esse substātie per suā essentiā. ergo non sola spēs diffinit̄ diffinitiōe q̄ditatiua. ¶ Quito sic: differentia dicit totū esse speciei in actu. igit̄ in diffinitione speciei pter differentiā nō reqrit̄ genus: cū differētia sufficiēter notificet esse speciei: igitur nō ois diffinitia dat̄ per genus ⁊ differētiam.

Ad argumēta. Ad pmū dr̄. ꝙ diuidere ⁊ cōstituere coparata ad idē ⁊ fm idē sunt actus oppositi: tñ cōparata ad diuersa nō opponunt̄ igit̄ eadē differentia pōt diuidere gen⁹ ⁊ ↄstituere speciē. ¶ Ad z^m dr̄. ꝙ lz genus sit idiuisibile fm suā essentiā est tñ diuisibile fm ptātē eius: ⁊ licz illa potestas nō differat realiter ab essentia: distinguit̄ tñ fm modum essendi. q̄z essentia est ens absolutū: ⁊ potestas respectiuū. ideo potestas diuidi pōt essentia nō diuisa. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ licet dr̄ia sit diuisiua vnius spēi ab alijs spēbus p hoc ꝙ separat ⁊ facit eam differre ab alijs. tñ non est diuisiua spēi per se

sm se;sed cōstitutiua. ¶ Ad q̄rtū dr. q̄ illa diffō sube nō est q̄drativa:sed descriptiua tm̄.q2 ens q̄d ibi ponit nō ē cōmunis fm rē q̄z suba sz fm vocem tm̄.z p se nō est dr̄ia formalis q̄ ɔbit ipm ens. ¶ Ad qntū dr.q̄ lz differētia dicat totū esse spēi īplicite:z fm vnū modū eēndi. nō tn̄ explicite:z fm oēs modos essendi:q̄d tamē requirit ad diffinitionē:nā diffō explicat esse diffiniti fm esse potētiale z actuale simul. Ideo in diffōne nō sufficit differētia tm̄: nec gen⁹ tm̄.sed reqrit genus z differentia simul.

¶ Caplm de pprio quarto p̄dicabili zc̄.

Proprium quadrupl'r dicitur. vno enim modo dicit̄ ppriū q̄d iest alicui spēi: sed nō omni:vt eē medicū vel grāmaticum cōuenit alicui:s3 nō omni. Scdo modo dicit̄ ppriū q̄d iest omni: sed non soli:vt eē bipedē iest oi hoi: sed nō soli. ¶ Tertio modo dicit̄ pprium q̄d iest omni z soli:s3 nō semp:vt canescere iest omni homini z soli: sed non semp.q2 solū in senectute. ¶ Quarto modo dicit̄ ppriū q̄d appellat̄ pprie pprium: z diffinit̄ sic. Propriū est q̄d inest omni z soli z semp:vt risibile iest omni homini:z soli homini z semp. Nō ideo q̄ actu semp rideat:sed q̄ aptus nat⁹ ē ad ridēdū:z hoc q̄rto mō dī pprium vnū de q̄nq3 p̄dicabilibus.

¶ Postq̄ auctor determinauit de genere.specie:z dr̄ia:q̄ p̄dicant̄ essentialr' hic determinat de alijs p̄dicabilib⁹ q̄ p̄dicant̄ accidentalr'. Ratio ordinis est.q2 illa que predicant̄ essentialr' cum dicāt eē essentiale rei veriori mō predicantur q̄z illa que predicant̄ accidentalr'. Primo determinatur de pprio q̄z de accidēte pp̄ter duplicem rōnem. Primo q2 ppriū fluit a p̄ncipijs spēi:z cōsequitur spēm: accidēs vero a p̄ncipijs idiuidui.modo species est prior idiuiduo. Secūdo.q2 ppriū veriori modo p̄dicatur q̄z accidens:cū predicet̄ conuertibil'r: accidēs aūt nō cōuertibiliter.ideo cōuenienter ppriū p̄cedit accidens.

Primo sciendū q̄ ppriū vt dr̄ in textu accipit̄ quadrupl'r. Primo mō ppriū est q̄d iest alicui soli spēi.z nō omni idiuiduo. Cui⁹ rō est.q2 ppriū primo mō cōseqtur ppria p̄ncipia spēi cōtingēter.z q2 illa p̄ncipia soli spēi ɔueniūt cū sint ppa p̄ncipia.iō ppriū fluēs ab ipsis cōuenit soli spēi:sed q2 fluit ab ipsis cōtingēter z nō necessario.ideo nō cōuenit omni īdiuiduo eius:sicut eē grāmaticū fluit a ppijs p̄ncipijs hoīs mediante intellectu z volūtate fm q̄ itellectus per volūtatē ad studiū applicat̄.z q2 volūtas libere applicat itellectum:z nō de necessitate: nec codē mō iclinat̄ in oibus hoibus: ideo eē grāmaticū fluit cōtingenter ab illis p̄ncipijs.z nō cōuenit omni hoī. Et hoc capiēdo esse grāmaticū vt dicit actū z nō aptitudinem.q2 si diceret aptitudinē sic cōueniret omni homini.

Secundo sciendū q̄ ppriū scdo mō iest omni sed nō soli. Cui⁹ rō est.q2 tale p̄ncipiū consequit̄ cōmunia p̄ncipia spēi de necitate.z q2 illa p̄ncipia cōueniūt omni īdiuiduo spēi,z nō soli spēi cū sint cōmunia plurib⁹.ideo ppriū consequēs ipsa de necessitate cōuenit omni īdiuiduo spēi sed nō soli:sicut eē bipedē ɔsequit̄ p̄ncipia cōmunia hominis in q̄bus cōuenit cū aīalib⁹ in hoc .s.q̄ in oibus est forma requirēs talē dispōnem materie ad debite ad exercendū suas opationes.s. grodiendo cū duobus pedib⁹.ideo bipes cōuenit omni homini z nō soli. Et lz per accn̄s q̄nq3 hō nō habeat duos pedes in actu: tn̄ fm aptitudinē sue spēi q̄lbet nascit̄ cū duob⁹ pedib⁹.

Tertio sciendū q̄ ppriū tertio modo iest omni z soli.s3 nō semp. Cui⁹ rō est.q2 tale ppriū consequitur ppria p̄ncipia spēi de necessitate: non tn̄ sub q̄cūq3 dispōne:sed sub vna determinata ipsorū dispositione: z q2 consegtur necessario talia p̄ncipia que cōueniunt oī z soli.ideo omni z soli cōuenit.sed q2 solū consequitur ea sub vna determinata dispōne que nō semp cōuenit. ideo tale ppriū non semp cōuenit:vt canescere consegtur p̄ncipia naturalia hoīs necessario: vt stāt sub vna determinata dispositione tpis. vnde canicies hoīs causat̄ in senectute pp̄ter debilitatem caloris naturalis qui nō sufficit digerere supfluos humores cerebri. vnde causat̄ putredo in cerebro ex quo causat̄ albedo z canicies pilorū:z nō cōuenit hoī nisi in senectute nisi per accidēs in iuuētute nimis debilitet̄ calor nālis:z licz in alijs aīalibus generent̄ pili albi:tn̄ hoc nō est ex putredine cerebri: sed humorū corporis.ideo non dicunt̄ canescere:sed grisescere.

Quarto sciendū q̄ ppriū q̄rto modo iest homini z soli z semp. Ratio est.q2 tale ppriū necessario consequitur ppria p̄ncipia speciei intransmutabiliter:z sub quocūq3 dispositione:ideo sicut illa ppria principia ɔueniunt soli speciei:z omni idiuiduo eius z semp:sic z pprium quarto modo. Et istorū modorū sufficiētia isto modo habet̄:q2 omne pprium fluit a p̄ncipijs speciei:vel igit̄ fluit ab ipsis adequate vel nō adeq̄te.si p̄mū est duplicit'r:vel cōsequit̄ trāsmutabiliter:z sic est tertius modus. vel nō trāsmutabiliter:z sic est quart⁹ modus. Si nō adequate hoc est dupliciter:vel p̄ncipia speciei excedunt ppriū z sic est p̄mus modus. vel excedunt̄ ab eo:z sic est secūdus modus. Et inter istos ppriū quarto modo est verius ppriū z ɔsequēter alio fm q̄ magis accedūt ad ipm z solum ppriū quarto modo est p̄dicabile ab alijs distinctum. Alia vō continent̄ sub accidēti cōmuni.

Sed ɔtra p̄dicta p̄mo argūit̄. Philosophus qui sufficiēter enumerat modos pprij solū ponit tres modos eius.s. ppriū q̄n : pprium ad aliqd:z proprium simpliciter:igit̄ male dicit̄ q̄ pprium accipit̄ quadrupliciter. ¶ Secūdo sic. Species de necessitate cōuenit omni indiuiduo eius.igit̄ ppriū p̄mo modo omni indiuiduo speciei conuenit. ¶ Tertio sic.esse bipedē est pprium secūdo modo z tamē ɔuenit soli homini.igit̄ male dr̄ q̄ ppriū secūdo modo inest omni z non soli.minor patet.q2 bipes est vltima differētia diffinitiōis hoīs qua dicitur:homo est aīal gressibile bipes:sed vltima differētia semp est ɔuertibilis cum diffinito:igit̄ bipes soli homini ɔuenit. ¶ Quarto sic:illud q̄d inest omni ɔuenit plurib⁹ z nō soli:igit̄ si ppriū tertio modo ɔueniat omni:non pōt cōuenire soli. ¶ Quinto sic:illud quod inest omni est cōmune multis:cum multis conueniat.sed pprium quarto modo nō est cōmune:igit̄ non conuenit omni.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄.q̄ Aristoteles p̄ thopicorū sub pprio ad aliqd comp̄hendit duos istorū modorū.s.p̄mū z scdm:q2 vtrūq3 dr̄ ppriū suo subō soli p respectū ad aliqd:vt eē bipedē ē ppriū homini comparato ad equum cui non cōuenit.sed q2 isti duo modi distinguunt̄ abinuicē vt dictū est.ideo hic bene ponunt̄ quatuor modi ¶ Ad secūdū dicit̄.q̄ lz illud quod ɔuenit necessario speciei z necessario ɔueniat omni indiuiduo eius.non tamen oportet de illo quod inest speciei cōtingenter z accidētaliter sicut est ppriū primo modo. ¶ Ad tertiū dicit̄.q̄ licet in diffinitione quiditatiua in qua ponit̄ ppria differentia sub nomine proprio vltima differentia sit cōuertibilis cum diffinito.nō tamē oportet de illa vbi ponit̄ ppria differētia speciei p circūlocutionē tm̄:sicut est in ista:homo est animal gressibile bipes.quia hec duo.s.gressibile bipes circūloquūtur

ꝓpriam differentiā hominis.s.rōnale: ideo nō oportet ꝙ bipes conuertat̄ cum hoīe. ¶ Ad t̄tiū dr̄.ꝙ licz illud qḋ iest omni īsit plurib⁹ idiuiduis.tn̄ non iest plurib⁹ speciebus:ſz pōt ieſſe vni ſoli.hic.n.oi referī ad indiuidua ɀ ſoli ad ſpēm. ¶ Ad qrtū dr̄.ꝙ lz ꝓpriū cōparatū ad ſpēm nō dicat̄ cōmune:ſed ꝓpriū.tn̄ reſpectu idiuiduoꝝ ſpēi dr̄ cōmune ɀ vniuerſale.ergo pōt cōuenire omni ɀ ſoli.

¶ Et diffinitur ſic ab Ariſtotele. Propriū eſt qḋ ieſt omni ſoli ɀ ſemp. ɀ ꝯuerſim p̄dicat̄ de re: ɀ nō idicat qḋ eſt eē rei: vt riſibile ieſt homini. ɀ nō idicat qḋ eſt eſſe rei. ponit̄ in diffōne ꝓpriū ad differentiā diffinitionis. Diffinitio enī cōuerſim predicat̄ de re: ɀ indicat qḋ eſt eſſe rei: vt ſubſtantia animata ſenſibilis cōuertitur cū animali: ɀ idicat qḋ eſt eſſe eius. qꝛ omnis diffinitio fit per ſubſtātialia. Omne autem ſuperius eſt de eſſentia ſui inferioris. Diffinitio enim ſic diffinitur ab Ariſtotele. Diffinitio eſt oratio quid eſt eſſe rei ſignificans. proprium autem non indicat quid eſt eſſe rei.

¶ Poſtq̄ auctor diuiſit ꝓpriū in q̄tuor modos vt eliceret mēbrū de quo erat ſibi ꝓpoſitū.s.propriū q̄rto mō qḋ eſt vnū p̄dicabile diſtinctū ab alijs. Hic ꝯſr ponit diffōnem ꝓprij quarto modo dicēs: ꝓpriū eſt qḋ cōuerſim p̄dicat̄ de re: ɀ non idicat qḋ eſt eē rei. hic aūt ponit̄ qḋ p̄dicat̄ loco generis.s.p̄dicabilis. Deinde ponit̄ cōuerſim.i. conuertibiliter ad drīam alioꝝ q̄tuor p̄dicabiliū: quoꝝ nullū de ſuis ſubijcibilib⁹ cōuertibilr̄ p̄dicat̄: ɀ ponitur: ɀ nō idicat qḋ eſt eē rei ad differentiā p̄dicati diffinitiōis: qḋ p̄dicat̄ eēntialr̄ ɀ cōuertibilr̄. hec.n. diffinitio ꝓprij data eſt in p̄mo topicoꝝ: vbi ꝓpriū diffinitur: vt vnum de quatuor p̄dicatis que ſunt genus diffinitio ꝓpriū ɀ accidens. rōne cuius ponit̄ illa particula.per quā differt a diffōne.

Primo ſciendū ꝙ ſpēs dupl'r cōſiderat̄. vno modo in cōi. ɀ ſm ſe: ɀ ſic cōſiderat̄ ꝑ modum vnius ɀ nō multoꝝ: ɀ ſub tali rōne eā nō cōſeq̄tur ꝓpriū. Alio modo ꝯſiderat̄ per iclinationē eius ad mat̄: ɀ ad ſua idiuidua. ɀ iſto modo ꝓpriū conſeq̄tur ſpēm: ɀ de ipſa p̄dicat̄. ɀ qꝛ ſpēs multiplicata ɀ diuiſa ꝑ ſua idiuidua nō hz rōnē vnius. ſed multoꝝ ɀ ꝓpriū de ipſa hoc mō p̄dicat̄. iō ꝓpriū īmediate p̄dicat̄ de multis: ɀ ſic eſt vnū p̄dicabile: ɀ et hz ꝓpria ſubijcibilia formalr̄ diſtincta a ſubijcibilibus alioꝝ p̄dicabiliū. vn̄ iferiora ſpēi ꝯſiderata reſpectu accn̄tiū q̄ ꝯſequunt̄ ſpēz ſunt ſubijcibilia ꝓprij: ɀ ſi ꝯſiderēt̄ q̄tū ad eē eēntiale qḋ hn̄t a ſua ſpē ſūt ſubijcibilia ſpēi: vt ſortes ɀ plato ſūt ſ'bijcibilia hoīs ɀ ēt riſibil' ſz diuerſa eē.

Secūdo ſciendū ꝙ ꝓpriū fluit: ɀ cauſat̄ a ꝓprijs p̄ncipijs ſpēi: ſicut riſibile a ꝓprijs p̄ncipijs hominis. ꝑ hoc.n. ꝙ hō eſt rōnalis ɀ itellectiuus ex cognitis p̄ncipijs cōſurgit in admirationē: ɀ ex admiratione fit inq̄ſitiu⁹ veritatis: ɀ ꝑ inq̄ſitionē inuentiu⁹: ɀ ꝑ iuētionē app̄henſiu⁹ delectabilis. vn̄ cauſat̄ in eo riſibilitas: vel etiā triſtabilis: vn̄ ſibi ꝯuenit flebilitas. qꝛ ꝓpria p̄ncipia ſpēi cōueniūt huic ꝓprio cōuertibilr̄. iō ꝓpriū ꝯn̄s ipſam conuerſim p̄dicat̄ de reb⁹. de ſpē: ɀ iſte eſt ꝓprius modus p̄dicādi eius.s.p̄dicari cōuertibilr̄ ɀ accidētalr̄. nō eſt tn̄ itelligendū ꝙ ꝓpriū formalr̄ fluat a ꝓprijs p̄ncipijs ſpēi. ſed fluit effectiue ab ipſis: ɀ i gn̄e cāe formalis fluit a p̄ncipijs ſui gn̄is: vt riſibile qḋ eſt de ſcḋa ſpē q̄litatis hz p̄ncipia in tali genere vt ſunt cognoſcibilitas ɀ admiratio.

Tertio ſciendū ꝙ p̄ncipia a q̄bus ꝓpriū fluit dupl'r cōſiderant̄. Uno mō ſm ꝙ hn̄t habitudinē potētie ɀ actus: ɀ ſub tali rōne ſolū ſunt p̄ncipia eēntialia ſpēi. Alio mō cōſiderant̄ ſub habitudine toti⁹ cōpoſiti ad opationē ſuā: ɀ ſic ſunt p̄ncipia effectiua ꝓprij. ideo ſm diuerſas rōnes ſunt p̄ncipia formalia ſpēi: ɀ p̄ncipia effectiua ꝓprij. vn̄ patz ꝙ ꝓpriū nō ē de eēntia ſpēi: ſz accn̄s ei⁹ qꝛ cōſequit̄ eſſe conſtitutū ſpēi. q̄uis tn̄ dr̄ ineſſe ſpeciei eſſentialr̄: eo ꝙ īmediate conſeq̄tur eſſentiā ſpēi: ſed non eſſentialr̄ tanq̄ exiſtēs de eſſentia ſpeciei.

Quarto ſciēdū ꝙ illud dr̄ idicare qḋ eſt eſſe rei: qḋ explicat p̄ncipia eēntialia ipſius rei: qꝛ eſſe eēntiale rei cognoſcit̄ per illa p̄ncipia a q̄b⁹ itrinſece cauſat̄: ſed ꝓpriū nō explicat nec formalr̄ oſtēdit p̄ncipia eſſentialia. nec eſt de eēntia ſpēi vt dictū eſt: ideo nō idicat qḋ eſt eſſe rei: ɀ per hoc differt a diffōne que explicat quiditatem ɀ eſſentiā ſpeciei. per hoc.s.ꝙ iportat genus ɀ differēuā. ex q̄b⁹ tota eēntia ɀ eſſe eēntiale ſpeciei ꝯſtituit̄: ɀ inde dr̄. diffinitio eſt oro indicās qḋ eſt eſſe rei: per hoc ſatis pōt intelligi apte qs ſit intellect⁹ diffinitionis ꝓprij.

Sed cōtra p̄dicta p̄mo arguit̄. Oē p̄dicabile dicit totū eſſe ſui ſubijcibilis. ꝓpriū nō dicit totū eſſe ſpeciei nec idiuiduoꝝ eius cū ſit accidēs ꝯſeq̄ns eſſe ipſoꝝ: igit̄ ꝓpriū no eſt p̄dicabile. ¶ Scḋo ſic: oē p̄dicabile hz īmediate p̄dicari de multis. ꝓpriū aūt īmediate nō p̄dicat̄ de multis: ſed de vna ſola ſpecie ɀ mediante ipſa de ſuis idiuiduis: igit̄ nō eſt p̄dicabile. ¶ Tertio ſic: dicēdo ſortes eſt riſibilis. riſibile p̄dicat̄ de ſorte: vt ꝓpriū: ɀ tn̄ non p̄dicat̄ ꝯuertibilr̄ de ſorte. igit̄ ꝓpriū nō p̄dicat̄ ꝯuerſim. ¶ Quarto ſic: accidētia magnā partē ꝯferūt ad cognoſcēdū qḋ qḋ eſt: ɀ ſpālīter accidētia ꝓpria: igit̄ proprium facit cognoſcere quod qḋ eſt ſpeciei: igit̄ male dicitur ꝙ ꝓpriū nō indicat quid eſt eſſe rei. ¶ Quinto ſic: nullum accidens extrinſecum indicat quid eſt eſſe rei. ſz diffinitio eſt accidens extrinſecum diffinitoꝝ cum ſit oratio imꝑfecta. ergo ipſa non indicat quid eſt eſſe rei.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄.ꝙ ꝓpriū nō dicit totū eſſe eſſentiale rei vt ſpeciei ɀ idiuiduoꝝ eius: tn̄ dicit totū eſſe accidētale qḋ dat̄ a forma importata per ipm̄ ꝓpriū: ɀ hoc ſufficit: ad hoc ꝙ p̄dicet̄ de ſpē ɀ idiuiduis eius. p̄dicabile enim dicere debet totū eſſe rei ſm vnū modum: non tn̄ ſm oēs. ¶ Ad ſecūdū dr̄.ꝙ lz ꝓpriū īmediate p̄dicet̄ de ſpecie: tn̄ p̄dicatur de ipa accepta per modū multoꝝ vt eſt diuiſibilis vl' diuiſa per ſua idiuidua. ɀ nō ſolū p̄dicat̄ de ipſa accepta ꝑ modū vnius ɀ ſm ſe: ideo īmediate ɀ ſm aptitudinē p̄dicat̄ de multis. ¶ Ad tertiū dr̄.ꝙ in hac ꝓpōne ſortes eſt riſibilis: riſibile ē ꝓpriū reſpectu hoīs icluſi in ſorte: nō tn̄ reſpectu ſortis. vn̄ riſibile ſub rōne p̄dicabilis p̄dicat̄ de ſorte ɀ platone ɀ de alijs hoīb⁹: ſed ſub rōne ꝓprij p̄dicat̄ de hoīe in cōmuni. ¶ Ad quartū dr̄.ꝙ licet ꝓpriū faciat a poſteriori ɀ quo ad nos ad cognoſcēdū qḋ qḋ eſt. non tn̄ a priori tanq̄ dicens p̄ncipia eēntialia rei: ideo nō idicat eſſe rei. ¶ Ad q̄ntū dr̄.ꝙ ſi diffinitio ꝯſideret̄ ex p̄te vocis tn̄. ſic ē accn̄s extrīſecū diffinito. ſz ſi cōſideret̄ ex p̄te vocis ɀ ſignificati ſimul ſic nō eſt accn̄s ei⁹. qꝛ ſignificata diffōnis ſunt p̄ncipia eēntialia itrinſeca diffiniti.s. gen⁹ et drīa. vn̄ illa p̄ncipia ſimul ſumpta ſicut qḋ qḋ eſt vel q̄ditatē ſpēi: ɀ diffō eſt ſignū explicās illā q̄ditatez. iō diffinitio ɀ q̄ditas differūt ſicut ſignum ɀ ſignatum.

¶ Capitulum de accidente.

Accidēs eſt quod adeſt ɀ abeſt preter ſubiecti corruptionem: vt album nigrum ſedere ɀ nō ſedere. hec .n. poſſunt adeſſe homini ɀ abeſſe p̄ter ſubiecti eius corruptionem.

¶ Postq̃ auctor superi⁹ determinauit de q̃rto p̃dicabili .s. de p̃prio. Hic cõsñr determinat de vltimo .s. de accidēte. Accñs .n. inter cetera p̃dicabilia est imp̃fectius. qz solũ dicit totũ esse accidẽtale rei nõ conuertibilr. ideo hz imp̃fectiorẽ modũ p̃dicãdi alijs oĩbus. ideo cõuenienter ordinatur in vltimo loco: ⁊ sic diffinit̃. Accidens est qḋ adest vel abest p̃ter subiti corruptionẽ. vñ de p qḋ intelligit̃ vl̃e siue p̃dicabile qḋ se hz vt gen⁹ diffiniti: ⁊ residuũ ponit̃ ad differẽtiã alioꝝ p̃dicabiliũ. qz oĩa alia sunt de eẽntia rei: vt sunt genus: spẽs. ⁊ differẽtia vel necessario sequunt̃ essentiam sicut propriũ. ideo nullũ aliorum potest adesse vel abesse preter subiecti corruptionem.

Primo sciendũ q̃ accidẽs dupl̃r capit̃. vno mõ communiter pro oĩ illo quod aduenit rei post eẽ eius completũ. ⁊ sic diuiditur cõtra subãm: ⁊ dr̃ de oĩ illo qḋ nõ est substãtia: ⁊ hoc mõ accidẽs sub se cõtinet p̃priũ ⁊ accidẽs cõmune: ⁊ illo mõ nõ diffinit̃ hic. Alio mõ capitur sp̃alr pro omni illo qḋ aduenit rei post ei⁹ esse completũ: ⁊ sunt proprijs p̃ncipijs iduidui: ⁊ sic est p̃dicabile distinctũ a p̃prio ⁊ oĩbus alijs: ⁊ hoc modo hic diffinit̃. ⁊ tale accñs q̃nq̃ vocatur accidẽs cõmune q̃nq̃ ifinitũ: ⁊ q̃nq̃ accñs p accidẽs. Dicit̃ cõe f̃m causalitatẽ eius. qz a pluribus causis idifferẽter põt in suo subto causari: ⁊ dicitur ifinitum. qz ifinitis modis variari põt f̃m variationẽ p̃ncipioꝝ iduidui ⁊ dr̃ per accñs. qz nõ causatur in subiecto per cãm essentialẽ: sed per cãm accidentalẽ.

Secundo sciendũ q̃ accñs cõmune qḋ hic diffinitur põt dupl̃r cõsiderari. vno mõ f̃m se p̃ticulare eius qḋ hz accidental̃r in suo subiecto: ⁊ illo mõ corrũpit̃ ⁊ variat̃ in ifinitũ: nec isto modo est ens necessarium. iõ sub tali eẽ nõ diffinitur. omne .n. qḋ diffinitur oz habere eẽ necessariũ qḋ explicetur per diffõnẽ eius. Alio modo cõsiderat̃ f̃m eẽ vl̃e sub quo attribuit̃ sibi itentio accidẽtis: ⁊ sic capit̃ vt ens necessariũ: ⁊ hoc mõ multa sibi de necessitate cõueniũt. vt q̃ sit accñs. ⁊ q̃ sit variabile in aptitudine. vnde esse variabile sibi cõuenit iuariabiliter. ⁊ isto modo in vniuersali hic diffinitur.

Tertio sciẽdum q̃ illud põt adesse ⁊ abesse suo subto qḋ hz esse variabile. ⁊ causat̃ contingẽter in ipso: sed accidẽs hz esse variabile ⁊ causat̃ ꝯtingenter in ipso subo per cãm cõtingẽtẽ: eo q̃ consequitur p̃ncipia iduiduũ q̃ sunt variabilia ⁊ trãsmutabilia: sicut rubedo causata in hoĩe p̃pter verecũdiã. qz causatur in eo p cãm cõtingentẽ põt facil̃r adesse ⁊ abesse. igr̃ accñs cõmune põt adessẽ ⁊ abesse subiecto eius: ⁊ p hoc dat̃ intelligi modus p̃dicãdi accidẽtis .s. qḋ p̃dicat̃ accidẽtal̃r ⁊ nõ ꝯuertibiliter. p hoc .n. q̃ hz cãm cõtingenẽ p̃dicatur accidẽtaliter: ⁊ qz q̃nq̃ abest predicatur nõ conuertibiliter.

Quarto sciendũ q̃ illud qḋ aduenit rei post eẽ eius completũ ⁊ cõtingenter põt adesse ⁊ abesse p̃ter subiecti talis corruptionẽ eo q̃ ante aduentũ eius res est cõpleta. ideo nõ est de ꝯpositione vel cõstitutione rei. ideo p aduentũ eius nõ ꝯstituit subm: nec p remotionem ei⁹ causat illi⁹ corruptionẽ: sed accñs cõe aduenit rei post eẽ eius completũ: ⁊ p cãm cõtingentẽ. g̃ põt adesse ⁊ abesse sine corruptiõe s̄ui subti. Itẽ ad corruptionẽ posterioris nõ seq̃tur corruptio p̃oris: qz esse p̃oris a posteriore nõ depẽdet: sed accñs cõe est posterius subo. iõ ad ei⁹ corruptionẽ nõ seq̃tur corruptio subiecti: quare põt adesse ⁊ abesse preter subiecti corruptionem. ⁊ per hoc potest itelligi premissa diffinitio.

Sed cõtra p̃dicta arguit̃: oẽ diffinibile hz eẽ necessariũ ⁊ finitũ. qz cõtingẽs ⁊ ifinitũ non sunt diffinibilia sz accñs nõ hz eẽ nec̃ariũ ⁊ finitũ: sed cõtingẽs ⁊ ifinitũ. igit̃ nõ est diffinibile. ¶ Scðo sic. in nlla diffõne debent poni opposita sil̃: sed adest ⁊ abest sunt opposita. igit̃ diffõ accñtis nõ est bona. ¶ Tertio sic. mors ⁊ cõbustio sunt accñtia: ⁊ tñ non p̃nt adesse p̃ter subiecti corruptionẽ. igit̃ ꝯ diffõnẽ. ¶ Quarto sic. viuere ẽ accñs eñ nõ sit de eẽntia viuẽtis: ⁊ tñ nõ põt abeẽ p̃ter subti corruptionẽ. igr̃. ¶ Quinto sic. accñs corrũpit̃ p sui subti corruptionẽ: igitur nõ põt abesse p̃ter subiecti corruptionẽ.

Ad argumenta. Ad p̃mũ dr̃. q̃ lz accñs f̃z eẽ porticulare qḋ hz accidẽtal̃r in subo nõ sit necessariũ ⁊ finitũ: tñ f̃m eẽ vl̃e ei⁹ bñ accipit̃: vt finitũ ⁊ nec̃ariũ. iõ isto mõ põt diffiniri. ¶ Ad scðz dr̃. q̃ adesse ⁊ abesse vt dicũt actũ ꝯdictorie opponũtur ⁊ nõ p̃nt sil̃ iesse eidẽ. sz vt dicũt aptitudinẽ nõ opponunt̃: ⁊ p̃nt iesse eidez sil̃: ⁊ sic sumunt̃ in ista diffõne. vñ sensus est q̃ accidẽs in vniuersali adest ⁊ abest f̃m aptitudinem in particulari adest ⁊ abest actu: sz hoc sibi ꝯuenit successiue. ¶ Ad tertiũ dr̃. q̃ mors capit̃ dupl̃r. vno mõ mãl̃r vt dic̃ alterationẽ q̃ p̃cedit corruptõez viuẽti: ⁊ sic ẽ accñs: ⁊ põt adeẽ ⁊ abeẽ p̃ter subi corruptõez. Alio⁹ capit̃ formal̃r pro corruptione viuẽtis .s. pro subita mutatione qua mutat̃ de esse ad nõ esse. ⁊ hoc modo nõ est accidẽs: sed mutatio substantialis que reductiue est de genere subẽ sicut mot⁹ est reductiue in gñe sui termini ad quẽ ⁊ sil̃r dicẽdũ est de cõbustiõe. ¶ Ad quartũ dr̃. q̃ si capiat̃ viuere pro esse substãtiali viuẽtis f̃m q̃ viuere viuẽtib⁹ est esse hoc mõ vita vel viuere nõ est accidẽs: sed esse substãtie. Sz si capiat̃ pro opationib⁹ viuẽtis vt sunt videre ⁊ audire sic est accidens ⁊ põt abesse subiecto p̃ter subiecti corruptionẽ. ¶ Ad q̃ntũ dr̃. q̃ lz accidẽs cõe corrumpat̃ per corruptionẽ subiecti: nõ tñ hoc mõ solũ corrũpit̃: sz trib⁹ alijs modis. vno modo p accñs sibi ꝯ̃riũ vt frigus per calorez. Alio mõ per remotionẽ cause per quam est in subiecto vt lumẽ corrũpit̃ in aere p remotionẽ solis. Tertio mõ p remotionẽ termini accñtis respectiui vt pater p corruptionẽ filij: iõ nõ oportz q̃ p̃pter corruptionẽ accñtis fiat corruptio subiecti. sed põt corrũpi p̃ter subiecti corruptionẽ

¶ Diffinit̃ etiam sic: Accñs ẽ quod neq̃ est genus: neq̃ est differentia: neq̃ p̃priũ: neq̃ spẽs inest autem rei. Vel sic: Accidens est qḋ contingit eidẽ inesse ⁊ non inesse vt albũ: nigrum: sedere ⁊c. ⁊ de his duab⁹ vltimis diffinitionibus dicit Aristoteles. Est aũt diffinitio accidẽtis secũda melior q̃ prima: qz ad itelligẽdũ primã necesse est p̃scire qḋ sit genus ⁊ qḋ sit propriũ ⁊ sic de alijs. secũda aũt per se finita est ad cognoscendum qḋ est quod dicit̃ per ipsum.

¶ Postq̃ auctor posuit diffinitionẽ accidẽtis: hic ꝯsequẽter notificat ip̃m ponẽdo duas alias diffinitiones quarũ p̃ma est. Accñs est qḋ neq̃ est genus: neq̃ spẽs: neq̃ differentia. neq̃ p̃priũ. inest aũt rei. In p̃ma p̃te huius diffinitionis per hoc relatiuũ qḋ intelligit̃ genus diffiniti .s. p̃dicabile. ⁊ residuũ ponit̃ ad differentiã alioꝝ p̃dicabilium. per abnegationẽ enim alioꝝ ostẽdit̃ accidẽs hẽre vnum aliũ modũ p̃dicãdi ab ipsis. Deinde ponit̃: iest aũt rei ad explicandum esse eius in subiecto.

Primo sciẽdũ q̃ accidẽs tripl̃r ꝯsiderat̃. vno modo per respectum ad subiectũ in quo est respectu cui⁹ dicit̃ accidẽs: quasi ad aliud cadens: ⁊ hoc modo dat̃ de ipso p̃ma diffinitio. Illa enim explicat ip̃m per respectũ ad suũ subiectũ. Scðo mõ ꝯsiderat̃ p respectuz ad alia p̃dicabilia: ⁊ ad p̃dicabile in cõi: ⁊ hoc mõ diffinit̃ per hãc diffõnẽ q̃ dat̃ p abnegationẽ alioꝝ p̃dicabiliũ: ⁊ explicat ip̃m i esse p̃dicabili. Tertio mõ ꝯsiderat̃ p respectũ ad cãm p̃pter quã iest subiecto: ⁊ sic cõsideratur in

tertia diffōne: ⁊ per hoc patet quomodo iste diffōnes diuersimode explicant esse accidentis.

Secundo sciendū q̄ ois p̄uatio hʒ esse ⁊ cognosci p suū habitū: sʒ diffō explicat esse rei. iō ois p̄uatio habʒ diffiniri p respectū ad suū habitū. ⁊ qr accidēs sebʒ: vt p̄uatio respectu alioꝝ p̄dicabiliū. qr hʒ imperfectiorē modū p̄dicādi oibus alys. iō hic conuenienter diffinit̄ p abnegationē alioꝝ: sicut p̄uatio p abnegationē sui habit⁹: nō tñ diffō est ꝓprie negatiua. qr p̄ma ps q̄ itelligit̄ vniuersale est affirmatiua: ⁊ etiā vltima. s. iest autē rei. ⁊ ita negatio alioꝝ p̄dicabiliū explicat aliqd affirmatum. s. speciale modū p̄dicandi accidētis: idē est q̄ p̄dicatur accidentalr̄ ⁊ nō essentialr̄: vt tria predicabilia p̄ma. ⁊ p̄dicatur nō cōuertibilr̄. ⁊ per hoc nō est ꝓpriū.

Tertio sciendū q̄ alia est diffō accidētis. Accidēs ē qḋ cōtingit eidē iesse ⁊ nō iesse. Ratio est. qr illud qḋ est in subo p cām cōtingētē cōtingit eidē iesse ⁊ nō iesse: sʒ accn̄s est huiusmodi vt p̄us patuit: ⁊ in hac diffinitione explicat̄ cā p quā accn̄s ē in suo subo p hoc q̄ dicit ꝯtingit. i. ꝯtingēter aduenit. s. p cām cōtingētē. ⁊ li iesse ⁊ nō iesse pn̄t sumi octo modis s̄m octo modos eēndi in. tñ hic accipit̄ iesse p illo mō quo forma accn̄talis iest suo subo: ⁊ sil'r nō iesse: ⁊ hic modus cōtinet̄ sub q̄nto mō eēndi in. ⁊ p hoc satis pʒ itellectus hui⁹ diffōnis.

Quarto sciendū est: q̄ inter has tres diffōnes accn̄tis. tertia est melior q̄z scḋa ꝓpter duas rationes. Prima est. qr scḋa explicat eē accn̄tis p respectū ad alia p̄dicabilia: ⁊ p negationem alioꝝ. Tertia vō explicat ipm̄ p respectū ad suaʒ cām ⁊ ad suū subm. ⁊ qr accn̄s hʒ suū eē respectu cāe ⁊ subti: ⁊ diffō dʒ explicare eē rei iō tertia est pfectior scḋa. qr pfecti⁹ explicat eē accn̄tis. Secūda cā est. qr illa diffō est melior q̄ facili⁹ explicat diffinitū: sʒ tertia facit facili⁹ cognoscere accn̄s q̄z scḋa. qr ad cognoscendū scḋam opʒ cognoscere alia p̄dicabilia. nō autē ad itelligēdū tertiā. ideo tertia est melior scḋa.

Sed cōtra p̄dicta p̄ argnit̄. nulla bona diffō dʒ dari p negationē. qr negatio non explicat eē rei: sed ista diffō accn̄tis in qua dr̄ accn̄s nō est gen⁹ ⁊c. datur p negationē. igr̄. ¶ Scḋo sic. colorē accn̄s: ⁊ tñ ē genus albedinis ⁊ spēs q̄litatis. igitur male dr̄ in scḋa diffōne q̄ accn̄s nō est gen⁹ neq̄ spēs. ¶ Tertio sic. aia sortis nō est gen⁹: neq̄ spēs: neq̄ dr̄ia neq̄ ꝓpriū: ⁊ iest rei. s. corpori. igitur ista diffō sibi cōpetit: ⁊ tñ nō est accn̄s. igit̄ diffinitio mala. ¶ Quarto sic. illud qḋ est semp in subiecto subsistēs nō pōt iesse: ⁊ nō iesse in subiecto: sed accn̄s semper est in subo subsistēs: vt dicit Por. igitur nō ꝯtingit eidem iesse ⁊ nō iesse. ¶ Quinto sic pes sortis ꝯtingit eidē iesse ⁊ nō iesse: ⁊ tñ nō est accidens. igitur.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄ q̄ si negatio cōsideret̄ formalr̄ inq̄ntū dic nō ens: ⁊ ē negatio pura sic nulla diffō dʒ dari per negationē sed si cōsideretur mālīter inq̄ntū ex ꝯsiti pōt īplicare aliquā affirmationē: ⁊ dare itelligere esse diffiniti. sic diffinitio pōt dari p negationē oppositoꝝ ei⁹ cuiusmodi est in p̄dicta diffōne. ¶ Ad scḋm dr̄ q̄ lʒ color respectu suoꝝ inferioꝝ sit genus: ⁊ respectu superiorum sit species: tamen non est genus vel spēs respectu sui subiecti. sed est accn̄s. iō sub illo respectu quo est accn̄s nunq̄ pōt eē genus vel spēs: lʒ tñ mālīter possit dici genus spēs ⁊ accn̄s respectu diuersoꝝ. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ p̄ma pars hui⁹ diffinitionis nō cōuenit aīe sortis. s. p̄dicabile: nec etiaʒ vltima. qr licet īsit ei tanq̄ forma subalis māe: nō tñ vt forma accn̄talis subiecto: ⁊ isto mō hic capit̄ iesse. ¶ Ad q̄rtū dr̄ q̄ cuʒ dicitur accn̄s semp est in subto subsistēs si semp dicat distributionē pro oibus partibus tēporis generalr̄ illa propositio est falsa: nec isto mō itelligit̄ a Porphirio: sed si dicat distributionē p ptib⁹ tpis durationis accn̄tis. ita q̄ sit sensus. semp est in subo subsistēs q̄zdiu durat iesse: sic ꝓpositio est vera: ⁊ accn̄s pōt eidē iesse ⁊ nō iesse. ¶ Ad q̄ntuʒ dr̄. q̄ pes sortis pōt eidem iesse ⁊ non iesse sicut pars integralis suo toti: non tñ sicut forma accn̄talis suo subiecto. De quo modo essendi in. hic itelligitur.

¶ Accidentiū aliud separabile: vt albedo in homine. Aliud īseparabile vt nigredo in coruo ⁊ ethiope: ⁊ albū in cigno. licet. n. nigrū accidat īseparabilr̄ coruo ⁊ ethiopi: ⁊ album cigno: tñ hoc nō est contra diffinitionē in qua dicit̄ pōt adesse vel abesse preter subiecti corruptionē: qr vt vult Porphirius coruus pōt intelligi albus ⁊ ethiops nitens candore preter subiecti corruptionē. Item accidētium aliud cōmune: vt albū sedere ⁊ simum esse. Aliud ꝓpriuʒ vt albedo sortis ⁊ simitas platonis.

¶ Postq̄z auctor notificauit accidēs per diffōnē ponēdo tres diffōnes: hic ꝯsequēter ipm̄ notificat p diuisionē ponēdo duas diuisiones ei⁹: quaꝝ p̄ma est. Accidētiū aliud sepabile aliud īsepabile. Cui⁹ diuisiōis rō est: qr oē accn̄s est in subiecto. vel q̄ hʒ eām firmā ⁊ pmanētē in subiecto ⁊ sic est īsepabile. vl' hʒ cām variabilē ⁊ non stātē: ⁊ sic est sepabile: vnde sepabile ⁊ īseparabile sunt q̄dā modi accidentales ꝯuenientes accidēti p respectū ad subiecta in q̄bus sunt: ideo hec diuisio pōt dici subiecti in accidentia.

Primo sciēduʒ q̄ sepabile dr̄ qḋ ē aptū natū separari ab alio facil'r: sed dupl'r ꝯtingit aliqd separari ab alio. vno mō p realē sepationē sic q̄ ambo extrema remaneāt facta sepatione: ⁊ isto mō nullū accidēs pōt separari nāliter a subiecto: lʒ q̄nq̄ supnaturalr̄ accidēs separet̄ a subiecto vt in sacramēto altaris vbi remanēt accidētia sepata sine subiecto. Alio mō pōt vnū ab alio separi p corruptionē ei⁹: ⁊ sic accidēs ē sepabile a subiecto: qr pōt ab eo facil'r separi per ei⁹ corruptionē eo q̄ nō habet causam stantē ⁊ fortiter radicatā in subiecto.

Secūdo sciēdū q̄ accidēs insepabile est qḋ non pōt facil'r separi a subiecto eo q̄ hʒ causam fortiter radicataʒ in tali subiecto vt nigredo corui que radicat̄ in ꝓpria cōplexione corui que non pōt facil'r ab eo separari. Aliqd tñ dr̄ dupl'r īsepabile. vno mō negatiue: sic q̄ nullo mō pōt separi ꝓut illa negatio in. addita sepabili negat actū ⁊ potētiā simul: ⁊ sic ꝓpriū est insepabile realiter a spē ⁊ etiā dr̄ia. Alio mō dr̄ īsepabile p̄uatiue qḋ nō separat̄ actu: vel nō faciliter separat̄ vt illa negatio in. negat actū vel facultatē act⁹ ⁊ relinqt potētiā: ⁊ hoc mō accidēs eē qḋ nō faciliter separat̄ dr̄ insepabile ⁊ non negatiue: sic q̄ nullo mō possit separi: sic nigredo corui transmutata cōplexiōe corui posset ab eo separi. nō tñ lʒ fieri pōt facil'r.

Tertio sciendū q̄ accidens scḋo mō diuidit̄ per cōe ⁊ ꝓpriū. rō est: qr omne accidēs vel pōt ꝯuenire plurib⁹ idiuiduis vel īdifferēter plurib⁹ ptib⁹ sui subiecti ⁊ sic est accidēs cōe vt albū vel nigrū: vel est appropriatū alicui pti sui subiecti vel al...ai īdiuiduoꝝ sic est accidens ꝓpriū vt albedo sorti vel simitas naso. Ex quo pʒ q̄ ista diuisio sicut p̄cedēs est diuisio subiecti in accn̄tia: qr cōe ⁊ ꝓpriū accidūt ipsi accidēti: ⁊ lʒ accidēs nunq̄ sit p̄ncipale subiectū alteri⁹ accn̄tis tñ pōt eē subm ꝓ primuʒ ⁊ minus p̄ncipale vt supficies ē p̄mū subm albedinis.

Quarto sciendum q̄ accidēs sumit̄ dupliciter. vno modo q̄tū ad causalitatē ei⁹ eo q̄ idifferenter causat̄ a plurib⁹ causis: ⁊ hoc mō accn̄s qḋ hic diuidit̄ dr̄ accidens cōmune. Alio modo dr̄ cōmune per predica-

tionem vel iherentiã;eo q̃ cõuenit plurib⁹ idiuiduis aut speciebus: et etiã pluribus partibus corporis idifferenter: et hoc modo accñs cõe est vnũ membrũ huius diuisionis. tale.n. dr̃ cõmune p causalitatē et p̃dicationē. Sed accñs ppriũ lz sit cõe p causalitatē: vt albedo sortis. nõ tñ p p̃dicationē. iõ dr̃ ppriũ. q2 est appropriatuz vni idiuiduo vel dtermiate p̃ti subi sui. Et p h patet due diuisiões accñtl.

Sed cõtra p̃dicta p̃ arguit. Sicut nõ eē in subo ē ppriũ sube sic eē in subo est ppriũ accidēti. igr̃ accñs semp hz eē i subo: et nõ ē sepabile. ¶ Scđo sic. omne accñs adest et abest subo p̃ter eius corruptionē. ergo nullũ accñs est iseparabile. pz añs per diffõnez eius que dz ɔpetere omni contēto sub diffinito. ¶ Tertio sic. idem accñs spē est sepabile et iseparabile: sicut albuz in cygno est insepabile. et in ligno sepabile. g̃ mēbra huius diuisionis coincidũt. ¶ Quarto sic. accñs cõe diuidit in scđa diuisiõe: sed illud nõ dr̃ de accñte pprio. et etiã cõuertitur cum vno mēbro illius diuisiõis. igr̃ illa diuisio est mala. ¶ Quinto sic. accñs ppriũ est vnũ p̃dicabile distinctum ab accidēte: et nõ ɔtinetur sub ipso igr̃ male ponitur membrum diuisionis accidētis in secũda diuisione.

Ad argumenta. Ad p̃mũ dr̃. q̃ licet eē in subo in aptitudine semp cõueniat accidenti tñ esse in subo in actu nõ semper sibi conuenit simplr: sed solũ q̃diu durat: ideo põt a subo separari p corruptionez. ¶ Ad scđm dr̃. q̃ lz omne accñs possit aliquo mõ seperari a subo et abesse: nõ tñ q̃dlibet põt separari faciliter. ideo nõ omne accñs dr̃ separabile. nullũ.n. accñs dr̃ iseparabile negatiue sic q̃ nullo modo separet̃ a subo: sed bene dr̃ iseparabile p̃uatiue. q2 nõ facilr̃ sepaf. ¶ Ad tertiũ dr̃. q̃ idē accñs in specie dr̃ separabile et iseparabile respectu diuersoꝝ subiectorum: nõ tamē respectu eiusdē subi ideo ista mēbra nõ coincidũt in eodez accñte in numero. ¶ Ad q̃rtũ dr̃. q̃ lz diuisũ in scđa diuisione dicat̃ cõmune per causalitatē: nõ tñ per p̃dicationē. ideo verificatur de accñte pprio q2 illud est cõe p causalitatē: nec ēt conuertit̃ cũ accñte cõmuni qđ est mēbrũ huius diuisionis. q2 illud dr̃ cõe per p̃dicationē. ¶ Ad q̃ntũ dr̃ q̃ licet pprium spẽi sit propriũ predicabile distinctũ ab accñte: non tñ propriũ idiuidui de quo est hic ad ppositũ: sed tale bene cõtinetur sub p̃dicabili accidentis.

¶ De cõmunitate et differentia quinq3 p̃dicabilium.

Ommune est oibus quinq3 predicabilibus de pluribus predicari. Differunt aũt. q2 genus de pluribus predicatur q̃ alia: et per hoc differt ab alijs Differētia vero differt a genere eo q̃ p̃dicatur in quale. genus autē in qđ. Item differt dr̃ia a specie et a pprio: q2 dr̃ia predicat̃ de pluribus differentib⁹ specie: alia vero nõ. Differt etiaz ab accidēte. q2 accidens suscipit itensionem et remissionē. dr̃ia vero non suscipit maius neq3 minus. Differt aũt species a genere. q2 genus cõtinet spẽs: et nõ continetur ab eis. Item species differt a dr̃ia: q2 ex pluribus dr̃ntijs bene constituitur vna spẽs: vt iste due dr̃e rationale et mortale coniunguntur ad cõstitutionē huius speciei homo. Species vero nõ coniungitur speciei: vt gignat aliam spẽm. Quedaz.n. particularis equa cuidã particulari asino permiscetur ad muli generationē: et nõ equa et asinus in cõmuni. Itē spẽs differt a pprio: q2 species natura prior est pprio. propriũ aũt posterius specie. Preterea quoruz termini.i. diffões sunt differētes: et ipsa sunt dr̃ia: sed diffinitiones pprij et speciei sunt differentes: ergo et ipsa erunt dr̃ia. Item species differt ab accidēte. q2 species predicat̃ in quid. accidens autez in quale: vel quomodo se habet et spẽs natura prior est accidente. omne aũt accidens natura posterius est suo subiecto. Propriũ autez differt ab accidēte: quĩ ppriuz de vna sola specie predicatur: cuius est ppriũ. Accidēs vero de pluribus spẽbus: et accidens primo iest indiuiduis: et per posterius generibus et speciebus: non.n. homo vel aial currit. nisi q2 sortes vel plato currat. Propriũ aũt primo iest speciei: et per spẽm iđiuiduis cõuenit. Item gen⁹ dr̃ia spẽs ppriuni equalr̃ participant̃ ab omnibus de quibus predicãtur. Accidens vero non: sed suscipit intēsionem vel remissionem. Item genus differētia species proprium vniuoce p̃dicat. Accidens vero non predicat̃ vniuoce: sed denominatiue. Predicari aũt vniuoce est predicari ſm nomen vnum: et rationem vnaz ſm illud nomen sumptam: vt homo ſm vnuz nomen solum predicatur de sorte et platone: vt sortes est homo: plato est homo: et ratio eius ſm illud nomen est vna: vt animal rationale mortale scđm q̃ p̃dicatur de suis inferiorib⁹: vt sortes est animal ratiõale mortale: et sic de alijs: et ob hoc ens nõ põt eē genus: q2 lz scđm vnum nomē p̃dicet̃ de omnib⁹: tamē nõ scđz rationē vnam. Ratio enim entis scđm q̃ dicit̃ de substãtia est ens per se: scđm aũt q̃ dicit̃ de alijs nouem predicamētis est ens in alio: et ita predicat̃ scđm diuersas rõnes: et ideo non predicatur vniuoce: sed potius equiuoce aut multipliciter. Predicari aũt equiuoce est predicari noĩe vno et rationib⁹ diuersis scđm illud nomen sumptis: vt canis predicatur nomie vno de latrabili animali: marino pisce: et celesti sidere: ratio autem scđm illud nomē nõ est eadem oibus: sed alia et alia. Denominatiua dicunt̃ quecũq3 ab aliquo solo casu sunt differētia: et scđm illud nomē habent appellationem: vt a grãmatica grammaticus. a fortitudine fortis. Unde grãmaticus et fortis predicantur denominatiue: et ideo accidēs dicitur predicari denominatiue.

¶ Postq̃ auctor determinauit de vnoquoq3 quinq3 p̃dicabiliũ: hic ɔsequēter determiat de ipsis cõpatiue. s. cõparādo ipa ſm ɔueniētiã et dr̃iam eoꝝ. Pri⁹ eni vnũqđq3 hz ſm se cognosci q̃ per respectũ ad aliud: et quia ɔueniētia

est vt habitus. ꝛ dña se hꝫ ꝑ modū priuatōis. ideo anteq̄ȝ ipsa cāparet sm dñtiā ondit ꝯueniētiā ipsoꝝ dicēs. Cōe est oib⁹ ꝗnq̄ȝ p̄dicabilib⁹ de pluribus p̄dicari. Cui⁹ ratio est: q2 hoc ē de ratiōe pdicabilis in cōi. s. p̄dicari de pluribus. ideo in hoc oīa predicabilia hn̄t ꝯuenientiam.

Sed ad videndū de suis dñtijs. Primo sciēduz q̄ genus differt ab oibus alijs p̄dicabilib⁹ in gnāli: p hoc q̄ꝺ p̄dicaꝛ de plurib⁹ q̄ȝ q̄ꝺcūq̄ȝ alioꝝ. ꝛ ēt q2 gen⁹ est p̄ncipiū alioꝝ p̄dicabiliū. Est. n. p̄ncipiū dñnaꝝ que inchoanꝛ in pcātc generis: ꝛ ēt speꝛū q̄ sūt sub ipso: ꝛ ꝑpriū causaꝛ a spē: accn̄s vo ab indiuiduis quoꝝ gen⁹ est p̄ncipiū ideo gen⁹ est p̄ncipiuȝ ꝑpriȷ ꝛ accn̄tis: ꝛ sic est p̄ncipiū ꝛ causa omniū alioꝝ q̄ꝺ nulli alteri ꝯuenit. Sed in spāli primo differt a dñtia: q2 se hꝫ vt determinabile: dñtia vo vt determinās. Secundo differt a specie: q2 genus p̄dicaꝛ de pluribus speciebus: spēs vo de multis indiuiduis. Tertio differt a ꝑprio: q2 genus p̄dicaꝛ nō ꝯuertibiliter: ꝑpriū vo sic. Quarto differt ab accn̄te: q2 gen⁹ predicatur essentialiter: accidēs vo accidētaliter tn̄.

Secundo sciēduȝ q̄ dñtia in gnāli differt ab oib⁹ predicabilibus alijs ꝑ hoc q̄ est formalis diuisiua generis: ꝛ facꝛ differre eēntialiter: q̄ꝺ nulli alteri ꝯuenit. Sȝ in spāli p̄mo differt a genere ꝑ hoc q̄ ipsa p̄dicaꝛ in q̄le: q2 dicit essentiā rei ꝑ modū qualitatis: gen⁹ vo p̄dicaꝛ in quid: q2 dicit essentiā rei ꝑ modū substātie. ꝑ hoc etiā dñtia differt a specie. Secūdo differt a specie ꝛ ꝑprio: q2 p̄dicaꝛ de multis specieb⁹. species vo ꝛ ꝑpriuȝ solū predicātur de indiuiduis vnius speciei. ꝛ hoc intelligēdo de dñtia generica ꝛ nō specifica. Tertio differt ab accn̄te: q2 accn̄s suscipit magis ꝛ minus: dñtia vo non q2 esse ipsius ꝯsistit in indiuisibili: cuȝ sit vltimus actus speciei q̄ semper est in aliquo determinato gradu entis.

Tertio sciēdū q̄ spēs in generali differt ab alijs per hoc q̄ ipsa subijciꝛ respectu oīm alioꝝ predicabiliū. s. generi ꝛ dñtie sm̄ predicatōeȝ essentialē: ꝑprio vo ꝛ accn̄ti sm̄ p̄dicatōeȝ accn̄talem: ꝛ hoc nulli alioꝝ cōuenit. Sed in speciali p̄mo differt a genere, q2 genus cōtinet sub se speciem ꝛ est totū vniuersale respectu suarū specierū: sed species nō continet genus: q2 pars nō ꝯtinet suū totū. Secūdo differt a dñtia: q2 ex pluribus dñtijs bene fit vna species: sed ex pluribus spēbus nō fit vna species tertia: q2 ex duob⁹ entibus cōpletis exn̄tibus in actu nō pōt fieri vnū tertiū. due aūt spēs sunt entia cōpleta in actu. Tertio spēs differt a dñtia: q2 spēs est ens cōpletū in actu ex duobus. s. genere ꝛ dñtia: sed sic nō est dñtia. Quarto differt a ꝑprio: q2 species est causa ꝑpriȷ: quare naturaliter ipm̄ precedit: ꝛ etiā q2 diffinitio speciei ꝛ ꝑpriȷ differunt vt patuit prius. ꝛ species differt ab accidente: q2 predicatur in quid: accidēs vero in quale.

Quarto sciendū q̄ ꝑpriū differt ab omnibus alijs in gnāli: q2 predicaꝛ cōuertibiliter: q̄ꝺ nulli alioꝝ cōuenit. Sed in speciali p̄mo differt a genere specie ꝛ differētia per differētias p̄ius positas: assignādo differētias aliorum p̄dicabilium a proprio. Secūdo differt ab accn̄te: q2 propriū de vna sola specie p̄dicatur, eo q̄ cōsequitur propria p̄ncipia spēi: accn̄s vo de pluribus. Iteȝ propriū p̄mo inest speciei: ꝛ ꝑ spēm indiuiduis. accidēs vero ecōtra: eo q̄ fluit a p̄ncipijs indiuidui. Ex quo satis paret qualiter accn̄s in spāli differt a ceteris predicabilibus: quoniā posite sunt dñtie omniū aliorum predicabilium ab ipo. tamē in generali dupliciter differt a ceteris. Primo q2 accidēs suscipit magis ꝛ minus: alia quattuor equaliter participātur a suis inferioribus. Secūdo quia cetera p̄dicātur vniuoce: accidens vero denominatiue. ꝛ ad declarationeȝ huius hic diffinitur vniuoce predicari ꝛ equiuoce ꝛ denominatiue. vnde p̄dicari vniuoce est p̄dicari vno nomine ꝛ vna ratiōe de multis vt homo p̄dicatur de sorte ꝛ platone. Predicari equiuoce est predicari vno noīe ꝛ diuersis rōnibus de multis: vt homo de hoīe viuo ꝛ de picto. Sed p̄dicari denoīatiue est p̄dicari vno nomine tn̄ ꝛ nō ratione: vt albuȝ de sorte noīe ꝛ rōne.

Sed cōtra predicta p̄mo arguitur: genus nō differt ab alijs p̄dicabilib⁹ ꝑ hoc in quo cōuenit cū ipsis: sed cōuenit cuȝ alijs in hoc q̄ꝺ est de pluribus p̄dicari. igitur nō differt ab alijs per hoc q̄ꝺ predicatur de pluribus. ⸿ Secūdo sic. omne superius actu et intellectu cōtinetur in suo inferiori. igiꝛ species continet suū genus. ꝛ male dꝛ q̄ genus continet species ꝛ nō continetur ab eis. ⸿ Tertio sic. ex duobus existētibus in actu nō fit vnum tertium: sed due differētie sunt entia in actu vel duo actus. igiꝛ ex duabus differentijs nō potest fieri vna spēs. ⸿ Quarto sic. non esse in subiecto est propriuȝ substantie: ꝛ tamen predicatur de multis speciebus. s. de omnib⁹ speciebus substātie. ergo propriū non predicatur de vna sola spē. ⸿ Quinto sic. omne vniuersale dȝ predicari vniuoce de multis. accn̄s est vniuersale: igitur.

Ad argumenta. Ad p̄mū dꝛ. q̄ de plib⁹ capiꝛ dupl'r. Uno⁹ absolute vt tātū valet sicut de multis. ꝛ hoc modo genus ꝯuenit cuȝ alijs per hoc q̄ꝺ de multis p̄dicaꝛ. Alio modo comparatiue: ꝛ per hoc genus differt ab alijs: q2 p̄dicaꝛ de plurib⁹ q̄ȝ alia: ideo non est idem in quo genus ꝯuenit ꝛ in quo differt ab alijs. ⸿ Ad secūdū dꝛ. q̄ lȝ spēs ꝯtineat genus sicut totū essentiale vel inferius suū supius scilȝ quo ad ptē ꝑtātis eius: non tn̄ sicut totū vniuersale suas ptes: sic q̄ ꝯtineat genus sm̄ totā potestatē ꝛ cōmunitatē eius. ⸿ Ad tertiū dꝛ. q̄ e ꝑ duobus existētibus in actu vt sic non fit vnū: sed tn̄ in quātū vnum est in potētia ad alteꝝ bene fit tertiuȝ. modo duarū differētiarū vna pōt se habere in potētia respectu alterius per hoc q̄ differētia supioꝛ ꝯstituit vnum genus q̄ꝺ est distinguibile ꝛ determinabile per differētiā inferioreȝ. non est tamē intelligēdū q̄ differentia inquātum differētia est: ꝛ vltimus actus speciei sit in potentia ad aliam differētiam. Sed in quātū se habet vt actus cōfusus speciei inferioris: ꝛ est constitutiua generis speciei. ⸿ Ad quartū dꝛ. q̄ si ꝑpriū capiꝛ cōiter pro omni proprio generis vel speciei: sic bene predicaꝛ de pluribus speciebus: q2 ꝑpriū generis predicaꝛ de vno genere vt est in multis speciebus: sed quia tale est cōmune multis specieb⁹. ideo nō habet simpliciter modū ꝑpriȷ sed accidentis cōis. Sed si capiaꝛ spāliter solū pro ꝑprio spēi specialissime vt hic capiꝛ: sic de vna sola spē predicaꝛ. ⸿ Ad quintū dꝛ. q̄ si capiaꝛ p̄dicari vniuoce gnāliter ꝑ oī illo q̄ꝺ sm̄ significatū p̄dicaꝛ de multis: sic omne vniuersale dȝ p̄dicari de multis vniuoce. ꝛ illo mō accidēs vniuoce p̄dicaꝛ. Sed si capiaꝛ vniuoce p̄dicari spāliter vt est p̄dicari noīe ꝛ rōne essentiali de subiecto: sic nō p̄dicaꝛ vniuoce: ꝛ hec de p̄dicabilib⁹ dicta sufficiunt.

⸿ Tractatus tertius de predicamētis incipit.

Ad cognoscēdū p̄dicamēta q̄daȝ necessaria p̄mittēda sine quoꝝ cognitione neq̄. aq̄ȝ hēri pōt cognitio p̄dicamentorum. Et ideo distinguimus cū Aristotele triplicē modum predicādi. Eorum que p̄dicanꝛ: que dam sunt equiuoca: quedam vniuoca: quedā denominatiua.

⸿ Iste est tertius tractat⁹ de predicamentis: in quo postq̄ȝ Pe. hyspa. in precedēti tractatu determinauiꝛ de dicibilī incomplexo sub rōne p̄dicabilis ꝛ vniuersalis. Dic ꝯn̄ter

determīat de dicibili incōplexo sub rōne ordinabilis in genere ſm sub ⁊ ſupra. Cuiꝰ ordinis ratio eſt: qꝛ ordinatio ſm sub ⁊ ſupra eſt ordīatio in linea ꝑdicamentali in q̄ genus ordinat̄ ſupra ſpēm: ⁊ ſpēs sub genere. ⁊ īdiuidua ſub ſpēbus: ⁊ ſic de alijs. ⁊ qꝛ talis ordinatio fit ſm rōnes predicabiliū. iō oportebat determiare ꝓmo de dicibili incōplexo q̄tū ad ratiōez vniuerſalis q̄ ſm ratiōem ordinabilis in genere ſm ſub ⁊ ſupra: qḋ fit in h̄ tractatu de ꝑdicamētis. Et intitulat̄ hic tractatus de ꝑdicamētis: qꝛ inter dicibilia incōplexa ꝑdicamēta ſunt ꝓncipaliora. A ꝓncipaliori aūt parte ſubiecti ſepe fit denominatio ſciētie.

Primo ſciēduꝫ ꝙ ꝑdicamēta que ſunt genera generaliſſima dupl̄r ꝯſiderātur. Uno mō inquantū ſunt ꝓma ꝓncipia diuerſitatis reꝝ formalia: ⁊ hoc mō non pōt de ipſis aliqd demōſtrari: nec de ipſis ſub tali ratiōe habet̄ ſciētia. Alio modo ꝯſiderātur ꝑ reductiōez ad aliquod cōe in quo ꝯueniūt: ⁊ hoc dupliciter. vel inquātū reducūtur ad ens ⁊ ſunt portes entis: ⁊ hoc mō ꝯſideratur in metaphyſica: que ꝯſiderat de ente inq̄tū ens. Alio modo inq̄tū reducūtur ad dicibile incōplexū: ⁊ ſub tali ratiōe in logica cōſiderātur. Logicus. n. nō cōſiderat res abſolute: ſed inq̄tū referūtur ad ratiōez dicibilis ⁊ ꝑdicabilis: vel vt in ipſis fundant̄ aliq̄ ſecūde intētiōes.

Secūdo ſciēduꝫ ꝙ ſubm huiꝰ tractatus eſt dicibile incōplexuꝫ ordinabile in genere ſm ſub ⁊ ſupra. Dicit̄ dicibile: eo ꝙ hic ꝯſiderātur res vt referunt̄ ad dici. Et dr̄ incōplexū ad drīam ſubiecti ꝓmi tractatus qḋ eſt dicibile ꝯplexū. ſ. enūciatio. Dicit̄ ordinabile in genere ad drīam ſubiecti libri ꝑdicabiliū: qḋ eſt dicibile incōplexū ſub ratione vniuerſalis. ⁊ nō ſub ratōe ordinabilis in gn̄e ⁊ nō eſt ꝑdicamētū ſubm huiꝰ tractatꝰ. q̄uis ſit ꝓncipalior pars eius: qꝛ nō oīa hic ꝯſiderata ꝓncipalr̄ ꝯſiderant̄ ſub ratiōe ꝑdicamēti: ſꝫ ſub ratiōe dicibilis incōplexi ordinabilis in gn̄e. ⁊ ꝑ hoc ꝑꝫ q̄ ſit cā mālis huiꝰ tractatus: ꝑ qḋ hētur que ſit cauſa finalis eiꝰ. vn̄ finis intrinſecus eſt ꝑfecta cognitio ſubiecti ſicut in alijs ſciētijs ſpeculatiuis: ⁊ finis extrinſecus eſt cognitio enūciatiōis q̄ fit ex dicibilibus incōplexis ⁊ argumentatōis: ⁊ ēt gn̄aliter acq̄ſitio oiūꝫ aliaꝝ ſciētiaꝝ. Et eiꝰ cā formalis eſt modus ꝓcedēdi q̄ eſt diffinitiuꝰ diuiſiuus ⁊ exēploꝝ poſitiuꝰ. Et forma tractatꝰ eſt eiꝰ diuiſio ꝑ capl̄a: ⁊ capitulo ꝑ ꝑtes. vn̄ tres ſunt ꝑtes ꝓncipales. In ꝓma tradunt̄ anteꝑdicamēta. In ſecūda ꝑdicamēta. In tertia poſtpredicamēta.

Tertio ſciēdum ꝙ antepredicamētuꝫ eſt documentum ꝓcedēs determinatōez ꝑdicamētoruꝫ immediate ordinatū ad cognitōez eoꝝ habēdam. Et dr̄ immediate ordinatū ⁊c̄. qꝛ lꝫ diffinitōes predicabiliū ad cognitiōez ꝑdicamētoꝝ valeant: nō tn̄ imediate ordinātur ad cognoſcēdū predicamēta: ſed ad cognoſcēdū ipſa vniuerſalia. Et ſunt tria anteꝑdicamēta in gn̄ali. ſ. diffinitio diuiſio ⁊ regula. Et ſeptē in ſpāli. ſ. tres diffinitiones: due diuiſiones: ⁊ due regule. Quoruꝫ ſic habet̄ ſufficientia: qꝛ antepredicamētum ordinat̄ ad cognitōez ꝑdicamētoꝝ: vel ergo valet ad cognoſcēdum cōueniētiaꝫ vel drn̄tiam vel ordinē. Si ꝓmū hoc eſt tripl̄r: vel valet ad cognoſcēdū ꝯueniētiam predicamētoruꝫ in vnū cōe equiuocū qḋ eſt ens: ⁊ ſic eſt diffinitio equiuocoꝝ: vel ad cognoſcēdū cōuenientiam dicibiliū vnius ordinis. ⁊ ſic eſt diffinitio vniuocoꝝ. vel ad cognoſcēdū ꝯueniētiaꝫ oium ꝑdicamētoꝝ accn̄tiū in vnū cōe ſubiectū. ſ. in ſubam de q̄ dicūtur denoiatiue: ⁊ ſic eſt diffinitio denoīatiuoꝝ. Si ad cognoſcēdū drn̄tiam hoc eſt dupliciter. vel docet differētiā eorum que ponūtur in genere ab his que nō ponūtur in genere: ⁊ ſic eſt ꝓma diuiſio. vel eoꝝ q̄ ponuntur in diuerſis generibꝰ inter ſe: ⁊ ſic eſt ſecūda diuiſio. Si ad cognoſcēdum ordinē in linea ꝑdicamentali hoc eſt dupliciter: vel reſpectu vnius coordinatōis. vel diuerſaꝝ. Si primū. ſic eſt ꝓma regula. Si ſcōm: ſic eſt ſecūda. Et iſta anꝑdicamēta ſunt illa q̄ ꝑmittēda ſunt aū predicamēta ſine quorū cognitōe nō pōt hēri faciliter cognitio ꝑdicamētoꝝ.

Quarto ſciēdū ꝙ ad cognoſcēdū tria ꝓma anꝑdicamēta: auctor ponit vnā diuiſionē modoruꝫ predicādi ſine eoꝝ que ꝑdicant̄ dicēs ꝙ eoꝝ que predicātur: alia ſunt vniuoca: alia equoca: ⁊ alia denoiatiua. Cuiꝰ rō eſt: qꝛ omne qḋ predicat̄: vel predicat̄ tanq̄ multa: ⁊ ſic ſunt equoca. vel tanq̄ vnū: ⁊ hoc dupl̄r. vel ꝑdicatur nomine tm̄: ⁊ ſic eſt denoiatiuū. vel noīe ⁊ rōne. ⁊ ſic eſt vniuocū. ⁊ de his tribus poſtea in ſpeciali videbitur.

Sed contra ꝑdicta primo arguit̄ ſic. omne illud de quo eſt ſciētia habet ꝓncipia per que de illo ꝓbantur paſſiones ⁊ cognoſcūtur. Sed predicamēta cū ſint prima ꝓncipia. ergo de ipſis nō eſt ſciētia. ¶ Secūdo ſic. logicus nō habet ꝯſiderare res cū logica ſit ſciētia rōnalis ⁊ nō realis. ergo cū ꝑdicamēta ſint reales hic male determinat̄ de predicamētis. ¶ Tertio ſic. ꝓma ꝓncipia ſunt de ſe nota ſimpliciter ⁊ quo ad nos. ergo ꝑdicamēta erūt ꝑ ſe nota: ⁊ ad cognoſcēdū ipſa aliq̄ nō ſunt ꝑmittenda. ¶ Quarto ſic: in libro ꝑdicabiliū determinatū eſt de modis ꝑdicādi. ergo de ipſis non dꝫ hic determinari ſꝫ tm̄ de dicibilibꝰ incōplexis ordinabilibus in gn̄e. ⁊ ſic male diſtinguit̄ triplex modus ꝑdicādi. ¶ Quinto ſic. mēbra huius diuiſionis coincidūt: ergo ⁊c̄. añs patet: qꝛ hō vniuoce ꝑdicat̄ de ſorte ⁊ platone: ⁊ equoce de homine viuo ⁊ hoīe picto: ergo iſta diuiſio eſt mala.

Ad argumēta. Ad ꝓmū dr̄. ꝙ lꝫ ꝑdicamēta nō habeāt ꝓncipia formalia ⁊ vniuoca: hn̄t tn̄ effectiua ⁊ formalia equoca. ideo de ipſis vt reducunt̄ in vnūꝫ cōe pōt eſſe ſcia ꝑ talia ꝓncipia. ¶ Ad ſcōm dr̄. ꝙ logicus nō ꝯſiderat ꝓncipalr̄ de rebꝰ ſm ſe acceptis: ſꝫ tn̄ vt ſubſtāt intētionibꝰ ꝓmis ⁊ ſecūdis ex qbꝰ fiūt argumētationes. ⁊ ob hoc dicit Auicēna ꝙ logica eſt de ſcḋis intētionibꝰ adiūctis ꝓmis. ¶ Ad 3m dr̄. ꝙ lꝫ ꝓma ꝓncipia cōplexa ſint per ſe nota ⁊ ſimpl̄r ⁊ quo ad nos: vt iſtud: oē totū eſt maius ſua pte: nō tn̄ ꝓma ꝓncipia icōplexa: ſed nobis ſunt difficillima ad cognoſcēdū. ꝑdicamēta aūt ſunt ꝓncipia incōplexa ⁊ nō cōplexa. ¶ Ad 4m dr̄. ꝙ lꝫ in hoc libro nō debeat determinari de aliqbꝰ modis ꝑdicādi quoꝝ vniuerſaliū in ſpāli: pōt tn̄ determinari in generali de aliqbꝰ modis ad oſtēdēdū quō genus ꝑdicat̄ de ſuis iferioribꝰ: ⁊ accn̄s de ꝓma ſuba. ¶ Ad quītuꝫ dr̄. ꝙ lꝫ hō vt accipit̄ pro oībꝰ ſignificatis eiꝰ ꝑdicet̄ equoce: ⁊ q̄n accipit̄ pro vno tm̄ ꝑdicet̄ vniuoce: nō tn̄ eſt equocū ⁊ vniuocū ſm eandem acceptionē eius: ſed ſolū ſm diuerſas: ideo iſta membra diuiſionis non coincidunt.

¶ Equiuoca dicunt̄ quoꝝ nomen ſoluꝫ eſt cōmune: ⁊ ſm illud nomen ratio ſubſtātie eſt diuerſa: vt eſt aīal ſignificat aīal viuū vel veruꝫ ⁊ pictū: ⁊ nomē ſolū cōmune eſt eis: ⁊ ſm illud nomen ratio ſubſtātie eſt diuerſa. Dicimꝰ enim de leone picto i pariete ecce terribile animal: ⁊ de leone viuo idem dicimus. ⁊ de ſtatuis regum dicimus. Iſti ſunt tales reges. ⁊ de his qui adhuc regnant dicimus. Iſti ſunt reges: ſumēdo equiuoce nomen regis.

¶ Poſtq̄ auctor ꝓmiſit diuiſionē dicibiliū ꝑ vniuoca equiuoca ⁊ denoiatiua. Hic ꝯſequēter ponit diffōnē hoꝝ mēbroꝝ: ⁊ ꝓmo ponit diffinitionē equiuocoꝝ. Cuius ratio eſt: qꝛ illa valet ad cognoſcēdū reductionez ꝑdicamētoꝝ ad vnū cōmune qḋ eſt ens quod dicit̄ equoce de ipſis. ⁊ dif-

finitio vniuocoꝝ valet ad cognoscēdū reductionē oīum dicibiliū eiusdē generis ad ipm genus gnālissimū: ꝛ diffinitio denoīatiuoꝝ valet ad reducēdū oīa ꝑdicamēta accidentiū ad subam de qua ꝑdicanꝰ denoīatiue: ꝛ qꝛ reductio ꝑdicamētoꝝ ad ens est ꝓor alijs, iō diffō equiuocoꝝ ꝯuenienter ꝓcedit alias. ꝛ qꝛ ēt reductio dicibiliū ad summ genꝰ ꝓcedit reductoēz accñtiū ad subaz. iō diffinitio vniuocoꝝ ꝓcedit diffinitoēz denoīatiuoꝝ. sic ḡ ponitꝰ diffinitio equiuocoꝝ. Equiuoca dnr quoꝝ solū nomē est cōe ꝛ rō substātie ꝫm illud nomē est diuersa. In q̄ diffinitōe ponitur dnr id est sunt dicibilia ad explicādū genus diffiniti qḋ est dicibile. ꝛ nō ponitꝰ sunt: qꝛ hic nō ꝯsideranꝰ inquātū sunt entia: sed inq̄tū sunt dicibilia. ꝛ totū residuū ponitꝰ ad differētiam vniuocoꝝ ꝛ denoīatiuoꝝ: qꝛ vniuoca nō hñt solū nomē cōe: sed cum hoc hñt ronē: ꝛ denominatiua nō predicantur ꝫm diuersas rationes.

Primo sciēdum ꝙ duplicia sunt equiuoca. s. equiuoca equiuocantia: ꝛ equiuoca equiuocata. Equiuocū equiuocās est nomē cōe diuersis ratōibus plura significās: sicut hoc nomē aīal diuersis ratōibꝰ significat aīal viuū ꝛ aīal pictū. Sed equiuoca equiuocata dicūtur res diuerse diuersis ratōibꝰ ꝑ vnū nomē significate: sicut aīal viuū ꝛ aīal pictū sunt diuerse res diuersis ratōibꝰ significate ꝑ hoc nomē aīal. Hec aūt diffinitio solū datꝰ de equiuocis equiuocatis ꝛ nō equiuocantibꝰ: qꝛ equiuoca equiuocata solū hñt nomen cōe: tñ ꝑ hanc diffinitōez pōt heri diffinitio equiuoci equiuocātis: qꝛ sicut equiuoca equiuocata hñt vnū nomē cōe ꝛ diuersas rōnes, ita equiuocū equiuocās est nomē cōe diuersis rōnibꝰ ꝑla significans: ꝛ qꝛ equiuoca equiuocata semꝑ sunt ꝑles res significate ꝑ vnū nomē cōe. iō ad designādū istā ꝑlalitatē: ꝓ diffiniunꝰ equiuoca in ꝑlali nūero.

Secundo sciēdum ꝙ adhuc duplex est equiuocū equiuocāa. ꝛ siīr equiuocū equiuocatū. s. equiuocū a casu ꝛ a ꝯsilio. qḋ dr analogū. vñ equiuocū a casu est quod eque ꝑmo plura significat. Et dr a casu: qꝛ imponēs ipm ad significādū in secūda impōne eiꝰ nō hꝫ respectū ad suā ꝑmā significatōez: sed a casu accidit, ꝙ tale nomen ꝑus habuit aliud significatū: sicut equus si dicatꝰ idē est qḋ celis vel idē est qḋ aīal: ꝛ imponēs ipm ad vnū significatū nō habuit respectū ad aliud: ꝛ ꝑ hoc pōt diffiniri equiuoca equiuocata a casu. Sed equiuocū a ꝯsilio est vnū nomē ꝑ ꝑus ꝛ posteriꝰ plura significās. Et dnr a ꝯsilio. qꝛ sicut in iudicio vnus imitatꝰ iudiciū alterius sic ēt tali nomini attribuitꝰ vna significatio ꝑ respectū ad aliam: sicut aīal significat aīal viuū. ꝛ ex ꝯñti per similitudinē significat animal pictū. vñ equiuoca equiuocata a ꝯsilio sunt res diuerse ꝫm ꝑus ꝛ posteriꝰ significate per vnū nomē: ꝛ de verisq̄. s. a casu ꝛ a ꝯsilio datꝰ hec diffinitio equiuocoꝝ.

Tertio sciēdū ꝙ nomē dr cōe dupliciter. Uno mō ꝫm vocē que cōis est ad multa significata: sicut sortes dr nomē cōe ad illū sortē ꝛ ad illū. Alio mō dr cōe ꝫ significatū eius qḋ est cōe ad plura supposita: sicut significatū hoīs. s. humanitas q̄ est cōis ad oīa indiuidua eiꝰ. hic aūt sumitꝰ nomen cōe ꝑmo modo, ꝓ illo qḋ est cōe ꝫm vocē ꝑ respectū ad plura significata: ꝛ nō secūdo mō: qꝛ si sic capeꝰ: tūc nullus terminus singularis diceretꝰ equiuoce de multis: cū nō sit nomē cōe cōnate sui significati. vñ equiuoca equiuocata ex quo diuerse res diuersa sūt significata eiusdē vocis. ideo hñt nomē cōe ꝑmo modo.

Quarto sciendū ꝙ ratio substātie dupliciter accipitur. Uno mō specialiter pro diffinitiōe qdditatiua vere substātie que est ꝑ se: ꝛ isto mō non accipitꝰ hic: qꝛ sic in accidētibus nō essent aliqua equiuoca: cū nō habeāt hoc modo rationē substātie. Alio modo capitur generaliter pro quacūq̄ diffinitione qdditatiua substantiali ꝛ accidētali q̄ aliquo mō explicat essentiā rei capiendo substantiā ꝑ essentia: ꝛ hoc modo equiuocoꝝ ratio substātie est diuersa. Cuius ratio ē. qꝛ quecūq̄ habēt diuersas formas qbus significanꝰ per vnū nomē: ꝛ etiam sub diuersis conceptionibus habet diuersas diffinitiōes ꝫm tale nomen. Sed equiuoca equiuocata sunt diuerse res ꝛ hꝫ diuersas formas ꝛ diuersos cōceptus quibꝰ significanꝰ ꝑ vnū nomen cōe ꝛ non significanꝰ ꝑ vnū conceptū cōem: ꝛ iō ꝫm nomē ipsoꝝ ratio substātie generaliter sumpta est diuersa. Et per hoc patet intellectus diffinitiōis equiuocorū.

Circa predicta arguitꝰ ꝑmo: canis est quoddā equiuocū ad canē latrabilē: piscem marinū: sidus celeste: ꝛ tamē nō habꝫ vnū cōmune nomē cū ipm sit vnū nomē. ergo male dr ꝙ equiuoca habent vnū nomen cōe. ¶ Secūdo sic. in verbis reperiuntur equiuoca. ꝛ tñ ibi nō est nomē cōmune. igitꝰ ꝛc. ¶ Tertio sic. equiuoca a consilio habēt vnam rationem cōmunē vnitate ꝓportiōis ꝛ analogie: ꝛ tamē sunt equiuoca. ergo male dicitꝰ ꝙ equiuoca habēt solū nomen cōmune: ꝯñtia tenet: qꝛ istis equiuocis vltra nomē cōmune est ratio cōmūis. ¶ Quarto sic. canis latrabilis marinus piscis sunt equiuoca equiuocata: ꝛ tamē non habēt solū nomē cōmune sed conueniūt in ratione substantiali corporis animati ꝛ habēt vnam rationem cōmunem: ergo male dicitꝰ ꝙ equiuoca habēt solum nomē cōmune ꝛ rōnē substantie diuersam. ¶ Quinto sic: vnius rei est tñ vna forma: sed significatio est forma noīs: ꝛ sic vnius nominis est tñ vna significatio: ergo ꝛ vnum significatum. ꝛ per cōsequens si equiuoca habeant vnum nomen cōmune habent vnam rationem que significatꝰ per tale nomen.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dr. ꝙ lꝫ hoc nomen canis sit equiuocū equiuocans: nō tñ est equiuocatū. ꝛ de equiuocis equiuocatis datꝰ tñ ꝑsens diffinitio. ¶ Ad scdm dr: ꝙ si nomen capiatꝰ spāliter pro voce que significat per modū ꝑmanētis sine habitꝰ ꝛ generis. ꝛ vt est pars orōnis distincta ꝯtra vbū: sic in verbis nō reperitꝰ nomē. Sed si capiatꝰ generaliter ꝓut est nota mētis. s. signū illius qḋ in mēte ꝯcipitꝰ: sic vbūz bñ dr nomē. ꝛ hoc modo capitꝰ in diffinitione. ¶ Ad tertiū dr. ꝙ lꝫ equiuoca a ꝯsillo habeāt rōnē cōmunem ꝫm modū: non tamē ꝫm rem: quia vnitas analoga non est vnitas ꝫm rem: sed tñ ꝫm modū: ꝛ ad cōmunitatē reqritꝰ vnitas rei. vnde illa q̄ habēt talem vnitatē ꝓportionis sunt ꝫm rem diuersa: lꝫ hēant quēdā modū vnitatis. ¶ Ad quartū dr. ꝙ lꝫ canis latrabilis ꝛ canis marinus hēant vnam cōem rōnē vt cōueniūt in corpe aīato: non tñ vt ꝯueniūt in noīe canis: iō rōnes eoꝝ sumpte ꝫm illud nomē sunt diuerse. ¶ Ad quintum dr. ꝙ licet significatio sit forma accidētalis noīs: nō est tamen forma essentialis: ideo vnius noīs possunt esse plures significationes: sicut eiusdē rei plures forme accidētales: sed sua forma ēentialis ē vocarticulatio siue modus ꝓferendi: ꝛ ipsa vox est materia eius.

¶ Uniuoca dicuntꝰ quorum nomen est cōmune: ꝛ ꝫm illud nomen ratio substātie est eadē: vt hoc nomē aīal est cōmune homini ꝛ boui: ꝛ similiter ratio substantie eius ꝫm illud nomen est eadem. Dicimus enī homo est aīal: bos est animal: ꝛ homo est substantia animata sensibilis: ꝛ bos ēst substantia animata sensibilis: ꝛ sic nomen est cōmune eis: ꝛ ratio eorū ꝫm illud nomen est eadem. Nihil enim aliud est homo ꝫm ꝙ est animal nisi substantia animata sensibilis: similiter ꝛ bos.

¶ Postq̄ auctor posuit diffinitionē equiuocoꝝ. hic ꝯsiter.

est p̄dicari. Tertio mō dici accipit̄ ꝓut tm̄ valet sicut exprimi vel significari p̄ vocē significatiuā: ⁊ isto mō sumit̄ in ꝓposito. ⁊ per hoc pꝫ quid sit diuisum in hac diuisione. Est. n. dicibile qđ est significabile. ⁊ dici pōt per dictionez que est vox significatiua. ideo tantuz valet dicere eoꝝ q̄ dicunt̄ sicut dicibiliū que p̄ vocē significatiuā exprimunt̄.

Secūdo sciendū q̄ complexio dupl'r accipit̄. Uno modo gn̄aliter p̄ quacūqꝫ cōpōne duoꝝ adinuicē siue sit duaꝝ reꝝ vel dictionū litteraꝝ vel syllabaꝝ: ⁊ isto mō nō accipit̄ hic. Alio modo accipit̄ solū specialiter p̄ compositōe pluriū vocū significatiuaꝝ. ⁊ isto mō sumit̄ in ꝓposito. ⁊ iō ꝯplo vt hic sumit̄ ē ꝯpō ex pluribꝰ vocibꝰ significatiuis. Et dici cū ꝯplone est significari vl' exprimi p̄ vocē ꝯpositā ex pluribꝰ vocibꝰ significatiuis. Et dici sine ꝯplone est exprimi p̄ vnā solā dictionē.

Tertio sciendū q̄ duplex est complexio. Quedā est cōplexio distās: in qua extrema copulātur p̄ copulā verbalem. sicut in qualibet oratōe pfecta. Et dicitur cōplexio distans: q꞉ extrema illius cōpositōis accipiūtur ab anima distincte ⁊ tanqꝫ entia distincta concipiunt̄ ⁊ postea vniunt̄ adinuicem: ⁊ hoc significat̄ per copulaz verbalez que est nota cōpositōis facte in intellectu. Uel etiā dicitur distās. ideo q̄ inter extrema eius mediat copula verbalis. Alia est cōplexio indistans cuius extrema non copulantur per copulā verbalez: ⁊ se hn̄t sicut determinatio ⁊ suū determinabile sicut fit in oratione imperfecta: vt dicēdo: hō albꝰ. Et dicit̄ indistās: q꞉ extrema talis compositionis designant̄ cōfuse ⁊ apprehendūtur ab aia vt vnū ab alio. ⁊ iō inter ipsa nō mediat copula v̄balis.

Quarto sciendū q̄ illa que dicunt̄ cum cōplexione dupl'r possunt ꝯsiderari. Uno mō inquātū hn̄t complexionē ex pluribus vocibus ⁊ important cōceptum complexū. Et isto modo complexa nō ponuntur in predicamento nisi per suas ptes. ⁊ si ille partes sint de diuersis predicamētis: vt hic homo est albus. tale dicibile fm̄ suas partes reponit̄ in diuersis predicamētis. ⁊ si ille ptes sint de eodē predicamēto: vt animal rōnale: tale dicibile ponit̄ in eodē predicamento tm̄ fm̄ suas partes: q꞉ tm̄ non per se est vnuz dicibile: sed plura. iō simpliciter loquēdo dr̄ q̄ tale dicibile complexū non est reponibile in predicamento. Alio modo pōt ꝯsiderari illud qđ dicitur cum complexione. s. dicibile complexū inquantū sumit̄ ad circūloquendum vnū incomplexū: ⁊ illo modo bene ponit̄ in predicamēto loco illius incomplexi: qđ circūlogtur vt quādo diffinitio ponit̄ loco diffiniti ad circūloquendum ipm̄ diffinitū. Sed si capiatur diffinitio inquātū includit genus ⁊ dr̄ias: hoc modo nō poneret̄ in p̄dicamēto per modū vnius: sed p̄ modū plurium fm̄ suas partes. s. p̄ modū generis ⁊ drn̄tie. ⁊ sic dicibilia cōplexa vt complexa sunt nō ponunt̄ in p̄dicamēto: incōplexa vō ponuntur. ⁊ p̄ hāc diuisionē cognoscimus quō differūt dicibilia ꝯplexa ⁊ incomplexa. iō hec diuisio valet ad cognoscēdū drīaz eoꝝ q̄ ponunt̄ in p̄dicamēto ab his q̄ nō ponunt̄.

Sed cōtra predicta arguit̄ primo sic. omne dicibile est predicabile: cum idē sit dici ⁊ predicari: sꝫ omne predicabile est incōplexum. ergo ⁊ omne dicibile. ergo nulla dicitur cum complexiōe. ¶ Secundo sic vnūquodqꝫ hꝫ dici ⁊ significari eo modo quo habꝫ esse: sed omne ens habꝫ esse incomplexū ⁊ esse vnū. ergo omne dicibile est incōplexū. ¶ Tertio sic. canis est vnū dicibile. ⁊ tamē non est incomplexū cum includat plura significata: nec complexū cū non habeat plures voces. ergo male dr̄ q̄ dicibilium quedā dicunt̄ cum cōplexione ⁊ quedā sine. ¶ Quarto sic. huius diuisionis membra nō sunt opposita: q꞉ complexū ⁊ incomplexū in eodē incidunt. g̃ diuisio est mala. ¶ Quinto sic. omne cōpositū ex voce ⁊ mō ꝓferendi est cōplexū: sed oē dicibile hꝫ vocē ⁊ modū ꝓferendi. g̃ nullū hꝫ sine complexione.

Ad argumenta. ¶ Ad primum dicit̄. q̄ si capiat̄ dicibile vt est aptuz natum predicari: sic omne dicibile est predicabile: sed si capiatur vt est aptum natū exprimi ⁊ significari per dictionem vt in ꝓposito sumit̄: sic non omne dicibile est predicabile. ¶ Ad secundū dicit̄. q̄ lꝫ omne ens fm̄ se sit vnū incomplexum: tamē in ordine ad aliud cum quo est complexū vel cū quo est componibile aliquod ens potest dici complexū. lꝫ hoc sibi cōueniat formaliter per respectū ad intellectum componētez ⁊ diuidētem qui facit actualiter tm̄ complexionē que prius est in rebus fm̄ aptitudinez. ¶ Ad tertiū dicitur. q̄ lꝫ canis ex parte vocis ⁊ materialiter sit vnū dicibile. tamē formaliter ex parte significatoꝝ non est vnū dicibile: sed plura: nō tamē debet dici dicibile complexū: q꞉ illa significata nō habēt inter se aliquā vnionē vel compositionē: nec se habent vt determinatio ⁊ determinabile. ideo illo modo non potest dici complexū vel incomplexuz: q꞉ hic diuidit̄ dicibile quod aliquo modo hꝫ rationē vnius dicibilis. ¶ Ad quartum dr̄. q̄ lꝫ complexū ⁊ incomplexū materialiter coincidāt in eodē: eo q̄ incomplexū materialiter est pars ꝯplexi: tamen formaliter opponunt̄ quantū ad formas cōplexi ⁊ incōplexi sicut dictū est circa diuisionez vocis per cōplexam ⁊ incōplexam in qua multa ponunt̄ que ad itellectū huius diuisionis p̄supponunt̄. ¶ Ad q̄ntū dicit̄. q̄ lꝫ cōpositum ex voce ⁊ modo ꝓferendi habeat cōplexionem generaliter acceptam. non tamen habet complexionem ꝓprie dictam que est ex pluribus vocibus significatiuis: de qua est hic solum ad propositum.

¶ Sed anteqꝫ alteꝝ membꝝ huius diuisionis subdiuidatur distinguēdi sūt modi essendi in. octo: q꞉ necessarij sunt ad sequētem diuisionē cognoscēdam: ⁊ ad quedam que postea dicētur. Primus igit̄ modus eēndi in. est quādo dicit̄ aliquid in alio esse sicut pars itegralis in suo toto: vt digitus in manu: paries in domo: ⁊ similia. Secūdus autē modus est: sicut totum itegrale in suis partibus simul sumptis: vt domus in pariete tecto ⁊ fundamēto. Tertius modus essendi in: sicut species in genere: vt homo vel bos in animali: ⁊ vnumquodqꝫ inferius in suo superiori. Quartus modus essendi in. est sicut genus in specie: vt aīal in homine vel boue: ⁊ similiter quodlibet superius in suo inferiori. Quintꝰ modus essendi in. est sicut forma in materia. Et iste q̄ntus modus subdiuidit̄: q꞉ est quedā forma substantialis: vt animal est forma substantialis hoīs. Quedam est forma accidentalis: vt albedo hominis. Et prima harū dicitur proprie eē in. sicut forma in materia: vt anima in corpore. Alia aūt dicit̄ esse in. sicut accidēs in subiecto: vt albedo in pariete. Sextꝰ modus eēndi in. est sic aliq̄d in sua causa efficiēte: vt regnuz in regēte. Septimus modus eēndi in. est sicut aliq̄d est in suo fine: vt vtꝰ in beatitudie. Octauus modus eēndi in. est sicut aliq̄d in suo cōtinente: vt

cretum qd predicatur denominatiue de suo subiecto: vt albū vel nigrū. Et dicit̄ denominatiuū quasi de alio nominatiuum: q2 est denominatiuū subiecti ratione forme accidētalis que est in alia a subiecto. denominatū est subiectū de quo ꝑdicat̄ accn̄s concretū: vt in hac ꝑdicatione denomiatiua: sortes est alb9: albedo significata in hoc nomine alb9: ⁊ ꝑ illud abstractuz albedo est forma denominans: ⁊ illud concretū album est denominatiuz sortis: ⁊ sor. est subiectū denominatū. Et ꝑ hoc pz ꝙ denominatiuū ⁊ ꝯcretū idē sunt: ⁊ denoīans ⁊ abstractū silr̄ iportāt.

Secundo sciendū ꝙ ad verā denominatōēz requirunt̄ tres cōditiōes. Prima conditio est ꝙ forma denominās sit alia a subiecto sic ꝙ nō sit d̄ eēntia eius sicut genus respectu speciei: ⁊ ꝙ nō fluat ex ꝑncipys essentialib9 eius sicut propriū: defectu cuius predicata essentialia ⁊ propria nō predicātur denominatiue. hic eniz nō est vera denominatio homo est humanus: vel homo est risibilis. Secūda cōditio est ꝙ forma denominās significet̄ ſm cadentiā ⁊ inherentiā ad subiectū vt sit in nomine concreto rōne cuius nulla abstracta predicātur denominatiue. Tertia conditio est ꝙ denominatiuum ⁊ abstractum conueniāt in ꝑncipio dictionis ⁊ differant in fine: cuius defectu studiosus nō dicitur denoīatiue a virtute: q2 ibi nō est cōueniētia in principio dictionis.

Tertio sciendū ꝙ triplicia sunt denominatiua quedam ſm rem tm̄ ⁊ nō ſm vocem in quibus .s. forma cōcreti naturaliter prouenit a forma abstracti: ⁊ tamē non est conueniētia in ꝑncipio dictionis ⁊ differentia in fine: ⁊ sic studiosus dr̄ denominatiue a virtute. Alia sunt denominatiua ſm vocē tm̄ ⁊ non ſm rez que habet cōuenientiā in ꝑncipio ⁊ differētiam in fine nominis abstracti ⁊ cōcreti: ⁊ tamen non importāt alienā naturam a denominato sicut homo ⁊ humanitas vel humanus. Alia sunt denominatiua ſm rem ⁊ vocem simul: ⁊ sunt illa quibus conueniūt tres conditiōes presupposite simul: sicut albuz ⁊ nigrū que sunt vera denomiatiua: ⁊ solum de ipsis datur diffinitio presens.

Quarto sciendū ꝙ denominatiuū ⁊ denominās siue concretū ⁊ abstractū conueniūt dupliciter: ⁊ differunt dupliciter. Cōueniūt ꝑmo in re significata: q2 significant eandē formā essentialiter: sicut albedo ⁊ albū significant formā albedinis. Dicit̄. n. in predicamentis. albū aūt solā q̄litatē significat. Secūdo conueniūt in ꝑncipio dictōis: vt albedo ⁊ album. ⁊ illa cōueniētia in ꝑncipio dictionis significat conuenientiā in re significata. Sed differūt in modo significādi ⁊ in modo essendi: q2 cōcretū significat formaz cū cadentia ⁊ inherētia ad subiectū per respectū ad subiectū. ⁊ ideo dicit̄ concretū quasi simul cernēs formam ⁊ subiectū eius: sicut albū significat albedinē inherentē suo subiecto. Sz abstractū significat formaz ſm se sine inherētia ⁊ cadentia ad subiectū ⁊ significat eaz substantiue ⁊ per modū ꝑ se stātis: ⁊ inde dr̄ abstractum quasi ab alio tractū: q2 ſm modū eius significandi significat formā cum precisiōe subiecti designādo ipsam oīno sine suo subiecto. ⁊ inde ē ꝙ nō pōt verificari de suo subiecto. Secūdo differūt in finali terminatōe vocis: ⁊ isto diītia significat diītiam q̄ est in modo significandi. ideo in diffinitiōe denominatiuoꝝ ꝯueniēter dr̄ ꝙ differunt ab aliquo. s. qdlibet a suo abstracto in solo casu: q2 solū differūt ab ipsis in cadentia ⁊ in modo significandi: ⁊ in hoc explicant̄ due differētie denominatiui ⁊ denominātis ⁊ subiungit̄: ſm illud nomē hn̄t appellationē: ad explicanduz conuenietiam illoꝝ in principali significato ⁊ in ꝑncipio dictiōis. vnde ordine nature concretū habet appellationem id est denominatōēz a suo abstracto: q2 ab ipso accipit suū significatū. ⁊ ꝑ hoc pz intellectus diffinitiōis.

Sed cōtra predicta ꝑmo arguit̄ sic. in nulla bona diffinitōe debz poni vl̄e vniuersaliter sumptū: q2 sic talis diffinitio nō possz vere ꝑdicari de diffinito. sz in ista ponit̄ vl̄e vl̄iter sumptū. s. quecūq3. ergo male. ¶ Secūdo sic. albū ⁊ nigrū sunt denominatiua: et tamē nō differūt solo casu: sed etiam in ꝑncipali significato. ergo in hac diffinitiōe male ponit̄ ab aliquo solo casu diītia sunt. ¶ Tertio sic. denominatiuū ⁊ abstractū differūt in mō significādi vt ꝑus dciū est: ⁊ etiā in genere: sicut albedo ⁊ albus. g̃ non differūt solo casu. g̃. ¶ Quarto sic. studiosus est denoīatiuū virtutis. q2 ꝑdicat̄ denoīatiue de suo subiecto. ⁊ hoc nō hz nisi a forma virtutis: et tm̄ nō hz appellatōēz ſm nomē virtutis. ergo male dr̄ ꝙ ſm illud nomē hz appellatiōez. ¶ Quīto sic. abstractū denominat̄ a ꝯcreto sicut a iusto iusticia. g̃ abstractū hz appellationē a concreto ⁊ non ecōtra. ergo male dr̄ ꝙ denominatiuū ſm illud nomē abstracti habet appellationē.

Ad argumenta. ¶ Ad ꝑmū dr̄. ꝙ quecūq3 in hac diffinitione nō tenet̄ vniuersaliter: sz infinite: ⁊ tm̄ valet sicut illa que. iō nō ponit̄ vniuersale vniuersaliter sumptū. ¶ Ad secūduz dr̄. ꝙ lz albuz ⁊ nigrū non differant inter se solo casu: tū respectu suoꝝ abstractoꝝ. s. albedinis ⁊ nigredinis solo casu differunt. ⁊ sic intelligit̄ in diffinitiōe ꝙ denoīatiua solo casu differūt a suis abstractis. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ negat̄ consequentia. ⁊ causa est. quia cum dicit̄ solo casu: nō solū dicitur de cadentia vocis: sed etiam de cadentia que est in modo significādi ꝯcreti ⁊ abstracti: ⁊ etiā quantū ad modos essendi qui per istos modos significādi iportant̄. ¶ Ad quartū dicit̄. ꝙ lz studiosus sit denoīatiuū ſm rem: nō tamen ſm vocem ⁊ rem simul: ⁊ solum de illis denoīatiuis dat̄ ista diffinitio. ¶ Ad qntū dicit̄. ꝙ licet ſm formationem vocis que a grāmatico ꝑncipaliter ꝯsiderat̄ abstractū denominet̄ a cōcreto. tamē ſm ordinē vere significationis ⁊ denoīationis cōcretū deriuat̄ ab abstracto eo ꝙ abstractū importat formā ſm se: ⁊ concretū importat eā per cadētiam ad subiectū. mō ipsa ſm se nāliter ꝑcedit inherentiam eius ad subiectū. ideo ī tali ordine ꝯcretū capit denoīationē ⁊ appellationē ab abstracto: ⁊ talis ordo denominationis a logico cōsiderat̄: ideo dicit̄ ꝯcretū ab abstracto deriuari.

¶ **Eoꝝ que dicunt̄: quedā dicunt̄: cum cōplexione: vt homo currit: quedam sine cōplexione: vt homo vel currit.**

¶ Postq̃ auctor posuit in ſpāli tria anteꝑdicamēta. s. tres diffinitiones que valēt ad reductionē dicibiliū ⁊ ꝯuenientiam eoꝝ in aliqd vnū cōe. Hic ꝯsequēter ponit duas diuisiones valētes ad cognoscēdū distinctionē ⁊ differētiā eoꝝ que ponunt̄ in ꝑdicamēto adinuicē ⁊ ab his que nō ponunt̄. ⁊ q2 ꝑus oportet distinguere illa que nō ponunt̄ in predicamēto ab his que ponunt̄ in predicamēto q̃ distinguere ea que ponunt̄ in predicamēto adinuicē. Ideo auctor ponit ꝑmo hāc diuisionē que valet ad cognoscendum que ponunt̄ in ꝑdicamēto ⁊ que nō dicēs. Eoꝝ que dicunt̄: quedam dicunt̄ cum cōplexione sicut oratio. quedam do sine complexione vt termini incōplexi. Cuius rō est: q2 omne quod dicit̄ exꝑmit̄ vel significat̄ per vocem complexam ex pluribus vocibus significatiuis: ⁊ sic dicitur cum cōplexione: vel exprimit̄ per vnam solam vocez significatiuam. ⁊ sic dicit̄ sine complexione.

Primo sciendū ꝙ dici tripl'r accipit̄. Uno modo vt cātū valet sicut deriuari ab alio: vt cū dicit̄ dialectica dr̄ a dia qd est duo id est deriuat̄. Scdo mō ꝑ ut tantū valet sicut ꝑdicari vt in diffinitiōe ꝑdicabilis cū dicit̄ ꝑdicabile est qd aptum natū est de pluribus dici id

est p̄dicari. Tertio mō dici accipit̄ put tm̄ valet sicut exprimi vel significari p vocē significatiuā: ⁊ isto mō sumit̄ in ppposito. ⁊ per hoc p₃ quid sit diuisum in hac diuisione. Est. n. dicibile qđ est significabile: ⁊ dici pōt per dictionez que est vox significatiua. ideo tantū₃ valet dicere cō₂ q̄ dicunt̄ sicut dic. aliū que p vocē significatiuā exp̄muntur.

Secūdo sciendū q̄ complexio dupl'r accipit̄. Uno modo gnāliter p quācūq₃ cōpōne duo₂ adinuicē sine sit dua₂ re₂ vel dictionū littera₂ vel sillaba₂: ⁊ isto mō nō accipit̄ hic. Alio modo accipit̄ solū₃ specialiter p compositōe pluriū vocū₃ significatiua₂. ⁊ isto mō sumit̄ in ppposito. ⁊ iō ɔplō vt hic sumit̄ ē ɔpō ex pluribꝫ vocibꝫ significatiuis. Et dici cū ɔplōne est significari vl' exp̄mi. p vocē ɔpositā ex pluribꝫ vocibꝫ significatiuis. Et dici sine ɔplōne est exp̄mi p vnā solā dictionē.

Tertio sciendū q̄ duplex est complexio. Quedā est cōplexio distās: in qua extrema copulātur p copulā verbalem. sicut in qualibet oratōe pfecta. Et dicitur cōplexio distans: q₂ extrema illius cōpositōis accipiūtur ab anima distincte ⁊ tanq₃ entia distincta concipiunt̄ ⁊ postea vniunt̄ adinuicem: ⁊ hoc significat̄ per copulā₃ verbalē₃ que est nota cōpositiōis facte in intellectu. Uel etiā dicitur distās. ideo q̄ inter extrema eius mediat copula verbalis. Alia est cōplexio indistans cuius extrema non copulantur per copulā verbalē₃: ⁊ se hñt sicut determinatio ⁊ suū determinabile sicut fit in oratione impfecta: vt dicēdo: hō albꝫ. Et dicit̄ indistās: q₂ extrema talis compositionis designant̄ cōfuse ⁊ apprehendūtur ab aīa vt vnū ab alio. ⁊ iō inter ipsa nō mediat copula v̄balis.

Quarto sciendū q̄ illa que dicunt̄ cum cōplexione dupl'r possunt ɔsiderari. Uno mō inquātū hñt complexionē ex pluribus vocibus ⁊ important cōceptum complexū. Et isto modo complexa nō ponuntur in predicamento nisi per suas ptes. ⁊ si ille partes sint de diuersis predicamētis: vt hic homo est albus. tale dicibile f₃m suas partes reponit̄ in diuersis predicamētis. ⁊ si ille ptes sint de eodē predicamēto: vt animal rōnale: tale dicibile ponit̄ in eodē predicamento tm̄ f₃m suas partes: q₂ cū non per se est vnū₃ dicibile: sed plura. iō simpliciter loquēdo dr̄ q̄ tale dicibile complexū non est reponibile in predicamento. Alio modo pōt ɔsiderari illud qđ dicitur cum complexione. s. dicibile complexū inquantū sumit̄ ad circūloquendum vnū₃ incomplexū: ⁊ illo modo bene ponit̄ in predicamēto loco illius incomplexi: qđ circūloqtur vt quādo diffinitio ponit̄ loco diffiniti ad circūloquēdum ipm̄ diffinitū. Sed si capiatur diffinitio inquātū includit genus ⁊ dr̄iam₃: hoc modo nō poneret̄ in p̄dicamēto per modū vnius: sed p modū plurium f₃m suas partes s. p modū generis ⁊ dr̄ie. ⁊ sic dicibilia cōplexa vt complexa sunt nō ponunt̄ in p̄dicamēto: incōplexa vo ponuntur. ⁊ p hāc diuisionē cognoscimus quo differūt dicibilia ɔplexa ⁊ incomplexa. iō hec diuisio valet ad cognoscēdū dr̄iā₃ eo₂ q̄ ponunt̄ in p̄dicamēto ab his q̄ nō ponunt̄.

Sed cōtra predicta arguit̄ primo sic. omne dicibile est predicabile: cum idē sit dici ⁊ predicari: s₃ omne predicabile est incōplexum. ergo ⁊ omne dicibile. ergo nulla dicūtur cum complexiōe. ¶ Secundo sic. vnūquodq₃ h₃ dici ⁊ significari eo modo quo habꝫ esse: sed omne ens habꝫ esse incomplexū ⁊ esse vnū. ergo omne dicibile est incōplexū. ¶ Tertio sic. canis est vnū dicibile. ⁊ tamē non est incomplexū cum includat plura significata: nec complexū cu₃ non habeat plures voces. ergo male dr̄ q̄ dicibilium quedā dicunt̄ cum cōplexione ⁊ quedā sine. ¶ Quarto sic. huius diuisionis membra nō sunt opposita: q₂ complexū ⁊ incomplexū in eodē incidunt. q̄ diuisio est mala. ¶ Quinto sic. omne cōpositū ex voce ⁊ mō pferendi est cōplexū: sed oē dicibile h₃ vocē ⁊ modū pferendi. q̄ nullū h₃ sine complexione.

Ad argumenta. ¶ Ad primum dicit̄. q̄ si capiat̄ dicibile vt est aptū₃ natum predicari: sic omne dicibile est predicabile: sed si capiatur vt est aptum natū exprimi ⁊ significari per dictionem vt in ppposito sumit̄: sic non omne dicibile est predicabile. ¶ Ad secundū dicit̄. q̄ l₃ omne ens f₃m se sit vnū incomplexum: tamē in ordine ad aliud cum quo est complexū₃ vel cū quo est componibile aliquod ens potest dici complexū. l₃ hoc sibi cōueniat formaliter per respectū ad intellectum componētē₃ ⁊ diuidētem qui facit actualiter tm̄ complexionē que prius est in rebus f₃m aptitudinē₃. ¶ Ad tertiū dicitur. q̄ l₃ canis ex parte vocis ⁊ materialiter sit vnū dicibile: tamē formaliter ex parte significato₂ non est vnū dicibile: sed plura: nō tamē debet dici dicibile complexū: q₂ illa significata nō habēt inter se aliquā vnionē vel compositionē: nec se habent vt determinatio ⁊ determinabile. ideo illo modo non potest dici complexū vel incomplexū₃: q₂ hic diuidit̄ dicibile quod aliquo modo h₃ rationē vnius dicibilis. ¶ Ad quartum dr̄. q̄ l₃ complexū ⁊ incomplexū materialiter coincidāt in eodē eo q̄ incomplexū materialiter est pars ɔplexi: tamen formaliter opponunt̄ quantū ad formas cōplexi ⁊ incōplexi sicut dictū est circa diuisionē₃ vocis per cōplexam ⁊ incōplexam in qua multa ponunt̄ que ad ītellectū huius diuisionis p̄supponunt̄. ¶ Ad q̄ntū dicit̄. q̄ l₃ cōpositum ex voce ⁊ modo pferendi habeat cōplexionem generaliter acceptam: non tamen habet complexionem pprie dictam que est ex pluribus vocibus significatiuis: de qua est hic solum ad propositum.

¶ Sed anteq₃ alterū membꝝ huius diuisionis subdiuidatur distinguēdi sūt modi essendi in. octo: q₂ necessarij sunt ad sequētem diuisionē cognoscēdam: ⁊ ad quedam que postea dicētur. Primus igit̄ modus eēndi in. est quādo dicit̄ aliquid in alio esse sicut pars ītegralis in suo toto: vt digitus in manu: paries in domo: ⁊ similia. Secūdus autē modus est: sicut totum ītegrale in suis partibus simul sumptis: vt domus in pariete tecto ⁊ fundamēto. Tertius modus essendi in: sicut species in genere: vt homo vel bos in animali: ⁊ vnumquodq₃ inferius in suo superiori. Quartus modus essendi in. est sicut genus in specie: vt aīal in homine vel boue: ⁊ similiter quodlibet superius in suo inferiori. Quintꝰ modus essendi in. est sicut forma in materia. Et iste q̄ntus modus subdiuidit̄: q₂ est quedā forma substantialis: vt animal est forma substantialis hoīs. Quedam est forma accidentalis: vt albedo hominis. Et prima harū dicitur proprie eē in. sicut forma in materia; vt anima in corpore. Alia aūt dicit̄ esse in. sicut accidēs in subiecto: vt albedo in pariete. Sextꝰ modus eēndi in. est sicut aliqđ in sua causa efficiēte: vt regnu₃ in regēte. Septimus modus eēndi in. est sicut aliqđ est in suo fine: vt v'tꝰ in beatitudīe. Octauus modus eēndi in. est sicut aliqđ in suo cōtinente: vt

vinū in vase: locatū in loco. Hos aūt octo modos essendi in. distinguit Aristotiles in physicis. Boetius aūt assignat novē: qz subdiuidit quēadmodū dictū est. Unde versus. Insunt pars, totū. species. genus. ꝛ calor igni. Rex in regno: res in fine: locoq3 locatum.

¶ postq̄ auctor posuit primā diuisionē antepredicamentalē. Hic ꝯñter vult ponere secundam. sed qz illa diuisio non pōt pfecte cognosci nisi cognoscant modi essendi in. ideo pusq̄ auctor ponat illā diuisionē diuidit esse in alio per octo modos qui in his vsibus continent. Insunt ps: totū spēs genus: ꝛ calor igni. Rex in regno: res in fine: locoq3 locatum. Quoꝝ sic habetur sufficientia: qz omne qđ est in aliquo vel cōuenit realiter cū eo in quo est: vel ab eo differt realiter. Si conuenit cū eo realiter in quo est duplíciter. vel est in eo ꝑ modū partis. vel per modū totius. Si per modū partis hoc est etiā dupliciter. vel per modum partis integralis: ꝛ sic est primus modus. Uel ꝑ modū partis subiectiue: ꝛ sic est tertius modus. Si ꝑ modum totius hoc est dupliciter. vel per modū totius integralis: ꝛ sic est secundus modus. Uel ꝑ modū toti⁹ vlis: ꝛ sic est quartus modus. Si differt ab eo in quo est realiter: hoc est duplr. Uel est in eo actualiter: vel virtualiter. Si actualiter: hoc est duplr. Uel id qđ est in alio dat esse cui inest: ꝛ facit vnū esse cū eo. ꝛ sic est qntus modus quo. s. forma est in mā. vel ab eo in quo ē suscipit esse ꝛ distinguit in eē ab ipso: ꝛ sic ē octauus modus quo locatū est in loco. Si sit in alio virtualr tñ: hoc est duplr. vel est in alio q̄tū ad virtutē ꝓductiuā qua producit in eē: ꝛ sic est sext⁹ modus quo effect⁹ est in cā efficiēte. vel est in eo solū virtualiter q̄tū ad bonitatē: ꝛ sic ē septimus modus quo effectus hꝫ esse in suo fine: ꝛ nō est hic diuisio antepredicamētū: qz nō imediate ordinat ad cognitōez antepredicamētoꝝ. sꝫ ad cognitōez vnius diuisiōis antepredicamentalis. lꝫ ex ꝯñti valeat ad cognitōez predicamentoꝝ.

Primo sciendū est ꝙ partes diuersimode sunt in toto integrali: ꝛ totū itegrale in suis portibus: qz partes sunt in toto ꝑ modū materie: ꝛ cōponunt ipm totū mālter ꝛ actualiter vniunt ꝛ ꝯtinent adinuicē per formā totius sub qua vniunt. Sꝫ totū integrale ē in suis partib⁹ per modū forme cū sit vniēs actualiter ꝛ continēs suas partes adinuicē. vnde cum totum habeat rationē actus respectu suaꝝ partium. ꝛ ex ipsis cōponat: ꝛ actus est in eo cuius est actus. ideo totū conuenienter dr̄ esse in suis partibus: ꝛ non differt realiter ab ipsis coniunctim acceptis: sꝫ rōne tñ: lꝫ distinguat realiter a suis partibus diuisim acceptis: sicut sortes differt a manu ei⁹: eo ꝙ includit alias partes q̄ realiter a manu distinguunt: et similiter a quacūq3 alia parte diuisim accepta.

Secundo sciendū ꝙ diuersimode spēs est in genere ꝛ genus in specie: qz species est i genere potestate tñ. ꝛ nō actu: ꝛ cōtinet sub eo fm totā entitatem eius ꝛ similiter intelligēdum est de qualibꝫ alia parte subiectiua respectu sui totius. Sed genus est in specie: actu: ꝛ intellectu: qz species nō potest intelligi non intelligendo genus: ꝛ etiā est in specie fm essentiā ꝛ fm portem (?) potestatis ꝛ nō fm totam cōmunitatem eius. ꝛ ꝑ hoc habetur differētia tertij modi ꝛ quarti. ꝛ lꝫ genus ꝛ spēs sint idē realiter quātū ad essentiā: nō tñ ꝓpter hoc sequitur ꝙ idē eodē mō sit in seipso: eo ꝙ gen⁹ ꝛ spēs distinguūtur fm diuersos modos essendi: quare nō est incōueniēs ꝙ sub illis diuersis modis vnū insit alteri ꝛ ecōtra.

Tertio sciendū circa quintū modū ꝙ forma substātialis ꝛ forma accn̄talis multipliciter inter se differūt: ꝛ differenter sunt in aliquo. Primo mō: qz forma substantialis dat esse simpliciter materie in qua suscipit: qz dat sibi esse substātiale qđ est esse simplr. Sed forma accn̄talis dat esse fm quid subiecto suo qz solū dat sibi esse accidentale in genere cause formalis. ꝛ suscipit eē a suo subiecto i triplici genere cause. s. cause efficiētis materialis ꝛ finalis. Scđo differūt qz forma substātialis nūq̄ ꝑsupponit eē in actu ꝛ cōpletū sui subiecti: sed in potētia tñ. Sꝫ forma accn̄talis ꝑsupponit eē cōpletū in actu sui subiecti. Tertio differunt: qz destructa forma subali destruit in q̄ est: nō aūt d̄structa forma accn̄tali ꝛ ꝑ has cās qntus modus subdiuidit a boetio i duos modos.

Quarto sciēdū ꝙ aliqđ est dr̄ inter in sua cā efficiente ꝛ in sua cā finali: qz res ē in suo efficiēte ꝑ hoc ꝙ ipm efficiēs hꝫ virtutē ꝓductiuā q̄ pōt ꝓducere effectū sicut domificator hꝫ virtutē ꝓductiuā q̄ pōt ꝓducere domū. ꝛ in efficiēte ꝑ nām nō ē cognitio effect⁹. lꝫ in agēte fm ꝓpositū effect⁹ est in sua cā q̄tū ad silitudinē ei⁹ ꝑ quā cognoscit: sic domus ē in mēte artificis fꝫ suā similitudinē q̄ cognoscit dom⁹: ꝛ ad cui⁹ imaginē ipsa ꝓducit: sꝫ res est in suo fine accn̄talr tñ. s. q̄tū ad bonitatem ei⁹: qz tota bonitas rei ordinate ad finē ꝓuenit ex bonitate finis: ꝛ sic sua bonitas ꝯtinet i suo fine: sicut bonitas securis ꝯtinet in secatiōe: ꝛ bonitas equi in equitatione: ꝛ ꝑ hꝫ aliqualr habet intellectus octo modoꝝ essendi in.

Sed cōtra ꝑdicta arguit ꝑmo sic: oē ꝯtētū excedit ab eo in quo ꝯtinet: sed totum integrale nō excedit a suis ꝑtib⁹: sꝫ ipso oēs ꝯtinet: ergo non ꝯtinet in suis ꝑtibus: ꝛ ꝑ ꝯñs nō est in ipsis. ¶ Scđo sic: vnū oppositoꝝ nō pōt esse in alio: sꝫ mā ꝛ forma sunt opposita: cū materia sit potentia: forma vō act⁹: ergo forma nō est in materia ꝯtra qntū modū. ¶ Tertio sic. effectus eēntialiter ꝛ realr distinguit a suo efficiēte ꝛ fine: cū ille due sint cause extrinsece effect⁹: ergo res nō est in efficiēte nec in suo fine. ¶ Quarto sic: locus ꝛ locatū distinguūtur essentialiter ꝛ realiter: qz locus est in locāte ꝛ nō in locato: ergo locatū nō hꝫ esse in loco: sed est extra ipsū. ¶ Quinto sic: sicut aliqđ est in loco sitr aliqđ est in tpe: ꝛ tñ modus eēndi in tpe inter istos modos nō enumerat: ergo non sufficienter ponuntur modi essendi in.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dr̄. ꝙ lꝫ totū itegrale fm supposita ꝛ eē actuale nō excedat a suis ꝑtib⁹: tñ excedit q̄tū ad esse potētiale ꝛ fm rōnē eo ꝙ eē potētiale sibi ꝯuenit a suis ꝑtib⁹ in qb⁹ ꝑmo repit. ¶ Ad scđm dr̄. ꝙ lꝫ forma ꝛ materia q̄tū ad suos modos opponātur. s. q̄tū ad modū act⁹ ꝛ modū potentie: nō tñ fm eē suū. per qđ qdē esse ꝯstituunt materia ꝛ forma i cōposito: iō forma bñ est in mā cui dat eē. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ lꝫ effect⁹ nō sit actualr ꝛ eēntialr in sua causa efficiēte vel finalr tñ bñ est in aptitudine in ipsis ꝛ vtualiter: vt ꝑus visum est. ¶ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ lꝫ locatū nō sit in loco per iherētiā sic ꝙ loco inhereat: tñ est in eo per ꝯtinētiā: qz a loco ꝯtinet ꝛ circūdat. ¶ Ad qntū dr̄. ꝙ lꝫ esse in tpe nō numeret . . . c distincte ꝛ formalr: tñ eq̄ualēter enumerat: qz ꝯtinet sub octauo modo. s. sub eē in loco: qz eē in loco ꝛ in tpe est eē in alio vt in m̄ura extrinseca rei.

¶ Eoꝝ aūt que sūt: quedā dicunt de subiecto: in subiecto vō nullo sunt: vt genera ꝛ spēs: ꝛ substātie ꝛ differētie eaꝝ: que oīa dicunt substantie vniuersales extēso noīe substātie: vt homo est aīal rationale. Dici de subiecto vt hic sumit est dici sicut suꝑius de inferiore: vt animal dicitur de hoīe: ꝛ homo de sorte: ꝛ color de albedine. Esse autem in subiecto est vt hic

sumitur secundum quod accidens est in subiecto. Alia vero neque dicuntur de subiecto: neque sunt in subiecto vt indiuidua substantie. Alia vero dicuntur de subiecto et sunt in subiecto: vt genera et species aliorum nouem predicamentorum que dicuntur de suis inferioribus: et sunt in subiecto vt accidens in subiecto: vt color dicitur de albedine vt de inferiori: et est in corpore vt in subiecto. Alia vero in subiecto sunt: de subiecto autem nullo dicuntur: vt hec scientia est in anima sicut accidens in subiecto: et non dicitur de aliquo inferiori: vt iste color est in subiecto vt in corpore et non dicitur de subiecto; omnis enim color in corpore est.

¶ Postquam auctor premisit diuisionem modorum essendi in. que valet ad cognoscendum secundam diuisionem antepredicamentalem. Hic consequenter ponit secundam diuisionem antepredicamentalem dicens quod entium dicibilium aliqua non sunt in subiecto et dicuntur de subiecto. et alia nec sunt in subiecto nec de subiecto dicuntur. alia in subiecto sunt et de subiecto dicuntur. et alia in subiecto sunt et de nullo subiecto dicuntur. Cuius diuisionis sic potest haberi sufficientia: quia omne ens dicibile est substantia vel accidens. Si substantia hoc est dupliciter. vel substantia vniuersalis et sic est primum membrum. vel substantia particularis: et sic est secundum. Si accidens hoc est dupliciter. vel accidens vniuersale. et sic est tertium membrum. vel accidens particulare; et sic est quartum membrum. Et in hac diuisione subdiuiditur secundum membrum prime diuisionis antepredicamentalis. scilicet dicibile incomplexum non tamen diuiditur hic dicibile incomplexum in tota communitate eius sed solum dicibile quod est ens reale. ideo ponit Arist. in textu predicamentorum in hac diuisione eorum que sunt et non eorum que dicuntur.

Primo sciendum quod dici de subiecto et esse in subiecto sic differunt inter se: quod dici de subiecto vt hic sumitur est superius dici de inferiori. vnde superius: eo quod dicit totum esse sui inferioris predicatur de suo inferiori: et sic capitur hic subiectum non pro subiecto accidentis sed pro inferiori subiicibili alicuius superioris. Sed esse in subiecto est esse in alio vt accidens in subiecto tanquam forma sibi inherens et adueniens ei post esse completum. Ad hoc. n. quod sit accidens requiritur ipsum habere ens acompletum ante se ad quod cadit aut inheret. et sic capitur hic subiectum pro subiecto accidentis quod est indiuiduum de genere substantie; et per hoc patet quomodo diuersimode capitur subiectum dicendo quod aliqua dicuntur de subiecto: et dicendo quod aliqua sunt in subiecto. quia scilicet in primo modo capitur pro inferiori. In secundo vero pro ente completo et perfecto quod est subiectum accidentis.

Secundo sciendum quod in primo membro huius diuisionis dicitur quod aliqua dicuntur de subiecto et non sunt in subiecto: per quod intelliguntur substantie vniuersales. Ille. n. habent quod sint substantie: et quod sint vniuersales. inquantum sunt substantie non sunt in subiecto: quia proprium est substantie in subiecto non esse: eo quod est ens per se et non in alio. Sed inquantum sunt vniuersales dicuntur de subiecto: quia habent inferiora sub ipsis. Sed in secundo membro dicitur quod quedam non dicuntur de subiecto nec sunt in subiecto: et per hoc intelliguntur substantie particulares. Ille. n. inquantum substantie non sunt in subiecto. inquantum vero particulares sunt non dicuntur de subiecto quia non habent aliqua inferiora sub ipsis: et per istos duos modos habetur differentia inter substantias vniuersales et particulares.

Tertio sciendum quod in tertio membro dicitur: alia sunt in subiecto et dicuntur de subiecto: per quod intelliguntur accidentia vniuersalia. Illa enim inquantum accidentia sunt in subiecto sunt: quia omne accidens habet esse in subiecto. vnde proprium esse accidentis est inherentia ad subiectum: sed inquantum vniuersalia sunt dicuntur de subiecto. scilicet de suis inferioribus. et cum dicitur in quarto membro. alia sunt in subiecto et de subiecto nullo dicuntur: per hoc intelliguntur accidentia particularia que inquantum sunt accidentia sunt in subiecto: inquantum vero particularia non dicuntur de subiecto. quia non habent inferiora: et istorum modorum sine membrorum exempla satis patent in textu.

Quarto sciendum quod substantie particulares et accidentia particularia diuersimode particularizantur et indiuiduantur. quia particulares substantie particularizantur et indiuiduantur per materiam signatam que est principium indiuiduationis: et sic ille substantie indiuiduantur per aliquid de suo genere. et quia differunt a suis speciebus per principium indiuiduationis. ideo talia indiuidua de genere substantie per aliquid de suo genere a suis vniuersalibus differunt: sed accidentia particularia particularizantur per indiuiduationem sui subiecti: quia capiunt vnitatem et pluralitatem numeralem ab vnitate et pluralitate sui subiecti. et quia suum subiectum non est de suo genere. ideo non indiuiduantur per aliquid sui generis: nec per aliquid sui generis differunt a suis vniuersalibus sicut substantie indiuidue. Unde ex predictis patet quod per hanc diuisionem cognoscitur differentia eorum que ponuntur in predicamento substantie ab hisque ponuntur in predicamentis accidentium. etiam cognoscitur differentia eorum que ponuntur in predicamento eodem. scilicet penes vniuersale et particulare: et ideo habetur ad quid hec diuisio est vtilis.

Sed contra predicta arguitur primo: quicquid dicitur de subiecto est in subiecto: cum dici de. presupponat esse in ergo nulla dicuntur de subiecto que non sunt in subiecto: vt dicitur in primo membro. ¶ Secundo sic: omne subiectum prius est illo cuius est subiectum: sed inferius non est prius suo superiori: ergo non est subiectum sui superioris: per consequens dici de subiecto non est dici de inferiori. ¶ Tertio sic: aliquis homo est substantia particularis: et tamen dicitur de subiecto i. de suo inferiori: vt dicendo sortes est aliquis homo. vbi aliquis homo est superius ad sortem: ergo male dicitur quod substantia particularis non dicitur de subiecto nec est in subiecto. ¶ Quarto sic: omne quod est in subiecto est in essentia vel esse subiecti. sed accidens vniuersale non est intra essentiam subiecti: cum non sit de essentia eius nec de esse: cum esse rei aliene nature non permisceatur: igitur accidentia vniuersalia nullo modo sunt in subiecto. ¶ Quinto sic: omnis forma communicabilis dicitur de subiecto hoc est de inferiori: sed accidentis particularia sunt forme communicabiles: cum omnis forma sit communicabilis. ergo illa accidentia dicuntur de subiecto quod est contra quartum membrum.

Ad argumenta. Ad primum dicitur quod si capiatur semper eodem modo subiectum: tunc verum est quod quicquid dicitur de subiecto hoc est de inferiori est in subiecto. i. in inferiori. Sed capiendo subiectum diuersimode vt accipitur in istis membris: tunc non omne quod dicitur de subiecto: hoc est de inferiori est in subiecto accidentis quod est ens completum et perfectum existens actu quod est causa et occasio alteri existenti in eo: sicut homo est causa albedinis existentis in eo. ¶ Ad secundum dicitur quod licet subiectum accidentis sit naturaliter prius eo cuius est subiectum: non tamen subiectum alicuius superioris: et isto modo capitur hic subiectum in diffinitione dici de subiecto. ¶ Ad tertium dicitur quod licet aliquis homo predicatione speciei et considerando ipsum ex parte nature concrete dicatur de sorte vt de inferiori: non tamen predicatione indiuidui: et considerando ipsum ex parte signi concretiis naturam: sed hoc modo dicendo sor. est aliquis homo. predicatur idem realiter de seipso: et non superius de inferiori. ¶ Ad quartum dicitur quod licet accidens non sit in essentia subiecti tanquam principium eius essentie: tamen per inherentiam dicitur esse in essentia subiecti ex compositi: vt est in toto composito et sub esse ipsius sed tamen per se et primo non inheret essentie vel esse: sed toti composito: licet quandoque ratione materie: et quandoque ratione forme. ¶ Ad quintum dicitur quod licet omnis forma secundum se accepta sit communicabilis: non tamen forma accepta et indiuiduata per subiectum eius: sed est incommunicabilis: ideo accidens particulare: eo quod particulare non est communicabile nec dicitur de subiecto.

¶ Quādo alterū de altero predicatur vt de subiecto: quecūqz de eo qd̄ p̄dicatur dicunt̄: oīa de subiecto dicunt̄: vt sortes est homo: homo est aīal. ergo sortes est aīal. Diuersoꝝ generū τ nō subalternatim positoꝝ diuerse sunt spēs τ differentie: vt aīalis τ sciē que sunt diuersa genera. differētie enī aīalis sunt rōnale τ irrōnale. diuidit̄ enīz per has differētias: vt aīaliū aliud rationale aliud irrationale. Dr̄ie autem sciē sūt nāle: morale τ sermocionale. Diuiditur enīz per has dr̄ias: vt scientiarū alia nālis: alia moralis: alia sermocionalis.

¶ Postqz auctor supius posuit duos diuisiones valentes ad cognoscēdū dr̄ias diuibiliū iter se iā ponibiliū in p̄dicamēto qz nō ponibiliuz. Hic ɔ̄n̄r ponit duas regulas an tep̄dicamētales valētes ad cognoscēdū ordinez illoꝝ q̄ in p̄dicamēto ponunt̄. Et qz p̄ius est cognoscere ordinē diuibiliū respectu vnius p̄dicamēti qd̄ docet̄ p p̄maz regulā qz cognoscere ordinē ipsoꝝ respectu diuersoꝝ predicamētoꝝ: qd̄ fit p scd̄oz regulā: iō ɔueniēter p̄pōit p̄mā istarū regulaꝝ q̄ talis ē. Qn̄ alteꝝ de altero p̄dicat̄ vt d̄ subo q̄cūqz de eo qd̄ p̄dicat̄ dicunt̄ oīa de subo dicunt̄: vt si sortes est hō τ aīal p̄dicet̄ de hoīe etiā p̄dicabit̄ de sorte.

Primo sciendūz qꝫ in ista regula p illud qd̄ p̄dicat̄ siue p p̄dicatū itellr̄ supius hr̄is modū p̄dicandi alicuius p̄dicabilis τ p subm̄ itelligitur iferius alicuius supioris: iō sensus regule est. qn̄ aliqd̄ supius p̄dicatur de suo iferiori q̄cūqz p̄dicant̄ essentialr̄ de illo supiori etiā p̄dicant̄ de iferiori eius. Cuius ratio est: qz supius actualr̄ includit̄ in suo iferiori: iō q̄cūqz insunt tali superiori τ de ipso predicant̄ eētialr̄ sunt etiā actualr̄ in suo inferiori: τ de illo actualr̄ p̄dicant̄. τ si p̄mū supius essentialr̄ p̄dicet̄ de suo inferiori etiā sua supiora p̄dicabunt̄ essentialr̄. τ si accidentalr̄ etiā sua superiora predicabuntur accn̄taliter de suo subo: τ per hoc pꝫ qꝫ ista regula valet ad cognoscendū ordinē diuibiliuz in vna linea p̄dicamētali: τ quomodo de se omnia supiora alicuius generis sunt superiora suarum specierū: τ etiam que predicabilia possunt de seinuicem predicari.

Secundo sciēdūz qꝫ s̄m istam regulaz debent obseruari due ɔditiones. Prima est qꝫ prima ꝓpositio sit directa τ ordinata siue sit ibi essentialis p̄dicatio siue accidentalis: oꝫ enīz ibi aliqd̄ supius predicari s̄m ordinē alicuius quinqz p̄dicabiliū. Scd̄a cōditio est qꝫ in scd̄a ꝓpōne sit p̄dicatio essentialis τ directa: defectu cui⁹ hic nō arg. p regulā. hō est aīal: oīal est asinus. ḡ homo est asinus: qz in scd̄a ꝓpōne nō est essentialis predicatio. cū iferius nō p̄dicet̄ essentialr̄ de suo supiori: qd̄ tn̄ hic reqritur ꝓpter hoc qꝫ reducendo talez ordinē ad sillogismū scd̄a ꝓpositio fit maior in p̄ma figura: τ illa oꝫ esse vl̄is semꝑ actualr̄ vel virtualr̄: τ nō eēt virtualr̄ vl̄is nisi esset ibi predicatio eētialis. τ tenet etiaz ista regula in negatiuis supposito tn̄ qꝫ p̄ma ꝓpositio sit affirmatiua quā oꝫ fieri minorē in p̄ma figura τ in scd̄a ꝓpōne p̄dicatum negat̄ essentialr̄ de p̄dicato p̄me. vn̄ seqtur. sortes ē homo: homo nō ē asinus. ḡ sortes nō est asinus.

Tertio sciendū qꝫ secūda regula antepredicamētalis talis est. Diuersoꝝ geneꝝ τ nō subalternatim positoꝝ diuerse sunt species τ differētie. Cuius rō est: qz species τ differentie alicuius generis essentialiter descēdunt a suo genere τ dicūt eandē essentiā cū ipso: sꝫ diuersa genera essentialr̄ differunt. ḡ species τ differētie includunt essentias oppositas illoꝝ generū τ per ɔn̄s diuersoꝝ generū τ nō subalternatim positoꝝ diuerse sunt species τ differētie. τ per h̄ pꝫ qꝫ ista regula valet ad sciēdū quō sub diuersis p̄dicamētis debēt ordinari diuerse spēs τ quō essentie p̄dicamentoꝝ sunt impermixte.

Quarto sciendū qꝫ genera subalternatiz posita dicunt̄ quoꝝ vnū essentialr̄ est sub alio sicut corpus τ aīal. τ per oppositū illa dicunt̄ nō subalternatiz posita quoꝝ vnū nō ɔtinet̄ sub alio essentialiter vt sunt substantia τ qualitas: τ in hac regula dicitur nō subalternatim posita ad differentiam generū subalternatim positoꝝ: qz ipsoꝝ possunt esse eedem species τ differētie sicut species animalis sunt species corporis τ etiā substātie: lꝫ nō sint imediate respectu illoꝝ geneꝝ. τ silr̄ differentie aīalis ex ɔn̄ti sunt differētie coordinationis substātie: sꝫ genera posita nō subalternatim nō possunt ex ɔn̄ti habere easdē differentias hec species ꝓpter cām̄ p̄us dictā.

Contra predicta p̄mo arguitur sic: nō sequitur. sortes est homo: homo ē species: igit̄ sortes est species. τ tamē ibi arguit̄ p p̄moz regulā. ergo illa nō est bene assignata. ¶ Scd̄o sic: nō sequitur per illā regulā. homo est albus: albū est accn̄s. ergo homo est accn̄s. τ tamē arguitur s̄m cōditiōem regule p̄me ḡ nō ē sufficiēs. ¶ Tertio sic. sub̄a τ q̄titas sunt diuersa gn̄a: τ tn̄ corp⁹ est spēs vtriusqz. ḡ male dicit̄ i scd̄a regula diuersoꝝ generū diuerse sūt spēs. ¶ Quarto sic. aīal τ sciā sunt diuersa gn̄a nō subalternatim posita: τ tn̄ ipsoꝝ est eadem dr̄ia. s. rōnale qd̄ est dr̄ia hoīs: qz diuidit aīal: τ etiā sciam qz scientia diuidit̄ per scientiā rōnalez τ realem. ergo diuersoꝝ generū nō sunt diuerse differentie. ¶ Quinto sic. Intellectiuū est differētia hoīs: τ etiā angeli: τ tn̄ hō τ angelus nō ɔtinent̄ sub eodē genere sed sub diuersis. qz hō ɔtinet̄ sub corpe: τ angel⁹ est sub̄a incorporea. ḡ diuersoꝝ generū est eadē differentia.

Ad argumenta. Ad p̄mū istoꝝ dr̄. qꝫ ibi nō arguit̄ p regulā: qz in hac ꝓpositiōe: hō est spēs: nō est p̄dicatio eētialis: qz itētiōes secunde nō p̄dicant̄ de p̄mis eētialr̄. sꝫ accidentalr̄ solū eo qꝫ dicūt respectus accn̄tales q accidūt reb⁹ p̄me itentionis. τ eodē mō diceret̄ de ista: hō est sub̄a: sub̄a est genus. ergo hō est gen⁹. τ sic de alijs. ¶ Ad scd̄z dr̄. qꝫ albū in p̄dicato p̄me ꝓpositiōis: τ in subiecto scd̄e differenter tenet̄: qz in p̄ma albū tenet̄ ɔcretiū ad subiectū s̄m qꝫ dicit totū esse eius. In scd̄a vo tenet̄ sub ꝓpria rōne eius τ nō inquātū dicit eē p respectū ad suū subm̄: iō in illa secūda ꝓpositione non p̄dicat̄ aliquid de p̄dicato p̄me formalr̄ accepto: sicut tenebat̄ i p̄ma. iō nō arguit̄ per p̄mā regulam sꝫ cōmittit̄ fallacia accn̄tis. ¶ Ad tertiū dicitur. qꝫ corpus nō est spēs sub̄e τ q̄ntitatis capiēdo corpus vniuoce sꝫ capiēdo equiuoce tm̄ qz ꝓut corp⁹ est sub̄a q̄ pōt suscipere tres dimēsiones est spēs substātie: τ s̄m qꝫ īportat actu illā dimensionē. s. lōgitudinē latitudinē τ ꝓfunditatez est spēs q̄titatis: τ si nō tenet̄ equiuoce nō ē vna species sꝫ diuerse. ¶ Ad quartū dicit̄. qꝫ rōnale nō ē eadem dr̄ia vt est differentia aīalis τ scientie: qz nō tenetur vniuoce sꝫ equiuoce: qz s̄m qꝫ dicit formā qua possumus vti rōne est differentia aīalis. τ s̄m qꝫ dicit scientiā que ē de ente rōnis est differentia scientie. ¶ Ad quintū dr̄. qꝫ intellectiuū nō reperit̄ eq̄lr̄ in hoīe τ in angelo: nec sunt ītellectus hoīs τ angeli in equali gradu ꝑfectiōis: cū ītellectus angeli sit ꝑfectior essentialiter itellectu hoīs: τ iō ītellectiuum dicit̄ de ipsis analogice τ nō vniuoce: iō nō est differentia eadem.

Eorum que scd̄m nullam cōplexionez dicuntur: singulum coꝛuz aut significat substantiam aut quantitatez

aut q̄litatẽ aut ad aliquid aut agere aut pati aut vbi aut quãdo aut situ ẽẽ aut habere. Est eñi substãtia vt exẽplariter dicaf vt hõ equus q̄titas vt bicubitũ tricubitũ. qualitas vt albedo nigredo. ad aliq̄d vt duplũ triplũ. vbi vero vt in loco ẽẽ. q̄ñ aũt vt heri fuisse cras fore. situs vt iacere: sedere. hr̃e vt calciatũ ẽẽ: armatũ ẽẽ. agere vt secare vrere. pati vt secari vri.

¶ Postq̄ auctor determinauit de antepredicamẽtis q̄ necio requirunf ad cognitionẽ p̄dicamẽtoꝝ. Hic p̄ñr incipit determinare de p̄dicamẽtis: ꝙ q̄r cognitio gñalis ꝙ cõfusa p̄cedit in nobis cognitionẽ sp̄alẽ ꝙ distinctã: iõ determinat de ipsis in gñali p̄usq̄ in sp̄ali premittens talez diuisionẽ. Eoꝝ que dicunf fm nullã cõplonẽ. i. vnũquodq̄ dicibiliũ incomplexoꝝ singulũ aut significat sub̃am aut q̄titatẽ aut qualitatẽ aut ad aliq̄d: ꝙ sic de alijs: de quolibet istoꝝ satis patẽt exẽpla in textu vñ pꝫ ꝙ ista diuisio nõ est vnũ antepredicamẽtũ: q̄r nõ p̄cedit determinatiõẽ p̄dicamentoꝝ: sꝫ determiat de p̄dicamẽtis in gñali distinguẽdo ipsa ꝙ exemplificãdo de quolibꝫ ipsoꝝ.

Primo sciendũ ꝙ dicibile icomplexũ accipif dupl̄r. Uno. p oi illo q̃d significaf p vnã vocem icomplexã vt capif in p̄ma diuisione añpredicamẽtali. ꝙ isto mõ nõ capif hic: q̄r multa dicibilia hoc mõ icõplexa sunt q̄ nõ ponunf in aliquo p̄dicamento vt chymera ꝙ multa alia entia rõnis. Alio. capif sp̄aliter solũ pro dicibili icomplexo ordinabili in genere: ꝙ h̃ mõ sumitur dicibile in ista diuisione fꝫ ꝙ significat sub̃aꝫ q̄titatẽ ꝛc. ꝙ p hoc ꝙ dicit significat: dat itelligere ꝙ hic nõ cõsiderãtur res sub rõne entis nec homo ordinaf in p̄dicamẽtis. Sꝫ cõsideranf ille voces p̄ quas res significanf: ꝙ sub tali cõsideratione ordinanf res in p̄dicamẽto.

Secundo sciẽdũ est ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄d sit ordinabile in genere q̄ttuor cõditiones requiruntur. Prima est ꝙ tale dicibile sit vnũ formal̄r ꝙ virtual̄r q̄r si esset equiuocũ: essent plura dicibilia ꝙ posset ordinari in diuersis ordinibus siue in diuersis p̄dicamẽtis: ꝙ p. pter hoc equiuoca vt equiuoca sunt non ordinanf in p̄dicamẽto. Secunda cõditio est ꝙ tale dicibile sit incomplexũ q̄r si esset complexũ fm diuersas p̄tes eius esset in diuersis p̄dicamẽtis vel in diuersis locis eiusdẽ ordinis: sicut pꝫ de diffinitione. gen⁹ enĩꝫ ponif in recta linea. dr̃ia h̃o in linea laterali ꝙ. pter hanc rõnẽ cõplexa nõ ponũtur in genere fm se vt cõplexa sunt. sꝫ fm suas p̄tes soluꝫ vel singlatiꝫ sumunf. p vno icõplexo. Tertia conditio est ꝙ tale dicibile sit ens reale. ꝙ ꝙ habeat ordinẽ certũ in rebus: ꝙ. pter hoc entia rõnis vt chymera ꝙ hircocerũus ꝙ similia nõ ponunf in p̄dicamẽtis. Quarta conditio est ꝙ tale dicibile sit vniuersale vel p̄ticulare: q̄r ordinatio fꝫ sub ꝙ supra fit fm rõnes vl̄is vel p̄ticularis: sic ꝙ p̄ticulare ponif sub: ꝙ vl̄e supra. ꝙ. pter hoc deus nõ ponitur in predicamẽto. nõ enĩꝫ est vl̄is: q̄r nõ possunt ẽẽ plures dij: nec p̄ticularis cũ nõ habeat aliq̄d sup̄ius vniuocũ: ꝙ p h̃ patet ꝙ id q̃d diuiditur in presenti diuisione est dicibile incomplexũꝫ ordinabile in genere.

Tertio sciẽdũ ꝙ huius diuisionis sic habef sufficiẽtia. q̄r omne dicibile ordinabile i genere vel dicit ens p̄se vel in alio. si p̄muꝫ sic est sub̃a. si 2ᵐ hoc est dupl̄r. vel est ens absolutũ vel respectiuũꝫ. si absolutũ h̃ est dupl̄r vel cõsequitur sub̃am gr̃a m̃ãe: ꝙ sic est q̄titas: vl̄ gratia forme sic est q̄litas. si respectiuũ hoc est dupl̄r. vel sumif a respectu substãtie ad aliq̄d extrinsecũ vel a respectu alicui⁹ extrinseci ad sub̃aꝫ: si p̄mũ hoc est dupl̄r: vel dicit respectũ partiũ substãtie ad suũ totũ ꝙ ad locuꝫ ꝙ sic est situs. vel dicit respectum simplicem substãtie ad aliquid extrinsecum. ꝙ hoc est tripliciter: quia vel oritur a forma ꝙ sic est actio. vel oritur a materia ꝙ sic est passio vel a toto composito: ꝙ sic ẽ ad aliquid. Si vero dicat respectum extrinseci ad sub̃am hoc est dupliciter. vel tale extrinsecũ est adiacẽns ꝙ applicatuꝫ simul: ꝙ sic est habitus. vel adiacẽs tñ: ꝙ hoc est dupl̄r: vel adiacet rei in motu. ꝙ sic est quãdo. vel in quiete: ꝙ sic est vbi. ꝙ per hoc habetur ꝙ tñ decem sunt predicamenta.

Quarto sciendũ ꝙ predicamentũꝫ est gen⁹ generalissimum respectu alicuius coordinationis: vel est ipsa tota coordinatio: ꝙ dicitur predicamentũ de predicari ꝙ metior metiris: quia est mensura omnium alioꝝ que sunt in tali genere: vel etiam quia in se vel sub se colligit omnia p̄dicata eiusdem generis: ꝙ sicut pꝫ in diffinitione predicamenti: predicamẽtũ põt accipi dupliciter: ꝙ vtroq̄ modo tñ decem sunt p̄dicamenta: q̄r si sumaf p̄mo modo p genere generalissimo tñ decẽ sunt genera generalissima: ꝙ q̄r coordinationes p̄dicamentales distinguunf p gñalissima q̄ sunt p̄ma p̄ncipia formalia illaꝝ coordinationũ. igif si s̃cdo sumaf. p tota coordinatione erũt decem p̄dicamenta solum.

Sed contra p̄dicta arguif p̄ sic. ens est dicibile icõplexũ ꝙ silr res aliq̄d vnũ verum bonũ q̄ sunt trãscẽdẽtia. ꝙ tñ nõ ponunf in aliquo p̄dicamento: cũ ens sit cõis quolibꝫ p̄dicamẽto. ergo ista diuisio nõ valet. ¶ S̃cdo sic. deus est in p̄dicamẽto: ꝙ tñ non est in aliquo istoꝝ. ergo diuisio mala: añcedens pꝫ: q̄r oẽ p̄ticulare dicibile incõplexũ ponif in p̄dicamẽto: sꝫ deus est q̃dã p̄ticulare cũ sit vnũ ens in nũero: sꝫ vnũ in nũero ꝙ particulare ideꝫ sunt. ergo. ¶ Tertio sic. gen⁹ ꝙ sp̃es sunt dicibilia incõplexa: ꝙ tñ nõ ponunf in aliquo istoruꝫ p̄dicamẽtoꝝ. igif. ¶ Quarto sic. isti termini incõplexi p̄positio ꝙ oratio sũt dicibilia icõplexa ꝙ ordinabilia in genere: q̄r. ppositio est species respectu orationis: ꝙ tamẽ nõ sunt in aliquo istoꝝ p̄dicamentoꝝ. ¶ Quinto sic. materia est dicibile incõplexũ ꝙ ens reale ꝙ sibi cõueniunt cõditiõẽs ordinabiliũ: ꝙ tamen nõ ponif in aliquo istoꝝ. ergo nõ sufficienter enumeranf hic predicamenta.

Ad argumenta Ad p̄mũ istoꝝ dr̃. ꝙ lꝫ ens ex p̄te vocis sit vnũꝫ dicibile q̄dãmõ: tñ ex p̄te significatoꝝ ei⁹ nõ ẽ vnũ dicibile: sꝫ multa dicibilia: q̄r p̄ut acceptũ in cõi nõ ẽ vniuocũ. igr̃ nõ ponif in aliq̄ vno p̄dicamẽto: sꝫ fꝫ diuersa significata ei⁹ ponif in diuersis p̄dicamẽtis: silr̃ dicẽdũ ẽ de alijs trãscendentib⁹. ¶ Ad 2ᵐ dr̃. ꝙ lꝫ deus sit vn⁹ in nũero: q̄r ẽ indiuisibilis: nõ est tñ q̃dam p̄ticulare: q̄r p̄ticulare dič p̄tẽ alicui⁹ totius: de⁹ aũt sub nullo toto cõtinef: ꝙ licꝫ vnũ in nũero ꝙ p̄ticulare in aliquo sũt idẽ realiter: tñ nõ sũt ideꝫ formal̄r sꝫ differunt rõne vt dictũ est. ¶ Ad tertiũ dr̃. ꝙ licet genus ꝙ sp̃es de m̃ali significato eoꝝ dicãt ens reale aliq̃d: tamẽ quãtũ ad sua formalia significata iportat entia rõnis a quib⁹ sumunf itentiões secũde: ꝙ illi respectus nõ sunt entia realia iõ genus ꝙ species nõ ponunf p se in p̄dicamẽto. ¶ Ad quartũꝫ dicif. ꝙ licet isti termini. ppositio ꝙ oratio ex parte vocis sint dicibilia incõplexa: tñ ex parte significatoꝝ sunt dicibilia cõplexa: ꝙ q̄r h̃ nõ cõsideranf voces tñ sed capiunf voces. p reb⁹ significatis: iõ. ppositio ꝙ oratio: ꝙ alia que iportant dicibilia complexa nõ sunt in p̄dicamento: iõ male ponit Buridanus vndecimũ p̄dicamentũ. s. signi ad reponendũ oĩa ista signa vel entia rõnis. ¶ Ad q̄ntũ dicif. ꝙ licet materia sit ens reale reductiue ꝙ p modũ p̄ncipij: nõ tamẽ est ens cõpletũꝫ: ideo p se nõ ponif in p̄dicamento. sed bene ponif reductiue in p̄dicamento substantie: ꝙ per modũ p̄ncipij substantie corporee eo modo quo ipsa est ens.

His habitis dicendū est de vnoquoqꝫ ipsoꝝ predicamētoꝝ: ꝛ primo de substantia cū sit prior alijs pdicamentis. Substantia diuidit p primā substantiā ꝛ scdaꝫ. Prima substātia est q̄ pprie ꝛ principaliter ꝛ maxime substare dicit. Vel prima substātia est q̄ neqꝫ de subiecto dr̄ neqꝫ in subiecto est: vt aliqs homo: ꝛ aliqs equus.

¶ Postq̄ꝫ auctor determinauit de decem pdicamētis in gnāli hic ꝯnr̄ determinat de ipsis in speciali: ꝛ q: substantia est prior accidētibus nā diffinitione ꝛ tpe: ꝛ est cā oīum accidentiū in triplici genere cause .s. efficiētis materialis ꝛ finalis: ꝛ cā naturaliter pcedit suū effectuꝫ: ideo prius auctor determinat de substantia q̄ꝫ de accidentibus. ipsam pmo diuidens p pmā ꝛ scdam subaꝫ. Cuius diuisionis sic habetur sufficientia: q: ois substātia vel p se pmo substat accidentibus vt substantia particularis: ꝛ sic est substantia pma. vel secūdario substat accidētibus vt substantia vlis. ꝛ sic est secūda substantia. ꝛ p hoc pꝫ ꝙ nō sunt ponēde tres aut q̄ttuor substantie: sꝫ solū due .s. pma ꝛ secūda: eo ꝙ oīs substātia vel est particularis vel vniuersalis: sꝫ oēs vniuersales substantie scdo substant accidentibus p hoc ꝙ sunt in pmis. particlares vero pmo ꝛ p se substāt.

Primo sciendū ꝙ substantia tripl'r accipit. Vno modo vt est pma ꝛ pfectior pars entis: ꝛ sic est de consideratione metaphysici. Scdo modo vt est genus ꝛ principiū pmū oīum substantiarū: ad qd oēs alie reducuntur. Tertio mō accipit vt est pmū subm oīum accn̄tium: ꝛ istis duobus modis considerat a logico. principalius tn̄ vt est subm accn̄tium que distinguunt inter se fm diuersos modos predicandi de pma substantia ideo hic conuenientius diuiditur p pmā ꝛ secundā inq̄ꝫtuꝫ est subiectū accidentium ꝛ diuersimode substat ipsis q̄ꝫ diuideretur sub rōne generis in suas species.

Secundo sciendū ꝙ nomē substātie a duobus sumitur. Primo modo a p se essendo: ꝛ sic sumit a pprio esse substātie: qd est esse p se ꝛ absolutum: ꝛ hoc modo substantia vniuocē dicit de omnibus substātijs: ꝛ est genus ipsaꝝ. Alio modo sumitur a substando: ꝛ sic sumitur ab esse respectiuo substātie quo est in potentia ad substandū accn̄tibus. ꝛ isto modo substantia prius dicitur de substantijs pticularibus que principalr substant accn̄tibus q̄ꝫ de substantijs vlibus que secūdario substant: ꝛ q: hic diuiditur substantia inq̄ꝫtum habet substare accidentibus: ꝛ vt sic p prius dicitur de pmis substātijs q̄ꝫ de secūdis: ideo ista diuisio est diuisio analogi in sua analogata. ꝛ hinc est ꝙ p prius suba diuidit q̄ꝫ diffiniatur: q: equiuocū prius est diuidendū q̄ꝫ diffiniendum.

Tertio sciēduꝫ ꝙ suba pma vno modo sic diffinit. Prima suba est q̄ pprie ꝛ principalr ꝛ maxie substare dr̄. In qua diffinitiōe p illud relatiuū q̄ subintelligit suba loco generis diffiniti: ꝛ panit pprie ad drīaꝫ accidentiū in qbus lꝫ vnū aliquo mō substet alteri sicut superficies albedini. tn̄ hoc nō est pprie ꝛ tanq̄ꝫ subm principale ꝛ p se subsistens sic̄ pma suba. deinde panit principalr ad drīaꝫ secundaꝝ substantiaꝝ q̄ minus principalr ꝛ secūdario substant accn̄tibus. Tertio panit maxie ad drīam specieꝝ de genere substantie q̄ magis principalr videntur substare q̄ꝫ genera: sꝫ adhuc prima suba pluribus substat q̄ꝫ illa species: q: qbuscūqꝫ substat species substat indiuiduum ꝛ vltra hoc ipsi speciei. ꝛ panit substare ad explanandū esse substātie que est susceptiua accidētiū.

Quarto sciendū ꝙ aliter diffinit pma suba q̄ est q̄ nec in subiecto nec de subiecto dicit vt aliquis hō aliquis equus: in qua diffinitiōe subintelligit genus diffinitū .i. substātia. Deīde dr̄ que nec est in subō ad drīam accidētiū que sunt in subō. deinde ponitur nec de subiecto dr̄ ad drīaꝫ secundarū substantiarū: q̄ lꝫ nō sint in subiecto tn̄ de subiecto dicunt. Prima enī substantia hꝫ ꝙ sit suba ꝛ ꝙ sit pma: inq̄ꝫtum enim substantia cōuenit cū secūdis substātijs ꝛ sibi cōuenit nō esse in subiecto q: hoc est cōe omni substātie. ſꝫ inq̄ꝫtū pma est nō hꝫ inferiora sub se nec dicit de subiecto: ꝛ p hoc differt a secūdis substātijs ꝛ in ista diffinitiōe exemplificat p indiuiduū vagū: vt aliqs homo aliqs equus. magis q̄ꝫ p indiuiduū determinatū: eo ꝙ indiuidua determinata vt determinata sunt p ꝯditiōes indiuiduātes sunt ab arte relinquēda ꝛ p h̄ pꝫ diuisio sube ꝛ diffinitiōes pmi mēbri ei⁹.

Sed contra pdicta argūit pmo: vbi est q̄litas ibi nō ē pmū ꝛ 2ᵐ. sꝫ substantia equaliter dicitur de ambabus substātijs cū sit genus ipsarum. ergo male hic diuiditur per pmam ꝛ secundaꝫ. ¶ Secūdo sic: vnū membꝝ huius diuisionis pdicat de alio: q: scda pdicat de pma. ergo pma ꝛ secunda non opponunt. ergo ista diuisio nō dat per opposita. ¶ Tertio sic materia pma principalr substat: q: substat forme substātiali ꝛ pmis substātijs solū substat accn̄tib⁹: ꝛ tn̄ nō est pma suba. ergo illa diffō cōuenit alijs a diffinito. ¶ Quarto sic. ois passio q̄ realr cōuenit plib⁹ indiuiduis ꝯuenit ipsis realiter rōne alicui⁹ cōis in quo cōueniūt: sed substare est passio cōis oib⁹ substātijs pmis. ergo cōuenit ipsis rōne alicui⁹ superioris ipsaꝝ: sꝫ tale superius nō est nisi scda suba. ergo substare per prius ꝯuenit secūde sube ꝛ principalius q̄ꝫ pme. ¶ Quinto sic. diffō pme substātie solū dat p negationē. ergo nō sufficienter naturā diffiniti explicat. ergo nō est sufficiens.

Ad argumenta Ad pmū dr̄. ꝙ lꝫ suba vt dicitur a p se essendo dicat eq̄lr de oībus substātijs ꝛ vniuoce. tn̄ nō vt dicit a substādo ꝛ ista mō diuidit hic. ¶ Ad scdm dr̄. ꝙ licet secunda suba ꝛ pma fm id qd sunt nō opponant ꝛ scda pdicet de pma: tn̄ fm rōnē pmi ꝛ secūdi opponunt: ꝛ sic sunt mēbra diuisiōis. ¶ Ad tertiū dicit. ꝙ licꝫ mā pma pprie ꝛ principalr subster respectu forme substātialis: non tn̄ respectu accidētiū: ſꝫ totū cōpositū principalis substat accn̄tib⁹: ꝛ mā ꝛ forma nō substāt ipsis nisi ex cōsequēti inq̄ꝫtū sūt in toto composito: ꝛ de tali substare accn̄tibus solū intelligit in ista diffōne. ¶ Ad quartū dr̄. ꝙ licꝫ substare per prius cōueniat scde substātie .i. substātie cōi sicut cause ꝛ forme a qua ꝯuenit talis passio nō tn̄ sibi pmo ꝯuenit tāq̄ꝫ subiecto: sꝫ istud per prius ꝯuenit pme substantie q̄ est ens seu subiectū cōpletū seu subsistēs: per hoc ꝙ nō ē in alio ꝛ ꝙ est vltimū. ¶ Ad q̄ntū dicit. ꝙ in scda diffōne pme substantie licet ponant due negatiōes tn̄ ponunt ad explicandum aliquā affirmationē: ibi .n. explicat ꝙ pma substantia est pma in substando p hoc ꝙ nō est in alio: ꝛ ꝙ est in vltima pdicādo p hoc ꝙ nō dicit de subiecto .i. de īferiori. ꝛ etiā pma ps diffinitiōis est affirmatiua.

¶ Secūde substātie sūt spēs in qbus sūt prime substātie: ꝛ haꝝ specieꝝ genera: vt hō est aīal. Est enī aliquis hō in homī. qui est spēs: ꝛ hō in aīali qd est genus. Indiuidua substantie dicunt prime substantie: q: primo substāt alijs. genera vero ꝛ species eoꝝ dicunt secūde substātie: q: scdo substant. Aliqs .n. homo dicit grāmaticus ꝛ currēs ꝛ aīal ꝛ substātia: ꝛ ita homo dicit grāmatic⁹ currens aīal ꝛ substantia. Itē ea que dicunt de subiecto oīa pdicant

nomine ⁊ rõne: vt homo predicat̃ de sorte ⁊ platone. Eoꝝ vero que sunt in subiecto vt in pluribus inuenit̃: quoꝝ neqꝫ nomẽ de subiecto neqꝫ ratio p̃dicat̃. vt hec albedo vel hoc albū. In aliquibus aũt nomẽ nihil ꝓhibet p̃dicari aliquãdo de subiecto. rõnẽ vero predicari de subiecto est impossibile: vt albū de subiecto p̃dicat̃: rõ vero albi nunqꝫ de subo predicatur.

¶ Postq̃ auctor sup̃ius determinauit de p̃mo mẽbro diuisiõis substãtie. s. de p̃mis substãtijs: hic ↄ̃nr determinat de scd̓o membro. s. de secũdis substãtijs dicẽs: q̃ secũde substãtie sunt vl̃ia vt gnã ⁊ spẽs in quibus sunt p̃me substãtie: ⁊ dicunt̃ substãtie vl̃es secũde. eo q̃ tales substantie secũdario substãt accidẽtibus nõ p̃mo ⁊ p se: sicut sube p̃ticulares. Cui⁹ rõ est q̃ accñs fluit imediate a p̃ncipijs indiuidui: ⁊ substãtie vl̃es nõ ĩcludunt p̃ncipia indiuidui: iõ nõ p̃mo substãt accñtibus: sꝫ solum ex ↄ̃niti ingr̃ium habent esse in p̃mis substantijs.

Primo sciendũ q̃ substãtie vl̃es dupl̃r cõsiderantur. Uno⁰ q̃ntum ad esse essentie ipsaꝝ ⁊ q̃ntũ ad hoc qd̓ est p se eẽ. ⁊ hoc mõ sunt p̃ores substãtijs p̃ticularib⁹: eo q̃ sunt cãe formales ipsaꝝ ipsis dãtes eẽ nomẽ ⁊ rõnẽ. Alio⁰ ↄ̃siderant̃ s̃m eẽ exñtie: ⁊ q̃ntuꝫ ad hoc q̃ est substare accñtibus: ⁊ hoc mõ substãtie p̃ticulares p̃cedũt vl̃es. Cui⁹ rõ ẽ q̃ substãtie vl̃es nõ hñt eẽ existẽtie nec substare accñtib⁹ nisi ex ↄ̃niti ⁊ s̃m eẽ qd̓ hñt in p̃mis substãtijs. ⁊ iõ substãtie vl̃es q̃ntũ ad existere ⁊ substare accñtibus dicunt̃ secũde substãtie.

Secundo sciẽdũ q̃ secũde sube diuersimode sunt in p̃mis ⁊ p̃me in secũdis. p̃me enĩ sunt in secũdis virtual̃r ⁊ potential̃r tñ: sicut ps toti⁹ vl̃is ẽ in toto vl̃i ⁊ iferius in suo sup̃ioꝛi: sꝫ secũde sube sunt in p̃mis actu ⁊ ĩtellectuꝗ̃ sunt de itellectu ⁊ eẽntia p̃maꝝ subaꝝ: ⁊ solũ hñt eẽ exñtie in p̃mis substãtijs. nõ tñ capiũt illud eẽ exñtie a p̃mis substãtijs: sꝫ in gñe cãe efficiẽtis ⁊ finalis causant̃ a cãis extrĩsecis sicut a p̃ma cã ⁊ a nã. sꝫ i gñe cause formalis hñt a seipsis sicut sunt forme q̃dã ⁊ nõ hñt ipꝫ ab alia cã formali: ⁊ in genere cãe mãlis quodãmodo ⁊ s̃m quid accipiunt esse a p̃mis que sunt materia in qua respectu ipsaꝝ secundarũ substantiarum.

Tertio sciendum q̃ ea que dicunt̃ de subiecto. s. superioꝛa aliquoꝝ iferioꝝ ⁊ ea q̃ sunt in subo. s. accidẽtia diuersimode p̃dicant̃ de suis subiectiuis: q̃ supioꝛa p̃dicant̃ de suis iferioꝛibus noĩe ⁊ rõne: ⁊ causa ẽ: q̃ illud dr̃ p̃dicari s̃m nomẽ cui⁹ nomẽ de aliquo predicat̃ seu verificat̃: ⁊ illud dr̃ p̃dicari rõne cui⁹ diffinitio vel essentia icludit̃ essential̃r in iferioꝛi: sꝫ omne superi⁹ s̃m nomẽ ei⁹ verificat̃ de iferioꝛi ⁊ icludit̃ essential̃r in diffinitione sui iferioꝛis: ⁊ ẽt diffinitio eius ↄ̃uenit suo inferioꝛi: ideo omne superius essentiale p̃dicat̃ noĩe ⁊ rõne de suis ifeꝛioꝛibus: ⁊ sic p̃dicat̃ vniuoce. sꝫ accidẽtia aliq̃ nec nomine nec rõne de subiecto p̃dicant̃ vt albedo ⁊ nigredo. Alia v̓o noĩe p̃dicant̃: sꝫ nõ rõne sicut albũ vel nigrũ: ⁊ sic solũ p̃dicant̃ denoĩatiue de suis subiectis.

Quarto sciendũ q̃ duplex est accñs: q̃ quoddaꝫ ẽ accidẽs abstractum qd̓ impoꝛtat formam accñtalẽ s̃m se ⁊ nõ s̃m inherentiã eius ad subm vt albedo. ⁊ tale accidens nullo modo de subiecto predicat̃: q̃ omne illud qd̓ de alio p̃dicat̃ debet dicere totũ esse eius: sꝫ accñs abstractum nõ dicit totũ esse sui subiecti. sꝫ impoꝛtatur cũ p̃cisiõe subiecti ⁊ sine inherẽtia ad ipꝫ: iõ nõ p̃dicat̃ de subiecto nec noĩe nec rõne. Aliud est accidẽs concretũ qd̓ ĩpoꝛtat formã cũ inherentia ad subm: ⁊ tale de subiecto p̃dicat̃ noĩe sꝫ nõ rõne. Cui⁹ cã est: q̃ p̃dicari ratione est essentialiter includi in rõne alterius: mõ accñs concretũ nõ predicat̃ essential̃r de suo subo: nec includit̃ essential̃r in rõne sui subiecti: ideo nõ p̃dicat̃ de ipso s̃m rõnẽ ⁊ p hoc cognoscit̃ diñia secundaꝝ substantiaꝝ ⁊ accidentiũ respectu p̃me substantie: secũde enim substantie p̃dicant̃ de ipsis vniuoce: accñtia v̓o denoĩatiue tñ: per hoc etiã cognosci põt qd̓ est esse in subo ⁊ qd̓ dici de subo que in diffinitione p̃me substantie ponunt̃.

Contra predicta arguit̃ p̃mo sic: substantie secunde substant secundario accidentibus: sꝫ substantie vniuersales non substant accidẽtib⁹: cũ accñs solũ indiuiduis: sit ⁊ solũ fluat a p̃ncipijs indiuidui. ḡ substãtie vl̃es nõ sunt secũde substãtie. ¶ Scd̓o sic: substãtie vl̃es sũt p̃ores p̃ticularib⁹ ⁊ p p̃us cõuenit eis rõ substãtie. s. p se esse q̃ indiuiduis. ḡ substantie vl̃es debẽt dici p̃me ⁊ nõ p̃ticulares. ¶ Tertio sic: genus gnãlissimũ dr̃ de subo. s. de suis iferioꝛibus. ⁊ tñ non p̃dicat̃ rõne: q̃ nõ hꝫ diffinitionẽ. ḡ nõ omne sup̃ius p̃dicat̃ noĩe ⁊ rõne d̓ iferioꝛi. ¶ Quarto sic: oĩs forma dans esse alteri dat etiã nomẽ sibi ⁊ predicatur noĩe de ipso. sꝫ accidẽs abstractũ est forma dans esse suo subiecto. ḡ sꝫ nomẽ de subiecto predicat̃. ¶ Quĩto sic: de quocũqꝫ p̃dicatur diffinitũ p̃dicat̃ ⁊ diffinitio. ergo si accidẽs concretum p̃dicat̃ de subiecto. ergo ⁊ diffinitio eius: ⁊ per cõsequens p̃dicatur nomine ⁊ rõne simul.

Ad argumenta Ad p̃muꝫ istoꝝ dr̃. q̃ lꝫ sube vl̃es non p̃mo ⁊ p se substent accidentib⁹: tñ substant scd̓ario. vt sũt in p̃mis substãtijs ⁊ accñs ↄ̃uenĩens p̃mis substãtijs: ẽt ↄ̃uenit ex ↄ̃niti secundis substãtijs q̃ sũt in p̃mis. vt q̃ soꝛtes est albus ex ↄ̃niti hõ dicit̃ albus ⁊ aĩal ⁊ subs. ¶ Ad scd̓m dr̃. q̃ licet sube vl̃es sunt prioꝛes p̃mis q̃ntũ ad esse eẽntie ⁊ q̃ntũ ad eẽ p se: tñ sunt posterioꝛes q̃ntũ ad actũ substandi accidẽtib⁹. ¶ Ad tertiũ dicit̃. q̃ lꝫ gen⁹ generalissimum nõ habeat ꝓpriã diffinitionẽ q̃ditatiuã qua p̃dicet̃ de suis iferioꝛibus: ⁊ tñ ĩcludit̃ eẽntialiter in rõne suoꝝ iferioꝝ. ⁊ ẽt diffinitio sotificãs eẽntiaꝫ ei⁹ cõuenit ipsis: iõ p̃dicat̃ noĩe ⁊ rõne de suis iferioꝛib⁹. ¶ Ad q̃rtũ dicit̃. q̃ lꝫ oĩs forma designata p modũ toti⁹ det nomẽ suo subiecto ⁊ p̃dicet̃ noĩe de ipso: nõ tñ forma designata p modũ p̃tis: cũ illa nõ dicat totũ eẽ subiecti: mõ accñs abstractũ designat̃ p modũ p̃tis. ¶ Ad q̃ntũ dr̃. q̃ lꝫ diffõ accñtis cõcreti p̃dicetur de suo subiecto denoĩatiue sicut ipm accidens: nõ tñ p̃dicat̃ essential̃r: iõ non p̃dicat̃ rõne. diffinitio enim debet cõuertibiliter ⁊ essentialiter inesse.

¶ Item secũdarum substãtiarũ spẽs est magis suba q̃ gen⁹: q̃ spẽs est ꝓpinquioꝛ prime substãtie q̃ gen⁹: ⁊ etiã q̃ plurib⁹ substat. quibuscũqꝫ enĩ substat genus: eisdẽ substat spẽs: ⁊ cũ hoc spẽs substat ipsi generi. sꝫ species specialissime equaliter substãt ⁊ equal̃r sunt substãtie: vt homo equus ⁊ consimilia.

¶ Postq̃ auctoꝛ determinauit de p̃mis substãtijs ⁊ secũdis s̃m seipsas diffiniẽdo ⁊ cõparãdo ẽt eas adinicẽ. Hic ↄ̃nter cõparat secũdas iter se dicens q̃ secũdoꝝ substantiaꝝ magis species ẽ suba q̃ gen⁹. Cui⁹ auctoꝛ duas assignat rõnes. Prima ẽ. q̃ secũdaꝝ substãtiaꝝ illa est magis substãtia q̃ est ꝓpinquioꝛ p̃me substãtie. cũ in oĩ analogia illud qd̓ est ꝓpinquius p̃mo: magis p̃ticipet rõnem analogi. sꝫ spẽs est ꝓpinquioꝛ p̃me sube q̃ gen⁹: q̃ oꝛdinatur iter p̃mã substãtiã ⁊ suũ genus. ḡ spẽs est magis suba q̃ gen⁹. Scd̓a rõ est: q̃ secũdaꝝ substantiaꝝ illa est magis substantia que pluribus substat s̃m diuersos modos substandi: sꝫ species pluribus substat q̃ genus: q̃ substat

accidētibus generis: ꝛ cū hoc substat ipsi generi: ꝛ sic sub stat vt subm accidentibus: ꝛ generi vt iferius supiori: iō species est magis substantia qȝ genus.

Primo sciendū ꝙ suba vt visuȝ est dupl'r cōsidera- tur. Uno mō qn̄tum ad suū ꝑpriuȝ esse: qđ est ꝑ se esse: ꝛ sic simul'r a ꝑ se essendo. ꝛ sic vna suba nunq̄ dr̄ magis vel minus suba qȝ alia. Scđo mō qn̄tuȝ ad esse accn̄tale quo est in potētia ad substādū alteri: ꝛ hoc mo- do vna suba pōt esse magis substātia qȝ altera. ſȝ qꝛ tale esse. s. in potētia ad substandū alteri nō est ꝑpriū substā- tie: sed subsequit̄ suū ꝑpriū esse: iō ipsa in ꝑprio suo esse non itenditur nec remittitur. Ideo propter hoc nō debȝ dici suscipere magis ꝛ minus: sicut etiam dicetur in vna proprietate eius.

Secundo sciēdū ꝙ spēȝ eē ꝑpinquiorē pme sube dupl'r itelligi pōt. Uno⁹ ꝙ sit ꝑpinquior pme sube qn̄tū ad eius eē: ꝛ h̄ mō ipsa nō ē ꝑpinquior qȝ ge nus: qꝛ in eē pme sube gen⁹ ꝛ spēs idē sunt eēntial'r ꝛ sub actu sil'r iō qn̄tum ad tale esse nō dr̄ spēs pme substātie ꝑ pinquior qȝ genus. Scđo mō pōt itelligi ꝙ sit ꝑpinquior pme substātie qn̄tū ad modos substādi alijs ꝛ h̄ mō spēs est ꝑpinquior pme substātie qȝ gen⁹: qꝛ gen⁹ hȝ eē indeter- minatū ꝛ cōfusuȝ. spēs vō hȝ eē determinatū ꝑ drīaȝ non fm numerū: ſȝ fm spēȝ. pma vō substātia hȝ eē determiā tū fm numerū: ꝛ sic fȝ istū modū essendi spēs est genere ꝑpinquior pme sube: ꝛ etiā qꝛ spēs substat accidētibus ꝛ etiā suis supiorib⁹. gen⁹ aūt inq̄tū gen⁹ nō: ſȝ solū substat accidētib⁹ ꝛ nō supioribus: iō qn̄tū ad illud qđ est substa- re alijs magis cōuenit spēs cū pma suba qȝ genus.

Tertio sciēdū ꝙ oēs spēs spālissime de genere sube dnr̄ eq̄liter substātie. Cui⁹ rō est: qꝛ ille sube que eq̄liter appropinquāt pmis substātijs: ꝛ eq̄liter huic subiici suis accn̄tibus sunt eq̄liter substātie: ſȝ oēs tales spēs spālissime eq̄liter appropinquāt pmis substātijs: qꝛ oēs imediate diuisione mālī descendunt ad induidua: ꝛ sic spēs specialissime sunt eq̄liter substantie. ꝛ lȝ in analo gia mēbra subordinata iq̄tū sunt subordinata ineq̄liter suscipiāt rōnē analogi: tn̄ mēbra nō subordinata iter se q̄ soluȝ sunt subordinata vni tertio possunt eq̄liter suscipe rōnē sui supioris. mō spēs spālissime nō sunt subordinate āter se. iō lȝ suba sit qđdā analogū tn̄ nō ē icōueniens ꝙ spēs spālissime eq̄liter dicant̄ substātie.

Quarto sciendū ꝙ oēs pme substantie dnr̄ eq̄liter substātie. vn̄ sortes nō est magis substātia qȝ plato vel eē. Cui⁹ rō est: qꝛ ille eq̄liter dnr̄ sube q̄ eque pmo substāt accidētibus: ſȝ oēs pme sube eque pmo sub stant accidētib⁹. ꝗ eq̄liter debēt dici substātie. Et lȝ q̄nq̄ vnū idiuiduū substet pluribus acc̄ntibus qȝ aliud: tn̄ eq̄ pmo substāt. mō substantia nō dr̄ magis substātia ꝑpter numerū illoꝝ qbus substat: sed fm ꝙ hȝ plures modos substandi ꝛ pfectiores qȝ alia substātia.

Sed contra pdicta arguit̄ pmo sic: oīs suba est ens ꝑ se: ſȝ gen⁹ ꝛ spēs nō sunt entia ꝑ se: ſȝ solū habēt esse in alio. s. in pma substantia. ꝗ spēs ꝛ genus nō sunt substātie: ꝛ sic vnū nō ē magis substātia qȝ aliud. ¶ Scđo sic: gen⁹ substat plurib⁹ acc̄ntibus qȝ spēs qꝛ substat oībus acc̄ntib⁹ pluriū spēȝ ei⁹: spēs aūt substat acc̄ntibus vni⁹ spēi sic̄ aīal substat acc̄ntibus oīuȝ aīaliū homo aūt solū substat acc̄ntibus hoīs. ꝗ genus est magis substantia qȝ spēs: ꝛ ꝑ cōn̄s male dr̄ ꝙ spēs est magis sub- stantia qȝ genus. ¶ Tertio sic: genus ꝑ p⁹us cōuenit pme substātie qȝ spēs: qꝛ sortes fȝ nāȝ est p⁹us aīal qȝ sit homo. ꝗ genus est ꝑpinquius pme substātie qȝ spēs. ꝛ ꝑ cōn̄s ma le dr̄ ꝙ spēs est sibi ꝑpinquior. ¶ Quarto sic: genus ꝛ in- diuiduū in hoc cōueniunt qꝛ vtrūq; est īdeterminatuȝ ꝛ quodāmodo īfinitū: qꝛ īdiuidua variant̄ in īfinitū fȝ po-

tentiā. ꝛ etiā genus hȝ de se esse cōfusum. ꝗ genus magis cōuenit cū pma substātijs qȝ species. ꝗ est sibi ꝑpinquius. ¶ Quinto sic: vna spēs spālissima est pfectior substātia qȝ alia spēs sicut hō est pfectior ꝛ pōr ceteris specieb⁹ aīa lis ꝗ vna spēs specialissima ē pōr alijs: ꝛ per cōn̄s nō sunt equaliter substantie sicut dictum est.

Ad argumenta. Ad pmū dr̄ ꝙ licȝ spēs ꝛ ge- nus sint in aliquo sicut supe rius in suo iferiori; nō tn̄ sunt in alio sicut accidēs in sub- iecto suo modo illud qđ ē in alio sic̄ supius in iferiori pōt esse ens ꝑ se: qn̄ suū iferius ē substātia: qꝛ ꝑ vnū ꝛ idē esse sunt iferius ꝛ supius in ipso iferiori. vn̄ cū substātia dicit ens ꝑ se ꝛ sibi ꝑ se. nō dicit negationē cuiuslibȝ cause a qua substātia habeat esse. ſȝ solū dicit negationē alicuius en- tis cōpleti qđ sit cā mālis in qua ꝑ cuius existētiā substā tia habeat eē. ¶ Ad 2m dr̄ ꝙ lȝ genus qn̄tū ad numeruȝ accidentiū pluribus substet qȝ spēs: nō tn̄ pluribus sub- stat qn̄tum ad plures modos substādi alijs qȝ spēs: qꝛ spe cies substat alieri vt subȝ accidentibus: ꝛ alteri vt iferi⁹ superiori ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ lȝ genus qn̄tū ad viam gnā- tionis p⁹us cōcurrat ad esse pme substātie qȝ spēs: non tn̄ est ꝑpinquius pme substātie qn̄tū ad modū essendi eius: nec ēt qn̄tū ad modū substādi alijs: sed isto mō spēs ē ꝑ- pinquior pme sube: vt dictū ē. ¶ Ad q̄rtū dr̄ ꝙ lȝ indiui duū sit indeterminatū qn̄tū ad cōditiōes accn̄tales ei⁹ q̄ variant̄ in ifinitū: tn̄ qn̄tū ad esse subiale est determiatū: cū illud esse sit tn̄ vnū in nūero. gen⁹ aūt nō est hoc mō determinatū. ¶ Ad qntuȝ dr̄ ꝙ lȝ vna spēs sit pfectior alijs qn̄tū ad gradū pfectiōis sue nāe. ꝛ fm hoc dicat̄ pōr ꝛ pfectior alijs speb⁹: tn̄ qn̄tū ad modū substandi suis ac- cidētib⁹ vna nō est pfectior alijs: ſȝ hoc mō oēs spēs spe- cialissime de gn̄e substātie dicunt̄ eq̄liter substātie.

¶ Dis aūt visis dicendū est de cōitatib⁹ ꝛ pro- prietatib⁹ substātie. Cōmune ē aūt oī substan tie in subiecto nō esse: qꝛ esse in subiecto soluȝ cōuenit accidenti: ꝛ hoc pȝ de primis substan tijs ꝑ diffinitionē prime sube. de scđis aūt pȝ īductiōe ꝛ sillogismo. Inductione sic: hō nō ē in subiecto: equus nō est in subiecto: leo non ē in subiecto: necȝ aīal: ꝛ sic de singulis. ꝗ nulla substantia scđa ē in subiecto. Sillogismo sic. Nihil eoꝝ q̄ sunt in subiecto pdicant̄ noīe ꝛ rōne de subiecto: ſȝ oīs scđa substantia pdicat̄ noīe ꝛ rōe de subiecto. ergo nulla scđa substā tia ē in subiecto. Hoc aūt nō ē ꝑpriū substātie. sed ēt differētie cōpetit: ꝛ hoc itelligit̄ de dif- ferentijs substātie. Necȝ ē in substātia de par- tibus substantie q̄ sunt in suo toto: ꝛ iō viden tur esse in suo subiecto: qꝛ alius ē modus essen di in. vt accidens in subiecto: ꝛ ali⁹ sicut pars in suo toto vt prius patuit

¶ Post qȝ auctor determinauit de substātia fm se ꝛ quan tum ad esse substātiale ei⁹. Hic cōsequenter determinat de ꝑprietatibus ei⁹: qꝛ esse substātiale rei debet p̄cedere ꝑprietatem eius cū tale esse sit causa illaꝝ ꝑprietatum. pmo ponens istā ꝑprietatē: ꝙ cōe est omni substantie in subiecto nō esse. Et isti⁹ ꝑprietatis rō est: qꝛ nulluȝ ens ꝑ se est in subiecto per cui⁹ esse substet: qꝛ tunc nō esset ens per se: ſȝ ens in alio. vn̄ esse in alio solū cōuenit acc̄ntib⁹: sed oīs substātia est ens ꝑ se: cū hec sit diffinitio ei⁹, iō cō- uenit oī substātie in subiecto non esse.

Primo sciendū q̄ p̄ id qd̄ dr̄ cōe est oī substātie in subiecto nō esse. nō intelligitur pura negatio: sed ista negatio fundatur in affirmatiōe: τ dat intelligere vnā affirmatiuā. s. q̄ ꝓpriū ē sube esse per se: τ non esse in subiecto. vn̄ in tali esse duo sunt f̄m rōnez. s. esse p̄ se q̄ est modus essendi substantie. τ negatio modi accidētis: qui modus ē esse in alio: τ lz esse per se nō sit ꝓprietas substantie: q2 nō ꝯsequit̄ suū esse completū: sz ē ip̄z eē: tn̄ negatio modi essendi accidētis bene ponit̄ ꝓprietas substātie q2 consequit̄ rōnē substātie licz nō distinguat̄ realiter a tali esse. τ p̄ hoc pz q̄ ista ꝓprietas nō cōuenit chymere nec entibus rōnis: q2 lz nō sint in subiecto: tn̄ nō habēt eē qd̄ p̄supponitur in ista ꝓprietate.

Secundo sciendū q̄ ista ꝓprietas ꝯuenit tā p̄mis substātijs q̄z secūdis. de p̄mis pz p̄ suam diffinitionē: τ de secūdis p̄ iductionē τ sillogismū in textu: que ꝓbatio satis clara ē. Aliter ēt ꝓbat̄: q2 esse in subiecto vt accidēs nō ē esse in alio tanq̄z forma adueniens sibi post ei⁹ esse cōpletū. sz secūde sube nō aduenīūt p̄mis post esse eaꝝ ꝯpletū: cū sint cause formales dantes eē p̄mis substātijs: ió secūde substātie nō sunt in subiecto.

Tertio sciendū q̄ substātia dupl'r accipit̄. Uno mō generaliter p̄ oī illo qd̄ iportat nāz vel eēntiā de genere substātie. τ hoc mō suba ꝯprehendit oēs subas cōplexas τ drīas subales: τ si hoc mō sumat̄ suba: sic ista ꝓprietas ē suba ꝓprie q̄rto mō. Alio mō capit̄ suba specialr̄ p̄ substātia cōpleta solū que ē suba f̄m rem τ modū simul. p̄ hoc qd̄ importat substātie eēntiā τ ꝓpriū modū essendi eius: τ sic suba cōtinet substātias pfectas q̄ ponuntur in recta linea p̄dicamentali: τ hoc mō hec ꝓprietas ē ꝓpa scd̄o mō sube q2 cōuenit oī τ nō soli. q2 cōuenit differētijs substātie que nō sunt substātie hoc modo.

Quarto sciēdū q̄ lz ptes sube q̄ sunt in toto suo aliquo mō videant̄ esse in subiecto: q̄ tn̄ sunt substātie: τ p̄ hoc aliquis suba videat̄ esse in subiecto: tn̄ ille ptes nō sunt in suo toto sicut accidēs in subiecto: q2 est alius modus essendi in. quo ptes sunt in suo toto ab illo quo accidēs ē in subiecto. vn̄ differūt tripl'r. Uno mō: q2 ps integralis ē de compōne τ pfectiōe totius: τ reqritur ad eē eius completū. accidēs vo nō sed cōsequitur esse cōpletū sui subiecti. Scd̄o modo differūt: q2 p̄ sepationē partiuz a suo toto aliquo modo destruitur totū: accidēs vero pōt a subiecto separari preter subiecti corruptionē. Differūt tertio: q2 pars integralis potest remanere separata a suo toto: accidens vero nō: nisi hoc sit supernaturaliter: quia f̄m naturam accidēs sempē in subiecto subsistens: τ per hoc patet p̄ma proprietas substantie.

Contra predicta arguitur p̄mo sic: ꝓpriū est substātie in subiecto nō eē. ergo male dicit̄ q̄ cōmune est oī substantie in subiecto nō esse. ¶ Scd̄o sic ista ꝓprietas nō cōuenit omni nec soli. ḡ nullo modo est ꝓprietas. añs pz p̄ p̄mo pte: q2 forma substātialis est substātia que ē in subiecto cū sit in mā: et scd̄a pars ꝓbat̄: q2 accn̄a qñq3 nō ē in subiecto: vt ī sacramento altaris vbi accidētia existunt sine subiecto. ergo nō eē in subiecto nō cōuenit soli substātie. ¶ Tertio sic: illud qd̄ ē in ente completo in actu habz esse in subiecto sed substātie secūde sunt in p̄mis. τ p̄ma substātia ē ens cōpletū in actu. ḡ secunda suba est in subiecto. ¶ Quarto sic: oē qualificās aliqd est in subiecto qd̄ qualificat: sz differētia substātialis qualificat aliquid. s. essentiaz generis. ergo est in ip̄ [illegible] vt in subiecto. ergo male dicit̄ q̄ ista ꝓprietas differe[illegible]js cōuenit. ¶ Quinto sic drīa substātialis dr̄ substantia. ergo ista ꝓprietas nō cōuenit alijs a suba per hoc q̄ ipsa cōuenit ipsi differētie: τ sic male dicitur in textu qd̄ cōuenit alijs. s. differētijs.

Ad argumenta Ad p̄mū istoꝝ dicit̄: q̄ licz nō esse in subiecto sit ꝓpriū sube in cōi. s. f̄m se cōsiderate: tamē hoc est cōe substātie diuise τ multiplicate p̄ sua iferiora. ¶ Ad scd̄z dr̄ q̄. lz forma substātialis adueniat māe tanq̄z in illo qd̄ recipit ipaz: tn̄ non aduenit materie post eius esse completū: sed dat esse materie: ideo nō est in ea sicut accidens in subiecto. τ ad scd̄az ꝓbationē dr̄. q̄ licet accidens supnaturaliter sit sine subiecto actu: hoc est f̄z actū: tn̄ est semper in subiecto f̄z aptitudinē: sz suba actu nec aptitudine nunq̄z ē i subo. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ lz scd̄a suba sit in p̄ma vt p̄ncipiū ei⁹: nō tn̄ aduenit ei post esse eius cōpletuz: ideo nō est in ipsa vt accidens in subiecto. ¶ Ad quartuz dr̄. q̄ differentia nō aduenit generi post eius esse completū: sz implet τ pficit suū esse determinando ipsuz ad certā spēm. ¶ Ad q̄ntum dr̄. q̄ lz differētia substantie sit substātia f̄m rem: q2 iportat essentiā substātie: nō tamē f̄z rem τ modū simul: q2 nō iportat eā p̄ modū entis p̄ se: sz sub modo eēndi accidentis. s. qualificantis: ideo nō est suba ꝯpleta: cū nō habeat simul essentiā τ ꝓpriū modū essendi.

¶ Item oib⁹ scd̄is substātijs τ differētijs eaꝝ cōuenit vniuoce p̄dicari. Hec. n. oīa p̄dicant̄ de primis substantijs noīe τ rōne: q̄re vniuoce p̄dicant̄. Itē oīs prima substātia significat hoc aliquid. i. idiuiduū τ vnū nūero: sz substātia scd̄a videt̄ significare hoc aliqd sub appellatiōis figura: eo q̄ est in prima substātia: τ de eēntia ēt ei⁹: nō tn̄ significat hoc aliqd: sz poti⁹ significat aliqd cōe: nō eni illō qd̄ significat̄ p̄ substantiaz scd̄am est vnuz numero: sicut est illud qd̄ significat̄ per primā substantiā.

¶ Postq̄z auctor posuit p̄mā ꝓprietatē sube. dic eōseqnēter ponit scd̄am dicēs: q̄ oib⁹ secūdis substātijs τ differētijs eaꝝ cōuenit vniuoce p̄dicari de p̄mis. Cui⁹ rō est: q2 vniuoce p̄dicari ē p̄dicari vno noīe τ vna rōne: sz oēs secūde sube τ drīe eaꝝ vno noīe τ vna rōne p̄dicant̄ de primis substātijs τ icludunt̄ eēntialr̄ in rōnib⁹ p̄maꝝ: io oibus scd̄is substātijs τ differētijs eaꝝ ꝯuenit vniuoce p̄dicari de p̄mis. τ dr̄ notāter de p̄mis substātijs ad drīaz accidētiū vl'iuz: q̄ lz p̄dicent̄ vniuoce de suis iferiorib⁹: nī ō p̄mis substātijs p̄dicant̄ denoīatiue solū τ nō vniuoce.

Primo sciendū q̄ p̄dicari vniuoce tripl'r accipit̄. Uno mō cōiter p̄ oī illo qd̄ f̄m vnū significatū p̄dicat̄ de plurib⁹. τ sic cōtinet sub se denoīatiue predicari: τ hoc mō accidens vniuoce p̄dicat̄ de multis primis substātijs: vt albū de sorte τ platone p̄dicat̄ f̄m vnū significatuz. Alio mō capit̄ minus cōiter pro illo solo qd̄ p̄dicatur vno noīe τ vna rōne de multis siue sit rōne q̄ditatiua siue descriptiua: τ sic ꝓpriū tātūmodo p̄dicat̄ vniuoce de p̄mis substantijs: vt dictū est in p̄dicabilib⁹ q̄ ꝓpriū vniuoce p̄dicat̄ de indiuiduis spēi. Tertio mō sumitur ꝓprie vt solum cōuenit illi qd̄ f̄m vnū significatū predicat̄: qd̄ inest essentialiter subiecto. τ cui⁹ est rō essentialis subiecti: τ hoc mō ꝓpriū τ accidens nō p̄dicant̄ vniuoce de p̄mis substātijs: cum nullū eoꝝ insit eis essentialiter. sz hoc solū cōuenit secūdis substātijs τ differētijs earum: τ sic capit̄ i ꝓposito. τ p̄ hoc pz q̄ si capiat̄ substātia scd̄a general'r pro oī substantia vl'i cōpleta vel incōpleta hec ꝓprietas est sibi ꝓpria q̄rto mō. sz si capiat̄ soluz pro substātia cōpleta q̄ importat substantiā sub mō substātie sic est ꝓpria scd̄o mō: q2 cōuenit omni sz nō soli.

Secundo sciendū q̄ tertia ꝓprietas substātie ponit̄ q̄ oīs substātia p̄ma significat h̄ ali

quid.i.idiuiduū ⁊ vnū numero. Cuius rō est: q2 hoc aliqd est idiuiduū subsistēs in spē cōpletū. sȝ oīs substātia pma significat idiuiduū subsistēs: cuȝ oīs substātia pticularis sit per se subsistens. ⁊ etiā iportat aliqd cōpletū in specie: aliter nō esset pma substātia que directe ponit̄ sub spē: iō ois pma substātia significat hoc aliqd. ⁊ ad rōnez hui⁹ q̄ est hoc aliqd tria requirunt̄. Primo regritur q̄ sit idiuiduū: q2 re nullū vl'e significat hoc aliquid. Scđo regritur q̄ subsistet p se rōne cuius nulla accñtia significāt hoc aliquid: nec etiā secūde substātie: q2 nō per se subsistant: sȝ in pma subsistere enim est sub suo pprio esse stare. Tertio regritur q̄ tale idiuiduū sit spē cōpletū. ⁊ ppter hoc aīa intellectiua a corpore seporata nō significat hoc aliqd: q2 licȝ sit idiuiduū subsistēs nō tñ est in spē ens completū cū sit pars speciei humane: ⁊ hec tria silr requirunt̄ ad supposituȝ: q̄ idē dicit̄ sicut hoc aliqd. ⁊ pmū istoȝ triuȝ iportatur p oc: hoc enim est pnomē demōstratiuū tñ rei singularis. Tertiū importat̄ cū dr̄ aliqd. aliqd eni dicit pprietatē substātie in spē distinctū. scđm puenit. s. q̄ sit subsistens ex cōiunctione illoȝ duoȝ. ⁊ p hoc pȝ q̄ pma substātia bȝ q̄ significet hoc a pncipio iduiduationis: ⁊ q̄ significet aliqd bȝ a forma spēi quā includit.

Tertio sciēdū q̄ lȝ secūda substātia nō significet hoc aliqd: eo q̄ nō est idiuidua: sȝ vl'is videt̄ tñ significare hoc aliqd pmo ppter hoc q̄ inest essentialiter pme substātie: ⁊ eadē est realiter cū ipsa. scđo ppter figuram appellatiōis: q2 eadē res qñq3 vocat̄ noīe pme substātie qñq3 noīe secunde: sic socrates qñq3 vocat̄ sub noie socratis: ⁊ qñq3 sub noie hoīs sicut per hoc nomen homo qñq3 vocat̄ homo in cōi: qñq3 vero in particulari sub eadem forma vocis que est figura appellationis.

Quarto sciēdum q̄ oīs secūda substātia significat quale qd: sic oīs pma substantia significat hoc aliquid. Cuius rō ē: q2 q̄le qd dicit̄ forma substātialis cōicabilis multis q̄ inq̄tum forma est dr̄ q̄lis fm modū q̄ q̄lificat aliquo mō illud cuius est forma: ⁊ inq̄tuȝ substātialis est dr̄ qd: qditas eni pprie substātiā iportat: ȝ ois secūda suba iportat formā substātialē cōēȝ multis: iō gibȝ significat q̄le qd ⁊ p hoc pȝ de genere qđ iportat essentiā qualificabilē p dr̄ias eius ⁊ rōne eēntie dicit qd ⁊ rōne eius q̄ qualificabile est dicit quale: ⁊ silr dr̄ia dr̄ essentiā qualificantē: species vo qualificatā. ⁊ per hoc patent secūda ⁊ tertia pprietates substātie.

Sed contra pdicta arguit̄ pmo sic. pma substantia pdicat̄ vniuoce de seipsa: q2 non pdicatur equoce nec denoīatiue. ḡ nō ē ppriū oibus secūdis substātijs vniuoce pdicari de pmis. Scđo sic: dr̄ia substātie nō bȝ genus ⁊ dr̄iam q2 dr̄ie nō est dr̄ia. ḡ nō bȝ rōnē. ḡ nō pdicat̄ noīe ⁊ rōne de pmis substātijs. Tertio sic: idē nō significat seipm: sed substantia pma est hoc aliqd. ḡ nō significat hoc aliqd. Quarto sic: hoc albuȝ significat hoc aliquid: ⁊ tñ nō est pma substātia. ḡ significare hoc aliqd nō ē ppriū pme sube. añs pȝ: pmo q̄ significare hoc pbat̄: q2 est idiuiduū: ⁊ q̄ significet aliqd: pbatur: q2 nihil est qđ nō significet aliquid vel nihil: sed nō significat nihil. ḡ significat aliquid. Quinto sic: idem significat̄ p pmā substātiā ⁊ scđam: sȝ pma suba significat hoc aligd igit̄ ⁊ etiā secunda: ⁊ sic nō solū significat q̄le.

Ad argumenta. Ad pmū dr̄. q̄ lȝ pdicatione ipropria substantia pma pdicetur de seipsa nō tñ pdicatione ppria q̄ in pdicatiōe ppria denotat̄ pdicatū esse in subo: sȝ idē totalr̄ nō est ppe in seipso: iō idē nō pdicat̄ pdicatiōe pprie dicta de seipso: iō vt hic dr̄ ab Aristo. a pma substātia nulla est pdicatio. Ad scđm dr̄. q̄ lȝ dr̄ia nō habeat pprie diffinitiōeȝ tñ bȝ esse eēntialiter in diffinitiōe pme substātie: ⁊ hoc suffic ad pdicandū vniuoce de ipsa. Ad tertiuȝ dr̄. q̄ lȝ pma substantia capta p re subiecta itentioni sit hoc aliqd ⁊ nō significet hoc aliqd: tñ ipsa accepta p itentione concreta rei bñ significat hoc aliqd ⁊ sic ɔsiderat̄ a logico q ɔsiderat res vt p voces iportant̄. Ad quartū dr̄. q̄ si capiat̄ aliqd vt ɔuertit̄ cū ente hoc albū significat hoc aliqd: sȝ si capiat̄ pprie vt dicit qditatē spēi substātialis vt capit̄ in pposito. hoc albū nō significat hoc aliqd: sȝ bñ significat hoc q̄le. albuȝ enim solā q̄litatē significat. Ad quintū dr̄. q̄ lȝ pma substātia ⁊ secūda dicant idē sȝ essentiā: hoc tñ est sub diuersis modis essendi: q2 secunda dicit illud sub esse cōi: pma vo sub esse porticulari: iō nō oportet q̄ si pma significet hoc aliqd q̄ etiā secunda: cū isti modi significandi sumant̄ a diuersis modis essendi.

Itē substātie nihil est ɔtrariū: sȝ hoc nō est propriū substātie: q2 nō cōuenit soli substātie: sȝ ēt q̄ntitati: ⁊ qbusdā alijs. Itē substantia nō suscipit magis nec minus: nō aūt dico q̄ vna suba nō subsistet magis q̄ȝ alia. sed dico q̄ vnaqueq3 substantia scđm esse suū nō itendit̄ nec remittitur: vt albuȝ qđ qñq3 est magis albū: qñq3 minus albū. sortes vero non est magis hō in vno tpe q̄ȝ in alio: nec magis homo q̄ȝ plato.

Post q̄ȝ auctor posuit tertiā pprietatē sube. Hic ɔsūr posit quartā q̄ tal' ē q̄ sube nihil ē ɔriū. Cui⁹ rō ē: q2 ɔria sunt forme actiue ⁊ passiue sub eodē gñe maxīe distātes q̄ ab eodē subiecto mutuo se expellūt actu vel aptitudine. nulla aūt suba est in subiecto: vt dictū ē prius. ḡ nulle sube adiuicez ɔriant̄: ⁊ hec pprietas nō est ppria q̄rto mō ipsi sube: q2 ɔuenit alijs. s. q̄ntitati ⁊ qbusdā alijs vt postea dicet̄.

Primo sciēdū q̄ ɔrietas dupl'r accipit̄. Uno⁹ gñalr̄ put se extēdit ad ɔrietatē pfectā ⁊ iperfectā ⁊ isto mō ɔrietas ɔtinet oppōnē iter puationē ⁊ habitū: ⁊ ēt ɔtinet sub se repugnātiā dr̄iaȝ q̄ e ɔrio diuidūt aliqđ gen⁹: ⁊ aliquo⁹ tales dr̄ie dr̄r ɔrie: sȝ q̄ dr̄ q̄ i vnoquoq3 gñe ē vna pma ɔrietas. s. repugnātia dr̄iaȝ: q̄ imediate diuidūt ipm gen⁹. Alio⁹ capit̄ ɔrietas solū p ɔrietate pfecta q̄ est repugnātia formaȝ actiuaȝ ⁊ possiuaruȝ euisdē gñis q̄ mutuo se expellūt ab eodē subiecto: ⁊ talis ɔrietas solū repit̄ iter q̄litates de tertia spē q̄litatis.

Secundo sciēdū q̄ si suba capiat̄ gñalr̄ p oī illo qđ ponit̄ p se vel reductiue in gñe sube siue ponat̄ vt suba ɔpleta in recta linea pdicamētali: vt gen⁹ spēs vl' idiuiduū. siue ponat̄ reductiue tāq̄ȝ pncipiū diuisiuū generis ⁊ ɔstitutiuū spēi vt sunt dr̄ie. siue ponat̄ vt pncipia spēȝ de tali gñe vt mā ⁊ forma. siue ponat̄ vt via ad terminū vt gñatio ⁊ corruptio siue vt negatio vl' pnatio aliquoȝ de tali gñe: tūc hoc mō in suba bñ repit̄ ɔrietas iperfecta. q2 ibi repit̄ repugnātia oppositaȝ dr̄iaȝ q̄ iperfecte ɔriant̄. ēt ibi repit̄ oppō forme ⁊ puatiōis. ⁊ ɔrietas formaȝ nālū q̄ aliq̄ mō se expellūt ab eodē subo. ⁊ ēt generatio ⁊ corruptio aliquo mō ɔriant̄ impfecte. sȝ si capiat̄ spālr̄ suba p suba cōpleta solū q̄ est suba sȝ eēntiā ⁊ modū essendi. ⁊ ponit̄ in recta linea pdicamētali sic in suba non reperit̄ ɔrietas nec pfecta nec iperfecta: ⁊ q2 hoc mō hic accipit. iō bñ dr̄ simpl'r q̄ substātie nihil ē ɔriū: eo q̄ nulla tal' suba est i subiecto: ⁊ p hoc pȝ itellect⁹ hui⁹ pprietatis: ⁊ quomō est ppria substantie.

Tertio sciēdū q̄ q̄nta pprietas sube ponit̄. s. q̄ substātia nō suscipit magis ⁊ min⁹. Cui⁹ rō ē q2 suscipere magis ⁊ min⁹ ē aliqd intēdi ⁊ remitti sȝ suū eē essentiale ppriū sȝ suba nō intendit̄ nec remittit̄ fm suū ppriū esse essentiale: q2 esse essentiale substantie solū sit̄ egrit̄ ⁊ ɔsistit i idiuisibili. iō substātia nō suscipit magis

τ minꝰ. τ lꝫ vna sub̄a q̄tū ad esse accñtale eiꝰ .s. q̄tum ad actū substādi alijs dicat̄ magis substātia q̄ alia: vt p̄ma ē magis substātia q̄ secūda; q̄tum ad suū ꝓpriū esse qḋ ē esse per se vna nō dr̄ magis sub̄a q̄ alia: iō non itēdit̄ nec remittit̄ ſꝫ suū ꝓpriū eē neq̄ suscipit magis neqꝫ minꝰ.

Quarto sciēdū ꝙ itendi ē aliqd successiue pfici in suo ꝓprio esse: vt cū aliqd est albū τ efficit̄ albius: illa albedo pficit̄ in suo ꝓprio eē: τ talis augmentatio pfectionis vocat̄ itensio: q2 ibi forma tendit ab esse iperfecto in suū esse cōpletū. τ ēꝫ remitti est aliqd iperfici in suo esse: τ dr̄ illa impfectio remissio q̄si forme missio retro suū esse pfectū vel iterata missio ad suū eē icōpletū τ ipsecū. τ dupl'r aliqd pōt suscipe itensionē τ remissionē. Unoꝰ fm maiorē τ minorē pmixtionē cū suo ꝫrio: vt aliqd dr̄ eē albius qḋ est nigro minꝰ pmixtū: vel dr̄ minꝰ albū fm ꝙ est nigro plus pmixtū. Alioꝰ fit itensio τ remissio fm maiorē τ minorē radicationē forme in subo: q̄ q̄dē radicatio seqtur actionē ꝫrioꝝ que magis τ minꝰ disponūt subm ad susceptionē talis forme: τ q2 substātia non est in subo neqꝫ hꝫ ꝫriū: vt p̄us dictū est: iō nullo istoꝝ modoꝝ pōt suscipe itensionē τ remissionē siue magis τ minus: capiēdo subāꝫ ꝓ sub̄a cōpleta vt in ꝓprietate p̄cedēti. τ hec est ꝓprietas eodē mō ꝓpria sub̄e sicut p̄cedens.

Sed contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic: ignis τ aq̄ cōtrariant̄: τ tñ sunt substātie. ğ substātie aliqd est ꝫriuꝫ. ¶ Scḋo sic: omne qḋ corrumpit̄ a suo ꝫrio corrumpit̄: ſꝫ multe substātie corrumpunt̄. ğ substātia hꝫ ꝫriū. ¶ Tertio sic: elementa vt ignis τ aq̄ sunt substantie: τ tñ in mixto itendunt̄ τ remittunt̄. ğ substantia suscipit magis τ minus. ¶ Quarto sic: rōnale est substantia: τ tñ suscipit magis τ minus: q2 aliq hoīes dicūt̄ magis rōnales alijs. ¶ Quinto sic: ignis lux est magis sub̄a q̄ ignis flāma. τ ignis flāma q̄ ignis carbo: ğ cū ignis sit substātia cōpleta seqtur ꝙ substātia suscipit magis τ minus.

Ad argumenta. Ad p̄mūꝫ dicit̄ ꝙ ignis τ aq̄ ſꝫ accn̄s ꝫriant̄ .s. ſꝫ suas q̄litates: que sunt calm̄ τ frigidū humidū τ siccū. tñ nō ꝫriant̄ p se fm suas formas substāntiales: τ de ꝫrietate p se solū ē hꝫ ad ꝓpositū. ¶ Ad scḋm dr̄ ꝙ omne qḋ corrumpit̄ corrūpit̄ a suo ꝫrio p se: vel p accn̄s: ſꝫ nō opꝫ oē qḋ corrūpitur hr̄e ꝫriū. Nā sub̄a q̄ corrūpit̄ corrūpit̄ ab aliq̄ q̄litate. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ lꝫ elementa in mixto fm suas q̄litates itendant̄ τ remittant̄. nō tñ fm suū ꝓpriū eē subale: iō nō suscipiūt magis τ minus. ¶ Ad 4m dr̄ ꝙ rōnale capit̄ dupl'r. Unoꝰ q̄tuꝫ ad formā quā iportat fm se. τ sic nō suscipit magis τ minus. Alio mō capit̄ vt est p̄ncipiū operationis rōnis. Et adhuc dupl'r. Unoꝰ ex pte ipsiꝰ forme. τ sic itez nō suscipit magis τ minus. Alio mō ex pte m̄ae q̄ fm magis τ minus pōt eē disposita ad talē operationē rōnis τ sic ex pte m̄ae rōnale q̄tum ad opatiōes eius suscipit magis τ minꝰ. ſꝫ hꝫ ē fm sua accn̄tia. ſꝫ ſꝫ ꝓpriū eē nō suscipit itēsionē nec remissionēꝫ. ¶ Ad 5m dr̄ ꝙ ignis lux q̄tū ad eē subale nō ē magis ignis q̄ ignis flāma: sed solū q̄tū ad eē accn̄tale: vt sꝫ claritas puritas luciditas: τ sic de alijs: iō ſꝫ suū ꝓpriū eē nō suscipit magis τ minꝰ.

¶ Itē ꝓprie ꝓpriū ē sub̄e cū sit vna τ eadē numero scꝫ sui mutationē eē susceptibilē cōtrarioꝝ: vt idez hō aliqñ ē albꝰ: aliqñ niger: aliqñ cal'is: aliqñ frīis: τ aliqñ prauꝰ aliqñ studiosus neqꝫ ē de oīone instātia. q2 lꝫ hec eadē oīo sortes sedet aliqñ sit vera aliqñ falsa: nō tñ ē hoc ſꝫ sui mutationē ſꝫ rei: vt q2 sor. surgit aut currit. τ iō nota ꝙ verū τ falsuꝫ sunt in rebꝰ vt in subo: τ in oīone vt in signo. vñ equocatur modus cēndi in. cū dr̄ verꝫ vel falsuꝫ ē in rebꝰ τ in oīone. τ sil'r equiuocat̄ susceptibile cuꝫ dr̄ res est susceptibilis veri τ falsi: τ oīo est susceptibilis veri τ falsi: sicut eniꝫ equiuocat̄ susceptibile cū dr̄ vrina hoīs vel aīalis est susceptibilis sanitatis: τ aīal ē susceptibile sanitatis. hec eñi suscipit sanitatē: q2 significat eā: illud vero: q2 subiectum est eius. τ ita huius ꝓprium nō cōuenit orationi sed substantie.

¶ Postq̄ꝫ auctor posuit quintaꝫ ꝓprietatē substātie. Dic cōsequēter ponit sextaꝫ τ vltimam dicens ꝙ maxime ꝓprium est substātie cū sit vna τ eadē numero fm sui mutationē esse susceptibilē cōtrariorum. Cuius rō est: q2 oīa cōtraria sunt forme accidētales cuꝫ substātia nō habeat cōtrariū: vt dictū est. sed oīa accidentia sunt in substātia sicut in subo: τ etiā ꝫria fiunt circa ideꝫ subm in numero a quo mutuo se expellūt: vt pꝫ p ipsoꝝ diffinitionē. ğ substātia vna manēs τ eadē numero est susceptibilis ꝫrioꝝ: sicut idē homo est q̄nqꝫ albus: q̄nqꝫ niger. q̄nqꝫ calidus: q̄nqꝫ frigidus: τ sic de alijs.

Primo sciēdū ꝙ ꝫria nō pñt recipi ī eodē subiecto nūero sine aliq̄ sui mutatiōe: iō substantia nō pōt sine aliq̄ sui mutatōe suscipe ꝫraria: τal' ēt mutatio nō est ipsoꝝ cōtrarioꝝ tanq̄ subiecti qḋ mutat̄: cū illa ꝫraria sint termini mutatiōis. iō talis mutatio ē substantie tanq̄ subiecti: q̄ q̄dem substātia manet eadeꝫ sub vtroqꝫ ꝫrioꝝ: iō in hac ꝓprietate bñ dicit̄ ꝙ substātia ſꝫ sui mutationē est susceptiua cōtrarioꝝ. Et lꝫ substātia ſꝫ suū eē substātiale nō mutet̄. ſꝫ maneat sub vtroqꝫ ꝫrioꝝ: tñ mutat̄ fm suū eē accn̄tale qḋ capit ab ipsis ꝫrijs.

Secundo sciendū ꝙ ista ꝓprietas ꝯuenit oībꝰ substantijs tā p̄mis q̄ secūdis lꝫ diuersimode: q2 p̄me substātie sunt p se susceptiue ꝫrioꝝ: τ secunda substātia ex ꝯñti suscipit ꝫria p hꝫ ꝙ hꝫ eē in p̄mis. p hoc .n. ꝙ sor. ē albꝰ vel niger: hō ex ꝯñti ē albꝰ vł niger. τ sil'r corpꝰ vel substātia. τ sic scḋa substātia manēs eadeꝫ nūero cū p̄ma substātia ē susceptibil' ꝫriorum lꝫ ex ꝯñti: τ sic ista ꝓprietas ꝯuenit oī sub̄e: τ ēt ꝯuenit soli: q2 nulla q̄litas manens eadē nūero est ꝓpriū susceptibile ꝫrioꝝ: sic eadē linea in numero nō fit curua τ recta: sil'r ēt nec eadē q̄litas suscipit ꝫria. nec eadē actio: eadē .n. actio in nūero nō pōt eē bona τ mala. τ sic de alijs accn̄tibꝰ: τ sic ista proprietas ꝯuenit oī substantie τ soli: τ ēt semp fm aptitudinem: τ sic est sibi ꝓpria quarto modo.

Tertio sciēdū ꝙ lꝫ eadē oīo sit q̄nqꝫ falsa. τ p hoc videat̄ manēs eadē nūero eē susceptiua ꝫrioꝝ: tñ sibi nō ꝯuenit hꝰ ꝓprietas pp duas rōnes. P̄ria ē: q2 ipa nō suscipit ꝫria .s. verū τ falsū fm sui mutatōeꝫ. ſꝫ ſꝫ mutatōeꝫ rei significate. vñ v'itas oīonis ē adeq̄tio eiꝰ ad rē significatā: τ falsitas ē iadeq̄tio. Sꝫ tal' adeq̄tio vel iadeq̄tio mutat̄ p mutatōeꝫ significati ꝓpōnis: τ ñ p mutatōꝫ oīonis. sic hꝰ oīo. iacobꝰ sedet. iacobo sedēte ē v'a: ipo vō ñ sedēte ē falsa p mutatōꝫ rei. 2o rō ē: q2 oīo ñ ē susceptiua v'i vł falsi p mōꝫ subti: ſꝫ tñ p modū signi. τ in illa ꝓprietate itelligit̄ ꝙ sub̄a sit susceptibil' ꝫrioꝝ tāq̄ subiectū ipsorū. iō oīo nō ē susceptibil' ꝫrioꝝ: vt hꝫ capit̄ susceptibile.

Quarto sciēdū ꝙ verꝫ τ falsū solū sūt in oīone vt ī signo fm ꝙ oīo ē signū adeq̄tū vel iadeq̄tū ꝯpōnis extremoꝝ q̄ ē ex pte rei. τ in itellectu tanq̄ in cogscēte. τ sūt ī rebꝰ tanq̄ in subto. Cuiꝰ cā ē: q2 v'itas ē v'a rei entitas τ ē passio entis. ſꝫ passiōes entis sūt in rebꝰ vt in subiecto. Cuiꝰ ēt signū ē: q2 sꝫ nullꝰ itelligat significatū hꝰ oīonis. sor. sedet τ nō itelligēs ꝓferat illa ꝓpō erit v'a sor. sedēte. τ tal' v'itas nō ē ī ꝓpōne vt in subiecto. ğ relin-

quit ꝙ sit in reb⁹. ⁊ ꝑ hoc pꝫ ꝙ verū ⁊ falsū diuersimode sunt in reb⁹ ⁊ in orone. iō equocat modus cēndi in. cū dr̄ ē in vtroqꝫ illoꝝ: ⁊ ēt susceptibile cū dr̄ ꝙ res ē susceptibilis veri ⁊ falsi: ⁊ ēt oro: ꝗꝛ oro susceptiua ē solū tanq̄ signū ⁊ res sicut subm̄. ⁊ ꝑ hoc pꝫ itellectus huius ꝓpetatis.

Sed contra

pdicta ꝓ arguit sic: de⁹ est suba cū sit ens per se: ⁊ tn̄ nō est susceptibilis ꝯrioꝝ cū in illo nullū sit accn̄s: ergo nō oīs suba susceptibilis ꝯrioꝝ. ℂ Scdo sic. angeli nō sunt susceptibiles ꝯrioꝝ: cū sint forme simplices. ⁊ silr̄ neqꝫ celū qđ est separatū ab oib⁹ ꝯrijs: ꝗ illa ꝓpetas nō ꝯuenit oī substātie. ℂ Tertio sic eadē supficies in numero suscipit albū ⁊ nigrū q̄ sūt ꝯria. ꝗ nō solū suba ē susceptiua ꝯrioꝝ. ℂ Quarto sic: dno ꝯdictoria nō pn̄t verificari de eodē sine sui mutatione: sꝫ verū ⁊ falsū se habēt vt ꝯdictoria respectu ꝓpōnis: ꝗ eadē ꝓpō nō pōt eē vera ⁊ falsa sine sui mutatione. ℂ Quinto sic. illud qđ semꝑ significat idē nō quīqꝫ significat verū quīqꝫ falsū: sꝫ vna oro sp̄ idē significat vt hec oro petrus sedet sp̄ significat petrū sedere siue sedeat siue nō. ꝗ eadē oro nō fit quīqꝫ vera quīqꝫ falsa ꝑ mutationē rei.

Ad argumenta.

Ad pᵐ dr̄ ꝙ lꝫ capiēdo subaꝫ cōiter ꝓ omni ente ꝑ se de⁹ sit substātia: tn̄ si capiat suba spālr̄ solū ꝓ suba vli ⁊ particulari vt capit in ꝓposito. sic deus nō est suba. ℂ Ad scdm dicit ꝙ lꝫ angeli nō suscipiant ꝯria realia: q̄ sunt q̄litates actiue ⁊ passiue; nec etiā celū. tn̄ bn̄ suscipiūt ꝯria in genere moris: qꝛ fm̄ eoꝝ nām variabiles sunt de bono in malū ⁊ ēt sūt susceptibiles scie ⁊ ignorātie: ⁊ etiā celū suscipit ꝯria de gn̄e sit⁹. ⁊ de gn̄e vbi. vt deorsū sursū ante ⁊ retro: ⁊ sic de alijs: ⁊ ēt suscipit aliq̄s ꝯrietates vt dēsū ⁊ rarū. ℂ Ad tertiū dr̄: ꝙ lꝫ eadē superficies suscipiat ꝯria tanq̄ subiectū quo: nō tn̄ suscipit ꝯria tanq̄ subiectū: qđ suscipit ꝯria ⁊ dat ipsis existētiā. ⁊ hoc mō suba est susceptiua ꝯrioꝝ. ℂ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ si capiat gn̄alr̄ mutatio ꝓ q̄cūqꝫ variatione in aliqua forma absoluta vel respectiua ꝯdictoria nō pn̄t v̄ificari de eodē sine sui mutatiōe; sed si capiat mutatio solū ꝓ variatione in aliq̄ forma absoluta: sic ꝯdictoria bn̄ verificant de eodē sine sui mutatiōe: mō verū ⁊ falsum sunt forme respectiue ⁊ nō absolute: iō bn̄ verificant de ꝓpōne per mutationē rei sine mutatiōe orōnis. ℂ Ad quintū dicit: ꝙ lꝫ oro significet semꝑ idē significatū: nō tn̄ semꝑ significat ipsū adequate: ideo nō semꝑ est vera.

Quantitatis aliud continuum aliud discretum.

ℂ Postq̄ auctor determinauit de pᵐo predicamēto qđ est suba. hic ꝯñter determinat de predicamētis accidētiū: ⁊ pᵒ de quātitate. Cui⁹ rō ē: qꝛ pdicamēta ordinant fm̄ ꝙ ꝓpinqui⁹ se hn̄t ad subaꝫ: sed inter oīa accidētia quātitas imediati⁹ inest sube mālī: ⁊ ēt accidentia insunt sube mediāte quātitate; eo ꝙ alia accn̄tia a quātitate in suba mālī acquirunt ꝑ motū: vel pᵐo vel ex ꝯsequēti: sed suba mālis nō subijcit motui nisi ꝑ quātitatē: ideo accidētia alia mediāte quātitate in suba acquirunt. ideo ꝯuenieter pponit alijs accidētibus.

Primo

sciendū ꝙ lꝫ quātitas vniuoce dicat de oībus quātitatib⁹: qꝛ pdicat de ipsis fm̄ vnū nomē ⁊ vnā rōnē que est ꝙ quātitas est mensura sube. tn̄ q̄ quātitas nō pōt diffiniri q̄ditatiue: ⁊ si pōt etiā nō posset dari diffinitio de ipsa qua distincte notificaret q̄ntum ad diuersos modos q̄bus mēsurat subam: ⁊ illi modi pn̄t distincte notificari ꝑ diuisionē: iō quātitas ꝯuenieter diuidit anteq̄ diffiniat. vn̄ si diffiniret in cōi talis diffinitiorū notificaret quātitatē: ⁊ ipsa magis notificat oppositori ꝑ diuisionē: sicut etiā alia gn̄alissima quīqꝫ magis notificant ⁊ facilius per diuisionē q̄ per diffinitionē: qꝛ magis distincte cognoscuntur fm̄ suas species.

Secundo

sciendū ꝙ quātitas in textu diuidit sic. quātitas aliud ꝯtinuū aliud discretū. Cuius diuisiōis rō ē: qꝛ oīs quātitas ē mēsura sube; vel ꝗ mēsurat ipsaꝫ fm̄ ꝙ hꝫ ptes separatas ⁊ discretas ad inuicē: ⁊ sic est discreta. vel fꝫ ꝙ hꝫ ptes ꝯtinuas ⁊ ꝯiunctas inter se: ⁊ sic est quātitas ꝯtinua. vn̄ in quātitate discreta ptes nō copulant ad aliquē terminū cōeꝫ sed sunt ad inuicē oīno discrete ⁊ separate: ⁊ in quātitate ꝯtinua ptes copulant ad aliquē terminū cōeꝫ q ē pncipiū vni⁹ partis ⁊ finis alteri⁹. ⁊ in hac diuisione dicit quātitatis in singulari numero ⁊ nō quātitatū ad denotādum seu ostēdendū vnitatē gn̄is quātitatis: ⁊ ponit aliud ⁊ nō alia ad ostēdēdū ꝙ ista diuisio nō est diuisio gn̄is in suas spēs spālissimas: sꝫ in gn̄a subalterna. vn̄ sensus est. generū quātitatis aliud ꝯtinuū aliud discretū: ⁊ magis dicit aliud q̄ alterū ad ostēdēdū diuersitatē essentialē quātitatis ꝯtinue ⁊ discrete.

Tertio

sciēdū: ꝙ iste due spēs. s. continuū ⁊ discretū pn̄t dupl̄r ꝯsiderari. Uno modo cōparando eas ad quātitatē in cōi: ⁊ hoc mō vna nō est pꝛior altera: sed quātitas eque pᵐo ⁊ vniuoce dicit de ipsis. Alio mō cōparādo eas inter se: ⁊ hoc dupliciter: qꝛ sic pn̄t vno modo ꝯparari fm̄ viā nr̄e cognitiōis ⁊ quo ad nos: ⁊ sic ꝯtinuū pcedit: qꝛ ꝑ diuisionē cōtinui causat quodāmō numer⁹ ⁊ cognoscit a nobis q̄ est quātitas discreta. Alio mō ꝯparant fm̄ ordinē nature ⁊ simplicitatis: et hoc mō discreta pcedit ꝯtinuā: qꝛ vnitas q̄ est pncipiū discrete pꝛior est simpliciter puncto q est pncipiū quantitatis cōtinue eo ꝙ vnitas nō hꝫ positionē: sꝫ in cōtinuo sicut habet punctus. ⁊ per hoc pꝫ ordo illaꝝ specierū.

Quarto

sciendū ꝙ in diuisione quantitatis auctor enumerat ꝯtinuū ante discretū. ⁊ determinando de ipsis pponit q̄ntitatē discretā cōtinue: ⁊ h̄ facit ad ostēdendū duplicē ordinē illaꝝ spēꝝ inter se. ꝑ h̄. n. ꝙ in diuisiōe ꝯtinuū pponit discreto ostēdit haꝝ spērū ordinatio fꝫ ordinē nr̄e cognitōis ⁊ q̄ ad nos. sꝫ determinādo de ipsis discretū pponit ꝯtinuo ad ostēdendū ordinē illaꝝ spērū fm̄ ordinē nature. ⁊ per h̄ satis pꝫ: ordo q̄ntitatis iter alia pdicamēta. ⁊ q̄re plus diuidit q̄ diffiniat. ⁊ declaratio sue diuisiōis ⁊ ordinis suarum spēꝝ.

Contra predicta

arguit pᵐo sic. vnū pdicamētū hꝫ vnū modū denominādi pmā suboꝫ cū pdicamēta distīguant fꝫ diuersos modos pdicādi de pᵐa suba. vn̄ illa q̄ nō pn̄t hr̄e eūdem modū pdicādi cōem de ipsa semꝑ sunt in diuersis pdicamētis: sꝫ quātitas nō hꝫ vnū modū pdicādi de pᵐa suba: qꝛ q̄ntitas ꝯtinua denoiat subaꝫ quātam: ⁊ discreta quotā. ergo quātitas nō est vnū pdicamētū. ℂ Scdo sic. de gen⁹ eq̄liter dr̄ de suis speb⁹: sed q̄ntitas nō dr̄ eq̄l̄r de suis speb⁹. s. de ꝯtinua ⁊ discreta. sꝫ discreta pꝛor ē ꝯtinua. ꝗ q̄ntitas nō est vnū gen⁹ pdicamentale. ℂ Tertio sic. in oī gn̄e ē vnū minimū qđ ē metrū ⁊ mēsura oīum illoꝝ q̄ sunt in tali gn̄e. sꝫ in q̄ntitate sunt duo minima. s. vnitas ⁊ punct⁹. ꝗ nō est vnū pdicamētū q̄ntitatis. ℂ Quarto sic. oē vniuocū hꝫ pᵒus diffiniri q̄ diuidi: q̄ntitas est vniuocū. ꝗ male diuidit pᵒus q̄ diffiniat. ℂ Quīto sic. oē ꝯtinuū ē discretū cū oē ꝯtinuū sit vnū i se ⁊ diuisū ab alijs. ꝗ ꝯtinuū ⁊ discretū coīcidūt. ꝗ mēbra h⁹ diuisiōis nō sūt opposita.

Ad argumenta

Ad pᵐū istoꝝ dr̄. ꝙ lꝫ fꝫ vsū nēm nō beam⁹ vnū modum denoiandi pᵐā subaꝫ p q̄ntitatē: tn̄ fꝫ eē q̄ntitatis hꝫ vnū modū cōem denoiandi ipsaꝫ: qꝛ cū oīs quātitas dat esse q̄tū pōt denoiare substantiā quātā: lꝫ illud denoiatiuū quo ad nos sit approꝑatū q̄ntitati ꝯtinue: ergo ꝙ hēm⁹ aliud denoiatiuū ꝓpriū q̄ntitatis discrete. i. quot. ꝗ oīs q̄ntitas denoiat substātiā mēsurabilē vel mēsuratā. ℂ Ad scdm

dicit̃ ꝙ lꝫ ꝯparādo illas duas spēs īter se discreta sit vno mō pōr ꝯtinua: tñ ꝑ respectū ad suū gen⁹ eq̄lr se hñt ꝛ q̄ꝫtitas dr̃ vniuoce de ipis. ❡ Ad tertiū dr̃. ꝙ lꝫ pūct⁹ ꝛ vnitas sint minima respectu aliq̄rū spērū q̄ātitatis: tñ nullū illoꝝ ē simpliciter minimū respectu toti⁹ gnis q̄ꝫtitatis. qꝛ nullū illoꝝ ē cōe pncipiū oīuꝫ spērū ei⁹: sed eē quātitatis in cōi est minimū simplr̃ in isto pdicamēto. ❡ Ad q̄rtū dicit̃ ꝙ lꝫ oē vniuocū qđ pōt distincte magis notificari p diffōnē q̄ꝫ p diuisionē pꝰs debeat diffiniri q̄ꝫ diuidi: nō tñ oꝫ de eo ꝙ facilꝰ ꝛ magis distincte notificet̃ p diuisionē q̄ꝫ p diffōnē: mō sic est de quātitate: vt dictū ē pꝰs. ❡ Ad qntū dicit̃: ꝙ lꝫ ꝯtinuū ꝛ discretū i vno mālr coincidāt ꝛ fm diuersas rōnes: nō tñ formalr ꝛ fm vnā rōnē: vñ aliqđ subiectū inq̄ꝫtū eius partes inter se copulant̃ ad vnū terminū cōeꝫ dicit̃ cōtinuū: sed inq̄ꝫtū est discretū ꝛ separatū ab alijs indiuiduis dicitur discretū: ꝛ sic habent mensurari quātitate cōtinua ꝛ discreta.

❡ Est autē discreta quātitas: numerus ꝛ oratio: vñ due sunt spēs eius. nō eni est in numero aliquis cōis termin⁹ ad quē ptes numeri copulentur: vt i decē qnq̄ꝫ ꝛ qnq̄ꝫ: aut tria ad septē ad nullū terminū cōeꝫ copulent̃: ſꝫ semp discreta sunt ꝛ separata. Est autē numerus multitudo ex vnitatibus aggregata. sīlr ꝛ in ofone syllabe nō copulant̃ ad aliquē terminū cōeꝫ: ſꝫ vnaq̄ueq̄ꝫ separata est ab alia.

❡ Postq̄ꝫ auctor pmisit diuisionē quātitatis. hic ꝯñter determinat de mēbris eius. s. de ꝯtinua ꝛ discreta. ꝛ qꝛ ordie nāe quātitas discreta pōr est quātitate ꝯtinua: cū sit simplicior iō pꝰs determinat de discreta q̄ꝫ de ꝯtinua. cuꝫ discreta sit simplicior ipsa: qꝛ tñ ꝯtinua ē nobis notior q̄ꝫ discreta iō notificat discreta per negationē illius qđ ꝯuenit ꝯtinue. s. ꝙ habeat ptes que ꝑ vnū terminū cōeꝫ adinuicē copulent̃. vñ sic diffinit̃. quātitas discreta est cui⁹ ptes nō copulant̃ ad aliquē terminū cōeꝫ: ſꝫ semp inter se discrete ꝛ separate sunt. ꝛ diuidit̃ in duas spēs. s. numerū ꝛ orationē. Cuius rō est qꝛ oīs quātitas discreta hꝫ partes permanētes vel successiuas. si pmū sic est numerus: si secundum sic est oratio.

Primo sciendū ꝙ numerus est multitudo ex vnitatibus aggregata. Et ibi ponit̃ multitudo loco generis: ꝛ dicit̃ ex vnitatib⁹ aggregata. s. ex vnitatibus formalib⁹ de gñe quātitatis ad denotādū ꝙ numerus est multitudo formalis que ex talib⁹ vnitatib⁹ ꝯsurgit ad differētiā multitudinis mālis sicut ē multitudo subiectoꝝ habētiū tales vnitates: ꝛ est talis numer⁹ quātitas discreta. ꝛ ꝙ sit quātitas pꝫ: qꝛ oīs mēsura substantie est quātitas. sed p numerū substātie mēsuram⁹. sicut p denū mēsuram⁹ deceꝫ canes vel lapides: ergo numerus est quātitas: ꝛ ꝙ sit discreta pꝫ: qꝛ partes ei⁹ nō copulant̃ ad aliquē terminū cōem q sit termin⁹ vni⁹ partis ꝛ pncipiū alterius: sed oēs vnitates in numero remanēt diuise ꝛ discrete inter se: cū quelibet possit ab alia indifferenter separari.

Secundo sciēdū: ꝙ causa formalis numeri ē vnio suarū vnitatū sub forma discretionis q̄ ꝯuenit ab vltima vnitate numeri q̄ dat sibi nomē ꝛ rōnē sicut denari⁹ capit formā ꝛ spēm numeri denarij a decia vnitate: ꝛ lꝫ sic vniant̃ vnitates sub forma discreti: tñ nō copulant̃ siue vniunt̃ p copulationē ad aliquē terminuꝫ cōeꝫ. Sꝫ causa mālis in qua numeri sunt res numerate i qbus est numerus: vt in subto sicut denari⁹ est subiectiue in decē canib⁹. Et cā finalis ei⁹ est certificatio vl̃ mēsuratio substantie accepte ſꝫ suas ptes separatas ꝛ discretas: ꝛ eius causa efficiēs ē cā efficiēs sui subiecti q̄ꝫtū ad suū formale ꝛ q̄ꝫtū ad actū numerādi est aīa numerās: ꝛ capit̃ numerus nō p numero numerato: q est res numerate. sicut deceꝫ canes vel decē equi: nec̄ꝫ p numero numerāte effectiue q dicit̃ aīa numerās ſꝫ p numero numerāte formalr̃ que est quātitas formalis existēs in reb⁹ numeratis.

Tertio sciendū ꝙ ofo triplr̃ accipit̃. Uno⁹ p voce plata. ꝛ sic ē de scda spē q̄ꝫtitatis. Alio⁹ pro voce cōplexa: vt significatiua est: ꝛ sic est ens rōnis q̄ꝫtū ad suū formale qđ est ordinatio ad significādū: ꝛ sic nō ponit̃ in pdicamēto. Tertio mō accipit̃ p mēsura sonoꝝ litterarū ꝛ syllabarū existētiū in voce plata ſꝫ quā vna syllaba dicit̃ breuis vl̃ lōga: ꝛ dr̃ mēsurari p platiōes suaꝝ syllabarū: ꝛ syllaba p sonū l̃rarū. ꝛ illo mō accipit̃ h ofo formalr̃ p illa mēsura sonoꝝ vocis plate: ꝛ p hoc pꝫ ꝙ hic non sumit̃ ofo vt est in voce cōplexa: sed gñaliter put est in q̄ꝫlibet voce plata put ofo dicit̃ oris platio.

Quarto sciēdū. ꝙ talis mēsura vocis plate ē quātitas discreta. ꝛ p̄ pbat̃: ꝙ sit quātitas: qꝛ oē accidēs mēsuratiuū substātie siue sui subiecti ē quātitas. sed ofo est mēsuratiua sui subiecti siue sui mālis quod est vox prolata: ergo est quātitas: ꝛ ꝙ sit discreta patet: quia partes eius nō copulant̃ ad aliquē terminū cōmunē qui sit finis vnius partis eius ꝛ pncipiū alterius aut ecōtra: vnde in voce plata vna syllaba nō est pncipiū vni⁹ ptis ꝛ finis alteri⁹. sed oēs syllabe ofonis sunt discrete ꝛ separate abinuicē. ꝛ lꝫ sint distincte: tñ capiūt formā vni⁹ discreti per aggregationē ꝛ ordinē inter se: ꝛ per hoc aliquo mō vniuntur. ꝛ differt oratio a numero: qꝛ licꝫ vterq̄ꝫ icipiat ab vno indiuisibili tamē in numero illud idem idiuisibile qđ est pncipium resumitur cū sequētibus ad certificādū suū subiectū: sed in ofone pmum indiuisibile nō resumitur cū sequentib⁹ qꝛ sue ptes nō sunt pmanētes. ꝛ per hoc satis potent spēs quantitatis discrete.

Sed contra pdicta arguit̃ pmo sic: multitudo nō est q̄ꝫtitas: ſꝫ relatio: cū multū sit de gñe relatiōis sicut ꝛ pouciꝫ: sed nūerus est multitudo. g̃ nō est q̄ꝫtitas. ❡ Scđo sic. omnis spēs habꝫ aliqđ indiuiduū vnū numero: sed nūerus nō hꝫ aliqđ indiuiduū vnū numero: cū nullius numerus porticularis habeat vnū solum subiectū in nūero: sed sit in diuersis: sicut deceꝫ vnitates ex qb⁹ est denarius sūt in decē canib⁹. g̃ numerus nō est spēs q̄ꝫtitatis discrete. ❡ Tertio sic. oē ꝯpositū ex jdiuisibilib⁹ est idiuisibile. sed nūerus nō est idiuisibile: ergo nō est multitudo aggregata ex vnitatib⁹ q̄ vnitates sunt indiuisibiles. ❡ Quarto sic. omnis q̄ꝫtitas est mēsura substantie: oratio nō est mensura substātie sed vocis. ergo nō est q̄ꝫtitas. ❡ Quinto sic. vox plata est cōtinua qꝛ possiones vocis sunt ꝯtinuitas melodia ꝛ dearticulatio sonoꝝ. ergo oratio que est mēsura talis vocis est cōtinua: ꝛ per cōsequēs non est quātitas discreta.

Ad argumenta Ad pmuꝫ dicit̃. ꝙ si capiatur multū respectiue vt opponit̃ pouco est in gñe relatiōis: ſꝫ si capiat̃ absolute vt opponit̃ vni sicut ēt vnitas ꝛ multitudo opponunt̃: sic multū ē in genere q̄ꝫtitatis. ꝛ ēt multitudo. ❡ Ad scđꝫ dr̃. ꝙ lꝫ nūerus nō habeat vnū subiectū simplr̃: tamē hꝫ subiectum vnū vnitate aggregatiōis: ꝛ hoc sufficit ad vnitatē indiuisibilē alicui⁹ numeri: qꝛ nūerus nō est vnus nisi vnitate aggregatiōis: sed est realiter multitudo. ❡ Ad tertiū dr̃. ꝙ lꝫ cōpositū ex indiuisibilib⁹ sub forma cōtinuationis vel copulationis sit idiuisibile: tñ cōpositū ex idiuisibilibus sub forma discretiōis ꝛ aggregatiōis simul nō dr̃ idiuisibile. iō lꝫ numer⁹ sit diuisibilis: tñ hoc mō pōt ꝯponi ex vnitatibus idiuisibilib⁹ que remanēt abinuicē distincte. ❡ Ad q̄rtū dr̃. ꝙ lꝫ oratio nō mensuret veraꝫ substantiam per se pmo: tamē mensurat aliquid qđ habet modū substantie

respectu ipsius. s. ipsaꝫ voces plataꝫ que est subiectũ eius
C Ad quartũ dicit q lʒ in voce sit ꝯtinuitas q̃tũ ad sonuꝫ eius: tñ ibi est discõtinuitas q̃tũ ad figuratione ⁊ formatione sonoꝝ litteraruꝫ ⁊ syllabaruꝫ. ⁊ mēsura huius platiouis dicit formaliter oratio: iō est formalr discreta.

C Quãtitatis aūt cõtinue: alia linea: alia superficies: alia corpus: alia tp̄us: alia locus: vñ qnqꝫ sunt spēs eius. Qꝫ autē linea sit quãtitas continua pꝫ: qr partes ei⁹ copulant ad aliquē cõem terminũ: puta ad pũctuꝫ: ⁊ partes superficiei ad lineã: ⁊ partes corporis ad superficieꝫ.

C Postq̃ auctor determinauit de quãtitate discreta. hic ꝯñter determinat de ꝯtinua: que est cui⁹ partes copulantur ad aliquē terminũ cõem. ipsaꝫ diuidēs p qnqꝫ spēs q̃ sunt linea. superficies. corpus: tps ⁊ locus: quoꝝ sic habetur sufficiētia: qr ois quãtitas ꝯtinua mēsurat subam sm aliquã extēsionē: vel q̃ sꝫ extēsionē durationis: ⁊ sic est tp̄us. vel sm extesionē magnitudinis: ⁊ hoc dupl'r: vel mēsurat extrinsece: ⁊ sic ē locus: vel intrinsece: ⁊ hoc dupl'r: vel sm vnã dimēsionē tm̃: ⁊ sic ē linea vel sm plures: ⁊ hoc dupliciter: vel sm duas: ⁊ sic ē superficies que mēsurat sm lõguꝫ ⁊ latũ. vel sm tres dimēsiones: ⁊ sic corpus qd mēsurat sꝫ longũ latuꝫ ⁊ pfunduꝫ ⁊ qr iste tres spēs. s. linea: superficies ⁊ corpus intrinsece mensurant. alie vo extrinsece. iō pmo de ipsis videndũ est q̃ de alijs.

Primo sciēdũ q linea ē lõgitudo sine latitudine ⁊ pfunditate: cui⁹ extremitates sunt duo pũcta. Cui⁹ rõ ē: qr linea itelligit causari ex fluxu pũcti in lõguꝫ: ideo linea ex fluxu pũcti hꝫ lõgitudinē: ⁊ qr pũct⁹ nõ pōt itelligi fluere in latũ nec in pfundũ: ideo linea ē sine latitudine ⁊ pfunditate: qd vꝫ itelligi sine latitudine ⁊ pfunditate ipsi⁹ linee: ⁊ nõ superficiei vel corpis qr nõ pōt eē linea qn sit in corpe: iō nõ pōt eē sine latitudine ⁊ pfunditate corpis. ⁊ qr fluxus pũcti a pũcto sempicipit ⁊ terminatur in pũctũ: iō extremitates linee sũt duo pũcta. ⁊ p hꝫ pꝫ q in linea pũct⁹ ē mãle ei⁹. hꝫ eni modũ mãe in hoc qr substat suo fluxui: ⁊ fluxus ei⁹ est formale linee: qr ipsam formaliter constituit. per hoc etiã patet q linea vno mõ solũ est diuisibilis. s. sm lõgitudinē qr ipsa nõ habet diuisibilitatē a pũcto: cũ ille sit indiuisibilis: sed solũ hꝫ a fluxu illius puncti: qui solũ fit sm vnã dimēsionē.

Secundo sciendũ q superficies est lõgitudo cũ latitudine sine pfunditate: cui⁹ extremitates sunt due linee. Cuius rõ est: qr superficies imaginat causari ex fluxu linee in latũ: ⁊ ideo a linea hꝫ lõgitudinē: ⁊ a fluxu linee in latũ hꝫ latitudinē. ⁊ qr nõ pōt icelligi fluere in pfundũ. iō superficies est sine pfunditate. ⁊ qr fluxus linee incipit a linea ⁊ in lineã terminat iō superficiei que ex tali fluxu causat extremitates sunt due linee.

Tertio sciendũ q corpus est lõgitudo cũ latitudine ⁊ pfunditate: cuius extremitates sũt due superficies. Cui⁹ rõ est: qr corpus imaginat causari ex fluxu superficiei in pfunduꝫ: iō a superficie hꝫ lõgitudinē ⁊ latitudinē: ⁊ a fluxu superficiei hꝫ pfunditatē: ⁊ qr ille fluxus ab vna superficie incipit ⁊ i aliã terminat: iō extremitates corporis sunt due superficies. ⁊ p hoc pꝫ q superficies diuisibilis est sm duas dimēsiones: ⁊ corpus est diuisibile sm tres. s. longitudinē latitudinē ⁊ pfunditatē. ideo corpus hꝫ oēs tres dimēsiones. ⁊ vndiqꝫ est diuisibile.

Quarto sciendũ: q sicut in linea pũctũ est pncipiuꝫ mãle linee ⁊ fluxus pũcti est pncipiũ formale: sic etiã in superficie linea se hꝫ vt mãle: ⁊ fluxus linee est pncipiũ formale. ⁊ sil'r in corpe superficies se hꝫ vt pncipiũ mãle: ⁊ fluxus superficiei tanq̃ formale. ⁊ de q̃libet haruꝫ spēꝝ pbat pmo: q sit quãtitas: qr q̃libet est mēsura substantie. Scdo q sit ꝯtinua quãtitas: qr quãtitas ꝯtinua ē illa in qua ptes copulant ad aliquē terminũ cõeꝫ q ē pncipiũ vnius ptis ⁊ finis alteri⁹. sꝫ cuiuslibet harũ spēꝝ ptes copulant ad aliquē terminũ cõeꝫ: sicut ptes linee copulãtur ad pũctũ q est pncipiũ vni⁹ ptis ⁊ finis alteri⁹: qr vbicũqꝫ cadit diuisio linee cadit supra pũctũ: ⁊ ptes superficiei copulant ad lineã. qr vbicũqꝫ diuidat superficies hoc erit p lineã q̃ terminat ambas eius ptes: ⁊ partes corporis terminanc ad superficiē: qr corpus p superficiē semp hꝫ diuidi. ⁊ hic capit terminus cõis in terminãdo nõ in pdicãdo: ⁊ sic pꝫ decloratio triũ specierũ quãtitatis cõtinue.

Sed contra pdicta p arguit sic: vna spēs opposita alteri nõ est de ꝯstitutiõe alterius nec icludit i alia: sꝫ linea icludit in superficie ⁊ in corpe: q̃ e videt q nõ sit spēs distīcta ab alijs. C Scdo sic: pfectũ ⁊ ipfectũ nõ variãt spēꝫ: sꝫ linea ⁊ superficies sc hñt ad corp⁹ sic ipfectũ ad pfcm: q nõ distiguunt spē a corpe: ⁊ sic nõ sũt qnqꝫ spēs quãtitatis cõtinue. C Tertio sic: corpus ē spēs sube: ergo hꝫ male ponit spēs quãticatis cõtinue. C Quarto sic: illud qd copulat partes linee adinuicē habet rõneꝫ forme respectu linee: qr copulare ⁊ vnire est act⁹ ipsi⁹ forme. sed punctus nõ est pncipiũ formale linee sꝫ mãle. ergo partes eius nõ copulant ad punctũ. C Quinto sic. termin⁹ est indiuisibilis: qr si eēt diuisibilis posset diuidi: ⁊ sic vna pars terminaret aliã. ⁊ sic nõ terminaret nisi gra partis; sed superficies nõ est indiuisibilis. q nõ est termin⁹ cõis ad quē partes corporis copulant.

Ad argumenta. Ad pmũ dr. q lꝫ linea includat mãliter in superficie ⁊ i corpore: nõ tñ includit formal'r tanq̃ ptinēs vel sese tenens ex pte forme corporis vel superficiei. vñ nõ est incõueniēs q spēꝝ distīctaꝝ formal'r vna cõcurrat mãl'r ⁊ vtualiter ad ꝯstitutiõeꝫ alteri⁹ sic binari⁹ ē mãl'r de ꝯpõne trinarij. C Ad 2ᵘᵐ dr. q lꝫ pfectũ ⁊ impfectũ sm eē tm̃ nõ variēt spēm tñ pfectũ ⁊ impfectũ sm eētiã bñ variãt spēꝫ. mõ superficies ⁊ linea sm pfectionē eētie a corpore distiguũtur: iō ab ipsa spē dr̃nt. C Ad 3ᵐ dr. q lꝫ corp⁹ acceptũ p subiecto trine dimēsiõis sit spēs sube: tñ corp⁹ captũ pro actuali trina dimēsione vt capit hic nõ est substãtia sed q̃titas. C Ad q̃rtũ dr. q si ꝯsideret pũct⁹ vt est ꝯtinuãs ⁊ copulãs ptes linee iter se sic hꝫ modũ forme in se respectu linee. ⁊ hoc mõ solũ ē pũct⁹ in potētia ⁊ nõ in actu. sed si ꝯsideret vt suo fluxu causat lineã: sic est pn̄ᵐ mãle linee. C Ad qntũ dr. q lꝫ superficies sit diuisibil' sm lõgitudinē est tñ idiuisibil' sm pfunditatē. ⁊ respectu pfunditatis ē termin⁹ corpis: iō eo mõ quo ē termin⁹ ē idiuisibilis.

C Partes autem temporis ad nunc vt preteritum ⁊ futurum ad presens. Partes autem loci ad eundem terminum copulantur ad quem corporis particule.

C Postq̃ auctor determiauit de linea superficie ⁊ corpore que mensurãt intrinsece. Hic cõseqũter determinat de quãtitatibus ꝯtinuis q̃ mensurant extrinsece. s. de loco ⁊ tpe. ⁊ inde sumit rõ hui⁹ ordinis. Pōt etiaꝫ sumi alia rõ. qr lꝫ capiendo quãtitatē sub rõne mensure vt ꝯsideraṫ a logico ⁊ mathematico tps ⁊ locus sint spēs quãtitatis ab alijs distincte: tñ si ꝯsideret quãtitas q̃tuꝫ ad suã diuisibilitatē ⁊ sub rõne entis vt in metaphisica ꝯsideraṫ: tunc tps ⁊ loc⁹ nõ sunt spēs q̃ntitatis distincte per se ab alijs. Eo enim modo locus nõ distinguit a superficie.

Primo sciendũ q tps pōt tripl'r considerari. Uno mõ generalr p q̃cũqꝫ mēsura durationis: siue distinguat realr a mēsurato siue nõ. ⁊ hoc mõ tps ꝯtinet sub se eternitatē: q̃ ē mēsura rei carētis pncipio ⁊ fine. s. pme

cause. ꝛ eternitatẽ q̃ est mensura rei hñtis pncipiũ ꝛ carẽtis fine sicut sunt angeli: ꝛ tp̃s ꝓprie dictuz qđ est mẽsura rei habẽtis pncipiũ ꝛ finẽ: vt sũt oĩa corruptibilia. Secũdo mõ accipit ip̃s min⁹ gñalr̃ ꝓ mẽsura durationis: q̃ ẽ realr̃ distincta a mẽsurato: ꝛ sic solũ ↄtinet eternitatẽ ꝛ tp̃s ꝓpe dictũ ꝛ nõ eternitati ẽ: cũ ip̃sa nõ distinguat realr̃ ab eterno. Tertio mõ capit ꝓprie solũ ꝓ mensura durationis rei corruptibilis ꝛ spãlitermot⁹. ꝛ hoc mõ diffinit. tp̃s est numerus motus fm pus ꝛ posterius: ꝛ in p̃senti ꝓposito sumit tp̃s put accipit scđo mõ. s. ꝓ mẽsura durationis: que est quãtitas distincta a mensurato.

Secundo sciẽdũ: q̄ motus ꝛ durationes rerũ pdictarũ hñt mẽsurari per aliquã quãtitatẽ ꝛ certificari quo ad nos. eo q̄ alique res dicunt eq̃lis durationis. ꝛ alique īeq̃lis. eq̃le enĩ ꝛ ineq̃le accipiunt fz quãtitatẽ: sz mot⁹ ꝛ talis duratio nõ mẽsurat ꝓ aliã spẽz quãtitatis q̃z ꝓ tp̃s: vt ꝓbaret iducẽdo in oib⁹ alijs spẽb⁹. ergo hñt mẽsurari ꝓ tp̃s: ꝛ sic tp̃s ẽ quãtitas: ꝛ qz mẽsura rei ↄtinue dz eẽ ↄtinua: qz dz eẽ ꝓportio mẽsure ad mẽsuratuz: sz mot⁹ est ↄtinuus: ꝛ ẽt duratio ẽ rei: ergo ip̃s ẽ q̃titas ↄtinua. Adhuc alr̃ ꝓbat in textu: qz ptes tp̃is ad vnũ terminũ cõez copulant: vt p̃teritũ ꝛ futurũ copulant ad nũc p̃sens qđ est finis p̃teriti: ꝛ pncipiũ futuri. ergo ip̃s est quãtitas ↄtinua: vñ sicut in linea pũctus est tota substa rei: ꝛ ex fluxu suo causat lineã ꝛ copulat ptes eius: ita in tp̃e nũc est tota substa tp̃is. vel eẽntia ꝛ fluxu suo de priori in posterius causat tp̃s ꝛ copulat ptes eius adiuicẽ.

Tertio sciẽdũ: q̄ loc⁹ capit dupl'r. Uno⁹ ꝓ superficie corporis ↄtinẽtis fm q̄ in eo ẽ vtus gñatiua ꝛ ↄseruatiua locati ibi diffusa a corpib⁹ celestib⁹: ꝛ hoc mõ sic diffinit. est superficies corporis ↄtinẽtis imobile pmũ. Alio mõ capit mathematice vel logice ꝓ superficie corporis sine illa vtute ↄseruatiua locati q̄ ẽ q̄dã q̃lias de pdicamẽto q̃litatis. ꝛ h̃ mõ capit hic: ꝛ diffinit sic: q̄ est superficies corporis ↄtinẽtis mẽsuratiua locati: sicut superficies aeris circũdãs lapidẽ dr̃ loc⁹ lapidis: q̃ pot dupl'r ↄsiderari. Uno⁹ respectu corporis ↄtinẽtis in quo ẽ subiectiue: ꝛ qđ mẽsurat intrinsece fz duas dimẽsiões tm̃ ꝛ sic dr̃ superficies. Alio mõ respectu corporis cõtẽti qđ mẽsurat extrinsece fz tres dimensiones: ꝛ sic dicit locus.

Quarto sciẽdũ: q̄ sicut locatũ mẽsurat intrinsece ꝓ lõgitudinẽ latitudinẽ ꝛ ꝓfunditatẽ ei⁹: sic etiã mẽsurat extrinsece fz tres dimẽsiões loci in quo suscipit. sicut vinũ mẽsurat fz lõgitudinẽ latitudinẽ ꝛ ꝓfunditatẽ superficiei ↄcaue vasis in quo suscipit: ꝛ ꝓ hoc habetur q̄ locus ẽ quãtitas: qz ẽ mẽsura subẽ: ꝛ q̄ sit ↄtinua patet. qz ptes ei⁹ copulant ad eũdem terminũ cõez ad quẽ ptes corporis copulant: qz sic ptes corporis locati oẽs copulant ad cẽtrũ ei⁹: sic ẽt oẽs pticule loci: qz est idẽ cẽtrũ fz rẽ qđ est cẽtrũ locati itrinsecũ ꝛ extrinsecũ loci: ꝛ sunt eq̃les dismetri ptensẽ a superficie q̃ ẽst locus: ꝛ a superficie locati vsq̃ ad cẽtrũ eius: ꝛ sic diametri loci ꝛ locati ad idẽ cẽtrũ copulant: ꝛ isti diametri dicunt ptes loci nõ eẽntie ei⁹: qz iste partes sunt superficies: sz dicunt ↄtinuatiue loci: ꝛ etiaz lz ptes corporis ingñũ corpus copulent ad superficiẽ: tñ ptes eius vt est locatũ copulant ad cẽtrũ ꝛ eius ptes locati.

Contra predicta p̄ arguit sic. Motus localis pmi mobilis in quo est tp̃is subiectiue ꝓ p̄ius ẽ ↄtinuus q̃z sit tp̃s: qz dat tp̃i ↄtinuitatẽ: ꝛ tñ ille mot⁹ nõ est spẽs quãtitatis. g̃ a maiori tp̃s nõ est quãtitas. ℭ Scđo sic: oẽ illud cui⁹ ptes ad eũdẽ terminũ copulant hz sil' plures ptes: sz tp̃is nõ pñt eẽ plẽs ptes sil'. ergo ptes ei⁹ nõ copulant ad aliquẽ eundẽ terminũ: ꝛ sic nõ ẽ quãtitas cõtinua. ℭ Tertio sic. numerus nõ est quãtitas ↄtinua sed discreta: sed tp̃s est numerus mot⁹. ergo nõ est quãtitas ↄtinua. ℭ Quarto sic: superficies ꝛ locus dicũt idẽ realr̃ seu eẽntialr̃. g̃ nõ sũt spẽs distincte: g̃ loc⁹ male ponit alia spẽs quãtitatis a superficie. ℭ Quinto sic oẽ illud qđ mẽsurat fz tres dimẽsiões icludẽs ipsas ẽ corp⁹. sed locus hz lõgitudinẽ latitudinẽ ꝛ ꝓfunditatẽ: ꝛ mensurat fm ipsas ergo locus nõ est spẽs a corpore distinctus.

Ad argumenta. Ad pmũ dicit q̄ lz motus localis fm esse sit cõtinuus: tñ fm eẽntiã ei⁹ q̃ est vbi fluẽs: ꝛ qz res ponit in gñe fm eẽntiã: iõ mot⁹ nõ est q̃titas: sz tp̃s est ↄtinuũ fm eẽntiã simul: lz effectiue capiat ↄtinuatẽ a motu. ideo magis ponit in pdicamẽto quãtitatis q̃z motus. ℭ Ad secundũ dicit: q̄ lz plures ptes tp̃is nõ possint esse sil' permanẽter tñ pñt eẽ sil' plures successiue ꝛ i fieri qđ sufficit ad hoc q̄ copulent ad eundẽ terminũ cõez. ℭ Ad tertium dicit: q̄ lz ip̃s sit mãlis numer⁹ ꝛ numer⁹ numerat⁹: nõ tñ numerus formalis: sz solũ formalis ẽ q̃titas discreta. ℭ Ad quartũ dicit: q̄ si locus ꝛ superficies ↄsiderent mãlr̃ q̃ntũ ad id qđ sũt dicũt idẽ eẽntialr̃. sz si ↄsiderent formalr̃ q̃ntũ ad suos modos mẽsurãdi sic spẽ differũt ꝛ formalr̃ distinguunt: qz superficies mẽsurat itrinsece fz duas dimẽsiões tñ. locus võ extrinsece fm tres dimẽsiones. ℭ Ad quintũ dicit: q̄ lz locus habeat tres dimẽsiones fm cõtinẽtiã ei⁹. fz tñ eẽntiã hz duas tm̃. s. lõgitudinẽ ꝛ latitudinẽ: ꝛ solũ illud ẽ corp⁹ qđ fm eẽntiã habet tres dimensiones.

ℭ His visis dicẽdũ ẽ de cõitatibus quãtitatis. Prima cõmunitas est q̄ quãtitati nihil ẽ cõtrariũ: vt bicubito tricubito: vel superficiei nihil est cõtrariũ: qz cõtrarietas primo inest q̃litatibus: ꝛ nõ oib⁹: sz quibusdã: q̃titas aũt nõ est qualitas: q̃re nõ sequit q̄ cõtrarietas ẽ in q̃titate. Itẽ quãtitas non suscipit magis neq; minus. Nõ. n. vna linea magis est linea q̃z alia linea: ꝛ ternari⁹ nõ ẽ magis nũerus q̃z binarius: ꝛ sic de alijs. Itẽ ꝓpriũ est quãtitati fm eam equale vel ineq̃le dici: vt vnus nũerus ẽ eq̃lis vel ineq̃lis alteri nũero: ꝛ corp⁹ alteri corpori: ꝛ linea alteri linee: ꝛ ita de singulis.

ℭ Postq̃ auctor superi⁹ determiauit de quãtitate fz se q̃tũ ad suas spẽs. Hic ↄñter determinat de ipsa q̃titate ꝑ suas ꝓprietates q̃ fluũt ab ipsa ↄsiderata ꝓ iclinatiõe ad mãm ꝛ ad sua iferiora enumerãs tres ꝓprietates ipsius. Quaꝝ pma ẽ. q̃titati nihil est ↄrũ. Cui⁹ rõ est: qz illõ nõ hz ↄrũ qđ in mã p̃cedit oẽm ↄrietatẽ: sz quantitas in mã sine in substãtia mãli p̃cedit oĩa cõtraria. g̃ q̃titas nõ hz cõtrariũ. minor pz. qz ↄtraria recipiunt in mã ꝓ motũ ꝛ mutationẽ. qz ab eodẽ subiecto mutuo se expellunt: sz substãtia nõ subijcit motui nisi per q̃titatẽ: qz oẽ qđ mouetur opz esse diuisibile ꝛ ꝓtensum: sz substantia nõ ẽ diuisibilis nisi per q̃titatẽ: iõ per eã subijcit motui. hãc ẽt ꝓprietatẽ ꝓbat induetiue auctor in textu declarãdo eas exẽplariter in diuersis speciebus quantitatis.

Primo sciẽdũ q̄ q̃titas dupl'r ↄsiderat. Uno⁹ fm simplicẽ ei⁹ eẽntiã: vel sub rõne mensure: vt cõsiderat a mathematico vel a logico: ꝛ sic in q̃titate nõ est motus nec ↄrietas nisi capiat ↄrietas ꝓ repugnãtia duaꝝ differẽtiaꝝ vnũ gen⁹ codiuidentiũ. Alio mõ cõsiderat vt ẽ termin⁹ rei nãlis: put dicit in secũdo de aĩa q̄ in oibus viuẽtib⁹ posit⁹ est cert⁹ termin⁹ augmẽti ꝛ decremẽti ab aĩa: ꝛ sic in ipsa est ratio pfecti ꝛ impfecti: ꝛ sic in ea repit ↄtrarietas accepta gñalr̃ ꝓ q̃cũq; repugnãtia pfecti ꝛ impfecti. ꝛ isto modo ↄsiderat in nãlib⁹: ꝛ nõ logica. ꝛ hoc modo in illa ẽ mot⁹ ad quẽ sufficit talis ↄtra-

rietas ƒ3 pfectū ⁊ imꝑfectū: q2 nō oꝫ semꝑ motū eē iter ill
la q̄ ꝯ̄riant ƒ3 suas formas: vt pꝫ de motu q est de min⁹ al
bo ad magis albū: ⁊ ꝑ hoc ꝙ nō hƺ ꝯ̄riū: vt capit̄ hꝯ̄riū ꝑ
ꝯ̄rio pfecto ꝯuenit quātitati oī: ꝫ nō soli. q2 ꝯuenit substā
tie: ⁊ sic est ꝓpriū scđo mō ipsi quātitati.

Secundo sciēdū ꝙ scđa ꝓprietas quātitatis est ꝙ quātitas nō suscipit magis ⁊ minus. Cu
ius rō est: q2 suscipe magis ⁊ min⁹ est aliqd pfici in suo ꝓ
prio esse specifico: ꝫ quātitas nō pōt magis nec min⁹ pfici
in suo ꝓpo esse: q2 eē eius ꝯsistit in idiuisibili: vt pꝫ in nu
mero: q2 ipsi addita vel ablata q̄cūqꝫ vnitate variat̄ spēs
numeri. iō in ipso ꝓpꝫ esse spēi nō pōt variari ƒm magis
pfectū ⁊ min⁹ pfectū. silr pꝫ de quātitate ꝯtinua: q2 in ipsa
remota vel addita aliq̄ parte quātitatis quātacūqꝫ pat
ua variat̄ spēs quātitatis ꝯsiderate sub rōne mensure: q2
ibi sit equalitas: ⁊ fiat additio vł remotio sit iequalitas
que semꝑ est iter diuersas spēs ⁊ sic pꝫ ꝙ quātitas ꝯtinua
nō pōt magis vel minus pfici specie remanēte eadem.

Tertio sciēdū ꝙ magis ⁊ minus ⁊ maius ⁊ min⁹ ad inuicē differūt. q2 maius ⁊ minus attendunt̄
ƒ3 maiorē vł minorē additionē partiū quātitatis: ⁊ acqui
runt̄ ꝑ augmētationē vel diminutionē ꝫ magis ⁊ minus
dicūt maiorē vel minorē pfectionē ꝓpꝛi eē forme ƒ3 ꝙ i
subiecto est. ⁊ fiūt ƒm additionē vel remotionē pfectiōis
forme in subiecto. ⁊ iō lꝫ quātitas bn̄ suscipiat maius ⁊ mi
nus extēsiue ꝑ augmētationē vel diminutionē: nō tn̄ oꝫ
ipsaꝫ suscipe magis ⁊ min⁹ intēsiue: q2 sic illa differūt iter se
⁊ est hec ꝓpetas ꝓpa scđo mō quātitati sic ⁊ ꝓcedēs.

Quarto sciēdū: ꝙ tertia ꝓpetas quātitatis ē: ꝓpriū est quātitati ƒm eā eq̄le vel ineq̄le dici: vt
ƒm duas lōgitudines duo corpa dicūt̄ eq̄lia vel ineq̄lia
⁊ ƒm duos numeros eiusdē spēi aliq̄ res numerate dicūt̄
eq̄les. Et rō huius⁹ est: q2 eq̄lia sunt q̄ sibi supposita se inui
cem nō excedūt. ⁊ iequalia sunt quoꝝ vnuꝫ excedit aliud.
Sꝫ excessus ex pte mēsure sumit̄: ⁊ mēsura sumit̄ ƒ3 quā
titatē ⁊ solū ƒm ipsaꝫ. g̊ oī quātitati ⁊ soli ꝯuenit ƒm eam
eq̄le vel ieq̄le dici. Itē eq̄litas est reꝝ differentiū eadē quāti
tas in spē. Ineq̄litas aūt est rerū differētiū diuersa quāti
tas: ⁊ iō eq̄lia sunt res diuerse eiusdē quātitatis inter se:
⁊ solū ƒm quātitatē aliqd dicit̄ equale vel inequale: ⁊ sic
ista ꝓpetas est ipsi quātitati q̄rto modo ꝓpria.

Sed contra ꝑdicta ꝑ arguit̄ sic. oīs mot⁹ ē de ꝯ̄rio in ꝯ̄riū: ꝫ in quātitate est mot⁹. s.
augmētatiōis ⁊ diminutiōis. g̊ in quātitate ē ꝯ̄rietas: ⁊ sic
hꝫ ꝯ̄riū. ❡ Scđo sic locus sursuꝫ ⁊ locus deorsuꝫ ꝯ̄riant̄:
⁊ tn̄ sūt quātitates. g̊ quātitati ē aliqd ꝯ̄riū. ❡ Tertio sic:
quātitas magis ⁊ min⁹ pficit̄ ƒm eē quātitatis: q2 nume
rus hꝫ pfecti⁹ eē in q̄ternario q̄3 in binario. g̊ suscipit ma
gis ⁊ min⁹. ❡ Quarto sic ƒ3 iequalitatē aliqd dr̄ esse ine
quale vel eq̄le ꝑ eq̄litatē: ⁊ tn̄ eq̄litas vel ineq̄litas sūt re
latiōes. g̊ nō ꝯuenit soli quantitati ƒm eā eq̄le vel ineq̄le
dici. ❡ Quinto sic: ƒm v̄tutē duo hoīes dicunt̄ eq̄les v̄tu
te: ⁊ tamē v̄tus nō est quātitas. ergo nō est ꝓpriū quātita
ti ƒm eā equale vel ineq̄le dici.

Ad argumēta. Ad pꝛimū dicit̄: ꝙ lꝫ in quātitate ꝯsiderata ƒm suū eē physicū sit
motus ⁊ ꝯ̄rietas imꝑfecta: tn̄ in quātitate cōsiderata sub
rōne mēsure nō ē mot⁹ nec ēt ꝯ̄rietas: ⁊ solū isto mō in lo
gica ꝯsiderat̄. ❡ Ad scđꝫ dr̄. ꝙ si loc⁹ sursuꝫ ⁊ loc⁹ deorsū
ꝯsiderēt̄ ƒ3 suas eēntias vł rōne mēsure nō ꝯ̄riant̄. Sꝫ si
ꝯsiderent̄ q̄tū ad q̄litatē ⁊ influētiā que sūt in illis diuer
sis locis bn̄ ꝯ̄riant̄. sed illo mō nō sunt in genere quātita
tis: q2 nō dicūt simplicē formā de gn̄e quātitatis: ꝫ ipoꝛ
tant quātitatē cū qualitatib⁹. ❡ Ad tertiū dicit̄: ꝙ lꝫ q̄ti
tas possit magis ⁊ minus pfici in esse diuersarū spērū ƒm
ꝙ vna spēs pfectioꝛ ē altera: nō tn̄ pōt magis ⁊ min⁹ pfici

in ꝓpo eē vni⁹ spēi: qđ tn̄ ad susceptionē magis ⁊ min⁹ re
quirit̄. ❡ Ad q̄rtū dr̄: ꝙ lꝫ ƒ3 eq̄litatē aliqd dicat̄ formalr̄
eq̄le nō tn̄ effectiue: ꝫ h̄ solū ꝯuenit quātitati: ⁊ in ista ꝓ
ꝑetate hec ꝓpō ƒ3 dicit solū circūstātiā cāe efficiētis ꝓpꝛ
que: ⁊ nō cāe formalis. ❡ Ad q̄ntū dr̄: ꝙ lꝫ aliq dicant̄ eq̄
les vel ieq̄les ƒ3 v̄tutē: hoc nō est ꝓpe ꝫ solū silitudīarie.
ꝫ ꝓpꝛie dicunt̄ siles vel dissiles ƒ3 suā v̄tutē. ꝫ ƒ3 ꝙ ista
v̄tus mēsurat̄ ꝑ respectū ad obiectū hꝫ modū quātitatis
⁊ mēsure: iō silitudīarie aliq dicunt̄ eq̄les ƒm v̄tutē eo
dem mō quo ipsa est quātitas ƒ3 quādaꝫ similitudinē.

❡ Capitulum de ad aliquid seu relatione.

Ad aliquid vero talia dicunt̄ quecūqꝫ hoc ipsuꝫ qđ sunt aliorū esse dicunt̄:
vel quōlibet aliter ad aliud: vt duplū
dimidij duplū ⁊ dimidiū dupli dimi
dium: ⁊ pater filij pater: ⁊ filius patris filius:
⁊ maius minore mai⁹: ⁊ min⁹ maiore min⁹.
Uel sub habitudine alteri⁹ casus: vt filis sili si
milis: vicinus vicino vicin⁹. Relatiuorū tres
sūt spēs. Quedā dicunt̄ ƒm eq̄parātiā vt q̄
cūqꝫ eodē noīe dicunt̄: vt silis simili silis: ⁊ eq̄
lis equali eq̄lis: ⁊ vicin⁹ vicino vicin⁹. Alia ve
ro ƒ3 suppōnē: vt dn̄s duplū triplū: q2 ista su
pꝛaponunt̄ alijs sic dn̄s seruo supponit̄. Alia
vero scđꝫ suppōnē: vt seru⁹ supponit̄ dn̄o ⁊ fi
lius patri: ⁊ subduplū siue dimidiuꝫ qđ idem
est duplo: ⁊ sic de alijs.

❡ Postq̄ꝫ auctoꝛ determinauit de scđo ꝑdicamēto qđ est
q̄titas. Hic ꝯ̄nter determinat de tertio. s. de ad aliquid
seu de relatiōe. Et rō ordinis est: q2 oē accn̄s respectiuuꝫ
hꝫ cognosci per absolutū in quo fundat̄. ⁊ ꝑ qđ inest sub
stātie: ꝫ relatio est accn̄s respectiuū ⁊ fundat̄ in quātita
te: q2 plures relatiōes fundant̄ in quātitate q̄ꝫ in aliquo
alioꝝ ꝑdicamētoꝝ: q2 in ea fundant̄ gn̄aliter oēs ꝓpoꝛ
tiōes numeroꝝ: vt duplū dimidiū triplū q̄druplꝫ: ⁊ sic
de alijs: ⁊ oēs ꝓportiones ꝯtinuaꝝ quātitatum: ⁊ iō rela
tio maxime hꝫ cognosci ꝑ quantitatē. iō lꝫ ordine nature
qualitas qđ est accidēs absolutū ꝓcedere debeat relatio
nē: tn̄ ordine doctrine relatia ꝯuenięter ponit̄ ante quali
tatem: ⁊ post quātitatē ꝓpter causaꝫ pꝛius dictam.

Primo sciendū ꝙ ꝑdicamēta accidentiuꝫ distin guunt̄ ƒm diuersos modos denoīatiue
ꝑdicandi de pꝛīa substātia. ⁊ q2 ad aliqd hꝫ vnuꝫ modū
spālem denoīandi pꝛimā substātiā: q2 denoīat in hoc qđ ē
ad aliqd se hr̄e ƒm mutuā dependētiā: iō ad aliqd ꝯuenię
ter ponit̄ vnū ꝑdicamētū ab alijs distinctū: ⁊ ꝯuenętius
denoīat̄ ꝑ ad aliqd q̄ꝫ ꝑ relatiuū siue relationē. Cui⁹ rō ē:
q2 relatio dicit essentiā relationis ƒm se sine respectu ad
terminū eius vel ad suū subiectū: cū sit nomē abstractū:
ideo significat eā vt cōceptaꝫ tm̄ ⁊ nō ƒm suū esse. ⁊ rela
tiuū ipoꝛtat essentiā relatiōis per respectū ad suū subm:
⁊ cū dependentia referibilitatis: ꝫ nō ipoꝛtat terminū ei⁹
dependētie. sed ad aliquid ipoꝛtat istam eēntiaꝫ quātuꝫ
ad eius dependentiā: ꝑ hoc ꝙ dicit̄ ad hec. n. ꝓpositio ad
dicit dependentiā ad aliquē terminū: ⁊ cū hoc ipoꝛtat ter
minū illi⁹ dependētie ꝑ hoc ꝙ dicit̄ aliqd: ⁊ q2 ista duo cō
ueniūt formalr̄ nature hui⁹ ꝑdicamēti. s. dependentia ⁊
terminus dependētie. iō natura huius predicamēti meli⁹
notificatur quātū ad suū esse formale in noīe ad aliquid
q̄ꝫ ꝑ relatiuū qđ dicit essentiam illaꝫ per respectū ad suū
male subiectū: vł ꝑ relationē q̄ dicit illā eēntiā: vt ꝯceptā
tm̄. vn̄ res dꝫ denoīari eo mō quo pfecti⁹ ⁊ facilius notifi

rat̄ ideo hoc pdicamētū ꝯuenientꝰ primo a platone noīatū est ad aliqd ⁊ sic diffinit̄ in textu. Ad aliqd vō talia dicūt̄ q̄cūqȝ hoc ipsuȝ ꝙ sūt alioꝝ dicunt̄: vel quolibȝ alr̄ ad aliud.

Secundo sciendū: ꝙ duplicia sunt relatiua: q̄dā relatiua fm eē que solū habēt eē relatiuuȝ huiꝰ gn̄is. ⁊ nō hñt esse alteriꝰ gn̄is vt pr̄ ⁊ filiꝰ. Alia sūt relatiua fȝ dici: que habēt eē alteriꝰ gn̄is q̄ȝ relatiōis: ⁊ vltra hoc hñt respectū accidētalē ad aliud quo dicunt̄ relatiua fm dici: vt sciētia que hȝ esse absolutū de gn̄e q̄litatis ⁊ vltra hoc īportat respectū ad ipsuȝ scibile. Et ideo ꝓpter relatiua fm eē ponit̄ prima pars huiꝰ diffōnis. s. quecunqȝ hoc ipsuȝ ꝙ sunt alioꝝ dicunt̄. i. quoꝝ totū esse est respectiuū. Et ꝓpter relatiua fȝ dici ponit̄ scd̄a pars. s. vl' quolibet aliter ad aliud. i. aliquo mō ad aliud referunt̄. ⁊ in hac diffōne ponit̄ dicunt̄ ⁊ nō sunt: qȝ h̄ ꝯsiderant̄ relatiua nō inq̄ȝtū sunt entia sȝ inq̄ȝtū sunt dicibilia. Et ponit̄ talia ad denotandū ꝙ relatiua semꝑ fundant̄ in aliq̄ accn̄te absoluto ꝑ q̄d subie insunt. tale enī est denoiatiuuȝ accidētis absoluti ⁊ ꝑ hoc pȝ ꝙ si capiat̄ ad aliqd gn̄alr̄ vt ꝯprehēdat iam relatiua fm eē q̄ȝ fm dici. hec diffō est ꝯuertibilis cū ipso. sed si capiat̄ spālr̄ solū ꝓ relatiuis fm esse que tm̄ ponunt̄ in pdicamēto isto: sic nō est ꝯuertibilis cū ipso ad aliqd. iō primo mō dȝ h̄ capi ad aliqd analogice ad oīa relatiua: ⁊ nō vt est vnū genꝰ generalissimū eoꝝ que sunt in genere relationis.

Tertio sciendū ꝙ relatiuū diuidit̄ in tres spēs: quia quedā sūt relatiua eq̄parātie: q̄dā suppositionis ⁊ q̄dā suppositiōis: quoꝝ sic habet̄ sufficiētia qȝ oē relatiuū dicit respectū vniꝰ ad alterū. vl' ergo dicit respectū equalitatis ⁊ sic sunt relatiua eq̄parātie. vel dicit respectū inequalitatis: ⁊ hoc est dupl'r: vel dicit respectū excessiue minoris ad maius: ⁊ sic sunt relatiua suppositionis: vel excedētis vel maioris ad minus: ⁊ sic sunt relatiua suppositiōis.

Quarto sciēdū ꝙ relatiua eq̄parātie sunt que eodē noīe nūcupant̄. ⁊ hoc ꝓuenit eo ꝙ vtrūqȝ eoꝝ īportat relationē eiusdē spēi q̄ fundat̄ supra eādē formā in spē: vt sunt viciniꝰ cū vicino: ⁊ filius cū filio. Sȝ relatiua suppōnis sūt q̄ fm sua fundamēta ponunt̄ sup suis correlatiuis: vt pr̄ q̄ȝtū ad suū fundamentū q̄d est gn̄atio actiua ponit̄ supra filiū. ⁊ dn̄s q̄ȝtū ad obligationē actiuaȝ supra seruū: ⁊ ē cā eiꝰ. Sȝ relatiua suppōnis sūt q̄ fm sua fundamēta ponunt̄ sub suo correlatiuo: vt filiꝰ q̄ȝtū ad suū fundamētū q̄d ē gn̄atio passiua ponit̄ sub pr̄e. ⁊ fmꝰ sub dn̄o.

Sed contra pdicta ꝓ̄st argui sic: ꝑtes subie ⁊ silr̄ scientia ⁊ habitus nō sūt relatiua. ⁊ tñ aliquo mō dicuntur ad aliud. g̃ ista diffō ꝯuenit alijs a diffinito. g̃ nō ē bona. ¶ Scd̄o sic: pr̄nitas ē ad aliqd: ⁊ tñ non refert̄ ad aliud: qȝ nō dr̄ pr̄nitas filij pr̄nitas. g̃ ista diffō nō ꝯuenit oībꝰ relatiuis. ¶ Tertio sic: pr̄nitas ⁊ pr̄ eodeȝ nūcupant̄ noīe: ⁊ tñ nō sunt relatiua equiparātie. sed suppositiōis. ergo male dr̄ ꝙ relatiua eq̄parātie sunt q̄ eodē noīe nuncupant̄. ¶ Quarto sic. oēs spēs eiusdē gn̄is eq̄liter sub eodē genere ꝯtinent̄: ⁊ vna nō ponit̄ supra aliā: ergo spēꝝ relationis nulla est suppositio: neqȝ suppositio. ¶ Quinto sic: eoꝝ q̄ supra se ponunt̄ vnū pdicat̄ de alio. sȝ vna spēs relatiōis nō pdicat̄ de alia. g̃ vna nō ponit̄ supra aliā. g̃ male ponunt relatiua suppōnis ⁊ suppōnis.

Ad argumenta. Ad primū dicit̄: ꝙ lȝ ꝑtes subie ⁊ silr̄ scia ⁊ habitus ⁊ multa alia talia nō sint relatiua fm esse: tñ sunt relatiua fȝ dici: ꝓ̄t cōsequēter hñt respectū quēdā ad aliud: vt ꝑtes ad totū. scientia ad scibile. ⁊ habitꝰ ad hñtē: mō h̄ diffinit̄ ad aliqd gn̄alr̄ p relatiuis fȝ eē ⁊ fȝ dici. iō hec diffinitio nō ꝯuenit alijs a diffinito. ¶ Ad scd̄m dr̄: ꝙ lȝ pr̄nitas nō referat̄ in abstracto actualr̄ ad aliqd: tñ refert̄ aptitudinalr̄ ⁊ actualiter in ꝯcreto. ¶ Ad tertiū dicit̄: ꝙ lȝ pr̄nitas ⁊ pr̄ respectu suoꝝ correlatiuoꝝ sint relatiua: nō tñ adinuicē: iō nō sunt relatiua eq̄parātie: qȝ nō referunt̄ inter se sub eodē noīe. ¶ Ad q̄rtū dr̄: ꝙ si iste spēs ꝯsiderent̄ fȝ suas essentias ⁊ formalr̄ sic vna nō ponit̄ supra aliā: sȝ si ꝯsiderent̄ mālr̄ ⁊ q̄ȝtū ad sua fundamēta vna bñ ē supra aliā. ¶ Ad q̄ntū dr̄: ꝙ illoꝝ q̄ ponunt̄ fȝ sub ⁊ supra fȝ ordinē subijcibilis ⁊ pdicabilis vnū pdicat̄ de alio: nō tñ de alijs q̄ ponunt̄ sub ⁊ supra fȝ ordinē cause ⁊ effectꝰ siue ꝑncipij ⁊ ꝑncipiati: ⁊ hoc mō ista relatiua ponunt̄ supra seinuicem.

¶ Post hec aūt sequunt̄ cōitates relatiōis. Prima ē ꝙ ꝯtrarietas ē in relatiōe: vt virtꝰ ꝯtraria est vitio: cū vtrūqȝ eoꝝ sit ad aliqd. hoc aūt nō ꝯuenit oī relatiōi. Duplo enī nihil est ꝯtrariū neqȝ triplo. Itē relatiua suscipiūt magis ⁊ minus: vt simile dicit̄ magis ⁊ minꝰ sile: ⁊ silr̄ inequale: sed hoc nō ꝯuenit oībus relatiuis. Duplū enī nō dicit̄ magis ⁊ minus dupluȝ. neqȝ triplum: neqȝ pater.

¶ Postq̄ȝ auctor supiꝰ ꝺterminauit de relatione fȝ se ponēdo diffinitionē ⁊ diuisionē eiꝰ ꝑ suas spēs. Hic ꝯsiter determinat de ipsa fm suas ꝓprietates ⁊ iter ipsas ꝑ ponit duas cōitates relatiuoꝝ. Quaꝝ prima ē ꝙ ꝯtrietas ē i relatiōe sicut vtus ⁊ vitiuȝ ꝯriant̄: ⁊ tñ sunt relatiua fm dici ꝯ simpl'r fm de prima spē q̄litatis. virtꝰ. n. dr̄ relatiue ad virtuosū: ⁊ vitiuȝ ad vitiosū. iō in relatiuis repit̄ ꝯrietas.

Primo sciendū ꝙ duplicia sunt relatiua. vt dictū est. s. relatiua fȝ eē ⁊ fȝ dici. vn̄ in relatiuis fm eē nō repit̄ ꝯrietas. Cuiꝰ rō ē: qȝ ꝯria sūt forme actiue ⁊ passiue q̄ mutuo se expellunt ab eodē subiecto. vt pȝ ex diffōne eoꝝ. sȝ relatiua fȝ eē nō sūt forme actiue aut passiue nec sua actiōe se ab eodē subiecto expellūt: qȝ forme actiue ⁊ passiue sūt forme absolute. iō relatiua fm eē nō pn̄t hr̄e ꝯriū: sȝ aliqbꝰ relatis fȝ dici ꝯuenit hr̄e ꝯriū.

Secundo sciēdū ꝙ relatia fȝ dici dupl'r ꝯsiderant̄. Uno mō formalr̄ inq̄ȝtū relatiua sūt: ⁊ fȝ respectū quē addunt formis alteriꝰ gn̄is. ⁊ isto mō relatiuis fȝ dici nō ē ꝯrietas. Cuiꝰ rō ē: qȝ relatiua fm dici nō ꝯriant̄ respcū illoꝝ ad q̄ referunt̄ sȝ respcū alioꝝ. sic vtus nō ꝯriat̄ vtuoso ad quē refert̄: nec vitiū vitioso. sȝ virtꝰ ⁊ vitiū ꝯriant̄ iter se. g̃ relatiua fm dici inq̄ȝtū relatiua sūt nō ꝯriant̄. Alio mō ꝯsiderant̄ mālr̄ ex ꝑte suoꝝ fundamētoꝝ. ⁊ h̄ mō aliq̄ relatiua fȝ dici ꝯriant̄. Rō ē: qȝ aliq̄ relatiua fundant̄ in q̄litatibꝰ ꝯrijs q̄s īportāt: iō rōne illarū q̄litatū ꝯriant̄. Ex qbꝰ pȝ ꝙ hr̄e ꝯriū nō cōuenit oībus relatiuis nec ēt ꝯuenit solis relatiuis: iō non est aliquo mō ꝓpriū ipsis relatiuis: cū oē ꝓpriū cōueniat omni ⁊ soli. Sȝ est cōitas q̄dā cōueniēs pluribꝰ relatiuis fȝ dici ⁊ qȝ prius posita est diffinitio ad aliqd a platone ꝯueniēs tā relatiuis fm eē q̄ȝ fm dici. iō ponunt̄ hic cōmunitates vtriqȝ illorum relatiuorum conuenientes.

Tertio sciēdū ꝙ scd̄a ꝓprietas relatiuoꝝ ē ꝙ relatiua suscipiūt magis ⁊ minꝰ. Cuiꝰ rō ē: qȝ suscipe magis ⁊ minꝰ ē aliqd manēs idē in spē in suo eē nāli eē itēdi ⁊ remitti. sȝ h̄ ꝯuenit aliqbꝰ relatis vt sile manens idē in spē dr̄ magis ⁊ minꝰ sile: ⁊ ēt dissile ⁊ inequale. g̃ aliq̄ relatiua suscipiūt magis ⁊ minꝰ. h̄ tñ nō ꝯuenit relatiuis inq̄ȝtū relatiua sunt. s. fm respectū queȝ hñt ad sua correlatiua: sȝ h̄ ꝯuenit sibi rōne suoꝝ fundamētoꝝ: ⁊ fundamēta sunt in subiecto: qȝ intēdi ⁊ remitti cōuenit forme fm q̄d hȝ in subiecto fm ꝙ magis ⁊ minꝰ pficit̄.

Quarto sciēdū ꝙ hec cōitas alr̄ cōuenit relatis fȝ ꝑcedēs: qȝ ꝑcedēs solū ꝯuenit relatis fȝ dici. hec aūt ꝯuenit relatis fm dici: ⁊ aliqbꝰ fm eē: qȝ sile ⁊ dissile ⁊ ineq̄le bñ suscipiūt magis ⁊ minꝰ: q̄ tñ sūt relatiua

fm esse: q2 tñ hec cōitas nō ɔuenit oib⁹ relatiuis fm esse: neq3 etiā sol. q2 ɔuenit qualitati: ideo nō est aliquo modo ppria ipsi relationi: sed ē qdā cōitas solū ɔueniēs aliqb⁹ spēbus relatiuoꝝ. s. illis quoꝝ fundamēta intēdunt vel remittunt ꝛ augent ꝛ diminuunt manēte eadē spē relationis: ꝛ p hoc patēt due pme cōitates relatiuoꝝ.

Contra predicta arguit p sic. nulla relatiue opposita ꝯriant: cū ꝯtrietas ꝛ oppositio relatiua sint oppositiões distincte: sꝫ relatiua relatiue īter se opponunt: g nulla relatiua ꝯriant. ¶ Secūdo sic. vbi ē ꝯtrietas ibi ē mot⁹: sꝫ in relatiōe nō ē mot⁹: vt or in .5. physi. g in relatiōe nō est ꝯtrietas. ¶ Tertio sic: nulla forma idiuisibilis suscipit magis ꝛ min⁹: sꝫ ois relatio ē idiuisibilis: cū sit simplex respect⁹ relatiui ad correlatiuū. g nulla relatiua suscipiūt magis ꝛ min⁹. ¶ Quarto sic: sīe eq̄le fundat in vna quātitate in spē: sic ēt sīle in eadē q̄litate sed eq̄le nō suscipit magis ꝛ min⁹. g sīle non suscipit magis ꝛ min⁹: cui⁹ oppositū dicit in textu ¶ Quīto sic relatiua nō suscipiūt magis ꝛ min⁹ nisi rōne suorū fundamētoꝝ: sꝫ quātitas ī q̄ fūdat ineq̄le nō suscipit magis ꝛ min⁹. g male dr ī textu q ieq̄le suscipit magis ꝛ min⁹.

Ad argumēta. Ad pmū dr: q lꝫ nulla relatiua ꝯrient respectu suoꝝ correlatiuoꝝ: qb⁹ relatiue opponunt: tñ bene ꝯriant respectu aliorū sicut vtus relatiue opponit virtuoso: ꝛ tñ ꝯriat vitio. ¶ Ad scōm dicit: q vbi est ꝯtrietas p se ibi ē mot⁹: sꝫ ī relatione nō ē ꝯtrietas p se: sꝫ tm̄ p accidēs: ꝛ eo mō quo ē ꝯtrietas est ēt mot⁹. ¶ Ad tertiū dr: q lꝫ ois relatio fm se ꝛ quātū ad respectū quē hꝫ ad correlatiuū sit indiuisibilis: tñ fm suū eē in subiecto qd pōt variari fm magis ꝛ min⁹ pfectū aliq̄ bñ est diuisibilis: ꝛ p hoc bñ pōt suscipere magis ꝛ minus. ¶ Ad q̄rtū dicit. q lꝫ sīle fundet in vna q̄litate in spē: tñ illa q̄litas pōt intēdi ꝛ remitti manens eadē in spē: ideo sīle suscipit magis ꝛ min⁹: ꝛ eq̄le fundat i eadē quātitate ī spē q̄ nō pōt augeri vel diminui intēdi vel remitti manēs eadē in spē. io eq̄le nō pōt suscipere magis ꝛ minus: nec est sīle de eq̄li ꝛ simili. ¶ Ad q̄ntum dicit. q lꝫ quātitas nō suscipiat magis ꝛ min⁹: tñ pōt augeri ꝛ diminui: ꝛ p talē maioritatē vel minoritatē per quā fit maior vel minor recessus ab eq̄li ꝛ ieq̄li pt suscipe magis ꝛ min⁹. vñ ieq̄le fundat īter diuersas quātitates ī spē. ꝛ q2 ille spēs pñt ɔtinue variari fꝫ recessuꝫ ab vnitate spēi: io variat ieq̄le q̄uis eq̄le ñ suscipiat magis neq3 min⁹.

¶ **Itē oia relatiua dicunt ad ɔuertētiā. vt pater filij pater: fili⁹ patris fili⁹ ꝛc. Itē relatiua sunt simul natura: simul eni sunt duplū ꝛ dimidiū pater ꝛ filius. Itē relatiua posita se ponunt ꝛ perēpta se pimūt. vt si duplū est dimidiū est: ꝛ si pater nō est filius nō est: ꝛ ecōtra.**

¶ Postq̄ auctor posuit duas cōitates relatiuoꝝ que non sunt ipsis aliquo mō ppe. Hic ɔñr ponit alias cōitates q̄ sunt ipsis aliquo mō ppe. Quarū pma est. Relatiua dicūtur ad ɔuertētiā. Cui⁹ rō ē: q2 que ad seinuicē fꝫ mutuam depēdētiā eoꝝ referunt. dicunt ad ɔuertētiā: sꝫ oia relatiua ad sua correlatiua referunt fꝫ mutuā depēdētiaꝫ: vt dicēdo pater filij pater: ꝛ ecōtra filius patris filius: ibi pater referī ad depēdētiā ei⁹ ad filiū ꝛ fili⁹ ad petrē: ꝛ sic similr ē in oib⁹ alijs. g oia relatiua dicunt ad ɔuertētiā.

Primo sciendū: q ɔuertentia dupl'r accipit. Uno⁹ p ɔuersiōe aliquoꝝ fm existēdi ɔñaꝫ: ꝛ illo mō in relatiuis bene est ɔuertēcia: vt dicēdo pater est: ergo filius est: ꝛ ecōuerso filius est: ergo pater est. ꝛ isto mō nō sumit in hac ppietate: q2 cōuertētia hoc modo nō solū cōuenit relatiuis: sꝫ etiā multis alijs: sicut subiecto ꝛ ppue passioni. Alio mō sumit ɔuertētia vt est mutua depēdentia relatiui ꝛ correlatiui inter se: ꝛ hoc mō sumit i hac ppietate: io dici ad ɔuertētiā est aliqua referri iter se fꝫ depēdētiā. Et differt ɔuertētia a ɔuersiōe ꝛ ɔuertibilitate q2 ɔuertētia ē passio relatiuoꝝ: ɔuersio vo q̄ est debita trāspositio subiecti in pdicatū. ꝛ ecōtra est passio ppōnū. Sꝫ ɔuertibilitas ē passio terminoꝝ ɔuertibiliū: ꝛ illi termini dicunt cōuertibiles q de seinuicē mutuo vlr ꝛ affirmatiue vificant: eo q hñt eq̄lia supposita vt hō ꝛ risibile.

Secundo sciēdū: q ɔuertētia relatiuoꝝ nunq̄ fit in recto casu. Rō ē: q2 īter relatiuū ꝛ correlatiuū sp ē trāsitio vl diuersitas: sꝫ tal' diuersitas nō significaret ī recto casu. fꝫ significaret idētitas eoꝝ: vt dicēdo pf est filius: ꝛ talis locutio eēt falsa: sed illa ɔuertētia semp fit in obliqs: q2 solū obliq significat p modū termini rect⁹ vo p modū pncipij: ꝛ pōt fieri ī oib⁹ obliqs vt facilr daret exēplū i oib⁹: ħ fit tñ differēter in relatiuis fm eē: ꝛ in relatiuis fm dici: q2 in relatiuis fm eē fit ɔuertentia referēdo vtrūq3 ad aliud sub bitudie eiusdē casus: vt maius minore maius: ꝛ ecōtra: minus maiore min⁹: sꝫ in relatiuis fm dici fit q̄ūq3 sub habitudine eiusdē casus: vt īter formā ꝛ materiā: q̄ūq3 vo sub habitudine diuersoꝝ casuū: vt scibile sciā scibile: ꝛ econtra sciā scibilis sciā. ꝛ p hoc pꝫ q dici ad cōuertētiā cōuenit oib⁹ relatiuis: sꝫ differēter. ꝛ ɔuenit solis ꝛ semp. io hec ppietas est ipsis ppue ppria ꝛ ħ capiēdo gñaliter ad aliqd tā pro relatiuis fm eē q̄ fm dici: q2 si caperet spāl'r solū pro relatiuis fꝫ esse. hec ppietas eēt sibi ppria secūdo mō.

Tertio sciendū q relatiuoꝝ alia ppietas ē q relatiua sunt sil' nā. ꝛ rō est. q2 illa q̄ posita se ponūt fm rē ꝛ itellectū sil' ꝛ pempta se pemunt fꝫ eē sūi sil' nā. illa. n. dicunt siml' nā q̄ sūt sil' in nāli itelligētia: ita q vnū eoꝝ nō pōt intelligi sine alio. nec est ibi prioritas fꝫ itellectū sꝫ relatiua posita se ponūt fm eē: q2 eē relatiuorū est esse ad suū correlatiuū. io fm rē posito vno in eē oꝫ suū correlatiuū eē: qd requirit ad eē relatiui: ꝛ sil'r posita se ponūt fm intellectū: q2 nō pōt intelligi esse relatiuū qd est dependens ad correlatiuū nisi itelligat illud correlatiuū ad qd dependet. ergo posita se ponūt fm itellectū: ꝛ sil'r pempta se perimūt: io sunt sil' natura. s. nā relatiōis: ꝛ etiā sunt sil' natura. i. naturali intelligentia.

Quarto sciēdū q relatiua tripl'r ɔsiderant. Uno⁹ quātū ad sua subta ꝛ fundamēta. ꝛ sic vnū illoꝝ bñ pcedit aliud vt pf pcedit filiū. Scdo mō inq̄tū hñt depēdētiā inter se ꝛ vnū terminat depēdentiā alterius ꝛ ecōtra: ꝛ sic adhuc vnū est pus alio: ꝛ quodāmō notius: ꝛ ponit in diffōne alteri⁹. s. illud qd terminat depēdentiā alterius. Tertio cōsiderant q̄tū ad hoc q hñt eē sub forma relatiōis sub q̄ sil' ponūtur: vt q̄ cito ponit pater sub paternitate ponit fili⁹ sub filiatiōe: ꝛ hoc mō sunt sil' nā fm rem ꝛ itellectū sil' vt dicit in ista ppietate: ꝛ ē hec ppietas eodē mō ppria relatiōis: sic ꝛ pcedens.

Cōtra predicta p arguit sic: cōuertētia ē mutua dpēdētia relatiuoꝝ īter se: sꝫ scia ꝛ scibile q̄ sūt relatiua nō hñt mutuā depēdētiā īter se: q2 scia lꝫ depēdeat a scibili, tñ scibile nō hꝫ dpēdētiā ad sciaꝫ. g nō oia relatiua dñr ad ɔuertētiā. ¶ Scdo sic bñ sequit. si hō ē risibile ē: ꝛ eꝯ. g hō ꝛ risibile dñr ad ɔuertentiā q̄ tñ nō sūt correlatiua. ergo dici ad cōuertētiā nō solū cōuenit relatiuis. ¶ Tertio sic. cā ꝛ effectus sunt relatiua: ꝛ tñ cā fꝫ naturā pcedit effectū. ergo relatiua nō sūt sil' nā. ¶ Quarto sic. vnū relatiuoꝝ ponit in diffōne alteri⁹. g est pus alio. ergo relatiua nō sunt simul nā. ¶ Quinto sic. illa q̄ opponūtur īter se nō posita se ponūt. sꝫ vnū oppositū dstruit aliō: sꝫ relatiua opponunt adinuicē. g male dr q posita se ponāt. ꝛ pempta se pimāt.

Ad argumenta. Ad primū dicit: q si scibile psideret formalr quātū ad id qd ē: sic nō hz dependētiā ad sciaz: sed hz nāz pcedit eā. sed si psideret formalr quātū ad rōnē scibilis sic hz respectū z depēdentiā ad sciētiā: z dr cū ea ad puertētiā. z silr est de sensu z sensibili. ¶ Ad scdm dicit: q si capiat puertētia: vt est puersio aliquoz fm existēdi pñam: sic hō z risibile hū dicunt ad puertētiā: sed nō capiēdo puertētiā vt est mutua depēdētia relatiui z correlatiui: vt i pposito capit. ¶ Ad tertiū dicit. q si psiderent cā z effect9 formalr quātū ad id qd sunt: nō sunt sil' nā. sed si psiderent formalr quātū ad relationē cause ad effectū vel effectus ad causaz: vt sunt relatiua sic sunt simul nā z silr diceret de patre z filio: dño z seruo. ¶ Ad quartū dicit q lz vnū relatiuoz vt terminat depēdētiā alterius sit aliquo mō prius alio. z ponat in diffinitione alterius: tñ quātū ad esse sub forma relationis vnū nō pcedit aliud. ¶ Ad quintū dicit: lz relatiua respectu eiusdē subiecti opponant. z nō posita se ponant: tñ respectu diuersoz subiectoz nō opponuntur.

¶ Itē alia diffinitio relatiuoz est talis. Ad aliquid sunt qbus hoc ipsuz esse est ad aliud quodāmō se habere: z hec est ppria diffinitio relatiuoz. Itē ppriū est relatiuoz: q sigs diffinite vnuz nouerit relatiuoz diffinite noscet z reliquuz: vt sigs nouerit diffinite dupluz: diffinite noscet cuius est dupluz. Necesse est enī in vtrorūqz rōnibus vtrisqz vti.

¶ Postqz auctor posuit diffōnez z pprietates ad aliquid cōiter accepti: vt se extendit ad relatiua fm esse z fm dici: hic cōsequēter ponit aliā diffinitionē ipsius ad aliqd specialiter accepti: vt soluz cōtinet relatiua fm esse: que ē ppria diffinitio ad aliquid: vt est vnū pdicamētuz ab aliis distinctum: z data ab Aristo corrigendo primā diffinitionem relatiuoz a Platone positā: q q nō est ppria diffinitio: z hec est diffinitio. Ad aliquid sunt quib9 hoc ipsuz eē quod sunt est ad aliud quodāmō se habere. In cuius prima parte intelligit genus diffiniti. s. dicibile. z ponit quibus hoc ipsuz eē est ad aliud se habere ad differētiā substantie z accidētiū absolutoz z relatiuoz fm dici: quorū ppriū eē nō est ad aliud se habere. Deinde ponit quodāmodo. i. quodā speciali modo: qz esse relatiui est ad aliud tanqz ad terminū cum quo dicit ad cōuertentiā.

Primo sciendū: q accidēs absolutū z respectiuū sic inter se differunt. qz accidēs absolutum hz depēdentiā solū ad suū subiectū: z nō ad terminuz extrinsecū: ideo ad suū esse sufficit suuz subiectū: z etiā diffinitur per tale subiectū: sed accidēs respectiuū hz dependentiā ad suū subiectū inquātuz est accidēs: z ad suū correlatiuū inquātum est respectiuū. z ideo ad esse accidētis respectiui sequit eē sui subiecti: z esse sui correlatiui: z habet diffiniri p ista duo: ideo bene dicit in hac diffinitione: q esse relatiui est ad aliud quodāmodo se habere: z lz relatio semp sit inter duo extrema: tñ nō est in vtroqz vt i subiecto: sed est in vno subiectiue: z in alio vt in termino vt paternitas est in patre vt in subiecto: z in filio vt in termino: z filiatio ē in filio subiectiue: z in patre terminatiue.

Secundo sciendū: q duplex est relatio: quedaz est realis que est inter duo extrema realia z differētia realiter a quibus ipsa est realiter distincta: z ad hanc relationē tres cōditiones requirunt. Prima est q habeat extrema realia: defectu cuius relatio inter entia rōnis: vt relatio generis ad spēz nō pōt esse relatio realis. Secūda est: q extrema relationis realiter differunt: rōne cuius idētitas nō est relatio realis. Tertia est: q talis sit realiter distincta ab vtroqz extremoz. quia si esset eadem realiter cū suo fundamēto haberet esse absolutū sui fundamētī: z nō diceret esse realis quātū ad suū esse respectiuū: sed quātuz ad suū esse absolutū: qz a pfectiori res capit denoiationē: iō nō eēt relatio realis: nec totū eius esse esset ad aliud: z defectu illius relatio creatoris ad creaturā nō ē realis: qz in deo nullū est accidēs ab eo realr distictū. Alia est relatio rōnis q pōt fieri trib9 modis fm q sibi deest vna illarū pditionū: z illa relatiua que dicūt relationē realē sūt relatiua fz eē. alia vō fz dici: z solū de his q dicūt relationē realē q ponit in pdicamēto isto dicto ē prīs diffinitio z p hoc differt ab alia diffinitiōe ad aliqd.

Tertio sciēdū q ex ista diffinitione auctor infert vnā pprietatē relatiuoz q talis est: sigs diffinite nouerit vnū relatiuoz diffinite noscit z reliquū. Cui9 rō est: qz qōlibet vnū diffinite z distincte cognoscit eo modo quo hz eē: z ēt eo mō quo hz diffiniri: cū diffinitio sit orō indicans qd sit esse rei: sed eē vnius relatiuoz est ad aliud: vt dictū est. g nō pōt distincte cognosci nec diffiniri: nisi p suū correlatiuū. g sigs distincte cognoscit vnū oz distincte cognoscere reliquū: cū nullū eoz possit sine alio cognosci iō necē ē et diffinire vtrūqz relatiuoz poni sua correlatiua.

Quarto sciēdū q in diffinitione relatiui nō ponit correlatiuū tanqz ps eēntialis ei9: cū relatiuū z correlatiuū sint realiter z eēntialr distincta z opposita: sicut pr z fili9: sz ponit in ei9 diffinitiōe tanqz termin9 dependētie ipsi9 relatiui: qz talis depēdētia nō pfecte cognosceret: nisi cognosceret termin9 ei9: z ponit tal' terminus loco drie q i relatiuis sumit respcū talis termini. qz de se ē nobis ignota: sz circūlogt p ipz terminū. vn diffiniēdo relationē ponit depēdētia p gñe z subiectū z correlatiuū ei9 p dria: vt dicēdo prnitas est depēdentia vel relatio pris ad filiū. vel pr est res hñs filiū. z p hoc pz itellectus h9 vltime diffōnis z vltime pprietatis relatiuoz.

Sed contra pdcā arguit p sic: qz ptes subē non sūt vā relatiua: z tñ cōuenit eis ista diffō: cū ipsoz eē sit ad aliud quodāmō. g ipsa nō ē bona. ¶ 2° sic. oē accñs hz depēdētiā ad suū subm. g eē ei9 ē ad aliud quodāmō se hre. g ista diffō cōuenit oibus accñtibus aliis: z nō soli diffinito. ¶ 3° sic. vnūqdqz diffinitum cognoscit eo mō quo hz eē. sed vnū relatiuū hz eē sepatū z distinctū a suo correlatiuo. g vnū pōt diffinite cognosci nō cognoscēdo aliud. ¶ 4° sic. loco diffiniti lz ponere suā diffinitionē. g si in diffōne relatiui ponat suū correlatiuū loco illi9 correlatiui poterit poni diffō ei9 in q poneretur suū correlatiuū. g idē poterit poni i diffōne sui ipsi9: qd ē icōueniēs. z sic male dr q relatiuū hz diffiniri p suū correlatiuū. ¶ 5° sic. vnūqdqz hñs gen9 z driaz diffiniri pōt p gen9 z driaz ei9. sed relatiua hūt gen9 z driam irrilecā. g et pōt diffiniri p suū gen9 z suā driaz sine correlatiuo.

Ad argumenta Ad pmū dr. q totū eē ptium subē nō ē ad aliō vt itelligit i hac diffōne: lz vltra suū eē subale iportēt quēdā respectū ad opatiōes tot9 a q respectu capiūt noia ppa ptiū. ideo ipsis nō puenit hec diffō. ¶ Ad 2m dr. q lz totū eē cuiuslibz accñtis sit p depēdētiā ad subz tñ illō eē nō se hz ad aliud tanqz ad terminū cū q dr ad puertētiā nisi i vcris relatiuis qd tñ itelligit i hac diffōne p illā pticulā qdāmō. ¶ Ad 3m dr. q lz relatiuū hēat eē sepatū a suo correlatiuo: tñ illud eē nō ē absolutū sz respectiuū i ordie ad suuz correlatiuū: iō hz cognosci z diffiniri p ipz. ¶ Ad 4m dr. q lz in absolutis loco nois liceat ponere diffōnē: nō tñ in respectiuis: iō in diffōne relatiui loco correlatiui nō pōt poni sua diffō. Cui9 rō ē. qz diffō correlatiui explicat ipm vt ē depēdēs ad relatiuū: z ipm ponit in diffinitiōe relatiui tanqz termin9 depēdētie sui relatiui: iō diffinitio non

explicat ipsum eo modo quo ponitur in diffōne alterius. ¶ Ad qntū dr̄. q̄ lz relatiuū habeat dr̄iaz. tm̄ illa dr̄ia nō est absoluta; sed respectiua τ depēdēs ad terminū extrinsecū. ideo p ipsum nō posset pfecte cognosci; neq̄ notificari relatiuū nisi apponeretur terminus depēdentie.

Qualitas ē fm quā quales eē dicimur: vt fz albedinē dicimur albi: τ scd̄z colorē colorati: τ scd̄m iustitiam iusti. Qualitatis aūt q̄tuor sunt spēs.

¶ Postq̄ supius auctor determinauit de tertio pdicamēto qδ est ad aliqd. hic ꝯsiter determinat de q̄rto. s. de q̄litate ipsam p sic diffiniēs Qualitas est fm quaz quales eē dicimur: vt fm albedinē dicimur albi. In qua diffinitiōe subintelligit̄ forma accn̄talis que se hz vt genus diffiniti: τ aliquo mō datur itelligi per illud relatiuū quā. deinde ponit fm quā q̄les eē dicimur ad dr̄iam oīum alioꝝ pdicamētorū. q2 nullū eoꝝ pdicat̄ in q̄le simplr̄: vt faciliter pbaretur iductiue: suba. n. pdicatur in qd. quātitas in q̄tum vel in quotū. τ cetera pdicamēta pdicant̄ in hoc qδ est se habere ad aliud cū sint respectiua. iō sola q̄litas denominat pmā subam simplr̄ qualē: τ in hac diffōne hec pposito fm. dicit circūstantiā cause formalis.

Primo sciendū q̄ in hac diffōne ponit̄ dicimur: τ nō dicūtur fm Albertū nō ad denotandū q̄ soli hoi cōueniat q̄litas: sed ad denotandū q̄ hō est susceptiuus pluriū q̄litatū q̄ quecūq̄ alia suba. hō. n. est cōpositus tā ex suba mali q̄ spūali simul. iō sibi ꝯueniūt q̄litates rerū corporaliū τ et spūaliū. Sed sube spūales solū recipiūt q̄litates spūales. Sube vo corporales alie ab hoīe solū suscipiūt q̄litates corporales τ nō spūales. ideo hō ceteris substātijs est pluriū q̄litatū magis susceptiuꝰ: sed tm̄ posset dici faciliꝰ: q̄ cū in hac diffōne ponitur dicimur nō itelligitur solū nos hoīes dicimur: sed intelligitur nos sube dicimur: τ nō refertur ad hoiem tm̄: sed ad substantiā in cōmuni: τ p hoc soluūtur plura argumēta.

Secundo sciēdū q̄ ois forma accn̄talis hz determinare pmā subam fm eē qδ ipsa dat p̄me sube. τ q2 q̄litas dat sube eē q̄le. iō hz denoiare pmas subam q̄lē: τ p illū modū denoiandi p gnē diuidit̄ ab oibus alijs accn̄tibꝰ hic diffinit̄: τ lz q̄le cōsequat̄ q̄litatē: vt effectꝰ eius formalis: τ sit posteriꝰ fm nāz ipsa q̄litate: tm̄ fm ordinē nr̄e cognitōis: τ quo ad nos q̄le ē pꝰus q̄ q̄litas q2 p ipm cognoscimꝰ q̄litatē. iō nobis ꝯueniēter notificat̄ q̄litas p q̄le: τ lz ifeꝛiꝰ q̄le p q̄litatē diffiniat̄: tm̄ h̄ ē a porī simplr̄ τ a posteriori q̄ ad nos. nō. n. ē icōueniēs idē fm diuersas ꝯsideratiōes eē notiꝰ τ ignotiꝰ pꝰus τ posteriꝰ alio.

Tertio sciendū q̄ q̄litatis ponunt̄ q̄tuor spēs: q̄ruz pma est habitꝰ τ dispositio Scd̄a nālis potētia vel ipotētia. Tertia possio τ passibilis q̄litas. Quarta forma τ circa hoc aliqd cōstās figura: q̄rū sic habet̄ sufficiētia. q2 ois q̄litas qualificat subam. vel q̄ se tenet ex pte māe: τ sic ē forma. τ circa hoc aliqd ꝯstās figura: τ q̄ qualificat subaz fm q̄titatē τ māin eiꝰ: lz effectiue oriat̄ a forma subali vl̄ se tenet ex pte forme: τ h̄ est duplr̄: vel q̄lificat subam imediate vl̄ mediātibꝰ nālibꝰ potētijs. si scd̄m sic est habitꝰ τ dispositio q̄ p determinat τ disponit potētiam. ex ꝯñti subm eius. si imediate q̄lificat subaz hoc est duplr̄. vel est pncipiū opandi determinatū vel idetermīnatū. si pmū sic est possio τ passibilis q̄litas. si scd̄m sic est nālis potētia vel ipotentia. potētia. n. de se idetermīnata est q̄tū ad modū opandi: sed determinat̄ p suos habitꝰ.

Quarto sciendū q̄ diuisio q̄litatis est diuisio gn̄is i suas spēs. q2 q̄litas eē ntialr̄ τ vniuoce de ipsis pdicat̄. Et duplr̄ pōt fieri diuisio gn̄is i suas spēs. vno modo per spēs imediatas: τ tūc solū fit p duas dr̄ias formalr̄ oppositas que solū sunt due sub vno genere: τ solū duas spēs ppinq̄s sub eo ꝯstituūt. Alio modo pōt fieri diuisio gn̄is p spēs remotas eius. τ hoc q̄n spēs ppinque sunt nobis ignote: τ tūc nō oz diuisionē generis fieri per duas spēs tm̄: sed pōt fieri p q̄tuor vel plures fm exigētiā multitudinis earū: τ hoc mō fit hec diuisio qualitatis. ideo in ea bene ponunt̄ quatuor spēs: τ per hoc potest diuisio τ diffinitio qualitatis.

Contra predicta arguit̄ p̄ sic. dr̄ia subalis vel puta rōnale nō est q̄litas: τ tm̄ fm ipsam dicimur q̄les. g̃ ista diffō nō ꝯuenit soli q̄litati. ¶ Scd̄o sic. oē accn̄s pdicat̄ i q̄le: cū nō pdicet̄ i qd. g̃ fm qδlibz accn̄s dicimur q̄les. g̃ ista diffō cōuenit alijs a q̄litatibꝰ. ¶ Tertio sic. hn̄ibilitas ē q̄litas: τ tm̄ fz ipaz nō dicimur eē q̄les vt fm albedinē. g̃ ista diffō nō ꝯuenit omni qualitati. ¶ Quarto sic. hec diuisio q̄litatis in quatuor spēs fit fm diuersos modos eēndi q̄litatis in substātia: sz isti modi eēndi sunt accidētales: τ accidūt q̄litati. g̃ diuisio ista est diuisio subiecti in accidētia. τ nō diuisio generis in suas spēs. ¶ Quīto sic: habitꝰ ē vnū pdicamētū a qualitate distinctū: ergo male ponit̄ pma spēs qualitatis.

Ad argumenta. Ad pmum dr̄. q̄ lz differētia subalis pdicet̄ in quale essentiale qδ est q̄le qd. nō tm̄ pdicat̄ in quale simplr̄ qδ solum dicit q̄litatē substātie accn̄talē vt capit̄ in hac diffinitiōe: nec est etiā talis differentia forma accn̄talis. qδ tm̄ in illa diffinitione subintelligit̄. ¶ Ad scd̄m dr̄ q̄ si capiat̄ quale generalr̄ pro quocūq̄ esse accidētali: sic oē accn̄s pdicatur in q̄le. sed si capiat̄ spēliter pro esse accidētali qδ cōsequit̄ substātiuā gr̄a forme: τ nō hz aliū modū spālem denominādi substātiuā q̄ in q̄le: sicut hn̄t cetera accidentia sic pdicari in q̄le soli q̄litati cōuenit: τ hoc mō sumit̄ in pn̄ti diffinitione. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ lz per hn̄ibilitatē eq nos in spē non dicamur q̄les: tm̄ nos in gn̄e. s. nos sube denoiamur q̄les ¶ Ad 4m dr̄. q̄ lz isti diuersi modi eēndi spērū q̄litatis in subiecto sint accn̄tales q̄litati fm modum tm̄ nō sunt sibi accn̄tia fm rē: sed magis sunt modi eēntiales illarū spērū: iō ista nō est diuisio subiecti i accn̄tia. ¶ Ad quartū dr̄. q̄ si capiat̄ habitꝰ vt ē corporū τ eoꝝ que circa corpꝰ sunt adiacētia est pdicamētū a q̄litate distictū: sz si capiat̄ p q̄litate q̄ disponit potētiā ad opatione vt in pn̄ti sumit̄: sic nō est vnū pdicamētū: sz est pma spēs q̄litatis.

¶ **Prima est habitꝰ τ dispositio. Differt autē habitꝰ a dispositione: q2 habitꝰ est pmanentior τ diuturnior vt sunt vtutes τ sciētie: scīa eniz difficile est mobilis nisi forte grādis fiat pmutatio: vel ab egritudine vel ab estu: vel ab aliquo huiusmodi circa sciente vel habētē virtutes: iustitia enim vel castitas nō cito vel de facili pmutant̄. Dispositiones aūt dicimus q̄ de facili pmutant̄: vt calor: frigiditas: egritudo: sanitas: τ ꝯsilia: tm̄ habitꝰ pn̄t dici dispōnes: sz non ecōuerso. Illi aūt qui habituz hn̄t quodāmodo dispositi sunt vl̄ meliꝰ vel peiꝰ ad ea que hn̄t. Dispositiones aūt non sunt habitus: vnde habitꝰ sic pōt diffiniri. Habitus est qualitas difficile mobilis. dispositio vo est qualitas facile mobilis.**

¶ Postq̄ auctor pmisit diffōnem τ diuisionē qualitatis. hic ꝯsiter determinat de spēbus eius. quarū pma est habitus τ dispositio. Cuius ratio est. q2 habitus τ dispositio cōueniūt taz substātijs spūalibus q̄ corporalibꝰ. τ passio

ꝛ passibilis qualitas q̄ est tertia spēs qualitatis: ꝛ forma ꝛ figura que ponuntur q̄rta spēs q̄litatis solum conueniūt substātys corporalib⁹. ideo habitus ꝛ dispositio ꝯuenienter ꝑcedit illas duas spēs. Item habitus q̄lificat ꝛ determinat nāles potētias ad opationē. ꝛ iō pfecti⁹ hʒ rōne q̄litatis q̄ nālis potētia vel īpotentia iō conuenienter ꝑcedit nālez potētiā vel īpotentiā que ponit̄ scđa spēs q̄litatis.

Primo sciendū ꝙ habitus tripl̄r accipit̄. vno mō vt opponit̄ puationi: sicut visus opponitur cecitati ꝛ sic q̄libʒ forma hn̄s puationē sibi oppositā siue sit eēntialis siue accidētalis dr̄ habitus. Alio mō accipit̄ vt ē corpoꝝ: ꝛ coꝝ q̄ circa corp⁹ sunt adiacētia: ꝛ sic ē vnū pdicamētū ab alijs distinctū: ꝛ istis duob⁹ modis nō capitur hic habit⁹. Tertio mō ꝓut ē q̄litas pfecte dispositiua sui subi ad opationē: sicut scia disponit intellectū hoīs: ꝛ ex ꝯnti ipm hoīem ad cognoscendū ea de qbus est scia: ꝛ qꝛ pfecte disponit suū subm ad opationem. iō dicit Auerroys ꝙ habit⁹ est quo qs opatur qn̄ vult: ꝛ isto tertio mō sumit̄ hic habitus. ꝛ est pma spēs qualitatis.

Secundo sciendū ꝙ dispositio dupl̄r accipit̄. vno mō general̄r pro quacunqꝫ q̄litate q̄ disponit potentiā sui subi ad opationē siue pfecte siue ipfecte. ꝛ hoc mō dispositio sub se tenet habitū ꝛ dispositionem ꝓprie sumptā. ꝛ hoc mō accipit̄ in textu cū dr̄ ꝙ ois habit⁹ est dispositio ꝛ nō ecōtra ꝛ sic capit̄ a Tullio cū dr̄ ꝙ habit⁹ est dispositio pfecti ad optimū: ꝛ ab Aristo cum dicit ꝙ v̄tus est dispositio ad felicitatē. Scđo mō capitur ꝓprie solū ꝓ qualitate q̄ ipfecte disponit potētiā ad operandū. ꝛ isto mō distinguit̄ ꝯ habitū sicut ipfectū ꝯ pfectū ꝛ sic capit̄ cū dr̄ ꝙ habit⁹ ꝛ dispō sunt pma spēs q̄litatis: ꝛ cū dr̄ ꝙ habit⁹ differt a dispōne. vñ nomē dispōnis de se est cōe nomē ad habitū ꝛ dispōnē ꝓprie captā: sʒ qꝛ alteri eoꝝ est ꝓpriū noīe īpositū. s. habitui. iō alteri quodāmodo appropriatur nomen dispositionis.

Tertio sciendū ꝙ habitus ꝛ dispositio ꝓprie capta iter se cōueniūt ꝛ differūt. vñ conueniūt in B ꝙ dicūt eandē formā fm̄ eēntiā: ꝛ vtrūqꝫ disponit nālez potētiā sui subiecti ad opationē: sed differūt in hoc ꝙ habit⁹ dicit illā formā fm̄ esse pfectū ꝛ radicatū in subo: ꝛ pfecte disponit subm ad opandū. ideo habit⁹ dr̄ eē diuturnior ꝛ pmanētior dispōne: ꝛ dr̄ qualitas de difficili mobilis. eo ꝙ tale eē pfectū ꝛ radicatū est in subo: ꝛ difficile ē mobile a subo. sed dispositio dic̄ eādē formā subesse imperfecte: ꝛ iperfecte disponit subm ad opandū. ideo diffinit̄ ꝙ est qualitas de facili mobilis a subo Ex quo pʒ ꝙ habitus ꝛ dispositio dicūt vnā ꝛ eādē formā differentē fm̄ eē pfectū ꝛ impfectū: ꝛ qꝛ perfectū ꝛ impfectum fm̄ esse nō variāt spēm. ideo cōuenienter ponūtur vna spēs. ꝛ copulantur cōniunctione copulatiua. qꝛ perfectū ꝛ impfectum sunt diuersi modi eēndi: quos dicūt habitus ꝛ dispositio, iō cōuenienter denoiat̄ duob⁹ noibus: ꝛ meli⁹ q̄ vno solo noie sicut antiq q̄ hāc spēm noiauerūt applicationem.

Quarto sciendū ꝙ sub hac spē q̄litatis generalr̄ ponuntur q̄litates disponētes subm ad opandum mediāte potētia: vt sunt oēs habitus. vñ ipsoꝝ habituum qdā sunt corporales: vt sanitas: robur: elegātia agilitas: ꝛ sic de alijs. Alij vō sunt spūales ꝛ istoꝝ aliqui sunt morales q disponūt appetitū sensitiuū vel itellectiuū: vt sūt iustitia. tēperātia ꝛ fortitudo: ꝛ sic de alijs v̄tutib⁹ moralib⁹: ꝛ silr̄ de vitijs oppositis. Alij sunt itellectuales qui disponūt itellectū ad ꝓmpte ꝛ facil̄r cognoscēdū itelligibilia: vt sunt sapiētia: scia: itellect⁹. prudētia: ꝛ ars. ꝛ istorū habituū aliq sunt natural̄r acqsiti: vt scia ab hoīe acqrit̄ per studiū. Alij sunt īfusi: vt fides: spes: charitas. Alij aūt cōcreati vt spēs vel rōnes reꝝ in mētib⁹ angeloꝝ. ꝛ sic pʒ q̄ sit pma spēs qualitatis: ꝛ que q̄litates sub ipsa ponunt̄.

Sed cōtra pdicta arguit̄ pmo sic. Diuersa nomina iportāt diuersas formas cū nomē iponatur a forma: sed habitus ꝛ dispositio sunt diuersa noia. ergo dicūt diuersas formas: ꝛ non sunt vna spēs qualitatis. ¶ Scđo sic. quecūqꝫ dicūt eandē spēm iportāt eūdē modum eēndi: cū vni⁹ spēi sit vnus modus tm̄. sʒ habit⁹ ꝛ dispositio nō dicūt eūdem modū essendi: sed diuersos. ergo male ponit̄ vna spēs q̄litatis. ¶ Tertio sic. nullū ens in aīa reponit̄ in pdicamēto: sed solū ens extra animaz: sed scia est ens in anima tm̄. ergo male ponitur hic sub prima specie qualitatis. ¶ Quarto sic. risibile ē qualitas de difficili mobilis: ꝛ tamē non est habitus: ergo diffō habitus ꝯuenit alijs a diffinito. ¶ Quinto sic. naturalis iclinatio itellectus ad sciētiam est dispositio. ꝛ tamē nō est de facili mobilis a suo subiecto. ergo male dr̄ ꝙ dispositio est q̄litas de facili mobilis a suo subiecto.

Ad argumenta. Ad pmū dr̄. ꝙ diuersa noia nō semꝑ dicunt diuersas formas: sʒ q̄nqꝫ dicūt diuersos modos eiusdē forme. ꝛ sic est in ꝓposito: ꝛ lʒ capiēdo formā gn̄al̄r pro oī illo qđ hʒ modū forme ꝛ determinātis aliud oē nomē iponat̄ a forma: nō tm̄ capiēdo formā spāliter solū pro forma reali. ¶ Ad scđm dr̄ ꝙ lʒ habit⁹ ꝛ dispositio dicāt diuersos mōs essendi accn̄tales vni⁹ forme: tm̄ hn̄ dicūt vnū modū eēndi eēntialē qui est disponere potētiā sui subiecti ad opationem. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. ꝙ lʒ scia sit ens in aīa vt in subto: nō tm̄ ē ens solū in aīa vt in cognoscēte: sic ꝙ solū hēat esse in apphēsione aīe: ꝛ isto mō capit̄ ens in aīa cū distinguit̄ ꝯtra ens reale. vñ scia qꝛ nō est solū in apphēsione q̄tum ad tale eē pōt dici ens extra aīam qꝛ hʒ aliud esse q̄ in rali apphēsione aīe. ¶ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ in diffinitione habit⁹ supponit̄ ꝙ sit q̄litas acqsita disponēs potētiam ad opationē: ꝛ hoc nō ꝯuenit risibili: ideo sibi non ꝯuenit illa diffinitio. ¶ Ad 5ᵐ dr̄. ꝙ lʒ nālis inclinatio itellect⁹ ad sciaz sit quedā dispositio passiua quodāmodo subiectiua. nō tm̄ est dispositio formalis. de q̄ dispositiōe est hic solū ad ꝓpositū.

¶ Secūda spēs q̄litatis est nālis potētia vl' impotentia aliqd faciendi vel patiendi: vt sanatiuus dr̄ eo ꝙ habeat nālem potentiaz vt nihil a quibuslibet accidētib⁹ egritudinē inferentib⁹ patiat̄. Egrotatiuus vō eo ꝙ hʒ nālem īpotentiam aliquid faciendi. durum enim dicitur habere naturalez potētiam resistendi sectioni: ꝛ molle naturalem impotentiam: qꝛ cito secat̄. Cursores vō ꝛ pugillatores dicunt̄ similiter non ꝙ exerceant actus suos: sed quia hn̄t naturalem potentiam hoc faciendi.

¶ Postq̄ auctor determinauit de pma spē q̄litatis hic ꝯn̄ter determiat de scđa. s. de nāli potētia vel īpotentia ꝛ ꝯuenienter ordinat̄ post pmā speciē: qꝛ lʒ via gn̄ationis nālis potētia ꝑcedat habitū ꝛ dispōnē: eo ꝙ habit⁹ q̄lificat ꝛ pficit nālē potētiā: ꝛ inest substātie mediāte nāli potētia sicut scia q̄lificat itellectū: ꝛ inest hoī mediāte intellectu. tm̄ via pfectionis habit⁹ ꝑcedit nālē potētiā: qꝛ habit⁹ est pfectior nāli potētia ꝛ pfectius disponit ꝛ q̄lificat substātiam ad opationē. vnde habit⁹ est pōr nāli potētia: iō hec spēs hn̄ sequit̄ pmā: ꝛ etiam ꝑcedit duas vltimas: qꝛ ille solū cōueniūt substātijs corporeis: hec aūt ꝯuenit tā corporalib⁹ q̄ spūalibus. ideo cōuenienter ordinatur scđo.

Primo sciendū ꝙ nālis potētia est sibe ꝓprietas q̄ est nāliter potēs ad aliqd facil̄r operandum ꝛ resistendū cōtrarijs sicut sanitatiuū est ꝓprietas sube qua sanus est nāliter potēs ad faciliter suas operationes

exercēdū: τ etiā p hoc pōt resistere contrarijs τ nocinie: τ dr talis qualitas nālis: eo q̄ cōsegtur pncipia nālia.s. materiam τ formā: τ dr potētia eo q̄ est vigor τ valor forme supra mām ad exercēdū suas opatiōes nāles: sed ecōtra nālis ipotētia est ppritas subē.qz ipsa est ipotes ad faciliter opandū: τ cōtrarijs resistēdū. sicut egrotatiuū dicit qualitatē qua hō est ipotēs ad opandū: τ p ipsa ȝ ēt facilr leditur a ꝯrijs. τ dr talis qualitas nālis nō q̄ causet a nā rei: sed qz se tenet circa pncipia nālia ipsius rei: τ dr impotentia eo q̄ est vigor τ valor materie supra formā in ordine ad opationes naturales eius.

Secundo sciendū q̄ nālis potētia in suba causat ex victoria forme supra mām: τ est talis victoria vel dominiuȝ qñ mā est totalr disposita fm exigentiā forme: sic q̄ nō hȝ dispōnes ꝯrias ipediētes pprias opationes ipsi⁹ forme: sȝ forma pōt facilr τ libere exercere in tali mā suas opatiōes. Sed ꝯ nālis ipotētia puenit ex victoria vel dominio mǣ supra formā q̄ est qñ mā hȝ dispōnes ꝯrias dispōnibus reqsitis ad ipsam formā: p q̄s ipsa forma ipedit ad facilr opandū vel resistēdū ꝯrijs.

Tertio sciēdū q̄ nālis potētia τ ipotētia cōsiderantur dupl'r. vno mō iquantū cōueniūt in vno genere supiori: τ ipm circūloquūtur: eo q̄ tale genus ē nobis ignotū. τ isto mō faciūt vnam spēm qualitatis nō specialissimā: sed subalternā. Alio mō cōsiderant fm pprias ratiōes cōparādo ipsas iter se: τ hoc mō sunt diuerse spēs qb inuicē distincte. qz specifice differūt: τ ppter hoc cōiunguntur cōiunctiōe disiūctiua: que disiūgit significata terminoȝ: ppter hoc ēt ꝯueniēti⁹ noiant diuersis noib⁹ ad explicādū hāc diuersitatē q̄ noiarent vno solo noie sicut fecerūt antiqui q̄ hāc spēȝ appellauerūt aptitudinē. Sȝ tū ponunt isti duo noia loco sui gnīs, pmū qđ circūloqnunt. τ eū ȝ p ista diuersa noia explicat diuersitas istaȝ speruȝ.

Quarto sciendū q̄ sub hac spē qualitatis generalr reponunt oēs aptitudines vel iclinatiōes qbus suba pducta nāliter iclinat ad aliqd opandū: vel ēt ad resistēdū ꝯrijs suis: τ oēs q̄litates qbus nāliter ipedit a suis opationibus: τ iō sub hac spē reponunt oēs potētie aīe vegetatiue q̄ sunt nutritiuū augmētatiuuȝ τ generatiuuȝ: τ potētie aīe sensitiue: vt sunt qnq̄ sensus exteriores τ qnq̄ sensus iteriores.s. sensus cōis imaginatiua: extimatiua: fantasia: τ memoria: τ potentia motiua: τ appetitiua eius: τ ēt potētie aīe itellectiue: vt ratio itellectus τ volūtas. Hic etiā reponunt aliqūe iclinationes nāles q̄ noiantur noib⁹ ꝟtutū vel habituū: eo q̄ iclinat ad similes operationes sicut ipsi habit⁹: vt aliqui dicūtur nāliter iusti: τ nāliter liberales. qz habēt nālem iclinationē ad opa iustitie vel liberalitatis: τ sic iustitia τ liberalitas: τ simil'r de alijs noibus habituuȝ possunt poni equoce in pma specie qualitatis: τ etiā in scđa. τ sic potet que sit scđa spēs qualitatis: τ que qualitates sub ipsa ponantur.

Contra predicta argui pmo sic. potētia materie ad formā est nālis potentia: tñ nō est q̄litas. g̃ male dr q̄ nālis potētia est spēs qualitatis. Scđa sic. nullū ens respectiuū ē q̄litas: cuȝ q̄litas sit ens absolutū. sȝ nālis potētia ē ens respectiuuȝ. qz potētia semp respicit actū g̃ nō ē spēs q̄litatis. Tertio sic. nlla puatio ē spēs q̄litatis: sȝ nālis ipotētia dicit priuationē nālis potētie. g̃ nālis ipotētia nō ē spēs qualitatis. Quarto sic. oīs ipotētia est pter nāȝ vel ꝯ nām. g̃ nlla ipotētia est nālis. g̃ nālis ipotētia nō est vna spēs q̄litatis. Quito sic. nālis potētia τ nālis ipotētia eēntialr differūt. g̃ sunt diuerse spēs. g̃ male ponunt vna spēs q̄litatis.

Ad argumenta. Ad pmū istoȝ dr. q̄ licȝ potētia mǣ ad formā sit q̄dā nālis potētia ad esse: tñ nō est potētia ad opandū q̄ ꝯsegtur totū compositū subale: τ de tali potētia ad opandū solū hic itelligit. Ad scđm dr. q̄ lȝ nālis potētia q̄tū ad ppritatē nois potētie dicat respectū ad actū: τ rōne ei⁹ dicat relatiuū fm dici. tñ q̄tū ad id qđ ē: est ens absolutuȝ: τ est q̄dā q̄litas dispōnēs subm ad opandū. Ad tertiū dr. q̄ lȝ nālis ipotētia q̄tū ad rōnem ipositōis nois dicat pnationē nālis potētie. tñ q̄tū ad rem significatā τ q̄tuȝ ad id qđ est dicit vnā q̄litatē positiuaȝ que ꝯtrariat nāli potentie. Ad quartū dr. q̄ licȝ ipotētia sit aliquo mō in nālis vel ꝯ nām: eo q̄ ipedit opatiōes pprias ipsius nǣ: tū bene dr nālis: eo q̄ se tenet circa pncipia nālia rei: τ respicit opatiōes nǣ: τ hoc mō hic nālis ipotētia sumit. qz nō dr nālis eo q̄ causet a natura rei; vel etiā cōfortat ad nām rei: sed ppter cām dictā. Ad qntū dr. q̄ lȝ nālis ipotentia τ potentia sint inter se diuerse spēs: fm q̄ ad se inuicē cōparant: tñ vt circūloqnunt suū supius bene ponuntur vna spēs qualitatis. vt prius dictū est.

Tertia spēs qualitatis est passio τ passibilis q̄litas vt ille q̄litates que in sensib⁹ efficiūt passiones: vt in gustu dulcedo τ amaritudo τ similia. τ etiā ille q̄litates sūt i hac spē q̄ ab aliqbus passionib⁹ generant facile vel difficile mobilib⁹ τ pmanētib⁹. siue enim nigredo ab aliq passione naturali generet siue ab egritudine siue ab estu qualitas passibilis dicitur.

Post q̄ auctor determinauit de scđa spē qualitatis: hic ꝯter determinat de tertia que est passio τ passibilis q̄litas: q̄ spēs ꝯuenieter ponit tertia: qz sequit pmā τ secūdā ppter causas dictas. Et ponit imediate post secūdā τ ante q̄rtā: eo q̄ in scđa ponunt nāles ꝟtutes aīe: in hac aūt spē reponunt ille q̄litates q̄ sunt obiecta potētiaȝ aīe: τ quia obiecta cognoscunt p potētias a posteriori: τ potētia per obiecta a poñ.iō ꝯuenieter post nālē potētiā τ impotētiā imediate determinat de passiōe τ possibili q̄litate antequā ponat quarta spēs q̄litatis. τ lȝ obiecta q̄tū ad actū potētiarum. quodāmodo pcedāt potētias sicut actiuū pcedit passiuū. tñ q̄tū ad hoc qđ est denoīare substātiā qualem nāles potētie q̄ fluūt a nālib⁹ pncipijs substantie τ denominōt eā itrinsece pores sunt suis obiectis que denoīant eam extrinsece eo q̄ causant in subiecto per aliqđ extrinsecū: ideo nō oportuit ponere istā speciem ante secūdam.

Primo sciēdū q̄ passio τ passibilis q̄litas iter se cōueniūt τ differūt. vñ ꝯueniūt in hoc q̄ vtrūq̄ dicit eādē q̄litatē q̄ ifert a passiōe vel ifert passionem. Sed differūt pmo qz passio dicit illā q̄litatē subesse imperfecto τ nō pmanēte in subiecto sicut rubedo ex verecundia puenies: sȝ possibilis q̄litas dicit illā q̄litateȝ fm esse pfectū τ fortiter radicatū τ pmanēs in subiecto: sicut est rubedo que puenit a natura. Differūt scđo qz passio non denoīat subam simpl'r q̄lē: sȝ magis denoīat subiectū eē passium. rōne cui⁹ dr passio sic rubedo causata ex vecūdia nō denoīat subiectū rubeū simpl'r. sȝ denoīat ipm passiuȝ eē sȝ passibilis q̄litas denoīat suū subiectū q̄le simpl'r eo q̄ hȝ in subiecto eē pfectū τ hec ꝯria puenit ex pcedēti.

Secundo sciēdū q̄ passio vt hic sumit est q̄litas cito trāsiēs iferēs passionē vl' illata a passiōe sicut rubedo ifert ex passione verecundie: vl' pallidītas ex passione timoris: τ dr passio: qz causat a passione: vl' qz causat passionē i suo subiecto: τ etiā qz denoīat suū subiectū fuisse passum p modū passiōis. τ hȝ silem modū essendi cū passiōe. s. eē cito trāsiēs: τ nō radicatū in subo: sȝ passibilis q̄litas est q̄litas iferēs passioneȝ vel illata a passione pmanēs in suo subo: sicut est albedo τ rubedo nālis: τ alie q̄litates q̄ sensib⁹ iferūt passiōes: τ nō dr passibilis q̄

litas: eo ꝙ aliqd patiat̃ tanq̃ subm passiõis: ʒ q2 iferẽ ab aliq̃ passiõe: vel q2 ifert passiõez sensib⁹. iõ ꝯiungit̃ passio ni. vel vt cã vel vt effect⁹ ei⁹. rõne cui⁹ dr̃ passibil' q̃litas.

Tertio sciendũ ꝙ passio ⁊ passibilis q̃litas semꝑ dicũt eãdem spẽm q̃litatis cũ iportent eãndẽ qualitatez fm̃ essentiã spei: sicut est eadẽ ẽentia rubedinis: q̃ ꝑ hꝫ eẽ ipfectũ in subo: ⁊ est passio: ⁊ postea hꝫ eẽ ꝑfectũ: ⁊ dr̃ passibilis q̃litas: ⁊ ꝑpter hoc ista copulant̃ ꝑ ꝯiũctiõez copulatiuã: ʒ q2 iportãt illã formã sub diuersis modis essendi ꝑ modi ꝑ idẽ nomẽ sufficiẽter explicari pñt. iõ nominant̃ diuersis noĩb⁹: ⁊ meli⁹ q̃ʒ vno solo noĩe: sic ãtiq noĩauerũt hãc spẽm noĩe casus: eo ꝙ q̃litas hui⁹ spẽi cãtur in subo ab aliq̃ extrinseco ꝑ modũ illi⁹ qđ a casu ꝑducitur.

Quarto sciendũ ꝙ sub hac spẽ reponũtur oẽs q̃litates sensibiles gñaliter: q̃rũ aliq̃ ptinent ad corpus: q̃dã v̾o ad aĩam. Ad corp⁹ ptinent oẽs q̃ sunt obaġ sensuũ exterioꝝ: vt color: sonus: odor: sapor: calidũ: frigidũ: humidũ: siccũ: graue: leue: ⁊ alie q̃litates tangibiles q2 oẽs iste q̃litates inferũt sensib⁹ passiões. ⁊ ptinẽtes ad aĩam sunt ira: gaudiũ: timor ⁊ sic de alijs q̃ causantur in appetitu ex aliq̃ passiõe. In hac etiã spẽ reponũtur alique q̃litates occulte que iferunt passiões corpari: ⁊ oẽs influẽtie celestes: ⁊ etiã occulte v̾tutes herbarũ vel aliquorum lapidũ: sicut est v̾tus magnetis q̃ attrahit ferrũ: vel qualitas veneni q̃ ĩficit hoĩes: ⁊ ꝑ hoc pʒ de tertia specie q̃litatis: ⁊ que sint q̃litates sub eo cõtentẽ.

Sed cõtra ꝑdicta arguit̃ ꝑ sic. passio est vnũ ꝑdicamẽtũ distinctũ a q̃litate. ġ nõ ẽ vna spẽs q̃litatis. ¶ Scđo sic. oĩs q̃litas de ꝑmo subã ꝑdicat̃ in q̃le: ʒ passio nõ denoĩat subaʒ q̃lẽ vt ꝑius dcm̃ est. ġ passio male ponit̃ vna spẽs q̃litatis. ¶ Tertio sic. oẽ passibile est aptũ natũ aliqd pati: ʒ nll'a q̃litas ẽ apta nata aliqd pati. cũ nulla q̃litas possit eẽ subm passiõis. ġ nulla q̃litas est passibilis: ⁊ sic passibilis q̃litas nõ panit̃ sub hac spẽ q̃litatis. ¶ Quarto sic. quecũq dicũt eãdẽ essentiã sunt in eq̃li gradu ꝑfectõis. sed passio ⁊ passibilis qualitas nõ sũt equalis ꝑfectionis. ġ nõ dicũt vnã spẽz q̃litatis. ¶ Quinto sic. albedo ⁊ nigredo sunt q̃litates passibiles: ⁊ tñ nõ iferũt passionẽ sensib⁹. vtputa visui. q2 nõ tãgũt ipʒ visũʒ. ġ nõ agũt in ipʒ: nec pñt in eo causare passionẽ. ġ male dr̃ ꝙ passibiles q̃litates iferũt sensibus passiones.

Ad argumenta. Ad pmũ dr̃. ꝙ passio vt est effectus illarũ actiõis bene est ꝑdicamẽtũ distinctũ a q̃litate: ⁊ sic nõ est spẽs q̃litatis ʒ tñ passio q̃ est sensibilis q̃litas hñs esse impfectũ ⁊ cito trãsiens nõ est ꝑdicamẽtũ ʒ vna spẽs q̃litatis. ¶ Ad secũdũ dr̃. ꝙ lʒ q̃litas fm̃ essentiã: ⁊ esse ꝑfectũ sim̃l dr̃ qualitas: denoiet subam qualẽ: nõ tñ q̃litas q̃ solũ hʒ essentiã q̃litatis: ⁊ esse impfectũ: ʒ solũ denoiat fʒ qđ eo mõ quo hʒ esse in suba. ⁊ sic est de passiõe vt dcm̃ est. ¶ Ad tertiũ dr̃. ꝙ vno mõ aliqd dr̃ passibile tanq̃ʒ subm passiõis: ⁊ tale est aptũ natũ aliqd pati. Sed alio mõ aliqd dr̃ passibile ꝗa causa vel effectu ei⁹. q2 causat passionẽ: vel causatur a passiõe ⁊ possibile hoc mõ nõ ẽ aptũ natũ aliqd pati: ⁊ solum hoc mõ dr̃ aliq̃ qualitas passibilis. ¶ Ad q̃rtũ dr̃. ꝙ lʒ passio ⁊ passibilis q̃li. as nõ sint eq̃lis ꝑfectiõis q̃tũ ad modũ essendi tñ q̃tũ ad ẽentiã sunt in eq̃li gradu perfectionis. iõ vnã solã spẽm iportãt: nõ specialissimã. ʒ subalternã: ⁊ in suis iferiorib⁹ ẽõueniũt in eadẽ specie specialissima: ⁊ q̃nq in eodẽ iduiduo. s. qñ vna q̃litas ꝑ hʒ eẽ passionis: ⁊ ꝑ radicationẽ in subo efficit̃ passibilis qualitas. ¶ Ad q̃ntũ dr̃. ꝙ lʒ albedo ⁊ alij colores nõ agãt corpalr̃ nec iferãt passionẽ corporalẽ visui tñ sibi iferũt passionez spũalẽ ⁊ ꝑfectiuã: ⁊ agũt in ipm itentionalr̃: ⁊ in hoc differũt ab alijs obiectis sensuũ que agunt corporalr̃ in sensum. vt qualitates tangibiles in tactum.

¶ Quarta species qualitatis est forma. ⁊ circa hoc aliquid constans figura: vt dispositio corporis: vt triangulatio ⁊ quadrangulatio rectitudo ⁊ curuitas.

¶ Postq̃ auctor determinauit de tertia spẽ q̃litatis. hic ꝯñr determinat de q̃rta q̃ est forma: ⁊ circa ħ aliqd ꝯstãs figura. ⁊ rõ est. q2 post nãle patentiã oportuit ponere tertiã spẽm q̃litatis sub qua ꝯtinent̃ obiecta nãliũ potẽtiarũ q̃ est passio ⁊ passibilis q̃litas. iõ oportuit hãc spẽm poni vltimã: ⁊ etiã ꝑpter ħ. q2 q̃litates triũ spẽrũ p̄cedẽtiũ se tenẽt ex pte forme: hec aũt ex pte mãe: ⁊ q2 q̃litas a toto genere ĩsequitur subam grã forme. iõ alie q̃litates q̃ se tenent ex pte forme pfecti⁹ hñt rõnẽ forme qualificãs q̃ʒ forma ⁊ figura. iõ hec spẽs cõuenienter in loco vltimo ordinat̃.

Primo sciẽdũ ꝙ forma ⁊ figura iter se ꝯueniunt ⁊ differũt. in hoc eni ꝯueniũt ꝙ dicũt eãdez speciẽ q̃litatis. s. q̃litatẽ que ẽ terminatio q̃titatis ĩ subiecto. ꝑmo eni terminãt q̃titatẽ: ⁊ ꝑ q̃titatẽ subiectũ eius. Sʒ differũt in hoc. q2 talis terminatio q̃titatis põt cõparari ad formã subẽ in qua ẽ: ⁊ ad q̃titatẽ quã imediate terminat: ⁊ fm̃ cõparationẽ ei⁹ ad formã quã terminat dr̃ forma: q2 cõ̃sit ipa circa q̃titatẽ fm̃ exigẽtiã illi⁹ forme: ⁊ ꝑ cõparationẽ ad q̃titatẽ quã terminat dr̃ figura. Vñ act⁹ forme est ꝯtinere illa q̃ sunt ad itra. ⁊ act⁹ figure est depingi ad ex̃ fm̃ exigẽtiã terminatiõis q̃titatis. Ex quo pʒ ꝙ forma ⁊ figura cũ dicãt eandẽ ẽentiã ꝯueniẽter ponunt̃ vna spẽs q̃litatis: ⁊ bñ ꝯiungunt̃ ꝑ ꝯiũctionẽ copulatiuã. ⁊ q2 differũt rõne: iõ ad ostẽdẽdũ illã diuersitatem ꝯueniẽter duob⁹ noĩb⁹ noiant̃ melius q̃ʒ noiarent̃ vno nomine tm̃.

Secũdo sciendũ ꝙ forma põt capi dupl'r. Uno mõ pro q̃cũq ẽentia dãte aliqđ esse formale: ⁊ sic est quoddã supius ad oẽs formas ẽentiales ⁊ accũtales: ⁊ hoc mõ nõ capit̃ hic. Alio mõ capit̃ spãliter pro figura terminatiua q̃titatis: ⁊ sic capit̃ i ꝑposito. ⁊ talis q̃litas terminans q̃titatẽ magis dr̃ forma q̃ʒ quecũq alia spẽs q̃litatis ꝑpter hoc ꝙ in spẽb⁹ nature illa figura cõsequit̃ formã ẽentialẽ spei. ⁊ est figuratiua ⁊ notificatiua illi⁹ forme substãtialis: sicut cognoscim⁹ formã hoĩs vel asini per figurã ei⁹ ⁊ distinguim⁹ spẽs corpoꝝ abinuicẽ ꝑ talẽ figurã. Vñ q̃cũq differũt spẽ: differũt etiaʒ figura ⁊ forma. ⁊ que in spẽ ꝯueniũt eodẽ modo figurant̃: vt hõ in oĩb⁹ suis indiuiduis habet formã erectã sursum: ⁊ quodãmodo similẽ figurã in capite manibus ⁊ pedib⁹ ⁊ alijs mẽbris.

Tertio sciẽdũ ꝙ figura põt accipi dupl'r. Uno modo pro q̃ntitate figurata vel terminata: ⁊ sic est q̃titas: ⁊ hoc mõ capit̃ hic. Alio mõ capit̃ formal'r pro formatione vel figuratiõe q̃ntitatis. vt sunt triãgulus: q̃drãgulus: ⁊ sic figura est q̃litas circa q̃titatẽ posita: ⁊ sic capitur hic: ⁊ q2 est q̃litas circa hoc aliqd. i. circa iduiduũ cõpletum de genere substantie. ideo talis forma vel figura quantitatem terminans est cõstans circa hoc aliquid.

Quarto sciẽdũ ꝙ sub hac spẽ generalr̃ ponunt̃ oẽs figure corpales ⁊ supficiales quarũ alique sunt figure nãles que causant̃ a natura ⁊ a formis nãlib⁹ corpoꝝ in q̃b⁹ sunt. vt bipedalis in hoĩe ⁊ q̃drupedalis in equo: ⁊ sic de alijs. Alie v̾o sunt artificiales que causant̃ ab arte vt est figura domus cathedre vel scamni. vñ oĩa artificialia sub hac specie ponunt̃: etiã sub ipsa continent̃ passiões linee: vt sunt rectũ: curuũ: lõgũ ⁊ breue. ⁊ alique passiões numeri que sibi cõueniunt ꝑ similitudinẽ ad figuras corporales: vt quadratũ ⁊ bicubitum. ⁊ sic de multis alijs. ⁊ per hoc patet que sit quarta spẽs qualitatis: ⁊ q̃ qualitates sub ipsa ponuntur.

Contra predicta arguit̃ ꝑmo sic. nullũ superius ad qualitatem est spẽs

qualitatis: sed forma est quoddā supp̄ ad qualitatē: q2 cōuenit oībus accūtib⁹. ḡ nō est spēs ei⁹. ¶ Scđo sic. figura est quedā q̄titas q̄ termino vel terminis clauditur. ḡ nō est spēs qualitatis. ¶ Tertio sic. oīs termin⁹ est eiusdem p̄dicamēti cū suo terminato: sicut dr̄ia terminās gen⁹ est eiusdē p̄dicamēti cū ipso: sȝ figura est termin⁹ q̄titatis: ḡ est de p̄dicamento q̄titatis ꝛ nō q̄litatis. ¶ Quarto sic. illud qd̄ ꝯtinet ꝛ icludit ifra h̄ aliqd nō est circa h̄ aliqd: sȝ figura cōtinet ifra hoc aliqd cū sit in eo: vt in subo. ḡ non est cōstās circa hoc aliqd. ¶ Quinto sic. forma dom⁹ ꝛ figura est de ista spē: ꝛ tñ nō est circa vnū idiuiduū: sȝ ꝯstat in quadā multitudine lignoꝝ ꝛ lapiduȝ. ḡ male dr̄ q̄ hec est figura cōstans circa hoc aliqd.

Ad argumēta.

Ad p̄mū dr̄ q̄ si capiat̄ forma p̄ oī illo qd̄ dat eē rei ē qddā supp̄ ad qualitatē. Sȝ si capiat̄ p̄ qualitate q̄ dicit terminationē q̄titatis s̄m exigentiā forme subalis nō est supp̄ ad qualitatē. ꝛ hoc mō solū hic accipit̄. ¶ Ad scđm dr̄ q̄ licȝ figura accepta māliter sit q̄titas: nō tñ figura formalr̄ accepta vt hic est. ¶ Ad tertiū dr̄ q̄ lȝ termin⁹ itrinsecus ꝛ essentialis sit eiusdē p̄dicamēti cū suo terminato: nō tñ termin⁹ extrinsecus: mō forma vel figura est termin⁹ extrinsecus q̄titatis. iō nō ponit̄ in eodē p̄dicamēto cū ipsa. ¶ Ad quartū dr̄ q̄ lȝ figura ꝯtineat̄ infra hoc aliqd: tñ h̄ nō fit s̄m p̄funditatē: sȝ s̄m suā supficieȝ q̄ aliquo mō intrinsecus circūdat ipm hoc aliqd. iō bñ dr̄ cōstās circa ipȝ. ¶ Ad q̄ntū dr̄ q̄ lȝ forma dom⁹ sit multitudo idiuiduorū. s. lignoꝝ ꝛ lapidū: tñ oīa idiuidua p̄ aggregationē ꝛ ordinē illoꝝ inter se se hñt p̄ modū vni⁹ indiuidui suscipien tis talē figurā. ideo illa figura est circa hoc aliqd.

¶ Qualia vero dicunt̄ q̄ s̄m hec denominatiue dicitur: vel quodāmodo aliter ab his: vt a grāmatica grāmatic⁹: ꝛ a iustitia iustus denominatiue dicitur: vel que dicunt̄ ab aliqua q̄litate nō denoīatiue. Et hoc dupl̄r: q2 quedam dicuntur nō denoīatiue ab aliqua q̄litate: eo q̄ nomen non est impositū ipsi qualitati: vt cursor aut pugillator nō dicitur denoīatiue. q2 a qualitate a qua dr̄ quale nō est nomē ipositum vt cursor aut pugillator. ¶ Et nota q̄ cursor aut pugillator dicuntur dupl̄r. Uno modo dr̄ cursor ab arte currēdi: ꝛ pugillator ab arte pugnādi: ꝛ sic sunt in prima specie qualitatis. q2 ille artes sunt habitus. Alio mō dicitur cursor nō q2 habeat artē currēdi: ȝ naturalē potentiā habȝ ad artem currēdi. ꝛ pugillator nō q2 habeat artē pugillādi: sed q2 habeat naturalē potentiā ad actū pugillādi: ꝛ iō hoc modo dicuntur qualia ab istis naturalib⁹ potētijs: ȝ nō denoīatiue: eo q̄ noīa non sunt imposita istis potentijs a q̄bus dicunt̄ qualia: ꝛ sic cursor ꝛ pugillator sunt in scđa spē qualitatis. Alia vero dicitur qualia non denominatiue: nō quoniā nomē nō est impositū qualitati: sed dicit̄ quoniam quale nō participat illud nomen: vt studiosus a virtute: ꝛ sic sunt tres modi sumendi quale a qualitate.

¶ Postq̄ auctor determinauit de q̄litate in cōi: ꝛ q̄ntū ad suas spēs. hic p̄siter determinat de q̄li qd̄ est denoiatiuū eius. Et rō ordinis est. q2 q̄litas dat formalr̄ eē q̄le: ꝛ ē cā ipsi⁹ q̄lis. Jō p̄us diffinita est a posteriori p̄ q̄le tāq̄ȝ p̄ suū effectū sȝ q2 quale est p̄p̄i⁹ effect⁹ ꝛ formalis ipsi⁹ qualitatis: ꝛ causa nāliter p̄cedit suū effectū. iō p̄us determinatȝ est de qualitate antēq̄ȝ determinaret̄ de quali.

Primo sciendū q̄ q̄litas ꝛ quale in h̄ ꝯueniūt q̄ dicunt eādeȝ essentiā qualitatis ꝛ sic ꝯueniūt in significato: ȝ differūt in h̄ q̄ qualitas dicit illā eēntiaȝ s̄m se: ꝛ nō s̄m inherentiā ad subm. Quale vō iportat illā essentiā cum inherentia ad subm. ꝛ ideo differūt quale ꝛ qualitas sicut cōcretū ꝛ abstractū: sic q̄ qualitas est abstractuȝ: quale vō eius cōcretū. ꝛ q2 dn̄t eādem essentiaȝ. iō reponunt̄ in codeȝ p̄dicamēto: ꝛ sicut qualitas est vnū gen⁹ generalissimū qd̄ p̄dicat̄ de suis inferiorib⁹ acceptis in abstracto: ita etiā ꝛ quale est vnū genus gn̄alissimū nō distinctuȝ a q̄litate qd̄ p̄dicat̄ de suis inferiorib⁹ in ꝯcreto acceptis. vt dicēdo albū est quale: nigrū est quale.

Secūdo sciēdū q̄ ꝯcretū dupl̄r ꝯsiderat̄. vno mō s̄m respectū quē hȝ ad suū subiectū. ꝛ s̄m talē respectū nō ordinat̄ in predicamēto. ꝛ hoc mō nō est genus nec spēs: ȝ accn̄s. Alio mō ꝯsiderat̄ s̄m respectum quē hȝ ad sua supiora: quoꝝ est spēs: ꝛ ad sua iferiora quorū est genus. ꝛ s̄m talē respectū est ordiabile s̄m sub ꝛ supra: ꝛ p̄ se reponit̄ in p̄dicamēto. vñ lȝ respiciat suū subiectum: tñ ille respect⁹ ab eo nō tollit respectuȝ eēntialē ad sua supiora ꝛ iferiora: iō nō ipedit ipm per se reponi in p̄dicamēto. ꝛ lȝ ꝯnotet suū subiectū: eo q̄ significat formā cū iherētia ad suū subiectum: tñ nō significat ipm de suo p̄ncipali significato: q2 vt dr̄ in p̄dicamētis p̄hi albū solā q̄litatē significat. Et q2 vnūq̄dq̄ȝ reponit̄ i p̄dicamēto s̄ȝ suā eēntiā quā iportat: ꝛ ꝯcretū dicit solū essentiā sui abstracti: ideo ponit̄ in eodē p̄dicamēto cū suo abstracto.

Tertio sciēdū q̄ quale sic diffinit̄. Qualia dicunt̄ q̄ s̄m hec ab aliq̄ q̄litate denoiatiue dicunt̄: vt q̄ dicunt̄ ab aliqua q̄litate nō denoiatiue. Jn qua diffōne loco generis diffiniti subintelligit̄ dicibilia. dicibile entȝ hȝ modū generis respectu oīm p̄dicamētoꝝ. Deide ponit̄ que s̄m hec denoiatiue dicunt̄. ad denotādūȝ qualia que s̄m verā denoiationē ab aliq̄ qualitate dicunt̄: sicut a grāmatica grāmaticus: a iustitia iustus: que dicunt̄ denominatiue s̄m hec. i. s̄m istas spēs qualitatis supius positas. Deinde ponit̄ vel ab aliq̄ qualitate non denoiatiue ad denotādum q̄lia que dicunt̄ a qualitate nō s̄m veraȝ denominationem sicut studiosus a virtute.

Quarto sciendū q̄ plurib⁹ modis nō dr̄ q̄le denoiatiue a q̄litate. vno mō qñ qualitas hȝ imperfectū esse in suo subiecto: vt qñ hȝ esse remissuȝ in suo subiecto qd̄ nō sufficit denoiare subiectuȝ sicut est caliditas in aqua tepida: vel qñ est solū in trāsitu ꝛ non p̄manet in subiecto. vt pallor ex timore: vel qñ inest subiecto solum s̄m p̄tē que nō sufficit denoiare totum sicut est albedo in dētib⁹ ethiopis que nō sufficit denoiare ipȝ albū. His tribus modis qui sumunt̄ ex p̄te rei nō sumit̄ q̄le a q̄litate. Sȝ alio mō q̄le sumit̄ a q̄litate nō denoiatiue ex p̄te vocis: cū. s. ipm q̄le nō hȝ denoiationē s̄m noiationē abstracti: sic q̄ ꝯueniat cū ipo in p̄ncipio ꝯ differat in fine: qd̄ tñ regrit̄ ad denoiationē: ꝛ hoc cōtingit adhuc dupl̄r. Uno mō qñ q̄litati a qua sumit̄ quale nō est nomē ipositūȝ: vt cursor ꝛ pugillator qñ dicunt̄ a naturali potētia currendi vel pugillandi dicunt̄ nō denoiatiue: q2 illi nāli potentie nō est nomē ipositū. sed vt dr̄ ab arte currēdi vl̄ pugillandi: vt sunt in p̄ma spē qualitatis bene dicunt̄ denoiatiue. Alio mō qñ qualitati a qua sumit̄ quale est nomē impositum: ꝛ nomē qualis nō sumitur s̄m nomē sui abstracti: vt studiosus dr̄ a v̄tute. Et p̄pter istos vltimos modos q̄lis ponitur vltima pars diffinitionis qualium.

Contra predicta arguitur primo sic. in predicamento quantitatis non ponitur diffinitio concreti quantitatis vel denominatiui eius. ergo similiter hic non debz poni seu diffiniri denominatiuum qualitatis. ¶ Secundo sic. omne quod diffinitur debz capi per modum vnius. sed quale hic non capitur per modum vnius: sed pluriu. cum ponatur in plurali numero. ergo male hic diffinitur qualia in plurali numero. ¶ Tertio sic. simile dicitur ab aliqua qualitate non denominatiue. ergo sibi conuenit hec diffinitio: tamen non est quale. sed ad aliquid. ergo ista diffinitio non conuenit soli diffinito. ¶ Quarto sic. nulla bona diffinitio debz dari per disiunctionem. quia disiunctio non significat aliquid determinate: sed significat vnum per disiunctionem ad aliud modo diffinitio debz dicere determinate esse diffiniti. sed ista diffinitio datur per disiunctionem. ergo non est bona. ¶ Quinto sic. omne quale sumitur ab aliqua qualitate: et illa qualitas est nomen denominans: et quale est denominatiuum eius. ergo nullum quale sumitur ab aliqua qualitate non denominatiue.

Ad argumenta. Ad primum dicitur quod licet in quantitate sint duo denominatiua. scilicet quantum et quotuplum vtrumque illorum semper dicitur eodem modo denominatiue a quantitate: sed quale non semper dicitur eodem modo a qualitate: sed quandoque non. Ideo ad ostendendum hanc diuersitatem qualium magis hic oportz determinare de quali quam de concreto quantitatis. ¶ Ad secundum dicitur quod licet quale non sumatur hic per modum vnius in numero sed pluriu tamen sumitur per modum vnius in genere: et hoc sufficit ad hoc quod diffiniatur. tamen hic ponitur in plurali numero ad denotandum pluralitatem qualium: quorum aliqua dicuntur a qualitate denominatiue: et aliqua non. ¶ Ad tertium dicitur quod licet simile dicatur esse ab aliqua qualitate non tamen dicitur formaliter ab aliqua: et hoc modo intelligitur quod quale dicitur a qualitate. ¶ Ad quartum dicitur quod licet nulla diffinitio secundum se tota debeat dari per disiunctionem. quia nihil determinate notificaret. tamen potest dari per disiunctionem quantum ad aliquas partes eius propter diuersitatem aliquarum inferiorum diffiniti: et sic est in ista in qua ponitur determinate illa pars qualia dicuntur que dicuntur ab aliqua qualitate denominatiue. et ponitur disiunctio inter istas partes denominatiue vel non denominatiue propter diuersos modos qualium. ¶ Ad quintum dicitur quod licet omne quale sumatur a qualitate secundum rem: non tamen secundum rem et vocem simul in aliquibus: vt dictum est. Ideo aliqua dicuntur non denominatiue.

¶ Inest contrarietas in qualitate: vt albedo contraria est nigredini: et similiter iustitia iniustitie. Hoc autem non est proprium qualitati: quia non conuenit omni qualitati. Figura enim non habz aliquod contrarium neque medij colores: vt rubedo: blauedo. Et sciendum quod si vnum contrariorum fuerit quale: reliquum erit quale: vt iustitia est qualitas. ergo et iniustitia: et iustum est quale. ergo et iniustum. Item qualitas suscipit magis et minus. dicitur enim iustus magis et minus iustus et albus et grammaticus. Sz hoc non est proprium qualitati: quia quadratum non suscipit magis neque minus: neque circulus: neque quadrangulatio neque circulatio. Item proprium est qualitati secundum eam simile vel dissimile dici: vt albus albo similis dicitur: et iustus iusto. albus autem dissimilis nigro dicitur: et sic de consimilibus.

¶ Postquam auctor determinauit de qualitate et qualitate quantum ad suum esse essentiale. hic consequenter assignat tres proprietates eius. In quarum prima dicit quod in qualitatibus reperitur contrarietas. Cuius ratio est: quia omnes forme repugnantes que se mutuo expellunt ab eodem subiecto inter se contrariantur. sed alique qualitates inter se repugnant respectu subiecti vnius a quo mutuo se expellunt sicut virtus et vitium repugnant adinuicem respectu eiusdem subiecti: et iustitia et iniustitia: et multe alie de prima specie qualitatis: et multe qualitates de tertia specie qualitatis: vt calidum et frigidum et humidum et siccum. et qualitates secunde que causantur ab istis qualitatibus primis: vt graue et leue album et nigrum: et sic de multis alijs qualitatibus. ergo contrarietas inest qualitati.

Primo sciendum quod contrarietas qualitatum dupliciter sumitur. Uno modo communiter pro repugnantia quarumcumque qualitatum que se expellunt ab eodem subiecto propter repugnantiam quam habent adinuicem: et sic reperitur contrarietas in qualitatibus prime speciei et etiam tertie. Alio modo sumitur proprie pro repugnantia qualitatum passiuarum et actiuarum: que per actionem physicam et propriam se expellunt ab eodem subiecto: sicut calidum et frigidum ab eodem corpore: et hoc modo solum reperitur contrarietas inter qualitates tertie speciei. ille enim sole proprie sunt actiue et passiue. Sed hic primo modo sumitur contrarietas: et non conuenit qualitatibus secunde speciei: quia contraria successiue sunt in eodem subiecto: quod non conuenit naturali potentie vel impotentie: quia si subiectum sit naturaliter potens ad vnam operationem non potest esse naturaliter impotens ad ipsam. Similiter etiam multe qualitates quarte speciei non contrariantur: sicut triangulus et quadrangulus: et sic de multis alijs. et per hoc patet quod habere contrarium non conuenit omni qualitati: nec etiam soli: cum conueniat actioni et passioni: et sic non est sibi proprium aliquo modo proprio: sed est quedam communitas in qua conueniunt plures species qualitatis.

Secundo sciendum quod si vnum contrariorum fuerit quale reliquum erit quale. Cuius ratio est: quia contraria sub eodem genere posita sunt: sed quale est vnum genus. ergo si vnum contrariorum fuerit quale et de genere qualitatis reliquum erit quale et in genere qualitatis vt si iustum sit quale: iniustum erit quale. et licet contraria secundum suas formas specificas habeant repugnantiam et non conueniant in vna forma specifica: tamen non habent repugnantiam secundum formam sui generis. sed semper illa in genere conueniunt. ratione cuius semper requirunt idem subiectum quod est proportionatum forme sui generis. Ideo si vnum contrariorum fuerit quale reliquum erit quale. et si vnum fuerit qualitas reliquum erit qualitas: et sicut due species sub eodem genere.

Tertio sciendum quod secunda proprietas qualitatis est quod qualitas suscipit magis et minus. et ratio est quia alique qualitates secundum suum esse proprium intenduntur et remittuntur et magis et minus participantur secundum suum proprium esse: quod habent in subiecto vt qualitates prime speciei intenduntur et remittuntur secundum maiorem et minorem radicationem in subiecto: vt virtus et scientia et multe alie: et qualitates de tertia specie intenduntur et remittuntur secundum permixtionem contrarij cum contrario vt calidum dicitur magis vel minus calidum secundum quod magis et minus miscetur cum frigido: et alique qualitates quarte speciei intenduntur et remittuntur licet pauce intendantur et remittantur. sicut rectum non potest esse magis aut minus sed curuum potest suscipere magis et minus: et sic suscipere magis et minus non conuenit omni qualitati: nec etiam soli vt dictum est de precedenti communitate: et non est hic intelligendum quod qualitas secundum suam essentiam et in abstracto suscipiat magis et minus: sed secundum esse quod habz in subiecto et in concreto.

Quarto sciendum quod tertia proprietas qualitatis est. Proprium est qualitati secundum eam simile vel dissimile dici. Cuius ratio est: quia similitudo est rerum omnium eadem qualitas: sed non in numero. quia idem accidens in numero non potest esse in diuersis subiectis: nec sufficit quod sit eadem qualitas in genere. quia si sic album et nigrum essent similia. sed requiritur quod sit eadem qualitas in specie specialissima. Et dissimilitudo est rerum differentium diuersa qualitas in specie: sicut album et nigrum dicuntur dissimilia. ergo simile et dissimile dicuntur secundum qualitatem capiendo secundum vt dicit circumstantiam cause efficientis et non formalis. et hoc conuenit omni qualitati et soli et semper vt patz inductiue. per exempla etiam probari posset. ergo ista proprietas est sibi propria quarto modo.

Sed contra predicta arguitur primo sic. omnia contraria sub eodem genere ponuntur: sz qualitas non ponitur

tur sub aliquo genere cũ sit gen⁹ generalissimũ. ꝗ q̃litas nõ hꝫ ꝯ̃rium. ℂ Scḋo sic mediũ ꝯ̃riorum vtriꝗ ꝯ̃riaĩ cũ possit fieri mot⁹ ab illo ad vtrũqꝫ extremoꝝ: vt de rubeo ad albũ ⁊ ad nigrũ. ꝗ male dr̃ in textu ꝙ nullus medius color hꝫ ꝯ̃rium. ℂ Tertio sic. ꝯ̃ria iter se maxime abinuicem distãt. ergo nõ ꝯueniunt genere. ꝗ si vnũ ꝯ̃rioꝝ fuerit quale. aliud non põt esse quale. ℂ Quarto sic. vna albedo nõ est magis albedo q̃ alia: nec nigredo ẽ magis q̃litas q̃ albedo: ⁊ sic de oib⁹ alys q̃litatib⁹. ꝗ nulla q̃litas suscipit magis ⁊ minus. ℂ Quinto sic. spẽs est tota similitudo suoꝝ indiuiduoꝝ. ergo idiuidua eiusdẽ spẽi substãtie dicunt̃ similia ꝑ formã sue spẽi. ergo nõ ꝯuenit soli qualitati ſm eam simile vel dissimile dici.

Ad argumenta.

Ad ṗmum dr̃ ꝙ licꝫ qualitas accepta in cõmuni ⁊ in genere nõ ponat̃ sub aliquo genere: neqꝫ illo mõ habeat ꝯ̃riuꝫ: tñ est in suis spẽbus: quarũ aliquẽ iter se ꝯ̃riant̃: bene hꝫ cõtrariũ: ⁊ ponitur sub genere. ℂ Ad scḋm dr̃. ꝙ si mediũ ꝯ̃riorum cõsideretur: vt mediũ: sic nõ hꝫ ꝯ̃riũ. qꝛ nõ maxime distat ab extremis: sed si ꝯsideret̃ inquantũ est ṗncipatiuũ vtriusqꝫ extremoꝝ: sic ꝯ̃riatur vtriusqꝫ extremoꝝ. licet cõtrarietate impfecta: vt rubeũ iquãtũ vnũ hꝫ aliqd de nigro ꝯtrariatur albo: ⁊ inquãtũ hꝫ aliqd de albo ꝯ̃riatur nigro: sed ṗmo modo intelligit̃ hic ꝙ media nõ contrariant̃ extremis. ℂ Ad tertiũ dr̃ ꝙ lꝫ cõtraria maxime distẽt sub eodẽ genere: non tamẽ maxime distant simplr̃. Ideo si vnum est quale aliud põt bene esse quale. ℂ Ad quartuꝫ dr̃. ꝙ licet albedo ⁊ alie qualitates in abstracto nõ suscipiãt magis ⁊ min⁹: tñ bene suscipiunt in cõcreto: vt albũ dr̃ magis ⁊ minus albũ. ℂ Ad qntum dr̃. ꝙ licet spẽs sit similitudo eẽntialis suoꝝ idiuiduoꝝ: que ꝓprie nõ est similitudo: sꝫ magis ꝓprie dr̃ idẽtitas. tñ nõ est similitudo accñtalis: q̃ ꝓprie est similitudo: de q̃ hic itelligitur. ideo idiuidua sube non dicunt̃ ꝑ suã spẽm silia similitudine accidẽtali: sed hoc solum ꝯuenit qualitatibus.

Actio est ſm quaꝫ in id qḋ subijcitur agere dicimur: vt secans dicit̃ aliqd: eo ꝙ qd secat. vnde sectio est actio: ⁊ ſm sectionẽ agit secans in eo ꝙ secat: ⁊ percussio est actio. Propriũ aũt actioni est ex se iferre passionẽ. Recipiũt autem agere ⁊ pati cõtrarietatẽ. Calefacere. n. est cõtrariũ ei qḋ est frigidũ facere: ⁊ calidũ fieri contrarium frigidum fieri: ⁊ delectari cõtrariũ tristari. Item recipit magis ⁊ min⁹. Calefacere. n. magis ⁊ minus qḋ est agere ⁊ calefieri similr̃ qḋ est pati dicitur. ⁊ similr̃ delectari ⁊ tristari.

ℂ Postq̃ auctor determinauit de q̃tuor ṗdicamẽtis ṗncipalibus in qbus reperiũtur quatuor simplices modi ṗdicandi. s. de suba: q̃titate: ad aliqd: ⁊ qualitate. Hic ꝯñr determinat de alys ṗdicamẽtis minus ṗncipalib⁹: quorum modi ṗdicandi fundant̃ in modis predicãdi ṗcedentiũ. ⁊ qꝛ actio imediate causat̃ a qualitate. qꝛ ṗcedit a suba mediante nãli potẽtia: ⁊ passio imediate causat̃ ab actiõe. iõ ꝯueniẽter auctor post qualitatẽ ⁊ ante passionẽ determinat de actiõe ipsam ṗ sic diffiniẽs. Actio est ſm quaꝫ in id qḋ subycit̃ agere dicimur: vt ſm sectionẽ dicimur secare.

Primo sciendũ ꝙ in hac diffõne loco generis diffiniti subintelligitur forma accidẽtalis: ⁊ aliquo modo datur itelligi per hoc relatiuũ quã. ⁊ totum residuũ ponitur ad differentiã aliarũ alioꝝ ṗdicamẽtorum. ⁊ dicitur ſm quã agere dicimur: ita ꝙ ſm dicit circũstantiam cause formalis: ⁊ nõ cause efficiẽtis. qꝛ ſm q̃litatem vel formã sũbalem bene dicimur agere effectiue: ⁊ dꝫ intelligi dicimur. s. nos sube: ⁊ nõ solũ nos hoies in specie dicimur agere: ⁊ licet actio ⁊ agere realiter idem sint: sicut qualitas ⁊ quale. tñ differũt sicut abstractum ⁊ cõcretuꝫ. iõ actio diffinit̃ per agere tanq̃ ꝑ suũ effectũ nobis notiorem ipsa actione. vltimo ponit̃ in id qḋ subycit̃. i. in ipsuꝫ patiẽs. actio. n. agẽtis semꝑ fit in patiẽs dispositum.

Secundo sciendum ꝙ actio dupl̃r accipitur. Uno modo specialiter vt distinguitur cõtra factionem a qua differt hoc modo. qꝛ actio iportat actionẽ que nõ transit in reꝫ operatã: sicut est equitare: nauigare: intelligere: sed factio nominat operationem que trãsit in rem operatã: vbi. s. preter operationem est res operata: vt sunt domificatio: frenefactio ⁊c̃. Alio modo accipit̃ actio generalr̃: vt se extẽdit ad actionem ⁊ factionem ꝓprie captam. ⁊ isto modo sumitur in hac diffinitione.

Tertio sciẽdũ ꝙ ꝓprie ꝓpriũ est actioni ex se iferre passionẽ. Et ratio est. qꝛ actio est ꝓcessus virtutis agẽtis per effectũ ab agẽte in patiẽs: vt calefactio q̃ fit ab agente est ꝓcessus caloris ignis per suuꝫ effectũ in id qḋ calefit. Passio võ est receptio forme procedẽtis ab agente in patiẽs: vt receptio caloris in id quod calefit vocatur passio. Sed talis receptio causat̃ a fluxu forme ab agente: ergo conuenit actioni ex se inferre passioneꝫ. ⁊ qꝛ hoc ꝯuenit omni actiõi ⁊ soli ⁊ semꝑ. ideo dicit̃ sibi ꝓprie ꝓpriuꝫ. lꝫ qualitas aliqua inferat passionẽ: hoc tamẽ nõ est ex seipsa immediate: sed mediante actione.

Quarto sciendũ ꝙ ipsius actionis ⁊ etiaꝫ passionis sunt due cõmunitates: quarum ṗma est ꝙ actio ⁊ passio recipiũt ꝯ̃rietatẽ. ratio est: qꝛ aliquẽ actiões imediate causant̃ a qualitatib⁹ ꝯ̃rys: ⁊ etiã imediate causant qualitates ꝯ̃rias. vt calefacere ⁊ frigefacere imediate causant̃ a calore ⁊ frigore: ⁊ immediate causant caliditatem: ⁊ frigiditatẽ. ergo aliquẽ actiones inter se contrariant̃. Et eadẽ rõne aliquẽ passiones: vt calefieri ⁊ frigefieri. Alia cõitas est ꝙ actio ⁊ passio suscipiũt magis ⁊ minus. Ratio est: qꝛ aliquẽ actiones ⁊ passiones causant̃ a qualitatibus: que in agẽdo qñqꝫ intendunt̃ ⁊ remittunt̃. ideo actiones que fiunt ex ipsis ⁊ etiã passiones intendũtur ⁊ remittunt̃: vt calefacere intendit̃ per intensionẽ caloris calefaciẽtis. Et dicunt̃ bene iste due cõmunitates: qꝛ nulla illarũ ꝯuenit omni actioni vel passioni. nec etiaꝫ soli: cum cõueniat ṗmo aliqb⁹ qualitatib⁹: sed in istis cõmunitatib⁹ ꝯueniũt multe species actionis ⁊ passionis.

Contra predicta argui ṗmo sic: ſm securim dicimur agere in id qḋ secatur: ⁊ tñ securis non est actio: ergo ista diffinitio conuenit alys a diffinito. ℂ Secũdo sic: creatio est actio. ⁊ tñ non fit in id qḋ subycit̃. qꝛ in creatione nihil ṗsupponit̃ tanq̃ subiectũ: sed res ſm se tota simul ꝓducit̃: ergo male dicitur ꝙ actio fit in id quod subycitur. ℂ Tertio sic: omne principium precedit principiatuꝫ. sed actio non precedit passionem: cum simul fiant actio ⁊ passio: vt calefacere ⁊ calefieri. ergo non conuenit actioni ex se inferre passionẽ. ℂ Quarto sic: cõtraria sunt forme actiue ⁊ passiue inter se. sed due actiones nunq̃ sunt actiue: quia si sic mediante actione agerent: ⁊ sic actioni cõueniret alia actio: ⁊ sic eẽt processus in infinitum: quod est incõueniens: ergo actio non habet contrariũ. ℂ Quinto sic: nulla forma simplex suscipit magis ⁊ minus cum forma sit compositiã in contingens simplici ⁊ iuariabili eẽntia cõsistens. Illud enim quod est iuariabile nõ intenditur nec remittitur: sed oĩs actio ⁊ etiam passio est forma simplex. ergo actio ⁊ passio non suscipiunt magis ⁊ minus.

Ad argumenta.

Ad ṗmũ dicit̃: ꝙ lꝫ ſm securim dicamur agere effectiue

τ īstrumētaliter: non tamen formalr̄ sicut de actione intelligitur. ¶ Ad scd̄m dr̄: ꝙ licet creatio sit actio ſm modum: non tamē est actio ſm rem: que sit de predicamēto actionis: eo ꝙ ipsa nō est accidens a creatura distinctū. nec est ens limitatū ad aliqđ certum genus: sicut neqꝫ p̄ma causa: τ hoc itelligendo de creatiōe actiua. q2 creatio passiua est accidēs creature: τ in genere relatiōis. ¶ Ad tertium dicitur. ꝙ lꝫ actio sit simul tēpore cum passione: tamen ſm naturā actio p̄cedit passionem. q2 causa ſm naturam precedit effectū. ¶ Ad quartū dicitur. ꝙ licet contraria: que p̄mo τ per se cōtrariantur sint forme actiue τ passiue: vt sunt qualitates ꝯtrarie: tamen non oportet de his que solum ex cōsequenti contrariantur τ per aliud. τ hoc modo solū actiones contrariantur. s. per qualitates quas iferunt: vel a qbus inferuntur. ¶ Ad qntum dicit ꝙ licet oīs forma sit inuariabilis ſm suam essentiā: τ in abstracto: τ sic nō suscipit magis τ min⁹: tn̄ aliqua est variabilis ſm esse in subo: vt designatur in ꝯcreto: τ hoc modo actio τ passio suscipiunt magis τ minus.

Passio est effectus illatioqꝫ actiōis: vt calefieri efficitur τ infertur ex calefacere. Proprium aūt passionis est primo iferri ex actione. Item passio non est in agente, sed in patiente. De reliquis vero que dicta sunt modo sufficiant. Que sequuntur de alijs quattuor predicamentis non sunt dicta a Petro hispano.

¶ Postqꝫ auctor determinauit de actione que est causa passionis. Hic ꝯsequēter determinat de passione que est effectus propinquus actionis. ipsam p̄mo sic diffiniens. Passio est effectus illatioqꝫ actionis: vt calefieri efficitur τ iferitur a calefacere. In qua diffinitione ponitur effect⁹ loco generis. effectus. n. cōuenit generalr̄ omnibus entibus creatis: que patiuntur in predicamēto. Deinde ponitur illatio ad differentiam effectus permanentis: qui solum nō habet esse in fieri: sicut ipsa passio, sed etiam in facto esse. Deinde ponitur actionis ad differentiam ipsius actionis: que licet sit effectus τ illatio respectu qualitatis a qua causatur: non tamen respectu actionis.

Primo sciendū ꝙ in cōmuni duplex est effectus: quidam est effectus permanens qui nō solum habet esse in fieri: sed etiam in facto esse: vt sunt domus τ scamnū. Alius est effectus successiuus qui solum habet esse in fieri: τ nunqꝫ in facto esse: vt eqtatio vel nauigatio. Effectus autē generaliter dicitur tam de effectu permanēte qꝫ successiuo. Illatio vero solū dicitur de effectu successiuo qui solū habet esse in fieri: τ in quadā illatione ſm ꝙ ifertur ab alio. τ ideo effectus est quoddā superius ad illationē. Ratione cuius in hac diffinitiōe effectus bene p̄poniť illationi tanqꝫ superius eius: τ subiungitur illatio tanqꝫ inferius eius cōtrahens ipsum.

Secundo sciendum ꝙ passio pluribus modis accipitur. Uno modo accipitur pro accidente proprio alicuius subiecti: vt risibile dicitur ꝓpria passio hominis. τ hinnibile equi. Secūdo modo accipitur ꝓ conceptu anime vel effectu: vt dicitur: ꝙ voces sunt note vel signa passionū que sunt in anima. i. conceptuū vel affectuum anime. Tertio modo accipitur pro motu appetitus sensitiui: vt sunt passiones ire vel timoris vel gaudij: vt diciť tertio ethicorum ꝙ fortitudo moderatur passiones timoris τ audacie. Quarto modo accipitur ꝓ dolore vel pena q̄ alicui violēter iferť: vt fuit passio christi. Quinto modo sumitur pro qualitate sensibili: que habꝫ esse imperfectū: τ est iferens passionē sensibus: vel illata ab aliqua naturali passione: τ sic est vna sp̄es qualitatis. Sexto mō sumitur ꝓut est immediatus effectus actionis: vt est susceptio forme ab agēte in patiēs. τ hoc vltimo mō diffinitur hic passio: τ est vnū p̄dicamētū ab alijs distinctū.

Tertio sciendū ꝙ ipsius passionis hic assignantur due ꝓprietates. Quarum p̄ma est ꝙ ꝓpriū est passioni iferri ex actione. Ratio est. q2 passio est susceptio forme ab agēte in patiens: τ talis susceptio imediate infertur per actionē agentis: τ hoc est proprie proprium ipsi passioni. Secunda proprietas est: ꝙ passio non est in agente subiectiue: sed in patiente. Cuius rō est: quia susceptio forme que fit per actione agentis causatur in patiente qđ subijcitur actioni. ergo passio que noīat talem susceptionem est in patiēte subiectiue: τ q2 accn̄s habet predicari denominatiue de subiecto in quo est. iō passio predicatur de patiente in hoc qđ est aliquo modo se habere ad ipm agens. q2 denominat ipm pati: τ non denoīat ipsum agens pati: quare nō est in eo subiectiue.

Quarto sciendū ꝙ passio de qua est ad ꝓpositū dupliciter accipitur. Uno mō mālr̄ ꝓ forma fluente ab agente in patiens. Alio modo formalr̄ pro receptione illius forme: vt cū peregrinus calefit ibi est calor fluens ab igne in peregrinum: τ ibi est receptio caloris in peregrino que est passio formaliter accepta. τ vtroqꝫ modo passio est i patiēte vt in subiecto. Et silr̄ actio vno modo accipiť materialiter pro illa forma que fluit ab agēte in patiēs: τ etiā est in patiēte subiectiue. Alio modo capiť formaliter pro tali fluxu forme ab agēte: τ sic est subiectiue in agente τ nō in patiēte. Et ratio est: q2 omne illud in quo est actio formaliter accepta dicitur agere. sed patiēs non diciť agere: ergo in ipso non est actio formaliter accepta. si enim esset in patiēte patiēs diceretur agere: qđ falsū est. τ sic patet qđ sit passio: τ de ꝓprietatib⁹ eius.

Sed ꝯtra predicta arguiť p̄mo sic: nullū p̄mū p̄ncipiū est effect⁹ alterius: sed decē p̄dicamēta sunt decē p̄ncipia p̄ma rerū: ergo passio cum sit vnum p̄dicamētū est vnū p̄mū p̄ncipium: ergo non est effectus. ¶ Scd̄o sic: effect⁹ τ illatio idē sunt: ergo supflue poniť vnū illoꝝ in ista diffinitione. ¶ Tertio sic: eoꝝ que sunt idē realiter vnū nō est causa alteri⁹: sed actio τ passio realiter idē sunt: cū vtrūqꝫ sit forma fluēs ab agēte in patiēs: q̄ est eadē realr̄: ergo passio nō ē effect⁹ actiōis. ¶ Quarto sic: oē ꝓpriū ꝯsequiť esse cōpletū sui subiecti. sed iferri ex actiōe nō ꝯsequiť esse cōpletū passionis: cū sit p̄ductio ei⁹. ergo inferri ex actiōe nō est ꝓpriū passiōis. ¶ Quinto sic: in omni illo qđ patiť est passio subiectiue: sed omne agens physicum in agēdo repatiť: ergo in tali agente est passio subiectiue: τ non solum in patiente.

Ad argumēta. Ad primum dicitur: ꝙ licet passio sit primum principiū in genere cause formalis suorum dicibilium sue coordinationis. τ in tali gn̄e cause nō possit esse effect⁹ alicuius principij prioris. tamen in genere cause efficientis bene potest esse effectus actionis τ substantie. cum enim predicamēta dicantur prima principia rerū que non habent aliqđ ante se solum intelligitur de principijs formalib⁹. ¶ Ad secundum dicitur. ꝙ licet effectus τ illatio dicant idē ſm essentiam: tamen differūt ſm modos essendi: sicut superius τ inferius: τ vnum illorum contrahit aliud. q̄re nullum illorum supfluit. ¶ Ad tertiū diciť. ꝙ lꝫ actio τ passio mālr̄ accepte pro forma fluente ab agente in passum realiter idem sint: tamen si sumanť formalr̄. s. actio pro fluxu forme ab agente: τ passio pro receptione eius in patiēte: sic realiter distinguunť. q2 in diuersis subiectis sunt: τ sic vnum bene potest esse effectus alterius. ¶ Ad quartū diciť. ꝙ lꝫ inferri ex actione non sequať ſm rem

esse completū passionis: sequit tamē ipsum fm rationē τ nostrum modum intelligendi ea modo quo est passio eius: qr nō est passio realiter distincta a suo subiecto: sed ratōe tm̄. ¶ Ad quintū dr̄. ꝙ l3 in agente physico ea parte qua patitur sit passio vt in subiecto: non tamen ea parte qua agit. ideo passio non est in ea vt agens sed vt ipsū3 fm aliud est patiens. vnde tale agens ratione sue forme agit: τ ratione materie sue in qua cōmunicat cum patiente patitur. τ sic fm diuersa agit τ patitur. De reliquis aūt sufficiant que dicta sunt prius.

Quando est quod ex adiacētia temporis in re temporali derelinquit: vt hodie esse τ cras fore. Item duplex est quando. s. simplex τ compositum sicut duplex est tempus. Ite3 tres sunt proprietates quando. Prima est ꝙ quando nō suscipit magis neq3 minus. Secunda est: ꝙ quando nihil est contrarium. Tertia est ꝙ quando est in illo quod incipit esse in tempore.

¶ Postq̄ auctor determinauit de actiōe τ passione. Dicēter est determinādū de quatuor p̄dicamētis vltimis: de quibus aut nullam aut paruā fecit auctor mentionē. Et p̄mo de quando qđ ab auctore sex principioꝝ sic diffinitur. Quādo est ꝙ ex adiacētia temporis relinquit in re temporali. In qua diffinitione datur intelligi accñs p genere diffiniti per illud relatiuum qđ. Deinde ponitur relinquitur ex adiacentia temporis ad explicandū causa3 ꝓpinquā ipsius quādo que est tempus. Quādo. n. est esse in tpe: sed esse in tpe relinqt immediate p adiacentia3 temporis in re tēporali. Et p hoc differt quādo ab omnibus alijs accidentib9: quoꝝ nullū immediate causatur a tempore. Deinde ponit in re temporali ad explicandum ꝓpriū subiectū ipsius qñ. τ in hac diffinitiōe capitur tempus non solum pro mēsura durationis reꝝ temporaliu3: sed generalr̄ p omni mensura durationis esse rei: vt sub se ꝯtinet eternitatem euiternitatē τ tps proprie dcm̄.

Primo sciendū ꝙ tempus τ quādo l3 inter se multum conueniāt in hoc ꝙ vtrūq3 est successiuum: τ vnum immediate est causa alterius: tamē abinuicem realiter distinguūtur: qr omnis causa efficiens extrinseca realiter distinguitur a suo effectu. tempus autē est causa efficiens extrinseca respectu q̄do. ergo ab ipso realiter distinguit. Uñ differūt inter se in duob9. Primo qr tps est in motu p̄mi mobilis vt in subiecto. Qñ vo est subiectiue in re tēporali q̄ per tps mēsuratur. Scdo differunt: qr tempus est accñs absolutū τ mēsurat durationē rei. Sed quādo nō est mēsura duratōis: sed est accidens respectiuū quod relinquit in re temporali per respectu3 ad mēsuram siue durationis que est tempus: non est tñ respectiuū fm esse: sed fm dici: qr totum esse eius nō est ad aliud cum quo ꝓprie dicatur ad conuertentiam.

Secundo sciendum ꝙ quando tripliciter accipit. Uno mō interrogatiue vt si dicat querendo quādo venit petrus. Alio modo relatiue: vt dicendo sortes venit quando fuit meridies. τ his duobus modis quādo est sincathegorema: qr proprie non significat ens: sed est modus entis. ideo istis duobus modis nō ponitur in predicamento nec est predicamentum. Tertio modo capitur indefinite vt tantum valet sicut aliquando vel eē in aliquo tempore. τ hoc modo dicit ens reale: τ sic capitur hic. τ est vnum predicamentum. cuius genera subalterna sunt esse fuisse τ fore in tempore. τ species specialissime sunt fuisse in hora vel esse in die: vel esse in nūc. τ indiuidua sunt esse in ista hora vel in illa die vel in illo nunc. Et eius modus predicandi est predicari de prima substātia in hoc quod est in tempore.

Tertio sciendū ꝙ quādo diuiditur per quando simplex. τ quādo cōpositum. Qñ simplex est qđ causatur a tpe simplici. vt ab instanti: vel a nūc: vel a tpe indiuisibili quo ad nos vt esse nunc. Sed qñ compositū est qđ causatur a tempore composito: vt est fuisse in preterito: fore in futuro: esse in p̄senti. Et l3 iste tres spēs. s. esse in presenti: fuisse in preterito. τ fore in futuro nō conueniāt in re eterna ab eternitate: ea ꝙ in eterno nō est preteritū neq3 futurū: sed omnia sunt simul: τ nihil acquirit de nouo vel deperdit: tamē ipsi eterno p relationē ad tempus: τ quo ad existētiam eius cum tēpore attribuitur esse fuisse τ fore, vt dicendo deus est fuit τ erit: tom ē vt attribuitur eterno nō sunt accñtia realiter distincta ob eo que reponantur in aliquo predicamēto: sed solū est ibi modus predic ādi huius predicamēti. Sed ab euiternitate bene causatur quādo reponibile in isto predicamēto. Et p hoc patet que sint species per quas diuiditur quādo.

Quarto sciendū ꝙ ipsius quando due sunt proprietates. Prima est ꝙ quādo non habet contrariū. Cuius ratio est quia si haberet ꝯtrarium: maxime conueniret p̄terito τ futuro. sed hoc nō pōt dici: quia quādo presens preteritum τ futurum simul verificant de eodem; vt dicendo iste est; fuit: τ erit; contraria vo de eodem nunq̄ simul verificant. Secūda ꝓprietas est: ꝙ quando non suscipit magis τ minus. Cuius ratio est: quia quādo immediate causatur a tempore τ dicit esse in tempore. s3 tempus non suscipit magis τ minus: ergo neq3 quādo. Et per hoc potet quid sit quando: τ quomodo est predicamētum; τ que sint species τ proprietates eius.

Sed cōtra p̄dicta arguit primo sic: iuuētus τ senectus ex adiacētia temporis in re temporali relinquunt: τ tamen senectus non est quando: sed est qualitas de secunda specie qualitatis ergo ista diffinitio qñ cōuenit alijs a diffinito. ¶ Secūdo sic. sicut se habent esse album τ albedo: ita esse in tempore τ tempus: s3 album τ albedo realiter idem sunt: ergo esse in tempore: siue quando τ tempus: idem sunt realiter: ergo quādo nō est predicamentum a tempore distinctu3: sed continetur sub quātitate. ¶ Tertio sic. nullū est tēpus simplex cum tēpus diuisibile sit in plures partes: ergo nullū qñ causatur a tēpore simplici τ sic nullū ē qñ simplex. ¶ Quarto sic. qñ preteritū τ qñ futurū maxime distāt: τ eidē susceptibili vicissi3 insunt: τ ab eodem mutuo se expellūt quia idem nō pot est simul esse preteritum τ futurum: ergo quando habet contrarium. ¶ Quinto sic: fuisse in tempore dicit quando: τ tamen suscipit magis τ minus: quia aliquid dicitur magis vel minus fuisse in tempore, ergo quādo suscipit magis τ minus

Ad argumenta. Ad primū dicit: ꝙ si capiatur senectus vt dicit naturalem impotētiam: que causat per longam trāsmutationē: que fit sub motu τ tpe: τ etiam iuuētus vt dicit naturalem potentiam: hoc modo sunt qualitates de secūda specie qualitatis τ non relinquunt imediate τ per se ex adiacentia tēporis: sed per alterationē que sub tēpore causatur. S3 si capiant vt dicūt diu fuisse in tēpore vel parū: sic aliquo modo important quādo: τ hoc non est significatū principale eoꝝ: τ eo modo quo dicūt quādo relinquunt ex adiacentia temporis in re tēporali. ¶ Ad secūdu3 dicitur. ꝙ l3 albedo τ esse album: τ tēpus τ esse in tempore habeant similitudinem aliquo modo in denoīatione: quia sicut albus dicit ab albedine: ita quādo dicitur a tempore: tamē dissimile est in hoc: qr tps nō dat intrinsece τ formaliter esse in tempore: qr nō semp est in eodem subiecto cū esse

in tpe sicut albedo dat intrinsece ⁊ formaliter esse albū. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. q̄ lȝ tempus qd importat esse ⁊ essentiā temporis sit diuisibile: tñ si capiatur generaliter tps pro illo qd dicit essentiā tēporis: sic aliquod tps dr̄ indiuisibile sicut est ipm nunc. ¶ Ad 4ᵐ dr̄. q̄ lȝ in eodeȝ nō sint simul in actu pteritū ⁊ futuȝ: tñ fm denominatōeȝ quando preteritū ⁊ qn̄ futuȝ bene possunt dici de eodē simul. vt prius dictū est. ⁊ q̄ fm actū se expellant ab eodem hoc est ppter successionē ipsoȝ: ⁊ non ppter ꝯtrarietatē vel repugnantiā quā habeāt. ¶ Ad q̄ntū dr̄. q̄ lȝ aliquid dicat magis ⁊ minus fuisse in tempore fm extensionē: nō tñ fm intensionē. ideo qn̄ p hoc nō suscipit magis ⁊ minus.

Ubi est circumscriptio corporis locati a loci circūscriptione procedens: vt in ecclesia eē: in foro esse. Et diuidit ubi: q2 quoddā est vbi simplex: ⁊ ē illud quod a simplici loco procedit: vt est locus punctoruȝ. Et quoddam est vbi compositū: ⁊ est illud quod a loco composito procedit. Proprietates vbi sūt due. Prima est: q̄ vbi nihil est contrarium. Secunda est q̄ vbi non suscipit magis neq3 minus: hoc est q̄ vbi nō suscipit intensionem neq3 remissionem.

¶ Postq̄ auctor determinauit de quādo qd conuenit tā substantijs corporeis q̄ incorporeis. Hic ꝯsēter determinat de vbi: qd ppe conuenit solū substantijs corporeis. Quod a Gilberto porretāo sic diffinit. Ubi est circūscriptio corporis a loci circūscriptione pcedens. In qua diffinitōe ponitur circūscriptio loco generis: q2 ipsa se habȝ p modū generis respectu vbi. Deinde ponit corporis ad explicandū ppriuȝ subiectū ipsius vbi: qd est subiectiue in corpore locato. Et p hoc differt a circūscriptōe actiua loci. Deinde ponitur a circūscriptione loci procedens ad ostendūȝ ppriam causam ⁊ ppinquā ipsius vbi: que est locus circūscribēs locatum. Et p hoc differt vbi ab alijs p̄dicamētis accidētiū: quoȝ nulluȝ causat imediate a loci circūscriptōe: vt possit videri inducēdo in omnibus.

Primo sciendū q̄ triplex est circūscriptio. Quedā est circūscriptio actiua loci: q̄ est actio ipsi⁹ circūscribenti s locatū que ponit in p̄dicamento actiōis. Secūda est circūscriptio siue circūdatio passiua que est passio corporis circūdati: que reponit in p̄dicamēto passionis. ⁊ quelibet istarum duaȝ est ens successiuum: ⁊ nō pmanens. Tertia est circūscription neutralis que est esse circūdatū a loco ipsius locati: seu esse circūscriptū a loco: ⁊ hec circūscriptio est ens pmanēs in locato: ⁊ causatur a circūscriptōe actiua ⁊ passiua. ⁊ de tali circūscriptōe intelligit in diffinitiōe vbi. ⁊ p hoc pȝ q̄ substātie incorporee. ⁊ etiaȝ accn̄tia que non ppie circūscribuntur in loco p se: sed p accn̄s: ppie non habent vbi: sed soluȝ corpora que in loco circumscribuntur habent proprie vbi.

Secundo sciēdū q̄ lȝ locus ⁊ vbi magnā hēant cōuenientiā: q2 locus est causa ppinq̄ ipsi⁹ vbi. Rōne cuius ponit in sua diffinitōe: tñ abinuicē realiter distiguunt: eo q̄ locus est cā efficiēs extrinseca ipsi⁹ vbi: ⁊ talis cā semp realiter distingui a suo effectu. Uñ differūt pmo locus ⁊ vbi ex pte sui subiecti: q2 locus est subiectiue in locāte: vbi vo in corpore locato: vt cū lapis est in aq̄: superficies aque circūdātis lapidē q̄ est locus ei⁹ est subiectiue in aq̄ circūdāte. ⁊ esse circūdatū vel esse locatū: qd ē vbi lapidis ē subiectiue i lapide: q2 de ipso affirmatiue p̄dicat. Differūt secūdo: q2 locus est mensura extrinseca locati. vbi vo est accidēs respectiuū locati qd dicit respectū ad talē mensurā: q2 ppie vbi nō est aliud q̄ esse in loco vel cōmēsurari in loco. Et p hoc habet tertia diffa: q̄ locus est ens absolutū: ⁊ vbi est ens respectiuū.

Tertio sciendū q̄ vbi diuidit p vbi compositū ⁊ vbi simplex. Ubi compositū est esse locatuȝ vel esse mēsuratū loco composito vel circūscriptū. ⁊ sic solū causat a loco composito. Sed vbi simplex est qd causat a loco simplici: ⁊ est locus simplex aliqd indiuisibile loci corrn̄dēs indiuisibili sui locati. Et dr̄ tale vbi p similitudinē ad vbi compositū: q2 sicut totum locatū circūscribitur adequate a loco. ⁊ habet pportionē ad ipsum: sic etiā quodlibet indiuisibile locati habet pportionē ad indiuisibile loci: sicut centrū locati ad cētrum loci: lȝ tñ vnū nō circūdentur ppie ab alio: nec realiter distinguat ab ipso. Ratiōe cuius dicit textus q̄ idē sunt punctus et pūcti locus. ideo vbi simplex nō est ppie vbi: sed per similitudinem solū ad vbi compositū: et q2 vbi compositū causat a loco qui diuidit per locū sursum et deorsum ante et retro dextrū et sinistrū: ideo vbi compositūȝ diuidit p vbi sursūȝ qd est esse sursum: et vbi deorsūȝ. et sic de alijs. Et per hac pȝ que sunt genera subalterna et species vbi.

Quarto sciendū q̄ ipsius vbi due sunt pprietates. Prima est q̄ vbi nō hȝ ꝯtrariūȝ. Cuius rō est. q2 vbi causat imediate a loco q2 est esse circūscriptuȝ a loco. sed locus cū sit q̄titas non habet cōtrariū: ergo eadem rōne. nec vbi: vnde si vbi sursum ⁊ vbi deorsum contraria sint: cum idem dicat sursuȝ ⁊ deorsum respectu diuersoȝ: sequeret q̄ duo contraria simul verificarent de eodeȝ: qd est impossibile. Secūda pprietas est: q̄ vbi nō suscipit magis ⁊ minus. Cuius ratio est: quia vbi est eē in loco: sed esse in loco non intenditur nec remittitur. lȝ possit augmentari per maiorem extēsionem loci ⁊ locati: ergo vbi non suscipit magis ⁊ minus. Et per hoc habet diffinitio vbi: species: ⁊ pprietates eius.

Cōtra predicta arguit pmo sic: circumscriptio est actio cum circūscribere sit agere. sed vbi nō est actio: ḡ non est circūscriptio. ¶ Secundo sic: aīa a corpore separata habȝ vbi: quia est in aliq̄ loco: ⁊ tñ in ea nō est circūscriptio corporis: ergo vbi nō est circūscriptio corporis. ¶ Tertio sic: vbi est sincathegorema: ⁊ soluȝ significat modū entis. ergo hic male diffinit tanq̄ vnuȝ p̄dicamētū: qd dȝ esse ens reale. ¶ Quarto sic. omne vbi est circūscriptio corporis. sed vbi simplex non est circūscriptio corporis: ergo non ꝯtinet sub genere vbi: ⁊ sic vbi male diuidit per vbi simplex ⁊ cōpositūȝ. ¶ Quinto sic: omnis motus fit de cōtrario in ꝯtrariū: sȝ de vno vbi ad aliud fit motus: ergo vbi habet ꝯtrarium.

Ad argumenta. Ad pmum dicit. q̄ licȝ circūscriptio actiua sit q̄daȝ actio: nō tñ circūscriptio pmanēs ⁊ neutralis: de qua solū intelligit in diffinitione vbi ¶ Ad secūdū dr̄. q̄ lȝ aīa separata sit in loco diffinitiue ⁊ fm silitudinē: nō tñ est in loco circūscriptiue ⁊ ppie. ideo solū habet vbi fm similitudinē eo modo quo ponit esse in loco. ¶ Ad tertiū dr̄: q̄ lȝ vbi acceptū iterrogatiue vel relatiue sit sincathegorema. nō tñ qn̄ sumit pro alicubi: ⁊ solū hac mō hic accipit. ¶ Ad quartū dicit. q̄ vbi ppie dictū est circūscriptio corporis vt ponit in sua diffinitiōe: sed nō oportet de vbi similitudinarie accepto. modo vbi simplex est vbi fm quondā similitudinē ad vbi cōpositū. ¶ Ad q̄ntū dr̄. q̄ duo vbi cōsiderata vt maxime distātia sunt cōtraria: ⁊ fit motus de vno in aliud. tñ si ꝯsiderent vt solum dicūt esse circūscriptum locati: ⁊ predicant denoīatiue de prima substantia: hoc modo nō habēt contrarietatem nec sub tali ratione fit mot⁹ de vno in aliud. ⁊ q2 vbi sic a logico cōsideratur. ideo non dicitur habere contrarium.

P Ositio est quidam partiũ situs ⁊ generatiõis ordinatio vt sessio ⁊ statio. ⁊ sic de alijs. Itez tres sunt proprietates positiõis. Prima est ꝙ positio nõ hꝫ contrariũ. Secunda est: positio nõ suscipit magis neqꝫ minus. Tertia est ꝙ propriuz est positioni substantie proxime assistere.

¶ Postqꝫ auctor determinauit de pdicamẽto vbi qđ dicit simplr esse in loco. Hic ꝯsiter determinat de pdicamẽto situs qđ dicit modũ essendi partiũ in toto ⁊ in loco. quod ab auctore pñs dicto sub nomine positiõis hoc mõ diffinitur. Positio est quidã portiũ situs ⁊ gñatiõis ordinatio: sicut sedere vel stare dicit quãdã situatiõez partiũ in toto ⁊ in loco: ⁊ ordinẽ ꝯpõnis illaꝝ partiũ. In qua diffinitiõe situs se hꝫ ꝑ modũ gñis ⁊ notioris. Et poni partiũ ad denotandũ subiectũ imediatũ positiõis in quo est tota compositio. Deinde ponit gñatiõis ordinatio: qꝛ positio dicit ꝓprie ordinẽ partiũ qui ꝯuenit ipsis ꝑ compõnem quã hñt in toto. ⁊ illã compositionẽ hñt in gñatione totius si totũ generet. Si aũt sit ingenerabile. tũc hñt talem ordinẽ ꝑ formã totius q̃ ipas ꝯtinet ⁊ sub qua ordinant: ⁊ nõ dꝫ ꝑponi ⁊ copulatiue: sꝫ expositiue: vt tñ valeat sicut idest.

Primo sciendũ ꝙ lꝫ situs ⁊ positio realiter ⁊ essentialiter ꝯueniãt: differũt tñ abinuicez fm rationẽ. ꝑmo qꝛ situs reperitur tam in nãlibus qꝫ in mathematicis. Positio võ si capiatur ꝓprie solũ reperitur in nãlibus in quibus est nãlis ordinatio portiũ ex ꝯpositiõe rei. si tñ vtrũqꝫ capiatur gñaliter cõuertũtur. sed adhuc differũt hoc mõ: qꝛ situs dicit ꝑ pñs ordinẽ partiũ ad locuz q̃ ad situ totiũ: ⁊ positio ecõuerso ꝑ pñs dicit ordinẽ ꝑtiũ iter se. secũdo in respectu ad totũ. tertio ad locũ. Ista aũt triplex ordinatio partiũ ꝑ positiõez importat: ⁊ ꝑ ea q̃ in hoc pdicamẽto reponunt. ideo positio denominat subaz in hoc ꝙ est suas ꝑtes sic se habere adinuicẽ: ⁊ ad totũ et ad totũ ⁊ ad locũ: quare pñs dcm est ꝙ situs nõ dicitꝫ simplicẽ comparatiõez substãtie ad aliquid extrinsecũ.

Secũdo sciendũ ꝙ positio cũ sit vnũ genus gñalissimum nõ hñs supra se supius vniuocum: ꝯuenienter ponit vnũ pdicamẽtum: ⁊ qꝛ hꝫ vnũ specialez modum pdicandi de pma substantia. s. in hoc ꝙ est se habere ad aliud fm suas partes. ideo cõuenienter ponit vnũ pdicamẽtuz ab alijs distinctũ. Cuius species sunt positio inata. positio acq̃sita ex ꝯsueto motu nature: ⁊ equaliter poni sursum ⁊ deorsũ ante ⁊ retro: dextrũ ⁊ sinistrũ. Iste eniz sunt cõmunes dñtie vel spẽs positionis. ⁊ eius spẽs specialissime sunt iacere sedere stare, ⁊ indiuidua sunt sessio petri: sessio sortis: sed questitiuũ huius pdicamẽti sub nomine ꝓprio nõ habemus: sed circumloquimur ipsum querendo qualiter hoc ponitur vel situatur.

Tertio sciendũ ꝙ positiõis tres sunt ꝓprietates. Prima est ꝙ positio nõ habet contrariũ. Cuius rõ est: qꝛ si haberet contrariũ sequeret ꝙ vni ⁊ eidez esset plura cõtraria: quod est incõueniens. Cõsequentia tenet. qꝛ si sedere ⁊ stare essent contraria. eadem ratione iacere esset cõtrarium huic qđ est sedere: vel etiaz stare: qꝛ sicut duo pma nõ possunt esse simul in eodem: sic iacere nõ potest simul esse cũ ipsis. ⁊ sic vni contrariarent plura. Itez cõtraria sunt forme actiue ⁊ passiue: sꝫ positiões nõ sunt actiue vel passiue. ergo nõ cõtrariantur. Secunda ꝓprietas est ꝙ situs nõ suscipit magis ⁊ minus. qꝛ nihil dr magis ⁊ minus sedere intensiue. ⁊ si dicat magis ⁊ minus sedere extensiue: hoc est quoad duratiõez: nec aliquid dicitur similiter magis vel minus stare. ⁊ sic de alijs positiõibus. ergo positio nõ suscipit magis vel minus.

Quarto sciẽdum ꝙ tertia ꝓprietas positiõis q̃ inest sibi ꝓpria quarto modo est: ꝙ maxime est ꝓpriũ positiõi ꝓximus assistere substãtie. ⁊ dicitur illud accñs assistere substãtie: qđ in nomine suo nõ dicit esse in subiecto. sed dicit pncipalius comparatiõez vel respectũ substãtie ad aliqđ extrinsecũ: vt sunt ad aliquid: quãdo: vbi: situs: ⁊ habitus: q̃ magis dicũt respectũ ad aliqd extrinsecum suo subiecto q̃ inherẽtiaz eoꝝ in suo subiecto. ⁊ qꝛ inter ista positio nõ dicit solũ respectũ ad aliquid extrinsecum. s. ad locũ: sed etiaz dicit respectũ partiũ inter se ad suũ totũ: qui respectus ꝓximior est q̃ respectus ad extrinsecũ solũ. Ideo inter omnia q̃ hoc modo assistunt: positio dr ꝓximus assistere substantie. Et hoc modo satis pꝫ diffinitio: spẽs ⁊ ꝓprietates positionis.

Sed cõtra pdicta arguit primo sic. positio ⁊ situs idẽ sunt: ⁊ inter se ꝯuertunt. sed idẽ nõ debꝫ diffiniri ꝑ seipm. ergo diffinitio male diffinit ꝑ situ. ¶ Scdo sic. positio vel situs denoiare hꝫ totũ ⁊ non portem: vt totus homo dr iacere vel sedere ⁊ nõ partes eius. ergo diffinitio nõ ꝯuenit portib⁹: sed toti. ergo male dicit ꝙ est situs ꝑtiũ. ¶ Tertio sic. in celo est positio vel situs: et tñ ibi nõ est gñatiõis ordinatio: cũ celũ sit ingñabile. ergo male dr in diffõne positionis ꝙ est gñationis ordinatio. ¶ Quarto sic: sedere ⁊ stare maxie distãt ⁊ se expellũt ab eodẽ subo in quo sũt successiue: ⁊ etiã de vno in aliud fit mot⁹: ergo ꝯrariant. ⁊ sic positio habet cõtrariũ. ¶ Quĩt sic ad aliqd dicit in substãtia ex porte totius. positio võ dicitur ex parte partiũ tñ: ergo positio non proximius assistit substantie: sed ad aliquid.

Ad argumenta. Ad pmũ dr: ꝙ si situs ⁊ positio capiãtur ambo generalr sic hñt ꝯuertunt: qꝛ quecũqꝫ hñt positionẽ etiã dicunt situm hre ⁊ ecõtra. Sed si capiat positio spãliter ꝓ ordie ꝑtiũ q ꝯuenit ex cõpositiõe toti⁹: vt hic pncipalr capit: situs se hꝫ vt supius ad positionẽ: vt dictũ est. ¶ Ad 2m dr ꝙ lꝫ situs ꝯueniat toti pncipalr tanq̃ illi qđ denoiat ꝑ ipm: tñ pmo ꝯuenit ipsis ꝑtib⁹ inter se ordinatis. ⁊ postea ordinant ad totũ ⁊ ad locũ: eo ꝙ dicit ordinẽ ꝑtiũ iter se ad totuz ⁊ ad locũ: vñ ꝑtes se hñt vt subiectũ quo: totũ võ vt subiectuz qđ ⁊ pncipale. ¶ Ad 3m dr. ꝙ si capiat gñatio ꝓprie ꝓut ẽ ꝓgressio de non esse ad eẽ subiecto ꝓsupposito: sic in celo nõ ẽ gñatio. sed si capiat gñaliter pro q̃cũqꝫ ꝓgressiõe cõpositione rei vel pdicatiõe sic in celo repit gñatio: ⁊ sic capit gñatio in hac diffõne. ¶ Ad q̃rtũ dr. ꝙ lꝫ sedere ⁊ stare ꝑ accñs se expellãt ab eodẽ subiecto ꝑ hoc ꝙ ꝑ motuz localẽ cũ vnũ acq̃rit aliud abycit: nõ tñ se expellũt ꝑ se a tali subiecto: nec ꝑ se fit de vno in aliđ mot⁹. ¶ Ad qntũ dr. ꝙ lꝫ relatio se teneat ex ꝑte toti⁹. ⁊ positio ex ꝑte ꝑtiũ: tñ positio iportat respectũ ad aliqd itrinsecũ: relatio võ nõ. ideo positio dicit ꝓximi⁹ assistere substãtie q̃ relatio.

H Abitus est corpoꝝ ⁊ eorum que circa corpus sunt adiacentia: vt tunicatũ esse ⁊ bracatum esse. Et tres sunt ꝓprietates eius. Prima ꝙ habitus suscipit magis ⁊ minus vt eques est armatior pedite. Secũda ꝙ habitus non habet contrarium. Tertia ꝙ habitus semper est in plurib⁹. s. in habente ⁊ habito.

¶ Postqꝫ pñs determinatũ est de situ qđ cõiter ⁊ vniuersaliter cõuenit oĩbus substãtijs. Hic cõseqnẽter determinandũ est de vltimo pdicamẽto. s. de habitu: quod solum ꝯuenit homini ⁊ his que instrumẽtaliter subseruiũt hoĩ: ⁊ ab auctore pñs dicta sic diffinit. Habitus est corpoꝝ ⁊ eoꝝ que circa corpus sunt adiacentia. In qua diffõne po-

nitur adiacētia loco gnīs. ꝛ lꝫ ꝫ vocē ꝛ cā ornatus ponatur in vltimo loco diffōnis tñ fm rē ꝛ intellectū ponit in pmo loco. Deide ponit corpoꝝ ad explicādū subm habitus ꝛ cām finalē ei9. Deide ponit ꝛ coꝝ q̄ circa corp9 sunt ad explicādū cām efficientē ꝛ quodāmō mālem ipsi9 habitus. ꝛ p hoc itelligunt ea q̄ adiacēt ꝛ applicant corpori ꝫ figurā ei9. ꝛ p hoc differt habitus ab oibus alijs.

Primo sciēdū q habit9 vt hic sumit nō est res hñs nec res habita. sꝫ est quodāmodo accñs respectiuū inter rē habitā ꝛ hñtem sicut eē capuciatū nō ē res hñs capuciū nec ipm capuciū sꝫ dicit eē accñtale hominis sibi pueniēs ex adiacētis capucij. ꝛ iō hic nō capit habit9 vt est q̄litas de difficili mobilis: neqꝫ vt opponit puationi: sꝫ p tali accñte respectiuo qd est mediū rei hñtis ꝛ rei habite. ꝛ lꝫ sit ens respectiuū: nō tñ est relatiuū ꝫm esse: qꝛ nō refert ad aliud cū quo dicat ad ꝯuertētiā sub habitudine eiusdē casus: sed solū est relatiuū ꝫm dici.

Secundo sciēdū q habitus hoc modo accept9 est vnū pdicamētū ab alijs distinctū. Cui9 rō est: qꝛ est vnū genus gnālissimū. ꝛ hꝫ vnū specialē modū pdicādi de pma substātia. pdicat .n. de ipsa in hoc q est esse sic vel sic habituatū. Cui9 quesitū sub noie pprio nō habemus: sed ipm circūloquimur dicēdo q̄liter est h habituatū: ꝛ eius spēs sunt habitus totius ꝛ habitus partis. Exemplū de pmo vt armatū esse vestitū esse. Exemplū de secūdo vt tunicatū esse vel capuciatū eē. ꝛ iteꝝ armatū esse plures cōtinet spēs spālissimas vt loricatū esse lanceatū eē. ꝛ sic de alijs. ꝛ vestitū esse plures spēs spālissimas cōtinet etiā sub se: vt tunicatū eē ꝛ capuciatū eē. ꝛ induidua sunt vt armatio sortis ꝛ platonis. ꝛ sic de alijs.

Tertio sciēdū q hitus tres ponunt cōitates. quaꝝ pma est q habitus suscipit magis ꝛ minus. Cui9 rō est: qꝛ suscipe magis ꝛ minus est idē manēs in spē magis vel minus accedere ad pfectū esse illi9 spēi. ita q accessum ad talē terminū dr̄ suscipe magis ꝛ minus p recessū ab eo: sꝫ hoc ꝯuenit habitui sicut aliquid dicitur magis armatus vel minus armatus. nam vnus est armatior alio ꝫm q magis vel minus accedit ad pfectū eē sue spēi. ꝛ sic habitus suscipit magis ꝛ minus. Scda pprietas est q habitui nihil est ꝯriū. Cui9 rō est: qꝛ nullū accñs respectiuū hꝫ ꝯriū inq̄tū respectiuū est: qꝛ non p se ꝯtraria tur illi ad qd refert: sed tñ rōne sui fundamenti: sed fundamēta habitus nō ꝯtrariant: vt corpora inter se nō contrariant nec illa q̄ sunt circa corp9 vt sunt tunica capuciū: ꝛ sic de alijs. g habitus nō habet contrarium.

Quarto sciēdū q ipsius habitus tertia pprietas est q ppriū est habitui semp in pluribus existere. Cuius rō est: qꝛ habitus est corpoꝝ ꝛ coꝝ que circa corpus sunt adiacētia: sed in tali adiacētia illa que hñtur applicātur ꝛ figurātur ꝫm figurā hñtis: ratione cuius aliquid dr̄ habere: ꝛ econtra ipsum hñs quodāmodo applicatur: ꝛ quodāmodo adiacet rei habite: ratione cuius dr̄ haberi. ꝛ ideo vtrūqꝫ illoꝝ est aliquo mō adiacēs ꝛ applicatū ad alteꝝ. Ideo habitus semp in pluribus existit: tamen nō est ppriē: vt in pncipali subiecto in re habita: rōne cuius non p se denoiat rem habitā: vt capuciū nō dicitur capuciatū: sed vt in pncipali subiecto est in ipo habente ꝛ ipm denominat: vt dicēdo sortes est capuciatus. Et per hoc satis patet diffinitio. modus pdicādi: species: induidua: ꝛ proprietates ipsius habitus.

Sed ꝯtra pdicta arguit pmo sic. visus est habitus: ꝛ tñ nō est adiacētia corpoꝝ. ergo diffinitio mala. ¶ Secundo sic. tunica est habitus. ꝛ silr capuciū: ꝛ tñ nō est adiacētia corpoꝝ: sed est illud qd est circa corpus. g ꝯtra diffinitōez. ¶ Tertio sic. vbi est adiacētia corporis ꝛ loci existētis circa corp9: ꝛ tñ nō est habit9. ergo ista diffinitio cōuenit alijs a diffinito. ¶ Quarto sic: suscipere magis ꝛ minus psupponit hr̄e ꝯtrariū: sed habit9 nō hꝫ ꝯtrariū. ergo nō suscipit magis ꝛ minus. ¶ Quito sic. nullū accñs est in pluribus subiectis: qꝛ accñs numerat ꝛ multiplicat ꝫm multitudinē suoꝝ subiectoꝝ. ergo nulli habitui cōuenit in pluribus existere: ꝛ p consequēs male ponitur tertia proprietas ipsius habitus.

Ad argumenta. ¶ Ad pm dr̄. q si capiat habitus p puro hitu seu forma positiua q̄ opponit puationi q̄ est carētia forme in subiecto apto nato sic visus ē habit9: sꝫ nō est hitus capiēdo habitū p accñte medio inter rē hñtē ꝛ rē habitā vt hic solū accipit. ¶ Ad 2m dr̄. q lꝫ tunica ꝛ capuciū dicant mālr̄ habitus: nō tñ formalr̄: sed adiacētia ipsoꝝ ipsis hñtibus dr̄ formaliter habitus: tñ illa sūt nobis notiora q̄ illa adiacētia. Ideo sepe noiant noie habitus: ꝛ sic reponūtur in q̄rta spē q̄litatis. ¶ Ad 3m dr̄. q lꝫ vbi dicat adiacentiā locati ꝛ loci: nō tñ adiacentiā hñtis ꝛ habiti qd applicat ꝛ figurat ad figurā hñtis. vñ ad habitū requirit adiacētia tñ ꝛ applicatio simul q̄ ꝯuenit corpori: ꝛ in vbi est adiacentia tñ. ꝛ hoc intelligit in hac diffinitōe cū dr̄ coꝝ q̄ sunt circa corpus adiacētia. ¶ Ad quartū dr̄. q suscipe magis ꝛ minus ex pmixtione ꝯrij cum ꝯrio semp psupponit ꝯrietatē: nō tñ suscipe magis ꝛ minus per accessum ad terminū ꝛ recessum a termino: ꝛ hoc modo habitus suscipit magis ꝛ minus q̄uis non habeat cōtrarium. ¶ Ad qntū dr̄. q lꝫ nullū accñs in numero sit pfecte in pluribus subiectis: qꝛ tūc nō esset vnū: tñ bñ pōt esse cōplete ꝛ pfecte in vno subiecto ꝛ impfecte i alio vt in cā ppinqua: ꝛ sic est de habitu q est in hñte cōplete vt i subiecto, ꝛ in re habita incōplete: ꝛ vt in cā vt dictum est prius.

Dicitur autem alterum alteri opponi quadrupliciter. Oppositorum enim alia sunt relatiue opposita: vt pater ꝛ filius: duplum ꝛ dimidiū: dñs ꝛ seruus. Alia sunt priuatiue opposita: vt priuatio ꝛ habitus: vt visus ꝛ cecitas: auditus ꝛ surditas. Alia sunt contrarie opposita: vt album ꝛ nigrum. Alia sunt cōtradictorie opposita: vt sedere ꝛ non sedere.

¶ Postq̄ auctor determinauit de pdicamētis. Hic consequēter determinat de postpredicamētis. Et rō ordis est: qꝛ pdicamētū dicit solū coordinationē dicibiliū que sunt sub eodē genere tñ. Postpredicamētū vō dicit coordinationē coꝝ que in diuersis predicamētis reponunt. diffinitur enim sic. Postpredicamētū est coordinatio plurium dicibiliū reducibiliū ad diuersa pdicamēta valens ad cōpletam notitiā coꝝ habēdā: sicut motus dicit coordinationē suarū specierū que ad diuersa predicamēta reducuntur: vt patebit inferius. ꝛ qꝛ prius oportet cognoscere coordinationē dicibiliū sub vno genere q̄ coordinationē eoꝝ que ad diuersa genera reducunt. Ideo cōuenienter postpredicamenta predicant de postpredicamentis.

Primo sciendū q hic ponunt qnqꝫ pdicamenta. s. oppositio: prius: simul: mot9: ꝛ habere. Quoꝝ sic habet sufficiētia: qꝛ oē postpdicamētū qd valet ad notitiam completā pdicamētoꝝ: vel valet ad cognoscēdū ea que sunt in pdicamēto q̄tū ad suū fieri: ꝛ sic est mot9: vel quantū ad suum esse: ꝛ hoc tripliciter: qꝛ vel valet ad cognoscendū repugnātiā coꝝ vel ordinē vel ꝯuenientiā. Si repugnātiā sic est oppositio: per quā cognoscimus diuersitatem ꝛ distinctionē generū ꝛ coꝝ que ponunt sub genere. distinctio enim ꝛ diuersitas semp in aliq̄ oppositione fundant. Si ad cognoscēdum cōuenientiam hoc est

duplr. vel valet ad cognoscendū ↄuenientiā inferiorū in suis supiorib⁹: ꝛ sic est sil. vel accītiū in subaꝫ ꝛ sic est habere. Et qr oppō valet ad cognoscendū diuersitatē q̄ iter gnālissima pmo repit. Alia aūt postpredicamēta magis valēt ad cognoscēdū ea q̄ in diuersis generib⁹ reponunt. Jō inter postpredicamēta pius determiat de oppōne.

Secundo sciēdum ꝙ oppositio capit duplr. Uno mō vt est repugnātia duorū ꝓpōnum in quātitate vel qualitate: ꝛ sic est passio ꝓpositiōis. ꝛ de tali oppōne nō est ad ꝓpositū hic: sed de illa determinatur in pmo tractatu. Alio modo capitur oppositio ꝓ oppositione dicibiliū incomplexorum. ꝛ talis oppositio accipit adhuc dupliciter. Uno modo inquantū valet ad cognoscendū diuersitatē dicibiliū que ordinant in pdicamēto: ꝛ sic ↄsiderat in isto tractatu. Alio modo cōsideratur inquātum valet ad cognoscendū habitudines locales oppositorū: ꝛ sic de ipsis determinatur in locis dyalecticis.

Tertio sciendū ꝙ oppositio vt est passio rerū sic solet diffiniri. Oppositio est repugnātia duorū extremorū nō pmittētiū se simul in eodē subiecto ꝛ respectu eiusdē: sicut ↄtrarietas calidi ꝛ frigidi est repugnātia caliditatis ꝛ frigiditatis q̄ nō pmittūt se simul in eodem subiecto. In qua diffinitiōe ponit repugnantia loco generis. repugnātia. n. est quoddaꝫ supius ad repugnātiā materialem ꝛ formalē que est oppositio. Deinde ponit duorū extremorū: ad explicandū subiecta vel terminos oppositiōis: q̄ est quōdā ens respectiuū: ꝛ dr nō pmittentiū se sil in eodē subiecto ꝓpter cōtraria ꝑuatiua ꝛ cōtradictoria. ꝛ dr respectu eiusdē ꝓpter relatiua q̄ simul se pmittūt in eodem: respectu tñ diuersorū sicut pater ꝛ filius.

Quarto sciēdū ꝙ oppositio diuidit in q̄ttuor spēs. s. in oppōnem relatiuā contrariā ꝑuatiuaꝫ ꝛ ↄtradictoriā. Quarum sic habet sufficiētia. Omnis oppō est repugnantia duorū extremorū: vel ergo est inter ens ꝛ ens. vel iter ens ꝛ nō ens. Si inter ens ꝛ ens hoc est dupliciter. vel illa extrema se expellūt ab eodē subiecto sꝫ actū tñ ꝛ se pmittūt sm potentiā: ꝛ sic est oppositio ↄria. vel se expellūt sm actū ꝛ potētiaꝫ simul respectu eiusdē: ꝛ sic est relatiua oppositio. Si inter ens ꝛ non ens hoc est duplr. vel inter ens ꝛ nō ens simplr: ꝛ sic est ↄtradictoria oppositio: cuius vnū extremū est nō ens simplr. vel iter ens ꝛ nō ens sm quid: ꝛ sic est ꝑuatiua oppositio.

Sed cōtra pdicta arguit pmo sic. q̄cunq3 ponuntur in eadē coordinatiōe hūt inter se ↄuenientiā: sed ea q̄ ponūtur in diuersis pdicamētis nō hūt inter se ↄuenientiā. ergo male dr ꝙ postpdicamentū est coordinatio pluriū q̄ reponunt in diuersis pdicamentis. ¶ Scdo sic. homo ꝛ asinus hūt inter se repugnātiā ꝛ nō se simul in eodē pmittūt. ꝛ tñ nō opponunt: qr nō hūt aliq3 spēm oppōnis q̄ diffinitio oppōnis conuenit alijs a diffinito. ¶ Tertio sic. omne qd hꝫ spēs est genus: sed oppositio nō est genus. ḡ male dcm̄ est ꝙ ipsius q̄tuor sunt species. ¶ Quarto sic. oīa opposita semꝑ sūt relatiua: qr omne oppositū semꝑ refert ad suum oppositū. ꝛ ecōtra. ergo oīs oppositio est relatiua. ḡ male ponit vna species distincta ab alijs speciebus oppositionis. ¶ Quinto sic. membra huius diuisiōis coincidūt. ergo nō est bona. Antecedēs pꝫ. qr albedo ꝛ nigredo cōtrariātur. ꝛ silr hūt priuatiuā oppositōez: qr nigrū dicit carentiā albedinis ꝛ respicit aptitudinē ad illā. ꝛ silr nigrū includit nō albuꝫ qd coincidit albo. ḡ ibi sunt tres oppositiones.

Ad argumenta. ¶ Ad pm̄ dr. ꝙ illa q̄ ponuntur in vna coordinatiōe sub aliquo vniuoco hūt ↄuenientiā sm rem ꝛ vocē simul. ꝛ illa q̄ simul ordinant sub aliquo equoco hūt ↄuenientiam soluꝫ ex parte vocis: ꝛ hoc modo fit coordinatio postpredicamentalis. modo lꝫ illa que sunt in diuersis pdicamētis nō habeant cōuenientiam sm rem ꝛ vocē simul: hūt tamē bene cōuenientiam sm vocē. ꝛ hoc sufficit vt simul ↄtineant sub vno postpdicamēto. ¶ Ad 2m dr. ꝙ homo ꝛ asinus nō habēt repugnātiam formalē adinuicem: sed materialiter ꝛ virtualiter includūt repugnātiam differētiarū animalis: que hūt cōtrarietatē imꝑfectā. ideo homo ꝛ asinus virtualiter includūt cōtrariam oppositionē vel ꝑuatiuam. ꝛ ꝓprie dicūtur disperata ꝛ non opposita. ¶ Ad tertiū dr. ꝙ lꝫ oppositio nō sit genus sm rē: est tamē sm modū: ꝛ hoc modo dicit habere species. i. modos specierū qui tamē non sunt species sm rem. ¶ Ad quartum dr. ꝙ si cōsiderētur opposita quātum ad intētioneꝫ cōem oppositi vel ↄtrarij: sic sunt relatiua inter se. Sꝫ si cōsiderētur opposita q̄tum ad res subiectas illis intētionibus: sic nō semꝑ opponūtur relatiue: sed qñq3 cōtrarie quādoq3 ꝑuatiue vel cōtradictorie. ꝛ qr oppositio accipitur inter ea q̄tum ad id qd sunt: ꝛ nō ex parte intentiōis. iō nō oīs oppositio est relatiua. ¶ Ad quintū dr. ꝙ lꝫ albedo ꝛ nigredo virtualr includāt oppositionē ꝑuatiuā ꝛ cōtradictoriā: tñ formalr solū hūt oppositionē cōtrariā. ideo ille oppositiones formaliter nō coincidunt.

¶ Que aūt sunt relatiua opposita dictū est prius. Cōtraria sunt q̄cunq3 sub eodē genere posita maxime a seinuicē distāt ꝛ eidē susceptibili vicissiꝫ insunt: a quo mutuo se expellūt: nisi alterū eorum insita natura: vt albedo cigno ꝛ niui: ꝛ nigredo coruo ꝛ carboni. Caliditas aūt nō est in igne: vt accn̄s in subiecto: imo vt substātiale in eo cui⁹ est subale: sic sunt q̄dā q̄ cadunt in diffinitiōe alicui⁹ nō sm pdicationē: sꝫ poti⁹ vt principiū: vt pūct⁹ cadit in diffōne lineę: ꝛ vnitas in diffinitiōe numeri. Et iste modus eēndi in. ↄtinet sub q̄rto modo sm quē vnaquequ3 ps diffōnis est in suo diffinito: ꝛ sic ignis non est subiectū caliditatis: sꝫ materia ignis est subiectū ei⁹: hec enī est susceptibilis caliditatis ꝛ frigiditatis. Vñ caliditas est in materia ignis vt in subiecto: in igne vo nō vt in subiecto: sed vt substātiale in eodē cui⁹ est substantiale. Ignis enim est subtilissimū corpus calidum agēs super aera sm totam suam virtutem.

¶ Posiq3 auctor posuit diuisionē oppositiōis i gnāli ꝛ de oīb⁹ spēb⁹ siue modis ei⁹. Hic ↄṹter explicat in spāli de illis modis oppositionū. Et qr in oppositiōe relatiua ꝛ ↄria extrema sunt entia: ꝛ in ꝑuatiua ꝛ ↄdictoria vnū extremū est ens: ꝛ aliud nō ens: iō ꝑus vidēdū est de relatiua oppositiōe ꝛ ↄria q3 de alijs. ꝛ iterū qr in relatiua oppōne vnū extremorū ē in actu sil' cū alio. lꝫ i diuersis subiectis: in cōtraria vo vnū extremū est in actu. reliquū vo i potētia: qr ↄria vt opponunt nunq3 pnt eē sil' in eodē actu. iō ꝑus determinādū ē de relatiua oppōne: de cui⁹ determiatiōe se excusat auctor eo ꝙ p⁹ sit determiatū ē de ipis relatiuis.

Primo sciēdū ꝙ relatiua oppositio est repugnātia relatiui ꝛ correlatiui iter se: sicut ē repugnātia pris ꝛ filij ad sil' eēndū i eodē subiecto ꝛ respectu eiusdē lꝫ in diuersis subiectis posita se ponāt: ꝛ perempta se ꝑimant. Que aūt sunt relatiue opposita dictū est ꝑus: qr sm rē idē sunt relatiua ꝛ relatiue opposita. Relatiua aūt sūt q̄rum totū eē est ad aliud q̄dāmō se hēre. s. ꝙ referant adinuicē sicut ꝑus dictū est. Et per hoc differt relatiua oppo-

stio ab alijs oppōnibus: q2 in relatiua oppōne vnū extremū refert ad aliud: vt dicēdo pr̄ filij pater. τ ecōtra. τ ēt ambo extrema sunt sil' in actu qđ nō fit in alijs: vt pꝫ īdu ctiue: albū.n. nō refert ad nigrū dicēdo albū nigri albuꝫ: neqꝫ visus ad cecitatem: nec sedere ad nō sedere: τ sic de alijs. iō relatiua oppositio ꝯuenīter distinguit ab alijs.

Secūdo sciēdū ꝙ ꝯrietas est repugnātia duoꝝ contrarioꝝ inter se. τ sunt cōtraria q̄ sub eodē genere posita sunt τ maxime a se inuicē distant: τ eidē susceptibili vicissim insunt a quo mutuo se expellūt nisi alterū insit a nā. In q̄ diffinitōe intelligit opposita loco generis. Deinde dr̄ q̄ sub eodē genere posita sunt ad dr̄ntiaꝫ ꝑuatiuoꝝ τ ꝯtradictorioꝝ: quoꝝ vnū est semꝑ nō ens qđ non ponit sub gn̄e Deinde ponit τ maxime a se inuicē distāt ad dr̄naꝫ medioꝝ q̄ sunt inter ꝯtraria: q̄ inquātū media sunt ꝓpter nō ꝯriant extremis: sicut rubeū qđ est mediū albi τ nigri nō ꝯtrariat alicui illoꝝ. Deinde ponit eidē susceptibili vicissim insunt. i. successiue ad differentiā relatiue oppositoꝝ q̄ non sunt successiue circa idez subiectū acceptū cū ꝓximo fundamēto relationis. Deinde ponit mutuo se expellūt ꝓpter disparata qbus cōueniūt partes ꝑcedētes huius diffōnis: sꝫ illa nō se expellūt ab eodē actiōe ꝓpria nec sunt ꝯria Et ponit nisi alteꝝ eoꝝ insit a nā pꝫ ꝯria q̄ nālr insunt suo subiecto: vt est calor in igne q̄ nō pōt ab eo expelli: τ ē in eo vt ꝑncipiū eēntiale eius.

Tertio sciēdū ꝙ ignis duplr̄ pōt ꝯsiderari. Uno mō ſm eē eēntiale: vt est quoddā compositū ex mā τ forma subali τ sic calor est sibi accidēs τ nō forma subalis. neqꝫ ꝑncipiuꝫ eēntiale ei⁹: q2 qđ vni est substātia nulli est accn̄s. ideo si calor esset ꝑncipiū essentiale ignis. sequeret ꝙ nulli eēt accn̄s: qđ est falsum. Alio mō ꝯsiderat vt ē ꝑncipiū actiuū alioꝝ respectu corpoꝝ gnābiliuꝫ τ corruptibiliū. τ h̄ mō q2 ignis agit mediante calore suo calor dr̄ aliq̄ mō ꝑncipiū eēntiale ignis inq̄tuꝫ est actiu⁹. τ h̄ mō debēt intelligi ea q̄ dr̄r in textu: q2 nisi sic itelligerent viderent eē falsa: q2 calor nō est de eēntia ignis: nec ꝑncipiū eius si ꝯsideret inquātū ad suū esse subale.

Quarto sciēdū ꝙ duplicia sunt ꝯtraria. s. mediata τ imediata. mediata sunt īter q̄ mediat aliq̄ spēs sui gn̄is quodāmodo participās nām vtriusqꝫ ꝯtrarioꝝ: vt inter albū τ nigrū mediat rubeū fuscū τ croceū: q̄ quodāmodo ꝑticipāt naturam albedinis τ nigredinis. τ dicunt talia contraria mediata: q2 hn̄t mediū ꝑ ꝑticipatiōnē. Sꝫ ꝯria imediata sunt inter q̄ nō mediat aliq̄ spēs sui gn̄is vt sanū τ egrū īter q̄ nō est aliq̄ spēs media: sꝫ ꝑ necē est vnū illoꝝ in ꝓprio subiecto ipoꝝ: q2 qđlibet aial vel ē sanū vel egrū: τ nō est dandū mediū: q2 in quolibet aiali est adeq̄tio humoꝝ: τ sic est sanū. vl' inadeq̄tio. τ sic est egrū. Et illa ꝯtraria dicunt īmediata ꝑ carētiā medij ꝑ ꝑticipatiōēꝫ. lꝫ hēant mediū ꝑ abnegationē: de quo ambo extrema de negant: vt ð lapide sil' negat sanū τ egrū: τ de vtrisqꝫ illoꝝ ꝯrioꝝ intelligit diffinitio ꝑus posita.

Cōtra predicta argr̄ ꝑmo sic. nulla opposita ad se inuicē ꝯsequunt: cū vnū destruat aliud: sꝫ relatiua se ꝯsequunt mutuo cuꝫ ad esse vni⁹ seq̄tur eē alteri⁹: τ īter se ꝯuertunt ſm existiā. ḡ relatiua nō sunt opposita. ¶ Scđo sic. q̄cūqꝫ opponunt hn̄t oppositōēꝫ ſm respectū vni⁹ ad alteꝝ: sꝫ relatiua nō hn̄t oppōnē ſm respectū vni⁹ ad alteꝝ: q2 vni⁹ ad alteꝝ ē forma relatōis in q̄ ambo ꝯueniūt. ḡ nulla relatiua opponitur. ¶ Tertio sic. bonū τ malū ꝯriant: τ tn̄ nō ponūt sub eodē genere: sed sunt ꝑma gnā. ergo ꝯria nō ponūtur sub eodē genere. ¶ Quarto sic. ꝯdictoria plus distāt q̄ꝫ contraria. ḡ ꝯria nō maxime distāt ꝯ diffinitionē ꝯtrarioꝝ. ¶ Quinto sic. calm̄ τ frigidū ꝯriant: τ tn̄ nō se mutuo expellūt ab eodē subiecto: q2 sil' sunt in tepido. ḡ male dr̄ in diffōne ꝯtrarioꝝ ꝙ mutuo se expellūt ab eodē subiecto.

Ad argumenta. ¶ Ad ꝑmū dr̄. ꝙ lꝫ relatiua q̄tuꝫ ad eē in diuersis subiectis ꝯsequant se inuicē τ ꝯuertant ſm existiā: nō tn̄ q̄tū ad esse in eodē subiecto. sed respectu eiusdem subiecti opponūtur. iō eo mō quo ꝯsequunt se inuicē nō opponunt. ¶ Ad secūdū dicit. ꝙ inter relatiua est quidā respectus positiuus q est forma relatōis in q̄ relatiua ꝯueniūt: τ ſꝫ talē respectū nō opponūtur. Aliꝰ est respect⁹ repugnantie correlatiuoꝝ ad sil' eē in eodē subiecto: τ ſm illū respectū hn̄t oppōnem. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ lꝫ bonū τ malū non ponant sub eodē gn̄e moꝝ: sꝫ sint diuersa i morib⁹: tn̄ bn̄ ponūt sub eodē gn̄e logico: q2 ponunt sub ꝑma spē q̄litatis vt dicūt habitus bonos vel malos: τ sub genere actionis inq̄tū dicunt actus. τ hoc capiēdo bonū τ malū vt capiunt in moralib⁹: q2 si caperētur vt sunt passiōes entis: sic opponerētur ꝑuatiue: τ nō ponunt sub eodē genere. ¶ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ lꝫ ꝯdictorie simpliciter maxime distēt: nō tn̄ sub eodē gn̄e: sꝫ sic ꝯria maxie distant. ¶ Ad qntū dicit. ꝙ licꝫ in tepido sit calidū τ frigidū ſm eē remissuꝫ: non tn̄ ſm esse intēsum quo modo inter se contrariātur.

¶ **Priuatiue opposita sunt que circa idez hn̄t fieri subiectū ordine irregressibili tp̄e determinato a natura. Ordie irregressibili: dico q2 ab habitu deuenire in priuationeꝫ possibile est τ non econuerso. Impossibile est enim a priuatione regressum fieri in habitū vt cecitas τ visus habent fieri circa oculum: a visu aūt deuenire in cecitatē possibile est: sed nō ecōuerso.**

¶ Postq̄ auctor determinauit de relatiua oppositione τ ꝯria: quarū ambo extrema sunt duo entia. Hic ꝯñter determinat de oppositiōe ꝑuatiua τ ꝯdictoria: quarū vnum extremū est ens τ aliud nō ens. Et q2 in oppositiōe ꝯdictoria vnū extremoꝝ est nō ens simplr̄. In ꝑuatiua vo ē nō ens ſm qd iō ꝑus videndū est de ꝑuatiua oppositiōe q̄ꝫ de ꝯdictoria. Itē oppositiōes pñt duplr̄ ꝯsiderari. Uno mō ex pte repugnātie quā iportāt: τ q2 in ꝯdictione est maior repugnātia q̄ꝫ in alijs iō h̄ modo ꝑcedit ꝯdictoria oppositio: deide ꝑuatiua; tertio ꝯria: τ vltimo relatiua. Alio mō ꝯsiderant q̄tū ad entitatē suoꝝ extremoꝝ: τ hoc mō relatiua oppositio ꝑor est: secūdo ꝯria; tertio ꝑuatiua: vltimo ꝯdictoria. Et q2 hic cōsiderant oppositiones ex parte suoꝝ extremoꝝ: ideo hic vltimo in textu ordinat τ ꝯuenienter ponit oppositio ꝑuatiua ante cōtradictoriam.

Primo sciēdū ꝙ ꝑuatiua oppositio est repugnātia habit⁹ τ ꝑuatiōis siue ꝑuatiue oppositoꝝ. τ habit⁹ est forma habita in aliq̄ subiecto sicut est visus in oculo. Priuatio vo est negatio forme in subiecto cū aptitudine ad illā sicut cecitas dicit negationē potētie visiue τ relinqt aptitudinē ad illā. eo ꝙ relinqt ꝑncipia remota visus. τ illa duo. s. ꝑuatio τ habit⁹ dicunt ꝑuatiue opposita: q̄ sic pñt diffiniri. ꝑuatiue opposita sunt quoꝝ vnū dicit negationē alterius cum aptitudine ad ipsum.

Secūdo sciēdū ꝙ aliter diffiniunt in textu sic. ꝑuatiue opposita sunt q̄ circa idē subm hn̄t fieri ordie irregressibili τ tp̄e determiato a nā sicut visus τ cecitas circa oculū. Cui⁹ rō est: q2 ꝑuatio dicit corruptioneꝫ habit⁹ τ ꝑncipioꝝ ei⁹ in suo subiecto: iō ꝑuatio hꝫ fieri circa idē subiectū sicut τ habit⁹. τ q2 corruptio ꝑsupponit illud qđ corrūpit: ideo ꝑuatio ꝑsupponit habitū. τ habitus nāliter ꝑcedit ꝑuatiōnē: iō hn̄t fieri in eodē subiecto ſm ordinē. τ q2 corruptis ꝑncipijs habitus non pōt fieri regressus in habitū. et ꝑuatio dicit corruptōēꝫ illoꝝ principioꝝ. ideo habitus τ ꝑuatio fiūt circa idē subiectū ordi-

ne irregressibili. ꝛ qꝛ aliqs dr̃ habere ꝑuatiõez qñ non hz habitũ tpe quo debet hr̃e. ideo dr̃ tpe determinato a na: sicut catulus añ nouẽ dies nõ dr̃ cecus: q̃uis careat visu: ꝛ faciliter põt videri qđ sit gen⁹ ꝛ dr̃ia in ista diffinitõe.

Tertio sciẽdũ ꝙ duplex est ꝑuatio. q̃daz est ꝑfecta q̃ negat habitũ ꝛ p̃ncipia ꝓpinq̃ habitus: et solũ relinqt p̃ncipia remota ipsi⁹ habitus sicut est cecitas respectu visus q̃ negat visuz ꝛ debitã cõplexionẽ organi: ꝛ de tali ꝑuatõe nõ põt fieri regressio in habitũ vt dictuz est. Alia est ꝑuatio imꝑfecta q̃ negat habitũ tñ ꝛ relinqt p̃ncipia habit⁹ tam ꝓpinq̃ q̃ remota vt est qes respectu motus. ꝛ de tali ꝑuatõe põt fieri regressus in habitũ. ꝛ eẽ vt post quietẽ põt fieri motus. ꝛ ecõtra. Et solũ de ꝑuatiuis oppositis in quibus est ꝑfecta mutatio dat̃ illa diffinitio ꝑuatiue oppositoꝝ: ꝛ iõ bene ponit̃ ordine irregressibili ad dr̃ntiam ꝯrioꝝ ꝛ ꝯtradictoriorum.

Quarto sciẽdũ ꝙ ꝯdictio sic diffinit̃. Cõtradictio ẽ oppositio cui⁹ fm se nõ est dare mediũ. Et ponit̃ oppositio loco generis. ꝛ ponit̃ cui⁹ fm se nõ est dare mediũ ad dr̃iam omniũ aliaꝝ sp̃erum oppositõis: vbi semp põt reperiri mediũ vel ꝑ participatõez vel ꝑ abnegationẽ qđ nõ põt fieri in ꝯtradictiõe. Cuius rõ est: qꝛ ꝯtradictio est ꝯdictorioꝝ repugnãtia inter se: sed iter ꝯtradictoria nullũ est mediũ. qꝛ ꝯdictoria sunt illa quoꝝ vnum simplr̃ dicit negatõez alteri⁹: ꝛ nihil ponit affirmatiue vt sunt ens ꝛ nõ ens: sedet ꝛ nõ sedet. ꝛ qꝛ inter ens ꝛ nõ ens simplr̃ nõ põt esse mediũ. iõ in ꝯdictiõe nõ põt reperiri mediũ. ꝛ hoc sibi ꝯuenit ꝑ se p̃mo ꝛ nõ rõne alicuius oppositionis p̃cedẽtis. iõ dr̃ ꝙ sibi cõuenit fm se. Et ꝑ hoc habet̃ intellectus diffinitionis illaꝝ oppositionũ p̃cedẽtiũ.

Sed ꝯtra p̃dicta arguit̃ p̃mo sic. rõnale ꝛ irrõnale ꝑuatiue opponunt̃. sic eq̃le ꝛ ineq̃le: et tñ nõ hñt fieri circa idez. ḡ male ponit̃ diffinitio ꝑuatiue oppositoꝝ. ¶ Scđo sic. illud qđ est nõ ens non põt fieri: qꝛ factio terminat̃ ad esse rei: sz ꝑuatio est nõ ens. ḡ nõ hz fieri circa aliqđ subm. ¶ Tertio sic. sciẽtia ꝛ ignorantia opponunt̃ ꝑuatiue: qꝛ ignorãtia est ꝑuatio sciẽtie: ꝛ tñ de ignorãtia põt fieri natr̃ regressus in habitũ. s. ad sciaz: sic qꝛ aliq sunt p̃mo ignorãtes postea efficiunt̃ sciẽtes ꝑ studiũ. ḡ ꝑuatiue opposita nõ semꝑ sunt ordine irregressibili. ¶ Quarto sic. oĩs oppositio hz duo extrema: sz ꝯdictio nõ hz duo extrema cũ sit inter ens ꝛ non ens simplr̃: ꝛ nõ ens nõ est vnũ extremũ. ḡ ꝯtradictio nõ est oppositio. ¶ Quinto sic. in oppõne ꝯtrarioꝝ imediatoꝝ nõ reperit̃ mediũ. ergo diffinitio ꝯdictiõis ꝯuenit aliis a diffinito.

Ad argumenta. ¶ Ad p̃m⁹ dr̃. ꝙ lz rõnale ꝛ irratõale fm modos significãdi ꝛ intelligẽdi quib⁹ cognoscunt̃ a nobis. s. vnuz ꝑ negationẽ alterius sunt aliquo mõ ꝑuatiue opposita: tñ fm id qđ sunt nõ sunt ꝑuatiue opposita cũ sint forme positiue: ꝛ magis hñt rõnez ꝯrioꝝ. ꝛ eo mõ quo ꝑuatiue opponũtur sunt circa idem in genere. lz nõ in sp̃e vel in numero. ¶ Ad 2ᵐ dr̃. ꝙ lz ꝑuatio nõ fiat ꝑ se: tñ hĩ ꝑ accñs. s. ꝑ corruptiõez habitus. q̃re etiã nõ est ens nisi ꝑ accñs ꝛ fz qd. ¶ Ad 3ᵐ dr̃. ꝙ sciẽtia ꝛ ignorãtia ꝑuatiue opponũtur ꝑuatiõe imꝑfecta: ꝛ solũ de ꝑuatiõe ꝑfecta dat̃ ista diffinitio. ¶ Ad 4ᵐ dr̃. ꝙ lz nõ ens simpliciter nõ sit vnũ extremũ fm rem: sed fm intellectũ qui cõcipit nõ ens ꝑ negationẽ cuius nõ ens bene est vnũ extremũ oppositõis: qꝛ tñ nõ est vnũ extremũ secluso ope intellectus. iõ sine opere intellectus ꝯdictio nõ hz esse in reb⁹ cõpletũ in actu: sz in potẽtia tñ: ꝛ ꝑficit̃ in actu ꝑ intellectũ. ¶ Ad 5ᵐ dr̃. ꝙ lz iter ꝯtraria imediata nõ sit mediũ ꝑ participatõez: est tñ mediũ ꝑ abnegationẽ: de quo põt vere negari vtrũq3 extremoꝝ: ꝛ inter cõtradictoria nullũ est simpliciter mediũ.

¶ Prius autẽ dr̃ quadrupliciter. Primo modo ꝛ proprie dr̃ aliqd prius altero fm tẽpus ꝑut aliqs dr̃ antiquior ꝛ senior altero: sicut homo habẽs triginta annos dr̃ prior homine hñte viginti annos: qꝛ antiquior illo fm tempus. Secũdo aũt modo dr̃ aliquid prius a quo nõ conuertitur subsistẽdi ꝯñia: vt vnũ prius est duobus: duobus.n. existibus mox consequens est vnũ esse: vt si duo sunt vnum est: ꝛ nõ ecõuerso. Tertio aũt mõ dr̃ prius fm ordinẽ quẽdã: vt in disciplinis pricipia priora sunt conclusionibus. ꝛ in grãmatica littere priores sunt syllabis: ꝛ in orõne ꝓhemiũ prius est narratõe per ordinẽ. Quarto modo qđ meli⁹ ꝛ honorabilius est dr̃ pri⁹ ꝯsuetudine. Cõsueuerũt.n. plurimi honorabiliores ꝛ magis dilectos apud se dicere priores. Pter q̃tuor modos iã dictos est alter modus prioris: eoꝝ.s. que ꝯuertũtur fm essentie ꝯsequẽtiã: ꝛ alterũ est causa alterius quodãmodo vt sit digne prius ipso: vt res est causa veritatis orõnis facte de ipsa re: vt hominem currere ꝯuertit̃ cuz hac orõne: hõ currit: ꝛ si hoiem currere est verum: homo currit est verũ: ꝛ ecõuerso. Res enim est cã orõnis vere de se facte ꝛ nõ ecõtra: orõ enim non est causa ꝙ res sit. Ab eo eni ꝙ res est vel non ẽ orõ dr̃ vera vel falsa: ergo hec res hoiez currere prior est hac oratione homo currit.

¶ Postq̃ auctor determinauit de postpredicamẽto oppositionis qđ simplr̃ valet ad cognoscẽdũ distinctionẽ ꝛ diuersitatem dicibilium incõplexoꝝ que ponunt̃ in p̃dicamentorum hic cõsequẽter determinat de postp̃dicamẽto poris qđ valz ad cognoscẽdũ ordinẽ illoꝝ dicibiliũ assignãs q̃nq3 modos eius qui in his versib⁹ ꝯtinent̃. Tpe natura prius ordine dic ꝛ honore. Causam causato dicimus esse p̃us. Et lz posterius sit vnum postp̃dicamẽtum: tñ qꝛ p̃us ꝛ posterius opponunt̃ relatiue: ideo tot modis dicit̃ vnum quot modis dicit̃ ꝛ reliquũ: ꝛ cognito vno oportet cognoscere aliud: ideo per distinctionem modoꝝ prioris satis habetur distinctio modorũ posterioris: nec erit specialiter determinandum de ipso posteriori.

Primo sciendũ ꝙ p̃mus modus ꝛ secundus p̃oris sic differũt iter se: qꝛ p̃us p̃mo modo qđ est p̃us tpe dicit̃ illud cuius duratio p̃cedit durationẽ alterius: siue illa duratio p̃cedat fm tẽpus ꝓprie dictũ siue fm tẽpus captũ pro eternitate vt aliqs senior altero dicit̃ prior illo fm tẽpus ꝛ durationẽ illius: ꝛ valet ille modus ad cognoscẽdũ ordinẽ iter vniuersalia que sunt ꝑpetua ꝛ singularia que sũt corruptibilia ꝛ tpalia. vniuersale.n. qđ est semp est p̃us duratõe quolibet suoꝝ idiuiduoꝝ qđ post nõ esse accipit esse. Sed p̃us secũdo modo qđ est p̃us natura dicit̃ illud qđ nõ ꝯuertit̃ fm existẽdi ꝯsequẽtiam: vt est illud qđ reqrit̃ ad esse alterius: ꝛ alterũ non reqrit̃ ad esse eius sicut vnum est p̃us duobus. Et dicit̃ ꝯsequẽtia existendi in qua ad esse vnius sequit̃ esse alterius: vt homo est: ergo animal est. Et dicit̃ conuerti debite talis cõsequentia qñ sicut ad esse p̃mi sequit̃ existentia secũdi: ita ad existentiam secũdi sequit̃ existentia p̃mi: vt hic. hõ est: ergo risibile est ꝛ ecõtra: risibile est: ergo homo est. Et

valet ille modus gñaliter ad cognoscendũ ordinẽ supioris ad inferi⁹: qr oẽ supius est hoc mõ prius suis iferiorib⁹.

Secundo sciendũ q tertius modus ⁊ quartus sic inter se differũt: qr prius tertio mõ dr qd est prius alio ordine cõpositõis vel doctrine sicut illud qd est simplicius alio: sicut pncipia sunt priora ↄclusiõibus: ⁊ littere syllabis: ⁊ syllabe dictionibus. Et dicit̃ tale prius prius ordine capiẽdo ordinẽ specialr̃ p ordine cõpositiõis vel doctrine: vbi pcedit̃ a simplicib⁹ ad cõposita ⁊ nõ capiendo ordinẽ gñaliter p quocũq; ordine rei vel rationis: ⁊ per hũc modũ cognoscimus ordinẽ generis ⁊ drñtiaꝝ ad spẽm que ex ipsis componit̃. Sꝫ prius quarto mõ qd est prius honore dr illud qd est pfectius ⁊ honorabilius alio: qd dicit̃ prius sm pfectionẽ vt homo virtuosus dicit̃ prior homine nõ virtuoso: ⁊ hoc modo omne inferius cũ sit pfectius suo superiori: ⁊ sic ille modus valet ad cognoscendum ordinem specierũ ad sua superiora.

Tertio sciendũ q prius quinto modo qd est prius causalitate dicit̃ qd convertit̃ sm existendi consequẽtiaꝫ: ⁊ tamẽ vnũ est causa alterius: vt homo ⁊ risibile cõuertunt̃ sm existẽdi ↄsñtiam ⁊ tamẽ homo est causa risibilis: ⁊ etiam veritas orationis ⁊ res significata p eaꝫ que est compositio pdicati cũ subiecto ↄuertunt̃ sm esse. ⁊ tamen res significata p orationẽ est causa veritatis orõnis. Ab eo enĩ q res est vel nõ est oratio dr vera vel falsa. quod intelligendũ est nõ de re subiecti vel pdicati: sed de re formalr̃ significata p oratiõeꝫ vt ẽ inherẽtia vel cõpositio pdicati cũ subiecto. Et valet ille modus ad cognoscendũ ordinẽ drie ad spẽm: ⁊ spẽi ad sua accñtia ppria. ⁊ differt ab omnibus modis pcedẽtibus: qr in isto ↄuertit̃ existẽdi cõsequẽtia: qd nõ fit in alijs precedẽtibus.

Quarto sciendũ q illoꝝ modoꝝ prioris sic habetur sufficiẽtia: qr omne prius vel sumit̃ sm ordinẽ disciplinę ⁊ cognitionis: ⁊ sic est tertius modus: vel sm ordinẽ rei: ⁊ hoc duplr̃. vl' sumitur ex parte rei vel ex parte cõsequentiũ ipsiꝫ esse vt sunt pfectio ⁊ causalitas. Si primũ hoc est dupliciter: vel sumit̃ ex pte esse rei simpliciter ⁊ absolute: ⁊ sic est secũdus modus: vel sm durationẽ esse illius: ⁊ sic est primus modus. Si ex parte cõsequentiũ hoc est dupliciter: vel sumit̃ sm modũ pfectionis: ⁊ sic est quartus modus: vel causalitatis: ⁊ sic est quintus modus. Et sic patet de modis prioris.

Sed cõtra pdicta arguit̃ primo sic. in tpe nõ est prius nec posterius: qr de tpe nõ hẽmus nisi nũc in quo nõ est prius neq; posterius cũ sit indiuisibile. ergo nihil dr prius tpe. ¶ Secũdo sic. omne superius est secũdo modo prius suo inferiori: ⁊ tamẽ inter superius ⁊ inferius cõuertit̃ ↄñtia subsistendi: qr sicut sequit̃ inferius est. ergo superius est: ⁊ ecõtra si supius est: inferi⁹ est. ergo male diffinit̃ prius natura qd nõ ↄuertit̃ sm existẽdi ↄñtiam. ¶ Tertio sic. omne prius est prius sm ordinem. g prius ordine nõ est modus distictus ab alijs. ¶ Quarto sic. spẽs est pfectior ⁊ honorabilior genere: ⁊ tñ nõ est prior illo: cũ pncipiatũ nõ pcedat pncipiũ. ergo male dr q honorabilius ⁊ melius dr prius quarto modo. ¶ Quinto sic. eoꝝ q̃ sunt simul vnũ nõ est prius alio: sed ea q̃ ↄuertũtur sm eẽ simul sunt. g vnũ nõ est prius vt in qnto mõ dicit̃.

Ad argumenta. ¶ Ad primũ dicit̃. q lꝫ de tẽpore nõ sit nisi nũc in actu ⁊ in facto esse: tñ sm successionẽ ⁊ sꝫ potẽtiã sunt plures ptes tpis. vt pteritũ ⁊ futuꝝ q̃ sunt in fieri ex fluxu ipsi⁹ nũc. ¶ Ad secundũ dr. q lꝫ inferius ⁊ supius si ↄsiderentur quãtũ ad intentiones supioris ⁊ inferioris sic conuertant̃ sm existẽdi ↄñtiam: eo q hoc mõ sunt relatiua non tñ ↄuertunt̃ si cõsiderant̃ quãtũ ad naturas eoꝝ: sꝫ superius pcedit inferi⁹. ¶ Ad tertiũ dr. q lꝫ omne prius sm ordinem generaliter acceptũ sit prius: non tñ ordine doctrĩe vel compositionis: de quo ordine solũ est hic ppositum. ¶ Ad quartũ dr. q lꝫ spẽs via gñationis nõ sit prior genere: tñ ordine pfectõis illa prior est. ¶ Ad qntũ dr. q lꝫ ea q̃ cõuertũtur sm existendi ↄñtiam sunt simul tpe: non tamen sunt simul natura: qr cũ vnũ est causa alteri⁹ est prius natura alio: cũ oĩs causa natura pcedat suũ effectum.

¶ **Simul** aũt dr tribus modis. Primo. n. modo dicunt̃ simul: quoꝝ generatio est in eodeꝫ tpe: ⁊ neutrũ illoꝝ nõ est prius neq; posteri⁹: ex hoc dicitur simul tpe: vt duo gemelli nati in eodẽ tpe. Similiter subiectũ ⁊ sua ppria passio. Secũdo mõ dicunt̃ simul quecũq; ↄuertũtur ⁊ neutrũ est causa alterius vt sit: sicut quelibet relatiua vt duplũ ⁊ dimidiũ: pater ⁊ fili⁹: ⁊ sic de alijs. Tertio modo dicunt̃ simul quecũq; equaliter condiuidũt genus: vt hõ equus ⁊ leo: ⁊ sic de alijs q̃ eque condiuidũt hoc genus aial. ⁊ etiã differẽtie diuidẽtes aliquod genus dicunt̃ siml': vt rõnale ⁊ irrõnale. ⁊ sic de alijs. Isti autẽ duo vltimi modi dicunt̃ simul natura. Primus autẽ modus dicit̃ simul tpe.

¶ Postq̃ auctor determinauit de postpdicamẽto prioris ⁊ posterioris qd valet ad cognoscẽdũ ordinẽ supioris ⁊ iferioris inter se. hic ↄsequẽter determinat de postpdicamẽto simul: qd valet ad cognoscẽdũ ↄueniẽtiã pluriũ inferioꝝ in suo superiori: assignãs tres modos eius qui in his versib⁹ ↄtinent̃ Tẽpore dico simul quoꝝ generatio nũc est. Sũtq; simul spẽs genus vnũ ↄdiuidẽtes. Que cõuertunt̃ dicimus esse simul. Et hoꝝ modorũ sic habet̃ sufficientia. qr quecũq; sunt simul: sunt simul natura vel tpe. Si simul tpe sic est primus modus. si simul natura: hoc est duplr̃: vel talia sunt simul natura diuisionis: ⁊ sic est tertius modus. vel natura relationis: ⁊ sic est scdꝫ modus.

Primo sciẽdũ q simul duplr̃ accipit̃. Uno modo pro quacũq; ↄueniẽtia duoꝝ in vno tertio vt cõprehẽdit oĩa illa quecũq; sunt aliquo modo simul. ⁊ hoc modo ↄtinent̃ sub ipo simul in loco: ⁊ simul in spacio ⁊ simul in motu qui hic enumerant̃. Alio mõ capit̃ spãliter solũ vt se extẽdit ad modos simul qui valẽt ad cognitionẽ pdicamẽtoꝝ habendã: ⁊ hoc modo hic cõsiderat̃ ⁊ nõ primo modo: ⁊ qr esse simul in motu vel esse in loco nõ requirit̃ ad notitiam pdicamentoꝝ eo q ppriе conueniunt solum indiuiduis que sunt corruptibilia: ⁊ non habẽt esse in predicamẽto tanq̃ dicibilia: sꝫ vt subijcibilia tñ: ideo hic illi modi non enumerantur.

Secũdo sciendũ q simul tpe dicunt̃ aliq̃ quoꝝ gñatio est in eodẽ tpe ⁊ etiã tota duratio vt sũt illa que siml' generant̃ ⁊ corrũpunt̃: vt homo ⁊ risibile dicunt̃ simul tpe. ⁊ debet intelligi q eoꝝ generatio sit in eodem tpe tam sm esse q̃ sm eẽntiã: ita q sit in eodẽ instãti tpis: ⁊ similiter corruptio eoꝝ: ⁊ non sufficit q generatio eoꝝ sit in eodem tempore sm essentiam: quia cum sit tñ vnum tẽpus sm essentiam omniũ tpaliũ: sequeret̃ q omnia pterita ⁊ futura essent simul tempore.

Tertio sciẽdũ q simul secũdo modo dicunt̃ illa que ↄuertunt̃: ⁊ neutꝝ est causa alteri⁹: vt sunt relatiua que simul ponunt̃ inesse ⁊ nõ inesse: ⁊ iter se nõ conuertunt̃ sm supposita: sic q de seinuicẽ verificent̃: sed cõuertunt̃ sm existẽdi ↄñtiã: qr sicut ad eẽ vnius sequit̃ eẽ alterius ita ecõuerso: ⁊ neutrũ est cã alterius eo q vnum nõ pcedit nãliter aliud: nec põt hẽre esse nisi ponat̃ suum

Sed cōtra pdicta arguit̄ pmo sic. idē nō est pdicamētū ꝛ postpredicamētū. qꝛ oꝫ idē eē in diuersis pdicamētis: ꝛ poni in vno tm̄: sed hr̄e ē vnū pdicamētū. ergo male ponit̄ vnū postpdicamētuꝫ. ¶ Scdo sic. oē qd̄ diuidit̄ est aliqd̄ totū. sed hr̄e nō est aliqd̄ totum cum nō sit vnū. ergo male diuidit̄ per septē modos. ¶ Tertio sic. oē habere mediat īter rem habētē ꝛ rem habitā: sꝫ īter quātitatē ꝛ subam nihil mediat: cū q̄titas imediate insit sube: ergo nihil dr̄ habere quātitatem. ¶ Quarto sic. in omni mō habere hn̄s est pncipiuꝫ habiti: sꝫ possessoꝛ nō ē pncipium rei possesse: neqꝫ vir respectu vxoris. ergo male ponunt̄ sextus ꝛ septim⁹ modus hr̄e. ¶ Quinto sic. suba dr̄ habere relatōnē actionē ꝛ passionē: ꝛ sil'r gen⁹ dr̄ hr̄e speciem: ꝛ q̄litas habere ꝯtrium: ꝛ tn̄ illi modi hic nō enumerantur. ergo modi habere nō sufficiēter enumerantur hic.

Ad argumenta. Ad pmū dr̄ qꝫ lꝫ idē vniuoce ꝛ eodē modo captū nō sit pdicamētū ꝛ postpredicamētū: tn̄ idem fm̄ vocē equoce acceptū pōt esse pdicamētū ꝛ postpredicamētuꝫ: ꝛ sic est de habere: vt dcm̄ est. ¶ Ad scdm̄ dr̄. qꝫ licet habere non sit aliqd̄ totū fm̄ rem: est tn̄ vnū totū fm̄ vocē. idea bene diuiditur diuisiōe vocis in suas significationes. ¶ Ad tertium dr̄ qꝫ lꝫ habere quātitatē nō mediet realiter īter q̄titatē ꝛ subam tāqꝫ accn̄s real'r distinctū a quātitate. qꝛ idem est real'r cū quātitate: tamē mediat fm̄ rōneꝫ ꝛ modum. qꝛ dicit īherentiā quātitatis ad subam. ¶ Ad quartum dr̄. qꝫ lꝫ possessoꝛ iquantū relatiue dr̄ ad rem possessam. ꝛ etiā vir respectu vxoris nō sit pncipiū: tn̄ fm̄ id qd̄ est, ē aliquo mō pncipiū in genere cause finalis. possessio eni est ppter possessorē: ꝛ vxor ppter virū. ¶ Ad qntuꝫ dr̄. qꝫ licet reperiātur plures modi habere q̄ꝫ illi septeꝫ: tn̄ aly ab alys sunt minus pncipales ꝛ mīn⁹ vsitati: ꝛ sic sufficienter pōt cognosci p illos modos. idea sufficiēter enumerantur pncipaliores modi ipsi⁹ habere. Hec de tertio tractatu magistri Petri hispani dicta sufficiant.

¶ De sillogismo simpl'r tractatus quartus icipit.

PRopositio est oratio affirmatiua vel negatiua alicui⁹ de aliquo: vl alicuius ab aliquo. Termin⁹ est in quem resoluit̄ propositio: vt in subiectum ꝛ predicatum.

¶ Iste est tractatus q̄rtus summulaꝝ magistri Petri hispani in quo postq̄ꝫ determinauit de partib⁹ remotis sillogismi. s. de pdicabilib⁹ ꝛ pdicamētis: ꝛ de partib⁹ ppinqs eius. s. de enūciatione siue ppositione: cōsequēter determinat de ipso sillogismo siue de totali argumentatione: ꝛ qꝛ vnūquodqꝫ prius hꝫ cōsiderari fm̄ se: q̄ꝫ p cōparationeꝫ ad aliud. Iā priusq̄ꝫ determinet ipse de sillogismo contracto ad mām pbabilē ꝛ sophisticā: qd̄ fit in tractatu de locis ꝛ fallacys: ipse in presenti tractatu determinat de sillogismo simpl'r ꝛ fm̄ suā formā cōsiderato sine ꝯtione ad mām: ex quo pꝫ qꝫ sillogismus simpl'r est subm in isto tractatu. ꝛ qꝛ res hꝫ cognosci per sua pncipia. idea anteq̄ꝫ diffiniat sillogismū: prius determiat de aliqbus pncipys sillogismi. ꝛ pmo de materialibus q̄ꝫ de principys regulatiuis eius. s. de propositione ꝛ termino.

Primo sciendū qꝫ ppositio diffinit̄ sic. Propositio est oratio affirmatiua vel negatiua alicui⁹ de aliquo: vel alicui⁹ ab aliquo. vbi ponit̄ oratio loco generis diffiniti. Deinde ponit̄ affirmatiua vel negatiua ad explicandū vnā drīam cōuertibilē cū ppositione: ꝛ licet affirmatiuū vel negatiuū sint mēbra diuidentia respectu ppositiōis: nō tn̄ ponunt̄ in hac diffōne: iquātū sunt diuidētia diffinitū: sꝫ iquantū sunt nobis notiora ipso diffinito: ꝛ explicāt drīam ppōnis fm̄ eē qd̄ hꝫ in suis spēb⁹. Et dr̄ alicui⁹ de aliquo. i. pdicati de subo. ꝛ magis diffinit̄ per affirmatiuū ꝛ negatiuū q̄ se tenet ex pte forme ppositōis q̄ꝫ per vl'e ꝛ pticulare q̄ se tenent ex pte māe: eo qꝫ forma magis notificat eē rei: ꝛ diffinitio idicat esse rei.

Secundo sciendū qꝫ ppositio pōt dupl'r considerari. Uno mō iquantū est signū conceptus mētis: vel nūcius nostri itellectus ad exprimēdū ꝯceptū cōplexū: ꝛ hoc mō hꝫ rōnem enūciatiōis: ꝛ hoc mō sibi cōuenit significare verū vel falsum respectu sui significati. ꝛ qꝛ in pmo tractatu cōsiderat̄ sub ratiōe enūciatiōis: iō ibi diffinit̄ per verū ꝛ falsum. Alio mō ꝯsiderat̄ vt est pꝫ ppinq̄ sillogismi: ꝛ hoc mō cōsiderat̄ in psenti loco: ꝛ qꝛ p affirmationē ꝛ negationē que se tenēt ex pte forme enūciatiōis maxime hꝫ variare sillogismū. iō ꝯueniēter notificat̄ p affirmatiuū ꝛ negatiuū. Et sic pꝫ quō diuersimode ꝯsiderat̄ ꝛ diffinit̄ ppositio hic: ꝛ in pmo tractatu.

Tertio sciendū qꝫ termin⁹ dicit̄ in quē resoluit̄ ppositio vt in subiectū ꝛ pdicatū. Cuius rō est qꝛ terminus est pncipiū materiale cōponens ppositionem. dicit̄ eni termin⁹ a terminādo qꝛ māliter terminat ppositionē: sꝫ vnūquodqꝫ resoluit̄ in ea ex qbus ꝯponit̄. ergo ppō resoluit̄ per terminos tanq̄ꝫ in suas partes: iō terminus bn̄ dicit̄ in quē resoluit̄ ppō. ꝛ itelligit̄ de resolutiōe q̄ fit in voces significatiuas. ꝛ nō de quacūqꝫ resolōne: qꝛ logicus solū ꝯsiderat voces significatiuas. ꝛ nō habet ꝯsiderare lr̄as ꝛ syllabas: que a grāmatico ꝯsiderant̄.

Quarto sciēdū qꝫ lꝫ terminus sit pncipiū ꝛ ps ppositiōis: tn̄ cōueniēter diffinit̄ post ppōnē duplici de causa. Prima causa est: qꝛ in diffinitione termini ponit̄ ppositio: idea an̄ diffinitionē termini oportet notificare ppōnē ne per ignota pcederet̄. Scda causa est: qꝛ lꝫ via cōpositionis pars pcedat totū ꝛ terminus ppōneꝫ: tn̄ via resolutionis totuꝫ est prius partibus suis. ꝛ qꝛ hic cōsiderant̄ terminus ꝛ ppositio fm̄ viā resolutionis: qꝛ diffinit̄ terminus inquātū ptinet ad resolutionē ppōnis: ideo ꝯueniēter sequit̄ ppositioneꝫ: ꝛ qꝛ aūt sillogismus resoluat̄ per ppositionē: qꝛ tn̄ ipa nō diffinit̄ hic per sillogismum: nec inquātū est terminus resolutiōis sillogismi: ideo non oportuit pmo diffinire sillogismū q̄ꝫ ppositionē ꝛ sic patet diffinitio ppositionis ꝛ termini ꝛ ordo earum.

Contra predicta arguit̄ pmo sic: cōclusio est oro affirmatiua alicui⁹ de aliquo: ꝛ tamen non est ppositio: qꝛ non ponit̄ pro aliquo. dicit̄ enim ppositia quasi pro alio positio. s. pro conclusione inferenda: ergo ista diffinitia cōuenit alys a diffinito. ¶ Secūdo sic: nullum supius debet diffiniri per sua iferioꝛa: sed affirmatiuū ꝛ negatiuū sunt iferioꝛa ppōnis: ergo male ponunt̄ in diffōne ei⁹. ¶ Tertio sic: hec est ppositio: nō homo currit. ꝛ tamē non est affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo: qꝛ non homo nō est aliqd: ergo cōtra diffinitionē ppōnis. ¶ Quarto sic: ppositio resoluit̄ per elemēta ꝛ litteras ꝛ tamen littere ꝛ elemēta nō sunt termini: ergo ista diffinitia non conuenit soli termino. ¶ Quinto sic: ppositio resoluit̄ per capulam verbalem ꝛ tn̄ copula verbalis nō est terminus: qꝛ tūc in sillogismo essent plures termini q̄ꝫ tres: qd̄ nō potest: qꝛ ppositio cōponit̄ ex copula verbali: ergo resoluit̄ per ipsam.

Ad argumenta. Ad pmuꝫ dr̄. qꝫ licet cōclusio nō ponat̄ pro aliquo in actu: tamē ponit̄ aptitudine qd̄ sufficit: ad hoc qd̄ dicat̄ ppositio. ¶ Ad scdm̄ dr̄. qꝫ licet supius nō debeat diffiniri per sua iferioꝛa ea ratione qua sunt iferioꝛa eius: tamē bene potest per ea diffiniri iquantū sunt ipso diffinito notioꝛa: ꝛ ponunt̄ ad circūloquendū differētiam cōuertibileꝫ sui superioris: ꝛ sic ponunt̄ affirmatiuū ꝛ negatiuū in ista diffinitione. ¶ Ad tertiū dr̄. qꝫ si capiatur nō homo: vt ifini

correlatiuũ: Et illa que sic dicũtur simul habẽt oppositio
nem ad duos modos prioris. s. ad scõm ⁊ quartum. io hic po-
nitur que cõuertuntur ad differentiam scõi modi prioris: ⁊ neu-
trum est causa alterius ad differentiam quarti: ⁊ primus modus si-
mul opponitur primo modo prioris.

Quarto sciendũ q̃ simul tertio mõ dr̃ que ex cõtrario cõdiuidunt aliqd genꝰ: vt sunt due drĩe vel due spẽs eiusdẽ generis: ⁊ ille spẽs vel drĩe pñt dupl'r cõsi derari. Uno mõ cõparando illa inter se: ⁊ sic vna semp est prior alia via pfectionis: cum vna semp sit pfectior altera. Alio mõ cõsiderãtur inquantũ cõueniunt in suo genere in quo essentialr̃ cõtinentur: ⁊ sunt equalis pfectionis: ⁊ sic sunt simul pfectione: nec vna est pfectior alia: vel prior vel posterior. io iste modus simul põt dici pfectione: ⁊ oppo- nitur qrto mõ prioris quo aliqd dr̃ prius honore vel pfectio ne. Et p hoc satis pz declaratio diuisiõis sil' ⁊ modorũ eiꝰ.

Sed cõtra pdicta arguit' primo sic. simul ⁊ prius op ponũtur. q̃r simul dicit negationẽ prio ris ⁊ posterioris relinquẽs aptitudinẽ ad illa. g̃ tot modis dr̃ siml': quot modis dr̃ prius. g̃ sicut sunt q̃nq̃ modi prioris ita debẽt eẽ q̃nq̃ modi simul. ¶ Scdo sic. illa q̃ conuer- tuntur: ⁊ neutrũ est causa alteriꝰ sunt sil' tpe cũ generatio ⁊ corruptio eorũ sit in eodẽ instãti tpis. g̃ scdus modus sil' ⁊ primus coincidũt. g̃ illi tres modi nõ bene distinguuntur. ¶ Tertio sic. puer ⁊ senex nũc viuẽtes sunt simul tpe: cũ sint in eodẽ nunc: ⁊ tñ eorũ generatio nõ fuit in eodẽ tpe g̃ male diffinit' primus modus sil'. ¶ Quarto sic. cã est ad cuius esse sequit' aliud: sed ad eẽ vniꝰ relatiui sequitur eẽ al teriꝰ. ergo vnũ est causa alteriꝰ. g̃ 2 scõm modũ. ¶ Qui to sic. q̃cũq̃ sunt sil' in aliquo sil' 2ueniũt: sz illa q̃ diuidũt 2trio vnũ genꝰ nũq̃ sunt sil' in eodẽ neq̃ 2ueniũt in aliq̃ vno. q̃r opponunt' inter se. g̃ male assignat' tertiꝰ modus sil'.

Ad argumenta. Ad primũ dr̃. q̃ licz simul priua tiue opponat' priori ⁊ posterio ri. ⁊ iõ fm rem pñt poni tot modi simul quot ponunt' prio ris ⁊ posterioris: tñ fm vsum accipiẽdo sil': vt valet ad co- gnitionẽ pdicamẽtorũ hic solũ assignant' tres modi simul. ¶ Ad scõm dr̃. q̃ lz ea que cõuertuntur fm existẽdi con- sequentiã sint simul tpe: tñ alia rõne dicuntur sil' tpe ⁊ sil' natura. q̃r inquantũ simul pducũtur in eodẽ instãti dicunt' simul tpe: ⁊ inquãtũ itelligũtur simul eẽ sub aliqua nã di cuntur simul nã. ideo illi modi nõ coincidunt. ¶ Ad ter- tium dr̃. q̃ lz puer ⁊ senex nũc viuẽtes sint sil' tpe fm ali- quã partẽ sue durationis: nõ tñ fm totã durationẽ eorũ: sed vnꝰ est prior alio tẽpore. ¶ Ad qrtũ dr̃. q̃ lz ad esse vniꝰ relatiui sequat' illatiue eẽ alteriꝰ: nõ tñ seq̃t' causalr ⁊ fm nãm: quo tñ mõ effectꝰ seq̃t' ad suã cãm. ¶ Ad q̃ntũ dr̃. q̃ lz ea que opponunt' nõ pñt eẽ sil' in eodẽ numero: tñ bene pñt eẽ in eodẽ genere: ⁊ hoc mõ sunt sil' illa q̃ cõdiuidunt aliqd genꝰ. q̃r simul sunt in nã cõi iportata p genus.

¶ Motus spẽs sex sunt: generatio: corruptio: augmẽtatio: diminutio: alteratio: fm locũ mu tatio. Generatio est pgressio a nõ esse ad esse. Corruptio est pgressio ab esse in nõ esse. Aug mentũ est perxistẽtis q̃ntitatis maioramẽtũ. Di minutio est perxistẽtis q̃ntitatis minoramẽtuz. Alteratio est mutatio de cõtraria q̃litate in cõ trariã qualitatẽ vel in mediã: vt cũ aliq̃s muta tur ab albedine in nigredinẽ: vel in medios co- lores. Motus fm locũ est mutatio de vno lo- co in alterũ. Motus autem fm locum sex sunt species siue differẽtie. s. sursum: deorsuz: ante: retro: dextrorsum: ⁊ sinistrorsum. Ad omnes enim has partes fit motus ⁊ cetera.

¶ Postq̃ auctor determinauit de modis oppositiõis prio ris ⁊ simul: que valẽt ad cognoscendũ dicibilia incõplexa q̃ntum ad suũ esse. hic 2ñter determinat de motu q̃ valet ad cognoscendũ illa q̃ntum ad suũ fieri. Illorũ enim dici- bilium aliqua causant' ex aliis per motuz rõnis: sicut plu res spẽs ab eodẽ genere. Alia vero per motũ realẽ: sicut acci dentia causant' a suba per motũ. Et primo enumerãtur sex spẽs motus: que in his versibus cõtinentur. Auget: dimi- nuit: corrũpit: ⁊ generat. Alterat ⁊ mutat sic p multa lo- ca vagat'. Istis sex modis dr̃ eẽ motus. Et illarũ specierũ sufficiẽtia sic haberi potest. Quia ois motus fit inter duos terminos: vel ergo illorũ terminorũ vnus est affirmatiuꝰ ⁊ alius negatiuus: vel sunt ambo affirmatiui. Si primum: tũc h' est dupl'r: q̃r vel terminꝰ ad quẽ est affirmatiuꝰ: ⁊ sic est generatio: vel terminꝰ a quo: ⁊ sic est corruptio. Si am bo termini sunt affirmatiui, hoc est dupl'r. vel talis motꝰ fit ad formã respectiuam: ⁊ sic est loci mutatio que fit ad vbi. Uel ad formã absolutam: ⁊ hoc est dupl'r. vel ad qua litatem: ⁊ sic est alteratio. Uel ad quantitatẽ: ⁊ hoc est du pliciter vel ad quãtitatem pfectam: ⁊ sic est augmẽtatio. vel ad qualitatẽ iperfectã: ⁊ sic est diminutio.

Primo sciendũ q̃ generatio est pgressio de nõ esse ad esse: vt cũ sit mutatio de nõ esse aque ad eẽ eiꝰ p mutationẽ subiecti. Et capit' ibi pgressio nõ spãli ter. s. pro motu pgressiuo aialis: sed general'r pro q̃cunq̃ mutatiõe in qua acq̃rit' forma post formã in aliquo subie cto. Et ponit' ibi pgressio loco gñis: ⁊ de nõ eẽ ad eẽ ad ex- plicandũ terminũ a quo aut terminũ ad quẽ gñatiõis. ⁊ ca pit' ibi nõ esse put negat gñaliter omne esse: sed solũ put negat esse in actu ⁊ relinquit esse in potẽtia: q̃r generatio fit de non esse in actu: esse tamẽ in potẽtia ad esse in actu. Et per oppositum corruptio est progressio de esse ad non esse: vbi ponit' pgressio loco generis: ⁊ de esse ad non esse ad differentiam aliarum specierum motus.

Secũdo sciẽdũ q̃ augmẽtatio dicit' perxistẽtis quan titatis addiamẽtũ. ⁊ rõ est. q̃r augmẽtatio est motꝰ de minori q̃ntitate ad maiorẽ. sz q̃ntitas non põt fieri maior nisi per additionẽ alicuiꝰ ptis q̃ntitatis. Et per oppositũ diminutio est perxistẽtis q̃ntitatis minoramẽtũ. Et ratio est. quia ille motꝰ est de maiori quãtitate in mi- norẽ: ⁊ maior q̃ntitas nõ põt fieri minor nisi per remotio- nem alicuius ptis eiꝰ: ideo fit ibi minoramẽtũ perxistẽtis quãtitatis eiꝰ. Unde in hoc 2ueniũt augmentatio ⁊ dimi nutio: q̃r sunt ad quãtitatẽ: ⁊ differunt in hoc: quia vna fit ad quantitatem pfectam ⁊ alia ad impfectam.

Tertio sciendũ q̃ alteratio est mutatio ab vna 2tra tio qualitate in aliã 2riã vel in mediã. ⁊ poni tur mutatio loco generis: ⁊ residuũ ponit' ad differẽtiam aliorũ motuũ: quorũ nullus fit ad qualitatẽ: ⁊ nõ req̃rit' q̃ qualitates inter quas est alteratio sint contrarie fm eẽn- tiã ⁊ speciẽ: sed sufficit q̃ sint cõtrarie fm pfectũ ⁊ impfe ctũ: ideo ibi ponit' vel in qualitatẽ mediã: q̃r alique qua- litates medie non 2trariant' extremis fm speciem: sz tñ fm esse pfectũ vel impfectũ: ⁊ in aliq̃bus est 2rietas fm speciẽ vt inter albedinem ⁊ medios colores.

Quarto sciẽduz q̃ loci mutatio est mutatio de vno loco ad aliũ locũ: ⁊ talis motus extrinsece terminat' ad locũ. intrinsece vero terminat' ad vbi q̃d cau sat' a loco: ideo talis motꝰ reductiue est in pdicamẽto vbi: ⁊ per hoc differt ab aliis motibꝰ. Et diuidit' in sex spẽs. s. in motũ sursum: deorsum: an': retro: dextrũ: ⁊ sinistrũ. Cu- ius ratio est: q̃r motus diuidit' fm diuisionem termini ad quẽ: sed vbi est terminus ad quẽ motus localis: qui diui- dit' p sursum ⁊ deorsum: ⁊ sic de aliis: ergo motꝰ localis cõ uenienter diuidit' per has spẽs ⁊ differẽtias. Unde sursum

tum est: sic nō dicit aliqd nec est ibi ꝓpositio. Sʒ si capiat͂ vt virtute intellectus determinet͂ τ accipiat͂ pro aliquo finito: vt puta pro asino: sic ibi aliqd de aliquo affirmat͂. qꝛ nō hō est aliqd. ¶ Ad quartū dr̄. ꝙ licet ꝓpositio resolui possit in litteras τ syllabas vel elemēta tanq̄ʒ in pncipia vocis significatiue: q̄ resolutio nō cōsideraт͂ a logico: tñ non resoluit͂ in ipsas tanq̄ʒ in voces significatiuas: de qua resolutione hic intelligit͂. ¶ Ad qntū dr̄. ꝙ resolutio hʒ proprie fieri in ptes mālēs que remanēt resolutione facta: τ qꝛ copula verbalis nō est pars mālis ꝓpōnis. iō ꝓprie nō resoluit͂ p copulā verbalē. bñ tñ si capiat͂ gnāliter resolutio pro quocūq; diuisiōe toti⁹ in sua pncipia vel mālia vl̄ formalia idifferēter: τ sic nō capit͂ hic: sʒ tm̄ ꝓ resolōne in pncipia mālia qͦ explicat͂ cū dr̄ in subm̄ τ predicatum.

¶ Dici de omni est quādo nihil est sumere sub subiecto de quo nō dicat͂ p̄dicatum: vt oīs hō currit: hic cursus dicitur de omni hoīe: τ nihil est sumere sub hoīe de quo nō dicatur cursus. Dici de nullo est quando nihil est sumere sub subiecto a quo nō remoueatur predicatum: vt nullus homo currit. hic cursus remouetur ab omni homine: τ nihil est sumere sub homine a quo non remoueatur cursus.

¶ Postq̄ʒ auctor determinauit de pncipiis mālibus sillogismi. s. de ꝓpōne τ termino. hic ꝯñter determinat de pncipiis regulatiuis eius: p que pncipia mālia sillogismi regulant͂. s. dici de omni τ dici de nullo. Et qꝛ dici de nullo īportat negatiōnē τ dici de omni affirmationē. iō p̄ius determinat de dici de omni ip̄m p̄mo sic diffiniens. Dici de omni est qñ nihil est sumere sub subo de quo nō dicat͂ p̄dicatū. Cuius rō est: qꝛ in aliq̄ ꝓpōne est dici de omni qñ p̄dicatū affirmat͂ de subo distributo p oībus suis suppositis vt hic. oīs homo est albus. Sed qñ predicatū vl̄r affirmatur de subo nihil sumit͂ sub subiecto de quo non enunciatur actualr̄: τ affirmetur p̄dicatū cum dicatur de quolibet subiecto eius τ affirmetur. ideo per p̄dictam diffinitionem dici de omni cōuenienter explicatur.

Primo sciendū ꝙ dici de omni est cōditio p̄dicati in ordine ad subm̄. qꝛ dici seu p̄dicari est cōditio p̄dicati τ nō subiecti: τ licet esse in toto sine distributum sit conditio subiecti qͦ distribuit͂: tñ dici de omni siue p̄dicari de distributo est cōditio p̄dicati: τ p hoc differunt dici de omni τ esse in toto: eo ꝙ dici de omni īportat habitudinē p̄dicati ad subiectū: τ est cōditio: sed eē in toto est cōditio subiecti in ordine ad p̄dicatū. qꝛ subm̄ est in p̄dicato: sicut pars subiectiua est in suo toto vl̄i. Et similr̄ etiā dici de nullo in ꝓpositiōe vniuersali negatiua est cōditio p̄dicati in ordine ad subiectum.

Secundo sciendū ꝙ duplex est dici de omni. s. porismaticū τ posteriorismaticū. Posteriorismaticū est quādo p̄dicatū s̄m rem dr̄ de subiecto: τ sibi ꝯuenit p quolibʒ suo supposito: τ pro qualibʒ dr̄ia tp̄is: vt hic. hō ē aīal. τ iō ad tale dici de omni regritur duplex vl̄itas. s. suppositoꝝ τ tempoꝝ. Sed dici de omni porismaticū est qñ in aliqua ꝓpositiōe p̄dicatū s̄m modū enūciādi affirmatur de subo pro quolibet suo supposito: vt hic. oīs homo est albus. τ nō regritur ad ip̄m vniuersalitas suppositorū vel tēpoꝝ s̄m rem: sʒ sufficit ꝙ in mō enūciādi sit vl̄itas suppositoꝝ de qbus p̄dicatuʒ affirmatur. τ de isto dici de oī est solū hic ad ꝓpositū τ nō de p̄mo. qꝛ ip̄m est regulatiuum sillogismoꝝ affirmatiuorum: τ aliud non.

Tertio sciendū ꝙ dici de nullo est qñ nihil est sumere sub subo a quo nō remoueat͂ p̄dicatum vt nullus hō currit. ratio est. qꝛ in aliqua ꝓpositione est dici de nullo qñ p̄dicatū negat͂ de subo distributo p signū vl̄e pro oībus suis suppositis: τ qñ nulli supposito iest. Sʒ quando negat͂ taliter de subo nihil est sumere sub subo a quo nō remoueatur p̄dicatum s̄m modū enūciandi. ideo bene diffinitur dici de nullo quando nihil est sumere sub subiecto a quo nō remoueatur p̄dicatum.

Quarto sciēdū ꝙ dici de omni τ dici de nullo sunt hoc mō pncipia regulatiua sillogismoꝝ. qꝛ per dici de omni itelligit͂ ista maxima. qcqd dicit͂ de subiecto distributo. dr̄ etiaʒ de quolibet supposito eius sumpto sub ipso per quā possunt ꝓbari oēs sillogismi affirmatiui: vt facto sillogismo omne aīal currit: omnis homo est animal. ergo omnis homo currit. ibi currit in maiori dicitur de animali distributo. ergo affirmat͂ de quolibet supposito aīalis: sed homo in minori sumit͂ sub animali. ergo currit de hoīe predicabitur. τ similr̄ per dici de nullo itelligitur ista maxima: quicqd negatur de subiecto distributo: negatur de quolibʒ supposito eius: τ per illaʒ ꝓbantur similr̄ sillogismi negatiui sicut affirmatiui per aliaʒ. Unde oēs sillogismi perfecti qui sunt directe cōcludentes in p̄ma figura directe regulant͂ p dici de omni τ dici de nullo: sed alii sillogismi imperfecti regulant͂ idirecte: τ ex cōsequenti inquantum reducunt͂ ad sillogismos pfectos.

Contra predicta arguit͂ p̄mo sic: in ista ꝓpositione. homo est aīal. nihil est sumere sub subiecto de quo nō dicat͂ p̄dicatū: τ tñ ibi nō est dici de oī: ergo ꝯtra diffinitionē eius. ¶ Scd̄o sic: in ista propositione: oīs homo currit: aliqd est sumere sub subiecto de quo nō dr̄ p̄dicatū: qꝛ ibi currit non p̄dicat͂ de antichristo vel de adam: ergo male dr̄ ꝙ dici de omni est qñ nihil est sumere sub subiecto de quo non dicat͂ p̄dicatū. ¶ Tertio sic: i isto: oīs equus currit: est dici de omni. τ tñ est aliqd sumere sub subiecto de quo non dicit͂ p̄dicatum: qꝛ pōt sumi pes vel caput equi de quo tñ non dr̄ cursus: ergo cōtra diffinitionem. ¶ Quarto sic in ista. sortes non currit: nihil est sumere sub subiecto a quo non remoueat͂ p̄dicatū: τ tamē non est dici de nullo: ergo diffinitio eius ꝯuenit aliis a diffinito. ¶ Quito sic: nulla regula ingredit͂ regulatū: vel est de cōpositione ei⁹: sed dici de oī τ dici de nullo ingrediunt͂ cōpositionē sillogismi: qꝛ ī omni ꝓpōne vniuersali affirmatiua est dici de omni: τ in vl̄i negatiua est dici de nullo: ergo ipsa non sunt principia regulatiua sillogismorum.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄. ꝙ licet in ista. hō est aīal. nihil sit sumere sub subiecto de quo nō dicat͂ p̄dicatū s̄m rem τ in aptitudie: nō tñ dr̄ s̄m modū enūciādi: τ in actu de quolibet supposito subiecti: ideo ibi nō est dici de omni porismaticū. ¶ Ad scd̄m dr̄. ꝙ in ista. oīs homo currit: homo soluʒ distribuit͂ pro hoīb⁹ ptīb⁹ ad q̄s restringit͂ rōne illius vbi p̄ntis tp̄is currit: τ de illis nō est aliqd accipe de quo nō dicat͂ p̄dicatum. Unde adam τ antichristus non ꝯtinent͂ sub hoīe ibi distributo. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ lʒ pes equi possit sumi sub equo tanq̄ʒ pars itegralis eius: non tñ tanq̄ʒ pars subiectiua eius τ tanq̄ʒ suppositū eius. de qua sumptione solū est hic ad ꝓpositū. ¶ Ad quartū dr̄. ꝙ ad dici de nullo p̄supponitur ꝙ possit aliqd sumi sub subiecto. τ ꝙ de quolibet sumpto sub eo remoueat͂ p̄dicatū. modo sub sorte simpliciter nihil est subsumere: eo ꝙ non habet supposita: ideo in illa ꝓpositione: sortes nō currit. non est dici de nullo. ¶ Ad qntū dicit͂. ꝙ licet dici de omni τ dici de nullo per accidens ingrediant͂ compositionem sillogismi tanq̄ʒ dispositiones materie ei⁹: non tamē igrediunt͂ per se tanq̄ʒ ptes materiales componētes sillogismū. Et non est incōueniēs ꝙ regula aliciuus virtualiter vl̄ per accidēs ingrediatur compositionem ipsius.

Sillogismus est oratio in qua quibusdam positis et concessis necesse est aliud euenire per ea que posita sunt et concessa: vt omne animal est substantia: omnis homo est animal. ergo omnis homo est substantia. doctorum est oratio quedam in qua quibusdam positis. s. duabus premissis necesse est aliud accidere. s. conclusionem.

¶ Postq̄ auctor determinauit de principijs sillogismi materialibus et effectiuis. s. de principijs regulatiuis. hic consequenter determinat de ipso sillogismo ipsum primo sic diffiniens. Sillogismus est oratio in qua quibusdam positis et concessis necesse est aliud euenire per ea que posita sunt et concessa. In qua diffinitione ponitur oratio loco generis. Deinde ponitur in quibusdam ad differentiam entimematis: in quo licet sint due premisse virtualiter et secundum intellectum: tamen est vna formaliter: et in sillogismo debent esse plures formaliter. Deinde ponitur positis. i. dispositis in modo et figura ad differentiam inductionis et exempli: et aliarum combinationum inutilium vbi propositiones non disponuntur in modo. Deinde ponitur necesse est accidere. i. sequi ad differentiam paralogismorum fallacie accidentis. vbi conclusio non sequitur de necessitate. Ponitur aliud ad differentiam petitionis principij: vbi conclusio non est alia a premissis. Et ponitur per ea que posita sunt ad differentiam paralogismorum secundum non causam vt causam vbi conclusio non sequitur propter premissas positas.

Primo sciendum q̄ licet sillogismus non sit oratio simpliciter vna et cathegorica: est tamen vna ypothetica propositio. Et dicitur vna propositio propter tres causas. Primo propter vnitatem medij in quo due extremitates vniuntur et conueniunt due premisse: et illud ratione habet efficientis respectu illationis conclusionis. Secundo propter vnitatem forme. quia ordinarum premissorum minor est disponens et determinans respectu maioris. ideo habent vnitatem ille due premisse per modum actus et potentie ratione talis dispositionis. Tertio propter vnitatem finis. quia ille due ordinantur ad eandem conclusionem inferendam: et ideo quamuis non semper vniantur per coniunctionem mediam formaliter: tamen virtualiter possunt vniri propter causas prius dictas.

Secundo sciendum q̄ in argumentatione duplex reperitur necessitas. s. necessitas consequentie et consequentis. Necessitas consequentie est necessitas illationis que prouenit necessario ex necessaria habitudine antecedentis ad consequens. et per hoc q̄ consequens in antecedente includitur. ideo posito antecedente necesse est ponere consequens siue antecedens sit verum siue non. Sed necessitas consequentis est necessitas propositionis proueniens ex necessaria habitudine suorum extremorum: vt hic. homo est risibilis: vel homo est animal. Et quia dicit causalitatem antecedentis supra consequens: et in ista diffinitione non intelligitur de necessitate consequentis: sic q̄ conclusio sit necessaria: sed solum de necessitate consequentie: sic q̄ conclusio sequatur necessario.

Tertio sciendum q̄ conclusio sillogismi non est de essentia sillogismi. et ratio est. quia illud non est de essentia alterius quo remoto alterum remanet perfectum et completum in sua specie. sed conclusione remota remanet sillogismus perfectus in specie: quia remanet in determinato modo et determinata: cum ibi sit dispositio trium terminorum in figura: et dualitatem premissarum in modo. ergo conclusio non est de essentia eius. ideo in ista diffinitione conuenienter ponitur aliud: et dato q̄ conclusio non esset alia a toto sillogismo: esset tamen alia a premissis. ideo in sillogismo ex premissis positis sequitur aliud ab ipsis.

Quarto sciendum q̄ sillogismus diuiditur per perfectum et imperfectum. Sillogismus perfectus est qui habet euidentem necessitatem concludendi: sicut sunt quattuor modi directe concludentes in prima figura vbi sillogismus habet euidentem necessitatem sue illationis. Sed sillogismus imperfectus est qui non habet euidentem necessitatem sue illationis: sed ille fit euidens per hoc q̄ reducitur ad modos euidentes prime figure: sicut sunt omnes alij a quattuor primis modis prime figure. quia tamen in omnibus istis sequitur conclusio de necessitate: licet non euidenter. ideo ista diffinitio sillogismi conuenit tam sillogismo perfecto q̄ imperfecto: et per hoc patet q̄ est sufficiens.

Contra predicta

arguitur primo sic. nullus motus rationis vel discursus intellectus est oratio cum non sit vox: sed sillogismus est discursus intellectus. ergo male dicitur q̄ sillogismus est oratio. ¶ Secundo sic. ad sillogismum simpliciter non requiritur q̄ premisse concedantur. quia siue concedantur siue non: conclusio sequitur necessario. ergo male ponitur in textu positis et concessis. ¶ Tertio sic. conclusio in materia conuenit cum premissis. quia includit ambas extremitates et etiam conuenit in forma cum ipsis. s. in copula verbali. ergo non est alia a premissis. ergo male ponitur q̄ in sillogismo de necessitate sequitur aliud. ¶ Quarto sic. illud quod accidit non sequitur de necessitate cum possit adesse vel abesse. sed conclusio sequitur de necessitate in sillogismis. ergo non est necesse eam accidere per ea que posita sunt. ¶ Quinto sic. omnis sillogismus necessario infert suam conclusionem: et omnes sillogismi habent equaliter necessitatem concludendi. ergo omnes sillogismi sunt perfecti. ergo male diuiditur sillogismus per perfectum et imperfectum.

Ad argumenta.

Ad primum dicitur q̄ sillogismus non est formaliter discursus interior intellectus: sed solum vox complexa significans illum interiorem discursum qui fit in intellectu: ideo bene dicitur q̄ est oratio. Aliqui tamen capiunt pro illo discursu capiendo significatum pro signo: sed sic non capitur in proposito. ¶ Ad secundum dicitur: q̄ licet ad sillogismum simpliciter non requiratur q̄ premisse concedantur: quia ille abstrahit a materia vera vel falsa: tamen requiritur ad sillogismum dialecticum: et quia Petrus hispanus hanc diffinitionem sumpsit a Boetio diffinientem in thopicis sillogismum dialecticum ideo hic diffinit positis et concessis in ista diffinitione: quia quamuis hoc non requiratur ad sillogismum in communi tamen sibi non repugnat. ¶ Ad tertium dicitur q̄ licet conclusio secundum partem conueniat materialiter cum premissis differt tamen formaliter ab his: cum ibi sit alia habitudo predicati ad subiectum: et ex consequenti alia compositio eorundem q̄ in premissis. licet enim copula verbalis secundum se maneat eadem: tamen compositio eius variatur per variationem habitudinis extremorum. ¶ Ad quartum dicitur q̄ si capitur accidit prout contingenter euenit: sic conclusio non accidit de necessitate ex premissis: sed si capiatur accidit prout tantum valet sicut sequitur: illo modo conclusio bene accidit: et sic accipitur hic. ¶ Ad quintum dicitur q̄ licet omnes sillogismi sint perfecti quantum ad necessitatem eorum et quo ad esse: non tamen quo ad euidentiam necessitatis sue: et quo ad bene esse.

¶ Omnis autem sillogismus constat ex tribus terminis et duabus propositionibus. Quarum propositionum prima vocatur maior: secunda vo minor. Ex tribus autem terminis non possunt due propositiones fieri nisi alter illorum terminorum sumatur bis: et tunc ille terminus aut subijcietur in vna et predicabitur in alia: aut subijcietur in vtraque: aut predicabitur in vtraque: Horum autem terminorum alter vocatur medium: alter maior extremitas: alter vo minor extremitas. Medium est terminus bis sumptus ante conclusionem. Maior extremitas est terminus sumptus in maiori propositione cum medio. Minor extremitas est terminus sumptus in minori propositione cum medio.

⁊ deorsum si capiant̄ pro locis illis sunt in p̄dicamēto q̄titatis ⁊ si capiūt̄ put dicunt rem in talib⁹ locis eē sunt in p̄dicamēto vbi. Sꝫ si capiant̄ vt dicūt situatiões in illis locis sunt dr̄e positiōis ⁊ de p̄dicamēto situs: ⁊ B vltimo mō nō sunt termini mot⁹ localis sꝫ scd̄o mō. Et p̄ hoc pꝫ que ⁊ quot sunt: ⁊ q̄n̄o diffiniunt̄ spēs motus.

Sed contra p̄dicta arguit̄ p̄ sic. oīs motus est cōtinuus ⁊ diuisibilis cū in t̄pe fiat: sed generatio nō est diuisibilis: sꝫ fit in istāti. ⁊ silr̄ corruptio. ḡ generatio ⁊ corruptio nō sunt spēs motus: ⁊ sic p̄ ꝯñs ille spēs male enumerātur. ¶ Scd̄o sic. dum aq̄ generat̄ ex aere: est ibi generatio. ⁊ tñ ipsa fit ab eē aque ad esse aeris. ḡ male dr̄ q̄ generatio fit de nō eē ad eē. ¶ Tertio arguit̄ sic. in ebullitiōe lactis est augmētatio: ⁊ tñ ibi non fit additamētū p̄existēti q̄ntitati: ḡ male diffinitur augmētatio. ¶ Quarto sic. mutatio de min⁹ albo ad magis albū est alteratio: ⁊ tñ nō fit mutatio de vna q̄litate in aliā cōtrariā nec in mediā. q: albū ⁊ albus nō ꝯ̄riantur. ḡ male ponitur diffō alteratiōis. ¶ Quinto sic. celū mouet̄ motu locali: ⁊ tñ nō mutat̄ de vno loco in aliū: sed semp̄ manet in eodē loco. ḡ cōtra diffōnem loci mutationis.

Ad argumenta. Ad p̄mum dr̄ q̄ si motus capiat̄ specialr̄ pro motu successiuo qui semp̄ fit īter terminos affirmatiuos: sic oīs mot⁹ est diuisibilis: ⁊ sic generatio ⁊ corruptio nō sunt motus: sed si capiat̄ generalr̄ ut pro omni mutatiōe istātanea siue successiua: sicut in p̄posito capit̄. sic generatio ⁊ corruptio bene sunt motus. ¶ Ad scd̄m dr̄. q̄ cū aqua generatur ex aere. illa generatio fit ab eē aeris tanq̄ a termino extrinseco: sꝫ a nō eē aque tanq̄ a termino itrinseco ⁊ p̄prio: a quo magis denoiat̄ q̄ a termino extrinseco. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ lꝫ in tali augmētatione que fit p̄ ebullitionē lactis vel p̄ rarefactionē nō fit additamētum sub̄e. est tñ additamētū partiū q̄ntitatis. ¶ Ad quartū dr̄. q̄ lꝫ minus albū ⁊ magis albū nō contrariētur f̄m eēntiam cum sint eiusdē spēi. tñ cōtrariant̄ f̄m eē qualitatis perfectum ⁊ imp̄fectū: q̄d sufficit ad motū. ¶ Ad q̄ntum dr̄. q̄ lꝫ celum f̄m se totū nō moueatur ab vno loco in aliū: tñ mutatur f̄m suas partes. ⁊ iō sibi attribuit̄ motus localis.

Habere aūt dicit̄ multis modis. Primo modo dicit̄ habere aliquā qualitatem: vt disciplinā aut virtutē. Secūdo modo dicitur habere quantitatem q̄d cōtingit ei qui habeat magnitudinē: vt bicubitū tricubitū. Tertio modo dicit̄ habere ea que circa corpus sunt adiacētia: vt vestimētū vel tunicā: aut circa mēbra: vt in manu anulū. ⁊ habitus illo tertio mō sumptus ē vnū de decem p̄dicamentis: ⁊ diffinit̄ sic. Habitus est corpoꝝ ⁊ coꝝ que circa corpus sunt adiacētia: vt est armatio: calligatio: ⁊ similr̄ figurantur nomina in alijs: ⁊ f̄m adiacētia illa. hec. n. dicitur habere: illa vero haberi. Quarto aūt modo dr̄ habere membrū: vt manū aut pedē. Quinto dr̄ habere sicut cōtinens cōtentum: vt lagena habere dr̄ vinum aut modium grana tritici. Sexto mō dicitur habere possessionē: vt domū aut agrum. Septimo mō dr̄ habere vxorē: ⁊ de hoc vltimo mō dicit Aristoteles q̄ iste modus alienissim⁹ est in eo q̄d est habere: ⁊ p̄pter hoc q̄ vir habēs vxorē et habet̄ ab ea: ⁊ vinculū matrimonij indissolubiliter ligat vtrūq̄. Et dicit q̄ forte alij modi apparebūt in eo q̄ est habere: sed qui cōsueuerūt dici pene omnes ennumerati sunt.

¶ Postq̄ auctor determinauit de motu. hic ꝯ̄nr̄ determinat de q̄nto postp̄dicamēto ⁊ vltimo. s. d̄ h̄re. ⁊ rō ordinis ē: q: mot⁹ valet ad cognoscendū q̄n̄o accn̄tia a sub̄a causant̄: h̄re v̄o valet ad cognoscēdū reductiōem accn̄tiū ad sub̄aꝫ. Et q: illa accn̄tia p̄us cāu̅t̄ q̄ ad aliud reducant̄. iō ꝯuenienter determinat̄ de postp̄dicamēto h̄re post motū.

Primo sciendū q̄ h̄re dupl̄r accipit̄. Uno mō gnāliter vt se extendit ad oēs suos modos: ⁊ sic ponit̄ reductiue in diuersis p̄dicamentis: ⁊ hoc mō ponit̄ vnū postp̄dicamētū. Alio mō capit̄ specialr̄ solū p̄ tertio mō h̄re: put ē corpoꝝ: ⁊ coꝝ q̄ circa corp⁹ sunt adiacētia: ⁊ sic est vnū p̄dicamētū ab alijs distinctū: de quo p̄us determinatū est: ⁊ hoc vltimo mō non capit̄ hic: sꝫ p̄mo modo. ideo cōuenienter ponitur postpredicamentum.

Secūdo sciendū q̄ illius habere septē modi ponūtur in textu in his v̄sibus cōtenti. Affectū quātū vestitū nūc velut aurū. Mēbrū ꝯtētū possessio vir mulierē. Uñ per affectū designat̄ p̄mus modus h̄re q̄ est hēre q̄litate: q̄litas eni afficit substātiā ⁊ q̄lificat eā. Et p̄ q̄ntū designat̄ scd̄s modus. s. hēre q̄ntitatē. ⁊ p̄ vestitū designat̄ tertius modus qui est hēre ea que corpi adiacēt f̄m totū: vt tunica siue f̄m partē vt anulus aureus in digito. ⁊ per mēbrū designat̄ q̄rt⁹ modus qui est hēre mēbꝝ vt caput vel partē integrale. per ꝯtētū designat̄ q̄nt⁹ modus qui est vt ꝯtinēs habet ꝯtēn̄ vt lagena hꝫ vinū ⁊ modiū grana tritici. Et sextus modus designat̄ per possessionē. ⁊ per mulierē septimus. s. habere vxorē: ⁊ per hoc potest haberi ordo ennumerāis illoꝝ modoꝝ.

Tertio sciēdū q̄ p̄mus modus hēre. s. hēre q̄litatē reponit̄ in p̄dicamēto q̄litatis reductiue: q: tale hēre dicit inherētiā qualitatis ad substātiā ⁊ talis inherentia est eē illius q̄litatis. ⁊ silr̄ secūdus modus. s. habere quātitatē est in predicamēto quātitatis. Sed habere tertio modo est predicamētū ab alijs distinctū. ⁊ habere membrū siue partē itegralē est reductiue in p̄dicamēto substantie: q: dicit vnionē partis in toto. Talis autem vnio fit per formā substātialē. Sed habere contentū est in p̄dicamēto vbi: q: tale habere dicit esse in loco ꝯtinente. Et habere possessionē est in p̄dicamēto relatiōis: quia possessor dicit̄ correlatiue ad rem possessam tanq̄ ad correlatiuum eius. Et similiter habere vxorē est in p̄dicamēto relationis: ꝯiunx enim dicit̄ correlatiue ad ꝯiugē: ⁊ sūt relatiua equiparātie. Et per hoc habet̄ quomō hēre f̄m diuersos modos eius ponit̄ in diuersis p̄dicamentis.

Quarto sciendū q̄ istoꝝ nominū hēri sic pōt sufficientia: quia in omni modo haberi h̄ns est p̄ncipiū habitꝰ. vel ergo ē p̄ncipiū eius f̄m naturā ⁊ volūtatē simul: ⁊ sic est quartus modus. s. hēre mēbrū. mēbrū enim habet̄ f̄m naturā ⁊ f̄m voluntatē applicat̄ ad opationē. vel est p̄ncipiū eius f̄m nām tm̄ vel f̄m volūtatē tm̄. si p̄mū hoc est dupliciter vel est principium alteri⁹ rōne materie: ⁊ sic est secundus modus. vel rōne forme. ⁊ sic est primus modus. Si f̄m voluntatem tm̄ hoc est dupliciter. vel habens habet tantum: vel habet ⁊ habetur. si secūdum sic habet̄ septimus modus. Si primū hoc ē dupliciter: vel habitus figurat̄ ad formam habentis vel non: si secūdum sic est sextus modus. Si primum hoc est dupliciter: vel habēs circūdat habitum: ⁊ sic est q̄nt⁹ modus. vel circūdat̄ ab illo quod habet̄: ⁊ sic est tertius modus. ⁊ sic patet distinctio modoꝝ habere.

¶ Postq̄ auctor determinauit de sillogismo. hic ꝯsequē-ter ostendit: que ꝛ quot ꝑncipia reqrant̄ ad cōstitutionez eius. ꝛ qꝛ materia via generationis ꝑcedit formā. ideo an-teq̄ ostēdat que ꝑncipia formalia requirantur ad sillogis-muz ꝑus ostēdit que pncipia materialia requirūtur ad cō-stitutionē eius. sicut enim in sillogismo est duplex forma .s. remota siue cōmunis q̄ est figura ꝛ ꝓpinqua .s. modus sic est ibi duplex materia .s. ꝓpinqua ꝛ remota. remota vt sunt tres termini correspōdētes figure: ꝛ ꝓpinqua .s. due ꝓpositiōes que correspōdent ipsi modo. qꝛ modus dicit ordinationē ꝓpositionū. sicut figura terminoꝝ.

Primo sciendū ꝙ in omni sillogismo requirunt̄ tres termini ad cōpositionez eius: cuius ratio ē: qꝛ in omni sillogismo ostēdit̄ vnio siue separatio duoruz terminoꝝ in ꝯclōne: sed talis vnio vel separatio non pōt ostēdi per terminos ꝯclōnis. qꝛ sic idem ꝓbaretur per se ipsum. ḡ preter illos terminos requirit̄ terti⁹ termin⁹ ad ostendēdū talē vnionē vel separationez. ḡ omnis sillogis-mus cōstat ex tribus terminis: ꝛ qꝛ ad vnitatē sillogismi requirit̄ vnitas ꝯclōnis. qꝛ ab ipsa sillogism⁹ dr̄ vnus. io tm̄ in sillogismo requirūt̄ due extremitates ꝛ vnū mediū per qd̄ probatur vnio vel separatio illaꝝ extremitatum: ꝛ per hoc pꝫ ꝙ ois sillogismus resoluit̄ per tres terminos cum ex tribus terminis componatur.

Secūdo sciēdum ꝙ isti tres termini vocantur me-dium. maior extremitas ꝛ minor extremi-tas. vnde mediū dr̄ terminus bis sumptus ante ꝯclōnez. ꝛ rō est. qꝛ extremitates in sillogismo vniūtur in ꝯclōne ꝓpter vnionē earū in ꝑmissis cū medio. ſꝫ mediū in vna acceptione solū vnit̄ cuz vna extremitate ergo ad hoc ꝙ vniatur cū duabus extremitatib⁹: vel extremitates cum ipsoꝝ ꝙ bis sumant̄: ideo mediū bis sumit̄ ante ꝯclōnez. Sed maior extremitas est termin⁹ sumptus in maiori ꝓ-positione cū termino medio: ꝛ dr̄ maior extremitas quia semꝑ sub se cōtinet minorē extremitatez: eo ꝙ in ꝯclōne directa semꝑ est ꝑdicatū respectu minoris: ꝛ q̄nq̄ etiam ꝯtinet mediū cum minori extremitate: vt in ꝑma figura ꝛ tertia: ꝛ se hꝫ ꝑ modū totius respectu coꝝ. modo totum est maius sua parte. Sed minor extremitas est termin⁹ sumptus in minori ꝓpōne cū medio: ꝛ dr̄ minor respectu maioris in qua cōtinetur sicut pars in toto.

Tertio sciendū ꝙ duplr̄ dr̄ mediū in sillogismis. qū-qꝫ .n. dr̄ medium cōiunctione: eo ꝙ ipsum est vnitiuū extremitatum in cōclusione: ꝛ hoc modo reperi-tur mediū in qualibet figura. Alio modo dicit̄ mediū po-sitione quādo .s. sm̄ suam subiectionem ꝛ predicationem ponitur īter duas extremitates: vt quādo subijcit̄ maio-ri extremitati: ꝛ ꝑdicatur de minori vt est in ꝑma figura tunc dr̄ mediū positione: ꝛ solum iste mediū positione re-peritur in ꝑma figura. in alijs aūt solum est mediū cōiun-ctione: ꝛ de vtroq̄ medio intelligitur ꝑdicta diffō medij ꝙ est terminus bis sumptus ante cōclusionem.

Quarto sciendū ꝙ omnis sill̄s cōstat ex duabus propositionibus: cuius ratio est. qꝛ in sillo-gismo: vt dictū est ostenditur vnio extremitatuz īter se in cōclusione ꝓpter vnitatē earum cū medio: sed nō potest ostēdi vnio illarū cum medio: nisi sint due ꝓpositiones: ꝛ nisi mediū bis sumatur. ideo in omni sillogismo due pre-misse requiruntur ꝛ etiā solum due: eo ꝙ ista vnio extremi-tatum cū medio cū duabus premissis sufficit ad ostēden-dum vnionē extremitatū īter se. ꝛ harum ꝓpositionū. pri-ma dr̄ maior: ꝛ scḋa minor. ꝛ ratio est: qꝛ secunda se habet sicut cōtrahens ꝛ determinās maiorē: ꝛ quodāmodo est pars ꝑme premisse. Sed contrahens ꝛ determinās se ha-bet in minus q̄ illud qd̄ contrahitur: ꝛ etiā pars respectu totius. ratione cuius secunda premissa cōuenienter dici-tur minor: ꝛ per hoc patet que ꝛ quot ꝑncipia materialia requiruntur in compositione sillogismi.

Sed cōtra ꝑdicta arguitur ꝑmo sic. in qualibꝫ ꝓ-positione sunt duo termini: sed in sil-logismo sunt due ꝓpositiōes. ergo in quolibet sillogismo sunt quatuor termini: ꝛ non tantum tres. ¶ Scḋo sic. in sillogismo ex oppositis tantū sunt duo termini: vt hic. ois homo currit: nullus homo currit. ergo nullus homo ē ho-mo. ergo male dr̄ ꝙ in omni sillogismo sunt tres termini. ¶ Tertio sic. in omni sillogismo sunt due premisse cum vna ꝯclōne: sed cōclusio est vna ꝓpositio. ergo sill̄s non cōstat ex duabus ꝓpositionib⁹ tm̄ sed ex tribus. ¶ Quar-to sic. ois terminus est aliqd̄ extremū. qꝛ dicit̄ a terminā-do. ḡ nullus terminus est mediū. ergo terminorū sillogis-mi nullus dicitur medi⁹. ¶ Quinto sic. in eadē ꝓpositio-ne nō pōt bis sumi idē terminus cū alio termino: ſꝫ sillo-gism⁹ est vna ꝓpositio ꝛ vna oratio: vt dictū est ꝑus. ergo in eo medium nō bis sumitur ante ꝯclōnem.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dicit̄. ꝙ lꝫ in duab⁹ ꝓpositionibus semꝑ sint qua-tuor termini sm̄ numerū. tamen sunt tm̄ tres sm̄ speciez quia idem terminus .s. medius sub eadem rōne sumit̄ in duabus ꝑmissis. ideo est idem terminus sm̄ speciez ꝛ rō-nem ¶ Ad secūduz dicit̄. ꝙ lꝫ in sillogismo ex oppositis tm̄ sint duo termini materialiter: sunt tamen tres forma-liter: quia vnus terminus habet rationē maioris ꝛ mino-ris extremitatū qui de seipso negat̄ in cōclusione. ¶ Ad tertiū dicit̄. ꝙ lꝫ ꝯclusio sit ꝓpositio: tm̄ ipsa non est de es-sentia sillogismi: sed tm̄ due ꝑmisse. ideo in ipso non sunt tres ꝓpositiones ¶ Ad quartū dr̄. ꝙ lꝫ medium habeat rationem extremi respectu ꝑmissaruz quas terminat: tm̄ respectu extremitatū quas ꝯiungit: vel inter quas ponit̄ cōuenienter dicit̄ mediū: ideo respectu diuersoꝝ dr̄ ter-minus ꝛ mediū ¶ Ad qntū dr̄. ꝙ licet sillogism⁹ sit vna ꝓpositio ipothetica: tamen includit plures cathegoricas in quibus medium bis sumit̄. ꝛ hoc sufficit.

¶ Ad sillogismum aūt exigit̄ modus ꝛ figura. Figura ē ordinatio trium terminoꝝ sm̄ subie-ctionem ꝛ ꝑdicationē. Hec autem ordīatio fit tripliciter vt dictum est ꝛ sm̄ hoc sunt tres fi-gure. Prima figura est quādo mediū subijcit̄ in vna ꝓpositione ꝛ predicat̄ in alia: vt omne animal ē substātia: omnis hō est animal: ergo omnis hō est substātia. Secūda figura ē quā-do medium predicat̄ in vtraq̄: vt omnis ho-mo est animal: nullus lapis ē animal: ergo nul-lus lapis ē hō. Tertia figura est quādo mediū subijcitur in vtraq̄: vt omnis homo ē animal: omnis hō est substātia: ergo quedā substātia ē animal. vnde versus. Prima prius subijcit medium post predicat ipsum. Altera bis dicit tertia bis subijcit ipm̄. Modus est ordinatio duarum ꝓpositionū i debita qualitate ꝛ quā-titate. Debita qualitas ꝙ si vna sit negatiua: reliqua erit affirmatiua. Debita quātitas est ꝙ si vna ē ꝑticularis reliqua erit vniuersalis.

¶ Postq̄ auctor superius ostendit que ꝛ quot principia materialia requiruntur ad formationē sillogismi. hic conse-quēter ostēdit que ꝑncipia formalia ad ipsum requirantur dicēs: ꝙ ad sillogismū requiruntur duo ꝑncipia formalia .s. modus ꝛ figura: ꝛ qꝛ modus ē forma ꝑpālis sillogismi. si-

gura vo forma cōmunis. ideo p̄us determinat de figura: q̄ de modo ipsam p̄mo sic diffiniēs. Figura est ordinatio trium terminoꝝ s̄m subiectionē ⁊ p̄dicationē: ⁊ ponit ibi ordinatio loco generis: ordinatio. n. cōuenit taz figure q̄ modo. ⁊ d̄r trium terminoꝝ ad d̄riam modi qui est ordinatio duarū ꝓpositionū ⁊ d̄r s̄m subiectionez ⁊ p̄dicationem ad īdicandū qualr̄ fit illa ordinatio triū terminorū. vnde talis ordinatio triū terminoꝝ nō d̄r figura capiendo figurā ꝓprie: vt est terminatio quātitatis: sed s̄m similitudinē ⁊ ꝑ silitudinē ad figurā triāguli: sicut. n. in triangulo sunt linee que ꝯiungūtur trib⁹ angulis. sic in sillogismo due ꝓpōnes cōiunguntur tribus terminis.

Primo sciendū q̄ sunt tm̄ tres figure sillogismoꝝ cuius rō est: q̄ꝛ figura est ordinatio triū terminoꝝ. s. medij: ⁊ duarū extremitatum: vel ergo tale medium subijcit̄ maiori extremitati: ⁊ p̄dicatur de minori: ⁊ sic est p̄ma figura. vel p̄dicatur de vtraq̄: ⁊ sic est scd̄a figura vel subijcitur vtriq̄: ⁊ sic est tertia figura: ⁊ ꝑ hoc habentur diffōnes triū figurarū. vnde p̄ma figura est qn̄ illud qd̄ subijcit̄ in maiori p̄dicatur in minori ꝓpositione. Scd̄a vo est quando idem p̄dicatur in vtraq̄. Tertia vo qn̄ idē subijcitur in vtraq̄. ⁊ ordinat̄ sic. q̄ꝛ mediū quod subijcitur in vna ⁊ p̄dicatur in alia est mediuz positione ⁊ cōiunctione simul. ideo est veri⁹ mediū q̄ȝ illud qd̄ subijcitur vel p̄dicatur tm̄. ⁊ iterū qd̄ semp p̄dicat̄ coniungit extremitates vniuersalr̄ ⁊ nō particulariter sicut qn̄ subijcitur. ideo cōuenienter ponitur secūda figura in qua medium p̄dicatur in vtraq̄ ꝓpositione. figure. n. ordinātur s̄m maiorē vel minorē ꝑfectionem sui medij.

Secundo sciendū q̄ licz sit vna figura in q̄ mediū subijcitur in maiori: ⁊ p̄dicat̄ in minori: tm̄ nō p̄t esse figura in qua mediū p̄dicetur in maiori ꝓpositiōe: ⁊ subijciat̄ in minori. Et rō est. q̄ꝛ si mediū p̄dicaretur in maiori ꝓpōne haberet rationez totius respectu maioris: ⁊ si subijceretur in minori haberet rānez ptis respectu minoris. ⁊ q̄ꝛ maior extremitas se hȝ vt totū respectu minoris: si tale mediū sit totū respectu maioris erit totū respectu minoris extremitatis: ⁊ sic erit totō ⁊ pars̄ īferius ⁊ supius mai⁹ ⁊ min⁹ respectu minoris extremitatis: s̄ȝ hoc ē īpossibile. iō talis dispositio figure est īpossibilis ideo nō est ponēda quarta figura sicut posuit Galien⁹. ⁊ licet mediū q̄nq̄ȝ in p̄ma ꝓpositiōe p̄dicetur: ⁊ in scd̄a subijciatur: tn̄ s̄m rem scd̄a ꝓpositio est maior. q̄ꝛ p̄dicatū eius cōtinet mediū ⁊ minorē extremitatē. ideo in ea sumit̄ maior extremitas cū medio: ⁊ ibi est dispositio p̄me figure: sed est transpositio premissarum.

Tertio sciendū q̄ modus est ordinatio duarū ꝓpositionū in debita qualitate ⁊ q̄titate: ⁊ ponitur ordinatio loco generis. ⁊ ponit̄ duarū ꝓpositionū ad differentiā figure: que est ordinatio triū terminorū: ⁊ ponit̄ in debita qualitate ⁊ quātitate ad d̄riam cōbinationū inutiliū: in q̄bus nō est debita qualitas ⁊ q̄titas. vnde cōbinatio īutilis est ordinatio duarū ꝓpositionū ex q̄bus non sequitur formalr̄ aliqua cōclusio: sicut qn̄ ambe sunt particulares: vel ambe negatiue: talis cōbinatio d̄r inutilis. q̄ꝛ nō valet ad aliq̄d cōcludendū: ⁊ lȝ in ea sit dispositio figure: tn̄ ibi nō est debita ordinatio ꝓpōnū. iō nō est modus.

Quarto sciendum q̄ debita q̄titas est: q̄ si vna est particularis: reliq̄ sit v̄lis: ⁊ rō est. q̄ꝛ ex puris particularib⁹ nihil seq̄tur. ideo si vna est particularis: aliam oȝ esse vniuersalē: nō tn̄ oȝ ecōtra. si vna sit vniuersalis: q̄ alia sit particularis. ambe. n. possunt sil̄ esse v̄les. Sed debita qualitas est: q̄ si vna sit negatiua. reliqua sit affirmatiua. Et rō est. q̄ꝛ ex puris negatiuis nihil seq̄tur: ⁊ nō ecōtra si vna sit affirmatiua reliq̄ erit negatiua. q̄ꝛ ex puris affirmatiuis p̄t fieri bonus sillogism⁹: ⁊ ꝑ hoc pȝ q̄ ⁊ quot sunt p̄ncipia formalia ad sillogismū req̄sita.

Sed cōtra p̄dicta arguitur p̄mo sic. ordinatio est quedā actio: cū ordinare sit agere: s̄ȝ figura nō est actio. ergo male d̄r q̄ est ordinatio. ¶ Scd̄o sic. in hac ꝓpositione. aīal rōnale est hō. est ordinatio triū terminoꝝ s̄m subiectionē ⁊ predicationē. ⁊ tn̄ ibi nō est aliq̄ figura: qd̄ ꝓbātur inductiue in oībus figuris. ergo diffinitio figure conuenit alijs a diffinito. ¶ Tertio sic: illud quod p̄dicatur de vtraq̄ extremitate ponitur super ambas extremitates sed illud qd̄ subijcit̄ in vtraq̄ est īferi⁹ ad ipsas. ergo nullū tale est mediū. ergo nō est vna figura in qua mediū p̄dicetur in vtraq̄: vel subijciat̄ in vtraq̄. ¶ Quarto sic. īpossibile est modus: ⁊ tn̄ nō est ordinatio duarū ꝓpositionū. ergo ꝯtra diffōnem modi. ¶ Quinto sic. qn̄ ambe p̄misse sunt v̄les affirmatiue in scd̄a figura. ē ordinatio duarū ꝓpōnū in debita q̄litate ⁊ quātitate: tn̄ nō est modus. ergo diffō modi cōuenit alijs a diffinito.

Ad argumenta. Ad p̄mū dicit̄. q̄ si capiat̄ ordinatio actiue pro actione ordinantis. sic est actio. sed si formaliter capiat̄ pro dispositione formali terminoꝝ: sic nō est actio. ⁊ hoc modo solū figura est ordinatio. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄. q̄ licet in illa ꝓpositione: aīal rōnale est homo. sit s̄m rem ordinatio triū terminoꝝ: tn̄ non ordinant̄ per modū triū: sed per modum duoꝝ. quia aīal ⁊ rōnale se hn̄t per modū vnius termini tn̄: ⁊ ad figuram req̄rit̄ q̄ ordinent̄ tres termini s̄m modum triū terminoꝝ. ¶ Ad tertiū d̄r. q̄ licet illud qd̄ predicat̄ de vtraq̄ extremitate non sit mediuz positione: eo q̄ est supius positione: tamen bene est mediū ꝯiunctione respectu extremitatū. ⁊ etiā qd̄ subijcit̄ in vtraq̄ est medium ꝯiunctione. lȝ sit inferius positione. ¶ Ad quartum d̄r. q̄ si capiat̄ modus vt est adiacēs rei determinatio sic īpossibile est modus. sed si capiat̄ pro formali dispositione ꝓpositionū sicut solum in ꝓposito capit̄: sic non est modus. ¶ Ad q̄ntū d̄r: q̄ qn̄ ambe sunt vniuersales affirmatiue in scd̄a: lȝ ibi sit qualitas debita ad moduz in cōi: tn̄ ibi nō est debita q̄litas ad modū scd̄e figure. ⁊ ad hoc q̄ sit modus in aliqua figura ibi req̄rit̄ debita q̄litas ⁊ quātitas s̄m exigentiam figure. ideo illi dispositioni non conuenit diffinitio modi.

¶ **Unde dant̄ tales regule vniuersales ad quālibet figuram. Ex puris particularibus indefinitis vel singularibus nihil seq̄tur. Unī oportet alteram premissarum esse vniuersalem vel vtrāq̄. Item ex puris negatiuis nihil sequitur vnde oportet alteram premissarum esse affirmatiuam. Item si aliqua premissarum fuerit particularis cōclusio erit ꝑticularis: ⁊ nō ecōtra. Item si aliqua p̄missarum fuerit negatiua conclusio erit negatiua ⁊ ecōuerso. Itē mediū nunq̄ȝ debet poni in cōclusione. Unde: Partibus ex puris seq̄tur nil: siue negatis. Si qua p̄cit partis seq̄tur cōclusio partis. Si qua negata p̄cit conclusio sitq̄ȝ negata. Lex generalis erit: medium cōcludere nescit.**

¶ Postq̄ȝ auctor determinauit de modo ⁊ figura in generali que sunt p̄ncipia formalia sillogismorum. Hic consequēter ponit alias regulas que sunt generales cuilibet figure. Quarū p̄ma est. q̄ ex puris particularibus vel īdefinitis nō potest fieri sillogismus. Cui⁹ regule tres sunt rationes. Quarū p̄ma est. q̄ꝛ omnis bonus sillogismus regulatur per dici de omni: vel dici de nullo: sed cū ambe pre-

misse sunt particulares ibi nõ est dici de omni vel dici de nullo: cum ibi nõ sit ꝓpositio vniuersalis. ergo talis dispositio est inutilis. Secũda causa est q2 ꝓpter vnionem extremitatũ cum medio pro diuersis partibus mediũ nõ sequitur vnio extremitatũ iter se gratia forme. licet aliquãdo fiat hoc gratia materie: sed qñ ambe ꝓmisse sunt particulares extremitates possunt vniri cũ medio pro diuersis partibus vt hic: qõdam animal est equus. qdã homo est aial. ergo homo est equus. ibi hõ ⁊ equus vniũtur cum aiali pro diuersis partibus eius. ideo nõ sequitur vnio illarum extremitatũ iter se. Tertia causa est. q2 arguẽdo ex puris particularibus vel indefinitis possunt reperiri termini in qbus omni ⁊ in qbus nulli. ergo talis combinatio est inutilis. Quomodo aũt sit reperire terminos in qbus oĩ: ⁊ in qbus nulli alias videbit: ⁊ nũc causa breuitatis relinqĩ. ergo ex puris ꝑticularib⁹ siue ĩdefinitis nõ fit bonus sillĩs.

Primo sciẽdum q2 scda regula est q2 ex puris negatiuis in nulla figura fit bonus sillogismus: sed oportet alterũ premissarũ esse affirmatiuam: vel ambas. Cuius sunt due rõnes. ꝓma est. q2 ꝓpter separationẽ aliquoꝝ extremorũ ab aliquo tertio non sequitur vnio vel separatio eoꝝ iter se sicut ꝓpter separationez hois ⁊ risibilis a lapide nõ sequitur vnio vl separatio hois ⁊ risibilis ad inuicẽ. Sed qñ ambe premisse sunt negatiue denotatur ibi separatio duarũ extremitatũ ab vno tertio. ergo non sequitur vnio vel separatio duarũ extremitatuz iter se. ideo ex puris negatiuis nunq̃ formaliter sequitur aliq̃ cõclusio: nec in aliq̃ figura põt fieri bonus sillogismus. Scda rõ est. q2 arguẽdo ex puris negatiuis põt repiri termini in qb⁹ oĩ: ⁊ in qb⁹ nulli termini in qbus oĩ sunt: vt aĩal lapis equus: termini in qb⁹ nulli: vt equ⁹ hõ lapis. ergo nihil sequitur formaliter ex puris negatiuis: ⁊ hec est ꝓbatio gnãlis quaz dat Aristo. ad oẽs cõbinationes inutiles de quã posterius videbitur.

Secundo sciẽdũ q2 scda regula est q2 si aliqua premissarũ fuerit particularis: ꝯclõ erit particularis. Cuius rõ est. q2 extremitates sillogismi vniunĩ in ꝯclõne virtute vnionis earũ cũ medio in ꝓmissis Sed cũ aliqua ꝓmissarũ est particularis ⁊ alia vlis extremitates vniũtur in medio particulariter tñ: q2 q̃uis vna vniatur vniuersaliter cũ medio: alia tñ vnitur particulariter solũ cuz ipso medio: ⁊ cum alia extremitate. ergo tales extremitates solũ particulariter in cõclusione debẽt vniri. vnde in tali dispositione ꝓmissa vniuersalis: ⁊ ꝓmissa particularis se hñt sicut causa vlis: ⁊ causa particularis in nãlibus. sed effectus in nãlibus magis similat̃ cause particulari q̃ cause vli: vt hõ genitus magis assimilat̃ hoi generãti q̃ soli. q2 sol ẽ vniuersale generãs. ergo silr in ꝓdictis cõclusio oz magis assimilari ꝓmisse particulari q̃ vli.

Tertio sciendũ q2 quarta regula talis est. q2 si aliq̃ ꝓmissarũ fuerit negatiua ꝯclõ oz esse negatiua. Cuius rõ est q2 vnio vel sepatio extremitatuz in ꝯclõne sequitur ꝓpter sepationẽ vel vnionẽ earũ in ꝓmissis: sed qñ vna ꝓmissaruz est affirmatiua: ⁊ alia negatiua q̃ extremitates separant̃ abinuicẽ p hoc q2 vna coniungitur cum medio a quo alia separat̃ in ꝓmissa negatiua. ergo opz ipsas extremitates separari abinuicẽ in ꝯclõne. ergo qñcũq3 aliq̃ ꝓmissarũ est negatiua oz ꝯclõnẽ esse negatiuam.

Quarto sciẽduz q2 q̃nta regula talis est: q2 medium nunq̃ oz poni in ꝯclõne. Cuius sunt due rationes. Prima ratio est q2 vel poneret̃ cuz maiore extremitate: ⁊ tũc ꝯ non differret a maiore ꝓmissa. vel poneret̃ cũ minore extremitate. ⁊ tũc ꝯ nõ differret a minore ꝓpoĩtõe: ⁊ sic vtroq3 mõ nõ eẽt alia a ꝓmissis: qd est ꝯtra rõnẽ silli. igitur mediũ nõ oz poni in ꝯclõne. Secũda rõ est q2 in oĩ sillõ debet ꝯcludi vnio vel separatio extremitatuz iter se cũ ille sit finis sillogismi: sed si mediuz poneret̃ in ꝯclõne denotaret̃ vnio vel separatio medij ab aliq̃ extremitate: ⁊ nõ extremitatũ iter se. ergo non haberet̃ finis sillogismi: ⁊ per ꝯñs nõ debite fieret sillogism⁹: ⁊ in hoc patẽt regule sillogismoꝝ generales omnibus figuris.

Contra predicta argũĩ ꝓmo sic. bene sequitur sortes est aial. sortes est risibilis. ergo qõdaz risibile est aial. ergo ex puris singularib⁹ aliqd sequitur. ergo eadẽ rõne ex puris particularibus. ¶ Scdo sic. bene sequitur. si nõ est hõ nõ est risibile: s3 nõ est hõ. ergo nõ est risibile: ⁊ tñ ibi argũĩ ex puris negatiuis. ergo ex puris negatiuis aliqd sequitur. ¶ Tertio sic. quãto aliq̃ causa ẽ maioris ṽtutis tãto põt sibi assimilare effectũ: s3 ꝓmissa vlis ẽ maioris ṽtutis q̃ particularis. ergo magis debz seq ꝯclõ vlis q̃ particularis cũ ꝓmissarũ semp sit vlis. ¶ Quarto sic. nõ sequitur sepatio extremitatũ in ꝯclõne nisi separẽtur in ꝓmissis. s3 qñ vna ꝓmissarũ ẽ affirmatiua ⁊ alia negatiua extremitates nõ separant̃ abinuicẽ in ꝓmissis. ergo nõ sequitur sepatio earũ in ꝯclõne: ⁊ p ꝯñs nõ oz q2 si aliq̃ premissaruz sit negatiua: q2 ꝯclõ sit negatiua. ¶ Quinto sic. mediũ q̃nq3 icluditur in minori extremitate: sicut sup⁹ in iferiori: sed minor extremitas semp ponit̃ in ꝯclõne. ergo mediũ itrat quãdoq3 in cõclusionem.

Ad argumenta. Ad ꝓmũ dicit̃. q2 licet in illa argumẽtatiõe sequat̃ aliqd sillogistice p sillogismũ expositoriũ: nõ tñ per sillogismũ simplr qui fit i aliquo mõ ⁊ in aliq̃ figura. ⁊ est sillogism⁹ expositorius cuius mediũ est singulare singulr tẽtum: vt ibi sortes est aial: sortes est risibilis: ergo risibile est aial. Et ꝓncipiũ regulatiuũ eius pro affirmatiuis est. quecũq3 in vno singulari singulariter tento ꝯueniũt illa iter se cõueniũt. Sed ꝓncipiũ regulatiuũ ei⁹ pro negatiuis est q̃cũq3 duoꝝ vnũ cõuenit cuz vno singulari a quo aliud discõuenit illa iter se discõueniũt. ¶ Ad 2⁹ dr. q2 ibi non arguitur ex puris negatiuis: q2 maior est vna conditionalis affirmatiua: nec arguĩ per sillogismũ cathegoricũ: sed p sillogismũ ipotheticũ. s. a tota ꝯditõali cũ positione antecedentis ad positionẽ cõseqñtis. ¶ Ad tertiũ dr. q2 licet ꝓpositio vniuersalis sit maioris ṽtutis inferẽdo ꝯclusionem q̃ pticularis: tñ non oportet ꝯclusionẽ magis assimilari vniuersali. eo q2 ipsa non est totalis causa ipsius ꝯclusionis ⁊ ꝓpinqua sed pticularis ꝓmissa est causa ꝓpinquior ⁊ imediatior cõclusionis. ¶ Ad quartuz dr. q2 qñ aliq̃ ꝓmissarum est negatiua. l3 extremitates non ꝓmo ⁊ per se abinuicẽ separent̃: tñ bene ex ꝯsequẽti separant̃: inq̃ntũ vna ꝯiungiĩ cũ medio a quo alia separat̃. ¶ Ad q̃ntũ dr. q2 l3 mediũ fm rẽ icludat̃ in minori extremitate: non tamen fm rem ⁊ vocem similr: ideo non intrat cõclusionez eo modo quo ponitur medium in premissis.

¶ Prima figura nouem habet modos: Quorum primi quatuor cõcludunt directe. reliqui vero quinq3 concludunt idirecte. Directe autem concludere est maiorem extremitatem ꝓdicari de minori in conclusione. Indirecte autem concludere est minorem extremitatem predicari de maiori in conclusione. Nota hic duas regulas: quarum prima conuenit tñ prime figure quo ad quatuor primos modos: ⁊ secunde quo ad omnes. Secunda etiam conuenit tñ prime figure quo ad ei⁹ quatuor primos modos: ⁊ tertie figure quo ad omnes. Prima regula talis est. Minore existente negatiua nihil sequitur. Item. Maiori existen-

te particulari nihil sequitur.

¶ Postq̄ auctor determinauit de sillogismo in gn̄ali ponēdo diffōnē eius. ⁊ ostēdēdo ex q̄bus pncipijs mālibus ⁊ formalib⁹ cōponit̄: ⁊ ponēdo aliq̄s regulas gn̄les oibus figuris. Hic ꝯn̄ter determiat de ipso in spāli docēdo formationes sillogismoꝝ in q̄libet figura. Et pmo docet formare sillogismos in pma figura. Cuius rō est: q̄r illi sillogismi q̄ sunt p se de prima figura sunt pfectiores alijs: eo q̄ in ipsis mediū positōe est ⁊ ꝯiunctōe: q̄r subycit̄ maiori extremitati ⁊ pdicat̄ de minori: ⁊ ēt ꝯiungit extremitates inter se. in alijs aūt est solū mediū cōiunctiōe ⁊ nō positiōe. ⁊ ppter hoc etiā auctor determinauit pus de pma figura q̄z de alijs duabus: pmo enumerādo suos modos in generali: postea determinādo de ipsis in speciali.

Primo sciendū q̄ pme figure notiē sunt modi quattuor directe cōcludentes: ⁊ qnq̄ indirecte. quoꝝ sic habet̄ sufficiētia: q̄r modus est ordinatio duaꝝ pmissaꝝ. vel q̄ ambe pmisse sunt vl̄es vel ambe porticulares. vel maior vniuersalis ⁊ minor pticularis: vel econtra. Si ambe sunt vl̄es hoc est quadruplr̄. vel ambe sunt affirmatiue: ⁊ sic est barbara: ⁊ baralipton indirecte ꝯcludēs. vel ambe negatiue: ⁊ sic nihil sequit̄. vel maior affirmatiua ⁊ minor negatiua. ⁊ sic est fapesmo. vel ēꝯ maior negatiua ⁊ minor affirmatiua: ⁊ sic hr̄tur celantes ⁊ celarēt. Si ambe sūt pticulares h̄ est q̄druplr̄ vt pus: ⁊ quocūq̄ mō disponant̄ semp est cōbinatio inutilis: q̄r in puris pticularib⁹ nihil sequit̄. Si maior sit vl̄is ⁊ minor pticularis h̄ est q̄druplr̄: q̄r vl̄ ambe sunt affirmatiue: ⁊ sic sūt darij ⁊ dabitis. vel ambe negatiue. ⁊ sic nihil sequit̄. vel maior ē negatiua ⁊ mīor affirmatiua. ⁊ sic ē ferio. vel maior est affirmatiua ⁊ minor negatiua: ⁊ sic iteꝝ nihil seq̄t̄. Si vō maior sit pticularis ⁊ minor vl̄is h̄ est q̄druplr̄ vt pus: ⁊ q̄cūq̄ mō disponant̄ sp est cōbinatio inutilis nisi q̄n maior ē affirmatiua ⁊ minor negatiua: sic ē frisesomoꝝ.

Secundo sciendū q̄ baralipton celātes ⁊ dabitis nō distinguuntur a tribus pmis modis essentialiter q̄tū ad dispōnē duoꝝ ppōnum in debita q̄litate ⁊ q̄titate: q̄r eadē est ordinatio pmissarū in barbara ⁊ in baralipton. ⁊ silr̄ in alijs: sed distinguunt̄ ab ipsis accidētaliter quātū ad modos cōcludendi directe ⁊ indirecte. Ideo Aristo. qui solū distinguit modos sillogismoꝝ q̄tum ad essentialem distinctōez. s. ordinē pmissaꝝ non distinguit illos modos a tribus pmis. Sed Boeti⁹ ⁊ Petrus hispan⁹ ꝯsiderātes sillogismū quantū ad pmissas. ⁊ modū cōcludēdi posuerūt illos tres modos distictos ab alijs trib⁹ modis: eo q̄ ꝯclūdūt indirecte alij vō directe.

Tertio sciēdū q̄ directe ꝯcludere est maiorē extremitatē pdicari de minori in ꝯclone. ⁊ cōcludere indirecte est minorē extremitatē pdicari de maiori in ꝯclone. Cui⁹ ratio est: q̄r q̄n maior extremitas predicatur de minori in ꝯclone ibi designat̄ directus motus rationis: q̄ incipit a maiori extremitate: ⁊ sit p mediū ad minorē extremitatē. ⁊ deinde comparat̄ minor extremitas ad maiorē in ꝯclone. ⁊ intellectus in tali motu cū puenit ad minorē extremitatē directe compat eā ad maiorē. ideo ibi fit directa ꝯclo: sed q̄n minor pdicat̄ de maiore designat̄ indirectus motus rōnis: q̄r designat̄ q̄ intellectus pmo accipit maiorē cū medio: ⁊ scdo minorē cū medio. ⁊ iteꝝ reuertit̄ ad maiorē extremitatē anteq̄ vniat ipsam cū minori extremitate: ⁊ nō vnit minorē directe ⁊ immediate post acceptōez minoris cū medio. ⁊ hec cā q̄re ꝯclo dr̄ directa vel indirecta est gn̄alis ad oēs figuras.

Quarto sciendū q̄ p modis prime figure directe cōcludentib⁹ ponūtur plures regule: quarū pma est. q̄ minore exn̄te negatiua nihil sequit̄ in prima figura directe. Cui⁹ rō est: q̄r si minor est negatiua oꝫ maiorez esse affirmatiuā ⁊ ꝯclonem esse negatiuā ppter duas regulas pus positas. ergo maior extremitas nō distribueret̄ in maiori ppōne cū esset pdicatū ppōnis affirmatiue: ⁊ tn̄ distribueret̄ in ꝯclone. cū esset pdicatum ppōnis negatiue q̄d semp distribuit̄. ⁊ sic argueret̄ a nō distributo ad distributū. ⁊ hoc est arguere a positiōe ꝯsequētis ad positiōez antecedētis. q̄r nō distributū est ꝯn̄s respectu distributi: sicut hō est ꝯn̄s ad oēm hoiem: ⁊ etiā ibi pn̄t dari termini in q̄b⁹ omni vt aīal hō equus. ⁊ termini in q̄b⁹ nulli: vt aial hō lapis. q̄ minore exn̄te negatiua: nō sequtur aliqua ꝯclo directe. dr̄ directe: q̄r bene seq̄t̄ indirecte vt in fapesmo frisesomoꝝ. Secūda regula est q̄ maiore exn̄te pticulari nihil seq̄t̄ directe in pma figura. Cui⁹ ratio est: q̄r in pma figura ad cōcludēdū directe oꝫ minorē esse affirmatiuā. vt dcm̄ est: ⁊ sic mediū non distribueretur in minore: cū sit pdicatū minoris ppōnis affirmatiue: nec in maiori cū sit subm̄ ppōnis pticularis. ⁊ sic tenebit̄ particulariter in vtraq̄: ⁊ poterit vniri p diuersis ptib⁹ eius cū duabus extremitatib⁹. ex q̄ vnione nō sequitur aliqua ꝯclo. ideo maiore existēte particulari in prima figura nihil seqtur directe. lꝫ bene indirecte vt in frisesomoꝝ. ⁊ etiā posita maiori pticulari pn̄t reperiri termini ī q̄b⁹ oī ⁊ in q̄b⁹ nulli. ⁊ sic est combinatio inutilis.

Sed cōtra pdicta arguit̄ pmo sic: idez est modus ⁊ combinatio vtilis. sed in pma figura sunt tn̄ quattuor cōbinationes vtiles ad cōcludēdū directe: ⁊ due ad ꝯcludēdū idirecte: ergo tn̄ sunt sex modi pme figure: ⁊ sic male ponunt̄ nouem. ¶ Scdo sic: hic maior extremitas predicat̄ de minori dicēdo ois hō est aial: substāia est hō: ergo substātia est aīal: ⁊ tn̄ ibi est īdirecta ꝯclusio: cū ibi sit īdirecta pdicatio: ergo ꝯtra diffōnē hui⁹ q̄d est directe ꝯcludere. ¶ Tertio sic: minor extremitas se hꝫ vt ps respectu maioris: sed pars non pdicat̄ de toto: q̄r nō dicit esse totius: ergo īdirecte ꝯcludere nō est q̄n minor extremitas pdicat̄ de maiori. ¶ Quarto sic: bn̄ sequitur. quoddā rōnale currit: ois hō est rōnalis: ḡ q̄dā hō currit: q̄r ex opposito ꝯn̄tis sequit̄ oppositū añcedētis vt clare potest intuēri. ergo maiore pticulari exn̄te aliq̄d seq̄tur directe in pma figura. ¶ Quinto sic: bn̄ sequit̄. oē non hō est risibile lapis nō est hō: ergo lapis non est risibilis: ergo minore exn̄te negatiua in pma figura aliq̄d sequitur.

Ad argumēta. Ad pmū dr̄: q̄ lꝫ in pma figura sint tn̄ due cōbinationes pma ⁊ per se vtiles ad cōcludēdū indirecte: tn̄ sunt plures alie vtiles ex consequēti ad cōcludēdū indirecte: q̄r combinationes que sunt in tribus modis pmo ⁊ per se valēt ad cōcludendum directe ⁊ ex ꝯseq̄nēti per cōuersionem suarū conclusionū ad ꝯcludendū indirecte. vn̄ ois sillogismus cuius ꝯclusio ꝯuerti pōt: pōt cōcludere directe ⁊ idirecte. ¶ Ad scdm̄ dr̄. q̄ non dicit̄ directa ꝯclusio: eo q̄ sit ibi directa predicatio. sed q̄r ibi denotat̄ direct⁹ pcessus rōnis vt supra dictum est. ¶ Ad tertiū dicit̄. q̄ licet minor extremitas non semp dicat fm rem totū esse maioris: tamē bene dicit fm modū inquātū enūciat̄ de ipsa. ⁊ hoc sufficit ad hoc q̄ pdicet̄ de maiori. q̄r hic indifferēs est vtrū vere vel false pdicet̄. ¶ Ad 4ᵐ dr̄. q̄ lꝫ in illo argumēto sequat̄ ꝯclusio gr̄a materie. s. ppter ꝯuertibilitatem rōnalis ⁊ hoīs: nō tn̄ gr̄a forme arguēdi: q̄r nō tenet in oib⁹ terminis ꝯsili forma arguēdi retēta: vt nō sequit̄. quoddam aīal est asinus: ois hō est aīal ergo q̄dā hō est asinus: cum añcedēs sit verū ⁊ cōsequens falsum. ¶ Ad q̄ntum dr̄. q̄ ibi non est formaliter sillogismus: eo q̄ subiectū maioris. s. nō hō nō pdicat̄ in minore: lꝫ hō ibi pdicat̄: ideo nō bn̄ arguit̄ in pma figura: sed tn̄ est ibi virtualiter sillogism⁹ inquātū ista: lapis nō est hō. equalet isti. lapis est nō hō: sed tūc minor erit affirmatiua ⁊ arguetur in darij.

¶ Barbara. Primus aūt modus prime figure constat ex duabus vniuersalibus affirmatiuis vl'em affirmatiuā directe ɔcludentibus: vt omne aial est substantia: omnis hō est animal. ergo omnis homo est substantia. ¶ Celarent. Secundus modus ɔstat ex maiori vniuersali negatiua: ⁊ vniuersali affirmatiua minori: vniuersalem negatiuam directe concludentibus: vt nullū animal est lapis: omnis hō est animal. ergo nullus hō est lapis.

¶ Postq̄ auctor in gn̄ali enumerauit modos prime figure. Hic ɔñter in spāli determiat de vnoquoq₃ ipsoꝝ. ⁊ primo de modis directe cōcludentibꝰ q̄₃ de indirecte cōcludentibꝰ. Et inter modos directe cōcludētes p̄mo determinat de modis vniuersalibꝰ q̄₃ de ꝑticularibꝰ. ⁊ adhuc inter vl'es p̄mo determinat de modo vniuersali affirmatiuo q intelligit̄ ꝑ barbara q̄₃ de modo vl'i negatiuo q intelligit̄ ꝑ celarent. eo q affirmatio p̄cedit negationē.

Primo sciendū q barbara constat ex duabus propositiōibus vniuersalibꝰ affirmatiuis maiore ⁊ minore vniuersalē affirmatiuā directe cōcludentibus. vt omne animal est subā: ois homo est aial. ergo ois hō est suba. pbat̄ ista ɔñtia: qꝛ regulat̄ ꝑ dici de omni. nā quicq̄d predicat̄ de subiecto distributo predicat̄ de quolibet supposito sumpto sub ipso: sed in isto sillogismo substantia dicit̄ de aiali distributo in maiore: ⁊ hō subsumit̄ sub aiali cū aial enūcietur de ipso. ergo substātia dicit̄ de omni hoie eo mō quo dr̄ de omni aiali in quo modo includitur ois hō. Aliter sic pbat̄: qꝛ ɔñtia formalis est que tenet in oibus terminis cōsimili forma arguendi retenta: sed cōsequētia facta in barbara tenet in omnibus terminis: qꝛ nō est dabilis instātia. igr̄ ibi est ɔñtia formalis.

Secundo sciēdū est q inter oēs modos figurarū iste modus. s. barbara est perfectior simpliciter. Et rō est: qꝛ est vl'is ⁊ affirmatiuus: sed inquantū est vniuersalis est pfectior oibus alijs ꝑticularibus. ⁊ inquātū est affirmatiuus est pfectior oibus modis negatiuis. Itē in eo cōcludit̄ vniuersalis affirmatiua cōclusio: sed illa est difficillima ad ɔcludendū: qꝛ solū in vna figura. ⁊ in vno mō potest cōcludi. Ipsa n. nō concludit̄ in secūda figura: cū ibi ɔcludāt̄ negatiue tm̄. nec in tertia: cū ibi ɔcludat̄ particulariter tm̄. nec cōcludit̄ in alio modo p̄me figure ab isto p̄mo. ideo solum in illo mō ipsa potest concludi. quelibet aūt alia cōclusio potest pluribus modis concludi: vt in sequētibus apparebit.

Tertio sciendū q celarēt secūdus modus cōstat ex maiori vl'i negatiua: ⁊ minore vl'i affirmatiua vl'em negatiuā cōcludentibus. ⁊ pbat̄ q ista ɔñtia sit bona ꝑ regulam dici de nullo arguēdo sic nullū₃ aial est lapis: ois homo est aial. ergo nullus hō est lapis: ibi lapis negat̄ in maiori de aiali distributo: ⁊ de quolibet ɔtento sub ipso: sed ois hō ɔtinet̄ sub aiali distributo. igit̄ remouetur lapis ab homi ɔ distributo. potest etiā pbari ꝑ diffinitionē consequentie formalis: quia tenet in omnibus terminis cōsimili forma arguendi retenta.

Quarto sciēdum q in isto mō, ⁊ in oibus alijs ops mediū manere idē cuz subycit̄ in maiore ⁊ p̄dicat̄ in minore. ⁊ ēt maior extremitas dz manere eadem in p̄dicato maioris ꝑpōnis. ⁊ in p̄dicato ɔclōnis: et minor extremitas in subiecto maioris ⁊ ɔclōnis. qꝛ si variaret̄ in tali sillogismo cēnt plures termini q̄₃ tres. ⁊ ſ₃ tria dz q̄libet terminꝰ idē manere p̄mo ſm vocē. secūdo q̄tū ad significatū, ita q mediū in maiore ⁊ minore nō teneat̄ equoce ꝑ diuersis significatis: qꝛ tūc nō eēt idē terminus: sed ples ſm rē significatā. tertio dz manere idem q̄tū ad supposita: ꝑ q̄bus accipit̄. ita q in maiore ꝑpōne nō teneat̄ ꝑ aliq̄bꝰ suppositis: ⁊ in minore ꝑ alijs: s₃ semp dz capi ꝑ eisdē. ⁊ ꝑ equalibus. ita q nō magis stricte vel magis ample in vna q̄₃ in alia p̄missaꝝ. ⁊ silr̄ de extremitatibꝰ. ⁊ ꝑ hoc pꝫ intellectus istoꝝ modoꝝ vniuersaliū₃.

Sed cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. nō sequitur. oē aial si est rudibile est asinꝰ: ois hō est aial si est rudibilis. ergo ois hō est asinus: ⁊ tū ibi arguit̄ in barbara. ¶ Scđo sic. nō sequit̄. omne rōnale vel irrōnale est homo: ois equus est rōnalis vel irratiōalis. ḡ ois equus est hō: ⁊ tū ibi arguit̄ in barbara. ¶ Tertio sic nō sequitur. cuiuslibꝫ hoīs asinus currit: omne rudibile est asinus. ḡ omne rudibile currit: qꝛ antecedēs pōt esse verum ɔñte existente falso, posito casu q omnis hō habeat vnū asinū currentē ⁊ aliū quiescentē: ⁊ tamē arguitur in p̄mo mō. ergo ibi nō est consequētia formalis. ¶ Quarto sic. nō sequitur. nullū viuēs generabit̄. omnis homo est viuens. ergo nullus homo generabitur: ⁊ tamen ibi arguitur in celarent. ¶ Quinto sic. nullum currens est asinus: omnis homo p̄ter sortem currit. ergo nullus homo p̄ter sortē est asinus. nō sequit̄: qꝛ ɔclusio est falsa cum dicat sortem esse asinū: ⁊ p̄misse sunt vere: ⁊ tū ibi arguitur in celarēt: igit̄ in ipso non est consequētia formalis.

Ad argumenta. Ad p̄mū₃ dr̄ q ista maior. oē aial si est rudibile est asinus: pōt eē cōditiōalis: vel de ɔditionato extremo: si sit ɔditionalis ibi nō est bonus sillogismus in p̄mo modo: quis ex ypotheticis nō fit bonus sillogismꝰ cathegoricꝰ. si vo maior sit cathegorica: tūc illa ɔditio si est rudibile. pōt referri ad subiectū: ⁊ sic maior est falsa. ⁊ sequit̄ cōclusio. ⁊ sensus eius est de quocūq₃ est verum dicere q est animal. si est rudibile: est veruꝫ dicere q est asinus. vel illa cōditio refert̄ ad p̄dicatū: ⁊ tūc maior est vera: ⁊ male subsumit̄ in minore: qꝛ illa ɔditio nō debet sumi cū medio in p̄dicato minoris cū nō poneret̄ ad mediū in subiecto maioris: nō ibi nō arguit̄ in p̄mo modo. ¶ Ad secūdū dr̄. q lꝫ illa maior: oē rōnale vel irrōnale est homo. pōt esse disiūctiua: ⁊ sic est vera. ⁊ non est ibi sillogismus cathegoricus. vel pōt esse de disiūcto subiecto: ⁊ hoc dupliciter. qꝛ vel distribuitur illud totū disiūctū rōnale vel irrōnale: ⁊ sic est bonus sillogismꝰ sed maior est falsa sicut ɔclusio: vel distribuit̄ tm̄ p̄ma pars disiūcti. s. rōnale: ⁊ tūc est vera: ⁊ tūc nō bn̄ arguit̄: qꝛ in plus est p̄dicatū minoris q̄₃ subiectū distributum in maiore. ¶ Ad tertiū dr̄. q ibi male subsumit̄: qꝛ subsumit̄ sub asino qui nō distribuit̄ in maiore ⁊ non subsumitur sub homine qui est subiectum distributiōis maioris: sic ergo deberet subsumi: cuiuslibet hominis asinꝰ currit: omne rudibile est homo: ergo cuiuslibet rudibilis asinus currit. ¶ Ad quartū dicit̄: q ibi arguitur a minus amplo ad magis amplū cum distributione magis ampli ex parte hominis qui in minore solum distribuit̄ pro hominibus presentibus ad quos restringit̄ per verbū p̄sentis tēporis: ⁊ in ɔclusione distribuit̄ pro p̄sentibꝰ ⁊ futuris ad quos ampliat̄ per illud verbuꝫ futuri tēporis generabitur. ¶ Ad quintū dicitur. q in illo sillogismo male cōcluditur. quia hec dictio preter non excipit sor. in cōclusione ab eodeꝫ p̄dicato sicut in minore: nec est eadē dispositio subiecti in affirmatiua ⁊ negatiua: ideo sic debet ɔcludi: ergo nullus homo alius a sorte est asinus.

¶ Barij. Tertius modus cōstat ex maiori vniuersali affirmatiua: ⁊ minori particulari affirmatiua ꝑticularē affirmatiuam directe concludentibus: vt omne animal est substantia: q̄dā

homo est aial. ergo quidaz homo est substantia. ¶ Ferio. Quartus modus ꝯstat ex maiori vniuersali negatiua z minori pticulari affirmatiua: particularez negatiuā directe concludentibus: vt nullū aial est lapis: quidā homo est aial. ergo quidā homo non est lapis.

¶ Postq̄ auctor determinauit supius de modis vniuersalibus pme figure directe concludentib9. Hic ꝯsñter determinat de modis particularib9 directe cōcludētib9. s. de dary z ferio. z pmo diffinit dary: eo q est affirmatiu9 z alter negatiuus dicens. Dary tertius modus pme figure cōstat ex vniuersali affirmatiua maiori: pticulari affirmatiua minore particularē affirmatiuā directe cōcludētib9: vt omne aial currit: quidā homo est animal. g qdaz homo currit. z pbat hoc modo ꝯñtia per regulam. s. dici de omni: q2 in isto sillogismo currit de subiecto. s. de aiali distributo dicit. igitur dicit de quolibet cōtento sub ipso: sed aliquis homo cōtinetur sub animal. ergo de ipso predicatur currit. z posset etiam probari per diffinitionem consequētie formalis sicut dcm̄ est de alijs modis.

Primo

sciendū q ad debite sillogizandū in dary opz q termini debite accipiant sic q non fiat variatio terminoꝝ reiterando extremitates in ꝯclone: vel in reiteratōe medij in pmissis. z per talem cōsiderationem circa terminos poterūt cognosci multi paralogismi q fiūt apparēter fm istum modū. etiā inspiciendū est ad premissas. z q ille debite disponātur. ita q ibi sint due cathegorice tm̄ tanq̄ pncipales premisse: q2 sillogismus cathegoricus solū cōponit ex ppōnibus cathegoricis. z si in aliquo sillogismo sint plures pmisse q̄ due oz ipsum resoluere pmo ad duas propositiones que sint pncipales eius pmisse: z ex consequēti ad tres terminos ad videndū vtrū debite formetur in isto vel in alijs.

Secundo

sciendū q ferio quartus modus prime figure ꝯstat ex vniuersali negatiua maiori: particulari affirmatiua minori particularē negatiuā concludentibus directe: vt nullū animal est lapis: quidā homo est animal. ergo quidā homo non est lapis. z pbatur per regulam per dici de omni z dici de nullo: q2 ibi lapis negatur de animali distributo. ergo nihil est sumere sub animali a quo nō remoueatur lapis. z quia homo sumitur ab animali ideo lapis remouetur ab ipso.

Tertio

sciendū q isti duo modi pticulares sunt pfecti. z quantū ad necessitatē ꝯcludēdi. z q̄tū ad euidentiā ipsoꝝ: q2 imediate regulant per dici de nullo. z quantū ad illā pfectiōez nō hñt perfici per alios modos: sed quantū ad quātitatē modi vlēs sunt pfectiores aliquo modo. z si negetur ꝯñtia istoꝝ modoꝝ pōt aliqua modo probari reducendo ipsos ad modos vlēs hoc modo: q2 dary reducit pma ad camestres in secunda figura capiēdo contradictoriū ꝯclonis sue cū maiore inferēdo oppositū ꝯtradictoriū minoris. vt arguendo in dary. ois homo est aial: quoddā risibile est homo. ergo quoddā risibile est aial. reducit sic ad camestres: omnis hō est aial: nullū risibile est animal. ergo nullū risibile est hō. z etiā ferio reducitur ad cesare vel ad camestres: z q2 illi modi iteꝝ reducunt ad celarēt per ꝯuersiones. iō isti modi particulares ex ꝯñti possunt reduci z pbari per vlēs: non reducuntur isti modi ad modos secūde figure: vt ibi perficiant vel vt ibi stet eoꝝ reductio: sed vt mediantib9 ipsis reducātur ad modos vniuersales pme figure.

Quarto

sciendū q in istis quattuor modis pme figure iam habitis cōcludunt q̄ttuor genera ppōnuz. s. vniuersalis affirmatiua q̄ ꝯcludit in barbara vniuersalis negatiua in celarēt particularis affirmatiua in dary: particularis negatiua in ferio. inter quas vniuersalis affirmatiua est difficillima ad ꝯcludēdū: q2 solū in vno mō ꝯcludit. s. in barbara. Deīde vniuersalis negatiua que ꝯcludit in vno modo in pma figura s. in celarēt. z in duobus modis in secunda figura. s. in cesare z camestres. tertio particularis affirmatiua que ꝯcludit in vno modo in pma figura. s. in dary: z in tribus modis tertie figure. s. in darapti disamis z datisi. z quarto pticularis negatiua que facillima est ad concludēdum que potest cōcludi in vno modo pme figure. s. in ferio z in duobus modis secūde figure. s. in festino z baroco: z in tribus modis tertie figure. s. felapton bocardo z ferison: sed ecōtra particularis negatiua difficillima est ad interimendū. interimit. n. per suā cōtradictoriā que est vniuersalis affirmatiua que est facillima ad destruēdū. z p hoc posset hri ordinatio hoꝝ q̄tuor modoꝝ pme figure directe ꝯcludētiū.

Sed ꝯtra

predicta arguitur pmo sic. non sequitur: omne risibile est animal. tm̄ homo est risibilis. ergo tm̄ homo est animal: z tamen ibi arguitur in dary. ergo in ipso non est consequentia formalis. ¶ Secundo sic. hic bene arguit in dary: omne indiuiduū alicuius spēi est asinus. sortes est iduiduum alicu9 spēi: ergo sortes est asinus. z maior pbaret: q2 oē iduiduū asini est asinus g omne iduiduū alicu9 spēi est asinus: z tñ in pmo sillogismo nō est bona ꝯsitio: g ꝯtra tertiū modum. ¶ Tertio sic: nō sequit. oē currēs est asinus: aliqs hō pōt esse currens: ergo aliqs hō pōt esse asinus: z tñ arguit ibi fm tertiū modū. ¶ Quarto sic: nō sequit. nulluz aial est species: homo est animal ergo hō non est spēs: z tamē ibi arguit in ferio. ¶ Quinto sic: nō sequit. nullus denarius valet albū: qdam frācus valet denarium: ergo quidā frācus non valet album: z tamē ibi arguit in quarto modo: ergo non est consequentia formalis.

Ad argumenta.

Ad pmū istoꝝ dr. q ibi male cōcludit: eo q in minori hec dictio tantū excludit respectu risibilis negādo ipsum ab oib9 alijs ab hoie: z in ꝯclusiōe excludit respectu aialis negādo aial ab oib9 alijs ab hoie: z sic ibi arguit a negatione inferioris ad negationē supioris: z cōmittit fallacia cōsequētis. sed debet cōcludi nō ponēdo dictionē exclusiuā i ꝯclusione. ¶ Ad scdm dr. q ibi bene arguit in dary. sed maior illius sillogismi est falsa. s. omne indiuiduū speciei alicuius est asinus: z ad pbationē eius dr q ibi arguit ab inferiori ad supius cum distributione supioris: quia iduiduū asini se habet vt inferius ad indiuiduū alicuius spēi: ideo nō sequit omne indiuiduū asini est asinus: ergo oē iduiduū alicu9 spēi est asinus. ¶ Ad tertiū dr. q ibi male arguit: q2 subiectū maioris. s. currens nō est pdicatum minoris. sed potēs esse currēs pdicat in minori: iō ibi nō sunt tres termini tm̄ imo quatuor. ¶ Ad quartū dr. q in illo argumēto hō tenet in minore pro supposito z in conclusione pro natura cōi. ideo variat minor extremitas z nō sunt tres termini tm̄ nec debite arguit. ¶ Ad quintum dr. q ibi nō bñ arguit: q2 nō est idē subiectū maioris z pdicatū minoris: q2 denarius subijcit in maiori z valēs denariū pdicatur de minori ideo non arguit in quarto mō.

¶ Baralipton. Quintus modus ꝯstat ex duabus vniuersalib9 affirmatiuis pticularē affirmatiuā idirecte cōcludentibus: vt omne aial ē substātia: ois hō ē aial: ergo quedā substātia ē hō. Et reducit ad primū moduz prime figure per cōuersionē ꝯclusionis p accidēs. ¶ Celantes. Sextus modus constat ex vniuersa-

li negatiua maiori ꝛ vniuersali affirmatiua minori vlem negatiuã indirecte cõcludentib⁹: vt nullũ aial est lapis: ois hõ est aial. ergo nullus lapis est hõ. ꝛ reducit̃ ad scđm modũ prime figure ꝑ ꝯuersionẽ ꝯclõnis simplr̃. ¶ Dabitis Septimus modus ꝯstat ex maiori vniuersali affirmatiua ꝛ minore particulari affirmatiua ꝑticularẽ affirmatiuã indirecte cõcludentib⁹: vt omne aial est substãtia: quidã hõ est aial. ꝗ quedã sñba est hõ. ꝛ reducit̃ ad tertiũ moduꝫ prime figure ꝑ cõuersionẽ cõclusiõis simplr̃.

¶ Postq̃ auctor determinauit de modis ꝑme figure directe cõcludẽtib⁹. Hic ꝯñter determinat de modis indirecte ꝯcludentib⁹. ꝛ ꝑmo de baralipton dicẽs sic. q̃ baralipton cõstat ex maiori vli affirmatiua ꝛ minori vli affirmatiua ꝑticularẽ affirmatiuã indirecte ꝯcludẽtib⁹. ꝓbatur q̃ in isto mõ fit ꝯñtio bona ꝛ formalis reducẽdo ipm ad barbara ꝑ conuersionẽ ꝑ accñs ꝯclõnis de barbara. ꝛ quicqd sequit̃ ad ꝯñs bone ꝯñtie sequit̃ ad antecedens ei⁹: sed ad ꝯclõnẽ ꝑmi modi q̃ est vlis affirmatiua sequit̃ ꝑticularis affirmatiua cõuertẽs ei⁹. ꝗ illa ꝑticularis affirmatiua sequit̃ indirecte ad ꝑmissas de barbara. ꝛ q2 ille ꝑmisse sunt ꝑmisse in baralipton. iõ ex ipis in baralipton debite infert̃ ꝑticularis affirmatiua indirecte: q̃d facilr̃ videt̃ ꝑ exẽpla. ꝛ reducit̃ iste modus ꝑ impossibile ad celarẽt capiẽdo ꝯdictoriũ cõclusionis de baralipton ꝓ maiori de celarẽt: ꝛ seruãdo maiorẽ de baralipton ꝓ minore inferẽdo cõuersaꝫ ꝯrie minoris de baralipton ad quã sequit̃ contradictorio minoris ꝑ cõuersionẽ ꝑ accñs.

Primo sciẽdũ q̃ reducere vnũ modũ ad aliuꝫ est ostẽdere euidentiã ꝯñtie vnius modi ꝑ aliũ euidentẽ ad quẽ reducit̃: sꝫ ꝑ hoc q̃ ꝯclõ de barbara infertur ꝑ ꝯuersionẽ ꝯclõnis de baralipton ostẽditur euidẽtia modi cõcludendi de baralipton: ꝛ nõ ostẽdit̃ euidẽtia ꝑmi modi. iõ ꝑ hoc baralipton reducit̃ ad ꝑmum modũ. ꝛ nõ ecõuerso. etiã capiẽdo oppositũ ꝯclõnis sue cuꝫ maiore ad inferẽdũ oppositũ minoris in celarẽt ostẽdit̃ sua necessitas ꝯcludẽdi ꝑ illã regulã: q̃ñcũq; ex opposito ꝯñtis infert̃ oppositũ añtis ibi est bona cõsequẽtia: sꝫ ex opposito cõclusionis de baralipton cũ vna ꝑmissaꝝ infert̃ in celarẽt oppositũ alteri⁹ ꝑmisse. iõ ꝑ hoc ꝓbat̃ sufficiẽter.

Secundo sciẽdũ q̃ celãtes sextus modus cõstat ex vli negatiua maiori ꝛ minore vniuersali affirmatiua vlem negatiuaꝫ indirecte cõcludẽtib⁹. ꝛ reducit̃ ad celarẽt ꝑ ꝯuersionẽ simplicẽ ꝯclõnis de celarẽt: q2 ad illã ꝯclõnẽ sequit̃ ꝑ ꝯuersionẽ simplicẽ vlis negatiua ꝯuertẽs ei⁹. ꝗ illa vlis negatiua sequit̃ ad ꝑmissas de celarẽt: ꝛ ille sunt ꝑmisse in celãtes. ꝗ debite cõcludit̃ indirecte vlem negatiuã: ꝛ nõ tñ ostẽderet̃ euidẽtia ꝑ cõuersionẽ cõclusionis de celãtes: sꝫ magis ostẽderet̃ q̃ ad duas ei⁹ ꝑmissas sequeret̃ ꝯclõ de celarẽt ꝛ magis ꝓbaret̃ secũdus modus q̃ꝫ sext⁹. Sꝫ ꝑ impoĺe iste modus reducit̃ ad dary capiẽdo ꝯdictoriũ sue ꝯclõnis ꝑ minore: ꝛ minorẽ ei⁹ ꝓ maiore ad iferẽdũ ꝯuersaꝫ ꝯdictorie maioris ei⁹ ad quã seq̃t̃ ꝯdictoris maioris ei⁹. vt facto isto sillogismo i celãtes. nullũ aial est lapis: ois hõ est aial. ꝗ nullus lapis est hõ. arguit̃ in dary ois hõ est aial: q̃daꝫ lapis est hõ. ꝗ quidã lapis est aial. ꝛ ad istã sequitur. quoddã aial est lapis que est cõtradictoria maioris ꝑmi sillogismi.

Tertio sciẽdũ q̃ dabitis septimus modus cõstat ex vli affirmatiua maiore ꝛ ꝑticulari affirmatiua minore ꝑticularẽ affirmatiuã idirecte cõcludẽtib⁹: ꝛ ꝓbat̃ reducẽdo ipꝫ ad dary ꝑ ꝯuersionẽ simplicẽ ꝯclõnis de dary: ad quã ꝯclõnẽ sequit̃ ꝑticularis affirmatiua ꝯuertẽs ei⁹: ꝛ illis ꝯclõ sequit̃ ad ꝑmissos de dabitis: q̃ sũt in dary. ꝗ ꝑ easdẽ ꝑmissas bñ infert̃ in dabitis ꝑticularis affirmatiua indirecte q̃ est ꝯuertẽs ꝯclõnis de dary. ꝛ ꝑ impoĺe iste modus reducit̃ ad celarẽt accipiendo ꝯdictoriũ ꝯclõnis ei⁹ ꝓ maiore: ꝛ minorẽ ei⁹ ꝓ minore inferẽdo ꝯuersã ꝯdictorie minoris ei⁹ vt facilr̃ põt ꝑ exẽpla videri.

Quarto sciẽdũ q̃ lꝫ sint tres modi indirecte cõcludentes corrñdentes trib⁹ modis ꝑmis directe ꝯcludẽtib⁹. ꝛ cõpositi sint ex eisdẽ ꝑmissis sicut ipi. tñ nullus est modus corrñdens quarto mõ. s. ferio ꝗ fiat ex eisdem ꝑmissis cũ eo. Et rõ babet̃ ꝑ regulã Boetij. q̃ ois sillogismus inferẽs ꝯclõnẽ que põt cõuerti põt inferre indirecte cõuertentẽ ei⁹. ꝛ eꝯ sillogismus inferẽs ꝯclusionẽ que nõ põt conuerti non põt inferre indirecte aliq̃ ꝯclõnẽ. sed ꝯclões in tribus ꝑmis modis pñt bene conuerti. iõ illi tres modi pñt indirecte concludere: sed ꝯclõ de ferio cũ sit ꝑticularis negatiua nõ potest ꝯuerti in terminis nec simplr̃ nec ꝑ accñs. iõ ꝑmisse de ferio nõ inferunt aliq̃ cõclusionẽ indirecte. ideo nõ est aliq̃s modus indirecte cõcludẽs ꝯueniẽs ferio in ꝑmissis. ꝛ per hoc pꝫ intellectus istoꝝ modoꝝ corrñdẽtiũ trib⁹ ꝑmis modis,

Sed ꝯtra ꝑdicta arguit̃ ꝑmo sic: oẽs modi ꝑme figure sunt ꝑfecti cũ imediote regulent̃ ꝑ dici de oi vel ꝑ dici de nullo: ergo vn⁹ nõ reducit̃ ad aliũ: ergo male dr̃ q̃ baralipton reducit̃ ad barbara. ¶ Scđo sic nõ sequit̃ omne albuꝫ est accñs: ois hõ est albus: ꝗ q̃ddã accñs est hõ: ꝛ tñ arguit̃ in baralipton: ergo in illo mõ nõ est bona ꝯsequẽtia. ¶ Tertio sic: modus est ordinatio duarũ ꝑmissorũ in debita qualitate ꝛ q̃ntitate: sed in celãtes est eadẽ ordinatio ꝑmissorũ in debita q̃litate ꝛ q̃ntitate: ꝛ etiã est eadẽ q̃ntitas ꝯclusionis sicut in celarent: ergo iste modus non distinguit̃ a celarẽt: nec ad ipsum reducitur. ¶ Quarto sic: nullum currens est hõ: supposito q̃ nullus homo existat: omne aial est currẽs: ergo nullus hõ est aial. ꝛ tñ ibi arguit̃ in celãtes: ergo in eo non est bona ꝯsequẽtia. ¶ Quinto sic nõ sequit̃. oẽ aial est idiuiduũ. aliq̃d genus est aial: ergo aliq̃d indiuiduũ est genus: ꝛ tñ arguit̃ in dabitis: ergo in ipso non est bona consequentia.

Ad argumenta. Ad ꝑmũ istoꝝ dr̃. q̃ licet oẽs modi ꝑme figure sint ꝑfecti quãtũ ad subsumptionem. non tñ quãtũ ad modũ cõcludendi: q2 indirecte ꝯcludẽtes non hñt euidentem modũ cõcludẽdi: sed fiũt euidẽtes per reductionẽ ad alios modos. ¶ Ad scđm dr̃. q̃ albũ in maiore illi⁹ sillogismi accipit̃ fm se ea pte q̃ua differt rõne a suo subiecto: ꝛ in minore capit̃ per respectũ ad suũ subiectũ inq̃ntũ dicit ee accidẽtale eius: ꝛ ideo accipit̃ mediũ sub diuersis respectibus: ꝛ vt diuersa sibi accidũt: ideo mediuꝫ variat̃ in duabus ꝑmissis: ꝛ ibi cõmittit̃ fallacia accidẽtis. ¶ Ad tertiũ dr̃. q̃ lꝫ celãtes nõ distinguat̃ eẽntialr̃ a scđo modo q̃ntuꝫ ad dispositionẽ ꝑmissaꝝ: tñ accñtalr̃ q̃ñũ ad modũ ꝯcludendi distinguit̃ ab ipso vt dictũ est ꝑius. ¶ Ad q̃rtuꝫ dr̃. q̃ in illo sillogismo hõ in ꝑdicato maioris stat pro hoib⁹ existib⁹ tñ: ꝛ in ꝯclusione stat tã pro existib⁹ q̃ꝫ pro nõ existentib⁹: eo q̃ nõ subijcit̃ cum aliquo accidẽtali ꝯtrahente ipsum ad supposito existẽtia sicut in maiore. ¶ Ad q̃ntum dr̃. q̃ in illo sillogismo aial in subiecto maioris accipitur pro suis suppositis: ꝛ in predicato minoris supponit pro natura cõi: ideo ibi fit variatio medij i duab⁹ ꝑmissis: ꝛ non bene arguitur: nec sunt tres termini tñ.

¶ **Fapesmo.** Octauus modus ꝯstat ex maiori vli affirmatiua ꝛ minori vli negatiua particularem negatiuam concludentibus idirecte: vt omne animal est substantia: nullus lapis est

animal. ergo quedā substātia nō est lapis. Et reducitur ad quartū modū prime figure maiori cōuersa per accñs: τ minori simpliciter τ per transpositionē pmissaꝝ. ¶ Frisesomorū. Nonus modus constat ex maiori particulari affirmatiua τ minori vniuersali negatiua: particularem affirmatiuā indirecte concludentibus: vt quoddā animal est substantia: nullus lapis est animal. ergo quedā substantia nō est lapis. Et reducitur ad quartum modum prime figure maiori τ minori conuersis simpliciter τ p transpositionē premissarum.

¶ Postq̄ auctor determinauit de modis pme figure indirecte cōcludentibus cōuenientibus in premissis modis directe cōcludentibus. Hic ɔñter determinat de modis indirecte cōcludentibus differentibus in pmissis a modis directe concludētibus. s. fapesmo τ frisesomoꝝ: τ qz fapesmo est modus vlis. alter vō est particularis. ideo auctor pus determinat de ipso dicēs. Octau⁹ modus. s. fapesmo ɔstat ex vli affirmatiua maiori τ vli negatiua minori: particularē negatiuā cōcludētibus indirecte. Et reducit ad ferio maiore cōuersa p accidens: τ minore simpliciter facta transpositione pmissaꝝ. Et pbat ɔñtia hꝫ p illam regulam. quicqd sequit ad ɔñs bone ɔñie sequit ad antecedens eius: sed ad pmissas de fapesmo facta conuersione premissaꝝ cū trāspositione ipsaꝝ sequūtur premisse de ferio: τ ad illas pmissas sequit particularis negatiua. ergo conclusio illa sequit ad premissas de fapesmo. ergo in illo modo est bona consequentia.

Primo sciendū ꝙ p impossibile fapesmo potest reduci ad barbara capiēdo ɔdictoriū sue ɔclonis p maiore: τ maiorē eius p minore inferēdo cōuersaꝫ cōtradictorie minoris ad quā sequit illa ɔtradictoria. vt arguendo sic in fapesmo: ois hō est aīal. nullus lapis est hō. g̃ quoddā aial nō est lapis. τ sic arguit in barbara: omne aial est lapis. ois hō est aial. g̃ ois hō est lapis: ad quā sequitur p cōuersionē p accñs. quidā lapis est hō. q̄ est ɔdictoria minoris. τ pōt etiā reduci ad celarēt capiendo ɔdictoriā ɔclonis p minore τ minorē p maiore inferēdo cōuersam oppositi maioris vt psupposito sillogismo facto in fapesmo. arguit sic in celarēt: nullus lapis est hō: omne animal est lapis: seqtur. g̃ nullū aial est hō. ad quā p ɔuersionem p accñs sequit. quidā hō non est animal.

Secundo sciendū ꝙ nonus modus. s. frisesomoꝝ ɔstat ex pticulari affirmatiua maiore τ vniuersali negatiua minore particularē negatiuā cōcludentib⁹ indirecte. τ reducit ad ferio maiore τ minore cōuersis simplr τ facta trāspōne pmissaꝝ. per hoc pbat ꝙ sit in eo bona ɔñtia: qz ad pmissas eius sequūtur p cōuersionē cū trāspositōe premissaꝝ premisse de ferio: p quas pmissas sequit particularis negatiua cōclusio. g̃ eadē sequit ad pmissas de frisesomoꝝ. vt arguēdo sic. quidā hō est aial. nullus lapis est hō. ergo qđdā aial non est lapis. cōuertēdo simplr τ trāsponēdo pmissas sic arguit in ferio. nullus hō est lapis: quoddā aial est hō. iste pmisse sequunt ad alias pmissas: τ seqt qđdā aial nō est lapis.

Tertio sciēdum ꝙ iste vltimus modus pōt p impossibile reduci ad celarēt capiēdo cōtradictoriū cōclusionis p minore τ minorē loco maioris inferendo cōuersam oppositi maioris: vt arguendo sic: quidā hō est aial. nullus lapis est hō. ergo quoddam aial nō est lapis. τ sic arguēdo i celarēt: nullus lapis est hō: omne aial est lapis. ergo nullū aial est hō. ad quā sequit ueꝝ p conuersionē: nullus hō est aial. que est ɔtradictoria pme maioris. τ pōt reduci ad darij capiēdo cōtradictoriū conclusionis p maiore τ maiorē p minore inferēdo cōuersam ɔdictorie minoris ad quā sequit illa cōtradictoria.

Quarto sciendum ꝙ fapesmo τ frisesomoꝝ valēt in qualibet figura ad cōcludendū particularē negatiuā indirecte. τ qz repiunt in oibus figuris Aristo. determinat de ipsis postq̄ docuit formatiōes sillogismorum in tribus figuris. aliter tñ reperiunt in pma figura τ in alijs: qz qñ mediū subijcit in vna premissarum τ pdicat in alia sunt in pma figura: τ cū pdicat in vtraqꝫ sunt in secūda figura: τ cum subijcit in vtraqꝫ sunt in tertia figura. τ qz per prius reperiūtur in primo figura q̄ in alijs. adeo quodā modo appropriant pme figure. Ratione cuius cōuenienter a Per. hispa. enumerant inter modos pme figure: nec tñ negat qn repiant in alijs.

Cōtra predicta arguit pmo sic. in omni sillogismo ɔclusio debet esse silis alicui pmissaꝝ: sꝫ pticularis negatiua non est silis alicui pmissaꝝ de fapesmo cū ambe sint vles. ergo male dr ꝙ ibi ɔcludit pticularis negatiua ¶ Scdo sic. pmisse d fapesmo maiorē ɔueniētiā hñt cū pmissis de celarēt q̄ cū pmissis de ferio: g̃ magis debēt reduci per ɔuersionē ad celarēt q̄ ad ferio. τ sic male dr ꝙ reducit ad ferio per cōuersionē. ¶ Tertio sic: frisesomoꝝ est cōbinatio inutilis: qz ibi sunt oabiles termini i qb⁹ oi τ in qb⁹ nulli: ergo male ponit ille modus. ¶ Quarto sic. in oi sillogismo dꝫ fieri subsumptio: sed in frisesomoꝝ nulla fit subsumptio: qz maior est pticularis: τ sub pticulari nihil est sumere: etiā subsumptio fit affirmādo subiectū pns distributū de aliquo i feriori eius qđ nō fit ibi cū minor sit negatiua. ergo ibi nō est bon⁹ sillogism⁹. ¶ Quinto sic: isti duo vltimi modi solū differūt in q̄titatem maioris pmisse τ nō in ɔclusione nec in mō ɔcludēdi: sed q̄titas cū se teneat ex pte materie nō variat speciē: iō ppositio pticularis τ vlis nō differūt spē: g̃ isti duo modi fm speciē nō distinguunt inter se.

Ad argumēta. Ad pmū dicit: ꝙ lꝫ in omni sillogismo ɔclusio debeat eē silis alicui pmissarū in qualitate: non tamē in quātitate sicut potet in darapti: etiā silitudo ppter nō attēdit ex pte q̄titatis: sed equalitatis vel inequtatis. ¶ Ad scdm dr. ꝙ lꝫ fapesmo τ celarēt magis ɔueniāt in quātitate suaꝝ pmissarū q̄ fapesmo τ ferio: tñ pmisse de celarēt nō pñt seq p ɔuersionē ad pmissas de fapesmo: eo ꝙ maior que ē vlis affirmatiua nō pōt ɔuerti simplr in vlēm: sed solū per accidens in pticularē: τ sic ad istas pmissas bñ sequnt premisse quarti modi. ¶ Ad tertiū dr. ꝙ ɔcludendo directe in frisesomoꝝ darent termini in qb⁹ omni τ in qb⁹ nulli: τ silr in fapesmo nūq̄ tñ darent ɔcludēdo idirecte: τ isti modi solū valēt ad ɔcludēdū idirecte. ¶ Ad quartū dr. ꝙ licet in frisesomorum formaliter non fiat subsumptio: tñ ibi bene fit virtualiter inquātū in pmissis eius virtualiter includuntur premisse de ferio que sequunt ad ipsas in qbus fit debita subsumptio. ¶ Ad quintū dicit. ꝙ licꝫ quantitas non variet speciem ppositionis: tñ bene variat speciē sillogismi vel modi eius: qz vna nota q̄titate est alia ordinatio pmissarū in debita q̄litate τ q̄titate: ideo isti duo modi specie abinuicem distinguuntur.

¶ Sequit de secūda figura cuius tales dantur regule. In secūda figura maiori existēte particulari nihil sequit. In secūda figura ex puris affirmatiuis nihil sequit. In secūda figura semper cōcluditur negatiue. Secūda figura quattuor habet modos.

¶ Postq̄ supius. Petrus hispanus determinauit de prima figura. et modis eius. Hic consequenter determinat de secunda figura et de modis eius. Est autem secunda figura qn̄ mediū p̄dicatur in vtraq; p̄missa: et in tali ordine terminoꝝ mediū dicitur p̄mus terminus q2 ponitur supra ambas extremitates cū p̄dicetur de vtraq;. et maior extremitas est secūdus terminus et mediū pōne: q2 ponitur sub medio cū subijcitur in maiore p̄pōne: et supra minorē cū p̄dicatur in ɔclone. Sed minor extremitas est terti⁹ terminus et vltimus positōe: q2 subijcitur medio in minori p̄pōne: et maiori extremitati in ɔclone. Ex quo p3 q̄ mediū in scd̄a figura non est ita pfecte mediū sicut in p̄ma figura: q2 solū h̄ est mediū cōiunctione et nō positōe: et est pfecti⁹ mediū q̄ mediū tertie figure: qd̄ subijcitur vtriq; extremoꝝ. et ide est q̄ mediū p̄me figure valet ad ɔcludēdū vlr et affirmatiue. et mediū scd̄e figure ad ɔcludēdū negatiue: s3 particulariter et vlr. et mediū tertie figure ad ɔcludēdū pticulariter solū affirmatiue vel negatiue. Et p h̄ p3 q̄re ista figura sic ordinatur.

Primo sciendū q̄ p̄pter sillogismos h⁹ figure tres ponuntur regule. Prima est q̄ in scd̄a figura maiore exñte particulari nihil sequitur. Cui⁹ rō est: q2 in secunda figura semp cōcluditur negatiue vt infra dicetur. ḡ si maior eēt particularis ibi argueretur a nō distributo ad distributū ex pte maioris extremitatis. q̄ nō distribueretur in maiore p̄pōne cū esset subm p̄pōnis pticularis: et tñ distribueretur in cōclusiōe: q2 eēt p̄dicatū p̄pōnis negatiue. et sic ex pte ei⁹ argueretur a nō distributo ad distributū. et ide posset contingere q̄ ɔñs eēt falsum antecedēte existente vero. Itē in tali dispōne p̄nt repiri termini in quibus omni. vt aial hō risibile: vt sic arguēdo. quoddā aial nō est hō. omne risibile est hō. cū illis stat hec vlis. omne risibile est aial. termini in quib⁹ nulli: vt aial hō lapis arguēdo vt p̄us. ḡ talis dispositio est inutilis.

Secūdo sciendū q̄ scd̄a regula est q̄ ex puris affirmatiuis in scd̄a figura nihil sequitur. Cuius ratio est: q2 p̄pter vnionē extremitatū in aliquo supiori in quo p̄nt vniri p diuersas ptib⁹ eius nō sequitur vnio extremitatū inter se: vt p̄pter vnionē hoīs et eq in aiali nō sequitur vnio eoꝝ inter se: q2 p̄nt in ipso vniri p diuersas portib⁹ ptātia ei⁹. S3 arguēdo ex puris affirmatiuis in scd̄a figura denotaretur vnio extremoꝝ in suo supiori tm̄. iō in tali vnione ex talib⁹ p̄missis nō sequitur ɔclo. Itē ibi dabiles sunt termini in qbus omni: vt aial hō risibile: et termini in qb⁹ nulli: vt aial hō equus. igr̄ talis dispō est inutilis.

Tertio sciendū est q̄ tertia regula est: q̄ in secunda figura semp ɔcludit negatiue. Cuius rō est: q2 vna p̄missaꝝ in scd̄a figura semp est negatiua: s3 si aliqua p̄missaꝝ sit negatiua ɔclo d3 eē negatiua. iō semp in scd̄a figura cōcluditur negatiue: et ēt pōt in ipsa cōcludi vlr et particulariter. et iō q̄uis in tertia figura cōcludatur affirmatiue et negatiue: tñ q2 ibi cōcluditur solū pticulariter. et difficili⁹ est concludere vlem negatiuā q̄ pticularē affirmatiuā: vt p̄us dcm̄ est: iō nō p̄pter hoc sequitur q̄ tertia figura sit pfectior ista. l3 in ista cōcludatur negatiue solū.

Quarto sciēdū q̄ tm̄ sunt q̄ctuor modi scd̄e figure. Quoꝝ sufficiētia sic habetur: q2 ois modus secūde figure est ordinatio duaꝝ p̄missaꝝ in quibus idē predicatur. vel ergo ambe p̄misse sunt pticulares vel vles: vel maior vlis et minor pticularis vel econtra. Si ambe p̄misse sunt vles: hoc est quadruplr. vel ambe sunt affirmatiue: et sic nihil sequitur p̄pter vnā regulā istius figure. vl ambe negatiue. et sic ēt nihil sequitur. vel maior est negatiua et minor affirmatiua. et sic est cesare. vel cō. et sic est camestres. Si ambe sint pticulares h̄ est q̄druplr. et quocūq; mō disponantur nihil sequitur. Si vō maior sit pticularis et minor vlis pōt eē q̄druplicater: et semp nihil sequitur: q2 maiore exñte pticulari in scd̄a figura nihil sequitur. Si aūt maior sit vlis et minor pticularis h̄ est q̄druplicter: q2 vel ambe sunt affirmatiue: et sic nihil sequitur. vel ambe negatiue: et iteꝝ nihil seqr̄. vel maior est negatiua et minor affirmatiua. et sic est festino. vl cō. et sic est baroco. et p hoc patēt regule scd̄e figure: et nū erus modoꝝ eius in gnāli.

Sed ɔtra p̄dicta arguitur p̄mo sic. mediū qd̄ p̄dicatur de vtroꝝ extremoꝝ perfectius est q̄3 illud qd̄ subijcitur vni et p̄dicatur de alio: q2 p̄dicatū est pfecti⁹ subiecto. ḡ figura in q̄ mediū semp p̄dicatur deberet poni prima. ¶ Scd̄o sic. frisesomoꝝ valet in q̄libet figura vt p̄us dcm̄ ē. et tñ in ipo maior est pticularis. ḡ in scd̄a figura maiore exñte pticulari aliqd seqr̄. ¶ Tertio sic. q̄cūq; vni tertio sunt eadē illa iter se sunt eadē et inter se ɔueniunt: s3 arguēdo ex puris affirmatiuis in scd̄a figura denotatur extrema eē eadē vni tertio. s. medio. ḡ p hoc sequitur q̄ extrema iter se ɔueniūt: et sic ex puris affirmatiuis aliqd sequitur ¶ Quarto sic. bene sequitur in scd̄a figura aliquod aial est sor. aliqs hō est sor. ḡ aliquis hō est aial: et tñ ibi cōcluditur affirmatiue. ergo in secūda figura nō semp ɔcluditur negatiue. ¶ Quinto sic. in cesare et camestres sūt eedē p̄misse. s. vlis affirmatiua et vlis negatiua. sed modi distinguuntur ex pte p̄missarum: iō illi modi nō sunt distincti: et sic non sunt quatuor modi secūde figure.

Ad argumenta. Ad p̄mū istoꝝ dr̄. q̄ l3 mediū qd̄ p̄dicatur vtrobiq; sit pfectius s̄m se illo qd̄ subijcitur et p̄dicatur: tñ nō est pfecti⁹ in rōne medij: iō mediū p̄me figure pfecti⁹ est q̄ mediū scd̄e figure. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. q̄ l3 in frisesomoꝝ in scd̄a figura maiore exñte pticulari sequatur aliqd indirecte nō tñ directe. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ q̄cūq; sunt eadē vni tertio et simplr in actu inter se sunt eadē: s3 illa que sunt eadē solū vni tertio supiori et in potētia nō sūt eadē iter se. et arguēdo ex puris affirmatiuis in scd̄a figura denotantur aliq̄ solū esse eadē cum suo supiori i quo ɔueniūt in potētia tm̄. ¶ Ad quartū dr̄. q̄ ibi sequitur aliqd gr̄a materie: eo q̄ mediū est vnū singulare singulr̄ tentū tñ ibi non sequitur aliqd formalr̄ et p sillogismū pfectū. ibi enim est sillogismus expositorius qui bene valet in secūda figura affirmatiue. ¶ Ad qntū dr̄. q̄ l3 in cesare et camestres mālr̄ sint eedē p̄misse: nō tñ sunt eodē modo disposite: et modi distinguuntur ex pte rōnis et dispositionis formalis suarū premissarum: ideo illi modi specie abinuicem distinguuntur.

¶ **Cesare** Primus modus ɔstat ex maiori vniuersali negatiua et minori vniuersali affirmatiua: vlem negatiuam directe concludētibus: vt nullus lapis est aial: ois homo ē aial: ergo nullus homo est lapis. et reducitur ad secūdum modū prime figure maiori ɔuersa simpliciter. ¶ **Camestres** Secundus modus constat ex maiori vlī affirmatiua et minori vniuersali negatiua: vniuersalē negatiuā directe ɔcludentibus: vt ois hō est aial: nullus lapis est aial: ergo nullus lapis est hō. et reducitur ad scd̄m modū prime figure minore et cōclusione cōuersis simplr et p trāspositionē p̄missaꝝ. ¶ **Festino** Tertius modus constat ex maiori vniuersali negatiua: et minori particulari affirmatiua: particularē negatiuā directe cōcludētibus: vt nullus lapis est aial: qdam hō est aial: ergo qdam homo nō est lapis. et reducitur ad quartum mo-

dum prime figure maiori ɔuersa simplr. Baroco. Quartꝰ modus ɔstat ex maiori vniuersali affirmatiua ꝛ minori particulari negatiua: ꝑticularē negatiuā directe ɔcludentibꝰ: vt ois hō est aīal. quidā lapis nō est aīal. ergo quidaꝫ lapis nō est homo. ꝛ reducit̃ ad primū modū prime figure ꝑ impossibile. Reducere aūt per impoſe est ex opposito ɔclusiōis ꝛ altera p̄missarū inferre oppositū alterius p̄misse. Sumat̃. n. oppositum ɔclusionis hic. s. ois lapis est hō: cū maiori huius q̄rti. s. cū ista. ois hō est aīal: sic arguendo: ois hō ē aīal: ois lapis ē hō. ergo ois lapis est aīal. Ista cōclusio opponit̃ minori quarti: ꝛ hoc est reducere ꝑ impoſe.

¶ Postq̄ȝ auctor oñdit superius que est secunda figura. ꝛ que sunt regule eiꝰ ꝛ enumerauit suos modos in cōi. Hic ɔ̃r determinat de ipsis in sp̃ali: ꝛ p̄mo de vniuersalibꝰ ꝑ de ꝑticularibꝰ: ꝛ inter vl'es adhuc p̄mo determinat de cesare dicēs. ꝙ cesare p̄mus modus constat ex vl'i negatiua maiori vl'i affirmatiua minori: vl'em negatiuā ɔcludētibus: ꝛ reducit̃ ad scōm modū p̄me figure maiore de cesare ɔuersa simplr ꝑ quā reductiōeȝ sic ꝓbat̃ ɔn̄tia eius: ꝙ ɔuersa maiore de cesare ad p̄missas sequunt̃ p̄misse d' celarent: ꝛ ad p̄missas de celarent sequit̃ vl'is negatiua. g̃ illa eadē sequit̃ ad p̄missas de cesare: q2 quicq̄d sequitur ad ɔn̄s bone ɔn̄tie sequit̃ ad antecedēs eius. Sȝ ꝑ impossibile reducit̃ cesare ad celarēt capiendo oppositū cōtrariū ɔclusionis cū maiore inferendo ɔtrariū minoris. vel reducit̃ cesare ad ferio capiēdo cōtradictoriū conclusionis cū maiore inferendo cōtradictoriū minoris.

Primo sciēdū ꝙ camestres secūdus modus secūde figure ɔstat ex vl'i affirmatiua maiori: vl'i negatiua minori vl'em negatiuā ɔcludētibus. ꝛ reducit̃ ad celarēt minori ꝛ ɔclusione ɔuersis simpliciter. ꝛ ꝑ transpositiōeȝ p̄missaꝝ. ꝛ ꝑ hoc eodē modo ꝓbatur sicut ɔn̄tia p̄mi modi. Et reducit̃ ad baraꝫ ꝑ impossibile capiēdo oppositū ɔtradictoriū cōclusionis cū maiore inferendo ɔtradictoriū sue minoris. Et etiā ꝑ impossibile capiēdo ɔtrariū ɔclusionis cū maiore pōt inferre cōtrariū sue minoris in barbara ad quā ɔ̃riam iteꝝ sequit̃ ɔtradictoria minoris: vt arguēdo sic in camestres: ois hō est aīal: nullus lapis est aīal. g̃ nullus lapis est hō. ꝛ sic ĩ barbara: ois hō est aīal: ois lapis est hō. g̃ ois lapis est aīal. q̃ est cōtraria p̄me minoris ad quā sequit̃ qdā lapis est aīal.

Secundo sciendū ꝙ festino tertiꝰ modus ɔstat ex vl'i negatiua maiori: ꝑticulari affirmatiua minori: ꝑticularē negatiuā ɔcludentibꝰ. ꝛ reducit̃ ad ferio maiori ɔuersa simplr. vn̄ reducēdo modos scōe figure ad p̄mā ꝑ ɔuersionē opȝ illā p̄missam ɔuerti que fit maior in p̄ma figura. ꝛ nō requirit̃ de minori. Et rō est: q2 in scōa figura medius sem ꝑ p̄dicat̃. iō ad hoc ꝙ subyciat̃ in illa q̃ fit maior in p̄ma figura opȝ illā p̄missaȝ conuerti: ꝛ alia nō oȝ ɔuerti: sȝ oȝ remanere vt mediū p̄dicetur in minori. Sȝ ꝑ impoſe reducit̃ ad celarēt capiendo ɔtradictoriū ɔclōnis de festino cū maiori eius inferēdo oppositū contradictoriū sue minoris in celarēt.

Tertio sciendū ꝙ baroco q̄rtus modus ɔstat ex vl'i affirmatiua maiori: ꝑticlari negatiua minori ꝑticularē negatiuā ɔcludentibus: ꝛ nō reducit̃ ad aliquē modū p̄me figure ꝑ ɔuersionē: q2 vel hoc esset ɔuertendo maiorē q̃ solū ɔuertit̃ ꝑ accñs in particularē: ꝛ tūc ambe p̄misse eēnt ꝑticulares. vel cōuertēdo minorē vel ɔclōnē eius: ꝛ hoc nō: q2 sunt ꝑticulares negatiue modo ꝑticularis negatiua nō ɔuertit̃ in terminis: sȝ ꝑ ɔtrapositionē tm̄ q̃ ɔuersio nō valet ad reductionē sillogismoꝝ: q2 ibi nō manēt idē termini simplr. iō baroco nō pōt probari ꝑ conuersionē. Sȝ ꝓbat̃ ꝑ impoſe capiendo ɔtradictoriū sue ɔclōnis cū maiore inferendo ɔ̃dictoriū minoris in barbara. ꝛ sic reducit̃ ad ꝑ̄m ꝑ impossibile.

Quarto sciendum ꝙ reducere vnū modū ad aliuꝫ ꝑ impossibile est ex opposito conclusionis cū vna p̄missaꝝ inferre oppositū alterius p̄misse. ꝑ quaꝫ reductionē oñdit̃ bonitas ɔn̄tie sillogismi prius facti. ꝑ hoc ꝙ ex opposito consequētis eius infertur oppositum sui antecedētis. ꝛ ad reducendū ꝑ impossibile modos secunde figure ad p̄mā opȝ capere oppositū cōclusionis cū maiore: eo ꝙ idē subycit̃ in maiore ꝛ p̄dicat̃ in ɔclusione. ꝛ etiā in opposito cōclusionis: q2 opposita sunt eiusdē subiecti ꝛ eiusdem p̄dicati: ꝛ illud qđ subycit̃ in maiore ꝛ p̄dicat̃ in opposito cōclusionis est maior extremitas: q̃ fit mediū p̄me figure: ꝛ ꝑ hoc habet̃ dispositio p̄me figure: q̃ habita opȝ videre quales ꝛ quāte sunt maior p̄missa ꝛ oppositū ɔclusiōis ad sciendū ad quē moduȝ p̄me figure fit reductio. ꝛ si velimus reducere modos scōe figure ad tertiā per impossibile: oȝ cape oppositū ɔclusionis cū minori: q2 idē subycit̃ ĩ vtraq3: ꝛ mior oȝ poni loco maioris eo ꝙ in ipsa maior extremitas p̄dicat̃. s. illud qđ erat mediū ĩ secūda figura: ꝛ oȝ iferri oppositū maioris. vn̄ vl'us. Seruat maiorē variatq3 scōa minorē. Tertia maiorē variat suādo miorē. Et habita tali dispōne figure ad sciēdū ad quē modū fit reductio oȝ videre quomō disponunt̃ in q̄litate ꝛ q̄ntitate minor ꝛ oppositū cōclusionis. ꝛ per hoc pn̄t reductiōes modi secūde figure ad modos tertie. ꝛ ꝓbari per ipsos. siquis ɔcedat modos tertie figure ꝛ nō modos scōe: ꝛ per hoc patēt quatuor modi secūde figure.

Sed cōtra p̄dicta arguit̃ p̄mo sic: q2 nō sequit̃. nullū dextrū est sinistruȝ. cuiuslibet hoīs oculus est sinister: g̃ nullꝰ hoīs oculus est dexter. q2 aña pōt esse verū ɔn̄te existēte falso: ꝛ tn̄ ibi arguit̃ in cesare: g̃ in ipso nō est bona ɔsequētia. ¶ Scdo sic, non sequit̃ oē corruptū vel mortuum est nō ens: nullus hō est nō ens: g̃ nullus hō est corruptus vel mortuus. ꝛ tn̄ ibi arguit̃ in camestres: g̃ in ipso nō est formalis ɔn̄tia. ¶ Tertio sic: i camestres mediū nō distribuit̃ ĩ maiore: q2 ē p̄dicatū ꝓpositionis affirmatiue: ꝛ tn̄ distribuit̃ in minore. g̃ ibi arguit̃ a nō distributo ad distributū: ꝛ per ɔn̄s nō ē bona ɔn̄tia. ¶ Quarto sic: nō sequit̃ nullū aīal diu dormit vigilat: qdā hō vigilat: ergo qdā hō nō est aīal: ꝛ tn̄ ibi arguit̃ in festino, ergo. ¶ Quinto sic: nō sequitur ois hō currit: adam nō currit: ergo adam nō est homo: ꝛ tn̄ ibi arguit̃ in baroco: ergo in ipso non est formalis cōsequētia.

Ad argumenta. Ad p̄mū dicit̃. ꝙ in isto sillogismo oculus nō distribuit̃ ĩ minori: ꝛ tn̄ distribuit̃ in ɔclusiōe ꝑ illā regulā ꝙ distributio affirmatiua in obliquo nō distribuit terminū in recto sequētē. Sed distributio negatiua in obliq̃ bñ distribuit rectū sequētē ipsam. iō dicēdo nullꝰ hoīs oculus est dexter: ibi distribuit̃ oculus: ꝛ sic arguit̃ a nō distributo ad distributū: sȝ deberet sic ɔcludi: ergo cuiuslibȝ hoīs oculus nō est dexter: q2 oculus tūc nō distribuit̃. ¶ Ad 2m dr̃. ꝙ ibi arguit̃ a minꝰ ampla ad magis amplū cū distributione magis ampli ex pte hoīs qui in minore solū stat pro p̄sentibꝰ ꝛ in ɔclusione distribuit̃ pro p̄ntibus ꝛ p̄teritis ad quos ampliat̃ per p̄teritū ꝑticipiȝ. ¶ Ad 3m dr̃. ꝙ in illo sillogismo nō arguit̃ ad mediū īferēdo ipm̄ de aliquo vel aliqd de ipo: q2 nō ponit̃ in ɔclusiōe: sȝ solū arguit̃ ad extremitates: iō q̄uis distribuat̃ in scōa p̄missa ꝛ non in prima nō ꝓpter hoc arguit̃ a nō distributo ad distributum.

¶ Ad quartuz dr. q illa. nullū aial dum dormit vigilat. pōt esse tpalis: et sic est vera: sz tūc ex ipsa nō fit sillogism⁹ cathegoricus: vel pōt eē cathegorica et hoc e dupliciter: qz vel illa determiatio dū dormit fert ad subm. et tūc ibi bñ arguit: sz sicut pclusio est falsa. ita et minor: qz sensus est. de quocūqz vez est dicere q est aial dūz dormit. vez est dicere q nō vigilat. et h est falsum. vel pōt ferri ad pdicatū. et sic maior est vera: sz male sumit minor: sz sic dz accipi. qdā hō vigilat dū dormit: qz illa determiatio dū dormit ponebat ad mediū in maiore pmissa. et sic minor erit falsa sic pclo. ¶ Ad 5m dr. q hō in maiori solū distribuit p pūtib⁹ ad quos restrigit p hoc vbū currit. et in pclone distribuit tā p pūtib⁹ qz nō pūtib⁹. ideo ibi nō bene arguit.

¶ Sequit de tertia figura. Cui⁹ tales dant regule. In tertia figura minori existēte negatiua nihil sequit. In tertia figura pclusio debz esse pticularis. Tertia figura sex hz modos.

¶ Postq auctor determinauit de duab⁹ figuris. s. de prima et secūda. Hic pñter determinat de tertia ppter causam pus dictā: et est tertia figura ordinatio triū terminoruz in qua mediū subycit vtriqz extremoz: et in tali ordinatiōe mediū est vltimus terminus positōe eo q subycitur vtriqz extremitati et fm ratione subiectū est posteri⁹ pdicato: sz minor extremitas est mediū positōe: qz ponit supra mediū cū de ipa pdicet in minori: et sub maiori extremitate cū subyciat in pclone. Maior vo extremitas est prius termin⁹ pōne: qz ponit supra mediū cū pdicat in maiore: et supra minorē extremitatē cū pdicat in pclone. et p hoc pz qualiter ordinant termini in tertia figura.

Primo sciēdū q p sillogismis tertie figure ponuntur due regule quaz prima est: q in tertia figura minore existēte negatiua nihil sequit. Cui⁹ rō est: qz si minor esset negatiua oporteret maiorē esse affirmatiuā: qz ex puris negatiuis nihil sequit: et pclonē eē negatiuā: qz si aliq pmissaz fuerit negatiua pclo erit negatiua. g maior extremitas nō distribueret in maiore cū eēt pdicatū ppōnis affirmatiue: et tñ distribueret in pclone cuz esset pdicatū ppōnis negatiue. g ibi arguerer a nō distributo ad distributū: q ratione antecedēs pōt esse vez pñte existēte falso. Et ēt ibi eēnt repibiles termini in qb⁹ omni: vt aial hō equus arguēdo sic ois hō est aial: nullus hō est equ⁹: cū quib⁹ stat ista de omni. ois equus est aial. Et ēt termini i quib⁹ nulli: vt aial homo lapis: sic arguēdo: ois homo est aial: nullus homo est lapis. cū istis pmissis stat ista de nullo nullus lapis est aial. g ista cōbinatio. in qua ponit minor negatiua i tertia figura est inutilis. et hec est gnalis pbatio ad ondēdū cōbinatōes inutiles nihil pcludere.

Secundo sciēdū q termini in quib⁹ omni dicunt tres termini ex qbus in aliq cōbinatiōe fiūt due pmisse: cū qbus stat in vitate vna vlis affirmatiua cōposita ex extremitatib⁹ illaz pmissaz. Sz termini in qb⁹ nulli sunt tres termini ex qb⁹ in aliq cōbinatiōe disponunt due pmisse vere cū qbus stat in vitate vna vlis negatiua cōposita ex extremis illaz pmissaz: sicut pz in reptōe iam facta terminoz in qbus omni et in qbus nulli. et ad faciliter repiendū eos ad qlibet cōbinatiōez inutilē ponunt tres regule. Prima est q accipiēdi sunt duo termini dispati cū suo supiore: vt due spēs cū suo genere: vt homo asin⁹ aial. Scda regula est q accipiēdi sunt duo termini de se adinucē vificabiles siue puertibilr siue nō cū extraneo ad vtrūqz: vt hō risibile lapis: vel hō aial lapis. Tertia regula ē q accipiēdi sunt duo termini de se inucē vificabiles siue puertibilr siue non cū supiore ad vtrūqz vt hō risibile suba: vel hō aial suba: et p has tres regulas cuicūqz pdicamto applicent faciliter repient termini in quib⁹ omni et in quib⁹ nulli ad qlibz cōbinatōez inutilē.

Tertio sciēdū q cōbinatio in q simul repiunt termini in qbus omni et in qbus nulli nō infert formaliter aliqz cōclusionē. qd sic pbat: qz si dicat q in tali cōbinatōe sequit aliq pclusio formalr: vt puta vlis affirmatiua in terminis in quib⁹ omni arguit sic. Quicqd sequit formalr in aliqua dispōne semp sequit in omnibus terminis. g si sequat in tali cōbinatiōe vlis affirmatiua pclusio p aduersariū: tunc illa sequit in oibus alijs terminis in tali dispōne. g illa sequit acceptis terminis in quibus nulli: et vltra in illa cōbinatione antecedēs est verū. ergo pñs est verū. qz ex vo non sequit nisi verū. g in terminis in quib⁹ nulli vniuersalis affirmatiua cōclusio stabit in veritate cuz duab⁹ pmissis: et ēt vlis negatiua de nullo facta ex eisdē terminis: et ille due erūt cōtrarie. ergo due ptrarie ex qbus sequunt due pdictorie stabunt simul in vitate: qd est impole. Et sic diceret aliquis ad ptrarium: qui diceret combinationē valere in qua reperiunt simul termini in quibus omni et in quibus nulli.

Quarto sciēdū q secunda regula est q in tertia figura nō pcluditur nisi porticulariter. Cui⁹ ratio est: qz si ibi cōcluderet vniuersaliter argueret a nō distributo ad distributuz ex parte minoris extremitatis que nūqz distribueret in miorē pmissaz cū sit pdicatū positionis affirmatiue: qz oportet semp minorē esse affirmatiuā: vt dictū est. et tñ distribueret in pclusiōe cū esset subiectū ppōnis vniuersalis. Itē supiora vniunt inferiori pticulariter tm̄ et nō vniuersalr: sz mediū tertie figure inferi⁹ ad ambas extremitates: g extremitates p ipm solū vniunt pticulr et ex tali medio nō pōt pcludi vniuersaliter.

Sed cōtra pdicta arguit primo sic. Frustra fit per plura qd pōt fieri per pauciora. Sz quelibet pclusio sufficiēter pcludi pōt per primā et secūdā figuras: ergo tertia figura supfluit. et nō est ponēda. ¶ Secūdo sic: omne mediū alicui⁹ sillogismi est vniuniū extremotū eius: sz illud qd subycit vtriqz extremoz non est vnitiuū respectu ipsoz: qz se hz p modū materie et materia nō est vnitiua: sz vnit p formā: ergo male dr q mediū tertie figure subycit vtriqz extremoz. ¶ Tertio sic: pmisse iferētes aliquā pclusionē trāsposite adhuc iferunt illā pclusionē: ergo pmisse de felapton trāsposite iferunt pñt pticularē negatiuā: ergo minore existēte negatiua in tertia figura aliqd sequit. ¶ Quarto sic. bñ sequit: oē rōnale currit: oē rōnale est hō: ergo ois hō currit: qz ex opposito pñtis sequit oppositū antecedētis: ergo in tertia figura pōt cōcludi vniuersaliter. ¶ Quinto sic: in omni modo sillogismi pōt esse vniuersalis affirmatiua conclusio et vniuersalis negatiua ergo i omni modo sunt repibiles termini in quibus omni et in quibus nulli: et tamē non est combinatio inutilis: ergo non omnis combinatio in qua possunt reperiri tales termini est inutilis.

Ad argumenta. Ad pmū dr: q lz qlibet pclusio in specie posset sufficiēter pcludi in pma figura et scda: nō tñ oibus modis qb⁹ quelibet pclusio pcludi pōt ideo ille figure sufficiūt qtū ad numerū pclusionū: sed nō qtū ad numerū modoz pcludendi. ¶ Ad scdm dr. q lz iferius in eo q subycit extremis hēat modū materie: nō tñ inqntū vnit et ptinet sua supiora in se actualiter: sz se habet p modū toti⁹ respectu ipsoz: et sic per modū forme: et hoc modo bñ est vnitiuum suoz extremoz que sunt supiora ipsi⁹ lz pticularit tm̄. ¶ Ad tertiū dicit. q licet premisse de felapton trāsposite inferāt pticularem negatiuā cōclusionē indirecte: nō tñ directe: et hoc modo intelligit illa maior. q oēs pmisse iferētes aliquā pclusionē qñ trāsponunt iferūt eādē directe. ¶ Ad quartū dr. q lz ibi sequat pclusio vniuersalis

lis gratia mãe nõ tamen formaliter: q2 nõ tenet in oĩbus terminis cõsimili forma arguendi retẽta. ¶ Ad qntum dicitur. ꝙ licet in quolibet modo ex extremis sillogismi facti possu fieri vlis affirmatia ꝛ vlis negatiua tñ ille nõ stabũt sil'in veritate cũ ꝑmissis cõpositis ex eisdẽ terminis. ꝛ hoc requirit ad terminos in qb⁹ oi ꝛ in qbus nulli.

¶ Darapti Primus modus cõstat ex vli affirmatiua maiori ꝛ vli affirmatiua minori: particularẽ affirmatiuaz directe cõcludentibus: vt ois homo est substãtia: ois homo est aial: ergo quoddã aial est substãtia. ꝛ reducit ad tertiũ modũ prime figure minori cõuersa ꝑ accidẽs. ¶ Felapton Scd̃s modus cõstat ex vli negatiua maiori: ꝛ vli affirmatiua minori particularẽ negatiuã directe cõcludẽtibus: vt nullus homo est lapis: ois homo ẽ aial. ergo quoddã aial nõ est lapis. ꝛ reducit ad quartũ modũ prime figure minori cõuersa ꝑ accñs.

¶ Postq̃ auctor oñdit que est tertia figura ꝛ posuit regulas eius: hic ɔñr determinat de modis ipsius ꝛ anteq̃ in spãli de ipsis determinet enumerat eos in gnãli dicens ꝙ tertia figura sex habz modos. s. darapti: felapton: disamis. datisi: bocardo: ferison: quoꝝ sic habet̃ sufficiẽtia: q2 ois modus tertie figure est ordinatio duarũ ꝑmissarũ in qbus mediũ semꝑ subijcit̃: vel ergo ambe ꝑmisse sunt vles: vel ambe ꝑticulares. vel maior vlis ꝛ minor ꝑticularis: ꝛ eõ. Si ambe sint vles hoc ẽ q̃druplr̃ vel ambe sunt affirmatiue: ꝛ sic ẽ darapti. vel ãbe negatiue. ꝛ sic nihil seqt̃: vel maior est affirmatiua ꝛ mior negatiua. ꝛ sic iteꝝ nihil sequitur ꝑpter ꝑmã regulã huius figure: vel eõ maior est negatiua ꝛ minor affirmatiua: ꝛ sic est felapton. Sz si ambe sint ꝑticulares hoc põt esse quadruplr̃: ꝛ quocũq3 modo disponant̃ nihil seqtur. Si vo maior sit vlis ꝛ minor ꝑticularis hoc est quadruplr̃: vel ambe sunt affirmatiue ꝛ tunc est datisi: vel ambe negatiue ꝛ tũc nihil seqtur. vel maior affirmatiua ꝛ minor negatiua. ꝛ iteꝝ nihil sequitur: vel eõ maior negatiua ꝛ minor affirmatiua: ꝛ sic est ferison. Si vo maior sit ꝑticularis ꝛ minor vlis hoc est quadruplr̃: q2 vel ambe sunt affirmatiue: ꝛ sic est disamis: vl' ambe negatiue: ꝛ sic nihil seqtur: vel maior affirmatiua ꝛ minor negatiua ꝛ sic iteꝝ nihil seqtur: vel eõ maior negatiua ꝛ minor affirmatiua: ꝛ sic est bocardo: ꝛ sic in tertia figura sunt sexdeciz combinatiões: quaꝝ decem sunt inutiles: ꝛ sex vtiles. ꝛ ꝑ ɔñs tm̃ sunt sex modi eius.

Primo sciendũ ꝙ darapti ꝑmus modus cõstat ex duab⁹ vlibus affirmatiuis ꝑticularẽ affirmatiuã cõcludentibus. ꝛ põt iste modus triplr̃ ꝑbari. s. ꝑ cõuersionẽ: ꝑ ipossibile ꝑ sillogismũ expositoriũ. vnde ꝑ cõuersionẽ ꝑbatur ipm reducẽdo ad darij: q2 minore de darapti cõuersa ꝑ accidẽs ad premissas eius sequunt̃ premisse de darij: ꝛ ad illas premissas seqtur ɔclusio ꝑticularis affirmatiua. ergo eadẽ seqtur ad premissas de darapti. ꝛ ꝑ ipossibile ꝑbatur reducendo ipm ad celarent capiẽdo ɔtradictoriũ ɔclusionis eius ꝑ maiore ꝛ minorẽ loco minoris: iferendo ɔ̃riũ maioris in celarent ꝛ ex ɔñti ɔ̃dictoriũ. potest etiam reduci ad cesare capiẽdo ɔdictoriũ sue ɔclusionis ꝑ maiore: ꝛ maiorẽ ꝑ minore iferendo cõtrariũ minoris. Sz ꝑ sillogismũ expositoriũ sic ꝑbatur. q2 si iste ꝑmisse sunt vere: omnis homo est aial: ois hõ ẽ risibilis: de aliquo singulari hoĩe verificabunt̃ aial ꝛ risibile: signet̃ ergo illud singulare: ꝛ sit sortes. Tunc arguitur sic expositorie. sortes est animal: sortes est risibilis. ergo quoddam risibile est animal. Iste premisse singulares sequuntur ad premissas de darapti: ꝛ ad istas ꝑmissas singulares sequitur particularis affirmatiua cõclusio. ergo eadẽ sequitur in darapti. q2 quicqd sequitur ad ɔñs bone ɔsequentie sequitur ad antecedens eius.

Secundo sciendũ ꝙ sillogismus expositorius est cuius mediũ est singulare singulariter tantũ: ꝛ de ipso nõ determinat auctor: q2 talis deductio ẽ sꝫ sensuz manifesta: ꝛ valet sillogismus expositori⁹ affirmatiuus in q̃libet figura: sꝫ negatiuus nõ valet in scd̃a figura: q2 vel maior eẽt affirmatiua vel mior: ꝛ vtroq3 modo cõclusio esset negatiua: ꝛ sic cũ maior esset ꝑticularis semꝑ argueret̃ a nõ distributo ad distributũ ex ꝑte maioris extremitatis: q̃ non distribueret̃ in maiore ꝛ tñ distribueret̃ in ɔclusiõe vt dicẽdo sic: quoddã aial nõ ẽ sortes: qdã homo ẽ sortes. ergo quidã homo nõ est aial. sꝫ talis sillogismus negatiuus valet in ꝑma figura ꝛ in tertia posita maiore negatiua ꝛ miore affirmatiua. vt posset videri ꝑ exẽpla. sꝫ nõ valz eõ posita miore negatiua: q2 tũc argueret̃ a nõ distributo ad distributũ ex ꝑte maioris extremi.

Tertio sciendũ ꝙ felapton secũdus modus cõstat ex maiori vniuersali negatiua: miori vniuersali affirmatiua particularem negatiuaz concludẽtibus. ꝛ reducit̃ ad ferio minore cõuersa ꝑ accñs: ꝛ ꝑ hoc põt ꝑbari ɔñtia eius sicut ꝑbata fuit in ꝑmo mõ. ꝛ ꝑ ipossibile reducit̃ ad barbara capiẽdo cõtradictoriũ sue cõclusionis ꝑ maiore seruãdo minorẽ ꝛ iferendo oppositũ ɔ̃riũ maioris: ꝛ ex ɔñti cõtradictoriũ. põt etiã reduci ad camestres in secũda figura capiendo ɔdictoriũ cõclusionis ꝑ maiore ꝛ maiorẽ ꝑ minore iferendo oppositũ ɔ̃riũ minoris: ꝛ ex cõsequẽti cõtradictoriũ. põt etiã ꝑbari iste sillogismus per sillogismũ expositoriũ capiendo vnũ singulare sub medio ei⁹ de quo neget̃ maior extremitas: ꝛ affirmet̃ minor: ꝛ deinde inferat̃ ꝑticularis negatiua cõclusio sicut factũ est in darapti de particulari affirmatiua.

Quarto sciendũ ꝙ reducendo modos tertie figure ad modos ꝑme ꝑ cõuersionẽ opz illam premissaꝝ cõuerti que fit minor in ꝑma figura: ꝛ nõ opz cõuerti illa que fit maior. Cuius ratio est: q2 in tertia figura semꝑ mediũ subijcit̃. ergo ad hoc ꝙ idẽ mediũ subijciat̃ in maiori ꝑmissa ꝑme figure illa ꝑmissa nõ debet ɔuerti. sed ad hoc ꝙ ꝑdicet̃ in minori opz ꝙ illa cõuertat̃: nõ est tñ intelligenduz ꝙ semꝑ illa q̃ est minor in tertia figura cõuertat̃: q2 in disamis nõ cõuertit̃ minor: sꝫ maior: sꝫ intelligendũ est de illa q̃ fit mior in sillogismo ꝑme figure: ꝛ per hoc patẽt illi duo modi vniuersales tertie figure.

Sed cõtra ꝑdicta arguit̃ ꝑmo sic: in secũda figura sunt tm̃ q̃tuor modi: sed tertia figura est iperfectior secũda. ergo nõ habz plures modos q̃ secũda. ergo male ponunt̃ sex modi eius. ¶ Secũdo sic: nõ sequit̃ in darapti: ois hõ est albus: ois homo inquãtũ homo est risibilis. ergo qddã risibile inquantũ homo est albũ. ergo in darapti nõ est bona cõsequentia. ¶ Tertio sic. modi ꝑfectiores non reducunt̃ ad modos imꝑfectiores. sed oẽs modi vles sunt ꝑfectiores ꝑticularib⁹. ergo darapti est ꝑfectior q̃ darij. ꝛ ꝑ ɔñs nõ reducit̃. ¶ Quarto sic. nõ sequitur. nullus homo est genus: ois hõ est aial. ergo aial nõ est genus. ꝛ tamen arguit̃ in felapton. ergo. ¶ Quinto sic. datisi ꝛ disamis reducunt̃ ad darij: ꝛ felapton ad ferio. ergo illi modi debent ꝑcedere felapton. ꝛ per ɔsequens felapton male ponit̃ secũdus modus.

Ad argumenta. Ad ꝑmũ dr̃. ꝙ licet tertia figura habeat plẽs modos q̃ secũda: nõ tñ ꝑpter hoc est ꝑfectior secũda: q2 vna figura nõ dicit̃ ꝑfectior alia ꝑpter maiorẽ pluralitatẽ modorũ eius: sꝫ q2 hꝫ ꝑfectiorẽ modũ ɔcludẽdi. vñ q2 tertia figura hꝫ iperfectiorẽ modũ cõcludẽdi: iõ põt pluribꝰ mo-

dis concludere q̄ secunda: q2 pluribus modis pōt fieri imperfectū q̄ pfectū. ¶ Ad 2m dī. ꝙ ibi male cōcludit: q2 illa reduplicatio non dʒ poni in ꝯne sic ꝙ ferat ad p̄dicatū vel copulā: q2 in p̄missis non ferebat ad maiorē extremitatē: sʒ dʒ relinqui vel solū poni cū iplicatione ad subm ꝯnis: vt dicēdo. g̃ aliqd qd est risibile iḡtū est hō ē albū. ¶ Ad 3m dī. ꝙ lʒ modi vl̃es sint pfectiores pticularib9 in eadē figura ⁊ iter directe cōcludētes: nō tn̄ semp in diuersis figuris, ideo darapti nō est pfectior modus q̄ dary rōne figure. ¶ Ad 4m dī. ꝙ aial nō tenet ibi eodē modo in minore ⁊ ꝯne: q2 in minore tenet ꝓ nā accepta concretiue p respectū ad supposita. in ꝯne vō ꝓ nā sm se accepta cū p̄cisione suppositoꝝ. ꝓut sibi attribuit hec scd̄a intētio genus. ¶ Ad 5m dī. ꝙ isti modi nō ordinant sm ordinē modoꝝ p̄me figure ad quos reducunt: sʒ ordinātur iter se penes vl̃e ⁊ pticulare affirmatiuū ⁊ negatiuū sicut darapti ⁊ felapton: q2 sunt modi vl̃es: p̄cedūt quattuor sequentes qui sunt modi particulares.

¶ Disamis Tertius modus cōstat ex particulari affirmatiua maiori ⁊ vniuersali affirmatiua minori: particularem affirmatiuā directe concludentibus: vt quidam homo est substātia: omnis homo est aial. ergo quoddam aial est substantia. ⁊ reducitur ad tertiuʒ moduʒ prime figure minori ⁊ conclusione conuersis simpliciter ⁊ per transpositioneʒ premissarū. ¶ Datisi Quartus modus cōstat ex vniuersali affirmatiua maiori ⁊ particulari affirmatiua minori: particularem affirmatiuam directe concludentibus: vt ōis homo est substantia: quidam homo est animal. ergo quoddam aial est substantia. ⁊ reducitur ad tertium modum prime figure minore conuersa simpliciter. ¶ Bocardo Quintus modus constat ex maiori particulari negatiua ⁊ minori vniuersali affirmatiua: particularem negatiuā directe concludentibus: vt quidam homo non est lapis: omnis homo est aial. ergo quoddā aial non est lapis. ⁊ reducitur ad primuʒ moduʒ prime figure per impossibile. Sumatur eniʒ oppositū contradictorium conclusionis cum altera premissaruʒ ⁊ inferatur oppositū alterius premisse: vt omne aial ē lapis: omnis homo ē aial. ergo omnis homo ē lapis. Hec autē conclusio facta per impossibile in primo modo prime figure cōuertenti contradicit maiori .s. tertie figure. ¶ Ferison Sextus modus cōstat ex maiori vniuersali negatiua ⁊ minori particulari affirmatiua: particularē negatiuā directe cōcludentib9: vt nullus homo est lapis: qdam homo est animal. ergo quoddā animal non est lapis. ⁊ reducit ad q̄rtū modū prime figure minori conuersa simpliciter.

¶ Postq̄ determinatuʒ est de modis vniuersalib9 tertie figure hic p̄sn̄ determinat auctor de modis pticularib9 eius: ⁊ p̄mo de modis affirmatiuis: scd̄o de negatiuis: ⁊ iter affirmatiuos p̄mo determinat de disamis dicēs ꝙ disamis tertius modus cōstat ex maiore pticulari affirmatiua: ⁊ minore vl̄i affirmatiua pticularē affirmatiuā concludentib9. vt pʒ in exēplo textus. ⁊ reducit ad dary p cōuersionē simplicē maioris ⁊ ꝯnis ⁊ p trāspositionē p̄missarū. ⁊ p hoc ꝓbat bonitas ꝯntie eius. Scd̄o ꝓbat ꝯntia huius sillogismi p sillogismū expositoriū: q2 ex istis p̄missis qdā hō est substātia: oīs homo est aial: sequitur ꝙ de aliquo singulari hoīe verificabunt substātia ⁊ aial. Tūc signet illud singulare: ⁊ sit sortes: ⁊ arguit sic: sortes ē substanti: sortes est aial. g̃ quoddā aial est sub̄a. p̄misse hui9 sillogismi expositoꝝ sequūt ad p̄missas de disamis: ⁊ ad istas p̄missas sequitur pticularis affirmatiua ꝯ. g̃ eadē sequitur ad p̄missas de disamis. Tertio pōt ꝓbari p ipoſſe ⁊ reducit ad celarēt capiēdo oppositū ꝯnis cū minore iferēdo ꝯdictoriū maioris: ⁊ in scd̄a figura reducit ad festino accipiēdo oppositū ꝯdictoriū ꝯnis de disamis cū maiore posita loco minoris iferēdo ꝯdictoriū sue minoris.

Primo sciendū est ꝙ reducēdo modos tertie figure ad p̄mā p ipossibile semp oʒ accipe oppositū ꝯnis ꝓ maiore. ⁊ minorē ꝓ minore p̄me figure iferēdo oppositū maioris. Cui9 rō ē: q2 idē subycit in ꝯne silli tertie figure ⁊ in opposito ꝯnis: ⁊ p̄dicat in minore .s. minor extremitas: iō capiēdo oppositū ꝯnis cū miore habetur dispositio p̄me figure: ⁊ valʒ ad iferēdū oppositū maioris: iō reducere p ipoſſe in tertia figura ē ex opposito cōclusionis cū minore inferre oppositū maioris: ⁊ acceptis illis ꝓpositionib9 ad videndū ad quē modū sit reductio opʒ videre quō oppositū cōclusionis ⁊ minor ordinātur in debita qualitate ⁊ quātitate. Sʒ ad reducenduʒ modos tertie figure ad scd̄am opʒ capere oppositū cōclusionis pro maiore posita maiore loco minoris. Rō p̄mi est. q2 idem p̄dicat in opposito ꝯclusionis ⁊ in maiore in tertia figura: iō acceptis illis ꝓpositōib9 habet dispositio secunde figure: sʒ ratio secūdi est. quare maior dʒ poni loco minoris: q2 ad directe cōcludendū in secunda figura oportet ꝙ idē subyciat in cōclusione ⁊ in minore ꝓpositione .s. minor extremitas: ⁊ in tertia figura ideʒ subycit in maiore ⁊ in opposito minoris: qd debet inferri pro cōclusione in secūda figura. Et ad sciendū ad quem modū fit reductio cognosci potest: vt prius dictum est.

Secundo sciēduʒ ꝙ q̄rtus modus tertie figure .s. datisi sic cōstat ex vl̄i affirmatiua maiore pticulari affirmatiua minore: pticularē affirmatiuā concludentib9. ⁊ pōt ꝓbari tripl'r .s. p cōuersionē: per expōnē ⁊ p reductionē per ipossibile ꝓbando ipm p cōuersioneʒ reducit ad dary minore de datisi cōuersa simpliciter: et per sillogismū expositoriū posset ꝓbari eodem mō sicut precedens capiēdo vnū singulare sub medio de quo verificent ambe extremitates: sed per ipossibile pōt ꝓbari reducendo ipsum ad ferio in p̄ma figura capiendo oppositū conclusionis cū minore inferēdo cōtradictoriū maioris. ⁊ in secūda figura reducit ad cesare capiendo ꝯtradictoriū sue conclusionis ⁊ maioreʒ positā loco minoris inferendo contradictoriū sue minoris.

Tertio sciendū ꝙ bocardo q̄ntus mod9 constat ex pticulari negatiua maiori: ⁊ vl̄i affirmatiua minore: pticularē negatiuā cōcludentib9: ⁊ nō ꝓbat per cōuersionē reducēdo ipm ad aliquē modū p̄me figure ppter candē rōnē sicut p9 dictū ē de bocardo. sʒ pōt ꝓbari p sillogismū expositoriū negatiuū capiēdo vnū suppositū medy: de quo negef maior extremitas: ⁊ vificet minor: in q̄ dispōne sequef particularis negatiua conclusio. Et ipsʒ ꝓbādo p ipossibile reducit ad p̄mū modū p̄me figure capiēdo cōtradictoriū sue cōclusiōis cū minore iferendo ꝯdictoriuʒ maioris. ⁊ in scd̄a figura reducit ad bocardo capiēdo ꝯdictoriū sue ꝯclusionis pro maiore ⁊ ma

iorē loco minoris inferēdo ɔtradictoriū sue minoris.

Quarto sciendū ꝙ ferison sextus modus cōstat ex vniuersali negatiua maiore ꝑticulari affirmatiua minori: ꝑticularē negatiuā ɔcludentib⁹. Et ꝑ cōuersionē reducit̄ ad ferio sua minore conuersa simplr̄. ⁊ pōt ꝓbari ꝑ sillogismū expositoriū sicut ꝓcedētes modi: sꝫ ꝑ īpossibile reducit̄ ad darij capiēdo ɔdictoriū sue ɔnis cū minore īferendo ɔdictoriū maioris: ⁊ in scḋa figura reducit̄ ad camestres capiēdo ɔdictoriū sue ɔnis ꝓ maiore: ⁊ maiorē ꝓ minore īferēdo ɔdictoriū sue minoris: ⁊ ꝑ ꝯ satis patēt formatōes ⁊ ꝓbatōes modoꝝ tertie figure.

Sed contra ꝓdicta arguit̄ ꝑmo sic: nō seqtur alicui hoī inest sanitas: oī hoī iest albedo. ḡ qdā albedo est sanitas. vel cuidā albedini inest sanitas: ⁊ tñ ibi arguitur in disamis. ḡ in eo nō est bona ɔñtia. ¶ Scḋo sic: nō seqtur. a quodā hoie videt̄ equus. ab oī hoie videt̄ lapis. ḡ a quodā lapide videt̄ equus. ⁊ tñ ibi arguit̄ in disamis. ḡ in ipso nō est formalis ɔñtia. ¶ Tertio sic: nō seqtur. oīs hō ē natus. aliqs hō est nascendus. ḡ qdā nascēdū ē natū: ⁊ tñ ibi arguit̄ in datisi. ḡ. ¶ Quarto sic. nō seqtur. sortes nō ē minor sorte: tot⁹ sortes est minor sorte. ḡ aliqd minus sorte nō est minus sorte: ⁊ tñ arguit̄ in bocardo. ḡ ⁊c. ¶ Quito arguit̄ sic: nō seqtur. nullus hō ē ꝓpriū: qdā hō ē risibilis. ḡ risibile nō est ꝓpriū: ⁊ tñ ibi arguit̄ in ferison. ḡ ibi nō ē bona ɔñtia.

Ad argumenta. Ad ꝑmū istoꝝ dr̄. ꝙ ibi non bñ arguit̄ in disamis: qꝛ male ɔcludit̄: sꝫ sic dꝫ cōcludi: alicui hoī inest sanitas: oī hoī inest albedo. ḡ alicui cui inest abedo inest sanitas. ¶ Ad scḋꝫ dr̄. ꝙ ibi silr̄ nō bñ cōcludit̄: sꝫ dꝫ sic cōcludi. ḡ a quo videt̄ lapis videt̄ equus. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. ꝙ ibi non bene arguit̄ in datisi: qꝛ ibi fit variatio medij q̄tuꝫ ad supposita ꝓ qbus tenet̄: qꝛ homo in maiore supponit ꝓ ꝓñtibus ⁊ ꝑteritis tm̄: ad quos restringit̄ ꝑ illud ꝑteritū nat⁹: in minore vo supponit ꝓ ꝓñtibus ⁊ futuris solū ad quos restringitur ꝑ illud futuꝝ nascēdus. ¶ Ad q̄rtū dicit̄. ꝙ in illo sillogismo sortes in maiore supponit ꝓ ipso sorte ꝑfecto. in minore vo supponit ꝓ ꝑtibusītegralib⁹ eius ad quas restringit̄ ꝑ illud distributiuū totus: ideo mediū nō tenet̄ similiter in maiore ⁊ in minore: ideo non bene arguitur in bocardo. ¶ Ad q̄ntū dr̄. ꝙ risibile in predicato minoris illius sillogismi tenetur concretiue ⁊ per respectū ad suū subm. in ɔne vo tenetur quodāmodo abstractiue ⁊ sm̄ se: eo ꝙ subijcitur respectu huius intentionis ꝓpriū: ideo non est simplr̄ idem predicatū minoris ⁊ subm conclusionis: nec bene arguitur in ferison: sꝫ ad bñ arguēdū sic dꝫ cōcludi. ergo aliquid risibile nō est ꝓpriū.

¶ Sillogismorum autem concludentium particularem negatiuā tales dantur regule. Nullus sillogismus concludens particularem negatiuam indirecte potest eam concludere directe. ⁊ concludens directe non potest eā cōcludere indirecte. Item prima figura concludit omnia genera propositionum. s. vniuersalem particularem affirmatiuā ⁊ negatiuam. Secunda figura concludit vniuersalē negatiuam ⁊ particularem negatiuam. Tertia cōcludit particularem affirmatiuam: ⁊ particularē negatiuam. vnde versus. Omne genus clandit problematis prima figura. Fitq̄ȝ negatiue conclusio queq̄ȝ secunde. Tertia cōcludit tantūmodo ꝑticularem. De modis omnium figurarum isti sunt versus. Barbara celarent darij ferio baralipton. Celantes dabitis fapesmo frisesomorum: Cesare camestres festino baroco darapti: Felapton disamis datisi bocardo ferison. In his quattuor versibus sunt decem ⁊ nouem dictiones decem ⁊ nouem modos trium figuraruꝫ designantes: ita ꝙ per primam dictionem intelligitur primus modus prime figure. ⁊ per secundā secūdus: ⁊ sic de alijs. Unde primi duo versus deseruiunt modis prime figure. Tertius vero versus preter eius vltimā dictionem deseruit modis secūde figure: ita ꝙ prima dictio tertij versus deseruit primo modo secunde: ⁊ secunda secūdo. ⁊ sic de alijs. Ultima vero dictio tertij versus cuꝫ alijs dictionibus quarti versus ꝺseruit modis tertie figure ꝑ ordinē. ¶ Sciēduꝫ ergo ꝙ ꝑ has q̄tuor vocales a. e. i. o. itelligunt̄ quatuor genera ꝓpositionū: ita ꝙ ꝑ hāc vocalē a. itelligit̄ vniuersalis affirmatiua. per e. vniuersalis negatiua. ꝑ i. ꝑticularis affirmatiua. ꝑ o. ꝑticularis negatiua. Et in qualibet dictione sunt tres syllabe: ⁊ si fit ibi aliquid residuū superfluit: vt postea patebit. ⁊ ꝑ primā illaꝝ triū syllabaruꝫ intelligit̄ maior ꝓpositio sillogismi: ⁊ per secūdam minor: ꝑ tertiā conclusio. Uerbi gratia. prima dictio scilicꝫ barbara habet tres syllabas in quaꝝ qualibet ponit̄ a. ⁊ per a. ter positū significat̄ ꝙ prim⁹ modus prime figure cōstat ex duabus ꝓpositiōibus vniuersalibus affirmatiuis: vniuersalem affirmatiuā directe cōcludentib⁹: ⁊ ita intelligitur de alijs dictiōibus sm̄ vocales ibi positas. ¶ Iteꝫ sciendū ꝙ prime q̄tuor dictiones primi versus incipiunt ab his consonantibus b. c. d. f. ⁊ omnes alie dictiōes sequētes: ⁊ per hoc intelligendū est ꝙ omnes modi significati ꝑ dictioneꝫ icboanteꝫ a b. reducunt̄ ad primuꝫ modū prime figure. ⁊ omnes modi significati ꝑ dictionem icboantē a c. ad secundū: ⁊ ꝑ d. ad tertiū. ⁊ ꝑ f. ad quartuꝫ. Item vbicūq̄ȝ ponit̄ s. in his dictionibus significat̄ ꝙ ꝓpositio itellecta ꝑ vocalem precedenteꝫ imediate debet cōuerti simpliciter: ⁊ ꝓpositio itellecta per vocalem imediate precedentē istam litteram p. debet conuerti per accidēs. Ubicunq̄ȝ alit ponitur m. significat̄ ꝙ debet fieri transpositio in premissis. Est enī transpositio facere de maiori minorē ⁊ econuerso. Et vbicunq̄ȝ ponitur c. significat̄ ꝙ modus itellect⁹ per dictionem illam in qua ponit̄ debet reduci per impossibile preterq̄ȝ si eēt in principio dictio-

nis. vide versus. Simplr verti vult s. p. ꝑo per acci. M. vult transponi c. per impossibile duci. Seruat maiorē variatq; secunda minorem. Tertia maiorem variat seruatq; minorē. Asserit a. negat e. sed vniuersaliter ambe. Asserit i. negat o. sed particulariter ambe. Et q2 Aristoteles in priorībus ostendit ꝯiugationes in qbus non sequitur cōclusio ex premissis esse inutiles per inuentionē terminorum in quibus non tenet huiusmodi cōiugatio: ideo vtilis est inuentio talium terminorum. Ubicunq; igitur fiat inutilis coniugatio contra regulas sillogismorum prius assignatas accipiēdi sunt duo termini. s. due species cum suo genere: vt homo asinus animal: vl' duas species cum proprio alterius: vt homo asinus risibile. vel vnam speciem cum suo genere ⁊ suo ꝓprio: vt animal homo risibile. Uel aliter accipiendi sunt duo termini: vt. s. due species sub vno genere: vt homo asinus animal. vel duo termini quorū alter de altero predicatur siue conuertibiliter siue non cū extraneo vtriusq;: vt hō risibile lapis: vel homo aīal lapis. Uel accipiendi sunt duo termini quorū alter de altero predicetur siue cōuertibiliter siue non cū superiori ad vtrūq;: vt homo risibile substantia. vel homo animal substātia. Per hanc eni regulam disiunctiuam cuicūq; generi applicetur siue substantie siue q̄titati siue alicui aliorum semper īueniuntur termini per quos inutilis coniugatio demonstrabitur non tenere: ⁊ tales terminos Aristoteles appellat in prioribus terminos in quibus non sequitur conclusio. In his enī inuenitur īstantia: ⁊ est inuenire īstantias accipere terminos in quibus nōē ex acceptis terminis facere coniugationē: in qua premisse sint vere ⁊ cōclusio falsa: manēte eadem qualitate ⁊ quātitate ꝓpositionū. Uerbi gratia. hec est inutilis cōiugatio: nullus asinꝰ est homo. nullū rōnale est asinus. ergo nullū rōnale est homo. ⁊ isti sūt termini in qbus oi. contra coniugationē hanc inutilē accipiuntur termini in qbus nulli per scd'z membꝝ regule: vt homo risibile asinꝰ. ⁊ arguit̄ sic: nullus asinus est hō: nullū risibile est asinus. ḡ nullū risibile est hō. Ecce premisse sunt vere ⁊ ꝯclusio est falsa: ⁊ sic manifestat̄ virtus argumēti cuꝫ ostēdetur sup̄ra quā ꝯclusionē potest ⁊ sup̄ra quā nō potest: qꝺ fit ī argumētatione seruata ī eadē q̄litate ⁊ quantitate propositionū ⁊ manente eadem figura ī vtraq; coniugatiōe inutili siue falso sillogismo.

¶ Postq̄ȝ auctor determinauit supius de oībus modis ⁊ figuris silloꝫ in spāli h̄ ꝯūr ad maiorē itellīm p̄cedentiū. ponit aliq̄ notabilia. p̄mo ponēs talē regulam de modis ꝑticularibus negatiuis. Qr nullus sill's ꝯcludens ꝑticularē negatiuā directe pōt eā cōcludere idirecte: neq; econuerso ꝯcludēs eā idirecte pōt eā cōcludere directe. Curꝰ rō ē: q2 ꝑticularis negatiua nō pōt ꝯuerti in terminis: sed solū ꝑ cōtrapositionē: in qua cōuersione nō remanēt simpl'r termini p̄me ꝓpositionis. Sꝫ omnes sillogismi ꝯcludentes aliquā affirmatiuā vel negatiuā vlēm ꝑ conuersionē sue ꝯnis possunt iferre idirecte ꝯuertentē sue ꝯnis sicut declarat̄ in p̄ma potestate sillogismoꝝ.

Primo sciendū qꝫ sex sunt potestates sillogismorum que sunt nāles ꝓprietates sillogismi. Primo est posse plura concludere: vt quādo sillogismus infert conclusionem que potest cōuerti potest iferre cōuertentē eius q̄ sequtur ad suā p̄ncipalē ꝯnem: ⁊ si plures ꝓpositiones sequunt̄ ad illaꝫ ꝯnem potest vltra p̄ncipalem ꝯnem inferre plures conclusiones. Secunda potestas est ex falso posse concludere verum: sed ex veris nō nisi verum. exemplum primi: vt omnis lapis est animal. omnis homo est lapis. ḡ omnis homo est animal. Tertia potestas ē posse ꝯcludere circulariter aliquā p̄missaruꝫ: qꝺ fit capiēdo ꝯnē vniꝰ sillogismi ꝯuersa cū vna p̄missarū ad iferēdū alterā p̄missā. Quarta ē posse ꝯcludere cōuersiue capiēdo oppositū ꝯnis vniꝰ sillogismi facti cum vna p̄missaꝝ ad iferēdū oppositū alteriꝰ p̄misse. Quinta potestas est posse ꝯcludere ꝑ ipoīe: qꝺ fit capiēdo ꝯdictoriuꝫ ꝯnis ꝓbande cū vna p̄missaꝝ manifeste vā ad iferēduꝫ vnū manifeste falsū: ex cuiꝰ falsitate ifertur falsitas ꝯdictorij ꝯclōnis ꝓbande. Sexta potestas est posse ꝯcludere ex oppositis: vt q̄n fit sillogismus ex duabꝰ p̄missis ꝯrarijs vel ꝯdictorijs iferens negationē eiusdē de seipso: ⁊ de istis ad longum videt̄ in secūdo priorum.

Secundo sciendū ꝑ cōparatōe figuraꝝ inter se qꝫ p̄ma figura cōcludit oīa genera ꝓpositionū. s. vniuersale particulare affirmatiuū ⁊ negatiuꝫ: sicut pꝫ in quatuor modis directe cōcludētibꝰ p̄me figure. Sed scd'a figura solum cōcludit tria genera. s. vniuersale ꝑticulare ⁊ negatiuū ⁊ nō cōcludit affirmatiuū propter causaꝫ p̄dictā in secūda figura. Tertia figura ēt cōcludit tria genera tm̄. s. affirmatiuū ⁊ negatiuū ⁊ ꝑticulare: ⁊ nō pōt cōcludere vl'e, ꝓpter causam p̄dictā in tertia figura. ⁊ q2 ꝑfectius est cōcludere vl'em affirmatiuaꝫ q̄ȝ vl'em negatiuā: ⁊ iterū ꝑfectius est cōcludere vl'eꝫ negatiuaꝫ q̄ȝ ꝑticularē affirmatiuā vel negatiuā: iō p̄ma figura est ꝑfectior secūda: ⁊ secūda perfectior tertia.

Tertio sciendū pro declaratiōe oium modoꝝ triuꝫ figuraꝝ: qꝫ triū figuraꝝ sunt decē ⁊ nouem modi: nouē p̄me figure: q̄ttuor scd'e: ⁊ sex tertie: quaꝝ nominatio ordo ⁊ nūerus in his versibꝰ cōtinent̄. Barbara celarent darij ferio baralipton. Celātes dabitis fapesmo frisesomoꝝ. Cesare camestres festino baroco darapti. Felapton disamis datisi bocardo ferison. Et in q̄libꝫ dictione ratione sillagismi sunt tres syllabe: ⁊ si sint plures hoc solū est ad ꝑfectionē metri. Et vocalis p̄me sylla be significat maiorē p̄missaꝫ q̄litateꝫ ⁊ quātitatē eius: ⁊ secūda vocalis significat minorē. tertia cōclusionē. Unū per a. intelligit̄ vl'is affirmatiua. per e. vl'is negatiua. ꝑ i. ꝑticularis affirmatiua. ꝑ o. ꝑticularis negatiua.

Quarto sciendū qꝫ p̄dictoꝝ modoꝝ quatuor p̄mi modi p̄me figure sunt ꝑfectiores: ⁊ icipiūt per has quatuor consonātes b. c. d. f. que in ipsis significāt ordinem ipsoꝝ: sed alij modi reducunt̄ ad istos quatuor: ⁊ iste consonantes in alijs modis significant reductioneꝫ ipsoꝝ: ita qꝫ omnes modi incipientes per b. redu-

munt ad barbara. p c. ad celarēt. p d. ad d'm. p f. ad ferio. Itē in pdictis dictiōib' cū ponit s. significat qp ppositio itellecta p vocalē pcedētē dz 9uerti simplr in reductiōe talis sillogismi. Et p p. designat qp dz fieri cōuersio p accidens. Et m. designat transpositionē premissaꝝ. τ c. significat reductionē p ipossibile. nisi ponat in pncipio dictionis auxta illos versus. Simplr verti vult s. p. vo p acci. M. vult transponi. c. p ipossibile duci. Residuū textus .vz. Et qr Aristo. τc. vsq3 ad finez tractatus huius: qr p se satis clarus est. iō nō indiget alia explanatione.

Contra predicta

arguitur pmo sic: Celarent pōt 9cludere pticularē negatiuā directe τ idirecte. g male dr. qp nullus sillogismus cōcludens pticularē negatiuā directe pōt eaz cōcludere idirecte. ¶ Scdo sic: nulla pars est vlis cū vlē τ totū idē sint: sz qlibet 9 pme figure est pars respectu maioris premisse. g nulla est vlis: sz dz dici pticularis: τ sic pma figura nō cōcludit vlem. ¶ Tertio sic. extremitates in 9ne vniunt eo mō quo vniunt in premissis cū medio. sz in darapti in tertia figura extremitates vniunt vlr cū medio. g eodē modo possunt vniri in 9ne: τ pōt ibi concludi vlr. ¶ Quarto sic. vnitas sillogismi sumit ab vnitate 9nis. g vnus sillogismus hz tm vnā 9nem τ nō potest plura concludere sicut dictū est. ¶ Quinto sic: in omni 9ntia 9ns includit in antecedēte: sz veꝝ nō includit in falso. g ex falsis nō potest cōcludi verum.

Ad argumenta.

Ad pmū dr. qp lz celarent ex 9nti concludat pticularē negatiuā directe τ indirecte: tm pmo τ p se concludit vlem negatiuā. ¶ Ad scdm dr. qp nulla dr vlis respectu suo totius: sz bene dr vlis respectu suarū partiū. τ hoc mō conclusio vlis pme figure dr pticularis sm moduz respectu maioris premisse: sz bn dr vlis respectu suaꝝ singularium rōne sui subiecti distributi. ¶ Ad tertiū dr. qp lz in darapti extremitates vniant vlr cū medio vlitate mediū qd distribuit: nulla tm vnit cū ipo vlr ex pte sui: qr nulla extremitas ibi distribuitur rōne cuius nulla pōt distribui in conclusione. ¶ Ad quartum dicitur. qp licet vnius sillogismi sit tantū vna pncipalis conclusio: tamen possunt esse plures minus pncipales que iferunt in virtute pme conclusionis: ideo omnes ille se habent per modū cōclusionis q̄tuz ad virtutē qua inferunt: lz varient multiplr q̄tum ad numeꝝ ppositionū. ¶ Ad qntū dr. qp lz verū nō icludatur in falso rōne forme falsitatis: tamen includitur rōne materie. s. terminoꝝ vel ppositionū quibus inest falsitas: τ sic in falso potest includi verum: τ hec de sillogismo simpliciter dicto pnunc sufficiant.

¶ Tractatus quintus de sillogismo dyalectico incipit.

Ratio dicitur multis modis. Primo eniz modo idē est quod diffinitio vel descriptio: vt hic: Uniuoca sunt quoꝝ nomen est cōe τ ratio substātie sm illud nomen est eadez. Alio autē modo idē est qd quedam virtus anime. Alio modo idē qd oratio ostēdens aliquid: sicut sunt ppositiones vel rōnes disputantiū. Alio modo idē est qd forma materie. vt in cultello ferrum est materia. disposi tio vero inducta in ferro est forma. Alio modo idez ē qd essentia cōmunis predicabilis de pluribus: vt eēntia generis vel speciei vel differentie. Alio aūt modo idē qd mediū iferens conclusionē: τ hoc vltimo modo sumit ratio in diffinitione argumenti. Unde versus.
Diffinit virtutem ostendit forma vel esse.
Est medium ratio per qd concludit ergo.

¶ Iste est quintus tractatus summulaꝝ magistri Petri hispani in quo ipse postq̄ in quarto tractatu determinauit de sillogismo simplr dicto sm suam formā nō contracto ad aliquam mām spālem: hic consequenter determinat de sillogismo dyalectico qui est sillogismus contractus ad materiam pbabilem. Et ratio ordinis est: qr in rebus artificialibus siue sint entia realia siue rōnis vnūquodq3 habet prius cognosci sm suam formam q̄3 qp illa forma cōtrahatur ad mām aliquā: sicut domificator prius cognoscit formaz domus sm se q̄3 applicet eam ad determinatam materiaz. Et qr sillogismus aliquo modo est ens artificiale. s. ens rationis: ideo conuenienter determinatur prius de sillogismo simpliciter qui se habz per modū simplicis q̄3 de sillogismo contracto ad aliquaz materiā qui se habet per modum compositi.

Primo sciēdū qp sillogismus triplr 9hit ad mām. Uno mō ad mām necessariam q̄ est nālis materia: τ sic est sillogismus demōstratiuus. Scdo mō ad materiā pbabilem q̄ est materia cōtingens vel capta sub modo 9tingētis: τ sic est sillogism' dialecticus. Tertio mō ad mām apparentē que est: q̄nq3 materia remota inquantū hz similitudinē quādā cuz materia pbabili: τ sic est sillogismus sophisticus: τ qr materia nālis est pfectior materia pbabili: τ pbabilis apparenter pbabili: iō sillogismus demōstratiuus est pfectior dialectico: τ sillr dialecticus sophistico. Sed petrus hispan' nō facit mentionē de demōstratiuo sillogismo: eo qp est itroductor iuuenū: de quo tm determinat Arist. in libro posterioꝝ. Sz Petrus hispanus facit mentionē de dialectico τ sophistico: iō iste tractatus cōueniēter ordinat post tractatuz de sillogismo: τ ante tractatum de fallacijs.

Secundo sciēdū est qp ppriū subiectū h' tractat' est sillogismus dialecticus: eo qp de ipso pncipalr hic itendit. τ oia hic 9siderata hūt reductionez ad ipm: τ est adeq̄tus scie hu' tractatus: τ lz ista scia nominet a loco: tm hoc nō est tanq̄3 a pprio subiecto. sz tanq̄3 a pncipio sui subiecti: qr locus in quo fundat sillogismus dialecticus est pncipiū sillogismi dialectici: τ sub tali rōne hic 9siderat de locis. Et p hoc pz: q̄ sit cā mālis huius tractatus. Et etiā per hoc habet cā finalis eius q̄ est pfecta cognitio sillogismi dialectici: τ eius cā efficiēs dicta ē prius. Et ei' cā formalis est modus pcedendi: q est diffinitiuus diuisiuus: τ exēploꝝ positiuus. Sz forma tractat' est diuisio hu' quinti tractatus per partes. Un̄ hic prius determinat de sillogismo dialectico in cōi: deinde in speciali ostēdendo quo modo fit sm diuersos locos pticulares. Et qr in diffinitiōe argumenti ponit ratio: iō auctor prius ostendit multiplicitatem eius.

Tertio sciēdū qp sex modis sumit ratio. Primo mō sumit p diffōne rei: vt sumit in diffōne equiuocoꝝ cū dicit sz illud nomē ratio substātie est diuersa. Secūdo modo capit ratio pro itellectu vt idē est qd itellectus: τ sic diffinit ab Isaac. Ratio est anime itelligibilis virtus faciens currere causaz in causatū. Tertio mō sumit pro argumētatiōe: vt est oro ostēdens aliquid de aliquo. Quarto mō sumit p forma ptis q̄ est forma materie. Quinto mō capit p forma totius q̄ est essentia predicabilis de multis: vt eēntia generis vel speciei. Sexto modo capit p medio pbatiuo conclusionis: de quo erit postea ad ppositū in diffinitione argumenti: qui modi in his versibus cōtinent. Diffinit; virtus. ostēdit forma; vel

esse. Est medium ratio: per qd concludit ergo.

Quarto sciendū q istorum modorum sic pōt haberi sufficientia: qr rō sumit ab hoc qd est rōcinari. vel quia sumitur pro ipsa ratiocinatione: et sic est tertius modus: vel pro principio rōcinationis vel discursus. et hoc est dupliciter qr vel est principiū efficiēs principale discursus: et sic est secundus modus: vel instrumentale tm̄. et hoc est dupliciter: qr vel sumitur formaliter inquantum est principium discursus: et sic est sextus modus: vel fm id qd est: et hoc ē dupliciter: qr vel est principiū complexum: et sic est primus modus: vel incomplexum et hoc dupliciter: quia vel se habet per modum partis: et sic est quartus modus: vel per modum totius: et sic est quintus modus.

Sed contra predicta arguit primo sic: si ratio idem esset qd diffinitio sequeretur q asinus haberet rōnem. cū asinus habeat diffinitionē: sed illud qd habet rōnem est rōnale. ergo asinus est rōnalis qd est falsum. ¶ Scdo sic: idē nō facit hoiem cōuenire et differre respectu eiusdē: sed p itellectū hō cōuenit cū angelo: et ab eo differt p rōnē. ergo itellectus: et rō nō sunt idem. ¶ Tertio sic: effectus rōnis nō ē rō: sed argumētatio est effectus rōnis. ergo non est ratio. ¶ Quarto sic: si forma mãe esset ratio: vel esset ratio materie vel compositi: sed nullū est dicendū: qr differt rōne ab vtroqz. ergo rō nō debet sumi p forma materie. ¶ Quinto sic: essentia rei forma materie: et diffinitio rei idem realiter important. ergo quintus modus rōnis male distinguitur a primo et quarto.

Ad argumenta Ad primū istorum dr. q si capiatur rō p virtute intellectiua ale. sic oē habens rōnem est rōnale: sz nō si capiat p orōne que explicat esse rei vt sumit in primo mō: iō lz asinus hoc mō habeat rōnez: nō tn̄ est rōnalis. ¶ Ad scdm dr. q lz idē sub eadē rōne nō facit hoiem cōuenire et differre respectu eiusdē. tamē ē bn̄ fz diuersas rōnes: et sic itellectus hois inquantum est simpliciū apprehensiuus facit hoiez cōuenire cū angelis: et inquantū est discursiuus facit eū differre ab ipsis: et sic facit eū cōuenire et differre fm diuersos actus. ¶ Ad tertiū dr. q lz argumētatio non sit rō vt sumitur p itellectu qui essentialr rō dr. argumētatio tn̄ participatiue vocat aliq rō: eo q est effectus rōnis. ¶ Ad quartū dr. q lz forma mãe nō sit rō completa mãe vel cōpositi: est in rō vtriusqz p modū principij: sz mãe p modū principij finalis. et est principiū formale compositi. ¶ Ad quintū dr. q rō in quinto modo sumit p forma totius fz se: et in primo mō p orōne explicāte formā totius: et in quarto mō p forma ptis vt dictū ē: iō illi modi adinuicē distinguunt.

¶ **Argumentum est ratio rei dubie faciens fidē id est medium probans conclusionem. Conclusio enim debet confirmari per argumētū. Est autem conclusio argumento vel argumētis approbata propositio: sed anteqz probetur est dubitabilis: et tunc est idem quod questio. Questio enim sic diffinitur: Questio est dubitabilis propositio. Mediū autem est quod habet duo extrema.**

¶ Postqz auctor posuit distinctionē modorum rōnis ad eliciendū membrum qd ponitur in diffinitiōe argumēti. Dic pñr determinat de argumēto: et ipsum primo sic diffiniens. Argumētū est rō rei dubie faciens fidē. et explicat cū dicit id est mediū pbans ōnem q dz confirmari per argumētuz. In qua diffinitione ponit ratio loco generis. Ratio eni dicit tā de medio sillogismi simplr qz de medio sillogismi demōstratiui qz etiā sillogismi dyalectici. Et argumentū nō dr de medio sillogismi simplr. Deinde ponit rei dubie faciēs fidē: ad drīaz medij sillogismi simplr q nō est pbatiuus nec demonstratiuus inquantum hm̄. nec facit fidē de ōne: sz solū hz necessitatē īferendi ōnem et nō probandi ipsam.

Primo sciendū q argumentuz potest capi duplr. Uno mō p ipsa itentione que attribuitur termino pbatiuo alicuius ōnis. Alio mō p re subiecta intentioni q est ille terminus siue mediū pbatiuū ōnis. Dic aūt nō diffinit argumētū p re subiecta itentioni fz se nec p itentione fm se: sz p itentione cōcreta rei: vel p re subiecta itentioni fm q sibi subiecta est: et diffinit pro toto cōposito fm rōnē ex re et itētione: et res se hz per modū mãlis: itentio vo p modū formalis sub quo illud mãle diffinitur: et sic pz qd sit diffinitū in hac diffinitiōe.

Secundo sciendū q mediū rō et argumentū idez sunt fm rē: sz differūt fz rōnē superioris et inferioris: qr dr mediū inquantuz habet duo extrema: et est vnitiuū extremorum fz aliquē modū. Sed tale mediū dr ratio inquantuz est instrumentū itellectus vel rōnis ad inferēdū aliquā ōnē. sz idē mediū dr argumentū inquantum hz vim pbatiuā respectu ōclonis: quā addit vltra vtutē illatiuaz rōne cui dr argumētū quasi arguēs mentē. qr per illā virtutē aliquo mō cogit mentē ad ōcedēdū ōnē. Et puenit illa vt pbatiua pp habitudinez medij ad extrema q est notior itellectui qz habitudo extremitatum iter se: et cū itellect apprehēdit illā habitudinē vel ōuenientiā extremorum cū medio eē necessariaz cogit simplr assentire ōclusioni: et cū ipsa cognoscit vt cōtingēs itellectus assentit pbabilr tm̄: et per hoc pz q̄uo mediū: et ratio se hñt per modū superiorū ad argumentū.

Tertio sciēdū ē q fides duplr accipit. Uno mō pro assensu vel credulitate itellect circa aliqd credibile ppter auctoritatē aut amorē prime vitatis ipsius reuelātis. et sic est virtus theologica: q per argumētū nō acquirit: et hoc mō nō capit in diffinitiōe. Alio mō capit fides pro assensu itellect ad aliquā cōclusionē mediāte rōne pbabili. et sic est credulitas qua itellect credit conclusionē eē verā per aliqd argumētū: et hoc mō argumētuz est faciens fidē de re dubia eo q hz virtutē pbatiuā cōclusiōis per quā facit itellectū credere cōclusioni que prius erat dubia: iō bn̄ dr mediū pbans cōclusionē.

Quarto sciendū q cōclusio questio ppositio et enūciatio sic inter se differūt: qr enūciatio dr ōclusio put est argumēto vel argumētis approbata ppositio: et tūc accipit tanqz certa: sed dicit anteqz pbet questio et est adhuc dubia. Est. n. questio dubitabilis ppositio. vel est ppositio sumpta cū signo interrogatiuo. Sed dicit ppositio put pōt poni pro alio. s. pro ōclusiōe iferēda. et qr argumentū facit cognitionez ppōnis q prius erat dubia: et postea cū pbat dr ōclusio: iō bn̄ dr argumētū rō rei dubie faciens fidē. i. mediū pbans ōclonem.

Sed contra predicta arguit primo sic: idem nō diffinit per seipm: sz argumentū et rō idē sunt fm rōnē vltimo mō captā vt hic accipit. ergo male diffinit argumentū p rōnē. ¶ Scdo sic. de re certa bene fit argumentū vt de ista ppōne. deus est: q est certissima. et tn̄ illud nō est rei dubie faciēs fidē. ergo cōtra diffinitionez. ¶ Tertio sic. locus dialecticus. et etiā sillogism dialecticus est ratio rei dubie faciēs fidē: et tn̄ nullum eorum ē argumentū. ergo ista diffinitio nō ōuenit soli diffinito. ¶ Quarto sic. in illo sillogismo: ois lapis est aial: ois hō est lapis. ergo ois hō ē aial. tertia ppō est ōclusio: et tn̄ nō est pbata argumēto vel argumētis: qr falsū nō ē mediū pbatiuū veri cū sit ignotius ipso. ergo male diffinit cōclusio. ¶ Quinto sic: ois ppositio est vera vel falsa: sed questio nō est vera vl falsa determinate: vt dicēdo vtrū sortes cur-

rit:nõ significat determinate verũ vel falsũ;ꝙ male dr. ꝙ questio est dubitabilis ꝓpositio.

Ad argumenta. Ad pmũ dr. ꝙ lꝫ argumẽtũ ꝛ rõ idẽ sint fꝫ rẽ: tñ differunt rõne:ꝛ ex ea pte ꝙ differũt rõ ẽ côior ꝛ notior argumẽto: iõ argumẽtũ bñ diffinit ꝑ rõnẽ siue ꝑ mediũ. ¶ Ad scðꝫ dr. ꝙ argumẽtũ nõ facit fidẽ de re certa:inquantũ certa fꝫ inq̃tũ ponit sub mõ dubij:ꝛ ꝑmodũ q̃õnis:nõ semꝑ facit fidẽ de re dubia siue fꝫ rẽ siue fꝫ modũ. ¶ Ad 3m dr. ꝙ loc9 dyalectic9 nõ facit imediate fidẽ de re dubia: sed mediate inq̃tũ in ipso fundat argumẽtũ:ꝛ sill's dyalecticus nõ facit fidẽ ꝯnis rõne sui:ꝫ rõne sui medij in quo ẽ vtus ꝓbatiua ꝯnis:iõ solũ argumẽtũ ꝑ se: ꝛ imediate facit fidẽ de ꝯne. ¶ Ad 4m dr. ꝙ lꝫ i illo sill'o sit ꝯ silli simplr nõ tñ ibi est ꝯ silli ꝓbatiui ꝑ qua solũ h̃ diffinit ꝯ. ¶ Ad qntũ dr. ꝙ lꝫ q̃õ formalr accepta sub mõ q̃õnis nõ sit vera vel falsa.tñ q̃tum ad suũ mãle cui additur signũ iterrogatiuũ significat verũ vel falsum ideo bñ dr mãliter ꝓpositio.ꝛ additur dubitabilis ad explicandũ formale ei9 q̃õ est acceptio eius sub modo q̃õnis ꝛ dubij.

¶ Argumẽtatio est argumẽti per orationeꝫ explicatio:id est oratio explicans argumentum. Differt autem argumentuꝫ a medio ꝛ argumentatione. quia medium dicitur: eo ꝙ habꝫ duo extrema. Argumentũ autem addit super medium virtutem probandi conclusionẽ. vnde ad hoc ꝙ sit argumentum exigitur ꝙ sit medium ꝛ ꝙ habeat virtutem probandi conclusionem. Argumentatio autem dicitur oratio totalis composita ex premissis ꝛ cõclusione: ꝛ in illa manifestatur virtus argumẽti. Aliq̃n enim totalis oratio potest inferre vniuersaleꝫ affirmatiuam. Aliquando nõ nisi particularẽ affirmatiuam. Aliquando non nisi vniuersalem negatiuam. Aliquando vero non nisi particularem negatiuam. Et sic manifestatur tota virtus argumenti cum ostendit supra quaꝫ conclusionem potest ipsum argumentuꝫ ꝛ supra quam non potest: quod ideꝫ fit in argumẽtatione vt supra patuit. Argumẽtatiõis quattuor sunt species. s. sillogismus: inductio: entimema ꝛ exemplum.

¶ Postq̃ auctor determinauit de argumento q̃õ est pncipiũ argumẽtationis. Hic ꝯñr determiat de ipsa argumẽtatione. ipsaꝫ pmo sic diffiniẽs. Argumẽtatio est argumẽti ꝑ orõnẽ explicatio. In qua diffinitiõe ponit explicatio loco generis. Et ponit argumẽti ꝑ orõnẽ ad dñaꝫ diffinitionis que est explicatio diffinitiꝫ ꝛ ad dñaꝫ orõnũ cathegoricarũ ꝛ ypotheticarũ q̃bus nõ cõuenit explicare virtutem argumẽti. Et huius diffõnis sic pôt dari rõ: qꝛ argumẽtatio dr totalis orõ cõposita ex pmissis ꝛ ꝯne:ꝫ in tali orõne manifestat vtus argumẽti:qꝛ aliqua totalis orõ infert vlẽm affirmatiuã. Et in hoc explicatur ꝙ mediuꝫ eius habet virtutẽ ꝓbandi ꝛ iferendi vlẽm affirmatiuã. alia vero vlẽm negatiuam. alia particularem affirmatiuaꝫ. alia particularẽ negatiuã. ꝛ in hoc manifestatur virtus argumenti:qꝛ in illis argumentationibus mediũ hꝫ diuersam virtutẽ ꝓbandi ꝛ iferendi ꝯnem.

Primo sciendũ ꝙ argumẽtatio ꝛ argumẽtũ sic inter se differũt:qꝛ argumẽtũ est mediũ hñs virtutẽ iferẽdi ꝛ ꝓbandi ꝯneꝫ aliq̃ñ:ꝫ argumẽtatio est orõ que explicat talẽ virtutẽ ipsius argumenti. Sicut.n. diffinitio explicat ip̃m diffinitũ resoluẽdo ip̃m ꝑ sua pncipia.s.ꝑ gen9 ꝛ dñam.ita silr argumẽtatio explicat vtutẽ argumẽti ostẽdendo quõ mediũ hꝫ ꝯuenientiã ꝛ habitudinẽ ad maiorẽ extremitatẽ ꝛ minorẽ: ꝛ quõ extremitates habẽt ꝯuenientiã cũ medio:ꝑ quã cõueniẽtiã cognoscitur vtus medij qua possunt vniri extremitates iter se.ꝛ per quã potest iferri ꝛ ꝓbari cõclusio.

Secundo sciẽduꝫ ꝙ argumẽtatio duplr capitur. Uno9 gñaliter ꝓ oĩ orõne in qua est antecedens ꝛ cõsequens ꝛ mediũ illatiuũ ꝯnis. Et hoc modo se extendit ad quẽlibet modũ argumentationis. Alio modo capitur specialiter solum pro argumentatione ꝓbatiua:cuius medium habet virtutem illatiuaꝫ ꝛ ꝓbatiuam respectu cõclusionis. Et sic in diffinitione preposita diffinitur argumentatio ꝓbatiua:ꝛ non diffinitur ibi argumentatio cõmuniter accepta pro quacunq; oratione illatiua ꝯclusiõis. Et huius ratio est: qꝛ sicut in hoc libro nõ habet ꝯsiderari sillogismus in tota cõmunitate eius: ꝫ cõsiderat spãliter de sillogismo dyalectico qui ꝓbatiuus est.ita silr nõ hꝫ h̃ considerari argumentatio in tota cõmunitate eius:sed solũ argumentatio ꝓbatiua.

Tertio sciendũ ꝙ argumẽtatiõis quatuor sunt species.s.sillogismus:iductio.entimema ꝛ exẽplum. Quatuꝫ sic habet sufficiẽtia:qꝛ in omni argumẽtatione ꝓceditur ab antecedẽte ad cõsequens: vel ergo ibi est ꝓcessus a toto vel a parte: si a toto siue vlĩ hoc est dupliciter: vel in antecedẽte sũt due pmisse simul dispositẽ in modo ꝛ figura. ꝛ sic est sillogismus: vel ibi est vna pmissa tñ:ꝛ nõ fit dispõ in modo ꝛ in figura in añcedente.ꝛ sic est entimema. In hoc eni cõueniũt sillogismus ꝛ entimema.qꝛ in vtroq; fit ꝓcessus a toto ad parteꝫ: siue ab vlĩ ad particulare. Sed si fiat processus a parte hoc ẽ dupliciter: vel fit a singularib9 ad vlẽ:ꝛ sic est iductio. vl ab vno singulari ad aliud singulare:ꝛ sic est exemplũ.

Quarto sciendũ ꝙ ista diuisio argumentatiõis nõ est diuisio generis in suas spẽs: qꝛ diuisũ nõ cõuenit equalr membris diuidentib9: sed est diuisio analogi in sua analogata: eo ꝙ argumentatio dr de ipsis quatuor fm pus ꝛ posterius:ꝛ iõ est qꝛ argumentatio dr ab hoc ꝙ est arguere mentẽ ad assentiendũ conclusioni que isertur. sed hoc per se pmo cõuenit sillogismo: ꝛ non alijs spẽbus argumẽtatõis:nisi iq̃ñtũ in ipsis est aliquo modo virtus sillogismi. Ratione cuius alie species a sillogismo sumunt rõnem argumentatiõis ab eo.

Contra predicta argnit pmo sic. argumẽtatio ꝛ argumẽtũ differũt sic cõcretũ ꝛ abstractũ:qꝛ cõueniũt in pncipio dictõis ꝛ differũt in fine:sed abstractũ nõ hꝫ explicare cõcretũ. ergo argumẽtatio nõ est argumẽti explicatio. ¶ Scðo sic. sillogism9 ꝓcedẽs ex manifeste falsis est argumẽtatio:cuꝫ sit sub vna spẽ argumentatõis:ꝛ tñ nõ ẽ explicatio argumẽti.cũ in eo nõ sit mediũ hñs vtutẽ ꝓbãdi cõclusionẽ. ꝙ male ponit diffõ argumẽtatõis. ¶ Tertio sic. argumẽtatio dr quasi arguens mentẽ:ꝫ tota orõ cõposita ex premissis ꝛ cõclusione nõ arguit mentẽ:qꝛ hoc soluꝫ cõuenit antecedẽti. ergo male dicit ꝙ argumẽtatio ẽ totalis oratio cõposita ex premissis ꝛ conclusione. ¶ Quarto sic. in pmo topicoꝝ solũ enũerant due spẽs argumẽtatõis. s. sillogismus ꝛ iductio. ergo hic male ponunt q̃tuor. ¶ Quinto sic. spẽs inter se opposite non reducunt vna ad aliã: vt hõ ꝛ equ9:ꝫ oẽs spẽs argumẽtatõis a sillogismo reducũt ad sillogismũ:ꝙ nõ sunt spẽs sine modi ab eodẽ distincti.

Ad argumenta. Ad pmuꝫ dr. ꝙ licet argumẽtatio ꝛ argumẽtũ cõueniãt in

pncipio dictionis ꝛ differũt in fine; nõ tñ cõueniunt in re significata qꝛ argumentũ significat mediũ argumẽtatio n. iẽ; ꝛ argumẽtatio totã orõnẽ cõpositã ex pmissis ꝛ cõne: ĩõ nõ differũt solũ sicut cõcretũ ꝛ abstractũ: rõne cui⁹ vnũ põt esse explicatio alterius. ¶ Ad scõz dr. q͂ sillogismus pcedens ex manifeste falsis nõ est argumẽtatio pbatiua: de qua solũ itelligit̃ in hac diffõne: sed solũ est argumẽtatio illatiua. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ q͂ tota orõ ɔposita ex premissis ꝛ cõclusione bene arguit mentẽ ſm partẽ eius ꝛ respectu añtis: ꝛ hoc capiẽdo tota collectiue pperfecta: qꝛ si cape retur tota distributiue vt est idẽ qð quelibꝫ pars: sic tota orõ composita ex premissis ꝛ cõne nõ arguit mentẽ sꝫ vna pars tñ. ¶ Ad 4.ᵐ dr. q͂ Aristoteles i pmo topicoꝝ sub sillogismo ɔprehendit entimema: ꝛ sub inductione exẽplũ. ¶ Ad 5ᵐ dr. q͂ lꝫ alie species q̃tum ad virtutẽ iferẽdi ad silllm reducantur: nõ tñ q̃tum ad formã arguendi: ideo sunt spẽs a sillogismo distincte.

¶ Diffinitio autẽ silli dicta ẽ pus. Inductio est a singularibus sufficienter enumeratis ad vl'e pgressio: vt sortes currit. plato currit: ꝛ sic de singulis. ergo ois homo currit.

¶ Postq̃ auctor superius determinauit de argumẽtatione in cõi tãz diffinitiue q̃ diuisiue ipsãz diuidẽdo p suas species. Hic ɔñr determinat de speciebus eius. Et qꝛ diffinitio sillogismi est posita sufficiẽter in quarto tractatu: qꝛ per illã diffinitionẽ potest diffiniri sillogismus simplr̃ remota illa particula ꝛ concessis: ꝛ etiã sillogismus dyalecticus posita eadẽ particula: vt dicẽdo sillogismus est orõ in qua qbusdã positis ꝛ cõcessis necesse est aliud accidere p ea q̃ posita sunt ꝛ ɔcessa: ideo auctor se excusat de speciali determinatiõe sillogismi: qꝛ diffinitio ei⁹ data est pus. Ideo iter alias spẽs argumẽtationis pmo determinat de iductione: qꝛ est aliquo modo pfectior alijs.

Primo sciendũ q͂ sic diffinitur iductio. Inductio est pgressio a singularibus ad vl'e pbãdũ. vt sortes currit. plato currit. ꝛ sic de alijs. g̃ ois hõ currit. In qua diffinitione ponitur pgressio loco generis. ꝛ capitur ibi similitudinarie pgressio per similitudinẽ ad motũ pgressiuũ aĩalis: qꝛ sic ille motus fit pponẽdo pedem pedi: sic ille motus rõnis. i. pgressio fit capiendo vnũ singulare post aliud: ideo ibi capit̃ pgressio p motu rõnis. Deinde ponitur a singularibus ad drñam sillogismi ꝛ entimematis que pcedũt ab vl'ibus ad singularia. ꝛ subiũgitur ad vl'e ad drñaz exempli qð pcedit ab vno singulari ad aliud: ꝛ nõ ad vl'e. Ex qua diffinitione pꝫ q͂ iductio ꝛ descensus aliquo modo opponunt̃: qꝛ descensus est ab vl'i ad particulare: inductio vero econtra.

Secundo sciẽdũ q͂ singulare dupl'r sumit̃. Uno mõ spẽaliter solũ p iduiduo determiato. Alio mõ gñaliter p quolibꝫ iferiori alicui⁹ superioris: ꝛ hoc mõ spẽs alicui⁹ vl'is possunt dici singularia generis: qꝛ lꝫ nõ sint singularia simplr̃: sunt tñ singularia in respectu: ꝛ hoc mõ sumit̃ singulare in diffinitione. ꝛ etiã capit̃ vl'e gñaliter p quolibet superiori: ꝛ nõ fit pcessus ad vl'e idefinite acceptũ: qꝛ ibi non est pprie inductio. sortes currit plato currit: ꝛ sic de alijs. g̃ homo currit: sed debet fieri pcessus ad vl'e vl'iter sumptũ: qð est vl'e ſm rez ꝛ modũ sui: vt cõcludendo. g̃ ois homo currit.

Tertio sciendũ q͂ dupl'r potest fieri iductio. Uno enumerando aliqua singularia tñ ꝛ nõ oia: vt dicẽdo. sortes currit. plato currit. g̃ ois homo currit. ꝛ hec inductio non est ɔñtia necessaria: qꝛ antecedens põt esse veꝝ ɔñte existente falso: sed est pbabilis tñ. Alio mõ fit inductio enumerando omnia singularia simul: ꝛ adhuc potest fieri dupl'r. Uno modo enumerando oia singularia in propria forma cum illa particula: ꝛ nõ sunt plura. Alio modo enumerando aliqua singularia in ppria forma ꝛ ɔprehendendo alia sub vna clausula cõi: vt dicendo: ꝛ sic de alijs. ꝛ vtroq; istoꝝ modoꝝ inductio est ɔñtia necẽ̃aria: sed tñ non est ɔñtia formalis sꝫ mãlis tñ: qꝛ tenet gratia habitudinis mãlis. s. ppter habitudinem singularium ad suũ vl'e: ppter quã habitudinẽ presupponitur in iductione vna ppositio per se nota: que continetur in mente: ex qua cũ antecedente iductionis fit sillogismus reducendo inductionẽ ad sillogismũ.

Quarto sciendũ q͂ inductio sic reducitur ad sillogismũ: qꝛ in cõclusione iductiõis sunt duo termini: quoꝝ subiectũ fit minor extremitas: ꝛ pdicatuz fit maior extremitas in sillogismo: ꝛ singularia q̃ non ponunt̃ in ɔ̃ne accipiuntur p medio: vt ista inductio. sortes currit. plato currit. ꝛ sic de alijs. g̃ ois hõ currit. sic reducitur: omne quod ẽ sortes vel plato: ꝛ sic de alijs currit: ois homo est sortes vl' plato: ꝛ sic de alijs. g̃ ois homo currit. ꝛ debẽt capi illa singularia disiunctiue ꝛ nã copulatiue: qꝛ nõ pñt copulatiue vificari de suo vl'i sꝫ disiũctiue tñ.

Sed contra pdicta arguit̃ pmo sic: inductio est motus rõnis vel intellectus cuz sit argumẽtatio: sed motus intellectus nõ fit a singularib⁹: qꝛ itellect⁹ nõ cognoscit singularia: sꝫ solũ vl'e qð est obiectuz eius. ergo iductio nõ fit a singularib⁹. ¶ Secundo sic in omni argumẽtatiõe pbatiua añcedens debet esse noti⁹ cõsequẽte: sed singularia nõ sũt notiora suo vl'i cũ sint infinita ꝛ ideterminata. ergo inductio nõ fit a singularibus ad vl'e. ¶ Tertio sic. hec est bona iductio: omnis equus currit: ois homo currit: ꝛ sic de alijs specieb⁹ animalis. ergo oẽ aial currit: ꝛ tñ ibi non arguit̃ a singularibus ad vl'e. ergo ɔtra diffinitionẽ. ¶ Quarto sic. h̃ arguitur a singularib⁹ ad vl'e. sortes currit plato currit: ꝛ sic de alijs. g̃ omnis asin⁹ currit: ꝛ tñ ibi nõ est bona cõsequentis. ergo male dicit̃ q͂ inductio est bona ɔñtia. ¶ Quinto sic. i oĩ sillogismo sũt tres termini: sed in iductõe sunt ples termini q̃ tres. g̃ iductio nõ reducit̃ ad sillogismũ.

Ad argumenta. Ad pmũ dicitur: q͂ licet itellectus nõ cognoscat singularis directe: tamẽ bene cognoscit reflexe per hoc q͂ itellectus reflectitur ad sensum quo singularia cognoscuntur sed soluz cognoscit vl'e directe tanq̃ propriũ obiectũ ei⁹. ¶ Ad secũdũ dicit̃. q͂ licz singularia nõ sint notiora simpliciter suo vl'i: tñ sunt notiora quo ad nos q̃ suũ vl'e. ꝛ lꝫ aliqñ singularia sint infinita quo ad nos: tñ aliq̃ possunt esse nobis nota: ꝛ tunc enumerãdo illa que sũt nobis nota: ꝛ cõprehẽdendo alia sub illa clausula cõi: ꝛ sic de alijs potest fieri idnctio. ¶ Ad tertiũ dr̃. q͂ lꝫ ibi nõ bene arguatur a singularibus simpliciter: tñ bene argnit̃ a singularibus in respectu: quia ista. omnis equ⁹ currit. ẽ quodã modo singularis ad istaz: omne animal currit: ꝛ hec sufficit ad iductionẽ: vt dictũ ẽ. ¶ Ad quartũ dicit̃. q͂ ibi nõ arguit̃ a singularib⁹ ad vl'e illoꝝ singulariũ enũeratoꝝ: qð ad inductionẽ requirit̃. ¶ Ad quintum dicit̃. q͂ licet in iductione sint plures termini q̃ tres ſm vocẽ: tñ accipiunt̃ p modũ triũ in sillogismo: qꝛ cuncta singularia in antecedente inductionis posita capiunt̃ pro medio.

¶ Entimema est sillogismus iperfectus id est oratio in qua nõ omnib⁹ premissis positis infertur cõclusio festinata: vt omne animal currit. ergo omnis homo currit. In hac enim argumentatione includitur hec propositio: omnis hõ est aial: que si apponeretur perfectus esset sillogism⁹. Aristoteles aũt sic diffinit entime-

ma. Entimema ē ex icotib⁹ ⁊ signis. Icos aūt idē est qđ ꝓpō ꝓbabilis. Signū autē vt hic sumitur idez ē qđ demōstratiua vel ꝓbabilis vel necessaria ꝓpō: ⁊ hoc in iferēdo. Vñ signū cōiter ſm ꝙ hic sumiť dicit necessitatem illatiōis. Icos dicit ꝓbabilitatē ipsius ꝓpōnis in se: ſm quaz probabilitatez ꝓpō diciť vera. Vñ lz in entimemate est tm̄ ꝓpositio vna iferēs: ⁊ alia illata: tamē ſz ꝙ ꝓpositio inferens apparet oībus vel pluribus esse vera: sicut diciť icos: quasi sic esset ꝓbabilis: vt glibet diligit diligētez se. Scđm autē ꝙ ipsa de necessitate infert conclusionē: sic est signū. ⁊ sic eadez ꝓpositio est icos ⁊ signū: sed ſm aliud ⁊ aliud. Sigs obijciat ꝙ dz diffiniri entimema sic. Entimema ē ex iconbus ⁊ signis cuz tm̄ sit vna ꝓpositio inferens que est icos ⁊ signū ſm diuersa. Dicendum est ꝙ lz sit tm̄ vna ꝓpositio iferens actu: habet tamē in se virtutē duaruz propositionū: quia habet in se virtutem propriā ⁊ illius que subintelligitur: ⁊ sic est vna ſm substantiaz: ⁊ due ſz virtutez: ⁊ ideo diciť in plurali numero ex icotibus ⁊ signis. Sciendum autē ꝙ omne entimema debet reduci ad sillogismū: quia in quolibet entimemate sunt tres termini sicut in omni sillogismo: quoruz terminoruz duo ponuntur in conclusione: ⁊ sunt extremitates. aliud autez est mediuz quod nunꝙ ponitur in cōclusione. Illarum autez extremitatū altera sumpta est bis: in entimemate altera semel: ⁊ extremitate semel sumpta: ⁊ medio debet fieri propositio vna scđm exigentiaz modi: ⁊ sic fiet sillogismus. Verbi gratia. In hoc entimemate: omne animal currit: ergo omnis homo currit homo ⁊ currit sunt extremitates: animal ē mediū: sed extremitas hec. s. homo sumpta est semel: ergo ex ipsa ⁊ medio fiat propositio vna sic: omnis homo est animal: ⁊ tūc completus erit sillogism⁹ sic: omne animal currit: omnis homo ē animal: ergo omnis hō currit. Exemplum autem est quando per vnum particulare probať aliud particulare p aliqđ simile repertum in ipsis: vt leodienses cōtra astorizenses pugnare malū est: ergo astorizenses cōtra cenotenses pugnare malū est. vtrobiqz enim est malum affines contra affines pugnare.

Postqꝫ auctor determinauit de sillogismo ⁊ iductione que sunt pncipaliores partes augmētationis. hic cōsequēter determinat de entimemate ⁊ exemplo que sunt reducibiles ad alias species. s. entimema ad sillogismū: ⁊ exēplum ad inductionem: ⁊ quia entimema est exemplo pfectius: ideo prius determinat de entimemate qꝫ de exemplo: ipsum pmo sic diffiniens. Entimema est sillogismus imperfectus. In qua diffinitione ponitur sillogismus loco generis capiendo sillogismū cōmuniter: vt se extēdit ad sillogismū perfectū formaliter in modo ⁊ figura: ⁊ ad sillogismū perfectū virtualiter. Et ponitur imperfectus ad differentiā sillogismi perfecti formaliter completi ex duab⁹ pmissis: ⁊ cōsequēter explicatur hec diffinitio. Entimema est oratio in qua non oībus pmissis positis: sz tm̄ vna infertur festinata cōclusio: vt hic omnis homo currit: ergo fortes currit posita maiore tm̄: ⁊ presupposita minore infertur conclusio.

Primo sciendum: ꝙ in omni entimemate ſm intellectum ponuntur due premisse: sed ſm vocem ponitur vna tm̄. ⁊ alia tacetur ⁊ retinetur in mente. ⁊ inqꝫtuz sunt ibi due pmisse ſm intellectuz vocatur sillogismus: ⁊ ex parte qua deficit vna ſm vocez dicitur imperfectus: ⁊ qꝛ vna taceť ꝙ retineť in mēte. iō dr̄ entimema ab en quod est in: ⁊ timos quod est mens: ⁊ monos quod est vnum. quasi in mente retinens vnam propositionem. ⁊ oportet illam que retinetur in mente esse probabilez ⁊ necessariaz: ⁊ ꝙ presupponatur tanꝙ vera. Et ꝓpter hoc Aristoteles sic diffinit entimema. Entimema est sillogismus ex icotibus ⁊ signis. Icos enim est ꝓpositio probabilis: ⁊ signū ibi capiť pro propositione necessaria: vt hic oē animal currit. ergo ois homo currit. minor presupponiť scilicet omnis homo est animal: que est ꝓpositio necessaria ⁊ signuz. Ex quo patet ꝙ cōsequētia entimematis nō tenet gratia forme arguēdi sed gratia materie: qꝛ ibi presupponiť virtus alicuius premissarum.

Secundo sciendū ꝙ entimema sic reduciť ad sillogismū: qꝛ in ipso sūt due extremitates in cōclusione: quarū maior extremitas est pdicatū: ⁊ minor extremitas subiectū ⁊ ibi poniť mediū: qđ non intrat ꝯclusionē: ⁊ poniť in añcedēte cū altera extremitate. vñ formādo vnā pmissaꝝ cū medio ⁊ cū extremitate nō posita in añcedente fit sillogism⁹ pfectus. Et si mediū ponať in añcedēte cū subiecto ꝯclōnis ibi est minor pmissa ⁊ deficit maior: vt hic ois hō est risibilis: ibi deficit maior. s. oē risibile est aīal. ergo ois hō est aīal. Et si mediuz ponatur in predicato cōclusionis qđ est maior extremitas: ibi est maior pmissa ⁊ deficit minor: vt hic. oē animal currit. ergo omnis hō currit: ibi deficit minor: scilicz omnis homo est animal. Et si tale mediū possit subijci maiori extremitati ⁊ pdicari de minori entimema reduciť ad pmā figuraz. Et si pdicať de vtraqꝫ sic reduciť ad scđaz. Et si subijciť vtriqꝫ sic reducitur ad tertiaz figuram.

Tertio sciendū ꝙ exēplū sic diffiniť. Exemplum est pgressus ab vno particulari ad aliud particulare ꝓbandū ꝓpter aliqđ simile in ipsis repertuz: vt fortes est risibilis. g plato ē risibilis: eo ꝙ vterqꝫ ē hō in quo hñt silitudinē essentialē. In qua diffōne poniť pgressus loco generis. ⁊ poniť ab vno particulari ad differentiā entimematis ⁊ sillogismi. ⁊ ponitur ad aliđ particulare ad differentiā iductionis ꝙ ꝓcedit ad vl'e ꝓbandū. ⁊ poniť ꝓpter aliqđ simile in ipsis repertū ad ostendēdū vñ prouenit virtus ꝓbatiōis in exemplo: qꝛ ꝓuenit ꝓpter similitudinem duoꝝ particulariū adinuicez: ⁊ quicquid conuenit vni singulari inquātū est simile alteri etiaz conuenit alteri: vt risibile conuenit forti inquantū est hō: ideo risibile conuenit platoni inquantū est homo.

Quarto sciendū est ꝙ ad reducendū exēplū ad sillogismū opz pmo per inductionē imperfectam ostēdere maiorē extremitatē que est pdicatū ꝯclusionis de illo cōmuni in quo cōueniūt illa singularia: ⁊ p illud cōmune ostēditur sillogistice de alio singulari qđ ē minor extremitas: vt arguendo sic. fortes est risibilis. ergo omnis homo est risibilis: ibi est iductio imperfecta. ⁊ vltra: omnis homo ē risibilis: plato est homo. ergo plato

est risibilis in hoc sillogismo homo ponitur pro medio: et illud cōmune in quo sibi assimilatur pro maiori extremitate: et suum simile: quod est plato est minor extremitas. Et diffinit᷑ aliter exemplū ab Arist. Exēplū est argumētatio que per simile minoris extremitatis ostēdit maiorem extremitatē de medio: et p mediuz de minori extremitate: et oportet maiorē extremitatē notiori mō ꝯuenire ꝑmo singulari ꝙ̄ medio: et ꝙ notius insit medio ꝙ̄ minori extremitati. Rōne cuius totus processus exemplaris vocatur. et per hoc pz quid sit entimema et exēpluz: et quomodo reducunt᷑ ad sillogismuz.

Sed contra ꝑdicta arguit᷑ primo sic. entimema et sillogismus inter se opponunt᷑: et sunt species distincte: ergo entimema nō est sillogism⁹. ¶ Secundo sic: in ꝑmo posterioꝝ dicit᷑ ꝙ entimema ē vere sillogismus: ergo entimema nō ē sillogismus imperfectus. ¶ Tertio sic: hic ē sillogismus īpfectus: ois asinus currit: ergo ois hō currit: et posita illa minore: ois hō ē asinus: erit sillogismus pfectus: et tñ nō est bona ꝯsequētia: ergo male dicit᷑ ꝙ in entimemate ē bona ꝯsequētia. ¶ Quarto sic: vnū singulare simile alteri nō est magis notū ꝙ̄ aliud. sed ois argumētatio ꝓcedit a magis noto ad min⁹ notū: ergo in exēplo vnuz particulare nō ꝓbatur per aliud. ¶ Quinto sic: nō sequit᷑: sortes est risibilis: ergo ois hō est risibilis et tamen ibi arguitur eo modo reducendo exemplum ad sillogismuz ostendendo maiorez extremitatem de medio in quo cōueniunt plura singularia: ergo exemplū non est reducibile ad sillogismuz.

Ad argumenta. Ad ꝑmū istoꝝ dicit᷑: ꝙ lz entimema nō sit sillogismus pfectus in mō et in figura formaliter: tñ ē bene pfectus virtualiter: et ē impfectus formaliter: eo ꝙ deficit vna ꝑmissarū: et ē pfectus virtualiter: qꝛ ibi sunt due ꝑmisse sz ītellectū arguentis: qui tacet vnā quā presupponit per se esse notā: ideo dicit᷑ pfectus sillogismus. et per hoc soluit᷑ scḋz argumentū. ¶ Ad tertiū dicit᷑: ꝙ in entimemate requirit᷑ ꝙ illa premissa quā ꝑsupponit sit vera vel ꝓbabilis: et hō nō fit in isto argumēto: ois asinus currit: ergo ois hō currit: ideo ibi nō est entimema: et lz ibi sit sillogismus pfect⁹ formaliter: nō tñ est pfectus virtualiter quod requirit᷑ ad ratione entimematis. ¶ Ad quartū dicit᷑: ꝙ lz sm rez vnū singulare nō sit notius alio in eo ꝙ singularia sunt: tamē bñ pōt eē quoad nos noti⁹ alio: et sz hoc pōt ꝓbare aliud. ¶ Ad quītū dr: ꝙ lz in ducēdo exēplū ad sillogismū in illa reductiōe iperfecta nō sit ꝯsequētia necessaria: tñ bene ē ibi ꝯsequētia ꝓbabilis: qꝛ ꝓbabile est ꝙ si maior extremitas conueniat vni singulari eo ꝙ conuenit cū alio singulari in tali medio: et illud singulare contineat᷑ sub illo medio ꝙ illa maior extremitas illi medio vlr̄ conueniat.

¶ Argumētuz aūt per locū cōfirmat᷑. vnde dāda est diffinitio loci ꝓut hic sumit᷑: Locus enī est sedes argumēti: vel id vnde ad questionez propositā cōueniēs trahitur argumētū. Quid aūt sit questio dictuz ē prius. Et sciēduz autez ꝙ propositio: questio: et cōclusio ꝫm substātiam siue in subiecto idem sūt. Eadem enim oratio propositio ē et questio et conclusio: vt hic: omnis homo currit. Differunt autē ꝫm rationes vel diffinitiōes diuersas: vt prius patuit. Secūduz eniz ꝙ dubitat᷑ est questio: prout autem probata ē per argumētum est conclusio: prout autem ponitur pro alio in premissis est propositio. vn̄ ꝓpō dicit᷑ sz ꝙ ē in ꝑmissis ad ꝓbāduz cōclusionē. Enūciatio aūt ē sz ꝙ significat esse vel nō esse. vt sortes currit. sortes nō currit. Habito de diffōne loci seqt᷑ ipsi⁹ loci diuisio. Locus autē diuidit᷑ in locū maximā: et in locuz differētie maxime. Locus maxima idez est qḋ ipsa maxima. Maxima autē est ꝓpositio qua altera non est prior neqꝫ notior: vt oē totum maius est sua parte. Itez de quocunqꝫ predicatur diffinitio et diffinitū. De quacūqꝫ predicatur species et genus. Locus vero differentie maxime est ille quo vna maxima differt ab alia maxīa. verbi gratia. Iste maxime. De quocūqꝫ ꝑdicatur species et genus. De quocunqꝫ diffinitio et diffinitum: differunt p terminos ex quibus componitur. Una enim cōponitur ex genere et specie. altera vero ex diffinitione et diffinito. Unde isti termini simplices dicuntur differentie maxime: et tam locus maxima ꝙ̄ locus differentie maxime dicit᷑ locus: quia vtrūqꝫ confert firmitudinem et robur argumento. vnde proportionabilr̄ sumitur hic locus ad locum in rebus naturalibus: quia sicut ille seruat res in esse: sic similiter hic locus conseruat argumentum.

¶ Postꝙ̄ auctor determinauit de argumēto et argumentatiōe. hic ꝯñr determinat de loco p argumētū diffinit᷑ sz ꝙ in eo ꝯfirmat᷑ ipm argumētum ipm ꝑmo sic diffiniēs. Locus ē sedes argumēti: vel id a quo ad ꝓpositā q̄ōnez ꝯueniēs elicit᷑ argumētū. Cui⁹ rō est: qꝛ loc⁹ ē habitudo necessaria terminoꝝ ad inuicē. Vel est ꝓpō necessaria q̄ ē p se nota: ꝓpter talē habitudinē terminoꝝ īter se: sz in tali habitudine terminoꝝ īter se: vel in ꝓpōne per se nota q̄ fit ex illis terminis cōfirmat᷑ mediū ꝓbās et īferēs ꝯclusionē: qḋ dr̄ argumentū: et ēt elicit᷑ virtus argumēti ad ꝓpositaz q̄stionē ex illa habitudine terminoꝝ: vel ex aliq̄ ꝓpōne per se nota: ideo locus bene dr̄ argumētū: vel aliud a quo elicit᷑ argumētū. Prima aūt ps ꝯueniētius et ꝑncipalius ꝯuenit loco maxīe. et scḋa conuenit loco differētie maxīe: ꝙ̄uis quelibz pars aliquo mō possit cōpetere cuilibet loco. qꝛ in vtroqꝫ cōfirmat᷑ argumentū et ēt ab vtroqꝫ pōt elici argumentū ad aliquā ꝓpositā q̄stionez.

Primo sciēdū ꝙ hō nō capit᷑ ꝓpe loc⁹ pro supficie corpis ꝯtinētis q̄ ē mēsura locati vt capit᷑ in ꝑdicamētis: sz capit᷑ trāsumptiue ꝓ habitudīe terminorū vel ꝓpōne p se nota q̄ est aliquo mō generatiua et ꝯseruatiua argumenti: sic locus dr̄ cōseruatiuus locati. Et dr̄ etiā talis locus dialecticus sedes argumēti. nō ꝓprie sed metaphorice siue transsumptiue: qꝛ sicut sedēs in sede cōfirmatur et qescit ita argumētatio quiescit et cōfirmat᷑ in loco dialectico: qꝛ cū intellectus dubitat de virtute ꝓbatiua vel illatiua argumēti: et reperit habitudinē terminorū: vel ꝓpōnē per se notaz vbi confirmat᷑ illa habitudo: tunc itellectus quiescit et amplius nō dubitat de illa virtute: nec de ꝯne ꝓbata p argumētū.

Secundo sciēdū ꝙ locus diuidit᷑ per locuz maximā: et locū differentiā maxime: qui sic inter se differunt. quia locus differentia maxīe dicit habitudinē termioꝝ in qua fundat᷑ et ꝯfirmat᷑ argumentū: īcomplete tamē et

imperfecte: τ locus maxima dicit ppōnez per se notā pter illā habitudinez terminoꝝ q̄ cōplete τ explicite terminat argumētū. verbi grā. ar guēdo sic. sor. ē hō. g̃. sor. est aīal. si pbeť p locū a spē ad gen⁹ ē locus ōſa maxīe τ terminat iperfecte argumētū. qꝛ pōt adhuc dubitari q̄lis est illa bitudo spēi ad gen⁹. sꝫ cū aduenit ista maxīa de q̄cūqꝫ pdicať spēs τ suū gen⁹: tūc explicite terminať argumētū. τ p hoc habeť sufficiētia istoꝝ mēbroꝝ. qꝛ ois locus ɔfirmat argumētū. vel q̄ cōfirmat explicite τ pfecte. τ sic ē locus maxima. vel iplicite τ iperfecte. τ sic ē ōſa maxime. Ex q̄bus pꝫ q locus ōſa maxime via gnātionis est prior locus maxima: tñ via pfectiōis est posterior: τ dicit locus maxima per appositionem. Et sic ibi nō est incōgruitas ɔstructōis. maxīa enī teneť substātiue τ nō adiectiue.

Tertio sciēdū: q locus maxima idē est qđ ipsa maxima: τ maxima est ppō per se nota qua nō est altera pōr neqꝫ notior: vt oē totū est maius sua parte. Et rō diffōnis ē: qꝛ in tali ppōne est hitudo imediata vel ppe nota terminoꝝ iter se: nō cognitis illis terminis itellect⁹ statim apprehēdit hitudinē illoꝝ terminoꝝ: τ cognoscit ppōnē necessariā q̄ fit ex illis terminis: τ illa notificať p aliā ppōnē: sꝫ p suos terminos: ideo nulla ē notior ipsa. τ vocať maxīa: qꝛ lꝫ sit parua in quātitate. est tñ maxima ī virtute: τ in gradu certitudinis. qꝛ pōt certificare multas alias ppōnes. Alio noīe dr̄ dignitas: qꝛ seipsaꝫ dignificat vt ab itellectu cognoscať. Alio mō dr̄ cōis aī ɔceptio: qꝛ ab itellectu multoꝝ facilr̄ ɔcipiť: ideo illā sic diffinit Boeti⁹: cōmunis aī ɔceptio est quā quisqꝫ pbat auditam.

Quarto sciēdū: q locus ōſa maxīe est ille p quem vna maxīa differt ab alia: vt sunt termini hītes necessariā hitudinē iter se: ex q̄ ɔuenit necessitas illi⁹ maxīe. vt iste maxīe. de quocūqꝫ pdicať spēs τ suū genus τ de quocūqꝫ pdicať diffō τ diffinitū: differūt p suos terminos. τ illi termini inq̄tū habēt habitudinē necessariā adinuicē vocanť loci ōſie maxime. vn̄ dicunť loci inq̄tū ex ipsis eliciť argumētū: vel in ipsis ɔfirmať: τ dicūtur ōſie maxīe inq̄tū faciūt vnā maximā differre ab alia.

Contra predicta arguiť pmo sic: argumētū ē mediū argumētatiōis pbās ɔclusionē: τ locus maxīa ē vna ppō argumētatiōis: sꝫ mediū nō ɔfirmať in pmissis argumētatiōis: ergo locus maxima nō est sedes argumēti. ¶ Scđo sic: argumentū τ locus idē sunt: vt in isto argumēto hō currit: g̃ aīal currit hō est argumētū: qꝛ ē mediū pbās ɔclusionē: τ etiā est locus inq̄tū in ipso ē spēs: τ dicit locus a spē: sed idez non ɔfirmat seipsuz: ergo locus male dicitur sedes argumēti. ¶ Tertio sic: locus ōſa maxime ē ps loci maxīe: τ in eo ɔtineť g̃ mēbra huius diuisionis coincidūt. ¶ Quarto sic: hec ē vna maxīa: oē totū ē maius sua pte: τ tñ aliqua ē notior ipsa: vt ista de quolibet eē vł nō eē: de nullo ambo simul: ergo ɔ̄ diffōnē maxime. ¶ Quinto sic: ois locus ē habitudo vt pꝫ in diffōnib⁹ oīm locoꝝ: sꝫ termini maxime nō sūt hitudo: g̃ male dicunť loci ōſie maxime.

Ad argumenta. Ad pmū dicit: q lꝫ argumentū q̄tū ad suū mãle qđ ē termin⁹: qui ē mediū argumētatiōis nō ɔfirmeť p maximā tñ q̄tū ad vtutē pbādi ɔclusionē ɔfirmať in maxima p quā vtus argumēti pfecte explicať τ manifestať intellectui. ¶ Ad scđm dr̄ q lꝫ locus τ argumētū q̄nqꝫ sint idez mãlr̄: tñ differūt formalr̄: vt in illo exēplo pdicto. hō inq̄tū est hūs vtutē pbādi ɔclusionē dicit argumētū: τ inq̄tum hꝫ spēs: τ hꝫ habitudinē ad gen⁹ dicit locus: τ in ista habitudine ɔfirmať virtus que dicit argumētū. ¶ Ad tertiū dr̄: q lꝫ in maxima icludať mãlr̄ locus ōſa maxīe tanq̄ ps mãlis eius: nō tñ formalr̄ vt ptinēs ad formā maxīe: ideo locus maxīa: τ locus ōſa maxime nō coincidunt in idez formalr̄. ¶ Ad q̄rtū dicit: q lꝫ aliq̄ ppō sit simpliciter notior ista: oē totū ē maius sua pte nulla tñ ē notior in suo genere: hoc ē que fiat ex eisdē terminis τ in eodē genere terminoꝝ: qꝛ ex talibus terminis nulla ɔstituiť imediatior ista. s. oē totū ē maius sua pte. ¶ Ad q̄ntū dr̄: q lꝫ termini maxime fm vocē nō sint habitudines: tñ q̄tum ad significata ipsoꝝ iportāt habitudines: qꝛ sunt termini cōes: τ tales significāt habitudines rerū iter se: vt gen⁹ significat hitudinē supioris ad inferiora: τ spēs ecōtra.

¶ Itē locus differētia maxime diuidiť p locūz itrīsecū τ extrīsecū τ mediū. Locus itrīsecus est qñ sumiť argumētū ab eis que sunt de substantia rei: vt a diffōne: vt si dicať. aīal rōnale mortale currit: ergo hō currit. Locus extrīsecus est qñ sumiť argumētū ab eis que sunt oīo separata a substantia rei: vt ab oppositis: vt si q̄rať vtrū sortes sit albus τ termineť sic. sortes est niger: nō ergo est albus. Locus medi⁹ est quādo sumiť argumētū ab eis que partim conueniunt τ partim disconueniūt cuꝫ terminis in questiōe positis: sicut in vniuoco τ denominatiuo que dicunť coniugata: vt si queratur vtrum iusticia sit bona: τ pbetur: iustū est bonū. ergo iustitia est bona.

¶ Postq̄ auctor dterminauit de loco i cōi tā diffinitiue q̄ diuisiue. τ posuit diffōnē loci maxīe: τ ēt loci ōſie maxīe. Hic ɔ̄r diuidit locū ōſiaꝫ maxīe p locū itrīsecū extrīsecū τ mediū. Cui⁹ diuisiōis rō ē. q ois loc⁹ ōſia maxīe importat hitudinē termini iferētis ad terminū illatū: vel q̄ termin⁹ iferēs simplr̄ ɔuenit cū termīo illato: τ sic ē loc⁹ itrinsec⁹: vel discōuenit ab eo: τ hoc ē duplr̄. qꝛ vel discōuenit simplr̄: vel partim ɔuenit τ ptīz differt. Si pmum sic est loc⁹ extrinsec⁹. si scđm sic est locus medius.

Primo sciendū est q locus ītrinsec⁹ est qñ sumiť argumētū ab his q̄ sunt de suba rei: hoc est qñ termin⁹ inferēs est de suba vel essentia termini illati: vt pposita ista q̄ōne. vtrū sortes sit aīal: arguiť sic: sortes est hō. g̃ sortes est aīal: ibi sumiť argumētū ab illo termino iferente hō: q intrinsece ɔuenit cū termino illato. s. cū aīali. Et dicit loc⁹ ītrinsecus: qꝛ qñ termin⁹ iferēs est intrinsecus illato: vel ecōtra: ibi est itrinseca habitudo iter illos terminos eo q habitudo vni⁹ termini ad aliū nō distinguiť realr̄ a termino cui⁹ est habitudo: nec semꝑ opꝫ ad talē locū q termin⁹ iferēs sit eēntia vł diffōne termini illati: sꝫ suffiť q sit itrisec⁹ fm aliquē modū eēndi in.

Secundo sciendū q locus extrinsec⁹ est qñ sumitur argumentū ab his q̄ sūt aīo separata a suba rei. i. qñ termin⁹ iferēs simplr̄ est extrinsecus τ disconueniens cum termino illato: vt arguēdo sic: sortes est albus. ergo sortes nō est niger termin⁹ iferens. s. alb⁹ est totalr̄ extrinsecus termino illato. s. nigro: τ ppter hāc cām talis locus vocatur extrinsecus. Et licet habitudo localis in illo loco sit quodāmodo intrinseca in termino iferenti: tamen est extrinseca in ordine ad terminuz illatum: τ est habitudo negatiua tñ inter illos termios τ nō habitudo positiua sicut in loco intrinseco.

Tertio sciendū q locus medius est qñ sumiť argumentum ab his que partim cōueniūt τ partim differūt cuꝫ terminis in questione positis: hoc est qñ termin⁹ iferens partim conuenit cū termino illato: τ partim differt: sicut est inter cōcretū τ abstractū que conueniūt in re significata: τ differūt in modo significādi, τ cō-

ueniunt in ꝑncipio dictionis: ⁊ differūt in fine sicut ē iter ꝯiugata ⁊ casus; vt si querat̄ vtrū iustitia sit bona ⁊ ꝓbet̄ sic. Iustū ē bonū: ergo iustitia est bona. ibi iustū ꝑtiz cōuenit ⁊ partiz differt a iustitia. Et dicit̄ talis locus medi⁹: q: termin⁹ inferēs medio mō se hȝ ad terminū illatū q̄ntum ad hoc qd̄ est cōuenire ⁊ discōuenire. ideo iste locus q̄ntū ad cōuenietiā ⁊ diam termini inferētis ⁊ termini illati dicit̄ aliquo mō medius per participationē inter terminū intrinsecū ⁊ terminū extrinsecū.

Quarto sciendū q̄ ꝑdicta diuisio loci per illos tres modos nō est diuisio generis in suas spēs: q: locus nō dicit̄ equalr̄ de istis trib⁹ mēbris: sed est diuisio analogi in sua analogata: q: locus dicit̄ de istis tribus s̄m prius ⁊ posteri⁹. prius enī dicit̄ de loco itrinseco: ⁊ postea de alijs. Et ratio est q: locus est habitudo termini inferētis ad terminū illatū. sed in loco itrinseco vbi est habitudo positiua tm̄ est ꝑfectior habitudo q̄z in loco extrinseco vbi est habitudo ꝑuatiua tm̄ que solū hȝ cognosci ꝑ respectuz ad habitudinē positiuā: sicut ꝑuatio cognoscit̄ ꝑ habitū. ⁊ etiā locus medius participat rōnē vtriusq3 loci: q: hȝ cōuenietiā cū loco itrinseco ⁊ extrinseco: ⁊ ea pte qua ꝯuenit cū loco itrinseco ꝑfectior ē loco extrinseco. ⁊ ꝑ hoc patēt diffōnes ⁊ cōparatio illoꝝ locoꝝ inter se.

Sed contra ꝑdicta arguit̄ ꝑmo sic: locus maxīa multiplicat̄: sicut locus dr̄ia maxie: sed locus maxima nō diuidit̄ per locū itrinsecū extrinsecuz ⁊ mediū: ergo male diuidit̄ hoc mō locus dr̄ia maxime. ¶ Scdo sic. locus dr̄ie maxime hȝ diuidi s̄m diuersas dr̄ias entis eo q̄ dr̄ habitudinē termini ad terminū: que se tȝ ex parte rei significate: sed plures sunt dr̄ie entis q̄z tres sicut idē: diuersū: actus: potētia: accidēs: ⁊ substātia ⁊ sic de alijs: ergo nō sunt tm̄ tres modi differētie maxime. ¶ Tertio sic. locus dialecticus dicit̄ s̄m silitudinē ad locū realē; sed ois locus realis est extrinsecus locato: q: est subiectiue in locante: ergo ois locus dialecticus est extrinsecus. ⁊ nullus est itrinsecus. ¶ Quarto sic: omnis locus ē habitudo medians iter terminū inferentē ⁊ terminū illatū: ergo ois locus est medius. ¶ Quinto sic: arguēdo sic: hō currit: g̃ aīal currit. termin⁹ iferēs. s. hō ptiz ꝯuenit cū termino illato: ⁊ ptiz ab eo differt: ⁊ tm̄ ibi nō ē loc⁹ medi⁹. s. locus a spē ad gen⁹. g̃ male diffinit̄ locus medi⁹.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dicit̄: q̄ lȝ nō ponat̄ explicite diuisio loci maxime tamen satis ponit̄ implicite: quia pōt intelligi multiplicatio eius per diuisione loci differentie maxime: q: variat̄ terminis qui sunt differentie maxime s̄m diuersos locos etiaȝ variant̄ maxime que formant̄ s̄m habitudines illoruȝ terminoꝝ: ideo in quolibet loco speciali fit vna maxima specialis. ¶ Ad scdm̄ dicit̄: q̄ lȝ diuisio loci differētie maxime sumat̄ s̄m aliquas differentias entis. s. s̄z idē diuersum: ⁊ partim idem: ⁊ partim diuersum: nō tamē sumitur s̄z oēs differētias entis; ideo nō oportet q̄ sint tot modi locoꝝ quot sunt modi entis. ¶ Ad tertiū dicit̄: q̄ lȝ locus dialecticus habeat similitudinē cū loco naturali in eo q̄ est cōseruatiuus ⁊ generatiu⁹ argumēti: sicut locus nālis est cōseruatiuus locati: nō tm̄ sumit̄ s̄m illā similitudinē que est esse extrinsecū: quare nō oportet q̄ ois locus differentia maxime sit extrinsecus. ¶ Ad quartum dicit̄: q̄ negatur ꝯsequētia. Et ratio est: quia nō dicit̄ loc⁹ medius: eo q̄ sit habitudo medians inter illos duos terminos: sed quia terminus inferens partim cōuenit cū termino illato: ⁊ partim differt ab eo. ¶ Ad q̄ntū dicit̄: q̄ lȝ hō ⁊ animal partim ꝯueniāt ⁊ partim differāt: tamen homo ibi non infert animal in illo argumento inq̄ntum est cōueniens ⁊ differens simul: sed ratione conuenientie tm̄: ideo ibi est locus intrinsecus.

¶ Locus itrinsecus diuidit̄ per locū a substantia: ⁊ ꝑ locū a cōcomitātib⁹ substātiā. Locus a substātia est q̄n sumit̄ argumētū ab his q̄ sūt de substantia terminoꝝ positoꝝ in questione. Et diuidit̄ hic locus ꝑ locū a diffinitione: ⁊ locum a descriptione: ⁊ locum a nominis interpretatione.

¶ Postq̄z auctor posuit diuisionē loci dr̄ie maxie ⁊ diffines mēbroꝝ eius. hic ꝯīter subdiuidit vnū mēbrū illius diuisionis. s. locū intrinsecū dicēs. q̄ locus itrinsecus diuidit̄ ꝑ locū a suba: ⁊ ꝑ locū a ꝯcomitātib⁹ subam. Cuius rō est q: in oi loco intrinseco termin⁹ inferēs aliquo mō fac̄ vnū cū termino illato. vel ergo dicit ꝯuertibiliter totā subaȝ termini illati. vl' dicit aliquid cōcomitās illā subaȝ ⁊ nō dicit ꝯuertibiliter illā subaȝ s̄m se totā. Si ꝑmū sic ē locus a substātia. Si secūdū sic est locus a cōcomitātib⁹ substātiā. ⁊ q: terminus dicēs cōuertibiliter totā substātiā alterius ꝑfectiorē hȝ habitudine ad alterū: q̄z ille q̄ nō dicit cōuertibiliter ipsaȝ: ideo locus a substātia ꝑfectior est q̄z locus a ꝯcomitātib⁹ subam.

Primo sciendū q̄ locus a substātia est q̄n termin⁹ inferēs dicit ꝯuertibiliter totā substātiā termini illati: vt arguēdo a diffōne ad diffinitū: ⁊ nō op; ad talē locū q̄ termin⁹ inferens explicet subam termini illati: q: loc⁹ a diffinito ad diffōnē ē loc⁹ a suba: ⁊ tm̄ diffinitū nō explicat nām diffōnis nec descriptū respectu descriptiōis: nō semꝑ opȝ q̄ terminus iferēs dicat explicatione alteri⁹: s; sufficit q̄ dicat ꝯuertibiliter totā subaȝ ei⁹. ⁊ ido in textu sic diffinit̄: loc⁹ a suba est q̄n sumit̄ argumentū a substātia terminoꝝ in q̄ōne positoꝝ: qd̄ dȝ itelligi a suba. hoc est ab illo qd̄ dicit ꝯuertibilr̄ totā substātiā rei. Et nō capit̄ ibi suba gn̄alr̄ pro quocūq3 esse rei q̄ sumit̄ in diffintiōe loci intrinseci alias nō differret diffinitio loci intrinseci a diffōne loci a substantia.

Secundo sciēdū q̄ locus a cōcomitantib⁹ subaȝ ē q̄n sumit argumētū ab his q̄ ꝯueniūt cū substātia rei: nō tm̄ dicūt ꝯuertibilr̄ totā subam ei⁹: vt cū termin⁹ inferēs ꝯuenit cū termino illato. nō tm̄ ꝯuertibiliter: vt arguendo a pte ad totū: vel a toto ad ptē: vl' a cā ad effectū vel eō. in talib⁹ enī termin⁹ iferēs semꝑ facit aliquo mō idē cū termio illato: nō tm̄ ꝯuertibilr̄. ⁊ nō op; in tali loco q̄ semꝑ termin⁹ iferēs sit vnū i eētia cū termio illato s; sufficit q̄ s̄z aliquē modū eēndi includat̄ in eē ei⁹: ⁊ facit vnū cū ipso in rōne iferētis: ⁊ ꝑ respectu ad argumētū qd̄ ifert terminū illatū positū in q̄ōne.

Tertio sciendū q̄ loc⁹ a substātia diuidit̄ per locū a diffinitiōe a descriptōe ⁊ a nois interpretatiōe. Cui⁹ rō est: q: in loco a suba vnū terminoꝝ semꝑ dicit explicationē alterius: lȝ nō semꝑ termin⁹ iferēs dicat explicationē termini illati: vt ꝑus dictū ē: s; ab ipso ōniminat̄ loc⁹: vel g̃ tal' explicatio sumit̄ a ꝑncipijs eētialibus rei. ⁊ sic ē loc⁹ a diffōne: vel a ꝓprietatib⁹ ei⁹: ⁊ ß duplr̄. vel sumit̄ a ꝓprietatib⁹ rei s̄m se: vel ab ipsis ꝓprietatib⁹ inq̄ntū ab ipsis fit ipositio nois. Si ꝑmū sic ē locus a descriptiōe. si scdm̄ sic est locus a nois interp̄tatōe. diffō enī explicat eē rei ꝑ eētialia: ⁊ descriptio idē explicat ꝑ accītalia ipsi⁹: ⁊ interp̄tatio explicat ipm̄ ꝑ ꝓprietates a q̄bus nomē iponit̄: ⁊ q̄ūq3 vocat̄ diffinitio q̄d nois.

Quarto sciendū q̄ diffinitio duplr̄ ꝯsiderat̄. Uno mō q̄ntū ad ei⁹ substātiā put dicit ꝑncipia eētialia diffiniti ⁊ sic ipsa ē mediū sillogismi demōstratiui: ⁊ ab ea sumit̄ locus demōstratiu⁹: ⁊ nō dyalecticus. Alio mō cōsiderat̄ inquantū sumit̄ sub illa intentiōe secunda q̄ est diffinitio: ⁊ hoc dupliciter: q: vel sumitur per

respectuȝ ad p̄dicata q̄ notiori modo ɔueniūt diffinito q̄ꝫ diffinitioni. ⁊ sic ab ea sumit̄ locus sophisticus: ⁊ arguit̄ ꝑꝫ fallaciā petitiōis p̄ncipij. Alio mō sumit̄ respectu p̄dicatoꝝ que notiori mō ɔueniūt diffinitioni q̄ꝫ diffinito: ⁊ hoc mō ab ea sumit̄ locus dyalecticus. ⁊ hoc mō hic ɔsideratur: ⁊ p̄ hoc pꝫ diuisio ⁊ subdiuisio loci intrinseci.

Sed contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic: a causa efficiēte sumit̄ locus intrinsecus: ⁊ tñ nō ē locus a substātia: vt pꝫ in textu: nec etiaȝ a ɔcomitātibus substātiā: q꞉ cā efficiēs nō cōcomitat̄ suū effectū: ſꝫ ē sibi extrinseca: ergo insufficiēter diuidit̄ locus intrinsecus in textu. ❡ Scđo sic: arguēdo a genere ad spēm sumit̄ argumētū a substātia terminoꝝ in q̄stione positoꝝ: ⁊ tñ ibi nō est locus a substātia. ergo contra diffinitionem loci a substantia. ❡ Tertio sic: illa que ɔcomitantur substantiam rei sunt extra ipsaȝ substantiaȝ: ergo quando sumit̄ argumētū a ɔcomitātib⁹ subām fit locus extrinsecus ⁊ nō intrinsecus. ❡ Quarto sic: ab eodē nō sumit̄ locus dialecticus ⁊ sophisticus cū iter se opponant̄: sed a diffōne sumit̄ locus sophisticus: ergo ab ipsa nō sumitur locus dialecticus: ergo contra diuisionē loci a substātia. ❡ Quinto sic: locus a diffinito ⁊ a descripto sunt loci a substantia: ⁊ tamen non ponuntur in ista diuisione loci a substantia. ergo ipsa est insufficiens.

Ad argumēta. Ad p̄mū istoꝝ dr̄ ꝙ lꝫ causa efficiēs sit extrinseca effectui ꝑm esse: tñ ꝑm v̄tutē est aliquo mō intrinseca: ⁊ aliquo mō facit vnū cū ipso: ⁊ ꝑm illā v̄tutē se hꝫ vt termin⁹ inferēs respectu effect⁹: ⁊ etiaȝ respectu illoꝝ duoꝝ p̄dicatoꝝ. s. bonū ⁊ malū. ❡ Ad scđm dicit̄: ꝙ lꝫ genus sit de subā spēi p̄ modū p̄ncipij: tñ nō dicit totā subām spēi ɔuertibilr̄: io arguēdo a genere ad speciē nō arguit̄ a substātia rei eo mō quo intelligit̄ in diffinitione loci a substātia. ❡ Ad tertiū dicit̄. ꝙ lꝫ illa que ɔcomitant̄ substātiā nō sint intrinseca eēntialr̄: tñ bene sunt itrinseca ꝑm aliquē modū essendi: ⁊ hoc sufficit ad locū intrinsecū. ❡ Ad quartū dicit̄: ꝙ ab eodē vno mō capto nō sumit̄ locus dialecticus ⁊ sophisticus: sed bene ab eodē sumpto diuersimode mō sic ē de diffinitionē: vt dictū est in quarto notabili. ❡ Ad quītū dicit̄: ꝙ lꝫ in ista diuisione loci a substātia nō ponat̄ explicite locus a diffinito: tñ subintelligit̄ p̄ locū a diffōne. ⁊ similr̄ diceret̄ de loco a descripto: ⁊ ab iterp̄tato. q꞉ oīa ista correlatiue se habēt in ordine ad diffōnē descriptionē ⁊ iterpretationē: ⁊ etiam locus qui fit a diffinitione causali: que datur per causas efficiētes vel finales sub loco a descriptione comprehendit̄: q꞉ illa reducuntur ad diffinitionē descriptionis.

❡ Diffinitio ē oratio q̄d ē esse rei indicans per essentialia. Locus a diffinitōe ē habitudo diffinitionis ad diffinitū: ⁊ cōtinet quattuor argumenta ⁊ quattuor maximas. Primo subijciēdo diffinitionē affirmatiue: vt aīal rōnale mortale currit: ergo homo currit. Vñ locus a diffinitione. Maxima: Quicquid predicat̄ de diffinitione ⁊ de diffinito. Secundo predicando diffinitionē affirmatiue: vt sortes est aīal rōnale mortale: ergo sortes ē homo. Unde locus a diffōne. maxima: De quocunq̄ꝫ p̄dicat̄ diffō ⁊ diffinitum. Tertio subijciendo diffinitionē negatiue: vt animal rōnale mortale nō currit: ergo homo nō currit. Locus a diffinitiōe. maxima: Quicquid remouet̄ de diffinitione ⁊ a diffinito. Quarto predicādo diffinitioneȝ negatiue: vt lapis nō est animal rationale mortale: ergo lapis non est homo. Locus a diffinitione. maxima. A quocūq̄ꝫ remouetur diffinitio ⁊ diffinituȝ. Locus a diffinito est habitudo diffiniti ad diffinitionē. Et continet similiter quattuor argumēta ⁊ quattuor maximas. Primo subijciendo diffinituȝ affirmatiue: vt homo currit: ergo animal rationale mortale currit. Locus a diffinito. maxima. Quicquid p̄dicat̄ de diffinito ⁊ de diffinitione. Secūdo sic predicādo affirmatiue: sortes est homo: ergo sortes ē aīal rōnale mortale. Locus a diffinito. maxima: De quocunq̄ꝫ predicat̄ diffinitū ⁊ diffinitio. Sexto subijciendo diffinitum negatiue sic: homo non currit: ergo animal rationale mortale non currit. Locus a diffinito. maxima. Quicq̄d remouet̄ a diffinito ⁊ a diffinitione. Quarto predicando eū negatiue sic: lapis non est homo. ergo lapis nō est animal rationale mortale. Locus a diffinito. maxima: A quocunq̄ꝫ remouetur diffinituȝ ⁊ diffinitio. ❡ Et sciendū ꝙ in omnibus locis denominatur locus ab inferente ⁊ non ab illato. Unde quando diffinitio est inferens: ē locus a diffinitione. quando autem diffinitum ē inferens est locus a diffinito.

❡ Postq̄ꝫ auctor p̄misit diuisioneȝ loci a subā. Hic ɔñter determinat de membris eius: ⁊ p̄mo de loco a diffōne: q꞉ est p̄fectior alijs. ⁊ icipit determinare in sp̄ali de sillogismo dialectico ostēdendo q̄uo in p̄ticulari format̄ ꝑm vniuersos locos sp̄ales. ⁊ q꞉ locus a diffōne p̄supponit ipsaȝ diffinitionē: q꞉ p̄ eā diffinit̄: io auctor p̄us ostendit q̄d sit diffinitio dicens ꝙ diffō est oratio indicans quid est esse rei per essentialia: ⁊ dicit̄ oratio eo ꝙ est quoddaȝ cōplexum icludēs diuersa p̄ncipia diffiniti. s. genus ⁊ differentiam: q̄ꝫ q̄dem cōplexuȝ est oratio iperfecta: ⁊ significat q̄d est esse rei: q꞉ explicat p̄ncipia eēntialia spēi: ex q̄bus constat tota q̄ditas spēi. s. genus ⁊ differentia: q̄ dicūt totum eē eēntiale ei⁹ a p̄ma potētia vsq̄ꝫ ad vltimū actum, trāseūdo p̄ oēs act⁹ itermedios. Et solū h̄ diffinit̄ diffō pro diffōne q̄ditatiua que est simpl̄r diffinitio: ⁊ non pro diffōne causali que dat̄ per causas extrinsecas diffiniti: nec pro diffōne descriptiua: nec q̄d nominis.

Primo sciendū ꝙ locus a diffōne est habitudo diffinitionis ad diffinitū: ⁊ illa habitudo ē habitudo identitatis ⁊ cōuertibilitatis: q꞉ diffō dicit idem essentialiter ⁊ cōuertibil̄r cuȝ diffinito: ⁊ ide prouenit ꝙ quicq̄d affirmat̄ vel negat̄ de diffōne. etiam affirmatur vel negat̄ de diffinito. ecōtra de quocūq̄ꝫ verificat̄ diffō vel negat̄: ⁊ ēt diffinitū: ⁊ econtra. ⁊ cōtinet iste locus q̄tuor argumenta ⁊ quatuor maximas: p̄mo subijciendo diffōnem affirmatiue. secūdo p̄dicando. tertio subijciendo negatiue. ⁊ quarto p̄dicādo negatiue: quoꝝ exempla ⁊ maxīe satis patēt in textu. ⁊ causa illaꝝ maximaꝝ redditur ꝑpter habitudinē diffōnis ad diffinitum.

Secundo sciendū ꝙ lꝫ diffinitio nō sit eadē essentialr̄ cuȝ diffinito: tñ differt ꝑm rōnem

accidentalē ab eo: q2 diffinitio dicit pncipia diffiniti que naturaliter precedūt diffinitū: ꝛ capit sub modo plurifi. diffinitū vo sequit illa pncipia. ꝛ se hz p modū vnius ꝯpositi ex illis pncipijs. ꝛ arguēdo a diffōne ad diffinitū oz arguere ab ipsa eo modō quo est eadē: ꝛ ꝯuenit cū diffinito: ꝛ nō ea parte qua differt ab ipso: q2 sic nō argueret ab ea inqtū diffinitio ē. ꝛ silr arguēdū est a diffinito ad diffonē: ideo nō sequit. aial rōnale ē oīo ergo hō est oīo: q2 ibi arguit a diffōne ea parte qua differt a diffinito: ꝛ nō inqtū ipsa est diffinitio: ꝛ cōmittit fallacia accidētis. Simil'r nō sequit hō est diffinitū ergo aial rōnale est diffinitū pp̄ter eandē causā: ꝛ silr diceret de multis alijs.

Tertio sciendū q locus a diffinito est habitudo diffiniti ad diffōnē: ꝛ tz quattuor modos sicut locus a diffōne. pmo subyciēdo diffinitū affirmatiue. secundo pdicādo diffinitū affirmatiue. tertio subyciēdo diffinitū negatiue. qrto pdicando diffinitū negatiue. quoꝝ modoꝝ exēpla ꝛ maxime satis patēt in textu. Rō aūt quare locus a diffinito silr tz sicut locus a diffōne est: q2 sic diffō dicit eēntial'r ꝛ cōuertibil'r idē cū diffinito: ita diffinitum cū diffinitione: ꝛ q2 pp̄ter illā idētitatē capiunt modi qttuor arguēdi a diffinito ad diffinitionē: sicut enī capiuntur quattuor modi arguēdi a diffōne ad diffinitum; eo q vtrūqꝫ habet ad aliud similem habitudinē.

Quarto sciendū q locus semp denoiatur a termino inferente ꝛ nō a termino illato. Cuius rō ē: q2 locus est hitudo ꝯfirmatiua argumēti per quā accipit pbatio ꝯñtis ꝛ termini illati: sed illa habitudo cōfirmatiua argumēti ꝛ vtus pbatiua ipsi' ꝯñtis est in ipso termino iferente. s. in medio ꝛ nō in termino illato: ideo locus semp denoiat a termino iferēte: ꝛ nō a termio illato. ꝛ pp̄ter hō qñ in añcedēte ponit diffō dr locus a diffōne: ꝛ qñ ponit diffinitū dr locus a diffinito: tñ locus nō denoiat a termino iferente mālīter accepto: sz a termino accepto formaliter. s. sub illa itētione ꝛ rōne q2 est terminus inferens: iō cū dr. soꝛ. est hō: igit sortes est aial. qūis hō sit qōdā diffinitū tñ nō dicit ibi eē locus a diffinito vel ab hoie: q2 hō nō est terminus iferens sub rōne diffiniti siue hoīs: sz sub ratione speciei: ideo dicitur locus a specie: ꝛ per hoc patēt loci a diffinitione ꝛ a diffinito.

Sed contra pdicta arguit p sic: vnūqōdqꝫ capit denominationē a suo vltio actu: sz dīa est vltim' act' diffōnis: ꝛ ab ipsa diffō reddit ꝯuertibilis cū diffinito ergo dīa cū pdicet in qle tota diffō dz pdicare in quale: ꝛ sic diffō nō significat quid est eē rei. ¶ Secūdo sic arguēdo sic aial rōnale currit: ergo hō currit. ē petitio pncipij: ergo ibi icōueniēter argūt a diffōne ad diffinitū: nec ille tz subyciēdo affirmatiue diffōnē. ¶ Tertio sic: hec est demōstratio. hō ē aial rōnale: ergo hō est risibilis: ergo pdicādo diffōnē affirmatiue de diffinito nō est locus dialecticus sed demōstratiuus. ¶ Quarto: eadē ē habitudo medians iter diffōnē ꝛ diffinitū ꝛ ecōtra: sicut eadē est via de sursū ad deorsū ꝛ ecōtra. ergo cū locus sit habitudo termini ad terminū sequit q locus a diffōne ꝛ a diffinito nō distinguit. ¶ Quinto sic: vnūqōdqꝫ capit denoiatiōnē a fine: vt habet in scdo de aīa. sed termin' illatus in loco se hz p modū finis: ergo denoiatio loci debet fieri ab ipso ꝛ non a termino inferente.

Ad argumenta. Ad pmū dicit: q lz dīa pdicet in quale: nō tñ diffinitio: ꝛ ratio est: quia solū illud pdicat in quale qd dicit actū qlificantē ꝛ determinātē potentiā pcedentē ipsū: sicut differentia qualificat genus qd determinat: sed diffinitio cū dicat totū esse spēi a pma potētia vsqꝫ ad vltimū actū nō psupponit aliquā potētiā quā qualificet: ideo nō pdicat in quale: nec differentia est pp̄rie vltimus actus diffiniti onis: sed esse aggregatū ex genere ꝛ differentia: iō. ¶ Ad scōm dr. q si in illa argumēto ꝯsequēs sit notius respōdenti qz antecedēs: tūc ibi est petitio pncipij: hoc est si illud pdicatū currit notius dicat de diffinito qz de diffinitione in ordine ad ipsū: sed si ecōtra in ordine ad respōdentē antecedēs sit notius cōseqūēte ibi est bonus locus dialecticus: q2 ad locū dialecticū nō oz semp pcedere a notioribus simpliciter: sed a notioribus respectu respōdētis: ꝛ in eodē argumēto respectu diuersoꝝ respōdentiū potest esse locus dialecticus: ꝛ petitio pncipij sm q vni antecedens erit notius: ꝛ ꝯsequēs alteri. ¶ Ad tertiū dicit: q si in illa argumētatiōe ostēdat ꝯclusio pp̄ter habitudinē ipsoꝝ pncipioꝝ hoīs aial rōnale ad illā passionē que est risibile ibi est bona demōstratio: ꝛ ostenditur pp̄ria passio subiecti per pp̄ria pncipia eius: sed si ostendat illa cōclusio virtute habitudinis diffōnis ad diffinitū. s. inqtū animal rōnale est diffinitio istius diffiniti qd est homo: ꝛ vt illa habitudo fundat in illa intentione cōmuni que ē diffinitio ibi est locus dialecticus. ¶ Ad quartū dicit q lz a diffinitione ad diffinitū ꝛ econtra sit eadē habitudo materialiter: est tamē differēs formaliter inqtū virtus pbatiua sumit a diffinitiōe vel a diffinito. ¶ Ad qntū dr. q licet in his que dicūt causalitatem finis semper a fine fiat denoīatio: nō tñ in his q dicūt causalitatē efficiētis: sz ibi sumit denoiatio ab efficiēte: ꝛ nō locus dicit causalitatē efficiētis: ꝛ illud efficiens est terminus inferēs: iō hz denoiari a termino inferente: ꝛ nō a termino illato.

¶ **Descriptio est oīo esse rei significās p accñtalia: vt aial risibile ē descriptio hoīs: vel sic. Descriptio est oīo cōstās ex genere ꝛ pp̄rio: vt aial risibile. Loc' a descriptiōe est habitudo descriptiōis ad descriptū. Et cōtinet qttuoꝛ argumenta ꝛ qttuoꝛ maximas sicut locus a diffinitiōe: ꝛ forment argumēta ꝛ maxīe hic sicut ibi: nisi q ibi ponitur diffinitio ꝛ diffinitū. hic aūt descriptio ꝛ descriptum ponitur.**

¶ Postqz auctor determinauit de loco a diffōne ꝛ diffinito. Hic ꝯñter determinat de loco a descriptione ꝛ descripto. pmo diffinitēs descriptiōē: cui' cognitio reqrit ad cognitionē loci a descriptiōe dicēs. Descriptio est oīo significās qd est eē rei p accñtalia. ꝛ dr oīo: q2 descriptio cōponit ex pluribus: quoꝝ vnū ꝯtrahit aliud: ꝛ est qōdā cōplexū. vt aial risibile. ꝛ ponit hic oratio loco generis. deinde ponit significās qd est esse rei p accidētalia: ad differentiā diffinitiōis q significat esse rei per eēntialia. Et rō h' assignari pōt: q2 illud qd significat esse rei p ea q cōsequūtur ens in specie cōpletū explicat ipm per accidētalia cū oīa cōsequentia esse rei in specie cōpletū sint accidentalia. sz descriptio explicat esse rei per illa q cōsequūt ens in specie completū: iō explicat ipm esse per accñtalia.

Primo sciēdū q duplicia sūt accñtia. Quedā sūt cōia q cōsequunt pncipia indiuidui. Alia sūt pp̄ria q fluūt a pncipijs spēi. Descriptio aūt hz dari p accidentia pp̄ria ꝛ nō cōia nisi inqnantū plura accidētia cōia capiunt loco vni' pp̄rij sm q vltimū illoꝝ restringit alterū. ꝛ p hoc faciūt vnū ꝯuertibile cū descripto. vbi gr̄a. gressibile bipes sūt ambo accidētia cōia respectu hoīs: ꝛ tñ hoc aggregatū gressibile bipes est vnū cōuertibile cū hoīe: eo q vnū cōtrahit aliud. ꝛ econtra: ꝛ iō illud aggregatū equipollet vni accñti pp̄rio qūis sint ibi plura accñtia cōia. Et dz sic intelligi diffinitio: descriptio ē oīo significās esse rei p accñtalia: hoc est p accidētia pp̄ria vl' cōia appropriata. Et meli' dicit p accñtalia qz p acciden-

tia: q̄ q̄ sicq̄ descriptio daꝛ ꝑ īferiora alicui⁹ superioris. et quādoq̄ ꝑ modos essendi subiecti: ⁊ ista nō sunt vā accidentia: sꝫ bene dicunꝛ accñtalia: q̄ hñt modū accidētiū.

Secundo sciendū: ꝙ aliter sic diffiniꝛ descriptio. Descriptio est ōrō ꝯstās ex genere ⁊ proprio: vt aīal risibile est descriptio hoīs ⁊ icludit gen⁹: ⁊ ꝓpriū eius: alr tñ poniꝛ genus in diffōne ⁊ descriptione: q̄ genus ꝯsideratū vt est ꝓncipiū formale ⁊ eēntiale spēi poniꝛ in diffōne q̄ditatiua. sed vt est ꝓncipiū effectiuū ꝓprij qḋ causaꝛ effectiue a gñe ⁊ dr̄ia poniꝛ in descriptiōe. Uñ descriptio dupl̄r capiꝛ. vno mō gñaliter ꝓ quacūq̄ ōrone que explicat esse rei ꝑ accidētalia siue sint ꝓꝓa siue ap̄propriata: siue sint cause extrinsece ex q̄bus fit diffinitio causalis: ⁊ sic capiꝛ descriptio in p̄ma diffinitiōe. Alio mō capiꝛ sp̄aliter solū pro illa ōrone que fit ex genere ⁊ ꝓꝓo accidente: ⁊ hoc mō capiꝛ descriptio in hac diffinitiōe eius: ideo he diffinitiones diuersimode danꝛ de descriptione.

Tertio sciēdū. ꝙ descriptio causat locū a substātia: q̄ dicit idē realr̄ ⁊ ꝯuertibilr̄ cū descripto. ⁊ q̄c̄qḋ verificaꝛ de vno: verificaꝛ etiā de alio: ⁊ de quocūq̄ verificaꝛ descriptio ⁊ descriptū: ⁊ ecōtra ꝓpter ꝯuertibilitatē eoꝝ adinuicē: ⁊ lꝫ descriptio explicet esse rei ꝑ accidētalia: que cōcomitanꝛ substātiā rei. tñ ipsa accipiꝛ: ⁊ supponit ꝓ eodē in substātia cū suo descripto: vt dicendo aīal risibile currit: ergo homo currit. ibi aīal risibile supponit pro eisdē suppositis: ⁊ pro eodē in substātia sicut hō. ideo facit locum a substantia.

Quarto sciendū: ꝙ locus a descriptione est habitudo descriptionis ad descriptū: que quidem habitudo est habitudo ꝯuertibiliū adinuicē: ⁊ ꝯtinet q̄tuor argumēta: ⁊ q̄tuor maximas. Primo subyciēdo affirmatiue descriptionē. Scḋo p̄dicando eā affirmatiue. Tertio subyciēdo negatiue. Quarto p̄dicādo negatiue. Exēpla ⁊ maxie eodē mō hic accipiunꝛ sicut in loco a diffinitione noiādo solū diffinitionē in descriptionē: ⁊ capiēdo descriptū loco diffiniti. Sꝫ locus a descripto est habitudo descripti ad descriptionē: ⁊ hꝫ q̄tuor argumēta ⁊ q̄tuor maximas vt p̄cedēs. s. subyciēdo affirmatiue ⁊ p̄dicādo affirmatiue. ⁊ subyciēdo ⁊ p̄dicādo negatiue: ⁊ eodē mō formādo argumēta ⁊ maximas: sicut in loco a diffinito: ⁊ sic patet de loco a descriptione ⁊ descripto.

Contra predicta arguiꝛ p̄mo sic. si descriptio diffiniaꝛ hoc erit per aliam descriptionē cū ipsa nō habeat diffinitionē q̄ditatiuā cū sit quoddā cōplexū: ⁊ iterū illa descriptio per quā describereꝛ haberet aliā descriptionē eadē rōne: ⁊ sic eēt processus in infinitū: qḋ est incōueniēs: ergo descriptio nō pt̄ diffiniri. ❡ Scḋo sic: qḋ significat accidētia rei nō significat esse rei: sꝫ descriptio significat accidētia rei: q̄ daꝛ solū ꝑ accñtalia: ḡ nō significat eē rei. ❡ Tertio sic: oīs descriptio dꝫ dari ꝑ accñtalia spēi: sꝫ gen⁹ ⁊ ꝓpriū ambo sunt eēntialia spēi: q̄ gen⁹ est de eēntia eius: ⁊ ꝓpriū imediate ꝯsequiꝛ eius eēntiā: ḡ nulla descriptio daꝛ ꝑ gen⁹ ⁊ ꝓpriū. ❡ Quarto sic: dicēdo hō ē aīal risibile: ḡ hō nō est lapis: ibi est habitudo descriptionis ad descriptū ⁊ ecōtra: ⁊ tñ ibi nō est locus a descriptione nec a descripto: sꝫ a disp̄atis: ḡ ꝯ diffōnes illoꝝ locoꝝ. ❡ Quinto sic: nō sequiꝛ aīal risibile cōponiꝛ ex gñe ⁊ ꝓꝓo: ḡ hō ꝯponiꝛ ex gñe ⁊ ꝓꝓo: ⁊ tñ ibi arguiꝛ a descriptiōe ad descriptū subyciēdo descriptionē affirmatiue: ergo iste locus a descriptione nō est bonus.

Ad argumenta. Ad p̄mū dicitꝛ: ꝙ descriptio accepta sub intētione incōplexa diffiniꝛ ꝑ aliā descriptionē: ⁊ illa descriptio nō hꝫ vlterius diffiniri per aliā. co ꝙ est quoddā cōplexū cū hoc: q̄ talis descriptio est particularis. mō particulariū nō ē diffinitio nec descriptio: ideo nō oꝫ ꝓcedere in infinitū i descriptionibus. ❡ Ad scḋm dicitꝛ: ꝙ lꝫ descriptio que daꝛ solū per accidētalia de suo formali significato: tñ significet accidētia rei: tñ de suo mālī significato īportat eē eēntiale rei: qḋ ꝑ illa accidētia explicaꝛ a posteriori: ⁊ ēt supponiꝛ ꝓ eēntia rei. ❡ Ad tertiū dr̄: ꝙ lꝫ gen⁹ ⁊ ꝓpriū sint eēntialia spēi inq̄ātū respiciūt eēntiā ei⁹. tñ pñt dici accidentalia inq̄ātū gen⁹ est cā effectiua ꝓprij: ⁊ ꝓpriū cōsequiꝛ totū eē cōpletū spēi: q̄ etiā genus ⁊ dr̄ia nō causant ipsū ꝓpriū nisi post eē cōpletū spēi: ideo gen⁹ aliquo mō ꝯsequiꝛ esse spēi inq̄ātū est causa ꝓprij. ❡ Ad q̄rtū dicitur: ꝙ lꝫ in illo argumēto sit habitudo descriptionis ⁊ descripti inter terminos antecedētis: nō tamē inter terminū inferētē ⁊ terminū illatū: q̄ aīal risibile est ibi terminus iferēs cū sit mediū: ⁊ lapis ē termin⁹ illat⁹: ⁊ iter ipsos nō ē hītudo descriptiōis ad descriptū nec eꝯ. ❡ Ad q̄ntū dicitꝛ: ꝙ ibi nō arguiꝛ a descriptiōe ea pte q̄ ꝯuenit cū descripto. sꝫ ea pte q̄ differt ab ipso. iō ibi ꝯmittitur fallacia accidētis: nec bene arguiꝛ ꝑ locū a descriptione.

❡ Interpretatio est duplex. Quedam enim est que non cōuertitur cū interpretato suo: vt ledens pedē est interpretatio huius nois lapis. Alia aūt que cōuertiꝛ cū interpretato suo: vt amator sapientie est interp̄tatio hui⁹ nominis philosoph⁹: ⁊ hoc mō sumiꝛ hic ⁊ diffinitur sic. Interpretatio est expositio vnius nois minus noti per aliud nomen magis notum. Locus a nominis interp̄tatione est habitudo interpretationis ad interpretatū. Et cōtinet tot argumenta ⁊ tot maximas sicut locus a diffinitione: vt amator sapientie currit. ergo philosophus currit. Locus a nomis interpretatione. maxima. Quicq̄d predicaꝛ de interpretatione ⁊ de interpretato: ⁊ si a parte predicati: vt sortes est amator sapientie. ergo sortes est philosophus. maxima. De quocūq̄ predicaꝛ interp̄tatio ⁊ interpretatū. negatiue sic. Amator sapientie nō inuidet. ergo philosophus nō inuidet. locus a nominis interp̄tatione. Maxima. Quicquid remoueꝛ a nominis interp̄tatione: ⁊ a nomis interp̄tato. ⁊ similiter in predicato. Maxima: A quocūq̄ remoueꝛ interpretatio ⁊ interpretatum. Et nota ꝙ tot argumenta sumunꝛ ab interpretato quot ab interpretatione sicut in diffinito ⁊ descripto similiter sicut dictum est.

❡ Postq̄ auctor determinauit de loco a descriptiōe ad descriptum: ⁊ econtra. Hic cōsequēter determinat de loco ab interpretatiōe ad interpretatū. p̄mo distinguēdo modos interpretationis. q̄ quedā est interpretatio nō ꝯuertibilis cum interpretato. ⁊ hec est duplex: q̄ quedā est in plus ⁊ excedit interpretatū: vt ledens pedē est iterpretatio lapidis: ⁊ de plurib⁹ verificaꝛ q̄ꝫ lapis. Alia ē excessa ab interpretato q̄ de paucioribus verificaꝛ q̄ꝫ iterpretatū: sicut ꝑfectū ⁊ ꝑfecte factū. nā ꝑfectū dicitꝛ de deo ⁊ creaturis: sꝫ ꝑfecte factū solū dicitꝛ de creaturis. Alia ē interp̄tatio ꝯuertibilis cū interp̄tato: vt amator sapiētie est interp̄tatio hui⁹ nominis philosophus: ⁊ cōuertiꝛ cū ipso. dicitꝛ. n. philosophus a philos qḋ est amor: ⁊ sophos sapientia: quasi amator sapientie.

Primo sciendūq; ab īterꝑtatione nō ꝯuertibili nō sumit̄ locus a substātia: eo ꝙ nō dicit idem ꝯuertibiliter cū iterꝑtato: qḋ tñ requirit̄ in loco a substātia. ſʒ ab ea sumit̄ locus sophisticus si sit color ipso iterꝑtato sed ab iterꝑtatiōe cōuertibili ad iterꝑtatū tñ sumit̄ locus dialecticus qui ē locus a sub͂a. q꞉ talis iterꝑtatio dicit idē ꝯuertibilr̄ ꝛ realr̄ cū suo iterꝑtato ꝛ de ipsa solūʒ ē hic ad ꝓpositū: ꝛ diffinit̄ sic. Interꝑtatio ē expositio vni⁹ noīs minus noti per aliud nomē magis notū.

Secundo sciēdū ꝙ etymologia trāslatio ꝛ īterꝑtatio sic iter se differūt: q꞉ etymologia ē expositio vni⁹ dictionis ꝑ alias dictiones eiusdē idiomatis: vt dicit̄ sol q̄si sup oīa lucens: ꝛ lītra dicit̄ q̄si lūce nitens alienā. Sʒ trāslatio est mutatio sermonis de vno idiomate in aliud: vt cū mutat̄ grecū in latinū: vt kyrios grece ē dn̄s latine. Sʒ īterꝑtatio est qn̄ vna dictio exponit̄ ꝑ alias dictiones eiusdē idiomatis vel diuersoꝝ: ꝛ sic īterꝑtatio est supius ad etymologiā ꝛ distinguit̄ ꝯ trāslationē in qua nō est expositio noīs sed mutatio sermonis in sermonē extrinsecū: ideo ab ipsa sumit̄ locus extrinsecus: ſʒ in alijs sumit̄ locus intrinsecus q generalr̄ dicit̄ locus ab īterꝑtatione ad interpretatuʒ.

Tertio sciendūq; locus ab īterꝑtatiōe est habitudo interꝑtationis ad iterꝑtatū: ꝛ tʒ q̄ttuor modos sicut ꝑcedētes. Primo subyciēdo interꝑtationē affirmatiue. Secūdo ꝑdicādo affirmatiue. Tertio subyciēdo negatiue. Quarto ꝑdicādo negatiue. ꝛ formant̄ argumenta: ꝛ maxime sicut in ꝑcedētibus. Sed locus ab interꝑtato est habitudo interꝑtati ad interꝑtationē. ꝛ tʒ etiā quadrupliciter sicut locus ab īterꝑtatiōe. Ratio est: q꞉ interꝑtatio ꝛ iterꝑtatū iter se ꝯuertunt̄: iō vtrinsq; ad alteꝝ habitudo eodē mō tenet: ꝛ possunt eodem modo formari argumēta: ꝛ maxime sicut in ꝑcedentibus.

Quarto sciēdūq; ꝑter istos locos a substātia ꝑus positos sūt adhuc alij plures loci minus ꝑncipales reducibiles ad ꝑdictos. s. locus a synonimo ad synonimū: vt tullius currit ergo marcus currit. Et a differentia magis ꝓpa ad speciē: vt rōnale currit: ergo hō currit. vel ecōtra locus a specie ad differētiā. Et locus a ꝓpo ad speciē ꝛ ecōtra: vt risibile est aial: ergo hō est aīal. Et loc⁹ ab exponētib⁹ ad expositū vel ecōtra: vt hō currit ꝛ nihil aliud ab hoīe currit: ergo tm̄ hō currit. Vn̄ locus a synonimo ad synonimū ꝛ a differētia ad spēʒ ꝛ ecōtra reducūtur ad locū a diffinitione vel a diffinito: q꞉ ibi terminus inferēs idē dicit eēntialr̄ ꝛ cōuertibiliter cū termino illato: ꝛ inde sumit̄ vītus ꝓbatiua in loco a diffinitiōe vel a diffinito. Sed locus a ꝓpo ad speciē reducit̄ ad locū a descriptione: eo ꝙ ꝓpꝛiū se hʒ tanq̄ vltima differētia in descriptione. Et locus a specie ad ꝓpꝛiū reducit̄ ad locū a descripto. Sed locus ab exponētib⁹ ad expositū reducit̄ ad locū ab interꝑtatiōe. vñ gn̄aliter in omni loco a substantia terminus īferens ꝛ terminus illat⁹ ꝯuertunt̄ inter se: ꝛ ꝓpter illā ꝯuertibilitatē sumunt̄ oēs loci ꝛ maxime a sub͂a. Et posset poni vnus locus gn̄alis. s. locus a ꝯuertibilibus in quo cōtinent̄ gn̄aliter oēs loci a substantia. ꝛ posset argui quattuor modis per illū locuʒ: ꝛ etiā possunt formari quattuor maxime. Prima est. q̄cq̄d verificat̄ de vno conuertibiliū verificat̄ de reliquo. Scd̄a est. de quocūq; verificat̄ vnū ꝯuertibiliū ꝛ reliquū. Tertia est. q̄cq̄d negat̄ de vno ꝯuertibiliū negat̄ de alio. Quarta est. de quocūq; negatur vnū cōuertibiliuʒ ꝛ aliud.

Sed contra ꝑdicta arguit̄ ꝑmo sic: sicut se hʒ diffinitio ad diffinitū ita se hʒ interꝑtatio ad iterꝑtatū sed oīs diffinitio est cōuertibilis cū diffinito. ergo oīs īterpretatio est ꝯuertibilis cū interpretata. ¶ Secūdo sic: bene sequit̄ aer nō est ledēs pedē: ergo nō est lapis: ergo ab interꝑtatione nō cōuertibili sumit̄ loc⁹ dialecticus. ꝛ ecōtra sequit̄: hoc corpus est lapis: ergo ē ledens pede: ergo. ¶ Tertio sic dicēdo: ītelligere ē ītus legere. est īterpretatio: ꝛ tñ ibi nō est expositio vnius noīs: sed verbi quodāmō: ergo cōtra diffinitionē īterꝑtatiōis. ¶ Quarto sic: in diffinitione est expositio vnius vocabuli ꝑ aliud vel ꝑ plura: ꝛ tñ diffinitio nō est interꝑtatio: ergo ista diffinitio ꝯuenit alijs a diffinito. ¶ Quinto sic nō sequit̄: rusticus est amator sapiētie: ergo rusticus ē ꝑhūs ꝛ tñ arguit̄ ab iterꝑtatione ad interꝑtatū predicādo affirmatiue interꝑtationē: ergo iste locus nō tenet.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dicit̄: ꝙ sicut diffinitio explicat diffinitū: ita īterpretatio explicat interꝑtatū: sed tñ interꝑtatio que ē diffinitio q̄d nois nō semꝑ sumit̄ a ꝓprietate cōuertibili cū iterꝑtato: sicut diffinitio semꝑ sumit̄ a differētia cōuertibili cū specie: iō nō oꝫ ꝙ oīs interꝑtatio sit ꝯuertibilis: sicut q̄libet diffō. ē eni aliq̄ mō silr̄ ꝛ aliq̄ mō dissilr̄. ¶ Ad secūdū dicit̄: ꝙ bene sequitur aer nō est ledens pedē: ergo aer nō est lapis: sed nō ꝑ locū a substātia. sed arguēdo a superiori ad inferius negatiue. ꝛ si argueret̄ affirmatiue eēt fallacia ꝯseq̄ntis. Vñ qn̄ interꝑtatio excedit interpretatū ipsa se hʒ vt gen⁹: ꝛ īterꝑtatū vt spēs: qn̄ econtra interꝑtatio excedit̄ ipsa se hʒ vt spēs: ꝛ interꝑtatū vt gen⁹. ꝛ sic ibi ꝑnt formari loci a gn̄e ad spēm ꝛ eꝯ. ¶ Ad tertiū dr̄. ꝙ si capiat̄ nomen specialr̄ vt est dictio significans ꝑ moduʒ ꝑmanētis ibi nō est expositio nois: ſʒ si capiat̄ gn̄alr̄ vt est nota mentis sicut capit̄ in ꝑsnti diffōne: sic ibi est expositio nois: q꞉ verbū sub noīe hoc mō accepto ꝯtinet̄. ¶ Ad q̄rtū dr̄ ꝙ lʒ diffinitia ex ꝯsequenti dicat expositionē nois diffiniti: nō tñ ꝑmo ꝛ ꝑ se. ipsa enim ꝑmo explicat esse rei significate ꝑ nomē: ꝛ ex ꝯnti explicat nomē q̄tū ad significatoꝫ. ecōtra vō īterꝑtatio ꝑmo explicat nomē: ꝛ ex ꝯnti significatiōnē: ꝛ ꝓ eodē suppōit cū interꝑtato. ¶ Ad q̄ntuʒ dr̄. ꝙ lʒ rusticus appetat vel desideret sapientiā: nō tñ amat ipāʒ. Est eni desideriū appetit⁹ rei absentis ꝛ nōdū habite: ſʒ amor ē delectatio appetit⁹ rōe rei iā habite: ſʒ rustic⁹ carēs sciā nō hʒ talē delectatōeʒ: q̄re nō ē amator sapie. Et hec de locis a sub͂a.

¶ Sequit̄ de loco a cōcomitantib⁹ substantiā: qui est qn̄ sumit̄ argumentū ab eis q̄ cōsequūtur terminos positos in q̄stiōe. Et diuidit̄ sic. q꞉ alius est a toto. alius est a pte. alius a cā. ali⁹ ab effectu. alius a generatiōe. ali⁹ a corruptione. alius ab vsibus. alius a cōiter accidētibus. Locus a toto diuidit̄ sicut totū. Est eni q̄dā totum vl̄e. aliud integrale. aliud in q̄ntitate. aliud in modo. aliud in loco. aliud in tpe. ꝛ similiter diuidit̄ locus a toto: q꞉ alius est a toto vniuersali. alius a toto integrali: ꝛ sic de alijs. Totuʒ vl̄e vt hic sumit̄ est superi⁹ ꝛ substantiale: vt aīal. ps subiectiua est q̄ est īferius sub vniuersali: vt hō. Loc⁹ a toto vniuersali siue a genere est habitudo ipsius ad suā ptē siue ad suā spēm ꝛ est semꝑ destructiu⁹: vt lapis nō ē aīal. ergo lapis nō est hō. Locus a gn̄e. Maxima. Remoto gn̄e siue toto vniuersali remouetur spēs siue ps subiectiua. Locus a spē siue a pte subiectiua est habitudo ipsius ad suū genus siue ad suum totū. ꝛ est semꝑ cōstructiu⁹.

Et cõtinet duo argumenta primo subijciẽdo spẽm: vt homo currit: ergo aīal currit. Locus a specie siue a parte subiectiua. Maxia. Quicquid p̄dicatur de specie ⁊ de genere: sortes est hõ: ergo sor. est aīal. Unde locus a spẽ: maxia de quocũqꝫ p̄dicatur spẽs ⁊ genus.

¶ Postqꝫ determinatũ est de loco a subã. hic ꝯñr auctor determinat de locis a cõcomitãtibus subam. Unde loc⁹ a cõcomitãtib⁹ subam est q̄i sumit argumẽtũ ab his que cõsequũtur terminos in q̄ōne positos. Ponit autẽ octo spẽs siue modos cuius. q sunt locus a toto: locus a pte: loc⁹ a causa: ab effectu: a generatõe: a corruptõe: ab vsib⁹: ⁊ locus a cõiter accidẽtib⁹: ⁊ hoꝝ locoꝝ drie ⁊ diffõnes iferius satis patebũt. ⁊ iter oēs istos locos auctor p̄ius determinat de loco a toto: ⁊ de loco a pte quodãmõ cõiũctim. qꝛ vnu a cognoscit per aliũ. ⁊ qꝛ nõ valem⁹ bene cognoscere locũ a toto in speciali nisi cognoscerem⁹ ipsa tota. iõ determinãdo de quolibꝫ loco a toto ⁊ a parte in speciali ponit diffinitiones cuiuslibet totius ⁊ partis.

Primo sciẽduꝫ ꝙ totũ diuidit̄ per totũ vl'e: itegrale in q̄ititate: in modo: in loco: ⁊ totum in parte: quoꝝ sufficiẽtia sic habet̄. qꝛ oē totũ cõtinet sub se aliquas ptes. vel q̄ cõtinet eas in potẽtia tñ vel in actu. si p̄mũ hoc est dupl'r: vel dicit totã eẽntiã siue partis: vel tñ partẽ illi⁹ eẽntie. si p̄mũ sic est totũ vl'e. Si scdm sic ē totũ in modo. Si vo ꝯtinet suas partes in actu hoc est dupliciter: vel tale sumit̄ p modũ vnius idiuisi: ⁊ sic ē totuꝫ itegrale: vel p modũ vnius diuisi ⁊ multiplicati p sua iferiora: ⁊ hoc dupl'r: qꝛ vel iportat̄ noīaliter: ⁊ sic est totũ in q̄titate: vel aduerbial'r: ⁊ hoc dupl'r. qꝛ vel hꝫ ptes in successiõe: ⁊ sic est totũ in tpe: vel in ꝑmanẽtia ⁊ sic ē totuꝫ in loco. Et qꝛ totũ ⁊ pars opponunt̄ relatiue. iõ tot sunt modi ptis: quot sunt modi toti⁹: ⁊ etiaꝫ qꝛ locus a toto ⁊ a pte multiplicant̄ fm diuisionẽ totius ⁊ ptis. iõ sunt sex loci a toto ⁊ sex a pte: iter quos auctor p̄ius determinat de loco a toto vli. rõne cui⁹ p̄ ponit diffõnem totius vl'is.

Secũdo sciendũ ꝙ totũ vl'e est superius essentiale alicui⁹ iferioris: ⁊ nõ capit̄ hic supius solũ ꝓ genere ⁊ iferius ꝓ spẽ que ordinant̄ fm supius ⁊ iferi⁹ in recta linea p̄dicamẽtali. sed capit̄ general'r supius pro quocũqꝫ magis cõmuni qd̄ p̄dicat̄ p modũ gnis de pluribus iferiorib⁹. siue illud supius sit ens reale siue rõnis siue sit vniuocũ siue analogũ. Et dr̄ tale supius totũ: eo ꝙ in suo ambitu cõtinet sua iferiora tãqꝫ partes: ⁊ dr̄ vl'e: eo ꝙ est vnũ in multis. Sꝫ pars subiectiua est iferius alicuius supioris sicut est spẽs respectu gnis: ⁊ idiuiduũ respectu spẽi ⁊ general'r oē minus cõe respectu magis cõis: qd̄ de ipso essential'r p̄dicatur. Et dr̄ pars subiectiua qꝛ ponitur sub suo toto in ordine subiectiõis ⁊ predicationis.

Tertio sciẽduꝫ ꝙ locus a toto vli est habitudo toti⁹ ad suã ptem subiectiuã: ⁊ nõ tenet iste loc⁹ cõstructiue. i. affirmatiue. cui⁹ rõ est: qꝛ totũ vl'e cõmuni⁹ est sua pte subiectiua. iõ nõ oꝫ ꝙ si aliqd v̄ificet̄ de eo fm ꝙ est in vna pte eius ꝙ ꝓpter hoc verificet̄ de ipso fm ꝙ ē in alijs portib⁹: nec oꝫ si ip̄m verificet̄ de aliquo ꝙ de ipso verificet̄ sua ps subiectiua: vt nõ seqtur: asinus est aīal. ergo asin⁹ est hõ. qꝛ si de aliquo verificat̄ genus non opꝫ de ipso quãlibet specierũ eius verificari. iõ nõ tenet iste loc⁹ cõstructiue: sꝫ bene tenet destructiue. i. negatiue p̄dicãdo totũ vl'e: vt bene seqtur: lapis nõ est aial. ergo lapis nõ est homo. Maxima est: a quocũqꝫ remouet̄ totum vl'e ⁊ q̄libet eius pars. Et rõ huius est. qꝛ totum vl'e est cõmunius sua parte subiectiua: ⁊ p̄supponitur in q̄libet eius parte. q̄ ipso remoto remouentur omnes eius partes.

Quarto sciendũ ꝙ locus a pte subiectiua siue a specie est habitudo eius ad suũ totũ: ⁊ non tenet iste locus negatiue. qꝛ ad negationẽ speciei siue min⁹ cõis nõ seqtur negatio generis siue magis cõis. qꝛ specie destructa genus põt remanere in alijs spẽbus. Sꝫ tenet affirmatiue duob⁹ modis. Primo modo subijciẽdo spẽꝫ: vt homo currit. q̄ aīal currit. Unde locus a spẽ vel a parte subiectiua ad gen⁹ siue ad suũ totũ. Maxima: qcqd p̄dicatur de spẽ ⁊ de genere. Scdõ p̄dicãdo eam affirmatiue: vt sortes est hõ. q̄ sortes est aīal. Maxima. De quocũqꝫ p̄dicatur spẽs: ⁊ suũ genus. Et huius rõ est: qꝛ genus siue superius eẽntiale actu ⁊ itellectu cõtinetur in suo inferiori. iõ quicqd p̄dicat̄ de iferiori verificatur de supiori: ⁊ de quocũqꝫ verificat̄ iferi⁹ ⁊ ēt supius actual'r in eo cõtẽtum: ⁊ ꝑ hoc patẽt loci a toto vli: ⁊ a sua pte subiectiua.

Contra predicta arguit̄ primo sic. superius eẽntiale est pars sui iferioris sicut genus est ps spẽi. ergo tale superius nõ est totuꝫ vniuersale: ⁊ sic male diffinit̄ totũ vl'e. ¶ Scdõ arguitur sic. qcquid p̄dicat̄ de supiori p̄dicat̄ de eius iferiori. vt pꝫ per ꝑmã regulã antep̄dicamẽtalẽ. s. qñ alteruꝫ de altero p̄dicat̄. ergo arguẽdo a supiori ad iferi⁹ bene tenet locus ꝯstructiue. ¶ Tertio sic: nõ sequit̄. aīal nõ currit. ergo hõ nõ currit: qꝛ quiescẽte asino ⁊ hoie currẽte añs erit verũ ⁊ ꝯñs falsum: ⁊ tñ arguit̄ de genere ad speciẽ negatiue: ergo ille locus nõ tenet destructiue. ¶ Quarto sic: bñ seq̄t̄ hõ nõ est albus: ergo aial nõ ē albũ: qꝛ ex opposito ꝯñtis ꝯsequẽs sequit̄ oppositũ antecedẽtis: vt oē aial est album: ergo oīs homo est albus: ⁊ tñ ibi arguit̄ a pte subiectiua ad suũ totũ destructiue: ergo iste locus tenet destructiue. ¶ Quinto sic: nõ sequit̄. sortes incipit currere: ergo sortes incipit moueri: ⁊ tñ arguit̄ a specie ad genus ꝯstructiue: ergo locus a specie ad genus nõ tenet affirmatiue.

Ad argumenta. Ad p̄mũ dr̄. ꝙ supius eẽntiale acceptũ vt ꝯctũ est ꝑ suam drãm ad sua iferiora bñ est ps eẽntialis ipsoꝝ: sed ip̄m acceptũ in tota sua cõitate excedit q̄dlibet suoꝝ iferioꝝ ⁊ ē totũ vl'e ipsoꝝ. ¶ Ad z^m dr̄. ꝙ in p̄dicationib⁹ eẽntialib⁹ ⁊ per se qcqd dr̄ de supiori: dr̄ etiã de eius iferiori per p̄dictã regulã. sed in p̄dicatis accñtalib⁹: hoc nõ oꝫ ꝓpter causam p̄ius dictã: iõ locus a gñe non tenet in oib⁹ ꝯstructiue: ⁊ si in aliq̄bus teneat hoc non est grã habitudinis gñis ad speciẽ: sed v̄tute alterius habitudis. s. generis ad illud predicatũ qd̄ sibi eẽntial'r ꝯuenit. ⁊ ideo p̄dicat̄ de suis inferioribus in q̄bus supius actual'r ꝯtinet̄. ¶ Ad tertiuꝫ dr̄. ꝙ ibi non arguit̄ destructiue a toto vniuersali: eo ꝙ negatio nõ negat animal: sed negat illud predicatum currit de aiali ꝑticulariter accepto. iõ ibi nõ arguit̄ negatiue: sꝫ affirmatiue: nec valet ꝯñtia. ¶ Ad quartum dr̄. ꝙ ibi arguit̄ affirmatiue ⁊ nõ negatiue: qꝛ ibi nõ negat̄ hõ: sed album de hoie: ideo ibi nõ est bona ꝯñtia a specie ad genus negatiue. ¶ Ad q̄ntũ dr̄. ꝙ ibi arguit̄ a specie ad gen⁹ negatiue: eo ꝙ incipit importat negationẽ. vt patet in expositione eius. tantũ enim valet sortes incipit currere. sicut sortes nũc non currit ⁊ immediate post hoc curret.

¶ **Totum integrale est qd̄ est compositum ex partibus habẽtibus q̄ititatẽ: ⁊ pars eius dicitur pars integralis. Locus a toto integrali est habitudo ipsius ad suã partẽ: ⁊ est semꝑ ꝯstructiuus: vt domus est: ergo paries est. Locus a toto integrali. maxima. Posito toto integrali ponit̄ q̄libet ei⁹ pars. locus a parte integrali est habitudo ipsius ad suũ totum: ⁊ est destructiuus: vt paries non est: ergo domus nõ est.**

locus a parte itegrali. maxima. Parte destructa integrali destruitur et suum totum.

¶ Postq̃ auctor determinauit de loco a toto vli. hic cõsir determinat de loco a toto itegrali. ipm p̃mo sic diffiniẽs. Totũ itegrale est q̃d est cõpositũ ex partib⁹ q̃ntitatẽ habẽtibus. In qua diffõne subintelligit̃ ens loco gnĩs: et ponitur est cõpositũ ad dr̃iam partiũ simplicium: et ponit̃ ex partibus q̃ntitatẽ habẽtib⁹ ad dr̃iam totius vlis et totius potestatiui: et alioꝝ toto ꝝ: quoꝝ nullũ cõponitur sub tali rõne ex partib⁹ q̃ntitatẽ habẽtib⁹. Unde in hoc differunt totũ vle: et totũ itegrale: et totũ potestatiuum. q̃r vle est s̃m totã ẽentiã in qualibet eius parte. Integrale vo nec s̃z totam eius essentiã nec s̃m totã eius virtutez est in q̃libet eius parte s̃z totũ potestatiuũ s̃m totã eius essentiã adest cuilibet eius parti nõ tñ s̃m totã eius virtutez: vt aĩa rãnalis respectu vegetatiui sensitiui et itellectiui.

Primo sciendũ q̃ duplex est totũ itegrale. s. homogeneũ et etherogeneũ. Totũ homogeneum est q̃d est eiusdẽ nãe in oĩbus suis partib⁹: quarũ quelibet recipit p̃dicationẽ sui totius vt terra et aer. vnde quelibz pars terre est terra: et q̃libet ps aeris ẽ aer. Et dr̃ homogeneũ ab homos q̃d est sil'e et geneos q̃d est nãa q̃si silis nãe in oĩbus suis partib⁹. Sed totũ etherogeneũ est q̃d est diuerse nãe in oĩbus suis partib⁹: et nõ põt p̃dicari de qualibet ei⁹ pte: vt hõ et equ⁹. hõ n. hz partes diuersas: vt sunt os caro et sanguis nec põt de ipsis p̃dicari in recto. Et dicitur etherogeneũ ab etheron q̃d est variũ: et geneos nãa q̃si aliq̃d diuerse nature seu varie in oĩbus suis partibus. Et cuilibet istoꝝ cõuenit presens diffinitio.

Secundo est sciẽdũ q̃ pars itegralis est ps quantitatiua cõpanẽs totũ itegrale. et q̃nq̃ vocatur pars mãlis: q̃nq̃ pars itegralis: et q̃nq̃ ps quãtitatiua tñ s̃m diuersas rõnes. Dicit̃ n. mãlis inquãtũ icludit partẽ materie ipsi⁹ cõpositi: et dr̃ quãtitatiua eo q̃ icludit q̃ntitatẽ et est cõposita ex mã et q̃ntitate. S̃z dr̃ itegralis: eo q̃ itegrat et p̃ficit suũ totũ. et sic sunt eedẽ ptes s̃m substantiã que dicũtur mãles itegrales et q̃ntitatiue. Sed tales partes adhuc distinguunt̃. q̃r quedã sunt ptes p̃ncipales toti⁹: et sunt ille sine q̃bus totũ nõ põt esse s̃z de necessitate reqrũt̃ ad esse toti⁹: vt partes tectũ. et fundamẽtum respectu dom⁹. Alie sũt min⁹ p̃ncipales q̃ nõ sunt necessarie ad eẽ cõpositũ s̃z tñ ad bñ eẽ sine q̃b⁹ totũ põt existere vt fenestra vel ostiũ i domo. Et diffõ p̃dicta itelligit̃ d̃ oĩbus ptib⁹: s̃z loc⁹ a pte itegrali solũ sumit̃ a ptib⁹ p̃ncipalib⁹: et silr̃ arguẽdo a toto ad ptẽ oz arguere ptes p̃ncipales

Tertio sciendũ est q̃ locus a toto itegrali est habitudo ipsi⁹ ad suã partẽ itegralẽ: et tenet constructiue: vt dom⁹ est. ergo paries est. Maxima. posito toto itegrali: ponit̃ quelibet eius ps. Cui⁹ rã est. q̃r totũ itegrale cõpanit̃ ex suis partib⁹ p̃ncipalib⁹: et necessario reqrũtur ad eẽ ipsius. ergo posito ipso toto: necessario ponuntur ei⁹ partes. Sed talis locus nõ tenet destructiue: cuius rõ est: q̃r partes toti⁹ itegralis s̃m eẽ p̃ores sunt suo toto: nec ab ipso suscipiũt esse. ergo destructo toto non oportet partes destrui. q̃r destructo posteriori non p̃pter hoc destruitur prius. ideo iste locus nõ tenet destructiue.

Quarto sciendũ q̃ locus a parte itegrali est habitudo ipsi⁹ ad suũ totũ Et tenet destructiue. vt paries nõ est. ergo dom⁹ nõ est. Maxima destructa parte itegrali destruit̃ ei⁹ totũ. Cuius rõ est q̃r destructo priori destruit̃ ps terius q̃d ab eo suscipit: sed totuz itegrale est posterius suis partib⁹: et ab eis suscipit eẽ: g̃. Sed nõ tenet iste locus affirmatiue. et ratio est: q̃r posito priori q̃d est in potẽtia ad posteri⁹ nõ est necesse ponere posterius. s̃z partes sunt in potẽtia ad totũ itegrale: et p̃cedũt ipm. ideo posita pte nõ seq̃tur p̃pter hoc positio totius.

Contra predicta arguit̃ p̃mo sic. hec oratio. homo est aĩal rõnale. est totum itegrale: et tñ nõ cõponit̃ ex partib⁹ quãtitatẽ habentibus. ergo cõtra diffõnez totius itegralis. ¶ Scd̃o sic. nõ seqtur. domus valet centũ libras. g̃ et paries. vel dom⁹ ẽ alba. g̃ et fundamẽtũ ei⁹. et tñ arguitur a toto itegrali. g̃ locus a toto itegrali nõ tenet affirmatiue. ¶ Tertio sic. totũ itegrale dat eẽ suis partib⁹. q̃r simul vnit et actuat ipas, g̃ locus a toto integrali valet destructiue. ¶ Quarto sic. nõ seqtur pes sortis nõ est. g̃ sortes nõ est: et tñ ibi arguit̃ a parte itegrali ad suũ totũ. g̃ locus a pte itegrali non tenet negatiue. ¶ Quinto sic. bñ seqtur. ps aque est. g̃ aq̃ est: et silr̃ ps panis est. g̃ panis ẽ: et tñ ibi arguit̃ a pte itegrali ad suũ totũ cõstructiue. g̃ iste locus nõ tm̃ valet destructiue.

Ad argumenta. Ad p̃mũ dr̃ q̃ illa oratio non est totũ integrale p̃prie: et s̃m veritatẽ: sed solũ s̃m similitudinẽ eo q̃ itegratur ex pluribus vocibus significatiuis: sicut totũ itegrale cõponit̃ ex partib⁹ q̃ntitatẽ hñtib⁹, et eo mõ quo dr̃ totũ itegrale cõponit̃ ex partib⁹ q̃ntitatẽ hñtib⁹ s̃m similitudinẽ. et eodez modo diceret̃ de alijs plurib⁹ entib⁹ rõnis: que se habẽt p modũ totius itegralis. ¶ Ad scd̃m dicitur. q̃ loc⁹ a toto integrali solũ tenet p̃prie q̃ntũ ad existẽtiã totius et partis respectu huius vbi est secũdi adiacẽtis: ideo ibi nõ bñ arguit̃ per istũ locũ: dom⁹ valet cẽtũ libras ergo et paries. nec ecõtra argueret̃ a pte integrali paries valet cẽtum libras ergo et domus. q̃uis ibi sit bona cõsequẽtia. tenet eni p locũ a minore ad maius: nõ p habitudinẽ partis ad totũ. ¶ Ad tertiũ dr̃. q̃ totũ integrale bñ dat esse totius et esse cõis suis ptib⁹: sed non dat ipsis esse p̃priũ partium: ideo ipso destructo nõ est necesse q̃ ptes destruant̃ s̃m esse p̃priũ ipsaꝝ. ¶ Ad quartũ dr̃: q̃ locus a pte integrali soluz tenet arguẽdo a ptib⁹ p̃ncipalibus. modo pes sortis nõ est pars p̃ncipalis ei⁹: ideo ibi non bene arguit̃ per locũ a pte integrali. ¶ Ad q̃ntũ dr̃. q̃ lz bene sequat̃ pars aque est: ergo aqua est: tamẽ hoc nõ est p̃pter habitudinẽ ptis integralis ad suũ totũ: sed ptis subiectiue: q̃r in quolibet toto homogeneo ptes itegrales sunt q̃ntitatiue et etiã subiectiue: eo q̃ totũ de ipsis p̃dicat̃: vt supius de inferiori: sed s̃m suũ esse quãtitatiuũ est totũ integrale et s̃m suã essentiam s̃m quã verificat̃ de omnib⁹ suis ptibus est totum vniuersale: et sic ibi patest sumi locus a toto vniuersali. et a toto integrali et locus a parte subiectiua et a parte integrali. sed diuersimode s̃m diuersas habitudines.

¶ Totũ in q̃ntitate est q̃n vniuersale sumitur vniuersaliter: vt omnis hõ: nullus hõ. Locus a toto in q̃ntitate ẽ habitudo ipsius ad suã ptẽ. qui ẽ cõstructiuus et destructiuus: vt oĩs hõ currit: ergo sortes currit. locus a toto i quãtitate. maxima. Quicq̃d p̃dicat̃ de toto in quãtitate et de qualibet eius parte: vel si vniuersalis est vera quelibet eius singularis ẽ vera. Destructiue sic: nullus hõ currit: ergo sortes ñ currit. locus a toto in quãtitate. maxima. Quicquid remouet̃ a toto in quãtitate a q̃libet eius pte. Vel si vlis est vera: quelibet eius singularis ẽ vera. Locus a parte in quãtitate est habitudo partiũ in quãtitate omniũ simul sumptaꝝ ad suũ totũ. Et ẽ cõstructiuus et destructiuus: vt sortes currit: plato currit: cicero currit: et sic de

alijs: ḡ oīs hō currit. Locus a parte in q̄titate. maxima. Quicq̄d predicaṫ de oībus partibus in q̄ātitate simul positis ⁊ de suo toto. Nega tiue sic. Sortes nō currit: plato nō currit: cice- ro non currit: ⁊ sic de singulis. ergo nullus hō currit. locus a parte in q̄ātitate. maxia. Quic- q̄d remoueṫ a partib⁹ in quantitate simul sum- ptis: ⁊ a suo toto. Uel si quelibet singularis ē vera: sua vniuersalis ē vera.

¶ Postq̄ȝ auctor determinauit de loco a toto itegrali. hic p̄r determinaṫ de loco a toto in quantitate ip̄m p̄mo sic diffiniēs. Totū in q̄titate est vl'e vniuersal'r sumptū. i. cū signo vl'i: vt oīs hō ibi hō est totū in q̄titate nō ſ3 se: ſ3 ſ3 ē distributū p̄ illud signū oīs. rōne cu⁹ teneṫ vniuer sal'ter. q2 si ſm se sumaṫ ē totū vl'e: ⁊ cū sumiṫ vl'r est totū in q̄ātitate. in hoc. n. differūt illa duo tota: q2 totum vl'e iportat nām vniuersalē p̄ modū vnius in cōmuni: ⁊ totuȝ in q̄ātitate iportat illā nām per modū pluriū iquantum diuisa est ⁊ multiplicata p̄ sua iferiora: vt cū d'r oīs homo: iportatur nā humana: vt diuisa ⁊ multiplicata p̄ oīa infe- riora eius. Ex q̄bus p3. q̄ dicēdo oīs hō: illud aggregatū ex signo ⁊ termino cōmuni nō p̄prie d'r totū in q̄ātitate s3 termin⁹ cōmunis distributus vocaṫ totū in q̄ātitate per similitudinē ad q̄ātitatē cōtinuā. q2 sicut cōtinuum est diuisibile in plures p̄tes: quarū quelibȝ suscipit p̄dica- tionē totius: vt linea diuidiṫ p̄ plures lineas: sic tale totū multiplicaṫ p̄ plures partes de q̄bus pōt predicari ſm se. Patet vlterius q̄ pars toti⁹ in q̄ātitate est singulare: vl' iferius cōtentū sub vniuersali distributo.

Primo sciēdū q̄ locus a toto in q̄ātitate est habi- tudo eius ad suaȝ partē. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue. Affirmatiue sic. oīs hō currit. ḡ sortes cur rit ⁊ plato currit: ⁊ sic de alijs. Maxia. Quicq̄d p̄dicaṫ de toto in q̄ātitate: ⁊ de qualibet eius parte. Cui⁹ rō est. q2 oēs p̄tes eius simul ⁊ actual'r icluduṫ in ipso toto in q̄ti tate: sicut oīs hō icludit sortē ⁊ platonē: ⁊ sic de alijs: ⁊ q2 actual'r icludit sua iferiora. iō posito toto i q̄titate poniṫ necessario q̄libet eius pars: ⁊ sic tenet affirmatiue. Nega- tiue sic. Nullus hō currit. ḡ sortes nō currit. plato nō cur- rit: ⁊ sic de alijs. Maxia. Quicq̄d negaṫ de toto in q̄āti- tate: negaṫ ēt de q̄libȝ ei⁹ p̄te: ⁊ ē eadē rō sic in p̄cedeti.

Secundo sciendū q̄ dupl'r pōt argui p̄ locū a toto in q̄ātitate. Primo subijciēdo ip̄m: vt visum est. Alio mō p̄dicādo ip̄m: vt bene sequitur. sor- tes videt oēm hoieȝ. ḡ sortes videt platonē ⁊ calliā ⁊ sic de alijs: ⁊ ēt p̄dicādo in recto totū in quantitate. vt sortes est oīs hō. ḡ sortes est plato callias. ⁊ sic de alijs. q2 q̄uis illa p̄positio sit falsa in q̄ p̄dicaṫ vl'e vl'r sumptum: tn̄ aliqua talis pōt esse alicui p̄babilis. iō ſm ipsam bn̄ pōt formari locus dialecticus. Unde general'r loquēdo quotiēscūqȝ poniṫ totū in q̄ātitate remanēs totum in q̄ātitate ipso posito poniṫ sue p̄tes: ⁊ ipso remoto remouentur.

Tertio sciendū q̄ locus a p̄tib⁹ totius in q̄titate est habitudo illarū partiū ad suū totū. Et tenet affirmatiue sic. sor. currit plato currit: ⁊ sic de alijs. ḡ oīs hō currit. Maxia. positis p̄tib⁹ toti⁹ in q̄titate ponitur: ⁊ ip̄m totū. Cui⁹ rō est. q2 ad eē toti⁹ in q̄titate sufficit actua lis positio: ⁊ vnio suarū partiū sufficiēter enumeratarū. Et tenet negatiue sic. sortes non currit: plato nō currit: ⁊ sic de alijs. ḡ nullus hō currit. Maxia. Destructis parti- bus toti⁹ in q̄ātitate destruiṫ ip̄ȝ totū. Cui⁹ rō ē. q2 ad suū eē actuale requiruntur oēs sue p̄tes: eo q̄ ip̄m actual'r iclu- dit oēs illas. ḡ ipsis remotis nō manet suū esse.

Quarto sciendū q̄ dupl'r pōt argui a partib⁹ toti⁹ in q̄ātitate. Uno mō accipiēdo vnā partem tm̄: ⁊ sic nō tenet locus affirmatiue. nec etiā negatiue to- to in q̄ātitate remanēte sub forma toti⁹ in q̄ātitate: l3 bene valeat ad destruēdū ip̄m q̄tū ad totolitatē eius: vt bene sequitur. sortes nō currit. ḡ nō oīs hō currit. s3 q2 in cō sequēte nō remanet totū in q̄titate. iō ibi nō bene arguiṫ p̄ locū a parte toti⁹ in q̄ātitate sed equalēter est ibi loc⁹ a specie. q2 sortes est iferius ad aliquē hoiem. Alio modo pōt argui cū sufficiēti enumeratione partiū toti⁹ in q̄āti- tate capiēdo eas sub noīb⁹ p̄prijs cū illa p̄ticula: ⁊ nō sūt plures: si sint in numero determinato: ⁊ si sint in numero icerto debēt capi alique p̄tes in numero finito cōprehen dēdo alias sub illa particula cōi. ⁊ sic de alijs. Et sic tenet iste locus affirmatiue ⁊ negatiue: vt dc̄m est.

Sed contra p̄dicta arguiṫ p̄mo sic: totuȝ vl'e ⁊ totū in q̄ātitate sūt diuersa tota. vt dictū est: s3 vl'e vl'iter sumptū est totū vl'e: q2 est supius eēntiale: ergo nō est totū in q̄titate: ⁊ sic diffinitio est isufficiēs. ¶ Se- cūdo sic: nō sequiṫ oīs homo currit: ergo adam currit: cū añs possit esse verū ⁊ cōñs falsum ḡ locus a toto in q̄tita- te nō tenet cōstructiue. ¶ Tertio sic: destructa aliqua p̄te totius in q̄titate destruiṫ ip̄m totū. ⁊ tn̄ vna destructa nō oȝ destruere alias: ergo destructo toto i q̄titate nō oȝ de- struere q̄ālibet eius p̄tē: ⁊ sic locus a toto in q̄titate nō tenet negatiue. ¶ Quarto sic arguēdo a p̄ticularibus ad vl'e fit petitio p̄ncipij: q2 ibi petiṫ vl'e in suis singularib⁹: ergo a p̄tibus in q̄titate ad suū totū nō est locus dialecti- cus. ¶ Quinto sic. nō seq̄r. sortes nō est totū in q̄ātitate: plato nō est totum in q̄ātitate: ⁊ sic de alijs: ergo oīs ho- mo non est totuȝ in q̄ātitate: ergo locus a partibus toti⁹ in quantitate non valet negatiue.

Ad argumenta. Ad p̄mū d'r. q̄ l3 vniuersale vl'iter sumptū ſm suā eēntiā sit totū vl'e: non tn̄ ſm esse sub quo accipiṫ: q2 accipiṫ sub modo pluriū ⁊ nō sub modo vnius: q̄ tn̄ reqriṫ ad totuȝ vl'e. ¶ Ad scd̄m d'r. q̄ in illa antecedēte homo solū distri buiṫ pro p̄sentibus. modo adam nō est presens: ideo non est pars illius totius: nec arguiṫ a toto ad p̄tē. ¶ Ad ter- tium d'r q̄ l3 destructa vna p̄te totius in q̄ātitate bn̄ de struaṫ ip̄m totū quantū ad rōnē totius. tamen non arguiṫ negatiue ab ipso manēte toto: q̄ tn̄ reqriṫ ad arguen dum per istū locū: sed si ipsum totū teneaṫ sub rōne toti⁹ bene valebit negatiue ad q̄ālibet ei⁹ p̄tē. ¶ Ad quartū d'r q̄ arguēdo a partib⁹ totius in q̄ātitate ad suū totum respectu p̄dicati: q̄ notiori mō cōuenit toti q̄ p̄tib⁹ fit pe- titio p̄ncipij: sed arguēdo respectu p̄dicati q̄ notiori mō conuenit partibus q̄ toti ibi est bonus locus dialecticus: siue illud predicatum conueniat ipsis notiori modo sim- pliciter siue quo ad nos: siue sit in predicatis eēntialibus siue accidetalibus: vnde hic est bonus locus dialecticus: sortes est substantia: plato est substātia: ⁊ sic de alijs: ḡ oīs homo est substātia: ⁊ hoc si antecedēs sit notius respōdē- ti q̄ cōsequēs. ¶ Ad q̄ntū d'r. q̄ ibi arguiṫ a p̄tib⁹ in q̄āti tate ea parte qua differūt ab ipso toto: ⁊ non ea parte qua cum ipso cōueniūt: ideo cōsequētia non valet.

¶ **Totū in mō est ip̄m vniuersale sumptū sine determinatiōe: vt hō. Pars in mō ē vniuersa- le sumptū cum determiatiōe nō diminuēte: vt hō albus. Et q2 oīa formanṫ similiter argumē ta: ⁊ maxie in hoc loco ⁊ sua parte: sicut in ge- nere ⁊ spē. iō relinquantur exempla.**

¶ Postq̄ȝ determinatū est de loco a toto in q̄ātitate. hic cōñter auctor determinat de loco a toto in modo. Ratio-

ne cuius pmo sic diffinit totũ in modo dicẽs. Totũ in modo est vniuersale sumptũ sine determinatione: vt hõ per se sumptus dr totũ in modo. Cuius rõ est. qz hõ sumptus sine determinatiõe est totũ respectu sui ipsius modificati: qz hõ in cõmuni se extẽdit ad oia sua supposita sz cum dr hõ albus. hõ ibi modificat per illã determinationẽ albus: ꝛ solũ sumit pro illa parte vna suoꝝ suppositoꝝ. Et põt etiã dari alia rõ. qz vle sumptũ sine determinatiõe fm se est sine mõ. ideo põt dici totũ in mõ. i. sine modo: capiẽdo in ꝓuatiue. sed ꝓcedẽs ratio melior est: qz si daret totũ in modo ꝓuatiue tũc tũc totum vle posset dici totũ in mõ. iõ meliꝰ dr totũ in mõ. eo qꝫ est totũ respectu partis in mõ. s. respectu suipsiꝰ: vel sui iferioris modificati. vñ in hac diffinitiõe ponit sine determinatiõe ad drĩam partis in modo: que sumitur cum determinatione.

Primo sciendũ qꝫ pars in modo est vle sumptũ cũ determinatione nõ diminuẽte: vl' est pars subiectiua alicuiꝰ supioris sumpta cũ determinatiõe contrahente. vt hõ albꝰ est pars in mõ respectu hoiꝭ: ꝛ etiam respectu aialis. Cuiꝰ ratio. qz vle sumptũ cum determinatione ꝯhente restringit ad standũ pro vna pte suoꝝ inferioꝝ: si illa determinatio ꝯhat quo ad supposita. ideo vle sic acceptũ est ps respectu suipsius accepti sine determinatiõe: ꝛ est etiã ps sui supioris sumpti sine determinatione: vt hõ albus est ps aialis. qz solũ cõtinet portẽ suppositorũ eius. vñ in ꝓdicta diffõne ponitur vle loco gñis: ꝛ ponitur sumptũ cum determinatione ad drĩam totius vlis: ꝛ ponitur nõ diminuẽte ad differentiã dicti fm qd qð sumitur cum determinatione diminuẽte.

Secũdo sciendũ qꝫ triplex est determinatio. qdam est determinatio ꝯtrahẽs tñ: que nõ ꝓuat nec diminuit rõnẽ eius cui adiũgitur: vt albꝰ est determinatio hoiꝭ cũ dr. homo est albꝰ: ꝛ nullo mõ tollit cõpletaꝫ rõnem hoiꝭ. Alia est determinatio ꝓuatiua: que totalr ꝓuat rõnem eius cui adiũgit. vt dicendo hõ mortuus. ibi mortuus ꝓuat rõnẽ hoiꝭ. Alia est determinatio diminuens q̃ nõ tollit simplr rõnẽ illiꝰ cui adiũgit: sz partiꝫ tollit ꝛ partim relinqt: sicut est imaginabile ꝛ opinabile respectu entis: vt dicẽdo ens opinabile diminuit rõneꝫ entis. qz facit ipm teneri in cõmuni: vt se extẽdit ad ens reale: ꝛ ad ens in apprehẽsione sine rõnis: ꝛ sic ptim tollit rõ entis: ꝛ partim relinqtur. Et differũt in hoc ille tres determinatiões: qz vltime due faciũt dcm̃ fm qd. ꝛ iõ quelibet ipsaruꝫ facit locũ sophisticũ a dicto fm qd ad dcm̃ simplr: vt nõ sequit. chimera est ens opinabile. g est ens: ꝛ sic de multis alijs. Sed determinatio ꝯhẽs tm̃ que nullo modo diminuit: facit partẽ in modo que qdem pars quãdoqꝫ vocat dictũ fm quid capiendo generalr dictũ fm qd pro omni dicto sumpto cuꝫ determinatione aliq̃: ꝛ totum in modo quandoqꝫ vocatur dictum simpliciter.

Tertio sciendum qꝫ locus a toto in mõ est habitudo ipsiꝰ ad suã partem: ꝛ tenet destructiue sic. lapis nõ est hõ. g lapis nõ est hõ albus. Maxima. destructo toto in modo destruit q̃libet eiꝰ ps. Cuiꝰ rõ est: qz destructo ꝓori fm nãm destruunt posteriora: sz totuꝫ in mõ est ꝓus ꝛ supius respectu sue ptis. q̃re ipso destructo destruitur sua ps. iõ iste locꝰ tenet destructiue: sz nõ tenet cõstructiue: qz posito supiori nõ oꝫ ponere iferius: sicut dcm̃ ẽ in loco a genere. vñ iste locus eodẽ mõ tenet sicut locꝰ a genere: ꝛ locꝰ a pte in modo tenet sicut locꝰ a spẽ.

Quarto sciẽdũ qꝫ locꝰ a pte in mõ ẽ habitudo ipsiꝰ ad suũ totũ. ꝛ tenet ꝯstructiue duobus modis. ꝓmõ subijciẽdo partẽ in mõ affirmatiue. vt hõ albus currit. g hõ currit. Maxia. qcqd ꝓdicat de pte in mõ ꝓdicat de suo toto. Et rõ est. qz qcqd ꝓdicat de iferiori ꝓdicatur de suo supiori: qð actu ꝛ itellectu icludit in iferiori. sz totũ in modo est supius ad partẽ in mõ ꝛ actualr in ea cõtinet. Alio mõ tenet ꝓdicãdo affirmatiue: vt fortes est hõ albus. g fortes est hõ. Maxima. de quocũqꝫ ꝓdicat ps in mõ ꝛ ipm totũ ꝓpter rõnẽ iam dictã. Sꝫ iste locꝰ nõ tenet destructiue. qz ad negationẽ iferioris nõ seqt negatio supioris: sz bñ sequat. hõ albꝰ nõ currit. g hõ nõ currit. qz ibi ps i mõ nõ ꝺstruit ꝑ negatiõeꝫ. sz tñ aliqd remouet ab ipa

Contra predicta arguit ꝑ sic. vle sumptũ sine determinatiõe est totũ vle: sz totũ in mõ nõ ẽ totũ vle. g totũ in mõ nõ ẽ vle sumptũ sine determinatiõe. ❡ Scdo sic. oẽ tatũ plura ꝯtinet q̃ sua ps sz hõ nõ plura cõtinet q̃ hõ albꝰ: g nõ ẽ totũ respectu hoiꝭ albi: ꝛ sic vle sumptũ sine determinatiõe nõ ẽ totuꝫ in mõ. ❡ Tertio sic. hõ albꝰ est pars in mõ: ꝛ tñ hõ sumit cũ determinatiõe diminuẽte. qz albꝰ ꝯhit hoiem: ꝛ diminuit eiꝰ acceptionẽ qz facit ipm soluꝫ teneri ꝓ hoibus albis: ꝛ sic est determinatio diminuẽs. g ꝯ diffinitionem partis in modo. ❡ Quarto sic. in omni loco ꝯsequens dꝫ includi in antecedẽte: sz ps in mõ nõ icludit actualr i suo toto: g a toto in mõ ad suã ptẽ non valet locꝰ affirmatiue: nec negatiue ❡ Quinto sic. bñ sequit. lapis nõ est hõ risibilis. ergo lapis nõ est hõ. ꝛ tñ arguit a parte in modo destructiue ergo locus a parte in modo tenet destructiue.

Ad argumẽta. Ad pmũ dr qꝫ vle sumptuꝫ sine determiatiõe respectu ptis sub eo ꝯstitute per drĩã essentialẽ ꝛ intrinsecã dr totũ vle: sed respectu ptis sub eo ꝯstitute per differẽtiã accidẽtalẽ ꝛ extrinsecã dr totũ in modo. totũ enim cuꝫ dicat relatiue ad ptẽ habet variari fm variationẽ sue ptis. ❡ Ad secũduꝫ dr. qꝫ lꝫ homo nõ ꝯtineat pla fm significata q̃ hõ albꝰ: tñ fꝫ supposita plura cõtinet ꝛ se habet in plus: ideo quo ad ambitũ suppositoꝝ dr totũ respectu hoiꝭ albi: lꝫ fm significata possit dici pars integralis fm modũ respectu hoiꝭ albi. ❡ Ad tertiũ dr. qꝫ lꝫ albũ diminuat illud dictuꝫ hõ quo ad ambitũ sue cõmunitatis ꝛ q̃tũ ad suppositionem que est pro suppositis. tñ nõ diminuit ipm quãtũ ad rõnẽ formalẽ eius: ideo albus non est determinatio diminuẽs respectu hoiꝭ. ❡ Ad quartũ dr. qꝫ lꝫ ꝯñs cõplexuꝫ semp includat virtualiter in antecedẽte. ꝛ ponat actualiter in ipso: tñ terminus illatus nõ semp debet actualiter ꝯtineri in termino inferẽte: ideo licꝫ pars in modo nõ sit actualiter in suo toto: non tñ sequit qꝫ a toto nõ sumat locꝰ dialecticus. ❡ Ad qntũ dr. qꝫ homo risibilis non est pars in modo respectu hoiꝭ. qz licꝫ risibile sit determinatio hoiꝭ q̃tũ ad modũ intelligẽdi: non tñ est determinatio contrahens ipsum quo ad supposita ꝛ que faciat ipsum teneri pro pte suoꝝ suppositoꝝ. ideo non facit partẽ in modo respectu hominis: sꝫ bene respectu animalis.

❡ Totũ in loco est dictio cõprehendens omnẽ locũ aduerbialr: vt vbiqꝫ. Pars in loco est dictio cõprehendens vnũ locũ aduerbialiter: vt hic vel ibi. Locus a toto in loco est habitudo ipsius ad suã ptem. ꝛ est ꝯstructiuus ꝛ destructiuus: vt deus est vbiqꝫ: ergo deus est hic. cesar nusq̃ est: ergo cesar nõ est hic. locus a toto in loco. Maxima. Cuicunqꝫ conuenit totum in loco ꝛ quelibet eius pars. vel quicquid remouetur a toto i loco ꝛ a qualibet eius parte. Locus a parte in loco ẽ habitudo ipsius ad suum totum: ꝛ est destructiuus: vt cesar non est hic: ergo nõ est vbiqꝫ. maxima. Cuicũqꝫ nõ cõuenit pars in loco: nec eius totum.

¶ Postq̄ determinatū est de loco a toto in modo. hic cōsequēter determinat de loco a toto in loco: rōne cuius pmo diffinit totū in loco dicēs. Totū in loco est dictio adverbialr oēz locū cōprehendēs: vt vbiq̄ z nusq̄. In qua diffōne ponitur dictio loco gnīs. totus.n. in loco nō cōsideratur hic sm eē suū reale: sed inquantū est dicibile: z p dictionē iportat. ideo bene ponit dictio loco gnīs. Deinde ponit cōprehendens oēm locū: ad dr̄iam totius in tpe: z ponit adverbialiter ad dr̄iaz totius in q̄titate: qd q̄nq̄ importat oēm locum nōialiter. vt dicēdo. ois locus: vel in omni loco: nō tn̄ adverbialr: sicut totū in loco: z p oppositū ad totū in loco pars in loco sic diffinit. Pars in loco est dictio cōprehendens vnum locum adverbialiter. vt hic vel ibi.

Primo sciendū q̄ totū in loco: z etiam ps eius spatat esse in loco. Sed dupl'r aliqd pōt esse in loco. Uno mō in aptitudine tātū: vt vl'e dr̄ esse vbiq̄ sm aptitudinē. eo q̄ hz aptitudinē essendi in suis singularib9 pro quolibet loco: z ēt pro qualibet tpis dr̄ia. z illa aptitudo reducit ad actū successiue in suis singularib9. Alio modo dr̄ aliqd esse in loco sz actū: sicut singulare qd ē actualiter hic z nūc. Et adhuc sm actuz aliqd dr̄ eē in quolibet loco dupl'r. vno mō per se pmo: sicut de9 q̄ est vbiq̄. Alio modo sm suas partes sicut mūdus qui est vbiq̄ sm suas partes. Et ad arguēdū a toto in loco ad suā partē vel ecōtra oz codē mō alicui attribuere partē in loco: sic sibi cōuenit ipm totū: vt si totū cōveniat cū aptitudine tn̄. oz silr inferri ps sm aptitudinē tn̄: z eō arguēdo a parte ad totuz.

Secundo sciēdū q̄ locus a toto in loco est habitudo ipsius ad suā partē: z tenet constructiue z destructiue. Constructiue sic. deus est vbiq̄. g̃ deus est hic. Maxima. posito toto in loco i aliquo subiecto ponit quelibet eius pars. Cui9 rō est. q2 totū in loco sil' actualiter icludit oēs ptes eius. i ō ipso posito in aliquo subo ponitur quelibet eius pars: nec est necesse in arguēdo ponere existētiam partis: q2 si aliqua pars nō habeat existētiā ipsa nō erit pars toti9 in loco: q2 non erit actualiter in ipso cōtenta. Destructiue tenet sic. cesar nusq̄ est. ergo nō est hic. Maxima. remoto toto in loco remouet quelibz eius pars. cuius est eadē ratio. sicut maxime precedētis.

Tertio sciendū q̄ locus a pte toti9 in loco est habitudo eius ad suū totū. z tenet destructiue z constructiue. Cōstructiue sic. de9 ē hic z ibi: z sic de alijs. g̃ de9 ē vbiq̄. Maxima. pa sitis ptib9 toti9 in loco sufficiēter enumeratis ponit ipm totū. z rō ē: q2 totuz in loco nō est nisi sue ptes sil' z actualr posite. Destructiue sic. sortes nō ē hic nec ibi: z sic de alijs. g̃ sortes nusq̄ est. Maxia. destructis ptib9 toti9 in loco sufficiēter enūeratis: destruit eo totū.

Quarto sciendū q̄ dupl'r cōtingit arguere a pte totius in loco. Uno mō a partib9 sufficienter enumeratis. Et hoc modo tenet affirmatiue z negatiue: vt dcm̄ est. Alio modo arguēdo ab vna pte tm̄: z nō ab oībus simul sumptis: z hoc mō nō tenet nisi negatiue: z sm hūc modū di in textu: q̄ iste loc9 semp est destructiu9: vt arguēdo sic. cesar nō est hic ergo nō est vbiq̄. Maxima. Cui nō cōuenit pars in loco: nec ipm totum. hoc modo tn̄ nō arguit a parte in loco negatiue ad destructionē sm totius sm id qd est: q2 ibi nō destruit totuz in loco simpl'r: z sm oēs suas ptes: sed solū arguit ibi ad destructionē toti9 in loco q̄tū ad totalitatē eius: z q2 destruit totū q̄tuz ad totalitatē eius. z nō remanet amplius totū in loco. iō non arguit pprie hoc modo a parte in loco ad suū totum.

Contra predicta arguit pmo sic. nullus loc9 est dictio cōprehēdēs oēm locū: sed totū in loco est loc9: vel eē in loco. g̃ male dr̄ q̄ ē dictio oēm locū cōprehendēs. ¶ Scdo sic. locus a toto i loco tenet in habitudine vl'is vl'iter sumpti ad suā partē: sed habitudo vl'is vniuersal'r sumpti ad suā partē est loc9 a toto in quātitate. ergo loc9 a toto in loco est idē loc9 cuz loco a toto in q̄titate: z sic male distīguit ab ipso. ¶ Tertio sic. nō seq̄tur. mūdus est vbiq̄. ergo mūdus est hic. ergo loc9 a toto in loco nō tenet destructiue. ¶ Quarto sic. non seq̄tur. sortes nō est vbiq̄. ergo sortes nō est hic. ergo locus a toto in loco nō tenet negatiue. ¶ Quinto sic. non seq̄tur. aliqd corp9 est hic. aliqd corpus ē ibi. z sic de alijs. g̃ aliqd corpus est vbiq̄: q2 aīs est verum: z cōñs falsum: z tamen ibi arguitur a partibus in loco sufficiēter enumeratis: ergo iste locus nō tenet constructiue.

Ad argumenta. Ad pmū dr̄. q̄ lz locus sm suum esse realē nō sit dictio: tn̄ sm esse dicibile pōt dici dictio: z hoc modo intelligit hic. ¶ Ad z9 dr̄. q̄ lz loc9 a toto i loco nō distinguat ēentialr q̄tū ad vtutē cōfirmatiuā argumēti a loco a toto in q̄titate: q2 vbiq̄ vr9 cōfirmatiua argumēti est hitudo vl'is vl'iter sumpti. Rōne cuius Aristo. nō distingunt locū a toto in loco z a toto in tpe a loco a toto in quantitate: tn̄ ab eo distinguit accidētal'r q̄tū ad modū significādi q2 totū in q̄titate designat per modū pmanētis z noialiter z totuz in loco designat adverbial'r z sub mō fluxus z fieri q̄uis sm rem loc9 sit ens pmanēs. ¶ Ad tertium dē. q̄ mūdus nō est vbiq̄ sm se totū: sz sm suas ptes. iō ibi male cōcluditur: sed deberet sic cōcludi: ergo aliq̄ ps mūdi est hic: z aliq̄ ibi: z sic de alijs. ¶ Ad quartū dr̄. q̄ in añcedēte negat totum in loco: z sic nō remanet sub eē totius in loco. iō non arguit a toto in loco ad suā ptē sed equaleter arguit a negatione vnius ptis in loco ad negationē alteri9 ptis determinate: vt hic. sortes in aliquo loco no est: ergo sortes non est hic. ¶ Ad quītum dr̄. q̄ partes añcedentis verificantur de corpore pro diuersis suppositis eius: z sic in antecedente corpus habet plures suppositiones determinatas: z in cōsequēte habet vnā tn̄: z sic ibi arguit plurib9 suppositionib9 determinatis ad vnā determinata tn̄: z cōmittitur fallacia figure dictionis: vnde subiectū añcedētis nō tenet eodē modo in cōsequente sicut tenet in añcedēte: iō non bene arguit a parte in loco ad suum totum.

¶ Totum in tpe est dictio cōprehendēs omne tempus adverbialiter: vt semp nunq̄. Pars in tpe est dictio significans aliqd tēpus adverbialiter: vt nūc tunc hodie heri. Exempla hui9 sumuntur sicut in toto in loco.

¶ Postq̄ auctor determinauit de loco a toto in loco. Hic cōsequēter determinat de loco a toto in tpe. Rōne cuius diffinit totū in tpe dicēs q̄ totū in tpe est dictio cōphēdens omne tps adverbialiter siue sit affirmatiue vt semp: siue negatiue vt nunq̄. Et ecōtra pars in tpe est dictio cōprehēdēs ptes tpis adverbialiter: vt hodie nūc: z sic de alijs. Et iste due diffinitiones debēt intelligi z exemplificari sicut diffinitiones totius z partis in loco.

Primo sciēdū q̄ loc9 a toto in tpe ē hitudo ipsi9 ad suā ptē. Et tenet affirmatiue z negatiue. Affirmatiue sic: deus est semp. ergo de9 est nūc. Maxima: Posito toto in tpe in aliquo subo necessario ponit q̄libet eius ps. Cui9 rō est. q2 totū in tpe sil' z actual'r icludit oēs ptes suas. q2 iportat tps distributū pro oīb9 suis partibus: iō ipso toto in tpe posito necessario ponit quelibz ei9 pars: Negatiue tenet sic. chimera nūq̄ est. g̃ nō est hodie. Maxima. Remoto toto in tpe ab aliquo subo remouet q̄libz eius pars. Et arguēdo p istū locū magis pprie arguit ponendo totū in tpe ex pte pdicati q̄ ex pte subti. eo q̄ adverbiū semp hz determiare verbū: z verbū in rōne semp se tenet ex pte pdicati: nisi ponat cū iplicatōe a parte subiecti: z supponat q2 sic in subo posset poni cuz ipso adver-

bium in subiecto. et per cons possit argui a toto in tempore se tenente ex porte subiecti.

Secundo sciendū q̄ locus a pte in tpe est habitudo eius ad suū totū. Et tenet ↄstructiue et destructiue arguēdo ab ipsis sufficiēter enumeratis. Cōstructiue sic. sortes fuit heri et pridie: et sic de alys. g̃ sortes semp fuit. Maxia. Positis partib⁹ in tpe sufficiēter enumeratis ponit̄ ipz totū. q̄z totū nihil addit vltra oēs suas ptes. Destructiue sic. antixps nō fuit heri nec pridie. et sic de alys g̃ nūq̄ fuit. Maxima. Remotis ptib⁹ in tpe sufficiēter enumeratis remouet̄ ipz totū. Et si arguat̄ ꝑ istū locū ab vna pte tm̄. et nō ab oib⁹: tūc solū tenet destructiue et nō ↄstructiue: et adhuc arguit̄ a pte ad destructōez totius q̄tū ad totalitatē ei⁹: et nō arguit̄ ad ipm remanēs totū in tps: vt hic sortes nō est nūc. ergo sortes non est semper.

Tertio sciendū q̄ pter ista tota supius posita repiuntur alia q̄nq̄ tota que ad p̄dicta reducunt̄. s. totū copulatiuū disiūctiuū potestatiuū successiuū et collectiuū seu aggregatiuū. Totū copulatiuū est in q̄ plura copulant̄ per cōiunctionē copulatiuā. vt sortes currit: et plato disputat. Et ps ei⁹ est aliqd̄ illoꝝ que īter se copulātur. Totū disiūctiuū in quo plura ↄiūgunt̄ p ↄiunctionem disiunctiuā. vt sortes currit: vel plato disputat. Totū potestatiuū est qd̄ ↄponit̄ ex plurib⁹ virtutib⁹ vel potētys: vl' qd̄ plura cōtinet fm virtutē: vt aia rōnalis est totū potestatiuū respectu vegetatiui sensitiui et itellectiui: l3 aia in cōi sit totū vl'e respectu aie vegetatiue sensitiue et intellectiue. Et silr quaternari⁹ est totū potestatiuū respectu binary et ternary. q̄z supior numerus cōtinet in virtute oēs īferiores numeros. Totū successiuū est qd̄ cōponit̄ ex partib⁹ successiuis que nō possunt simul ee: vt tēpus et motus. Sed totū collectiuū siue aggregatiuū est qd̄ sub voce singulari plura adinuicē distincta importat: sicut populus grex societas: sed ps eius est aliqd̄ illoꝝ ex q̄b⁹ cāponitur: vt hō respectu populi: vel aries respectu gregis.

totum copulativum / *totum disiunctivum* / *totum potestativum* / *totum successivum* / *totum collectivum*

Quarto sciendū q̄ totū copulatiuū. totū potestatiuum et totū collectiuū reducunt̄ ad totū integrale: eo q̄ ab istis totis ad suas ptes codē mō tenet locus dialectic⁹ sicut a toto ītegrali. s. cāstructiue tm̄: et non destructiue. et ecōtra locus a pte: vt arguēdo a toto copulatiuo. sortes currit et disputat g̃ sortes currit. et a toto potestatiuo: vt quaternari⁹ est. g̃ binari⁹ est. vel aia rōnalis ē. g̃ sensitiua est. Maxia. Posito toto potestatiuo ponit̄ q̄libet eius pars. Et a toto collectiuo. vt ppl's est. g̃ hō est. Et ecōtra pōt argui destructiue a suis partib⁹. Sz totū disiūctiuū et successiuū reducunt̄ ad totū vl'e. q̄z ab ipsis codez mō tenet loc⁹ sic a toto vl'i. s. negatiue tm̄: vt arguēdo sic a toto disiūctiuo. nō sortes currit vel disputat. g̃ sortes nō currit. Et a toto successiuo: vt non est dies. g̃ non est meridies: et ecōtra locus a portib⁹ eorum tenet ↄstructiue tm̄. vt faciliter videretur in exemplis.

Sed cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. in oī tpe: et semper idē sunt sicut in oī loco. et vbiq̄ sed in oī tpe est totū in q̄titate. et nō in tpe. g̃ et semp: et sic male diffinit̄ totū in tpe: qd̄ est dictio cōprehēdēs oē tps aduerbialr. ⁋ Scd̄o sic: hic est loc⁹ a toto in tpe. deus ē semper. g̃ est in isto tpe: et tm̄ nō seqtur ps in tpe: cuz in isto tpe nō sit aduerbiū significās porte tpis. g̃ ↄ diffōnē loci a parte in tpe ⁋ Tertio sic. nō sequitur vl'e est semp. g̃ est nūc cū añs sit verū et ↄñs falsuz. añs pz. q̄z vl'e est vbiq̄: et semp. et nō est hic et nūc sed solū singulare. g̃ loc⁹ a toto in tpe non valet ↄstructiue. ⁋ Quarto sic. partes toti⁹ in tpe nō possunt ee simul. g̃ nō poterūt sil' accipi. g̃ locus a parte in tēpore nō tenet ↄstructiue ab oibus partib⁹ siml' sumptis. ⁋ Quinto sic. nō sequtur. adam non est nūc. g̃ adam nūq̄ fuit. et tamen arguit̄ negatiue ab vna parte totius in tēpore ad ipm totuz. ergo locus a parte in tempore non tenet destructiue ab vna parte ad suū totum.

Ad argumenta. Ad p̄mū istoꝝ d̄r q̄ licz semper et in omni tpe sint idē fm rem significataz et maliter: differūt tm̄ fm suos modos significādi et māliter. q̄z semp īportat tps distributum sub mō fluxus: et fieri et in omni tpe īportat idē tps distributū pro oibus partib⁹ ei⁹ sub mō pmanētis siue habit⁹ et getis et p hoc distīguunt̄ totū in q̄titate: et totū in tpe l3 nō cēntialr. ⁋ Ad scd̄m d̄r: q̄ l3 in illo argumēto non ponat̄ formalr ps in tpe aduerbialr: ponit̄ tm̄ equalēter et fm re significatā q̄z in isto tpe icludit vtualr ipm nūc. ⁋ Ad tertiū d̄r q̄ l3 vl'e sit semp in aptitudine: non tm̄ est semp in actu: et eo mō quo ponitur semp ee bñ seq̄t̄ q̄ est nūc. s. fz aptitudinē: l3 illa aptitudo reducit̄ ad actū in suis singularib⁹ et successiue ⁋ Ad q̄rtū d̄r. q̄ l3 ptes tpis non possint ee sil' fm suū ee reale: sicut p̄teritū nō pōt ee cū futuro. tm̄ pñt ee sil' in appĥēsiōe aie q̄ retinet porte p̄teritā et futurā cū p̄ñti. et sic sil' pñt accipi oēs ptes tpis. ⁋ Ad q̄ntū d̄r. q̄ ibi nō bene arguit̄. q̄z arguēdo ab vna pte tm̄ destructiue oz arguere ad destructionē totius quantū ad rationē toti⁹: ita q̄ in ↄñte sibi p̄ponatur negatio destruēs totalitatē eius: qd̄ nō fit in illo argumēto: deberet eniz sic inferri adam nō est nūc: ergo nō est semper.

⁋ **Causa est ad cuius esse sequitur aliud fm naturam. Et diuiditur in causam efficiētem: materialem: formalem: et finalem.**

⁋ Postq̄ auctor superius determinauit de locis a toto et a pte. Hic ↄñter determinat de locis a cā et ab effectu: Et q̄z loc⁹ a cā in cōi est hitudo cause ad effectū: et loc⁹ ab effectu est hitudo effect⁹ ad cāz. iō p̄us q̄ auctor determiniet de locis a cā in spāli determinat de cā gnāli diffinitiue et diuisiue: ipoꝝ p̄mo sic diffiniēs. Cā est ad cuius ee seq̄t̄ aliud fz nām. In qua diffōne itelligit̄ ens pro gñe. Ens eni diuiditur p cām et effectū: et est supius ad vtrūq̄ fm modū. Deinde ponit̄. ad cui⁹ ee sequit̄ aliud. ad d̄riam effect⁹ qui sequit̄ ad ee alteri⁹. et ad cui⁹ ee nō sequit̄ aliud sub rōne effectus. Et ponit̄ fm nām ad explicādū modū quo effectus sequit̄ suā cām. Et ecōtra pōt diffiniri effect⁹ q̄ est ens. cuius ee seq̄t̄ ad aliud p nām. vel ē ptita silitudo sue cause.

Primo sciendūz q̄ sequit̄ capit̄ duplr. Uno mō vt dicit ordinē tm̄ vt cuz d̄r vnus dies sequit̄ aliū. Alio mō vt dicit ordinē et depēdētiā vni⁹ ab allo. et h̄ mō itez duplr. Uno mō vt solū dicit ordine et depēdētiā siue ↄsequētie siue illationis vni⁹ ab alio: sicut ↄñs seqtur illatiue ad añs: et depēdet ex ipso fm illatiouē. Alio mō vt dicit depēdētiā in esse vni⁹ rei ab alia: sicut q̄libet effect⁹ fm suū ee depēdet a sua cā. Et h̄ mō capit̄ in ista diffōne vt dicit ordinē depēdētie vni⁹ rei ab alia fm suū ee. et nō solū vt dicit ordinē p̄oris et posterioris. neq̄ vt soluz dicit dependētiā ↄsequētie: q̄z in argumētatione añcedēs non semp est causa ↄsequētis. l3 semp sit causa illationis eius.

Secūdo sciēdū q̄ ad rōnē cause nō reg̃rit̄ q̄ cā semper p̄cedat suū effectū fm tps: sz q̄nq̄ precedit ipm fm tps: vt domificator p̄cedit domū fz tps. q̄nq̄ vō p̄cedit ipm fm nām tm̄: et sil' est tpe cū ipo: sicut hō ē cā risibilis: et tm̄ p̄cedit ipm fm nām tm̄: et sil' est tpe cū eo: iō ad explicādū quō effect⁹ d3 seq cāz: et cā p̄cedere effectū in diffinitione cause ponit̄ fm nām. Et ad d̄riam illorum quoꝝ esse vnius sequit̄ ad esse alterius fm ordinem. et tm̄ non depēdet ex alio fm naturā: vt esse vnius diei non dependet naturaliter ad esse alterius.

Tertio sciēdū q̄ cā diuidit̄ p cām efficiētē mālē formalē et finalē. Cui⁹ oium diōis sic habet̄ sufficiētia. q̄z ad oēm cām seq̄t̄ effect⁹: vel g̃ talis cā est itrinseca

effectiui: vel extrinseca. Si intrinseca hoc est dupl'r. q2 vel ipsa est act' dās eē: ⁊ sic est cā formalis. vl' potētia recipiēs eē: ⁊ sic est cā m̄alis. Si ē extrinseca hoc ē dupl'r q2 vl' ipsa est id a q̄ res fit: ⁊ sic ē efficiēs cā: vel illud ꝓpter qđ res fit ⁊ sic ē cā finalis. Et sumit̄ ista diuisio nō s̄m diuersitatem rerū: ſ3 s̄m diuersos modos formales. q2 idē realiter s̄m diuersos modos cāndi: ⁊ respectu diuersoꝝ q̄nq3 h3 rōnē plurū cāꝝ: ⁊ nō ē diuisio gn̄is i suas spēs: ſ3 diuisio analoga q2 cā s̄m ꝑus ⁊ posteri' dr̄ de istis q̄tuor causis.

Quarto sciendū ꝙ cāe ꝑnt q̄tuor modis ꝯsiderari. Uno.° s̄m rōnē cāndi: ⁊ sic finis ē ꝑor. 2.° efficiēs. 3.° m̄a: ⁊ q̄rto forma. q2 in cāndo rē finis mouet itellectū agentis ad ꝓducendū effectū. ⁊ efficiēs motus a fine mouet m̄am q̄ disputata vltimo introducitur forma. Scđo mō ꝯsideranť cause ꝑut cōcurrūt ad ꝯpōnez effectus ⁊ sic m̄a ꝑor est: scđo forma. tertio efficiēs ⁊ vltio finis. Tertio mō ꝯsideranť vt dāt eē actuale effectui: ⁊ sic forma ē ꝑor deinde efficiēs: tertio finis. q̄rto m̄a. Quarto mō ꝯsideranť s̄m ꝙ hn̄t eē extr̄ie ꝑ qđ nobis notificanť: ⁊ sic cā efficiēs ē ꝑor scđo m̄a. deide forma: ⁊ vltimo finis ⁊ q2 h̄ ꝯsideranť s̄m qđ nobis notificanť. ⁊ ab ipsis sumūtur loci dialectici iō isto mō ordinanť in textu: ⁊ ꝑius determinatur de causa efficiente q̄3 de alys.

Sed ꝯtra ꝑdicta arguit̄ ꝑ sic. aliud dicit diuersitatē eēntialē cū sit relatiuū diuersitatis. sube: ſ3 effect' nō semꝑ differt eēntial'r a sua cā. q2 cōuenit eēntial'r cū sua cā formali. ḡ male dr̄ ꝙ ad eē cause seq̄t aliud effect'. ℂ Scđo sic. cā total'r posita ponit̄ sil' sn' effect': ſ3 cā nō ꝑcedit effectū: ⁊ sic ad eē cāe nō seq̄t aliud. ℂ Tertio sic. cā ⁊ effect' sunt sil' nā cū sint relatiua. ḡ effect' non seqtur suā cām s̄m nām. ℂ Quarto sic. forma ⁊ finis coīcidūt: vt dr̄ scđo phy sicoꝝ: ḡ forma nō est cā distincta a fine: nec mēbra hu' diuisionis sūt opposita. ℂ Quito sic. ois cā ꝑcedit suū effectū: ſ3 finis nō ꝑcedit suū effectū. sed seq̄t. ḡ finis nō est cā. ⁊ sic male ponunť q̄tuor cause.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dr̄. ꝙ l3 aliud ꝓprie sumptū. vt ē relatiuū diuersitatis sube dicat diuersitatē eēntialē: nō t̄n aliud cōiter acceptū: vt dicit quācūq3 diuersitatē siue eēntialē siue accidentalē: vt sumit̄ in diffōne cāe. ℂ Ad scđm dr̄. ꝙ l3 posita cā totali ponať ei' effect' sil' tp̄e: nō t̄n ponit̄ sil' ſ3 nām. q2 m̄aliter cā ꝑus h3 eē ⁊ itelligi q̄3 effect': ⁊ hoc sufficit ad hoc ꝙ cā ꝑcedat effectū s̄m nām. ℂ Ad tertiuz dr̄. ꝙ l3 cā ⁊ effect' s̄m itētiōes cāe ⁊ effect' dicanť correlatiue: tn̄ m̄aliter ⁊ s̄m id qđ sunt nō dn̄r correlatiue: iō ſ3 id qđ sunt nō sunt simul s̄m nām. ℂ Ad q̄rtuz dr̄. ꝙ l3 forma ⁊ finis q̄nq3 coincidāt m̄aliter: ⁊ s̄m rem in idez: nō t̄n coincidūt in idē formal'r quātū ad suos modos formales cau sandi: ⁊ hoc mō ponuntur cause adinuicē distincte. ℂ Ad quintū dicit̄. ꝙ licet finis s̄m sui m eē reale sequatur suū effectū: t̄n s̄m itentionale in itentione agētis sub quo sibi cōuenit ratio cause finalis ꝑcedit suū effectū. ideo eo modo quo est causa natural'r precedit suū effectum.

ℂ Causa efficiēs ē a qua primo fit mot' ad hoc ꝙ fiat aliqd: vt domificator ē primū mouēs ⁊ operans vt fiat domus: ⁊ faber vt fiat cultellus. Loc' a cā efficiēte est habitudo ipsi' cause efficiētis ad suū effectū. Et ē ꝯstructiu' ⁊ destructiuus. Cōstructiue tenet sic. domificator ē bonus. ergo domus ē bona. Loc' a cā efficiente. Maxima. Si cā efficiens ē bona: ipm qđ fit bonū ē. Destructiue sic. domificator nō est bonus. ergo dom' nō ē bona. Locus a causa efficiente. Maxima. Cui' causa efficiens nō ē bona: ipm qđ fit nō est bonū: ⁊ ecōuerso tenet locus ab effectu ad causam efficientem.

ℂ Postq̄3 auctor determinauit de cā in cōi taz diffinitiue q̄3 diuisiue. Hic ꝯn̄r in spāli vult determiare de locis a cā. Et ꝑ de loco a cā efficiēte: eo ꝙ cā efficiēs ceteris ē nobis notior. Rōne cui' ip̄az ꝑ sic diffinit. Cā efficiēs ē a q̄ ꝑ fit mot'. In q̄ diffōne ꝑ subintelligit̄ cā loco gn̄is diffiniti. ⁊ ponit̄ a q̄ ꝑmo fit mot' ad dr̄iam aliarū causarū q̄rū nulla ꝑmo causat motū siue cōductionē effect': ſ3 efficiēs t̄m sic p3 in ꝓductōe effect'. Finis. n. rōne sue bonitatis ꝑ desideriū mouet ⁊ attrahit appetitūa gentis ad ꝓducēdū effectū: ⁊ efficiēs sic motū ⁊ tractū a fine disponit m̄az ad itroductionē forme ⁊ sic ꝑ causat motū q̄ ꝓducit̄ effect'.

Primo sciēdū ꝙ loc' a cā efficiēte est habitudo ipsi' ad suū effectū: ⁊ tenet affirmatiue ⁊ negatiue. Affirmatiue sic. domificator est bonus. ḡ dom' est bona. Maxima. Cui' cā efficiēs ē bona ipm quoq3 bonūz est: que maxima d3 itelligi de bonitate efficiētis inq̄3tum efficiēs: ⁊ nō de bonitate moris vel de bonitate ei' s̄m se. Silr d3 itelligi de bonitate forme effect': ita ꝙ si efficiens sit bonū in rōne cause efficiētis. ⁊ vt ꝓducit effectū sequitur ꝙ effect' erit bon' bonitate forme ei'. nō aūt loquēdo de bonitate finis ⁊ toti' cōpositi: q2 si domificator sit bonus artifex ⁊ opeť ꝑfecte s̄m artē ei'. ⁊ careat bona materia: tūc domus non erit bona bonitate finis. sed t̄m modo bonitate forme que ꝓuenit ab efficiente. Negatiue tenet sic: domificator nō est bonus. ergo domus non est bona. Maxima. Cuius efficiēs malū est ipm quoq3 maluz est.

Secūdo sciēdū ꝙ l3 cā efficiēs ē duplex. s. cā efficiēs i actu: ⁊ cā efficiēs i potētia. vt respcū dom' domificator est cā efficiēs in potētia: ⁊ domificās est cā i actu respectu fieri dom'. Et q̄libet iterū diuidit̄: q2 q̄dā ē cā vniuoca q̄ ꝓducat effectū sibi silez i spē: vt hō generās hoiez ē efficiēs vniuocū. Aliud ē efficiēs equocū qđ ꝓducit effectū sibi dissilez in spē: vt sol generās hoiez est agēs eq̄uocū. vñ argūēdo a cā efficiēte i potētia ad suū effectū d3 argui ab eē cause ad eē in potētia respectu effect' ⁊ nō ad eē in actu: vt domificator est: ḡ dom' ē in potētia. ⁊ arguēdo a cā efficiēte in actu d3 argui ab eē ei' ad fieri ipsi' effect'. Et arguēdo a cā vniuoca tenet iste locus respectu oīuz ꝑdicatoꝝ q̄ ꝯueniūt ipsi cāe a tota spē: vt plato ē risibilis ḡ sortes a deo genit' est risibilis. Sz arguēdo a cā equoca solū t3 respcū hoꝝ ꝑdicatoꝝ bonū ⁊ malū eē ⁊ fieri.

Tertio sciēdū ꝙ loc' ab effectu cause efficiētis ē habitudo ei' ad suaz cām. Et tenet affirmatiue sic. dom' est i fieri: ḡ domificās ē. Maxīa. Posito effectu ꝓpinquo cause efficiētis ponit̄ ipm efficiēs. Pōt etiā argui respectu hoꝝ ꝑdicatoꝝ bonū ⁊ malū eē ⁊ fieri. Et tenet negatiue sic: dom' nō ē bona: ḡ domificator nō est bonus. Maxīa. Cui' effect' nō ē bon' ipm q̄q3 nō est bonū ⁊ d3 itelligi ꝙ si effect' nō sit bon' q̄3tū ad ꝑfectionē forme ei': efficiēs nō est bonū inq̄3tū efficiēs vel ꝓducens talem effectū: sicut ꝑus dictum est in loco a causa efficiente.

Quarto sciēdū ꝙ efficiēs dupl'r se h3 ad suū effectū. Q̄nq3 enī efficiens reqrit̄ tātū q̄3tū ad fieri ipsius effect': ⁊ nō q̄3tū ad eē. vt domificator respectu domus solū reqrit̄ ad fieri: ⁊ nō q̄3tū ad eē. Sz q̄nq3 reqrit̄ ⁊ quantū ad fieri. ⁊ quātū ad eē: ⁊ ad ꝯseruationē in esse: vt dies sol est cā quo ad fieri ⁊ quo ad eē: ⁊ de' respectu oīuz creaturarū. Et arguēdo ab effectu cause efficiētis que requirit̄ quo ad fieri t̄m. ⁊ nō quo ad eē effectus: nō seqtur esse cause in ꝑsenti: sed in ꝑterito t̄m: sed ad fieri effectus seqtur esse illius cause. Sed arguēdo ad efficiēs reqsituz ad esse ⁊ fieri simul semꝑ seqtur affirmatiue esse cause ad

esse effectus. vt bene seqtur. dies est. ergo sol est. Et quando ẽ habitudo necessaria cause ad effectũ. ẽt seqtur negatiue a negatiõe effect⁹ negatio cause. Sz qñ habitudo ẽ ɔtingẽs nõ tenet negatiue. vt nõ seqr. sortes nõ ẽ. ĝ de⁹ nõ ẽ. Sz isti diuersi modi arguẽdi nõ sumunt ab efficiẽte inq̃ztũ efficiẽs ẽ. sz ab efficiẽte inq̃ztũ tale vl' tale efficiẽs est.

Contra predicta argr̃ pmo sic. cã efficiẽs ẽ de ɔsideratiõe physici cũ sit cã motus. ĝ nõ est de ɔsideratiõe logici: ⁊ sic hic male diffinitur. ¶ Scđo sic. efficiẽs nõ mouet nisi prius moueat̃ a fine. ĝ finis est a quo pmo fit mot⁹ ⁊ nõ cã efficiẽs. ¶ Tertio sic. cã efficiẽs est extrinseca suo effectui. ĝ in locos a causa efficiẽte termin⁹ inferẽs est extrinsec⁹ termino illato: ⁊ sic erit loc⁹ extrinsec⁹: ⁊ p ɔñs male diffinit̃ iter locos intrinsecos. ¶ Quarto sic. nõ seqtur. de⁹ ẽ bon⁹. ĝ latro ẽ bonus. ĝ loc⁹ a cã efficiẽte nõ tenet affirmatiue. ¶ Quinto sic. nõ seqr̃. dom⁹ est. ĝ domificator ẽ: cũ añs sit vex: ⁊ ɔñs falsũ. ĝ loc⁹ ab effectu cãe efficiẽtis nõ tenet ɔstructiue.

Ad argumenta. Ad pmũ istoꝝ dr̃. q̃ lz cã efficiẽs inquantũ est cã mot⁹. ⁊ rerũ nãliũ: ⁊ pncipiũ cognoscẽdi ipsas sit de ɔsideratiõe physici: tñ inq̃ztũ ab ipsa sumit̃ loc⁹ dialectic⁹ p habitudinem ad suũ effectũ ipsa ẽ de ɔsideratiõe logici. ¶ Ad scđz dr̃. q̃ lz a fine fiat mot⁹ itẽtionalis ⁊ spũalis in efficiẽte: tñ ab ipso nõ fit pm⁹ mot⁹ realis: de q̃ hic solũ itelligit̃. finis. n. nõ mouet itẽtionez agẽtis motu ppe dicto: sz tñ p silitudinẽ: sicut pomũ apph ensũ itẽtionalr̃ mouet appetitum pueri ad psecutiõez ei⁹. ¶ Ad tertiũ dr̃. q̃ lz cã efficiẽs sz eẽ sit extrinseca effectui: tñ fm ṽtutẽ ⁊ silitudinẽ ei⁹ ẽ aliq̃ mõ sibi itrinseca: ⁊ hoc mõ sufficit ad cãndũ locũ itrinsecũ: q: hic sumit̃ argumentũ a cã efficiẽte ea pte q̃ cõtenit cũ effectu. ¶ Ad q̃rtũ dr̃. q̃ ibi nõ arguit̃ a cã efficiẽte ad suũ effectũ eo q̃ latro noiat vtruz: cui⁹ vnũ de⁹ nõ est cã: lz. n. de⁹ sit cã efficiẽs hoĩs: tñ nõ est cã vitioꝝ ei⁹: ⁊ bñ seqtur. de⁹ ẽ bon⁹. ĝ hõ latro q̃ztũ ad hũanitatẽ ei⁹ est bon⁹. s. bonitate entis: sz nõ bonitate moꝝ. ¶ Ad q̃ntũ dr̃. q̃ ibi nõ seqtur. q: arguit̃ ab eẽ effect⁹ ad eẽ cãe q̃ reqrit̃ q̃ztum ad fieri tñ: ⁊ non q̃ ad eẽ: ⁊ respectu talis cãe nõ tenet iste locus ab effectu arguẽdo respectu illius pdicatũ est.

¶ Materia. n. ẽ ex q̃ cũ alio aliqd fit. Et est duplex: q̃dã. n. ẽ pmanẽs: ⁊ q̃dã ẽ trãsiens. Permanens: vt in cultello ferrũ. Trãsiens vt in pane farina ⁊ aq̃. Et diffinit̃ ẽt sic mã. materia ẽ q̃ tñ est in potentia. Locus a cã mãli ẽ habitudo ipsi⁹ ad suũ effectũ: ⁊ ẽ cõstructiuus ⁊ destructiuus. Cõstructiue sic. ferrũ ẽ. ergo arma ferrea pñt esse. maxima. Posita cã mãli possibile e eius effectũ poni. Destructiue sic. ferruz nõ ẽ. ĝ arma ferrea nõ pñt esse. Loc⁹ a cã materiali. maxĩa. Remota cã materiali pmanẽte remouet̃. ⁊ eius effect⁹. Locus ab effectu cause materialis pmanentis. maxĩa. Posito effectu cause materialis pmanentis ponit̃ eius causa. Locus ab effectu cãe materialis trãseuntis tenet ɔstructiue: vt vitrũ vel panis est. ergo filix vel farina fuit. materia. n. trãsiens nõ manet: sz trãsfert̃ in aliã materiã. loc⁹ ab effectu cãe materialis trãseũtis. maxĩa. Posito effectu materie trãseũtis necẽ est ipsam materiã pfuisse.

¶ Postq̃ auctor determinauit de loco a cã efficiẽte. hic ɔñr determinat de loco a cã mãli. Rõne cui⁹ sic pmo diffinit mãm. Mã est ex q̃ cuz aliquo fit aliqd. q̃ diffõ sic dz itelligi. mã est cã ex q̃ cũ alio. i. cũ forma fit aliqd. s. totum ɔpositũ. Et ponit̃ ibi cã loco gñis. ⁊ totũ residuũ ad drĩaz aliaꝝ causarũ. vñ ex fine ⁊ efficiẽte nõ fit totũ ɔpositũ: cũ ille cãe sint extrinsece: ⁊ ẽt ex forma nõ fit totũ ɔpositum tanq̃ ex mã ex q̃ sicut itelligit̃ de mã in ista diffõne. ipsa enĩ mã est pma potẽtia ex q̃ pmo originat̃ totũ cõpositũ. Et aliter sic diffinit̃. Materia est q̃ tñ est ens in potẽtia. q: mã de sua natura nõ hz eẽ in actu: sed in potẽtia tñ.

Primo sciendũ q̃ mã dupl'r accipit̃. Uno mõ specialr̃ p in est pmũ subm forme sbalis: ⁊ est pars cõpositi de genere sbe. Alio mõ capit̃ cõmuniter p omni illo ex quo p moduz potẽtie cõponit̃ aliqd. siue p oĩ illo qđ ɔcurrit ad ɔpositionẽ alteri⁹ tanq̃ potẽtia recipiẽs esse: ⁊ sic reperit̃ taz in reb⁹ nãlibus q̃ artificialib⁹: ⁊ tam in rebus corporalib⁹ q̃ spũalibus: ⁊ hoc mõ capit̃ hic. Et sic diuidit̃. q: q̃dã est materia pmanens ⁊ trãsiens. Permanens est illa que sub propria forma ⁊ specie pmanet in suo effectu: vt ferrũ in cultello. Transiens est illa que sub ppria specie ⁊ rõne non pmanet in suo effectu: sed de vna specie trãsit in aliam in cõstituendo effectũ: vt in pane farina est: filix in vitro: ⁊ lutũ in lateribus.

Secundo sciẽdũ est q̃ loc⁹ a cã mãli est habitudo ipsi⁹ ad suũ effectũ. Et semp tz affirmatiue in q̃libet mã trãseunte ⁊ pmanẽte: vt aq̃ ⁊ farina sunt: ĝ panis põt eẽ. Maxima. Posita cã mãli ponit̃ ei⁹ effect⁹ fm potẽtiã: eo q̃ mã dicit eẽ potẽtiale ipsi⁹ effect⁹ cũ sit in potẽtia ad suũ effectũ. Sed iste locus tenet destructiue ĩ materia pmanẽte: vt ferrũ nõ ẽ: ergo arma ferrea nõ sũt. Maxima. Remota materia pmanẽte remouet̃ ei⁹ effectus. sed in materia trãseũte nõ tenet negatiue: vt nõ seqtur. filix nõ est: ergo vitrũ nõ est: eo q̃ talis effect⁹ põt esse nõ existẽte illa mã q̃ nõ est pmanens in suo effectu. Si tñ destruat̃ trãsiẽs pro toto tpe pñti in pterito seqret̃ destructio effect⁹: vt dicẽdo filix non est: ergo vitrũ non est.

Tertio sciẽdũ q̃ iste locus a cã mãli solũ tenet constructiue ab eẽ materie ad posse eẽ ipsi⁹ effectus: ⁊ nõ ad eẽ ipsi⁹ in pñti. Cui⁹ rõ est. q: arguẽdo a cã ad effectũ ab eẽ cause dz iferri eẽ effect⁹: eo mõ quo ponit̃ in tali cã. sed eẽ effect⁹ materie ponit̃ in potẽtia tñ ⁊ non in actu: eo q̃ materia est ens in potẽtia tñ. ideo arguẽdo affirmatiue a materia argnit̃ ab eẽ ei⁹ ad posse eẽ in futuro ipsius effect⁹. Et hoc põt argui nõ solũ a materia ex qua: sz a materia in qua ⁊ circa quã. q: gñaliter oĩs materia ponit potẽtialr̃ esse sui effect⁹. vt bene seqtur corpus est: ergo album põt esse. vel scibile est: ergo scientia pot est esse.

Quarto sciẽdũ est q̃ locus ab effectu cause mãlis est habitudo ipsi⁹ ad materiã ei⁹. Et in q̃libet materia tenet ɔstructiue. sz in mã pmanẽte arguitur ab eẽ effect⁹ ad eẽ cause in pñti: vt cultellus est: ĝ ferrũ ẽ. Maxima. Posito effectu materie pmanentis necessario ponit̃ illa materia que remanet in suo effectu. Sed ĩ mã trãseũte tenet arguẽdo ab esse effect⁹ nõ ad esse ipsi⁹ cause in pñti: sz ad fuisse in pterito: vt vitrũ est: ergo filix fuit. Sed iste locus non tenet destructiue. q: destructo posteriori nõ oportet pri⁹ destrui. sed effectus est posterior sua cã mãli. iõ destructo effectu nõ oz destruere illã materiã.

Sed cõtra predicta arguit̃ pmo sic: hec diffinitio materie ɔuenit forme: q: ex forma cuz materia fit aliqd. s. totũ cõpositũ: ergo nõ ɔuenit soli diffinito. ¶ Secũdo sic oĩs materia est in actu p formã: cum materia sit sub forma: ergo materia nõ est ens in potẽtia tñ. ¶ Tertio sic materia reqrit̃ in cõposito tã ad esse q̃ ad fieri: ergo oĩs materia remanet in eẽ sui effectus. ⁊ per consequens oĩs materia est pmanẽs ⁊ nulla est transiẽs. ¶ Quarto sic. nõ seqr̃. ligna ⁊ lapides sunt. ĝ domus põt

ē:q2 ad possibilitatē domꝰ nō sufficit possibilitas mate rie eiꝰ: ſʒ reqrit̄ possibilitas efficiētis eiꝰ. iō si nō eēt domi ficator pmi aīs posset esse ver̄ ꝯñte exñte falso. ğ locꝰ a cā mālī nō tʒ affirmatiue. ℭ Quito sic. nō segtur. cultel lus est. ğ ferrū est: q2 cultellus pōt esse ex alio metallo. ğ locꝰ ab effectu cause mālis pmanētis nō tʒ affirmatiue.

Ad argumenta.

ℭ Ad pmū dr̄. q si capiat ex gnāliter vt dicit habitudinē cunslibʒ cause: sic ex forma cū mā fit totū cōpositū: ſʒ si capit̄ spālīter vt dicit habitudinē potētie ex q̄ p fit cōpo situ: sic oppositū nō dr̄ fieri ex forma: z sic capiat̄ in diffi nitōe materie. ℭ Ad 2m dr̄. q lʒ mā sm q est actuata p formā sit ens in actu: tñ sm essentiā eiꝰ est ens in potētia tm: q2 de sua nā nō includit aliquē actū. ℭ Ad 3m dr̄. q lʒ ois mā aliquo mō remaneat in effectu sm suā essentiam ꝯfusaʒ: nō tñ sp remanet sub ppria spē z rōne quā habe bat anq̄ʒ faceret cōpositū: qd tñ reqrit̄ ad h q dicat mā pmanēs. ℭ Ad 4m dr̄ q ad eē materie nō segt̄ possibili tas effectꝰ q̄ attēdit̄ in ordine ad oēs suas causas: ſʒ bñ se quit possibilitas effectꝰ q̄ se tʒ ex pte cause mālis. iō posi ta cā mālī ponit̄ eiꝰ effectꝰ sm potentiā possiā materie. ℭ Ad 5m dr̄. q ibi nō arguit̄ a causa māli ad suū effectū: q2 cultellus in cōi non est effectꝰ ferri: ſʒ cultellus ferreꝰ: z tūc semp segtur cultellus ferreus est. ergo ferꝝ est.

ℭ Forma est que dat esse rei z cōseruat eam in esse. locus a causa formali est habitudo ipsius cause formalis ad suuʒ effectum. Et tenet cō structiue z destructiue. Cōstructiue sic. Albe do est. ergo album est. locus a causa formali. Maxima. Posita causa formali ponit̄ z eius effectus. Destructiue sic. Albedo nō est: ergo album non est. Maxima. Remota causa for mali remouetur z eius effectus. Ecōtra vero est de effectu cause formalis.

ℭ Postq̄ determiatū est de loco a cā mālī. Hic ꝯsiter de terminat̄ de loco a cā formali. q̄ quidē forma sm eē z vi sionis segt̄ māʒ. Rōne cuiꝰ ipaʒ sic p diffinit. Forma est q̄ dat eē rei z ꝯseruat rē in eē. vbi itelligit̄ cā loco gnis diffiniti. Et pōit̄ q̄ dat eē rei ad drīaʒ mā̄e q̄ nō dat eē sim pliciter z i actu ipi rei. mā. n. ē recipiēs eē ꝯpositi. z forma est dās z isluēs ipm esse. z si sit forma sūbalis dat eē suba le. z si sit accñtalis dat eē accñtale: deīde ponit̄ z ꝯseruat rem in esse ad drīaʒ cause efficiētis. z finalis. q̄ q̄nqʒ so lū requirunt̄ quantū ad fieri ipsius rei: z nō quātū ad eē: sed forma semper reqrit̄ur ad esse rei.

Primo

sciendū q qdā est forma ptis q̄ actuat par tē cōpositi. s. mām: rōne cuiꝰ dr̄ forma ptis. Alia est forma totiꝰ q̄ est actꝰ totius cōpositi resultans ex vnione forme partis z materie. z dr̄ forma totiꝰ: eo q in format ipm totū quantū ad omnes partes componētes ipm: sicut in aīato aīa est forma partis q̄ informat ipʒ cor pus qd est materia aīati z esse aīatū resultans ex vnione aīe cū corpe est forma totiꝰ eius. z q̄libet iteꝝ diuidit̄: q2 quedā est forma cōis: z quedā ppria: vt respectu hoīs for ma totius cōis est animalitas. hūanitas est forma ppria: sed forma partis cōis est anima. z aīa ratiōalis est forma partis sibi ppria. Et de qualibet harū formaꝝ potest in telligi diffinitio forme prius posita. lʒ pfectius cōueniat forme proprie q̄ʒ cōmuni: z forme totius q̄ʒ forme ptis.

Secundo

sciendū q locus a cā formali est habitu do ipsiꝰ ad suū effectū. Et tenet affirma tiue sic arguendo. albedo ē. ğ albū est. Maxia: posita cā formali ponit̄ eiꝰ effectꝰ. Cuiꝰ rō est: q2 cā formalis hʒ idē eē cū suo effectu: z p idē eē semp exñt cā formalis z suus effectꝰ. vt hō z aīa eiꝰ hñt vnū z idē eē. iō posita cā forma li n esse opʒ ponere suū effectū. z cō posito effectu ponit̄ forma eiꝰ. z etiaʒ destructa forma i destruit̄ effectus. z cō. iō etiā tenet negatiue. vt albedo nō est. ergo albū nō est. Maxima. Remota cā formali remouet̄ eiꝰ effectus.

Tertio

sciendū q locus a cā formali tenet tā in sub stātiali q̄ʒ in accñtali z tā in forma ptis q̄ʒ in forma totiꝰ. dū tñ arguat̄ a causa formali ppria: ſʒ arguē do a causa formali cōi nō tenet cōstructiue: vt nō sequit̄. aīa est. ergo hō est. Et lʒ bñ sequat̄ nō est aīa. ergo non est hō. tñ hoc nō est pp̄ter habitudinē forme ad suū effectū: ſʒ p locū a toto vl̄i. Et tenet etiaʒ iste locus respectu hñiꝰ pdicati eē vel nō esse: z nō respectu pdicatoꝝ pticulariū: q2 lʒ forma cōuertat̄ in esse cū suo effectu: nō tñ semp su scipit candē denoiationē cū suo effectu: nec econtra. effe ctus semp suscipit denoiatōes cōueniētes ipsi forme.

Quarto

sciendū q locus ab effectu cause formalis est habitudo ipsius ad suā cām formaleʒ. Et tʒ ꝯstructiue z destructiue. z eodē mō formant̄ in ipo argumēta z maxīe sicut in loco a cā formali: ponēdo tñ ef fectū p termio inferēte: z cām p termio illato. Et arguē do p istū locū oʒ eo mō attribuere eē cause formali: sicut suo effectui. ita q si effectꝰ hēat eē pmanens z cōpletū: oʒ etiā iferri eē cōpletū de ipa forma. z si solū sit in eē succes siuo: z solū in trāsitu: sicut aliqs dr̄ rubens ex verecūdia in transitu solū: debet eodē mō poni cā eiꝰ: z silr de aliis mo dis eēndi in. Et sic semper tenet iste locus ab effectu cau se formalis ad suam causam.

Sed cōtra

pdicta arguit̄ p sic: pma cā dat esse oī creature z eā ꝯseruat i eē. z tñ nō est cā formalis: ſʒ efficiēs creature: ğ diffō forme ꝯuenit aliis a diffinito. ℭ Scdo sic q̄titas pōt eē sine q̄to: z albedo si ne albo vt in sacro altaris q̄titas ē sine subiecto: ğ nō seq tur q̄titas ē: ğ q̄tū est: ğ locꝰ a cā formali nō tʒ ꝯstructiue. ℭ Tertio sic: nō segt̄. gnātio nō est: ğ genitū non est: z tñ gnātio est forma drnoians aliqd eē genitū: ğ locꝰ a cā for mali nō tʒ destructiue. ℭ Quarto sic: nō segt̄. sol ē calidꝰ: ğ in sole est caliditas: q2 aīs est verū z ꝯñs falsum: ğ locꝰ ab effectu nō tʒ ꝯstructiue. ℭ Quito sic: nō sequit̄. hō nō est: ergo aīa rōnalis nō est: q2 hoīe mortuo aīa rōnalis re manet in esse: z tñ ibi arguit̄ ab effectu cause formalis ad suam cām: ergo iste locus non tenet negatiue.

Ad argumenta.

Ad pmūʒ istoꝝ dr̄. q lʒ pma cā dʒ eē extrīsece z effectiue oī creature nō tñ formalr̄ z extrinsece: sic itelligit̄ h de cā formali. ℭ Ad scdm dr̄. q si ponat̄ q̄titas sine q̄to vł al bedo sine albo vt in sacro altaris: vbi accñtia subsistūt si ne subiecto: tūc q̄titas nō est cā formalis ipsiꝰ q̄ti: nec al bedo albi: z iō ibi nō arguit̄ tūc a cā formali ad suuʒ effe ctū: q2 q̄titas ista nō hʒ suū effectū qui est dare esse q̄tū. ℭ Ad 3m dr̄. q lʒ gnātio q̄tū ad denoiationē hēat modū forme respectu geniti: nō tñ est sm rē forma dās sibi eē: ſʒ est mutatio aut via eē geniti: iō ibi nō arguit̄ a cā formali. ℭ Ad q̄rtū dr̄. q licʒ sol sit calidus effectiue eo q efficit calorē in istis iferioribꝰ: nō tñ ē calidus formalr̄. z eo mō quo est calidus. s. effectiue bñ segt̄ q in eo est caliditas ve in cā efficiēte. ℭ Ad qntū dr̄. q q̄n aīa est separata a corpe nō exñs in hoīe tūc ipsa nō est cā formalis hoīs in actu: ſʒ in potētia tm̄: q2 nō dat sibi esse in actu. iō ibi nō bñ argui tur ab effectu ad suā cāʒ formalē in q̄ntū ē cā formalis.

ℭ Finis ē gratia cuius aliqd fit. locꝰ a cā finali est habitudo ipsius ad suum effectum. Et est cōstructiuus z destructiuus. Cōstructiue sic: beatitudo est bona: ergo ꝟtus est bona. locꝰ a

causa finali. Maxima: Cuius finis bonus est ipsum quoqz bonuz est. Destructiue enīz sic: pena nō est bona: ergo peccatum nō est bonū. locus a causa finali. Maxīa: Cuius causa mala est ipsum quoqz malum. Ecōuerso aūt est de loco ab effectu cause finalis.

Postqꝫ auctor determinauit de loco a causa formali. Hic ꝯñter determinat de loco a cā finali eo ꝙ cā finalis in suo eē reali mediāte forma acqrit. Rōne cuiꝰ primo sic diffinit finē dicēs, ꝙ finis est grā cuiꝰ aliqd fit. Cuiꝰ rō ē: qꝛ illud qḋ trahit ꝛ mouet intentōez agētis ad pducēdū effcm est grā cuius aliqd fit; sꝫ finis trahit ꝛ mouet appetitū agētis ad pducēdū effcm. rōne cuiꝰ dr̄ finis: qꝛ finit ꝛ terminat intentionē agētis. iō finis est grā cuiꝰ aliqd fit. ꝛ in hoc differt ab alijs causis: qꝛ nulla aliaꝝ terminat intētionē agētis; sed solū illud qḋ habet rationem finis.

Primo sciēdū ꝙ finis dupl'r capit. Uno mō p termino duratōis alicuiꝰ rei: vt mors qūqꝫ dr̄ finis hoīs: qꝛ finit duratōez eiꝰ. vel terminꝰ tepestatis dr̄ finis eiꝰ. ꝛ hoc mō finis nō est cā: nec isto mō hic accipit. Alioꝰ capit finis p illo qḋ finit intētōez agētis in pducēdo effectū: ꝛ ē bonū ꝯñs ad ipm effectū. ꝛ hoc mō est cā: ꝛ ēt h mō accipit h. Et diuidit: qꝛ qdā est finis q̄. s. q ordinat ad vlteriorē finē psequēdū ꝛ respectu pcedetiū dr̄ finis: ꝛ respectu seqntiuz q̄ mediāte ipso acqrūt dr̄ finis q̄: vt pecunia acqsita p multa media dr̄ finis coꝝ. ꝛ vt valꝫ ad alios fines dr̄ finis quo. Alrꝰ est finis grā cuius ꝛ est finis acqsitꝰ in rōne vltimi. ꝛ inquantū est cā medioꝝ pcedētiū: ꝛ vtriqꝫ istoꝝ finiū ꝯuenit diffinitio finis sm tm̄ ꝙ vterqꝫ ē grā cuiꝰ respectu medioꝝ pcedentiū. Ide. n. maliter pōt dici finis q̄. ꝛ finis grā cuiꝰ respectu diuersoꝝ.

Secundo sciendū ꝙ locus a cā finali est habitudo ipsius ad suū effectū. Et tenet affirmatiue sic beatitudo ē bona. q̄ virtꝰ est bona. Maxīa: Cuius finis bonus est ipꝫ quoqꝫ bonū est. Et rō ē qꝛ bonitas rei sumit ex bonitate sui finis. ꝛ eadē est bonitas finis ꝛ medioꝝ ordinatoꝝ ad finē. iō si finis sit bonꝰ media in finē ordinata sunt bona. Negatiue ꝫ sic: interfectio hoīs est mala. q̄ gladiꝰ est malus. Maxīa: Cuiꝰ finis malus ē: ipꝫ quoqꝫ malū est. Et ꝯ̄ locus ab effectu cause finalis ē habitudo ipsiꝰ ad suā cām. Et tꝫ affirmatiue ꝛ negatiue. ꝛ posset argui p ipꝫ ꝯuertēdo argumēta ꝛ maxīas ṗus positas.

Tertio sciendū ꝙ finis pōt dupl'r cōsiderari. Unoꝰ mālīter sm id qḋ est nō p respectum ad media quoꝝ est finis. Alioꝰ ꝯsiderat formal'r ꝛ in rōne finiētis. ꝛ sic importat respectū ad media q̄ finit. ꝛ h mō bonitas finis i rōne finis icludit bonitatē medioꝝ q̄ ordinantur i ipꝫ Et arguēdo p locū a cā finali nō sufficit ꝙ finis sꝫ se sit bonꝰ ad inferēdū bonitatē effectꝰ; sꝫ reqrit ꝙ sit bonus in rōne finiētis: qꝛ solū illo mō hꝫ rōnē cause finalis,

Quarto sciēdū ꝙ effectꝰ cause finalis ē mediū ordinatū ad aliquē finē acqrendūz; sicut virtꝰ ordinat ad btitudinē. Sꝫ duplicia sunt media ordīata in finē; qꝛ qdā sunt media ordinata p se: ꝛ alia sūt media ordinata solūz p accñs. Media p se ordinata sunt illa sine qbꝰ finis nō pōt acqri: sicut est virtꝰ respectu btitudinis. Sꝫ media p accñs sunt illa in qbus finis pōt acqri: vt est inebriatio respectu sanitatis q̄ qūqꝫ est medium accñtal'r quo sanitas acquirit. Et locus ab effectu cause finalis solū tenet in medijs p se; ꝛ non in medijs p accñs eqꝛ nō seqtur. inebriatio est mala. ergo sanitas est mala.

Sed cōtra pdicta arguit ṗmo sic. nullū malū est finis: qꝛ finis hꝫ rōnem boni: cū sit appetibilis ab efficiēte; ꝛ tm̄ aliqḋ malū est grā cuiꝰ aliquid fit vt qn̄qꝫ interfectio innocētis est grā cuius aliqd fit. q̄ ista diffinitio conuenit alijs a diffinito. Scḋo sic. nō seqit elemosina est bona. q̄ furari ad dādū elemosinā est bonū: ꝛ tm̄ ibi arguit a causa finali ꝯstructiue. q̄ iste locus nō tenet affirmatiue. Tertio sic. nō sequitur. sectio nō est. q̄ securis nō est: qꝛ añcedens pōt esse veꝝ ꝯñte existēte falso. q̄ locus a causa finali nō tenꝫ negatiue. Quarto sic. bonitas finis nō depēdet a bonitate medioꝛuz: sed ecōtra. ergo ad bonitatē medioꝝ nō sequitur bonitas finis. ergo locus ab effectu cause finalis nō tenet affirmatiue respectu huiꝰ pdicati bonū. Quīto sic. nō sequit. aliquis hō nō est bonus. q̄ beatitudo nō est bona. vel hō est malus. q̄ felicitas est mala. ꝛ tm̄ ibi arguit ab effectu cause finalis ad suā causam. hō. n. pductꝰ est ṗpter btitudinē acqrēdā. q̄ locꝰ ab effectu cause finalis nō tꝫ negatiue.

Ad argumenta.

Ad ṗmum dicit. ꝙ lꝫ malum sub rōne mali non sit finis: inquātū tm̄ est apparēs bonū potest hr̄e rōnem finis: ꝛ hoc modo malū sub rōne boni apparentis est grā cuius aliquid fit: ꝛ isto modo est finis, ideo ista diffinitio nō cōuenit alijs a diffinito Ad secundū dicitur. ꝙ lꝫ elemosina sm se sit bona: tamē elemosina ex furto non est bona in rōne finiētis. qꝛ nō est finis acqsitꝰ per bona media. Ad tertiū dr̄. ꝙ locus a causa finali nō tenet respectu huiꝰ pdicati esse: sed solū respectu hoꝝ pdicatoꝝ bonuz ꝛ maluz: eo ꝙ finis ꝛ effectꝰ eius nō hn̄t ꝯueniētiā in eē. sed qūtū ad eē finis est extrinsecꝰ suo effectui: sꝫ hn̄t ꝯueniētiā qūtū ad bonitatē: qꝛ eadē est bonitas finis ꝛ effectꝰ. iō ibi nō bn̄ arguit p locū a cā finali. Ad quartū dr̄. ꝙ lꝫ bonitas finis nō depēdeat ex pte medioꝝ in gn̄e cause finalis tm̄ dependet ab ipsis effectiue; ꝛ dato ꝙ non causet ab ipsis adhuc posset seq illatiue ex bonitate medioꝝ bonitas ipsius finis: eo ꝙ media capiūt bonitatē ex pte finis. Ad qntū dr̄. ꝙ lꝫ aliqs hō sit malus, hoc non est ex effectu beatitudinis. qꝛ non disponit se ad talē finē per liberū arbitriū: sed deuiat a tali fine ꝛ priuat se bono ad qḋ erat ordinatus. ideo ibi non arguit ab effectu cause finalis. ꝛ sic patet de locis a causa ꝛ ab effectu.

Generatio ē pgressio a nō esse ad eē. Locus a generatiōe ē habitudo ipsius generatiōis ad suum generatū; ꝛ ē ꝯstructiuus ꝛ destructiuꝰ. cōstructiue sic arguitur generatio domus ē bona: ergo domus est bona. Locus a generatiōe maxima. Cuiꝰ gn̄atio bona est ipm quoqꝫ bonum est: destructiue sic: Generatio latronum est mala: ergo latro est malus. Locus a generatione. Maxima. Cuius generatio mala est ipsum quoqꝫ generatum malum est. Ecōuerso autez est de loco a generato. Corruptio est progressio ab esse ad non esse. Locus a corruptione est habitudo corruptionis ad corruptū ꝛ est cōstructiuus ꝛ destructiuus. Cōstructiue arguit sic. Corruptio antichristi ē bona: ergo antichristus est malus. Locus a corruptione. maxima. Cuiꝰ corruptio bona est ipm quoqꝫ corruptū malū ē. Cōstructiue sic: corruptio domus ē mala: ergo domus ē bona. maxima. Cuiꝰ corruptio mala ē ipsum quoqꝫ bonum ē. Ecōuerso est de loco a corrupto.

Postqꝫ auctor determinauit de locis a causa ꝛ effectu Hic ꝯsequēter determinat de locis a generatiōe ꝛ corru

ꝑtione. Et ꝑus de loco a gñatiõe: qꝛ ipſa ſe hꝫ vt habitus: corruptio võ vt ꝑuatio. Rõne cui⁹ ꝑmo diffinit gñatiõeꝫ dicēs. Gñatio ē ꝓgreſſio de nõ eſſe ad eē. capit ibi ꝓgreſſio gnālr ꝓ mutatiõe in cõi ⁊ nõ ſpālιter ꝓ motu ꝓgreſſiuo. iõ ibi ꝓgreſſio ponit̃ loco gnīs. Et ponit̃ a nõ eē ad eē ad explicãdũ terminos gñatiõis: qꝛ nõ eē eſt termin⁹ a quo ipſius: eſſe võ eſt termin⁹ ad quē. Uñ ois motus ⁊ mutatio hñt cognoſci ꝑ ſuos termios ⁊ ꝑ ſuuꝫ terminũ ad quē accipit ſpēꝫ ⁊ dr̃iam ab alijs iõ iſti termini ponũt̃ in iſta diffinitione ad dr̃iam omniũ aliaꝝ ſpecieꝝ motus.

Primo ſciendũ q̄ gñatio dupl̄r accipit̃. vno modo ſpālιter ꝓut eſt mutatio de nõ eſſe ſube ad eſſe ſube: ⁊ ſic ſolũ reperit̃ in ſubſtantijs. Alio mõ accipit̃ gnālιter ꝓ quacũq; mutatõe de nõ eſſe ad eſſe ſiue ſit ad eſſe ſube ſiue accñtis. ⁊ hoc mõ gñatio ꝯuenit tã ſubſtantijs q̃ʒ accñtibus: ⁊ gñatio ſubſtãtie eſt gñatio ſimpl̄r dicta. generatio võ accñtis eſt generatio ſm quid ⁊ imꝑfecta. hic aũt ſumit̃ cõiter generatio tã ꝓ gñatiõe ſubſtãtie q̃ꝫ pro gñatiõe accñtis: qꝛ ad vtrũq; tenet locũ a gñatiõe. ⁊ etiã vtriq; cõuenit diffinitio generatõis ꝑius poſita. lꝫ per ꝑus conueniat generationi ſubſtantie.

Secũdo ſciẽdũ q̄ locus a gñatõe eſt hitudo ipſius ad gñitum. Et tenet affirmatiue: vt generatio domus eſt bona. ḡ domus eſt bona. Maxima. Cui⁹ gñatio eſt bona ipꝫ quoq; bonũ eſt. Cui⁹ rõ eſt: qꝛ gñatio intrinſece terminat̃ ad eſſe geniti. iõ gñatio dicit̃ vnuꝫ ⁊ idē eſſe cũ ipſo genito. iõ ſi gñatio ſit bona bonitate q̄ eſt ex parte geniti ad qõ terminat̃: opꝫ genitũ eſſe bonũ. ⁊ ſi ſit malꝰ erit malũ. ⁊ ecõtra. eo q̄ dicũt vnũ ⁊ idē eſſe: ſed gñatio importat ipm̃ in fieri ⁊ genitũ in facto eē. Et tenꝫ iſte locus negatiue ſic. gñatio furis eſt mala. ḡ fur eſt malus. Maxima. Cuius gñatio eſt mala ipm̃ quoq; malum eſt. Et ꝓportõaliter põt diffiniri locus a gñato ad gñatione. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue: ⁊ formant̃ argumenta ⁊ maxime ſil̄r ſm ipm̃ ſicut ſm locuꝫ a generatiõe.

Tertio ſciendũ eſt q̄ corruptio eſt ꝓgreſſio ab eſſe ad nõ eſſe. vt corruptio ſortis eſt ꝓgreſſio a ſuo eē ad nõ eē. Et capit̃ ꝓgreſſio ꝓ mutatiõe in cõi loco gnīs. Deinde ponit̃ ab eſſe ad nõ eē: qꝛ eſſe eſt terminus a quo corruptõis. ⁊ nõ eē eſt termin⁹ ad queꝫ. ⁊ ab illo nõ eſſe capit corruptio ſpēꝫ ⁊ dr̃iam a gñatõe ⁊ ab alijs motibus. Et qꝛ nõ eē rei ē oppoſitũ eē rei. iõ corruptio q̄ eſſentialiter iportat nõ eē rei eſt quodã mõ oppoſita rei q̄ corrũpit̃: ⁊ idē eſt q̄ a corruptiõe ad corruptũ arguit̃ reſpcũ diuerſoꝝ ꝑdicatoꝝ. ⁊ ecõtra. lꝫ in loco a gñatõe ſemꝑ arguat̃ reſpectu eiuſdē ꝑdicati in añcedente ⁊ ꝯñte.

Quarto ſciendũ eſt q̄ locus a corruptiõe eſt habitudo ipſius ad ſuũ corruptũ. Et tenet affirmatiue ſic. Corruptio antixp̄i eſt bona. ḡ antixp̄s eſt malus. Maxĩa: Cui⁹ corruptio ē bona ipm̃ quoq; malũ eſt. Rõ ē: qꝛ corruptio ⁊ corruptũ opponũt̃ iter ſe ſicut eē ⁊ nõ eē: qꝛ corruptio dic̃ nõ eē corrupti in fieri: ſꝫ ſi vnũ oppoſitoꝝ fuerit bonũ alteꝝ erit malũ. iõ cuꝫ corruptio ſit bona ipm̃ corruptũ erit malũ: ⁊ eꝯ ſi corruptũ ſit bonum corruptio erit mala. ⁊ tꝫ negatiue: vt corruptio domus ē mala. ḡ dom⁹ ē bona. Maxĩa: Cui⁹ corruptio ē mala ipꝫ quoq; bonũ eſt: qꝛ corruptio nõ dr̃ mala: niſi in q̃tũ opponit̃ bono ⁊ ē corruptiua boni. Et loc⁹ a corrupto ē hitudo ipſi⁹ ad ſuã corruptõeꝫ: ⁊ tꝫ affirmatiue ⁊ negatiue: ⁊ formant̃ argumẽta ⁊ maxĩe ei⁹ ſil̄r ſicut ĩ loco a corruptiõe.

Contra predicta arguit̃ ꝑmo ſic. gñatio domus põt eē domo nõ exñte. ḡ ſi illa gñatio ſit bona domus nõ erit bona: cũ dom⁹ nõdũ ſit. ḡ nõ ſeqtur affirmatiue ꝑ locũ a gñatõe: gñatio domus ē bona. ḡ domus ē bona. ¶ Scðo ſic. nõ ſeqt̃. latro eſt malus. ḡ gñatio ei⁹ eſt mala: qꝛ põt ſtare q̄ habueꝛit ꝑfectã generatõeꝫ ḡ locus a generato nõ tenet negatiue. ¶ Tertio ſic. corruptio opponit̃ corrupto. ⁊ ita tꝫ locus a corruptõe rõne diſcõuenientie corruptiõis ad corruptũ ⁊ nõ gr̃a ꝯuenientie. ḡ ille locus eſt extrinſecus cũ terminus inferēs ſit extriſecus termio illato: ⁊ ita hic male ordinat̃ iter locos intriſecos. ¶ Quarto ſic. nõ ſeqt̃. corruptio xp̄i fuit bona. ḡ xp̄s fuit malus: qꝛ añs eſt veruꝫ. ⁊ ꝯñs falſuꝫ ḡ locus a corruptõe nõ tꝫ ꝯſtructiue. ¶ Quinto ſic. nõ ſequit̃. antixp̄s nõ eſt bon⁹. ḡ corruptio ei⁹ eſt bona: cũ añs ſit veꝝ. ⁊ ꝯñs falſuꝫ: ⁊ tñ ibi arguit̃ negatiue a corrupto ad corruptiõeꝫ. ḡ ille locus nõ tenet negatiue.

Ad argumenta. ¶ Ad ꝑ⁹ dr̃. q̄ q̃n gñatio cũ inſecũq; rei ꝑcedit ipꝫ genitũ ipſa nõ eſt bona bonitate finis: niſi aptitudine tñ: qꝛ ſolũ hꝫ bonitatē ĩ actu q̃n genitũ hꝫ bonitatē in actu. ⁊ eo mõ q̄ ipſa ē bona. ſ. hꝫ aptitudinē ēt genitũ qõ in ipſa icludit̃ in fieri dr̃ eſſe bonũ ſm aptitudinē ⁊ ſil̄r q̃n eſt genitũ in actu ⁊ trãſiuit gñatio ei⁹: ſi genitũ ſit bonũ in actu ēt gñatio ei⁹ põt dici bona ĩ actu: eo q̄ genitũ icludit eē: qõ ē termin⁹ intrinſecus ⁊ eēntial̄ gñatõis: rõne cui⁹ ipſa põt dici bona. ¶ Ad 2ᵐ dr̃. q̄ lꝫ hõ malus poſſit hr̃e bonã gñationē ⁊ ꝑfectã q̃tũ ad bonitatē forme ⁊ origis. tñ nunq̃ hꝫ bonã gñationē bonitate finis: q̄ qdē bonitas eſt bonitas ipſius geniti. ⁊ de illa ſolũ hic itelligit̃. ¶ Ad 3ᵐ dr̃. q̄ locus a corruptiõe ſimpl̄r eſt extriſec⁹: qꝛ tenet cã diſcõuenientie termini iferētis cũ termĩo illato qõ ſufficit ad locũ extrinſecũ: ⁊ hꝫ reduci ad locum ꝯdictorie oppoſitoꝝ. Sed ꝑpter ꝯuenientiã gñatiõis ⁊ corruptionis iſte loc⁹ hic enumerat̃ iter locos itriſecos: ⁊ etiã a multis ponit̃ loc⁹ ĩtrinſecus ſm habitudinē termioꝝ ſi ſumeret̃ hitudo extrinſeca termini illati. ¶ Ad q̃rtuꝫ dr̃. q̄ lꝫ corruptio xp̄i fuerit bona quo ad nos. tñ fuit mala ſm ſe: ⁊ in q̃tuꝫ fuit deſtructiua vite xp̄i: ⁊ iõ in rõne corruptionis ⁊ ꝑ reſpectũ ad nõ eē ſeu ad corruptũ nõ fuit bona. ⁊ i iſtis locis ſemꝑ oꝫ argui de bonitate vel malitia q̄ ꝯuenit ꝑ ſe corruptiõi ⁊ corrupto: ⁊ de bonitate paſſis. ¶ Ad qntũ dr̃. q̄ ꝯñtia nõ valet: qꝛ nõ ponit̃ ipm̃ corruptũ in añcedēte: qꝛ illa negatiua de ſe nihil ponit eſſe: ſed bñ ſequeret̃ antixp̄s eſt malus: ergo corruptio eius eſt bona in aptitudine.

¶ Uſus vt hic ſumit̃ ē oꝑatio rei ſiue exercitiũ ipſius: vt ſecuris ſecare: equi eq̄tare eſt exercitiũ: ſiue oꝑatio. Locus ab vſib⁹ eſt hitudo ei⁹ ad id cuius eſt oꝑatio ſiue vſus: vt eq̄tare ſiue ſcindere eſt bonũ: ergo equus eſt bonus vl̄ ſecuris eſt bõa. Occidere eſt malũ ergo occiſor eſt malus. Locus ab vſib⁹. Maxima. Cuius vſus bonus ipm̃ quoq; bonũ. ⁊ cui⁹ vſus malus eſt ipm̃ quoq; malum. Cõiter accidẽtia ſumũt̃ dupliciter. Quedam enim ſunt que aliq̃ndo ſe cõſequunt̃ vt cõptus ⁊ adulter: ⁊ ab his nõ ſumitur locus dialecticus: ſed ſophiſticus. Alia ſunt quorum alterum ſemꝑ cõſequitur alterum: vt penitere ſequitur deliquiſſe: ⁊ ab his ſumitur locus dialecticus vt penitet: ergo deliquit. Locus a cõmuniter accidẽtibus. Maxima. Si cõiter accidẽtiũ poſterius ineſt ⁊ primum. Deſtructiue ſic. Nõ deliquit ſiue non peccauit: ergo nõ penitet. Locus a cõiter accidentibus. Maxima. Si accidẽtiuꝫ cõmuniter primum nõ ineſt nec poſterius.

¶ Poſtq̃ auctor determiauit de loco a gñatõe ⁊ corruptio

ne. Hic ↄ̃siter determinat de locis ab vsib⁹: ⁊ cõiter accidētib⁹: rõne cui⁹ ꝑ diffinit vsũ dicēs ꝙ vsus est opatio siue exercitiũ ipsi⁹ rei. Cui⁹ rõ est: qꝛ vsus ē illud q̃ vtēs vtitᷓ re vsitata vł instrõ ei⁹. iõ dr̃ vsus de vtoꝛ vteris: ſ3 opatio siue exercitiũ ipsi⁹ rei est illud q̃ agēs ꝑncipale vtiᷓ suis instris: vt secare ē illud q̃ hõ vtiᷓ securi. ⁊ eqtare quo vtitur equo. g̃ vsus ↄ̃uenientr dr̃ opatio siue exercitiũ ipsius rei. Et pt capi dupłr. Uno⁹ sp̃ialr solũ ꝓ opatõe rei q̃ agēs ꝑncipale vtiᷓ reb⁹ sibi subordinatis. Alio⁹ gnãlr ꝓ q̃cunq3 opatõe rei ad quã res ipa ē ordinata: ⁊ isto mõ h̃ accipitᷓ

Primo sciēdũ ē ꝙ vsus dupłr põt ↄ̃siderari. Uno⁹ ꝓ respectũ ad vtentē. Alio⁹ ꝓ respectu3 ad rē vsitatã: cui⁹ dr̃ vsus vt secare q̃ ē vsus securis põt cõpari ad hoīe3 q̃ ipa securi vtiᷓ ⁊ ad ipsa3 securim. ⁊ ꝓ ↄ̃patione vsus ad rē vsitatã sumiᷓ loc⁹ dyalectic⁹ q̃ dr̃ ab vsib⁹: ⁊ nõ ꝓ cõpatiõe3 ei⁹ ad ipm̃ vtentē: eo ꝙ vsus maiorē h3 ↄ̃uenientiã ⁊ habitudinē cũ vsitato q̃3 cũ vtēte. nõ. n. seqᷓ: eqtare est bonũ: g̃ eqtans est bonus. nec econtra.

Secundo sciēdũ ꝙ loc⁹ ab vsib⁹ est hitudo ipsius vsus ad vsitatũ. Et t3 affirmatiue sic: secare ē bonũ. g̃ securis ē bona. Maxia. Si vsus sit bon⁹ ⁊ vsitatũ ē bonũ: cui⁹ rõ est: qꝛ oē ens ꝓducũ ē ꝑꝑ suã opationē: ⁊ denoiaᷓ bonũ ꝑꝑ bonitatē sui opis: qꝛ illa est bonitas sui finis ī executõe. iõ si vsus est bon⁹ vel opatio rei sit bona ſm̃ vsitatũ erit bonũ. Et t3 negatiue sic: occidere ē malũ. g̃ occisoꝛ est malus. Maxia. Si vsus ē malus vsitatũ est malũ. Et vocaᷓ iste loc⁹ ab vsibus in plurali ⁊ nõ ab vsu in singulari: eo ꝙ eodē argumento põt argui a plurib⁹ vsib⁹. vt dicēdo eqtare ē bonũ: trahere aratrũ est bonũ. ⁊ sic de alijs vsib⁹ eq. g̃ equ⁹ est bon⁹: nõ tñ sp oꝫ in quolꝫ argumēto ponere plēs vsus. Et silr̃ t3 locus ab vsitato ad ip̃3 vsũ affirmatiue ⁊ negatiue sic̃ loc⁹ ab vsu.

Tertio sciendũ ꝙ duplicia sunt cõiter accñtia. q̃dã. n. sũt q̃ ↄ̃tigēter ⁊ nõ sp seinuicē ↄ̃sequunᷓ: vt in hoīe magn⁹ ⁊ fortis: ⁊ pulcher ⁊ bon⁹. Alia sunt q̃ sp ⁊ nec̃io se ↄ̃sequunᷓ: eo ꝙ hñt iter se necc̃ariã habitudinē. ⁊ ista sunt duplicia. q̃dã. n. sunt q̃ se cõsequunᷓ ↄ̃uertibiliter: vt in hoīe risibile ⁊ flebile. ⁊ in brutis hr̃e cornua. ⁊ hr̃e duos dētes: vel nõ hr̃ere duos dentes superiores. Alia võ sunt que se cõsequũtur necessario ⁊ nõ cõuertibiliter: vt sunt delinquere ⁊ penitere: vel nõ mingere ⁊ hr̃e plumas. vñ dicũtur talia cõiter accñtia: qꝛ simul plura talia vni accidũt. Et a cõiter accñtibus q̃ necessario se cõsequunᷓ sumiᷓ locus dyalecticus: nõ aũt ab alijs q̃ se consequũtur ↄ̃tingēter: sed ab ipsis sumiᷓ locus sophistic⁹.

Quarto sciēdũ ē ꝙ locus a cõiter accñtib⁹ est hitudo vni⁹ cõiter accñtiũ ad reliquũ. Et in accidentib⁹ q̃ se ↄ̃sequunᷓ ↄ̃uertibilr̃ t3 tam affirmatiue q̃3 negatiue: ab vtroq3 latere ad alteꝝ: vt risibile est. g̃ flebile est. Maxia. Posito vno cõiter accñtiũ se ↄ̃sñtiũ ↄ̃uertibiliter: poniᷓ reliquũ ꝑpter ↄ̃uertibilitatē eoꝝ. Et ēt destructo vno destruiᷓ reliquũ. S3 in his q̃ ↄ̃sequunᷓ seinuicē nec̃io ⁊ nõ ↄ̃uertibilr̃ arguendo a posteriori ad p̃us. iste locus ten3 affirmatiue tñ ⁊ nõ negatiue: vt penit ⁊ g̃ peccauit. vel auis h3 plumas. g̃ nõ mingit. Maxima. Si cõiter accñtiũ posteri⁹ in est necesse est p̃mũ infuisse. S3 arguēdo a p̃ori ad posterius nõ tenet affirmatiue: qꝛ posito p̃ori vel cõmunioꝛi nõ oꝫ ponere posterius. Sed tenet negatiue sic: nõ deliquit. g̃ nõ penitet. Maxia. P̃ori cõiter accñtiu3 destructo remouetur posterius.

Sed ↄ̃tra p̃dicta arguiᷓ p̃mo sic. itelligere vel velle est opatio hoīs: ⁊ tñ nõ est vsus: qꝛ i tali opatõe nihil vtiᷓ ipso hoīe. g̃ diffinitio vsus nõ cõuenit soli diffinito. ❡ Secundo sic. vsus vel opatio est causa finalis ipsius rei: qꝛ est g̃ra cuius res fit: eo ꝙ vnũquodq3 ꝓductũ fit ꝑpter suã operationē. ergo arguēdo ab vsib⁹ est locus a causa finali. ⁊ per ↄ̃ñs male ponitur iste locus ab illo distinctus. ❡ Tertio sic. nõ seqᷓ. eqtare est bonũ. g̃ equus claudus vel cecus est bonus: ⁊ tñ ibi arguitur ab vsu ad vsitatũ affirmatiue. g̃ iste locus nõ tenet affirmatiue. ❡ Quarto sic. nõ sequiᷓ. deũ penitet. ergo peccauit: qꝛ antecedēs est veꝝ. ⁊ ↄ̃ñs falsu3: cũ ipse dixerit: penitet me fecisse hominē. ergo locus a cõiter accñtib⁹ nõ tenet affirmatiue. ❡ Quinto sic. nõ sequiᷓ. btã virgo nõ peccauit. ergo ipsam nõ penituit. ⁊ silr̃ de multis sanctis. g̃ loc⁹ a cõiter accñtib⁹ nõ tenet negatiue a p̃ori ad posteri⁹.

Ad argumenta. ❡ Ad primum diciᷓ. ꝙ si capiatur vsus ꝓprie pro operatione qua vtens vtitur re vsitata sic intellectus hoīs vel velle nõ est vsus eius: sed si capiaᷓ gnãliter ꝓ quacunq3 opatõe rei ad quã ipsa ordinaᷓ: tunc aliquo modo potest dici vsus: ⁊ hoc modo hic capiᷓ. ❡ Ad secũdum diciᷓ. ꝙ l3 vsus rei ſm̃ eē in itentiõe agētis sit causa finalis ipsius rei: non tñ ſm̃ ꝙ est in executõe: sed est effectus ⁊ opatio rei vsitate: ⁊ hoc modo ab ipso sumiᷓ locus ab vsu q̃ cõiter distinguiᷓ a causa finali. ❡ Ad tertiũ diciᷓ. ꝙ eqtare in cõi nõ est vsus eq claudi vel ceci: s3 est vsus equi in cõi. ideo ibi nõ bñ arguiᷓ ab vsu ad vsitatũ: s3 sic debet argui. equitare equi claudi est bonũ: g̃ equus claudus est bon⁹: ⁊ sicut ↄ̃ñs est falsum. ita ⁊ añs. ❡ Ad quartu3 dr̃. ꝙ si capiaᷓ ꝓprie penitere vt est penitentiã agere pro peccato cõmisso volũtarie: sic deũ non penituit. s3 si capiaᷓ ſm̃ silitudinē ꝑut est silitudinarie dolere de aliquo: sic deu3 penituit ⁊ hoc mõ nõ sumiᷓ hic. sed p̃mo mõ. ❡ Ad q̃ntũ dr̃. ꝙ l3 btã virgo ⁊ multi sancti in ꝓpria ꝑsona non peccauerint. tñ p̃mi ꝑētes peccauerũt rõne cui⁹ ipsi penituerũt.

❡ Sequiᷓ de locis extrinsecis. Quid sit locus extrinsecus dictũ est prius. Locorum autem extrinsecoꝛu3. Alius est ex oppositis. Alius a maiori. Alius a minori. Alius a simili. Alius a ꝓportione. Alius a transumptiõe. Alius ab auctoritate. Item oppositoꝝ quatuoꝛ sunt species. s. oppositio relatiua: cõtrarietas: ⁊ oppositio priuatiua: ⁊ cõtradictio. Relatiue opposita sunt q̃ñ alterum nõ põt stare sine reliquo: vt pater ⁊ filius. Locus a relatiue oppositis est habitudo vnius correlatiuoꝝ ad alteru3: ⁊ est cõstructiuus ⁊ destructiuus: vt pater est: ergo filius est ⁊ ecõuerso: vt si pater nõ est filius nõ ē. Loc⁹ a relatiue oppositis. Maxima. Posito vno relatiuorum ponitur ⁊ reliquum: ⁊ destructo vno destruiᷓ ⁊ reliquum.

❡ Postq̃3 auctor determinauit de locis itrinsecis. Hic ↄ̃sequenter determinat de locis extrinsecis. Cuius rõ est: qꝛ locus est habitudo termini īferētis ad terminũ illatũ. sed locus itrinsecus dicit pfectiorē habitudinē illoꝝ terminorũ q̃3 loc⁹ extrinsec⁹. iõ locus extrinsec⁹ postponiᷓ loco intrinseco. Et qꝛ opposita iuxta se posita magis elucescũt: ⁊ de vno habeᷓ clarior cognitio ꝑpter cognitionē alteri⁹: ⁊ locus itrinsecus ⁊ extrinsecus opponunᷓ. iõ post locos intrinsecos ↄ̃uenienter auctoꝛ imediate determinat de locis extrinsecis. Et p̃supposita diffõne loci extrinseci p̃mo diuidit locũ extrinsecũ per locũ ab oppositis: a maiori: a minori: a silr̃i: a ꝓportione: a trãsumptione: ⁊ ab auctoritate: quarũ speꝝ diffinitiones ⁊ differētie satis patebũt īferi⁹:

Primo sciendũ ꝙ locus extrīsecus est q̃ñ termin⁹ inferēs est extra substantiam termini illati ⁊ ratione differentie illorum terminorum sumiᷓ virtus.

ꝓbatiua argumēti:ſꝫ in loco ab oppositis veriori mō ter-
minus inferēs est ex͡t substātiā termini illati. iō inter locos
extrīsecos auctor pˢ determīat de loco ab oppositis: qꝛ
ille veriꝰ pricipat rōnē loci extrīseci. Et locꝰ ab oppositis
est hītudo vnius oppositoꝝ ad reliquū. iō diuidi hꝫ ſm
diuisionē oppositoꝝ: τ rōne ipsoꝝ oppositoꝝ hic diuidit
oppōnē p qttuor spēs. s. p oppōnē relatiuā ꝯriā: ꝓuatiuā:
τ ꝯdictoriā. Cuius diuisiōis sufficiētia τ diffinitiōes mem-
broꝝ satis potēt in postpredicamētis: τ codē mō sumunt
quattuor spēs oppositoꝝ: qꝛ quedā sunt relatiua. alia cō-
traria. alia ꝓuatiua: τ alia ꝯdictoria. τ inter ista pˢ deter-
minat de relatiuis τ de loco sumpto ab ipsis.

Secundo sciēdū ꝙ relatiua sunt quoꝝ notū eē est
ad aliud se hr̄e: τ esse viiꝰ totū referi ad
aliud. τ eꝯ. Et pñt hec relatiua dupl'r ꝯsiderari. Vno mō
inquātū referunt inter se. τ sil' ponunt in eē τ sub forma
relatiōis: τ hoc mō sunt simul natura: τ sic ab ipsis sumit
locus a relatiuis τ nō a relatiue oppositis. Alio mō consi-
derant inquātū hñt inter se repugnātiā ad simul esse in
vno subiecta respectu eiusdē. τ hoc mō dicūtur relatiue
opposita: τ ab ipsis β mō sumit locꝰ a relatiue oppositis.

Tertio sciēdū est ꝙ locꝰ a relatiuis est hītudo relati-
uoꝝ ad sua correlatiua. Et tꝫ iste locus affir-
matiue τ negatiue. Affirmatiue sic př est. ğ filiꝰ est. Ma-
xima: Posito vno relatiuoꝝ ne cio ponit reliquū. Cuius
rō est: qꝛ totū esse relatiui est se hr̄e ad aliud. ğ ad hoc ꝙ
vnū relatiuoꝝ hēat esse: opꝫ suū correlatiuū esse ad qđ
refert. ideo posito vno correlatiuorū ne cio ponit simul
reliquū. Sꝫ negatiue tenet sic: pater nō est. ğ filiꝰ nō est.
Maxima: Destructo vno relatiuorū destruit reliquū. re-
latiua. n. posita se ponūt τ perempta se perimunt.

Quarto sciēdū ꝙ locus a relatiue oppositis ē habi-
tudo viiꝰ relatiue oppositoꝝ ad reliquū. τ
tenet affirmatiue sic sor. est př platonis. ğ nō est filꝰ eius.
Maxia: Posito vno relatiue oppositoꝝ in vno subiecto
ab eodem remouet reliquū: eo ꝙ relatiue opposita nūꝗ̄
ꝯmittūt se in codē subiecto respectu eiusdē: τ inquātū op-
posita sunt. Sꝫ iste locus nō tenet negatiue a negatione
viiꝰ relatiue oppositoꝝ de vno subō ad affirmatiōeꝫ al-
teriꝰ: qꝛ nō sequit: sor. nō est filius platōis. ğ est pater eiꝰ.
Et iste locus a relatiue oppositis est simpl'r extrinsecꝰ: qꝛ
ibi sumit virtus ꝓbatiua rōne disconuenientie termini infe-
rentis cū termino illato. Et locus a relatiuis ſm aliquos
ponit extrīsecus: eo ꝙ vnū relatiuoꝝ ſm esse est extrīse-
cū alteri. Sꝫ ſm alios ponit intrinsecus: qꝛ terminus infe-
rens infert terminū illatū rōne ꝯueniētie eoꝝ in eē τ sub
forma relatiōis: τ hꝫ reduci ad locū a descriptiōe: qꝛ vnuꝫ
relatiuoꝝ est de diffinitiōe alterius: τ vt dicūt soluꝫ poni-
tur hic inter locos extrīsecos causa ꝯueniētie relatiuoꝝ
τ relatiue oppositoꝝ: τ vtraqꝫ pars est satis ꝓbabilis.

Sed cōtra ꝓdicta arguitur pⁱmo sic. in omni loco
dialectico terminus inferēs debꝫ infer-
re terminū illatū: sed vnū oppositoꝝ nūꝗ̄ infert aliud: ſꝫ
semp infert τ importat negatiōeꝫ τ destructiōeꝫ alterius.
ğ nullus locus est ab oppositis: qđ est ꝯ diuisionē loci ex-
trinseci. ¶ Scđo sic. maius dicit correlatiue ad minus. τ
ecōtra: τ etiā simile ad suū simile relatiue opponit. ergo
locus a maiori: a minori: τ a simili sunt relatiue opposita.
ğ male ponunt illi loci distincti ab alijs. ğ predicta diuisio
nō valet. ¶ Tertio sic. in omni loco dialectico ē habitu-
do añtis ad ꝯñs. τ termini inferētis ad terminū illatū: ſꝫ
añs τ ꝯñs sunt relatiua inter se. ergo ois locus est a rela-
tiuis iter se. ğ ois locus ē a relatiuis. τ sic male ponit vnꝰ
locus spālis. ¶ Quarto sic. nō sequit. pater sortis est. ğ fi-
lꝰ sortis est. τ tñ ibi arguit ab vno relatiuorū ad reliquū.
ğ iste locus nō tenet affirmatiue. minor pꝫ. qꝛ pater in cōi
τ filius dñr correlatiue. ğ př τ filius eius dñr correlatiue:
τ sic ibi arguit a relatiuo. ¶ Quito sic. nō sequit. sortes
est př hois. ğ nō est filiꝰ hois: τ tñ ibi arguit a relatiue op-
positis affirmatiue. ergo ille locus nō tenet affirmatiue.

Ad argumenta. ¶ Ad pⁱmū dř. ꝙ vnū oppo-
sitoꝝ nō pōt inferre aliud af-
firmatiue: sed bñ infert aliud negatiue: eo ꝙ negationē
alterius includit. iō posito vno in aliquo subiecto destrui-
tur reliquū in eodē subiecto. ¶ Ad secundū dř. ꝙ lꝫ ma-
ius dicat correlatiue ad minus. τ sile ad sile: tñ in locis a
maiori τ minori: τ a sili nō sumit virtus ꝓbatiua rōne re-
latiue oppōnis: ſꝫ rōne maioritatis τ minoritatis. τ similitu-
dinis. iō illi loci distinguunt a loco a relatiue oppositis.
¶ Ad tertiū dř. ꝙ añs τ ꝯñs ſm illas intentiōes dicunt
correlatiue inter se: ſꝫ nō semp dñr correlatiue ſm id qđ
sunt: qđ tñ reqrit in loco a relatiue oppositis. iō nō ois lo-
cus dꝫ dici a relatiuis. ¶ Ad quartū dř. ꝙ př sortis nō dř
correlatiue ad filiū sortis: sed tñ dř correlatiue ad filiū
suū. τ lꝫ pater in cōi dicat correlatiue ad filiū in cōmuni:
tamē nō dicit correlatiue ad filiū acceptū cum determi-
natione spālī: sicut př in cōi τ iste filius nō dicunt correla-
tiue inter se: iō ibi nō arguit per locū a relatiue oppositis.
¶ Ad qntū dř. ꝙ ibi nō arguit per locū a relatiue opposi-
tis: qꝛ sor. in oñe τ cōseqnte nō dř pater τ filius respectu
hois accepti pro eodem supposito determinato: τ tñ in re-
latiue oppositis oportet ꝙ semp fiat cōparatio respectu
eiusdē. ideo bñ sequeret a relatiue oppositis sor. est pater
hois: ergo non est filius eiusdem hominis.

¶ Cōtrarietas est cōtrarioꝝ oppositio: vt albꝰ
niger. Cōtrarioꝝ quedā sunt mediata vt albuꝫ.
nigrū inter que sunt medij colores. Quedam
sunt inmediata vt sanū τ egrum circa aīal. Lo-
cus a ꝯtrarijs est habitudo vnius ꝯtrarioꝝ ad
reliquū. cōstructiue sic: hoc aīal est sanū: ergo
nō est egrum. Vel hoc corpus est albuꝫ: ergo
nō ē nigrū. Locus a ꝯtrarijs. maxima. Posito
vno ꝯtrarioꝝ remouetur reliquum ab eodeꝫ.
Destructiue aūt tenet tñ in cōtrarijs immedia-
tis cuꝫ ꝯstātia subiecti: vt hoc aīal nō est sanū.
ergo est egrum. Locus a ꝯtrarijs immediatis.
maxima. Remoto vno cōtrarioꝝ immediatoꝝ
ponit reliquū manēte subiecto. ¶ Priuatiue
opposita sunt que bñt fieri circa idē subiectuꝫ
tpe determinato τ ordine irregressibili: vt ce-
cuas τ visus circa oculuꝫ. Locus a priuatiue
oppositis est habitudo priuatiōis ad habituꝫ:
vel habitus ad priuationē: vt sortes est vidēs:
ergo nō est cecus: vel est cecus: ergo nō est vi-
dēs. locus a priuatiue oppositis. maxia. Po-
sito vno priuatiue oppositorum remouet re-
liquum ab eodem. Destructiue ꝟo non tenet
nisi cum ꝯstātia subiecti τ tempore determia-
to a natura. Catulus enī leonis nō ē cecꝰ neqꝫ
vidēs añ nonū diē. Et puer non dř edentulus:
neqꝫ dentulus ante tempus determinatum.

¶ Postꝗ auctor breuiter loquit de relatiue oppositis: hic cō-
sequēter determinat de loco a ꝯtrarijs: τ ꝯsequēter de loco
a priuatiue oppositis. Et pro cognitione loci a contrarijs pri-
mo diffinit ꝯtrarietatē: τ deinde contrariū. vñ contrarie

tas est ꝯrioꝝ oppositio vel repugnãtia vt repugnantia albi ⁊ nigri. Cõtraria vero sunt forme sub eodẽ genere maxime repugnãtes: que mutuo ab eodẽ subo se expellũt cui vicissim insunt: nisi alterũ insit a nã. vñ duplicia sunt ꝯria: q̃dã sunt mediata inter q̃ cadit mediũ eiusdẽ gn̄is porticipãs rõnes vtriusq; extremoꝝ: vt inter albũ ⁊ nigrũ subit rubeũ. ⁊ alij medij colores. Alia sũt imediata inter q̃ nõ cadit mediũ eiusdem gn̄is. ⁊ nec̃e ẽ semp alteꝝ eoꝝ v̄ificari de ꝓprio subo ipsoꝝ: vt sanũ ⁊ egrũ sunt ꝯria imediata ꝑ carentiã medij ꝑ participatione. lꝫ bene habeãt mediũ per abnegationẽ: q̄r de lapide põt vtrũq; vere negari. Et ab vtrisq; illoꝝ contrarioꝝ sumit̄ locus dialecticus.

Primo sciendũ q̄ locus a ꝯrijs est habitudo vni⁹ ꝯrioꝝ ad reliquũ. Et tenet affirmatiue sic: sortes est san⁹. ergo sortes nõ est eger. Maxima: posito vno contrarioꝝ in aliquo subiecto ab eodẽ remouet̄ alteꝝ. Cuius rõ est: q̄r ꝯtraria destruũt se mutuo ⁊ se expellunt ab eodẽ subo: eo q̄ vnũ importat negatiõẽ alteri⁹. iõ posito vno in vno subiecto necessario remouet̄ reliquũ. Et non solũ valet affirmatiue iste locus arguẽdo tm̃ ab vno contrarioꝝ: sꝫ etiã a pluribus ꝯrijs ponẽdo plura cõtraria in ꝯnte: vt iusticia est virtus. ergo iniusticia est vitiũ. ⁊ ꝓpter hoc iste locus vocat̄ a contrarijs in plurali numero.

Secũdo sciẽdum q̄ iste locus in contrarijs imediatis tenet negatiue duabus cõditionibus obseruatis. Prima est. q̄ ponat̄ ꝯstãtia subiecti: defectu cui⁹ nõ sequit̄: adam nõ est eger. ergo est sanus. Secũda cõditio est. q̄ arguat̄ respectu subiecti determinati: defectu cuius nõ sequit̄. iste lapis est ⁊ nõ est sanus. ergo est eger: q̄r nõ est determinatũ subiectũ illoꝝ contrarioꝝ. sed posita ꝯstãtia subiecti determinati semp valet negatiue vt arguẽdo sic aial est ⁊ nõ est sanũ. ergo est egrũ. Maxima: destructo vno ꝯtrarioꝝ imediatoꝝ in subiecto determinato existẽte ponit̄ reliquũ: eo q̄ respectu illius subiecti necesse est semp esse aliq̄d illoꝝ contrariorũ. Sed in contrarijs mediatis iste locus non tenet negatiue: nisi posita ꝯstãtia subiecti determinati cum abnegatiõe vnius contrariorũ ⁊ oium intermediorũ: vt hic. corp⁹ mixtũ est: ⁊ nõ est albũ nec medio colore coloratũ. ergo est nigrũ. Maxima: Remoto vno cõtrariorũ ⁊ omnibus intermedijs a subiecto determinato necesse est ponere reliquum.

Tertio sciendũ q̄ p̄uatiue opposita sunt q̄ h̄nt fieri circa idẽ subm ordine irregressibili ⁊ ipe determinato a nã: vt visus ⁊ cecitas circa oculũ. ⁊ itelligit̄ hec diffõ de p̄uatiue oppositis ꝑfecta p̄uatõe: in q̄bus p̄uatio negat h̄itũ ⁊ p̄ncipia h̄itus sui. ⁊ nõ de illis q̄ opponitur p̄uatiue p̄uatõe imꝑfecta in q̄b⁹ p̄uatio negat h̄itum tm̃: ⁊ relinq̄t p̄ncipia h̄itus: vt mot⁹ ⁊ q̄es scia ⁊ ignorãtia. q̄r in illis põt ẽẽ regressus de p̄uatõe in habitũ: vt õ q̄e ic fit regressus i motũ. Sꝫ p̄uatiue opposita accepta cõiter diffiniunt̄ sic. p̄uatiue opposita sũt quorũ vnũ dic̄ negatiõẽ alteri⁹ cũ aptitudine ad ipm̃. Cui⁹ rõ est: q̄r p̄uatiue opposita sunt habitus ⁊ p̄uatio. p̄uatio aũt dic̄ negatiõẽ habitus cũ aptitudine ad ipm̃: vt cecitas respectu visus.

Quarto sciẽdũ est q̄ locus a p̄uatiue oppositis est habitudo p̄uatõis ad habitũ. ⁊ eõ. Et tenꝫ affirmatiue sic: sor est vidẽs. ergo nõ est cecus. Maxima: posito h̄itu in subo remouet̄ p̄uatio ei⁹ ab eodẽ q̄ vnũ illorũ importat semp destructiõẽ alteri⁹ ⁊ remotiõẽ. Et tenet negatiue posita ꝯstãtia subiecti determinati ⁊ determinato tꝑe in q̄ d̄ẽ ẽẽ habit⁹: vt sor. est: ⁊ nõ est vidẽs. ergo est cecus. Maxima: Destructo vno p̄uatiue oppositorũ in subo apto nato. ⁊ tꝑe determinato nec̄io ponit̄ reliquũ. Sꝫ nõ seq̄t̄. catul⁹ nõ est vidẽs. ergo est cecus. q̄r nõ ponit̄ ꝯstãtia subiecti. nec seq̄t̄ lapis est ⁊ nõ est vidẽs. ergo est cecus: q̄r nõ arguit̄ respectu subiecti determinati: q̄d aptũ natũ sit ad suscipiẽdũ habitũ vel p̄uatõez: nec seq̄t̄. puer noviter nat⁹ est. ⁊ nõ h̄ꝫ dẽtes. ergo est edẽtulus: q̄r ibi nõ ponit̄ tꝑs determinatũ ipsi⁹ habitus: q̄ tñ ꝯditiões req̄rũt̄ ad debite arguendũ negatiue ꝑ locum a p̄uatiue oppositis.

Sed cõtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. aliq̄d aial ẽ medio mõ se h̄ñs inter sanũ ⁊ egrũ: q̄d d̄r corp⁹ neutrũ. ergo inter sanũ ⁊ egrũ est corp⁹ mediũ ꝑ participatiõez. ergo male d̄r q̄ ꝯria imediata sunt sanũ ⁊ egrum. ℭ Scd̄o sic. posito scuto ꝑ media parte albo: ⁊ ꝑ media pte nigro. nõ seq̄t̄. hoc scutũ est albũ. ergo nõ est nigrũ: q̄r simul est albũ ⁊ nigrũ. ergo locus a ꝯrijs nõ tenet affirmatiue. ℭ Tertio sic. nõ seq̄tur. hoc lignũ est ⁊ non est egrũ. ergo est sanũ: ⁊ tñ est subm determinatũ cũ sit vnũ ens in numero. ergo locus a ꝯrijs imediatis nõ tenet negatiue. ℭ Quarto sic. nõ sequit̄ hõ mouet̄. ergo nõ q̄escit: q̄r hõ motus in naui mouet̄ ⁊ quiescit: ⁊ tñ ibi arguit̄ a p̄uatiue oppositis affirmatiue. ergo ille loc⁹ nõ tenet ꝯstructiue. ℭ Quinto sic. nõ sequit̄: dormiẽs est nõ vidẽs. ergo est cecus: dato q̄ ponant̄ oẽs cõditiões p̄us posite. ergo locus a p̄uatiue oppositis nõ tenet negatiue positis illis circũstantijs.

Ad argumenta. ℭ Ad p̄mũ istorũ d̄r. q̄ si ꝯsiderent sanũ ⁊ egrũ quantũ ad dispõnes p̄cedentes sanitatẽ ⁊ egritudinẽ. vel q̄ntũ ad opatiões sequẽtes sic inter simplr̄ sanũ ⁊ simplr̄ egrũ dat̄ mediũ q̄d d̄r neutrũ. sed illud nõ est eiusdẽ gn̄is ꝓprijs cũ extremis. sꝫ si ꝯsiderent̄ sanũ ⁊ egrũ formalr̄: vt sanũ dicit adeq̄tionẽ humoꝝ. ⁊ egrum inadequationẽ inter ipa nõ est mediũ q̄r inter eq̄le ⁊ ineq̄le nõ põt dari mediũ: iõ sunt ꝯria imediata. ℭ Ad scd̄m d̄r. q̄ scutũ ꝑ media pte albũ ⁊ ꝑ media pte nigrũ: nec ẽ simplr̄ albũ: nec simplr̄ nigrũ: q̄r nõ est vnũ coloratũ in esse colorati: iõ añs argumẽti est falsũ sic ⁊ ꝯñs. ℭ Ad tertiũ d̄r. q̄ ibi nõ arguit̄ respectu subiecti determinati: q̄r lꝫ hoc lignũ sit subiectũ determinatũ in numero: tñ nõ ẽ subiectũ determinatũ illoꝝ ꝯrioꝝ. s. sani ⁊ egri. ℭ Ad quartũ d̄r. q̄ licet homo mot⁹ i naui moueatur fm̃ motũ alterius ⁊ per accidẽs: non tñ mouet̄ motu ꝓprio ⁊ per se. sꝫ q̄ntũ ad motũ ꝓpriũ q̄escit. ⁊ eo mõ quo mouet̄ motu alteri⁹ nõ q̄escit quiete opposita motui alterius. ℭ Ad q̄ntũ d̄r. q̄ si capiat̄ nõ vidẽs. vt negat actum vidẽdi sic dormiẽs est nõ vidẽs: sed sic vidẽs nõ opponit̄ p̄uatiue ceco. sed si capiat̄ vt negat habitũ visus vt opponit̄ ceco. sic dormiẽs nõ est non vidẽs: q̄r habet habitum potẽtie visiue: iõ añs est falsum sicut ⁊ consequens.

ℭ Cõtradictio ẽ oppositio cui⁹ scd̄m se nõ ẽ medium. Inter esse enĩ ⁊ nõ esse nõ ẽ mediũ. Locus a ꝯtradictorie oppositis ẽ habitudo vnius ꝯtradictorie oppositoꝝ ad reliquũ: vt sortẽ sedere est verũ: ergo sortẽ nõ sedere ẽ falsum. ℭ Maxima. Si vnũ ꝯtradictorie oppositoꝝ ẽ verum. reliquum ẽ falsum. ⁊ ecõuerso.

ℭ Postq̄ auctor supius determinauit de locis a ꝯtrarijs ⁊ p̄uatiuis: hic ꝯñter determinat de locis ꝯtradictorijs ⁊ ꝯñter de locis a disp̄atis: ⁊ ad cognoscẽdũ locũ a ꝯtradictorijs p̄mo sic diffinit ꝯdictionẽ dicens: q̄ ꝯdictio est oppositio cui⁹ fm̃ se nõ est dare mediũ. ⁊ rõ ẽ q̄r ꝯdictio ẽ oppositio ꝯdictorioꝝ: sed in ꝯdictorijs vnũ est ens ⁊ aliud simplr̄ nõ ens: q̄r vnũ iportat simplr̄ negationẽ alterius: vt hõ ⁊ non hõ. sꝫ inter ens ⁊ nõ ens nõ põt dari mediũ: q̄r oẽ q̄d est vel app̄hẽdit̄ vel est ens vel aliud ab ente: iõ in ꝯdictione nõ põt dari mediũ: ⁊ hoc cõuenit sibi fm̃ se inq̄ntũ est p̄ma oppositionũ: ⁊ nõ p̄ticipatione ab aliq̄ oppositione priori. ideo per hoc ipsa differt ab alijs.

Primo sciendũ q̄ duplex est ꝯdictio: quedã est cõtradictio ꝓpõnũ: ⁊ de ꝓpõnibus ꝯdictorijs

...αντιφάσεως ... Inposterio anal. cap.

satis determinatū ē in pͥmo tractatu. Alia est ꝯdictio terminoꝝ de q̄ determinatū est in postp̄dicamentis. ⁊ sunt termini ꝯdictoꝝ quoꝝ vnū dicit simplicē negatōēz alterius vt hō ⁊ nō hō. sedet ⁊ nō sedet. ⁊ sic de sil'. ⁊ s3 vtrāq3 ꝯdictōēz sumit loc' dialecticus: ⁊ vtriq3 ꝯuenit diffinitio pͥus posita: s3 in ꝯdictōe ꝓpōnū dz argui respcū hoꝝ p̄dicatoꝝ veꝝ ⁊ falsum. in alijs aūt arguit ab affirmatiōe vni' ꝯdictorioꝝ ad negatōēz alteri' de aliq̄ subo vel eē.

Secundo

sciendū q locus a ꝯdictorijs est habitudo vni' ꝯdictorioꝝ ad reliquū. Et tenet affirmatiue sic: sortē currere est veꝝ. g̊ sortē nō currere ē falsū. Maxima. Si vnū ꝯdictorioꝝ est veꝝ: reliquū est falsum. Et i terminis ꝯdictorijs sic: soz. est hō. g̊ soz. nō est non hō. Maxima: posito vno ꝯdictorioꝝ in aliquo subō necessario remouet reliquū: q2 vnū importat simplicē negationē alteri'. iō nō pñt de eodē v̄ificari. Et tenet negatiue iste locus formādo argumēta ⁊ maximas p oppositū ad p̄cedētes. Et nō solum valet iste locus in simplici ꝯñtia: s3 et valet in ꝯñtia ecōtrario: q̄ est qñ in aliq̄ ꝯñtia ex añte sequit ꝯñs ⁊ ex opposito ꝯñtis infert oppositū añtis: vt hic. si hō est aial est. ergo si nō est aial nō est hō. Sed s̄m istū locū non valet ꝯñtia in ipso: q̄ est qñ in aliq̄ ꝯñtia ex opposito añtis ifert oppositū ꝯñtis: s3 ista ꝯñtia solū tenet in alijs oppositis contradictorijs: vt bñ sequit si iusticia est virtus est. ergo si iniusticia est vitiū est.

Tertio

sciēdū q disp̄ata sunt illa q̄ de se inuicē non pñt verificari vt hō ⁊ asin'. ⁊ dicunt disp̄ata de dis qd est diuisū: ⁊ sepatus ta. tū. q̄ si diuersa entia adinuicē separa. rōne cui' nō pñt de se inuicē verificari: q2 in vera p̄dicatōe requirit p̄dicatū inesse subiecto. ⁊ oīa gnāliter eo mō quo nō pñt verificari de se inuicē dicunt disp̄ata: ⁊ si aliqua vno mō verificent ⁊ alio modo nō. vt q̄ntitas ⁊ q̄litas in cōcreto de se inuicē verificant: vt dicendo: q̄le est quantū: ⁊ in abstracto nō v̄ificant: sed solū sunt disperata eo modo quo de se inuicē nō verificant. s. in abstracto: ⁊ nō sunt disperata in ꝯcreto: q2 nō sunt hoc modo separata s̄m p̄dicationem.

Quarto

sciendum q locus a disp̄atis est habitudo vni' disperatoꝝ ad reliquū. Et tenet affirmatiue sic: sortes est hō. ergo soz. non est asinus. Maxima. Cuicūq3 cōuenit vnū disperatoꝝ ab eodē remouet reliquū. Cui' rō est: q2 disp̄ata nō pñt de se inuicē verificari. iō nō pñt de eodē tertio vere p̄dicari: q2 si vere p̄dicarent de aliquo tertio possent aliquo mō de se inuicē p̄dicari: s3 nō t3 iste loc' negatiue: q2 nō seq̄t. soz. nō est asinus. g̊ est equus.

Sed ꝯtra

p̄dicta arguit pͥmo sic. inter esse ⁊ nō eē q̄ sunt ꝯdictoria est ꝯdictio media. ⁊ ēt relatio illoꝝ extremoꝝ. g̊ iter ꝯdictoria pōt dari mediū. ⁊ sic male dr̄ q in ꝯdictōe nō ē dare mediū. ¶ Scdō sic. nō seq̄t. pluuiā eē cras nō est veꝝ. g̊ pluuiā cras nō eē est falsū: q2 nullū illoꝝ cras pluet ⁊ cras nō pluet est veꝝ vl' falsū. g̊ locus a ꝯdictorijs nō tenet negatiue: arguēdo in ꝓpōnib' ꝯdictorijs. ¶ Tertio sic. nō sequit. hō est aial. g̊ hō nō est aial: ⁊ tñ ibi arguit in terminis ꝯdictorijs. g̊ iste locus nō tenet affirmatiue i termīs ꝯdictorijs ¶ Quarto sic. oīa opposita ꝯtinent sub aliquo gn̄e oppōnis: s3 nihil est in gn̄e qn sit in aliq̄ ei' sp̄e: s3 disp̄ata sunt opposita. g̊ ꝯtinent sub alijs oppositis. ⁊ sic male h̄ separant ab alijs. ¶ Quinto sic. nō seq̄t. hō est pater. g̊ nō est dn̄s: ⁊ tñ ibi arguit a disp̄atis affirmatiue: q2 pater ⁊ dn̄s sunt sp̄es relatiōis abinuicē separate. g̊ ille locus nō tenet affirmatiue.

Ad argumenta.

¶ Ad pͥmū istoꝝ dr̄. q l3 inter esse ⁊ nō esse. ⁊ inter alia ꝯdictoria sit mediū s̄m rōnē vt est ꝯdictio vl' relatio mediās: tñ inter ipsa nullū est mediū s̄m rem ⁊ de quo non v̄ificet vnū extremoꝝ. ¶ Ad scdm dr̄. q eodē mō quo ponit nō esse veꝝ cras pluuiā esse: eo mō sequit cras pluuiā nō esse nō esse veꝝ: q2 nullū illoꝝ est determinate veꝝ: eo q sunt de futuro ꝯtingētī. s3 si vnū ponat falsū determinate aliud pōt poni veꝝ determinate. ⁊ sic ibi pōt valere locus a ꝯdictorijs. ¶ Ad tertium dr̄. q ibi termini ꝯdictorij subijciunt: ⁊ arguēdo p istū locū debēt semper p̄dicari. iō ibi nō debite arguit p locū a ꝯdictorijs ¶ Ad 4m dr̄. q l3 disp̄ata virtualr̄ includāt aliq̄ oppōnē: eo q sunt diuisa. ⁊ oīs diuisio ⁊ distictio s̄m Boetiū in oppōne fundat: tñ nō sunt opposita formalr̄ quantū ad suas formas ꝓprias. iō aliter sumit locus ab ipsis q̄3 ab alijs oppositis. ¶ Ad 5m dr̄. q l3 dn̄s ⁊ pr̄ in abstracto. ⁊ s̄m suas eēntias sint sp̄es sepate: tñ in ꝯcreto ⁊ s̄m eē in subō non sunt adinuicē disp̄ata: q2 illo mō nō semꝑ inter se separant.

¶ Maius put hic sumit est illud qd supponit alij in potētia vel in virtute. Minus aūt est qd supponit illi. Locus a maiori ē habitudo maioris ad minus. ⁊ est destructiuus: vt rex non pōt expugnare hoc castrum. ergo nec miles. Locus a maiori. maxima. Si illud qd magis videt inesse nō iest nec id qd minus. Locus a minori est habitudo minoris ad maius: ⁊ ē cōstructiuus: vt miles pōt expugnare castrū ergo ⁊ rex. Locus a minori. maxima. Si id qd minus videtur inesse inest ⁊ id quod magis. Similitudo est cōuenientia rerum penes speciem. Vel est rerum differentiū eadem qualitas. Locus a simili est habitudo vnius similis ad reliquū: vt hic. sicut risibile inest hoi ita hinnibile equo. s3 risibile est ꝓpriū hois: ergo hinnibile est ꝓpriū eq. Locus a simili. maxima. De similibus idem est iudiciū. Destructiue sic. Sicut inest risibile homini sic iest hinnibile equo: sed risibile nō inest hoi vt genus: ergo hinnibile non inest equo vt genus. Locus a simili. maxima. Si vnum simile iest: ⁊ reliquum: aut si vnū nō inest nec reliquū. ¶ Proportio est ꝯueniētia rerū penes hēre. Locus a ꝓportione ē habitudo vnius ꝓportionabiliū ad reliquū: vt sicut se habet rector nauis ad nauem ita se habet rector scolaꝝ ad scolas: sed rector nauis est eligendus nō sorte sed arte: ergo rector scolaꝝ ē eligēdus nō sorte sed arte. Locus a ꝓportiōe. ¶ Maxīa. De ꝓportiōabilibus idē ē iudiciū. Differt aūt locus iste a loco a simili: q2 i loco a simili accipit cōparatio s̄m similitudinem. in loco a ꝓportione accipit cōparatio scdm habitudinem.

¶ Postq̄3 auctor determinauit de locis ab oppositis: hic cōseqnēter determinat de locis a maiori: a minori: a simili: a ꝓportiōe: qui hn̄t iter se ꝯuenientiā: ⁊ ad cognoscēdum locū a maiori ⁊ a minori pͥmo explicat qd sit maius ⁊ min' vñ maius pōt capi duplr̄. vno modo ꝓprie pro illo qd supponit alteri in potētia vel v̄tute q̄tū ad aliquā opationē: vt rex supponit militi ⁊ econtra. Minus est qd supponit alteri in potētia vel virtute q̄tum ad aliquam opationem: vt comes regi. Alio modo dicit maius qd excedit

alterꝫ in potentia ꝛ virtute quantũ ad verificationẽ locutionis: eo ꝙ habet maiorẽ habitudinẽ ad aliud extremũ ꝓpõnis qꝺ maius sibi videt̃ ꝯuenire ꝙ̃ alteri. Et ecõtra. Minus est qꝺ supponit̃ alteri in potẽtia ꝛ virtute ꝙ̃tuꝫ ad verificationẽ locutiõis: eo ꝙ minus videt̃ conuenire cũ altero extremo ꝓpõnis ꝙ̃ ipm maius: sicut miles minus cõuenit cum illo accidente debellare castrũ ꝙ̃ rex: ꝛ hoc vltimo modo sumunt̃ hic maius ꝛ minus.

Primo sciendũ est ꝙ locus a maiore est habitudo maioris ad minus. Et tꝫ negatiue tm̃ ꝛ nõ affirmatiue: vt rex non põt debellare ciuitates. ergo nec miles. Maxĩa. Si illud qꝺ magis videt̃ inesse nõ inest. nec illud qꝺ minus. ꝛ ecõtra. Loc⁹ a minori est habitudo ipsi⁹ ad maius. Et tenet affirmatiue tm̃ ꝛ non negatiue: vt comes põt vincere ciuitatẽ. ergo ꝛ rex. Maxima. Si illud qꝺ min⁹ videt̃ inesse inest: ꝛ illud qꝺ magis. Et i isto loco põt argui tripl'r. Uno mõ cõparãdo duo subiecta ad vnũ ꝑdicatũ: vt in exẽplo dato. Scꝺo mõ cõparando vnum subiectũ ad duo ꝑdicata: vt rex põt debellare ciuitatẽ. ergo põt debellare castrũ. Tertio mõ cõparãdo duo subiecta ad duo predicata: vt miles põt debellare ciuitatẽ. ergo rex põt debellare castrum. Et similiter variant̃ argumẽta tripliciter in locis a maiori: a simili: ꝛ a ꝓpõne.

Secundo sciendũ est ꝙ similitudo est rerꝫ differẽtiũ eadẽ qualitas ꝛ nõ sufficit ad similitudinẽ eadẽ q̃litas in genere: q2 sic albũ ꝛ nigrũ essent similia. nec reqrit̃ eadẽ q̃litas in numero: q2 res differẽtes in numero semꝑ hñt diuersas q̃litates in numero: q2 accñia variat̃ fm nũerꝫ suĩ subiecti: sꝫ reqrit̃ eadẽ q̃litas in spẽ: sicut duo alba dicunt̃ similia. Et nõ capit̃ hic similitudo ꝓprie solũ ꝓ silitudine accñtali q̃ est rerꝫ differẽtiũ vna qualitas accñtalis: sed capit̃ gñaliter tam ꝓ silitudine accidẽtali ꝙ̃ essentiali. vñ ex diffinitiõe ꝑdicta pꝫ ꝙ vbicũqꝫ est silitudo ibi est dissilitudo: q2 silitudo est rerꝫ differentiũ: ꝛ res differẽtes semꝑ hñt dissilitudinẽ iter se.

Tertio sciendũ ꝙ locus a sili est habitudo vnius similiũ ad reliquũ. Et tenet affirmatiue ꝛ negatiue. Affirmatiue sic. sicut aial inest hoĩ. sil'r iest equo: sꝫ inest hoi vt gen⁹. ergo inest equo vt genus. Maxima. De similib⁹ sile est iudiciũ. ꝛ rõ est: q2 quicqd conuenit vni similiũ inquantũ est simile: etiã cõuenit alteri: q2 si nõ sibi cõueniret in hoc esset dissimilitudo. ꝛ ꝑ istũ locũ debꝫ argui semꝑ a similib⁹ inquantũ similia sunt. ꝛ nõ inquantũ dissimilia. ꝛ negatiue sic tenet: sortes nõ est hinnibilis. ergo plato nõ est hinnibilis. Maxima: quicquid remouet̃ ab vno similiũ inquantũ sunt similia ꝛ a reliquo.

Quarto sciendũ ꝙ ꝓportio est rerꝫ differentiũ respectu alicuius eadẽ comparatio vel habitudo: sicut cõparatio duorꝫ ad quattuor ꝛ triũ ad sex est similis cõparatio q2 vtrobiqꝫ cõparat̃ medietas ad suũ totũ. ꝛ locus a ꝓportione est habitudo vnius ꝓportõabiliũ ad reliquũ. ꝛ tenet affirmatiue sic: sic se hñt q̃tuor ad duo: ita sex ad tria: sꝫ q̃ttuor sunt dupla duorꝫ. ergo sex sunt dupla triũ. Maxima: de ꝓportõabilib⁹ idẽ est iudiciũ. ꝛ tenet negatiue sic. sicut se hñt duo ad tria. ita q̃ttuor ad sex: sꝫ duo nõ sunt dupla triũ. ergo quattuor non sunt dupla ad sex. ꝛ ꝑ istũ locũ potest argui a transmutata ꝓportione hoc modo sicut se hñt duo ad q̃ttuor. ita tria se hñt ad sex. ergo transmutando ꝓportionẽ: sicut se habẽt duo ad tria. ita quattuor ad sex: sed duo excedunt medietatẽ triũ. ergo quattuor est plus ꝙ̃ medietas senatu.

Sed cõtra ꝑdicta arguit̃ ꝑmo sic. deus nõ potest peccare. ergo homo non potest peccare: ꝛ tamen ibi arguitur ꝑ locũ a maiori negatiue. ergo ille locus non tenet negatiue. ¶ Secũdo sic. nõ sequitur sortes potest portare decem libras. ergo põt portare centum vel põt trahere paruã nauẽ. ergo ꝛ magnã: ꝛ tamen ibi arguit̃ a minori ad maius affirmatiue. ergo ille locus nõ tenet affirmatiue. ¶ Tertio sic. similitudo nõ est qualitas: sꝫ relatio. ergo nõ est rerꝫ differentiũ eadẽ qualitas. ¶ Quarto sic. nõ seqt̃ sicut oculus est in corpore. ita intellectus in aĩa: sꝫ oculus est ps integralis corpis. ergo itellectus est ps integralis aie: ꝛ tamẽ ibi arguit̃ ꝑ locũ a simili affirmatiue. ergo ille locus nõ tenet affirmatiue. ¶ Quinto sic. nõ sequit̃. sicut se hꝫ sonus ad auditũ. ita color ad visum: sed sonus ab auditu ꝑcipit̃ in tenebris. ergo color a visu ꝑcipit̃ in tenebris: ꝛ tñ ibi arguit̃ ꝑ locum a ꝓportione affirmatiue. ergo ille locus nõ valet affirmatiue.

Ad argumenta. ¶ Ad primũ dicit̃. ꝙ ibi nõ arguit̃ a maiori negatiue: q2 lꝫ deus excedat hoĩem quantũ ad virtutẽ operandi. nõ tamen excedit ipsum quantũ ad ꝯuenientiã ꝛ habitudinẽ cũ illo extremo locutiõis: qꝺ est peccare. iõ nõ est maius in virtute quantũ ad verificatiõeꝫ locutiõis respectu illi⁹ extremi: q2 nõ sibi magis videt̃ inesse ꝙ̃ hoi: q2 sibi nullo mõ cõuenit. ¶ Ad secundũ dr̃. similiter ꝙ ibi nõ arguit̃ a minori: q2 nõ arguit̃ ab illo qꝺ minus videt̃ inesse: vel qꝺ habet minorẽ apparẽtiã veritatis. ¶ Ad tertiũ dr̃. ꝙ licet silitudo non sit formal'r q̃litas: tñ dr̃ qualitas materialiter. q2 qualitas est materiale fundamẽtũ eius ꝛ vnitas specifica qualitatis est ei⁹ ꝓximũ fundamẽtũ. ¶ Ad quartũ dr̃. ꝙ ibi nõ arguit̃ a silib⁹ inquãtũ silia sunt: ideo nõ arguit̃ per locũ a sili. in hoc enĩ ꝯueniũt oculus ꝛ itellectus: q2 vterqꝫ dr̃ pars: sed in hoc differũt ꝛ hñt dissimilitudinẽ: q2 oculus est ps quãtitatiua ꝛ integralis. intellectus vero pars potestatiua vnde nõ sequit̃ hñt silitudinem in aliquo: ergo hñt silitudinẽ in isto. nisi arguat̃ semꝑ manendo in rõne silitudinis. ¶ Ad qntũ dr̃. ꝙ ibi nõ arguit̃ a ꝓportionalib⁹ inquãtũ hñt ꝓportionẽ: sed inquãtũ hñt disproportionẽ. q2 color ꝛ sonus in hoc hñt ꝓportionẽ q2 vterqꝫ est obiectũ vni⁹ sensus: sed habẽt disproportionẽ ꝛ dissimilitudinẽ in modo quo sentiunt̃ ab ipsis sensib⁹: q2 color nõ diffundit̃ ad visum nisi per mediũ illuminatũ. Sonus vero diffundit̃ sine lumie per mediũ: qꝺ põt faciliter moueri ꝛ rarefieri: sicut per aerem vel per ignem.

¶ Trãsumptio est duplex. Quedam enim est qñ nomen vel oratio significãs vnũ trãsumit̃ ad significãdũ aliud per similitudinẽ: vt ridere transumit̃ ad significãdum florere: vt cuꝫ dicitur pratum ridet. Oĩo autem transfert̃ cum dr̃ littus arat̃: pro opa perdit̃. Sicut solet dici alicui qui incassum laborat: ꝛ ista trãsumptio ptinet ad sophisticum ꝛ nõ ad dialecticũ. Est alia transumptio: vt quando sumit̃ nomẽ magis notũ pro alio minus noto: vt si debeat ꝓbare ꝙ philosophus non inuidet: ꝛ fiat trãslatio ad hoc. s. sapiẽs non inuidet: ergo philosophus non inuidet. ꝛ ista ptinet ad dialecticum. Locus a trãsumptione est habitudo trãsumpti vnius ad aliud: vt sapiens non inuidet: ergo philosophus nõ inuidet. locus a transumptione. Maxima. Quod alicui conuenit cum nomine magis noto: ꝛ ei cõuenit sub nomine minus noto. Differt autem locus ille a loco a nomis interptatione: q2 in loco a nois interptatione accipit̃ diffinitio siue descriptio nois

vel expositio eius: vt philosophus exponitur per hoc qđ dico amator sapie. In loco autē a transumptione nō queritur expositio noīs: sʒ p vno noīe minus noto sumitur aliud magis notuʒ: vel aliqđ aliud per quod facile pbatur. ¶ Auctoritas vt hic sumitur est iudiciū sapiētis in scia sua. vnde a rei iudicio solet denomiari locus iste. Locus ab auctoritate ē habitudo ipsius auctoritatis ad id qđ p eā pbat' vt astronomus dicit celū esse volubile. ergo celum est volubile. loc' ab auctoritate. Maxima: Unicuiqꝫ experto in sua scientia est credendū.

¶ Postq̄ꝫ auctor prius determinauit de locis a maiori a minori: a sili: ⁊ a pportiōe: h' nūc determiat de locis a trāsumptiōe ⁊ ab auctē: ⁊ p cognitiōe loci a transumptiōe h' auctor pmo diuidit transumptionē dicēs: qꝫ duplex est transumptio. Una est q̄ñ dictio vel oīo pprie vnū significans transumit' ad significanduʒ aliud pp aliquā similitudinē in ipsis repertā: vt ridere ppe significat actū oris: ⁊ transumit' p q̄ndā silitudinē ad significādū florītionē prati: qr vtrobiqꝫ est silitudo leticie. Alia est q̄ñ res significata sub noīe min' noto itez sumit' sub noīe magis noto: vt si ponat' sapiēs p pho: ⁊ differūt iste due transumptiōes: qr in pma sumit' vna vox p diuersis reb'. in scđa vero sumuntur diuerse voces p vna re tñ. ⁊ a pma transumptione sumitur locus sophisticus. ⁊ a secunda dyalecticus: ideo de secunda est solū hic ad ppositū.

Ubi primo sciēdū qꝫ locus a trāsumptiōe ē habitudo vni' noīs magis noti ad aliud nomē minus notū. ⁊ tenet q̄ttuor modis. pmo subyciendo nomē magis notū affirmatiue: vt sapiēs currit. ergo phs currit. Maxia: q̄cq̄d cōuenit alicui sub noīe magis noto sibi cōuenit sub noīe min' noto. Cuius rō est: qr nomē magis notū ⁊ minus notū in trāsumptiōe dicūt idē realr ⁊ ꝯuertibilr: iō q̄cq̄d verificat' de vno ēt verificat' de alio: ⁊ de quocūqꝫ pdicat' vnū siue affirmatiue siue negatiue ēt ⁊ reliquū. Scđo mō tenet pdicādo affirmatiue. Tertio subyciendo negatiue. Quarto pdicādo negatiue. Et pñt formari argumēta ⁊ maxīe: vt prius dictū est.

Secundo sciēdū qꝫ fm aliqs locus a trāsumptiōe ponit' loc' itrīsec'. Cuius rō ē: qr nomen magis notū ⁊ nomē min' notū in trāsumptiōe dicūt idē realr ꝯuertibilr ⁊ pp illā vnitatē ⁊ idētitatē rei significate valʒ ꝯñtia ab vno ad reliquū: iō termin' iferēs in isto loco rōne cōuenietie: ⁊ nō rōne discōuenietie hʒ vtutē inferēdi terminū illatū. Sʒ fʒ Boetiū ⁊ petrū hispanū hic ponit' loc' extrinsecus: qr lʒ in trāsumptiōe nomē magis notū ⁊ nomē minus notū eandē rē iportēt eñ sumit' pbabilitas ex pte noīs magis noti inq̄ntū ē magis notuʒ: ⁊ qꝫ sit magis notū alio nō ē ex parte rei significate: sʒ ex pte modi: iō termin' iferens fʒ qꝫ ab eo sumit' vtus pbatiua est extrīsecus termīo illato: qr termin' iferēs vt ē magis notus q̄ꝫ termin' illat' sub tali rōne differt ab ipso ⁊ sibi est extrinsecus: ⁊ vtraqꝫ opinio satis videt' pbabilis.

Tertio sciēdū qꝫ auctoritas est iudiciū siue dictū sapiētis in sua scia exptī: vt cū astronom' iudicat solē eē maiorem tota terra. hec ppositio sic iudicata vel dicta ab astronomo dr auctoritas eius sic qꝫ eē dictū vel iudicatū a tali sapiente: qđ relinquit' in tali ppōne ē formale auctoritatis. vñ ppter excellentiā sapie vel cognitionis alicuius sapiētis ppositio ab eo dicta vel pbata accipit q̄ndā euidentiā vitatis sue rōne cui' magis credit' ab alijs q̄ꝫ si nō eēt dicta a tali sapiēte. Et talis credulitas vel apparētia veritatis in ppōne nolat auctoritatē. Dupli'r tñ accipit' auctoritas. Uno' p excellētia scie aut cognitionis sapiētis. Alio' p excellētia apparentie veritatis quā sumit ppositio p hoc qđ dr vel iudicat' eē vera a sapiēte: ⁊ h vltimo mō sumit' h auctoritas.

Quarto sciēdū qꝫ loc' ab auctate est hitudo ipsius auctatis ad ppōnē cui cōuenit auctas. Et tenet affirmatiue tñ: vt astronom' dicit solē eē maiorez tota terra. ergo sol est maior tota terra. Maxima: Cuilibet experto in sua scia credēdū ē. Cui' rō ē: qr si sapiēs dicat aliquā ppōnē inq̄ntū sapiēs ē exptus in sua scia: tūc oz illā ppōnē eē verā: qr si diceret aliquā ppōnē falsaʒ in h nō eēt sapiēs vel exptus. Sʒ nō tenet iste locus negatiue: qr nō seqtur. Aristoteles nō dixit eē decē orbes celestes. ergo nō sunt ponēdi decem orbes.

Sed contra pdicta arguit' p° sic: ab vnitate significati sumit' vnitas signi. ergo vni' rei significate nō sunt multa signa. ergo in trāsumptiōe nō sunt plura noīa eiusdē rei: ⁊ sic male ponit' scđs modus transumptiōis. ¶ Scđo sic: nō seqtur. hō ē aīal. ergo hūanitas ē aīal: ⁊ tñ ibi arguit' a trāsumptiōe: qr hō ⁊ hūanitas idē significāt: ⁊ homo est nomē magis notū. ergo locus a trāsumptiōe nō tenet affirmatiue. ¶ Tertio sic: ppositio nō capit vitatē ab hoīe dicēte vel iudicāte ipam eē verā: qr ppōnē affirmare vel negare nihil mutat' i re. ergo pp auctoritatē dicētis nō dat' vitas ppōnis. ergo a tali auctoritate nō sumit' loc' dialectic'. ¶ Quarto sic. nō seqt. phs dic' mūdū eē eternū ⁊ nūq̄ꝫ icepisse. ergo mūd' nō icepit. ergo locus ab auctē nō tʒ affirmatiue. ¶ 5° sic. bn̄ sequit'. Aristo. dicit tps nō fuisse añ motū. ergo tps nō pcessit motū: ⁊ tñ ibi arguit' ab auctoritate negatiue. ergo ille locus tenet negatiue.

Ad argumenta. Ad pmū istoꝝ dr. qꝫ licet ab vnitate significati sumat' vnitas in spē ipsi' signi: nō tñ nūeralis vnitas lō vni' significati pñt eē plā signa in nūero: lʒ nō i spē: iō vni' rei pñt eē plā noīa significatiua. ¶ Ad 2^m dr. qꝫ lʒ hō ⁊ hūanitas significēt idē fʒ eēntiā: nō tñ sub eodē mō eēndi: qr hūanitas significat eēntiā hoīs abstractiue: ⁊ nō p respectū ad supposita: iō īter ipsa dīo nō ē trāsumptio. qr in trāsūptione oz qꝫ duo noīa habeāt idē significatū sub eodē eē: quare ibi nō arguit' p istū locū. ¶ Ad tertiū dr. qꝫ lʒ oīo dicta a sapiēte nō capiat ab eo veritatē: tñ capit ab eo apparētiā ⁊ cōfirmationē sue vitatis: ⁊ rōne cui' apparētie efficit' pbabilis ⁊ apparens vā alijs hoib': q̄re ab ipsa sumit' loc' dialecticus. ¶ Ad q̄rtū dr. qꝫ ibi nō arguit' ab auctoritate: qr hoc Aristoteles nō dicit inq̄ntū fuit exptus in sua scia: nec in hoc tenet': iō nō arguit' affirmatiue p locū ab auctoritate. ¶ Ad q̄ntū dr. qꝫ ibi nō arguit' negatiue per istū locū: qr hoc verbū dicit iportat ibi auctoritatez. ⁊ ad hoc qꝫ neget' auctoritas opʒ negare ipm verbū ad arguēdū negatiue p locū ab auctoritate: qđ tñ nō fit i illo argumēto. sʒ ibi arguit' affirmatiue ⁊ est bona cōsequentia.

¶ Sequit' de locis medijs. Quid aūt sit locus medius dictū est prius. Locoꝝ aūt mediorū. Alius a cōiugatis. Alius a casib'. Alius a diuisione. Cōiugata ⁊ casus differunt: qr vniuo cū sine principale siue abstractū qđ idē est cuʒ suo denoiatiuo dicunt' coniugata: vt iustitia ⁊ iustus. Casus aūt dicunt' ea q̄ cadūt a pricipali: vt iustus ⁊ iuste a iustitia: ⁊ hāc differentiā assignat Aristoteles in topicis in scđo. Locus a cōiugatis est habitudo vni' ꝯiugatoꝝ ad reliquū: vt iustitia est bona. ergo iustū est bonū ⁊

ecōuerso. locus a ꝯiugatis: maxima. Qđ vni ꝯiugatoꝝ inest ⁊ reliquo. vel si vnū ꝯiugatoꝝ est ⁊ reliquū ē. locꝰ autē a casibꝰ est hītudo vniꝰ casus ad aliū: vt qđ iustū est bonū est. ergo qđ iuste fit bene fit. ⁊ ecōuerso. locus a casibꝰ. maxima. Qđ vni casui cōuenit ⁊ reliquo.

¶ Postq̄ auctor determinauit de locis itrinsecis ⁊ extrinsecis. hic ꝯñr determinat de locis medijs. Cuius ordinis rō est: qꝛ mediū ꝑ participationē ꝓsupponit cognitionē suoꝝ extremoꝝ: qꝛ sine illis faciliꝰ cognosci nō pōt sꝫ locꝰ medius est mediū per participationē respectu loci itrinseci ⁊ extrinseci. iō ꝯuenienter post determinationē de locis itrinsecis ⁊ extrinsecis auctor hic determinat de locis medijs. Et ꝓsupposita diffinitiōe loci medij ꝑus posita auctor hic diuidit locū mediū: qꝛ aliꝰ ē a ꝯiugatis: alius a casibus ⁊ alius a diuisione: iter q̄s ꝑo determiat đ loco a cōiugatis.

Ubi primo sciēdū ē q̄ ꝯiugata sunt ꝯcretū ⁊ abstractū eiꝰ. vt iusticia ⁊ iustū. Et dñr ꝯiugata q̄si sub vno iugo significatiōis posita: qꝛ ꝯcretū ⁊ abstractū ꝯueniūt i re significata: eo q̄ eādē formā importāt: vt albedo ⁊ albū. sꝫ differūt i mō significādi: qꝛ abstractū significat illā formā sine cadētia ad subꝫ ⁊ cū ꝑcisiōe subi. ꝯcretū vō significat eā cū cadētia ⁊ iherētia ad suū subꝫ ⁊ de istis satis dcm̄ ē circa diffōnē denoiatiuoꝝ.

Secundo sciēdū q̄ locus a ꝯiugatis ē hītudo vniꝰ ꝯiugatoꝝ ad reliquū. ⁊ tenet affirmatiue sic: iusticia ē virtus. g̃ iustus ē v̓tuosus. Maxima: si abstractū ꝑdicat de abstracto ⁊ ꝯcretū de ꝯcreto. Cuius rō ē: qꝛ ꝯcreta realr̄ idē significāt cū abstractis: iō si vnū abstractū v̓ificet de alio. oꝫ et concretū eius verificari de concreto alteriꝰ. nō tm̄ in istis ꝑt argui respectu eiusdē ꝑdicati: qꝛ abstractū ⁊ cōcretū ꝑtim cōueniūt ⁊ ꝑtim differūt: iō nō opꝫ idē ꝑdicatū sub eodē mō significādi de vtroq; verificari: vt nō sequitur iusticia est v̓tus. g̃ iustū est v̓tus. Et tenet etiā iste locus negatiue sic: iniusticia non est v̓tus. g̃ iniustus nō est virtuosus. Maxima: si abstractū negetur de abstracto ⁊ concretū negat̄ de concreto.

Tertio sciendū q̄ casus dñr adiectiuū noīs cū suo aduerbio. vt iustū ⁊ iuste. Et dñr casus a cadendo: qꝛ ambo siꝉ cadūt a ꝑncipali. s. ab abstracto. vt iustus ⁊ iuste a iusticia. ⁊ lꝫ in cōiugatis vnū cadat ab alio: nō tm̄ ambo cadūt ab vno tertio sicut i casibꝰ: ⁊ lꝫ et adiectiuū ⁊ suū aduerbiū possent dici ꝯiugata: q̄tū ad id a q̄ sumit̄ nomē siue q̄tū ad rōnē ipōnis nois: qꝛ sūt sub vno iugo significatiōis posita: tm̄ q̄tū ad id cui nomē iponit̄ seu attribuit̄ nō dñr ꝯiugata sꝫ magis ꝓpe casus noiant̄.

Quarto sciendū q̄ locus a casibus est hītudo vniꝰ casuū ad reliquū. ⁊ tenet affirmatiue sic: iustus est v̓tuosus. g̃ qđ iuste fit v̓tuose fit. Maxima: si cōcretū affirmet̄ de concreto ⁊ aduerbiū de aduerbio. Negatiue sic: fortis nō est debilis. g̃ qđ fortiter fit nō debiliter fit. Maxima: si concretū neget̄ de concreto: ⁊ aduerbiū de aduerbio eo q̄ concretū ⁊ aduerbiū idē significant lꝫ diuersimode. Et vocat̄ iste locus a casibus in plurali: qꝛ arguēdo ꝑ istū locū ponunt̄ plures casus tā in antecedente q̄ in ꝯñte: vt ꝑus patuit. ⁊ et siliꝛ ē de loco a ꝯiugatis.

Sed contra ꝑdcā arguit̄ ꝑ sic: abstractū ē cā formalis ꝯcreti. g̃ arguēdo a cōiugatis ē locꝰ a cā formali ⁊ itrisecꝰ: ⁊ p ꝯñs locꝰ a ꝯiugatis nō est locꝰ mediꝰ. ¶ Scđo sic. nō seq̄t. hō ē aial. g̃ hūanitas ē aialitas. cū añs sit veꝝ ⁊ ꝯñs falsū. g̃ locꝰ a ꝯiugat̄ nō tenet affirmatiue. ¶ Tertio sic: nō seq̄t cecitas ē isensibilitas. g̃ cecꝰ ē isensibilis: cū añs sit veꝝ: ⁊ ꝯñs falsū. g̃ iste locꝰ nō tenet affirmatiue. ¶ Quarto sic: nō sequitur q̄titas nō est q̄litas. g̃ q̄tū nō ē q̄le. vel albedo nō ē dulcedo. g̃ albū nō ē dulce. g̃ iste locꝰ nō tenet negatiue. ¶ Quīto sic: nō seq̄t iustꝰ ē libalis. g̃ qđ iuste fit liberalr̄ fit: qꝛ añs pōt eē veꝝ ꝯñte existe falso. g̃ locꝰ a casibꝰ nō tenet affirmatiue.

Ad argumenta. Ad pᵐ istoꝝ dr̄. q̄ si ꝯsideretur abstractū īq̄tū ē forma ꝯcreti tm̄ ⁊ sibi dat eē: sic ē cā formalis eiꝰ: ⁊ fac̄ locū intrisecū. Sꝫ si ꝯsideret̄ vt ꝑtiꝫ ꝯuenit cū eo: ⁊ ꝑtiꝫ dr̄t: sic fac̄ locū mediū. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. q̄ duplex ē abstractū: qđdā est qđ abstrahit̄ a suis inferiorib: vt aialitas hūanitas: ⁊ sic de alijs. Aliđ ē qđ abstrahit̄ a suo subō tm̄: ⁊ nō a suis iferiorib: vt color ⁊ albedo. ⁊ tale ꝑdicat̄ de suis iferiorib: lꝫ nō de suo subō. ⁊ arguēdo ꝑ locū a ꝯiugatis semꝑ oꝫ argui respectu abstracti qđ abstrahit̄ a suo subō tm̄: ⁊ nō a suis iferiorib: qꝛ illđ nō pōt ꝑdicari de ipsis: iō nō debite arguit̄ hō ē aial. g̃ hūanitas ē aialitas. aialitas. n. designatur cū ꝑcisiōe subi ⁊ suoꝝ iferioꝝ rōne cuiꝰ nō v̓ificat̄ de hūanitate. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. q̄ si isensibile neget sēsibilitatē cuiuslꝫ sensus: sic nō seq̄t̄ . cecꝰ ē isensibilis. sꝫ si neget tm̄ sensibilitatē sensus visus: sic cecꝰ ꝑt dici isensibilis. ⁊ isto mō bñ valet ista ꝯñtia. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ q̄ arguēdo ꝑ locū a ꝯiugat̄ negatiue a duobꝰ abstractis oꝫ illa abstracta eē diuersa tā sꝫ eē ntiā q̄ sꝫ eē. mō q̄titas ⁊ q̄litas nō sūt diuersa sꝫ eē lꝫ bñ sꝫ eentiā: qꝛ ꝯueniūt in subō: iō ibi nō bñ arguitur per locū illum. nec econtra argui pōt affirmatiue: q̄tum est quale. ergo q̄titas est qualitas. ¶ Ad quintū dicit̄: q̄ locus a casibus: ⁊ etiā a cōiugatis solum tenet in ꝑdicationibus ꝑ se. ⁊ nō in ꝑdicationibus ꝑ accidens: modo dicendo sic iustus est liberalis est ꝑdicatio per accidens: quare ibi non arguit̄ debite per illum locum.

¶ Diuisionū: alia ē per negationē. Alia sine negatiōe. ꝑ negationē: vt sortes aut ē homo: aut nō ē homo: sed nō ē non hō. ergo est hō. Locꝰ a diuisiōe: maxima. Si aliqua duo sufficiēter cōdiuidūt aliquid: posito vno remouet̄ reliquū: ⁊ remoto vno remouet̄ reliquū. Alia diuisio que nō ē per negationē: ⁊ hec fit sex modis tribus per se: ⁊ tribus per accidens. per se primo generis in species: vt animaliū aliud rationale: aliud irrationale. Secundo totius integralis in partes integrales: vt domus alia pars ē tectum: alia paries: alia fundamentum. Tertio vocis equiuoce in suas significationes: vt canis aliud latrabile: aliud marinū: aliud celeste sidus. Trium per accidens: vna est subiecti in accidentia: vt animaliū aliud sanū: aliud egrum. Secunda accidentis in subiecta: vt sanorum aliud est hō: ⁊ aliud est brutum. Tertia vero accidentiū in accidentia: vt alborum aliud calidum aliud frigidū. Locus a diuisione est habitudo vnius cōdiuidentiū ad aliud: vt sortes est aial: aut rōnale aut irrōnale: sꝫ nō est irrationale. ergo est rōnale. Locꝰ a diuisione: maxima eadē est que supradicta est. ⁊ similiter formet̄ argumentū in qualibet alia diuisione constructiue ⁊ destructiue. ¶ Sciendum ē autē q̄ in toto isto tractatu non sunt nisi vnū ⁊ viginti loci: quoꝝ decē sunt intrinseci: septē extrinseci: ⁊ tres medij: que possunt bis

versibus haberi. Diffi. descrip. interpres totū quoq̄ꝫ causa. Co2. genc. vsus cōmuniter accl. Sic in regula auctor ꝛ a simili maior minor que sunt extra. Oppositiones transump. pro porto sic sociata. Sunt mediū tm̄ diuisio con iuga casus. Per species genera species p sin gula scindunt. Per partes totum loces per si gnificatum. Cuncta per opposita subiectum qualia scindunt. Qualia per vsias per qualia qualia fendunt.

¶ Postq̄ꝫ auctor determinauit de locis a ꝯiugatis ꝛ a casi bus. Hīc determinat de loco a diuisione: rōne cui⁹ p̄mo distinguit spēs seu modos diuisionis ipsam diuisionē sic diuidendo dicēs: q diuisionū q̄dā fit p negationē: vt lapis est homo: vel nō hō. Alia vo p affirmationē: vt aialiū ali ud est rōnale aliud irrōnale. Iste diuisiões sic iter se dif ferunt: qꝛ diuisio q̄ fit p negationē semp fit p duo mēbra tm̄ ꝛ p imediata: qꝛ dat̄ p ꝯdictoria iter que nullū est me diū. Sȝ diuisio q̄ fit p affirmationē q̄nq̄ꝫ dat̄ p duo mem bra tm̄: q̄nq̄ꝫ vo p plura. neq̄ꝫ semp fit p opposita simplr ꝛ p̄prie: lȝ mēbra diuisionis iter se ꝯcludāt aliquā opponē: nec semp fit p imediata: qd pȝ dicēdo: coloratoꝝ aliud al bū: aliud nigrū: aliud medio colore coloratū.

Primo sciēdū q diuisio facta p affirmationē iterū diuidit̄: qꝛ q̄dā est diuisio p se: alia vo p acci dens. Et diuisio p se fit trib⁹ modis: qꝛ q̄dā est diuisio ge neris in suas spēs vel dr̄iās: vt aīāliū aliud homo: aliud bñtū. vel aīaliū aliud rōnale aliud irrōnale. Scḋa est to tius integralis in suas ptes integrales: vt domus alia pars est tectū: alia paries: ꝛ alia fundamētū. Tertia diuisio est vocis multiplicis in suas significatiões: vt canis alius la trabilis: alius sidus celeste: alius belua marina.

Secundo sciendū q diuisio p accñs ē triplex. Pri ma ē subi in accñtia: vt aīaliū aliud sanū aliud egrū. Scḋa ē diuisio accñtis in subta: vt sanoꝝ ali ud hō: aliud brutū. Tertia est accñtis in accñtia: vt sanoꝝ aliud calm aliud frm. Et dr̄ iste diuisiões per accñs: qꝛ membra diuidentia nō p se diuidūt ipm totū sȝ habēt di uidere ipm inq̄ntum accidūt suis ptibus p se: ꝛ lȝ diuisio subti fȝ nāȝ nō sequat̄ causalr ex diuisiōe accñtis: sȝ ma gis eꝯ ex diuisione subti causat̄ diuisio accñtis. tñ q̄nq̄ꝫ q̄ ad nos ex diuisione ꝛ distinctione accñtiū subiecti sumit̄ diuisio ꝛ distinctio ptiuȝ totius: iō subm pōt diuidi p sua accidentia: ꝛ accidentia per sua subiecta: vel accidens p alia accidentia que accidunt suo subiecto.

Tertio sciendū q locus a diuisione est hītudo vni⁹ diuidentiū ad reliquū: ꝛ in diuisione q̄ fit p duo membra imediata tm̄ tenet affirmatiue ab affirma tione diuisi cōpositione vni⁹ membroꝝ ad negationē al terius: vt sortes est hō vel nō hō: sȝ sortes est hō. ḡ sortes nō est nō hō. Maxima: posito vno diuidentiū imediato rū in aliquo subo: ab eodē remouet̄ reliquum. Et causa est: qꝛ talia membra sunt opposita. Et tenet etiaȝ negati ue a negatione vnius ad negationem alterius: vt sortes est rōnalis vel irrōnalis: sȝ nō est irrōnalis. ḡ est rōnalis. Maxima: destructo vno membroꝝ diuidentiū imedia toꝝ necio ponit̄ reliquū. Sed in diuisione q̄ dat̄ p plura membra iste loc⁹ semp tenet affirmatiue ab affirmatiōe vnius ad negationē alteri⁹ nō simplr tñ tenet negatiue: nisi arguat̄ a negatiōe oīum alioꝝ mēbroꝝ diuidētiū ab illo qd oȝ pbari: vt hec ps dom⁹ ē tectū paries vl' funda mētū: sȝ nō ē paries vel fundamentū. ḡ est tectū.

Quarto sciendū q mēbra diuidētia alicui⁹ diuisio nis pñt dupl'r ꝯsiderari. Uno⁹ fm ppas rōnes eoꝝ: ꝛ isto mō semp sunt opposita ꝛ sepāta: ꝛ sic ab ipsis sumit̄ locus extrinsecus .s. loc⁹ ab oppositis vel dis paratis. Alio⁹ ꝯsiderant̄ inq̄ntū ptium conueniūt cū diui so ꝛ ptum differūt: ꝛ isto mō hic ꝯsiderant̄: ꝛ sic faciūt lo cū mediū qui vocat̄ a diuisione. Et q̄nq̄ꝫ in argumentis istius loci ponit̄ explicite diuisio alicui⁹ totius. Aliq̄n vo nō explicat̄ ipsa diuisio sȝ p̄supponit̄: ꝛ semp opȝ p̄suppo nere cōuenientiā diuisi cū illo de quo affirmant̄ vel ne gant̄ illa membra diuidentia.

Contra predicta arguit̄ p̄ sic: oīs diuisio fit p aliq̄s ptes: sȝ negatio nō ē ps alicui⁹. ḡ nulla diuisio fit p negationeȝ. ¶ Scḋo sic: oē totū ꝯpositū ē ex ptib⁹ in q̄s diuidit̄: qꝛ vt dic Boeti⁹ oē totū resoluit̄ in ea ex qb⁹ ꝯponit̄: sȝ gen⁹ nō cōponit̄ ex suis spēb⁹ cū p̄cedat illas. ḡ nulla est diuisio gnis in suas species. ¶ Tertio sic: significata vocis accidūt ipsi voci: cuȝ ipsa vox sit de gñe q̄litatis: ꝛ significata q̄nq̄ꝫ de alio genere. ḡ diuisio vocis nō est p se. ¶ Quarto sic: accidentia nō sunt ptes subti: qꝛ nō ꝯponūt ipm. ḡ cū oīs diuisio sit totius in suas ptes: sequit̄ q nō est diuisio subiecti in accidentia. ¶ Quinto sic nō sequit̄: aīaliū aliud rōna le. aliud irrationale: sȝ lapis nō est aīal rōnale. ergo ē aīal irrōnale. ergo loc⁹ a diuisione nō tenet negatiue.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄. q lȝ negatio for malr: ꝛ per se sumpta non sit pors alicui⁹ diuisi: tñ negatio sumpta cū alio hȝ modū ptis fm q sumit̄ p affirmatiōe opposita. ꝛ inq̄ntuȝ sumit̄ pro opposito illi⁹ qd ipsa negat pōt esse mēbrū diuisiōis ꝛ sic mi pro parte vni⁹ totius diuisi. ¶ Ad scḋm dr̄. q licet oē totū actuale cōponat̄ ex ptibus in quas diuidit̄: nō tñ to tum potētiale qd est adhuc ens in potentia cuiusmodi ē genus. ¶ Ad tertiū dr̄. q lȝ significata accidant voci fm se cōsiderate vt est in genere qualitatis: nō tñ accidūt vo ci significatiue inq̄ntū significatiua est ꝛ inq̄ntū sūt signi ficata ei⁹: ꝛ iō hoc mō diuisio eius in suas significatiōes ē diuisio per se. ¶ Ad quartū dr̄. q licȝ oīs diuisio p se fiat in partes totius: nō diuisio p accidens: sȝ sufficit q fiat p accidentia que determināt ipm totū ad diuersas partes eius. ¶ Ad quintuȝ dr̄. q in loco a diuisione opȝ ponere affirmationē diuisi cū affirmatione vel negatione vnius membroꝝ diuisionis de subiecto cōseq̄ntis: qd tñ nō fit in isto argumēto: qꝛ aīal nō affirmat̄ ibi de lapide: dȝ eni dici sic: si lapis est aīal: ꝛ nō est aīal ratiōale. ergo est aīal irrōnale: ideo nō bene arguit̄ per locum a diuisione. Et hec de locis dialecticis dicta sufficiant.

¶ Tractatus sextus de sillogismo sophistico incipit.

Sillogismoꝝ: alius demōstratiuus: alius dialectic⁹: alius sophisticus siue litigiosus. Sillogism⁹ demō stratiuus ē qui ex primis veris et imediatis est sillogizat⁹ aut ex ta libus q̄ per aliqua prima vera principiū sue cō gnitōis sūpserūt. Dialectic⁹ est qui ex pbabili b⁹ ē sillogizat⁹. Sophistic⁹ vt diffinit̄ ab Ari stotele in elēchis ē q appet esse sillogism⁹ ꝛ nō est: aut q est sillogism⁹: sȝ nō est ꝯueniens rei.

¶ Iste est sext⁹ tractatus magistri Petri hispani. In quo postq̄ꝫ ipse in q̄nto tractatu determinauit de sillogismo dia lectico. Hic cōsequenter incipit determinare de sillogis mo sophistico. Rō ordinis est: qꝛ sillogism⁹ dialectic⁹ fit ex pbabilib⁹ simplr. sophisticus vo fit ex pbabilib⁹ appa renter: iō sillogism⁹ dialectic⁹ p̄cedit sillogismū sophisti cuȝ. Et qꝛ sillogismus sophisticus est id de quo in hoc tra

ctatu p̄ncipalr̄ ꝯsideraſ:ad qḋ cetera hic considerata habent attributionē: iō est subm̄ istius tractatus. Et nō nominaſ h̄ tractatus de fallacijs: eo ꝙ fallacia sit subiectū ei⁹. Sz qꝛ fallacia est p̄ncipiū sillogismi sophistici. Est.n. fallacia locus sophisticus. ⁊ sicut locus dyalectic⁹ est p̄ncipiū silli dyalectici: ita locus sophisticus est p̄ncipiū silli sophistici. Et p̄ hoc habeſ causa mālis huius tractatus. Et causa finalis eius est pfecta cognitio sillogismi sophistici q̄tum ad cōpositionē ⁊ solutionē ei⁹. Sz eius causa formalis est duplex. s. forma tractatus ⁊ forma tractādi. Forma tractādi est modus p̄cedēdi; sz forma tractatus est diuisio huius tractatus in suas ptes. Primo eni determinat de sillogismo sophistico in ꝯmuni. Scḋo v̄o in speciali ostendendo qualiter fit in singulis fallacijs.

Primo sciendū ꝙ ad cognoscedū sillm̄ sophisticū in cōi p̄supposita diffōne silli p̄us posita: auctor p̄us diuidit sillm̄ in cōi p̄ sillm̄ demōstratiuū: dyalecticū: ⁊ sophisticū. Cui⁹ diuisionis sic habeſ sufficiētia: qꝛ oīs sillogism⁹ cōtractus ad aliquā māz fit in aliq̄ mā speciali: vel ꝗ fit in mā necciā: ⁊ sic est demōstratiu⁹. vel fit in mā p̄babili. ⁊ h̄ est duplr̄: vel fit in mā p̄babili simplr̄: ⁊ sic est sill's dyalectic⁹. vel p̄babili apparēter: ⁊ sic ē sophisticus. Et nō est hec diuisio generis in suas spēs: eo ꝙ non daſ p̄ dr̄ias formales: sz p̄ dr̄ias mālēs: qꝛ sumuſ ex parte māe ad quā cōtrahiſ sill's: sic circulus diuidiſ p̄ circuluz aureū ⁊ argenteū ⁊ eneū: ⁊ sic ibi ē diuisio subti in accn̄tia qꝛ esse in auro vel argēto vel in ere accidit circulo: ita sil'r hec diuisio silli est subti in accn̄tia. nec ē diuisio analogi: nec vocis in suas significationes: qꝛ sill's nō dr̄ eq̄uoce de istis trib⁹ spēbus: lz tn̄ sill's demōstratiuus sit pfectior ex pte māe q̄ dyalecticus ⁊ dyalectic⁹ q̄ sophisticus. ⁊ etiā ex pte finis: qꝛ demōstratiuus ordinaſ ad sciam: dyalecticus ad opinionē. ⁊ sophisticus ad apparentē sciam.

Secundo sciendū ꝙ sill's demōstratiuus q̄ dr̄ demōstratio est q̄ ex p̄mis veris ⁊ imediatis est sillogiçat⁹: aut ex talib⁹ q̄ p̄ aliq̄ p̄ma ⁊ vā p̄ncipiuz sue cognitiōis sumpserūt. In q̄ diffōne p̄supponiſ sill's loco generis. ⁊ totū residuū qḋ dat itelligere ꝙ sill's demōstratiuus p̄cedit ex necessarijs: poniſ ad dr̄iaz silli sophistici ⁊ dyalectici. ⁊ ibi ponunſ due ptes: ad explicandū diuersos modos demōstrationis. Est eni q̄dā demōstratio p̄pter q̄d ⁊ potissima q̄ p̄cedit ex p̄mis veris ⁊ imedistis ⁊ idemonstrabilibus q̄ tangiſ cū dr̄ ex p̄mis veris. Alia est demōstratio q̄ p̄cedit ex p̄missis necarijs nō idemonstrabilibus: sz q̄ possunt demōstrari p̄ aliq̄s p̄pōnes priores vt est demōstratio qꝛ ⁊ hec tāgiſ p̄ illā particulā: aut ex talibus que p̄ aliq̄ta p̄ma ⁊ vera ⁊c̄. Et dr̄ p̄ma vera que per seipa ⁊ nō p̄ alia fidē habēt ⁊ cognitionē: vt p̄ma p̄ncipia que p̄ seipsa cognoscuntur ⁊ nō per alia.

Tertio sciendū ꝙ sill's dyalecticus est q̄ ex p̄babilibus est sillogiçat⁹. In q̄ diffōne subitellr̄ sillogism⁹ loco gn̄is ⁊ poniſ sillogiçat⁹ ad dr̄iaz silli sophistici peccātis i forma q̄ nō ē sillogiçat⁹: nisi apparēter tm̄. Et poniſ p̄babilib⁹ ad dr̄iā silli sophistici peccātis in mā: q̄ lz sit sillogiçat⁹. nō tn̄ ex p̄babilibus: sz ex apparētibus tm̄. ⁊ ad dr̄iaz silli demōstratiui q̄ p̄cedit ex necijs ⁊ non ex p̄babilib⁹. Et ē p̄babile illud qḋ vr̄ oīb⁹ vel plurib⁹ vel sapiētib⁹ vex. Et ponunſ ille tres pticule p̄p̄ diuersa gn̄a p̄babiliū: qꝛ quoddā est p̄babile qḋ apparet vex oībus. vt ꝙ oīs mater diligit filiū. Aliud est qḋ videſ pluribus ⁊ nō oībus vt ꝙ oīs homo desiderat scire. Aliud est qḋ videſ sapientibus tm̄; vt ꝙ sol sit maior tota terra. Et sillogismus dyalecticus semp̄ p̄cedit ex aliquo istoꝝ p̄babiliū vt satis visum est in locis dyalecticis.

Quarto sciendū ꝙ triplex est sillogismus sophisticus. s. peccās in mā tm̄. in forma tm̄ in forma ⁊ mā simul. Sillogismus sophisticus peccans in mā tm̄ ē q̄ p̄cedit ex p̄missis falsis vel aliq̄ falsa. ⁊ est in debita forma sillogismi vt omnis homo ē spēs. sortes est hō. ꝗ sortes est spēs. Sillogism⁹ peccās in forma tm̄ ē q̄ p̄cedit ex p̄missis veris: sz nō in debita forma sillogismi ordinatis. vt hō est spēs sortes est hō. ꝗ sortes est spēs. Sz sillogismus peccās in mā ⁊ forma sil' est q̄ non est in debita forma sillogismi ⁊ p̄cedit ex p̄missis falsis vel aliq̄ falsa: vt oīs hō est aīal: nullū risibile est hō. ꝗ nullū risibile est aīal. Et diffiniſ sic sillogismus sophisticus in cōi. sillogismus sophisticus est apparēs sillogismus ⁊ nō existens: qꝛ si sit peccās in mā tm̄ ⁊ nō in forma apparet esse ex p̄babilibus: ⁊ p̄ h̄ apparet esse dyalecticus ⁊ tn̄ non est: ⁊ si sit peccās in forma vel in vtroq; ē apparēs sillogismus. Sz sz Aristotelē sic diffiniſ. Sillogismus sophisticus est qui ex apparētibus sillogiçatus est aut ex p̄babilib⁹ vel apparētibus ē apparēs. ⁊ ibi tangiſ peccans in mā tm̄ cū dr̄ ex apparētibus sillogiçat⁹ ē. ⁊ peccans in forma tm̄ cū dr̄ ex p̄babilib⁹ est apparēs: ⁊ peccās in vtroq; cū dr̄ ex apparentib⁹ est apparēs. i. ex apparēter p̄babilib⁹. Et p̄ hoc p̄z q̄d sit sillogismus sophisticus de quo ē hic ad p̄positū: ⁊ q̄uō differt ab alijs spēbus sillogismi.

Contra predicta arguiſ p̄mo sic. sillogism⁹ tētatiuus est bon⁹ sillogismus: ⁊ tn̄ nō poniſ in ista diuisiōe sillogismi. ꝗ ipsa est insufficiēs. ❡ Scḋo sic. aliqs est sillogismus falsigraphus qui tn̄ poniſ in ista diuisiōe. ergo diuisuz excedit mēbra diuidētia. ❡ Tertio sic. demōstratio ad ipossibile procedit ex falsis: qꝛ capit oppositū cōclusiōis p̄bande cū vno vō ad inferendū vnū manifeste falsuz. ergo ista diffinitio sillogismi demonstratiui nō sibi ꝯuenit: ⁊ sic nō conuenit oī ꝯtēto sub diffinito. ❡ Quarto sic. sillogism⁹ dialectic⁹ q̄nq; fit ex p̄pōnib⁹ necessarijs. ꝗ nō sp̄ ē ex p̄babilib⁹ sillogizat⁹. ❡ Quito sic. oē qḋ ē nō ens nullā h̄z apparētiā: sz sillogism⁹ sophistic⁹ ē nō existens. ꝗ nō est apparēs: cuz apparētia p̄supponat esse. ergo cōtra diffinitionē eius.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄. ꝙ lz sillogismus tētatiu⁹ ex pte finis distiguatur ab istis sillogismis: nō tn̄ ex pte māe: ⁊ ista diuisio sumiſ ex pte māe sillogismi: iō h̄ nō poniſ tētatiu⁹. Unū sillogism⁹ tētatiuus q̄nq; fit ex necessarijs: q̄nq; ex p̄babilib⁹: q̄nq; ex ipossibilib⁹: qꝛ fit ex his q̄ videnſ ⁊ ꝯcedunſ a respōdēte ⁊ ex p̄babilib⁹ respōdentī q̄ q̄nq; sūt necessaria: q̄nq; p̄babilia: ⁊ q̄nq; ipossibilia. Est.n. sillogism⁹ tentatiuus q̄ ex his q̄ videnſ rn̄denti sillogizat: ⁊ q̄ necesse ē eū scire q̄ se simulat hr̄e sciaz ex cōib⁹. ❡ Ad scḋm dr̄. ꝙ sillogism⁹ falsigraphus est q̄ p̄cedit ex p̄ncipijs alicuius scie male itellectis aut ex oppositis p̄ncipioꝝ: iō fit in eadem mā sicut sillogismus demōstratiu⁹: iō pōt itelligi p̄ ipm. ❡ Ad tertiū dr̄. ꝙ hic nō diffiniſ dmōstratio in cōi q̄ diuidiſ p̄ demōstrationē ostēsiuā ⁊ ad ipoīe: sz diffiniſ demōstratio ostensiua tm̄ q̄ diuidiſ p̄ demōstrationē p̄p̄ q̄d. ⁊ qꝛ est. ⁊ demōstratio p̄pter q̄d. ite ex diuidiſ p̄ demōstrationē potissimā ⁊ nō potissimā: ⁊ demōstratio qꝛ ē. diuidiſ per demōstrationē p̄cedentē ab effectu: ⁊ p̄ demōstrationē q̄ p̄cedit a cā remota: iō demōstratio ad ipossibile nō ꝯtineſ sub diffinito hui⁹ diffōnis. ❡ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ lz sillogism⁹ dialectic⁹ q̄nq; fiat ex necessarijs app̄hēsis sub mō p̄babiliū ⁊ ꝯtingentiū nō tn̄ fit ex necessarijs apprehēsis sub mō necessarij. ⁊ inq̄tū h̄nt necessariā habitudinē ad ꝯclusionē: qꝛ sic eēt demōstratio: iō iste sillogism⁹ semp̄ p̄cedit ex p̄babilib⁹ vel ex acceptis sub mō p̄babiliū. ❡ Ad q̄ntū dr̄. ꝙ sillogism⁹ sophistic⁹ nō dicit nō ens simplr̄. sz nō ex̄ns talis q̄lis apparet: qꝛ appet dialectic⁹ ⁊ nō ē. sz bn̄ ē sillogism⁹ simplr̄ ex̄ns: sicut auricalcuz ē nō ex̄ns aurū: sic apparet; sz tn̄ ē ens simplr̄ ex̄ns.

¶ Disputatio est act⁹ sillogisticus vnius ad alterū ad aliquod ꝑpositū ostendendū. Disputationis quattuor sunt spēs. s. doctrinalis: dyalectica: tētatiua τ sophistica. Disputatio doctrinalis est que sillogizat ex ꝓprijs principijs vniuscuiusq3 discipline τ nō ex his que videntur respōdenti. Et huius disputationis instrumentū est sillogismus demōstratiuus. Disputatio dyalectica est que ex ꝓbabilib⁹ sillogizat τ est collectiua cōtradictionū3. Et eius instrumentum est sillogismus dyalecticus. Tentatiua vero disputatio est que sillogizat ex his q̄ videnť respondenti: τ necesse est eu3 scire qui se simulat habere sciam: huius aūt disputationis instrumētū est sillogismus tentatiuus. Sillogismus tentatiuus est qui ꝑcedit ex his que videnť rn̄denti. Disputatio sophistica est que ꝑcedit ex his que videtur ꝓbabilia τ nō sunt. Huius autē disputationis instrumentum est sillogismus sophisticus.

¶ Postq̄ auctor p̄misit diffōnē silli sophistici: τ ostendit differētiam eius ab alijs sillis. Hic consequēter agit de cā finali eius ostēdendo quō ordinať ad quinq3 methas disputatiōis sophistice: s3 q2 sillogismus sophistic⁹ p̄us ordinať ad sophisticā disputationē: τ mediāte disputatione ducit ad illas methas: iō p̄us vidēdū est de disputatione q̄3 de methis. Est aūt disputatio actus sillogisticus vnius ad alterū ad aliqd̄ ꝑpositū ostendendū. In q̄ diffōne explicať cā formalis disputatiōis cū dr̄ actus sillogisticus. actus enim sicut actio se h3 vt gen⁹ τ forma cōis ei⁹: et sillogistic⁹ se h3 vt dr̄ia: τ sumiť hec dr̄ia ab instrō quo fit talis actio. s. a sillogismo: τ p hoc q̄ dr̄ vni⁹ ad alterū. s. opponētis ad rn̄dentē: explicať cā efficiēs disputatiōis. Et p h̄ q̄ dr̄ ad aliqd̄ ꝑpositū ostendendū explicať finis imediat⁹ τ ꝓpinqu⁹ disputatiōis q2 in oi disputatiōe ōndiť aliqd de aliq. vn̄ in disputatiōe quinq3 reqrunť. s. opponēs q disputat: respōdens cū disputať: τ illud de quo disputať: τ actio disputādi: τ instrm̄ quo fit talis actio. s. sillogismus. Et oia ista sufficiēter explicanť ex p̄dicta diffōne.

Primo sciēdū q̄ disputatio diuidiť per disputationē doctrinalē: dyalecticā tētatiua3 τ sophisticā. Quarū sic habeť sufficiētia: q2 ois disputatio fit vel ad sumēdū experimētū de hitu gnāto vel ad gnātionē habitus. Si p̄mū sic ē tētatiua. Si scd̄3 h̄ ē dupl'r. vel fit ad gnātionē bitus in opponēte: τ sic ē sophistica q̄ fit ad acq̄rendū apparētē sciā3. vel ad gnātionē bitus in rn̄dente: τ hoc dupl'r. vel talis bitus ē certus τ sine formidine de opposito: τ sic est disputatio doctrīalis q̄ ē gnātiua scie. vl' est bitus icertus τ cū formidine de opposito: τ sic ē disputatio dyalectica q̄ est gnātiua opiōnis. Et sic p3 q̄ iste disputatiōes differūt s3 suos fines q2 doctrinalis ē gnātiua scie: τ dyalectica ē gnātiua opiōnis: τ tētatiua est acceptiua experimēti scie rn̄dēnis. τ sophistica ē gnātiua deceptiōis in rn̄dēte. τ apparētis sapie in opponente. Et ēt differūt s3 suas methas: vt patebit in suis diffōnib⁹. τ ēt s3 instrumēta qb⁹ fiūt: q2 disputatiōis doctrinalis instrm̄ est sill's demōstratiu⁹: τ dyalectice sill's dyalecticus τ tētatiue sill's tētatiuus: τ sophistice sophisticus sill's.

Secundo sciendū q̄ disputatio doctrinalis ē q̄ ex ꝓprijs p̄ncipijs alicuius scie sillogizat τ nō ex his q̄ videnť rn̄dēti. Cui⁹ rō ē: q2 disputatio doctrinalis est gnātiua scie: s3 ad gnāndū sciam oz arguere τ ꝑcedere ex ꝓprijs p̄ncipijs scie q̄ generatur τ non ex his q̄ videnť rn̄denti. τ oportet ipsum adiscentē credere. τ per hoc differt hec disputatio a dyalectica q̄ ꝑcedit ex aliquibus cōibus: τ etiā a tentatiua τ sophistica. Et q2 disputatio doctrinalis est quida3 motus rōnis qui ordinatur ad scia3 tanq̄3 ad suū finē: ideo s3m diuisionē sciarum in qb⁹ est disputatio doctrinalis h3 diuidi in suas species. Sed disputatio dyalectica est que ꝑcedit ex ꝓbabilibus: τ ē collectiua cantradictionū. Et rō est: q2 disputatio dyalectica fit ad generandu3 opinionē: sed opinio generať ex cōmunibus τ ꝓbabilibus: τ ex probabilibus potest argui ad vtranq3 partem contradictionis: ideo ipsa dicitur collectiua contradictionum: τ s3m tres fines dyalectice. Disputatio dyalectica habet tres species: q2 quedam est ad obuiationem. alia est ad exercitatione3: alia est ad philosophicam disciplinam: que iterum potest diuidi s3m quattuor predicata: de quibus fit.

Tertio sciendū q̄ disputatio tētatiua est q̄ ex his q̄ videnť rn̄dēti sillogizat: τ q̄ necesse est ipm scire q se simulat h̄re scia3. Cui⁹ rō ē: q2 ista disputatio fit ad h̄ndū experimētū de scia rn̄dētis: s3 experientia sue scie sumiť arguēdo ex his q̄ videnť: τ sūt ꝓbabilia rn̄dēti. iō ista disputatio ꝑcedit ex ꝓbabilib⁹ rn̄denti: τ nō ꝑcedit ex necessarijs ꝯtīgētib⁹ aut ipossibilib⁹: nisi in q̄tū sūt ꝓbabilia ipsi rn̄dēti. Et q2 in q̄l3 scia p̄supponunť p̄ncipia cōia: s3 ignoratis cōib⁹ necesse ē ꝓpria p̄ncipia ignorare: iō hec disputatio h3 fieri ex cōibus p̄ncipijs q̄ necesse est ipm scire q h3 aliquā sciam. Et diuiditur in suas spēs hec disputatio s3m diuersas spēs de qbus disputať. Sz disputatio sophistica est q̄ ex apparēter ꝓbabilibus sillogizat. Cuius rō est: q2 ipsa fit ad generandū apparentē scientiā que habet generari ꝑcedendo ex apparentib⁹. Et diuiditur in quinq3 species s3m q̄ fit: τ valet ad quinq3 methas. s. ad redargutionē τ ad falsum: τ sic de alijs.

Quarto sciendū q̄ disputatio in cōi pōt dupl'r cōsiderari. Uno mō s3m id q̄d ē actus sillogisticus ad aliqd̄ ꝑpositū ōndēdū. Et isto mō disputatio doctrialis est pfectior oib⁹ alijs disputatōib⁹: q2 pfecti⁹ ōndit aliqd eē. τ ibi est verior act⁹ sillogisticus: deide dialectica. tertio tentatiua: τ vltimo sophistica. Alio mō q̄ntū ad iterp̄tationē noīs disputatōis q̄ dr̄ q̄si diuersorū putatio. τ hoc mō pfectius dr̄ de disputatōe sophistica: in qua opponēs τ rn̄dens itendunt diuersos fines: q2 opponens intendit vincere: τ rn̄dēs nō vinci: τ deide dr̄ de tētatiua: tertio de dialectica: τ vltimo de doctrinali. Et l3 istarū spērū vna sit pfectior alijs. tn̄ hec diuisio ꝓprie nō ē analogi in sua analogata: eo q̄ disputatio i cōi nō ꝯuenit vni mēbro p̄ alterū: s3 est diuisio gn̄is in suas spēs s3m modū sicut genus τ species reperiunť in scd̄is intentionibus.

Sed cōtra predicta arguiť p̄mo sic: aliq̄ disputatio fit per iductionē: τ sic disputatio ē actus inductiu⁹. ergo male diciť in diffinitōe disputationis q̄ disputatio est act⁹ sillogistic⁹. ¶ Secūdo sic. disputatio sophistica fit ad generādū deceptionē in rn̄dente. ergo nō fit ad ostēdendū aliquid. ergo diffinitio disputatiōis nō ꝯuenit cuilib3 disputationi. ¶ Tertio sic. disputatiōes distinguunť s3 suos fines: s3 disputatio doctrinalis τ dialectica ordinantur ambe ad sciam: q2 disputatio dialectica fit ad acq̄rēdā disciplinā. q̄ iste due spēs iter se male distinguunť. ¶ Quarto sic. disputatio doctrinalis quēq3 ꝑcedit ab effectu ad suā cā3: s3 effect⁹ nō ē p̄ncipiū: q̄ nō semꝑ ꝑcedit ex ꝓprijs p̄ncipijs alicui⁹ scie. ¶ Quinto sic. opinio nō habeť sil'r de duob⁹ ꝯdictorijs: q2 nō ē possibile duo ꝯdictoria opinari: s3 disputatio dialectica ē generatiua opinionis. q̄ determinate fit ad vna3 partē ꝯdi-

ctionis. q̃ male dr̃ q̄ est collectiua ɔdictionum.

Ad argumenta. Ad p^m istoꝝ dr̃. q̄ licz aliqua disputatio fiat p iductionem tanq̃ p instrm̃ iperfectū ⁊ incōpletū nō tn̄ tanq̃ p instrumentū pfectū ⁊ completū: sz sillogismus est illud instrumentū cōpletū: ⁊ posset etiā dici q̄ ibi capit sillogismus in cōi p argumentatōe ⁊ nō spāliter vt distinguit ɔ alias spēs argumētationis. ☞ Ad 2^m dr̃. q̄ lz disputatio sophistica ex ɔnti generet deceptionez rñdentis: tn̄ p̃mo ⁊ p se fit ad ostendendū aliquā cōclusionē ipsi rñdenti. ☞ Ad 3^m dr̃ q̄ disputatiōes distinguunt sz suos fines pprios: mō scia nō est finis pprius dyalectice disputatiōis: sz opinio lz bn̄ ex ɔnti ordinet ad sciaz ad quā opinio disponit itellectū. ☞ Ad 4^m dr̃. q̄ lz effectus nō sint p̃ncipia cēndi suaꝝ causaꝝ: tn̄ bn̄ sunt p̃ncipia cognoscendi: io demōstratio pcedes ab effectibus pōt dici pcedere ex ppriis p̃ncipijs alicui⁹ scie. ⁊ eius disputatio doctrinalis q̃ fit per demonstrationez. ☞ Ad quintū dicit. q̄ licet disputatio dyalectica non simul ⁊ semel possit generare firmaz opinionē de duobus contradictorijs: tn̄ pōt pbabiliter ostēdere vtrunq̃ ad causandū dubitationē de vtroq̃ cōtradictorioꝝ: rōne cuius dr̃ collectiua ɔdictionū.

☞ Sillogismus sophisticus ordinat ad quinq̃ methas que sunt redargutio: inopinabile: soloecismus: ⁊ nugatio. Redargutio est prenegati concessio vel preconcessi negatio in eadē disputatione vi argumentationis facta. Unde nisi vi argumentationis hoc quis faciat nō propter hoc erit redargutus. Similiter nec in diuersis disputationibus. Falsuz vt hic sumitur est manifeste falsum. Nam si sophista ducat respondentem ad falsuz occultuz non propter hoc assequitur suum finem. Inopinabile est quod est contra opinionem omnium vel plurium vel maxime sapientum: vt matrez nō diligere filium. Soloecismus est vitium in contextu partium orationis contra regulas artis grammatice factum: vt vir mea. Nugatio est vnius ⁊ eiusdem inutilis repetitio: vt homo: homo currit. Dico autem inutilis repetitio: quia si idem repetatur ad maiorem expressionem laudis affectionis vel vituperij non esset nugatio: vt deus deus meus latro latro quo vadis. Isti autem quinq̃ fines ordinantur vlterius ad vnum finem principalem qui est apparens sapiētia ⁊ non existens. Sophista autem non ducit ad istos fines suum respondentem nisi per eos deueniat ad vltimum finem principalē qui est apparens sapientia. Et cum quilibet debet premeditari suum finem: ideo determinatio finiuz debet precedere determinationem fallaciarum.

☞ Postq̃ auctor determinauit de sillogismo sophistico q ordinatur ad disputationez sophisticā: ⁊ de disputatione sophistica que ordinatur ad quinq̃ methas sm̃ quas distinguitur. Dicōnr determinandū est de illis methis: ⁊ est metha inconueniens ad qđ opponēs sophista nititur videri ducere respōdentez. Cuius rō est: q2 metha pprie dicta dicit termin⁹ agri vel spacij. Et dr̃ de metior tiris. q2 sz tales terminos vel fines spaciū mensurat: iō in disputatione sophistica metha est terminus vltra quē non pcedit disputatio sophistica: sed ille terminus est incōueniens ad qđ opponēs ducit rñdentē: q2 habito tali inconueniente cessat sophistica disputatio. Et dicit videri ducere respondentē: q2 opponēs nō semper appetit ducere respōdentē ad inconueniens simpliciter: sed sibi sufficit q̄ assistentibus videatur ipsūz ducere ad inconueniens. Et ratio est quia per hoc videtur sapiens ⁊ acquirit apparentē sapientiā que est finis eius. ipse enim magis appetit videri sapiens ⁊ nō esse q̃ esse ⁊ nō videri.

Primo sciendūz q̄ q̄nq̃ sunt methe. s. redargutio: falsuz: inopinabile: soloecismus ⁊ nugatio: quaꝝ sic habet sufficiētia: q2 oīs metha est incōueniēs cōclusūz cōtra respondentē. vel q̃ illud icōueniēs se tenet ex pte sermonis: vel ex parte rei. si ex parte rei hoc est dupliciter. vel se tenet ex parte rei absolute: ⁊ sic est falsum. vel respectiue: ⁊ hoc est duplr. vel sumitur per respectuz ad dicta respondentis: vel ad opinionē illoꝝ quos isequitur. Si p̃mū sic est redargutio. si scđz sic est inopinabile. Si ex pte sermonis hoc est duplr: vel se tenet ex pte sube orōnis ⁊ sic est nugatio: vel ex pte suoꝝ accītiū ⁊ sue congruitatis: ⁊ sic est soloecism⁹. Et q2 metha ē icōueniēs ad qđ opponēs nitit videri ducere rñdētē: ⁊ nulliū ē manifestius icōueniēs q̃ ɔcedere sil' ɔdictoria ⁊ negare: qđ fit in redargutiōe: iō redargutio est pfectioꝛ ⁊ p̃oꝛ inter oēs methas: deinde falsum ⁊ ɔñr alie per ordinem.

Secundo sciendū q̄ redargutio est p̄concessi negatio: vel p̄negati cōcessio vi argumētationis ⁊ in eadē disputatione. Cui⁹ rō est: q2 redargutio dr̃ a re ex: qđ ē ite ꝝ: ⁊ arguo is. q2 fit cū respōdens arguit ⁊ reprehendit seipm: sz hoc fit negādo preconcessum. ⁊ ɔcedēdo p̄negatū: iō bn̄ dr̃ p̄concessi negatio ⁊ ecōtra. Et dr̃ vi argumentatiōis: q2 si aliqs sustinendo vnūz problemma in disputatiōe voluntarie cōcedat duo ɔdictoria: nō pꝑter hoc dr̃ redargut⁹. Et dr̃ in eadē disputatiōe: q2 si in diuersis disputatiōib⁹ rñdens ɔcedat p̄negatū vel neget p̄concessū in alia disputatōe: nō pp hoc ducit ad methā: q2 nō ducit ad icōueniēs qđ appareat assistētib⁹: ⁊ lz cōcedens duo ɔdictoria semꝑ ɔcedat aliqđ falsū: q2 ɔdictorioꝝum vnū semꝑ ē falsū: nō tn̄ ducit ad methā falsi: q2 nō ɔcedit aliqđ manifeste falsuz: q2 ambo cōtradictoria sunt q̄nq̃ obscura: ⁊ p hoc distinguit redargutio a metha falsi.

Tertio sciendū q̄ metha falsi est manifeste falsi cōcessio: vt si cōcedat ignē nō esse calidum. Et dicit manifeste falsi: q2 si cōcedoꝛ q̄ falsum obscuꝝ non videbitur icōueniēs assistentib⁹: ideo nō erit aliq̃ metha disputatiōis sophistice: q2 opponens sophista qui appetit videri sapiēs, p hoc nō acquiret apparentē sapientiā. Sz inopinabile dicit qđ est ɔtra opinionē omniū vel pluriū vel sapientū: vel illoꝝ quos isequit. Et est metha iopinabilis cōcessio alicui⁹ talis inopinabilis. vn̄ q̄n respondēs concedit illud qđ est contra opinionē illorū corā quibus fit disputatio: dato q̄ illud sit veꝝ dicit apparēter ad inconueniens: ⁊ ibi est metha disputatiōis: vel ēt si cōcedat aliqđ ɔtra opinionē doctoꝝ quos insequit q̄uis hoc sit veꝝ sm̄ opiōnē alioꝝ: dicit tn̄ apparēter ad iopinabile.

Quarto sciēdum q̄ soloecismus est vitiū in orōne contra regulas artis grāmatice factuz vt vir mea: vel sponsa meus: ⁊ ptinet ad grāmaticū in q̄tūz dicit incōgruitatē orōnis. sed in q̄tū impedit veritatez ppōnis que ɔcludit in argumētatiōe ɔsiderat a logico: ⁊ ɔcessio talis orōnis ē metha soloecismi. ⁊ q2 oīs metha habet cōcludi in paralogismo cōtra respondentē: iō barbarismus qui fit in lr̄is ⁊ in syllabis ⁊ dictionib⁹: corrupiē

do syllabã lõgaʒ ⁊ ecõuerso: ⁊ nõ fit pmo in orõne sicut soloecismus nec põt cõcludi cõtra respondẽtẽ: io barbarismus nõ est vna metha sicut soloecismus. Sʒ nugatio dr̃ vnius ⁊ eiusdẽ ⁊ ex eadẽ parte inutilis repetitio: vt hõ hõ currit. ⁊ dicit̃ ex eadẽ pte. qꝛ si in diuersis ptibus idẽ repetatur vt in subo ⁊ predicato nõ est nugatio. Et dr̃ inutilis qꝛ si ex eadẽ pte idẽ repetatur cã ornatus vel maioris expressionis sniẽ nõ erit nugatio: vt dicẽdo deus ds me⁹ euge euge. ⁊ sic de alijs. ⁊ p hoc pʒ que ⁊ quot sunt methe.

Contra predicta arguit̃ pmo sic: nullũ inconueniens est finis cũ nõ habeat rõnẽ boni: sʒ metha est finis pximus disputationis sophistice. ğ metha nõ est iconueniens: vt dr̃ in eius diffinitione. ¶ Scdo sic: non loqui vel tacere est vna metha disputatiõis sophistice: ⁊ tñ nõ est aliq̃ illaꝝ. ğ nõ sunt tñ qnq; methe. ¶ Tertio sic: ille qui solũ ꝯcedit duo cõtradictoria dicit̃ ad methã redargutiõis: ⁊ tñ nõ ẽ ibi precõcessi negatio nec ecõtra. ğ contra diffõnẽ redargutionis. ¶ Quarto sic: omne manifeste falsũ est inopinabile cũ sit cõtra opinionẽ oĩum qbus est manifeste falsuʒ. ğ metha falsi nõ distinguit̃ a metha inopinabilis: sʒ sub ea cõtinet̃. ¶ Quito sic: solẽ esse maiorẽ tota terra ẽ cõtra opinionẽ pluriũ: ⁊ il lã cõcedẽs ꝯcedit aliqđ inopinabile: ⁊ tñ ibi nõ ẽ metha cũ nõ sit icõueniẽs cõcedere verũ. ğ metha inopinabilis nõ est cõcessio cuiuslibet iopinabilis.

Ad argumenta. Ad pmũ istoꝝ dicit̃. qꝛ lʒ incõueniẽs ꝯclusum contra respõdentẽ nõ habeat rõnẽ boni simplr̃: hʒ tñ rõnẽ boni apparẽtis: qꝛ videt̃ sophiste eẽ bonũ: qꝛ valet ad acqrendũ apparentẽ sciam: ⁊ hoc sufficit ad rõnẽ finis qꝛ sit bonus simplr̃ vel apparẽter tñ. ¶ Ad 2m dr̃. qꝛ lʒ nõ loq̃ sit metha: tñ est gnãlis ⁊ nõ spãlis distincta ab istis: qꝛ dũ respõdens tacet ducit̃ ad eãdẽ methã ad quã duceret̃ si loqueret̃. ¶ Ad tertiũ dicit̃. qꝛ lʒ rñdens cõcedendo duo ꝯdictoria nõ negẽt aliqđ tñ hñ ex ꝯñti: qꝛ cõcedendo scđz cõtradictorioꝝ negat alteꝝ pus cõcessuʒ. ¶ Ad quartũ dr̃. qꝛ lʒ manifeste falsum sit inopinabile: tñ diuersis rõnib⁹ dr̃ falsum ⁊ inopinabile: qꝛ respectu rei significate orõ dr̃ falsa: ⁊ respectu audiẽtiũ ⁊ opinionis dr̃ inopinabilis: ⁊ ẽt aliqđ hñ est iopinabile qđ tñ nõ est falsuʒ: qꝛ cũ aliqđ falsum sit pbabile ⁊ opinabile suũ cõtradictoriũ erit inopinabile: ideo falsum ⁊ inopinabile sunt methe distincte. ¶ Ad quintũ dr̃ qꝛ si cõcedat̃ illa ppositio corã sapientibus a qbus cognoscit̃ eẽ va nõ ẽ icõueniẽs: sʒ potest esse apparẽs icõueniẽs si ꝯcedat̃ corã illis qbus est inopinabilis: qꝛ cõcedit̃ aliqđ cõtra opinionẽ eoꝝ: ideo p hoc respõdens ducit̃ apparenter ad aliqđ icõueniẽs.

¶ Fallacia ẽ idoneitas decipiendi faciens credere de ente qꝛ sit nõ ens: ⁊ đ nõ ente qꝛ sit ens mediante fantastica visione. Fallacie sunt tredecim: quaꝝ sex sunt in dictione: ⁊ septem extra dictionem. In dictione sunt equiuocatio: amphibologia: compositio: diuisio: accẽtus: ⁊ figure dictionis. Et septem extra dictionem sunt accidens ꝯm quid ad simpliciter ignorantiaʒ elenchi: petitio principij: consequens: non causa vt causa: ꝯm plures iterrogationes vt vnã. Qꝛ aũt sunt sex in dictione, pbat Aristoteles iductiue: ⁊ silogistice inductiue sic: Equiuocatio fit aliquo istorum sex modorum: amphibologia fit aliquo istoꝝ sex modorum: ⁊ sic de alijs, ergo omnis fallacia in dictione fit aliquo istoꝝ sex modoruʒ. Silogistice sic: oĩs deceptio facta ex eo qꝛ eisdeʒ dictionibus vel orationibus non idem significamus fit aliquo istorum sex modoruʒ. sed omnis fallacia in dictione fit ex eo qꝛ eisdẽ dictionibus vel orõnibus non ideʒ significamus. ğ oĩs fallacia in dictione fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ: iste sill's est i primo mõ prime figure. Probatio maioris: oĩs multiplicitas dictionis fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ: sʒ oĩs deceptio facta ex eo qꝛ eisdẽ dictionib⁹ vel orõnibus nõ idẽ significam⁹ fit ex multiplicitate dictionis vel orõnis. ğ oĩs deceptio facta ex eo qꝛ eisdẽ dictionib⁹ vel orõnib⁹ nõ idẽ significam⁹ fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ: ⁊ hec fuit maior. Probatio minoris: oĩs multiplicitas dictionis fit ex eo qꝛ eisdẽ dictiõib⁹ vl' orõnib⁹ nõ idẽ significamus: sʒ oĩs fallacia in dictione fit ex multiplicitate dictiõis vel orationis. ergo omnis fallacia fit ex eo qꝛ eisdem dictiõibus vel oratõibus nõ idem significamus: ⁊ hec fuit minor: ⁊ isti duo sillogismi sunt i primo mõ prime figure.

¶ Posiq; auctor determinauit de sillogismo sophistico ꝑ eõ: ⁊ de cã finali ei⁹. s. de disputatiõe litigiosa seu sophistica ⁊ de qnq; methis ei⁹ q̃ qdẽ ordinant̃ ad vltimũ fineʒ ipsi⁹ sophiste. s. ad apparentẽ sapiaʒ. Dic ꝯñr determinat de fallacijs p q̃s ad pdictas methas sillogismi sophistici ordinant̃. ⁊ pus auctor determiat de fallacia in cõi: ⁊ ꝯñr de singulis in spãli. Pro ğ sic diffinit fallaciã dicẽs. Fallacia ẽ idoneitas đcipiẽdi faciẽs credere de nõ ente qꝛ sit ens. ⁊ de ente qꝛ sit nõ ens mediãte fantastica visione.

Primo sciendũ qꝛ fallacia dupl'r accipit̃. Uno⁰ pasiue p deceptione ei⁹: q paralogizat̃ ⁊ diffinit̃ sic. Fallacia ẽ deceptio imperitiũ in arte sophistica pp ignorãtiã artis sophistice. Alio mõ capit̃ fallacia p pncipio actiuo tal' đceptiõis vt ẽ loc⁹ sophistic⁹ i quo fundant̃ argumẽta sophistica: ⁊ isto mõ capit̃ in ista diffõne ⁊ non pmo mõ. Unũ sic loc⁹ dialectic⁹ est sedes argumẽti dialectici vel est id a quo ꝯueniẽs elicit̃ argumẽtũ: ita sil'r fallacia est sedes vl' illud a quo elicit̃ argumẽtũ sophisticũ. ⁊ sic in eodẽ loco dialectico pl'a argumẽta dialectica fundant̃: sic in eadẽ fallacia plures fundant̃ palogismi: ⁊ sic locus dialectic⁹ diuidit̃ p locũ maximã ⁊ locũ dr̃iaʒ maxime: sic in q̃libʒ fallacia locus maxia ⁊ locus dr̃ia maxime per silitudinẽ reperit̃: vt in fallacia equocatõis maxima ꝯm quã fiunt paralogismi ei⁹ est. Oĩs dictio actualr̃ vna habet tñ vnuʒ significatũ: ⁊ locus dr̃ia maxime est equiuocatio termini vel terminus equocus.

Secundo sciendũ qꝛ in oĩ fallacia est cã apparẽtie ⁊ cã defect⁹: ⁊ sub cã ꝯueniẽtie latet dr̃e ctus sic in equocatiõe sub vnitate vocis latet pl'alitas significatoꝝ. Cã apparẽtie fallaciaꝝ in cõi est q̃ mouet ad credendũ qđ nõ est. Et cã defect⁹ est q̃ falsificat creditũ. vñ etiam rõne cause apparentie fallacia habet qꝛ sit idoneitas decipiẽdi. qꝛ pp ter taleʒ apparentiã sumit̃ aptitudo ad decipiẽdũ: ⁊ rõne cause effect⁹ facit credere de nõ ente qꝛ sit ens. qꝛ p istã cãm cõplet̃ deceptio licʒ originaliter ꝓueniat a cã apparentie: iõ iste due cause satis explicant̃ in diffinitiõe fallacie. Et dicit̃ mediãte fantastica visione: qꝛ intellect⁹ purus nõ pmixtus sensui aut fantasie

nō decipit: sȝ p reflexionē ad fantasiam multotiens decipit. Est aūt fantastica visio vt hic sumit cognitio itellectꝰ reflexi ad fantasiam: ꝛ nō solū cognitio fantasie.

Tertio sciendū ꝙ in disputatōe sophistica duo sunt a qbus potest sumi cām apparētie ad decipiendū. Primū ꝫ. s. res de qbus disputatur: quaꝝ multotiens ignorant habitudines. Scōm est dictiones vel voces p quas fit disputatio: quaꝝ significatio vel mltiplicitas sepe ignorat: ꝛ sic causa apparētie fallacie qñqꝫ sumit a rebus qñqꝫ a dictionibꝰ. ꝛ fm hoc fallacia in cōi diuidit p fallaciā in dictione ꝛ p fallaciā extra dictionē. Fallacia in dictione est q̄ sumit suā cām apparētie ex pte dictiōis. Et fallacia extra dictionē est q̄ sumit suā cāꝫ apparentie ex pte rei. ꝛ magis dr̄ fallacia extra dictionem q̄ꝫ fallacia rei: qꝛ res nō cadūt in disputatione nec causant deceptionē respōdentis nisi p relationē ad dictiones: ideo p negationē huiꝰ qd̄ est habere cām apparētie in dictione ꝛ p relatiōnē ad dictionē dicit fallacia extra dictionē. ꝛ iter illas fallacias pꝰ determinat de fallacijs in dictione: qꝛ licet res ordine nāe p̄cedant dictiones: nō tn̄ p̄cedunt in disputatione sophistica quia res nō cadūt in disputatione nisi per voces: ideo per voces prius contingit causari deceptionem respondentis.

Quarto sciēdū ꝙ fallacia in dictione diuidit p fallaciā equocationis amphibologie: cōpositionis: diuisionis: accentus: ꝛ fallaciam figure dictionis. Quarū sic habet sufficiētia: qꝛ oīs fallacia in dictione fit fm aliqd̄ multiplex: vel ḡ fit fm multiplex actuale vel potētiale vel fantasticū. Si fm multiplex actuale hoc ē duplr̄. vel fm multiplex actuale dictiōis incōplexe: ꝛ sic est equiuocatio. vel orōnis: ꝛ sic est amphibologia. Si sȝ multiplex potētiale hoc est duplr̄. vel fit in dictiōe: ꝛ sic est accētus. vel in orōne ꝛ hoc est duplr̄. vel illa orō est cōtinue pbata. ꝛ sic est fallacia cōpōnis. vel discontinue. ꝛ sic est fallacia diuisionis. Si fm multiplex fantasticū sic est fallacia figure dictionis. Et pbat iste numerus fallaciaꝝ in textu p īductionē que satis clara est p sillogismū: cuius v̄tus cōsistit in hoc ꝙ oīs deceptio facta per hoc ꝙ eadē dictio vel orō plura significat fit aliq̄ istoꝝ sex modoꝝ: sȝ oīs fallacia in dictione fit p hoc ꝙ vna dictio vel orō plura significat: qꝛ fit qñ eisdē noībus vel orōnibus nō idē significamus. ḡ oīs fallacia in dictione fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. ꝛ sic pȝ ꝙ hec diffinitio est sufficiens.

Sed contra predicta argui̅t primo sic: idoneitas decipiēdi ē nālis potētia: sȝ fallacia nō ē nālis potētia: cū nō sit in p̄dicamento q̄litatis: qꝛ est ens rōnis. ḡ male dr̄ ꝙ fallacia est idoneitas decipiendi. ¶ Scdo sic: īpossibile ē credere de nō ente ꝙ sit ens: qꝛ nullus pōt credere ꝙ vnuȝ ꝯdictorioꝝ verificet de alio: cū nō possit credere duo ꝯdictoria sil' esse vera vel falsa. ḡ fallacia non facit credere de nō ente ꝙ sit ens. ¶ Tertio sic: oīs fallacia est in illo qui decipit cum sit deceptio q̄dā. ḡ nulla est in dictiōe vel extra dictionē. ¶ Quarto sic: omne argumentū sophisticū fit de rebus ꝛ p voces. ḡ oīs fallacia ꝛ deceptio est in rebus ꝛ in dictionibus. ḡ nulla est in dictionibus tm̄. ¶ Quinto sic: fallacia amphibologie capit suam causam apparentie ex parte orōnis tantū: ꝛ non ex parte dictionis: ꝛ silr̄ compositio ꝛ diuisio. ergo male ponunt fallacie in dictione.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄. ꝙ licȝ idoneitas decipiendi se tenens ex pte intellectus sit nālis potētia. non tn̄ idoneitas decipiendi que se tenet ex pte reꝝ vel dictionū: sȝ est nālis potentia tm̄ fm modū cū sit ens rōnis ꝯ̄s dictiones que sunt signa reꝝ vel aliqui respectus reꝝ qui sunt entia rōnis. et de tali idoneitate itelligit ꝙ fallacia est idoneitas decipiendi: ꝛ talis nō est in aliquo predicamēto. ¶ Ad scōm dicitur. ꝙ de nō ente capto formalr̄ sub forma non entis nō potest credi ꝙ sit ens vel eꝫ: tn̄ de non ente capto materialiter aliqs pōt credere ꝙ sit ens: ꝛ de ente ꝙ sit non ens. ¶ Ad tertiuȝ dr̄. ꝙ si capiat fallacia vt est effectiua paralogismi ꝛ deceptio rn̄dentis: sic est in decepto semp. sȝ si capiat p loco sophistico qui ē p̄ncipiū paralogismi vt hic sumitur. sic non est in decepto: sed est in rebus vel in dictione fm suam cām apparētie. ¶ Ad quartū dr̄. ꝙ lȝ fallacia fiat de rebus ꝛ in dictione: nō tn̄ quelibet sumit suā cām apparentie in rebus ꝛ in dictione sil': sȝ aliq̄ in rebus tm̄: alia vero in dictōe tm̄: ꝛ p hoc sumit hec diuisio. ¶ Ad quintū dicit. ꝙ si capiat dictio pro voce incōplexa tm̄. vt distinguit ꝯtra orōnē: sic amphibologia non fit in dictione: sȝ si capiat dictio pro voce significatiua q̄ dicendo pfert siue sit cōplexa siue incōplexa sic amphibologia fit in dictione: ꝛ hoc modo sumitur hic dictio.

¶ Scdm autē vt vult Alexander in cōmēto supra librū elenchoꝝ triplex est multiplex. Aliud enī est multiplex actuale: aliud potētiale: ꝛ aliud fantasticū. Multiplex actuale est qñ dictio vl' orō eadē fm subāȝ ꝛ scdȝ modū pferēdi diuersa significat. Dictio vt ī equocatōe: vt canis. Orō vt ī āphibologia vt liber aristotel'. Multiplex potētiale ē qñ dictio vel orō eadē scdȝ subāȝ diuersa tn̄ scdȝ mōȝ pferēdi diuersa significat. Dictio vt ī accētu: vt pp'ls cꝰ prima sillaba pōt eē breuis vl' lōga: ꝛ scdȝ hoc diuersa significat. Orō vt ī ꝯpōne vel diuisiōe: vt qcqd viuit sp̄ ē. Aliā. n. hȝ modū pferēdi put ē diuisa ꝛ put ē cōposita: vt postea patebit. De mltiplici fātastico videbit ī fallacia figure dictōis. Et qꝛ mltiplex actuale verior ē mltiplex q̄ꝫ potētiale: ꝛ potētiale q̄ꝫ fantasticū: iō priꝰ dōm ē d' fallacijs faciētibꝰ mltiplex actuale q̄ꝫ de alijs: ꝛ postea de potētiali: ꝛ vltīo de fātastico. Vn̄ priꝰ dicēdū ē de equocatōe ꝛ amphibologia q̄ꝫ de alijs fallacijs in dictōe: qꝛ in equocatōe ꝛ amphibologia ē mltiplex actuale: ꝛ p ꝯn̄s eadē dictio vel orō fm subām ꝛ nō scdȝ modū pferēdi. In alijs āt nō. In his plꝰ ē de idoneitate q̄ꝫ ī alijs. Itē adhuc priꝰ ē dōm de equocatōe q̄ꝫ de amphibologia: qꝛ equocatio fit in dictōe: amphibologia aūt in orōne dictio aūt prior ē orōne. Sciēdum est ꝙ fallacia duplr̄ accipit. qñqꝫ. n. fallacia idē est qd̄ cā decipiēdi: ꝛ qñqꝫ idē est qd̄ deceptio facta ex illa cā. Et hoc primo modo sumit hic fallacia.

¶ Postq̄ꝫ auctor determinauit de diffinitione fallacie in cōi. ꝛ de distinctiōe fallaciaꝝ in dictione: quaꝝ numerꝰ ꝛ ordo sumit fm diuersos modos multiplicis. Hic ꝯseqnē ter declarat modos multiplicis ad maiorē declarationē illius numeri ꝛ ordinis fallaciarū in dictione. Et est multiplex dictio vel orō vere vel apparēter plura significās: ꝛ sic ad aliqd̄ multiplex semp reqrit vnitas vocis ꝛ pluralitas significatoꝝ. ꝛ dicit multiplex q̄si multa plicās ī vnū: qꝛ in vna voce multa plicant significata: sȝ diuersimode: tn̄ fm diuersas rationes multiplicis.

Primo sciẽdũ ꝙ multiplex diuiditur ꝑ multiplex actuale potẽtiale ꝛ fantasticũ: quoꝝ sic ha-
bet̃ sufficiẽtia: q2 in oi multiplici ẽ vnitas vocis cũ plura-
litate significatoꝝ. vel q̄ hꝫ plura significata simplr̃ vel
appareter tm̃. Si scḋz sic ẽ multiplex fantasticũ. si pmuꝫ
hoc ꝯplr̃ vel tale multiplex hꝫ actualẽ vnitatẽ vocis:
ꝛ sic ẽ multiplex actuale: vel potẽtialẽ tm̃: ꝛ sic ẽ potẽtia-
le: ꝛ q2 multiplex vr̃ q̄si in vnũ multa plicãs significata: ꝛ
ꝑfectius vniunt̃ plura significata in mltiplici actuali vbi
est actualis vnitas vocis q̄3 in potentiali vbi est potẽtia-
lis vnitas tm̃: ꝛ in potentiali verioꝛi modo multa in vnũ
plicantur q̄3 in fantastico: vbi soluꝫ plura sunt significata
appareter tm̃ ideo istoꝛuꝫ multiplicium actuale ꝑcedit po-
tentiale. ꝛ potentiale fantasticũ. ꝛ hinc est ꝙ fallacie pec-
cantes ſm multiplex actuale ꝑcedunt alias.

Secundo sciendũ: ꝙ multiplex actuale ẽ dictio vl'
oṙo vna ſ3 subaꝫ ꝛ modũ ꝓferẽdi diuer-
sa significãs. Exẽplũ de dictiõe. vt canis. exẽplũ de oṙone
vt liber Aristotelis. vñ in dictiõe vel in oṙone dictio se hꝫ
vt mã ꝛ suba. ꝛ modus ꝓferẽdi se hꝫ ꝑ modũ forme: iõ di-
ctio vna ſ3 subaꝫ ꝛ modũ ꝓferendi est mãlr̃ ꝛ formalr̃: ꝛ
q2 a forma sumit̃ actualis vnitas rei iõ talis vox ẽ actua-
liter vna: ꝛ ide vocat̃ multiplex actuale. ꝛ tale multiplex
ponit simul ꝛ in actu oia sua significata sicut hoc nomen
canis simul. ꝛ in actu dat itelligere sua significata: ꝛ nõ tñ
ponit ea copulatiue vel disiũctie: q2 si poneret copulatie:
tũc ista oṙo. canis currit. eẽt equalẽter vna copulatiua. ꝛ tũc
vel ãbe ptes eẽnt sil' vere: ꝛ tũc eẽt simplr̃ va ꝛ nõ distin-
guẽda s3 simplr̃ ꝯcedẽda: vl' aliq̄ ps eẽt falsa: ꝛ tũc tota co-
pulatiua eẽt falsa ꝛ simplr̃ negãda ꝛ nõ distignẽda. Et si po-
neret ea disiũctie: illa ꝓpõ equaleret vni disiũctie: vl' q̄ ali-
q̄ ps eẽt va: ꝛ tc̃ eẽt simplr̃ ꝯcedẽda. q2 ꝟ sufficit ad vitatẽ
disiũctiue. vel ãbe ptes eẽnt simplr̃ false: ꝛ sic eẽt simplr̃
falsa: ꝛ nunq̄3 eẽt distignẽda: qḋ est ꝯ illḋ qḋ dicet̃ in solu-
tione palogismoꝝ equocatiõis: ꝛ iõ tale multiplex actua-
le l3 ponat oia sua significata in actu ꝛ cõiunctum: vt vni-
untur in vna voce: nõ tñ copulatiue vel disiunctiue.

Tertio sciendũ: ꝙ multiplex potẽtiale est dictio vel
oṙo eadẽ ſm vocẽ: ꝛ diuersa ſ3 modũ ꝓferẽ-
di plura significãs. Exẽplũ de dictiõe: vt pplus qui cũ hꝫ
pmã breuẽ significat collectionẽ gẽtis: ꝛ cũ hꝫ pmã lõgaꝫ
significat arborẽ quãdã. Exẽplũ de oṙone: vt sor currẽs
necessario currit: q2 ſ3 diuersos modos ꝓferẽdi necessa-
rio põt referri ad currẽs vel etiã ad currit: ꝛ sic ibi sũt di-
uersa significata ſ3 compositionẽ ꝛ diuisionẽ: ꝛ q2 in tali
multiplici est tm̃ vnitas mãe ꝛ vocis: ꝛ nõ est vnitas for-
me vel modus ꝓferẽdi a q̄ vnitate forme sumat̃ actual'
vnitas dictiõis: iõ talis dictio vel oṙo ẽ tm̃ potẽtialr̃ vna
ꝛ nõ actualr̃. vñ dicit̃ multiplex potẽtiale: q2 ibi plicant̃
multa significata in voce que est tm̃ potẽtialr̃ vna.

Quarto sciẽdũ. ꝙ mltiplex fantasticũ ẽ dictio vnũ
significãs q̄ videt̃ aliud significare ꝓpter
ꝯuenientiã eius i pte cũ alia dictiõe: sicut vigere significat
simplr̃ q̄litatẽ: q2 significat hr̃e vigorẽ: s3 q2 silr̃ terminat̃
sic agere: ꝛ agere significat actionẽ. iõ vigere videt̃ signi-
ficare actionẽ l3 tñ nõ significet. Et vr̃ tale multiplex fan-
tasticũ: q1 talis dictio ſ3 veritatẽ nõ hꝫ plura significata:
sed solũ ſm fantasticã apparẽtiã. Dicit̃ enĩ fantasia a fa-
nos qḋ est apparitio: eo ꝙ ſm fantasiã fiunt multe appa-
ritiones: ideo fantasticũ idem est.

Contra predicta arguit̃ ꝑ sic: vni⁹ signi ẽ tm̃
vnũ significatũ: q2 ab vnita-
te significati sumit̃ vnitas signi: q̄ vna dictio vel oṙa non
põt plura significare: q̄ ꝯ diuisionẽ multiplicis. ¶ Scḋo sic
sicut se habet act⁹ ꝛ potẽtia: ita actuale ꝛ potẽtiale: s3 po-
tẽtia ꝑcedit actũ cũ aliqd prius sit in potẽtia q̄3 in actu: er-
go multiplex potentiale precedit actuale ꝛ non econtra.
¶ Tertio sic: significatio est forma essentialis dictiõis:
ergo dictio vel oṙo plura significãs ẽ diuersa formalr̃. er-
go multiplex actuale nõ est formalr̃ vna dictio: ꝛ actua-
liter plura significãs: sed formalr̃ diuersa. ¶ Quarto sic:
de rõne multiplicis est pluralitas: s3 maioꝛ est pluralitas
ꝛ actualioꝛ q̄n dictio vel oṙa est diuersa ſm modũ ꝓferẽ-
di ꝛ ſm significata q̄3 qñ soluꝫ plura significat: ergo tale
multiplex magis dꝫ dici actuale q̄3 illud vbi est solũ plu-
ralitas significatoꝝ. ¶ Quinto sic in omni multiplici est
pluralitas significatoꝝ: sed multiplex fantasticũ nõ habꝫ
plura significata: quare nõ est distinguẽdũ: ergo male di-
citur ꝙ multiplex fantasticũ est vnũ multiplex.

Ad argumenta. Ad pmũ istoꝝ dicit̃ ꝙ l3 ab vnitate significati sumat̃ vni-
tas formalis signi nõ tñ vnitas mãlis: s3 ex pte ipsius vo-
cis que efficit̃ signũ: ideo vnũ signũ mãliter potest habe-
re diuersa significata: q̄tũuis nõ sit vnũ formaliter ꝛ inq̄-
tum est signum. ¶ Ad secundũ dicit̃: ꝙ l3 in eodeꝫ potẽ-
tia ꝑcedat actũ nõ tñ in diuersis: s3 act⁹ simplr̃ ꝑcedit po-
tẽtiã: iõ actuale ꝑcedit potẽtiale in diuersis ꝛ sic est in ꝓ-
posito. ¶ Ad tertiũ istoꝛũ vr̃: ꝙ si ꝯsideret̃ dictio in rõne
signi tũc significatio ẽ forma ẽẽntial' ei⁹: q2 reponit eã in
ẽẽ signi. S3 si ꝯsideret̃ q̄tũ ad vocẽ q̄ vox dicẽdo ꝓfert̃:
vñ dicit̃ dictio: sic significatio nõ est forma ẽẽntialis ei⁹:
sed modus ꝓferendi ꝛ significatio est forma accidẽtalis:
ꝛ hoc modo hic dicit̃ dictio vel oratio vna inq̄ntũ habꝫ
respectũ ad talẽ formã: iõ mltiplex actuale põt eẽ dictio
actualiter vna plura significãs. ¶ Ad q̄rtũ vr̃. ꝙ ad mul-
tiplex actuale nõ suffic̃ actualis pl'alitas significatoꝝ: s3
cũ hoc reqrit̃ actualis vnitas vocis: iõ l3 multiplex potẽ-
tiale habeat pl'alitatẽ actualẽ significatoꝝ forme vocis:
tñ nõ hꝫ actualem vnitatẽ vocis: iõ nõ dꝫ dici multiplex
actuale. ¶ Ad q̄ntũ vr̃. ꝙ multiplex fantasticũ nõ habꝫ
plura significata ſm rem sed bene ſm apparentiam: ꝛ ꝟ
sufficit ad hoc ꝙ sit multiplex fantasticum.

¶ Equiuocatio est mltiplicitas dictiõis eiusdeꝫ
ſm substantiam ꝛ moduꝫ proferẽdi: vt in hoc
nomĩe canis. Sciendum est ꝙ in qualibet fal-
lacia est duplex causa. s. causa apparẽtie ꝛ cau-
sa defectus. Causa apparentie in qualibet fal-
lacia est q̄ mouet ad credendũ id qḋ nõ est cre-
dendum. Causa defectus est que ostẽdit credi-
tum esse falsum. Causa apparentie in equoca-
tione est vnitas dictiõis eiusdem scḋm subam
ꝛ modũ ꝓferendi diuersa significãtis. Causa
defectus siue falsitatis est diuersitas significa-
toꝛuꝫ. Unitas eni ꝑdicta in equocatõe mouet
ad credẽdũ qḋ nõ est. s. vnitatẽ significãdi. Di-
uersitas aũt ostẽdit creditũ esse falsum. Equo-
cationis tres sũt modi. S3 primo videndũ est
qḋ sit fallacia equocatõis. Unde fallacia equo-
catõis est deceptio ꝓueniens ex eo ꝙ aliqua di-
ctio manẽs vna scḋm substãtiã ꝛ scḋm modũ
ꝓferẽdi diuersa significat. Prim⁹ aũt modus
ꝓuenit ex significatõe vl' ꝯsignificatõe dictõis.
Ex significatõe sic paralogizat̃: ois canis cur-
rit: sid⁹ celeste ẽ canis. ergo sid⁹ celeste currit.
Solõ vtraq̄3 ꝑmissaꝝ ẽ duplex: q2 hoc nomĩe
canis ẽ multiplex equoce significãs aial latra-

bile: sidus celeste: ꝛ piscem marinum. Et sic
maior vno modo est vera: ꝛ alio modo falsa:
ꝛ similiter minor. Uel sic: omne expediens est
bonum: malum est expediens: ergo malum est
bonum. Solutio: expediens dicitur equiuoce.
Uno modo idem est quod bonum. Alio modo
idem q̄d necessariū q̄d accidit in minus malum
q̄d oportet fieri ad cauēdum magis malū. Un
de vtraqꝫ p̄missarum est duplex: q2 vno modo
est vera: alio modo est falsa. ex cōsignificatione
paralogizat̄ sic: iste pānus est de anglia: anglia
est terra: ergo iste pānus est terra: nō sequitur:
q2 prima ē duplex: ex eo ꝙ hec p̄positio de. po
test dicere circūstantiā cause mālis: ꝛ sic ē falsa
vel pōt dicere locum ꝛ originē: ꝛ sic ē vera. vel
sic: in quocunqꝫ ē egritudo ipsum ē animal: sed
in humorum inadequatione est egritudo. ergo
humorum inadequatio ē animal. Prima ē du-
plex: q2 hec p̄pōin. pōt dicere causam efficien-
tem: ꝛ sic ē falsa: vel causam formalē siue sub-
iectum in quo ē: ꝛ sic ē vera. Similiter dicēdū
est de minori: vel sic, p̄priū ē qualitati s̄m eam
simile vel dissimile dici: sed s̄m similitudinē di
citur aliquis similis vel dissimilis: ergo simili-
tudo vel dissimilitudo sunt qualitates: q̄d est
falsum: imo sunt relationes. prima est duplex:
eo ꝙ hec p̄positio s̄m. potest dicere circunstā-
tiam cause efficientis: ꝛ sic ē vera: quia due q̄li
tates eiusdem speciei faciunt vnā similitudinē:
ꝛ sic qualitas est causa efficiens similitudinis.
Si autē dicat circūstantiā cause formalis: sic ē
falsa: quia qualitas nō ē causa formalis simili-
tudinis. Et ecōuerso dicēdū est de minori. Si
militer omne sanū est aīal: vrina est sana: ergo
vrina est aīal. Utraqꝫ p̄missarū est duplex: q2
sanū dicit̄ de aīali vt de subiecto: ꝛ de vrina vt
de signāte vel indicante. de cibo vt de efficiēte.
de dieta vt de p̄seruante: ꝛ alio mō sanitas ad
hoc cōparat̄: ꝛ s̄m hec h3 diuersas significati-
ones. Ex cōsignificatiōe sic paralogizat̄. Qui-
cunqꝫ sanabit̄ sanus est: laborās sanabit̄: ergo
laborās sanus est. minor ē duplex: ex eo ꝙ hoc
participiū laborās pōt dicere p̄sens t̄ps: ꝛ sic ē
vera: ꝛ sic est sensus laborās nūc sanabit̄. Si
autē dicat p̄teritū sic est falsa: ꝛ sic est sensus la
borans tunc sanabit̄. Et econuerso dicendum
est de conclusione. Laborans enim equiuocū
est ad laborantem nunc: ꝛ ad laborantem tunc.
Eodem modo est hic: quicūqꝫ surgebat stat.
Et eodem mō respondendum est sicut respon-
sum fuit ad alium paralogismum. Alio autē mo-
do potest fieri ecōuerso quando dictio potest
teneri materialiter vel cōsignificatiue: sicut hic
deus est vbiqꝫ: vbiqꝫ est aduerbium: ergo de-
us est aduerbium. Dicendum ꝙ prima est du
plex: eo ꝙ hec dictio vbiqꝫ potest teneri mate-
rialiter vel cōsignificatiue. Si materialiter sic
est falsa. Si cōsignificatiue sic est vera: sed nō
sequit̄ conclusio. Secundus modus equiuo-
cationis prouenit ex trāsumptione dictionis.
vnde transumptio vt hic sumit̄ ē acceptio di-
ctionis significantis vnū ex impositione ad si-
gnificandum aliud per similitudinem. Et s̄m istū
modū sic format̄ paralogismus: quicq̄d ridet
h3 os: pratū ridet: ergo pratū habet os. Pria
est duplex: eo ꝙ hoc verbū ridet pōt teneri p̄-
p̄rie ꝛ ex impositione vel transumptiue. si pro-
p̄rie sic est vera ꝛ non sequitur conclusio. hoc
enim verbum ridere est equiuocū ad ridere ꝛ
ad florere: quia ridere significat ex prima im-
positiōe risum ab ore emittere: florere eni signi-
ficat per quādā trāsumptiōem. Florere eni ꝛ ri
dere quādā similitudinē hn̄t: q2 vtrobiqꝫ denota
tur gaudium: ꝛ iō ridere trāsumit̄ ad florere vt
vult Arist. iō sumētes aliquā similitudinē trāsfe-
runt̄. Quicq̄d currit h3 pedes: aqua currit. er-
go aqua h3 pedes: vtraqꝫ p̄missarum ē duplex:
q2 hoc verbū currit vel tenet̄ p̄p̄rie vel trāsum
ptiue: currere eni ꝛ labi assimilant̄ in veloci-
tate motus s̄m quā currit sumit̄ proprie: sic ma
ior est vera ꝛ minor falsa. si trāsumptiue tunc
est ecōuerso. Tertius modus p̄uenit. ex eo ꝙ
aliqua dictio plura significat cōposita. sepata
vero vnū solū: vt hec dictio imortale vno mō
dicit̄ q̄si nō potēs mori. Alio mō dicitur quasi
potēs nō mori. ꝛ s̄c̄d3 hoc format̄ sic paralo-
gismus. Omne imortale ē perpetuū: s3 oē po
tēs nō mori est imortale. ergo oē potēs nō mo
ri est perpetuū. Utraqꝫ p̄missarū est duplex cū
hoc nomē imortale sit equiuocū vt dictū ē. Item
omne icorruptibile est p̄petuū: s3 omne potēs
nō corrūpi est icorruptibile: ergo omne potēs
nō corrumpi ē perpetuū. Utraqꝫ p̄missarū est
duplex eo ꝙ incorruptibile. vno mō idem ē q̄d
nō potens corrumpi. Et sic incorruptibile est
perpetuum: ꝛ sic maior ē vera ꝛ minor falsa.
Alio modo idem ē q̄d potens nō corrumpi: vt
primus homo potuit nō corrumpi. ꝛ in hoc
sensu maior ē falsa: ꝛ minor vera. ꝛ sic soluen-
di sunt paralogismi equiuocatōis per distictio
nē paralogismorum s̄c̄d3 equiuocatōem: vt prius
patuit. Recta solutio ē mānifestatio sillogismi
falsi: ꝛ propter quod ē falsus: ꝛ hoc contingit
dupliciter. s. vel distinguendo: vel aliquā pre-

missarū iterimêdo. Scdo mō rñdêdū ē ad oēs peccātes i mā: ⁊ ad oēs oꝛones i vtroq3 peccātes rñdêdū ē vtroq3 mō. s. distiguêdo aliquā ꝑmissarū iterimêdo: nō ꝟ3 idē: sed ꝟ3 diuersa.

¶ Postq3 auctor determinauit de numero fallaciarū i dictiōe: ⁊ de modis multiplicis valētibꝰ ad cognitionē illiꝰ numeri. hic ꝑñter i spāli determiat de q̄libet fallacia in dictiōe. Et ꝑ de fallacia equocationis q̄ ꝑ h̄ ꝙ peccat ꝟ3 multiplex actuale ꝑcedit oēs alias peccātes ꝟ3 multiplex potētiale ⁊ fantasticū ⁊ distiguīt ab ipsis: ⁊ ꝑ hoc ꝙ multiplex actuale dictionis distinguit ab amphibologia que peccat ꝟm multiplex actuale oꝛonis. ideo auctor pmo determiat de fallacia equocationis ꝑmo sic diffinies equocationē. Equocatio ē qñ dictio actualr vna plura significat: vt canis significat canē latrabilē: piscem marinū: ⁊ sidus celeste. Et dicit actualr vna ad drīaz actionis qñ dictio potentialr vna plura significat. ⁊ ē duplex equocatio. s. a casu ⁊ a cōsilio: vt dictū est in antepdicamētis: ⁊ ꝟ3 talē equocationē sumit fallacia equocatiōis.

Primo sciēdū: ꝙ causa apparētie huius fallacie est actualis vnitas dictiōis plura significātis ꝑpter quā vnitatē credimꝰ ꝙ sicut dictio ē actualr vna ꝟ3 voce q̄ sic hēat vnū significatū. Et sumit hec maxīa. vnius vocis in actu ē tm̄ vnū significatū. Sz eiꝰ cā defectꝰ ē pluralitas significatoꝝ dictiōis vniꝰ ꝟ3 actū. Et ꝟm has cās duplr diffinit fallacia equocatiōis. Primo sic ex pte cāe apparētie: q̄ ē idoneitas decipiēdi ꝑueniēs ex actuali vnitate dictiōis plura significātis: ⁊ ex pte cause defectꝰ diffinit sic: ꝙ est deceptio ꝑueniēs ex pluralitate significatoꝝ dictiōis actualr vniꝰ. ꝑma tn̄ diffinitio melioꝛ ē: q3 diffinitur fallacia in rōne ꝑncipij ⁊ loci sophistici. in scdo vo vt causatur mediāte sillogismo sophistico.

Secundo sciēdū ē: ꝙ fallacie equocatiōis tres sūt modi vel spēs. Primꝰ modus sumit qñ dictio actualr vna ꝑncipalr ⁊ ꝟ3 ipositionē plura significat: vt canis significat ex ipositiōe eiꝰ plura significata: ⁊ hoc verbū discere vno mō idē ē qđ docere ⁊ dare disciplinā: alio mō idē ē qđ doceri ⁊ suscipe disciplinā: ⁊ ꝟ3 hūc modū sic palogiçant. Quicūq3 discūt sūt sapiētes· ignorātes discūt: g̃ ignorātes sūt sapiētes. Soluit sic: vtraq3 premissa ē duplex: q3 discere pōt capi ꝑ docere vel ꝑ doceri. Si in vtraq3 ꝑmissarū capiat ꝑ docere: sic maioꝛ est va: ⁊ minoꝛ falsa: ⁊ seq̄t cōclusio. Sz si in vtraq3 teneat pro doceri: tūc maioꝛ ē falsa ⁊ minoꝛ ē va ⁊ iterū bñ seq̄t ꝯclusio: sed ipsa ē falsa: ita ⁊ altera ꝑmissarū. ⁊ istis duobus modis ē bonꝰ sillogismus: ⁊ nō cōmittit fallacia equocationis. Si aūt in maioꝛi teneat ꝑ docere: ⁊ in minoꝛi pro doceri vtraq3 ꝑmissarū ē va: nec sequit ꝯclo. sed cōmittitur fallacia equocatiōis ꝑpter equiuocatiōē3 medij: ⁊ iō ibi nō ē bonꝰ sillogismꝰ: q3 nō ē vnitas medij ꝟm re3: nec ibi nisi vox termini tm̄. ⁊ h̄ multa exēpla ponunt in textu.

Tertio sciēdū ē: ꝙ scđs modus sumit qñ dictio actualiter vna vnū significat ꝑncipalr: ⁊ aliud transūptiue: vt ridere ꝑncipalr significat aptionē ⁊ actū oris: ⁊ transūptiue floꝛitionē prati: ⁊ currere ꝑncipalr significat motū velocē pedū aialis: ⁊ transūptiue significat fluxū3 aq̄. Et ꝟ3 hūc modū sic palogiçant. Quicq̄d currit h̄3 pedes: aqua currit: ergo aqua h̄3 pedes. Solutio: vtraq3 premissa est duplex: q3 currit pōt capi ꝑprie ⁊ trāsūptiue. si capiat in vtraq3 ꝑmissarū ꝑprie maioꝛ est va ⁊ minoꝛ falsa. si in vtraq3 teneat trāsūptiue: sic maioꝛ est falsa ⁊ minoꝛ vera. ⁊ his duobꝰ modis necessario sequit ꝯclusio· et est bonus sillogismus. sed si in maioꝛi accipiat ꝑprie: ⁊ i minoꝛi trāsūptiue· tūc ambe ꝑmisse sunt vere: nec sequit cōclusio: sed cōmittit fallacia equocationis ꝑpter equocationē3 medij. Et in istis paralogismis qñ est equocatio in medio qđ ponit in vtraq3 ꝑmissarū: sic vtraq3 ꝑmissaru3 est distinguēda. Sed qñ equocatio est in maioꝛi extremitate solū: tūc debet distingui maioꝛ ꝑmissa: ⁊ ꝯclusio in q̄bus ponit maioꝛ extremitas. Et qñ est in minoꝛe d3 distingui minoꝛ ꝑmissa cū cōclusione.

Quarto sciēdū ꝙ tertiꝰ modus ē qñ dictio simplex tm̄ vnū significat: ⁊ tn̄ ꝯposita plura significat: vt moꝛtale tm̄ vnū significat. s. aptū natū moꝛi: ⁊ tn̄ imoꝛtale plura significat ꝑ hoc ꝙ hec ꝑpō i. addita moꝛtali pōt negare actū tm̄ ⁊ relinq̄re aptitudinē: ⁊ sic imoꝛtale sumit ꝑuatiue: vl' pōt negare actū ⁊ potētiā silr ⁊ sic imoꝛtale tenet negatiue: ⁊ ꝟ3 hūc modū palogiçat sic. Oē imoꝛtale ē ꝑpetuū: potēs nō moꝛi ē imoꝛtale. g̃ potēs nō moꝛi ē ꝑpetuū: qđ ē falsū. soluit sic. Utraq3 ꝑmissaꝝ ē distinguēda: q3 imoꝛtale pōt capi negatiue ⁊ ꝑuatiue. si in vtraq3 capiat negatiue maioꝛ ē va ⁊ mioꝛ falsa. si i vtraq3 ꝑuatiue ē ecōtra: ⁊ semp ē bonꝰ sillogismꝰ. Sz si i maioꝛe teneat negatiue ⁊ in mioꝛe ꝑuatiue vtraq3 ꝑmissarū ē va. ⁊ nō seq̄t ꝯclo ipediēte fallacia equocatiōis. ⁊ silr de ista dictiōe icoꝛruptibile fieret palogismꝰ. Et hoꝝ modoꝝ sic habet sufficiētia: q3 oīs modus equocatiōis: vl' ē ꝟ3 equocationē dictionis cōposite: ⁊ sic est tertiꝰ modus: vel simplicis: ⁊ hoc est duplr. vel talis equocatio ꝑuenit ex ipositione dictionis ad plura significata: ⁊ sic est ꝑmus modꝰ. vel ex transumptione: ⁊ sic est secundus modus.

Contra predicta arguitur ꝑ sic. ista dictio hō actualr vna plā significat: q3 significat soꝛtē platonē ⁊ ceteros hoies cū representat ipsos: ⁊ tn̄ ibi nō ē equocatio. ergo ꝯ diffōnē equocatiōis. ¶ Scđa sic. vnitas dictiōis plura significātis ē cā cognitiōis pluriū significatoꝝ: ⁊ magis causat cognitionē q3 dictio vniuoca. g̃ ipsa nō ē cā deceptiōis vel fallacie. ¶ Tertio sic. diuersitas significatoꝝ se tz ex pte rei. g̃ si ista diuersitas sit cā defectꝰ fallacie equocatiōis sua cā defectꝰ erit extra dictionē. g̃ nō erit fallacia in dictiōe. ¶ 4ᵒ sic. arguēdo sic. oīs canis currit: q̄dā stella ē canis. g̃ q̄dā stella currit: in maioꝛe canis distribuit ꝑ oibꝰ suis suppositis. g̃ illa simplr est falsa ⁊ d3 negari. g̃ plures paralogismi in ꝑmo mō huiꝰ fallacie nō debēt solui ꝑ distinctionē: vt dictū est. ¶ 5ᵒ sic. analogū ꝑ se positū stat ꝑ suo significato famosioꝛi. g̃ dictio significās vnū ꝑncipalr: ⁊ aliud ex ꝯsequēti semp sumit pro ꝑncipalioꝛi significato. g̃ nō pōt teneri equoce: ⁊ ꝑ ꝯñs paralogismi secūdi modi nō debent solui ꝑ distinctionē: sed negādo aliquā ꝑmissaꝝ.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dr. ꝙ hec dictio hō nō repñtat vel significat particulares hoies ꝟm se: sz solū inq̄tū ꝯueniūt in cōi cōceptu hoīs: iō nō significat ipsos sub mō pluꝛ: sz solū vt ꝯueniūt in vno: q3 ꝑ ⁊ ꝑ se hō significat hoie3 i cōi. ¶ Ad 2ᵘᵐ dr. ꝙ vnitas dictōis plā significātis respectu cognoscētis plꝛes significatōes eiꝰ ē cā cognitiōis: sz respcū ignorātis diuersas significatōes eiꝰ ē cā deceptionis. ¶ Ad 3ᵘᵐ dr. ꝙ oēs fallacie q̄ ꝟ3 ꝯueniūt in illo cōi. s. ꝙ hñt cām defectꝰ ex pte rei: iō nō dñr in dictiōe: vel extra dictione3 ex pte cāe defectꝰ: sz tm̄ ex pte cāe apparētie: q̄ q̄nq3 ē in dictione: ⁊ q̄nq3 in re. iō l3 cā defectꝰ equocatiōis sit in re: nō ꝑp h̄ ē fallacia ex dictione. ¶ Ad 4ᵘᵐ dr. ꝙ ibi canis distribuit ꝑ oibꝰ suppositis vniꝰ suoꝝ significatoꝝ: sz nō ꝑ suppositis oīu3 suoꝝ significatoꝝ. Cuiꝰ rō ē: q3 terminꝰ equocus vnica distributōe distribui nō pōt ꝑ suppositis pluriū significatoꝝ: q3 vnitas distributiōis ꝑsupponit vnitate3 significatiōis: iō ꝟm ꝙ iste terminꝰ pōt capi ꝑ diuersis significatis pōt diuersimode distribui ꝑ suppositis illoꝝ: iō talis ꝑpō est distinguēda. ¶ Ad qntū dr. ꝙ ꝑpō i q̄ ponit analogū nō ē necessario distinguēda. sz q̄ ad bene eē ⁊

ad clariorē solutionē et cognitionē paralogismi melius est eam distinguere q̃ cōcedere vel negare simpliciter. et dato q esset vera pro vtroq3 sensu vel falsa adhuc posset distingui a respōdente ne ipse videret ignorare multiplicitatem et equiuocationē dictionis vel orationis.

¶ Amphibologia est multiplicitas orōnis eiusdem fm substātiā et fm modū pferendi diuersa significātis. Fallacia autē āphibologie est deceptio pueniēs ex idētitate orōnis eiusdē fm substantiā et fz modū pferēdi diuersa significātis. Cā apparentie est idētitatis orōnis eiusdē fm substantiā et modū pferēdi. Cā falsitatis ē diuersitas significatorū. Et dr amphibologia ab āphi qd ē dubiū et bole snia q̃si dubia snia. Amphibologie tres sūt modi. Primus modus puenit ex eo q aliqua orō principalr plura significat: vt liber Aristotelis. Hec.n.orō ē duplex. vno mō idē est qd liber editus ab Aristotele. Alio mō idē est qd liber possessus ab aristotele. Et formatr sic paralogismus. Quicqd est aristotelis possidetr ab aristotele: iste liber est aristotelis: ergo possidetr ab aristotele. Utraq3 pmissarū est duplex: vt dictū est. Secundus modus amphibologie puenit ex transumptione orōnis. Trāsumptio aūt orōnis est qū orō ppriē significās vnū trāsumitr ad significādū aliud ppter aliquā similitudinē reptā in ipsis: vt littus aratr transumitr ad operā perdi. Et formatr sic paralogismus. Quicquid aratr aratro scinditr: littus aratur quādo indocilis docetr: ergo quādo indocilis docetr littus aratro scinditr: minor ē duplex: q2 littus arari significat ppriē terrā scindi: transumitur autē ad operā pdi. Et ē similitudo in hoc q qui littus arat operam perdit et frustra laborat. Tertius modus amphibologie puenit ex eo q aliqua oratio cōposita plura significat: sepata vo vnū solū: vt seculū scit. hec eni orō est duplex: significat.n. q aliqs sciat seculū: vl q seculū habeat sciaz de aliquo: et ideo ista orō est duplex: ex eo q hoc verbū scit. pōt ordinari cū hoc qd est seculū a pte añ: et sic est vera: et sic nō sequitr ɔclusio. Similiter hic: quicqd aliqs scit hoc scit: q2 hec dictio hoc pōt supponere scit vel apponere. Silr hic quoscūq3 vellē me accipe vellez q acciperēt me. pugnantes vellem me accipe: ergo vellem q pugnantes acciperēt me. Maior est duplex: q2 hec dictio me: potest ordinari cū isto verbo accipe a parte ante: et sic est vera: et nō sequitr cōclusio. vel a parte post: et sic est falsa: et sequitr cōclusio. Similiter: ista dictio pugnantes pōt supponere vel apponere. Similiter hic. qcqd videt aliquis hoc videt: colūnā aliquis videt: ergo colūna videt. Maior est duplex vt dictū est in aliijs. Similiter hic: quicūq3 sunt epi sūt sacerdotes: asini sūt epi: ergo asini sūt sacerdotes. Utraq3 pmissarū est duplex: ex eo q hec dictio epi: pōt esse noiatiui vel genitiui casus. Q2 antē deceptio facta ex diuersitate casus faciat amphibologiaz patet: q2 casus datus ē dictioni ad hoc vt ordinetr cū alia dictione. Sed ordinatio dictionis cū3 alia dictione facit fallaciam amphibologie et nō fallaciā equocatiōis. Hoc enim patet ab aristotele formante paralogismos amphibologie fm diuersitatem casus et non equiuocationis. Sciendum q Aristoteles ponit tres modos cōmunes equocationi et amphibologie. Primus modus est qū dictio vel oratio plura principaliter significat. vt dictio: vt canis. oratio: vt liber aristotelis. Secūdus modus est quando sic soliti fuimus dicere fm trāsumptionē. trāsumptio in dictione: vt ridere: i oratione vt littus aratr. Tertius modus ē qū ɔpositū plura significat. sepatiuo vnū soluz. exēplū in equocatione vt i his dictionibus imortale icorruptibile: exēplum in amphibologia: vt i ista oratiōe seculū scit. In oībus eni istis ɔpositū pla significat. sepatum vo vnū solum. Queritr de distictiōe istorū triū modorū cōium quorū primus ɔtiuz ad equocationē qū vnū nomē pricipalr plura significat. scds puenit ex transumptiōe. tertius ē qū vnū nomē ɔpositū pla significat. simplex vero vnū soluz: vt imortale: icorruptibile. Sz nūc obijcitr: deceptio pueniēs ex significatiōe dictiōis nō ɔtinetr sub aliquo istorū modorū in equocatiōe. Uerbi gra. sicut in hoc sillogismo quicūq3 sanabatr sanus est: laborās sanabatr. ergo laborans sanus est. nō ɔtinetr sub tertio mō: q2 laborās nō est dictio cōposita: nec sub scdo: q2 hec dictio laborās non tenetr trāsumptiue: nec sub primo: q2 primus modus puenit ex principali significatione: sz hec dictio laborās nō significat principalr tps: sz ex consequēti p accñs. ergo illa deceptio facta ex cōsignificatione non est sub aliquo istorū triū modorū. Solutio: deceptio facta ex consignificatione dictionis continetr sub primo mō equocatiōis. Ad hoc q obijcitr dicēdum q primus modus puenit ex principali significatione appellata hic. quicqd ex cadē iposttione iportatr per dictionem: sz ex cadem ipositione significat q̃libet dictio significationem et sua accidentia. Ille eniz qui iposuit hoc nomē lapis ad significandū3 lapidem sub tali gñe sub tali numero iposuit: et sic eadē

ipositione iposuit ipositor: qz hec dictio labo-
rãs iportat suũ significatũ z ꝯsignificationẽ: z
sic de alijs. Uel dicẽdũ ꝙ pricipalis significa-
tio ponit̃ i prio mõ equocatiõis z amphibolo
gie ad remouẽdũ trãsũptionẽ i eis: qz trãsũptio
significat̃ p dictionẽ nõ pricipalr̃: vt ridere nõ
pricipalr̃ significat florere: sz trãsũptiue: z per
quãdã silitudinẽ. z hec dictio laborãs signifi-
cat pñs tp̃s z p̃teritũ ipfectũ. Itẽ q̃rit̃ q̃re de-
ceptio fcã ex qbusdã accñtib⁹ facit equocatio-
nẽ: z ex qbusdã ãphibologiã. Solutio ꝙ q̃dã
sunt accñtia q̃ ꝯsequunt̃ dictionẽ nõ absolute:
sed ,put est ordinabilis cũ alia dictiõe sic casus:
numerus: qz ordinant̃ dictiões adinuicẽ p talia
accñtia. Male enĩ diceret̃ hoĩes currit: qz ibi
nõ ẽ debit⁹ numerus: nec debit⁹ casus: z dece-
ptio ex talib⁹ accñtib⁹ est deceptio i orõne z sic
est in ãphibologia z nõ in equocatiõe. Sz sũt
alia accñtia absoluta que ꝯsequunt̃ dictionẽ p
se: vt tp̃s z genus: z p talia accñtia nõ ordinã-
tur dictiões inuicẽ: qz sicut bñ dicit̃: hõ currit:
ita bñ dicit̃ hõ currebat. Unñ lz tp̃s varieẽ ma-
net tñ eadẽ ꝯstructio: z tõ nõ ꝯstruunt̃ mediã-
te tpe: z sic deceptio ex talib⁹ accñtib⁹ fit in di-
ctiõe: z ita in equocatiõe: z nõ i ãphibologia.

¶ Postq̃ auctor determinauit de fallacia equocatiõis: q̃
fit fm multiplex actuale dictiõis. hic ꝯñr determinat de
fallacia amphibologie: q̃ fit fm multiplex actuale orati-
onis. p̃ sic diffiniẽs amphibologiã. Amphibologia ẽ mul-
tiplicitas orõnis vni⁹ z eiusdẽ fm sibom z mãm z formã
sz litteras z syllobas z modũ ,pferẽdi. est enĩ amphi-
bologia qñ oro actualr̃ vna plura significat: vt hec oro: li-
ber Aristotelis: manẽs vna actualr̃ plura significat: p hoc
qz hũs aristotelis põt ꝯstrui in habitudine cause efficiẽtis:
vel in habitudine possessiõis: z etiã cause finalis. Ero z ꝙ
talis multiplicitas p̃mo pueniat ex pte orõnis: z nõ pro-
pter multiplicitatẽ alicui⁹ suoꝝ terminoꝝ absolute. sz ꝙ
pueniat rõne ꝯpõnis terminoꝝ. Et dicit̃ amphibologia
ab amphi qd est dubiũ: z bole qd ẽ snia q̃si dubia snia vel
dubius sermo. snia enĩ ,ppie est orõnis: z significatũ vel
significatio est dictionis incõplexe. z fm talẽ amphibolo-
giã sumit̃ vna fallacia specialis distincta ab alijs per hoc
ꝙ hz spãles causas apparẽtie z defectus.

Primo sciẽdũ est: ꝙ cã apparẽtie huius fallacie est actualis vnitas orõnis diuersa significãtis:
pter quã vnitatẽ credim⁹ ꝙ sic talis oro hz vnitatẽ vo-
cis z modi ,pferẽdi ꝙ ita hẽat vnicũ significatũ. Et p hoc
sumit̃ vna maxĩa in hac fallacia: in q̃ fundant̃ oẽs palo-
gismi hui⁹ fallacie: sz ei⁹ cã defect⁹ ẽ diuersitas significa-
toꝝ eiusdẽ orõnis. Et fm has cãs hec fallacia duob⁹ mo-
dis diffinit̃. Ex pte cause apparẽtie p̃ sic diffinit̃. Fallacia
amphibologie ẽ idoneitas decipiẽdi ,pueniẽs ex actuali
vnitate orõnis plura significãtis. Et ex parte cause defe-
ctus diffinit̃ sic: ꝙ est deceptio ,pueniẽs ex multiplicitate
signũ eiusdẽ orationis.

Secundo sciendũ: ꝙ huius fallacie ponuntur tres modi cões sicut in fallacia equocatiõis.
¶ Prim⁹ modus est qñ oro actualr̃ vna p̃ncipalr̃ plura si-
gnificat: vt ista oro: ꝯtingit tacẽtẽ dicere: qz tacẽtẽ põt re-
gi dicere a pre añ in rõe suppositi: z ẽ sensus: ꝙ tacẽs
dicit aliqd. vel põt regi a pte post in rõne appositi: z sic est
sensus: ꝯtingit dicere aliquẽ eẽ tacẽtẽ. z silr̃ de ista: contin
git cecũ videre: fm quã sic paralogizat̃. Quecũq3 ꝯtingit
videre ꝯtingit habere visũ: sz cõtingit cecũ videre. ergo
ꝯtingit cecũ habere visũ. Solutio. minor est duplex: qz
cecũ põt supponere huic verbo videre: z ẽ sensus: ꝙ cec⁹
possit videre: z sic minor ẽ falsa: z bene sequit̃ ꝯclusio nec
cõmittit̃ aliq fallacia: vel põt apponere huic vbo videre:
z est sensus ꝙ ꝯtingit videre aliquẽ cecũ: z sic nõ seq̃t̃ cõ-
clusio: qz cecũ in minore ponit̃ ex pte medij z in ꝯclusio-
ne ponit̃ ex parte minoris extremitatis. Silr̃ solueretur
iste palogism⁹. Quecũq3 ꝯtingit dicere ꝯtingit loqui: tacẽ
tem ꝯtingit dicere: ergo tacẽtem ꝯtingit loqui z silr̃ iste.
Quoscũq3 vellẽ me accipe vellẽ vt ipsi acciperẽt me: ini-
micos vellẽ me accipe. g̃ vellẽ vt inimici acciperẽt me.

Tertio sciendũ ꝙ secundus modus est quãdo oratio actualr̃ vna p̃ncipalr̃ vnũ significat: z trã-
sumptiue aliud: sicut hec oratio. litus aratur. ,pprie signifi
cat terrã aratro scindere: z trãsũptiue significat operã p-
dere. z silr̃ ista lauare laterẽ: de q̃ sic palogizat̃. Quicũq3
lauat laterẽ hz aquã: castigans mulierẽ lauat laterẽ. ergo
castigãs mulierẽ hz aquã. Soluit̃ sic. vtraq3 premissaru3
est duplex: qz lauare laterẽ põt sumi ,pprie z trãsũptiue p
pdere operã: si in vtraq3 teneat̃ ,pprie maior ẽ vera z mi-
nor falsa: z si in vtraq3 trãsũptiue ẽ ecõtra. sz si in maiore
teneat̃ ,pprie: z in minore transũptiue vtraq3 p̃missaꝝ est
vera: sz nõ sequit̃ ꝯclusio: sz cõmittit̃ fallacia amphibolo
gie isto tertio mõ, z nõ duob⁹ alijs: z silr̃ soluit̃ iste palogis
mus. Quicũq3 haurit aq̃s cribro ẽ iuxta aquã sz clericus
sine libro addiscẽs haurit aq̃s cribro. g̃ est iuxta aquã.

Quarto sciendũ ꝙ terti⁹ modus hui⁹ fallacie sumitur qñ oratio per se sumpta tñ vnũ signifi
cat. z cõposita cũ alio plura significat: vt ista oratio: asini
sũt. tñ vnũ significat: z qñ sibi addit̃ epi dicẽdo. asini sũt
epi. plura significat: qz epi põt esse nominatiui casus plu-
ralis numeri. z cõstrui in habitudine cause formalis. vel
põt esse genitiui casus singularis nũeri z cõstrui in habi-
tudine cause finalis vel possessionis: z silr̃ de ista: qd aliqs
videt hoc videt. fm quã paralogizat̃ sic: qd aliquis videt
hoc videt: colũnã aliqs videt. ergo colũna videt. Soluit̃
sic. Maior est duplex: eo ꝙ hoc p̃nomẽ hoc põt supponere
huic verbo videt. z tunc est sensus: qd aliqs videt hoc qd
videt̃ videt: z tũc bene subsumit̃ minor: z sequit̃ ꝯclusio:
z sicut ipsa est falsa: ita z maior: z nõ cõmittit̃ fallacia: vel
põt apponi sine poni post illud verbũ videt. z tũc maior ẽ
vera: z est sensus qd aliqs videt ipse videt hoc. z sic nõ se-
quit̃ cõclusio: sz cõmittit̃ amphibologia. z silr̃ diceretur
de isto poralogismo: qd aliquis scit hoc scit: seculũ aliqs
scit. ergo seculũ scit. Soluit̃ eodẽ mõ sicut p̃cedẽs. Un-
de istoꝝ modoꝝ sic põt dari sufficientia: sicut de modis
equocationis: qz eodẽ mõ ponunt̃. vnde istaꝝ fallaciaꝝ
ponunt̃ tres modi cões. Primus est qñ dictio vel oratio
p̃ncipalr̃ plura significat. Secũdus modus est qñ dictio
vel oratio p̃ncipalr̃ vnũ significat z aliud transumptiue.
Terti⁹ modus est cũ dictio simplex vel oratio tñ vnum
significat. iuncta v̈o cũ alio plura significat.

Contra predicta arguĩt p̃mo sic. hec oro. canis currit. actualr̃ pl'a signi-
ficat: z tñ ibi nõ ẽ amphibologia: sz equocatio. g̃ ꝯ diffonẽ
amphibologie. ¶ Scdo sic. amphibologia est dubia sen-
tentia: sz in quolz poralogismo cuiuslz fallacie est dubia
snia. ergo fm amphibologiã nõ sumit̃ vna fallacia spãlis
ab alijs distincta. ¶ Tertio sic. oratio hñs vnicũ sensum
bene hz actualẽ vnitatez orationis: z tñ illa actualis vni-
tas nõ põt causare fallaciã amphibologie. ergo actualis
vnitas orationis nõ est causa apparentie huius fallacie.

¶ Quarto sic: vna oro tm̄ significat cōpōnē suoꝝ extreoꝝ sʒ cōpositio extreoꝝ ꝓpōnis ē tm̄ vna: q2 duoꝝ est tm̄ vna cōpositio ḡ nulla oro ꝑncipaliter plura significat: ḡ ꝯ ꝑmū modū hui⁹ fallacie. ¶ 5º sic: diuersoꝝ geneꝝ diuerse sūt spēs: sʒ equiuocatio ⁊ āphibologia sūt diuersa gñā: ḡ hñt diuersas spēs sub se: ⁊ nō hñt aliqs modos cōes sic dictū est.

Ad argumenta.

Ad ꝑmū istoꝝ dr̄ q illa oro. canis currit. plā significat ex cōsiti rōne vni⁹ termini equoci: sed nō significat plura ꝑmo ⁊ ꝑ se rōne multiplicitatis orōnis: qd tñ requiritur ad amphibologiā. ¶ Ad scdm̄ dicit: q nō qlibet dubia snīa dicit amphibologia: sed solū dubia snīa que ꝓuenit ꝑmo ex multiplicitate orōnis: iō lʒ in paralogismis aliarū fallaciarū sit dubia snīa: nō tñ est amphibologia: q2 illa ꝑ exceptio nō est ꝯuertibilis. ¶ Ad tertiū dr̄: q nō qlibet actualis vnitas orōnis ponit causa apparētie hui⁹ fallacie: sed solū actualis vnitas orōnis plura significātis. ad fallacis eni semꝑ oʒ q habeat causaʒ apparētie ꝯiūctā cū sua causa defectus: que latet sub tali apparētia. ¶ Ad q̄rtū dicit q lʒ duoꝝ extremoꝝ sit tm̄ vna cōpositio fm̄ numerū materialē: possūt tñ eē plures in spē fm̄ q duo extrema sub diuersis habitudinib⁹ pñt iter se cōponi: ideo vna oro pt̄ ꝑncipal'r habere plures sensus. ¶ Ad qntū dr̄: q equiuocationis ⁊ amphibologie nō sunt simpl'r eedē spēs: sʒ sunt aliquo mō adinuicē siles. eo q eodē mō distīguunt. vnde isti modi cōes aliter sunt in equiuocatione ⁊ in amphibologia: q2 vt fiunt in dictione sunt modi equiuocationis: ⁊ vt fiūt in orone sunt modi amphibologie.

¶ Sequit de fallacijs faciētib⁹ multiplex potētiale. s. de cōpositione: diuisione: ⁊ accētu. Et prius de cōpositione q̄ʒ de alijs: q2 paralogismi sunt efficaciores fʒ cōpositionē ad finēʒ sophisticū que est apparēs sapiētia ⁊ nō existens: iō prius dicendūʒ est de cōpositione q̄ʒ de alijs. Cōpositio est eoꝝ que debēt diuidi falsa vnio. Diuisio eniʒ est eoꝝ q̄ dbent cōponi falsa diuisio. Fallacia cōpositionis est idoneitas decipiendi ꝓueniens ex idētitate orōnis vni⁹ ⁊ eiusdē fm̄ mā̄ʒ: ⁊ fʒ situʒ magis debituʒ ptib⁹ i orōne positis. Cā apparētie hui⁹ fallacie ē oro diuisa hñs idētitateʒ in mā cuʒ orōne cōposita. Cā falsitatis siue dfect⁹ est diuersitas sensus cōpositi aut diuisi. Notādūʒ: q qñ oro est vera in sensu diuiso: ⁊ falsa in sensu cōposito: tunc est fallacia cōpositionis. Dicit tñ oro cōposita qñ determinatio determinat determiabile illud qd magis aptū natū est determiari. Sil'r dr̄ oro cōposita qñ dictiōes ordinant fʒ situʒ magis dbituʒ. Et dr̄ oro diuisa qñ determinās determinat illud dtermiabile: qd nō est magis aptū natuʒ dterminari. vel qñ dictiōes ordinant fʒ situʒ min⁹ debituʒ. Vñ sumit hec oratio gratia exēpli. Quicqd viuit semꝑ est. i ista orōne sunt duo dtermiata. s. hoc verbuʒ viuit: ⁊ hoc verbuʒ est: ⁊ ē vna dtermiatio. s. semꝑ. si ergo hec determinatio. s. semꝑ. dtermiat hoc verbū est qd ponit a ꝑte ꝑdicati sic dicit oro cōposita: q2 tūc dterminatio dtermiat determiabile: quod magis aptum natū ē dterminati: q2 illud verbuʒ est: ponit in situ dterminato. s. in ꝑdicato. Si autē determiat hoc verbum viuit sic dicit diuisa: q2 dterminat illud dtermiabile: quod ē minus aptuʒ natū determinari: q2 illud verbū viuit nō ponit in situ dterminato ipsi⁹ verbi: ⁊ tunc dictiones ordinātur fm̄ situʒ minus dbitum. Istius fallacie duo sunt modi. Primus modus ꝓuenit ex eo q aliquod dictū pōt supponere pro se toto: vel pro ꝑte sui: ⁊ fm̄ istum modū paralogizat sic: quēcūqʒ posse est ābulare: possibile ē q ābulet: sedenteʒ posse est ābulare. ergo posse ē q sedens ābulet. Ad hoc dicendū q minor est duplex: q2 si hoc dictum sedenteʒ ambulare supponit pro se toto huic predicato possibile ē. i. sedens sedendo pōt ambulare tūc est composita ⁊ falsa. sicut etiā ē ipossibile dicere q sedens ambulet. si aūt istud dictū supponat pro ꝑte sui: tūc est diuisa vera: ⁊ nō sequitur ꝯclusio: ⁊ ē sensus: sedentē pos. ē ambulare. i. sedēs nunc hʒ potētiā vt postea ambulet. Et sil'r quēcūqʒ ē posse scribere pos. ē q ipse scribat: nō scribentē scribere ē pos. ergo pos. ē q scribat. Dicendum est ad istū paralogismū sicut ad primuʒ. Secund⁹ mod⁹ ꝓuenit ex eo q aliqua determiatio pōt referri ad diuersa: ⁊ penes istuʒ modū paralogizat sic: qcūqʒ scit litteras nunc didicit eas: sʒ iste antiqu⁹ grāmaticus scit lr̄as. ergo nunc didicit eas. Dicēduʒ q maior ē duplex: q2 hec dtermiatio nunc pōt deteriare hoc verbuʒ didicit: ⁊ sic ē cōposita ⁊ falsa: ⁊ sequtur ꝯclusio. Vel pōt deter. hoc verbum scit: et sic ē diuisa et vera et nō sequtur conclusio. Sil'r hic: qd vnū solū pōt ferre plā pōt ferre: sʒ qd non plura pōt ferre: pōt vnū ferre. ergo qd non pōt plura ferre pōt plā ferre. Dicendū q maior ē duplex: q2 hec determinatio solū pōt determinare hoc verbū pōt: ⁊ sic maior est falsa ⁊ cōposita: ⁊ sic ē sensus q illud qd non pōt ferre vnū cuʒ alio pōt ferre plura: vel pōt determinare hoc verbū ferre: sic maior est falsa ⁊ composita: ⁊ est sensus verus: ⁊ ꝓpositio diuisa vera sub hoc sensu q pōt iam ferre vnū solum ⁊ ferre non plura pōt plura ferre. Siliter: tu scis tm̄ tres hoies currere posito casu q sex currant ⁊ nescias de tribus. Hec ē duplex quia hec dictio tm̄ pōt determinare hoc verbum scis vel currere. si determiat hoc verbuʒ currere sic ē cōposita ⁊ fal. si scis sic ē diuisa ⁊ vera ⁊ paralogizatur sic. Tu scis tm̄ tres homines currere posito casu q sex currant: sʒ qcqd scit hoc ē verū: ḡ tm̄ tres hoies cur. ē ve

rij. Maxima ē duplex vt iam dictū eſt.

¶ Poſtqꝫ auctor determiauit de fallacijs peccātib⁹ ſʒ mł-
tiplex actuale. ſ. de equocatiōe ⁊ amphibologia. hic ꝯñter
determiat de fallacijs peccātib⁹ ſm̄ multiplex potēriale
in qb⁹ ſolū ē potētialis vnitas ipſi⁹ multiplicis: rōne cui⁹
ſūt ipfectiores alijs: ⁊ īter illas ꝑ determiat de fallacia cō-
poſitiōis ꝑ notificās qd ſit ꝯpoſitio ⁊ diuiſio. vñ vt ſufficit
ad ꝓpoſitū: cōpoſitio accipit̄ dupl'r. vno mō vt ē ordina-
tio ptiū oronis ſʒ ſitū magis debitū ptib⁹ in orone poſitꝭ:
⁊ ſic ē in qlibʒ orone ꝯpoſita va vel falſa: ⁊ dr̄ ſitus magis
debit⁹: qꝛ magis occurrit itellectui: ⁊ magis ꝯuenit dictio-
nib⁹ ſm̄ ſuos modos ſignificādi ⁊ enūciandi: vt qñ deter-
minatio determinat ſuū determinabile eo mō magis eſt
nata ipſiʒ determiare: vel iter diuerſa determiabilia de-
terminat illud qd̄ magis hʒ determinare. Et ecōtra: diui-
ſio eſt ordinatio partiū oronis ſʒ ſitū min⁹ debitū. Alio⁹
capit̄ ꝯpoſitio magis ſpāl'r: vt ſolū repit̄ in orone cōpoſita
falſa: ⁊ diuiſio in diuiſa falſa: ⁊ hoc mō ſic diffinit̄. Cōpoſi-
tio eſt eoꝝ que diuidi debēt falſa vnio. ⁊ diuiſio eſt coruʒ
que cōponi debent falſa ſeparatio.

Primo ſciēdū qꝫ a ꝯpōne vltio mō capta dnoiat̄ fal-
lacia ꝯpōnis: ⁊ a diuiſiōe ſumit̄ fallacia di-
uiſionis: ⁊ eſt fallacia cōpoſitionis idoneitas decipiēdi ꝓ-
ueniēs ex māli vnitate oronis diuiſe vere cū ꝯpoſita fal-
ſa. Et eius cā apparētie eſt mālis vnitas oronis diuiſe ve-
re cuʒ cōpoſita falſa, rōne cuius credit̄ qꝫ ſicut oro in ſen-
ſu diuiſo eſt va: ſic in ſenſu cōpoſito: cuʒ tn̄ ſit falſa; ꝓpter
quā vnitatē etiā credit̄: qꝫ ſicut oro ꝯpoſita falſa bene in-
fert ꝯcluſionē qꝫ ita diuiſa vera iferat ipſaʒ: ⁊ ſic in para-
logiſmis hui⁹ fallacie rōne diuiſe vere apparet ibi eē pba-
bilitas ꝑmiſſarū: ⁊ rōne cōpoſite falſe apparet ibi eē bon-
tas ꝯñtie. Sʒ cā defect⁹ huius fallacie ē diuerſitas ſigni-
ficatoꝝ oronis diuiſe vere ⁊ cōpoſite falſe. Ex qb⁹ appet
qꝫ paralogiſmi in qbus oro diuiſa eſt vera ⁊ cōpoſita falſa
ſiūt ſʒ fallaciā cōpoſitiōis: ⁊ ecōtra qñ cōpoſita eſt vera ⁊
diuiſa falſa ſumit̄ fallacia diuiſionis.

Secundo ſciēdū qꝫ huius fallacie ꝯpōnis ſunt duo
modi. ꝑim⁹ modus eſt qñ vna determi-
natio diuerſimode refert̄ ⁊ determinat idē determinabi-
le: ſʒ quē ſic ꝑalogiçat̄. oē rudibile vel riſibile eſt aſinus:
ſortes eſt rudibilis vel riſibilis: g̃ ſor. eſt aſinus. Solutio:
maior eſt duplex: qꝛ illa ꝯiūctio vel pōt determiare rudi-
bile vel riſibile tanqꝫ partes ſubiecti vni⁹ ꝓpōnis: ⁊ ſic cō-
iungit inter terminos: ⁊ maior eſt compoſita ⁊ falſa: ⁊ bñ
ſequit̄ ꝯcluſio: ⁊ ē ſenſus maioris oē illud qd̄ eſt rudibile
vel riſibile eſt aſin⁹. vel pōt diſiūgere ipſa tanqꝫ duo ſub-
iecta duarū ꝓpōnū: ⁊ ſic diſiūgit iter ꝓpōnes: ⁊ ſic maior
eſt diuiſa vera: qꝛ ē vna diſiūctiua cui⁹ altera ps eſt vera:
ſed tūc nō ſequit̄ cōcluſio: ſʒ cōmittit̄ fallacia cōpōnis: ⁊
poſſet etiā diſtingui minor. Et ſilr̄ hic: quecūqꝫ hñt qtu-
or vnitates ſūt qtuor: duo ⁊ duo nō hñt qtuor vnitates
g̃ duo ⁊ duo nō ſūt qtuor. Solutio: minor eſt duplex: qꝛ il-
la ꝯiūctio et. pōt ꝯiungere īter terminos: ⁊ ſic minor ē cō-
poſita ⁊ falſa: ⁊ ſeqt̄ ꝯcluſio: vel iter ꝓpōnes: ⁊ ſic minor
eſt diuiſa ⁊ va: cū ſit copulatiua: cui⁹ ambe partes ſūt ve. ⁊
ſic nō ſequit̄ ꝯcluſio. Et ſilr̄ hic: oē poſſe pōt eē verū: ſedē-
teʒ currere ē poſſe: ergo ſedētē currere ē verū: ⁊ ſic iſta. ſe-
dens currit. erit va. Solutio: minor eſt duplex: qꝛ ille mo-
dus poſſibile pōt determinare hoc dictū ſedentē currere
acceptū ſub cōpoſitiōe ſuarū partiū: ⁊ ſic ē cōpoſita ⁊ fal-
ſa: ⁊ ſeqt̄ ꝯclō. vel acceptū ſub diuiſiōe earūdē ptiū ⁊ ſic
eſt diuiſa ⁊ vera: ⁊ nō ſequit̄ ꝯclō. ſʒ cōmittit̄ fallacia.

Tertio ſciēdū qꝫ in aliqua ꝓpōne modali dictuʒ ſu-
mit̄ ſub cōpoſitiōe qñ ſubiectū dicti ſm̄ ſuuʒ
mālē ⁊ formale ſimul cōponit̄ cū ꝑdicato dicti: ⁊ ſumitur
ſub diuiſione qñ ſubiectū ſm̄ ſuū mālē tm̄ cōponit̄ cū ꝑ-
dicato dicti: ⁊ ſm̄ ſuū formale ab ipſo diuidit̄ vt dicendo
ſedētē currere ē poſſe. currere pōt cōponi cū ſedēte ꝓ ſuo
mālī ⁊ formali ſimul. ſ. ꝓ ſubiecto ſeſſionis: qd̄ ē ſuū mā-
le: ⁊ ꝓ forma ſeſſionis ſiue ſedentis: qd̄ eſt ſuū formale: ⁊
tūc ē modalis cōpoſita: ⁊ dʒ dictū ꝯtinue ꝓferri non pau-
ſando īter ptes dicti: ſed ſi currere cōponat̄ cū ſedēte pro
ſuo māli tm̄ ⁊ nō ꝓ formali, tūc eſt diuiſa: ⁊ dʒ ꝓferri ꝓla-
tione diſcōtinua faciēdo pauſaʒ īter ſedētem ⁊ currere: ⁊
qñ dictū ſtat ſub ꝯpoſitiōe ſubijcit̄ pro ſe toto: eo qꝫ ſubij-
citur ſʒ quālibet ꝯpoſitioneʒ: que pōt īportari per ipſuʒ,
⁊ qñ ſtat ſub diuiſione: tūc ſolū ſubijcit̄ pro pte ſui: ⁊ nō
ꝓ ſe toto. vnde in iſtis de poſſibili modales que ſunt ex
terminis ꝯtrarijs vel oppoſitis in ſenſu cōpoſito ſunt falſe ⁊
in diuiſo ſunt vere: vt albū eē nigrū eſt poſſibile. videntē
eſſe cecū eſt poſſibile: ens eē nō ens eſt poſſibile: ⁊ ecōtra
eſt de illis de impoſſibili.

Quarto ſciendū: qꝫ ſecūdus modus huius fallacie
ſumit̄ qñ vna determinatio refert̄ ad di-
uerſa determiabilia vel vnū determinabile ad diuerſas
determinationes ſm̄ queʒ ſic paralogiçat̄. Quicquid vi-
uit ſemp eſt: ſortes viuit: g̃ ſortes ſemp eſt. Solutio: ma-
ior eſt duplex: qꝛ illa determinatio ſemp pt̄ determinare
hoc verbū eſt: ⁊ ſic eſt ꝯpoſita ⁊ falſa: ⁊ ſeqt̄ ꝯcluſio. Et dr̄
tūc cōpoſita: qꝛ in oratione aduerbiū hʒ determinare ꝑn-
cipalius verbū: ⁊ qꝛ illud verbū eſt ꝑncipali⁹ verbū in ta-
li orone. io aduerbiū ponit̄ in ſitu magis debito qñ refer-
tur ad ipʒ: vel pōt determinare hoc v̄bū viuit: ⁊ ſic maior
eſt diuiſa ⁊ vera: ⁊ nō ſeqt̄ ꝯcluſio. Et ſilr̄ hic. oē qd̄ eſt ne-
ceſſario eſt: ſortes eſt. ergo ſortes neceſſario eſt. Solutio
Maior eſt duplex eo qꝫ neceſſario pōt determinare hoc
verbū eſt ſecūdo loco poſitū: ⁊ ſic eſt cōpoſita ⁊ falſa: ⁊ ſe-
quit̄ cōcluſio: vel pōt determiāre hoc verbū eſt ꝑmo po-
ſitum: ⁊ ſic eſt diuiſa ⁊ vera: nec ſequit̄ concluſio.

Contra predicta arguit̄ ꝑ ſic. h' eſt cōpō. hō ē
aial. ⁊ tm̄ nō falſa vnio diui-
dēdorum. g̃ male diffinit̄ ꝯpō. ¶ Scd̄o ſic. mālis vnitas
oronis ꝯpoſite ⁊ diuiſe ē vnitas real' ai ſit vnitas vocis.
g̃ ſi ſit cā apparētie h⁹ fallacie ſeqt̄ qꝫ hec fallacia ſumit
eām apparētie ex pte rei: ⁊ ſic nō erit fallacia in dictiōe.
¶ Tertio ſic. qñ mod⁹ determiat dictū ꝑ ſe toto vel pro
pte ſui ibi vna determiatio refert̄ ad diuerſa dterminabi-
lia: qꝛ totū dictū. ⁊ ps ei⁹ dr̄nt. g̃ ꝑm⁹ mod⁹ nō differt a ſe-
cūdo. ¶ Quarto ſic. vni⁹ deteriatōis ē tm̄ vnū dtermia-
bile: ſic vni⁹ dterniabil' ē tm̄ vna deteriatio. g̃ eadē dter-
miatio nūqꝫ determiat diuerſa determiabilia. ⁊ ſic male
ponit̄ ſcd̄s mod⁹. ¶ Quinto ſic. aliq paralogiſmi ſiūt in
fallacia cōpoſitiōis: ꝓ hoc qꝫ cōiunctio cōiungit inter ter-
minos vel iter ꝓpoſitiōes: ⁊ tn̄ ille modus hic nō ponit̄.
ergo inſufficienter ponunt̄ modi huius fallacie.

Ad argumēta. Ad ꝑmuʒ iſtoꝝ dr̄. qꝫ ſi capiat̄
ꝯpō ꝓ vnione affirmatiua ꝑdi-
cati cū ſubiecto: ſic ibi ē ꝯpō. hō ē aial. ſʒ ſi capiat̄ ꝯpō pro
ordinatiōe ptiū oronis in ſitu magis debito in orone cō-
poſita falſa. ſicut hic capit̄ ꝯpō: ſic in illa ꝓpoſitiōe nō eſt
ꝯpoſitio: neqꝫ hic ē diuiſio: vt hic capit̄. hō nō eſt aſinus.
¶ Ad ſcd̄m dr̄. qꝫ licet illa mālis vnitas ſit realis: tn̄ nō
ꝯſiderat̄ hic in rōne rei: ſʒ in rōne ſigni hñtis plura ſigni-
ficata: io iſta cā apparentie nō ſumit̄ a pte rei. ¶ Ad ter-
tiū dr̄. qꝫ modus determinās dictū ꝓ ſe toto vel ꝓ parte
ſui ſemp refert̄ ad idē determinabile lʒ diuerſimode. qꝛ
ſꝑ determinat ipʒ dcm̄: ſʒ aliqñ deteriat ipʒ rōne toti⁹: ⁊
aliqñ rōne partis. ¶ Ad quartū dr̄. qꝫ licʒ vna determia-
tio in vna acceptōe itellect⁹ non poſſit referri ad diuerſa
determiabilia: qꝛ nō poſſūt ab vno itellectu pl'a ſil' intel-
ligi: tn̄ ſm̄ plures acceptōes itellectus que fiunt a pluri-
bus hoibus: vel ab vno hoie ſucceſſiue eadē determina-

tio potest referri ad diuersa determinabilia. ¶ Ad qntū dicit ꝙ lȝ ille modus nō enumeret̄ explicite in textu: tñ intelligit̄ implicite in pͥmo modo: τ paralogismi facti fiūt fm̄ pͥmū modū huius fallacie: vt prius patuit.

¶ De fallacia diuisionis. Quid sit diuisio dcm̄ est prius. Fallacia diuisiōis est idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex eo ꝙ oꝛō aliqua ꝯposita ē vera τ diuisa falsa vna τ eadē manēs scd̄ꝫ mām: differēs scd̄ꝫ formā: diuersa significat: que credit eē v̄a in sensu diuiso: eo ꝙ veritatē hꝫ ī sensu cōposito. Causa apparētie hui⁹ fallacie est oꝛ̄o cōposita habēs idētitatē in mā cū oꝛ̄one diuisa. Uel causa apparētie est idoneitas orationis eiusdē scd̄m substātiā τ sitū minus debitū. Causa defect⁹ est diuersitas sensus diuisi a sensu cōposito. Isti⁹ fallacie duo sunt modi. Primus modus ꝓuenit ex eo ꝙ aliqua ꝯiūctio pōt copulare īter terminos vl̄ ꝓpōnes: τ scd̄ꝫ istū modū paralogizat̄ sic. Quecūqꝫ sūt duo τ tria sunt duo τ sunt tria: qnqꝫ sūt duo τ tria: ergo qnqꝫ sunt duo τ qnqꝫ sunt tria. Ad hoc dicendū ꝙ minor est duplex: qꝛ hec cōiūctio et. pōt cōiungere īter terminos vel inter ꝓpōnes. si īter terminos sic est vera τ cōposita: τ ē sensus duo τ tria simul iūcta faciūt qnqꝫ. si inter ꝓpositiones: sic est falsa τ diuisa: τ ē sensus ꝙ duo sunt qnqꝫ per se: τ ꝙ tria sunt qnqꝫ per se: quod est falsum. Similiter est hic: quecūqꝫ sunt duo τ tria sunt paria τ īparia: qnqꝫ sunt duo τ tria ergo quinqꝫ sunt paria τ īparia. Dicēdū ꝙ minor est duplex: qꝛ ibi pōt eē copulatio inter terminos: τ sic est vera τ composita: τ est sensus qnqꝫ sunt duo τ tria insimul cōiūcta: vel est copulatio inter ꝓpōnes: τ sic est falsa τ diuisa: τ est sensus: quinqꝫ sūt duo τ quinqꝫ sunt tria: quod est falsum. Similiter hic: omne aīal est rōnale vel irrōnale. sed non oē animal est rōnale: ergo omne aīal est irrōnale. Dicendū ꝙ maior est duplex: ex eo ꝙ ista cōiunctio vel pōt cōiungere inter terminos: τ sic ē vera τ composita. vel inter ꝓpōnes τ sic ē falsa τ diuisa. Similiter hic: omne animal ē sanū vel egrum. Uel hic: omnis substātia ē corporea vel icorporea. Uel hic: omnis linea ē recta vel curua. vñ oēs iste sunt vere quādo ꝯiunctio ꝯiūgit īter terminos τ sunt cōposite. sed sūt false qñ ꝯiunctio cōiungit inter orationes τ ꝓpositiones τ diuise: quia cōiunctio per se pͥmo est ꝯiunctiua partium orationis: τ ex cōsequenti cōiungit orationem cum oratione. Secūdus modus huius fallacie diuisiōis ꝓuenit ex eo ꝙ aliqua determinatio potest referri ad diuersa: vt hic: quo vidisti hunc percussum hoc ꝑcussum est: sed oculo vidisti hunc percussuꝫ: ergo oculo percussus est. Dicēdū ꝙ minor est duplex: quia iste ablatiuus oculo pōt determinare hoc participiū ꝑcussus: τ sic est diuisa τ falsa: τ ē sensus: tu vidisti hūc ꝑcussuꝫ oculo: τ seqt̄ ꝯclo. Uel pōt determinare hoc verbū vidisti: τ sic ē ꝯposita τ vera: τ tūc ē sensus: tu vidisti cuꝫ oculo hūc ꝑcussum: ꝫ tūc nō sequit̄ cōclusio.

¶ Postqꝫ determinatū ē de fallacia ꝯpōnis. hic ꝯñr determinatū est de fallacia diuisiōis. Cu⁹ ordis rō ē: qꝛ fallacie adinuicē ordinant̄ ꝫ ordinē suarū causarū apparētie: sic ꝙ hñtes ꝑfectiorē causaꝫ apparētie ꝑponunt̄ alijs: sed in fallacia ꝯpōnis maior ē cā apparētie qꝫ in fallacia diuisionis: qꝛ maior ē apparētia ꝙ si oꝛ̄o diuisa sit v̄a ꝙ cōposita ēt sit v̄a: qꝫ ecōtra si ꝯposita sit vera ꝙ diuisa sit v̄a: eo ꝙ ī diuisa ꝑtes ordinant̄ in situ min⁹ debito. τ in cōposita ī situ magis debito: τ maior ē apparētia: si oꝛ̄o in q̄ ꝑtes min⁹ debite ordinant̄ sit v̄a ꝙ alia in q̄ ordinant̄ magis debite sit v̄a qꝫ ecōtra: iō in fallacia ꝯpōnis maior ē cā apparētie qꝫ in fallacia diuisiōis: rōne cuius bene ei ꝑponitur.

Primo sciendū ꝙ fallacia diuisionis est idoneitas decipiēdi proueniens ex māli vnitate orationis cōposite vere cū diuisa falsa. τ eius causa apparentie est illa materialis vnitas oꝛ̄onis ꝯposite vere τ diuise false: ꝑpter quā vnitatē credimus ꝙ sicut illa oratio est v̄a in sensu cōposito: ꝙ etiā sit vera in sensu diuiso: cū tamē in illo sensu sit falsa. τ etiā ꝑpter illā vnitatē credim⁹ ꝙ sicut diuisa falsa bene īfert conclusionē: ꝙ etiam cōposita vera bñ inferat cōclusionē. Et sic ex parte ꝯposite vere sumit̄ apparēs ꝓbabilitas ꝑmissarum τ rōne diuise false apparet ꝓbabilitas ꝯñe. Sꝫ cā defect⁹ hui⁹ fallacie est diuersitas significatoꝝ oꝛ̄onis cōposite τ diuise.

Secundo sciendū ꝙ oratio composita τ diuisa dupliciter inter se differunt. Primo qꝛ in oratione cōposita partes ordinant̄ fm̄ sitū magis debitū. i. fm̄ sitū in quo de virtute sermonis cōiūcta accipiuntur: sed in oratione diuisa partes ordinant̄ fm̄ sitū min⁹ debitū. Secūda differentia sumit̄ ex ꝑte modi ꝓferēdi. nam oratio composita hꝫ proferri prolatione cōtinua. et oratio diuisa habet ꝓferri prolatiōe discōtinua. discontinuando dictiōes q̄ abinuicē diuidunt̄: τ hec secūda differentia est signū pͥme: vt dicēdo. oīs ꝓpositio vera est: si vera ponat̄ in subiecto: sic illa oratio est diuisa τ vera: et debet ꝓferri ꝓlatione discontinua: faciēdo pausam īter subiectum τ verbum: sed si teneat̄ ex ꝑte predicati est cōposita τ falsa: τ debet ꝓferri ꝓlatione continua.

Tertio sciendū ꝙ h⁹ fallacie sunt duo modi. Prim⁹ modus est qñ eadem determinatio diuersimode determinat idē determinabile: fm̄ quē modū paralogizat̄ sic. oē qđ īpossibile est esse albū. impossibile est recipere albedinē. sed nigrum esse albuꝫ est impossibile. ergo nigrū recipere albedinē ē impossibile: qđ est falsuꝫ. Solutio. Minor est duplex: qꝛ illud dictum album esse nigrum potest diuersimode determinari per illū moduꝫ īpossibile. vno mō inquantū stat sub cōpositione: τ subijcit̄ fm̄ se totū: τ sic minor est cōposita τ vera. τ nō sequit̄ conclusio: sed ꝯmittit̄ ista fallacia. Alio modo pōt determinari vt accipitur sub diuisione suaꝝ partiū: τ subijcit̄ pro parte sui. s. pro cōpositione sui ꝑdicati cū mā sui subiecti: τ sic ē diuisa τ falsa: τ bñ sequit̄ ꝯclusio. Et similiter distinguerent̄ isti paralogismi: sedentē currere est impossibile. omne albū eē coloratū est necessariū: τ sic de alijs modalib⁹ que in sensu diuiso sunt false: τ in sensu composito sunt vere. Aliter sic paralogizat̄: quicqđ est tantūdē

tamplius est equale alteri: sed magis est tātundem τ tam plura. ergo magis est eq̄le. Solutio. Minor est duplex: q2 illa piunctio τ pōt piungere iter terminos: τ determinare illa que cōiungit tanq̄ ptes vnius pdicati τ sic minor ē cōposita: τ vera: τ nō sequitur ꝯclō. Uel pōt cōiungere iter ꝓpositiones: τ cōiungere ea que per eā copulantur tanq̄ diuersa pdicata pluriū ꝓpositionū. τ sic minor est diuisa τ falsa: q2 est vna copulatiua. cuius vna ps est falsa: τ hoc mō sequitur cōclusio. τ ecōtra dicendū est de maiore. Similr soluitur iste paralogismus: quecūq3 sunt duo τ tria. sunt paria τ imparia: sed quinq3 sunt duo τ tria. ergo quinq3 sunt poria τ īparia. τ similr est hic. omne aial est sanū vel egrū. sed non oē aial est sanū. ergo omne aial est egrū. Solutio. Hec piunctio vel. pōt cōiungere inter terminos: τ sic maior est cōposita τ vera. vel iter ꝓpositiones: τ sic est diuisa τ falsa.

Quarto sciendum ꝙ secūdus modus est qñ aliq̄ determinatio pōt determinare plura determinabilia. vel idez determinabile pōt determinari a diuersis determinationib9 fm quē modū sic paralogizatur. nullus hodie natus fuit heri. hō decē annoꝝ est hodie natus ergo nō fuit heri. Solō. Minor est duplex: q2 hoc aduerbiū hodie pōt determinare natus: τ sic est diuisa τ falsa: τ bene sequitur ꝯclō: vel pōt determinare hoc verbū est. τ sic est cōposita τ vera: τ nō sequitur cōclusio. Est. n. tūc composita. q2 aduerbiū de sui nā magis hꝫ determinare verbuz q̄ participiū. ideo cum hodie refert ad verbū ordinatur in situ magis debito. Et similr hic. quoꝝcūq3 viroꝝ achilles reliquit cētū in bello: illi erāt centū τ amplius: sed quadraginta viroꝝ centū reliquit achilles in bello. ergo quadraginta erāt centū τ amplius. Solō. Minor est duplex. q2 ille genitiuus viroꝝ pōt determinari per illud adiectiuum centū: sic ꝙ ambo sint genitiui casus. τ regant̄ de li quadraginta: τ sic minor est cōposita τ vera: τ nō sequitur cōclusio. vel pōt determinari per illud adiectiuū quadraginta: sic ꝙ ambo regant̄ de li centū: τ sic est diuisa. q2 dictio recta ꝓcedit dictionez regentē: τ sic est falsa: τ sequitur ꝯclusio: τ sic possent solui alij paralogismi huiusmodi.

Contra predicta arguit̄ pmo sic. in ista fallacia sumit̄ causa apparentie ex ratione orationis cōposite vere τ nō ratione diuise. ergo ista fallacia debet dici fallacia cōpositionis: τ nō fallacia diuisionis cum apparētia τ ꝓbabilitas suoꝝ paralogismoꝝ puenit ex oratōe cōposita vera. ❡ Scdo sic. materialis vnitas orationis ꝯposite τ diuise est cā apparētie in fallacia cōpositionis: τ diuersitas significatoꝝ eius est causa defectus. ergo si illa materialis vnitas sit causa apparētie huius fallacie habebit eandē causam apparētie cū fallacia cōpositionis qd est incōueniēs. ❡ Tertio sic. modus ꝓferendi orationis se tenet in plano de litterarū syllabaruz τ dictionū: sed in oratione cōposita τ diuisa eodē modo ꝓferuntur littere syllabe τ dictiones. ergo iste oratiōes nō differūt fm modū ꝓferēdi. ❡ Quarto sic. cōiunctio est coniunctiua partiuz orationis: vt habetur in sua diffōne: τ nō orationū. ergo cōiunctio nō hꝫ cōiungere iter ꝓpositiōes. ꝯ cōtra ea que dicunt̄ in pmo mō huius fallacie. ❡ Quinto sic. in isto paralogismo amphibologie: quēcūq3 ꝯtingit dicere cōtingit loq3: sed tacētē ꝯtingit dicere. ergo tacentē cōtingit loqui. vna determinatio pōt diuersimode determinare idē determinabile: τ tñ ibi nō est pmus modus hui9 fallacie. ergo sic pmus assignatur pmus modus.

Ad argumenta. Ad pmū dr. ꝙ licet ex parte orationis composite vere in ista fallacia sumat apparētia ꝓbabilitatis pmissarum tamen ex parte orationis diuise false sumit apparētia ꝓprietatis ꝯsile que est pncipalior in paralogismis: iō ista fallacia pncipalius denoiatur ab oratione diuisa falsa q̄ cōposita. ❡ Ad scdm dicit. ꝙ licet hec fallacia τ fallacia cōpositionis habeāt candē causam apparētie cōmunez. s. materialē vnitatem diuise τ cōposite. tamē hñt diuersas causas apparētie speciales per hoc ꝙ oratio cōposita τ diuisa variatur penes verū τ falsuz: vt pꝫ ex pdictis. ❡ Ad tertium dr. ꝙ licet in oratione cōposita τ diuisa dictiones fm se codē modo ꝓferantur: nō tñ eodem modo quo ad vnionē earū inter se: q2 qñq3 diuiduntur adinuicē: τ qñq3 cōponuntur. ❡ Ad quartū dr. ꝙ coniunctio pmo τ per se est cōiunctiua portium orationis: sed bene ex cōsequenti cōiungit orationes: τ q2 solū coniungit ex consequēti tñ iter oratiōes ideo qñ sic accipit̄ ordinat̄ in significato minus debito: τ facit orationē diuisam. ❡ Ad quintū dicit̄. ꝙ licet in illo paralogismo eadē determinatio diuersimode determinet idē determinabile: tñ hoc nō fit cuz variatione portiū orationis fm situ magis debitum. q2 illa oratio de virtute sermonis pōt accipi equaliter put ille act9 ꝓcedit verbū τ sequitur. ideo ibi nō est variatio sensus cōpositi τ diuisi: q̄ tñ psupponit̄ in oib9 modis hui9 fallacie.

❡ Sequit̄ de fallacia accent9. Accentus est certa lex τ regula ad eleuādū vel deprimēdū syllabam vniuscuiusq3 dictiōis. Et iste accentus diuidit̄ in accentū grauē: acutū τ circūflexū. Grauis est qui deprimit̄ in fine. Acutus accentus est qui in fine eleuat̄ vel acuit̄. Circūflexus est qui acuit̄ τ deprimit̄ sil'. Uel circūflexus est q ꝓcedit ab sublimo τ ꝓcedit in altū τ finaliter tēdit in imū vt dicit fm. Fallacia accent9 est idoneitas decipiendi ꝓueniēs ex multiplicitate dictionis eiusdē fm substātiā diuerse fm modū ꝓferendi diuersa significātis. Causa apparentie huius fallacie est vnitas dictiōis scdm materiā vel scdm substātiā solū. Causa defectus est diuersitas significatoꝝ. Istius fallacie sunt duo modi. Primus modus ꝓuenit: ex eo ꝙ aliq̄ dictio pōt ꝓferri diuersis accentib9: vt hic. ois ppl's est arbor: gens est ppl's: ergo gens est arbor. Dicendū ꝙ maior est duplex: q2 prima syllaba huius dictionis ppl's pōt ꝓferri lōga: τ sic est vera: τ nō sequit̄ cōclusio: vel pōt esse breuis: τ sic est falsa: τ sequitur ꝯclusio. Silr hic: ois ara est in tēplo: stabulū porcoꝝ est hara: ergo stabulū porcoꝝ est in tēplo. Dicendū est hic sicut pri9 dictū est. Similiter hic: quidquid hamat̄ hamo capit̄: mulier amat̄: ergo mulier hamo capit̄. Dicendū ꝙ maior est duplex eo ꝙ hec dictio hamat̄ pōt ꝓferri cū aspiratione vel sine aspiratiōe. Si pmo sic est vera: τ nō sequit̄ ꝯclusio. si secūdo sic est falsa τ sequit̄ cōclusio: vel sic: quoscūq3 viros iustum est pēdere dignum est penam pati: sed iustos viros dignum est pendere. ergo iustos viros dignū est penam pati. Uñ vtraq3 premissarum ē duplex: eo ꝙ hec dictio pendere pōt proferri media longa vel media breui. Scdus modus ꝓuenit ex eo ꝙ aliq̄ vox pōt esse dictio vl' oratio:

vt hic: tu es q es: sz q es est reges. ergo tu es requies. Dicendū q maior ē duplex eo q quies pōt eē dictio vel oratio. si sit dictio tūc est falsa: & seqtur ꝯclusio. si oratio tūc est vera: & nō sequitur ꝯclusio. Silr qcqd fecit deus inuite fecit deus coacte: sz deus fecit vinū in vite: ergo ds fecit vinum in coacte. Dicēdum q maior est duplex. eo q inuite pōt esse oro vel dictio. si dictio sic est va: & nō seqtur ꝯclo. vel pōt esse oratio: & sic est falsa: & seqtur ꝯclo. Silr hic. qcūqz hz dilectionem supnam: hz dilectionē dei: vsurarius habz dilectionem supnam: ergo vsurarius hz dilectōem dei. Dicendūz q hec dictio supnaz pōt capi duplr. Uno mō vt est dictio: & sic minor est falsa: & seqtur ꝯclo. Alio modo pōt esse oro: & sic est va: & nō seqtur ꝯclo. Silr hic metuo lōgas preeunte noctes o lidya dormis. Uñ hec dictio metuo pōt esse dictio vel oro.

¶ Postqz auctor determinauit de fallacijs cōpositionis & diuisiōis. Hic ꝯñr determinat de fallacia accētus. Cuius ordinis rō est. qz fallacie debēt ordinari fm suas cās apparētie: sz maior ē cā apparētie i fallacia ꝯpōnis & diuisionis. qz in fallacia accētus. iō ille fallacie ꝯuenieter ꝓponūtur isti. & q in ipsis sit maior cā apparētie. pz. qz i fallacijs in dictione sumit cā apparētie ab vnitate vocis multiplicis. sz in fallacijs ꝯpōnis & diuisiōis vbi manēt simplices dictiōes actualr eedē lz varient orones est maior vnitas vocis multiplicis qz in fallacia accētꝰ vbi variant actualiter dictōes & orones. iō posterꝰ ponit fallacia accētus.

Primo sciendū q est certa lex vel regula ad eleuādum vel deprimēdū qualibet syllabā alicuius dictiōis. p hoc q dr certa regula explicat cā formalis eiꝰ: & p hoc q ponit ad eleuādū vel deprimēdūz explicat sua cā finalis: & per hoc q dr syllabaz vniuscuiusqz dictionis explicat sua cā mālis i q qz accētus ꝓ ꝯuenit syllabis: & p syllabas dictōibꝰ: & p dictōes oronibꝰ: & dr accētus qsi ad aliud cantꝰ: qz talis mēsura eleuatiōis vel depssiōis ē qdā cantꝰ ordinatus ad exprimēdū cōceptus mētis: & diuidit p graue acutū & circunflexūz. Cuiꝰ diuisiōis rō ē. qz ois accētus est simplex vl mixtus. si simplex hoc ē duplr vel fit cū depssione vocis: & sic ē grauis. vel cū eleuatōe. & sic est acutus. si est mixtꝰ ex eleuatiōe & depressiōe sic est circūflexus & hoz diffōnes satis potēt in textu. vnde hic nō cōsiderat accētus iquantū est pessio vocis significatiue absolute sicut in grāmatica: sz cōsiderat iqnātū diuersitas accētus eiusdē dictiōis est cū pluralitate significatorum: rōne cuius pōt sumi i vna fallacia.

Secūdo sciendū q fallacia accentus est idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex māli vnitate dictionis diuerse fm modū ꝓferēdi: & fm significata. Et eiꝰ cā apparēie est malis vnitas dictiōis plura significātis. rōne cuiꝰ credit q sicut illa vox ē mālr vna q ita hēat vnū accentū: & vnū significatū: & p h sumit vna maxīa in hac fallacia in q fundant oēs palogismi huiꝰ fallacie. Sz cā defectꝰ eiꝰ est diuersitas significatoz illiꝰ dictiōis diuerse in mō ꝓferēdi: & p hoc pz q accētus non est cā apparētie nec cā defectꝰ huiꝰ fallacie. sed cōcomitat cām defectus. qz fz plures accētꝰ dictio hz plura significata. & hec diuersitas accētus est signū diuerse significotiōis: & lz sint quatuor accītis dictiōis. s. litterarū: numerꝰ: spūs: tps: & accētus: tñ ab alijs nō sumit vna fallacia sicut fm accētū. vñ ꝓ numerū litterarū nō causat vna fallacia. qz variato tāti numero nō monet idētitas vocis: sz fm spūz vel aspirationez dictiōis q designat p h. & p tps fm q aliq sillaba hūt duo tpa si sit lōga: vl vnū si sit breuis: pōt causari ista fallacia sz hoc est solū inquātū variatio spūs vel tpis causat variationē accētus & modi ꝓferēdi. iō ista fallacia meliꝰ denoiatur ab accentu qz ab alijs: & in oibus poralogismis huiꝰ fallacie fit variatio accētꝰ: nō aūt spūs vel tpis.

Tertio sciēdūz q huiꝰ fallacie duo sunt modi. Primus modus ē qn dictio potētialr vna pōt regi diuersis accētibꝰ. fm quē sic palogizat: qcūqz vult pendere vult suspēdi. sz tortor pēdes hoiez vult pēdere: g tortor vult suspēdi. Solo. vtraqz pmissaz ē duplex. qz pēdere vno mō pōt capi neutralr vt venit de pendeo des. & sic hz mediā longā alio mō actiue vt venit a pendo dis. & sic hz mediā breuē. si in vtraqz pmissaz sumat neutralr maior ē va: & mior falsa: & si in vtraqz teneat actiue. est eōz: & in istis duobꝰ modis seqtur ꝯclo. Sz si in maiore sumat neutraliter. & in minore actiue vtraqz pmissarū est va: & nō sequitur ꝯclo: sed cōmittit fallacia accētus. Et silr diceret de ista paralogismo ois ppls est arbor: gens est ppls. ergo gens est arbor: distinguendo ambas pmissas.

Quarto sciendū q scds modus fit qn aliq vox pōt esse dictio vel oro: fm quē modū sic poralogizat. qcqd pstat alteri dat alteri. vnꝰ lapis pstat alteri: g vnus lapis dat aliqd alteri. Solo. vtraqz pmissaz est duplex: qz pstat pōt esse dictio vl oro. si in vtraqz pmissaz sumat vt dictio maior ē va & mior falsa. & si i vtraqz pmissarū sumat vt oro est ecōtra: & istis duobꝰ modis seqt ꝯclo. Sz si in maiore teneat vt dictio: & in miore vt oro ambe pmisse sunt vere: & nō seqt ꝯclusio Silr pōt distingui de illa orone. Metuo lōgas peunte noctes lidia dormis: qz metuo pōt eē vnū vbū tm: & sic idē est qd timeo. Alio mō pōt eē duo pnoia. s. me & tuo. Tertio mō pōt eē vnū nomē cū vna iteriectiōe. s. metu & o. Quarto mō pñt esse tres dictiones. s. duo pnoia cū vna iteriectiōe. s. me tu & o: & fm h sic palogizat Quicūqz dicit metuo lōgas peūte noctes lidia dormis dic se tiere: sz dicēs me tuo lōgas peūte noctes lidia dormis nō dicit se timere: g nō dicēs se tiere dicit se tiere. Soluit distiguēdo pmissas fm distictionē ꝓpositā.

Sed cōtra pdicta arguit pmo sic. Accētꝰ ē depssio vel eleuatio syllabe alicuiꝰ dictiōis: sicū accētꝰ acutꝰ sit eleuatio & grauis depssio syllabe: g non est regula ad eleuādū vel depmēdū syllabā. ¶ Scdo sic: oē graue vel acutū est corpus: nullus accētꝰ ē corpꝰ: g nullus accētꝰ est grauis vel acutus. ¶ Tertio sic nulla fallacia sumit ab illo qd impedit deceptionē: sed accētꝰ ipedit deceptionē: qz fm distinctos & diuersos accētꝰ alicuiꝰ dictionis cognoscunt diuersa significata eiꝰ: g fm accētū nō sumit aliq fallacia. ¶ Quarto sic. in isto palogismo ois populus est arbor: gens est ppls: g gens est arbor: cōmittitur fallacia equocationis qz ppls significat equoce arborē & collectionē gētis: g nō est i pmo mō huiꝰ fallacie. ¶ Quinto sic. in isto argumento: qcqd hz supernā dilectionem hz amorē dei: vsurarius hz supnaz dilectionē: ergo hz amorem dei. non est vna dictio māliter: qz supnā aliter scribitur qn est vna dictio: & qn est plures dictiones: ergo male ponit exēplū illud in secūdo modo huius fallacie.

Ad argumenta. Ad pmū dr. q accētꝰ fm sunz māle hū est eleuatio vel depssio alicuiꝰ syllabe: sz tm fm suū formale hū est lex vl regula vel mēsura talis eleuationis vel depssiōis. ¶ Ad scdm dr. q si capiat graue & acutū ꝓprie: sic oē graue vel acutū est corpus: sed si capiat trāsūptiue vt hic sumit maiorē falsa. dr enim accētꝰ grauis fm silitudinē: qz sicut corpus graue mouet deorsūz ita & accētus grauis: & sicut corpus

leue tendit sursuz ita accẽtus acutus fm similitudinẽ. ⁊ sic corp⁹ dr̃ acutũ qz facilr̃ pungit ⁊ penetrat sensuz tact⁹: sic accẽtus dr̃ acut⁹ qz facilr̃ penetrat auditũ p̃ eleuationez syllabe. ¶Ad 3m dr̃. q̃ lz respectu cognoscẽtis diuersitatẽ accẽt⁹ ⁊ significatoꝝ dictiõis diuersus accent⁹ ipediat deceptionẽ: tñ respectu cognoscẽtis pluralitatẽ significatoꝝ dictiõis ꝯsitẽ plures accẽt⁹ bñ põt causare deceptionẽ. ¶Ad 4m dr̃ q̃ si capiat̃ gñalr̃ equocatio p̃ q̃cũq; pluralitate significatoꝝ eiusdẽ dictiõis ibi ẽ equocatio: sz si capiat̃ p̃p̃e p̃ pluralitate significatoꝝ q̃ ẽ cũ actuali vnitate vocis sic capit̃ in fallacia equocatiõis: sic nõ ẽ ibi equocatio. ¶Ad 5m dr̃. q̃ lz li supnã variet̃ in numero lrãrũ fm scripturã: tñ est variatio minima in p̃nunciatiõe lrãꝝ ⁊ syllabaꝝ: ideo dr̃ manere eadẽ vox mãliter.

¶Seqtur de fallacia figure dictiõis. Fallacia figure dictionis vltimo loco ponitur inter fallacias in dictione: qz facit multiplex fantasticũ. Figura est que termino vel terminis claudit̃. termio vt circulus. terminis vt triãgulus quadrangulus: ⁊ similitudinarie hic sumitur. Fallacia figure dictionis est similitudo dictionis cũ dictione penes finalem terminationẽ in parte non idem significante ⁊ facit multiplex fantasticũ. Est autẽ multiplex fantasticum qñ alia dictio significat vnuz: ⁊ videt̃ significare aliud p̃pter similitudinẽ quã h̃z in p̃te cuz alia dictione: vt videre significat passionẽ: ⁊ videtur significare actionez p̃pter hoc q̃ est simile huic verbo agere. Causa apparẽtie huius fallacie est similitudo dictionis in parte cũ alia dictione non idẽ significante. Cã defectus huius fallacie ẽ diuersitas coꝝ q̃ videnẽ esse similia. Ista aũt similitudo fit tribus modis. s. voce significatiõe ⁊ suppositione: ⁊ h̃z hec tres sunt modi huius fallacie. Primus modus p̃uenit ex sui terminatione dictiõis cũ alia dictione: vt qualiscunq; est musa talis est poeta: sed musa est feminini generis. ergo poeta ẽ feminini generis. Dicenduz q̃ non sequitur q̃ si aliq̃ sint eisdem terminationis q̃ sint eiusdem generis. Silr̃ hic ois aqua est humida: fluuius est aq̃. ergo fluuius est humida. Dicẽdũ q̃ nõ oz q̃ si fluuius sit aqua q̃ ergo quicquid dicatur de aqua q̃ hoc etiã dicat̃ de fluuio sub eadem terminatione. vel sic: ois hõ est albus: mulier est homo. ergo mulier est albus. Vñ in oĩbus p̃dictis paralogismis masculinũ ĩterp̃tatur femininũ. aut si formet̃ sic paralogismus: musa ⁊ poeta silr̃ terminant̃: sz musa est feminini generis. ergo poeta: tũc nõ est ibi fallacia figure dictionis sz fallacia ꝯñtis a cõiter accidenti bus vt postea patebit. Scd̃s modus p̃uenit ex mutatione vnius p̃dicamẽti in aliud vel qñ vna sp̃es vnius predicamẽti mutatur in aliaz sp̃em vt hic: q̃cq̃d heri emisti hodie comedisti: carnes crudas heri emisti. ergo carnes crudas comedisti. Dicendũ est q̃ nõ seq̃tur: quia q̃cq̃d dicit rẽ de predicamẽto sub̃e: crudũ dicit rẽ de p̃dicamẽto q̃litatis: ⁊ sic p̃cedit̃ de vno predicamẽto in aliud. Silr̃ hic: q̃cq̃d heri vidisti hodie vides: sed vidisti heri albũ. ergo album hodie vides. Dicendũ q̃ nõ seq̃tur qz album significat per moduz qualitatis: quicq̃d vero dicit rem de predicamẽto substantie. Similiter hic: do tibi solum denarium: sed soluz denarium non habeo. ergo do tibi quod non habeo. Dicenduz q̃ hec dictio solum dicit relationem: quia vt habetur in secundo elenchorum solum dicitur quasi non cum alio: ⁊ hec dictio quod dicit substantiaz: ⁊ sic proceditur a relatione ad substantiam. Similiter est hic: aliquis dat cito equum. sed non h̃z cito equũ. ergo aliquis dat cito quod non habet. Dicendum q̃ non sequitur: quia cito dicit modum actus siue qualitatẽ: ⁊ q̃d dicit substantiã: ⁊ sic proceditur a qualitate ad substantiaz. Silr̃ qñ p̃ceditur ab vna specie vnius p̃dicamenti ad aliã: vt quancoscunq; digitos heri habuisti hodie habes: decez digitos heri habuisti. ergo decez digitos hodie habes: posito q̃ vnũ amiseris. Dicẽdũ q̃ nõ seq̃tur: qz hec dictio quantoscunq; dicit quãtitatẽ continuam: ⁊ hec dictio decem dicit quãtitatẽ discretam. Tertius modus p̃uenit ex diuersa suppositiõe termini vt homo est species. ergo aliquis hõ est sp̃es. Et hec homo ẽ dignissima creaturarum. ergo aliquis homo est dignissima creaturaꝝ: hic est p̃cessus a simplici suppositiõe ad personalez. Similr̃ hic. omnis hõ est animal. ergo omnis hõ est hoc animal. Similr̃ hic. animal ẽ soꝛ. animal est plato: ⁊ sic de alijs. ergo animal est omnis homo: hic fit p̃cessus a pluribus determinatis ad vnam determinatã. Et iste mod⁹ solet appellari vniuocus: qz ille terminus vniuoce se habz ad omnia supposita. Unde in q̃libet premissarũ supponit pro vno: in cõclusiõe vero p̃ pluribus: ⁊ sic variatur eius suppositio. Et ĩtelligendũ q̃ in predictis quale q̃d ĩterp̃tat̃ in hoc aliq̃d id est cõe vel v̓le ĩterpretatur singulare. Si. n. aĩal est hoc aliq̃d: si tunc arguit̃ aĩal est sortes aĩal est hõ: ⁊ sic de alijs. ergo aĩal est omnis hõ: est bonũ argumentũ: sic hic sortes currit plato currit: ⁊ sic de alijs: ergo omnis hõ currit. Similiter hic nõ sequitur quando fit p̃cessus ab imobili suppositione ad mobilem: vt oĩs hõ est animal. ergo oĩs homo est hoc aĩal. ⁊ sic de alijs. Hos tres mo

dos ponit Aristoteles dicens q figura dictionis fit quando iterpretatur nō idem vel diuersū: vt masculinū femininum vel neutrum vel econuerso: et rursum quid interpretatur quale vel q̄ntum iterum quando cōtinue iterpretatur singulare vel hoc aliquid.

¶ Postq̄ auctor determinauit de fallacijs peccātib⁹ fm multiplex actuale et potētiale. Hic q̄nter determinat de vltima fallacia in dictiōe q̄ peccat fz multiplex fantasticū .s. de fallacia figure dictionis. Pro cui⁹ itellectu describitur in textu figura pp̄e dicta. Figura ē q̄ termino vel terminis claudit: termīo sicut circulus qđ vnica linea circulari claudit. et terminis sic triāgulus et q̄drāgulus. vn̄ talis figura pprie dicta ē terminatio sube vel q̄titatis in suba: et trāsumptiue p silitudinē ad talē figurā terminatio dictionis dr̄ figura dictiōis: sine terminis nō fit ex pte vocis siue significationis vel modi significādi: et ideo figura dictionis est similis terminatio duaꝝ dictionū: et fm talem similitudinē terminationū sumit multiplex fantasticū qđ ē dictio tm̄ vnū significās q̄ pp silitudinē cum alia dictione videt aliud significare vt prius dictū est.

Primo sciendū q fm tale multiplex sumit fallacia figure dictionis q̄ est idoneitas decipiēdi pueniēs ex sili terminatione dictionis cū alia dictiōe nō idē significātis siue pueniēs ex sili figura duarum dictionū iter se dissimiliū: et eius cā apparēie est similis figura vel termiatio vnius dictiōis cū alia dictiōe nō idez significāte. ppter quā silitudinem credimus q sicut ille dictiones cōueniūt in simili terminatione vel figura q etiā cōueniant in significato vel in aliquo mō significandi in quo discōueniūt. et inde pōt causari deceptio penes hanc fallaciā: sz cā defectus est diuersitas dictionū cōuenientiū in simili figura. Et qr ista fallacia sumit ex simili terminatione dictionū iter se. Et illa termiatio fit tripl'r .s. in voce: in modo significādi: et in significatiōe duaꝝ dictionū: ideo fm hoc sumunt tres modi huius fallacie.

Secundo sciendū q p̄mus modus huius fallacie est qn̄ ppter similē terminationē vocis credit q̄ueniētia dictionū in significato vel in mō significādi. Exemplū p̄mi: secare et vigere sili'r terminant: sz secare significat actionē. ergo vigere significat actionē: ibi ppter similē terminationē vocis illaꝝ dictionū pōt credi q̄ueniētia eaꝝ i significato. s. q vtraq3 significet actionē. Exemplū scđi: vt qualis est musa talis est poeta: sz musa est feminini generis. ergo et poeta. ibi ppter silem terminatione vocis credit q̄ueniētia illaꝝ dictionū in mō significandi qui est genus. Et soluunt isti paralogismi negādo q̄ntiaz: qr pp silez terminationē vocis aliquaꝝ dictionū nō seqtur q̄ueniētia eaꝝ i significato vel mō significādi.

Tertio sciēdū q scđs modus hui⁹ fallacie est qn̄ pp silitudinē duaꝝ dictionū in aliquo mō significādi credit q̄ueniētia eaꝝ in significato vel in mō significādi. Et fm hūc modū q̄nq3 mutat res vnius p̄dicamēti in rē alteri⁹: vel vna spēs in aliā q̄tum ad subsumptionē. Exemplū p̄mi: vt qcqd heri vidisti hodie vides: albū heri vidisti. ergo albū hodie vides: ibi ppter silitudinē illi⁹ qđ distribuit p qcqd: et albū qđ significat p modū cōcreti. et p hoc q aliquo mō significat p modū substantie: credit q sub illo distributo substantie qcqd bene sumat albū qđ significat qualitatē: et ita substātia mutatur in q̄litatē q̄tū ad subsumptionē. Sili'r hic: qcqd heri emisti: hodie comedisti: crudas carnes heri emisti. ergo cārnes crudas hodie comedisti. Exemplū scđi: q̄ncunq3 comedisti fuisti homo: sed decies comedisti. ergo decies fuisti hō: q̄ncunq3 et decies cōueniūt in hoc q vtrūq3 significat p modū q̄titatis: sz q̄ncunq3 distribuit p re se hn̄te p modū q̄titatis q̄tinue: et decies significat p modū q̄titatis discrete: et iō sub distributiuo q̄titatis q̄tinue sumit discretū: et sic vna q̄titas mutatur in aliā q̄tūz ad subsumptionē. Sili'r hic: quēcūq3 diligis est amicus tuus: matrē diligis. ergo mater ē amicus tuus: ibi ppter q̄ueniētiā in mō significādi sube credit q mater et illud distributum quēcūq3 habeāt cōuenientiā in genere qđ tn̄ est falsum. Et soluunt oēs isti paralogismi negādo q̄ntiam: qr ppter silitudinē aliquaꝝ dictionū in modo significādi nō seqtur q̄ueniētia earū in significato vel in alio mō significādi.

Quarto sciēdū q tertius modus sumit qn̄ ppter similitudinē duaꝝ dictionū i significatione credit q̄ueniētia eaꝝ in mō significādi. Exemplūz vt omne aial est albūz: plato est aial. ergo plato est albū. ibi ppter q̄ueniētiā platonis et aialis in significato infertur cōueniētia eoꝝ in genere. Sili'r hic: ois petra est alba: lapis est petra. ergo lapis est alba. Sili'r h: oēs hoies currūt: sortes est hō. ergo sortes currunt: ibi ppter similez significationē sortis et hoīs infert silitudo eoꝝ in mō significādi q est numerus. Sili'r hic: aial est sortes: aial est plato: et sic de alijs. ergo aial est ois hō: ibi pp q̄ueniētiā aial' cū sorte et platone i aīte credit q hēat silem suppōnez in aīte et q̄ntie: et tn̄ arguit a plib⁹ suppōnib⁹ determiatis ad vnā determiataz respectu h⁹ termini aial. Et soluunt paralogismi negādo q̄ntiam: qr pp similē significationē duaꝝ dictionū non seqt q̄ueniētia in quolibz mō significādi. Et cū dr̄ in textu q iste modus puenit ex diuersa suppōne: p diuersam suppositionē itelligit diuersitas in alijs modis significādi. vn̄ in hoc mō apparētia sumit a simili significatiōe dictionū: et cā defect⁹ sumit ex dissili mō significādi.

Sed contra predicta arguit p̄mo sic: nullus terminus claudit termino vel terminis: sz figura est termin⁹ q̄titatis. ergo figura nō claudit termino vel termis. ¶ Scđo sic. in circulo nll's ē terminus in actu: sz sūt ifiniti termini in potētia: qr i linea circulari fm potētiā sūt ifinita pūcta. ergo male dr̄ q circulus claudit vno termino tm̄. ¶ Tertio sic. sic est terminatio dictiōis ita ē terminatio orōnis: sz nulla ē fallacia figure orōnis. ergo nulla dz poni fallacia figure dictiōis. ¶ Quarto sic. res vni⁹ p̄dicamēti nūq3 mutat in rē alteri⁹ p̄dicamēti: sicut suba nūq3 mutat in accn̄s nec eē. ergo male dr̄ in scđo mō q res vnius p̄dicamēti mutat in rem alteri⁹ predicamenti. ¶ Quinto sic. deceptio q̄ puenit ex pte significatoꝝ alicui⁹ dictiōis puenit ex pte rei. ergo ē fallacia extra dictionē: et nō sit ibi deceptio in ista fallacia. ergo male ponitur tertius modus huius fallacie.

Ad argumenta. Ad p̄mūz dr̄. q figura mat'r capta p quantitate figurata nō ē termin⁹ respectu q̄litatis terminātis ipam: sz sit termin⁹ respectu mãe: sed figura capta formal'r pro q̄litate q̄ est terminatio q̄titatis bene ē termin⁹: sed hic p̄mo mō accipit figura. ¶ Ad scđz dr̄. q lz linea circularis nō claudat aliquo termino. qr in se ē terminata: tn̄ circulus q est supficies rotūda iclusa in linea circulari bn̄ claudit vno termīo. s. linea circulari q̄ est circūferētia ei⁹. ¶ Ad tertiū dr̄. q orō nō hz p̄mo et p se figurā vel termiatiōez: sed solū ex q̄nte p suas dictiōes: iō nō ponit fallacia figure orōnis alia a fallacia figure dictiōis. ¶ Ad q̄rtū dr̄. q res vni⁹ p̄dicamēti: nō pōt fm suā eēntiā mutari in rē alteri⁹ p̄dicamēti: sz bn̄ fm subsumptionez: qn̄. s. sub signo distributiuo dz sumi res vni⁹ p̄dicamēti: et sumit res alterius p̄dicamēti. ¶ Ad q̄ntū dr̄. q si q̄siderent significata dictionū fm se et in rōne reꝝ: sic ab ipsis sumunt fallacie ex dictiōez: sz si q̄siderent in q̄tū p significata puenit

similitudo dictionū hñ possunt causare fallaciā ī dictiōe: ꝛ h̄ mō fit in ista fallacia. Nō eni est incōueniēs ꝙ ƺm diuersas cās apparētie sint ī eodē palogismo diuerse fallacie. vnde omnes paralogismi huius fallacie aliquo mō peccāt penes fallaciā accidentis licz nō rōne cause apparentie huius fallacie: ꝛ hec de fallacijs dictionum.

¶ Seqt̄ de fallacijs extra dictionē q̄ sūt septez s. accñs: ƺ qd ad simpl'r: ignoratia elēchi: petitio pricipij: ɔñs: nō cā vt cā: ƺm plures interrogatiōes vt vnā. Differūt āt iste fallacie a fallacijs in dictiōe: qꝛ fallacie in dictiōe habēt cāz apparētie ex pte vocis. ƺ fallacie extra dictionē hñt cāz apparētie ꝛ defect' ex pte rei: ꝛ nō ex pte vocis. Et pp hoc dicunt̄ extra dictionē.

¶ Postq̄ auctor determinauit de fallacijs in dictiōe. Hic ɔ̄ñr determīat de fallacijs ex̄ dictionē. Cui' ordis rō est: qꝛ fallacie iter se ordinant̄ ƺ ꝙ hñt maiorē vel minorē cāz apparētie. Sz fallacie in dictiōe hñt maiorē cāz apparētie q̄ fallacie ex̄ dictionē: ꝛ magl ppe ꝛ facili' pñt cāre deceptionē rñdētis: qꝛ magis ppe ꝛ facili' pñt cāri deceptiones rñdētis pp multiplicitatē dictionis vel orōnis si ignoret ipsaz q̄ pp diuersas hitudies reꝝ: mō fallacie in dictiōe causant deceptionē ƺ voces: fallacie vō ex̄ dictionē causant dceptionē ex pte reꝝ. Sz ī disputatiōe voces pcedūt res: q̄ mediātib' vocib' ī disputatione accipiunt̄.

Primo sciendū ꝙ fallacia in dictione ꝛ fallacia ex̄ dictionē iter se ɔueniūt ꝛ differūt. Uñ ɔueniūt ī h̄ qꝛ oēs hñt cāz defect' ex pte rei. Sz differūt tripl'r. Primo qꝛ fallacie in dictione sumūt cām apparētie ex pte vocis significatiue. s. dictiōis vel orōnis multiplicis. Fallacie vō ex̄ dictionē sumunt cāz apparētie ex pte rei significate p vocē. vñ ƺ diuersas hitudines reꝝ que a rñdēte ignorant̄ pōt sumi cā apparētie: ꝛ ēt cā defect' fallacie ex̄ dictionē. Scđo differūt ī mō decipiēdi: qꝛ fallacie in dictiōe magis decipiūt hoiem cū alijs disputādo q̄ p seipm ɔsiderādo: qꝛ hō p se ɔsiderās nō ignorat multiplicitatē dictiōis vel orōnis qñ capit eā equoce. Fallacie vō ex̄ dictionē magis decipiūt hoiez p seipm ɔsiderādo. qñ hō ignorat hitudies reꝝ ꝛ p seipm sillogizādo decipit seipm. Tertio differūt q̄tū ad solutiōes suoꝝ paralogismoꝝ: qꝛ oēs paralogismi fallaciaꝝ in dictiōe debēt solui p distictionē alic' pmissaꝝ: excepta tñ fallacia figure dictiōis in q̄ soluunt̄ p iteremptionē ɔñtie. ƺ in oībus fallacijs ex̄ dictionē oēs soluunt̄ p iteremptionē vel ɔñtie vel pmissaꝝ. vñ in oīb' istis soluunt̄ negādo ɔñtiā: nisi in fallacia petitiōis pncipij vbi soluunt̄ negādo añs.

Secundo sciendū ꝙ solō paralogismi est manifestatio sillogismi falsi. Et diuidit̄ p solōnem rectam: ꝛ per solonem apparentem. Apparens solutio est manifestatio sillogismi falsi non ostendendo propter quid est falsus: vt si negetur ɔñtia sillogismi dicēdo in generali ꝙ ibi est fallacia accidētis: nō ostēdēdo in speciali causam ppter quam ibi cōmittitur fallacia. Sed solutio recta est manifestatio sillogismi falsi ostēdēdo propter quid est falsus, vt qui ostēdit in speciali in aliquo paralogismo propter quid est aliqua fallacia. Et quia sillogismus potest dici falsus dupliciter. s. ƺm premissas quādo aliqua premissarū est falsa. ꝛ ƺm illationem quādo ē sillogismus peccans in forma: ideo dupl'r potest fieri solutio que est manifestatio sillogismi falsi. s. ostēdēdo falsitatem premissarum aut defectum ɔñtie.

Tertio sciendū ꝙ pus q̄ auctor in spāli determinet de fallacijs extra dictionē primo enumerat ipsas in gnāli dicēs ꝙ sunt septē. s. accñs. ƺ qd ad simpl'r ignorātia elenchi: petitio pncipij: ɔñs: nō cā vt cā: ꝛ ƺ plures īterrogatiōes vt vnā. Quaꝝ sic habet̄ sufficientia: qꝛ oīs fallacia extra dictionē peccat ɔ̄ elēchuz. vel ꝙ̄ peccat in ꝑbatiōe: ꝛ sic est petitio pncipij. vel in illatiōe: ꝛ hoc est dupl'r. vel in ea ē apparēter ɔñtia sillogismi: vel entimematis. Si pmū h̄ ē dupl'r. vel est ibi apparētia ɔñtis sill'i ostensiui: ꝛ sic est accñs. vel sillogismi ad ipossibile: ꝛ sic ē fallacia nō cause vt cause. Si vō sit apparēter ɔñtia ꝛ habitudo localis h̄ est q̄drupl'r. vel ibi est apparēter locus a pte in mō ad suū totū: ꝛ sic est fallacia ƺ qd ad simpl'r. vl' hitudo partiū itegraliū sil' sumptarū ad suū totū: ꝛ sic est ignorātia elenchi. vel est ibi hitudo cōuertibiliū: ꝛ sic est fallacia ɔñtis: vbi credit̄ ɔuertibilitas añtis ꝛ ɔñtis: eo ꝙ vnū seqt̄ur ad aliud. vel ibi est hitudo toti' integralis ad suā partē apparēter tñ: ꝛ sic est fallacia ƺm plures interrogationes vt vnam.

Quarto sciēdū ꝙ al'r ex pte reꝝ ꝛ entis diuisionū pt sumi nūer' fallaciaꝝ ex̄ dictionē: eo ꝙ sumūt cāz apparētie ex pte rei ƺ diuersas hitudies ptiū entis. nō ƺ plēs diuisiōes entis pūt distingui adinuicez. vñ pma diuisio est q̄ ens diuidit̄ in subāz ꝛ accñs: ƺ quā accipit̄ ibi fallacia accñtis. Alia ē diuisio entis penes pfectū ꝛ iperfectū: ꝛ ƺ ɔuenictiā mēbroꝝ ei' sumit̄ fallacia ƺm qd ad simpl'r. Tertia diuisio ē p oppositū ꝛ nō oppositū: ƺ quā sumit̄ ignorātia elēchi. Quarta diuisio ē p idez ꝛ diuersū: ƺ quā sumit̄ petitio pncipij. Quinta est penes pus ꝛ posteri' ƺ quā sumit̄ fallacia ɔñtis. Sexta ē penes cām ꝛ effectū siue nō cām: ƺm quā sumit̄ nō cā vt cā. Septima diuisio entis ē p vnū ꝛ multa: ƺm quā sumit̄ fallacia ƺ plēs iterrogatiōes vt vnā. Et qꝛ iter istas fallacias maior est idoneitas decipiēdi ꝛ cā apparentie in fallacia accñtis q̄ in alijs ideo de ipsa ē pus determinandū. Ex qb' pz ordo ꝛ drña fallaciaꝝ extra dictionē a fallacijs ī dictione: ꝛ etiā pz numerus ꝛ ordo eaꝝ inter se.

Contra predicta arguit̄ p̊ sic. fallacie ex̄ dictiōez cānt̄ a reb': ꝛ fallacie in dictiōe cānt̄ a dictiōib': ƺ res pcedūt dictiōes cū sint cāe eaꝝ. ꝙ̄ fallacie ex̄ dictionē debēt pcedere fallacias in dictiōe. ¶ 2° sic. fallacia solū cāt deceptiōez ī disputatiōe litigiosa: ƺ nll's p se ɔsiderādo fac̄ sibiipsi disputatiōz litigiosaz. ꝙ̄ male dcm̄ ē ꝙ fallacie ex̄ dictionē decipiūt hoiez p seipm ɔsiderādo. ¶ 3° sic. oēs paralogismi peccātes in forma debēt solui p distinctionē: vt dr̄ in 2° elēchoꝝ. ꝙ̄ paralogismi ex̄ dictionē cū sint peccātes in forma debēt solui p distictiōez: ꝛ nō p negatiōez: sic pus dcm̄ ē. ¶ Quarto sic. fallacia ɔñtis ē ps fallacie accñtis: qꝛ vbicūqꝫ ē ɔñs ibi ē accñs: ƺ ps nō distiguit̄ ɔ̄ suū totuz. ꝙ̄ ille due fallacie nō distiguunt̄ iter se: nec sunt septē fallacie ex̄ dictiōez. ¶ 5° sic. illa fallacia ē pma iter fallacias extra dictionez q̄ magis peccat ɔ̄ elenchū: ƺ ignorātia elenchi magis peccat ɔ̄ elenchuz oibus alijs. ergo ipsa est prima inter oēs fallacias extra dictionem: ꝛ nō fallacia accidentis.

Ad argumenta. Ad pmuz dr̄ ꝙ lz res ordine nāe pcedāt dictiōes ꝛ ƺm se: nō tñ pcedūt ƺ ꝙ cadūt in disputatiōe litigiosa: ƺ magis sequunt̄: ideo nō oz fallacias extra dictionē pcedere alias. ¶ Ad 2m dr̄. ꝙ lz hō nō faciat scienter sibiipsi disputatiōez litigiosā: tñ ignorāter pt sibiipsi facere disputatiōez sophisticā ꝛ seipm decipe arguēdo ꝛ rñdēdo sibiipsi: nō ad tale icōueniēs euitādū optimū ē cogscere fallacias ex̄ dictionē: ne hō p suā argumētationez ɔducat seipm in errorem. ¶ Ad 3m dr̄. ꝙ lz paralogismi fallaciaꝝ ex̄ dictiōez possint solui p distictionē diuersaꝝ habitudinū eiusdē rei: tñ nō p distictionē alicui' ppōnis multiplicis: de q̄ itelligit̄ ꝙ nō hūt solui p disiunctionē: ꝛ de distinctione gnal'r capta p distinctiōe reꝝ ꝛ vocū multiplicium itelligit̄ dictū Ari.

s. 2° elenchorum. ¶ Ad 4m dicitur quod licet consequentia sit pars accidentalis et materialis accidentis: eo quod in omnibus paralogismis fallacie consequentis reperitur esse fallacia accidentis sed aliam causam apparentie et non econtra: quia in aliquibus est accidens ubi tamen non est consequens: tamen fallacia consequentis non est pars formalis accidentis: sed est ab ipsa formaliter distincta.
¶ Ad 5m dicitur quod negatur maior: quia iste fallacie non ordinantur inter se secundum quod magis peccant vel deficiunt contra elenchum: et secundum suas causas defectus sed ordinantur secundum suas causas apparentie ut dictum est.

¶ Inter has primo dicendum est de fallacia accidentis. Unde accidens prout hic sumitur idem est quod extraneum in parte idem et in parte diversum: ut hic: homo est species: sortes est homo. ergo sortes est species. homo enim est in parte idem cum specie. scilicet cum sumitur pro re universali: et in parte est diversum a specie. scilicet quando sumitur pro supposito. Notandum quod in ista fallacia accidentis sunt ista tria. scilicet accidens: res subiecta: et attributum. Exemplum ut homo est species; sortes est homo. ergo sortes est species. hoc medium homo est res subiecta: et minor extremitas est accidens: et maior extremitas attributum. Causa apparentie est convenientia aliquorum duorum in aliquo tertio secundum partem sive est partialis identitatis aliquorum duorum. Causa defectus est diversitas eorundem. Huius fallacie tres sunt modi. Primus provenit ex eo quod aliquid vere predicatur de aliquo subiecto. et propter hoc creditur vere dici de accidente eius a quo est diversum. Vel quando aliquid primo attribuitur rei subiecte in premissis. et postea attribuitur eius accidenti in conclusione: ut hic. homo est species: sortes est homo. ergo sortes est species. Dicendum quod non valet: quia ille terminus species qui est attributum assignatur inesse sorti qui est accidens eo quod dicitur de homine quod est res subiecta. Similiter hic: animal est genus: homo est animal. ergo homo est genus. Similiter hic: omne es est naturale: statua est es. ergo statua est naturalis: non sequitur: quia naturale vere predicatur de ere: et propter hoc attribuitur in conclusione statue quod non fit vere. Similiter hic. cognosco choriscum: choriscus est veniens. ergo cognosco venientem. Dicendum quod non oportet quod si cognoscas choriscum secundum se quod propter hoc cognoscas ipsum sub illo accidente quod est veniens ¶ Secundus modus provenit ex particulari identitate aliquorum duorum in aliquo tertio: Vel quando aliquod commune predicatur de aliquibus duobus cum quibus est in parte idem et in parte diversum. et propter hoc illa duo creduntur esse eadem inter se: ut hic: sortes est homo: plato est homo. ergo sortes est plato. Similiter hic: homo est animal: equus est animal. ergo equus est homo. ¶ Dicendum quod non oportet quod si aliqua duo conveniant in aliquo tertio quod propter hoc conveniant inter se. ¶ Tertius modus provenit quando ex duobus aliquibus divisim sumptis male infertur aliquod coniunctum secundum accidens: ut iste lapis est albus et est monachus. ergo est albus monachus. Similiter hic: iste canis est pater et est tuus. ergo est pater tuus. non sequitur: quia licet illa conveniant in aliquibus secundum partem: tamen secundum aliam partem differunt. ¶ Et sciendum quod non licet inferre ex divisis coniunctum: ut habetur secundo perihermenias. quando diversa accidentia sibiinvicem per accidens convenientia: sicut album esse monachum. similiter quando duo predicantur quorum secundum intelligitur in primo: ut universale in suo speciali: ut iste homo et est animal. ergo homo est animal. quia animal intelligitur in homine sicut album in homine albo. Sed in omnibus aliis licet ex divisis inferre coniunctum. Unde notandum quod quando aliqua duo accidentia predicantur de aliquo quorum primum in subiecto est per alterum et non per se. et ex talibus divisim captis non licet inferre coniunctum vel econtra: ut iste est albus et est monachus. ergo est albus monachus. Nam albedo non est in subiecto secundum se sed secundum habitum. similiter ex coniunctis non licet inferre divisum quando ista que coniungitur diminuit de ratione alterius: ut ille homo est mortuus. ergo est homo et mortuus. In omnibus autem aliis licet ex coniunctis inferre divisum: sed illud ultimum argumentum facit fallaciam secundum quid ad simpliciter. Accidens sic diffinitur ab Aristotele. Accidens est quod est extraneum in parte idem et in parte diversum: secundum accidens fiunt paralogismi quando idem similiter fuerit assignatum inesse rei subiecte et accidenti: ut homo est species: sortes est homo. ergo sortes est species: homo enim secundum quod sibi convenit esse speciem aliter capitur a modo per quem convenit sorti et platoni: quia convenit ei esse speciem: ut est essentia quedam communis predicabilis de pluribus: et prout est in pluribus sic est in sorte et platone: et sic est sortes accidens: homo vero res subiecta: et species significatur utrisque inesse. Unde accidens non sumitur hic ut diffinitur a Porphirio: sed ut dictum est.

¶ Postquam auctor determinavit de fallaciis extra dictionem enumerando ipsas in generali. Hic consequenter in speciali determinat de ipsis. et primo de fallacia accidentis que efficacior est inter omnes fallacias ad decipiendum ratione cuius sic primo diffinit accidens. Accidens est quod est extraneum rei. in parte idem et in parte diversum ab illo. Accidens autem tripliciter capitur. Uno modo pro illo quod dicit absolute naturam accidentis ut dividitur contra substantiam: et sic non capitur hic. Alio modo sumitur magis communiter pro omni illo quod advenit rei et est extra essentiam eius et intellectum: et hoc modo inferius dicitur accidere suo superiori: et istis duobus modis non sumitur

hic accñs. Tertio modo accipit accñs cōiter p illo qđ est
exnez alteri inq̃tum stat sub aliquo tertio. τ h̃ mō nan
salū īferius accidit supiori: sz supius inferiori: vt si sortes
capiat sub isto attributo idiuiduū hō accidit sorti: qz est
sibi extraneus inq̃tuz sorti cōuenit itentio indiuidui. hō
eni ptim differt cū sorte: iō p h̃ dr̃ sibi accñs: τ p tali acci-
dēti daī ista diffinitia: τ ab ipsa sumit fallacia accñtis.

Primo sciendū q̧ in fallacia accñtis semp tria req
rūt. s. attributū: res subta: τ accñs. Attribu
tū est maior extremitas q̃ in pmissis p̃mo atribuit me-
dio. Res aūt subta est illō qđ p̃mo subycit attribuo vel
in actu vel in aptitudine. Accñs vo est illud qđ ptiz ɔue-
nit τ ptiz differt a re subta. τ accidit sibi inq̃tū stat sub ta
li atributo: vt h̃. sortes est idiuiduū hō ē sortes. ḡ hō ē in-
diuiduū. Indiuiduū ē attributuz. sortes ē res subta: τ hō
accidit sorti ea pte q̃ sortes stat sub isto attributo qđ ɔue
nit sorti inq̃tū differt ab hoie: τ inde sumunt cāe hui⁹ fal-
lacie. Cā apparētie ei⁹ ē ptialis ɔueniētia accñtis cum re
subta pp quā credunt q̧ accñs conueniat cū re subta ea
pte q̃ sibi ɔuenit attributū. Cā falsitatis ē diuersitas acci
dētia τ rei subiecte vel ipsi⁹ mediy qđ fm diuersas rōnes
ɔuēit cū extremis. Et fz h̃ sic diffinit h̃ fallacia q̧ ē ido-
neitas decipiēdi pueniēs ex ptiali ɔueniētia accñtis cū re
subta q̃ in differūt fz diuersas rōnes. vñ semp ɔmittitur
h̃ fallacia qñ pp ɔueiētiā duoꝝ i vno tertio fz diuersas
rōnes credit ɔueniētia eoꝝ iter se aut qñ vnū negaī ab
alio ea pte q̃ dr̃t a suo accñte. τ pp h̃ negaī d̃ suo accñte.

Secundo sciēdū q̧ hui⁹ fallacie ponunt tres mo-
di. Prim⁹ modus ē qñ accñs ē iferi⁹ rei
subiecte. τ pp h̃ ppriū attributū rei subiecte attribuit i-
feriori ei⁹ fz quē h̃ palogizat: aial ē gen⁹: hā est aial. ḡ hō
ē gen⁹: ibi gen⁹ ē attributū ɔueniēs aiali ea pte q̃ differt
ab hoie: τ p h̃ isert de hoie q accidit aiali vt stat sub illo
attributo. Et silr h̃ oē es ē nāle: statua ē es. ḡ statua ē nā-
lis. nāle eni ɔuenit eri vt ē ens i actu τ statua sibi ɔuenit
inq̃tū ē in potētia ad figurā eius: τ ita accidit ei put stat
sub illo attributo. Et silr h̃: hō ē aial: equus ē aial. ḡ equ⁹
est hō: equ⁹ eni accidit aiali ɔsiderata vt ɔuenit cū hoie.
Et silr hō nō ē idiuiduū: sortes est hō. ḡ sortes nō est idiui
duū. ibi idiuiduū negaī ab hoie ea parte q̃ dr̃t a sorte. Et
oēs isti palogismi soluunt negādo ɔñiā. qz nō oz q̧ si ali
qd dicaī vel negeī de supiori ea pte q̃ dr̃t ab iferiori: q̧
pp h̃ negeī vl' affirmeī de iferiori: qz ibi mediū nō tene-
tur sub eadē rōne in duab⁹ premissis.

Tertio sciēdū q̧ scđs modus est qñ accñs ē supius
rei subiecte: τ ita q̧ cōuenit iferiori ea pte q̃
dr̃t a supiori iferī de supiori: vt h̃ sortes est idiuiduū. hō
est sortes. ḡ hō est induidiuū. Silr h̃: hō est spēs. suba est
hō. ḡ suba est spēs: ibi spēs attribuit hoi ea pte q̃ differt a
suba nō suba accidit hoi vt stat sub illo attributo. Et silr
h̃. iste est monach⁹ τ ē alb⁹. ḡ iste ē monach⁹ alb⁹. alb⁹. n.
ē accñs supius accñtale huic hoi. τ dr̃t ab ipso hoie igitū
sibi iest h̃ atributū monach⁹. vñ p h̃ q̧ iste hō ponit al-
bus fz se iferī q̧ sit alb⁹ fz bituz: τ sic ɔñtia nō valet. Et
silr h̃ iste canis ē pr̃ τ ē tuus. ḡ est pr̃ tuus. τ ēt in alys ar-
guēda a diuisis ad ɔiuncta. Et isti palogismi saluunt ne-
gādo ɔñtiā: qz nō oz si aliqd ɔueniat iferiori ea pte q̃ dr̃t
a suo supiori q̧ ppterea ɔueniat supiori: τ nā sempoꝝ q̧
ad ɔmiēdū istū modū sumaī illud qđ simplr ē supius:
fz sufficit q̧ sit supius vel fm rē vel fm modū.

Quarto sciēdū q̧ vltim⁹ modus hui⁹ fallacie ē qñ
accñs ē ɔuertibile respectu rei subte: vt h̃:
risibile ē ppriū: hā est risibilis. ḡ hō ē ppriū. vel sic: risibi
le ē q̄litas: hō ē risibilis. ḡ hō ē q̄litas. ibi ppriū conuenit
vni cōuertibiliū ea pte q̃ dr̃t ab alio. τ pp hoc inferī de
alio. Et silr h̃: hō est quoddā icōplexū: aial rōnale est hō.
ḡ aial rōnale est quoddā incōplexuz ibi aial rōnale acci-
dit homini vt stat sub hoc atributo incōplexū qđ conue
nit homini inq̃tuz differt a sua diffinitiane: τ ppter hoc
inferī de ipsa. Et saluunī isti paralogismi negādo ɔñtiā:
qz si aliqd affirmaī vel negaī de vno ɔuertibiliū ea pte
qua differt ab alio nō apz ppter hoc q̧ affirmeī vel ne-
getur de alio. Et hec assignatia modoꝝ huius fallacie et
accidentis τ rei subiecte ponunī fm Petrū hispanuz in
magnis fallacys eius: licet h̃ in textu ponaī alia assigna-
tio ipsoꝝ que hic in textu videri potest.

Contra predicta arguiī p̃mo sic nulla est fal
lacia substantie. ḡ nulla est
fallacia accidētis per locū a simili. ḡ cātra pdicta. ¶ Se
cunda sic: in omni sillogismo mediū est in parte idez τ in
parte diuersūz cū extremis ḡ si accñs sit qđ est in pte idē
τ in pte diuersūz seqtur q̧ in qualibz sillogismo erit acci
dens: qđ tñ est falsum. ¶ Tertio sic: illud qđ est de essen
tia rei nō est accidens eius: omne supius est essentia infe
rioris. ḡ nulluz supius accidit suo inferiori. ¶ Quarto sic:
arguēdo ex puris affirmatiuis in secunda figura ɔmitti
tur fallacia accidētis τ tñ iste modus nō enumeraī iter
istos modos. ḡ male assignaī. ¶ 5⁹ sic: arguēdo a diuisis
ad cōiuncta est bona ɔñā. vt pz in scđo Peryarmenias. ḡ
a diuisis ad cōiuncta nō est fallacia accñtis.

Ad argumenta. Ad p̃mūz dr̃. q̧ hic nā capiī
accñs: vt distiguiī ɔ subaz: sz
capiī p extremo vel nō necāriō: iō nō seqī q̧ si nulla sit
fallacia sube q̧ nulla sit fallacia accñtis. ¶ Ad 2ᵐ dr̃. q̧
licz in oi sillogismo mediū ptiz ɔueniat τ ptiz differat ab
extremis: tñ i bono sillogismo nō accipiī vt ɔueniēs τ dif
ferēs ab ipsis: sz in vtraqz p̃missaꝝ sub eadē rōne teneī τ
extremitates in ipsa vniunī sub eadē rōe τ nō sub diuer
sis: alr nō seqreī vnio extremitatū iter se. ¶ Ad tertiuz
dr̃. q̧ lz nullū superi⁹ accidat simplr τ absolute suo infe-
riori: tñ bñ accidit sibi cōpatiue: qz respcū ad vnū tertiū:
qđ cōuenit inferiori put differt a supiori. ¶ Ad q̃rtū dr̃.
q̧ arguēdo ex puris affirmatiuis in scđa figura cōmittiī
p̃mus mod⁹ p̃us assignat⁹ τ mediū est res subiecta τ infe
rius ei⁹ sibi accidit vt stat sub maiori extremitate: τ lz ta
le mediū nō subyciaī actu maiori extremitati: tñ subyci
tur in aptitudie τ efficiī subiu ei⁹ reducēda ad p̃mā figu
raz cōuersione maioris. ¶ Ad qntū dr̃. q̧ arguēdo debi-
te a diuisis ad cōiūcta vel ecōtra est bona ɔñā sed nō qñ
arguiī idebite: sz tūc cōmittiī fallacia accñtis. Et ad ar-
guendū debite a diuisis ad cōiūcta reqriī p̃mo q̧ pdica-
toꝝ diuisoꝝ vnū sit potentiale τ determinabile. reliquū
actuale τ determinās. scđo requiriī q̧ potētiale ppōnaī
actuali siue determinabile determinatiōi. Et eɔ arguen
do a cōiunctis ad diuisa requiriī q̧ in ɔiūctis vnū nō sit
determiatiā p̃uās vel diminuēs respectu alteri⁹: sz ɔbēa
tñ iā nō sequiī est bon⁹ faber. ergo est bonus.

¶ **Sequiī de fallacia fz qd ad simpliciter.** Di-
ctuz fm qd appellatur hic determinatio dimi
nuens de rōne vel de esse cui adiūgiī: vt cū di-
co hō mortu⁹. mortuum eni diminuit de rōne
hois. Dictū simplr appellaī aliqd idiminutū:
vt hō. Fallacia scđm qd ad simplr est idonei-
tas decipiendi pueniens ex apparenti ɔña di-
cti scđm qd ad dictū simpliciter. Cā apparen
tie hui⁹ fallacie est conuenientia h⁹ dicti qđ est
scđz qd ad illud qđ est simpliciter τ econuer-
so. Causa falsitatis est diuersitas significatoꝝ.
Fit autez hec fallacia tot modis quot modis

contingit addere alicui determinationē dimi-
nuentē. Primo mō ꝑm ptem in mō: vt ille est
hō mortuꝰ. ergo est hō: nō seqꝛ: qꝛ mortuuʒ di
minuit de rōne hoīs. Et hic. chimera ē ens opi-
nabile. ergo ē ens. non seqꝛ: qꝛ opinabile dimi
nuit de rōne huiꝰ qḋ est esse. Scḋo mō ꝑʒ par
tē ītegralē vt ethiops est albꝰ scḋʒ dētes. ergo
est albꝰ. Tertio mō in his q̄ sūt ad aliqd: vt di-
uitie non sunt bone male vtenti. ergo non sunt
bone. non seqꝛ. licʒ. n. diuitie cōparate ad aliqd
non sint bone: tñ i se sunt bone. Quarto mō in
his q̄ scḋʒ locū sunt: vt bonū est mactare pr̄eʒ
in triuallis. ergo bonū est mactare pr̄eʒ suum.
Uel sic: bonū ē vti dieta i locis egrotatiuis. er
go bonū est vti dieta. Quito mō in his q̄ fiunt
scḋʒ tp̄s: vt bonū ē ieiunare in q̄dragesima. er-
go bonū ē ieiunare. Uel sic: expedit alicui me-
deri qñ egrotat. ergo expedit alicui mederi. nō
sequitꝛ: qꝛ licʒ expediat mederi scḋm quid non
tamen simplr̄. ¶ Sciendū autem ꝙ in omni-
bus istis inspiciendū est ad contradictionē: vt
si aliquis respondens dicat ꝙ non expedit me-
deri: ⁊ opponēs affirmat ꝙ expedit mederi qñ
egrotat: non contradicit ei: sʒ stat in fallacia se-
cundum quid ad simpliciter. ¶ Et sciendum
ꝙ eadē est fallacia si ex eo qḋ est scḋm qd infe
ratur simplr̄ ⁊ econuerso. ⁊ itelligendū est ꝙ
ista fallacia qñ fit ab esse scḋm quid vt in pluri
bus fit affirmatiue: sʒ qñ fit a dicto simplr̄ vt
in pluribus arguitur negatiue.

¶ Postq̄ auctor determinauit de fallacia accidētis: hic ꝯñr
determinat de fallacia ꝑʒ qd ad simplr̄ rōne cuiꝰ ꝑmo vi
dēdū est qd sit verū ꝑʒ qd ⁊ verū simplr̄. vñ dictū simplr̄
est dictio sumpta sine determinatiōe diminuēte: vt hō p
se vel hō albus. ⁊ tale verū dr̄ verū simplr̄ h̄ ē pfectū ⁊ nō
diminutū. Sʒ verū ꝑʒ qd ē dictio sumpta cū determinatio
ne priuatiē aut diminuēte: vt hō mortuꝰ: ⁊ ex hitudīe talis
dicti ꝑʒ qd ad verū simplr̄ sumitꝛ vna fallacia spālis: eo ꝙ
ibi reperiunꝛ spāles cāe apparētie ⁊ defectus.

Primo sciēdū est ꝙ cā apparētie huiꝰ fallacie ē ap-
parēs ꝯueniētia dicti ꝑʒ qd ad verū simplr̄:
ꝓpter quā credimꝰ ꝙ talia ꝯueniāt realr̄ ⁊ ꝙ vnū ꝯtinea
tur sub alio: qḋ tñ falsū est. Et eiꝰ cā defectus est diuersi
tas illoꝝ dictoꝝ: ⁊ ꝑʒ hoc sic diffinitꝛ hec fallacia ꝙ ē ido-
neitas decipiēdi ꝓueniēs ex apparēti cōueniētia dicti ꝑʒ
qd ad verū simplr̄. ⁊ dʒ attēdi ista ꝯueniētia nō ex pte vo
cū: qꝛ tunc ista fallacia eēt falsa in dictiōe: sʒ dʒ attēdi ex
pte significatoꝝ ꝑʒ ꝙ hūt silitudinē i re significata ⁊ ana-
logiā suoꝝ significatoꝝ: sic hō pictus ⁊ hō hūt quandā ꝓ
portionē iter se: ideo cōuenienter ponitur illa fallacia in-
ter fallacias extra dictionem.

Secundo sciendū ꝙ lʒ verū ꝑm qd in quo ponitur
determinatio ꝯtinens tñ vt hō albꝰ faciat
locū dyalecticū. s. a pte i mō ad suū totū. tñ verū ꝑʒ qd qḋ
fit cū determinatiōe ipropria q̄ est diminuēs vel ꝑuās hūt
causat locū sophisticū. Et talis determinatio ipropria fit
q̄nqꝫ modis. q̄nqꝫ. n. ē absoluta: ⁊ q̄nqꝫ respectiua: si ꝑmū
h̄ est duplr̄: vel determinat dictū cui adiungitꝛ rōne totiꝰ

ꝑnādo vel diminuēdo rōnē eiꝰ: vt hō pictus vel ens opi-
nabile. vel rōne ptis itegralis sui subti: vt albū ꝑʒ dētes.
Si sit respectiua sic ē triplr̄ qꝛ q̄dā sumitꝛ ꝑ relōnē ad ali-
qḋ correlatiuū extrīsecū. vt h̄. diuitie sūt male: male vtē-
ti. alia respectu mēsure q̄ ē locꝰ: vt bonū ē iter ficere pr̄eʒ
i triuallis. Alia respectu ptis tp̄is qḋ ē mēsura successiua
vt ꝓpicere merces i mari tp̄e tēpestat. ⁊ ꝑʒ has q̄nqꝫ de-
terminatiōes iproprias ponūtꝛ q̄nqꝫ modi huiꝰ fallacie.

Tertio sciēdū ꝙ pmꝰ modus huiꝰ fallacie ē arguen
do ꝑʒ ptē in mō diminuētē. vt iste ē hō pictꝰ.
ḡ ē hō. Scḋs modus fit arguēdo ꝑʒ determiatione ptis
itegralis. vt ethiops ē albꝰ ꝑʒ dētes. ḡ ē albꝰ. ⁊ valʒ in acci
dētibꝰ q̄ determināt sibi certā ptē itegralē sui subti: sic ce
citas determiat sibi oculū ⁊ simitas nasū: ⁊ in accītibꝰ
q̄ ꝑ idītaʒ in vna pte ꝯpōti totū iferūt vt ifirmitas den
tis denoīat totū hoīeʒ ifirmū dū determiatio ptis nō sit
determiatio diminuēs tñ accītia q̄ idifferēter ꝯueniūt
oībꝰ ptibꝰ ⁊ ꝑ inherētiā sunt in vna nō pnt denoīare totū
sic albedo vel nigredo denoians suā pte itegrale ē deter
miatio diminuēs i istis ⁊ facit istā fallaciā. Tertiꝰ modus
fit arguēdo cū dteriatiōe respectiua fcā ad terminū extrī-
secū vt vinū ē malū febricitāti. ḡ ē malū. Quartꝰ modus
fit cū deteriatiōe iprope supra ꝑʒ locū: vt bonū est iterfi-
cere patrē in triuallis. ḡ bonuʒ ē interficere patrē. Qutꝰ
modus est arguēdo ꝑm determinationē tp̄is: vt bonū est
ieiunare in q̄dragesima. ergo bonum est ieiunare. Et oēs
isti paralogismi soluūtꝛ negando ꝯñam: qꝛ ex dicto ꝑm
quid non sequitur dictum simpliciter.

Quarto sciēdū ꝙ in eisdē modis ⁊ in eadē fallacia
pōt argui ꝓcedēdo a dicto simplr̄ ad verū
ꝑm qd. Cuiꝰ rō est. qꝛ vbicūqꝫ repitꝛ eadeʒ cā apparentie
ibi est eadē fallacia: ⁊ ēt idem modus: sʒ arguēdo a dicto
simplr̄ ad dictū ꝑm qd est eadē cā apparetie sicut arguē-
do ecōtra: qꝛ est eadeʒ ꝯueniētia dicti simplr̄ ⁊ ꝑm qd: iō
illo mō cōmittitꝛ ista fallacia ⁊ modi ꝑus positi: vt arguē-
do sic. hic nō est hō. ergo nō est hō mortuꝰ: vt l nō est aial:
ergo nō ē aial pictū: sʒ magis denoiatꝛ hec fallacia ꝑʒ qd
ad simplr̄ q̄ʒ ecōtra qꝛ arguēdo a dicto ꝑʒ qd arguitꝛ affir
matiue: sʒ arguendo a dicto simplr̄ vt in pluribus arguitꝛ
negatiue per istā fallaciā: iō magis denomiatꝛ a paralogis
mis qui fiunt ꝓcedendo a ꝑm quid ad simpliciter.

Contra predicta arguitꝛ ꝑ sic. hō albꝰ ē dictū
sūptū sine determiatōe di-
minuēte: ⁊ tñ nō ē verū simplr̄. qꝛ verū simplr̄ est qḋ sub-
mittitꝛ sine additōe: iuxta illud. Simplr̄ dico qḋ sine ad-
dito dico. ḡ ꝯ diffōnē dicti simplr̄. ¶ Scḋo sic. oē iferius
⁊ minꝰ cōe ifert suū supius ⁊ magis cōe: sʒ verū ꝑm qd est
inferiꝰ ad dictū simplr̄. ergo hū infert ipm. ergo arguen-
do a ꝑm qd ad simplr̄ nō ꝯmittitꝛ fallacia. ¶ Tertio sic.
hū sequitꝛ: est hō mortuꝰ. ergo est mortuꝰ: ⁊ tñ arguitur a
dicto ꝑm quid penes ꝑmū moduʒ hꝰ fallacie. ḡ male assi
gnatꝛ ille modus. ¶ Quarto sic. ieiunare in q̄dragesima
est ieiunare simplr̄: nec illa determiatio tp̄is diminuit ra
tionē adiuncti. ergo ibi male arguitꝛ penes q̄ntū moduʒ.
¶ Quinto sic. a toto in modo ad suā partē: ⁊ econtra sūt
plures loci dialectici. ergo a dicto ꝑm qd ⁊ a dicto simpli
citer debent sumi plures fallacie: ⁊ nō vna tm̄.

Ad argumenta. Ad pmuʒ istoꝝ dr̄. ꝙ si capia
tur dictū simplr̄. vt tantū va-
let sicut cōtracte vt sumitꝛ in loco a toto in mō: sic homo
albus nō est dictū simplr̄: sʒ si capiatꝛ dictū simplr̄ prout
simplr̄ tantū valʒ sicut pfecte ⁊ nō diminute sicut capitꝛ
in pmū passu sic hō albus est dictū simplr̄. ¶ Ad secūdū
dr̄. ꝙ licʒ dictū ꝑm quid qḋ fit cū determinatiōe contra-
henie tñ sit inferiꝰ ad dictū simplr̄: non tñ dictuʒ ꝑm qd
qḋ fit cū determinatiōe diminuēte vel priuāte: sʒ magis

opponit dicto simpliciter. ¶ Ad tertiū dicit̄ q̄ lz hō mortuus sit dictū fm̄ qd respectu hoīs: q2 mortuuz diminuit de rōne hoīs. tñ respectu mortui est dictuz simplr̄: q2 hō nō diminuit de rōne mortui ideo ibi nō arguit̄ a dicto fm̄ qd p̄sta fallaciā. ¶ Ad q̄rtū dicitur. q̄ lz in q̄dragesima nō diminuat de rōne hui⁹ qd est ieiunare absolute: tñ bñ diminuit respectu huius qd dico bonū. nō arguit̄ cū determinatiōe diminuēte fz tps. ¶ Ad q̄ntū dicit̄ negādo cōsequētiā: q2 a toto in modo τ a parte ei⁹ sunt diuerse ħitudine: τ diuerse habitudines locales. nō ibi sunt plures loci dialectici: sed a dicto fm̄ qd ad simpliciter τ cōtra. est tñ vna causa apparētie: ideo ibi nō sunt plures loci sophistici. nec est simile de ipsis.

¶ Elenchus ē sillo⁹ ɔtradictionis vni⁹ τ eiusdē: nō nōis tm̄: nec etiā rei tm̄: sz nois τ rei sil' nō synonimi: sed eiusdē: τ ex his q̄ data sūt de necessitate: nō ɔnumerato: eo q̄ erat in principio ad idez fm̄ idē silr τ in codez tpe. Elēchus est sillus ɔtradictiōis. i. sillus ɔcludēs ɔtradictoriā ppōnis date a respōdēte. In diffinitiōe elēchi quedā ponunt̄ rōne sillogismi: vt ex his que data sunt ex necessitate accidere p quod remouet̄ fallacia accidētis. Et ponit̄ nō ɔnumerato: eo q̄ erat in pricipio per qd remouet̄ petitio pricipij: vt postea patebit. Alia ponūtur rōne ɔtradictionis: vt vnius τ eiusdē. i. vnius subiecti τ p̄dicati. Unde nisi esset idē subiectū τ idē p̄dicatū nō eēt ɔtradictio: vt ethiops est niger: ethiops nō est niger scōm dētes: ex quo nō est idez p̄dicatū; ideo non est ɔtradictio. Et sic hic: nullus hō mortuus currit: τ quidā hō currit nō est ɔtradictio: q2 non ē ibi idem p̄dicatum. Itē scōm idez ad idem silr τ in eodē tpe ponunt̄ rōne ɔtradictionis: τ cōtra istas q̄ttuor partes peccat hec fallacia q̄ dicit̄ ignorantia elēchi scōz q̄ ē vna de tredeciz fallacijs. Alio mō accipit̄ generaliter: τ tūc sic diffinit̄. Ignorantia elēchi est vnus defectus gn̄alis ad quez reducunt̄ oēs alie fallacie ostēdendo quō peccat ɔtra istas pticulas: vt postea patebit. Iste pticule nō nois tm̄: nec rei tm̄: sz nois τ rei sil' nō synonimi: τ sic de alijs ponunt̄ rōne silli τ rōne ɔtradictionis: q2 iste exigūt q̄ nomē sit vnum τ res vna: τ q̄ nō sit nomē synonimū. Unde non est ibi contradictio: marcus currit τ tullius nō currit. Nec est ibi sillogismus: ois gladius scindit: quōdam instrumētuz est ensis ergo quōdaz instrumētū scindit. Fallacia ignorantie elenchi est idoneitas decipiēdi p̄ueniēs ex apparēti obseruatione particularū diffōnis elenchi que cōueniunt ei ratione ɔtradictionis tm̄. s. ad idē scōz idē silr τ in codē tpe. Causa apparentie huius fallacie ē cōuenientia dictorū scōz quid ad dicta simplr. Causa falsitatis est diuersitas eorūdez. Unde huius fallacie elenchi sunt quattuor modi. Primus modus ē cōtra hāc pticulā ad idē: vt duo sunt duplū vnius τ non sūt duplū triū: ergo sunt duplū τ nō duplū. τ ī vtraq; p̄missaꝝ nō sumit̄ duplū ad idē: τ ideo nō sequit̄. Scōus modus peccat cōtra illā pticulā scōm idē: vt hoc est duplū illi scōz latitudinē: τ nō scōm lōgitudinē: ergo est duplū τ nō duplū nō sequit̄: q2 duplū nō sumitur scōm idē: lz sumat̄ respectu eiusdē. Terti⁹ modus peccat cōtra istā pticulā silr: vt hō est species: nullus hō est spēs: ergo idez est spēs τ nō spēs nō sequit̄: q2 ibi nō est ɔtradictio ī p̄missis q2 ille termin⁹ hō nō sumit̄ silr: q2 vna sumit̄ p suis iferiorib⁹: in alia vero nō: sz p se toto: vel pro sua forma. Quartus modus peccat cōtra hāc particulā in eodez tpe: vt man⁹ mea ē clausa in hoc instāti: τ nō ē clausa in hoc instanti: ergo ēst clausa τ nō clausa; nō seq̄t: q2 nō est in eodē tpe. Differt aūt hec fallacia a fallacia fm̄ qd ad simplr: q2 in illa est p̄cessus ab vno fm̄ qd sūpto ad vnū simplr sūptū: vt hoc ē dupluz scōz lōgitudinē. ergo est duplū. in ista vero est p̄cessus a duob⁹ scōm qd sūptis ad duo sūpta simplr: vt hoc est duplū illi scōz lōgitudinē τ nō scōz latitudinē. ergo ē duplū τ nō duplū.

¶ Postq̄ȝ auctor determinauit supius de fallacia a fz qd ad simplr. Hic ɔn̄r agit de fallacia ignorātie elenchi rōe cui⁹ diffinit elenchū sic. Elenchus est sillogism⁹ ɔ̄dictōis vni⁹ τ eiusdē nō nois tm̄: sz rei τ nois sil' nō synonimi: sed eiusdē ex his q̄ data sūt de neccitate accidere nō cōnumerato eo qd erat in p̄ncipio. s. ad idē fz idē silr τ in codē tpe. In qua diffōne ponit̄ sillogism⁹ loco generis. τ ɔ̄dictōis ponit̄ ad d̄ram sillogismi nō ɔ̄dicētis positioni r̄ndētis. τ ponit̄ vni⁹ τ eiusdē nō nois tm̄: sz nois τ rei sil' nō synonimi sz eiusdē tā rōne sillogismi q̄ȝ ɔ̄dictiōis. Ad vtrūq; enī requirit̄ q̄ remaneāt idē termini fm̄ rē τ vocē: τ per hoc remouent̄ fallacie in dictiōe. Et ponit̄ ex his q̄ data sunt de necessitate accidere rōne sillogismi in quo dz eē necessaria ɔ̄ñā: τ per hoc pōt remoueri fallacia accn̄tis τ cetere nō hn̄tes necessariā ɔ̄ñam. deinde ponit̄ nō cōnumerato eo qd erat in p̄ncipio rōne p̄bationis: q2 elench⁹ est sillogismus p̄batiu⁹: τ per hoc remouet̄ petitio p̄ncipij: deīde ponit̄ ad idē fm̄ idez τc. rōne ɔ̄dictionis tm̄: q2 ille cōditiones requirunt̄ ad ɔ̄dictionez tm̄.

Primo sciendū q̄ aliter pōt diffiniri elench⁹ q̄ est sillogism⁹ dialectic⁹ ɔ̄cl'onē r̄ndētis ɔ̄dictorius: τ sic ad elenchuz tria requirunt̄. s. necessaria illatio inquantū ē sillogism⁹. τ sufficiēs p̄batio ɔclusiōis inq̄tū est dialectic⁹. tertio formalis repugnātia sue cōclusiōis ad cōpositionē r̄ndentis inquātū est ɔ̄dictorius. Ex quo pz q̄ elench⁹ vltra sillogismū addit p̄babilitatē: τ vltra sillogismū dialecticū addit ɔ̄dictionē: τ ita ɔ̄dictio ē vltima d̄ria formalr cōstituēs elenchū: τ nō sicut sillogismus dialectic⁹ se hz sicut inferius ad sillogismū in cōi ita elēchus ad sillogismū dialecticuz. Et elenchus dicit̄ ab en qd est in p̄ ɔ̄ τ lenchos qd est sūptio q̄si sūptio ɔtra dicta r̄ndentis: τ sicut talis elenchus se habz ad sillogismū dialecticū vt iferi⁹: ita elenchus sophistic⁹ ad sillogismū sophisticū: τ pōt sic diffiniri. Elenchus sophisticus est sillogismus sophisticus apparēter ɔ̄dictori⁹ positiōi r̄ndētis.

Secundo sciēdū q ignorantia in cōi dicit̄ negatio scie cū aptitudine ad ipsaz. ⁊ diuidit̄ per ignorātiā pure negatiōis que est pura carētia cognitiōis actualis ⁊ habitualis: sicut ē in pueris nondū cognoscētibus. Alia est ignorātia praue dispōnis que est qn̄ aliquid falso apprehendit̄ de re aliquo mō cognita: ⁊ ista diuidit: qz quedā est ignorātia simplex: que est ignorātia pncipiorum s. qn̄ pncipia falso apphēdunt̄ simplici apprehēsiōe siue discursu. Alia est cōposita que ē falsa apphēsio cōclusionis mediāte discursu. ⁊ dicit̄ cōposita: qz ibi multa sil' ɔcurrūt. s. ignorātia pncipiorū ⁊ cōclusiōis. Ignorātia aūt elēchi nō est ignorātia pure negationis: nec ignorātia cōposita: sed est ignorātia simplicis apphēsiōis: qz fit p ignorantiā alicuius reqsiti ad rōnē elenchi ⁊ talis pōt capi dupliciter. vno mō gnāliter p quacūqz omissiōe cuiuslibet particule idifferēter diffōnis elenchi si sumat̄ hoc modo ignorātia elenchi nō ē vna fallacia spālis sed sic oēs fallacie ad ipsaz reducunt̄. Alio mō spālr solū p omissiōe alicuius illarū qttuor particularū ad idē s3 idē silr in eodē tpe: ⁊ hoc mō ab ipsa sumit̄ fallacia ignorātie elenchi.

Tertio sciendū: q causa apparētie hui⁹ fallacie ē apparēs obseruatio ɔditionū reqsitarū ad vnā ɔdictionē rōne cui⁹ credit̄ q in antecedēte paralogismi sit va ɔdictio: vbi tn̄ est apparēs ɔdictio tm̄: ⁊ per illaz apparētē ɔdictionē in ɔsequēte īfert̄ ɔdictio simplr. Et ei⁹ causa defectus est omissio alicui⁹ illarū pticularū reqrūtur ad ɔdictionē. Et per hoc sic diffinit̄ hec fallacia q est idoneitas decipiēdi pueniēs ex apparente obseruatione pticulari diffōnis elenchi que sibi ɔueniūt rōne ɔdictionis: ⁊ l3 qlibet fallacia peccat ɔ verū elēchū: qz tn̄ ista formalr ⁊ directe peccat ɔ ɔdictionē que se h3 vt vltimq differētia ⁊ forma elenchi: ideo magis denoīat̄ hec fallacia ignorātia elenchi q̄3 quelibet alia fallacia.

Quarto sciēdū: q huius fallacie qttuor sunt modi. Primus modus fit qn̄ nō arguit̄ ad idem: vt aer ē supra terrā ⁊ nō ē supra celū: ḡ ē supra ⁊ nō supra. ɔn̄a nō valet: qz nō affirmat̄ idē de aere ɔparato ad idez. Secūdus modus ē qn̄ nō arguit̄ s3 idē: vt sortes videt s3 oculū ⁊ nō videt s3 nasū. ḡ videt ⁊ nō videt: ɔn̄a nō valz. qz nō affirmat̄ idē de eodē s3 idē in an̄te ⁊ ɔn̄te. Tertius modus fit omittēdo istā pticulā silr. vt oīs hō est idiuiduū. hō nō ē idiuiduū: ḡ idē ē idiuiduū ⁊ nō idiuiduū: ɔn̄a nō valet: qz ibi hō nō tenet̄ silr: qz in maiori tenet̄ p suppositis: ⁊ in minori p nā cōi. Quart⁹ modus ē dimittēdo illā pticulā ī eodē tpe. vt sortes leget cras: ⁊ nō leget post cras: ergo leget ⁊ nō leget: nō sequit̄. qz ibi nō fit affirmatio ⁊ negatio ī eodē tpe. Et sic p3 q isti qttuor modi sumūtur s3 illas qttuor ɔditiōes in diffōne elenchi positas.

Contra predicta arguit̄ pmo sic: ɔdictio nō ē sillogismus: s3 elēchus ē ɔdictio: vt dr̄ in pmo elenchoꝝ: ergo male dr̄ q ē sillogism⁹. ¶ Secūdo sic. hec ē va ɔdictio: marcus currit. tulli⁹ non currit: cū ille ppōnes repugnēt taz in veritate q̄3 in falsitate. ergo ad elenchū ⁊ ɔdictionē nō requirit̄ vnitas rei ⁊ nois sil'. ¶ Tertio sic. oēs fallacie reducunt̄ ad ignorātiā elenchi: ergo male ponit̄ fallacia spālis cū sit cōis ad oēs alias. ¶ Quarto sic: ɔdictorie nō pñt fieri in eodē tpe: ergo ad ɔdictionē nō requirit̄ q affirmatio ⁊ negatio sint in eodē tpe. ¶ Quinto sic: ad ɔdictionē reqrit̄ q sit affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodē: ⁊ tn̄ nō ponit̄ hic aliquis modus peccās ɔtra illā particulā ɔdictionis: ergo modi huius fallacie nō sunt sufficiēter enumerati.

Ad argumenta. Ad pmū dicit̄ q si capiat̄ ɔdictio formalr pro ipsa formali repugnātia ɔdictorioꝝ sic nō ē sillogismus: s3 si capiatur mālr p ppōne ɔdicēte vel p sillogismo ɔdictorio rōne sue ɔclōnis: sic ɔdictio hūi est sillus: ⁊ sic capit̄ in pmo elenchoꝝ. ¶ Ad scōm dicit̄: q l3 ibi sit ɔdictio s3 rē: nō tn̄ s3 modū enūciādi: qz ibi nō ē eiudēs affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodē. ¶ Ad tertiū dr̄ q si capiat̄ ignorātia elenchi cōiter pro quacūqz ignorātia cuiuslibet pticule diffōnis elenchi: sic fallacia ignorātie elenchi ē cōis ad oēs alias fallacias: s3 etiā si capiat̄ spāliter p ignorātia vtriusqz illarū qttuor pticularū sicut hic accipit̄ sic est fallacia spālis: ⁊ h3 distinctā causaz apparētie ⁊ defectus a causis aliarū fallaciarū: vt posset pbari iductiue. ¶ Ad quartū dicit̄: q l3 due ɔdictorie nō possint formari ī eodē tpe: tn̄ bn̄ possunt formari p eodē tpe affirmādo ⁊ negādo idez de eodē p eadē pte tpis. ¶ Ad qntū dicit̄: q in fallacia ignorātie elenchi semp requirit̄ q sit apparēs ɔdictio qz ide sumit̄ sua causa apparētie: s3 si remoueat̄ pma ɔditio ɔdictionis q̄ est q sit affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodē: ibi nō esset apparēs ɔdictio: iō nō ponit̄ hic aliqs modus ppter omissionē illius particule cōtradictionis.

¶ Petere id qd̄ est in principio est qn̄ conclusio q̄ d3 pbari sumit̄ in pmissis. Cū ergo idem sub eodem noīe non potest seipsum pbare: vt hō currit. ḡ hō currit. in talib⁹. n. nō est petitio pricipij: s3 tal' argumentatio est ridiculosa: nec cadit sub arte: nec ē petitio h⁹ qd̄ est ī pricipio. aliud est. n. petere pricipiu3: ⁊ aliud est petere illud qd̄ ē in pricipio: vt dic. p. primo elenchorū: qz petere pricipiū ē qn̄ petit̄ idē sub eodem noīe: vt hō currit. ergo hō currit. ⁊ isto mō nulla ē fallacia: qz nō ɔtinet̄ sub aliq̄ spē argumentatōis: nec scd3 veritatez nec scd3 apparentiā: s3 talis petitio pricipij peccat cōtra sillogismum simplr dcm̄. S3 petere illud qd̄ ē in pricipio ē qn̄ idez petit̄ sub diuerso nomie: vt aīal rōnale currit. ḡ hō currit. Vel sic: petere illud qd̄ est ī pricipio est quādo min⁹ notū sumit̄ ad pbationez magis noti. Causa apparentie h⁹ fallacie ē apparens diuersitas cōclōnis a pmissis. Causa falsitatis est identitas eorundem. Petit̄ aūt illud qd̄ est in pricipio qnqz modis vt p3. viij. topi. Primo mō quādo diffinitū petit̄ in diffinitiōe ⁊ ecōtra. vt si dubitaret̄ vtrū hō currat vel non currat: fiat argumentū: aīal rationale currit. ergo homo currit: nulla est ibi pbatio: qz quādo vnū dubitat̄ necesse est alterū dubitari: ⁊ ita si sumat̄ vnū ad pbandu3 aliud peccatum est. Secūdus mod⁹ est quādo particulare petit̄ in vli: vt nullus homo currit. ḡ nec sortes currit. Vel si aliquis debeat probare q oīum contrarioꝝ eadem est disciplina: ⁊ assumat: oīum oppositorum est eade3 disciplina: ergo oīum cōtrarioꝝ est eadem disciplina. hic petitur cōclusio in pmissis. Tertius mod⁹ est qn̄ vl'e petit̄ in particularibus: vt si aliquis debeat pbare q oīum oppositoru3 est eade3 disciplina: ⁊ sumat illam: oīum cōtradictoriorū contrarioꝝ: ⁊ sic de alijs est eadem disciplina

ergo oiũ oppositoꝝ ē eadē disciplina. Uel sic sortes currit: plato currit ꝛ sic ꝺ alijs: ergo oīs hō currit. Quart⁹ modus ē qñ cōiūctū petit̄ in diuisis vel econtra: vt si aliqs debeat ꝓbare ꝙ medicina ē disciplina sani ꝛ egri: ꝛ dicat̄ sic arguēdo: medicia ē disciplina sani: ꝛ medicina ē disciplina egri: ergo medicia est disciplina sani ꝛ egri. Quint⁹ modus ē quādo vnū relatiuoꝝ petit̄ in alio: vt si qs ꝺz ꝓbare ꝙ sortes sit pater platonis: ꝓbet̄ sic: plato est filius sortis: ergo sortes est pater platōis. nō sequit̄: qꝛ hoc assumit̄: qꝺ est ꝓbādū. Sciendū ꝙ hec fallacia nō ipedit sillogismū iferētē: sꝫ ꝓbātē: ꝛ ita fallacia petitionis peccat cōtra sillogismū dialecticū inq̄ntū dialecticus est.

¶ Pꝰſtq̄ auctor determiauit de fallacia ignorantie elenchi. Nūc determiat de fallacia petitiōis p̄ncipij: rōne cuius videndū est qd sit petere p̄n^m ꝛ qd sit petitio p̄ncipij. Petitio in dialecticis ē iterrogatio alicui⁹ p̄missarū sillogismi dialectici qꝛ dialectic⁹ lꝫ in sillogiçando assumat p̄missas ad ꝓbādū ɔclōnē: tñ aliqñ iterrogat de suis premissis: rōne cui⁹ dicunt̄ iterrogatiōes. ꝛ nō fit ita ꝓpe petere ɔclōne: qꝛ p̄missis ɔcessis a rñdēte pōt iferri ɔclō ꝺ necessitate, ꝛ interrogāda ipsaꝫ: ꝛ qꝛ in argumētatiōe ɔclō ē p̄mū p̄ncipiū cui⁹ fit argumētatio. iō cū in tali argumētatiōe ɔclō que ꝺz ꝓbari ibi est petitio p̄ncipij. ideo petitio p̄ncipij est qñ idē accipit̄ ad ꝓbandū seipsum.

Primo sciendū: ꝙ ſm pħm scðo elēchoꝝ duplex ē petitio p̄ncipij. s. statiꝫ ꝛ nō statim. Petitio p̄ncipij statiꝫ ē qñ idē sub eadē naie sumit̄ ad ꝓbādū seipsū: vt hō currit: g̃ hō currit: vel idē sub duab⁹ naib⁹ synonimis: vt marcus currit: g̃ tullius currit: ꝛ talis petitio p̄ncipij peccat ɔ̄ sillogismū simplr. qꝛ ɔclō nō ē alia a premissis. ꝛ nō ē ibi aliq̄ fallacia: cū idē nō hēat apparētiā ad ꝓbādū seipsū. Alia ē petitio p̄ncipij nō statiꝫ qñ idē sub diuersis noib⁹ sumit̄ ad ꝓbādū seipsū. Et talis ē qñ aīs est eque ignotū vel ignoti⁹ ɔ̄sequēte. vñ in petitiōe p̄ncipij statiꝫ ē ꝓpe petere p̄ncipiū. ꝛ in petitiōe p̄ncipij nō statim petere id qꝺ erat in p̄ncipio: qꝛ aīs est eque ignotū vel min⁹ notū q̄ ɔ̄sis. idea ſꝫ suā noticiā ɔtinet̄ in ɔ̄sequēte. ꝛ ꝓbari p ɔ̄sequēs: ꝛ tūc ad ꝓbādū ɔ̄s petit̄ illud qꝺ est p̄ncipia. s. aīs: qꝺ ɔtinet̄ in ɔclusiōe: ꝛ etiā sumit̄ ɔclusio in tali aīte ad ꝓbādū seipsaꝫ. Et ſm talē petitionē p̄ncipij cōmittit̄ hec fallacia.

Secundo sciēdū: ꝙ cā apparētie hui⁹ fallacie ē apparēs diuersitas aīītis ꝛ ɔ̄ñtis. rōne cui⁹ credit̄ aīs eē noti⁹ ɔ̄ñte: ꝛ hr̄e vtutē ꝓbatiuā ɔ̄ñtis cū sit eque ignotū vel ignotius ɔ̄ñte: ꝛ nō sufficit q̄cūq3 diuersitas aīītis ꝛ ɔ̄ñtis: ſꝫ oꝫ ꝙ sit cū idētitate ipsoꝝ: ꝛ ēt ꝙ talis diuersitas faciat apparētiā magis nati ꝛ min⁹ noti ex parte aīītis: ꝛ qꝛ in naib⁹ synonimis nō ē apparētia magis ꝛ min⁹ noti. iō i ipsis ñ repit̄ cā apparētie: sꝫ cā falsitat̄ hui⁹ fallacie ē idētitas aīītl ꝛ ɔ̄ñtl: ꝛ ſꝫ h̄ sic diffinit̄ hᶜ fallacia: ydoneitas ꝺcipiēdi p̄ueniēs ex apparēti diuersitate ſꝫ idētitatē aīītl cū ɔ̄ñte: ꝛ peccat ista fallacia ñ ɔ̄ illatōnē: qꝛ ñ ipedit̄ sillꝫ simplr: sꝫ peccat ɔ̄ ꝓbatiōeꝫ ꝛ sillꝫ dialecticū.

Tertio sciēdū: ꝙ diffō dupl̄r ɔ̄siderat̄. vno mō inq̄ntū icludit p̄ncipia eēntialia diffiniti q̄ sūt ꝓpria ꝺ iherētie passiōis ad ipsiꝫ diffinitū: ꝛ h̄ mō ab ipsa sumit̄ loc⁹ demōstratiu⁹ ꝛ nō sophisticus. Alio mō ɔ̄siderat̄ vt stat sub itētiōe cāi diffōnis: ꝛ hoc dupl̄r. vno⁹ respectu p̄dicatoꝝ q̄ notiori mō ɔueniūt diffōni q̄ diffinito: ꝛ sic a diffōne sumit̄ locus dialecticus. Alio mō respectu p̄dicatoꝝ q̄ ɔueniūt notiori mō ipsi diffinito q̄ diffinitioni: ꝛ sic a diffōne sumit̄ petitio p̄ncipij: qꝛ sic aīs ē idē in re: ꝛ ē min⁹ natū ɔ̄ñte. Et eodē mō arguēdo a diffinito pōt argui respectu p̄dicatoꝝ q̄ notiori mō isunt diffinito: vel respectu ipsoꝝ q̄ min⁹ note sibi ɔueniūt. ꝛ sillr arguēdo ab vli ad particularia vel ecōtra ꝛ ſm hoc in istis pōt eē locus dialecticus: aut petitio p̄ncipij ſꝫ diuersas rōes.

Quarto sciendū ꝙ hui⁹ fallacie q̄tuor sunt modi. Prim⁹ modus ē qñ diffinitū petit̄ in diffinitiōe vel ecōtra: vt a'ial rōnale currit: g̃ hō currit. ibi enī diffinitū petit̄ in diffōne sua: ꝛ ecōtra arguēdo petit̄ diffinitio in diffinito. vñ ꝓbatio nō valet: qꝛ si vnū dubitet̄ ꝛ reliquū. Scðus modus ē qñ p̄ticulare petit̄ in vli: ꝛ vle i p̄ticulari: vt ais hō currit: g̃ sor. currit; plato currit: ꝛ sic de alijs: vel ecōtra. Terti⁹ modus ē qñ ɔiūctū petit̄ in diuisis: vel diuisa in ɔiūncta: vt medicina est sani ꝛ egri: ergo est sani ꝛ ē egri. Quart⁹ modus ē qñ relatiuū petit̄ in suo correlatiuo: vt sor. ē p̄r platōis: g̃ plato ē fili⁹ sortis. Et sollutenda istas paralogismos ꝺꝫ negari aīs cū sit eque incertū aut magis q̄ ɔ̄ñs ipsius p̄us negatū: nec ꝺꝫ simpliciter negari ɔ̄ña: quia cū sit necessaria illatio in istis paralogismis. si cōcedit̄ aīs oportebit cōcedere cōsequēs: qꝺ includit̄ in ipsa: tñ pōt dici ꝙ ipsa nō est ꝓbatiua cū negatione aīītis. Et lꝫ in textu ponant̄ q̄nq3 modi: qꝛ secund⁹ modus diuidit̄ in duas ad maiorē declarationeꝫ: tñ sufficienter enumerant̄ q̄tuor modi p̄us positi: qꝛ in ipsis cōtinent̄ omnes modi arguendi huius fallacie.

Sed contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic: in petitiōe p̄ncipij sumit̄ idē ad ꝓbandū seipsm: ſꝫ idē nō hꝫ apparētiā ad ꝓbādū seipsꝫ. g̃ in petitiōe p̄ncipij nulla est cā apparētie nec est fallacia. ¶ Scðo sic. ois paralogism⁹ peccat in mā vel i forma: sꝫ paralogismi hui⁹ fallacie nō peccant in forma: cū possint eē in mō ꝛ figura: nec in mā cū fiant ex ꝓbabilib⁹. ergo in ipsis nō est causa defectus. ¶ Tertio sic. ab eadē nō sumit̄ locus dialecticus ꝛ sophisticus. ſꝫ a diffinitiōe ꝛ similiter a toto in quātitate sumunt̄ loci dialectici. g̃ ab ipsis nō sumit̄ loc⁹ sophisticus: ꝛ sic male ponunt̄ duo p̄mi modi hui⁹ fallacie. ¶ Quarta sic. arguēdo a diuisis ad cōiuncta est fallacia accñtis. ergo ibi nō est petitio p̄ncipij: ɔ̄ña tenet: qꝛ illi loci sophistici nō pñt eē in eodē argumēto. ¶ Quinto sic. h̄ est petitio p̄ncipij: albedo ē ɔ̄ria nigredini. ergo nigredo est cōtraria albedini: ꝛ tñ nō fit in aliquo istoꝝ quatuor modoꝝ. ergo insufficienter assignantur.

Ad argumenta. Ad p̄mū ꝺr. ꝙ lꝫ idē ſm rē ꝛ vocē sit nō hēat apparētiā ad ꝓbādū seipꝫ: tñ idē ſꝫ rē ꝛ differēs ſꝫ vocē ꝛ rōnē hꝫ apparētiā ꝓbādi seipm inq̄ntū videt̄ magis natū sub vno naīe q̄ sub alio. ¶ Ad 2^m ꝺr. ꝙ licꝫ in paralogismis hui⁹ fallacie p̄misse sint ſm se ꝓbabiles: nō tñ sūt ꝓbatiue cōclusionis: qꝺ tñ requirit̄ ad sillogismū ꝓbatiuū. requirit̄. n. ꝙ habeat p̄missas ſꝫ se ꝓbabiles ꝛ ꝙ ille p̄misse habeant vtutē ꝓbādi cōclusionem: iō isti paralogismi peccāt in ꝓbatione. ¶ Ad tertiū ꝺr. ꝙ ab eadem modo cōsiderato ꝛ respectu eiusdē nō sumit̄ locus dialectic⁹ ꝛ sophistic⁹: ſꝫ bñ ab eoꝺ diuersimode ɔ̄siderata. mō diffō diuersimode ɔ̄siderat̄ vt ab ipsa sumit̄ loc⁹ dialectic⁹ et sophisticus. ꝛ sillr totū in quātitate. ¶ Ad q̄rtuꝫ dicit̄. ꝙ arguēdo a diuisis ad cōiuncta indebite ex pte illatōis est fallacia accidētis. ex pte ꝺo ꝓbatōis est fallacia petitiōis p̄ncipij: ꝛ hoc nō est icōueniens. s. ꝙ in eodē paralogismo sint plures fallacie ſm diuersas rōes. ¶ Ad q̄ntū dicit̄. ꝙ cōmittit̄ q̄rtus mod⁹ ꝛ lꝫ albedo ꝛ nigredo sub rōnib⁹ ꝓprijs nō sint relatiua: tñ q̄ntū ad itentiōes ɔ̄rioꝝ possūt dici relatiua ſm dici. iō ibi vnū relatiuū petit̄ in alio.

¶ De fallacia cōsequētis dicendū est: ſm cōse-
quēs sunt paralogismi: eo ꝙ credimus ꝯñam
cōuerti que nō cōuertit̄. Fallacia ꝯsequēns est
idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex apparētia ꝯse-
quētie ꝯuerse que nō ꝯuertit̄. Causa apparētie
huius fallacie est ꝯuenlētia vnius ꝯsequētie ve
re ad aliā nō verā. Causa falsitatis est diuersi-
tas eorūdē. Et sciendū ꝙ bene tenet argumētū
a positione añtis ad positionē ꝯñtis. Huiꝰ fal-
lacie tres sunt modi. Primꝰ modus ē quādo
arguit̄ a destructione añtis ad destructionem
ꝯñtis: vt si hō est aīal ē: ergo si hō nō est aīal nō
est. Uel a positione ꝯñtis ad positionē añtis:
vt si mel ē rubeū ē: ergo si rubeū ē mel est. Ad
istū eni modū reducunt̄ oēs praue argumēta-
tiones ab inferiori ad supius destructiue. Uñ
quotiescūqȝ fit ꝓcessus ab inferiori ad superiꝰ
cū distributiōe superioris: vt oīs hō currit: ergo
omne aīal currit. Ibi cōmittit̄ ista fallacia: vt
nullus homo currit: ergo nullū aīal currit. Se
cūdus modus solet poni ab īsufficienti īductio
ne singulariū: vt sortes est aīal ⁊ ecōuerso: pla-
to est aīal ⁊ ecōuerso: ergo oīs homo ē aīal ⁊
econuerso. hic enumerant̄ oīa singularia illius
oīs homo ē aīal. ⁊ nō huius. oē aīal est homo.
que significat̄ per ꝯpositionē huius: qđ est ecō
uerso ad hanc: oīs hō est aīal. Tertiꝰ modus ꝓ
uenit a cōiter accñtibꝰ. Et dicunt̄ cōiter accñia
que se aliqñ cōsequunt̄ ⁊ aliqñ nō: vt iste ē cō-
ptus: ergo est adulter. Siñr in musa ⁊ poeta siñr
terminat̄: sꝫ musa ē feminini gñis: ergo ⁊ poe-
ta: nō sequit̄: qꝛ idētitas gñis ⁊ terminatiōis ali-
qñ se cōsequunt̄ ⁊ aliqñ nō: eo ꝙ nō ē in oībus
sed in aliqbus. Si aliqs dicat ꝙ in hoc vltimo
tertio modo non tȝ ecōuerso: vñ ibi nō est con
sequentia. dicendū est ꝙ ergo ſm quosdam su-
mitur consequentia a cōiter accidētibꝰ ad con-
sequētiā necessariā ⁊ ꝓbabilē: ⁊ in istis nō su-
mitur consequentia necessaria sed probabilis.
Taliter autem ordinant̄ isti modi ab Aristote
le isto modo ordinato.

¶ Postq̄ supius determinatū est de fallacia petitiōis ꝑn-
cipii, hic ꝯñter determinat̄ de fallacia ꝯsequētis. rōne cu
ius primo diffinit auctor añs ⁊ ꝯñaz dicēs: ꝙ añs est cathe-
gorica vel ypothetica q̄ ꝯñs īfert̄. Sꝫ ꝯñs est ꝯclusio que
infert̄ ex añte qđ ꝓuenit ex eo ꝙ añs īcludit̄ actu vel in-
tellectu in añte: ıō simul sequit̄ ad ipsuz añs ⁊ habitudo
denominās illā sequelā vocat̄ ꝯña: ⁊ diuidit̄ ꝯñaz ſm
plicē ⁊ ꝯñam ꝯpositā. Simplex est qñ ex vno solo añte i-
fert̄ vnū ꝯñs. Sꝫ ꝯña ꝯposita q̄ttuor modis itelligit̄ fie-
ri. Primo mō qñ facta aliqua ꝯña arguit̄ a positiōe añtī
ad positionē ꝯñtis. Scđo mō qñ in aliq̄ ꝯña arguit̄ a de-
structiōe ꝯñtis ad destructionē añtis: ⁊ istis duobꝰ modis
debite fit ꝯña cōposita. Tertio mō qñ facta vna ꝯña ar-
guitur a destructiōe añtis ad destructionē ꝯñtis. Quarto
mō qñ arguit̄ a positione ꝯñtis ad positionē añtis: ⁊ istis
duobꝰ modis nō valet ꝯña cōposita sed male cōuertit̄ cō
sequētia prius facta: qꝛ ꝯuertit̄ aliter q̄ deberet cōuerti. ⁊
ſm hoc causatur fallacia cōsequentis.

Primo sciēdū: ꝙ cā apparētie huius fallacie est ap-
parēs ꝯuertibilitas ꝯñtis cū añte: ꝙñ cū
credit̄ ꝙ bñ ꝯuertat̄ ꝯña q̄ tñ nō ꝯuertit̄. Sꝫ cā defectꝰ
est diuersitas ꝯñtis ⁊ añtis ꝓpter quā non ꝯuertunt̄ iter
se: ⁊ ſm hoc sic diffinit̄ hec fallacia ꝯñtis: q̄ ē idoneitas
decipiēdi ꝓueniēs ex apparēti cōuertibilitate ꝯñtis cum
añte: ⁊ semp fit vt dicit Aristo. qñ credimꝰ ꝯñaz ꝯuerti q̄
tñ nō ꝯuertit̄. Et q̄uis in hac fallacia reperiat̄ añs ⁊ cō-
sequēs magis dicit̄ fallacia ꝯñtis q̄ añtis: ⁊ in paralo
gismis huius fallacie semp arguit̄ equiualēter a positiōe
ꝯñtis ad positionē añcedētis: lȝ eni arguat̄ a negatiōe an-
tecedētis ad negationē ꝯñtis. qꝛ tñ illa negatio antecedē
tis se hȝ vt ꝯñs ad negationē ꝯñtis: ideo ibi arguit̄ equiua
lenter a positione ꝯñtis ad positionē antecedētis.

Secundo sciēdum: ꝙ huiꝰ fallacie sunt tres modi.
Primus est qñ arguit̄ a destructiōe an-
cedētis ad destructionē ꝯñtis: vel a positiōe ꝯñtis ad po-
sitionē añtis. Exēplū primi: si hō ē aīal est. ergo si hō
nō est aīal. nō seqt̄: qꝛ ad negationē añtis nō sequit̄ nega-
tio ꝯñtis ⁊ rō est. qꝛ añs ē īferius ⁊ minꝰ cōe. ꝯñs vō se hȝ
vt supius ⁊ magis cōe. nō destructo inferiori ⁊ minꝰ cōe
non opꝫ destrui supius ⁊ magis cōe: qꝛ illud pōt manere
in aliis inferioribꝰ eiꝰ. Exēplū secūdi: si pluit terra est ma
dida. ergo si terra est madida pluit. nō seqt̄: qꝛ a positio
nem cōsequentis qđ est supius ⁊ magis cōe nō sequitur po
sitio antecedentis qđ est inferius ⁊ minus cōmune.

Tertio sciēdū ꝙ scđs modꝰ fit arguēdo ab īsufficiē
ti nūero singularīū: vt hic. sor. currit. plato
currit. ergo oīs hō currit. vel sic. sor. ē aīal ⁊ ecōuerso plato ē
aīal ⁊ ecōuerso: ⁊ sic de aliis. ergo oīs hō ē aīal ⁊ ecōuerso:
nō sequit̄: qꝛ lȝ enūerent̄ sufficiēter oēs singulares illius
vlis oīs hō est aīal: nō tñ istiꝰ. oē aīal est hō. qđ tñ intelligit̄
cū dicit̄ ⁊ ecōuerso. ⁊ hoc si ecōuerso dicat ꝯuersionē sim
plicē: qꝛ si diceret cōuersionē ꝑ accñs bñ sequeret̄: qꝛ hec
esset vera: oīs hō est aīal ⁊ ecōuerso: aliqđ aīal ē hō: qꝛ tñ
analogū ꝑ se posituz stat ꝓ famosiori significato: ideo ecō
uerso magis tenet̄ vt dicit cōuersionē simplicē.

Quarto sciēduz ꝙ tertiꝰ modꝰ fit arguēdo a cōiter
accñtibꝰ q̄ ꝯtingēter se ꝯsequunt̄ in aliquo
subiecto: nō tñ de necītate se ꝯsequunt̄ vt h. sor. est magnꝰ: ꝗ
sortes ē fortis: vel sortes ē pulcer. ꝗ sortes ē bonꝰ: nō seqt̄
qꝛ lȝ talia accñtia: qñqȝ sese ꝯsequunt̄ in aliq̄ subiecto: tñ
de necītate se ꝯsequunt̄ semp. ⁊ lȝ i isto mō arguēdi ꝑ im
ꝓcedēti nō ꝯuertat̄ aliq̄ ꝯña actualr̄ ꝓposita. tñ subītelli
git̄ vna īplicite q̄ ꝯuertit̄ in istis modis. Et sic modꝰ
sic pōt haberi sufficiēna: qꝛ in fallacia ꝯñtis sumit̄ ap-
parētie ex apparēti ꝯuertibilitate ꝯñtis ⁊ añtis: vel q̄ illa
cōuertibilitas est apparēs rōne ꝯñtie iā facte: ⁊ sic ē primꝰ
modus: vel ꝓpter habitudinē terminoꝝ: ⁊ hoc dupl'r: vel
sumitur ex habitudine singulariū ad vle: ⁊ sic est secūdꝰ
modus: vel ex cōuenīetia accidentiū q̄ cōtingēter cōue
niūt in eodē subiecto: ⁊ sic est tertius modus.

Sed contra ꝑdicta arguit̄ primo sic. ꝯuersio ē pas-
sio ꝓpōnis. ergo soli ꝓpōni cōuenit:
ꝗre ista fallacia nō fit ꝑ hoc ꝙ aliq̄ cōsequētia ꝯuertat̄.
¶ Secūdo sic ꝯsequēs actu ⁊ intellectu includit̄ in an-
cedente. ergo destructo antecedēte destruit̄ ꝯñs: ⁊ sic va
let ꝯñtia a destructōe antecedētis ad destructionē ꝯñtis.
¶ Tertio sic. posito posteriori necessario ponit̄ prius: sed
ꝯñs posterius est aūte. ergo posito ꝯñte necessario ponit̄
antecedēs: qđ est ꝯtra primū modū huiꝰ fallacie. ¶ Quar
to sic. singularia alicuius vlis nō sufficienter enumerata

sequitur aliquid vl'e: ergo arguēdo ab insufficiēti numero singulariū arguitur a positiōe ꝯñtis ad positionē antecedentis: ꝛ ꝑ ꝯñs scd'us modus nō distinguitur a pmo. ¶ Quito sic: arguēdo a cōiter accidētib' est bonus locus dialecticus: ergo sic arguēdo nō sumitur tertius modus huius fallacie.

Ad argumenta.

Ad pmū dicit' ꝙ si capiat' cōuersio put ē mutatio ꝑdicati i subiectū ꝛ ecōtra: sic ē passio ꝓpōnis sibi soli ꝯueniēs. s3 si capiat' ꝑ mutatiōe añcedētis in ꝯsequēs ꝛ ecōtra: sic nō est passio ꝓpōnis: sed passio ꝯsequētie: ꝛ hoc mō ꝯña bene ꝯuertit'. ¶ Ad secūdū dicit': ꝙ destructo antecedēte bene destruit' ꝯsequēs portium fm ec qd h3 in tali añcedēte: s3 nō destruit' vl'r ꝛ fm se totū: q2 pōt manere in alijs: ideo ex destructiōe antecedētis nō pōt inferri destructio ꝯñtis. ¶ Ad tertiū dicit': ꝙ l3 fcdm illationē ꝯsequēs sit posterius antecedēte: tñ fm nām ꝛ ambitū cōitatis ꝯñs est prius antecedēte. ¶ Ad q̄rtū dicit'. ꝙ l3 in scdo mō arguatur a positiōe cōsequētis ad positionē antecedētis: tñ ibi nō sumit' causa apparētie ꝯuertibilitatis rōne cōseqñtie ꝑus facte sicut in pmo modo. ¶ Ad q̄ntū dicit': ꝙ arguēdo a cōiter accñtibus que se necessario cōsequunt' bene est locus dialecticus: sed arguēdo ab his que ꝯtingēter se cōsequunt': sic est tertius modus huius fallacie.

¶ Sequit' de fallacia fm nō causā vt causam. Ad cuius euidētiā sciēdū ꝙ duplex est sillus. s. ostēsiuus ꝛ ad ipossibile. Ostēsiuus ē qui h3 vnā solā ꝯclusionē. Sillogism' vero ad ipossibile est qñ aliqs sillogistice ducit' ad ipossibile ꝛ ꝑpter hoc iterimit' aliq̄ pmissarū q̄ erat causa illius ipossibilis. Vñ iste sillus semp h3 duas cōclusiones: vt cū dicit': est ne hō asin'. hoc cōcesso. Cōtra: nullus asin' est aial rōnale mortale. hō est asin': ergo hō nō est aial rōnale mortale: sed hoc ipossibile: ergo ꝛ ista: hō ē asinus ꝛ iste sillogismus est in q̄rto mō prime figure. Sciēdū ē eñi ꝙ nō causa vt causa semp fit i sillogismo ad ipossibile. Fallacia aūt fm nō cām vt causā fit qñ non causa ponit' vt causa: ꝛ ꝑpter hoc apparet sequi ipossibile: ꝛ illd qd apparet eē causa interimit': vt si q̄rat': est ne brunellus hō: quo cōcesso nullus asinus est aial rationale mortale: sed hō est asinus ꝛ brunellus est homo: ergo homo nō est animal rationale: hoc aūt est ipossibile: ergo brunellus nō ē homo. In hac eñi dicta argumētatione nō ē causa vt causa: q2 interimit' id quod apparet eē cā ꝛ nō ē. s. brunellus ē homo. Causa apparentie est ꝯueniētia huius quod apparet esse causa ꝛ nō ē cum eo quod est causa. Causa falsitatis ē diuersitas eorundē. tale enim exemplū ponit Aristoteles huius fallacie: vt querēdo sic: sitne anima ꝛ vita idem: quo concesso. Contra: mors ꝛ vita sunt contraria: sed mors ē corruptio: ergo vita generatio: ꝛ per cōsequēs viuere ꝛ generari: sed hoc est ipossibile: q2 quicquid viuit nō generat' sed generatū est: ergo aa ꝛ vita sunt idem. Hec conclusio peccat fm fallaciam fm nō causā vt cām: q2 ex hoc eñi ꝙ anima ꝛ vita sunt idem nō sequitur impossibile: ꝛ ita non debet interimi: sed ista. mors ꝛ vita sūt contraria: quia in omnibus his id quod nō est causa apparet esse causa: quia cōmunicat in terminis cum aliquibus propositionibus ex quibus sequitur impossibile. Ex istis patet ꝙ ista fallacia non fit sillogismo ostensiuo: vt ois homo currit: sortes est hō: ꝛ sol est in cācro: ergo sortes currit. hec nō est fallacia nō cause vt cause: quia hec propositio: sol est in cancro. nō est causa: neq3 apparet eē causa sicut apparet i sillogismo ad impossibile.

¶ Posiq̄ auctor ðterminauit de fallacia ꝯsequētis. h' ꝯsequēter determiat de fallacia fm nō causā vt causā: ꝛ q2 ista fallacia nō fit in sillogismo ostēsiuo: sed in sillogismo ad ipossibile: iō anteq̄ auctor ostēdat causas h' fallacie premittit vnā diuisionē sillogismi dicens: ꝙ sillogismus diuidit' per sillogismū ostēsiuū: ꝛ ad ipossibile: ꝛ dicit' sillogism' ostēsiu' q vnico ꝓcessu ex duab' premissis infert suā ꝯnē. S3 sills ad ipole est q ex duab' pmissis vna manifeste va ꝛ alia mãifeste falsa infert vnū manifeste falsū: ꝑp cui' falsitatē iterimit' aliq̄ pmissaꝝ: ꝛ sic ibi sunt plēs ꝓcessus ꝛ ꝑ plēs ꝯnes: ꝛ fm hoc differūt multiplr sillus ostensiuus: ꝛ ad ipole: q2 in sillogismo ad ipole sunt plēs ꝓcessus ꝛ plures cōclusiones: in alio vo est tñ vn' ꝓcessus ꝛ vna cōclusio. Et q2 sillogismus ostēsiuus pōt eē tam ex veris q̄ ex falsis: sed sillogism' ad ipossibile semp h3 aliquaꝝ pmissaꝝ falsam. aliter nunq̄ cōcluderet falsum vt hic: omne aial est asin' omnis hō est aial. ergo ois homo est asinus: cōclusio est falsa. ergo aliqua premissarū: nō minor. ergo maior. ꝛ fm talem ꝓcessum qñ iterimit' aliq̄ pmissarū cōmittitur presens fallacia.

Primo sciendum ꝙ premissa cā est que necessario facit ad illationē cōclusionis: ꝛ qua remota nō ampli' seqtur cōclusio in tali mō arguendi. Ex per oppositū pmissa nō causa est q̄ conuenit in subiecto vel ꝑdicato cū aliqua premissarū sillogismi: q̄ numerata cū illis nullo mō facit ad illationē cōclusionis: ꝛ ipsa posita vel remota nihilomin' ex alijs pmissis in tali modo arguēdi sequit' conclusio: vt hic. ois asinus est rudibilis: oē aial ē asinus: ois hō est aial. ergo ois hō est asin'. illa ꝓpō ois asin' ē rudibilis. ex pte sui subiecti ꝯuenit cū maiore: ꝛ adhuc ipsa remota eodē mō sequeret' cōclusio. Ex quo patet ꝙ ad nō cām vt cām duo requirunt'. Primo ꝙ talis premissa nō sit cā cōclusionis. Secūdo ꝙ habeat apparētiam cause ꝑpter hoc ꝙ ꝯuenit cū alijs pmissis: ideo si in sillogismo ponat' aliqua pmissa nō causa que nō cōuenit in subiecto vel ꝑdicato cū aliqua pmissaꝝ ibi nō erit nō cā vt cā: l3 ibi bene sit nō ꝑpter hoc accidere falsum.

Secundo sciēdū ꝙ causa apparētie hui' fallacie est ꝯueniētia premisse nō cause cū premissa causa in subiecto vel ꝑdicato: ꝑpter quā credimus ꝙ sicut pmissa causa facit ad illationē cōclusionis false: ita premissa nō causa inferat talē ꝯclusionē: ꝛ ꝑpter hoc debeat interimi. Et ei' cā defectus est diuersitas pmisse nō cause ab alijs. Et fm h sic diffinit' hec fallacia ꝙ ē idoneitas decipiēdi ꝓueniens ex apparēti ꝯueniētia pmisse nō cāe cū premissa causa. Ex qbus apparet ꝙ hic nō cōmittit' fallacia nō cause vt cāe. sol ē in cancro: omne aial est asin': ois hō est aial. ergo ois hō est asinus: ꝯclusio est falsa. ergo aliq̄ premissarū ꝛ nō nisi ista. sol est in cancro. illa eni pmissa nō causa nō ꝯuenit in subiecto vel predi

cato cum alys premissis. ideo ibi non est causa apparen-
tie huius fallacie.

Tertio sciendū q̄ hec fallacia sicut dictū est prīus semp in sillogismo ad ipossibile hz fieri. Cui9 rō est: q̄r hec fallacia cōmittit q̄n ex falsitate ɔclōnis fit male regressus ad itermediū aliquā p̄missarū q̄r itermitur vna p̄missa que nō erat causa falsitatis ɔclōnis: s; ta-lis regressus a falsitate ɔclōnis ad itermediū aliquā pre-missarū solū fit in sillogismo ad ipossibile: ⁊ nō in sillogis-mo ostēsiuo: iō ista fallacia tm̄ fit in sillogismo ad ipossibi-le. ideo dicit Arist. in scđo poꝝ: q̄ semp in sillogismo ad i-possibile supfluit vna p̄missa que nullo mō facit ad illati-onē ɔclusionis: ⁊ per hoc differt hec fallacia ab oībus alys. ⁊ etiā per suas causas apparētie ⁊ defectus.

Quarto sciēdū: q̄ huius fallacie p̄nt assignari duo modi. Primus modus est q̄n p̄missa nō ex pte subiecti ɔuenit cū p̄missa cā. vt h. oīs asin9 ē rudibilis. oē aīal ē asin9. oīs hō est aīal: ergo oīs hō ē asin9. ɔclō ē falsa: ergo aliq̄ p̄missarū ⁊ nō nisi ista: oīs asin9 est rudibilis. vn̄ male fit regressus a falsitate ɔclōnis: cū falsitas ɔclu-sionis ibi veniat ex pte hui9 ppōnis: oē aīal est asin9. Se-cūdus modus ɔuenit ex ɔueniētia p̄misse nō cause in p̄-dicato cū p̄missa cā. vt oē aīal ē asin9. oīs equus ē aīal: oīs hō ē aīal: ergo oīs hō ē asin9. ɔclō est falsa: ergo aliq̄ p̄mis-sarū: ⁊ nō nisi ista. oīs equus est aīal.

Sed contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. oīs sillogism9 est ostēsiuus: q̄r ostēdit aliquā ɔclu-sionē: ergo sillogism9 ad ipoīe est ostēsiuus q̄re diuisio il-la est insufficiēs. ¶ Secūdo sic in oī fallacia est nō cā vt causa. cū in qualibet aīo videat̄ esse cā ɔsequētie: lz tn̄ nō sit ergo s̄m nō causaz vt causaz nō sumit̄ aliqua specialis fallacia. ¶ Tertio sic. sicut se habēt ens ⁊ nō ens: ita cā ⁊ nō cā sed ens ⁊ nō ens nullo mō ɔueniūt: ergo nec causa ⁊ nō cā: quare cā apparētie huius fallacie nō ē ɔueniētia nō cause cū cā. ¶ Quarto sic: bonus sillogism9 simplici-ter ⁊ fallacia nō possunt esse simul in eodē sed vbi est nō cā vt causa ibi est bon9 sillogismus simplr̄: ibi nō ē falla-cia ex ɔueniētia nō cause ⁊ cāe. ¶ Qnito sic: ista fallacia ɔuenit ex parte p̄misse nō cause: sed illa semp ponit̄ in p̄-mo discursu sillogismi ad ipossibile. qui est ostēsiu9: ergo in illo cōmittitur ista fallacia.

Ad argumenta. Ad p̄mū istorū dicit̄: q̄ lz sil-logismus ad impossibile s̄z p̄-mū ɔcessuz eius sit ostēsiuus. nō tn̄ s̄m totū eius ɔcessū: q̄r ille ɔcessus p̄mus finaliter ordinat̄ ad intermediū ali-quā p̄missaruz eius ex falsitate ɔclusionis. ¶ Ad secūdū dicit̄: q̄ si capiat̄ nō causa vt causa gn̄aliter pro omni illo qđ hz modū nō cause vt cause: sic in q̄libet fallacia repit̄ nō causa vt causa. sed si capiat̄ sp̄aliter sicut p̄us diffinita ē sic solū reperit̄ in ista fallacia. ¶ Ad tertiū dicitur. q̄ lz causa ⁊ non causa formaliter accepte q̄ntuz ad istas inten-tiones nō ɔueniāt inter se tamē m̄aliter capte pro p̄mis-sis simili bene possunt ɔuenire in subiecto vel p̄dicato. ¶ Ad quartuz dicit̄: q̄ ista fallacia nō cōmittit̄ in p̄mo processu sillogismi ad impossibile: sed in vltima illatione quādo interimit̄ premissa que nō dz interimi ⁊ sic s̄m di-uersa est ibi sillogismus ⁊ fallacia. ¶ Ad q̄ntū dicit̄: q̄ lz p̄missa nō causa ponat̄ in p̄mo ɔcessu sillogismi ad ipossi-bile: ⁊ ibi sit causa apparētie huius fallacie. tn̄ ibi non cō-mittit̄ defectus nisi in vltimo ɔcessu destruēdo p̄missaz que nō est causa ɔclusionis: ⁊ s̄m illū ɔcessuz talis sillo-gismus dicitur ad impossibile.

¶ Propositio plures est illa in qua plura p̄di-cant̄ de plurib9: vel plura de vno: vel vnū de plurib9: vt sortes currit ⁊ disputat. vel sic: ē ne hic vel hic hō demōstrato sorte ⁊ brunello: vt sortes ⁊ plato currunt ⁊ disputant. Proposi-tio vna autē est in qua vnū predicatur de vno ⁊ hoc quadrupliciter: siue vnū numero: vt hō est risibilis: siue vnū specie: vt sortes ē homo. siue vnū genere: vt sortes est animal. siue vnū s̄m prius ⁊ posterius: vt homo est ens: aīal ē sanū: siue predicantur plura ex quibus fit vnū: vt homo est animal rationale mortale. Scđz plures iterrogationes fiunt paralogismi quā-do ad interrogationes plures datur vna respō-sio. Causa apparentie huius fallacie est vni-tas interrogationis complexe. Causa falsita-tis est pluralitas ipsi9. Duo sunt modi hui9 fal-lacie. Primus modus ē q̄n plura in singulari numero subijciunt̄ vel predicant̄: vt hic: est ne hic ⁊ hic hō: dmōstrato sorte ⁊ brunello. si di-cat̄ sic: ḡ brunellus est hō. si nō. ergo sortes nō est homo. Non enī bene respondit quādo fe-cit responsionem vnam ad iterrogationē plu-res: sed debet respondere: verum est pro vno ⁊ falsum est p alio. Secundus modus ē quā-do plura in plurali numero subijciuntur vel predicantur: vt sunt ne ista bona vel nō bona: demonstratis bono ⁊ nō bono. si dicit bona. er-go bonum est malū. si nō bona. ergo bonū nō est bonum: debuisset enī respondere bonum ē bonuz: ⁊ malū est maluz. Si aūt concedat ali-quis homo dari diffinitōes simili modo in sin-gulari ⁊ in plurali: vt cecum est aptum natuz videre ⁊ nō videt: ⁊ ceca sunt apta nata vide-re ⁊ nō vidēt: nō effugiet redargutionem: de-monstrato vno ceco ⁊ altero vidēte: ⁊ dicatur sic: sūt ne illa ceca. si ceca. ergo illud ē cecū de-monstrato vno vidēte. nō. n. dicebat illū ēē ce-cum ⁊ illū esse videntē: sed dabat vnā respon-sionem eo q̄ ɔcessit q̄ siīs daret̄ diffinitio in singulari numero ⁊ in plurali.

¶ Postq̄ auctor determinauit de fallacia s̄m nō cām vt cām. Hic ɔn̄r determinat de fallacia s̄m plures iterroga-tiōes vt vnā. Et ad ostēdendū qđ sit iterrogatio plures ipsam p̄mo sic diffinit. Propositio plures est in q̄ p̄dican-tur plura de vno vel vnū de plurib9 vl̄ plura de plurib9. Exēplū p̄mi: vt sor. currit ⁊ mouet̄. Exēplū scđi: vt sortes ⁊ plato currūt. Exēplū tertij: vt sortes ⁊ plato currunt et disputāt. Et dr̄ talis ppō plures: q̄r designant̄ plures ha-bitudines cōpositiōis p̄dicati cū subiecto: ⁊ illa ppō non hz tn̄ vnū significatū: s; plā. Et p oppositū ppō vna ē in q̄ p̄dicat̄ vnū de vno: siue illud sit vnū in nūero: vt sor. ē iste hō: siue sit vnū in spē. vt sor. est hō. siue vnū in gn̄e: vt sortes est aīal: siue vnum in analogia vt sortes est ens. Et q̄ñq; ponunt̄ plures dictiōes q̄ se hn̄t vt determinatio ⁊ determiabile ⁊ faciūt vnū in nūero: ⁊ tūc ppō ē vna sim-pliciter: vt sortes est hō albus: ⁊ sortes est aīal rōnale.

Primo sciēdū q̄ enūciatio ppō ⁊ interrogatio sūt idem s̄m rē: lz rōne differant: q̄r dr̄ enūcia-

tio vt eſt ſignificatiua veri vel falſi abſolute: ꝛ ppō vt eſt
iter⁹ oñſiua. ꝛ ponit̄ p alio. ſ. p ꝯclōne infereñda. Sʒ dr̄
iterrogano p q̄to ſumit̄ cū ſigno interrogatiuo. ꝛ q2 ſunt
ide realr ppō ꝛ iterrogatio. iō ſicut aliq̄ eſt ppō vna ꝛ ali
qua plures. ita etiā eſt q̄dā interrogatio vna in q̄ interro
gat vnū de vno. ꝛ q̄dā interrogatio plures in q̄ iterrogā
tur plura de vno: vel vnū de plurib⁹: vel plā de plurib⁹:
dupli tñ pt fieri iterrogatio plures: vno mō ſʒ ſignifica
tatū: vt dicēdo vtrū canis currit. ꝛ talis iterrogatio plu
res cauſat equocatōeʒ vel amphibologiā. Alia aūt ē iter
rogatio plēs ſm voces ꝛ ſignificata ſil'. vt eſt ne ſor. ꝛ bru
nellus hō. ꝛ illa cāt iſtā fallaciā: ꝛ de tali ē hʼ ad ppoſitū.

Secundo ſciēdū q̄ cauſa apparētie huius fallacie eſt ꝯueniētia iterrogatōis plures ad in terrogationē vnā. Rōne cui⁹ credimus q̄ ſicut ad interrogationē vnā daṫ tñ vna rñſio q̄ etiā ad interrogatione plures ſit vna dāda vna rñſio: ꝛ nō debʒ attēdi iſta cōueniētia ſolū ex parte vocis: ſʒ etiā ex pte reꝝ interroga tarū: q̄ in interrogatiōe plures accipiūtur p modū vnius. Sʒ cā defectus huius fallacie eſt diuerſitas iterrogatoꝝ ſignificatoꝝ iterrogatōis plures: ꝛ ſm hoc ſic diffinitur hec fallacia q̄ ē idoneitas decipiēdi pueniēs ex conuenietia interrogatōis plures ad iterrogatōeʒ vnam.

Tertio ſciendū q̄ huius fallacie ſunt duo modi. primus eſt qñ in interrogatōe plures plā in ſingulari numero ſubijciunt̄ vel p̄dicātur: vt ſi q̄rat̄. eſt ne ſor. ꝛ brunellus hō: ſi detur vna rñſio affirmatiua tūc inferṫ q̄ brunellus ē hō: ꝛ ſi negatiua tūc inferṫ q̄ ſor. non eſt hō. Secūdus modus eſt qñ in tali iterrogatiōe plura ſubijciunt̄ vel p̄dicant̄ in plurali numero: vt demonſtrato vno ceco ꝛ vno vidēte ſi q̄raṫ vtrū iſti duo ſūt ceci vel vidētes. ſi dicat̄ q̄ ſic. tūc inferṫ. ḡ cecus eſt vidēs. ſi dicat̄ q̄ nō: tūc iferṫ. ḡ vidēs nō videt. Et ita ſi rñdens det vnicā rñſionē ſemp ducet̄ ad aliq̄ metā ꝟe vel apparēter. vñ nō dʒ dari vnica rñſio: ſed plures: dicēdo demōſtrato ceco q̄ ipſe nō videt ꝛ demōſtrato vidēte q̄ videt.

Quarto ſciēdum q̄ iſta fallacia p p̄us cauſat deceptionē in iterrogādo ppōnes plures q̄ꝫ paralogizādo: q2 ibi fit deceptio rñdētis qñ ad iterrogatio nē plures dat ſolūmō vnicā rñſionē: ꝛ ſi nō det vnā rñſio nē nō pōt palogizari ſʒ palogiſmos hu⁹ fallacie q̄ꝫ ius illa rñſio nō ſit de eētia b⁹ fallacie vel palogiſmoꝝ: ſʒ eſt ſine q̄ nō fieret deceptio. Et qñ rñdēs ad taleʒ interrogatōeʒ dat vnā rñſionē pōt duci vere vel apparenter ad incōueniēs: q2 iterrogatio plēs eſt ꝟa p vtraq̄ pte: vl' fal ſa p vtraq̄ pte. vel ꝟa p vna ꝛ falſa p alia. ſi ſit ꝟa p vtra q̄ pte: tūc ſi rñdens rñdet negatiue pōt duci ꝟe ad redargutiōeʒ. ꝛ ſi affirmatiue ducet̄ apparēter ad incōueniēs: q2 videbit̄ ignorare multiplicitatē iterrogatoꝝ. ſi ſit fal ſa p vtraq̄ parte ſic fit ecōuerſo. ꝛ ſi in pte ꝟa ꝛ in pte fal ſa tūc ſi rñdēs det vnā rñſionē affirmatiue ꝯcedit equa liter vnā copulatiuaʒ cui⁹ altera ps eſt falſa: ꝛ ſic ꝟe du cetur ad redargutiōeʒ. ꝛ ſi det vnā reſponſionē negatiue: negat equalēter vnā copulatiuaʒ cuius altera pars eſt vera: ꝛ ſic ducet̄ apparēter tñ ad incōueniens.

Cōtra predicta argunt̄ p̄ ſic. in iſta. oīs hō currit p̄dicat̄ vnuʒ de plurib⁹: ꝛ tñ nō eſt ppō plures. ḡ ꝯ diffinitioneʒ eius. ⸿ Scdō ſic. iſta. ſor. currit. ꝛ plato diſputat. ē vna copulatiua. ḡ eſt p poſitio ꝯiunctōe vna. ꝛ p ꝯñs male dcm̄ eſt q̄ ſit ppō plures. ⸿ Tertio ſic. in iſta ſortes eſt hō ꝛ aſin⁹ p̄dicat̄ vnū in gñe de vno: ꝛ tñ ibi nō eſt ppō vna. ḡ ꝯtra diffinitiōeʒ. ⸿ Quarto ſic. q̄cūq̄ ſunt plura ſunt in plurali numero ſ plura nunq̄ ſubijciunt̄ in ſingulari numero nec predicant̄. ꝛ per ꝯñs male ponit̄ p̄mus modus huius fallacie ⸿ Quito ſic. tot ſūt modi b⁹ fallacie quot modis fit iterrogatio plures: ſʒ iterrogatio plēs fit tribus modis. vt pʒ ex diffōne eius. ḡ male ponunt̄ tñ duo modi b⁹ fallacie.

Ad argumenta. ⸿ Ad p̄⁹ dr̄. q̄ in iſta. oīs hō currit. p̄dicat̄ vnū de plurib⁹ acceptis p modū vni⁹: q2 hō ibi tenet̄ p oīb⁹ pticularib⁹ hoib⁹ inq̄tū ꝯueniūt ſub ſuo ſignificato cōi q̄d eſt hūanitas: ſʒ ibi nō p̄dicat̄ vnū de plurib⁹ acceptis p modū pluriū. vñ illud q̄d ſubijcit̄ ibi eſt vnū. lʒ ſuppoſita p q̄b⁹ tenet̄ ſint diuiſo. ⸿ Ad 2ᵐ dr̄. q̄ lʒ copulatiua ſit aliq̄ mō vna. ſ. ꝯiunctōe. ꝛ ſm q̄d. eſt tñ ſimplr̄ plures: q2 affirmat plures cathegoricas ſil': q̄rū vna pōt eſſe ꝟa ꝛ alia falſa. ꝛ ſili mō ē de ꝯditōali ꝛ disiunctiua. ⸿ Ad 3ᵐ dr̄. q̄ lʒ hō ꝛ aſin⁹ ſint vnū in gñe: tñ i illa ppōne. ſor. eſt hō ꝛ aſin⁹ nō. enūerant̄ p modū vni⁹ in gñe: ſʒ p modū diuerſoꝝ i ſpē. ſō ibi ē ppō plēs. ⸿ Ad 4ᵐ iſtoꝝ dr̄. q̄ ſi capiat̄ nūerus plural' vt ē paſſio reꝝ: q̄cūq̄ ſūt plura ſūt in plāli nūero: ſʒ ſi capiat̄ vt ē paſſio terminoꝝ ſinglariū. ꝛ ē vn⁹ modus ſignificādi: ſic plā pñt accipi i ſinglari nūero ꝛ nō ſemp i plurali. ⸿ Ad 5ᵐ iſtoꝝ argumentoꝝ dr̄. q̄ lʒ in ſpāli poſſint eē tres modi b⁹ fallacie vel ēt plures trib⁹: tñ i gnāli ſunt tñ illi duo modi p̄us poſiti ſub q̄bus oēs alij ſpāles modi ꝯtinent̄: quolibʒ. n. illoꝝ triplr̄ fit variatio paralogiſmoꝝ ſm triplicē modū interrogationis plures.

⸿ Poſt hec aūt reducendū eſt oēs fallacias ad ignorātiā elēchi. Reducere aūt oēs ad ignorātiā elēchi eſt oſtēdere qualr̄ fallacia q̄libet pecceat ꝯtra aliquā pticulā in diffōne elēchi poſitā: aut rōne ſyllogiſmi aut ꝯdictiōis. Sicut enim diis adueniens gñi ꝯſtituit ſpeciē: ita rō cōtradictionis adueniēs ſyllogiſmo ꝯſtituit elēchū: Vñ qcqd eſt in elencho: aut eſt in eo rōne contradictionis: aut rōne ſyllogiſmi. Dicit enim Ariſto. q̄ diuidenduʒ eſt omnes ſyllogiſmos apparentes ꝛ elenchos: aut omnes reducēdū eſt ad ignorantiam elenchi. Equocatio ꝛ amphibologia ꝛ figura dictionis reducuntur ad ignorantiaʒ elenchi: eo q̄ duplex eſſe impedit ſillogiſmū ꝛ ꝯtradictionē. Sed cōpoſitio ꝛ diuiſio accentus reducunt̄ ad ignorantiā elēchi: in eo q̄ nō eſt oratio eadem vel idem nomē: ſʒ differens: oportet autem hoc. ſ. nomē ꝛ ratio nem eſſe eadem quemadmodum ꝛ rem ſi debeat eſſe elenchus. Qui ꝟo ſcdm accidens ſiunt manifeſti ſunt diffinito ſyllogiſmo: q2 fiūt cōtra particulam in diffinitione elēchi poſitaʒ .ſ. neceſſe eſt aliud accidere per ea que poſita ſunt ꝛ conceſſa. Et ſcdm hāc fallaciam que ē ſcdm accidens: artifices ꝛ ſcientes ſepe ab inſcijs redarguunt̄ facientibus ſillogiſmos ꝯtra ſapientes: nam ſcdm accidens faciunt ſillogiſmos apparētes. Qui ꝟo ſiūt ſcdm q̄d ad ſimpliciter reducunt̄ ad ignorantiaʒ elenchi: q2 de eodem nō eſt affirmatio ꝛ negatio: vt ethiops eſt alb⁹ ſcdm dentes: ergo eſt albus. Manifeſti autem ſunt ſillogiſmi qui pri⁹ dicti ſunt ꝛ quales nūcupantur. Qui ꝟo fiunt ſcdm id q̄d petit̄ in principio ꝛ nō cauſam vt cauſam

peccant manifeste ꝯtra diffinitiõez sillogismi: qꝛ i sillogismo opꝫ seq aliud de necessitate: qđ nõ erat in principio: ⁊ sic opꝫ ꝙ premisse sint causa ꝯclusionis sillogismi. Qui vero secũdũ ꝯñs reducunt sicut illi qui fiunt secũdũ accñs. Qui secundũ plures interrogatiões vt vnã reducunt ad elenchũ: eo ꝙ peccãt ꝯtra vnitatez ꝓpõnis. Ibi.n. nõ sumitur ꝓpositio vna: ⁊ p ꝯñs nec ꝓpositio: nã eadem est diffinitio vniꝰ rei ⁊ rei: vt hominis ⁊ vnius hominis: simile aũt ẽ in alijs. Unde ꝓpositio vna vnũ de vno affirmat: sed nõ est ita in ꝓpõne plures: in qua predicantur plura de vno vel vnũ de pluribꝰ: ⁊ ꝓpter hoc peccant cõtra vnitatem ꝓpõnis. Item omnes fallacie in dictõe ⁊ secũdũ qđ ad simpliciter reducunt ad ignorãtiaz elenchi: eo ꝙ peccat ꝯtra ꝯtradictiõem. Omnes aũt alie fallacie extra dictiõez reducũtur in hoc ꝙ peccant ꝯtra diffinitionẽ sillogismi. Et hec de fallacijs Petri hispani dicta sufficiant.

¶ Postꝙ̃ auctor supius determinauit de vnaquaqꝫ fallacia fm se. Hic ꝯñter determinat de ipsis p cõpatiõez ad elenchũ ostẽdẽdo quõ oẽs deficiũt ꝯ rõnẽ elenchi: ⁊ p hoc reducunt ad ignorãtiã elenchi. Reducere aũt fallacias ad ignorantiã elenchi est oñdere quõ qlibet fallacia peccat ꝯ aliq̃ꝫ dñam elenchi siue hoc sit rõne sillogismi siue rõne ꝯdictõis. cõtradictio.n. est vltima differentia elenchi: ⁊ sicut dñtia adueniẽs generi ꝯstituit spẽm sic ꝯtradictio adueniens sillogismo dyalectico ꝯstituit elenchũ.

Primo sciendũ ꝙ ignorãtia elenchi vt ꝑus dcm ẽ accipit dupl'r. Uno mõ spãliter p omissione vnius illaꝝ q̃tuor dñtiaꝝ elenchi. s. ad idem fm idẽ similr ⁊ in eodem tpe que sibi conueniũt rõne contradictiõis tñ: ⁊ sicut fm ignorantiã elenchi sumit vna fallacia specialis. sed illo mõ nõ accipitur hic. nec ad ipsaz alie fallacie reducunt. Alio modo capit generaliter pro ignorãtia cuiuslibet particule elenchi siue illa dñã sit ex pte sillogismi vel ꝯtradictionis. ⁊ hoc modo fm ignorãtiam elenchi nõ sumit vna fallacia spãlis: sꝫ hoc mõ ignorãtia elenchi cõis est ad oẽs fallacias: ⁊ hoc mõ accipit hic.

Secũdo sciẽdũ ꝙ oẽs fallacie in dictõe quantũ ad suos paralogismos hñt reduci ad ignorãtiã elenchi cõiter acceptaz. Et rõ est: qꝛ reducere ipas ad ignorãtiã elenchi est oñdere quõ oẽs deficiũt ꝯ rõnẽ elꝰ: sed oẽs fallacie in dictõe peccant ꝯ rõnem elenchi: qđ pꝫ in dictiõe. vñ ad rõnem sillogismi ⁊ ꝯtradictõis requiritur vnitas rei ⁊ nois simul: sed in equiuocatõe amphibalogia ⁊ figura dictionis nõ est vnitas rei: qꝛ ibi dictio vel oṫo accipitur pro diuersis significatis ⁊ multipliciter similiter in compõne ⁊ diuisione nõ est vnitas vocis neqꝫ rei qꝛ nõ est ibi eadem oratio fm modũ proferẽdi. ⁊ silr in fallacia accentus deficit vnitas rei ⁊ nominis simul. ⁊ sic omnes fallacie in dictõe peccant contra elenchũ.

Tertio sciẽdũ ꝙ silr oẽs paralogismi fallaciaꝝ ex̄ dictione peccãt ꝯ elenchũ. ad elenchũ.n. requiritur ꝯclõnẽ de necessitate accidere hoc est sequi ex pmissis: sed in fallacia accñtis cõclusio nõ sequit de necessitate. iõ peccat ꝯtra rõnẽ elenchi. ⁊ qꝛ fallacia ꝯñtis est pars fallacie accñtis: nõ tñ pars subiectiua. sed materialis: qꝛ fꝫ vt inferius ad ipsam rõne terminoꝝ in qbus fit. iõ cõsimiliter fallacia ꝯñtis peccat contra rõnem elenchi.

Sꝫ paralogismi fallacie fꝫ qđ ad simplr ⁊ ignorãtia elenchi nõ faciunt ꝯdictionẽ simplr: qꝛ in ipsis nõ est affirmatio nec negatio eiusdẽ d eodẽ ad idẽ fm idẽ silr ⁊ in eodẽ tpe. iõ peccãt ꝯ elẽchũ rõne ꝯdictõis. Sꝫ paralogismi petitiõis pncipij nõ de necitate oñdũt suã ꝯclõnez: sꝫ in ipsis ꝯnumerat qđ erat in pncipio. Silr in fallacia nõ cause vt causa nõ fit pbatio ꝯclõnis. iõ ille fallacie peccant ꝯ sillogismũ pbatiuũ. ⁊ p ꝯñs ꝯ elenchũ. Itẽ ad elenchũ requirit rõne sillogismi ꝙ q̃libꝫ pmissaꝝ sit ꝓpositio vna: sed in fallacia fm plures interrogatiões vt vnã nõ sumit ꝓpositio vna: sꝫ plures q̃ nõ est ꝓpositio simplr: qꝛ eadẽ est rõ ꝓpõnis ⁊ ꝓpõnis vniꝰ sic est eadẽ rõ hoĩs ⁊ hoĩs vniꝰ. iõ illa fallacia peccat ꝯ elenchuz. Et sic pꝫ inductiue ꝙ oẽs fallacie reducunt ad ignorãtiã elenchi p hoc ꝙ paralogismi eaꝝ hñt aliq̃ꝫ cãm defectus cõtra elenchũ.

Quarto sciendũ ꝙ in paralogismis duplex repit causa defectꝰ. Prima est ex pte reꝝ vel dictionũ qbꝰ fit disputatio p quã oẽs paralogismi deficiũt ꝯ elenchũ. Alia aũt repit ex parte rñdentis q̃ est ignorãtia proprie cause defectꝰ ipsius paralogismi ꝓpter quẽ rñdens decipit. pma est actiua respcũ deceptiõis. secũda vo passiua. pma est essentialis paralogismis. scđa vo accñtalis ⁊ extrinseca. ⁊ lꝫ illa sit accñtalis. tñ paralogismi non pñt causare deceptionẽ respõdẽtis sine tali cã defectꝰ: ⁊ ideo in q̃libet fallacia est vna cã defectꝰ ex pte nñ vt posset videri inductiue. vñ in equiuocatione decipimur: eo ꝙ ignoramus pluralitatẽ significatoꝝ dictionis actualr existẽtẽ ⁊ in amphibologia p hoc ꝙ ignoramꝰ diuersa significata orõnis actualr vniꝰ: ⁊ silr in q̃libet fallacia ignorãtia proprie cause defectꝰ in respõdẽte est cã defectꝰ ⁊ deceptiõis rñdentis. Ex pdictis ergo manifestũ est que ⁊ quot sunt fallacie tam in dictiõe q̃ꝫ ex̄ dictionẽ: ⁊ que sunt cause apparentie ⁊ defectꝰ earũ: ⁊ quot sunt modi in qualibet fallacia: ⁊ quõ oẽs reducunt ad ignorãtiã elenchi.

Sed cõtra pdicta arguit pmo sic. in singulis fallacijs ostẽse sunt cause apparentie ⁊ defectꝰ eaꝝ: g̃ hic supflue determinat de defectu earũ. ¶ Secũdo sic. passio solũ ꝯuenit subiecto: sed ꝯdictio est passio enũciationis: g̃ nõ ꝯuenit sillogismo: neqꝫ elẽcho. ¶ Tertio sic. nullũ pfectũ hꝫ reduci ad impfectũ: sed magis ꝯtrario: sed fallacie in dictione ⁊ fallacia accñtis sunt pfectiores fallacia ignorantie elenchi: ergo. ¶ Quarto sic. in fallacia ignorantie elenchi ifert vo ꝯtradictio in ꝯclusione: ergo illa fallacia non peccat ꝯtra rõnẽ ꝯdictiõis. ¶ Quinto sic. in fallacia petitionis pncipij ꝯñs necessario sequit ex antecedẽte: ergo male dicitur in textu ꝙ in petitiõe principij cõclusio non accidit de necessitate.

Ad argumẽta. Ad pmũ dr̃. ꝙ lꝫ ꝑus ostẽse sunt cause fallaciarũ fm se. nõ tamẽ ostẽsum est quõ ille cause defectꝰ faciũt defectũ ꝯ rõnẽ elẽchi. ideo hic nõ supflue determinat de causis defectꝰ fallaciaꝝ p cõpatiõnẽ ad elẽchũ. ¶ Ad scđm dr̃. ꝙ lꝫ ꝯdictio pmo ⁊ p se soli ꝓpõni cõueniat: tñ ex ꝯñti põt ꝯuenire sillogismo rõne sue ꝯclõnis aut alicuiꝰ pmissarũ q̃ ꝯdicit ꝓpositiõni rñdẽtis. ¶ Ad 3ᵐ dr̃. ꝙ lꝫ fallacie in dictiõe sint pfectiores fallacia ignorãtie elenchi que est vna fallacia spãlis. nõ tñ sunt pfectiores fallacia ignorãtie elẽchi vt ẽ cõis ad oẽs alias fallacias: qꝛ illa eminẽter ꝯtinet i se cas aliarũ fallaciarũ. ¶ Ad q̃rtũ dr̃. ꝙ lꝫ in paralogismis ignorãtie elẽchi sit vo ꝯdictio in ꝯclõne: tñ nõ necessario ifert. sꝫ appareter solũ ex apparẽti ꝯdictiõe pmissarũz. ¶ Ad q̃ntũ dr̃. ꝙ lꝫ in petitione pncipij ꝯclõ sequat de necessitate q̃tũ ad illationẽ nõ tñ ostẽdit de necessitate q̃tũ ad pbationẽ vt pbet ipsaz eẽ necessariã: qđ tñ requirit ad veꝝ elẽchũ: iõ p h̃ ista fallacia sicut oẽs alie reducit ad ignorãtiã elẽchi. Et hꝰ de fallacijs vcã sufficiãt.

¶ Tractatus septimus de paruis logicalibus incipit.

EOrū q̄ dicūt q̄dā dicūt cū cōplexione vt homo currit. Quedā sine complexione: vt homo: q̄ est terminus incomplexus.

¶ Iste ē septim⁹ tractat⁹ sūmulaꝝ magistri Pe.hi. in q̄ deteriat de puis logicalib⁹. ꝛ p̄ de q̄daꝫ ꝓpetate termini q̄ suppō dr̄. Qui q̄dē tractatus p̄ma sui diuisiōe diuidit̄ i duas ptes. In p̄ma p.h. ponit aliq̄ p̄ambula valētia ad itelligēdū suppōnē ꝛ spēs ei⁹. In 2ª pte determinat de ipsa suppōne. Scḋa ps icipit ibi: suppō ē acceptio. Itē p̄ma ps diuidit̄ in duas. In p̄ma ponit duas diuisiones. In scḋa ponit diuisiōnē termini. Est ḡ p̄ma diuisio talis. Eoꝝ q̄ dicūt q̄dā dicūt cum ꝯplōne: vt hō currit. q̄dā sine ꝯplōne: vt hō p se vel aial p se. Cui⁹ diuisiōnis rō ē: q̄z cuilꝫ voci significatiue ad placitū correspōdet cōceptus simplex vel ꝯplexus. si p̄mū sic sunt ea q̄ dicūt sine cōplōne. si scḋm sic sunt ea q̄ dicūt cū cōplōne.

Primo sciēdū q̄ hui⁹ tractat⁹ sic̄ ꝛ alioꝝ q̄ttuor sūt cāe. s. efficiēs mālis: formal: ꝛ finalis. cā efficiēs fuit magr̄i P.h. q̄ hūc tractatū a diuersis libris logice exhibit. Cā mālis ē termin⁹ supponēs q̄ dr̄ subꝫ attributiōis hui⁹ tractat⁹. Cui⁹ rō ē: q̄z ibi ꝯsiderat̄ vox ꝛ significatio q̄ sūt p̄ncipia termini supponētis: ꝛ suppō q̄ ē ꝓpetas ei⁹: ꝛ termin⁹ vl̄is ꝛ pticularis q̄ sūt ptes subīectiue termini supponētis. ḡ termin⁹ supponēs ē subꝫ h⁹ tractat⁹. Cā āt formalis ē duplex. s. forma tractat⁹ q̄ ē diuisio h⁹ tractat⁹ i duas ptes p̄ncipales vt dcīs ē. Et forma tractādi q̄ ē diffinitiua: diuisiua. ꝛ exēploꝝ positiua. Sꝫ cā final̄ ē duplex. s. itrīseca q̄ ē ꝯpleta cognitio termini supponētis. ꝛ extrīseca ē cognitio enūciatiōis ꝛ cuiuslꝫ argumētatiōis.

Secundo sciēdū q̄ iste tractat⁹ ē vtilis ad cogscēdū vitatē ꝛ falsitatē enūciationis. q̄z suppositio ē q̄dā ꝓpetas p̄ncipioꝝ enūciatiōis: ex q̄rū mutatiōe sepe variat̄ vitas vl̄ falsitas i enūciatiōib⁹. Est ēt vtilis ad argumētatiōes sophisticas cogscēdas: ꝛ spāl̄r ad argumētatiōes fallacie figure dictiōis q̄ ꝓuenit ex diuersa suppōne termioꝝ. vn̄ aliq̄ hūc tractatū ordināt post tractatū fallaciaꝝ: ꝛ istud cōiter ē i plib⁹ textib⁹: sꝫ meli⁹ vr̄ ordinādus ē post tractatū p̄dicamētoꝝ: q̄z i isto tractatu deteriat̄ de termio icōplexo sic̄ i tractatu p̄dicamētoꝝ. valꝫ ēt iste tractat⁹ ad noticiā enūciationis ꝛ fallaciaꝝ: ꝛ gnāliter ad noticiā cuiuslibꝫ argumētatiōis.

Tertio sciēdū q̄ hec diuisio p p aliū ꝛ aliū finē ponitur h̄: ꝛ in an̄p̄dicamētis: q̄z in an̄p̄dicamētis ponit̄ vt p ipsaꝫ sciat̄ q̄ sūt reponibilia i p̄dicamēto cuiusmodi sūt termini incōplexi: sꝫ h̄ ponit̄ vt p eā sciatur q̄ termini supponūt: cuiusmodi sunt termini incomplexi: ꝛ q̄ nō: cuiusmodi sunt cōplexi.

Quarto sciēdū q̄ sic̄ dcīū ē in an̄p̄dicamētis q̄ in diuisiōe an̄p̄dicamētale dicibile q̄d ē diuisūꝫ capit̄ large vt idē ē q̄d significabile p vocez ꝛ nō vt idē ē q̄d p̄dicabile: ita in ista diuisiōe dicibile capit̄ large ꝓ oī eo q̄d dicēdo ꝓfert̄: al̄ ꝯplexū n̄ ꝯtineret sub diuiso. ꝛ p h̄ pꝫ titul⁹ cāe ordo ꝛ vtilitas h⁹ tractat⁹ ad p̄cedētes.

Sed cōtra p̄dcā arguit̄ p̄ sic: ista diuisio ē vnū an̄p̄dicamētū. ḡ nō dꝫ h̄ poni. ¶ 2º sic: icōplexū ē ps ꝯplexi. ḡ nō dꝫ diuidi ꝯ ꝯplexū: ꝛ sic p̄dcā diuisio ē isufficiēs. ¶ 3º sic: termin⁹ supponēs ē q̄d cōplexūꝫ. ḡ nō ē subꝫ attributiōis h⁹ tractat⁹. ¶ 4º sic: vnusq̄sq̄ tractat⁹ dꝫ denoiāri a suo subto attributiōis: sꝫ iste tractat⁹ denoiat̄ a suppōne. ḡ suppō dꝫ eē subm attributionis ei⁹. ꝛ per ꝯn̄s terminus supponēs nō est h̄ subꝫ attributiōis. ¶ 5º sic: nullū ens p accn̄s est subm attributiōis: sꝫ terminus supponens est ens p accn̄s q̄z addit̄ enti p se. ḡ terminus supponēs nō est subm istius tractatus.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄. q̄ negat̄ ꝯn̄a: q̄z diuersimode ponitur hic: ꝛ in an̄p̄dicamētis: vt dcīm est in tertio notabili. ¶ Ad scḋm dr̄. q̄ distinguit̄ ꝯn̄s: q̄z icōplexūꝫ pōt capi dupl̄r. Uno⁹ formal̄r. s. p scḋa itētione: ꝛ isto mō nō est pars cōplexi. imo formal̄r distinguit̄ cōplexū ꝛ icomplexum. Alio mō pōt capi māl̄r. s. p eo cui attribuit̄ intētio incōplexi. ꝛ sic bene est pars cōplexi māl̄r sumpti: nec illo mō diuidit̄ cōtra cōplexū. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ lꝫ terminus supponēs sit q̄d cōplexū f̄ꝫ vocē: tn̄ est q̄d icōplexūꝫ f̄m intell̄m. ¶ Ad quartū dr̄ q̄ nō opꝫ tractatū semper denoiari a subto attributionis: sꝫ q̄n̄q̄ denoiat̄ a passiōe subti sic̄ iste: q̄n̄q̄ a discipulo sic̄ liber platonis a thimeo: q̄n̄q̄ a pte subiectiua: ꝛ q̄n̄q̄ ab aliquo supiori. ¶ Ad q̄ntū dr̄. q̄ lꝫ ens p accn̄s q̄d ē casuale ꝛ fortuitū non sit subiectū alicuius libri: tn̄ ens p accn̄s cui⁹ additamētū nō diminuit rōnē eius cui addit̄ bn̄ est subm attributionis alicuius tractat⁹: ꝛ sic est h̄ de termino supponēti.

¶ Terti⁹ modus vt hic sumit̄ est vox sicās vl̄e vel particulare: vt hō vel sortes: ꝛ sic de alijs. Termioꝝ aūt icomplexoꝝ vnusq̄sq̄ aut significat substāntiā: aut q̄litatē: aut q̄ntitatez: aut ad aliq̄d: aut agere: aut pati: aut vbi: aut q̄n̄: aut situs: aut habit⁹. Significatio vt hic sumit̄ est rei p vocē f̄m placitū rep̄ntatio. Quare cū oīs res aut sit vl̄is aut p̄ticularis opꝫ dictiōes non significātes vl̄e vel pticulare nō significare aliquid: ꝛ sic nō eēnt termini vt hic sumit̄ terminus: vt signa vl̄ia vel pticularia. Significatio alia ē rei substātiue: ꝛ hec fit p nomē substātiuū: vt hō. Alia est rei adiectiue: ꝛ hec fit p nomen adiectiuū vel p verbū: vt currit vel alb⁹ q̄ nō ꝓprie ē significatio substātiua vl̄ adiectiua: sꝫ significat aliq̄d substātiue vel adiectiue. Et significare aliq̄d adiectiue vel substātiue sunt modi vocūꝫ: q̄z adiectiuatio ꝛ substantiuatio sunt cōpotes modi ꝛ differētie rerūꝫ q̄ significant̄ ꝛ non significationes. Noīa vero substātiua dicitur supponere: sed noīa adiectiua vel verba dicuntur copulare.

¶ Postq̄ auctor supius posuit diuisiōnē dicibilis. Hic ꝯn̄r ponit diuisiōnē termini dicēs q̄ termin⁹ est vox significās vl̄e vel pticulare. In q̄ diuisiōne ponit̄ vox loco gn̄is: deinde addit̄ vl̄e vel pticulare. i. rem vl̄em vel pticularē ad dn̄iaꝫ sincathegoreumatū p̄uationū ꝛ negationū q̄ nō sūt termini vt h̄ capit̄ termin⁹: nec illis ꝯuenit suppōere aut copulare. vn̄ pꝫ q̄ signa vl̄ia vel pticularia: vt oīs nullus aliq̄s nō sunt termini: vt h̄ sumit̄ terminus q̄z signa vl̄ia vel pticularia nō significāt rē vl̄em vel pticularē: sꝫ significant q̄n̄ vniuersal̄r pro q̄nto denotāt terminū cōem supra quē cadunt teneri vl̄iter. i. pro oīb⁹ suis suppositis: vel particulariter idest pro aliquo.

Primo sciēdū q̄ termioꝝ icōplexoꝝ vnusq̄sq̄ aut significat subaꝫ aut q̄litatē ꝛc̄. q̄ quidē diuisio termini icōplexi ponit̄ in textu: ꝛ ēt h̄etur in p̄ncipio p̄dicamētoꝝ: sꝫ ꝓpter aliū finē habet̄ ibi: ꝛ in isto passu. nam in p̄dicamētis ponit̄ ad cognoscēdū numeꝝ p̄dicamentoꝝ: hic aūt ponit̄ ad cognoscēdū numerū terminorū supponētiū. vn̄ ibi nō diuidit̄ termin⁹ icōplexus in to-

in sua cōitate alias mēbra sit sumpta nō cāuerterent cū3
diuisaꝫ sal'ū diuidit' termin' icōplexus significans rem
vlē3 vel pticularē repñtabilē in pdicamēto. Ista aūt dif-
finitio est h ad duo necessario. Primū est ad videndū rē
significatā p terminū cuius nāe pdicamētalis sit. Scdm
est qr posteri' dicet' qm oia substātiua supponūt: noīa vo
adiectiua ⁊ etiā vba copulant ⁊ appellāt. hoc aūt sciri nā
pōt nisi ex pte rez significataꝝ p terminos: iō ista diuisa
scdario valꝫ ad sciendū q termini supponūt ⁊ q copulāt.

Secundo sciēdū q auctor ꝯūr ponit diffōnē signi-
ficationis termini dicēs q significatia
termini est rei p vocē fm plurimū repñtatia. In q diffi
nitione ponit' repñtatio loco generis. deinde ponit' rei ad
drīaꝫ significatiōis dictionū sincathegoreumaticaꝝ. q g-
dē dictiā es nō significāt res ſ3 dispōnes reꝝ: ⁊ ibi capitur
res p illo qd pōt alteri illoꝝ subijci vel de altero pdicari.
deide ponit' per vocē ad drīaꝫ significatiarū scripturaꝝ.
vltimo ponit' fm plurimū ad drīaꝫ significatiarū nālis.
⁊ sic pꝫ itellectus diffōnis ex q ifert auctor in textu q cū
oia res sit vlis vel pticularis oꝫ dictiōes nā significātes
vle vel pticulare. s. rem vlē3 vel pticularē nihil significa
re vt h sumit' significatia. ⁊ sic nā esse terminos vt h capi
tur terminus. vñ aliter determinat' h de icōplexis ⁊ in li
bro pdicabiliū ⁊ pdicamētoꝝ: qr in illis determinat' de i-
cōplexis sub rōne pdicabilia vel ordinabilia in genere. h
autē determinatur de ipsis in habitudine ad rē quā signi
ficant fm quā ipsis conuenit supponere vel copulare ap-
pellare ⁊ restringere ⁊ ampliare.

Tertio sciēdū q duplex ē significatio: qdā est nālis
sic passiones in aia nra ex'ūtes nāliter signifi
cāt res quaꝝ sunt ex'pse silitudines: ⁊ de tali nā itellr h.
Alia est significatio ad placitū. ⁊ talis est duplex q daꝫ est
pmo ⁊ p se ad placitū sic est significatio platarū vocū si-
gnificatiuarū ad placitū: ⁊ talis solū h diffinit'. Alia ē ad
placitū scdario siue ex ꝯñti: ⁊ de tali nō ē h ad ppositū.

Quarto sciēdū q vt dr in textu significationū alia
est rei substātiue q fit p nomē substātiuū
alia rei adiectiue q fit p nomē adiectiuū seu p vbū. Cuius
diuisionis rō ē: qr ois res significat' vt in se aut in alia. Si
pmū sic est significatio substātiua. Si scdm sic ē significa
tio adiectiua. vñ hec diuisia sumit' ex pte rei significate:
qr substātiuatio ⁊ adiectiuatio sūt modi reꝝ: nō tñ absa-
lute ſ3 rerū significataꝝ p terminos. eo q ē eadē res q in
accñtib' significat' p adiectiuū ⁊ substātiuū: sic p albū ⁊
albedinē: ⁊ tñ in vna ē significatia adiectiua: ⁊ i alia sub-
stātiua. albū eni significat formā accñtalē vt alteri iherē
tē: albedo vo eā significat vt p se stātē ⁊ nō vt alteri iherē
tē. Ex qb' pꝫ qd ē terminus: ⁊ qd sit significatia termini. ⁊
quō diuidit' significatio: ⁊ q ē diuisia termini.

Contra predicta arguit' p sic: vni' rei est tñ
vna diffinitio: ſ3 termini ē
alia diffō. s. q termin' ē oro idicās qd ē ē rei. g hec nā ē
sufficiēs. ¶ Scdo sic ꝯ diffōnē significatōis: qr si eēt suf-
ficiēs seqret' q termini vles nihil significarent. ꝯña te-
net: qr nō pñt significare nisi rē vlē3 ſ3 nulla res est vlis
ex pte rei. g termini cōes nihil significant. ¶ Tertio sic:
oīa ⁊ nullus aliqd significāt. s. q̄titatē: ⁊ tñ nō repñtāt rē
ſ3 plūi. g diffō nō ꝯuenit oī ꝯtēto sub diffinito. ¶ Quar-
ta sic: hec diffinitio nā ꝯuenit significatiarū passionū que
sunt in aīa nec significatiarū scripturarū. g non ꝯuenit oī
ꝯtēto sub diffinito. ¶ Quinto sic: si ista diffinitio eēt suffi
ciēs seqret' q termini scde itētionis nihil significarēt qd
est falsū3. ꝯña tenet qr nō repñtant rē. ſ3 ens rōnis tñ.

Ad argumenta. Ad pmū dicit' q termin' vt
sufficit in proposito capit' du
plr. vno mō p diffōne q̄dītatiua rei. ⁊ isto mō accipit' ab
Arista. p thopicoꝝ. vbi dr q terminus est oro idicās qd ē
esse rei p essentialia. Alio mō capit' terminus p eo in quē
resoluit' ppositio. ⁊ isto mō accipit' ab Aristo in p poꝝ. ⁊ a
pe. his. i p tractatu vbi dicit q qdā ppōnes cathegorice
pticipāt vtraq3 terminare ⁊ etiā in isto tractatu in pñti dif-
finitiōe. ¶ Ad 2m dr q negatur ꝯña. ⁊ ad pbationē dr q
res a pte rei sunt vles in potentia ſ3 nō fm actū vlitatis.
¶ Ad 3m dr. q negat' maior: ⁊ ad pbationē dr q nā signi
ficāt q̄titatē ppē dictā q est res nāe: ſ3 significant q̄tita-
tē metaphorice sumptā q nā est res vt ibi accipit'. ¶ Ad
q̄rtū dr. q saluit' ex tertio notabili. ¶ Ad q̄ntū dr. q ter-
mini scde itentiōis significāt rē hñtem esse rōnis: ſ3 non
habentē esse reale: ⁊ hoc sufficit ad hoc q habeāt signifi-
cationē ad placitū: de qua est hic ad ppositum.

¶ Suppositio ē acceptio termini substātiui p
aliquo. Differūt aūt suppositio ⁊ significatio:
qr significatio fit per ipositionē vocis ad signi-
ficandū3 rem. Suppositio est acceptio termi-
ni iam significātis rem p aliquo: vt cum dr hō
currit. iste terminus hō tenetur stare pro sorte
platone: ⁊ sic de alijs. Vñ significatio prior ē
suppōne ⁊ differūt in hoc: qr significatio ē vo
cis: suppositio vero est termini iā3 cōpositi ex
voce ⁊ significatiōe. ergo supponere ⁊ signifi
care nō sunt idē3: ſ3 differunt per locū a conju
gatis. Itē significatio est signi ad signatū. sup-
positio vero est supponētis ad suppositū. ergo
suppositio non est significatio. Copulatio est
acceptio termini adiectiui pro aliquo.

¶ Pastq3 auctor posuit diffōnē termini ⁊ significatōis: ⁊
ēt diffōnes eoꝝdē. Hic ꝯūr diffinit suppōnē dicēs. Sup
positio ē acceptio termini substātiui p aliq. vñ in pdicta
diffōne ponit' acceptio loco gñis: ⁊ ponit' termini substā-
tiui ad drīaꝫ copulatiōis q ē ppetas termini adiectiui: ⁊
ponit' p aliq. i. p re significata ad drīaꝫ suppōnis grāma
ticalis q est relatio suppositi ad appositū: de qua nō ē hic
ad ppositū. ⁊ ille ablatiuus aliqua nō tenet' in diffōne p
pticulari supposita: sed tenet' cathegorice p re vel ente.
vnde pꝫ q diffinitio pdicta est sufficiens: ⁊ posset pbari
p cōditiōes bone diffinitiōis que sibi cōuenuint.

Primo sciēdū q suppositio pt capi dupl'r. vna mō
pro suppōne reali sicut dicim' q pories sup
ponit fundamētū: ⁊ de tali nā est hic ad ppositum. Alio
mō pōt capi vt est ppietas vocis significatiue: ⁊ talis ē
duplex qr pōt capi vt est relatio termini supponentis ad
rem suppositā q suppositia est in termino actiue: sic in eo
qd ponit sub se rē significatā per ipm: ⁊ est in re passiue: ⁊
sic de suppōne est hic ad ppositū. Alia mō pōt capi vt est
relatio suppositi ad appositū: sicut in grāmatica nomen
supponit verbo: ⁊ de tali nō est hic ad ppositum.

Secundo sciendū q termin' substātiu' supponit
extra ppōnē ⁊ in ppōe qr ad suppōnē:
vt hic capit' sufficit res substātiue significata cū termino
substātiuo accepta p illa re: qr suppō nō dicit nisi relatio
nē termini ad rem per ipm significatā. mō termin' sub-
stātiu' extra ppōnē pōt accipi pro re significata p ipm: ⁊
etiā in ppōne. iō ⁊c. vñ ponētes adiectiuū supponere: vt
Buridanus abutunt' suppōne: qr res adiectiue significa
ta nō h3 modū suppositi ſ3 forme alteri inherentis.

Tertio sciēdū q drīa est inter suppositionē ⁊ signi-
ficationē vt dicit' in textu: qr significatio ē
ppietas vocis imposite ad significandū rem. ſ3 supposi-

tio est ꝓprietas termini iã rez significãtis. Ex quo sequitur alia drĩa: q2 significatio est ipsi⁹ vocis: ſ3 suppositio est termini ꝯpositi ex voce ꝛ significatiõe. Itẽ differũt q2 significatio ẽ relatio signi ad signatũ. suppõ vo ẽ relatio termini supponẽtis ad rẽ suppositã. vñ l3 suppõ aliqd supaddat significationi. ꝛ sit in mĩu⁹ q̃tũ ad ea in qb⁹ reperiunt: nõ tñ est essentialr significatio q2 nõ addit significatõi sicut spẽs generi vel iferi⁹ supiori: ſ3 noiat aliã ꝓpetatẽ a significatiõe: minus tñ cõez ꝛ psupponẽtẽ significationẽ: sicut dicimus q albedo psupponit supficiẽ in suo subo. Significatio eni repitur tã in termino substãtiuo q̃3 adiectiuo. Suppositio vo solũ repitur in termino substãtiuo.

Quarto sciendũ q copulatio in textu sic diffinitur Copulatio ẽ acceptio termini adiectiui ꝓ aliquo. in qua diffõne ponit acceptio loco generis. ꝛ ponitur termini adiectiui ad drĩam suppõnis. ꝛ debet capi nõ adiectiuus ꝓ dictiõe significãte adiectiue rẽ que põt ꝑdicari ꝑ se in ꝓpõne. ꝛ deinde ponit ꝓ aliquo. i. ꝓ re significata ꝑ ipsũ terminũ adiectiui ad drĩaz sincathegoreumatũ. vñ ibi nõ capit copulatio vt est ꝓprietas copule copulantis ꝑdicatũ cũ subo in ꝓpositione cathegorica vel ypothetica. ſ3 capit vt est ꝓprietas termini adiectiui copulãtis se suo substãtiuo. adiectiua g̃ adiectiue tenta habẽt copulare vel appellare solũ ꝛ nõ supponere: ſ3 adiectiua sumpta substãtiue in neutro genere bñ possunt supponere. vñ vle ꝛ pticulare substãtiuũ ꝛ adiectiuum nõ eq̃liter respiciũt terminũ rõne sue q̃litatis: q2 vle ꝛ pticulare adiectiuũ ꝛ substãtiuũ nõ eq̃liter respiciũt terminum rõne sue q̃litatis: q2 vle ꝛ pticulare respiciũt terminũ rõne sue q̃litatis cẽntialis q̃ si sit pluribus cõicabilis cõstituit terminũ cõez seu vlem. si vo talis q̃litas cẽntialis a qua nomẽ imponit nõ sit cõicabilis pluribus tũc ꝯstituit terminũ pticularẽ vl' singularẽ. ſ3 adiectiuũ ꝛ substãtiuũ respiciũt terminũ rõne q̃litatis accñtalis: q2 ꝑ3 q talis terminus significat rẽ suã ꝑ modũ ꝑ se stãtis dr̃ substãtiuũ: sed sm q significat rẽ suã ꝑ modũ alteri adiacẽtis dr̃ adiectiuũ. ꝛ sic vle ꝛ pticulare pñs respiciũt terminũ significatiuũ rõne q̃litatis essentialis q̃ substãtiuũ ꝛ adiectiuũ.

Sed cõtra ꝑdicta arguit ꝑmo sic: in ista ꝓpõne albũ est aial. albũ supponit ꝛ tñ nõ ẽ terminus substãtiu⁹. g̃ male ponit substãtiuũ in diffõne suppositiõis. ¶ Scdo sic: si termin⁹ substãtiuus supponeret oz q res significata ꝑ ipm sibi supponeret: ſ3 hoc est falsũ: q2 vt ait plato: sermo est subiectus rei ꝛ nõ res sermoni. g̃ terminus substãtiu⁹ nõ supponit. ¶ Tertio sic: si diffinitio esset sufficiẽs sequeret q terminus substantiuus supponeret extra ꝓpositionẽ: q2 posset capi ꝓ aliquo ſ3 ħ est falsũ: q2 suppõ ẽ substãtiui respectu verbi qd̃ apponit. ¶ Quarto sic: si dcã diffinitio esset sufficiẽs sequeret q nullus termin⁹ substãtiu⁹ supponeret simplr aut nãliter. ꝯñs est falsũ vt postea videbit: ꝯña tenet q2 signũ pticulare facit suppõnẽ ꝑsonalẽ. g̃ ꝑ ħ qd̃ dr̃ ꝓ aliq significatur q ois suppositio sit ꝑsonalis. ¶ Quinto sic: copula ꝓpõnis dr̃ copulare: ꝛ tñ nõ ẽ adiectiuũ. g̃ copulatio male diffinit q est acceptio termini adiectiui.

Ad argumenta. Ad ꝑmũ dicit. q albũ põt capi duplr. Uno mõ adiectiue: ꝛ sic nõ ꝯuenit sibi supponere ꝑ se nec subyci per se in ꝓpõne. Alio mõ põt capi substãtiue in neutro genere ꝛ sic sibi cõuenit supponere ꝛ subyci in ꝓpositione: ꝛ isto mõ capit in ista ꝓpõne. ¶ Ad scdm dr̃. q res significata ꝑ terminũ põt duplr ꝯsiderari. Uno⁹ vt est cã sue cõceptionis ꝑ suã similitudinẽ in aĩa nostra ꝛ ex ꝯñti cã impositionis vocis significatiue: ꝛ sic sermo est subiectus rei: ꝛ nõ ecõuerso. Alio mõ põt ꝯsiderari res in rõne significate ꝑ terminũ: ꝛ sic res significata ꝑ terminũ est subta sermoni: ꝛ sic supponit: ꝛ isto mõ logic⁹ cõsiderat res. ¶ Ad terciũ dicit. q solutũ est ꝑ ꝑdicta. ¶ Ad q̃rtũ negat ꝯña q2 illud ꝓnomẽ aliquo nõ capit ibi pticulariter siue sincathegoreumatice: ſ3 idefinite ꝛ cathegoreumatice sicut ꝑius dictũ est. ¶ Ad quintũ dicit. q copula ꝓpõnis ꝛ adiectiua dicunt diuersimode copulare: q2 copula ꝓpõnis copulat ꝑdicatũ cũ subiecto vel vnã ꝓpõnẽ cum alia: ꝛ iõ dicit nota coꝝ q̃ de altero dicunt: ꝛ sic sibi cõuenit copulare actiue ꝛ nõ copulari: ſ3 adiectiua copulãt se rõne sui modi significãdi suis substãtiuis: iõ adiectiua copulant ꝛ copulant: copulãtur. n. rõne reꝝ significataꝝ ꝑ ipsa: ſ3 copulãt per suũ moduz significãdi qui est significare ꝑ modus alteri ĩherẽtis vel adiacẽtis: ꝛ ita cõuenit ipsis nõ solum copulare sed etiaz copulari.

¶ Suppõnũ alia cõis alia discreta. Suppositio cõis est que fit ꝑ terminũ cõem: vt hõ aial. Discreta ẽ que fit per terminũ discretũ vt sortes. vel per terminũ cõez cũ ꝓnoie demrãtiuo primitiue spẽi: vt iste hõ ẽ. q est termin⁹ discretus. Item suppositionum communium alia nãlis: alia accñtalis. Suppositio nãlis ẽ acceptio termini cõis pro oibus his pro qbus apt⁹ natus est participari: vt iste termin⁹ hõ per se sũptus supponit pro oibus hoibus taz q sunt q erunt ꝛ q fuerũt. Accidentalis suppositio ẽ acceptio termini cõis pro oibus pro qbus exigit suũ adiunctũ: vt hõ currit. iste terminus hõ supponit pro oibus hoib⁹ pñtibus. Et cũ dicit hõ fuit vel currit supponit pro ꝑteritis. Et cũ dicit hõ erit vel hõ curret supponit pro futuris. Et sic haber diuersas suppositiões ꝑm diuersitatez eoꝝ que ei adiunguntur.

¶ Postq̃ auctor posuit diffõnẽ suppõnis: ꝛ differentiam iter suppositionẽ ꝛ significationẽ: ac etiã diffinitionẽ copulatiõis. Hic cõsequẽter ponit diuisionẽ suppositiõis dicens q suppositionũ alia ẽ cõis alia est discreta. Suppositio cõis est illa q̃ fit ꝑ terminũ cõem: sicut hõ h3 suppositionẽ cõem. S3 suppositio discreta est illa q̃ fit ꝑ terminũ discretũ vel ꝑ terminũ cõem cũ ꝓnoie demrãtiuo primitiuo: sic iste hõ vel sor. dr̃ hr̃e suppõnẽ discretã. Cuius diuisionis rõ est: q2 ois suppositio ẽ acceptio termini substãtiui ꝓ aliquo. vel g̃ ꝓ singulari supposito vel nõ. si primũ sic est suppositio discreta. si scdm sic est suppõ cõis.

Primo sciẽdũ q suppositio cõis sic diuidit: q suppositionũ cõiu3 alia est nãlis: alia accidentalis. Cuius rõ est: q2 suppositio cõis est acceptio termini substantiui cõis. vel g̃ ꝑ se sũpt ꝛant cũ addito. si ꝑmũ. sic est suppositio nãlis. si scdm: sic est suppõ accidentalis.

Secundo sciendũ q q2 suppositio nãlis conuenit termino ꝑ se sũpto. i. sine addito: iõ duplici de cã põt dici nãlis. Prima est q2 talis suppositio cõuenit termino nõ rõne extrinseci alicui⁹ sibi additi: iõ terminus ex sua nã illã suppõnẽ h3. Alia est cã: q2 talis suppositio cõuenit termino rõne sue forme q̃ dicit nã termini: iõ cõueniẽter dr̃ nãlis. S3 suppositio dr̃ accñtalis: q2 cõuenit nõ rõne alicui⁹ extrinseci sibi adiũcti: ꝛ nõ dicit accidentalis: q2 accñtaliter cõuenit termino: cũ sit q̃dã ꝓprietas ei⁹. vñ adiectiua non dicunt nãliter copulare seu appellare sicut termini substãtiui nõ dicunt nãliter supponere eo q adiectiua significãt formaz suã vt in alio. ideo adiectiua semꝑ insunt alteri explicite vel iplicite.

Tertio sciédum q suppositio nālis est acceptio termini cōis pro oibus illis a qbus sua forma nata est pticipare vt hō p se sumpt⁹ supponit p hoib⁹ q sunt fuerūt et erunt. In q diffōne ponit acceptio loco gnis et ponit termini cōis ad drīaz discrete supponis. reliq vo ptīcule ponunt ad drīam supponis accn̄talis. vn̄ forma termini in pposito dr̄ ı̄ua cōis cōicabilis mltis significata p terminū cōem q qjuū est de se pōt accipi p pn̄tibus pteritis et futuris a quia vt dictū est suppositio dicitur nālis et semp cōuenit termino extra ppositionē et sine quocunq addito: et sic dicta diffinitio est sufficiens.

Quarto sciédū q suppositio accn̄talis est acceptio termini cōis p oibus illis p qb⁹ exigit adiunctū. vt hō ē. hō ibi supponit p pn̄tib⁹ rōne illi⁹ vbi est pn̄tis ipis qd sibi adiungit. silr hō albus. hō tn̄ supponit p hoib⁹ albis. vn̄ in diffōne capit acceptio loco generis et terminū cōis ponit ad drīaz supponis discrete. et residuū ponit ad drīaz supponis nālis. Nō est aūt ponēda suppositio mālis: qz suppositio est termini iā significātis rem q solū cōuenit termīo significatiue sumpto et non mālıter. Item dictum est q suppositio est termini iam constituti ex voce et non significatione. ergo non conuenit dictioni materialiter sumpte.

Contra predicta arguit p sic. suppō ē act⁹: sz actus et opatiōes sunt singulariū et suppositoꝝ. Vn̄ vult Aristo. in phemio metaphysice. g nulla ē suppositio cōis. ¶ Scdo sic: suppositio sequitur significationē termini que est ad plimū. g ois suppositio est ad plimū: et p ɔn̄s nulla ē nālis. ¶ Tertio sic: si eet aliq suppositio nālis ɔueniret termino fm se sumpto: sed hoc nō pōt esse qz suppositio est relatio supponēs ad suppositū. g nō ɔuenit termino p se sumpto: sz cū supposito. ¶ Quarto sic: suppositio accn̄talis est suppositio p accidens g nō dz dici suppositio. ¶ Quinto sic: in istis ppositionib⁹. amo est verbum. amo est dictio dissyllaba. subiecta supponunt et nō nisi māliter. g est ponenda suppositio materialis vt posuit Buridanus.

Ad argumenta. Ad pmū dicit. q act⁹ pōt capi dupl̄r. Uno: p actu illo q dr̄ opatio et sic capit in illa auctate Aristo. sz illo mō ppositio nō dr̄ act⁹. Alio: capit act⁹ p forma rei siue sit substātialis siue accn̄talis: et sic suppositio dr̄ actus cū sit forma qdā accn̄talis termini substātiui. ¶ Ad scdm negat ɔn̄a qz suppositio distinguit a significatiōe vt pius dcm̄ ē. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. q suppositio de q hic ad ppositū est relatio termini supponētis ad rē suppositā: iō nulla suppō conuenit termino sine additiōe rei p q supponit: sz aliq sibi bñ ɔuenit sine additiōe alicui⁹ rei extrinsece ¶ Ad qrtū dicitur q solutū est ex pdictis. ¶ Ad qntuz dr̄. q vt pius dictū est: duplex est suppositio: quedā ē relatio termini ad rem significatā: de q solū est ad ppositū: et de tali suppositione pdicta subiecta illaꝝ ppōnū nō supponunt. alia est suppositio q est relatio suppositi ad appositū: q dr̄ grāmaticalis: et isto mō subiecta pdictaꝝ ppositionū bñ supponunt: qz hoc mō nō est aliud q reddere suppositū vbo.

¶ Accn̄talium supponū alia simplex: alia personalis. Suppositio accidentalis simplex est acceptio termini cōis p re vniuersali significata per ipsuz terminū: vt cū dicitur. hō est spēs: aīal est genus. Ibi iste termin⁹ homo supponit p hoie in cōi: et nō pro aliquo inferiori. Et silr etiā dicendū est de quolibet termino communi: vt risibile est ppriūm. rōnale ē differentia. albū ē accidens. Item suppositionum simplicū alia ē termini communis in subiecto positi: vt homo ē spēs. iste termin⁹ homo simplicē hz suppositionē: qz solū supponit p nā spēi. Alia est termini communis positi in pdicato ppositionis affirmatiue: vt ois homo est aīal ibi iste termin⁹ aīal i pdicato posit⁹ simplicem hz suppositionez qz solū supponit p nā generis. Alia est termini ɔmunis positi post dictionem exceptiuā: vt oē aīal preter hoiez est irrationale. ibi iste termin⁹ hoiez simplicē hz suppositionē: qz non licet fieri descensuz sub ipso. Vn̄ non seqt omne aīal preter hoiem est irrationale. ergo oē aīal preter hūc hoiem ē irrōnale. ex quo ibi ē fallacia figure dictiōis procedendo a suppositione simplici ad personalem. Similr hic hō est spēs. ergo aliquis homo ē spēs: Et silr hic. ois hō est aīal. ergo ois homo est hoc aīal. In oib⁹. n. istis et silib⁹ fit pcessus a suppōne simplici ad suppōnē psonalē. Qz aūt termin⁹ in pdicato posit⁹ simplicē hēat suppōnez pz: qz cū dicit. oiuz oppositoꝝ eadē est disciplina. nisi ille termin⁹ disciplina simplicem hēret suppōnem sic fieret descensus sub ipso et esset falsa. nulla. n. pticularis disciplina ē oiuz cōtrarioꝝ. medicina. n. nō est oīni ɔtrarioꝝ: sed solū sani et egri. grāmatica. n. nō ē oiuz cōtrarioꝝ: sz soluz ɔgrui et icongrui. logica veri et falsi: et sic de alijs. Personalis aūt suppositio est acceptio termini ɔmunis p suis iferioribus: vt cū dr̄. homo currit. iste termin⁹ homo supponit p suis iferiorib⁹. Itē psonaliū suppositionū alia est determīata: alia ē ɔfusa. Determinata suppositio est acceptio termini cōmunis idefinite sumpti vel cuz signo pticulari: vt homo currit. vl̄ aliqs homo currit. Et dicitur vtraqz illaꝝ determīata: qz lz in vtraqz istaruz iste terminus hō supponit p oī hoie tam currente q nō currēte: tn̄ p vno solo hoie currēte vera dicit: et qz aliud est supponere: et aliud ē locutionē esse verā pro aliquo vel falsam: igit in pdictis: vt dictum est iste termin⁹ hō supponit pro oī hoie tā currēte q nō currēte: licet reddat locutionē verā p currēte solo. Qz autē in vtraqz istaꝝ sit determīata suppositio pz: qz cuz dicitur aīal est sortes: vel aīal est plato: et sic de alijs. ergo aīal est ois hō. Ibi est fallacia figure dictiōis a pluribus determīatis ad vnā determinatam. Et ideo iste terminus animal idefinite positus habz determīatā suppositionem: et silr cum signo particulari.

¶ Postq auctor posuit diffōnez accn̄talis supponis. Dic ɔn̄ter ponit diuisionē eius dicēs q supponū accn̄talium alia est simplex: alia est psonalis. Cui⁹ rō est. qz ois suppo-

ftio accñtalis ē acceptio termini cōis cū adiūcto. vl' ḡ talis terminⁿ tenet̃ ꝑ re vli vel ꝑticulari. si ꝑmū sic ē suppō simplex. si scōz sic ē suppō ꝑsonalis. vñ q̃ñcūq; terminⁿ cōis ponit̃ cū vbo vel adiectiuo ipz restrīgēte vel ampliāte h3 suppōnē accñtalē: vt cū dr̃. hō albⁿ currit. hō supponit p hoib' albis. ⁊ in ista hō currit supponit ꝑ p̃ñtibⁿ tm̃. Suppō āt simplex ē acceptio termini cōis supti ꝑ re vli significata p ipz. s3 suppō ꝑsonal' ē acceptio termini cōis p re ꝑticulari siue ꝑ suppositis. Terminⁿ enī cōis ht duo significata: ⁊ vnū ē pmariū ⁊ adeq̃tū: ⁊ illud ē nā quā significat: sic hō significat nām hūanā. aliud ē scdariū: ⁊ illud est ꝑticulare participans nām cōem sic homo significat sortem ⁊ platonē qui participant nām eius.

Primo sciēdū q̃ suppō simplex ē acceptio termini cōis ꝑ re vli significata p ipz: sic h̃ hō ē spēs aīal ē genⁿ subz supponit simplr. vnde ī hac diuisiōne acceptio ponit̃ loco gnīs. ⁊ terminⁿ cōis ad dr̃iaz suppōnis discrete. ⁊ vltio ponit̃ ꝑ re vli significata p ipz ad dr̃iaz suppōnis ꝑsonalis ⁊ ēt nālis: ⁊ talis suppō dr̃ simplex: q2 cōuenit termio rōne nāe cōis q̃ simplex est: ⁊ ita dr̃ simplex nō vt opponit̃ cōplexo. s3 vt opponit̃ ꝑsonali. Terminⁿ enī cōis pōt hr̃e diuersas suppōnes ſm diuersa esse q̃ h3 eē in se ⁊ ī ꝑticularibⁿ. vñ terminⁿ sic supponit simplr: q2 sibi repugnat teneri ꝑ īferiorib' sic in exēplis datis. Et tales ꝑpōnes sunt q̃ñtū ad modū enūciādi singulares: q2 terminⁿ cōis tenet̃ in ipsis ꝑ vnica nā ⁊ nō pōt fieri descēsus: nō tales ꝑpōnes dr̃r singlares: ⁊ ad habēdū ꝑdictionē in talibⁿ nō oz hr̃e eā p appositionē signi: s3 ꝑpōnēdo simplicē negationē: vt dicēdo: hō est spēs: nō hō est spēs. hec aūt suppō simplex maxie vtilis ē ⁊ necīa. q2 nec sciaz ꝑfecte cape possumⁿ nisi vtamur simplici suppositione terminoꝝ: q2 cū q̃libz scia sit vlīuz q̃ ꝑpetua sunt: ⁊ nō singularuz q̃ corruptibilia sunt: oz vt accipiamⁿ subiecta simplr: vt dicēdo argumētatio est subz totiⁿ logice ⁊ sic de aliis. nec valz argumētuz. de nulla argumētatiōe nō est scia. imo ibi cōmittit̃ fallacia figure dictionis.

Secundo sciēdū q̃ vt hr̃ ī textu suppō simplex reperit̃ triplex. q̃dā ē termini cōis positi a parte subti: vt hō ē spēs: aīal ē genⁿ ille terminⁿ hō simplicē h3 suppōnē ⁊ ēt aīal. alia ē termini cōis positi in ꝑdicato ꝑpōnis affirmatie: vt hō ē aīal. h3 suppōnē simplicē. Alia ē termini cōis positi post dictionē exceptiuā: vt oē aīal ꝑter hoiez ē irrōnale. ille terminus hoiez supponit simplr nō segr̃ur: oē aīal ꝑter hoiez ē irrōnale. ḡ oē aīal preter būc hoiez ē irrōnale. q2 arguit̃ a simplici suppōne ad ꝑsonalē ꝑpt illiⁿ accñ hoiez. Q2 āt terminⁿ ī ꝑdicato ꝑpōnis affirmatie positⁿ simplr supponat sic ꝑbat̃. q2 ſ3 Ari. hec ē eadē oīuz oppositoꝝ eadē ē disciplina q̃ tn̄ nō esset vera nisi ꝑdicatū supponeret simplr ꝑ disciplina in cōi: q2 nulla ꝑticularis disciplina ē oīuz oppositoꝝ eadē. s3 medicina ē sani ⁊ egri logica vⁱ ⁊ falsi. grāmatica ꝯgrui ⁊ īcōgrui ⁊ sic de aliis. ḡ terminⁿ cōis in ꝑdicato ꝑpōnis affirmatie ponit̃ simplicē h3 suppōnē ⁊ p h̃ nō seqt̃. oīs hō ē aīal. ḡ oīs hō ē h aīal. Suppō āt simplex pōt distingui: q2 q̃dā ē per ꝑnationē significatia suppositis vt in ꝑpōnibⁿ q̃ sunt simplicis nāe: vt h̃. hō ē spēs. Alia ē q̃ nulla supposita excludit oīo: s3 excludit supposita determīata vt qñ terminⁿ cōis supponit ꝑ nā īclinata ad māz ⁊ supposita: vt hō est aīal. hō ē dignissima creaturaꝝ. vñ istiⁿ ꝑpōnis. tm̃ hō ē aīal. subiz supponit simplr: ⁊ ꝑdicatū ꝯfuse sine distribuiie ⁊ tunc ēt negationis clause in illa dictiōe exclusiua tm̃. ⁊ ꝑp h̃ seq̃tur ab exclusiua indefinita ad suā vlez de terminis trāspositis: vt tm̃ homo est aīal. ḡ oē aīal est homo.

Tertio sciēdū q̃ suppō ꝑsonalis est acceptio termini cōis ꝑ suis īferiorībⁿ: vt dicēdo: hō currit. hō ibi supponit ꝑsonalr ꝑ sorte vel ꝑ alio in q̃ diffōne ponit̃ acceptio loco gnīs. ⁊ ponit̃ termini cōis ad dr̃iaz suppōnis discrete: ⁊ ponit̃ ꝯñr ꝑ suis īferiorībus ad dr̃iā suppositiōis simplicis. vñ suppō ꝑsonalis ꝯuenit termio cōi rōne adiūcti determīātis ipz ad stādū ꝑ suis īferiorībⁿ ⁊ hoc pōt fieri dupl'r. Unoⁿ q̃ tale adiūctū ponat̃ a parte ante sic est in signis vlibus ⁊ ꝑticularibus sic dicēdo. oīs hō ē aīal. vel aliq̃s hō ē aīal. hō in vtraq; rōne signi supponit ꝑsonalr ꝑ suis īferiorībⁿ. Alioⁿ pōt fieri q̃ñ tale adiūctū ponit̃ a parte post: sic in ꝑdicatis accñtalibⁿ. vt hō est albus. vñ ꝑdicatoꝝ q̃dā sunt q̃ eēntial'r subo cōueniūt: ⁊ respectu taliū pōt eē suppō simplex vel etiā ꝑsonalis: dū tñ ponat̃ signū a parte añ. sic dicēdo: hō est aīal. Alia sunt ꝑdicata accñtalia. ⁊ hec sunt duplicia: q̃dā sūt realia q̃ significāt nāz realē ⁊ respectu taliū ē suppō ꝑsonal': q2 talia ꝑdicata nō cōueniūt nāe vli nisi rōne suoꝝ īdiuiduoꝝ. Alia vo sunt q̃ tm̃ significāt ens rōnis ⁊ respectu taliū est suppositio simplex: vt homo est spēs. aīal est genus.

Quarto sciendū q̃ suppositionū ꝑsonaliū alia ē cōfusa. alia determinata ⁊ huiⁿ diuisionis rō est: q2 in oī suppōne ꝑsonali terminus cōis tenet̃ vl'ter ꝑ oibus suis īferiorībus: aut nō. si ꝑmū sic est suppositio cōfusa. si scdm sic est determinata. vñ suppositio determinata ē illa quā h3 terminⁿ cōis īdefinite vel ꝑticulariter sūptⁿ: vt hō currit. vl' aliq̃s hō currit. iste terminⁿ hō ī vtraq; istaꝝ supponit dtermiate: ⁊ l3 supponat ꝑ oī hoie: tm̃ locutio ē va vno solo hoie currēte. Alio. n. ē supponere ⁊ aliō reddere locutiōez verā ꝑ aliq̃. vñ q̃ tal' suppō sit dterminata ꝑbat auctor ī textu: q2 cū dr̃ aīal ē plato: aīal ē sortes: ⁊ sic de aliis. ḡ aīal ē oīs hō. ꝯmittit̃ fallacia figure dictiōis ꝑcedēdo a plibⁿ suppōnibⁿ determīatis ī añte ad vnam dterminatā in ꝯñte: ⁊ ita p3 q̃ terminⁿ īdefinite sumptⁿ supponit dtermīate. dr̃ aūt suppō determīata: q2 ad vitatez ꝑpōnis in q̃ terminus sic supponit sufficit veritas ꝑ vno determinato supposito: q2 dato q̃ supponat ꝑ oibus suis īferiorībⁿ: si tñ ꝑdicatuz cōpetat sibi ꝑ vnico determīnato supposito: dr̃ ꝑpositio vera: sicut satis dcm̃ est.

Contra predicta argr̃ ꝑ sic. nō ē ponēda suppositio ꝯposita: vt notū ē. ḡ nō ē ponēda suppō simplex: ꝯña t3: q2 si vnū oppositoꝝ ē in nā ita ⁊ reliquū. ¶ 2ⁿ sic. si poneret̃ suppō simplex. maxime ēt in istis ꝑpōnibⁿ hō ē spēs: aīal ē genⁿ. s3 iste ꝑpōnes sūt singulares. ḡ subiecta eoꝝ supponunt discrete. ¶ 3ⁿ sic. terminⁿ singularis supponit ꝑsonal'r. ⁊ tñ diffō suppōnis ꝑsonalis nō sibi cōpetit. ḡ ē īsufficiēs. maioꝝ ꝑbat: q2 terminⁿ singularis supponit ꝑ vna solare q̃ dr̃ ꝑsona. mō suppositio dr̃ ꝑsonalis a persona. ¶ Quarto sic. si diffinitio suppōnis ꝑsonalis eēt bona. sequeret̃ q̃ in accidētibⁿ nō eēt suppositio ꝑsonalis. ꝯñs est falsum: ⁊ p3 ꝯña: q2 quia accidentia nō sunt ꝑsone. cū ꝑsona sit īdiuiduuz substantie. ¶ Quinto sic. omnis suppositio fit ſm determinatā spēm suppōnis. ergo oīs suppō est determinata.

Ad argumenta. Ad ꝑmū dr̃. q̃ hic non capit̃ suppō simplex vt distigūit̃ ꝯ ꝯplexū. dcm̃ ē. n. q̃ ꝯplexa nō supponūt: s3 dr̃ simplex eo q̃ terminⁿ supponit ꝑ nā simplici in se ⁊ absolute ꝯsiderata: vt dcm̃ ē. ¶ Ad 2ᵐ dr̃. q̃ iste: hō est spēs: aīal ē genⁿ. sunt singulares quo ad moduz: nō tñ sūt singulares q̃ ad rez vt dcm̃ ē. ¶ Ad tertiū dr̃. q̃ terminⁿ cōis in suppōne ꝑsonali supponit ꝑ vna re. nō tñ sic terminus singularis: nec ēt sicut terminⁿ supponit ꝑ vna re in simplici suppōne: s3 supponit ꝑ vna re ſm habitudinē quā h3 ad supposita: sic in ista: hō currit: hō supponit ꝑ illa re q̃ est hō: nō tñ in se ⁊ absolute: s3 ſm īclinationē ad supposita. ¶ Ad q̃rtū dr̃. q̃ ꝑsona capit̃ dupl'r. vno mō ꝑprie ꝑut diffinit̃ a Boetio q̃ ꝑsona est nāe ītellectual' īdiuidua subā: ⁊ sic īdiuidua nāe hūane ꝑprie dr̃r ꝑsone. Alioⁿ capit̃ ꝑsona

large ꝓ q̄cūq; iferiori in ordīe ad supius: siue tale sit substātia siue accñs: ⁊ hoc mō capit̄ psona in ꝓposito. ¶ Ad gntū dr̄. ꝙ ois suppositio est fm aliquā spēm determinatā suppōnis. dr̄ vltra ꝙ nō vocat̄ hic determiata eo ꝙ sit fm deterīatā spēz suppōnis: sȝ q2 reddit locutionē verā ꝓ vno determinato supposito vt dictū est.

¶ Suppositio ꝯfusa ē acceptio termini cōis ꝓ pluribus mediāte signo vlī: vt cū dicit̄. ois hō est aial. ibi iste terminus homo supponit pro pluribꝰ mediāte signo vlī: q2 supponit ꝓ quolibet suo supposito. Item cōfusarum suppositionū alia est cōfusa necessitate signi vel modi: ⁊ alia necessitate rei: vt cū dicit̄. ois homo est aial. ibi iste terminꝰ homo mediante signo vlī confundit̄ siue distribuit ꝓ quolibet supposito. ⁊ iste terminus aial a parte predicati positus confundit̄ necessitate rei. Et cū vnusqsq; homo suam hȝ essentiā: iō hoc verbum est necessitate rei tenet̄ ꝓ tot essentijs pro quot hoibus tenet̄ iste terminus hō ⁊ cuȝ vnicuiq; homini insit sua animalitas iō iste terminus aial necessitate rei tenet̄ pro tot aialibus ꝓ quot hominibus iste terminus homo ⁊ ꝓ quot essentijs hoc verbuȝ est. Unde iste terminus hō dȝ supponere confuse mobilr̄ ⁊ distributiue: sed confuse ⁊ distributiue tenet̄. q2 tenet̄ ꝓ omni hoie. mobilr̄ vero q2 licȝ fieri descēsuȝ sub eo ꝓ quolibȝ suo supposito: vt ois hō est aial. ergo sor. ē aial. sȝ iste terminus aial dicit̄ cōfundi imobilr̄: q2 nō lȝ fieri descēsum sub eo: vt ois hō ē aial. ergo ois hō ē hoc aial. ibi eni fit ꝓcessus a simplici suppōne ad ꝑsonalem: sic hic. hō ē dignissima creaturarū. ergo hic hō vel aliqs hō. vel rosa ē pulcerrima flor̄. ergo aliq̄ rosa. Sed dubit̄ in hoc: q2 in istis ē simplex suppō ex parte subi. in illa vō ex parte ꝑdicati lȝ videat̄ oppositū eē qḋ supius dictū ē ꝙ in hac ꝓpōne ois hō ē aial. iste terminꝰ aial in ꝑdicato positꝰ simplicē hȝ suppositionē cū peiꝰ dicit̄ ꝙ hȝ cōfusam. Ad hoc dicēdū ē fm quosdā ꝙ q2 genꝰ ꝑdicat̄ de plurbus dr̄ntibus spē. iste terminꝰ aial qū tenet̄ ꝓ ipso in cōi qḋ ē genus sic habet simplicem suppositionē: scdm aūt ꝙ ipsa natura cōis ipsius generis multiplicat̄ ꝑ supposita hois sic dicit̄ hr̄e ꝯfusam suppositionē nō mobilr̄ sȝ īmobilr̄. Suppō aūt ꝯfusa imobilr̄ pōt cum simplici icidere nō scdm idem sȝ scdm diuersa vt dictū est. Uñ scdm hoc dicēdum ē ꝙ suppō ꝯfusa mobilr̄ nō pōt simul eē cum simplici nec scdm idē nec scdm diuersa vt dictū ē. sȝ credo impossibile eē terminū cōem in ꝑdicato positū hr̄e suppositionē simplicē ⁊ cōfundi mobilr̄ vl̄ imobilr̄: signo vl̄i exn̄te in subiecto affirmatiue: vt ois homo est aial: ⁊ sic de alijs cōsimilibus: q2 vt vult porphirius: oē qḋ ꝑdicatur de aliquo aut est maius eo aut est eq̄le ei de quo ꝑdicatur ⁊ itendit de predicatiōe ꝑ se. Sȝ in hac ꝓpositiōe. ois homo est aial. e st predicatio ꝑ se: ⁊ non predicat̄ eq̄le. ergo maius: non accidētale. ergo subale: non dr̄ia. ergo genus: sȝ nā generis multiplicata mobilr̄ vel imobilr̄ non est genꝰ. ḡ cū dr̄. ois homo ē aial. cū ibi predicet̄ genꝰ non esset possibile terminū cōem multiplicari mobilr̄ vl̄ imobilr̄ q̄ significat nām generis q̄ iā actu non est genus sicut si hō ꝯfunderet̄ mobiliter vel imobiliter iaȝ non est species. Iteȝ hoc idem videt̄ per Aristo. in primo topicoꝝ dicentem ꝙ omne illud qḋ de alio predicat̄ aut predicat̄ cōuersim de eo aut non. Si ꝯuersim est diffinitio vel ꝓpriū. Si aūt non conuersim predicat̄ de re: aut cadit in diffinitionē rei aut nō. si nō: tunc est accñs. Si cadit in diffinitionē aut est genꝰ aut differētia. non dr̄ia. ergo genus. Et intēdit aristoteles ꝙ ibi sit directa ꝑdicatio: ⁊ spēs subijciatur fȝ se vel multiplicet̄. sȝ in hac ꝓpositiōe. homo est aial. est directa ꝑdicatio: ⁊ subijcit̄ hō ⁊ nō eq̄le ꝑdicatur neq; accñs. ergo genꝰ. Quare nō est possibile terminū cōem in ꝑdicato posituȝ cōfundi mobilr̄ vel imobilr̄. Itē totuȝ vle qḋ est genus ⁊ totum in quātitate ex opposito se hn̄t. Sȝ totum in quātitate ē duplex: qnoddā .n. ē totum in quantitate cōpletū vt vbicunq; cōfunditur terminus cōis mobilr̄: vt ois hō ē aial. Aliud ē totum in quantitate incōpletum ⁊ diminutū: vt vbicunq; ꝯfundit̄ terminꝰ cōis imobilr̄: ⁊ multiplicat̄ terminus cōis simplr̄. ḡ si īpossibile ē totum in quantitate eē genꝰ inquantuȝ huiusmodi nō erit possibile terminū cōem in ꝑdicato positum cōfundi mobilr̄ vel imobilr̄ vt dicebat̄. Itē cōparatio illa fm quā iferiora reducunt̄ ad supiora opposita ē cōparationi fm quā supiora reducunt̄ ad iferiora: scdm primā sumit̄ cōe in rōne cōis: sȝ scdȝ secundā sumit̄ cōe multiplicatū siue cōfusuȝ. cū ergo terminꝰ cōis: vt sic sit in rōne generis nō est possibile ipm multiplicari inquātuȝ huiusmodi. ⁊ hec quattuor argumēta sunt cōcedenda. Causa aūt ꝑp quaȝ mouebant̄ isti qui fuerunt huiusmodi opinionis facilis est ad soluēdum q̄rm̄ ē vna. q2 cuȝ dicit̄ ois hō ē aial cum vnicuiq; hoi respondeat sua aialitas siue sua eēntia cū nō possit eē homo quin sit aial: iō ipsi dixerūt ꝙ iste terminus aial tenet̄ pro tot aialibus pro quot hoibꝰ hō. Qz aūt in illo argumē-

to nulla sit eã apparẽtie: pz. q2 cũ dicit̃. ois hõ ẽ albus necesse est φ tot aialitates intelligant̃ in subiecto: quot sunt hoies in qb⁹ tenet̃ hõ. Uñ nihil est dicere φ habeat illas aialitates a p̃dicato cũ ibi p̃dicat̃ albũ. vñ dicẽdũ φ hõ logice loquẽdo nõ naliter ex rõnali ꝛ aiali cõponit̃: iõ ñ se hz illaꝝ aialitatum multiplicationez. vnde cum dico sic: ois hõ est albus: nullo mõ habet illas aialitates a p̃dicato: cũ ibi p̃dicet̃ alb⁹ vt dictũ est. sic aũt ẽ in pposito cũ ibi p̃dicet̃ genus de spẽ: vt ois hõ est aial. In hac. n. ppõne subijcit̃ hõ in quo itelligit̃ multitudo illaꝝ aialitatũ: ꝛ p̃dicatur hoc genus aial: q̃d nullo mõ ꝯfundit mobilr̃ vel imobiliter: sz stat ibi p nã essentia ipsius generis cõis predicabilis de plurib⁹. vñ aial predicat̃ ꝛ itelligit̃ in subiecto sic hic. oẽ aial rõnale est aial. Siĺr dico φ hoc verbũ ẽ nõ ꝯfundit̃ mobilr̃ vl imobilr̃: q2 φ aial eẽt vel existeret in hoie hoc hz subm de se aliq̃ in ppõne subijciat̃ predicato essentiali vel accidentali. Et ppter hoc destruim⁹ quãdã diuisionẽ. s. ꝯfusaꝝ suppositionũ. alia est cõfusa necessitate rei: alia ẽ ꝯfusa necessitate modi siue signi. dicimus φ ois ꝯfusio fit necessitate signi vel modi: vt cũ dicit̃. omne aial rõnale est aial. iste termin⁹ aial in subiecto posit⁹ tenetur necessitate signi p oi aiali q̃d est hõ. Siĺr ois hõ est aial. iste termin⁹ homo tenet̃ p oi hoie ꝛ non solũ p hoie: sz etiã p oi animali q̃d est hõ: ꝛ iõ intelligunt̃ tot aialitates quot humanitates nalr̃ loquẽdo: q2 eadez est hũanitas in quolibz indiuiduo hominis s̃z viã logicoꝝ: non s̃z viã nãe: sic homo in ꝯmuni idẽ ẽ. vñ φ sit hec animalitas vl illa hoc ẽ ratione mãe. In via. n. nãe hũanitas mea dĩt ab hũanitate tua p se ꝛ anima mea p quã causatur hũanitas mea in me alia ẽ ab anima tua: p quã cãtur humanitas tua i te. Et pp hoc signũ ꝯfundit hoiez nõ tñ cõfundit aial in cõi: sz aial cõtractũ ad hominẽ p suas dñas vñ seqtur φ ois cõfusio fit necitate signi vel modi. ꝛ tãtũ de suppositiõibus q̃ntum ad termios absolutos.

¶ Postq̃ auctor diffiniuit suppõnẽ determiatã: h̃ ꝯñr diffinit suppõnẽ ꝯfusaz dicẽs φ suppõ ꝯfusa ẽ acceptio termini cõis p oib⁹ suis iferiorib⁹ mediãte signo vl̃i. i q̃ diffinitiõe ponit̃ acceptio loco gñis. ꝛ termini cõis ad dñaz suppõnis discrete. ꝛ p oib⁹ suis iferiorib⁹ ad dñaz suppõnis simplicis determiate: ꝛ mediãte signo vl̃i ad dñã suppõnis ꝯfuse: q̃ fit p negatõez: de q̃ nõ ẽ h̃ ad ppositũ.

Primo sciẽdũ φ nõ ẽ sil̃e de signo vl̃i affirmatiuo ꝛ negatiuo: q2 negatio q̃cq̃d post se inuenit destruit: ꝛ sic ei⁹ oppositũ ponit: iõ signũ vl̃e negatiuũ ẽ signũ vl̃e distribuit terminũ cõez cui⁹ ẽ determinatio imediate: sz inq̃ntũ est negatiuũ distribuit terminũ cõez positũ in p̃dicato. Sed signũ vl̃e affirmatiuũ distribuit solũ terminũ cõem cui⁹ est imediata determinatio. vñ q̃dã sunt q̃ p se ꝯfundũt terminũ sine distribuiunt: sic sũt signa vl̃ia q̃ denotãt terminũ cõem teneri vl̃r. alia sunt q̃ ꝯfundũt solũ p accñs: sic negatio q̃ p se hz negare: ꝯfundere aũt p accñs. ꝛ siĺr dicendũ est de q̃busdã terminis includentibus negationẽ: rõne cui⁹ sibi cõuenit ꝯfundere p accñs: sic tñ solũ ꝛ sic de alijs.

Secundo sciendũ φ aliq̃d dr̃ ꝯfusũ dupl̃r. Uno mõ simpl̃r φ simpl̃r est ifinitũ. Alio mõ dr̃ cõfusũ vt idẽ ẽ q̃d ĩdeterminatũ: ꝛ sic suppõ dr̃ ꝯfusa. i. indeteriata q2 ad vitatẽ ppõnis in q̃ subz sic supponit: ñ sufficit veritas p vno supposito determiato. sz reqritur vitas p oibus suis suppositis: iõ nũq̃ vel raro põt sciri determiate si talis ppõ sit vera: ꝛ hoc in mã ꝯtingenti. vñ suppositio ꝯfusa reqrit descensuz ad supposita termini supponẽtis cõfuse. vñ descẽsus est ꝯña formalis q̃ arguit̃ ab añte in quo ponit̃ terminus cõis supponẽs cõfuse ad ꝯñs: in q̃ enumerant̃ singularia termini cõis: iõ descẽsus ꝛ iductio ex opposito se hñt: q2 iductio ẽ pgressio a singularib⁹ ad vl̃e. sz descẽsus ẽ pgressus ab vl̃i ad singularia ei⁹: ex qb⁹ pz φ suppõ cõfusa est acceptio termini cõis p oibus suis suppositis p se ꝛ mediãte signo vl̃i.

Tertio sciẽdũ φ suppõnũ ꝯfusaꝝ: alia ẽ ꝯfusa necitate signi: vt ois hõ cur. ille termin⁹ cõis hõ supponit ꝯfuse necitate illi⁹ signi ois. Alia ẽ ꝯfusa necitate rei: sic ois hõ ẽ aial. ille termin⁹ aial suppõit p tot aialib⁹ p quot hoib⁹ hõ. vñ q̃dã ponẽtes istã diuisionẽ dixerũt φ nõ ẽ icõueniẽs φ idẽ termin⁹ s̃z diuersas ei⁹ hitudines hẽat diuersas suppõnes: vt dicẽdo. ois hõ ẽ aial. si aial i ista ppõne teneat̃ i se ꝛ absolute p nã cõi sic supponit simpl̃r. si vo teneat̃ p eisdẽ supposit ð qb⁹ p̃dicat̃. sic supponit cõfuse. Sz hãc diuisionẽ iprobat auctor i textu mltis rõnib⁹: q̃ꝝ pma ẽ. Oẽ q̃d p̃dicat̃ ð alio p̃dicatõe p pe dcã p̃dicat̃ vt eq̃le vl̃ vt maĩ⁹: sz aial p̃dicat̃ de hoie p̃dicatiõe ppe dcã. g̃ vt eq̃le vel vt maĩ⁹. nõ vt eq̃le. g̃ vt maius: ꝛ nõ vt dña vel spẽs. g̃ vt gen⁹ ꝛ nõ vt accñs. g̃ vt essentiale. sz nã aial distributa i singul' hoib⁹ nõ ẽ gen⁹. g̃ in tali ppõne p̃dicat̃ nã aial absolute. ꝛ p ꝯñs aial supponit simpl̃r i illa ppõne. ois hõ ẽ aial. ꝛ ita in silib⁹. alie rõnes satis patẽt in textu: iõ p pñti cã breuitatis omittũt̃.

Quarto sciẽdũ φ s̃m q̃sdã. suppõnũ cõfusaꝝ alia ẽ mobilis alia imobil'. Mobilis ẽ q̃ñ põt fieri descẽsus ad supposita termini supponẽtis: vt ois hõ currit. g̃ iste hõ currit: ꝛ sic de alijs. ꝛ vocat̃ mobilis: nõ q2 ibi sit mot⁹ realis. sz q2 e descẽsus ad supposita termini supponẽtis. Sz imobilis ẽ q̃ñ nõ põt fieri descẽsus ad supposita termi supponẽtis: ꝛ q2 ista diuisio seq̃t̃ ex p̃cedẽti: iõ eisdẽ rõnib⁹ põt iprobari sic ꝛ pma. Ex oib⁹ p̃dcis clare pz φ scia de suppõne iuenta ẽ ad h̃ vt p cã sciat̃ p quo ꝛ q̃lr vnusq̃sq3 termin⁹ in ppõne posit⁹ sit capiẽd⁹: q2 termini aliq̃ñ accipiũt̃ p re vl̃i. q̃nq3 p re ptic'lari: ꝛ aliq̃ñ vtroq3 mõ. ¶ Ex oib⁹ ẽt p̃dcis pz: φ tñ q̃nq3 sũt spẽs suppõnis. s. discreta. nãl: simplex: ðteriata ꝛ ꝯfusa: q̃ꝝ sic hr̃ sufficiẽtia: q2 ois suppõ ẽ acceptio termi substãtiui p aliq̃: vel g̃ termi cõis cõiter tẽti vl̃ nõ. si scõm. sic ẽ suppõ discreta. si pmũ h̃ ẽ dupl̃r: aut sumit̃ p se aut cũ adiũcto. si pmũ. sic ẽ suppõ nãl. si scõz h̃ ẽ dupl̃r: aut sumit̃ p re vl̃i p ip̃z significata: aut p suis iferiorib⁹. si pmũ. sic ẽ suppõ simplex. si scõz hoc est dupl̃r: aut tenet̃ vl̃r aut nõ. si pmũ sic est suppositio cõfusa. si scõm sic est determinata.

Sed contra p̃dcã arg̃r p̃ sic. in ista ppõne. nõ hõ currit. hõ suppõit ꝯfuse cũ equaleat huic. nll's hõ currit: ꝛ tñ h̃ nõ est mediãte signo vl̃i. g̃ ꝛc. ¶ z⁹ sic. in istis ppõnib⁹. h̃ ꝛ rome vẽdit̃ pip. bis audiui missã. pip ꝛ missa supponũt ꝯfuse ꝛ nõ ðteriate: cũ nullus determiatũ pip vẽdat̃ h̃ ꝛ rome: ꝛ tñ hoc nõ ẽ mediante

signo vli.g̃.C 3.ᵒ sic idē ē ꝯfusu⁊ ⁊ īfinitū sꝫ īfinitū ē ignotū.g̃ suppō ꝯfusa ē ignota.⁊ p ꝯñs ñ ē diffinibił.C 4.ᵒ sic: qđ nō vnū significat nihil significat vt hꝫ Aris. 4.ᵒ meta. g̃ sꝫ illi qđ nō tenet p vno nō supponit.⁊ p ꝯñs terminus cōis nō pōt teneri p oib⁹ suis oppositis.C 5.ᵒ sic pdicatū vlis negatiue supponit ꝯfuse ⁊ etiā cuiuslꝫ negatiue ⁊ tñ nō ē mediāte signo vli.g̃ ⁊c.

Ad argumenta. Ad p⁹ vr̃ ꝙ in illa ppōne.hō supponit ꝯfuse pacciñs ⁊ nō p se.C Ad 2ᵐ vr̃ ꝙ illi termini ⁊ siles supponūt simplr̃ ⁊ ñ psonalr̃. C Ad 3ᵐ vr̃. ꝙ pꝫ solo ex pdictꝭ i scđo notabili.C Ad 4.ᵐ vr̃. ꝙ negat̃ ꝯñs: qꝛ nō ē siłe đ significatōe ⁊ suppōne:sic satis pꝫ ex pdictꝭ. C Ad 5ᵐ vr̃.ꝙ pdicatū ppōnis vlis negatiue supponit cōfuse pacciñs tñ ⁊ nō p se.Et h⁹ đ suppōnib⁹ dcā sufficiāt.

C Incipit secundus tractatus de relatione.

Relatiuū est duplex. Uno modo relatiuum est cuius esse est ad aliud se habere: ⁊ sic relatiuum est vnum de decem predicamentis. Aliud est relatiuū quod est ante late rei recordatiuum: qꝛ vt vult Pris. in maiori suo volumine: relatio est ante late rei recordatio: vt sor. currit qui mouet: ibi hoc relatiuū qui facit recordationē siue relationē de sorte: q est res ante lata. Omissis aūt relatiuis fm primū modū de relatiuis scđo modo hic itendimus. Relatiuoꝝ aūt q̃dā sunt relatiua subē: vt q ille ⁊ silia. q̃dā vero sunt relatiua accñtis: vt talis q̃lis: tantus q̃tus. Relatiuū autē subē est qđ refert eādē rem in numero cū suo aūte: vt q ille. Itē relatiuoꝝ substātie q̃dam sunt relatiua diuersitatis vt ali⁹: ⁊ ē illud qđ refert eādē rem in numero ⁊ supponit pro alia: vt sor. cur. ⁊ ali⁹ disputat: q̃dā vero identitatis: vt qui ille idē. Relatiuū autem substātie identitatis est qđ refert ⁊ supponit pro eodem in numero pro quo supponit suū antecedens: vt sortes currit qui disputat: ibi hoc relatiuū qui refert sortem ⁊ supponit pro sorte. Relatiuorum substantie identitatis quedam sunt nomina: vt quis quidam. Quedam sunt pronomina: vt ille idem.

C Iste ē scđs tractat⁹ paruoꝝ logicaliū de relatiuis ꝑe. his. In q̊ posiq̃ı ī pcedēte determiauit de suppōne termini. Hic ꝯñr determiat đ relōne termini. Et rō ordīs ē: qꝛ relō termini de q̊ ē h ad ppositū psupponit suppōnē termini sicē suppō psupponit termini significatōꝫ. iō pus determinādū fuit de suppōne q̃ de relōne: ⁊ silr̃ pus determinādū ē de relōne q̃ de alijs ppetatib⁹ et⁹: q̃ sūt āpliatio appellatio restrictio ⁊ distributio: qꝛ relō cōior ē illis ⁊ eo ꝙ respicit terminū tā supponētē q̃ copulātē. Alie v̊o terminū supponētē: nō q̃cūq; suppōne sꝫ psonali solū. ⁊ qꝛ cōiora sunt pus determinādā iō pus determinādū fuit đ suppōne. ⁊ postea đ relōne añq̃ de alijs. vñ sicē ī tractatu suppōnū termin⁹ supponēs ē subm attributiōis: ita termin⁹ relatiu⁹ ē subꝫ attributōis h⁹ tractat⁹: ⁊ relō ē ppetas ei⁹ quēadmodū suppō termini supponentis. Ex q̊ pꝫ ꝙ scīa tradita in h tractatu est disticta a scīa suppōnū. qꝛ scīe distinguunt̃ quēadmodū subta de q̃bus sunt.

Primo sciēdū ꝙ relatiuū ē eqⁱuocū siue multiplex ⁊ mltiplex idiffinitū parit ꝯfusionē: iō ꝑe. his. distinguit relatiuū vt eligat mēbꝝ đ q̊ ē sibi ad ppositū dicēs ꝙ duplex ē relatiuū. vnū ē c⁹ totū eē ē ad aliū. vt totū eē pris ē ad filiū: ⁊ totū eē filij ē ad prē: ⁊ de tali determiat̃ ī pdicamēns. aliđ ē relatiuū qđ fac relōnē de re añ lata: ⁊ de tali ē h ad ppositū: ⁊ diffinit̃ sic: Relatiuū ē añ late rei recordatiuū: ⁊ silr̃ relō ē rei añ late recordatio q̊ mō diffinit a Prisciano in minori volumine.

Secundo sciēdū ꝙ relatiuoꝝ q̃dā sunt subē: ⁊ q̃dā accñtis. Rō ē. qꝛ oē relm ē añ late rei recordatiuū. vel g̃ rei significate p modū p se stātis: vel p modū alteri adiacētis. si pmū sic ē relꝫ subē. si scđꝫ sic ē relꝫ accñtis. iō ista diuisio ē analogi ī sua analogata: qꝛ relatiuū vr̃ p pus de relatiuis subē q̃ꝫ accñtis. Ex q̃b⁹ pꝫ diffinitio relatiui subē. Relꝫ.n. subē ē recordatiuū rei añ late p modū p se stāns significāte sic q̃ ille idē: ⁊ sic đ alijs. Sꝫ relꝫ accñtis est recordatiuū rei añ late significāte modū alteri adiacētis: vt talis q̃lis ⁊ sic de alijs.

Tertio sciēdū ꝙ relatiuū subē sic diuidit̃ i textu relatiuoꝝ subē. aliđ ē idētitatꝭ. aliud diuersitatis. Relm idētitatꝭ ē qđ refert idē i nūero cū suo añte ⁊ p eodē suppōit: vt dđo. sor. cur. q disputat: illđ relꝫ q. refert sortē: sic.n. sub a tpe nā ⁊ diffōne pcedit accñtia: sic relꝫ subē pcedit relꝫ accñtis: iō auctor pus determiat đ relatiō subē q̃ accñtꝭ. Et h⁹ diuisiōis rō ē: qꝛ oē relatiuū subē supponit p eodē in nūero cū suo añte aut nō: si pmū sic ē relatiuū idētitatis. si secūdū sic est relatiuū diuersitatis.

Quarto sciendū ꝙ relatiuū subē idētitatis est qđ supponit p eodē in nūero cū suo aūte: vt dđo. hō currit q disputat: illđ relm q. refert sortē ⁊ supponit p sorte. Alr̃ diffiniūt alij dicētes. Relm idētitatis ē illud qđ accipit̃ p illo p q̊ vificat̃ ppō aūtis ei⁹. Relm vo diuersitatis ē id qđ nō suppōit p eodē in nūero cū suo aūte. vt dđo sor. cur. ⁊ ali⁹ disputat. Itē relatiuoꝝ idētitatis: vt vr̃ i textu. q̃dā sūt noia vt q: alia sūt pnoia: vt ille ⁊ sic de alijs. q̊ distictio satꝭ mālfesta ē p Pris. i suo minori volumine illā diuisionē ponentez.

Sed cōtra pdcā argr̃ p̊ sic. de relatiuis determiat̃ ī pdicamētis. g̃ h nō oꝫ đteriari de ipsis. C 2.ᵒ sic. relatiuū diuersitatis significat aliā rē a re añ lata. g̃ nō fac recordatōēꝫ de re añ lata. C 3.ᵒ sic. si ponat̃ relatiuū subē distīctū a relatiuis accñtis seq̄ret̃ ꝙ nullū relatiuū subē reperiret̃ īter terminos accñtis: qđ ē falsū: qꝛ ī ista ppōe albedo ē color q̊ ē q̃litas h relm q refert albedinem q̊ ē accñs. ⁊ relꝫ subē nō distīgnit̃ a relatiuo accñtis. C 4.ᵒ sic. si diuisio relatiuoꝝ subē eēt sufficiēs: vel eēt diuisio toti⁹ in suas ptes itegrales: vel vocis in suas significatōes: vł analogi in sua analogata: sꝫ nō videt̃ ꝙ sit aliqđ istoꝝ. g̃ diuisio isufficiēs. C Qnito sic. h relatiuū q. ē relatiuū subē: ⁊ tñ in hac ppōne mulier q̊ dānauit saluauit nō suppōit p eodē in nūero sicut suū añs: nā eua dānauit ⁊ btissima vgo saluauit. g̃ relatiuū idētitatis nō supponit p eodē in nūero sicut suū añs. ⁊ eodē mō possꝫ argui: lignū fuit cā vite q̊ fuit cā mortis. silr̃ hō peccauit ⁊ ille redemit.

Ad argumēta Ad pmuꝫ vr̃. ꝙ lꝫ ī pdicamētis determiet̃ đ relatis. tñ h ⁊ ī pdicamētꝭ de ipsis diuersimode đteriat̃: vt visū ē ī p̊ notabili. C Ad 2ᵐ vr̃. ꝙ lꝫ relatiuū diuersitatis p̊ ⁊ p se significet aliā rē a re añ lata. tñ ex ꝯñti dat itelligere reꝫ añ latā. sicut qñ vr̃. sortes currit. ⁊ ali⁹ disputat. sensus ē. ali⁹ disputat alius hō a sorte disputat: iō ex ꝯñti dat itelligere sortem. C Ad 3ᵐ vr̃. ꝙ subā pōt capi duplr̃. Uno⁹ ppe vt distinguit̃ cōtra accñs: ⁊ isto mō nō capit̃ hic cū vr̃ relatiuū substātie. Alio mō cōiter p oī illo qđ hꝫ modū substātie: ⁊ sic capit̃ h. iō bñ regit̃ relatiuū substantie iter terminos de

gn̄e accidētiū: sic albedo q̄ l3 sit accn̄s: q2 tñ significat per modū subē: iō sibi attribuit relatiū subē dicendo albedo q̄ ē color ē q̄litas. ¶ Ad q̄rtū d'r q sic ens diuidit in idē τ diuersū s3 p̄us τ posteri'. eo q idē se h3 ad diuersū vt vnū ad multa: τ sic hr̄' ad p̄uationē: iō ens p̄ p̄us d'r d eodē q̄3 de diuerso. ita silr diuidit relatiū subē in relatiuū idētitatis τ diuersitatis: q̄re ista diuisio ē analogi i sua analogata: q2 relatiuū subē p̄ p̄us d'r de relatiuo idētitatis q̄3 de relatiuo diuersitatis. Et hec ē rō q̄re auctores p̄us determinant de relatiuis idētitatis q̄3 de relatiuis diuersitatis. ¶ Ad q̄ntū d'r: q duplex ē relatio. Quedā ē simplex q̄ ē q̄n relatiū τ añs supponūt p eodē i spē: τ nō p eodē i numero: τ ista relatiōe referūt p̄dicta relatiua ad sua añtia: τ de ista nō itelligit in diffōnib'. Alia ē relatio p̄sonalis q̄ est quando p eodem in numero supponunt relatiuum τ antecedens: vt ibi. sor. currit qui disputat: τ ista relatione nō referuntur p̄dicta relatiua ad sua añtia de qua tamen solū hic intelligitur.

¶ Item relatiuoꝝ p̄noīū idētitatis q̄dā sūt reciprocā: vt sui. sibi. se. cū suo possessiuo: vt su' sua suū. Alia vo nō reciproca: vt ille idē. Relatiuū aūt reciprocū d'r nō q sit patiēs: s3 q2 ponit modū patiētis supra subā agētē: q2 aliud ē patiēs: τ aliud modus patiētis. q' p3 p hoc q ntīs pōt eē patiēs: vt dicēdo sor. p̄cutit: sed nō pōt hr̄e modū patiētis. vñ modus patiētis ī spē in obliqs: τ sic p3 q aliud ē patiēs: τ aliō modus patiētis. Si q̄reret q' addat supra patiēs p relatiū reciprocū. Dicēdū q addit idētitatē subē: τ pōit eā sub mō patiētis: vt sortes videt se: ibi suba q̄ prius erat agēs ponit sub mō patiētis: vt in hoc p̄noīe se. Vñ reciprocū sic pōt diffiniri. Reciprocū ē q' significat substātiā agētē sub mō patiētis. Vel sic. Reciprocū est idē q' suppsi' ē passiuū: τ iō hoc relatiuū sui. significat p modū patiētis in quē dicit trāsire actus verbi. Ntīs aūt significat p modū agentis. Itē si q̄rat quare hoc p̄nomē sui. sibi. caret ntō. Dicēdū est q solo p3 ex p̄missis: q2 agēs nō pōt significare patiēs siue sub mō patiētis nisi in obliqs: s3 ipse ntīs dicit modū agentis: τ iō natura nri repugnat nāe hui' p̄noīs sui. τ ideo nō pōt hr̄e ntīn. Ex predictis p3 q relatiua idētitatis referūt eādē rē sub suo añte: τ semp supponūt p eadē re i numero. Et ex hoc p3 q maior est certitudo p relatiuū idētitatis q̄3 p suum añs loco relatiui positū: vt hō currit hō disputat: q2 dubiū est vtrū de eodē hoīe dicat. Sed cū d'r hō currit τ idē disputat certū ē q de eodem hoīe dicat. hoc eni patet per Priscianū dicentem in maiori suo volumine q cum dicitur. Aiax venit ad troiā: τ aiax fortiter pugnauit: dubium est an de codem aiace dicat an de diuersis. Sed cum dicit: Aiax venit ad troiā: τ idem fortiter pugnauit: de eodē aiace in numero statim intelligitur. Et sic patet q maior est certitudo p relatiuum identitatis q̄3 per suum antecedens loco talis relatiui positū. Solet aūt dubitari circa relatiua identitatis vtrū deceptio facta ex diuersa relatione fiat s̄m equiuocationē: vel scd̄m amphibologiā: vel scd̄m aliquā aliam fallaciam: vt dicendo. homo videt asinum qui est rationalis: ibi hoc relatiuū qui. potest referri ad hunc terminū qui est homo: vel ad hunc terminū qui est asinus: τ sic sunt ibi diuerse relationes: τ ergo scd̄m aliquos solet ibi assignari equiuocatio. Sed contrarium arguitur. hoc nomen qui. scd̄m q est relatiuum significat rem vnam equaliter se habentem ad illud quod significatur per modū substātie: vt color qui est in corpore: locus qui continet rem locatam: τ sic de alijs: ergo deceptio facta ex diuersa relatione nō facit equiuocationē. Itē hoc nomē q. s̄m q est nomē significat substātiā īfinitā: s3 ista substātia īfinita apta nata ē finitari tā p vnū accn̄s q̄3 p aliō. ergo cū illa substātia infinite sūpta in se sit vna τ pōt referre q'l3 añs: & significatio hui' relatiui erit vna: q̄re sequit q ibi non erit equocatio. Itē rō cuiuslib3 relatiui s̄m q relatiuū est tñ vna: hec. s. res ante lata vl' rei añ late recordatiuū. ergo oē relatiuū s̄m q relatiuū participat vnū nomē τ vnā rōnē. ergo relatiuū ē equocū inq̄ztū ē añ late rei recordatiuū. & p̄ticula relatiua vt q̄ ille τ ali' inq̄ztū sunt relatiua suoꝝ añtiū nō sūt equoca. Si aliqs obijciat q hoc relatiuū q. alteri' ē rōis scd̄3 q tenet i hoc añte hō. τ alteri' scd̄3 q tenet i hoc añte asin': vt in p̄dicta oīone. ergo est cōe: τ h3 rōnes diuersas. ergo est equocū. Dicēdū q hoc argumentū nō valet. Nā silr posset p̄bari q quodlibet vniuocum esset equiuocum: vt aīal esset equiuocū scd̄3 q' ē homo vl' scd̄3 q' ē i hoīe: τ aliam h3 rationē scd̄3 q ē equ' vel scd̄3 q ē in equo: τ sic hoc nomē aīal aliā h3 rationem hic τ ibi τ est cōe: nō tñ equiuocū s3 vniuocū. Soluēdū est breuiter, q sicut vniuoca dicuntur hr̄e eādem rōnem non scd̄m se: s3 in vniuoco vniuocante: vt hō bos equus: τ similia in aīali. Silr omnia relatiua dicunt habere eandem rōnem nō scd̄3 se s3 in referēte siue in relatione: τ etiā hn̄t idem nomē: iō vniuocantur in eo: sed ille obijciebat de rōnibus relatiuorum scd̄m se. Vñ predictas obiectiōes ab ista p̄cedimus: τ iō cōcedimus q deceptio fcā ex diuersa relatione non est scd̄m equiuocationē. Itē illa deceptio est i ordinatiōe dictionū īter se: & est in oīone: q2 ordinatio dictionū nihil est

q̄z oīo: ergo nō est equocatio: cū equocatio solū sit in vna dictiōe. Itē: q ibi nō sit amphibologia pbatur: qz vbicūqz fit amphibologia: ibi est ↄstructio vni⁹ cū alio: vt in hoc exēplo. liber Aristotelis quoad primū modū. ꝛ quo ad secūdū modū: vt hic. litt⁹ arat. quo ad tertiū: vt in hoc scit seculū. Et sz hoc pz inductiue p oēs modos amphibologie: q vbicūqz est amphibologia: ibi est ↄstructio vnius cū vno tm̄: sed vbicūqz sunt diuersa relatiua: nō est ↄstructio vni⁹ cū vno tm̄: imo vni⁹ cū diuersis: ergo deceptio facta ex diuersa relatiōe nō facit amphibologiā. Itē: vbicūqz est deceptio ex eo q aliq dictio pōt referri ad diuersa est ↄpositio vel diuisio: sz deceptio ex diuersa relatione est ex eo q aliqua dictio pōt referri ad diuersa. ergo deceptio ex diuersa relatiōe est cōpositio vel diuisio: ꝛ hoc idem cōcedimus.

¶ Postq̄z auctor posuit diuisionē relatiuoꝝ subē. hic ↄsīr subdiuidit vnū mēbrū illi⁹ diuisiōis. s. relatiuū idētitatis dicēs q relatiuoꝝ idētitatis subē q̄dā sunt reciproca: sic sui. sibi. se. a se. alia vō nō reciproca. vt ille. idē ꝛ sīlia. Cui⁹ rō ē: qz oē relatiuū idētitatis subē ponit modū subē patiētis supra subaz agētē: aut nō. si p̄mū sic ē relatiū reciprocū. si scōz sic ē relatiū nō reciprocū. vn̄ relatiū dicit̄ reciprocū: nō q sit potiēs: sz qz ponit modū patiētis supra subaz agētē. iō dr̄ in textu q aliud est patiēs: ꝛ aliud modus patiētis. ntūs enī pōt eē patiēs: vt dicēdo: sor. pcutit̄: sed nō pōt habere modū patiētis in significādo. Iō dicit Pris. q modus agētis ↄuenit ntō. modus vō potiētis ↄuenit obliquis. Ex quo pz q illud relatiuū sui. est relatiuū reciprocum: qz hz modū potiētis eū sit in obliqs: ꝛ nō in recto: vt dictū est. iō illud pnomē sui. ntō casu caret.

Primo sciēdū: q relatiuū reciprocū sic diffinit̄: q ē illud qd̄ significat subaz agētē sub mō patiētis. vn̄ relatiū reciprocū refert eād ē subam in numero quā hz suū añs: ꝛ p eadē i nūero suppōit. Ex q̄ seqt̄ q relatiuū reciprocū nō refert suū añs sūptū cū sua dispōne vlī vlr. nā si illa sit va seqret̄ q idē eēt dicere. ois hō videt se ꝛ ois hō videt oēz hoiem. qz eū relatiuū idētitatis reciprocū supponat pro eodē in numero sicut suū añs: cū hō i illa ppōne. ois hō videt se: teneat̄ vlr: ꝛ illud relatiuū se. refert hoiez vlr: qd̄ ē falsuz. vn̄ vt habet̄ i textu. maior ē certitudo p relatiuū subē q̄z p suū añs positum loco sui: vt cuz dr̄ aiax venit ad troiā: ꝛ aiax fortiter pugnauit: ibi dubiuz est vtz sit s̄mo de eodē aiace i nūero an nō: sz cuz dr̄ aiax venit ad troiā: ꝛ ille idē fortiter pugnauit. manifestū ē q de eodē aiace i nūero ē hͦ s̄mo: q̄re maior ē certitudo per relatiū idētitatꝭ q̄z p suū añs. qd̄ loco supponit̄.

Secundo sciēdū: q relatiuuz reciprocū differt ab alijs trib⁹ modis. p̄ qz añs significatū p modū agētis ponit p modū patiētꝭ. nō āt alia relatiua. 2° differt: qz relatiuū reciprocū ↄstruit̄ cū eodē vbo cū q̄ suū añs: qd̄ tn̄ alijs relatis repugnat. 3° differt: qz relatiū reciprocū refert idē ad seipsuz. nō āt alia relatiua: ex q̄ seqt̄ q reciprocatio solū ↄuenit relatis idētitatꝭ subē: sz nō oib⁹. Cui⁹ rō est: qz reciprocatio ē q̄dā circularis relatio eiusdē ad seipsuz. solū aūt relatiū idētitatꝭ subē p eodē supponit pro q̄ suū añs. q̄re sibi solū ↄuenit reciprocatio.

Tertio sciēdū: q auctor in textu mouet quādā dubitationē q̄ talis ē: vtz deceptio pueniēs ex diuersa relatiōe sit equocatio vl̄ alia fallacia. Pro cui⁹ solutiōe auctor ponit tres rōes pbātes q nō sit equocatio: q̄rū cā breuitatꝭ vna dicet̄: q̄ talis ē. Illud relatiū q. significat subaz īfinitā inq̄ztū de se finiri pōt p q̄libet añs: q̄ illd relatiū q. q̄ztū ē de se vno noie ꝛ vna rōne pt q̄libet añs referre: q̄ nō ē equocū sz vnivocū. alie due rōnes clare patent in textu. Ex q̄ pz q relatiuū subē īdifferēs ē ad referendū istud añs vel aliud sz idē nomē ꝛ eandē rōnē referēdi lz ex pte diuersoꝝ accidētiū variet̄ rō referēdi: sicut rō aīal' d se ē vna: ꝛ tn̄ sz q recipit̄ i alia ꝛ alia spē variat̄. Et sic pz q deceptio pueniēs ex diuersa relatiōe puenit ex diuersa ordinatiōe dictiōis cū dictiōe q̄ nihil aliud ē q̄z oratio. Equiuocatio aūt ē pueniēt ex multiplicitate dictionis simplicis. ergo ista deceptio pueniens ex diuersa relatione nō est equiuocatio.

Quarto sciēdū: q talis deceptio pueniēs ex diuersa relatiōe nō ē amphibologia: qz vbicūqz est amphibalogia ibi ē diuersa ↄstructio vni⁹ dictiōis cuz alia dictiōe: sic liber Arist. q̄ztū ad p̄mū modū amphibologie. ꝛ litt⁹ arat̄ q̄ztū ad scđm. ꝛ scit seculū q̄ztū ad tertiū modū. sz vbi ē diuersa relatio nō ē diuersa ↄstructio vni⁹ dictiōis cū alia: q̄ deceptio pueniēs ex diuersa relatione nō est amphibologia. sz q ibi sit ↄpositio vel diuisio pbatur: qz ois deceptio pueniēs ex eo q aliq̄ dictio pōt ad diuersa referri: est ↄpositio vel diuisio. sz hic est hͦ. ergo.

Contra predicta arguit̄ p̄mo sic. mod⁹ tam agēdi q̄z patiendi conuenit añti illi⁹ relatiui sui. ergo ēt vterqz mod⁹ dz sibi ↄuenire: ꝛ sic pōt h̄re ntīn. ¶ Scđa sic. relatiuū recipit a suo añte certā significationē ꝛ suppōnē: qz relatiuū significat idez qd̄ suū añs. cū ergo in illa ppōne: ois homo videt se: istud añs hō supponat vlr: sequit̄ q istud relatiuū se qd̄ ē suū relatiuū referat ipm vlr: ꝛ sic cuz dispōne. ¶ Tertio sic. loco relatiui licet ponere suū añs. ergo loco illi⁹ relatiui se in illa ppōne. ois hō videt se. licet ponere oēm hoiez. ꝛ sic se refert añs cū sua dispōne. q̄ relatiuū reciprocuz refert suū añs sūptū cū sua vlī dispōne. ¶ 4.° sic argumento text⁹: q deceptio pueniēs ex diuersa relatōe sit equocatio dādo sic: hō videt asinū q ē rōal'. hͦ relatiuū q. refert̄ ad illū ntīn hō vel ad illū acctīn asinū: cū igit̄ non possit illa duo referre eadez rōne: qz ē alia rō nti: ꝛ alia rō acctī: seqt̄ q tale relatiuū equocū erit: q̄re deceptia pueniens ex diuersa relatiōe est equocatia ꝛ nō alia fallacia. ¶ 5° sic. dicēdo sic. canis videt piscē q est suba: illud relatiuū q pōt referre canē vel piscē: ꝛ quocūqz mō dicat̄ tenet̄ equoce cū significet idē qd̄ suū añs qd̄ est equocū.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄. q negat̄ ↄntia: qz añs vni⁹ relatiui pōt eē in recto ꝛ in obliqs: nō illd̄ relatiuū reciprocū qd̄ significat p modū potiētꝭ: ꝛ nō oz q q̄cqd ↄuenit añti ↄueniat ētre latino. ¶ Ad 2m dr̄. q relatiuū reciprocū certā relatiōez aūt significatōez trahit ab añte: nō tn̄ eodē mō nā distributōis hͦ īpediēte: iō nō seqt̄ q relatiuū reciprocū supponat vlr. ¶ Ad 3m dr̄. q lz i relatiuia reciprocꝭ liceat loco ipi⁹ ponere añs: nō tn̄ i reciproca qn̄ refert̄ ad terminuz cōez sūptū vlr ipediēte nā distribūtiōis. ¶ Ad 4m dr̄. q sic vnivoca sz se ↄsiderata diuersas rōnes h̄nt: ꝛ tn̄ vnā ꝛ eādē rōnē h̄nt i vniuocāte. sic hō ꝛ equ⁹ i aīali: ita ea q̄ referunt̄ sz se ↄsiderata diuersas h̄nt rōes: ꝛ tn̄ vnā ꝛ eādē h̄nt i referēte siue i suo relatio: ꝛ ita lz sit alia rō nti ꝛ alia rō accti i suo relatiuo eadē ē sic eadē rō eq ꝛ bois in aīali. ¶ Ad 5m dr̄. q illud relatiuū q: ꝛ ita de alijs pt dupl'r ↄsiderari. vno° q̄ztū ad rōnē referēdi: ꝛ sic dz negari q ibi teneat̄ equoce. alio° pōt ↄsiderari q̄ztuz ad suū significatū determinatū p suū añs: ꝛ isto mō pōt eē vniuocū vel equiuocū sicut suū añs: ꝛ ita in ppōne dcā h̄ī tenet̄ equoce.

C Sequit̃ de relatiuis diuersitatis. Relatiuũ diuersitatis est qđ supponit ꝓ alio ab eo qđ refert: vt sor. currit τ alius disputat. ibi hoc relatiuũ alius refert sortẽ τ supponit pro alio a sorte: τ ita facit recordationẽ de sorte. De relatiuis autẽ diuersitatis talis dat̃ regula. Si relatiuum diuersitatis addat̃ supiori fit iferius: τ si addat̃ inferiori fit superi⁹. Uerbi gratia: cũ dr̃ aliud ab aiali: ergo aliud ab hoie: ibi ẽ locus a specie: ad gen⁹ siue a parte subiectiua ad suũ totum vl'e: q2 i hac ꝓpõne. aliud ab aiali. hoc relatiuũ diuersitatis aliud cũ addit̃ aiali: qđ est supi⁹ ad hoiẽ facit ipm iferi⁹: τ in hac aliđ ab hoie addit̃ inferiori. s. hoi: τ ergo facit ipm superius: τ ergo aliud ab aiali est inferius ad aliud ab hoie: τ iđ ibi est locus a spẽ siue a parte subiectiua. De relatis idẽtitatis dat̃ regula ab antiqs. Nulla ꝓpõ incobata a relatis idẽtitatis hʒ ꝯtradictoriã. Et assignãt talẽ cãm: q2 cũ dr̃: ois hõ currit τ ille disputat. hoc relatiuũ ille: hʒ respectũ ad hoc añs hõ: ꝓpter depẽdentiã sue relatiõis: sʒ qñ negatio aduenit ꝓpõni icobate a relatiuo dicẽdo sic: ille ñ disputat: tũc negatio negat verbũ qđ sequit̃: τ nõ negat respectũ relationis quẽ hʒ ad añs: ergo negatio non negat totũ qcq̃d affirmatio affirmat: ergo nõ cõtradicit: sed cũ hoc fit in q̃libet ꝓpõne incobata a relatiuo sequit̃ q̇ nulla ꝓpositio icobata a relatiuo hʒ ꝯtradictoriã. Sed ꝯtra hoc obijcit̃. Quicq̃d ꝯtingit affirmare ꝯtingit τ negare de quolibet supposito: sʒ verbũ ꝯtingit negare de quolibet supposito: ergo τ contingit affirmare de quolibet supposito: qđ ẽ dictio relatiua: ergo q̃libet ꝓpõ icobata a relatiuo hʒ ꝯtradictoriã. Itẽ q̃libet ꝓpõ siue enũciatio q̃ est vna hʒ ꝯtradictoriã: sʒ ꝓpõ icobata a relatiuo dũmõ ibi fit aliqua dictio equoca: neq2 plura subijciantur: neq2 predicant̃ est vna ꝓpõ: ergo ꝓpositio incobata a relatiuo hʒ ꝯtradictoriã. Item dicit Aristo. i primo pierm enias circa affirmationẽ τ negationẽ q̇ vni affirmatiõi vna negatio est opposita: τ ecõuerso vna negatio vni affirmationi est opposita: ergo affirmationi incobate a relatiuo negatio vna est opposita: qđ cõcedimus dicentes predictã regulã esse falsam. Ad rationes eoꝝ respõdem⁹ q̇ relatiuũ cõparatur ad antecedẽs: τ ꝯparat̃ ad verbũ cui subijcit̃. vnde cũ affirmatio vel negatio sit oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo: vel alicuius ab aliquo hoc est predicati de subiecto. τ ideo sicut patet per diffinitionẽ predictã affirmatiõis τ negationis affirmatio τ negatio respiciunt tñmodo comparationem subiecti ad predicatũ: ergo in ꝓpositione incobata a relatiuo tñmodo sumit̃ cõtradictoriũ per comparationem relatiui ad verbum cui subijcitur: τ per ꝯparationẽ relatiui ad antecedẽs: q2 ille respect⁹ nõ est ibi ꝓpter naturã affirmationis nec ꝓpter dependẽtiã subiecti inq̃tũ est subiectum: sed propter dependentiam eius quod est subiectum. dicendum tamen est subiectũ: quia aliud est subiectum inq̃tum subiectũ: τ id quod est subiectum: τ aliud est predicatum inq̃tum predicatum: τ illud quod est predicatum. τ sic quicquid affirmatur in propositione incobata a relatiuo negatur in sua cõtradictoria: quia contradictoria istius: ille disputat est ista: nõ ille disputat. negatiõe ꝑposita relatiuo. De relatiuo identitatis non reciproco talis datur regula. Omne relatiuum identitatis non reciprocũ habet eandem suppositionem quã habʒ suũ antecedens: vt cũ dicitur omnis homo currit. τ ille est sortes: hoc relatiuum ille supponit pro omni hoie: quia sensus est. ois homo currit: τ ille est sortes. i. omnis homo est sortes. Dico autẽ non reciprocum: q2 cum dicit̃. ois hõ videt se. nõ est sensus. ois homo videt oẽm hominẽ. Unde loco huius relatiui se non licet ponere suum antecedens: loco autẽ alterius licet ponere.

C Postq̃ auctor determinauit de relatiuis idẽtitatis substãtie. Hic ꝯñr determinat de relatiuis diuersitatis ꝑ ponẽdo diffinitionẽ eius. secũdo assignando aliq̃s regulas relatiuoꝝ substãtie. ergo ponit diffinitiõẽ relatiui diuersitatis dicẽs q̇ relatiuũ diuersitatis substãtie ẽ qđ supponit ꝓ alio in nũero ab eo qđ refert: vt sor. currit τ ali⁹ disputat. hoc relatiuũ ali⁹ facit relationẽ de sorte in aliquo τ tñ supponit pro alio a sorte in aliquo.

Primo sciẽdũ q̇ dubiũ põt eẽ cũ dicit̃. sor. currit τ aliud ẽ albũ ꝓ quo supponit illud relatiuũ aliud. Iõ ad B dñr q̇dã q̇ supponit ꝓ alio hoie a sorte: sic in ista. sor. cur. τ ali⁹ hõ ẽ alb⁹: sʒ B nõ videt̃ eẽ verũ: q2 relatiuũ masculini gñis τ feminini gñis q̇dãmõ restrigũt̃ ad supponẽdũ ꝓ suppositi eiusdẽ spẽi cũ suo añte masculini gñis vel feminini. iđ dicet̃ iferi⁹ q̇ ali⁹ ponit diuersitatẽ iter supposita: sʒ aliud dicit diuersitatẽ in ẽẽntia. iđ cũ dr̃. sor. cur. τ ali⁹ hõ est alb⁹. sensus ẽ. ali⁹ p̃ticularis hõ est alb⁹. τ cũ dr̃ sor. cur. τ aliud ẽ albũ. sensus ẽ. aliud ẽẽntialr est albũ: τ nõ supponit ꝓ re in eadẽ spẽ. iđ distiguit̃ ꝯtra hoc relatiuũ ali⁹: qđ determinat̃ ꝑ masculinũ gen⁹ ad supponẽdũ pro eodẽ in spẽ cũ suo añte.

Secũdo sciẽdũ q̇ i textu assignant̃ tres regule relatiuoꝝ: q̃ꝝ p̃ᵃ ẽ relatiuoꝝ diuersitatis q̃ tal' est. Si relatiuũ diuersitatis sube addat̃ termino supiori τ iferiori: tũc termin⁹ iferior fit supior τ eꝯ: sic aial ẽ supi⁹ ad hoiẽ sʒ aliud ab aiali ẽ iferi⁹ ad aliud ab hoie: sic bñ seq̃t̃ hõ ẽ. g̃ aial ẽ. a spẽ ad gen⁹: ita bñ seq̃t̃. lapis est aliud ab aiali. g̃ est aliud ab hoie. Rõ hui⁹ ẽ: q2 ṽtualr icludit i se q̃dã negationẽ: iđ quãto actu plura ꝑtiũ significant̃ tãto pl'a negant̃: sic ẽt negatio ifinitans: vt nõ hõ in plus se hʒ q̃ nõ aial: cũ nõ hõ de nõ aiali vl'r ꝑdicetur sicut in

conuersione per cõtrapositionẽ satis dictum est.

Tertio sciendũ q̄ scḋa regula relatiuoꝝ est q̄ nulla ꝓpõ incohata a relatione subẽ h̄z ꝯdictoriã. quã quidẽ regulã ponũt aliqui tanq̄ verã. Petrus autez hyspan⁹ recitat ipsaz ⁊ manifestat eã esse falsaz ⁊ iprobat eã i textu trib⁹ rõnib⁹: q̄rũ vltia talis ẽ. Cuiulibet affirmatiõi est negatio opposita ⁊ ecõtra: vt h̄z Arist. in 2° periermenias: ergo affirmatiõi incohate a relatiuo subẽ erit negatio opposita ꝯdictorie ⁊ ecõtra: qḋ ꝯcedũt m⁹ dicẽtes p̄dictaz regulã eẽ falsaz. Alie due rõnes clare patẽt in textu: ideo causa breuitatis pro nunc relinquũtur.

Quarto sciẽdũ q̄ tertia regula talis ẽ: q̄ oẽ relatiuũ identitatis subẽ nõ reciprocũ eodẽ mõ supponit sicut suũ anũs. vt ois hõ est aial: ⁊ ille est sub̃a. hoc relatiuũ ille supponit ꝓ oi hoie: ⁊ est sensus. ois hõ ẽ aial: ⁊ ille est sub̃a. i. ois hõ est aial: ⁊ ois hõ est sub̃a. ⁊ dicit̃ notanter nõ reciprocũ: q2 vt dictũ ẽ cũ dicit̃. ois hõ videt se: nõ est sensus. q̄ ois hõ videt oẽm hoiez. iõ sicut ẽt dictũ ẽ loco relatiui reciproci nõ l3 ponere suũ anũs sicut fit de relatiuis idẽtitatis subẽ nõ reciprocis: ⁊ iõ ibi nõ põt fieri descensus nisi sub antecedẽte dicẽdo. ois hõ videt se. g̃ sortes videt se: ⁊ plato videt se. ⁊ sic de alijs.

Sed contra p̄dicta arguit̃ p̄mo sic: negatio addita supiori ⁊ inferiori nõ facit q̄ supi⁹ sit inferius: aut ecõtra: q2 solũ h̄z negare: g̃ nec relatiuum diuersitatis hoc facere põt v̄tute negatiõis. ¶ Scḋa sic: In nõ entib⁹ nõ sunt gnã neq3 spẽs: ergo nõ hõ nõ ẽ genus ad nõ aial: nec aliud ab hoie est genus aliud ab aiali: q̄re male dictũ est q̄ arguẽdo sic: lapis est aliud ab aiali. ergo ẽ aliud ab hoie. arguit̃ a specie ad gen⁹. ¶ Tertio sic: nõ sequit̃ per p̄mã regulã. sor. est alter ab hoie: g̃ est alter a se ipso: ergo illa regula nõ est v̄a. Quarto sic: ꝯ secũdã regulaz ꝓbãdo ipsaz eẽ verã rõne qua mouebant̃ antiq: q̄ tale est cũ dr̃. hõ ẽ ⁊ ille disputat: hoc relatiuũ ille h̄z respectuz ad suũ anũs ꝓpter depẽdẽtiã sue relatiõis. ergo cũ negatio negãs que nõ agit ante se sequitur ipsuz relatiuũ: vt dicẽdo. sor. cur. ⁊ ille disputat: ñ negat qḋ affirmatio affirmat: q̄re nõ facit ꝯdictionẽ. ¶ Quinto sic: q̄ tertia regula nõ sit v̄lr v̄a: q2 dicẽdo. hõ currit ⁊ ille ẽ dignissima creaturarum. vel ille est spẽs. h̄ relatiuũ ille rõne illi⁹ adiũcti spẽs videt̃ habere suppositionẽ simplicẽ: ⁊ tñ suũ anũs supponit psonalr̃: ergo tertia regula nõ est v̄lr vera.

Ad argumenta. Ad p̄ᵐ dr̃: q̄ negatio p̄ ⁊ p se h̄z negare. s3 ex ꝯñti h̄z distribuere ⁊ facere terminũ iferiorẽ supiorẽ ⁊ eꝯ. ¶ Ad 2ᵐ dr̃: q̄ duplr̃ põt itelligi q̄ i nõ entib⁹ siue in negatiõib⁹ sint gnã ⁊ spẽs. Uno° s3 v̄itatẽ: ⁊ sic ꝯcedit̃ q̄ ibi nõ sunt gnã nec spẽs. Alio° s3 modũ tm̃: ⁊ isto mõ i nõ entib⁹ bñ sunt gnã ⁊ spẽs: ⁊ iõ l3 nõ hõ nõ sit veꝝ genus ad nõ aial. h̄z tñ modũ gnis respcũ ipsi⁹: ⁊ ita dr̃ de aliõ ab hoie i ordĩe ad aliõ ab aiali. ¶ Ad 3ᵐ dr̃: q̄ regl̃a itelligit̃ de relatis subẽ: mõ alteꝝ ẽ relatiuũ diuersitatĩ acc̃ñtĩ: ⁊ iõ ꝯcedẽdũ ẽ q̄ regl̃a sibi nõ ꝯuenit. ¶ Ad 4ᵐ dr̃ q̄. p. h. r̄ñdet q̄ relatiũ ꝯpat̃ ad suũ anũs. ⁊ ꝯpat̃ ad v̄bũ cui subijcit̃. ꝓ ꝯparationem vo relatiui ad v̄bũ sumit̃ q̄litas ꝓpõnis: ⁊ nõ ꝓ ꝯparatiõez relatiui ad anũs. iõ negatio i ꝯdicẽdo h̄z tm̃ negare ꝯparatiõnẽ relatiui ad v̄bũ. ⁊ nõ ꝯparationẽ relatiui ad anũs. iõ rõ antiquoꝝ nulla ẽ. ¶ Ad 5ᵐ dr̃: q̄ r̃ndẽt aliq: q̄ relatiũ idẽtitatis nõ reciprocũ q̄ñq3 f̃ac recordatione sui añtĩ sine mutatiõe eẽ añtĩ vel alic⁹ ꝓpetatĩ ei⁹: ⁊ tc̃ eodẽ mõ supponit sicut suũ anũs. q̄ñq3 vo facit̃ recordationẽ sui añtis cũ mutatiõe sui eẽ v̄l alic⁹ ꝓpetatĩ ⁊ sic nõ oz q̄ eodẽ mõ supponat sicut suũ anũs: l3 sit veꝝ q̄ semp supponit ꝓ eodẽ i nũero nũerositate eẽntie v̄l suppositi. Al̃r põt dici ⁊ forsan meli⁹. q̄ i illa ꝓpõne p̄dicta illõ relatiũ ille supponit psonalr̃ ⁊ ñ simpliciter: q2 suppositio relatiui idẽtitatĩ sibi ꝯuenit rõe sui añtĩ: ⁊ ñ rõne alteri⁹ sibi adiũcti. Et sic p3 de relatis subẽ.

¶ Habito de relatiuo subẽ dicendũ est de relatiuo acc̃ñtis. Relatiuũ autẽ acc̃ñtis est qḋ refert eãdem rẽ ꝓ modu3 denoiatiõis: vt tale q̄le ⁊ cẽ. Uñ hec est dr̃ia relatiui subẽ ad relatiuũ accidentis: q2 relatiuũ subẽ refert re3 v̄niuocã ꝑ modũ qḋ qd ẽ: vt albedo q̄ est i pariete: color q̄ est in corpe. Relatiuũ autem acc̃ñtis est qḋ refert rem suã ꝑ modũ denoiatiõis: vt sor. est albus ⁊ talis est plato ⁊ sic de alijs. Alia autẽ dr̃ia datur eoꝝdem: q2 relatiuũ subẽ refert idẽ in numero. Relatiuũ vero acc̃ñtis refert idem in spẽ: vt sor. est albus ⁊ talis est plato: q2 idem in numero nõ põt esse in diuersis subiectis: sed bene idez in specie. Relatiuoꝝ aũt accidentis aliud est relatiuũ identitatis: vt talis. aliud vero diuersitatis: vt alter. Relatiuum accidentis idẽtitatis est qḋ refert eãdem qualitatez in specie ⁊ supponit pro eadẽ in specie: vt sortes est albus ⁊ talis est plato. Relatiuũ aũt accidentis diuersitatis est qḋ refert eandẽ q̄litatem in spẽ: sed supponit ꝓ alio diuerso in spẽ: vt sor. est albus ⁊ alterius modi est plato. Differt aũt relatiuũ substantie idẽtitatis a relatiuis accidentium identitatis: q2 relatiuũ identitatis subẽ refert eãdem sub̃am in numero. Relatiuũ autẽ identitatis acc̃ñtis nõ refert idem acc̃ñs in numero: s3 solu3 idem acc̃ñs in specie. Relatiuorum acc̃ñtis identitatis: aliud est relatiuũ q̄ntitatis cõtinue: vt tãtus. aliud vero q̄ntitatis discrete: vt tot quot. Ite3 relatiuoꝝ numeroꝝ q̄dam sunt noia: vt totidez: q̄dã sũt aduerbia: vt totiens. Scienduz q̄ talis tãt⁹ totiens totidem p̄nt dici relatiua redditiua ⁊ demõstratiua. Relatiua vt si ad p̄ntes referant̃. Demõstratiua vt cu3 dicim⁹ demõstrãdo mare tale est rubeũ demõstrando herculez talis fuit plato. Si autez nõ referunt̃ ad p̄ntes siue ꝑ demõstrationem rerum p̄ntiũ: tũc sunt redditiua: q2 reddũt iterrogatõe p̄cedente: vt qualis est plato tal' est sortes. Relatiua q̄ñ sine iterrogatiõe ꝓferunt̃: vt talis est sor. q̄lis est plato. Et q̄ñ ad noĩa adiectiua specialium accidentium ducuntur: vt ethiops est niger ⁊ talis est coruus: ⁊ sortes fuit albus ⁊ talis est plato. Et hec de relatiuis dicta sufficiant.

¶ Postq̄ auctor determiauit de relatiuo substãtie. hic cõsequenter determinat de relatiuis accidẽtis. Et ratio huius est: q2 sicut accidens se habet ad substantiã: ita relatiuum accidentis ad relatiuum substantie: sed accidens posterius est substantia nedum s̃m ordinẽ nature: sed et s̃m ordinẽ cognitionis: q2 habet cognosci per suuz subiectũ. ergo relatiuũ acc̃ñtis posteri⁹ est relatiuo substãtie: q̄re ꝯuenienter de ipso posteri⁹ determinat̃. vñ Pet. hys.

determinãdo de relatiuis accñtl. pmo ponit diuisionẽ relatiuũ accñtis. scdo notificat ipsuz aliqbus diuisionibus. ergo pmo ponit talẽ diuisionẽ relatiui accñtis dicẽs q relatiuuz accidẽtis est qd refert rẽ suã p modũ denoiantis: vt tale qle z filia: vt dicẽdo: sortes ẽ albus. z plato est talis illud relatiuũ talis refert illud añs albũ denominãdo platonẽ albuz iplicite: qz sensus est. plato est talis. i. plato est albus.

Primo sciẽdũ: q relatiuũ accñtis differt a relatiuo subẽ duobus modis. Primo. qz relatiuũ subẽ refert rez suã p modũ p se stãtis siue p modũ eius qd est qd. vt albedo q est qlitas est calor qui est in pariete: z sic de alijs. Relatiuũ aũt accñtis refert rẽ suã p modũ denominatiõis: vt dicẽdo sor. ẽ bipedalis: z tãtus ẽ plato. Secũdo differũt: qz relatiuũ subẽ refert idẽ i numero cũ suo añte. relatiuũ vo accñtis nõ: sz solũ idẽ in spẽ. Cuius rõ est: qz idẽ accñs in numero nõ põt eẽ in diuersis subiectis: sz bñ idẽ accñs in spẽ. Diuidit aũt relatiuũ accñtis in textu sic. Relatiuoz aũte accñtis aliud est relatiuũ idẽtitatis: vt talis: qlis: tantus: quãtus: z sic de alijs. Aliud ẽ relatiuuz diuersitatis: vt alter: reliquus. z silia. Que diuisio ẽ analogi in sua analogata: qz relatiuũ accñtis semp p pus dr de relatiuo idẽtitatis q de relatiuo diuersitatis: qz relatiuũ idẽtitatis pus ẽ z pfectius ẽ relatiuo diuersitatl sicut idẽ pus est diuerso. Cuius diuisiõis rõ ẽ: qz oẽ relatiuũ accñtis supponit p eodẽ in spẽ cũ suo añte vel nõ: si pmuz: sic ẽ relatiuũ idẽtitatl. si scdz sic est relatiuum diuersitatis.

Secundo sciẽdũ: q relatiuũ dr accñtis: nõ q referat accñs solũ: sz qz facit recordatiõnẽ de suo añte p modũ accñtis. i. adiectiue significati. iõ sicut relatiuũ subẽ põt repiri in oibus noue gñibus accidẽtiũ. ita relatiuũ accñtis põt repiri in pdicamẽto subẽ: vt sor. est humanus: z talis ẽ plato. vñ in textu relatiuũ idẽtitatl accñtl sic diffinit. Relatiuũ idẽtitatl i accñtibus est qd refert idẽ accñs in spẽ: z p eodẽ supponit cũ suo añte. Sz relatiuuz diuersitatis accñtl ẽ qd refert idẽ accñs i spe cũ suo añte. sed p diuersis in spẽ supponit: vt sor. est albus: z sor. est alterius modi. vñ differt relatiuũ idẽtitatl subẽ a relatiuo idẽtitatis in accñtibus: qz relatiuũ subẽ idẽtitatis refert eãdẽ rez in numero cũ suo añte. relatiuũ aũt idẽtitatis in accidẽtibus nõ refert idẽ accñs in numero: sz solũ idẽ in spẽ: q re alia z alia rõne dicunt relatiua idẽtitatis.

Tertio sciẽdũ q vnũ mebrũ pdicte diuisiõis subdiuidit in textu sic. Relatiuũ idẽtitatis in accidentibus: aliud ẽ relatiuũ in quãtitatibus: vt tãtus: quãtus. aliud est qlitatis: vt talis: qlis. Cuius diuisiõis rõ ẽ: qz relatiuũ idẽtitatis in accñtibus refert rẽ suã p modũ forme qlificãtis id cuius est: aut p modũ mẽsure. si pmũ sic ẽ relatiuuz qlitatis. si scdm sic ẽ relatiuũ quãtitatis. vñ in pdicta diuisiõe determinatio diuisi dz itelligi in mebris diuidẽtibus: vt sit sensus. relatiuoz idẽtitatis aliud est relatiuũ identitatis accidentis: quãtitatis. Aliud est relatiuũ accidẽtis qlitatis. In pdicta aũt diuisiõe quãtitas z qlitas nõ capiunt spẽaliter: vt sũt pdicamẽta adinuicẽ z ab alijs distincta. sed qdãmõ accipiunt cõiter. s. quãtitas p oi eo qd significat p modũ quãtitatl siue p modũ mẽsure: z qlitas p oi eo qd significat p modũ qlitatis siue forme qlificãtis. Ex q pz q relatiuũ idẽtitatl in accñtibus põt repiri in subã. z in alijs pdicamẽtis a quãtitate z qlitate.

Quarto sciẽdũ: q relatiuũ idẽtitatis quãtitatis in textu diuidit. nã aliud est relatiuũ quãtitatis cõtinue: vt tãtus: quãtus. Aliud est relatiuũ quãtitatis discrete: vt tot quot. z iterũ relatiuũ quãtitatl discrete diuidit: qz quedã sũt noĩa: vt tot: quot. alia vo adverbia: vt totiẽs quotiẽs. vñ in pdictis diuisionibus determinatio diuisi dz itelligi i mẽbris diuidẽtibus sic dictũ ẽ i pcedẽti diuisiõe. Sz vt habet i textu relatiua idẽtitatl accñtl puis eẽ relatiua demõstratiua z rñsiua siue redditiua sm diuersas rõnes: qz si referant ad res psentes dicunt demõstratiua: vt demõstrãdo iulliũ dicimus talis ẽ achilles: z sic de alijs. Et qñ reddunt interrogationi pcedẽti dicunt rñsiua vel redditiua: vt si qrat qlis ẽ sor. z respõdeat ipse ẽ talis qualis ẽ plato. qñ vo referunt ad noĩa adiectiua spẽaliũ maccidẽtiũ dicunt relatiua: vt ethiops est niger: z talis est coruus: z pater est albus. z talis est filius.

Contra predicta arguit pmo sic: accñtia sensibilia pus a nobis cognoscũt: q nõ ẽ vez q accidens sit posterius suba ordie cognitiõis. Scdo sic: relatiuũ accñtl bñ repit i gñe subẽ: vt sortes ẽ rõnalis: z talis ẽ plato: z tñ nõ repit ibi denoiatio: q ptra diuisionẽ. Tertio sic: relatiuũ idẽtitatl accñtl repit i suba: z in alijs gñibus accñtiũ a quãtitate z qlitate: q pdicta diuisio est isufficiẽs. pña pz: qz in plus ẽ diuisũz q diuidentia. Quarto sic relatiuũ subẽ repit in quãtitate: vt dicẽdo: linea que est quãtitas. z in qualitate: vt dicẽdo albedo q ẽ in corpe: q mẽbra diuisiõis reperiunt extra diuisum: z sic diuisio est isufficiẽs. Quinto sic: tantus z quãtus que sunt relatiua quãtitatis cõtinue pñt repiri in orone q est quãtitas discreta: vt dicendo. tãta ẽ vna syllaba quãta ẽ alia. Sexto male diuidit relatiuũ quãtitatis in cõtinuũ z discretũ. silr tot z quot q sũt relatiua quãtitatis discrete attribuunt linee vel tpi que sunt quãtitates cõtinue: vt dicẽdo tot sunt hore diei hodierne quot sunt hesterne z ecõtra. q male diuidit relatiuũ quantitatis in relatiuũ quantitatis cõtinue z quantitatis discrete.

Ad argumenta Ad pmuz dr. q in nobis duplex repit cognitio: qdam est sensitiua. z sic cõcedit añs: alia est itellectiua z de tali hic itelligit. z sic negat añs. Ad scdm dr. q licz in genere subẽ nõ sit vera denoiatio tñ bñ est denoiatio sz modũ: z hoc sufficit. Ad tertiũ patet solutio ex scdo notabili. Ad qrtũ silr. Ad qntũ dr. q tantus z quãtus pueniũt oroni nõ sm se sz rõne tpis in quo pfert. Silr tot z quot attribuunt tpi z linee nõ sm suã subam: sz rõne sm accñtis. s. actus mẽsurãdi q ẽ p modũ discreti. Circa hec aũt diuersitatis accñtis qrit de vitate istius sophismatis. sortes est alter a seipso. pbatur: sicut sortes sedẽs est alter a seipso nõ sedẽte. vt hz Porphirius in pdicabilibus. q ista est vera. sortes est alter a seipso. Improbatur sic. sortes ẽ alter a seipso. q sortes est alter ab hoie. pña tz ab iferiori ad suũ superius. sz pña est falsũ. q z añs: qd fuit sophisma. Itẽ sortes est idẽ sibi ipsi. q non est alter a seipso. rñdet q sophisma ẽ vez. Et ad pmã iprobationẽ dr q negat pña. z ad pbationẽ dr q nõ arguit ab iferiori ad suuz superius affirmatiue sz potius negatiue. Ad aliã silr negat pña: qz idẽ iportat vnitatẽ in substãtia. alter vo iportat diuersitatez in accñtibus. ista aũt duo bene se cõpatiunt in eodẽ. Et hec de relatiuis dicta sufficiant.

Personalis suppõ est acceptio termini cõis p suis iferioribus. Cuius alia est determiata alia cõfusa: vt prius patuit. Itẽ psonalis suppõnis alia ẽ restricta: alia ampliata: z ita ampliatio z restrictio hñt fieri circa suppõnem psonalem. Restrictio est coartatio termi cõis a maiori suppõne ad minorem: vt cũ dicit. hõ albus currit. hoc adiectiuum albus restringit hoiem ad supponendũ tñ pro albis. Ampliatio est extensio termini cõis a minori suppõne ad maiorẽ: vt cuz dicit hõ põt esse antixps. iste terminus homo non so-

lum supponit pro his qui sunt; sed etiã ꝓ his q erunt: vnde ampliatur ad futuros. Dico autẽ termini cõis: q₂ terminus singularis: vt sor. nõ ampliatur neq₃ restringitur.

¶ Iste est tractatus termis hui⁹ libri q parvoꝝ logicaliũ dr̃. In quo postq̃ Petrus hispan⁹ sup̃i⁹ determinauit de suppõib⁹ terminoꝝ absolutoꝝ ⁊ respectiuoꝝ. hic ꝯñter determinat de alijs ꝓpetatib⁹ eoꝝ. vз. de ampliatione ⁊ restrictiõe: ⁊ q₂ ampliatio ⁊ restrictio habẽt fieri circa ꝑsonalẽ suppõnẽ ⁊ ꝑsupponũt eã. de qua visũ ẽ p̃ius. iõ p₃ ordo huius tractat⁹ ad p̃cedẽtẽ ⁊ sequẽtem: q₂ ampliatio ẽ quodãmõ ꝑfectior q̃ restrictio. naз ampliatio augmẽtat quodãmõ suppositionẽ termini. restrictio autẽ diminuit. cũ autẽ augmentatio dicat perfectiorẽ quãtitatẽ q̃ diminutio: q₂ tendit ad quãtitatẽ perfectã. sequit̃ q ampliatio que augmẽtat suppositionẽ termini debet p̃cedere restrictionez que restringit ⁊ diminuit.

Primo sciendũ: q amplio tio ⁊ restrictio habẽt fieri circa suppositionẽ ꝑsonalẽ: iõ auctor incidentaliter ponit diffõnẽ ei⁹ ⁊ etiã diuisionẽ in suppositionez determinatã ⁊ ꝯfusaз: ⁊ q₂ supius auctor fecit mẽtionez de eis: iõ determiatio eaꝝ relinquit̃. Sз magis ad ꝓpositũ accedẽdo auctor diuidit ꝑsonalẽ suppõnẽ olr̃ q̃ ꝓpius: ⁊ ẽ diuisio talis. Personaliũ suppõnũ alia ẽ restrictiua alia ampliatiua. Ex q̊ p₃ q hñt fieri solũ circa suppõnẽ ꝑsonalẽ. Et q nõ pñt fieri circa suppõnẽ nãlẽ ⁊ simplicẽ. p₃ ꝑ̃mo: q₂ in nãli suppõne termin⁹ accipit̃ ꝓ oib⁹ q̃ participant nãm cõez p terminũ cõez significatã: ⁊ iõ nãlis suppositio nõ põt restringi nec ampliari remanente nãli suppositione. Silr̃ non pñt fieri circa simplicẽ: q₂ suppositio simplex ẽ acceptio termini cõis ꝓ nã simplici: q̃ qdẽ natura simplex ẽ idiuisibilis: ⁊ nõ accipit̃ ꝓ plurib⁹ suppositis. ⁊ q₂ ampliatio ⁊ restrictio dicũt quãdã diuersitatẽ: iõ nõ pñt fieri circa suppõnẽ simplicẽ: ex q̊ seq̄t̃ q solũ hñt fieri circa suppõnẽ ꝑsonalẽ: ⁊ h̃ is determinatã q̃ cõfusam.

Secundo sciẽdũ: q q̃uis in isto tractatu nõ determinet̃ de restrictiõe: sз solũ de ampliatione: q₂ tñ ampliatio ⁊ restrictio opponunt̃: et vnũ oppositũ nõ ꝑfecte cognoscit̃ nisi cognoscat̃ reliquũ: ⁊ iõ in isto tractatu auctor diffinit restrictionẽ. vñ restrictio est coartatio termini cõis a maiori suppõne. h̃ ẽ a maiori ambitu seu acceptiõe suppositoꝝ ad ꝯpositionẽ. vñ ponit̃ coartatio loco gñis. deinde ponit̃ termini cõis ad differẽtiã termini discreti: q nec restringit̃ nec ampliat̃: eo q nõ hз supposita: ⁊ dicit̃ a maiori suppõne ad minorẽ ad drĩaз ãpliatiõis. vñ si dicat̃. hõ currit. hõ ibi supponit ꝓ oib⁹ hoib⁹ tã albis q̃ nigris aut medio colore coloratis. sз tñ cũ dicitur hõ albus currit. hõ ibi restringit̃ ad supponendũ ꝓ hoib⁹ albis tm̃. vñ intelligẽdũ ẽ q̃tũ ad veritatẽ locutiõis: q₂ cũ dicit̃ hõ albus currit: ibi hõ supponit ꝓ oib⁹ hoibus: sз nõ reddit̃ locutio vera nisi ꝓ albis.

Tertio sciẽdũ: q ampliatio sic diffinit̃ in textu: q ẽ extẽsio termini cõis a miore suppõne ad maiorẽ. hoc est a minori ambitu seu acceptiõe suppositoruз ad maiorẽ. ⁊ intelligẽdũ est vt p̃us q̃tũ ad veritatẽ locutionis: vt cũ dr̃. hõ currit: ibi hõ reddit locutionẽ verã soluз ꝓ illis q sunt actu hoies ꝓpter exigẽtiã illi⁹ adiũcti currit. sed cũ dicit̃. hõ põt currere: vel hõ põt eẽ antixps. ibi locutio põt verificari tã ꝓ illis qui sũt actu q̃ ꝓ illis qui sunt in potẽtia. ⁊ ita hõ ampliat̃ ⁊ augmẽtat̃ actu eius suppositio: ⁊ ꝑ hoc adiũctũ põt. Et fiunt semꝑ ampliatio ⁊ restrictio respectu termini potẽtis teneri ꝓ plurib⁹ vel pauciorib⁹ q̃ exigat sua actualis suppositio. vñ i ista diffõne ponitur termin⁹ cõis eadẽ rõne qua ⁊ in p̃cedẽti diffõne. vñ coartatio ⁊ extensio nõ capiunt̃ hic ꝓp̃e sed metaphorice ad coartationem ⁊ extensionez realẽ. nam sicut coartatio realis est: qua alias minus spaciũ continet q̃ prius ⁊ extẽsio maius. sic in ꝓposito dicit̃ coartatio: q₂ terminus cõis tenet̃ pro paucioꝛib⁹ suppositis q̃ prius. ⁊ extensio dicitur q₂ terminus cõis tenet̃ pro pluribus suppositis q̃ prius. ⁊ sic potest intellectus istoruз diffinitionũ.

Quarto sciendũ: q supposita alicuius termini possunt dici supposita in actu dupliciter. Uno modo q̃tum ad actuз existendi. Alio modo q̃tũ ad actũ significandi. vnde cesar vel adam vel antixpus qui includunt essentialiter formã hominis sunt supposita eius q̃tum ad actum significãdi: q₂ actualiter nõ existũt: iõ non sunt supposita hoĩs q̃tũ ad actũ existendi. s. hoĩs actualr̃ existendi. vnde quãdo auctor loquit̃ de ampliatione intelligit q terminus cõis ampliat̃ qñ supponit respectu vbi vel adiuncti ad supposita que nõ sunt supposita i existendo. sed in significando; vt potet in exemplo auctoris: homo potest esse antichristus.

Cõtra predicta arguit̃ p̊ sic: a notiorib⁹ nobis debem⁹ ꝓcedere: sз restrictio est notior suppõne cũ sit magis d̃terminata: ⁊ magis d̃terminata sũt nobis notiora. g̊ seq̄t̃ q iste tractat⁹ dз p̃cedere p̃cedẽtem. ¶ 2⁹ sic. suppõ nãlis ⁊ simplex pñt ampliari ⁊ restringi. g̊ ꝯ diuisionẽ in q̃ dicebat̃ q ꝑsonal' suppositio alia est ampliatiua alia restrictiua. añs p₃: q₂ bene dr̃ hõ cõtingenter est spẽs vel necessario. ¶ Tertio sic contra diffõnes p̃dictas: q₂ coartatio ⁊ extensio sunt q̃titates: sз ampliatio ⁊ restrictio nõ sũt q̃titates. ergo male dicit̃ q ampliatio et extensio ⁊ restrictio est coartatio. ¶ Quarto sic. q terminus cõis nõ possit ampliari: q₂ termin⁹ cõmunis supponit solũ ꝓ his q̃ actu pticipãt formã termini cõis. g̊ nõ põt ampliari ad ea q̃ erũt vel pñt eẽ. ¶ Quito sic. dicẽdo. sor. põt esse. ibi sortes stat i determiate ꝓ sorte q est ⁊ qui erit. ergo termin⁹ discretus põt ampliari.

Ad argumenta. Ad p̃mũ dr̃. q licз cognitiõe determinata sensibili magis determinatũ p̃cedat min⁹: tñ cognitiõe itelligibili ⁊ confusa magis cõfusum p̃cedit magis determinatũ: ⁊ sic est de ampliatiõe respectu suppõnis. ¶ Ad scđз dr̃. q lз terminus ꝑ se sumpt⁹ supponat nãliter: tñ qñ sumit̃ cũ adiũcto nõ ampli⁹ supponit nãliter. Et ẽt lз termino supponẽti simplr̃ addat̃ dictio ampliatiua: tñ nõ ampliat ipз terminũ eo q nõ repperit nãm aptã natã suscipere ampliationem. ¶ Ad tertiũ dr̃. q ibi nõ accipit̃ extensio: nec ẽt coartatio realiter: sз solum methaphorice ⁊c. vt dcĩ est. ¶ Ad q̃rtũ dr̃. q lз termin⁹ cõis non possit ampliari pro plib⁹ q̃tuз ad supposita actualia in eẽndo: tñ bñ põt ampliari q̃tũ ad supposita actualia in significãdo. ¶ Ad quintum dr̃. q qñ termin⁹ ampliat̃ vel restringit̃. oз q teneatur vniuoce. mõ si sortes stet ꝓ eo qui est erit vel põt eẽ: hoc tñ est equoce: ⁊ sic ibi nõ est ampliatio.

¶ Ampliationũ alia fit ꝑ verbũ: vt per hoc verbuз põt: vt hõ põt eẽ antixps. Alia per nomẽ: vt hoiem esse antixpm est possibile. Alia per participiũ: vt hõ potẽs est eẽ aial. Alia per aduerbiuз: vt hõ necessario est aial. homo. n. nõ solũ ampliat̃ ꝓ p̃nti tẽpoꝛe: sз etiã pro futuro. Et iõ sequit̃ alia diuisio ampliatiõis. s. q ampliationũ alia fit respectu suppositoruз: vt hõ põt esse antixps. Alia fit respectu temporũ: vt hõ necessario est aial: vt dictum est.

¶ Postq̃ auctor posuit diffõnẽ ampliatiõis. hic ꝯñter eaз diuidit: ⁊ q₂ diffinitũ dicit esse: diuisio ꝟo dicit posse rei. ⁊

esse pcedit posse ideo pz ordo: 7 dicit q ampliationū alia fit per verbū: vt hō est antixps. Alia p nomē: vt hoiē3 esse antixpm est possibile. Alia p aduerbiū vt hō necessario ē aial. Alia p participiū: vt hō est potēs eē aial. Et ex ista diuisione ampliatiōis infert auctor aliā dicens: q quedā ē ampliatio que fit respectu suppositoꝝ: vt hō pōt esse antichristus. alia respectu tpis: vt hō nccio est aial.

Primo sciēdū q illa dicunt ampliare respectu suppositoꝝ q faciūt terminū cōe3 teneri tā pro suppositis exn̄tib' in actu q̄ nō exn̄tibus cuiusmodi sunt verba quoꝝ actus cōporat ad subiectū: in subiecto tn̄ nō sunt: vt sunt ista: pōt: opinat: laudat: 7 sic de alijs. 7 similiter ampliāt illa: que ab ipsis descēdūt: vt aliq̄ noīa. 7 aliq̄ pticipia: 7 etiā aduerbia: vt potēs 7 possibiliter. que descēdunt ab hoc verbo pōt laudabile. dns. biliter. que descendūt ab hoc verbo lando. as. Sz illa dicunt ampliare respectu tēpoꝝ que faciūt terminū cōe3 extēdi ad oēs dr̄as tēpoꝝ: vt impossibile 7 necessario. vn̄ cu3 dicit hō necessario est aial. idem est ac si diceret in omni tempore conuenit homini q sit animal.

Secundo sciēdū: q ille termin' dr̄ ampliari p pluribus suppositis stat q̄ prius stabat cum adiuncto cū addebat. verbi gra: si dicat. hō pōt esse antichristus. ibi hō stat p plurib' q̄ si diceret hō currit. qr stat p hoībus p̄sentibus. Et per oppositu3 terminus dicit restringi q pro pauciorib' suppositis stat q̄ prius stabat cum suo adiucto. vt si dicat. hō currit: ibi hō stat p p̄sentib': 7 cū dicit. albus hō currit: ibi stat p p̄sentib' albis.

Tertio sciēdū q virt' ampliādi 7 restringendi dat alicui a pprio eius ipositiōe: 7 etiā alicui dat 7 nō alteri. ppter qd quedā sunt ptes orōis: sicut nomē: verbū: aduerbiū: 7 participiū que possunt restringere vel ampliare. sed alie partes orōis nō possunt hoc cū eis nō sit data virtus ampliādi vl' restringēdi a p̄ma earū ipositione. vn̄ ampliatio radicaliter est in termino cōi radicaliter qui terminus aptus natus est supponere 7 capi p suppositis nō exn̄tibus: sz actualr̄ est in termino ampliato.

Quarto sciēdū: q lz ista diuisio sit q̄drimēbris: tn̄ pōt reduci ad bimēbrē. na3 ois dictio ampliatiua est ps declinabilis vel ideclinabilis. si p̄mū hoc est dupliciter: vel significat suba3. sic est p̄mū membru3. vel significat actū 7 hoc est dupliciter: vel actū distātē3a suba: 7 sic est verbū: vel indistātē: 7 sic est participiū. si secundū sic est aduerbiū. Sufficientia alteri' diuisionis ē ista: qr cū ois ampliatio sit extēsio termini: vel ergo extendit ipsu3 in ordine ad supposita: 7 sic est p̄mū mēbrū. vel ī ordine ad tēpus illoꝝ: 7 sic est secūdū. Ex hoc pz q ampliatio facta respectu tpis differt ab illa q̄ est respectu suppositoꝝ. apparet etiā q dictio ampliatiua aliter se h3 fm̄ q ampliat pro suppositis: 7 fm̄ q ampliat pro tpe: qr in vna respicit supposita 7 in alia tēpus.

Contra predicta argut p̄mo sic. ampliatio fit respectu tpis: sz nomen nō significat tps: g̃ nulla ampliatio fit p nomē. ¶ Secdō sic: oē participiū est determinati tpis: puta p̄sentis preteriti vel futuri: g̃ nullū pticipiū ampliat sz poti' restringit. cōsequētia tz: qr ampliare fit respectu pluriū tpoꝝ. ¶ Tertio sic: eadē ē cā oppositoꝝ: sz aduerbiū nō ē cā restrictionis: g̃ videt q nō sit cā ampliatiōis. ¶ Quarto sic: terminus cōis nō icludit tps: g̃ nō pōt ampliare p tpe sz solū p suppositis ¶ Quinto argut sic: illa diuisio nō dat p opposita: nec ē bimēbris: ergo nō est bona diuisio.

Ad argumenta. Ad p̄mū argumētū dr̄ q non ois ampliatio fit respectu tēporis: sz q̄dā fit a vtute ampliatiua dictiōis sibi collata a sua ipositiōe. 7 sic ē de ampliatiōe nois que solū ē extēsio suppositoꝝ 7 nō tpoꝝ. ¶ Ad scdm dr̄ q lz participiu3 sit alicui' determinati tpis. tn̄ h3 aliquā vtutē p quā ampliat vltra tps p̄sens. ¶ Ad tertiū dr̄ q nō ois cā ē cā oppositoꝝ: sz solū q̄dā: 7 sic nō op3 q si aduerbiū nō restringat q ppter hoc nō ampliet. ¶ Ad q̄rtū dicit: q lz tps nō includat in termino cōi tn̄ insequit ipsu3 gra suoꝝ suppositorū: rōne cuius ibi pōt eē ampliatio tēpoꝝ sicut suppositoꝝ. ex hoc q illa supposita nō solū habēt potētiā ad eēndū in vno tpe sz etiā in pluribus. ¶ Ad q̄ntū dicit q lz illa diuisio nō det p opposita formalr̄: nec etiā sit bimēbris: tn̄ dat p opposita virtualiter: 7 est reducibilis ad bimembrē. 7 hoc sufficit ad bona3 diuisionem.

¶ Circa p̄dicta querit de hoc sophismate: impossibile potest esse verū. Probat: quia illud quod est vel erit impossibile potest esse veru3: sed antichristū nō fuisse post tempus suum est impossibile: 7 modo potest esse possibile 7 verum: ergo impossibile potest esse verum. Cōtra: quicquid potest esse verum est possibile: sz impossibile potest esse verum: ergo impossibile est possibile. ī tertio modo prime figure. sed cōclusio est falsa. ergo aliqua p̄missarū: nō maior: ergo minor. sed hec est prima. ergo prima ē falsa. Solutio. prima simplr̄ ē falsa: hec .s. impossibile pōt eē verū 7 sophisma peccat penes fallaciam accidentis: qr cum dico id qd est vel erit impossibile duo dico. s. subiectū illius ipossibilitatis 7 illam ipossibilitatem sine ipsum ipossibile: sed illud qd est vel erit ē res subiecta 7 impossibile accidit ei: 7 posse eē verum assignat iesse vtriqz: sicut hec. antixp̄z nō fuisse erit possibile: sed antichristum nō fuisse pōt esse verum. ergo impossibile pōt esse verū. nō valet: qr antixpm non fuisse ē res subiecta. 7 impossibile est accidens: 7 posse esse veru3 assignatur inesse vtriqz. De ampliatiōe que fit ratione suppositoru3 talis datur regula. Terminus cōmunis supponēs verbo habenti vi3 ampliādi a se vel ab alio: ampliatur ad ea que possunt esse sub forma termini supponentis: vt homo pōt esse animal: hic iste terminus hō nō solū supponit pro p̄sentibus: sz etiā ampliatur ad oēs qui erunt. Dico autē3 de se: qr hoc verbu3 pōt de se habet vim ampliandi. Dico aūt ab alio: qr hoc participiū potens 7 hoc nomen possibile dant virtute3 ampliandi verbo cui adiūgunt: vt homo est potens eē aial: vel aial possibile est esse album. 7 sic de alijs. De ampliatione aūt q̄ fit rōne tēporis talis dat regula. Terminus cōmunis supponens vel apponens verbo habenti vim ampliādi quo ad tempus supponit pro his qui sunt q erunt vel qui fuerunt: vt hō necessario est aial. ibi tā homo q̄ aial tenet pro his qui sunt 7 qui erunt. Et tantum de ampliationibus.

¶ Postq̄ auctor posuit diuisionē ampliationis in p̄cedenti pte. hic ꝯsequenter iuxta hoc vbū ampliatiuū pōt. ponit q̄ddā sophisma q̄rēdo vtrū illud sophismo. īpoīe pōt esse verū: sit verū vel falsūz. Et ꝓ ꝓbat ꝙ sit verū. scdo iprobat ipz. Probat sic illud qḋ ē vel erit īpoīe pōt esse verū: ḡ īpoīe pōt eē verū. ofis pz q̄t sortē nō fuisse rome postq̄ fuerit ē īpoīe: ⁊ nūc pōt eē verū ergo ⁊c. Improbat sic argnēdo in ꝯtrariū. Quicq̄d pōt eē verū est possibile: sed īpossibile pōt esse verū: ergo īpossibile est possibile.

Pro cuius solutione p̄mo sciēdū ꝙ sophisma est argumēto vel argumētis approbata vel iprobata ꝓpō. vn̄ ꝓbatio ē argumētū quo q̄s nititur ostēdere aliquā ꝓpōnē eē verā: ⁊ ꝑ oppositū iprobatio est argumētū quo nitit̄ ostēdere aliquā ꝓpōnē eē falsā. Et sic sophisma est ꝓpō apparēs va quoad vtrāq̄ partē: ⁊ hoc ꝓpter ꝓbationē ⁊ iprobationē. ⁊ dicit̄ sophisma a sophos qḋ ē sapiētia. siue a sophistico. cas. qḋ idē est ꝙ decipio. is. q̄t ꝑ sophisma opponēs nitit̄ decipe respōdētē ꝑ sopiētiā in eo apparētē. Ex quo appet ꝙ lz sophisma sit q̄n̄q̄ verū: pōt tn̄ decipe ꝓpter apparētiā ad eius falsitatem.

Secundo sciēdū ꝙ oē sophisma soluit̄ aliq̄ istorū triū modoꝝ. s. ꝯcedēdo ipsūz simplr̄ verū vel simplr̄ falsūz vel negādo vel distinguēdo. vn̄ illud sophisma soluit auctor in textu negādo simplr̄: q̄r simplr̄ ē falsūz. Et eiꝰ ꝓbationē soluit dicēdo ꝙ peccat penes fallaciā accn̄tis: q̄r cū dr̄ id qḋ est vel erit īpoīe pōt eē verū: ibi duo dicunt̄. s. illud qḋ est īpoīe ⁊ ipsa īpossibilitas: ⁊ q̄r ipso īpossibilitas accidit rei subiecte que est illud qḋ ē vel erit īpossibile: ⁊ pōt esse verū. assignat̄ vtriq̄ inesse: ⁊ ideo credit̄ ꝙ sicut verū attribuit̄ rei ꝓpter eius ꝯuenientiā: ꝙ etiā attribuat̄ accidēti. vnde illud qḋ est vel erit īpossibile est res subiecta: ⁊ īpoīe est accidēs: ⁊ pōt esse verū est attributū: ⁊ ideo ꝓbatio nō ꝯcludit.

Tertio sciēdū ꝙ ad maiorē notitiā p̄dictoꝝ habendāz auctor ponit duas regulas: quarū p̄ma ē de ampliatiōe facta respectu suppositoꝝ: ⁊ alia est de ampliatiōe facta respectu t̄poꝝ. vn̄ regla data de ampliatiōne respectu suppositoꝝ talis est. Terminꝰ cōis supponēs verbo habēti vim ampliandi a se vel ab alio ampliat ad ea que possunt eē sub forma termini sic supponēti. Et declarat istud in exēplo: vt dicēdo hō pōt eē albus. iste terminꝰ hō nō solū supponit ꝓ hoībꝰ q̄ sunt: sz etiā supponit ꝓ hoībꝰ q̄ erūt. ⁊ notāter dicit a se ꝑ ꝑ vbū quod hz virtutē ampliādi: sic est illud vbū pōt. ⁊ notanter dicit̄ ab alio ꝑ ꝑ hoc verbū ē: q̄r lz ampliet hoc tn̄ nō ē ꝑ se: sz ꝑ ꝑ hꝰ ꝙ odiūgit̄ dictiōi de se āpliatiue. Scda regula ē de āpliatiōe q̄ fit respectu t̄poꝝ q̄ talis ē. Terminꝰ cōis supponēs vbo vel apponēs habēti vim ampliādi quo ad t̄pus supponit ꝓ his q̄ sūt ⁊ q̄ semꝑ erūt sub forma termini supponēti. ⁊ ista ampliatio fit respectu t̄poꝝ: vt hō necessario est aial. ibi tā hō q̄z aial tenet̄ ꝓ his q̄ semꝑ sunt ⁊ semꝑ erūt. ⁊ ista ampliatio nō ꝓuenit ex pte huiꝰ vbi ē vt dictū ē. sed ꝓuenit ex adiūctiōe huiꝰ aduerbij necessario ampliātis illud vbū est q̄ntū ad oēs differētias t̄pis. vn̄ odu erbiūz magis ꝓprie causat ampliationē tempoꝝ q̄z suppositoꝝ.

Quarto sciēdū ꝙ lz hec dictio poīe. ampliet tā pro suppositis q̄z ꝓ t̄pibꝰ tū p̄mo amplia ꝓ suppositis. ⁊ ex ꝯn̄ti ꝓ t̄pibꝰ: sz ecōtra ē de necio. idarco i exēplo regule date respectu suppositoꝝ ponit̄ poīe. ⁊ in exēplo regule date respectu t̄poꝝ exēplificat̄ de ista dictiōe necessario. q̄ p̄mo ampliat ꝓ t̄pibꝰ: ⁊ ex ꝯn̄ti ꝓ suppositis. vn̄ sub istis duobꝰ modis possibile ⁊ necium ꝯprehēduntur alij duo modi q̄ dicunt̄ ꝯtinges ⁊ īpoīe. īpoīe enī ampliat ad oē t̄ps sicut necessariū lz negatiue. ꝯtingēs oūez ad supposito sicut poīe. Ex his pōt videri quō ꝯuenit dictioni ampliatiue ampliare: q̄r sicut ag̃ēs reale nō habēs īpedimētū agit in omne id ad qḋ pōt extendi sua vtus: sic et ag̃ēs rōnis: p̄ma dictio ampliatiua nō habēs īpedimētūz agit in omne illud ad qḋ potest extendi sua virtꝰ: ⁊ ꝓpter hoc hec dictio possibile vel potēs ampliat terminū cōmunē cui adiungit̄ od p̄sentia supposita ⁊ futura: quia hz virtutem ampliandi quo ad illa tempora.

Contra predicta argnit̄ p̄mo sic: albū pōt eē nigrū est īpoīe: ⁊ tn̄ pōt esse verū: q̄r res alba pōt eē nigra. ergo īpoīe potest esse verū. ¶ Scdo sic: sortē videre omne astrū ē īpoīe cū visus sit circa vnū: ⁊ tn̄ pōt eē verū q̄r successiue pōt illa videre: ḡ īpoīe pōt eē verū. ¶ Tertio sic: terminꝰ cōis stans ꝓ p̄sentibꝰ suppositis ⁊ futuris restringit̄: vt postea patebit in restrictionibus: ḡ nō ampliabit̄. ¶ Quarto sic: ista dictio possibile nō tn̄ ampliat pro suppositis: sed etiā ꝓ tēporibꝰ: ḡ videt̄ ꝙ male exēplificet̄ de ipsa in p̄ma regla. ¶ Quinto sic: īpossibile ⁊ ꝯtingēs ampliant sicut necessariūz ⁊ possibile: ḡ debēt poni regule de ipsis sicut de alijs.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̄. ꝙ illa ē duplex: q̄r albū ⁊ nigrū pn̄t capi diuisim et coniunctim. Uno modo simplr̄: ⁊ tūc ē īpoīs ⁊ falsa. Alio mō: īnāliter: ⁊ illo mō possibilis ⁊ vera ⁊ est sensus ꝙ aliq̄s hn̄s albedinē pōt suscipe nigredinēz. ¶ Ad 2m dr̄. ꝙ ē va si ponat̄ īesse eo mō q̄ ē poīis. s. successiue. sortes. n. pōt videre oē astrū successiue ⁊ nō sic. ¶ Ad 3m dicit̄ ꝙ terminꝰ cōis disiunctiue stans ꝓ p̄ntibꝰ vel futuris bn̄ restringit̄: eo ꝙ ad veritatē disiūctiuū sufficit alterā ptē eē verā: sine sufficit vitas alteriꝰ ptis. sed terminꝰ cōis stans copulatiue ꝓ p̄ntibꝰ ⁊ futuris bn̄ ampliat̄. ⁊ sic ē in ꝓposito. ¶ Ad q̄rtūz dr̄. ꝙ lz ista dictio īpossibile ampliet quo ad tēpora: hoc tn̄ est ex ꝯn̄ti. sz p̄mo ⁊ per se ampliat quo od supposita. ¶ Ad q̄ntū dr̄. ꝙ īpossibile ⁊ cōtingēs satis pn̄t intelligi sub possibili ⁊ necessario: sed potius auctor agit de istis duobus modis necessariū ⁊ poīe q̄z de alijs: q̄r sunt affirmatiui: ⁊ alij sūt negatiui. Et hec de ampliatiōibꝰ dicta sufficiūt.

Appellatio ē acceptio termini ꝓ re existēte. Dico aūt ꝓ re exn̄te: q̄r terminꝰ significās nō ens nō appellat vt cesar vel antixꝑs vl chimera ⁊c. Differt aūt appellatio a significatōe ⁊ suppōne: q̄r appellatio est tn̄ de re exn̄te: sz suppō ⁊ significatio sunt tā ꝓ re exn̄te q̄z ꝓ re nō exn̄te: ut antixꝑus significat antixꝑm ⁊ supponit ꝓ antixꝑo: sz nō appellat. hō. n. significat hoīez ⁊ de nā sua supponit tā ꝓ exn̄tibꝰ q̄z ꝓ nō exn̄tibꝰ hoībꝰ. Appellat aūt tm̄ hoīes exn̄tes. Appellationū aūt alia ē termini cōis: vt hō. alia est termini discreti vl singularis: vt sortes. terminus singularis idem significat supponit ⁊ appellat. s. rez existentem: vt petrus vel ioannes.

¶ Iste ē q̄rtꝰ tractatꝰ ꝑuoꝝ logicaliū. In q̄ postq̄ auctor determinauit de ampliatiōe. Hic ꝯn̄r determinat de appellatiōe: ⁊ q̄r ampliatio augmētat ⁊ ꝑficit suppōnē termini ⁊ appellatio diminuit quodāmō. iō p̄us determinauit de ampliatiōe q̄z de appellatiōe: ⁊ p̄us determinat de appellatiōe q̄z de restrictiōe: q̄r appellatio est magis itrinseca termino q̄z restrictio: q̄r terminꝰ ꝑ se sumptꝰ pt appellare ⁊ nō pōt restringi nisi superaddat̄ adiūctuz: ⁊ sic pz ordo huius tractatus ad p̄cedentem ⁊ sequētes.

Primo sciēdū ꝙ appellatio vt sufficit ad ꝓpositū dicit̄ tribꝰ modis. vno mō dicit̄ appellatio vocatio siue ꝓpriū nomē alicuius ꝑsone fm̄ qḋ dicit̄ iste

appellat petr⁹. Scđo mō dr̃ appellatio vt est ꝓpetas nominis sub quo noīe plura cōtinent̃ fm quā aliqua noīa dicunt̃ appellatiua. Tertio modo sumit̃ appellatio put est acceptio termini ꝓ supposito vel suppositis actu existentibus: τ de hac est pn̄s intentio.

Secundo sciendū ꝙ appellatio vt sumit̃ in ꝓposito sic diffinit̃ in textu. Appellatio est acceptio termini ꝓ re exn̄te: τ nō dr̃ cōis: q2 tā termin⁹ cōis q̄ȝ singularis appellāt vt patebit in diuisione appellatōis: q̄ diuisio hec est. Appellationum alia est termini cōis alia termini singularis: termini cōis sicut hō. termini singularis: sicut sortes. vn̄ terminus cōis appellās τ termin⁹ singularis differūt: q2 termin⁹ singularis vnū tm̄ appellat. termin⁹ vero cōis plura fȝ ꝙ actu pōt plura ꝯtinere. Et sic pȝ ꝙ alia est appellatio termini cōis: τ alia termini discreti: rōne cui⁹ bn̄ dcm̄ est in diffōne appellatōis termini nō addendo cōis aut discreti. τ ꝯn̄r auctor exponit in textu suā diffōnē dicēs: ꝙ terminus significās nō ens sicut est id qđ nō est actu nō appellat vt cesar τ antixp̄s: τ ēt termini significātes aliqd fictū siue aliqd in imaginatiōe non appellāt vt chimera τ hircoceruus. τ sic pȝ ꝙ solū termin⁹ significans rem actu exn̄tem appellat.

Tertio sciendū ꝙ auctor postea ponit drīam inter significationē: suppōnē τ appellationeȝ: q2 appellatio est acceptio termini ꝓ re exn̄te in actu τ ex̄ aīam suppositio vero τ significatio sunt tā de re exn̄te in nā q̄ȝ de exn̄te in aīa siue in imaginatiōe vt antixp̄s significat antixp̄ȝ τ supponit ꝓ eo: sȝ nihil appellat. hō ēt significat id qđ pticipat nām hūanā τ nāliter supponit tā ꝓ hoīe exn̄te q̄ȝ nō: sȝ nō appellat nisi hoīem exn̄tē in actu. Alio mō differūt suppositio τ appellatio. q2 appellatio est īferi⁹ ad suppōnem. q2 vbicūq3 est appellatio ibi ē suppō τ nō ecōuerso. nā appellatio solū inest termino vt dcm̄ est qn̄ tenetur ꝓ supposito vl' suppositis actu exn̄tibus: sȝ suppō pōt esse in termino qn̄ tenet̃ ꝓ suppositis actu vel potētia vl' etiā in imaginatiōe. τ suppositio pōt esse nālis: accn̄talis: discreta: cōis. simplex τ ꝑsonalis. sȝ appellatio est tm̄ termini supponētis personaliter. τ sic patet ꝙ appellatio est inferius ad suppositionem.

Quarto sciēdū ꝙ dictionū quedā sunt appellatiue q̄litatis τ appellāt. sȝ ꝑ se appellata nō hn̄t sicut sunt noīa cōia τ adiectiua que sunt appellatiua: sȝ non habēt appellata nisi sua substātiua τ ꝑ sua substa eo ꝙ indiuiduatio nō est in accn̄tibus nisi ꝑ subaȝ loquēdo ꝓpe. Alie sunt dictiōes que nō sunt appellatiue q̄litatis sȝ sūt appellata in neutro genere: cuiusmodi sunt noīa ꝓpa nomina. n. ꝓpa dr̄r appellata supposita τ singularia diuersis rōnibus: q2 dr̄r appellata eo ꝙ appellant̃ a suis supioribus. supiora eni⁹ de īferiorib⁹ p̄dicant̃ fm vnū3 nomē τ eandē rōnē: vt sortes est hō. Et dr̄r supposita: q2 subijciūtur suis supioribus. Et dr̄r singularia: q2 noīant aliqđ discretū qđ vni soli ꝯuenit. Alie sunt dictiōes appellatiue q̄ appellāt τ q̄ ꝑ se appellata hn̄t sicut sunt noīa cōia substātiua: vt hō aīal: τ sic de alijs. τ talib⁹ ꝓpe ꝯuenit appellatio. Et tales dictiōes accipiunt̃ aliqn̄ ꝓ oībus suis suppositis τ hoc fit ꝑ adiuncti signi vl'is: vt dicēdo: ois hō currit. aliqn̄ ꝓ aliquo suoꝝ suppositoꝝ determinate: vt qn̄ eis nō addit̃ aliqd qđ eas distribuat vt homo currit.

Contra predicta arguit̃ primo sic: appellatio ꝑtinet iuristis. ḡ nō spectat ad logicū determinare de appellatione. ¶ Scđo sic appellatio est tm̄ termini cōis. ḡ cōis dȝ poni in diffōne ei⁹. ¶ Tertio sic. nulla est appellatio termini cōis. ḡ cōtra diuisionē. aīs pȝ: q2 terminus cōis nō significat rē exn̄tem cū exn̄tia ꝯuenit singularib⁹. ¶ Quarto sic: sortes mortuus appellat̃ homo. ḡ appellatio est tā existentis q̄ȝ non existētis. ¶ Quinto sic: sic dicit textus terminus significat idē supponit τ appellat. sȝ significat rem non exn̄tē. ḡ etiā appellat ꝓ re nō existente.

Ad argumenta. Ad p̄mū dr̃ ꝙ alr̄ ꝯsideratur appellatio a logico: τ altr̄ a iuristis: q2 a iuristis ꝯsiderat̃ in q̄ȝtū dic̄ vocatiōnē cui⁹dā de iferiori iudice ad supiorē: sicut cū quis indicatus ab officiali appellat ad papā. sȝ a logico cōsiderat̃ vt dcm̄ ē. ¶ Ad scđm dr̃. ꝙ si capiat̃ appellatio vt ē ꝓprietas nois que dr̃ q̄litas: sic solū appellatio cōuenit termio cōi: sȝ de tali nō est h̄ ad ꝓpositū. sȝ si capiat̃ ꝓut est acceptio termini ꝓ re exn̄te. tūc ꝯuenit taȝ termino sīgulari q̄ȝ cōi: τ sic capit̃ h̄. ¶ Ad 3m dr̃. ꝙ lȝ res significata ꝑ terminū cōeȝ sȝ se τ ꝑ se nō existat: tn̄ existit in suis iferiorib⁹ τ tūc talia singularia a noīe cōi appellant̃: sic hō appellat sorteȝ τ Ciceronē τ sic de alijs singularibus actu exn̄tib⁹. ¶ Ad q̄rtū dr̃. ꝙ lȝ sor. mortuus abusiue appellet̃ hō: tn̄ nō ē hō simplr: q2 hō mortuus nō est hō: ıō non pōt appellari. ¶ Ad q̄ntū dr̃. ꝙ auctor sic ītelligit̃: ꝙ si res significata ꝑ terminū singularē existat: tūc terminus singularis idem significat ꝓ eodē supponit: τ ꝓ eodē appellat.

¶ Itē appellationū termini cōis alia ē termini cōis ꝓ re in cōi: vt qn̄ termin⁹ cōis simplicem hȝ suppōnē: vt cū dicit̃ hō ē spēs: aīal est gen⁹. τ tūc terminus idē supponit significat τ appellat: vt hō significat hoīeȝ in cōi: τ supponit ꝓ hoīe in cōi τ appellat hoīeȝ in cōi. Alia aūt est appellatio termini cōis ꝓ suis iferiorib⁹: vt qn̄ termin⁹ cōis ꝑsonaleȝ hȝ suppositionē: vt cuȝ dicit̃ hō currit: tūc hō nō ideȝ significat: supponit τ appellat: sȝ significat hoīem in cōi τ supponit ꝓ ꝑticularibus hominibus τ appellat particulares homines tm̄ existentes. Et hec de appellationibus sufficiant.

¶ Postq̄ȝ auctor diffiniuit τ diuisit appellationē in eaȝ q̄ fit ꝑ terminū cōeȝ τ eā q̄ fit ꝑ terminū singl'arē. Dic ꝯn̄r subdiuidit appellationē termini cōis. nā alia est termini cōis ꝓ re exn̄te in cōi vt cū termin⁹ cōis simplicē hȝ suppōnē vt hō ē spēs: aīal ē gen⁹. hō. n. appellat nām exn̄teȝ in eē simplici abstracto a suppositis siue a singularibus. Alia ē appellatio termini cōis ꝓ suis iferiorib⁹: vt hō appellat sortē aut platonē si existant in reꝝ natura.

Primo sciendū ꝙ dupl'r pōt intelligi ꝙ terminus cōis appelletur. Uno mō ꝓut capit̃ ꝓ re vl'r significata ꝑ ipȝ: τ sic sup ipm fundat̃ vn⁹ mod⁹ appellationis: q̄ qdē appellatio est ipsi⁹ nāe cōis. q̄ licet fm se nō existat: tn̄ existit in singularibus: τ sic sup ipȝ fundat̃ appellatio termini cōis simplicē suppositionem habentis. Alio modo pōt cōsiderari termin⁹ cōis videlicȝ ꝓut est in suis suppositis: τ sic sup ipm fundat̃ appellatio que est termini cōis hābētis ꝑsonalē suppositionē: τ lȝ talis terminus cōis nō significet illa supposita vt supposita sūt τ singularia: tamē possūt cōsiderari vt cōueniūt in natura specifica: τ sic termin⁹ cōis pōt appellare pro ipsis.

Secundo sciendū ꝙ termin⁹ cōis hn̄s suppositionē simplicē idē significat supponit τ appellat: significat. n. naturā cōem. supponit etiā ꝓ eadeȝ τ appellat pro ipsa nā cōi. Sȝ termin⁹ cōis non supponens simpl'r nō idem significat: supponit τ appellat. naȝ talis termin⁹ significat nām cōem τ supponit ꝓ suppositis tā existentib⁹ q̄ȝ nō existentib⁹. sȝ solū appellat sua pticularia in actu existentia: sicut hō significat naturā hūanam τ supponit ꝓ hoībus tā existentibus q̄ȝ nō exn̄tibus: sȝ so

lum appellat homines p̄ńtes ⁊ exn̄tes in actu.

Tertio sciēdū ꝙ terminoꝝ appellatiuoꝝ siue appellatione hn̄tiū qdā sunt substātiui qdā adiectiui. Substātiui sunt illi q significāt rē exn̄tē ī p̄dicamēto p modū p se stātis tā ī ɔcretiōe ad supposita ꝙ̄ i abstractiōe: sicut iste termin⁹ hō q dr̄ eē termin⁹ ɔcret⁹ ɔcretione nāe ad supposita: qꝛ cōcernit ipsa ⁊ iste termin⁹ hūanitas dr̄ abstract⁹ a q̄cūq; cōcretiōe. Termini āt adiectiui sunt illi q significāt rē in p̄dicamēto exn̄tē p modū adiacētis. ⁊ istoꝝ terminoꝝ tā substātiuoꝝ ꝙ̄ adiectiuoꝝ qdā sunt sub̄ales qdā significāt rē de p̄dicamēto sub̄e: vt hō ⁊ hūanitas. Alij āt accn̄tales q significāt rē de p̄dicamēto accidētiū vt albū ⁊ albedo. ⁊ sic de alijs de qb⁹ est facta mentio. vn̄ tā in terminis sub̄alibus ꝙ̄ accn̄talibus eodēz mō sumit̄ appellatio capiēdo appellatonē p̄prie.

Quarto sciēdū ꝙ̄ terminis accn̄talib⁹ ꝙ res de p̄dicamēto accn̄tiū pt dupl'r ɔsiderari. vno⁹ vt hz hītudinē ad subāz vt alb⁹ ba. bū. albūz. n. significat albedinē sz ꝙ adiacet sub̄e. Alio⁹ pn̄t ille res ɔsiderari sine hītudīe ad subāz. ⁊ h̄ dupl'r sm ꝙ dupl'r pn̄t abstrahi: qꝛ ipaꝝ vna abstractio ē a sub̄o. alia ē abstractio a suppositis ⁊ sz p̄mā abstractionē nā albedinis significat̄ p illū terminū albedo. sz sz ꝙ abstrahit̄ a suppositio significat̄ p illū terminū albedinitas: ⁊ nā nigredis p illū terminūz nigredinitas. vn̄ in oībus istis terminis nihil differt q̄tū ad appellationē. Ex quo seq̄tur ꝙ aliqui antiqui male dixerūt eo ꝙ putabāt appellationē non posse attribui nisi termino adiectiuo. ⁊ mouebant̄ p̄pter illā rōnē: qꝛ appellatio vt ipsi dicebāt est in termino rōne significati formalis rei appellate q̄ nō pōt appellari nisi p terminū adiectiuū vt dicebāt ⁊ nō p substātiuū qd̄ importat significatūz suū absolute ⁊ nō cū dependētia vel habitudine ad aliud sicut iste terminus hō q significat nāz humanā absolute verūtamē illud nō est veꝝ: qꝛ termini substātiui pn̄t esse cōcreti concretione nāe vt dcm̄ est: siue concretione suppositoꝝ: lz nō significēt p modū adiacētis.

Sed contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic: termin⁹ cōis hn̄s simplicē supponēz respectu termini scd̄e itentionis significat nām cōem exn̄tem in aīa. ḡ nō appellat. ɔn̄a tenet: qꝛ tūc an̄ x̄p̄s appellaret qd̄ falsum est. ❡ Scd̄o sic: appellatio est acceptio termini cōis p re exn̄te: sz nā cōis significata p terminū cōem non existit. ḡ terminus cōis non appellat. ❡ Tertio sic: oē quod est singulare est: sz appellatio est termini existentis. ḡ nō pōt esse termini cōis simplicē suppōnem hn̄tis. ❡ Quarto sic appellatio insequit̄ significatione termini cōis: sed terminus cōis nō significat sua supposita. ḡ non appellat p suis suppositis. ❡ Quinto sic appellatio significatio suppō sunt diuerse p̄prietates. ḡ nō pn̄t eidē ɔuenire. ḡ male dcm̄ ē ꝙ termin⁹ cōis idē significat suppōit ⁊ appellat.

Ad argumenta. Ad p̄mūz dr̄ ꝙ duplex est appellatio. s. p̄p̄a ⁊ ip̄ropria. vn̄ talis termin⁹ appellat accipiēdo appellationem large. ⁊ quodāmodo ip̄roprie put est termini significātis tā rez extra aīaz ꝙ̄ rem in aīa. ❡ Ad 2^m dr̄. ꝙ lz terminus cōis nō significet rem exn̄tem sm sextū significat rē exn̄tē in singularibus. ⁊ hoc sufficit. ❡ Ad 3^m dr̄. ꝙ lz oē id qd̄ primo ⁊ p se existit sit singulare tn̄ illud qd̄ existit ad alteri⁹ exn̄tiā nō ē singulare: sic v̄lia q̄ significant̄ p terios cōes ⁊ sic termini cōes significāt rē exn̄tē. vz. in singularibus ⁊ p singularia ❡ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ licet terminus cōmunis p̄mo ⁊ p se nō significz sua supposita: tn̄ ex ɔn̄ti ⁊ mālr bn̄ significat ipa inq̄tūz includūt nām p terminū cōem significatā. ❡ Ad 5^m dr̄. ꝙ lz iste p̄p̄etates ɔueniāt eidē mālr sumpto nō tn̄ ɔueniūt eidē formal'r sumpto. ⁊ h̄ sufficit. Et hec de appellatione dicta sufficiant.

REstrictio est coartatio termini cōis a maiori suppōne ad miorē vt dcm̄ est pri⁹. Restrictionū āt alia fit p nom̄: vt hō alb⁹. iste termin⁹ hō n̄ suppōit p nigris nēz p medio colore coloratis: sz restringit̄ ad albos. Alia fit p v̄bū vt hō currit. iste terminus hō suppōit p p̄n̄tib⁹ tm̄. Alia fit p pticipiū vt cū dr̄ hō currēs disputat. ille termin⁹ hō supponit p p̄n̄tib⁹. Alia fit p iplicatōez: vt cū dr̄ hō q ē alb⁹ currit. Hec iplicatio q ē alb⁹ restringit hoiez ad albos. Itez restrictionū fcāꝝ p nom̄. Alia fit p iferi⁹ supiori appositū: vt aīal hō currit. ille termin⁹ aīal tm̄ supponit p aīalib⁹ que sunt hoies. Alia fit p drīam aduenientez gn̄i q est essentialis cū sit ɔstitutiua rei: vt cūz dr̄ aīal rōnale. Hic aīal supponit pro rationalib⁹ aīalibus. Alia fit p adiectiuū accidentis: vt cū dr̄ homo albus. iste termin⁹ homo supponit tm̄ pro albis hominibus.

❡ Quintus ptialis tractat⁹ puoꝝ logicaliū: in q̄ ītēdit determiare de vna p̄p̄etate termini īcōplexi. q̄ dr̄ restrictio ꝙ̄uis p̄us dterminādū fuisset ō restrictiōe eo ꝙ restrictio ⁊ āpliatio opponūt̄: ⁊ fiūt circa psonalē suppōnez nisi obstetisset rō q̄ p̄us dcā ē in p̄ncipio appellationū. s. ꝙ appellatio ē magis itrinseca termīo ꝙ̄ restrictio. Et qꝛ h̄ p̄ncipal'r vult determinare de restrictiōe: ideo resumit diffōnez restrictiōis p̄us positā in p̄ncipio ampliationū.

Primo sciēdū ꝙ restrictio ē coartatio termi cōis a maiore suppōne ad miore: hoc ē decremētū siue mioratio ambit⁹ alic⁹ termi cōis sm ꝙ p paucioib⁹ suppositis tenet̄ ꝙ̄ exigat sua actualis suppō: sic dōo hō alb⁹ currit. ille termin⁹ hō de sua actuali suppōne pt supponere p oib⁹ hoib⁹ q̄cūq; colore coloratis: tn̄ p nām illi⁹ adiūcti alb⁹ variat̄ suppō ei⁹ ⁊ tenet̄ solū p hoib⁹ albis ⁊ accipit̄ ista diffōne coartatio metaphorice ad coartatiōnē realē sīc sufficiēter explicatū ē in p̄ncipio āpliationis.

Secūdo sciēdū ꝙ auctor ɔn̄r diuidit restrictionem dicēs ꝙ restrictionū alia fit p nomē: alia p v̄bū: alia p pticipiū: ⁊ alia p iplicationē alicui⁹ orōnis. Et ɔn̄r subdiuidit restrictōez fcāz p nomē dicēs: ꝙ alia fit p iferi⁹ appositū supiori. alia fit per drīam aduenientē gn̄i: alia p adiectiuū accn̄tis: ⁊ oīum istoꝝ exēpla satis patēt in textu. vn̄ restrictio fit mltis modis. vno⁹ fit p aliquid adueniēs termīo restricto sic dōo hō albus currit. Alio⁹ fit nullo adueniēte termio cōi: vt cū dr̄ rex venit restringit̄ ad supponēdū p rege patrie: ⁊ sm hoc pōt dici ꝙ duplex ē restrictio. Una est nālis q̄ fit p aliqd adueniēs termino cōi: ⁊ dr̄ nālis: qꝛ ille termin⁹ capit̄ sm nāz ⁊ exigētiaz termini adiūcti. Alia ē v̄sualis restrictio ⁊ ē illa q̄ in termio p vsū ⁊ modū loquendi inenit̄. ⁊ iō dr̄ v̄sualis restrictio: qꝛ nō cōuenit ei sm nām alicui⁹ adiuncti.

Tertio sciēdū ꝙ restrictio nālis pōt fieri mltis modis. vt p̄us dcm̄ ē. Uno mō p dictionē. Alio mō per orōnē. p orōnē sit qn̄ alicui termīo cōi iplicat̄ aliquid nō iportās diminutionē nec ampliationē: vt cūz dr̄ hō q ē alb⁹ currit ibi restringit̄ hō ad supponēdū p illis qb⁹ ɔuenit illa iplicatio q est alb⁹. Et notāter dic̄ nō iportans diminutionē nec ampliationē: qꝛ est aliq̄ orō iplicatiua q̄ iportat diminutionē: vt ista q est mortu⁹. ⁊ alia est iplicatiua q̄ iportat ampliationē: vt ista q pōt eē. ille enīz iplicatōes nō restringūt. Et sic pz ꝙ restrictio hz fieri qn̄

terminꝰ adueniēs alteri nō diminuit nec amplīat terminum cui additur: sed qñ facit ipm teneri pro paucioribus suppositis q̄ prius tenebat̄ ꝛ cū oīa implicatia est diminuēs destruit illud cui adiūgitur. ꝛ oīo ampliatiua facit terminū teneri ꝑ pluribus q̄ exigat sua actualis suppositio: iō nō restringit. Sz restrictio q̄ fit ꝑ dictionē pōt fieri dupliciter. Unoꝰ rōne significationis. Alio mō rōne cōsignificationis. Rōne significatiōis pōt fieri qñ aliqd additū termino cōi restringit ipm quo ad principale significationē. Et rōne cōsignificatiōis fit: qñ aliquid restringitur solū quo ad consignificationem. sicut dicendo. homo est albꝰ. homo restringitur solū rōne consignificationis. s. rōne generis: quia tm̄ ponitur pro maribus.

Quarto sciēdū ꝙ cū dicit̄ ꝙ restrictio nū quedā fit ꝑ nomē: alia ꝑ verbū ꝛc. ibi est diuisio generis in species eo ꝙ restrictio equaliter dicitur de oibus illis membris. ꝛ istarū modorū sufficiētia sic potest haberi. nam oīs restrictio fit per dictionē īcomplexā vel cōplexam. si pmū hoc est dupl'r: vel talis dictio significat subam vel actū. si subam sic est pmū membrū. Si actū hoc est dupl'r: vel actū distātem a substātia: ꝛ sic est scōm membrū. vel idistantē: ꝛ sic est tertiū membrū. si fiat ꝑ vocem cōplexā: sic est illa q̄ fit ꝑ implicationē. Uñ in ꝓposito implicatio vocat̄ oliqđ cōplexū ex noīe ꝛ verbo implicite includens suppositionē termini cōis vt dr̄: cū hō q est albus currit. ista iplicatio q est albus. icludit iplicite suppōnē huius termini hō. vñ ēt diuisio sequēs talis est sic diuisi pcedēs. ꝛ sic pōt facil'r sumi sufficiētio mēbrorū eiꝰ. Et sic pz qd sit restrictio: ꝛ q̄uo babeat fieri: ꝛ q̄uo diuidi̇tur.

Contra predicta arguit̄ pmo sic. Restrictio nō est possibilis. g̊ de ipa nō est determinādū. añs pz: qr vbicūq̄ ponit̄ dictio semper supponit ꝛ capitur ꝑ suo significato. sz significatū dictionis nō pōt restrigi. g̊ videt̄ ꝙ ipsa nō est possibilis. ¶ Secūdo arguit̄ sic. ꝯtra diffōnē: qr terminus singularis aliquādo stat ꝑ pluribus: ꝛ oliqñ ꝑ paucioribus. g̊ videt̄ ꝙ restringit̄. g̊ male ponit̄ in diffōne termini cōis. ¶ Tertio arguit̄ sic: circa appellationem fit coartatio a maiori suppōne ad minorē: ꝛ tñ nō ē restrictio. g̊. ¶ Quarto sic: restrictio nō fit ꝑ nomē. g̊ ꝯ vnū membrū diuisionis. Añs pz: qr si fieret: in ista homo albus currit fieret: sz hoc non. qr albus in plus se hz q̄z homo. g̊ nō pōt restrigere hoīez. ¶ Quinto sic: implicatio est magis cōis q̄z illud cui adiūgitur. g̊ nō pōt restrigere. Añs pz: qr illa iplicatio. q est albus. potest addi homini boui ꝛ leoni: ꝛ sic de oliis.

Ad argumenta. Ad pmū istorū argumentorū dr̄ ꝙ lz dictio nō possit restringi q̄tum ad significatū formale: tñ q̄tum ad significatū māle bñ restringit̄. vñ vbicūq̄ ponit̄ hō significat humanitatē q̄ est significatū formale eius: sz nō capit̄ ꝑ oibus suis suppositis q̄ sunt significatū māle eius: iō pōt restringi. ¶ Ad scđz istorū dr̄. ꝙ lz terminus singularis equoce possit teneri ꝑ pluribꝰ tñ vnivoce tētꝰ nō pōt stare nisi ꝑ vno solo: ꝛ sic nō pōt restringi. ¶ Ad 3ᵐ argumētū dr̄. ꝙ lz appellatio aliqñ appellet ꝑ paucioribꝰ: hoc tñ est p acciñs: qr semꝑ ꝑ se facit terminū cōem teneri ꝑ existentibus tm̄. ¶ Ad 4ᵐ dr̄. ꝙ lz albꝰ in cōparatiōe ad alia ab hoīe in pl's se hēat q̄z hō: tñ in ꝯparatiōe ad hoīem nō in plus se hz. ¶ Ad 5ᵐ dr̄. ꝙ lz iplicatio fm̄ se in pl's hēat q̄z terminꝰ cui adiūgit̄ tñ fz ꝙ adiūgit̄ tali vel tali termino ꝑ relōnē i eo īclusā z minꝰ se hz q̄z solis terminꝰ cōis.

¶ De restrictione facta per nomē cōiter sūptū tales dātur regule. Omē nomē non diminuens nec hñs vim ampliādi adiūctum ex eadē parte termio magis cōi restrigit ipm ad supponēdū ꝑ bis ad que erigit sua significatio: vt pz in exēplis predictis: vt hō ꝑ suā significationē restringit aīal ad aīalia q̄ sunt hoīes vt cū dr̄ aīal hō. ꝛ albꝰ restringit hoīes ꝑ suā significationē ad hoīes albos: vt cū dr̄ homo albꝰ. Dico aūt non diminuēs ad remouēdū noia diminuētia rōnē adiuncti vt mortuꝰ vel corruptꝰ ꝛ silia q̄ non restrigunt sz potiꝰ destruunt adiunctum. Dico āt si hñte vim ampliādi ad remouendū dictiones ampliatiuas: vt potens ē: possibile q̄ nō restrigūt sz potiꝰ ampliāt. Et sciēdum ꝙ minus cōe sp restrigit magis cōe: vt cū z dr̄ homo albus currit: qr homo repit̄ i albis hoibꝰ ꝛ nigris ꝛ medio colore coloratis: sz albus tm̄ nō. Uñ quo ad hoc hō ē magis cōe: ꝛ albꝰ minus cōe: ꝛ sic albus restrigit hominem sed fz ꝙ albus repit̄ in hoibus. lignis: ꝛ lapidibꝰ: ꝛ brutis: hō āt non: vt sic: albꝰ ē magis cōe ꝛ hō minus cōe: ꝛ sic hō coartat albū ꝛ albedinem existēz in hoibꝰ: vt cū dr̄ hō albus currit: ꝛ sic vtrūq̄ coartat alterū fm̄ diuersa. Itez de termio restricto tal' dat̄ regula. Si signū vle adueniat termio restricto non distribuit ipz nisi ꝑ bis ad q̄ restrigit̄. Cū z. n. dico oīs hō albus cur. ibi hō restrigit̄ ad albos: ꝛ non pt̄ distribui nisi ꝑ albis. Itē ꝺ restrictione dat̄ tal' regula. Nihil positū a pte predicati pōt restringere terminū cōez positū a pte subi quo ad pncipalem eiꝰ significationē vt hō ē albꝰ: iste terminꝰ albꝰ i predicato positꝰ nō pōt restrigere hoīez in subo positū ad albos: qr si restrigeret̄ ad albos. g̊ ꝑ regulā precedētē. s. si signū vle adueniat termio restricto solū distribuit ipsū ꝑ bis ad que restrigunt̄ vt i ꝓposito hō distribueret̄ solū ꝑ albis hoibus: ꝛ sic istius ꝓpōnis. oīs hō ē albus. sensus eēt. oīs hō albus ē albꝰ. g̊ si vna erit vera reliq̄ erit vera: ꝛ si vna erit falsa reliq̄ erit falsa: qđ tm̄ ē falsū. g̊ cū dr̄ oīs hō ē albus: iste terminus hō non restrigit̄: ꝛ sic pz illa regula. Dico āt quo ad pncipalē eius significatōez qr predicatū restrigit subm quo ad ꝯsignificationē que ē generis: vt cū dr̄ cignus ē albus: iste termīus cignꝰ restrigit̄ ad mares ꝛ nō ad mulieres: ꝛ sic albus restrigit ipsū quo ad cōsignificationē q est genus: ꝛ non quo ad suā significationez. Itē de restrictione fcā ꝑ iplicationez tal' dat̄ regula. Ois iplicatio imediate coniūcta termio cōi restrigit ipsuz sic sui adiectiuū: vt cū dr̄ hō q est albus cur. iste terminus homo restrigit̄ ad albos ꝑ hāc implicationez. s. q est albus. Itez de eadez restrictione tal' dat̄ regla. Quotienscūq̄ signū vle ꝛ implicatio ponunt̄

In eadē locutione duplex est ordo eo q̄ signum
pōt precedere iplicatiōez: z sic distribuit termi
nū communē p quolz supposito: vt cū dr̄. ois
homo currit q̄ ē alb9. Itez iplicatio potest pri9
aduenire z restrigere terminū ɔmunē: z tunc
signū postea aduenīēs non distribuit ipsuz nisi
p his ad q̄ restrigit̄: vt ois homo q̄ ē alb9 cur.
z tūc equalet huic: ois homo albus cur.

¶ Postq̄ auctor subdiuisit restrictionē: h̄ ɔñr ponit q̄sdā
regulas de restrictōe fcā p nomē ɔñr veteriabit de gbus
dā regulis restrictōis facte p v̄bū. z q2 nomē p̄cedit v̄bū:
iō p3 ordo. Et p̄ ponit vnā regulā de restrictōe fcā p no/
mē sine ampliatōe dicēs q̄ oē nomē nō diminuens nec
h̄ñs vī āpliādi aduenīēs ex eadē pte termio cōi restrigit
ipz ad supponēdū p his q̄ exigit sua significatio .s. signi/
catio illi9 nois restrigētis: vt d̄o: aial hō currit: ibi hō re
strigit aial p suā significatiōnē ad supponēdū p aialibus
h̄ñtib9 hūanā formā. Et ɔñr exponit auctor suā regulā z
dicit q̄ notāter dr̄ nō diminuēs ppnois diminuentis rō/
nē illius termini cui adiūguntur: vt mortuus z corrupt9:
talia enī nō restringūt sz magis destruunt .s. formā signi/
ficatā p terminū cui adiungūtur. z dicebat̄ notāter non
h̄ñs viz ampliādi ppter illa: possibile potens z silia que
nō restrigūt sz poti9 ampliāt. Et silr dz itelligi de dictiōe
distrahēte sicē de diminuēte: vñ dictio diminuēs z distra
hēs differūt: nā illa dr̄ diminuēs q̄ destruit rōnē illi9 cui
adiūgit̄ vt mortuus: z illa dr̄ distrahēs q̄ trahit terminū
cui adiungit̄ ad extraneā significationē: vt pictum.

Primo sciēdū q̄ gnāliter q̄libz min9 cōe restrin/
git magis cōe: verūtamē idē termin9 dicit̄
magis cōis z min9 diuersis respectib9: z sic idē terminus
pōt eē restringēs z restrict9. vbi gfa. hō alb9 currit: hō re/
perit̄ in hoībus albis: z nigris z medio colore coloratis: z
alb9 nō. z sic fm illū respectū hō est terminus magis cōis
z albus minus cōis: z iō albus restringit hoiez. Fm aūt q̄
alb9 repit̄ in hoīb9 lapidib9 z in aīalib9 brutis: z hō nō.
z isto mō alb9 est termin9 magis cōis z hō min9 cōis: z iō
hō coartat z restrigit albū ad albedinē exītē in hoībus.

Secundo sciēdū q̄ p termino restricto auctor po/
nit vnā regulā in textu: q̄ ue talis est. Si
signū distributiuūz adueniat termino restricto nō distri
buit ipm plenarie p oībus suis suppositis: sz solum distri
buit ipm p his ad que restringit̄ fz exigentiā termini re/
stringentis: vt cū dr̄. ois hō albus currit: hō enī non distri
buit̄ nisi p hoībus albis: z hoc ē rōne illi9 termini restri/
gētis albus. vñ si signū vl'e addetet̄ termio cōi p se sum/
pto z nō restricto distribueret ipm vlr p oīb9 suis suppo/
sitis: sz cū additur sibi determinatio nō diminuēs nec di/
strahens distribuitur fm exigentiā illius determinatio/
nis. z sic p3 q̄ signum vl'e in ista ppositione. ois homo al/
bus currit. z sibi similibus nō agit in terminū cōez: sz fz
q̄ restrictus est p hāc determinationē albus.

Tertio sciēdū est q̄ ɔñr auctor ponit vnā aliā regu/
lā de restrictōe facta p nomē que talis est.
Nihil positū a pte p̄dicati pōt restringere terminū cōem
positū a pte subiī quo ad p̄ncipalē significationē. z ista re
gula videt̄ dari de termino restringēte: vt cuz dr̄ hō alb9:
albus enī non restringit hoīem ad albos. Cuius rō est: q2
tunc signū vl'e iunctū homini nō distribueret ipm nisi p
albis: vt p3 p regulam imediate dictaz. z sic hec ppositio
esset vera: ois homo est albus: posito casu q̄ aliqui essent
nigri: qđ p3: q2 valeret tm̄ sic ista: ois homo albus est al/
bus: sz illud manifeste est falsuz casu posito: igit̄ illud est
falsum: ex quo seqtur. vz. q̄ ille terminus albus in predi/
cato positus restringat istum terminū hō positū a parte
subiecti q̄ntum ad p̄ncipalē significationē. verūtamen ta/
lis terminus positus a parte predicati habet restringere
terminū positū a parte subiecti q̄ntum ad significatio/
minus p̄ncipalē siue q̄ntum ad consignificationē: vt cum
dicitur agnus est albus: albus restringit agnum p ma/
bus tm̄ z non p femellis: z sic restringit ipm q̄ntum ad si/
gnificationē minus p̄ncipalem q̄ est genus.

Quarto sciēdū q̄ auctor ponit vnā aliaz regulā de
restrictiōe facta p iplicationē dicēs q̄ oīs
iplicatio imediate adiuncta termio cōi restringit ipm fz
suū adiunctū. vt cū dr̄ homo q̄ est albus currit. ille termi/
nus hō restringit̄ ad albos p illā iplicationē qui est alb9.
vñ notāter dr̄ imediate adiuncta: q2 si talis iplicatio nō
imediate adderetur; nō plus restringeret q̄ adiūctū po/
sitū a pte p̄dicati: vt si diceret̄: hō currit: qui est albus. vñ
q̄ntū ad rē iste due eqpollent hō albus currit: z hō qui est
albus currit. Et ex ista regula infert auctor in textu aliā
regulā de restrictione facta p implicationē dicēs q̄ quo/
tiens sciūq; signū vl'e z iplicatio ponunt̄ in eadē locutione
locutio est duplex eo q̄ signū vl'e pōt p̄cedere iplicatiōez
nō imediate positaz in termino cōi: z tunc distribuit ter/
minum cōem pro oībus suis suppositis. vt cū dicitur. ois
homo currit qui est alb9: ibi ille terminus hō distribuit̄
pro omnibus suis suppositis: vel illud signū vl'e pōt p̄ce/
dere implicationē imediate positā in termino cōi ex ea/
dem parte: z sic tale signū nō distribuit nisi pro illis ad q̄
restringit̄ per illam implicationē: vt dicēdo. ois hō q̄ est
albus currit. Et ratio hui9 diuersitatis est: q2 in p̄mo p̄po
sitiōe signū vl'e attingit terminū cōem anteq̄z determi/
netur per iplicationē: sed in secunda determinat̄ per
iplicationē anteq̄z distribuat̄ per signum: z ideo non di/
stribuit terminū cōem vlr pro omnibus suis suppositis:
sed tm̄ pro quibus exigit sua implicatio.

Contra predicta arguit̄ p̄mo sic. nullū poste/
rius agit i p̄us: sz e cōuerso:
sed oē restrigens posteri9 est restricto. ergo nullū restrin/
gens agit in dictionē restrictā. ¶ Scđo sic. cuz dicit̄ po/
tens portare lapidē currit: est restrictio: z tm̄ ibi est dictio
ampliatiua z nō habēs vim restringēdi sed ampliandi. q̄
ɔtra p̄mā regulā. ¶ Tertio sic. signū vl'e nō amittit suā
vim per aliqd qđ est posteri9. ergo videt̄ q̄ cū habeat vir/
tutez ad distribuēdū terminū cōem pro oib9 suis suppo/
sitis: nō pdet vim suā p dictionē restrigētē terminū cōez
cum sit posterior ipso. ergo videt̄ q̄ distribuat terminuz
restrictū pro oib9 suis suppositis: qđ est cōtra scđaz regu/
lam. ¶ Quarto sic. talia sunt subiecta q̄lia permittunt̄
ab eoz p̄dicatis. ergo videt̄ q̄ sicut predicata variāt sua
subiecta sic possunt ea restringere. ¶ Quinto arguit̄ sic.
q̄ñ signū vl'e additur termino restricto: tunc prius cadit
supra terminū restrictū q̄ supra dictionē restringētez. q̄
videt̄ q̄ ipm distribuat pro oib9 suis suppositis.

Ad argumēta. Ad p̄mū istoz dr̄. q̄ posteri9 nō
agit in p̄us q̄ntū ad ei9 subam: sz
bñ agit quo ad accītalia ei9: mō accītale est terminum
cōem teneri p plib9 vel paucioib9 suppositis ei9. ¶ Ad
scđz dr̄. q̄ lz sit ibi dictio ampliatiua z restrictiua: tm̄ illa
restrictio nō fit rōne dictiōis ampliatiue ibi posite: sz rō/
ne dictiōis restringētis. ¶ Ad tertiū argumētū dr̄. q̄ lz
signū vl'e nō amittat p se suā vim: tm̄ p accñs pōt eā pder/
re rōne determinatiōis illi9 cui adiungit̄ signum vl'e qđ
suscipit ei9 vtutē: q2 q̄ñ in aliq̄ dictiōe ponit̄ termin9 cōis
cū determinatiōe nō diminuēte: tūc signuz aduenīēs nō
distribuit illud subiectū fm se z absolute: sz fm q̄ deter/
minat̄ per illā determinationē: q2 ēt ille termin9 cōis nō
subiciebat̄ absolute. sz put stat sub tali determinatiōe.

¶ Ad 4ᵐ istoꝝ dr̃. q̇ hec regula hꝫ v̾itatẽ q̃ ad suppõnẽ: nõ tñ q̃ ad restrictionẽ. vel põt dici q̇ lꝫ subita varient̃ q̃ ad ꝯsignificationẽ: nõ tñ q̃ ad pncipolẽ significationem.
¶ Ad 5ᵐ dr̃. q̇ lꝫ hꝫ vocẽ signũ ꝛ termin⁹ restrict⁹ ꝑponã tur dictiõi restrĩgẽti: tñ hꝫ sic ill'm dictio restrĩgẽs imedia te ꝑponit̃ ipsi termio: qꝛ sic dcm̃ ẽ signũ vl'e distribuit ter minũ cõez ad ea ad q̃ restrĩgit̃ p dictionẽ restringentẽ.

¶ Seqt̃ur de restrictione fcã p verbuꝫ: ꝛ de q̃ p'les dant̃ regule. Quaꝝ prima est talis. Termin⁹ cõis supponẽs vel apponẽs verbo p̃ntis tp̃is simpl'r sumpto nõ hñte vĩ ampliãdi nec a se nec ex alio restrĩgit̃ ad supponẽdũ ꝑ his qui sũt sub forma termini cõis supponẽtis. Dico aũt termini cõis: qꝛ termin⁹ discret⁹ nꝫ restrĩgit̃ neqꝫ ampliat̃. Dico aũt verbũ p̃ntis tp̃is ad re mouẽdũ alia verba alioꝝ tẽpoꝝ: qꝛ terminus cõis aliã hꝫ suppõnẽ cũ eis. Dico aũt simpl'r sũ pto ꝑꝑ verba sũpta cũ p̃ticl'is diminuẽnb⁹: vt ẽ opiabile ꝛ iopiabile. Dico aũt nõ hñte vi am pliãdi sꝫ ad remouẽdũ verba ampliatiua vt põt. Dico aũt neqꝫ ex se neqꝫ ex alio ad remouendũ verba hñtia vi ampliãdi ex alio: vt p̃nte ex ꝯiũ cto: sic hoc verbũ ẽ cũ dr̃ ẽ potẽs. Dico aũt sub forma termini supponentis: qꝛ hõ supponit ꝑ his q sũt sub hũanitate: ꝛ aĩal q̃ sũt sub aĩalita te: vt cũ dr̃ hõ est aĩal. ¶ Itẽ alia datur regula. Termin⁹ cõis supponẽs verbo de p̃terito sim pl'r sũpto ñ hñte vi ãpliãdi nec ex se nec ex alio restrĩgit̃ ad supponẽduꝫ ꝑ his q̃ sũt vel fuerũt sub forma termĩ supponentis: vt cũ dr̃ hõ fuit aĩal: iste termin⁹ hõ supponit ꝑ oĩb⁹ his q sũt vel fuerũt hoĩes: ꝛ aĩal ꝑ his q̃ sunt vl' fuerũt aĩalia. ¶ Item alia dat̃ regula. Termin⁹ cõis supponens vel apponens verbo d̾ futuro etiã supponit ꝑ his q̃ sũt vel erũt sub forma termi ni supponentis. s. ꝑ eis que sunt vel erũt in fu turo: vt hõ erit aĩal. Ex p̃dcis pꝫ q̇ v̾bũ restri git quo ad ꝯsignificatõꝫ que est tp̃s: ꝛ non quo ad significatõꝫ principalem.

¶ Postq̃ȝ auctor determiauit de restrictiõe fcã p nomẽ ꝛ ꝑ plicationẽ que eq̃pollet noĩ: h̃ ꝯñr determiat de restrictõe fcã p v̾bũ. ꝛ ponit tres reglas de tali restrictiõe hꝫ q̇ ver bũ põt eẽ p̃ntis tp̃is vel p̃teriti vel futuri. Uñ p̃ma regu la talis ẽ. Termin⁹ cõis supponẽs vel apponẽs v̾bo pre sentis tp̃is simpl'r sumpto nõ hñti vim ampliãdi a se vel ab alio restringit̃ ad supponẽdũ ꝑ his q̃ sunt sub forma termini supponẽtis. Et notãter dr̃ termin⁹ cõis: qꝛ termi nus discret⁹ nõ restringit̃ nec ampliat̃ vt dcm̃ ẽ p⁹. notã ter ẽt dr̃ p̃ntis tp̃is ad remouendũ alia v̾ba alioꝝ tẽpoꝝ: de qb⁹ postea dicet̃. Notãter ẽt dr̃ simpl'r sumpto ad re mouẽdũ v̾ba diminutionẽ iportãtia sic opinor imagior. Et notãter dr̃ nõ hñti viꝫ ampliãdi ad remouẽdũ verba ampliatiua. Et notãter dr̃ ex se ad remouẽdũ h̃ v̾bũ põt. Et notãter dr̃ a se vel ab alio ad remouendũ v̾ba q̃ de se nõ hñt viꝫ ampliãdi ſꝫ ex adiũcto: sic ẽ potẽs vel ipossibi le: qꝛ lꝫ h̃ v̾bũ est ex se nõ ampliet tñ ampliat ꝑ illud ad iunctũ potẽs vel possibile. dr̃ aũt notãter sub forma ter mini cõis supponẽtis: qꝛ cũ dr̃ hõ ẽ aĩal: ibi hõ supponit ꝑ illis q sunt sub hũanitate: ꝛ aĩal ꝑ his q sũt sub aĩalitate.

Primo sciendũ q̇ actus v̾bi põt cõparari ad suum subm dupl'r. Uno mõ tanq̃ ad id in quo est ꝛ de quo enunciat̃: vt cũ dr̃ sortes currit: hic cõparatur cur sus ad sortẽ tanq̃ ad id in quo est: ꝛ de quo dr̃. Alio mõ potest cõparari ad subm tanq̃ ad id de quo enunciat̃ nõ tñ ad id in quo est: vt cũ dr̃ cesar laudat̃: laus eñ enũcia tur de cesare: nõ est tñ in cesare ſꝫ in laudãte. Et sil'r cum dr̃ chimera opinat̃: op[ini]o enũciat̃ de chimera: ꝛ tñ nõ ẽ in chimera ſꝫ i opinãte. Sil'r cũ dr̃ antixp̃s põt eẽ: h̃ enũ ciat̃ potẽtia ad eẽ de antixp̃o: nõ tñ ẽ in ipso ſꝫ in pncipijs nalib⁹: ex qbus educet̃ antixp̃s. vñ illa v̾ba q̃ significant actũ cõparatũ ad subam vel ad subm tanq̃ ad id de quo enũciat̃: ꝛ nõ tanq̃ ad id in quo est ampliãt. ꝛ de istis nõ est ad ꝑpositũ. Illa v̾o q̃ significãt actũ qui ꝯparatur ad subm tanq̃ ad id in quo est: ꝛ de quo dr̃ non ampliant: ꝛ de ipsis est hic ad ꝑpositum.

Secundo sciẽdũ q̇ in istis v̾bis vltimate dictis sũt duo. s. act⁹ v̾bi: ꝛ ꝯpõ ipsi⁹ v̾bi. Act⁹ vero q̃tũ est de se ẽ in q̃lꝫ tp̃e ſꝫ per tp̃s qd̃ ẽ mẽsura act⁹ sive mot⁹ illi⁹ v̾bi restrĩgit̃ vt sit in tp̃e qd̃ ẽ mẽsura eius. vñ act⁹ p̃ntis v̾bi ponit̃ i p̃nti tp̃e: ꝛ p̃teriti i p̃tõ: ꝛ futuri i fu turo. Et qꝛ tp̃s qd̃ ẽ mẽsura mot⁹: ꝛ act⁹ ẽ mẽsura ꝯpõnis v̾bi. ꝑ actũ v̾o restrictũ actu restringit̃ cõpõ. io restrictio actus restringat ꝯpositionẽ ꝛ qꝛ ꝯpositio act⁹ v̾bi est acci dens qd̃ sine subiecto eẽ nõ põt. ꝛ dr̃ de subiecto mediã te cõpositione q̃ vnit extremũ cũ extremo in oꝛone: ideo in eodẽ tp̃e in quo ponit̃ act⁹ v̾bi ꝛ compositio illi⁹ actus ponit̃ ẽt subiectũ illius actus: ꝛ sic restringit̃ subiectum verbi ad idẽ tp̃s ad qd̃ restringit̃ actus verbi: ꝛ ẽt cõposi tio illius: subiectũ aũt illius actus est terminus cõis sup ponens verbo: ideo pꝫ q̇ a v̾bo restringunt̃ q̃ȝuis hoc fit mediante restrictiõe actus v̾bi: ꝛ ẽt cõpositiõis.

Tertio sciẽdũ q̇ auctor ponit duas alias regulas. s. de v̾bo p̃terito ꝛ futuro. Quarũ p̃ma ẽ. Ter min⁹ cõis supponẽs vel apponẽs v̾bo de p̃terito simpl'r sũpto nõ hñti viꝫ ãpliãdi a se vel ab alio restrĩgi ad sup ponẽdũ ꝑ his q sũt vel fuerũt sub forma termĩ supponẽ tis: vt cũ dr̃ hõ fuit aĩal: hõ suppõit ꝑ his q sũt vl' fuerũt hoĩes: ꝛ aĩal ꝑ his q sũt vl' fuerũt aĩalia. Scd̃a regula ta lis ẽ. Termin⁹ cõis supponẽs vl' apponẽs v̾bo de futuro simpl'r sũpto nõ hñti viꝫ ãpliãdi a se vl' ab alio tm̃ suppo nit ꝑ his q sũt vel erũt sub forma termĩ supponẽtĩ: vt hõ erit aĩal: ꝛ iste due regule ꝑportiõabil'r p̃nt exponi sicut p̃cedẽs. vñ lꝫ auctor d̾termiet de v̾bo p̃teriti ꝑfecti tp̃is: nõ tñ aliquã mẽtionẽ fac̃ de alijs p̃teritis: qꝛ alia p̃terita .s. plusq̃ꝑfectũ ꝛ imꝑfectũ satis p̃nt itelligi p v̾bũ p̃teri ti tp̃is q̃uis p̃teritũ iꝑfectũ videat̃ magis restringere sub subiectũ sicut p̃sens ratione sue iꝑfectionis.

Quarto sciẽdũ q̇ v̾bũ nõ hꝫ restrĩgere nomen rõ ne sui significati p̃ncipalis: qꝛ eodẽ mõ et eadẽ rõne vnũ tp̃s restringeret sicut reliquũ: cũ diuersa tẽpora einsdẽ v̾bi idẽ significent ꝛ iportent: ſꝫ hꝫ tp̃is re stringere rõne sue cõsignificatõis. s. rõne tẽporis qd̃ con notat cũ suo p̃ncipoli significato: sic v̾bũ p̃sentis tp̃is re stringit iñ terminũ cõeꝫ sibi additũ ꝑ p̃sentib⁹. Uerbũ aũt p̃teriti: qꝛ icludit tp̃s p̃teritũ: ꝛ est aliq̃d hñs de p̃nti idcirco restringit terminuꝫ cõem sibi additũ ꝑ p̃ntib⁹ suppositis ꝛ p̃teritis. verbũ aũt futuri tẽporis restrĩngit terminũ cõem ad supposita p̃ntia ꝛ futura eo q̇ tp̃s futu rum aliq̃d de p̃senti icludit: ꝛ aliq̃d de futuro. vt. n. dicit̃ in. 4⁰. physi. p̃ns tẽpus est finis p̃teriti ꝛ initiũ futuri. Ex quo apparet cã istaꝝ triũ regulaꝝ. Appꝫ ẽt q̇ termin⁹ cõis tã supponẽs q̃ȝ apponẽs v̾bo dr̃ restrĩgi dũmõ adda tur v̾bo eo q̇ verbũ rõne sui tp̃is respicit tã ynuꝫ q̃ȝ reli

quum. ꝛ sic p3 de restrictione facta per verbum.

Contra predicta arguit̃ p̄mo sic cōtra p̄maʒ regulã: terminus restringēs oʒ esse in eodē situ cū restricto. ſʒ v̄bū p̄ñtis t̄pis ꝛ terminus ei supponēs nō sunt in eodē situ: q2 verbū est a pte p̄dicati: ꝛ terminus supponēs a pte subti. ğ talis terminus nō pōt restringi a tali v̄bo. ¶ Sc̄do sic: cuʒ dr̃ hō est aīal: ibi est verbū p̄ñtis t̄pis: ꝛ tñ p̄dicatū verificat̃ de subo p̄ oī tpe. ğ male dr̃ ꝙ verbū p̄ñtis t̄pis restringit ad p̄ñtes. ¶ Tertio sic: aliud v̄bū est hʒ viʒ ampliandi ex se vel ab alio. vt verū est. ğ vbicūqʒ ponat̃ vel nō ponat̃ nō poterit restringere. ğ ꝯ p̄mã regulã. ¶ Quarto sic ꝯ sc̄dam regulã. sic presens distinguit̃ a p̄terito: ita p̄teritū a p̄ñti. ğ sic p̄ñs restringit tñ ꝓ p̄ñtibus: ꝛ ita videt̃ ꝙ p̄teritū tñ restringat ꝓ p̄teritis. ¶ Quinto sic ꝯ tertiã regulã. verbuʒ futuri t̄pis facit ampliare terminū cōem. vʒ. ad supposita p̄ñtia ꝛ futura. ğ videt̃ ꝙ nō restringat.

Ad argumenta. Ad p̄mū istoꝝ dr̃. ꝙ lʒ in restrictione in qua termin⁹ restringēs est p̄ncipiū ītelligendi restrictū ꝛ in qua restringit quo ad p̄ncipalē significationē debeant eē in eodē situ: nō tñ oʒ in restrictiōe in qua restringēs nō est p̄ncipiū ītelligendi restrictū. nec ei⁹ dispositio. sic aūt est de restrictione facta p̄ verbū. ¶ Ad sc̄m dr̃. ꝙ hō ꝛ aīal ꝯsiderant̃ dupl'r. Uno ꝯ penes dependentiã siue necessariã habitudinē quã h̄nt adinuicē: ꝛ isto mō vnū verificat̃ de alio ꝓ oī t̄pe. Alio mō ꝯsiderantur in ordine ad verbuʒ p̄ñtis t̄poris cū addunt̃: ꝛ isto mō supponūt psonalr ꝛ ꝓ p̄ñtibus tñ. ¶ Ad 3^m dr̃. ꝙ lʒ hoc verbū est q̄n cū alio ponitur vt ppīta cū dictiōe p̄ se ampliatiua hēat vim ampliandi: tñ si p̄ se sumat̃ nō hʒ vim ampliandi ſʒ restringendi. ¶ Ad quartū dr̃. ꝙ non est simile de p̄ñti ꝛ p̄terito: q2 licz p̄ñs tñ icludit p̄ñs: ſʒ p̄teritū includit preteritū ꝛ p̄ñs vt dictū est: ꝛ ideo ēt pōt restringere ꝓ p̄ñti ꝛ p̄terito. ¶ Ad q̄ntū dr̃. ꝙ ibi pōt esse restrictio ꝛ ampliatio respectu diuersoꝝ: nã talis termin⁹ dr̃ restringi si comparet̃ ad verbū sine determinatione. si aūt comparet̃ ad seipsum aliqñ certi t̄poris vt sibi pōt adiungi verbuʒ p̄ñtis temporis tunc dicitur ampliari eo ꝙ tale verbū se hʒ in plus q̄ v̄bū p̄ñtis t̄pis. vel pōt dici breuiter ꝙ si termin⁹ cōis teneat̃ copulatiue dr̃ ampliari: ꝛ si disiūctiue dr̃ restringi.

¶ Circa predicta queritur de hoc sophismate: omne aīal fuit in archa noe. Probatur. homo fuit in archa noe: equus fuit ī archa noe: ꝛ sic de alijs. ergo omne animal fuit in archa noe. Cōtra: omne animal fuit in archa noe: cesar fuit animal. ergo cesar fuit in archa noe: quod est falsum. ergo aliqua premissarum est falsa: non minor, ergo maior. Qꝫ aūt prima sit falsa patet per quãdam regulam que dicit ꝙ terminus cōis supponēs vel apponēs verbo de preterito simpliciter sumpto restringitur ad supponendum ꝓ his que sunt sub forma termini supponētis. Item alia est regula: ꝙ si signum v̄le aduenîat termino restricto distribuit ipm ꝓ omnibus illis ad que restrīgebatur. ergo cū dicitur. omne aīal fuit in archa noe: iste terminus animal supponit ꝓ omni animali qđ fuit in archa noe: sed non fuerunt oīa in archa noe. ergo prima est falsa. Itēʒ ad idem. in hac propositiōe: omne animal quod tunc fuit, fuit in archa noe: iste terminus animal restringit̃ magis q̄ in ista oratiōe. omne animal fuit in archa noe: cum in prima plura supponãtur: sed iste terminus animal restrīgitur ad illa que fuerũt tunc in illo tempore propter implicationē ibi positam. ergo si solum illa que fuerũt in illo tēpore: fuerũt in archa noe: ꝛ nō plura: oportet ꝙ hec sit falsa: omne animal fuit in archa noe: cum in eo plura animalia supponantur. Solutio: quidã dicũt ꝙ hec. omne animal fuit in archa noe. ē duplex: eo ꝙ potest fieri distributio pro singulis generum: vel generibus singulorum. primo modo est falsa: secũdo modo ē vera: q2 quãdo fit distributio ꝓ singulis gñum: tūc ē distributio ꝓ singulis ipsis īdiuiduis. s. q̄ sub eodeʒ gñe ꝛ sub eadeʒ specie cōtinētur tūc opʒ ꝙ omnia indiuidua contenta sub animali fuissent in archa noe: qđ falsum est. Sed cū fit distributio ꝓ generib⁹ singuloꝝ: tunc solū est distributio pro generibus vel speciebus: ſʒ nō fuit aliq̄ spēs aīalis que nō fuit in archa noe: ꝛ illo modo est vera. Sed huic solutioni nō acquiesco: q2 spēs aīalis nō fuit p̄ se ī archa noe: sed tñ indiuiduū. Ūñ pro illo t̄pe non habuit veritatē nisi ꝓ singulis generū. i. ꝓ indiuiduis ꝛ nō ꝓ generibus singuloꝝ. Ūñ dico ꝙ ꝓpō est falsa ꝛ cōcedo oēs rōnes adductas ad hoc. ꝛ probatio peccat s̄m ꝯñs ab insufficienti inductione: q2 nō accipit oēs partes distributionis que sunt sub subiecto istius ꝓpōnis. omne animal fuit in archa noe.

¶ Postq̄ auctor determiauit de restrictōe fcã p̄ v̄bū. Dic ꝯñr ad declaratiōnē eoꝝ q̄ dcã sūt ponit vnuʒ sophisma. videlicʒ an ista sit vera: oē aīal fuit ī archa noe: ꝛ p̄ ꝓbat. hō fuit in archa noe: ꝛ bō. silr ꝛ equ⁹: ꝛ sic de alijs. ergo omne aīal fuit in archa noe. Sed īprobat̃ sic. omne aīal fuit in archa noe. cesar fuit animal. ergo cesar fuit in archa noe: cōclusio est falsa. ğ aliqua p̄missarū: nō minor. ğ maior. ergo illa est falsa: oē aīal fuit in archa noe: ꝛ sic relinquitur sophisma pro vtraqʒ parte sīn dubium.

Pro cuius solutione p̄mo sciendū ꝙ ad ostēdendū ꝙ illud sophisma sit falsū auctor in textu ponit duas regulas. Quaruʒ p̄ma est ꝙ termin⁹ cōis supponens verbo de p̄terito supponit pro his q̄ sunt vel fuerunt sub forma termini supponētis. Secūda regula est ꝙ si signū vniuersale adueniat termīo restricto distribuit ipm pro his ad q̄ restringit̃: ꝛ sic talis termin⁹ natus est partiri ꝛ diuidi respectu sui adiuncti: vt videlʒ si ipm adiunctū sit preteriti t̄pis natus est partiri ꝓ p̄teritis ꝛ p̄ñtibus. ergo dicēdo. omne aīal fuit in archa noe. istud signū dē distribuit illū terminū aīal ꝓ oib⁹ aīalib⁹ p̄teritis: ſʒ multa aīalia fuerūt in p̄terito t̄pe q̄ nō fuerūt in archa noe. ğ ista est falsa. oē aīal fuit in archa noe.

Secundo sciendū ꝙ auctor adducit vnã rōnē ad ostendenduʒ ꝙ illa maior sit simpl'r falsa: q2 oē aīal qđ tunc fuit. s. t̄pe diluuij fuit ī archa noe: ꝛ nō plura. ğ ista est falsa. omne aīal fuit in archa noe: ꝯñtia ꝓbatur: q2 in ista. oē aīal qđ tūc fuit. fuit in archa noe: aīal

restringit tñ ad illa que fuerūt in tpe pterito p qđ interponit tūc. τ in ista. omne aial fuit in archa noe: aial restringit ad ea que fuerūt in pterito simplr. g cū aial in pma solum teneatur p his que tunc fuerūt. Lin tpe diluuij τ nō p pluribꝰ. sequitur ꝙ ista erit falsa. omne aial fuit in archa noe: qꝛ aial nō solū teneť p his q̄ fuerunt in illo tpe: sed p his que fuerunt simplr in tempore preterito: sed manifestum est ꝙ multa animalia fuerunt in preterito que nō fuerunt in archa noe. ergo.

Tertio sciendū ꝙ auctor soluendo illud sophisma pmo soluit ipm̃ sm̃ opinionem antiquoꝝ dicentium ꝙ ista. omne animal fuit in archa noe. est duplex: τ p ꝯñs est distinguēda: qꝛ vt dictū est illud signum omne pōt distribuere illū terminū aial p singulis generū. i. p īdiuiduis generꝝ vel specierū: τ tūc illa est falsa: qꝛ oporteret ꝙ oīa pticularia aialia que ꝯtinentur sub aiali fuissent in archa noe quod est manifeste falsum. vel pōt distribuere illū terminuꝫ animal p generibus singuloꝝ. i. p generibus vel speciebus indiuiduoꝝ: τ sm̃ illos in illo sensu illa est vera. omne aial fuit in archa noe: quia nō fuit species animalium que nō fuit in archa noe.

Quarto sciendū ꝙ Petrus hispanus nō acquiescit huic solutioni pme: τ dicit ei nō eē credēdū nec sibi cōcedendum. Et rō est. qꝛ ille actꝰ fuisse in archa noe nō cōuenit spēbus sꝫ solū idiuiduis: qꝛ vt hꝫ Aristoteles p metaphy. actus τ opationes sunt circa singularia circa idiuidua. g ille actus qui est fuisse in archa noe nō pōt cōuenire spēbus sꝫ solū indiuiduis nisi cōueniatur speciebus ex ꝯñti in qntum species saluať in vno indiuiduo: τ sic illa distinctio nulla est: τ ideo auctor concedit ipsam esse falsaꝫ simplr: τ concedit omnes rōnes adductas ad pbandū falsitatem eius. Sed ad iprobationē respōdet ipse τ dicit ꝙ ibi est fallacia ꝯñtis: qꝛ ibi arguiť ab insufficienti enumeratiōe singulariū: qꝛ omnes partes que ꝯtinenť sub illo termino aial debuerūt enumerari τ nō enumeranť: quare ꝯmittitur fallacia ꝯñtis: verūtñ solutio antiquoꝝ posset pbabilr sustineri.

Contra predicta arguiť p sic: tria aialia fuerunt in archa noe. g oē aial fuit in archa noe. Añs notū est de se. Cōsequētia tenet p Aristo. in pmo de celo τ mundo vbi dicit ꝙ de tribus dicitur omne: τ oe duobꝰ ambo solū dr̃. ¶ Scđo sic: semel fuit verū dicere omne aial est in archa noe. g nūc verꝫ est omne aial fuit in archa noe: ꝯñtia tenet. qꝛ ois ꝓpositio q̄ p aliquo tpe fuit vera p illo tempore semp dr̃ fuisse vera. ¶ Tertio sic: nō est istantia de aliqua specie aialis q̄ nō fuerit in archa noe tēpore diluuij: nā equus fuit in archa noe: τ sic oe alijs. g oē aial fuit in archa noe. ¶ Quarto sic: oē aial rōnale q̄ꝫ irrōnale fuit in archa noe: sed omne aial est rōnale vel irrōnale. g omne aial fuit i archa noe. ¶ Quinto sic: illud sophisma nō est ꝓpositio. g nō est verꝫ neqꝫ falsum. ꝯñtia tenet: qꝛ vitas est in ꝓpositione. τ añs pbatur quia in ipso ponitur verbum preteriti temporis quod nō potest constituere ꝓpositionem.

Ad argumenta. Ad pꝰ istoꝝ dr̃. ꝙ lꝫ tria aialia fuerint in archa noe: τ de tribus possit dici omne: nō tñ seqtur ꝙ omne aial fuerit in archa noe: qꝛ de rōne istius signi omne est ꝙ faciat terminū cōem cui adiungiť teneri p oībus suis suppositis: sed plura sunt supposita animalis q̄ꝫ tria non enim sequitur omne animal fuit in archa noe: quamuis si nō essent nisi tria supposita animalis: τ essent in archa noe: posset dici ꝙ omne animal fuit in archa noe. ¶ Ad secundum dicitur ꝙ non valꝫ ꝯñtia: quia ibi arguitur a minus amplo ad magis amplū: eo ꝙ iste terminus aial supponit p paucioribus in vna q̄ꝫ in alia. ¶ Ad tertiū dr̃. ꝙ in pluribus spēbus aialia īueniť instātia τ in pluribꝰ indiuiduis. nā vt dr̃ cōiter pisces nō fuerūt in archa noe: silr nec vermes. τ ō ibi arguiť ob isufficiētē enumeratiōe. ¶ Ad quartū dr̃. ꝙ nō valet ꝯña: qꝛ ibi arguiť maiore particulari existe in pma figura: id cō nihil seqtur. ¶ Ad qntū dr̃. ꝙ si capiať ꝓpositio spāliter solū p illa q̄ ꝯstituit p verbuꝫ pñtis tpis idicatiui tūc ibi nō est ꝓpositio: sꝫ si capiať pro positio gnāliter p ꝓpōne que ꝯstituiť siue p vbuꝫ pñtis temporis idicatiui: siue pteriti siue futuri: sic ibi bene est ꝓpositio: τ etiā ad h ꝙ sit ꝓpositio sufficit ꝙ possit resolui in vnā de pñti: τ sic est de ista vt notū est.

¶ Solet aūt queri vtrū silr termini restriguntur in ꝓpōne affirmatiua τ negatiua. Dicunt aliq ꝙ nō: quia esse restringit ad existens: τ nō esse ad nō existēs. ergo nō pro eodē fit restrictio in affirmatiua τ negatiua. Itē videť ꝙ omnis negatiua in qua esse negatur simplr est falsa si silr restringātur termini in ꝓpositiōe negatiua τ affirmatiua: qꝛ in hac ꝓpositiōe. rosa est. iste terminus rosa restringitur ad exñs. τ si in hac rosa nō est: silr restrigať ad exñs: tunc sensus ē ꝙ rosa q̄ nō est: ē: τ hec est falsa: ergo τ hec: rosa non est: τ sic quelibꝫ negatiua in qua eē negať eēt simpliciter falsa qđ falsum ē. ergo videtur ꝙ non silr restrigātur termini in ꝓpositione affirmatiua τ in negatiua. Sed probať ꝙ silr restringanť: qꝛ si in hac ꝓpositione. hō est: iste terminꝰ hō restringiť. ad exñs: τ ī hac: nullus hō est ad nō existens. ergo vtraqꝫ ē vera: qꝛ de existētibus vere pdicať eē: τ de nō exñtibꝰ remoueť eē. ergo contradictorie sunt silr vere. qđ ē impossibile. ergo illud etiā ex quo sequiť impossibile. s. ꝙ nō silr restringātur termini in affirmatiua τ negatiua. Item regula est. ꝙ oē verbū simpliciter sumptū nō hñs vim ampliādi: nec a se nec ab alio restrigit terminū supponentē quo ad significatōeꝫ q̄ est tps: τ quo ad cōsignificatōeꝫ. ergo tēpus est cā restrictionis illius. Sed idē tēpus est in affirmatiua τ negatiua sibi opposita: vt rosa est: nulla rosa est. ergo eadem est cā restrictōis in vtraqꝫ: τ ergo pro eodē fit restrictio in vtraqꝫ: τ hec argumēta cōcedimus. Ad hoc qđ pmo obijciť est dicendū ꝙ eē non restringit ad exñs: τ nō eē non restringit ad nō exñs: sicut nec hoc verbū curro ad currentes: qꝛ nullū verbum restrigit sibi terminū supponētem quo ad significationem q̄ est tempus. Unde nō restrigit ad supposita existentia sed pñtia. Supposita eni pñtia pñt esse in aliquibus termis tā exñtia q̄ꝫ nō exñtia: vt cum dico enūciabile est: enūciabile suppōit tam pro exñtibus q̄ꝫ nō exñtibꝰ. Oia aūt enunciabilia q̄ sūt falsa ī pñtia sūt pñtia: sꝫ nō exñtia quia nullū falsum est: τ sic esse nō restrigit ad

exñtia sed ad pñtia cum idem tempus sit vtro-biqȝ quod est causa restrictionis. Ad aliam dicẽdũ est ꝙ duplex ẽ forma termini cõis. Quedam est que saluaẽ in rebus exñtib⁹ vt tm̃ humanitas que est forma hoĩs ⁊ aĩalitas que est forma aĩalis: ⁊ in talibus oĩa supposita pñtia sunt exñtia. Alia ẽ forma termini cõis que saluatur tam in rebus exñtibus q̃ȝ nõ exñtibus: vt enũciabilitas que est forma enũciabilis: qꝛ quedam sunt enũciabilia exñtia: vt deũ esse ⁊ oĩa vera. ⁊ alia sunt nõ exñtia: vt hoĩem esse asinũ ⁊ omnia falsa. Et in talibus nõ restrigitur terminus cõis ad exñtia: sed restringiẽ tam ad existentia q̃ȝ nõ exñtia. Unde istius propositiõis rosa nõ est; nõ est sensus rosa que est nõ est: sed est sensus rosa aliter sumpta q̃ȝ in presenti non est. Solet autem poni ꝙ quedam restrictio fit ab vsu: vt cum dicitur nihil est in archa quamuis plena sit aere: quia iste terminus nihil supponit ab vsu pro rebus solidis siue firmis: vt rex pro rege patrie: ⁊ magister legit pro magistro proprio. Solet etiam poni ꝙ quedam restrictio fit per transitionem verbi: vt cum dicitur sortes pascit hominẽ: iste terminus homo supponit pro alio a sorte virtute transitionis verbi: quia dans ⁊ recipiens debent esse diuersa. ⁊ ideo si aliquando sit eadem: hoc tamẽ est per accidens: eo ꝙ idem subiectum est vtriusqȝ sicut idem dux ⁊ comes secundũ accidens. Unde dicunt ꝙ non sequitur. sortes pascit seipsum: ⁊ ipse est homo. ergo pascit hominẽ: quod est fallacia accidentis: quia hoc pronomen se non potest supponere pro diuersis a sorte sed homo bene potest. Et hec de restrictionibus.

¶ Postq̃ȝ auctor determinauit de restrictione facta p nomẽ ⁊ vbũ. Hic pñr circa pdicta mouet pueniẽter vnũ dubiũ. vȝ. an terminꝰ eodẽ mõ restringatur in ppõne affirmatiua ⁊ in negatiua. Ad qḋ qdã rñdent ꝙ nõ: sꝫ diuersimode restringunẽ termini in ppõne affirmatiua ⁊ negatiua: ⁊ dicũt ꝙ esse restrigit ad exñtes: ⁊ nõ esse ad nõ existẽtes: sꝫ cũ affirmatiua dicat esse negatiua vo nõ eẽ: sequitur ꝙ nõ eodẽ mõ restringunẽ termini in affirmatiua ⁊ negatiua. Dant etiã talẽ rõnẽ. si termini eodẽ mõ restringanẽ in affirmatiua ⁊ negatiua: sequtur ꝙ oĩs negatiua in qua negaẽ eẽ simplr eẽt falsa: pñia tenet qꝛ i ista. rosa ẽ. rosa. restringiẽ ad exñs vt dicũt. ḡ si in ista. Rosa nõ ẽ. rosa restringereẽ ad exñtes: sensus huiꝰ ppõnis eẽt. rosa q̃ est nõ est. qḋ est manifeste falsum: ⁊ hoc nõ videẽ falsum nec seqꝫ ex alio nisi qꝛ termini eodẽ mõ restringunẽ in affirmatiua ⁊ negatiua. ḡ videẽ ꝙ termini nõ eodẽ mõ restringanẽ. Sꝫ ꝙ termini eodẽ mõ restringanẽ in affirmatiua ⁊ negatiua hoc ostendit Pet. his.

Pro quo pmo sciendũ ꝙ vbũ nõ põt restringere terminũ cõeȝ positũ a pte subti quoad pncipalẽ significationẽ: sꝫ tm̃ quo ad cõsignificationẽ q̃ est tps. Sic ḡ dicit textus: vbi est eadẽ cã restrictionis ibi est eadẽ restrictio. sꝫ in ppõne affirmatiua ⁊ negatiua est eadẽ cã restrictõis sic in istis duabꝰ: rosa est: ⁊ rosa nõ est: qꝛ in ipsis est verbũ pñtis tpis: qḋ qdẽ verbũ restrigit solũ quo ad ɔsignificationẽ q̃ ẽ tps. ḡ sequr ꝙ in istis duabus termini eodẽ mõ restrigunẽ. qꝛ in vtraqȝ est idẽ verbũ eiusdẽ tpis. ḡ eodeȝ mõ quo restringit in vna ⁊ etiã in alia. Aliã rõnẽ adducit textus. qꝛ si nõ restrigerenẽ eodẽ mõ due ɔ̄dictorie eẽnt silꝛ vere: qḋ est ipossibile. ɔñtia pȝ: qꝛ si in affirmatiua eẽ restringit ad exñtes: ⁊ in negatiua nõ eẽ ad nõ exñtes: ⁊ eẽ ve pdiceẽ de exñtibus: ⁊ nõ eẽ de nõ exñtibꝰ vere remoueaẽ. sic in istis duabus. homo est. hõ nõ est: qꝛ si in ista. homo est. hõ restringiẽ ad exñtes tm̃. ⁊ in ista. hõ nõ est. ad nõ exñtes tm̃. sequr ꝙ ille due eẽnt silꝛ vere. hõ est. hõ nõ est qḋ est ipossibile.

Secundo sciẽdũ ꝙ termini eodẽ modo restringũtur in affirmatiua sic in negatiua: dũmõ in ambabus ponaẽ idem verbũ. Et rõ est: qꝛ vt dictũ est verbũ nõ restringit quo ad significationẽ: sꝫ solũ quo ad ɔsignificationẽ. ḡ si pdiceẽ eẽ in aliq̃ ppõne: sic in ista. hõ est sequr ꝙ illud verbũ est nõ restringit hoĩem ad non existẽtes: sed solũ ad pñtes. ⁊ silꝛ si nõ eẽ pdiceẽ sicut in ista vel ɔsimili ppõne. hõ nõ ẽ: ex quo manet idẽ tps sequr ꝙ iste terminꝰ hõ vel cõsimilis restringiẽ ad pñtes: ⁊ cũ pñs repiaẽ tã in exñtibꝰ q̃ȝ in nõ exñtibꝰ. s. in aliqbus termis: vt in istis: enũciabile est: enũciabile nõ ẽ: sequr ꝙ termini semp restringanẽ quo ad pñtes siue existant siue nõ: vñ aliq̃ sunt enũciabilia q̃ semp existũt que sunt pñtia sicut deꝰ est: ⁊ alia sunt enunciabilia pñtia q̃ nunq̃ȝ existũt: vt illud enũciabile hõ est asinꝰ. est. n. pñs ⁊ nõ existens: qꝛ nullũ falsũ existit. Ex quo sequiẽ ꝙ verbũ pñtis tpis restrigit terminũ cõem sibi supponentẽ vel apponẽtem ad presens. siue existãt siue non. vnde in ista. homo currit. homo non restringitur ad currentes: sed soluȝ ad presentes siue currant siue non.

Tertio sciẽdũ ꝙ auctor ponit i textu qnãdaȝ restrictionẽ abusiuã: q̃ qdẽ restrictio sortita ẽ nomẽ ab vsu cõt loqnẽdi. vñ fm cõem vsuȝ loquẽdi dicimꝰ ꝙ qñ nõ ẽ aliqḋ corpꝰ solidũ vel firmũ in amphara ꝙ nihil ẽ i illa: sic dicimꝰ ꝙ nihil ẽ in archa: qñ nõ ẽ nisi aer q nõ ẽ corpꝰ solidũ vel firmũ. vñ i ista: nihil ẽ i archa: nihil sumiẽ ab vsu pro rebꝰ solidis ⁊ firmis. ⁊ i ista ppõne. magister legit. magister sumiẽ pro magistro pprio.

Quarto sciẽdũ ꝙ auctor ponit finalr quãdã restrictionẽ quã vocat trãsitiuã: ⁊ nõ dr trãsitiua eo ꝙ transeat; sꝫ qꝛ fit vtute alicuiꝰ vbi trãsitiui. vbuȝ. n. trãsitiuũ iportat actũ egredientẽ ab agẽte in patiẽs: ⁊ qꝛ agẽs ⁊ patiẽs sũt diuersa. iõ oȝ ꝙ terminꝰ positꝰ post vbũ transitiuũ stet pro alijs suppositis a suppositis subi talis vbi: vt cũ dr sortes pascit hoiem. ibi hõ supponit p alijs suppositis siue p alijs holbꝰ a sorte eo ꝙ ideȝ nõ ẽ agens ⁊ patiẽs saltẽ fm idẽ. vñ lꝫ iste due restrictões vltime nõ sint restrictões simplr. tñ sũt vtiles ad obuiãdũ cautelꝭ ⁊ cauillatõibꝰ sophistaꝝ rõe cꝰ auctor h̃ determiat de ipis.

Sed contra pdcã argr̃ p sic: si termi eodẽ mõ restrigerenẽ i affirmatiua ⁊ negatiua. seqreẽ ꝙ oĩs negatiua icluderet ɔ̄dictionẽ sꝫ h̃ ẽ falsuȝ. ɔña pȝ: qꝛ i ista rosa ẽ: rosa restrigiẽ ad exñtes. ḡ si silꝛ restringaẽ i ista. rosa nõ ẽ. seqẽ ꝙ ista. rosa nõ ẽ. icludat ɔ̄dictõeȝ: qꝛ eqpollet huic rosa q̃ ẽ nõ ẽ. ¶ 2ᵒ sic negato aliq̃ negãẽ oĩa ɔña ad ipȝ. ḡ negato vbo negãẽ oĩa q̃ ɔsequũẽ ad ipm vbũ: sꝫ cõsignificatio q̃ est tps cõsequiẽ ipm vbũ. ḡ si in ppõne negatiua vbũ nõ restringereẽ ad nõ existẽtes: tũc sequiẽ ꝙ neqȝ ẽt ad pñtes: q̃re magis videẽ ꝙ rationes pncipalis significatiõis debeat restringere nomẽ q̃ȝ quo ad cõsignificationẽ: sꝫ nõ restrigit quo ad signifi-

cationē ergo nec quo ad ↄsignificationē. ¶ Tertio sic. in ista. hō ē hō restrigit ad existes tm̄: sȝ oēs pn̄tes sūt existē tes: ḡ si restringit ad pn̄tes restrigit ad existes: ḡ ↄ textū. ¶ Quarto sic. in restrictiōe abusiua nō ē restringēs: nec coartās: ergo nulla est restrictio. aīs pȝ: qꝛ in ipsa ponit̄ signū vl̄e sicut hic. nihil est in bursa: sȝ signuȝ vl̄e magis hȝ ampliare q̄ restringere: ḡ vr̄ ꝙ in talib⁹ nulla est restrictio. ¶ Quinto sic. aē trāsitiuū aptū natū ē trāsīre: sȝ nulla restrictio apta nata ē trāsīre. ḡ nulla est trāsitiua restrictio.

Ad argumenta.

Ad pmū istoꝝ dicit̄: ꝙ terminus posit⁹ cū vbū pn̄tis tpis restringit̄ ad pn̄tes tm̄: ꝛ nō ad existes. iō sensus h⁹ ppōnis. rosa nō ē: nō ē iste: rosa q̄ ē nō ē. sed ē iste. rosa pn̄tialr̄ nō ē. ¶ Ad scđȝ istoꝝ dr̄: ꝙ lȝ significatio vbi sit magis intrīseca vbo q̄ ↄsignificatio: tn̄ ↄsignificatio potiorē hȝ virtutē ad restringēdū q̄ significatio. Cui⁹ rō ē: qꝛ vbū restringit q̄ ad ↄsignificationē q̄ ē tps qđ hȝ rōne mēsure. ꝛ q̄ mēsura restringit mēsuratū: ꝛ q̄titas mēsurati accipit̄ fm̄ q̄titatē mēsure. iō seq̄t̄ ꝙ vbū hȝ magis restringere ex pte tpis q̄ ex pte rei significate. ¶ Ad tertiū dr̄: ꝙ lȝ oēs hoies pn̄tes existant: tn̄ nō tn̄ ille termin⁹ hō debet supponit p nō existētib⁹: qꝛ cū dr̄ ꝙ verbuȝ pn̄tis tpis restringit ad p̄sentes itelligit̄ siue existāt siue nō. Vn̄ si oēs hoies eēnt pn̄tes ꝛ nō existes ī ista ppōne. hō ē: hō teneret̄ tā p existib⁹ q̄ p nō existib⁹. Vn̄ p accn̄s est ꝙ in ista. hō ē hō supponat p existib⁹. ¶ Ad q̄rtū istoꝝ dr̄: ꝙ in talib⁹ ppōnib⁹ vsus cū itellectu nr̄o ē restringens: ꝛ iō dr̄ restrictio abusiua: qꝛ fit ab vsu. ¶ Ad qntū dr̄: ꝙ restrictio nō dr̄ trāsitiua: eo ꝙ trāseat in alterū: sȝ dr̄ trāsitiua: qꝛ fit rōne vbi trāsitiui: vt dictū est. Et hec de restrictionibus dicta sufficiant.

Distributio est multiplicatio termini cōis per signuȝ vl̄e facta: vt cū dicit̄ ois homo. iste terminus homo distribuitur siue cōfunditur pro quolibet suo inferiori per hoc signū ois: ꝛ sic ibi est multiplicatio. Dico aūt termini cōis: qꝛ termin⁹ singularis nō pōt distribui. vn̄ iste sunt incōgrue: ois sortes: ois plato ꝛ sic de alijs. ꝛ sic ibi est soloecismus per partes orōnis.

¶ Iste ē tractat⁹ sext⁹ puoꝝ logicaliū. Petri hisp. ī q̄ postq̄ in p̄cedēti tractatu determiāuit de q̄dā ppetate termini: q̄ dr̄ restrictio. h̄ ↄsir determinat de alia q̄ dr̄ distributio. Et ordis rō ē: qꝛ restrictio magis itrinsece ↄuenit termino q̄ distributio. nā restrictio fit p terminū restringētē q̄ ē ps ppōnis: sicut termin⁹ restrict⁹: sȝ distributio fit p signuȝ vl̄e: qđ nō ē ps ppōnis. sed ē dispō subi. p̄cedit tn̄ iste tractat⁹ tractatū de sincathegoreumatib⁹: qꝛ cognitio distributiōis ꝛ signoꝝ distributiuoꝝ multū valet ad cognoscēdū ea de qb⁹ in sincathegoreumatib⁹ determinat̄.

Primo sciēdū: ꝙ distributio accipit̄ dupl̄r. vno⁰ pprie put ē alicui⁹ rei in ples diuisio: ꝛ illarū partiū in diuersa subta cōicatio: ꝛ isto mō nō capit̄ hic: sȝ a tali distributiōe sic accepta sumit̄ iusticia distributiua. q̄ est habit⁹ restrictiōis distributionē talē facientis regulatiuus. Alio⁰ capit̄ metaphorice: vt ē nomē scđe intētiōis: ꝛ h̄ dupl̄r. vno mō actiue: ꝛ sic ↄuenit signis distributiuis. alio mō passiue: ꝛ sic ↄuenit termino distribuibili.

Secundo sciēdū: ꝙ lȝ idē termin⁹ mālleter. s. terminus cōis habēs suppōneȝ psonalē sit restringibilis ampliabilis ꝛ distribuibilis: tn̄ hoc est fm̄ diuersas rōnes: qꝛ dicit̄ restringibilis inq̄tū pōt coartari ad stādū pro paucioꝛib⁹ suppositis q̄ prius stabat. ꝛ dr̄ ampliabilis inq̄tū pōt extēdi ꝛ accipi p plurib⁹ q̄ prius: sȝ dicitur distribuibilis inq̄tū p signū vl̄e pōt actualr̄ multiplicari p plura supposita: ꝛ iō termin⁹ distribuibilis inq̄tū distribuibilis ē subȝ attributiōis hui⁹ tractat⁹. vn̄ auctor icipit suū tractatū a positiōe ipsi⁹ termini distribuibilis: q̄ est distributio: ipsaȝ sic diffiniēs. Distributio ē mltiplicatio termini cōis p signū vl̄e facta. vn̄ ponit̄ multiplicatio loco gn̄is. deinde ponit̄ termini cōis ad dr̄iaȝ termini discreti: q̄ nō pōt distribui. nā vt habet̄ ī textu: iste sūt icōgrue. ois sortes ois plato. ꝛ rō ē. nā ad h̄ ꝙ termin⁹ posit distribui regrit̄ ꝙ significet nāȝ multis cōicabilē: qđ nō ↄuenit singularib⁹. deide ponit̄ p signū vl̄e ad denotādū cāȝ efficiētez instrumētalē distributiōis. itellectus eni est q̄ pncipaliter facit distributionē ꝛ signū vl̄e instrumētum.

Tertio sciēdū: ꝙ in q̄libet distributiōe sūt q̄ttuor. s. distribuēs: distributū. id p quo fit distributio: ꝛ id respectu cui⁹ fit distributio. Distribuēs ē duplex sic nup dictū ē ī sine scđi nōbilis. distributū aūt ē termin⁹ cōis hn̄s psonalē suppōnē. illa vo p qb⁹ fit distributio sūt īferiora illi⁹ termini cōis. illđ aūt respectu c⁹ fit distributio ē ipm p̄dicatū. Vn̄ q̄ttuor pn̄t assignari cāe q̄re signa vl̄ia sūt inuēta. pmo ad h̄ndā dr̄iaȝ iter terminū supponētez determiāte ꝛ ↄfuse. scđo ad remouēdū dr̄iaȝ termioꝝ cōiuȝ. q̄n̄. n. termin⁹ cōis sumit̄ sine signo vl̄i idifferēter stat p vno vel p plib⁹. sȝ q̄n̄ sibi addit̄ signū vl̄e de necessitate stat p oib⁹ suis suppositis. tertia cā est ad habēdū ↄdictionē. quarta cā est ppter sillogismū. in oī enim sillogismo opȝ alterā pmissaȝ esse vl̄ez: ex quo pȝ necessitas signoꝝ vl̄iuȝ. ꝛ vocant̄ signa vl̄ia nō ꝙ significēt rez vl̄em: sȝ qꝛ significāt q̄ñ vl̄iter. i. faciūt terminuȝ cōem cui adiungūt̄ stare vl̄r p oibus suis suppositis.

Quarto sciēdū ꝙ mltiplex ē effect⁹ signoꝝ distributiuoꝝ: iō ad cognitōeȝ signoꝝ distributiuoꝝ diffinit̄ distributio ꝛ posita diffōne distributionis auctor diuidit signa vl̄ia siue distributiua ī signa distributiua subē: vt ois nll's: ꝛ sic de alijs. ꝛ ī signa distributiua accidētiū: vt quātuscūq; q̄liscūq;: ꝛ dicūr signa distributiua subē nō ꝙ solū distribuāt rē ō p̄dicamēto subē: sȝ qꝛ solū distribuūt rē se h̄ntez p modū subē siue p modū ei⁹ qđ ē qd. i. significata p modū per se stantis ꝛ p nomē substātiuū. silr̄ dicunt̄ distributiua accn̄tis: qꝛ distribuūt rem significatā p moȝ alteri adiacētis: deīn̄ diuidit signa distributiua subē: nā q̄dā sūt distributiua ptiū itegraliū: vt totus. alia sūt distributiua ptiū subiuaꝝ: vt ois nll's vterq; ꝛ sic de alijs. Itē diuidit signa distributiua subē ptiū subiectiuaꝝ. nā q̄dā sūt distributiua duoꝛuȝ vt vter neuter. Alia sūt distributiua pluriū: vt ois nullus: ꝛ sic de alijs.

Sed contra p̄dicta arguit̄ pmo sic. hic est distributio ois sol lucet. ꝛ tn̄ non est multiplicatio: qꝛ subiectū accipit̄ p vno solo. silr̄ hic. vterq; homo currit. subiectū accipit̄ solū p duob⁹. ḡ male dr̄ ꝙ distributio ē mltiplicatio. ¶ Scđo sic. iste termin⁹ sortes distribuit̄. dđo totus sor. ꝛ tn̄ nō est termin⁹ cōis ḡ male dicit̄ ꝙ distributio est multiplicatio termini cōmunis. ¶ Tertio sic. cū dr̄ rosa est pulcherrim⁹ floꝝ. iste genitiuus floꝝ distribuit̄. ꝛ tn̄ nō ponit̄ signū vl̄e. ḡ cōtra diffinitionē. ¶ Quarto sic. dicēdo ois canis currit. ibi est termin⁹ cōis cū signo vl̄i. ꝛ tn̄ nō ē distributio: qꝛ si sic vl̄ iste termin⁹ canis distribueret̄ p oib⁹ suis suppositis ꝛ significatis ꝛ tūc ista ppō. ois canis currit. simpl̄r esset falsa ꝛ nō distiguēda: vel acciperet̄ p suppositis vni⁹ significati solū: sȝ h̄ nō videt̄: qꝛ nō est maior rō quare magis acciperet̄ p suppositis vni⁹ significati ꝛ nō alteri⁹. ¶ Quito sic. nō ponunt̄ aliq̄ signa partiuȝ in mō distributiua: nec ptiū in q̄titate: ꝛ sic de alijs. ergo auctor est insufficiēs.

Ad argumenta. Ad pmũ dicit̃: φ cũ dicit̃. ois sol lucet: ibi est multiplicatio aptitudinalis: sȝ nõ actualis. Silr cũ dr̃. vtergȝ hõ currit: ibi ẽ multiplicatio: ⁊ nõ accipit̃ multiplicatio vt descẽdat a multo ꝓut multũ opponit̃ pauco. sȝ descẽdit a multo ꝓ ut multũ opponit̃ vni. sic pȝ φ termin⁹ accept⁹ ꝓ duob⁹ accipit̃ pro multis. ℂ Ad scðm dicit̃: φ lȝ ille terminus fortes nõ sit cõis cõitate pdicatiõis in recto: tñ bñ est cõis cõitate ꝯtinẽtie partiũ itegraliũ. iõ pdicat̃ de suis partib⁹ in obliquo. vel põt dici φ ibi nõ diffinit̃ distributio in cõi sed ꝓ pfectiore mẽbro analogie. s. ꝓ distributione partiũ subiectiuorũ. ℂ Ad tertiũ dicit̃: φ noĩa suplatiui gradus includũt negationẽ ⁊ rõne illius habẽt vtutẽ distribuendi. vñ cũ dicit̃. rosa est pulcherrim⁹ floꝝ. sensus est. rosa ẽ pulcher flos ⁊ nõ est alius pulchrior ea. ℂ Ad qrtũ dr̃: φ cũ dicit̃. ois canis currit: iste termin⁹ canis vnica distributiõe nõ põt distribui ꝓ oib⁹ suppositis oiũ suoꝝ significatoꝝ: sȝ distribuit̃ tot distributiõib⁹ quot sunt significata eius: ⁊ rõ est: qꝛ distributio est acceptio pluriũ ꝯtẽtoruȝ imediate sub aliquo cõi: sȝ termin⁹ equocus nõ significat imediate vnã naȝ cõem oibus suis suppositis. ḡ nõ põt vnica distributiõe distribui ꝓ oibus suis suppositis. ℂ Ad qntũ dr̃: φ ꝑ signa distributiua partiũ subiectiuaruȝ: ⁊ partiũ integraliũ sufficiẽter fit ois distributio: qꝛ oẽs alij modi tot⁹ reducunt̃ ad totũ vle: qð distribuit̃ per signũ distributiuũ ptiũ subiectiuarũ: vel reducunt̃ ad totũ itegrale qð distribuit̃ ꝑ signũ distributiuũ ptiũ itegraliũ.

ℂ Signoꝝ vniuersaliũ alia sũt distributiua substantie: vt ois nullus. Alia sũt distributiua accidentium: vt qualis quãtus. Signuȝ aũt distributiuum sub̃e distribuit res se habẽtes ꝑ modum eius qð ẽ qd: vt ois nullus vt cuȝ dr̃. ois nigredo: ois albedo. Substãtia aũt̃ cõiter sumit̃ ad res cuiuslibet generis: vt cuȝ dicitur signuȝ distributiuuȝ sub̃e. Signum distributiuuȝ accidẽtis ẽ qð distribuit res se habentes ꝑ modum accñtis: vel per modum q̃lis vel quãti: vt q̃liscũqȝ: quãtuscũqȝ. Item signoꝝ distributiuoꝝ sub̃e alia sũt distributiua partiũ integralium: vt totus. Alia sunt distributiua partium subiectiuaruȝ: vt ois nullus. Item signoꝝ distributiuoꝝ partiũ subiectiuaꝝ alia sunt distributiua duoꝝ: vt vter neuter. alia sũt distributiua pluriuȝ: vt ois nullus ⁊ silia. Hoꝝ autez signoꝝ primo dicẽdum ẽ de signis distributiuis sub̃e: ⁊ inter hec primo de hoc signo ois. Sciendum φ ois in plurali numero dupliciter sumitur. Uno modo collectiue: vt oẽs apostoli dei sunt duodecim: nõ sequit̃: ergo isti apl̃i dei sunt duodecim demõstratis aliq̃bus de ipsis. Alio mõ sumit̃ distributiue: vt oẽs hoĩes naturaliter scire desiderãt: ⁊ tunc querit̃ quid significet hoc signuȝ ois. ⁊ videt̃ φ nihil significet: qꝛ omnis res aut est vlis aut particularis: sed hoc signum omnis nõ significat rem vlem vel particularẽ: ergo nullã rem significat. Ideo ad idẽ. ois nec ẽ predicabile de vno nec de pluribus: ergo nec ẽ vle nec particulare: ⁊ sic nihil significat. Sȝ cõtra. ab eo φ res est vel nõ est oratio dicit̃ vera vel falsa: ergo si omnis nihil significet ꝓpter appositionẽ vel remotionẽ ei⁹ nõ causaret̃ veritas vel falsitas in oratione: sȝ hec ẽ vera. aĩal ẽ homo: ergo ⁊ hec. omne aĩal est homo: qð ẽ falsuȝ: ergo ⁊ prima. s. φ ois nihil significat. Solutio ad dubiũ dicitur φ ois nõ significat vle sed vniuersaliter: qꝛ facit terminũ cõem stare pro oĩbus suis inferioribus: vt ois homo currit. Et sic ois significat aliquã rem. sed duplex est res: qꝛ quedã est res subijcibilis vel predicabilis: vt homo aĩal currit disputat: ⁊ sic verũ est φ omnis nihil significat: qꝛ quelibet talis res aut est vniuersalis aut particularis. Alia est que ẽ dispositio rei subijcibilis vel predicabilis: ⁊ talem rem significat hoc signũ ois: ⁊ tam ab ista re q̃ȝ ab alia causatur veritas vel falsitas in oratione. Obijcit̃ aũt φ ois nõ significet dispositionẽ rei subijcibilis: qꝛ in sillogismo mediuȝ dȝ reiterari cum suis dispõnib⁹ in minori ꝓpõne. ergo debem⁹ sillogizare sic: ois hõ est aĩal sortes ẽ hõ. ergo sortes est aĩal. qꝛ ois ẽ dispositio in maiori ꝓpositione. ergo dȝ reiterari in miori qð ẽ falsũ. ergo ois nõ ẽ dispositio subiecti. Solõ sic pater duo dicit. s. illud qð est pater: ⁊ pater inquãtum pater. Silr subiectũ duo dicit. s. illud qð est subiectũ ⁊ subiectũ inquãtuȝ subiectũ. ⁊ sȝ hoc est duplex dispositio subiecti: qꝛ q̃dã ẽ dispositio ill⁹ rei qð est subiectũ: vt alb⁹ niger: ⁊ sic de talib⁹ dispõnib⁹ actualib⁹: ⁊ iste dȝ reiterari in miori ꝓpõne cũ medio. Alia est dispõ subiecti. s. subiecti inquãtũ subiectũ: videlicȝ in ordine ad pdicatũ: vt ois nullus ⁊ oĩa signa tã vlia q̃ȝ pticularia. ⁊ talia dispõ nõ dȝ reiterari cũ medio. s. i miori ꝓpõe: qꝛ ẽ respectiã. dispo nit. n. subm in ꝯparatiõe ad pdicatũ vt cuȝ dr̃: ois hõ albus currit. ista dispõ alb⁹ dȝ reiterari in miori ꝓpõne cũ medio: cũ sit dispositio eius qð est subiectũ: qꝛ est absoluta. Ista aũt dispositio nõ debȝ reiterari: qꝛ est respectiua subi ad pdicatũ: ⁊ ita subi inq̃ȝtũ subȝ est. Uñ debem⁹ dicere sic: ois hõ alb⁹ currit: sortes est hõ alb⁹. ḡ sortes currit. ⁊ non sor. est ois homo albus.

ℂ Postq̃ȝ auctor determinauit de distributiõe in cõi ponẽdo diffõnẽ ei⁹: ⁊ diuisionẽ signoꝝ distributiuorum: ad quoꝝ diuisionẽ sequit̃ diuisio distributiõis. Hic ꝯñr determinat de distributiõe ⁊ signis distributiuis in spãli: ⁊ pmo de signis distributiuis substantie: iter q̃ pmo determinat de hoc signo ois eo φ est signũ distributiuũ affirmatiuũ rõne cui⁹ pcedit signa distributiua negatiua. Et qꝛ ẽ distributiuũ pluriũ: iõ pcedit signa distributiua duorũ: ⁊ qꝛ est distributiuũ ptiũ subiectiuaꝝ: iõ pus determinat de ipso q̃ȝ de distributiuis partiũ integraliuȝ.

Primo sciēdū q̄ anteq̄ȝ in spāli auctor determinet quō hoc signū oīs. hēat distribuere. p̄notat q̄ ipsuȝ ī plurali numero accipit dupl'r. Uno mō collectiue. vt omnes apl'i dei sunt duodecim. ⁊ dr̄ ibi capi collectiue eo q̄ p̄dicatū nō attribuit suppositis subiecti diuisiȝ ⁊ sigillatiȝ acceptis. ſȝ attribuit̄ istis simul ⁊ collectiue acceptis. ⁊ iō nō pōt fieri descēsus ad supposita subiecti. nō eni sequit̄. oēs apl'i dei sunt duodecim. ergo petrus ē duodecim. Alio mō capit̄ distributiue. s. qñ p̄dicatū attribuitur suppositis subiecti diuisiȝ ⁊ sigillatiȝ acceptis. ⁊ tūc bene fit descēsus ad supposita subiecti: vt bñ seq̄t. oēs hoīes nō scire desiderāt: igitur sortes ⁊ plato: ⁊ sic de alijs.

Secundo sciēdū q̄ circa hoc signū oīs. auctor q̄rit qd significet hoc signuȝ oīs. distributiue acceptū eo q̄ questio si est: est p̄ma iter oēs: ⁊ arguit q̄ nihil significet: q̄ oīs res aut ē v'lis aut particularis: ſȝ oīs nō significat rē v'lez nec p̄ticularē: ḡ nihil significat. minor p̄ȝ q̄ nō pōt p̄dicari nec subijci in p̄pōne. ¶ In oppositū arguit̄ q̄ illud significat aliqd p̄ cui⁹ appositionē vel remotionē orō redditur vera vel falsa: sed sic ē de hoc signo oīs. Hec eni est vera. aīal est hō. hec aūt falsa. oē aīal ē hō. ergo hoc signū oīs. significat aliquā rem.

Pro solutione hui⁹ sciēdū est tertio: q̄ vt dicit auctor in textu duplex est res. q̄dā eni est res subijcibilis ⁊ p̄dicabilis: ⁊ iō qñ p̄dicat̄ de tali re hoc signū oīs. nihil significat. ⁊ isto mō capit̄ res vt dr̄ a ratus. ta. tū. Alia ē res q̄ ē dispō rei subijcibilis ⁊ p̄dicabilis: ⁊ isto mō oīs. bñ significat aliquā rē: ⁊ hoc copiendo cōiter significare: vt se extēdit ad significare p̄pe conceptū ⁊ ad cōsignificare. vñ hoc signū oīs. significat dispōnez subiecti inq̄tū subiectū: ⁊ h' capiēdo dispōnē cōiter p̄ omni illo: qd determinat aliud siue habeat modū qualitatis siue quātitatis: ⁊ ita p̄ȝ q̄ hoc signū oīs significat aliquā rem. s. rem que est dispositio subiecti: ⁊ tamen ab ista q̄ ab alia causat̄ veritas vel falsitas in oratione.

Quarto sciēdū: q̄ duplex est dispositio rei subijcibilis siue subiecti. q̄dam eni est dispō subiecti que sibi cōuenit s'm se: ⁊ nō inq̄tū h̄ȝ determinatū situ in p̄pōne sicut albū ⁊ nigrū. Alia est dispositio subiecti respectiue. q̄. s. distribuit subiectū in ordine ad p̄dicatū. vñ lȝ signa v'lia disponant subiectū p̄ ⁊ p' se in ordine ad sua inferiora. hoc tñ est in ordine ad p̄dicatū: ⁊ sic sunt dispositio subiecti in ordine ad p̄dicatū. lȝ aūt nō ponat̄ aliqua dispositio p̄dicati inq̄tuȝ p̄dicatū: q̄ tñ subiectū h̄ȝ rōnez materie que d̄ȝ disponi ad formā ideo ponitur dispositio subiecti inq̄tuȝ subiectū hoc est in ordine ad predicatū.

Contra predicta arguit̄ p̄ sic. numerus singularis est magis collectiuus q̄ pluralis: q̄ h̄ȝ maiorē vnitatē. ergo hoc signuȝ oīs. magis debet eē collectiuū in singulari numero q̄ in plurali. ¶ Scd̄o sic. hoc signū oīs. semp h̄ȝ multiplicare termi[n]ū cui adiungit̄ tam in singulari q̄ in plurali. ergo semp ē distributiuū. ¶ Tertio sic: modus significādi nō variat significatū: ergo siue hoc signū oīs: sit singularis numeri siue pluralis semp accipiet distributiue. ¶ Quarto sic arguēdo in fapesmo. oīs hō est totū in quātitate. nullus asinus est oīs hō: ḡ q̄dā totū ī q̄ntitate nō ē aliq̄s asin⁹. h' signū oīs reiterat̄ in miore p̄pōne cū medio: qd tñ ē ɔ̄ id qd dr̄ in textu. ¶ Quinto sic: sic h' signū nullus h̄ȝ v'tutē restringēdi subȝ cui addit̄: vt dicēdo. nullus hō ē mulier. sic ⁊ hoc signū oīs: ergo est dispositio absoluta ipsi⁹ subi.

Ad argumenta. Ad p̄mū dicit̄ q̄ collectio in isto h̄ȝ duo. p̄mū. s. q̄ incipit a multis: ⁊ rōne illius numer⁹ p'ralis magis pōt dici collectiuus q̄ singularis. scd̄m ē q̄ terminat̄ ad vnū: ⁊ rōne illius numer⁹ singularis ē magis collectiuus q̄ pluralis: ⁊ q̄ distributio incipit ab vno ⁊ terminat̄ ad infinita: iō distributio mag' p̄pe cōuenit termino in singulari numero: ⁊ iō hoc signū oīs in singulari numero solū accipit̄ distributiue. ¶ Ad scd̄ȝ dr̄: q̄ in distributiōe sūt duo. vnū. s. māle qd ē multiplicatio: ⁊ rōne illi⁹ hoc signuȝ oīs semp potest dici distributiuū. aliud ē qd se h̄ȝ tanq̄ȝ formale: ⁊ v'tid a quo nomē iponit̄. s. q̄ distributio ē in diuersis diuisim acceptis facta multiplicatio. ⁊ q̄ ad hoc istud signū oīs ī plurali numero q̄n̄q̄ȝ est collectiuū ⁊ nō distributiuū: eo q̄ ē distributio facta diuersis cōiunctiȝ ⁊ nō diuisim acceptis. ¶ Ad tertiū dr̄ q̄ lȝ modus significādi nō variet significatū in dictiōib⁹ cathegoreumaticis: tñ bñ ī dictiōib⁹ sincathegoreumaticis. vel pōt dici q̄ h' signū oīs. semp ē distributiuū q̄tū ad māle distributiōis: ſȝ nō q̄tū ad formale. ¶ Ad q̄rtū dicit̄ q̄ in illo syll'o hoc signū oīs. nō accipit̄ distributiue: ſȝ accipit̄ vt pars huius totius oīs hō. qd ibi ponit̄ loco vni⁹ simplicis nāe ibi posite. ¶ Ad q̄ntuȝ dr̄: q̄ hoc signū nullus bñ h̄ȝ virtutē restringēdi q̄tuȝ ad aliquos modos significādi: ⁊ s'm hoc est dispositio absoluta. ⁊ bñ iungit̄ cū subiecto absolute sicut dicendo. nullus hō est mulier. ſȝ qñ h̄ȝ v'tutē distribuēdi sic cōcernit subiectū inq̄tū subiectū: hoc est in ordine ad predicatum.

HAbito quid significet hoc signum oīs ⁊ cui⁹ dispositiōez significet. Cōsequēter q̄rit̄ vtruȝ oīs exigit tria appellata. Et videt̄ q̄ sic: q̄ oīs p̄fectio est in tribus vt habet̄ p̄mo celi ⁊ mūdi. ⁊ sic oē p̄fectū est in trib⁹: sed oē ⁊ p̄fectū idem sunt vt habet̄ ibidē. ergo oē est in trib⁹. ergo oīs vult h̄re tria appellata. Ad idē dicit aristoteles ī eodē loco q̄ de duobus viris non dicimus oēs: ſȝ de tribus viris dicimus oēs. ergo oīs vult h̄re tria appellata. Sed cōtra. in q̄libet demōstratiōe sunt p̄pōnes v'les: ſȝ demonstratiōes sunt ex sole ⁊ ex luna. ergo oȝ dicere omnis sol. oīs luna. sed sol nō h̄ȝ nisi vnicū suppositū. ⁊ sil'r luna. ḡ oīs non vult h̄re tria appellata. Ad idez oē priuatiȝ lumine a terre obiectu deficit: hec p̄positio est cōcessa: cū habet̄ ab auctoribus: sed oē priuatū lumine a terre obiectu nō h̄ȝ nisi vnicū suppositū. s. hanc lunā singularez. ergo oīs nō h̄ȝ tria appellata. Ad idē hoc signū omnis significat qm̄ v'r: sed hoc qd dico qm̄ v'liter est modus p̄pri⁹ vniuersalis. Propriū aūt diuersificat̄ s'm diuersitatē sui subiecti: vt si homo est diminut⁹ ⁊ risibile est diminutuȝ. ⁊ si homo est mortuus risibile est mortuū. ſȝ vniuersale q̄n̄q̄ȝ saluatur in pluribus vt homo equus. aliquando in vno tm̄: vt sol luna. ergo omnis q̄n̄q̄ȝ vult habere tria appellata ⁊ q̄n̄q̄ȝ non: imo vnū solum. Ad idem duplex est forma: q̄ quedam est forma materie: vt anima est forma corporis: ⁊ ista forma est pars ⁊ nō predicat̄ de eo cuius est pars. Alia est forma q̄ est forma p̄dicabilis: ⁊ sic omnia superiora vt genera ⁊ species ⁊ differētie dicunt̄ forme inferiorū: vt homo equ⁹: ⁊ sic de alijs: ⁊ idi[...]

dua huius forme predicabilis sūt materia ei⁹. ergo forma cum neutro predictorum modoꝝ suā excedit materiā nec excedit ab ea nullū vniuersale excedit sua indiuidua: nec excedūt ab eo: ergo cum omnis dicat adequationem vniuersaliū cū suis indiuiduis; vt ois hō: tūc opꝫ ꝙ sol habeat nisi vnicū suppositū: vt vere dicatur ois sol. qđ ꝯcedim⁹ dicēdo p̄dictas ꝓpositiones esse veras: ꝛ ꝙ ois non semꝑ exigit tria appellata: sꝫ qū adiungit̄ termino cōi hn̄ti plura supposita tūc exigit plura appellata. Qū vero adiungit̄ termino hn̄ti solū vnū suppositū tūc exigit solū vnū appellatū. Ad illud qđ primo obiiciebat̄: ꝙ ois ꝑfectio est in trib⁹ dr̄ ꝙ verū ꝛ hec tria sūt. s. sub̄a rei: virt⁹ ei⁹: ꝛ opatio ei⁹. Et hec tria tāgit Arist. sub breuib⁹ verbis cū dicit. nā apta nata sic facit. ꝑ hoc enī ꝙ dicit nā tāgit sub̄am rei: ꝛ ꝑ hoc ꝙ dicit apta nata tāgit virtutē ei⁹: ꝛ ꝑ hoc ꝙ dicit sic facit: tāgit opationē debitā ei. Silr hoc signū ois. hꝫ sub̄am signi vlis: ꝛ virtute que ē distribuere ꝛ opationē ei⁹ qū distribuit: ꝛ in his trib⁹ est ꝑfectio eius. Ad scđm dōm ē ꝙ hō ꝛ hoīes differunt qꝛ hō dicit istā spēꝫ fm̄ se que est de pluribus p̄dicabilis: sꝫ hoīes ī plurali nūero nō dicit spēꝫ fm̄ se sꝫ multiplicatā actu fm̄ mām īdiuiduoꝝ numero diuersā. vn̄ ois in plali rōne multitudinis facte facit distributionē ꝑ diuersas mās: ꝛ vult hēe tria appellata. Sꝫ ois in singulari numero ex quo recipit spēm fm̄ se ꝛ nō mām īdiuiduoꝝ exigit cēntiā aptā natā p̄dicari de plib⁹ siue actu ꝑticipet̄ de plib⁹ siue ab vno. ꝛ iō exigit tria appellata aut vnū solū hꝫ nāꝫ vlem cui adiungit̄. Quidā tn̄ dicūt ꝙ ois. vult hēe tria appellata ad min⁹: ꝛ dāt talē rōnē. Quotienscunqꝫ signū vle addit̄ termino cōi nō hn̄ti sufficiētā appellatoꝝ recurrit ad nō ens: vt cū dr̄ ois fenix ē: qꝛ li fenix n̄ hꝫ nisi vnicū suppositū: iō recurrit ad nō exn̄tes fenices. Et iō cū dr̄ ois fenix ē: sensus ē. vn⁹ fenix q̄ est: est: ꝛ duo fenices q̄ nō sunt: sunt. Et iō dicūt has ꝓpōnes eē falsas. qdā fenix nō ē: ꝛ ois fenix est: ꝛ nō esse ꝯtradictorias: qꝛ in negatiua supponit̄ fenix q̄ ē ꝛ in affirmatiua supponunt̄ duo fenices q̄ nō sunt: ꝛ sic nō idē est subm̄ in vtraqꝫ. Hoc autē potest multipliciter improbari: qꝛ hec inconueniētia sequunt̄ ex falso qđ supponūt: qꝛ supponunt ꝙ omnis semꝑ vult habere tria appellata: qđ supius ostensū est esse falsū. Propterea vult Aristoteles ꝙ ꝓpositio in qua subiicitur vle vlr̄ sumptū alicui predicato ꝯtradicit illi ꝓpositioni negatiue in qua subiicit̄ vle ꝛ nō vlr̄ sumptū eidē predicato: sed iste sunt tales. ois fenix est: qdā fenix non est: ergo sunt ꝯtradictorie: qđ tn̄ ipsi negāt: ergo regula eoꝝ ē falsa. Itē ad idē alia regula est talis. Terminus cōis supponēs vel apponens verbo presentis tpis simpliciter sumpto non hn̄ti vim ampliādi: nec ex se nec ab alio restringit̄ ꝑ his que sunt sub forma termini supponētis: ergo cū dr̄. ois fenix: li fenix restringit̄ ad supponendū ꝓ fenice tm̄ qui est cum ipsius non sit nisi vnicū suppositum: ergo per illam regulam prius datā. Si signū vle adueniat ei nō distribuit ipsū nisi pro vnico supposito: ergo regula eoꝝ est falsa: ꝛ supra falsum fundat̄: qđ concedimus.

¶ Post ꝙ auctor determinauit de signo distributiuo aīs, fm̄ se ostēdēdo qd significet. hic ꝯñter determinat de ipso ꝑ cōparationē ad terminū cōem distribuibilē mouēda talē dubitationē: vtrū hoc signū ois semꝑ exigat tria appellato. Hꝫ ē querere vtrū ad hoc ꝙ signū ois cangrue adiūgat̄ alicui termino cōmuni requirat̄ ꝙ ille termin⁹ cui ꝯiūgit̄ habeat tria supposita actu existentia.

Primo sciendū ꝙ suppositū appellatū ꝛ inferius inter se differūt. nom aliqd dicit̄ esse inferius respectu supiaris: ꝛ aliqd dicit̄ suppositū cui nāda nō est optū natū existere in alio. sed appellatū est iferi⁹ siue suppositū alicuius termini cōis actualiter existens.

Secūdo sciēdū ꝙ hoc signū ois ī plali nūero semꝑ exigit plīa appellata. qꝛ addit̄ termino cōi accepto ꝑ modū pluriū: sꝫ qū sumit̄ in singulari nūero si addat̄ termīo cōi hn̄ti plīa appellata: qꝛ hn̄ exigit plīa appellata distribuit terminū cōem cui addit̄ ꝓ oībus suis suppositis exn̄tib⁹. sꝫ dubiū ē qū hoc signū ois addit̄ termino cōi habēti vnicū appellatū. vtrū talis oro sit congrua: vt dicēdo. aīs sol lucet. Et dicūt antiq ꝙ nō: quaꝝ rōnes cū solutionib⁹ satis clare patēt in textu. sꝫ Petr⁹ hyspanus dicit ꝙ hoc signū aīs cāgrue pōt addi terminō cōi habēti vnicum appellatū ꝛ ꝙ nō exigit tria appellata.

Tertio sciendū ꝙ signū ois significat qūi vlr̄: ꝛ hꝫ ē ꝓprius mod⁹ ipsi⁹ signi vlis. differt aūt ab aliis signis vlib⁹: qꝛ hꝫ signū ois adequate distribuit terminū cōem pro oībus suis suppositis. sic āt nō ē de aliis signis sicut vterqꝫ ꝛ neuter: cū. n. dicit̄ ois hō: hō accipit̄ pro oibus illis in qbus reperit̄ humanitas. Ex quo pꝫ ꝙ qꝛ vniuersalitas aliquaꝝ terminoꝝ cōiū soluat̄ in vnico supposita adequate hoc signū ois pōt addi tali termino cōmuni ꝛ sic licet qū hoc signū omnia addit̄ termino cōmuni habēti tria appellata vel plura exigat tria appellata. tamen qū addit̄ termino cōmuni hn̄ti vnicū appellatū nō exigit tria appellata. sed solū de se exigit terminū cōeꝫ significantē nām multis cōmunicabilē. Ex ꝑ hac patet responsio ad dubitationē predictam.

Quarto sciēdū ꝙ antiq posuerūt quādā regulā de hoc signo ois q̄ talis ē. Quotiēscūqꝫ signū vle affirmatiuū addit̄ termino cōi nō hn̄ti sufficiētiam appellatoꝝ recurrit ad nō exn̄tes. i. ad supposito nō existētia: iō cū dr̄ ois fenix est: ex quo iste termin⁹ fenix nō hꝫ nisi vnicū suppositū exn̄s hoc signū ois recurrit ad fenices nō existētes: iō istius ꝓpositiōis: aīs fenix ē: sensus est iste: qdā fenix existens est: ꝛ duo fenices nō existētes sunt: ꝛ idco fm̄ ipsos ista est falsa. omnis fenix ē: nec ē cōtradictoria istius: quidā fenix nō est. sꝫ ista regula est falsa sic ꝛ suū fundamētū. s. ꝙ omnis exigat tria appellata.

est eni sic de hoc signo oīs. τ de hoc signo nullus: sʒ nullus nō exigit tria appellata: q2 ista ē vā. nullus fenix ē asin⁹. cū ꝯuertēs eius sit vā. s. nullus asin⁹ est fenix: τ sic pʒ ꝙ hoc signū null9. nō exigat tria appellata: nec silr hoc sigᵐ oīs.

Sed contra p̄dicta arguit̄ ꝑ sic. plus req̄rit̄ ad verificādū ꝓpōnē vlēʒ q̄ʒ particularē: sʒ ad verificādū pticularē req̄rit̄ existētia vni⁹ suppositi seu appellati: ergo ad verificandū ꝓpōnē vlēm req̄runt̄ plura supposita: τ sic ad min⁹ hoc signū oīs. exigit tria appellata. ¶ Scđo sic. hoc signū oīs. nō pōt addi termio singulari ḡ videt̄ ꝙ exigat plura appellata. ¶ Tertio sic. ħ signū oīs. denotat terminū cōem cui addit̄ teneri ꝑ pluribus: sʒ q̄n addit̄ termio cōi habēti vnicū appellatū talis additio est falsa: igit̄ nō debite sibi adiungit̄. ¶ Quarto sic. terminus cōis q̄ñqʒ supponit ꝑ nō existētib⁹: ergo pōt fieri recursus ad supposita non existentia. ¶ Quinto sic. hec est vera. aliquis fenix nō est: q2 aliquis fenix est corruptus: ergo hec est falsa. omnis fenix est.

Ad argumenta. Ad p̄mū istoꝝ dicit̄ ꝙ q̄ʒtum ad modū enūciādi plus req̄rit̄ ad verificādū ꝓpōnē vlēm q̄ʒ pticularē: q2 in ꝓpōne vli denotat̄ p̄dicatū inesse subiecto accepto ꝑ pluribus: nō aūt sic est in particulari: sʒ tn̄ q̄ʒtū ad rē 2nō plus req̄ritur ad verificādū ꝓpōnē vlēm aliq̄ñ q̄ʒ pticularē. ¶ Ad scđm dicit̄ ꝙ negat̄ ꝯña: q2 termin⁹ singularis significat nām incōicabileʒ. nā ex ipositione sibi repugnat additio signi vlis: sed terminus cōis lʒ nō habeat nisi vnū appellatū: significat tn̄ nām multis cōicabileʒ: iō sibi pōt addi signū vle. ¶ Ad tertiū dicit̄: ꝙ hoc signū oīs. bene denotat terminū cōeʒ cui addit̄ accipi pro plurib⁹ nō simpliciter: sed sub ꝯditiōe. s. si habeat plura supposita. ¶ Ad q̄rtuʒ dicit̄: ꝙ lʒ terminus cōis: cui⁹ nā pōt saluari taʒ in existentib⁹ q̄ʒ in nō existētib⁹ possit supponere ꝑ nō existentibus: tn̄ terminus cōis cuius nā saluat̄ tm̄ in existēubus suppositis nō pōt supponere pro nō existētib⁹ q̄ñ ponit̄ cū isto verbo est. ¶ Ad q̄ntū dicit̄ ꝙ negat̄ aña: τ ad ꝓbatiōnē dicit̄ ꝙ nō sequit̄. quidā fenix est corrupt⁹: ergo q̄daʒ fenix nō est: q2 in ista. q̄dā fenix est corrupt⁹. fenix supponit tam ꝑ p̄sentib⁹ q̄ʒ ꝑ preteritis: sʒ in ista. q̄daʒ fenix nō est. supponit ꝑ p̄sentib⁹ tm̄: iō ista est vera. oīs fenix est.

¶ Scđm prediera querit̄ de hoc sophismate: omnis homo est τ quodlibet differens ab illo est nō homo. ꝓbatio. hec ē vna copulatiua cuius vtraqʒ pars ē vera: ergo ipsa est vera. Improbatio. omnis homo est τ quodlibet differens ab eo ē nō homo qđ ē falsum: quia hec est vna copulatiua cuius altera pars ē falsa. Solutio. prima simpliciter ē vera: τ improbatio peccat penes fallaciam ꝯsequentis: quia differens ab omni homine in minus ē q̄ʒ differens a forte: q2 differens ab omni homine supponit solum pro alijs rebus ab homine: sed differēs a forte supponit pro eisdem: τ etiā ꝑ alijs hominibus a forte. vnde bene sequit̄: differēs ab homine: ergo differēs a forte. τ ē locus a parte subiectiua ad suuʒ totuʒ: si huic ꝓpositioni differens ab omni homine apponatur signū: erit ꝓcessus ab inferiori ad superius cū distributione: τ sic incidit fallacia cōsequentis in improbatione sm̄ vnuʒ ꝓcessuʒ: q2 duplex ē ꝓcessus in improbatione: q2 bene sequit̄. oīs hōē: ergo fortes ē: τ ē locus a toto in q̄ātitate: sʒ nō seq̄tur. hoc est differēs ab omni hoīe: ergo differens a forte: sʒ ē fallacia ꝯsequentis sic hic. oīs homo est: ergo omne aīal est. Item querit̄ de hoc sophismate. omnis homo τ alius homo sūt. Probatio. fortes τ ali⁹ hō sūt: plato τ ali⁹ hō sunt: τ sic de alijs: ḡ oīs hō τ alius hō sūt. Improbatio. alius ē relatiuū diuersitatis substantie: ergo supponit ꝑ diuerso ab hoīe: sʒ nō est alius ab omni hoīe. ergo prima ē falsa. Solutio. pria est simpl'r falsa. τ ꝓbatio peccat sm̄ fallaciā figure dictionis a plurib⁹ determinatis suppōnib⁹ ad vnā determinatā: q2 iste termin⁹ ali⁹ hʒ determinatā suppōnē i ꝑmissis τ in cōclusione. Item ꝓbatio peccat sm̄ fallaciaʒ accidentis: quis licʒ fortes τ plato τ sic de alijs: inferant omnem hominem sm̄ se: non tamen sub hac copulatione que est omnis τ alius homo sunt vt cū dicitur omnis hō τ alius homo sunt sicut cognosco choriscuʒ sm̄ se: non tamē sub hoc accidente qđ est venire. vnde talis datur regula. Quotienscunqʒ aliquid sequit̄ siue conuersim siue non: si aliqđ conueniat vni qđ non ꝯuenit alteri: τ per illud cui cōuenit inferatur de eo cui non cōuenit semꝑ est fallacia accidentis. verbi gratia. hō ē. ergo substātia est. τ spēs ꝯuenit homini τ nō substātie. ideo si per hoīem inferat̄ species de substātia est fallacia accidētis: vt homo est spēs. ergo substātia est spēs. Silr hic: risibile est propriū. ergo homo est propriū. Horum aūt que consequunt̄ quedam consequunt̄ conuersim: vt homo et risibile. alia nō: vt homo τ substantia. Dicto de hoc sophisma. restat dicere de isto. oīs hō est oīs homo. Probatio. fortes est fortes: plato est plato: τ sic de alijs. ergo oīs homo est oīs homo. Et vt vult Boetius. nulla propositio est verior illa in qua idem p̄dicatur de seipso: sʒ sic est hic: q2 omnis hō predicatur de omni homine. ergo nulla est verior ipsa: τ per consequens est vera. Improbatio. sua cōtradictoria est vera. s. illa: quidam hō non est omnis homo. ḡ ipsa est falsa. Item ad idem. omnis homo est omnis homo: sed fortes est homo: ergo fortes est omnis hō. sillogismus ē in darij. conclusio est falsa. ergo aliqua p̄missarū: non minor ergo maior: sed maior est sophisma. ergo est falsum. Solutio. prima est simpliciter falsa. τ probatio peccat secundū consequens ab insufficienti enumeratione singularium: q2 cū illis quas assumit dʒ sumere has a parte subi. fortes est oīs hō: plato est oīs hō. τ

etiã istas a pte predicati. oīs hō est sortes: oīs homo est plato: ⁊ sic de alijs: q̄s diuiñit ⁊ sic peccat scd̄m cōsequēs ab insufficiēti enumeratione singulariū. Ad aliud dicit̄ q̄ ibi idez non predicat̄ de seipso: sed predicat̄ oīs homo de homine sumpto pro qualibet sui parte.

¶ Postq̄ȝ auctor determiauit de hoc signo oīs. ostēdēdo q̄liter distribuat hic ɔ̄sr̄ ad maiorē noticiā eoꝝ q̄ dcā sūt monet tria sophismata. quoꝝ p̄ᵐ ē. oīs hō ē: ⁊ q̄libet differēs ab eo est nō hō. qd̄ qdē sophisma ꝓbat ⁊ iprobat: qd̄ clare pȝ in textu cū solutiōe eiusdem.

Pro secundo sophismate sciēdū q̄ scd̄z sophisma ē. oīs hō ⁊ alius hō sunt: quod qdē sophisma ꝓbat̄ sic. sortes ⁊ aliꝰ hō sūt: plato ⁊ aliꝰ hō sūt: ⁊ sic de alijs: ḡ oīs hō ⁊ aliꝰ hō sūt. iprobat̄ aūt sic. aliꝰ supponit ꝓ diuerso ab oī hoīe: sȝ nō ē aliqs hō diuersus ab omni hoīe: ergo sophisma est falsūz. qd̄ ɔcedit̄. Et ad ꝓbationē r̄ndet auctor in textu q̄ peccat f̄m fallaciā figure dictiōis arguēdo ꝓ plurībꝰ determinatis ad vnā determinatā respectu huiꝰ termini aliꝰ. vn̄ si iste terminꝰ aliꝰ ꝓ eodē in numero accipet̄ in singulis partibꝰ aītis: tūc vna pars aītis eēt falsa: vt si accipet̄ ꝓ sorte: tunc qn̄ iductio veniret ad sortē dicēdo. sortes ⁊ aliꝰ hō sūt: illa pars esset falsa: q2 denotaret q̄ sortes eēt aliꝰ a seipso. Aliter soluit auctor dicens q̄ ibi est fallacia accn̄tis: q2 lȝ sor. ⁊ plato ⁊ sic de alijs p̄nt inferre hoc totū in q̄ntitate. oīs hō f̄m se nō tamen vt stat sub hoc adiūcto ⁊ aliꝰ hō sūt. imo oīs hō hic accidit sorti ⁊ platoni: ⁊ sic de alijs f̄m q̄ accipiunt̄ cū hoc adiūcto ⁊ alius hō sunt. Rōne cuiꝰ auctor ponit vnā regulā in textu de fallacia accidētis que satis clara est.

Secundo sciēdū: q̄ ɔ̄sr̄ auctor monet tertiū sophisma: ⁊ ē istud. oīs hō ē oīs hō: qd̄ ꝓbat iductiue p̄ⁱ ⁊ scd̄o iprobat. Probat̄ sic: q2 ibi p̄dicat̄ idē de seipso: ergo sophisma ē verū. Improbat̄ sic. sua ɔ̄dictoria est va. s. hec. qdā hō nō est oīs hō: igit̄ ipsūz est falsūz. Itez bene seq̄t̄. oīs hō est oīs hō: sortes ē hō: ḡ sortes est oīs hō. cōclusio ē falsa: ergo aliq̄ p̄missarū: nō minor: ergo maior que est sophisma. Solō. sophisma est simplr̄ falsūz: vt ostēdunt rōnes iprobantes. ¶ Ad p̄mā ꝓbationez dicitur q̄ peccat f̄m fallaciā ɔ̄ntis ab insufficiēti inductiōe: q2 debȝ fieri iductio a parte p̄dicati dicēdo. sortes est oīs hō: plato est oīs hō: ⁊ sic de alijs. ¶ Ad aliā negat̄ antecedēs: q2 ibi nō p̄dicat̄ idē de seipso: sȝ p̄dicat̄ oīs hō de hoīe sūpto pro quolibet suoꝝ suppositoꝝ.

Tertio sciēdū: q̄ hoc signū oīs adiunctū p̄dicato ꝓpositiōis q̄nq̄ȝ reddit ꝓpōnē falsā: ⁊ q̄nq̄ȝ nō. si enī p̄dicatū sit terminꝰ cōis hn̄s actu plura supposita quoꝝ numerus sit īdeterminatꝰ: siue sit numeri singularis siue pluralis semꝑ ꝓpō est falsa: sed si p̄dicatū habeat plura supposita quoꝝ numerus est determiatꝰ ꝓpō pōt esse vera: si sumat̄ i plurali numero: vt demōstratis duodecim ap̄lis vere dicit̄. isti sunt oēs ap̄li. Sed si p̄dicatūz habeat vnicū suppositū actu ⁊ sumat̄ in singulari numero ꝓpō est vera: vt iste sol est oīs sol. si autē sumat̄ in plurali numero est falsa: vt iste sol est oēs soles.

Quarto sciēduz q̄ hoc signū oīs. diuersimode se hȝ qn̄ addit̄ p̄dicato ⁊ subiecto: q2 qn̄ addit̄ p̄dicato ē pars ipsiꝰ p̄dicati: sȝ qn̄ addit̄ subīo nō ē ps subiti sȝ ē dispō eiꝰ: vt cū dr̄. oīs hō currit: hō ꝑ se ē ibi subm: sȝ cū dicit̄. oīs hō est oīs hō: hoc totū oīs hō ē p̄dicatū. Ex quo pȝ q̄ p̄dicatū ꝓpōnis affirmatiue quo ad se totuz nunq̄ȝ distribuit̄: sȝ bene pars eius: sȝ p̄dicatū ꝓpōnis negatiue bene distribuit̄: ⁊ h̄ fit ꝑ negationē q̄ hȝ v̄tutē distribuēdi illud qd̄ sequit̄ ipsaz siue mediate siue īmediate.

Contra predicta arguit̄ p̄mo sic. adaz differt ab oī hoīe qui ē: ⁊ tū nō ē nō hō: vt pȝ ꝑ porphiriū in p̄dicabilibꝰ dicētē. siue sor. sit siue nō sit semꝑ ē hō ⁊ aīal: ergo sophisma est falsuz. ¶ Scd̄o sic. sor. nō ē oīs hō: ergo differt ab omni hoīe: qd̄ falsūz ē: q2 ipse est hō. ¶ Tertio sic. oīs hō ⁊ hō pictus sūt: sed hō pictus est alius ab oī hoīe: ḡ sophisma est verū. ¶ Quarto sic. oīs hō non est solus: ergo oīs hō ⁊ alius homo sunt. ¶ Quinto sic. oīs hō ⁊ oīs hō idē sunt: igit̄ vnū pōt predicari: ⁊ sic ista erit vera. oīs hō est oīs homo.

Ad argumenta. Ad p̄mū dicit̄ q̄ adā non est homo existēs siue presens ꝓ quo tenet̄ homo in secūda parte sophismatis. ¶ Ad secūduz. negat̄ ɔsequētia: q2 negatio inclusa in hoc verbo differt. posita in ɔsequēte plus negat q̄ȝ negatio posita in antecedēte: ⁊ ideo debet sic inferri. sortes nō est oīs homo: ergo differt ab aliquo hoīe. ⁊ ad hoc q̄ posset inferri sor. differt ab omni homine deberet sic assumi. sor. est nullus hō: qd̄ est falsūz. ¶ Ad tertiū. negat̄ ɔsequētia: q2 hoc relatiuū alius debet inferre suū antecedēs vniuoce ꝓ hoīe viuo ⁊ hoīe picto. ¶ Ad q̄rtū dicit̄: q̄ solus p̄t excludere ab omni hoīe simpliciter: ⁊ sic ɔ̄ns est falsum: vel pōt excludere ab omni hoīe determiāte sigillatiz sumpto: ⁊ sic est verū: ⁊ hoc modo nō valet ɔ̄ntia. ¶ Ad q̄ntū dicit̄. q̄ si oīs hō ⁊ oīs hō capiant̄ materialiter sic sūt eodē: ⁊ hoc modo sophisma esset veꝝ. sed si capiant̄ significatiue nō sunt eadem: vt patuit in quarto notabili.

¶ Sequitur de hoc signo nullus qd̄ significat q̄n̄ vl̄r negatiue: vn̄ significat idē sicut hoc signum oīs cuȝ negatiōe postpositā: ⁊ ideo oīs nō ⁊ nullus equipollēt. De hoc signo nullus datur talis regula. Quotiēscūq̄ȝ hoc signū nullus īmediate adiungit̄ termīo cōi ɔfundit ipm mobiliter ⁊ distributiue: ⁊ silr̄ terminū cōem sibi adiunctū mediate: vt nullus hō est asinus. vn̄ pōt fieri descēsus sub subiecto sic. ergo sortes nō est asinus nec plato: ⁊ sic de alijs. ⁊ etiā sub predicato. Circa p̄dicta querit̄ de hoc sophismate: nullus homo ē omnis homo. Probatur sic. sortes nō est omnis hō: plato nō est oīs hō: ⁊ sic de alijs. ergo prima est vera. vel sic: sua contradictoria ē falsa. s. ista: quidaz hō est oīs homo. ergo est vera. Contra ibi p̄dicatur oppositū de opposito. ergo ē falsa. Solutio. prima est vera. ⁊ ad iprobationem respōdet̄ per interemptionez: q2 ibi non predicatur oppositūz de opposito sed remouetur omnis homo ab homine sumpto pro quolȝ suo supposito: ⁊ hoc est verum.

¶ Postq̄ȝ auctor determinauit de hoc signo oīs qd̄ significat: q̄n̄ vl̄r affirmatiue. Hic ɔ̄sr̄ determinat de hoc signo nullus qd̄ significat: q̄n̄ vl̄r negatiue. Vn̄ significat idem cum hoc signo oīs cum negatione postpositā: iō oīs non ⁊ nullus equipollent. vn̄ nullus cōponitur ex non ⁊ vllus: iō sicut nō ⁊ vllus equipollet oīs non: ita silr̄ nll's: vnde nullus cōuenit cū hoc signo omnis eo q̄ est signūz distributiuū plurium portūz subiectiuorum.

Primo sciendū q̄ q̄uis hoc signūz nullus in se sit vnū ⁊ vnicam in se habeat virtutez distribuendi: tamen respectu eorum que susceptiua sunt sue

distributionis vius eius est duplex vt pz in regula quā de ipso ponit auctor in textu. s. quotiēscūqz hoc signū nullus. imediate adiungit̄ termino cōi ipsuz mobiliter cōfundit 7 distribuit: 7 siīr terminū cui mediate adiūgit̄: 7 iō taz subiectū q̄z pdicatū ppōnis vlis negatiue distribuit: dūz tñ fuerit termin⁹ cōis vt pz dicēdo. nullus hō ē asin⁹. ibi enī tā hō q̄z asin⁹ distribuit̄. qz sub vtroqz pōt fieri descensus. 7 cā huius regule ē: qz hoc signū nullus. significat qm̄ vlr. iō distribuit terminū cui imediate adiungit̄: qz significat etiā negatiue. iō pōt distribuere terminū cui imediate adiūgit̄. Ex isto patet quare vniuersalis negatiua pōt conuerti simpliciter.

Secundo sciēdū ē: q circa hoc signū nullus. auctor mouet tale sophisma. s. nullus hō est ois hō. qd̄ pbat̄ sic. sortes nō ē ois hō: plato nō ē ois hō: 7 sic d̄ alijs: ergo nullus hō ē ois hō. Itez sua ꝯdictoria ē falsa. s. hec. aliqs hō ē ois hō: ergo sophisma ē verū. Improbat̄ sic. ibi pdicat̄ oppositū de opposito. ergo sophisma ē falsū. Sol' sophisma est verū: 7 iprobatio assumit falsum: qz ibi nō pdicatur oppositū de opposito. sed remouet̄ eē omnē hominē a quolibet supposito hominis.

Tertio sciendū: q sicut hec ē vera. nullus hō est ois hō: ita 7 hec. nullus hō ē nullus hō. ibi enī remouet̄ esse nullū hoiez ab hoie p quolibet supposito suo. vnde ista. null's hō ē nullus hō: equipollet huic. ois hō est aliquis hō p quartā regulā equipollentiarū nec dz sumi aliquis pro aliquo determinato supposito hois: cū dicit̄. ois hō ē aliquis hō: sz dz sumi vage 7 indeterminate. ista aūt. nullus hō ē ois hō. equipollet isti. ois hō ē nō ois hō. i. ois hō est aliquis hō nō: que stat in veritate cū ista. omnis homo est aliquis homo.

Quarto sciēdū ē: q h signū nullus. q̄nqz ē sīr distributiuū 7 restrictiuū. vt cū dr̄. nullus hō est mulier: sz h ē rōne diuersoꝝ. ē enī distributiuū rōne sui significati: qz significat qm̄ vlr: sz ē restrictiuū rōne sui modi significādi q ē gen⁹. vñ h signū null's nō pōt sumi collectiue sic hoc signū ois: 7 hoc ē rōne negatiōis quā icludit. rōne cui⁹ ip hz distribuere 7 diuidere 7 nunq̄ colligere.

Sed contra pdicta arguit̄ p̄ sic. Cū dr̄ hō est nullus asin⁹: ibi hō nō distribuit̄. 7 tñ sibi adiungit̄ mediate hoc signū nullus: ergo ꝯ pmā regulā textus. ¶ Scdo sic. bene sequit̄ nullus hō ē ois hō: ergo nullus hō ē soꝝ. sed ꝯñs ē falsuz: ergo 7 añs. ¶ Tertio sic. illa ppō ē falsa cui⁹ pdicatū de nullo verificat̄ de q̄ subm verificat̄. sed sic ē de ista. nullus hō ē ois hō: qz nullus verificat̄ de asino 7 equo: 7 sic de alijs. 7 tñ de nullo illoꝝ verificat̄ ois homo: ergo sophisma ē falsum. ¶ Quarto sic. nullus hō 7 ois hō cōtrariant̄ sed nullus hō verificat̄ de nullo hoie: ergo ois hō nō verificat̄ de nullo hoie: alias ꝯtra verificarent̄ de eodez: g̃ sophisma ē falsuz. ¶ Quinto sic. bene sequit̄. nullus hō ē nullus hō: ergo nullus hō est nō soꝝ. sed cōsequēs ē falsum: qz plato ē nō sortes: ergo est falsa 7 ista. nullus hō ē nullus homo.

Ad argumenta. Ad pmū istoꝝ dicit̄: q in illa ppōne illud signū nullus. nō adiūgit̄ illi termino hō nec mediate: nec imediate: qz signū solū dicit̄ adiūgi illi qd̄ sequit̄ ipsuz: 7 solū in illud pt agere. ¶ Ad scdm negat̄ assumptū: ibi enī nō bñ arguit̄: qz nō bñ sequit̄. nullus hō ē ois hō: ergo nullus hō est soꝝ. qz nō dz sic subsumi sub illo pdicato. ois hō. descendendo nullus hō ē ois hō: ergo nullus hō ē soꝝ. nullus hō ē plato: 7 sic de alijs: sz dz sic subsumi. nullus hō ē ois hō: ergo nullus hō ē res que sit ois hō. ¶ Ad tertiū dr̄: q si nullus hō accipiat̄ nāliter siue p toto in quantitate nullus hō siue accipiat̄ positiue ita q virtute itellect⁹ accipit̄ p aliq̄ re q̄ est nullus hō: vt p asino vel p lapide: sic sophisma bñ eēt falsum: sed si accipiat̄ significatiue ita q homo sit subz 7 nō hoc totū nullus hō 7 sic ē verū. ¶ Ad quartū dicit̄: q cōtraria bene verificant̄ de eodē negatiue: vt de eodē: pu ta de rubeo vere dicit̄ q nec ē albū nec nigrū: 7 ita cū dicit̄. nullus hō ē ois hō: ibi remouet̄ esse nullū hoiez ab oi hoie. 7 cū dicit̄. nullus hō ē nullus hō ibi remouet̄ eē nullū hominē ab omni hoie. 7 ita ois hō 7 nullus hō negant̄ de eodē hoie. ¶ Ad qntū negat̄ assūptū: q ibi arguit̄ a distributiōe inferi⁹ ad distributionē supius. qz arguit̄ ac si sic diceret̄. ois hō est nō nullus hō ergo ois hō nō ē soꝝ. nō sortes enī in plus se hz q̄z nullus hō. Unde dat̄ talis regula. Quotiēscūqz in aliqua ppōne ponit̄ vniuersale vniuersaliter sumptū negatiue nō dz fieri subsūptio sub illo pdicato rōne distributiōis sibi ꝯuenientis p signū vle: sz rōne distributiōis sibi ꝯuenientis rōne negatiōis. 7 iō dz sic arguī. nullus hō est nullus hō: ergo nullus hō ē res q̄ sit nullus hō puta lapis: 7 nō sic: ergo nullus hō ē nō soꝝ. vel plato. silr h. nullus hō ē ois hō: ergo nullus hō est res que sit ois hō. Et notādū est q ista. nullus hō est ois hō dz sic cōuerti: ergo nihil existēs ois homo ē aliquis homo. Et ista nullus homo est nullus homo: dz sic conuerti: ergo nihil existens nullus homo est aliquis homo.

¶ Sequit̄ de hoc signo nihil qd̄ significat idez qd̄ nullus: sed icludit in se terminū recipientez suam distributionem: q nihil est signū vle cū negatione: 7 res est termin⁹ recipiens eius distributionē. Circa predicta querit̄ de hoc sophismate. Nihil videns ē aliqd vidēs. Probatur sic: nō rem hanc vidēs est aliqd videns: qz nō vidēs sortē est videns platonē: nō illam rez videns est aliqd videns: 7 sic de alijs. ergo nihil videns est aliqd vidēs. ergo prima ē vera. Cōtra. ibi predicatur oppositū de opposito. ergo locuno est falsa. Quidā distinguūt nihil videns est aliqd vidēs: eo q hec dictio nihil pōt eē accusatiui casus: 7 ē sensus: nullā rez vidēs est aliquid vidēs. vel pōt esse noīatiui casus: 7 est sensus. nulla res vidēs ē aliqd videns: 7 hz hoc ponit amphibologiam ex pte casus: sed hoc non soluit. qz in vtroqz sensu ē falsa. Sed alij distinguunt hāc iterū nihil vidēs eo q negatio in hoc termio nihil potest negare participium pmo positum: 7 est sensus: nullam rē videns ē aliquid videns: 7 sic ē diuisa. Vel potest negare hoc verbuz ē: 7 tunc ē sensus: quālibet rem videns non ē aliqd videns: 7 sic est composita: sed hoc non soluit: qz in vtroqz sensu ē falsa cū opposita ponant̄ circa idē. Solutio: dōm ē q prima est simplr falsa: 7 pbatio peccat penes fallaciam figure dictionis a pluribus determiatis ad vnam determiatā huī⁹ter nihil vidēs: qz in premissis habz suppositionē determinatam in conclusione similr. Vel peccat fm fallaciā accidentis: qz q̄uis videre communicatur oibus fm se: non tamen hz q vnitur in hoc toto nihil videns: vñ totum accidit parti: 7 esse videns aliqd assignat̄ iesse vtriqz.

Sciendum est q̄ oēs ꝑmisse sunt duplices: q̄ negatio potest determinare verbū vel participiū: vt dictū est prius. vñ antiqui posuerūt ꝑmissas esse duplices ꝓpter talē regulā quaȝ dabāt. Quotiēscūq̄ negatio ꝛ distributio includunt̃ in vno termino ad quodcūq̄ referet̃ vnuȝ ꝛ reliquū. Vñ cū distributio posita in obliquo nō possit in predicta oōne attingere ꝟbū: ita necq̄ negatio. Itē idem est iudiciū de istis sophis. nullū caput habens est aliquod caput habēs. a nullo homine differens est ab aliquo homine differens ꝛc.

¶ Postq̄ auctor determinauit de hoc signo nullus. h̄ ꝯñr determinat de hoc signo nihil. Cuius ordinis rō est: q̄ h̄ signū nihil. vltra hoc signū nullus īcludit terminū recipientē eius distributionē. ideo hoc signū nullus. īplicitius ē q̄ h̄ signū nihil: rōne cuius ꝑus est determinatū de ipso.

Primo sciēdū ē. q̄ hoc signū nihil. est signū distributiuū subiti: ꝛ in h̄ ꝯuenit cū his signis oīs ꝛ nullus. s̄ȝ differt ꝑ ab h̄ signo oīs. q̄ oīs significat qn̄ vl̄r affirmatiue: nihil aūt significat qn̄ vl̄r negatiue. differt ēt ab h̄ signo nullus: q̄ īcludit terminū receptiuū sue distributiōis. vñ nihil .i. nulla res. ꝛ ibi res ē termin⁹ recipiens distributionē īportatā ꝑ h̄ signū nihil. Ex istis pȝ q̄ sicut h̄ signū nullus. distribuit terminū seq̄ntē ipȝ tā mediate q̄ īmediate. ita sil̄r h̄ sig^m nihil. distribuit .n. termi^u i ipo īclusū q̄ se hȝ vt termin⁹ īmediate seq̄ns. distribuit ēt termi^m positū a pte ꝑdicati q̄ se hȝ vt termin⁹ mediate seq̄ns ipȝ.

Secundo sciēdū ē: q̄ ad maiorē notificationē hui⁹ signi nihil. auctor mouet vnū sophisma ī textu. Et est istud. nihil vidēs ē aliq̄d vidēs: cui⁹ ꝓbatio ꝛ īprobatio satis patēt ī textu. Et subiūgit ꝯñter quādā solutionē antiq̄ꝝ q̄ dicebāt ibi eē amphibologiā ex diuersitate casus s̄ȝ q̄ nihil. pōt eē nti casus vel acti casus. s̄ȝ pet. his. īprobat dictā solutionē: q̄ in vtroq̄ sensu sophisma ē falsuȝ. ideo ad soluēdū ipsuȝ oȝ simpl̄r negari: pōt tñ distingui ne aliquis videat̃ suā multiplicitatē ignorare: ꝛ etiam vt melius videat̃ q̄liter in vtroq̄ sensu sit falsuȝ.

Tertio sciēdū est: q̄ antiq̄ al̄r distinguūt dictū sophisma: ꝛ dicūt q̄ ibi pōt eē cōpositio s̄ȝ q̄ negatio īclusa ī hoc signo nihil. pōt fieri ad copulā: ꝛ sic ē cōposita: vel ad illud pticipiū vidēs: ꝛ sic ē diuisa. vñ si istud signū nihil. sit acti casus dicta solō est simpl̄r reprobādarq̄ vt pȝ ꝑ regulā positā ī textu. negatio inclusa in h̄ signo nihil dū est accusatiui casus nō pōt fieri ad copulā cū distributio ī ipso īclusa n̄ distribuat ꝑdicatū. s̄ȝ qn̄ nihil ē noīatiui casus: tūc ex quo distributū pōt ferri ad ꝑdicatuȝ: ita ēt negatio inclusa in hoc signo nihil. pōt ferri ad copulaȝ. ꝛ ita s̄m hoc videt̃ q̄ ipsuȝ sophisma posset distingui: sed tñ vt dictū est de solutione ꝑcedenti ista distinctio nō soluit sophisma: q̄ in vtroq̄ sensu ipsum est falsum.

Quarto sciendū est: q̄ ꝯñter auctor soluit dictū sophisma s̄m ei⁹ ꝓpriā opinionē dicēs. q̄ ꝑdictū sophisma est simpl̄r falsuȝ. Et ad ꝓbationē respondet q̄ peccat s̄ȝ fallaciā figure dictionis arguēdo a pluribus determinatis ad vnā determinatā respectu huius termini vidēs. Tñ ꝑ ista solōne oȝ supponere q̄ istud signū nihil. positū in ꝯñte sit accusatiui casus: ꝛ q̄ non possit distribuere istū terminū vidēs. si enī nihil. eēt nti casus ꝛ distribueret istū terminū vidēs in ꝯñte: tūc nō argueret̃ a plurib⁹ determinatis ad vnā determinatā: s̄ȝ eēt bona inductio. ꝛ sic ꝯñā esset falsuȝ: ita ꝛ āñs. oȝ enī sic īferri: ista res nō vidēs ē aliq̄d vidēs: ꝛ ista res nō videns ē aliq̄d videns. ꝛ sic de alijs. ḡ nihil vidēs est aliquid vidēs. mō oēs iste ꝑmisse sunt false sicut ꝛ ꝯñs. Aliter aūt soluit auctor ī textu dicēs q̄ ibi est fallā accñtis: q̄ in ꝑmissis videre attribuit̃ oibus suppositis q̄ē est nihil vidēs s̄m se accepti: ꝛ nō s̄m q̄ vniunt̃ in hoc toto nihil videns.

Contra predicta arg. ꝑ sic: oē signū distributiuū oȝ aliq̄d significare. s̄. dispositionē sibi inq̄tū subm: s̄ȝ hoc signū nihil. nullā rē significat: imo dicit negationē cuiuslibȝ rei: ergo nō ē signū distributiuū. ¶ Scdo sic: nihil significat qn̄ vl̄r: ꝛ etiā significat terminū susceptiuū distributiōis ei⁹: ḡ ē equocū: ꝛ ꝑ ꝯñs sophis. oȝ distigui. ¶ Tertio sic: nihil vt iā dictū ē significat terminū recipiētē distributionē ei⁹: ergo cū hic solū determinet̃ de signis distributiuis: hic nō ē determinandū de ipso. ¶ Quarto ꝯ regulā positā in textu: q̄ distributio īportata ꝑ signū negatiuū bñ fert̃ in subm ꝓponis: nō aūt negatio: ḡ ꝯ regulā. ¶ Quinto: distributio importata ꝑ h̄ signū nihil. fert̃ in ꝑdicatū mīle. negatio aūt fert̃ solū supra copulā ꝛ nō supra ꝑdicatū: ḡ ꝯ regulā.

Ad argumenta Ad ꝑ^m istoꝝ dr̄ q̄ lȝ h̄ signuȝ nihil. nō significat aliquā reȝ positiuā. tñ significat aliq̄d ꝑuatiue ꝛ negatiue: ꝛ hoc fundamētū est in affirmatiōe: iō hoc sufficit ad h̄ q̄ signū sit distributiuū. ¶ Ad scdȝ dr̄. q̄ licet hoc signū nihil significet illa duo: tñ significat illa ꝑ modū vni⁹: iō nō est equiuocū. ¶ Ad tertiū dr̄. q̄ hic p̄ncipal̄r determinat̃ de hoc signo nihil ꝓut distributiuū est: ꝛ incidentaliter solū ostēdit̃ q̄ īportat terminū recipiētē ei⁹ distributionē. ¶ Ad q̄rtum dr̄. q̄ in signo vl̄i negatiuo duplex est virt⁹ distribuendi. q̄dā est q̄ ꝯuenit ipsi signo ꝑ se ꝛ inq̄ntum significat qn̄ vl̄r. ꝛ ista bñ fert̃ in subiectū. alia est virt⁹ distribuēdi q̄ ꝯuenit ipsi signo ex ꝯñti rōne negatiōis quā īcludit: ꝛ de illa virtute itelligit̃ regula. ¶ Ad quintuȝ dr̄. q̄ licet negatio ꝑus. ꝛ ꝑ se solū ferat̃ in copulā: tñ ex ꝯñti bñ fertur in ꝑdicatū materiale ipsum distribuendo.

SEquit̃ de signis distributiuis duoꝝ: ꝛ talia sunt neuter ꝛ vterq̄: ꝛ dr̄nt a ꝑdictis. q̄ oīs nullus ꝛ sil̄ia distribuūt pro oib⁹ indiuiduis termini cōis. sed vterq̄ ꝛ neuter distribuūt solū ꝑ duobus ꝑ demōstratione: vt vterq̄ istoꝝ neuter istorum. Circa ꝑdicta q̄rit̃ de hoc sophis. Ab vtroque istoruȝ enūciatum est verū: posito q̄ sor. dicat deū esse. pla. vero dicat hoīeȝ eē aīal: ꝛ ambo dicāt sil̄ hoīem esse asinū: ꝛ illi duo dmīent̃ ꝑ hoc ꝓnomē istoꝝ. Probatio. a sorte enūciatū est verū. a pla. enunciatū est veruȝ. ḡ ab vtroq̄ istoꝝ enunciatū est veꝝ. Cōtra. ab vtroq̄ enūciatū est verū. s̄ȝ nihil enunciatuȝ est ab vtroq̄ istorū nisi hoīeȝ esse asinū. ergo hoīeȝ eē asinū est verū: q̄ē est falsuȝ. Solutio. prima ē vera: ꝛ ꝓbatio peccat s̄m fallaciā accidētis: sicut habetur ab Aristotele hec ꝓpositio ponit̃ eē vera. Omniū contrarioꝝ eadē ē disciplina: ꝛ tñ nulla ꝑticl̄aris disciplina ē oīuȝ ꝯtrarioꝝ s̄ȝ disciplina cōiter sumpta. vñ hic ē fallacia accñtis: omniuȝ ꝯtrariorū eadē ē disciplina nisi hec vel illa: ꝛ sic de alijs. ergo oīuȝ cōtrariorū hec eadem est disciplina vel ista: q̄ē est falsum. Sil̄r hic hō ē species. s̄ȝ nullus ē hō nisi sor. vl̄ pla.

⁊ sic de alijs. ⁊ sic est fallacia accñtis in ꝓpositoꝝ: qꝛ hec dictio enũciatũ est ⁊ hec dictio verũ tenentur pro ipso in communi: ⁊ sic ab vtroqꝫ istorum enunciatum est verum: vnde ennunciatum nõ tenet̃ ꝑ particl'ari enũciato ab vtroqꝫ. vnde ꝑticulare enũciatũ ab vtroqꝫ accidit enũciato in cõi: sicut particulare iferi⁹ accidit suo superiori ⁊ vez assignatur vtriqꝫ iesse. Et appellat̃ supius hic omne qđ est maius siue eẽntiale siue accidentale. Quidã tamẽ dicũt ꝙ prima est falsa ⁊ dicũt ꝙ annunciatum accipit̃ ꝓ ꝑticulari enũciato ab vtroqꝫ: ⁊ silr verũ ꝓ particulari. Et ꝓbatio peccat fm fallaciaꝫ figure dictionis a pluribus determinatis ad vnã determinatã huius termini enũciatũ ⁊ huius termini verũ: ſꝫ prima solutio melior est ⁊ subtilior. ¶ Seqtur de hoc signo neuter qđ significat ideꝫ qđ vterqꝫ cũ negatiõe sibi preposita. vnde sicut nullus de se hꝫ distributionẽ ⁊ negationẽ silr ⁊ neuter: ſꝫ neuter est distributiuũ duorũ tm̃. Item querit̃ de hoc sophis. neutrũ oculũ habẽdo tu potes videre. ꝓbatio: dextrũ oculũ nõ habendo tu potes videre: sinistrum oculum nõ habendo tu potes videre. ergo prima est vera. Cõtra: neutrũ oculũ habendo tu potes videre. ergo neutrũ oculum habens vel dum neutruꝫ oculum habes tu potes videre: quod falsuꝫ est. Cõsequẽtia pꝫ: qꝛ gerũdia terminata in do. hñt resolui ꝑ dũ. vel ꝑ ſi. vel ꝑ qꝛ ſꝫ vtroqꝫ modo est falsa. ergo prima est falsa: Solõ. prima est falsa: ꝓbatio peccat fm fallaciã accñtis: qꝛ posse videre cõuenit ꝑtibus fm se. s. put sunt diuise sed nõ conuenit eis prout sunt vnite in suo toto: vnde hoc patet per primam regulam cum ad partes sequatur totũ: vt potestas videndi cõuenit partib⁹ ⁊ non toti: iõ si ꝑtes iferant̃ de toto ibi est fall'a accñtis.

¶ Postqꝫ auctor determiauit de signis distributiuis pluriũ. Hic ꝯñr determiat de signis distributiuis duoꝝ. Cuius ordinis rõ est: qꝛ distributio dr̃ q̃si vnl'⁹ in plura diuisim facta partitio: ⁊ sic q̃to aliqđ ad plura distribuit tãto ꝑfectiori mõ sibi ꝯuenit nõ distributiõis. ⁊ iõ p⁹ deteriat de signis distributis pluriũ q̃ꝫ đ signis distributis duoꝝ.

Primo sciẽdũ est ꝙ sicut se hñt. oĩs ⁊ nullus: ita eodẽ mõ se hñt vter ⁊ neuter: sic enĩ nullus icludit oĩs cũ negatiõe postposita: ⁊ valet tm̃ sicut oĩs nõ: ita neuter valet istũ sicut vter nõ: negatione postposita: vnde neuter est idẽ qđ vterqꝫ nõ. differunt aũt ab eis: qꝛ oĩs ⁊ nullus sunt distributiua pluriũ: vterqꝫ aũt ⁊ neuter solũ distribuunt ꝓ duob⁹ ꝑ demõstratione ostensis. vñ neuter ẽr ꝯuenit cũ hoc signo nihil: qꝛ sic nihil distribuit terminũ ipꝫ seq̃ntẽ tã mediate q̃ꝫ imediate: silr ⁊ neuter.

Secundo sciẽdũ ꝙ circa h̃ signũ vterqꝫ auctor mouet tale sophisma. vꝫ. supposito ꝙ sor. dicat deũ eẽ: ⁊ plato dicat hoieꝫ eẽ ai al: ⁊ ambo sil' dicãt hominẽ eẽ asinũ: q̃rit̃ de vitate hui⁹ sophismatis: ab vtroqꝫ istoꝝ enũciatũ est vez: cuius ꝓbatio ⁊ iprobatio satis patent in textu. Cõsequẽter auctor soluit dictũ sophisma dicens ꝙ ipm est vez: ⁊ iprobatio peccat fm fallaciã accñtis: sicut h̃ hõ est spẽs: ſꝫ nõ est aliqs hõ nisi sor. aut plato: ⁊ sic de alijs. g̃ sortes vel plato est spẽs: ibi eẽ spẽs vere cõuenit hoĩ: ⁊ ꝓ hoc infert̃ de sorte cui nõ ꝯuenit. Silr cũ dr̃ in iprobatiõe huius sophismatis ab vtroqꝫ istoꝝ enũciatũ est vez: ſꝫ nihil est enũciatũ ab vtroqꝫ istoꝝ nisi hoieꝫ eẽ asinũ. g̃ hoieꝫ eẽ asinũ ẽ vez: ibi est fallacia accñtis: qꝛ esse vez in sophismate attribuit̃ enunciato in cõi cui vere cõuenit: ⁊ ꝓ hoc infertur de hoc particulari enunciato hoiem esse asinũ cui nõ conuenit.

Tertio sciẽdũ ẽ ꝙ ꝯñr auctor ponit vnã aliã solõnẽ antiquoꝝ dicẽtiũ ꝙ sophisma est simplr falsum: ⁊ ꝙ ꝓbatio peccat fm fallaciã figure dictiõis arguẽdo a plurib⁹ determinatis ad vnã determinatã rõne huius termini vez: ⁊ rõne huius termini enunciatũ. Sꝫ vt dicit auctor in textu: pma solutio est melior ⁊ subtilior. iõ dñm est ꝙ enũciatũ in pmissis hꝫ suppositionẽ determinatã: ſꝫ in ꝯne supponit simplr: nõ tñ sic ꝙ nullo mõ stet ꝓ iferioribus: ſꝫ ꝙ nõ stat pro iferiori determinato rõne cuius posset reddi locutio vera.

Quarto sciẽdũ ꝙ circa h̃ signũ neuter auctor mouet tale sophisma. s. neutrũ oculũ habẽdo tu potes videre. Cui⁹ ꝓbatio ⁊ improbatio satis potẽt in textu. Deide soluit ipm dicens ꝙ simplr est falsum: ⁊ ad ꝓbationẽ dicit ꝙ peccat fꝫ accñs. videre. n. vere ꝯuenit ꝑtibus. s. oculo dextro ⁊ sinistro ꝑ se acceptis: iõ nõ habẽdo sinistrũ adhuc potes videre ꝑ dextrũ oculũ ⁊ eꝯ. ⁊ ꝓpter hoc ifert̃ de ipsis fm ꝙ stant sub h̃ toto neutrũ oculũ habẽdo. ⁊ tñ ipsis: vt sic nõ ꝯuenit: iõ ibi est fallacia accidẽtis. deberet. n. argui sic. nec dextrũ oculũ habẽdo nec sinistrũ oculũ hñdo tu potes videre. g̃ neutrũ oculũ habẽdo tu potes videre. ⁊ sic añs esset falsuꝫ sicut ꝯña.

Contra predicta arguit̃ pmo sic. nõ ponunt̃ aliqua signa distributiua triũ aut q̃tuor. g̃ nõ debẽt poni signa distributiua duoꝝ. ¶ Scdo sic. signũ vl'e variat̃ fꝫ variatiõẽ termini cui adiũgit̃: vt dcm̃ ẽ pus de h̃ signo oĩs. g̃ qñ vter ⁊ neuter ponũt̃ cũ termĩs hñtib⁹ pl'a supposita q̃ꝫ duo distribuẽt ꝓ plib⁹. ¶ 3⁹ sic. si neuter eẽt signũ vl'e: iste eẽnt ꝯdcõne. neuter hõ currit ⁊ alter hõ currit: ⁊ tñ pñt sil' eẽ ve. g̃ ꝯdictorie eẽnt sil' ve: qđ est falsuꝫ. g̃ neuter nõ est signuꝫ vl'e distributiuũ. ¶ 4⁹ sic. si iste termi⁹ enũciatuꝫ in pmissis ꝓbationib⁹ pmi sophismatis supponeret determiate: ⁊ in cõclusiõe simplr: sicut dictuꝫ est: sequeret̃ ꝙ ꝓbatio peccat fm fallaciã figure dictiõis arguẽdo a ꝑsonali suppositiõe ad simplicẽ: ⁊ sic ꝓbatio esset nulla. ¶ Quinto sic. ꝯtra fm sophisma: qꝛ in ꝓbatiõe eius arguit̃ a ꝑtibus in q̃titate ad suũ totũ. ergo est bonus locus dyalectic⁹: ⁊ sic ꝓbatio nõ peccat fm fallaciam accidentis.

Ad argumenta. Ad pmũ istoꝝ dr̃ ꝙ negatur ꝯñtia: qꝛ ista signa. oĩs ⁊ nl'us sufficiẽter distribuũt ꝓ trib⁹ ⁊ q̃tuor: ſꝫ nõ ꝓpe ꝓ duob⁹: qꝛ de duob⁹ nõ dicim⁹ oĩs: iõ cõueniẽter ponunt̃ aliq̃ signa distributiua duoꝝ. ¶ Ad scđꝫ dr̃ ꝙ nõ ẽ sil'e de istis duob⁹ signis ⁊ alijs: qꝛ alia signa distributiua sũt iposita: sic ꝙ possent distribuere terminũ adeq̃te ꝓ oĩb⁹ suis suppositis: ſꝫ ista duo signa vter ⁊ neuter sũt iposita vt distribuerẽt solũmõ ꝓ duob⁹ per dmr̃ationem ostẽsis. ¶ Ad tertiũ dr̃ ꝙ si capiat̃ alter idefinite sic ꝙ possit supponere ꝓ alijs ab his q̃ distribuũt̃ ꝑ neuter: sic dicte ꝓpõnes nõ eẽnt ꝯdictorie. sed si capiat̃ alter vt dicit ꝑticipatiõnẽ seu ꝑtẽ h⁹ qđ distribuit̃ ꝑ neuter: sic dicte ꝓpõnes sũt cõtradictorie nec vt sic possent sil' eẽ vere. ¶ Ad q̃rtuꝫ dr̃ ꝙ duplex est suppositio simplex: quedã est termini cui

repugnat stare ꝑ suppositis. ⁊ sic arguēdo a suppōne ꝑso nali ad suppōnē simplicē ħ mō acceptā nō bn̄ arguit. alia ē suppō simplex q̄ ꝯuenit termino cui nō repugnat stare ꝑ suppositis ſ3 stat ꝑ suppositis idefinitis. ⁊ arguēdo a suppōne ꝑsonali ad simplicē ħ mō acceptā nō ē fallacia figure dictiōis. ¶ Ad 5ᵐ dī ꝙ i dcā ꝓbatiōe arguit a ptib⁹ in q̄titate ad suū totū respectu ꝑdicatoꝝ ponētiū dr̄iā iter totū ⁊ ptes. ⁊ iō nō bn̄ arguit: ſ3 ꝓbō peccat fm accn̄s.

HAbito de signis distributiuis partiū subiectiuaꝝ. Cōsequēter querit̄ vtrū negatio habeat vim distribuēdi siue confundendi ⁊ dī ꝙ sic: q2 Aristo. in primo ꝑiherminenias dicit ꝙ ille cōtradicūt. homo est iustus: nō homo est iustus. ꝙ altera est vniuersalis cū subijciat̄ terminus cōis: ſ3 non nisi hec. nō homo est iustus. ergo ille terminus homo distribuit̄: ſ3 nō est ibi aliqd̄ a quo distribuatur nisi negatio. ergo distribuit̄ a negatōe. Contra: si negatio habeat vim cōfundendi. ergo sicut ista est icongrua. ōis sortes currit: sic̄ hec non sortes currit: quod est falsuꝫ: q2 quāuis signum distributiuuꝫ nō possit addi termino singulari: tamē negatio bene potest addi. Itē ꝫ vbicunq3 est distributio ibi est terminus cōis sumptus vl̄r. ergo oportet ꝙ ibi sit dictio significans qm̄ vl̄r: ſ3 signuꝫ vl̄e significat qm̄ vl̄r tm̄modo: negatio vero non. ergo nō habꝫ vim distribuendi: q̄d cōcedimus dicētes ꝙ negatio nō cōfundit: ſ3 negat hoc q̄d post se inuenit. Vn̄ cuꝫ adiungit̄ termino cōi negat ipm̄: ſ3 ad negationeꝫ supioris seqt̄ur negatio cuiuslꝫ inferioris eo ꝙ destructo supiori destruit̄ q̄dlibet eius inferius. ergo negatio non cōfundit ſ3 negat q̄d post se īuenit siue sit vniuersale vel pticulare. Solutio autē pꝫ ad hoc quod obijcitur: quia hec ē vniuersalis. non homo est iustus: hoc non ē ꝑpter naturam distributionis exn̄tis in negatione: ſ3 hoc est: quia negatur hō in cōi: quo remoto remouet̄ quodlibet ei⁹ inferius. Itē solet poni quedā distributio aptitudinis: vt ōis homo timet in mari. i. aptus natus est timere in mari. Item solet poni distributio accommoda: vt celum tegit omnia preter seipsum. ⁊ deus creauit ōia alia a se: ſ3 iste duo gn̄a distributiōis nō sunt ita ꝓpria vt alia.

¶ Postq̄ꝫ auctor deteriauit de signis distributiuis ptiū subiectiuaꝝ. Hic ꝯsr̄ deteriat de negatiōe q̄rēdo vtꝝ negatio hēat vi distribuēdi. Cui⁹ ordinis rō ē: q2 in isto tractatu auctor ꝑncipalr̄ itēdit determiare de signis distributiuis. ⁊ q2 negatio ꝓꝑe nō distribuit: iō ꝑus deteriatū ē de signis distributiuis ptiū subtiuaꝝ q̄ꝫ de negatōe: q2 tn̄ negatio ꝑ accn̄s distribuit ꝑ ptib⁹ subtiuis: iō imediate post signa distributiua ptiū subtiuaꝝ determiat de ipsa negatiōe añq̄ꝫ deteriet de signis distributiuis ptiū itegraliū.

Primo sciēdū est ꝙ negatio pōt capi duplr̄. Uno⁹ ꝑ ōrone negatiua: ⁊ isto modo nō sumit̄ h̄. Alio aūt mō capit̄ ꝑ instr̄o negādi siue ꝑ signo negatiuo cuiusmodi ē ħ aduerbiū nō: ⁊ ħ nō pōt capi duplr̄. vno⁹ negatiue siue negāter. ⁊ ħ ē qū addit̄ termio ꝑ appositionē sic ꝙ nō facit vnā dictionē cū illo cui addit̄. alio⁹ capitur ifinitāter ⁊ ꝑ ꝯpōnē sic ꝙ facit ꝯpōnē cū termino cōi cui addit̄: ⁊ de negatiōe negāte solū ē ħ ad ꝓpositū.

Secundo sciēdū ꝙ auctor in textu arguit ad vtrāq3 ptē dicte q̄ōnis qua querebat̄ in ꝑncipio cōtinuationis vtrū negatio habeat virtutē ꝯfundendi siue distribuēdi. vt satis pꝫ in textu: ſ3 ꝑ solōne q̄ōnis est notandū ꝙ aliquid potest habere virtutē distribuendi duplr̄. vno⁹ ꝑmo ⁊ ꝑ se. alio mō per accn̄s siue ex ꝯn̄ti. tunc respondetur ꝙ negatio nō habet virtutem ꝑmo ⁊ ꝑ se: vt pꝫ ꝑ duas rōnes in textu q2 sic non posset addi termino singulari: ēt q2 nō significat qm̄ vl̄r: tn̄ negatio bene hꝫ v̄tutē distribuendi ꝑ accn̄s: q2 ꝑmo ⁊ ꝑ se negat formā iportatā ꝑ terminū: q si sit cōis ad ei⁹ negationē seqt̄ negatio cuiuslibꝫ iferioris eius: ⁊ sub tali termino potest fieri subsumptio: ⁊ distribuit̄ ꝑ accn̄s. si v̄o addat̄ termino singulari q2 ille significat formā īdiuiduataꝫ ad cui⁹ negationē nō seqtur negatio alicui⁹ iferioris: iō nō distribuit talē terminū ⁊ ita sibi cōgrue pōt addi.

Tertio sciēdū ꝙ auctor i textu ꝯsr̄ ponit q̄ꝫdā aliā distributioneꝫ q̄ dr̄ distributio aptitudinis: vt cuꝫ dr̄. ōis hō timet in mari: nō ē sensus ꝙ ōis hō actu timet in mari: ſ3 q2 ōis hō apt⁹ nat⁹ ē timere in mari. Et sic distributio aptitudis dr̄ nō solū: q2 ꝑdicatū aptitudinalr̄ ꝯuenit subō: sed q2 aptū natū est ꝯuenire suppositis subiecti fm suā nām. vn̄ si hō eēt in mari fm suā naturā natus est timere: ⁊ si nō timeret eēt cōtra nām eius.

Quarto sciēdū ꝙ auctor ponit in textu q̄ꝫdā aliam distributionē q̄ vocat̄ distributio accōmoda. Et vocat̄ talis distributio accōmoda: q2 termin⁹ non distribuit̄ ꝑ oib⁹ suis suppositis seu simplr̄ ⁊ adeq̄te: sed accōmodat̄ seu excipit̄ vnū. s. ipꝫ subiectū ⁊ distribuit ꝑ oib⁹ alijs: vt cū dr̄ celū tegit oia corpora. ibi nō ē distributio ꝑ oib⁹ reb⁹ simplr̄ corporalib⁹: ſ3 pro oib⁹ reb⁹ corporalib⁹ alijs a celo. ⁊ celū accōmodat̄ seu excipitur ab illa distributōe: ⁊ silr̄ solꝫ dici ꝙ ibi ē distributio accōmoda: vn̄ dr̄ ꝙ dyalectica hꝫ viā ad ꝑncipia oium methodorū.

Contra predicta arguit̄ ꝑ sic: ꝑus dcm̄ est in textu ꝙ ħ signū nll̄s rōne negatōis quā icludit hꝫ v̄tutē distribuēdi ꝑdicatuꝫ. ḡ negatio hꝫ virtutē distribuēdi. ¶ Scdo sic. cū dr̄ hō nō est asin⁹: sub illo termino asinus pōt fieri descensus. ḡ distribuit̄: ⁊ nō nisi ꝑ negatiōeꝫ. ergo negatio hꝫ virtutē distribuendi. ¶ Tertio sic. distributio ē multiplicatio termini cōis fcā ꝑ signū vl̄e. ergo negatio nō distribuit. ¶ 4° sic. vni⁹ rei ē vnic⁹ act⁹: ſ3 negatiōis actus est negare. ergo nō pōt distribuere. ¶ Quinto sic: dictū est in textu ꝙ ħ signū ōis adeq̄te distribuit terminū pro oib⁹ suis suppositis. ḡ cū dr̄ celū tegit oia: ibi nihil accōmodat̄ seu excludit̄. ⁊ sic nō ē ponēda distributio accōmoda.

Ad prima tria sil̄r dr̄ ꝙ negatio nō hꝫ virtuteꝫ distribuēdi ꝑmo ⁊ ꝑ se: ⁊ ħ ꝓbat tertia rō: ſ3 bn̄ hꝫ v̄tutē distribuēdi ꝑ accn̄s vt ꝓbāt due ꝑme rōnes. ¶ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ vni⁹ rei est vnic⁹ actus ꝓpri⁹ ꝑmo ⁊ ꝑ se sibi ꝯueniēs: ſ3 vni⁹ rei bn̄ sunt plures act⁹: quoruꝫ vn⁹ est ꝓprius ⁊ alius cōis: vel quoꝝ vn⁹ per se sibi ꝯuenit ⁊ alius per accn̄s. ⁊ hoc modo est de negatiōe. Negatio eni hꝫ vnicū actū ꝑmo ⁊ per se ꝓpriū sibi ꝯuenientem q est negare: ſ3 bn̄ hꝫ vnum aliū actū per accn̄s sibi ꝯuenientē q ē distribuere. ¶ Ad quitū dr̄. ꝙ ħ signū ōis de sua nā distribuit terminū cōem adeq̄te ꝑ oibus suis suppositis: ſ3 tn̄ in aliq̄bus ōrōnibus determiatis fm cōem hoium vsum excludit̄ vnū suppositū a sua distributiōe:

vt p3 in exẽplo textus. ⁊ q2 ista gnã distributionũ nõ sunt ita ppria sicͭ pcedẽtia: iõ posterius de ipsis determinauit.

¶ Seqtur de hoc signo tot⁹ quod est distributiuũ partiũ ĩtegralĩ: vt hic: totus sor. est albus est eni sensus sortes ŝm quãlibet sui partez est alb⁹. ad quã seqtur. q̃lib3 pars sortis est alba. Probatio. in hac. totus sortes est alb⁹. sortes subijcit albedini ŝm se: ⁊ ptes eius non ŝ3 se 3 put sunt in suo toto: siue sub forma toti⁹. ergo non subijciunt albedini nisi p totum: ⁊ sic per prius seqtur hec. sor. ŝ3 quãlib3 partẽ sui est albus: ⁊ postea illa. q̃libet ps sor. ẽ alba. Itez in hac. totus sor. est albus. totus subijcit albedini in rectitudie. ptes aũt in obligtate. q2 in eo qȯ est totũ ptes ĩtelligunt in obliquis: ⁊ in eo qȯ est ps sumit oblique: qȯ p3 p diuisionem eius qȯ est totũ: vt domus ẽ ex pariete tecto ⁊ fundamẽto: ⁊ sor. est ex ptibus. ergo illud qȯ est totũ dat ĩtelligere ptes obliq̃s. g̃ ad hanc. tot⁹ sor. est alb⁹. imediate seqtur hec: sor. ŝ3 quãlibet sui partem est albus: ⁊ imediate seqtur ista. quelibet pars sor. est alba. Item ad idez: Illud qȯ est pars non h3 esse nisi ab eo qȯ est totũ: q2 nõ h3 pfectionẽ nisi ab eo. g̃ nõ subijcit alicui nisi p totũ. ergo totũ prius subijcitur. ergo ad hac. totus sor. est albus. imediate sequitur. sor. ŝm quãlibet sui partẽ est albus: ⁊ mediate quelib3 pars sor. est alba. Circa predicta querit de hoc sophis. totus sor. est minor sorte. Probatio: q̃libet pars sortis est minor sorte: ⁊ sor. ŝm quamlʒ sui partem est minor sorte. ergo totus sor. est minor sorte. Contra totus sor. est minor. sorte. ergo sor. est minor sorte. Solutio: prima est vera. s. hec. tot⁹ sor. est minor sor. ⁊ probatio peccat ŝm fallaciam accidẽtis: q2 in ista. totus sor. est mior sorte: predicatũ attribuit ptibus q̃bus vere ↄuenit: sor. aũt nõ ↄuenit. ⁊ iõ hec simplr̃ ẽ falsa sor. ẽ mior sorte. ⁊ ideo partes inferant esse minorem sortis de toto. siue de sorte erit fallacia accidẽtis per vnam regulam supradictam. Unde totus sor. est res subiecta ⁊ sor. accidit ei. ⁊ esse minor sorte assignatur vtriq3 inesse. Etiam probatio peccat ŝm quid ad simpliciter: quia ista. totus sor. est minor sorte non ponit sortem secundum se sed scd̃m suas partes. ⁊ ideo ponit sor. secundum quid esse minorem sorte: ita cũ simpliciter inferatur. ergo sor. est mior sorte. peccat eni scd̃m quid ad simpliciter: sicut sor. scd̃m pedem est minor sorte. Item in quibusdam sequitur. totus sor. ergo sor. vt totus sor. est albus: ergo sor. est albus: ⁊ in quibusdam non. Queritur in quibus est ⁊ in quibus non

Dicendum q̄ sunt quedam accidentia que indifferenter conueniunt parti ⁊ toti: vt sunt albus ⁊ niger calidu3 frigidu3 angeri minui: ⁊ in talibus bene sequit. totus sor. ergo sor. alia sunt accidentia que conueniunt partibus ⁊ nõ toti: ⁊ econuerso toti ⁊ non partibus: vt totalitas minoritas paruitas: ⁊ in talibus non seqtur totus sortes est. ergo sor.

¶ Postq̃ auctor in pcedenti determinauit de negatione. Hic ↄsir determinat de hoc signo tot⁹ qȯ est signũ distributiuũ ptiũ integraliũ. Cuius ordinis rõ est: q2 ordo ĩter signa distributiua sumit ex rõne illoꝝ q̃ distribuũtur seu p q̃bus distribuunt. mõ ptes subiectiue p quibus distribuunt signa de q̃bus determinatũ est p̃us: pcedunt ptes integrales rõne pfectionis sicut forma pcedit mã3: iõ cõuenienter determiatũ est p̃us de signis distributiuis partium subiectiuarũ q̃ de hoc signo totus.

Primo sciẽdũ est q̄ hec dictio tot⁹ pȯt capi dupl'r. Uno mõ cathegoreumatice ⁊ significatiue: ⁊ sic est dictio p se aliqd significãs ⁊ est idem qȯ pfectus. Alio⁹ pȯt capi sincathegoreumatice. i. ↄsignificatiue pur. s. p se nõ significat aliquã rez subijcibilẽ vel p̃dicabilẽ: s3 solum significat dispositionez termini distribuibilis per partes integrales: ⁊ hoc modo de ipso est hic ad ppositũ: ⁊ non p̃mo modo cum nõ sit sincathegoreuma.

Secundo sciẽdũ ẽ q̄ vt dicit auctor ĩ textu ad istã ppõnẽ. tot⁹ sortes ẽ albus imediate nõ sequit ista. q̃libet ps sortis est alba: s3 p̃us sequit hec: sortes ŝm quãlibet ptem est alb⁹. Cui⁹ auctor in textu assignat tres cãs vel rõnes. p̃ma. q2 cũ dr̃ tot⁹ sortes ẽ albus ibi sortes ŝ3 se totũ subijcit albedini: ⁊ ptes ŝ3 se nõ subijciunt albedini s3 vt stant sub forma toti⁹. g̃ illud qȯ p̃us ↄuenit toti dz iferri de ptib⁹ ŝ3 q̄ ↄtinent sub forma totius p̃us q̃ debeat iferri de ipsis ŝ3 se acceptis. g̃ ad istã: totus sortes ẽ alb⁹: p̃us sequit ista. sortes ŝm quãlib3 ei⁹ ptem ẽ alb⁹. ⁊ ex ↄñti sequit. ergo q̃libet ps sortis est alba: vbi albedo attribuit ptibus sortis p se acceptis.

Tertio sciendũ ẽ q̄ auctor illud idẽ pbat alia rõne q̃ talis ẽ: q2 cũ dr̃ totus sortes ẽ alb⁹: totum subijcit albedini in recto: ptes aũt in obliquo: q2 cũ ptes habeãt modũ materie respectu sui toti⁹: ⁊ ip3 ↄponũt integraliter ⁊ mãlr̃: nõ p̃dicat̃ de toto in recto: nec ĩcludũt in ipso nisi solũ in obliquo. iõ ad istaz. tot⁹ sortes est alb⁹: imediate sequit ista. sortes ŝm quãlib3 sui ptem est alb⁹. in q̃ ptes subijciunt in obliquo: sic cõtinent in toto: ⁊ ex ↄñti sequit ista q̃l3 ps sortis est alba. in q̃ ptes subijciuntur in recto: deinde ponit tertiã rõnem q̃ satis p3 in textu. ratio aũt quare istud pbat est vt melius itelligat pbatio sophismatis qȯ ponit in textu etiã ad maiorẽ noticiã habendã de natura huius signi totus.

Quarto sciendũ est q̄ auctor in textu mouet tale sophisma. s. totus sortes est mior sorte. Cuius pbatio ⁊ iprobatio satis patent in textu. deide ipsum soluit dicẽs q̄ est vez: ⁊ ad iprobatõez cũ arguit sic. tot⁹ sortes est mior sorte. g̃ sortes est maior sorte. dicit q̄ improbatio peccat ŝm accñs: q2 eẽ minorẽ in añte attribuitur p ptib⁹ sortis diuisim acceptis q̃bus vere ↄuenit: s3 in cõsequẽti attribuit sorti. nõ distributo. n. nõ conuenit. deinde ponit aliã solutionẽ dicẽs q̄ iprobatio peccat ŝ3 fallaciã ŝm qd ad simplr̃: sicut si sic argueret: sortes ŝm pedẽ est mior sorte. g̃ sortes est minor sorte. vñ q̃libet ps sortis diuisim sũpta addita sorti diminuit de rõe sortis: ĩ ordie ad h̃ attributũ esse mior sorte. finalr̃ circa hoc signũ tot⁹ auctor mouet vnã q̃õnẽ cui⁹ solutio clara est in textu.

Sed contra pdcā arguit' pmo sic. nō ponūt' aliq signa pticularia ptiū integralium g nō debēt poni vlia. ¶ Scdo sic: totū itegrale actualr includit oēs suas ptes pncipales. g ad ipm distribuēdū nō regrit' signū vle. ¶ Tertio sic: bn̄ dr tota albedo: r tn̄ tota albedo nō hz ptes māles seu integrales. g h signū tot' nō solū distribuit p ptib' itegralibus. ¶ Quarto sic: ista pōt esse vera: tot' sor. est alb' supposito q digit' ei' nō sit alb'. g tot' nō distribuit p oib' ptib' itegralib'. ¶ Quinto sic ptes sunt pores suo toto. g albedo pus inest ptibus q toti: imo nō inest toti nisi p ptes. g male dr i textu q albedo pus attribuat' toti fm se: r scdo partibus fm q continent' in toto r tertio ipsis fm se acceptis.

Ad argumenta. Ad pm istoz dr. q ad h q aliqd ve pdicet' de toto integrali semp regrit' q ve ↄueniat alicui ei' pti pncipali: r iō nō regrunt' signa pticlaria ptiū itegraliū. sic aūt nō ē de terminis distribuibilib' p ptib' subiectiuis. qz aliqd pōt ↄueniri ipsis qd nō ↄuenit alicui suoz suppositoz: iō ad denotādū q stāt p supposit' regrūt' signa pticlaria. ¶ Ad 2m dr. q lz totū itegrale actualr icludat oēs ei' ptes itegrales pncipales. rōne cui' ad positionē toti' itegralis regrit' positio cuiuslz sue ptes tn̄ ad h q aliqd dicat' iesse toti itegrali nō regrit' q insit cuilibz pti: imo sufficit q isit vni pti pncipali r ex ↄnti dr iesse toti: iō ad h q aliqd simplr denotet' iesse toti regrit' signū ipm distribuēs p oib' suis ptib'. ¶ Ad 3m dr. q lz albedo p se nō hēat ptes itegrales tn̄ p accn̄s. s. rōne sui subti bn̄ hz ptes integrales. r rōne illi' sibi addit' istō signū tot'. ¶ Ad 4m dr q duplices sūt ptes itegrales. qdā sunt pncipales q. s. de necitate regrunt' ad ee toti' r p oib' talibus distribuit h signū totus. Alie sunt ptes min' pncipales q. s. solū regruntur ad bn̄ ee toti': r p talib' nō distribuit h signū totus. ¶ Ad quintū dr. q lz albedo fm nāz rei nō insit toti nisi p suas ptes: tn̄ supposito q insit toti p h pus pōt iferri q isit ptibus fm q ↄtinent' i toto qz q isit ptib' p se acceptis.

Segtur d signis distributiuis accn̄tiū. Inter que primo dicēdū est de signis distributiuis qualitatis. Dr aūt signū distributiuū qlitatis qd distribuit res se hn̄tes p modū qlitatis vt qlelz cui' pticulare est aliqlibz. Sz tunc obijcit' q si accn̄s multiplice fm multiplicato subiecto. g cū signa distributiua subē distribuāt siue multiplicēt subm oz q multiplicent siue distribuāt ipz accn̄s. ergo signa distributiua accn̄tiuz supfluunt. Ad hoc dicēdū est q duplex est multiplicatio accn̄tis: qz quedaz est multiplicatio fm numez: r hec fit p signū distributiuū subē: vt omnis homo albus currit. Alia est multiplicatio scdm spēz r hec fit per signa distributiua accidentis: vt qualelibet currit. i. res hn̄s qlecunqz qualitatē currit. ¶ Circa predicta qritur de hoc sophismate. Quodlibet qlelibet de quolibet tali scit ipsum esse tale qle ipsum est: posito q sor. sciat grāmaticā logicā r rhetoricā r plato r cicero silr r sciāt se hr̄e eas: r sint alij tres homines quoz vn' sciat logicā: alter grāmaticā: r ali' rhetoricā: r isti nesciāt se hr̄e eas. r de alijs nihil sciāt: r alij sciant de se r de istis: r non sint plures hoies neqz plēs qlitates. pbatio. hoc qlelibet de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipsum est. r sic de secundo r tertio r nō sunt plura qualelibet. ergo qdlibet qlelibet de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipm est. Contra. qdlibet qlelibet rc. ergo quodlibet grammaticum de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipm est. Solutio. prima est vera r in probatio peccat scdm fallaciā ↄntis ab iferiori ad supius cū distributione supioris qz quelibet supponit tn̄ p tribus. s. p tribus primis. h grāmatic' supponit p eisdem r et p aliquo q hz grāmaticā tn̄ sic grāmaticū ē i plūs q qlelibz. Vn̄ si apponat' signū vle distributiuū sic. qdlz qlelz rc. g qdlz grāmaticū fit ↄn̄s: vt hic ois hō g oē aial: r sic i vltio d quolz qlelz. ergo de quolz grāmatico cū dicit de quolz tali.

¶ Postq̄ auctor dtermiauit d signis distributiuis subē et de negatiōe. Hic ↄnr dtermiat de signis distributiuis accn̄tiuz. Cui' ordis rō est. qz sicut se hz suba ad accidens ita se hz signū distributiuū subē ad signū distributiuū accidentis: sed suba pcedit accidens. ergo signū distributiuuz substantie pcedit signū distributiuū accidentis.

Primo sciēdū ē q signū distributiuū accn̄tis ē illud qd distribuit rez se habētē p modū accidētis siue p modū alteri adiacētis: vt cū dr qliscūqz hō ipse currit. i. siue hō sit alb' siue niger ipse currit. r nō notāter q signū distributiuū accn̄tis ē illd qd distribuit rem se habētē p modū accn̄tis r non q distribuit accn̄s: qz signū distributiuū accn̄tis indifferenter distribuit res oēm adiectiue designatā: siue fuerit suba siue accn̄s.

Secūdo sciendū ē q cū pdicit' signū distributiuum qlitatis distribuit rē se habētē p modū qualis: quale nō debet capi pprie vt est denoiatiuū qualitatis pprie dicte: sed debet capi generaliter vt est denoiatiuuz cuiuslibz rei se habētis p modū qualis siue p modū determinātis r cōtrahētis. siue talis res fz veritatē fuerit substātia siue accidēs. vn̄ suba bn̄ significat p modū qlis: cū dicit' rōnale corporeū: r sic de alijs. Sed qz qualitas r qntitas inter pdicamēta accn̄tiū sūt pncipaliora bn̄t modos pdicandi magis distinctos. iō in ipsis reperiūtur signa distributiua magis abinuicē distīcta qz i alijs.

Tertio sciendū est q lz eadē signa distributiua distribuāt subam fm nūerū r fm spēm: vt oīs hō: oē aial. tn̄ nō sūt eadē signa distributiua distribuētia accn̄tia fm numerū r fm spēm. Cui' rō est: qz accidentia recipiūt vnitatē numeralē: r etiā multiplicationez p sua subiecta. sz accidentia hn̄t vnitatē specificā in pprio genere r p aliqd sui gn̄is: nō ad hoc q fm spēz distribuāt' regrunt' signa distributiua distīcta a signis distributiuis sube. iō fm nūerū p eadē signa distribuunt' sic sua subiecta.

Quarto sciēdū ē q istud signū qlislibz icludit terminū recipiētē ei' distributionē. tantū n. valet qlislibz sic̄ res hn̄s quālibet qlitatē. ibi aūt qlitas est illud qd distribuit'. Et adhuc vltra hoc includit subm illi' qlitatis q distribuit' qd est res. Et qz illud subiectum pcedit virtutē signi distributiui: vt pz in ei' expositiōe per ipz nō distribuit'. r iō rōne illi' subiecti nō distribuit' hinc signo qlislibz pōt addi aliud signuz distributiuum. Cui' distributio cadit supra subm: vt pz dicēdo qdlibet qlelibet. i. qlibet res hn̄s quālibet qlitatē. vn̄ circa istud signū qlislibz auctor mouet vnū sophisma in textu. Cui'

ꝓbatio ⁊ iprobatio cũ eiusdẽ solõne satis patẽt in textu.

Contra predicta arguit pmo sic q̃titas pce dit q̃litatem. g pus debuit determinari de signis distributiuis q̃titatis ꝗ̃ q̃litatis. ¶ Scdo sic q̃lislibet distribuit rẽ significatã substãtie: vt pꝫ in ei⁹ expõne. q̃lelibet enĩ idẽ ẽ qđ res hñs quãlibꝫ q̃titatẽ. g nõ est signũ distributiuũ accidẽtis. ¶ Tertio sic: cũ dr̃. ois hõ est alb⁹. iste terminus albus nõ distribui tur numeralr̃ p hoc signũ ois. g male dr̃ in textu ꝙ accñ tia nũeralr̃ distribuunt ad distributionẽ subti. ¶ Quar to sic: accñs adiectiue significatũ hñ distribuit sm spẽm p signũ distributiuũ subẽ: vt dicẽdo: oẽ coloratũ vel q̃lĩ bet coloratũ. g nõ regrunt signa distributiua accidẽtiũ. ¶ Quinto sic: oẽ signũ distributiuũ cũ termĩo cõi dꝫ red dere ꝓpõnẽ vlem. sic aũt nõ est de hꝫ signo q̃lislibet: qꝛ vt pꝫ in ei⁹ expõne facꝫ ꝓpõnẽ idefinitã. g nõ ẽ signũ vle.

Ad argumenta. Ad pmũ dõm est ꝙ q̃titas sm ordinẽ gñatiõis hñ pce dit q̃litatẽ: sꝫ tñ q̃litas pcedit q̃titatẽ sm viã pfectionis. ⁊ silr̃ dõm est de signis distributiuis earundẽ. ¶ Ad se cundũ dr̃ ꝙ q̃litas iportata p hoc signũ q̃lelibet inq̃tũ significat p hꝫ signũ significat adiectiue ⁊ p modũ adia centis. ⁊ lꝫ in exponẽdo ipm signũ significet substãtiue: hoc est qꝛ distribuit p signũ distributiuũ subẽ. ¶ Ad ter tiũ dr̃. ꝙ lꝫ ille terminus alb⁹ nõ distribuat numeralr̃ p ptẽ: hoc est: qꝛ nõ ponit a pte subiecti. Si autẽ poneret a pte subti tũc distribuere ex ꝯñti. vt pꝫ dicẽdo. ois hõ al bus currit. ¶ Ad q̃rtũ dr̃. ꝙ lꝫ accñtia adiectiue designa ta aliqñ sm spẽm distribuant per signa distributiua subẽ hoc tñ est inq̃tum substantiuant in neutro genere ⁊ non inq̃tum adiectiue sumunt. ¶ Ad quintũ dr̃. ꝙ expõens istius signi q̃lelibet hꝫ duplex subm. quoddã est eni subꝫ enunciationis. s. res: ⁊ rõne illi⁹ est idefinita: qꝛ nõ distri buitur. aliud est subm distributiõis. s. ille accusatiuus q̃li tatẽ: ⁊ ex pte illius est vlis: qꝛ illud distribuitur.

Sequit de signis distributiuis q̃tita tis ⁊ sunt illa q̃ distribuũt res se habẽ tes p modũ q̃titatis: vt quotiẽscunqꝫ q̃tuscũqꝫ. Et scdm hoc querit de hoc sophismate: quotiẽscũqꝫ fuisti parisius: totiẽs fuisti hõ. Probatio: vna vice fuisti parisius ⁊ illa vice fuisti hõ. alia vice fuisti parisi⁹. ⁊ illa vice fuisti hõ. ⁊ sic de alijs. g quotienscũqꝫ fui sti parisi⁹: totiens fuisti hõ. Improbatio: quo tienscũqꝫ fuisti parisius. totiẽs fuisti hõ: sꝫ bis fuisti parisius. ergo bis fuisti hõ: qđ falsũ est: qꝛ hec dictio bis iportat iterruptionẽ eius cui adiũgit: sꝫ actus essendi hoiẽ nõ fuit iterrupt⁹ in te. Solutio: prima est falsa. Ad probationẽ aũt respõdendũ est p iteremptionẽ: qꝛ scda ps copulatiue est falsa. s. illa vice fuisti hõ: qꝛ ad huc nulla vice fuisti hõ: eo ꝙ nõdũ vita fuit de terminata vt iterũ icipere viuere. ⁊ postea de terminaret. qđ tñ reqrit ad hoc: vt bis fuisses hõ: sicut bis icipit cursus: ⁊ bis terminatur ad hoc ꝙ aliqs bis currat. Et nota ꝙ bis nõ ipor tat interruptionẽ tpis: sꝫ tñ actus illius cui ad iungitur. Ad terminũ aũt sequitur iterruptio. Si aũt formaret sic paralogismus: q̃ncũqꝫ fui sti parisius: fuisti hõ: sꝫ bis fuisti parisius. ergo bis fuisti hõ. prima est vera: ⁊ iprobatio peccat scdm fallaciã figure dictiõis ex mutatione pdi camẽti: qꝛ q̃ncũqꝫ est in predicamẽto qñ ⁊ bis in predicamento quantitatis: qꝛ est de genere quantitatis discrete.

¶ Postꝗ̃ auctor determinauit de signis distributiuis q̃li tatis: hic ꝯñr determinat de signis distributiuis q̃titatis ⁊ postmodũ determinat de ifinito. Cui⁹ rõ est qꝛ q̃titas se hꝫ ad infinitũ sicut subm ad ꝓpriã passionẽ suã. Et qꝛ subm est pus sua passione: ideo pus determinat de signis distributiuis q̃titatis ꝗ̃ de infinito.

Primo sciẽdũ est ꝙ signa distributiua q̃titatis di cunt illa q̃ distribuunt rẽ se hñtẽ p modũ q̃titatis siue mẽsure: vt quotiẽscũqꝫ q̃tumcũqꝫ: ⁊ sic de alijs. vñ ista signa icludunt terminũ recipientẽ distribu tionẽ eoꝝ sicut verũ est de hoc signo q̃lelibet. Cũ eni dicit q̃tũlibꝫ currit: sensus est. i. res hñs q̃nlibet q̃titatẽ cur rit. Et qꝛ ois res adiectiue significata cuiuscũqꝫ pdicamẽ ti fuerit hꝫ modũ q̃litatis vel q̃titatis: iõ auctor solũ de terminat de signis distributiuis q̃titatis ⁊ q̃litatis.

Secundo sciendũ est ꝙ hoc signũ quotiẽscũqꝫ ẽ di stributiuũ nũeri: g est quãtitas discreta. vñ quotienscũqꝫ idẽ est qđ in q̃cunqꝫ vice. Et qꝛ in q̃tita te discreta ptes nõ sũt adinuicẽ ꝯtinue nec copulant per terminũ cõem. sꝫ sũt abinuicẽ sepate: iõ res distributa p hoc signũ quotiẽscũqꝫ dꝫ hr̃e ptes discretas ⁊ distinctas adinuicẽ. Silr̃ ista dictio totiens cũ sit relatiuũ nũeri vt dictũ est pus dꝫ referre rẽ hñtẽ ptes abinuicẽ discretas ⁊ distictas nec in eo põt esse iterruptio: sic ꝙ post iterru ptionẽ reiteret item in eodẽ subiecto: iõ illud relatiuũ to tiens nõ põt cõgrue addi huic qđ est esse hoiẽ: ⁊ iõ ista ẽ falsa quotienscũqꝫ fuisti parisi⁹ totiẽs fuisti hõ.

Tertio sciendũ est ꝙ lꝫ istud signũ quotienscũqꝫ sit distributiuũ numeri g est quãtitas discreta: tps de se ⁊ sꝫ suã substãtiã sit ꝯtinuũ: tñ hoc signũ quo tienscũqꝫ ex ꝯñti distribuit. nõ qdẽ in quãtũ cõtinuũ ẽ: cũ nõ denotet iterruptionẽ illi⁹ cui addit: sꝫ distribuit ipm tps inquantũ hꝫ modũ q̃titatis discrete inquantũ. s. in tpe p intellectũ accipiunt diuerse ptes. Et qꝛ ois mot⁹ ⁊ actus mensurat tpe: iõ ex ꝯñti istud signũ quotiẽscũqꝫ di stribuit actũ ⁊ motũ q fit in tpe vt dicẽdo quotienscunqꝫ fuisti parisius totiens fuisti albus.

Quarto sciendũ est ꝙ auctor i textu mouet tale so phisma: quotiẽscunqꝫ fuisti parisi⁹ totiens fuisti hõ. Cui⁹ ꝓbatio ⁊ iprobatio patet i textu: deide ipꝫ soluit dicens ꝙ est simplr̃ falsũ. Et ad ꝓbationẽ rñdet dicẽs ꝙ est falsa: qꝛ est vna copulatiua: cui⁹ altera ps est falsa. s. hec: ⁊ illa vice fuisti hõ: qꝛ adhuc nulla vice fuisti hõ: ex quo act⁹ eẽndi hoiem in te nõ fuit iterrupt⁹: qđ tñ oporteret ad hꝫ ꝙ ista eẽt va ⁊ illa vice fuisti hõ. lꝫ. n. hoc qđ fuisti illa vice pmo ⁊ p se nõ ipedit iterruptionẽ tamẽ denotat terminũ act⁹ cui adiũgit. ad terminũ aũt sequit interruptio. Deinde auctor adducit aliã ꝓbationem so phismatis: q̃ cũ ei⁹ solõne satis clare pꝫ in textu.

Contra predicta arguit p sic: qꝛ oẽ accñs di stribuit ad distributionẽ subẽ: cui⁹ est accñs. g nõ reqrunt signa distributiua q̃ti tatis alia a signis distributiuis subẽ. ¶ Scdo sic. oẽ qđ significat adiectiue hꝫ modũ q̃lis ⁊ pdicat in q̃le: vt pꝫ i tractatu pdicabiliũ. g nõ sũt aliq̃ signa distributiua q̃ti tatis. ¶ Tertio sic. in oi actu q subijcit tẽpori põt eẽ iter ruptio: sꝫ iste act⁹ q est esse hoiem subijcit tẽpori. ergo in eo põt esse interruptio ⁊ p ꝯñs põt distribui p hoc signũ quotienscũqꝫ sicut iste actus q est esse parisi⁹. ¶ Quarto sic: hoc signũ quotiẽscũqꝫ est signũ distributiuũ numeri

qui est q̄titas discreta. g̃ nō ē distributiuū tpis qđ est cō-tinuū. ¶ Quinto ƺ sophisma: q2 vna vice fuisti parisius. g̃ illa vice fuisti homo vel nō homo. nō est dicendū ꝙ nō homo. g̃ illa vice fuisti homo.

Ad argumenta. Ad p̄mu3 istoꝝ dr̄. ꝙ q̄titas dupl'r pōt distribui. Uno° ƺ nūeꝝ. ꝛ h̃ mō distribuit̃ p signa distributiua sube. Alio° ƺ spēƺ: ꝛ hoc mō distribuuntur p signa distributiua q̄titatis. ¶ Ad scōƺ dr̄. ꝙ q̄le potest capi dupl'r. Uno° gnāliter p oī illo qđ significat p modū alterı adiacētis vel inherentis ꝛ illo mō q̄titas bñ significat p modū q̄lis. Alio° capitur q̄le magis spāliter. s. p illo qđ significat p modū distinguentis ꝛ determināria: ꝛ isto mō q̄titas nō significat p modū q̄lis ƺ p modū mensure. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ dupl'r pōt esse iterruptio in aliquo actu: vno mō sic ꝙ ille actus termiet: ꝛ ꝙ nō possit reiterari in eodē subto in numero: in quo pus erat: ꝛ hoc mō ille actus q est esse hoiem bene interrumpit̃. Alio mō in aliquo actu pōt esse interruptio sic ꝙ ille actus possit terminari ꝛ reiterari in eodē subto in numero: ƺ nō sit idē actus in numero. ꝛ hoc mō in hoc actu q est eē parisius pōt esse interruptio: ꝛ talib⁹ actib⁹ pōt addi istud signū quotiēscūq3 ꝛ istud relatiuū totiēs. ¶ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ ƺ hoc signū quotienscūq3 p̄mo ꝛ p se sit distributiuū numeri: tñ ex ɔñti est distributiuū tpis iquātū tps h3 modū numeri: ꝛ fm ꝙ i ipso mediāte motu reperiūt ptes distincte. ¶ Ad quintu3 dicit̃ ꝙ q̄diu fuisti parisi⁹ fuisti vn⁹ hō ꝛ continuus. ƺ tñ sub hoc qđ est vna vice nō est cōcedendū ꝙ tu fuisti homo cū actus essendi hoiem nō fuerit in te terminatus.

SEquitur de ifinito quod quinq3 modis dicitur. Primo modo dicitur ifinitu3 quod non potest pertransiri: vt vox dicit̃ iuisibilis: eo ꝙ non est apta nata videri. Alio modo dicitur ifinitu3 quod habet transitum iperfectum: eo ꝙ nōdū est terminatum tamen aptus natu3 est termiari: vt dum aliqs transit spacium ꝛ nōdum peruenit ad suum finē. Tertio modo dr̄ ifinitu3 fm appositionē: vt numerus augmētabilis est infinitum appositione vnitatis vel alterius numeri. Quarto modo dr̄ ifinitum fm diuisionem vt continuū: omne aūt cōtinuū diuisibile est in ifinitū. Unñ sic diffinit̃ ab Aristotele in quarto physicoꝝ. Cōtinuu3 est diuisibile in semp diuisibilia. Alio modo dr̄ ifinitu3 vtroq3 modo .s. per appositionē ꝛ diuisionē vt tempus. cu3 eni tempus sit cōtinuum est diuisibile in ifinitum in diuisione: ꝛ cu3 post vnū tēpus veniat aliud tēpus: sic per appositionē vnius tpis ad aliud est ifinitu3. Et quo ad has tres vltimas significationes diffinit̃ sic ifinitū. Infinitu3 est cuius q̄titatē accipientibus semp est aliqd extrasumere: vt si post vltimā parte3 linee accipiatur alia: ꝛ post alterā tertia: ꝛ nunq3 possit attingi terminus eius ideo linea dicitur infinita. Solet aūt poni ꝙ ifinitum qñq3 sumitur p termino cōi: ꝛ tunc ista ppositio. ifinita sunt finita. equiualet huic. aliqua infinita sunt finita. Qñq3 sumitur pro signo distributiuo: ꝛ tunc illa equipollet huic quo ad distributionem: quolib3 plura sunt finita. Et pbatur sic. Uno plura sunt finita: duobus plura sunt finita: tribus plura sunt finita. ꝛ sic de alijs. ergo quolib3 plura sunt finita. ꝛ sic dr̄ facere iterscalare3 distributionem vel iterruptam vel discontinuā: q2 hec dictio plura i prima propositione supponit pro duobus ꝛ deiceps in secunda p tribus. ꝛ sic gradatı3 ꝛ scalariter ascendendo. ꝛ sic ista oīo quolibet plura fac̃ distributione3 iterscalarē: q2 p alijs supponit hoc ꝙ dico quolibet ꝛ p alijs hoc ꝙ dico plura fm numerum ascēdēdo: vt dictū est. ¶ Circa predicta querit̃ de hoc sophismate. ifinita sunt finita. Probatio duo sunt finita: tria sunt finita: ꝛ sic in ifinitū. ergo infinita sunt finita. Improbatio ibi predicatur oppositum de opposito. ergo locutio ē ipossis. pōt ēt sic probari: quolibet plura sunt finita. ergo ifinita sunt finita. Quidam distiguant eo ꝙ ifinitum est equocū ad ifinitū quo ad nos ꝛ ad ifinitu3 simpl'r. Unñ si sumat̃ ifinitum quo ad nos p̄ria pōt esse vera ꝛ non p̄dicat̃ oppositum de opposito: q2 ifinite quo ad nos sunt stelle ꝛ arene maris: q̄ nō sunt ifinite simpl'r. Si aūt sumat̃ ifinitum simpl'r est simpl'r falsa ꝛ predicat̃ oppositum de opposito. Alij aūt distinguunt eo ꝙ ifinitum pōt esse termin⁹ cōis: ꝛ sic p̄ria est falsa: vel pōt eē terminus sincathegoreumaticus iportās in se distributionē sicut dcm̄ est: ꝛ sic ponunt eā esse verā: sed neutra istaꝝ solutionū valet: q2 si remoueat̃ vtraq3 distributio ꝛ sumat̃ ifinitum simpl'r: ꝛ fm ꝙ est termin⁹ cōis adhuc remanet pbatio ꝛ iprobatio hui⁹ sophismatis. Unñ dicendū est ꝙ prima simpl'r est falsa. ꝛ probatio peccat fm qđ ad simpl'r: q2 ifinitū appositione est ifinitū quodāmodo ꝛ nō simpliciter. Unñ cū accipit partes numeri ƺ appositionē: vt duo tria nō accipit ifinitum simpl'r: ƺ quodammō siue fm qđ: ꝛ iō nō pōt ex his inferre infinitum simpliciter.

¶ Postq3 auctor determinauit de signis distributiuis q̄titatis. Hic cōsequēter ex quo infinitū cōsequit̃ quantitatē determinat de infinito. Circa ipm mouēdo vnu3 sophisma. ƺ q2 oē multiplex indistinctū parit cōfusionē: et cum hec dictio infinitum sit multiplex: ideo p̄mo aperit multiplicitatē eius ponēdo quinq3 modos ipsius.

Primo sciendū est ꝙ infinitu3 p̄mo mō dr̄ qđ nō ē aptū natū transiri sicut punct⁹ vel vnitas: ꝛ hoc mō vox dr̄ infinita quo ad visu3: q2 nō ē apta nata videri. Scđo mō dr̄ infinitū qđ h3 trāsitū ipermixtū eo ꝙ nōdū est terminatū: est tñ de se aptū natū trāsiri sicut pfunditas maris. Tertio mō dr̄ ifinitū fm appositiōe3 sicut numerus. vñ quātūcūq3 alicui numero aliqd adda

tur semp pōt fieri maior p appositionē alteri⁹ nū eri vel vnitatis. Quarto mō dicit ifinitū sm diuisionē vt linea est diuisibilis in infinitū: et sic reperit in magnitudinib⁹. Quinto mō dr̄ infinitū vtroq; mō. s. sm diuisionē et appositionem simul et sic reperitur in tempore.

Secundo sciendū ē q dictoꝝ qnq; modoꝝ sic pōt haberi sufficiētia qr oē infinitū ē iptrāsibile vel igit est iptransibile negatiue sic q negat tā actus q potētia ptransibilitatis: et sic est pmus mod⁹. vel est infinitū seu iptransibile puatiue: sic q negat act⁹ oīno ptrāsibilitatis et finitatis et relinquit potētia ad vlteriorē finitationē. et hoc dupliciter: vel de se est aptū natum simplr transiri et finitari: et sic ē secūdus modus. vel ē solū natū transiri et finitari in parte. et hoc est duplr. qr vel fit p appositionē et sic est terti⁹ modus. vel p diuisionē: et sic ē qrtus modus. vel vtroq; mō: et sic ē qntus modus.

Sed pro sophismate qd monet in textu. tertio sciēdū q ifinitū pt capi duplr. Uno⁹ vt significat q̄litatē rei subiecte vel pdicate vt dicēdo: mundus est ifinitus. et sic ista ppō. ifinita sunt finita eqpollet huic aliq̄ ifinita sunt finita. Et hoc mō pōt sic pbari sophisma: duo sunt finita: tria sunt finita: et sic in ifinitū. g ifinita sūt finita. Alio⁹ capit ifinitū sincathegoreumatice: vt dicendo ifiniti hoies currūt. et hoc mō significat dispōnez subti in nūtū subz. et sic ista. ifinita sunt finita. equalet huic. q̄tū ad distributionē. q̄libz plura sunt finita. Et hoc mō pbatur sophisma sic: duob⁹ plura sunt finita: trib⁹ plura sunt finita: et sic de alijs: igit q̄libet plura sunt finita: et p ɔñs ifinita sunt finita. Et vt dicit textus ibi est distributio iterscalaris: qr fit scala termini ascendēdo sz nūeros: qr in pma ppōne supponit p duob⁹ et in scda p tribus: et sic deicepo gradatī siue scalatī ascēdēdo. Improbat aūt sic sophisma ibi pdicat oppositū de opposito. g sophisma ē falsuz.

Pro solutione bui⁹ quarto sciēdū est q qdaz soluūt dictū sophisma p distinctionē. nā ifinitū dr duplr. Uno⁹ q̄ ad nos sicut arena maris: et stelle celi dnr ifinita. Alio⁹ dr ifinitū simplr et sz naturā: et tūc dicūt q si capiat ifinitū pmo mō p ifinito quo ad nos sic sophisma est verū: et sic nō pdicat oppositū de opposito: qr illud qd est ifinitū quo ad nos a pte rei est finitū. Si aūt capiat infinitū p infinito simplr sic sophisma est falsū. Alij alr soluūt dicētes q si ifinitū capiat pro termino cōi et cathegoreumatice sic sophisma est falsuz. Si vo capiat sincathegoreumatice tūc ē veꝝ. Sz vt dic p. h. neutra istaꝝ solonū est sufficiēs: qr si capiatur ifinitū simplr vel p termino cōi manet pbatio et iprobatio. iō aliter soluit sophisma dicēs q ipm est simplr falsum. Et ad pbationē rūdet q peccat sz fallaciā sz qd ad simplr: qr pcedit ab ifinito sm aptitudinē qd est ifinituz sm qd ad infinitum simplr et in actu.

Sed contra pdicta arguit pmo sic. de ifinito determinat in phis nāli. g de ipso non ē hic determinari. ❡ Scdo sic. de nō ente nō pōt esse scia sz ifinitū ē nō ens. g de ipso nō pōt esse scia. ❡ Tertio sic: ē corpus est finitū actu. g male exemplificat in scdo mō de pfunditate maris. ❡ Quarto sic ɔ tres vltimos modos qr vel in istis trib⁹ modis ifinitū sumit negatiue. qd nō ē dōm. vel sumit puatiue vt negat solū actū: qd ēt nō est dōm: qr nūerus magnitudo et tps sunt actu finita. g illi tres modi sunt insufficiēter positi. ❡ Quinto sic: linea et corpus sunt ifinita: cū omne cōtinuū sit diuisibile in ifinitū: et tñ actu sunt finita: qr nō est dandū actu ifinitū. g ifinita sunt finita: et sic sophisma est veꝝ.

Ad argumenta. Ad pmuz istoꝝ dr q in phia nāli determiat de ifinito inq̄ntū est quedā pprietas reꝝ nāliū. hic aūt determinat de ipso inq̄tū hz ɔuenientiā cū signis distributiuis. ❡ Ad 2ᵐ dr. q lz ifinitū nō sit ens actu: tamen ē ens in potētia. lz ēt de nō ente nō possit hri scia positiue: tñ de ipso pōt hri scia puatiue. ❡ Ad tertiū dr. q lz pfunditas maris et q̄libz aliud corp⁹ sint de se actu finita et determiata: tñ quo ad nos ē ifinita et imptransibilis. ❡ Ad q̄rtū dr. q ifinitū trib⁹ vltimis modis dr puatiue sic q negat et puat actū ɔpletū finitatis et ptrāsibilitatis: et sp manet potētia ad vlteriorē terminationē seu finitationē et sic ifinitū illis trib⁹ modis ē ifinitū sz potētiā. ❡ Ad qntū dr. q ɔña nō valz. Sz argumētū peccat penes fallaz sz qd ad simplr. pcedit eni ab ifinito sz potētiā diuisiōis: qd ē ifinitū sm qd ad ifinitū simplr. Et hec de distributiōib⁹ dcā sufficiāt.

Propō expōsibil' ē ppō hñs sēsū obscurū expōne idigētez pp aliq̄d sincathegoreuma i ea positū iplicite vl' explicite: vt tm̄ hō ē aial. soꝛ. icipit eē alb⁹. et sic de alijs. Pro quo sciēdū q ea q̄ faciūt ppōnē exponibilē sūt i mltiplici dña: qr q̄dā sunt signa exclusiua: vt tm̄ solū. et sic d alijs. Quedā exceptiā: vt nisi: pterq̄. Quedā reduplicatiā: vt iq̄ztū sz q. Quedā iportāt iceptionē et desitionē: vt icipit desinit. Quedā priuationē finis: vt ifinitū. Quedā iportāt excessuz: vt cōparatiui et suplatiui gradus. Quedā vo iportāt distinctionē: vt differt aliud ab. Quedaz iportāt spālem modū distributionis: vt totus qualelibet. Unde illa ppositio dī. redditur obscura et indiget expositiōe. iō dicunt facere ppositionē exponibilez: quare de ipsis p ordinez vidēdū ē et pmo de signis exclusiuis.

❡ Iste est tractat⁹ septim⁹ puoꝝ logicaliū magri p. h. In quo postq̄ determinauit de termino distribuibili. Cui⁹ pprietas est distributio: ɔsequēter de ppōnib⁹ exponibilibus determiat. Cui⁹ ordis rō est: qr distributio ē pprietas ɔñs significatōez actualē distribuibiliū. Expositio vo magl' ɔcernit significatōz vtualē vt clare patebit i pcessu.

Primo sciendū est q sicut terminus distribuibilis est subiectū pncipale seu atributiōis pcedentis tractatus: sic ppositio exponibilis ē subiectū attributionis isti⁹ tractat⁹. habet eni oēs cōditiones subiecti attributiōis: qr est quoddā vle nō qdē reale sz intentionale. habet ēt ptes et pprietates qr ppositio cathegorica et ipothetica vle pticulare idefinitū et singulare affirmatiuū et negatiuū sūt ptes ei⁹: expositio est pprietas ei⁹.

Secundo sciendū q expō pōt capi duob⁹ modis. Uno: pro q̄dā maifestatiōe sensuali a q̄ sumit sillogism⁹ expositoꝛi⁹: et sic solet diffiniri. Expositio ē manifestatio q̄dā ad sensū accipiēs aliq̄ duo vni et eidē nūero ɔuenire aut alterū discōuenire: ex hoc iferēs illa inter se ɔuenire vel discōuenire. Et isto mō nō capit i ppōsito: qr vt sic ē vna spēs argumētatiōis reductiue ɔtenta sub sillogismo. lz nō sit ver⁹ sillogism⁹: qr nō fit i aliq̄ mō sillogistico alicui⁹ figure. Alio mō capit expō put est manifestatio q̄dā magis ɔplete et clare explicās significatione alicui⁹ ppōnis habētis sensū obscurū q̄ p illā ppōnē exprimeret seu significaret. Et isto mō capit in ppōsito.

Tertio sciendū est q auctoꝛ in textu sic diffinit ppositionē exponibilē. Propositio exponibil' est ppositio hñs obscurū sensum expositiōe idigētez ppter aliq̄d sincathegoreuma explicite vel iplicite in ea positū:

vt tm̃ hō currit. In q̄ diffōne ponitur ꝓpositio loco gñis: nō qdem ꝙ sit ver genus qꝛ itentiōes nō sunt in aliquo ꝑdicamēto. ꝛ iō in ipsis nō reꝑiunt̃ nec vera genera nec spēs. ꝛ totū residuū ponit̃ loco dr̃e qꝛ p h differt ab alijs sex ꝓꝑetatib⁹ termiōꝝ. ꝛ a ꝓpōne nō exponibili: qꝛ hꝫ sen sitꝫ incidū ꝛ claꝝ. Uñ qꝛ suppō relō ampliatio ꝛ appellatio restrictio ꝛ distributio sunt ꝓꝑietates terminoꝝ icōplexoꝝ. Expositio vō ē ꝓꝑetas termini ꝯplexi: q̄ tñ sibi isurgit ꝛ euenit ab aliq̄ icōplexo. puta ex aliq̄ sincathegoreumate i ea iclūso. iō p. h. ꝯuenieter post alios sex tractatus determiat d̃ exponibilib⁹: qꝛ sic icōplexū ꝑꝫ nãꝫ ꝑcedit ꝯplexū: sic passio icōplexi ꝑcedit passionē ꝯplexi.

Quarto sciendū ē ꝙ ea q̄ faciūt ꝓpōnez exponibilē sunt in multiplici dr̃ia: qꝛ q̄dā sunt signa exclusiua. vt tm̃ solū. Quedā exceptiua: vt ꝑter nisi. Quedā reduplicatiua: vt inq̄tū ꝑm ꝙ. Quedā vō iportāt iceptionē vel desitionē: vt icipit vel desinit. Quedā ꝑuationē finis vt ifinitū. Quedā excessiū: vt cōparatiui ꝛ suplatiui gradus. Quedā distinctionē: vt differt aliud ab. Quedaꝫ vō iportāt spālē modū distributiōis: vt totus q̄lelibet: et sic de alijs. Et isto sufficiūt reddere ꝓpōnez exponibilez: vt pꝫ p sufficientiā qꝛ oē illud qd̃ facit ꝓpōnez exponibilē: aut de suo significato iportat diuersitatē seu dr̃iaꝫ aut nō. Si pmo mō sic sunt ea q̄ iportāt distictionē: vt differt aliud ab. Si scd̃o mō hoc est dupl̃r: aut iportāt spālē modū distribuēdi: aut nō. Si sic h ē dupl̃r. vel iportāt spālez modū distributiōis ex significatiōe ꝓpria vel v̄tute negationis in ipsis iclūse. Si pmū sic sunt ea q̄ iportāt spālem modū distributiōis: vt totus q̄libꝫ. Si scd̃m sic sunt superlatiui ꝛ ꝯparatiui gradus qui cū excessu q̄dā distributionē iportāt. si nō iportāt spālē modū distribuēdi. hoc ē dupl̃r. Aut dicūt reꝫ in fieri: aut in facto eē. Si in fieri sic sunt ea q̄ iportāt iceptionē. Et qꝛ vnū oppositoꝝ dat itelligere reliquū: p ista itelligim⁹ illa q̄ desinitionē iportāt. Si in facto eē h ē dupl̃r: aut caret fine: aut nō. si sic sic sūt ea q̄ ꝑuationē finis iportāt: vt ifinitū. Si nō caret fine h ē dupl̃r: aut designat̃ aliqd adiungi alteri: aut non. Si sic sic sunt reduplicatiua: vt inq̄tū ꝑm ꝙ. Si nō h est dupl̃r: aut secludūt ab aliquo actu vno aut plura ꝯtenta sub aliqua distributiōe: aut aliq̄ ꝯtenta sub plurib⁹ distributionib⁹. Si pmū sic sunt exceptiua. Si scd̃ꝫ sic sūt exclusiua.

Contra predicta arguitur pmo sic. oe ꝓpōne exponibili non est scia. ḡ de ipsa nō dꝫ fieri spālis tractat⁹. añs pꝫ: qꝛ cū ois scia sit realis ei⁹ obm̃ dꝫ eē reale: qꝛ vt vult Aristo. secant̃ scie quēadmodū ꝛ res de qb⁹ sūt mō ꝓpō exponibilis nō ē ens reale. ¶ 2° sic. expō ē q̄dā spēs argumētatiōis ꝫ de spēb⁹ argumētatiōis determinat̃ in nona logica. ḡ h male determinat̃. ¶ Tertio sic: nulla ꝓpō est exponibilis. ḡ hic male diffinit̃. añs pꝫ: qꝛ esse exponibile est ꝓꝑetas termini. terminus enim vt in pmo ꝑoꝝ dictuꝫ est. est in quē resoluitur ꝓpositio: vt in subm̃ ꝛ ꝑdicatū apposito esse vel nō esse. ¶ Quarto sic: aliq̄ sunt ꝓpōnes exponibiles in q̄bus nō ponit̃ sincathegoreuma. ḡ male dr̃ in diffōne ꝑ sincathegoreuma in ea positū. ¶ Quinto sic. ois diuisio dꝫ esse bimembris: ꝫ diuisio eoꝝ que faciūt ꝓpōnē exponibilem nō est bimembris. ḡ ipsa nō est bona.

Ad argumenta. Ad pmū istoꝝ dr̃. ꝙ lꝫ ois scia sit realis: ꝛ eo ꝙ est habit⁹ qualificatiuus aīe: tñ nō oportet ꝙ obm̃ illius sciētie sit reale: ꝫ sufficit ꝙ habeat aliquo mō fundamētū in re. ¶ Ad scd̃m dr̃. ꝙ expositio a qua sumitur silogismus expositorius bñ est spēs argumentationis: ꝫ de illa nō ē h ad ꝓpositū. vt patuit in scd̃o notabili. ¶ Ad tertiū dicit̃ ꝙ hic accipit̃ expositio ꝓut attribuit̃ ꝓpōnibus ꝛ nō terminis qꝛ ꝓpositio ē illud qd̃ exponit̃. nec capit̃ ibi expositio ꝓ solutione que bene conuenit termino tanq̄ illi in que fit resolutio. ¶ Ad quartū dr̃. ꝙ nulle sunt ꝓpōnes exponibiles in q̄bus nō sit sincathegoreuma vel formaliter vel equalēter. ¶ Ad quintuꝫ dr̃. ꝙ lꝫ diuisio generis debeat esse bimēbris: tñ diuisio multiplicis equiuoci nō dꝫ eē bimēbris: ciuismodi est p̄ns diuisio.

Signa exclusiua sunt illa que ex significatiōe sua exclusionē iportāt ꝛ a q̄b⁹ ꝓpō reddit̃ exclusiua: vt sūt dictiones. tm̃. solū. dūtaxat. ꝛ similia. Hec āt signa q̄nq3 exponunt̃ gratia aleitatis. q̄nq3 vo gratia pluralitatis. q̄nq3 ponunt̃ in ōrone sine negatiōe ꝑcedēte vel ꝯñte. q̄nq3 vero cū negatiōe. De istis āt tales dant̃ regule. Prima est. ꝓpō exclusiua sine negatiōe exponit̃ p copulatiuā affir. cu⁹ prima pars est preiacēs exclusiue ꝛ scd̃a pars ē negatiua iportās negationez ꝑdicati de oib⁹ alijs a subto: vt tm̃ hō ē risibilis .i. hō ē risibilis ꝛ nihil aliud ab hoie est risibile. Tm̃ apli dei sunt duodeciꝫ .i. apostoli dei sūt duodecim: ꝛ nō plures q̄ꝫ duodecim. Scd̃a regula exclusiua hui⁹ generis infert copulatiuam cōpositā ex duab⁹ exponētib⁹ ꝛ quālibet earū seorsum ꝛ nō ecōnerso. Tertia regula est ab exclusiua affirmatiua de terminis trāspositis est bona cōsequentia: si fiat exclusio gratia aleitatis ꝛ econtra: vt bene sequit̃: tm̃ aīal est homo. ergo ois homo est animal ꝛ econtra. Quarta regula. ꝙ exclusiua ꝯtradictoria prioris exponitur per disiunctiuā affirmatiuaꝫ de ꝑtibus contradicentib⁹ copulatiue: vt ista. nō tm̃ hō currit: nullus hō currit: vel aliud ab homine currit. pꝫ ex virtute contradictiōis: ꝛ sic pꝫ qualiter in eis valet ꝯña. Quīta regula. exclusiua in qua ponit̃ sola negatio sequēs exclusionē exponit̃ per vnā copulatiuā: cu⁹ prima pars est negatiua preiacens. scd̃a est affirmatiua in qua ꝑdicatum affir. enūciat̃ de quolibꝫ alio a subiecto: vt tm̃ accidēs nō est substātia .i. accidens nō est substantia: ꝛ omne aliud ab accidente est substātia. Ex hoc patet qualiter eius contradictoria sit exponenda.

¶ Postq̄ auctor superi⁹ determinauit de ꝓpōne exponibili in cōi ꝛ de his q̄ reddunt ꝓpōnez exponibilē ponendo diffōnē eius: ꝛ enumerādo octuplicia sincathegoreumata aut saltem sincathegoreumatib⁹ equalentia: facientia ꝓpōnez exponibilē. Hic ꝯñter determinat de signis exclusiuis de q̄bus ꝓmisit se determinaturū. Primo sic diffiniēs signa exclusiua dicēs. Signa exclusiua sūt q̄ ex significatiōe exclusionē iportāt ꝛ a q̄b⁹ ꝓpositio reddit̃ exclusiua vt sunt iste dictiōes: tm̃. solū. solūmō. dūtaxat. Et dicit̃ notanter q̄ ex significatiōe exclusionē iportant ꝛ nō que significant exclusionē: quia signa exclusiua non dicunt̃ exeo ꝙ significent exclusionez. sed quia exercēt eam vt tm̃ solū dictiones exclusiue dicunt̃ ab exclusiōe exercita ꝛ nō ab exclusiōe significata: sicut securis dicit̃

inscisura ab iscissione exercita: ⁊ nõ ab inscissione significata: qꝛ securis nõ significat inscissionẽ: lꝫ exerceat ipsũ scindere: sed significat securim.

Primo sciendũ est: ꝙ exclusio dupliciter intelligitur .s. vt ꝯcepta. ⁊ vt exercita. Exclusio cõcepta designatur ꝑ illud nomẽ exclusio. Et exclusio exercita exercitio generali designatur per hoc verbũ excludo: ⁊ per has dictiones tm̃ ⁊ solũ. intelligitur exclusio vt exercita exercitio spãli: sicut equitatio significat vt cõcepta per hoc nomen equitatio: ⁊ per hoc verbũ equito significatur vt exercita. vt cũ aliquis exercet equitationẽ equitando.

Secundo sciendũ est. ꝙ hec signa exclusiua quandoqꝫ excludũt gratia alietatis. vt tm̃ homo est risibilis. quandoqꝫ vero gratia pluralitatis: vt tm̃ sunt decẽ predicamenta. Quandoqꝫ etiã ponuntur negatiue vt tm̃ animal rationale est homo. Quãdoqꝫ vero cũ negatione ꝑcedẽte exclusionẽ: vt nõ tm̃ aial currit. Quñqꝫ vero cũ negatione sequẽte signũ exclusiuũ: vt tm̃ aial nõ est substãtia. Et quãdoqꝫ cũ negatione preposita ⁊ postposita ad signũ exclusiuũ: vt nõ tm̃ homo nõ est substantia: que cõtradicit illi in qua solũ postponitur negatio. Unde aliter exponitur. illa propositio que est sine negatione. et aliter. illa in qua ponitur negatio precedens exclusionẽ: ⁊ aliter. illa in qua ponitur negatio sequens exclusionem: ⁊ aliter sua contradictoria: sicut patebit in regulis sic statim declarandis.

Tertio sciendũ est ꝙ ꝓpositio exclusiua sine negatione sumpta exponitur per copulatiuam affirmatiuã: cuius prima pars est preiacẽs exclusiue ⁊ secũda pars ẽ negatiua ĩportãs negationẽ predicati ab oib⁹ alys a subiecto: vt tantũ homo currit id ẽ homo currit: ⁊ nihil aliud ab homine currit. vel sic ꝯm alios. hõ currit: ⁊ nullus nõ homo currit. vnde preiacẽs ꝓpositionis exclusiue est ꝓpositio sumpta sine dictione exclusiua. cui tñ potest addi signũ exclusiuũ vt illa ꝓpositio homo currit est preiacens illius. tm̃ homo currit. Et ad exclusionem quatuor requiruntur scilicet illud quod excludit: illud a quo excluditur: illud respectu cuius excludi fit: ⁊ ipse actus excludẽdi: vt cũ dicitur. solus hõ currit: oĩa alia ab hoĩe sunt id qð excluditur: ⁊ hõ est id a quo excluditur: ⁊ cursus est id respectu cuius excluditur. ⁊ illa dictio solus. ĩportat actũ excludendi. vñ ꝓpõ affirmatiua exclusiua infert copulatiuam cõpositã ex duab⁹ exponẽtib⁹: ⁊ quãlibet earũ seorsũ ⁊ nõ ecõtra: vt bñ sequitur. tm̃ aial currit: ergo aial currit ⁊ nihil aliud ab aiali currit. bñ etiã sequitur. tm̃ aial currit. ergo aial currit. ⁊ similiter bene sequitur. tm̃ aial currit: ergo nihil aliud ab aiali currit. Infert insuꝑ ꝓpositio exclusiua affirmatiua suã vlẽ de terminis trãspositis: vt bene sequitur. tm̃ aial est homo: ergo oĩs homo est animal.

Quarto sciẽdũ est. ꝙ ꝓpositio exclusiua ꝯdictoria ꝓpõis. i. in qua ponitur negatio ꝑcedẽs exclusionẽ exponitur ꝑ disiũctionẽ affirmatiuã de partib⁹ ꝯdicẽtib⁹ partibus ꝓpõis copulatiue: vt ista: nõ tm̃ hõ currit sic exponitur. nullus hõ currit: vel aliud ab hoĩe currit. Unde partes affirmatiue copulatiue dicuntur ꝯdicere partib⁹ negatiuis disiũctiue sibi ꝯdictorie: vt ista duo ꝯdicũt. hõ currit: ⁊ nihil aliud ab hoĩe currit: ⁊ nullus hõ currit. vel aliqd aliud ab hoĩe currit: qꝛ sunt de partib⁹ ꝯdicẽtib⁹. Sꝫ ꝓpõ exclusiua in qua ponitur solũ negatio sequẽs exclusionẽ exponitur per vnã copulatiuã: cuius prima pars est negatiua preiacens: ⁊ alia ẽ affirmatiua in qua ꝑdicatũ affirmatiue enũciatur de quolibet alio a subiecto. vt tm̃ accidẽs nõ ẽ substãtia. sic exponitur. accidẽs nõ est suba: ⁊ omne aliud ab accidente est suba. ⁊ sua ꝯdictoria. s. illa in qua ꝑponitur ⁊ postponitur negatio signo exclusiuo exponitur per disiũctiuã de partib⁹ ꝯdicẽtib⁹ partibus prioris copulatiue: vt ista. non tm̃ accidẽs nõ est substãtia sic exponitur accidẽs est substãtia: vel omne aliud ab accidẽte nõ est substãtia.

Sed contra predicta arguitur primo sic. per signa exclusiua nõ intelligitur exclusio exercita: ergo ꝯtra ea que dicta sũt in primo notabili. Antecedẽs ꝓbatur: qꝛ exercita exclusio nõ significatur ꝑ illa signa. imo nihil intelligitur ꝑ aliquẽ terminũ nisi ꝑ ipsũ significare significetur: cui sit itellectũ de re ꝯstituere. ¶ Scðo sic. oẽ illð qð exponitur gr̃a alietatis põt exponi gr̃a pluralitatis: ergo male dr̃ ꝙ signa exclusiua quñqꝫ excludunt gr̃a alietatis ⁊ quñqꝫ gr̃a pluralitatis. ¶ Tertio sic. ista ẽ ꝓpõ exclusiua sine negatiõe. tm̃ pr̃ in diuinis ẽ eẽntia diuina: tñ nõ exponitur per copulatiuã affirmatiuã: cui⁹ prima ps sit preiacẽs exclusiue. ⁊ scða ps sit negatiua ĩportãs negationẽ ꝑdicati de oibus alys a subo: qꝛ nõ sequitur. tm̃ pater in diuinis ẽ eẽntia diuina. ergo pater in diuinis est essentia diuina ⁊ nihil aliud a patre est eẽntia diuina: qꝛ exponẽtes sũt vere: ⁊ exposita est falsa: ergo. ¶ Quarto sic. nõ sequitur. tm̃ aial ẽ hõ: ergo aial ẽ hõ: ⁊ nihil aliud ab aiali est hõ. ⁊ tñ hic arguitur ab exposita ad suas exponẽtes vt notũ est: ergo añs est verũ qꝛ bene sequitur. oĩs hõ est aial: ergo tm̃ aial est hõ ab vli affirmatiua ad suã exclusiuã de terminis trãspositis: ⁊ ꝯñs ẽ falsũ. naꝫ bene sequitur. nihil aliud ab aiali est hõ. ergo nihil non idem animali est homo: qꝛ nihil aliud ⁊ nihil nõ idem equiualent. ⁊ vltra nihil nõ idem animali est homo. ergo qðlibet idem animali est hõ: qꝛ qðlibet ⁊ nihil nõ equipollent per primã regulam equipollentiaꝝ. Et vltra qðlibet idem animali est hõ. ergo quodlibꝫ animal est hõ: qð est manifeste falsum: ⁊ per ꝯñs ista ad quaꝫ sequebatur: nihil aliud ab aiali est homo est falsa. ¶ Quinto sic. nõ sequitur. tm̃ animalia sũt sensibilia. ergo omnia sensibilia sũt animalia: qꝛ antecedens est verum ⁊ cõsequens falsum: patet qꝛ lapides sunt sensibiles: ⁊ tamen non sunt aialia. ergo arguẽdo ab exclusiua affirmatiua ad vlem in terminis transpositis non est bona ꝯñia.

Ad argumenta. Ad primũ istoꝝ dr̃. ꝙ ad hꝫ ꝙ aliq̃ dictio det itelligere aliquid nõ opꝫ ꝙ aliquid significet: sed sufficit ꝙ ipm consignificet. Et qꝛ signa exclusiua cõsignificãt exclusionem exercitã: iõ eam dant itelligere. ¶ Ad scðꝫ dr̃. ꝙ lꝫ aliqñ illud qð exponitur gr̃a alietatis possit exponi gr̃a pluralitatis: vt ista exclusiua. tm̃ aialia ratiõalia sunt risibilia. põt exponi gr̃a alietatis ⁊ gr̃a pluralitatis. tñ ꝓpositio q̃ ẽ exponibilis gr̃a alietatis nõ semꝑ põt exponi gr̃a pluralitatis: ideo nõ sumit simplr̃ falsum. ¶ Ad tertiuꝫ dr̃. ꝙ ista de vi sermonis ⁊ ꝯm ꝓpriũ sensum est falsa: qꝛ hec dictio tm̃ magis respicit subiectũ q̃ꝫ formã subiecti: ⁊ excludit aliuꝫ in masculino a cõsortio ꝑdicati: iõ dꝫ sic exponi: tm̃ pater in diuinis est eẽntia diuina. i. pater in diuinis ẽ eẽntia diuina: ⁊ tũc cõseqñs est falsum sicut añs. Si vo excludit a forma subiecti sic bene exponitur modo dicto sꝫ oppositũ: qꝛ tunc añs est verũ sicut ⁊ cõsequẽs. sensus. n. hui⁹ est: tm̃ pater in diuinis ẽ eẽntia diuina. i. ille cũ quo nullus alius pater est eẽntia diuina in diuinis. cũ. n. dicimus. tm̃ pater in diuinis est eẽntia diuina: nõ negam⁹ filium ⁊ spiritũ sanctũ esse eẽntiã diuinã. Sed hoc dicẽtes significamus ꝙ illi simul cũ eo nõ ꝯsũt pater. ¶ Ad q̃rtũ dr̃. ꝙ negatur añs ⁊ assumptũ inde consequẽs videlicet ꝙ añs sit verum ⁊ consequẽs falsuꝫ. Et ad ꝯñtias improbantes cõceduntur oẽs ꝯsẽpta ista nihil nõ idẽ aiali est hõ. ergo qðlibet idem aiali est hõ: qꝛ licet nihil nõ ⁊ qðlibet equipolleant. tamen nihil nõ idẽ aiali ⁊ qðlibet ideꝫ animali non equipollent ꝓpter duas causas. prima est. quia cum dicitur nihil nõ idem animali est homo: ambe negationes non feruntur ad eandem copulam quia prima fertur ad est. alia vero ad hoc ꝙ dicitur existẽs. modo regu

le consequentiarum debent intelligi quando negatio in-
clusa in signo τ alia postposita feruntur ad eandez copu-
lam: τ ppter hoc φ ille negatiões ambe nõ ferunt ad idẽ
puenit. Scða causa ẽ videlicet φ ille due nõ sunt eiusdẽ
subiecti: imo subiectũ vnius ẽ ens idẽ aiali. s. scðe. subz ve
ro alteri⁹. s. pme est ens nõ idẽ aiali. mõ ad eqpollẽtes te-
quirit φ sint eiusdẽ subi. vñ equipollẽs isti⁹. nihil nõ idez
aiali est hõ est ista. qõlibet nõ idẽ aiali nõ est hõ: τ ille sunt
eiusdẽ subi τ pdicati. τ sunt ambe vere τ negatiue ambe.
si eni daret ista. qõlibet idẽ aiali ẽ hõ: vt arguebat tanq̃
ei eqpollẽs: tũc eqpolleret affirmatiue. nã pma est simplr
negatiua: τ scða est simplr affirmatiua. ⸿ Ad qntũ dicit:
φ si sensibile teneat vniuoce in ambab⁹: tũc ꝯña ẽ bona:
τ sicut añs est verũ: ita τ ꝯñs. sed si sensibile teneat equiuo-
ce in illis. s. in exclusiua p sensibili actiuo: τ in vli de termi-
nis trãspositis p sensibili passiuo. sic nõ valeret ꝯña. mo-
do regula est intelligenda φ ab exclusiua affirmatiua ad
vlem de terminis trãspositis est bona ꝯña: si fiat exclusio
gratia alietatis τ termini teneant vniuoce in ambabus.

Equit de signis exceptiuis. Dicun-
tur aũt exceptiua que significãt exce-
ptionẽ alicui⁹ ꝯtẽti sub aliquo distri-
buto: vt preter preterq̃: τ sic de alijs.
De qbus tales dant regule. Prima est φ ois
exceptio fit a toto in quãtitate. Est autẽ totũ in
quãtitate termin⁹ cõis sũptus cũ signo vli: vt
ois hõ preter sortẽ currit. Scða regula ẽ φ di-
ctio exceptiua nõ ipedita facit terminũ cõem su-
pra quez cadit imediate supponere simplr: vt
omne aial preter hominẽ est irrõnale. Tertia
regula: vlis affirmatiua exceptiua exponitur
copulatiue per tres exponentes cathegoricas.
quarũ prima affir. vle predicatuz de subiecto
sumptuz cũ aliud ab. τ in scða affirmat termi-
nus a quo fit exceptio: vt hic. omne aial preter
hominẽ ẽ irrõnale. i. omne animal aliud ab ho
mine est irrõnale: hõ est aial: hõ nõ ẽ irrõnale.
Quarta regula est: vlis negatiua exceptiua ex-
ponit copulatiue p tres exponẽtes. i. quarũ pri-
ma pdicatũ negat de subiecto sumpto cũ aliud
ab. In scða affir. subiectuz de termino qui exci
pit. In tertia affir. vle predicatũ de termino ex
cepto: vt hic. nullũ aial preter hominẽ est risibi
le: exponit sic. nullũ aial aliud ab hoie est risibi-
le: hõ ẽ aial: τ ois hõ ẽ risibilis. Ex istis pz q̃li-
ter in istis exceptiuis valeant ꝯñe ab expoñeti-
bus ad expositũ vel ecõtra: quare de eodẽ mo-
do dicendũ est de ipsis sicut de copulatiuis q-
bus exponuntur τc.

⸿ Postq̃ supius auctor determinauit de dictionib⁹ exclu
siuis. hic ꝯñter determinat de dictionib⁹ exceptiuis. Cui⁹
ordinis rõ ẽ. qr dictiões exclusiue secludũt ab aliquo actu
plura tota distincta aut plures earũ partes. dictiões autẽ
exceptiue solũ excludũt respectu alicuius actus aliqd cõ-
tentũ sub aliquo distributo: τ iõ patet ordo.

Primo sciẽdũ ẽ φ auctor in textu sic diffinit dicti-
ones exceptiuas dicẽs. Dictiões exceptiue
sunt q̃ significãt exceptionẽ alicui⁹ ꝯtẽti sub aliquo distri-
buto: vt pter pterq̃ q̃. sic de alijs. τ ponit ibi li q̃ loco gene
ris. est eni q̃. relatiuũ dãs intelligere suũ añs. qõ est sinca-
thegoreuma qõ hz modũ gñis respectu dictiõis exceptiẽ:
τ totũ residuũ ponit ad driaz oiuz alioꝝ sincathegoreu-
matũ reddẽtiũ ppõnez exponibilẽ quoꝝ nullũ significat
exceptionẽ alicuius ꝯtẽti sub aliquo distributo.

Secundo sciẽdũ φ vt dicit auctor in textu. ois ex-
ceptio fit a toto in quãtitate. Cui⁹ rõ est:
qr oz illud qõ vere excipit φ sit ps fz actũ ꝯtẽta in eo a q̃
excipit: τ qr sole ptes toti⁹ in quãtitate sunt actualiter cõ-
tẽte in suo toto. τ nõ portes alioꝝ totoꝝ nisi habeãt redu-
ctionẽ ad totũ in q̃titate: iõ exceptio fit in quãtitate. Ex
isto vere possum⁹ colligere φ ad hoc φ aliqd excipiat ab
aliquo toto duo requirunt. pmo φ illud sit ps illi⁹ a quo ex-
cipit fm actũ: τ qr partes subiectiue τ in mõ non sunt fm
actũ in suo toto: ideo nõ possunt excipi a suis totis.

Tertio sciẽdũ est: φ exceptiua affirmatiua exponit
copulatiue p tres exponẽtes sic satl ad longũ
dr in textu. τ si in ea ponat pter. li pter descẽdẽdo sub ter
mino a quo fit exceptio dz mutari in aliud ab. vñ in exce-
ptiõe q̃ttuor requirũt. s. excipiẽs: qõ ẽ duplex. s. pncipale: vt
est itellect⁹: τ instrale vt dictio exceptiua: terminus exce-
ptiuus id a quo excipit: τ actus respectu cui⁹ fit exceptio.
τ termin⁹ exceptus vtute dictiõis exceptiue non ipedite
supponit simplr: τ oẽs alij termini ppõnis exceptiue eo-
dem modo supponũt sicut in pracente. Sz exceptiua ne-
gatiua ꝯdictoria pcedẽtis exponit disiunctiue p ppõnes
ꝯdicẽtes ptib⁹ exponẽtib⁹ ipoz affirmatiuã. vt pz p nãm
ꝯdictiõis. vbi grã. ista exceptiua. Nõ oẽ aial pter hoiez ẽ
irrõnale sic exponit. oẽ aial aliud ab hoie nõ est irrõnale
vel hõ non est aial. vel hõ est irrationalis.

Quarto sciẽdũ est φ vlis negatiua exceptiua expo
nitur copulatiue per tres ppões sicut cla
re deducit in textu. sed sua ꝯdictoria exponit disiũctiue
per tres ppões ꝯdicẽtes ptibus copulatiue talis disiun
ctiue ꝯdictorie: vt ista: nõ nullũ aial preter hoiem currit:
sic exponit. aliqõ aial aliud ab homie currit: vel aliqs hõ
nõ est aial. vel aliquis homo currit.

Contra predicta argr p sic: pter ẽ dictio exce
ptiua: τ tñ nõ sp significat ex-
ceptiõz. g τc. mior pbat. qr i ista ppõne: tu dbes decẽ frã-
cos pter viginti scuta. li pter nõ significat exceptiõz. nã sen
sus illi⁹ ppõnis ẽ tu dbes decẽ frãcos cũ. zo. scutis. ⸿ 2°
sic. exceptio fit a toto itegrali: vt pz dõo. tot⁹ sor. est in ar-
eba pter pedẽ. g male dr i textu φ ois exceptio fit a toto
in q̃titate. ⸿ Tertio sic. exceptio fit a toto vli. g τc. añs
pz dicẽdo: hõ rõcinat pter sor. g ẽ vesan⁹. ⸿ Quarto sic.
termin⁹ except⁹ nõ semp excipit simplr. g male dr i tex-
tu φ dictio exceptiua facit terminũ cõez supra quẽ cadit
supponere simplr. Añs pz: qr termin⁹ except⁹ excipit re-
spectu alicui⁹ act⁹: mõ actiões sunt singulariũ τ supposi-
toꝝ phemio metaphisicoꝝ: τ sic termin⁹ except⁹ suppõit
psonalr τ nõ simplr. ⸿ Quito sic. ista ẽ vna ppõ exceptiua
nullus hõ pter asinũ currit: τ tñ illud qõ excipit non
ꝯtinet fz actũ in toto in q̃titate a q̃ excipit. g ille ꝯditio-
nes assignate ad h φ aliqd excipiat nõ sunt bone.

Ad argumenta Ad pmum dicit. φ q̃ñcunq̃
pter accipit exceptiue semp
significat exceptionẽ: sed semp non tenet exceptiue, imo
aliqñ tenet negatiue: vt ego stabo pter te. i. sine te. aliqñ
abstractiue: vt decẽ pter duo sũt octo. i. remotis duob⁹ a
decẽ remanẽt octo. τ aliqñ associatiue: vt tu debes decez
frãcos pter. zo. scuta. i. cũ. zo. scutis. ⸿ Ad scðm dõm est
φ verũ est: sz p totũ in q̃titate Pe. hispan intelligit totũ ite-
grale sic satis pz in suis sincathegoreumatib⁹. vbi expsse
dr φ exceptio fit a toto in quantitate τ a toto integrali.

¶ Ad tertiũ dicit ꝙ ibi nō ē vā exceptio: ſꝫ potiꝰ abuſiua. ¶ Ad q̃rtũ dicit ꝙ lꝫ terminꝰ ſupponēs ſimplr̃ ſupponat p re vl'tiã hoc ſm̃ hitudinē quã hꝫ ad ſuppoſita: τ iō vbicunq; ſupponit p ſuppoſit' lꝫ ĩdeterminatis. ¶ Ad q̃ntum dicit ꝙ ad hoc ꝙ aliq̃ ppō ſit vē exceptiua tã ex parte rei q̃ ex pte modi enunciãdi reqrit ꝙ excipiat aliqd ab aliq̃ qḋ fert ĩſtãtiã eiꝰ a quo fit exceptio: ſic ꝙ ſit pᵹ ſꝫ actũ cōtenta in illo a quo excipit: ſicut patuit in ſcḋo notabili: τ peramplius parebit in ſincathegoreumatibus.

SEquit de reduplicatiuis dictionibꝰ. Dicunt aũt reduplicatiue dictiōes q̃ ĩportãt rōnē ſm̃ quã aliud alteri attribuit: vt inq̃ztũ. ſꝫ ꝙ. ea rōne. q̃ ē ſilis: de q̃bus tales dant regule. Pria eſt ꝙ reduplicatiua preſupponit aliqḋ predicatũ ĩeſſe alicui ſubiecto: τ denotat illḋ ſupra qḋ cadit imediate eē cãꝫ illiꝰ ĩherētie. Scḋa regula ē: dictio reduplicatiua ſemp fert ad predicatũ: ſed nunq̃ꝫ reduplicat ipſuꝫ. Tertia regula eſt: dictio reduplicatiua exponit copulatiue p q̃ttuoꝛ exponētes affir. quarũ prima affirmat predicatũ principale de ſubõ. tertia affirmat predicatũ principale de reduplicato vl'i. quarta eſt vna cauſalis in cuiꝰ ãnte ponit dictio ſupra quã cadit reduplicatio de aliquo trãſcendēti: τ in ꝯñte p̃dicatũ principale affirmat de relatiuo illius trãſcendētis: vt hō inq̃ztũ rōnalis eſt flebilis. i. hō eſt flebilis: τ hō eſt rōnalis: τ oē rōnale eſt flebile. Quarta regula eſt: ppō reduplicatiua ĩ q̃ ponit negatio poſt dictionē reduplicatiuaꝫ exponit copulatiue p quattuoꝛ exponētes: quaꝝ prima negat p̃dicatũ de ſubiecto principali. ſecũda affirmat reduplicatũ de eodem. tertia negat vl'r predicatũ principale de reduplicato. q̃rta eſt vna cauſalis: in cuius ãnte predicatũ reduplicatũ de vno trãſcēdēti affir. τ in ꝯñte negatur predicatũ de relatiuo illius trãſcendētis: vt hō inq̃ztũ rōnalis nō ē rudibilis. i. nullus hō eſt rudibilis: τ ois hō eſt rōnalis: τ nullũ rōnale eſt rudibile: τ q: aliqḋ eſt rōnale ipſuꝫ nō eſt rudibile. Ex iſto pꝫ per legē ꝯtradictoriã qualiter ſunt exponēde cōtradictorie iſtarũ. Patet etiã ꝙ in iſtis valet ꝯformiter ꝯſequentia ſicut in prioribus.

¶ Poſtq̃ꝫ auctoꝛ determinauit de dictionibꝰ exceptiuis. hic ꝯſ̃ter determinat de dictionibꝰ reduplicatiuis. Et rō ordinis ē: q: dictiōes reduplicatiue denotant attributionē ſicut apparebit p diffõnē earũ ĩferiꝰ ponēdã. Dictiōes vō exceptiue quodãmō ĩportãt ſeparationē τ remotionē. mō attributio τ remotio quodãmō opponunt: τ q: oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcũt: ideo pꝫ ordo.

Primo ſciēdũ ē ꝙ auctoꝛ in textu dictiōes reduplicatiuas diffinit dicēs. dictiōes reduplicatiue dicunt q̃ ĩportãt rōnē ſꝫ quã aliqd alteri attribuit. τ ſubintelligit ſincathegoreumata: ita vt ſit ſenſus. dictiōes reduplicatiue ſũt ſincathegoreumata q̃ ĩportãt rōnē τc. totũ reſiduũ ponit ad dr̃iaꝫ alioꝝ ſincathegoreumatũ q̃rũ nulli ꝯpetit rō aliqd alteri attribuēdi. vñ dictiōes reduplicatiue ſunt aduerbia vel p̃pōnes cũ ſuo caſuali: vt ſũt iſte anq̃ztũ. ſm̃ ꝙ: ea rōne. τ iſtis dictiōibꝰ dr̃ ppō reduplicatiua τc.

Secundo ſciēdũ eſt ꝙ vt dicit auctoꝛ ĩ textu dictio reduplicatiua p̃ſupponit aliqḋ p̃dicatuꝫ ineſſe alicui ſubõ. τ denotat illud ſupra qḋ cadit eē cãꝫ illius inherētie. vñ reduplicatio ſic diffinit. Reduplicatio ē enũciatio reiterata ſupra extremũ ppōnis denotãs cãꝫ ĩherētie p̃dicati cũ ſubõ. vñ ĩ ppōne reduplicatiua q̃ttuoꝛ ſũt ꝯſiderãda. ſ. ſubꝫ p̃ncipale τ p̃dicatũ p̃ncipale: reduplicatũ: τ dictio reduplicatiua vt ĩ iſta ppōne. oē aĩal ē ſubã inq̃ztũ aĩal. li p̃enũ aĩal ē ſubꝫ p̃ncipale li ſubã ē p̃dicatum p̃ncipale m̃ale. li inq̃ztũ ē dictio reduplicatiua: τ li aĩal zᵐ ſupra qḋ cadit iſta reduplicatiua eſt reduplicatum.

Tertio ſciēdũ eſt: ꝙ vt dicit Alber. reduplicatio τ diſtributio ex oppoſito ſe habēt: q: diſtributio ĩcipit a ſubõ diuidēdo ptes eiꝰ τ terminãdo eas ĩ receptione p̃dicati: ſꝫ reduplicatio ē ꝑpetãs incohãs a p̃dicato: τ terminata ĩ ſubõ. dictio nãq; reduplicatiua vt dicit textꝰ ſemp fert ad p̃dicatuꝫ: ſꝫ nunq̃ꝫ reduplicat ipſuꝫ. vñ reduplicatiua affirmatiua exponit p vnã copulatiuã habēteꝫ quattuoꝛ ppōnes cathegoricas affirmatiũas ptes ſui. τ reduplicatiua in qua ponitur negatio poſt dictioneꝫ reduplicatiuam ſil'r exponit copulatiue per q̃ttuoꝛ exponētes ſicut ad longum deducitur in textu.

Quarto ſciēdũ ē ꝙ copulatiua τ diſiũctiua de ptibꝰ ꝯdicētibꝰ ꝯdicũt. iō ſic reduplicatiua affirmatiua exponit copulatiue p q̃ttuoꝛ affirmatiũas ppōnes: ſic reduplicatiua ei ꝯdictoria exponit diſiũctiue p q̃ttuoꝛ ppōnes negatiũas ꝯdicētes exponētibꝰ reduplicatiuaꝫ affirmatiuã. vt nō ois hō ē aĩal inq̃ztũ ſenſitiuꝰ: q̃ ꝯdic iſti: ois hō ē aĩal inq̃ztũ ſenſitiuꝰ exponit ſic. nō ois hō ē aĩal: vel nō oē ſenſitiuũ eſt aĩal. vel hō nō ē ſenſitiuꝰ: vl' q: aliquid nō ē ſenſitiuũ illud nō ē aĩal. vl' ſic τ idē redit: aliqs hō nō ē aĩal: vel aliqḋ ſenſitiuũ nō ē aĩal vel hō nō ē ſenſitiuꝰ: vel q: aliqd nō eſt ſenſitiuũ illud nō eſt aĩal: τ ꝯformiter poſſet dici de ꝯdictoria reduplicatiue in qua negatio ponit poſt dictionē reduplicatiuã. videlicꝫ ꝙ exponitur diſiunctiue p ppōnes ꝯdicētes ppōnibꝰ exponētibꝰ ſuã ꝯdictoriã. Exempla facilia ſunt intueri.

Contra predicta arguit p̃ ſic. nulla ppō ē reduplicatiua. q̃ꝫ h male diffinit. Añs pꝫ: q: reduplicatio ſp reduplicat ſubꝫ: τ ſic dꝫ dici de reduplicato extremo τ nō ppō reduplicatiua. ¶ 2ᵒ ſic: ĩ iſta ppōe: cogſco ſoꝛ. inq̃ztũ hō: ponit dictio reduplicatiua: τ tñ nō ē reduplicatiua ppō. q̃ nō ois illa ppō in q̃ ponit dictio reduplicatiua ē reduplicatiua. ¶ 3ᵒ ſic. hec ē reduplicatiua hō ē aĩal inq̃ztũ hō: τ tñ hō ſupra quē cadit reduplicatio nō ē cã p̃dicati: q: hō nō ē cã aĩal': ſꝫ cꝫ. q̃ reduplicatio nō denotat cãm ĩherētie p̃dicati cũ ſubõ. ¶ Quarto ſic. dñs. ſoꝛ. ſcribit inq̃ztũ pōt ibi hec reduplicatio inq̃ztũ nō ē nota ĩherētie p̃dicati cũ ſubiecto. q̃ male dr̃ in ſcḋo notabili ꝙ reduplicatio denotat cãm ĩherētie p̃dicati cũ ſubiecto. ¶ Quĩto ſic. reduplicatiua affirmatiua exponit copulatiue p q̃ttuoꝛ ppōes affirmatiũas. q̃ eiꝰ ꝯdictoria ſil'r debꝫ exponi copulatiue p q̃ttuoꝛ ppōnes negatiũas: q: oppoſitoꝝ eadeꝫ eſt diſciplina. q̃ male dr̃ in q̃rto notabili ꝙ exponit diſiunctiue.

Ad argumēta. Ad p̃mũ iſtoꝝ dr̃: ꝙ lꝫ ois reduplicatiua videat eē de reduplicato extremo. ſ. de reduplicato ſubiecto: nihilominus tñ q: talis reduplicatio fertur ſupra p̃dicatũ tota ppō dicit reduplicatiua rōne ſue ptis. ſ. rōne ſui ſubiecti reduplicati ſupra p̃dicatũ. ¶ Ad ſcḋm dr̃. ꝙ li inq̃ztũ nō tenet ibi reduplicatiue: ſꝫ ſpecificatiue: ita ꝙ eſt ſenſus: cognoſco

forte inq̃tū hō. i. ea rōne qua est hō. ¶ Ad tertiū dr̄: φ in scd̄o notabili nō dr̄ φ illud supra qd̄ cadit reduplicatio sit causa p̄dicati. sz dūtaxat φ ē cā iherētie p̄dicati cū subto, mō sz hō nō ē cā aialis q̃tū ad eē: sz ecōtra: est tn̄ cā iherētie aialis ad ipsuz. ¶ Ad q̃rtuz dr̄ φ duplex ē reduplicatio q̃dā ē reduplicatio rei: sz inherētiā alteri⁹ ad ipsam. ⁊ talis ē nota cāe inherētie: vt hō est aial inq̃tū hō. alia est reduplicatio modi inherēdi. vt sor. scribit inq̃tū pōit ⁊ de p̄ma p̄ncipalr̄ itelligit̄ dīffō. ¶ Ad q̄ntū dr̄: φ qr copulatiua ⁊ disiūctiua de portib⁹ 2dicētib⁹ 2dicūt: ideo sic reduplicatiua affirmatiua exponit̄ p copulatiuā affirmatiuaz: ita reduplicatiua 2dictoria eius exponit̄ p disiūctiuā de partib⁹ 2dicētib⁹: ⁊ qr ē 2dictio in copulatiuis sicut ⁊ in oib⁹ alijs hypotheticis pōt dari ferendo negationē ad copulā p̄ncipalē totius hypothetice: vel p̄ponendo negationē toti p̄pōni. ideo reduplicatiua 2dictoria reduplicatiue affirmatie bn̄ posset exponi p copulatiuā 2dicētē copulatiue exponētē reduplicatiuā affirmatiuā: sz qr magis ē vsitat⁹ p̄m⁹ modus dādi 2dictionē in copl'atiuis. Jō dicit meli⁹ auctor φ exponit̄ p disiūctiuā q̄ p copulatiuā.

SEquit̄ de icipit ⁊ desinit. Pro quoruz expositiōe notādū est φ rerū q̄dā sunt quarū acq̄rit̄ totuz esse sil' in istāti: vt hō vel binari⁹ siue hoc sit mediāte aliqua mutatiōe successiua precedēte. vt in p̄ductiōe nāli: siue hoc sit sine aliqua alteratiōe precedēte: vt i creatiōe angeli. q̄dā aūt sūt quoruz eē acq̄rit̄ successiue: ⁊ ps post partē: vt sūt res nāe p̄manētes: quarū denoīatio depēdet a dīno 2trariū supra 2trariū: sicut albū: nigrū: frigidū: ⁊ calidū: ⁊ ēt res nāe successiue. Etiā aliquarū rerū eē depēdet totū sil' ⁊ in instāti: aliq̃rū aūtē depēdet successiue. Et scd̄m has dīas q̃ttuor dant̄ regule. Prima regula est: p̄pōnes de incipit in reb⁹ quaꝝ eē sil' acq̄rit̄ exponunt̄ p vnā copulatiuā: cui⁹ p̄ma ps est affir. de p̄nti: scd̄a nega. de p̄terito: vt nūc hō icipit. i. hō nūc est ⁊ imediate ante hoc nō fuit. Scd̄a regula: p̄pōnes de icipit in reb⁹ quaꝝ eē acq̄rit̄ successiue exponunt̄ p vnā copulatiuā: cui⁹ prima ps copulatiue est nega. de p̄nti: scd̄a ē affir. de futuro: vt hec. sor. icipit eē albus sor. nō est alb⁹: ⁊ imediate post hoc erit albus. Tertia regula: p̄positiones de desinit rerū quaruz esse simul deperdit̄: exponitur per vnā copulatiuā: cui⁹ prima ps est affir. de p̄nti. ⁊ scd̄a est nega. de futuro: vt sor. desinit eē hō. i. sor. nunc ē homo ⁊ imediate post hoc non erit homo. Quarta regula est: propositiones de desinit quarū in rebus successiuis eē deperdit̄ successiue exponūtur copulatiue per nega. de presenti. ⁊ alteraz affirmati. de preterito: vt hic. sortes dēsinit eē albus. i. sortes nūc nō est albus: ⁊ imediate ante hoc fuit albus. Ex istis patet quomodo 2tradictorie istarum sunt exponēde: ⁊ quō in ipsis valet consequentia.

¶ Postq̄ auctor determinauit de dictionib⁹ reduplicatiuis. h̄ 2nr̄ determiat de istis duob⁹ v̄bis incipit ⁊ desinit. Et rō ordinis est: qr exponibilitas p̄pōnis reduplicatiue fundat̄ supra p̄n⁹ mālē ipsius p̄positiōis reduplicatiue .s. supra subiectū. est enim reduplicatio forma subiecti reduplicata supra predicatuz. sed exponibilitas p̄pōnū de incipit ⁊ desinit magis se tenet ex parte predicati formalis. s. ex parte verbi. Et ita patet ordo.

Primo sciendū est φ vt dicit auctor in textu: quedam sunt res quarū esse totuz acquirit̄ sil' ⁊ iste sunt permanentes. alie sunt quaruz esse acquiritur successiue ⁊ pars post partē: vt sunt res nature p̄manētes quarū denoīatio depēdet ad modū p̄trariū sicut albū ⁊ calidū. ⁊ etiā res nature successiue vt motus. vn̄ res p̄manētes ⁊ successiue differūt quattuor modis. p̄mo qr esse reꝝ p̄manētiuz est totū simul. esse aūt rerū successiuarū capiēdo entis successiua duobus p̄dictis modis nō est simul: sz in successiōe. differūt scd̄o: qr ptes rerū p̄manētiū sūt oēs sil'. partes v̄o rerū successiuarū nō sūt sil': sz vna post aliā. differūt tertio sic cā ⁊ effect⁹. p̄manētia eni sūt cā successiuoꝝ: p̄ora s̄m nām successiuo v̄o posteriora. differūt q̃rto: qr res p̄manētes sunt in se terminate: sed res successiue nō hn̄t in se terminos: vt mot⁹ s̄m p̄priū eē successiuū nō hz terminū: sz terminat̄ ad res p̄manētes: vt alteratio ad q̄litatē ⁊ augmentatio ad quātitatē ⁊c.

Secundo sciendum est φ rei nature p̄manentis q̄ in esse fieri ⁊ 2seruari nō dependet a re successiua ⁊ rei permanentis quātūcūq3 depēdet ab alia datur primū instans esse quo ad inceptionē: sic φ veruz est dicere: iam est ista res ⁊ imediate ante hoc nō fuit. Et rei nāe successiue datur vltimū instans nō eē quo ad icēptionē: vt ista res nō est ⁊ imediate post erit.

Tertio sciēdū ē φ ista duo v̄ba icipit ⁊ desinit dicūt iceptionē ⁊ desinitionē. sz desinitio ⁊ iceptio nō sūt nisi in termis initialib⁹ ⁊ finalibus rerū: ⁊ tn̄ vltra terminū finalē nihil est de re: nec3 ante terminū initialē aliqd est de re: eo φ tota res itra totos suos termios claudit̄. Jō h̄ v̄bū d̄sinit qd̄ dicit terminū finalē rei p̄p̄ius dat itelligere p̄ns: ⁊ 2nr̄ p̄uationē future. ⁊ h̄ in p̄manentib⁹: sz in successiuis p̄teritū terminatū ad p̄ns ⁊ 2nr̄ p̄uationē p̄ntis: ⁊ icipit qd̄ dicit terminū initialē rei dat itelligere p̄ns ⁊ p̄uationē p̄teriti: ⁊ h̄ in reb⁹ p̄manētib⁹. ⁊ in successiuis per p̄us ponit futuꝝ terminatū ad p̄ns. ⁊ p̄po sterius p̄uationē p̄ntis. qr res successiue nō sūt i p̄ncipio sui sed post ip̄m p̄ncipiū sicut sunt res p̄manētes.

Quarto sciēdum est φ ista duo v̄ba icipit ⁊ desinit q̄nq3 adiūgunt̄ p̄manētib⁹ ⁊ successiuis q̄ differūt sp̄ē hn̄t rōnes differētes sp̄ē eo φ dicūt motuz g capit sp̄ēm a suis termis ⁊ potissime a termino ad quē. ⁊ qr alia est rō hoꝝ v̄boꝝ icipit ⁊ desinit cū p̄manētibus: ⁊ alia cū successiuis sicut supius patuit. Jō aliter exponūt̄ p̄pōnes de incipit ⁊ desinit in reb⁹ p̄manētib⁹ q̄ successiuis: qr in p̄manētibus affirmatiue de incipit exponunt̄ p vnā copulatiuā: cui⁹ p̄ma ps est affirmatiua de p̄nti: ⁊ alia ē negatiua de p̄terito: vt ista. hō icipit eē. sic expontur. hō nūc ē ⁊ imediate aū h̄ nō fuit: sz i reb⁹ successiuis exponit̄ p vnā copulatiuā: c⁹ p̄ma ps ē negatiua de p̄nti: ⁊ scd̄a affirmatiua de futuro: vt hō incipit eē alb⁹. sic exponit̄: hō nō est nūc alb⁹ ⁊ imediate post erit alb⁹. ⁊ simili modo dicendū est de p̄pōnib⁹ de desinit sicut apparet satis in textu. negatiue v̄o de icipit ⁊ desinit exponunt̄ p copulatiuā expositā de partibus oppositis partib⁹ copulatiue per quā exponitur affirmatiua de ipsis.

Contra predicta arguit̄ p̄mo sic: motus celi est cā istoꝝ inferioruz que vt in pluribus sunt p̄manentia. nō ergo p̄manētia sūt cā

successiuoꝝ. tz ꝯña qz idē nō est causa ⁊ effectus respectu eiusdē. ¶ Scḋo sic. cuiuslibet rei est terminus itrinsecus ergo male dicit̄ q̄ res successiue nō habēt in se terminos ad quos terminant̄. ¶ Tertio sic: icipit ⁊ desinit sūt eiusdez rōnis in ꝑmanētib⁹ ⁊ successiuis: ergo semꝑ eodē mō debēt exponi ꝓpōnes de icipit ⁊ desinit in ꝑmanētib⁹ et successiuis. añs pz: qz incipit semꝑ denotat iceptionē: qz ē rō ei⁹: ⁊ desinit desinitionē. ¶ Quarto sic: ꝑmanētia non differūt a successiuis de incipit ⁊ desinit in ipsis. añs pz: qz albū ⁊ nigrū sunt entia ꝑmanētia in eē: ⁊ sūt successiua qz esse coꝝ acqrit̄ successiue. ¶ Quito sic: posito casu q̄ sortes sit in ꝑncipio sui fieri ista ē vera. sortes icipit esse: ⁊ tū ista est falsa. sortes ē nūc ⁊ imediate ante non fuit: qz vna pars istius copulatiue est falsa. s. ista. imediate ante nō fuit posito q̄ alia pars copulatiue sit vera. s. sortes nūc ē. qz ꝓpositio de ꝑsenti ponit affirmationez de ꝑterito ⁊ futuro verā: ex eo q̄ ꝑsens est finis ꝑteriti ⁊ initiū futuri.

Ad argumenta.

Ad ꝑmū istoꝝ dicit̄ q̄ lz aliqua successiua sit cā ꝑmanentiū: sicut mot⁹ celestis ē cā ꝑmanētiū h̄ iferi⁹ existētiū. tū simpl'r loquēdo. ⁊ a toto gñe ꝑmanētia sunt cā successiuoꝝ. ¶ Ad scḋz dr̄: q̄ lz cuiuslibet rei sit termin⁹ intrinsecus sm̄ eēntiā: tū in plurib⁹ nō est termin⁹ intrinsecus fz eē: sic motus rei suū eē successiuū nō hz terminū q̄ habeat esse successiuū: lz bñ hz terminū q̄ hz eē ꝑmanēs: ⁊ sic iste mot⁹ q̄ est alteratio determinat̄ ad q̄litatē: ⁊ h̄ capit̄ successiuū ꝓut distinguit̄ ꝯ qōcūq̧ permanēs. vz. spālr ⁊ nō gñalr. ¶ Ad tertiū dr̄: q̄ lz icipit ⁊ desinit sint eiusdē rōnis gñalis in ꝑmanētib⁹ ⁊ successiuis, qz semꝑ iportāt iceptionē aut desinitionē. nō tū sunt eiusdez rōnis spālis sic tactū ē i ꝑn⁹ ꝑmi nōbil'. Quare alr̄ exponūt̄ ꝓpōnes de icipit ⁊ desinit in ꝑmanētib⁹ ⁊ successiuis. ¶ Ad q̄rtū dr̄: q̄ capiēdo successiuū ꝓ eo q̄ qñ fit est: ⁊ qñ factū ē nō fit nihil idē ē successiuū ⁊ ꝑmanēs: lz si capiat̄ successiuū pro eo cui⁹ eē acquirit̄ successiue: sic aliq̄d posset eē successiuū ⁊ ꝑmanēs: vt tactū ē in ꝑncipio ꝑmi nōbilis: nō tū de tali ꝑmanētis de q̄ est h̄ ad ꝓpositū: qz ibi capit̄ res ꝑmanēs solū ꝓ illa cui⁹ eē in instāti acqrit̄. ¶ Ad q̄ntū dr̄: q̄ lz idē instās mālr sit istās ꝑn̄tis ⁊ ꝑteriti: nō tū est idez formalr̄ instās. ⁊ iō nō oz q̄ vna ꝓpō affirmatiua de ꝑsenti semper ponat affirmatiuā verā de preterito.

Sequitur de infinito. Cuius quedam solent assignari distinctiōes. Prima est q̄ infinitū q̄nq̧ modis sumitur. Vno mō negatiue: ⁊ est illud q̄d non est finitū nec aptū natū finiri: vt ꝑūctus vel deus. Alio modo priuatiue: ⁊ est illud quod nō est finitū sed aptum natū ē finiri: vt mot⁹ nōdum perfectus est. īfinitus. ⁊ illud ē triplex. s. infinitū per appositionē. vt numerus. infinitū ꝑ diuisionē: vt cōtinuū. ⁊ infinitū per appositionē ⁊ diuisionē simul sicut est tēpus. Secūda diuisio est de infinito quo distinguunt̄ omnes modi precedētes q̄ aliud dicit̄ infinitū in actu: q̄d est q̄ntum nō determinatū. aliud est īfinitū in potētia. aliud dicit̄ infinitū quo ad nos tm̄ ⁊ nō scḋz rem. Tertia distinctio est q̄ infinitum capit̄ vno mō significatiue: vt ē terminus cōis ⁊ sic significat qualitatē rei subiecte vel ꝑdicate: vt cū dicit̄ motus est infi. Alio modo sumitur sincathegoreumatice nō ꝓut dicit qualitatem rei subiecte vel predicate: sz qualiter se habet subiectū in ordine ad predicatū: ⁊ sic non est terminus cōmunis: sed ē dispositio subiecti ⁊ signū distri. ⁊ de his dant̄ tres regule. Prima regula est: infinitū sincathegoreu. captum positū in subiecto facit terminū sequētē pro re stare confuse tm̄: vt hic: īfiniti homines erūt homies: supponit ꝯfuse: nō tm̄ mobiliter. Secūda regula: ꝓpō de infi. sincathe. capto exponitur ꝑ vnā copulatiuā. cui⁹ prima pars affirmat predicatū de subiecto sumpto sub aliqua qualitate cōtinua vel discreta. ⁊ alia negat predicatū inesse tali subo sz determinatā q̄ntitatē vt ista: infiniti hoies currunt. exponitur: aliqui hoies currunt: ⁊ nō tot quin plures duob⁹ vel tribus. vel sic: aliqui homines currūt: ⁊ quotlibet plures. Tertia regula: propositio de infi. capta significatiue exponit̄ per vnā copulatiuam: cui⁹ prima ꝑs affirmat quātitatē de subiecto. ⁊ scḋa ꝑs negat terminū illi⁹ quātitatis: vt hic: linea est infi. i. linea ē quāta ⁊ nō hz terminū sue q̄ntitatis: ⁊ hoc si infinitū sit in ꝑdicato: sed si sit in subo prima affirmat ꝑdicatū de subiecto quāto: ⁊ scḋa negat terminū illi⁹ q̄ntitatis: vt hic: aliq̄d cor. ifi. ē albū. i. aliq̄d corp⁹ albū est quātū ⁊ idē corpus nō hz terminū sue quātitatis. Et oz negare terminū illi⁹ quātitatis sm̄ q̄d dicit̄ infi. ita q̄ si sit infinitū actu negandus ē termin⁹ quātitatis actualis: sed si in potētia ita q̄ sit infinitū scḋm quātitatē potentialē tm̄ ⁊ nō scḋm actualē negādus ē termin⁹ q̄ntitatis potētialis: ⁊ nō actualis siue sit ifinitū scḋz appositionē vel scḋm diuisionē.

¶ Postq̧ auctor scripl⁹ ꝺterminauit de icipit ⁊ desinit. Hic ꝯñter determinat de īfinito. Rō ordis est: qz desinit ostēdit postreme finē rei eo q̄ significat desinitionez ei⁹. īfinitū vō ꝺsignat finē rei ꝑuatiue: qz significat carētiā finis: sic satis appet ꝑ vi nois. īfinitū. n. dr̄ ab i q̄d ē nō. ⁊ finitū q̄si n̄ finitū. i. sine fine. ⁊ qz hic⁹ ꝑcedit ꝑuatōz: iō. pz ordo.

Primo sciendū ē q̄ vt dicit Arist. 3. physicoꝝ infinitū dr̄ q̄nq̧ modis. Primo mō negatiue. s. q̄d nō est aptū natū trāsiri. ⁊ hoc mō dr̄ vox īuisibilis. sicut infinitū intrāsibile. Scḋo modo dr̄ īfinitū q̄d quātum est de se pōt trāsiri: nō tū a nobis ꝓpter ipedimētū. vt ꝓfunditas maris dr̄ īfinita. Tertio mō dr̄ infinitū q̄d pōt trāsiri: et a nobis: sz hoc ē vix ⁊ cū magna difficultate: ⁊ sic iter vsq̧ ad indiā dicit̄ infinitū. Quarto mō dicitur infinitū q̄d hz transitum inconstimabilem ꝓpter ei⁹ extensionē infinitaz: vt si eēt aliqua magnitudo nō hñs terminos illa esset infinita. Quinto modo dicitur infinitū sm̄ diuisionē vt in magnitudinib⁹: aut sm̄ appositionē vt in numeris: aut in vtroq̧ modo vt in tp̄e.

Secundo sciendū est q̄ Pe. his. in textu reducit istos q̄nq̧ modos ad duas diuisiōes: q̄ruz ꝑma est q̄ infinitū q̄nq̧ sumit̄ negatiue: ⁊ est illud q̄d nō ē finitū nec aptū natū finiri. vt ꝑūct⁹ vel de⁹. Alio modo sumit̄ ꝑuatiue: ⁊ est illud q̄d nō est finitū. ē tū aptū

natū finiri: vt mot⁹ nōdū pfectus: ⁊ ē istud triplex. Infinitū p appōnē tm̄ vt in numeris: qr dato q̄cūq3 numero adhuc potest dari maior. Infinitū p diuisionē tm̄ vt l cōtinua: quia dato quocūq3 ↄtinuo ytputa bicubito illud est diuisibile in infinitū diuidēdo in ptes eiusdē ꝓportionis. Et infinitū p appositionē ⁊ diuisionē simul sicut est tps. ē enl tps infinitū quoad diuisionē: qr est ↄtinuū. ⁊ ē infinitū p appositionē qr est numer⁹ motus. Scda diuisio ē de infinito qua oēs distinguūt modi precedētes: qr aliqd dicit infinitū in actu qḋ ē q̄ntū nō terminatū vt ē magnitudo carēs terminis. aliud ē ifinitū in potētia vt sunt continua. aliud ē infinitū quo ad nos vt ꝓfunditas maris.

Tertio sciēdū est cū textu: q̄ ifinitū fm̄ q̄ subseruit ꝓposito adhuc pōt capi duob⁹ modis. Uno⁰ significatiue cathegoreumatice: ⁊ sic ē termin⁹ cōis significās quātitatē rei subiecte vel p̄dicate vt cū dicit. mundus ē infinit⁹: infinitū est albū: ⁊ tūc est nomē substātiuū. Alio mō capit sincathegoreumatice: nō ꝓut dicit quātitatez rei: s3 ꝓut dicit qualr se h3 subiectū in ordine ad p̄dicatū: ⁊ sic ē nomē adiectiuū: nec ē termin⁹ cōis significās rem subycibilē aut p̄dicabilē. sed est dispositio subiecti ⁊ signū ⁊ ipsu3 positū in subiecto facit terminū sequētē stare cōfuse tm̄: nō tm̄ mobiliter: qr l3 supponat p q̄libet suo supposito: nō tm̄ sub eo pōt fieri descēsus.

Quarto sciēdū est: q̄ ꝓpō de ifinito sincathegoreumatice capto exponit p vnā copulatiuā cu ius p̄ma pars affirmat p̄dicatū de subo sūpto sub aliq̄ q̄titate ↄtinua vel discreta. ⁊ scda negat p̄dicatū inesse tali subo f3 determiatā q̄titatē: vt ista. ifiniti hoies currūt sic exponit. aliquot hoies currūt. ⁊ nō tot qn plures duobus vel trib⁹. vel sic. aliquot hoies currūt ⁊ quotlibet plea. s3 ille de infinito sincathegoreumatice seu significatiue capto exponunt p vnā copulatiua3: cui⁹ p̄ma pars affirmat quātitatē de subo: ⁊ scda negat terminū illi⁹ quātitatis: vt hec ꝓpō linea ē infinita. sic exponit. linea ē quāta ⁊ nō h3 terminū siue quātitatis: ⁊ h̄ ē intelligēdū si ifinitū sit i p̄dicato: qr si sit i subo exponunt p vnā copulatiuā: cui⁹ p̄ma pars affirmat p̄dicatū de subo quātorꝫ scda negat terminū illi⁹ q̄titatis vt hec. aliqḋ corpus ifinitū ē albū: sic exponit. aliqḋ corpus est albū ⁊ illud corpus nō h3 terminū siue quātitatis. Et o3 negare terminū illius quātitatis fm̄ que dicit infinitū. Ita q̄ si sit infinitū in actu negandus est termin⁹ quātitatis itellectualis. Et si sit infinitū i potētia negādus ē termin⁹ q̄titatis potētialis ex qb⁹ possumus colligere siue ifinitū capiat cathegoreumatice seu significatiue siue sincathegoreumatice sp̄ reddit ꝓpōnē exponibilē: l3 h̄ poti⁹ faciat qn̄ tenet sincathegoreumatice

Contra predicta arguit p̄mo sic. qḋ h3 positionē in ↄtinuo est finitum. s3 pūct⁹ est finitus: ⁊ sic male exēplificat de pūcto dū dr q̄ pūctus ē infinit⁹ negatiue: qr nō est finit⁹ nec aptus natus finiri. añs p3: qr qḋ h3 positionē in ↄtinuo est terminatū. ¶ Scdo sic: sola signa vlia ⁊ negatiōes ↄfundūt: s3 infinitū nō est signū vle: nec est negatio: ergo nō facit terminū sequētē se stare ↄfuse. ¶ Tertio sic: ꝓpō exponibilis ē itelligibilis ⁊ app̄hēsibilis ab itellectu exponēte: sed ꝓpō de ifinito nō est app̄hēsibilis ab itellectu: qr intellectus ⁊ nā abhorrēt infinitū ergo ꝓpō de ifinito nō est exponibilis. ¶ Quarto sic: ista ē de infinito: quātitas ē rei nālis ⁊ tm̄ nō est exponibilis: ergo nō ois ꝓpō de infinito est exponibilis. Añs p3: qr ifinitū est passio quātitatis. mō posito subo ponit ꝓpetas eius; eo q̄ se ↄsequunt ↄuertibiliter: ⁊ sic posita quātitate ponit infinitu3: qḋ est passio eius. ¶ Quinto arguit sic. hec nō est exponibilis. linea est infinita; ergo male exponit in textu. añs p3: qr in ea nō est aliqḋ sincathegoreuma qḋ reqrit ad ꝓpōnē exponibilez.

nā hoc p̄dicatū infinita tenet cathegoreumatice.

Ad argumenta. Ad p̄mū istoꝝ dr̄ q̄ oē illud qḋ h3 positiōez i ↄtinuo tanq̄ pars quātitatiua ei⁹ est finitū actu ⁊ ifinitū in potētia: qr nullū ē ↄtinuū qn habeat extrema ipsu3 determinantia. S3 nō o3 de oi illo qḋ h3 positionē in ↄtinuo tanq̄ ps eēntialis ei⁹: cuiusmodi ē pūct⁹. ¶ Ad scdz dr̄ q̄ ifinitū icludit negationē: ⁊ ōne eni⁹ pōt ↄfundere. ⁊ iō ab auctore in textu vocat signū distri^m. ¶ Ad tertiū dr̄: q̄ l3 nā ⁊ itellectus abhorrēt ifinitū i actu nō tm̄ ifinitū i potētia: ⁊ sic l3 itellect⁹ nō app̄hēdat ifinitū i actu tanq̄ ens positiuū: tm̄ app̄hēdit ifinitū tanq̄ ens p̄uatiuū p app̄hēsionē finiti. ⁊ sufficit ad h̄ q̄ exponat ꝓpōnē de ifinito tanq̄ ab eo cognitā. ¶ Ad 4^m dr̄ q̄ l3 posito subo ponat passio subi nō dat itelligere suā passionē. Et iō q̄titas nō dat itelligere ifinitū: qr p̄us nō dat intelligere posteri⁹: q̄re illa ꝓpō nō est de infinito. ¶ Ad quintū dicit q̄ l3 ifinita teneat cathegoreumatice tm̄ equollet vni sincathegoreumatice. ⁊ iō reddit ꝓpōnē exponibilē.

Sequit de cōparatiuis ⁊ superlatiuis de quib⁹ tales dant regule. Prima ē. ꝓpositio hñs cōparatiuū ꝓprie captū ⁊ nō abusiue exponit affir. p tres exponentes. Quarū prima affirmat positiuum de re excedēte respectu rei excesse: vt hic. sor. ē albior asino. i. sor. est alb⁹ ⁊ asin⁹ ē alb⁹: ⁊ sor. est magis alb⁹ q̄ asin⁹: vel negādo equalitatē forme rei excesse respectu excedētis: vt sor. est alb⁹ ⁊ asin⁹ est alb⁹: ⁊ asin⁹ nō est eq̄ alb⁹ sicut sortes. De suplatiuo aūt alia dat regula q̄ tal est. Suplatiu⁹ distribuit cōem terminū sequētem qui significat rem excessam vt leo est fortissimus aialiū: ibi aial distribuit. Tertia regula. Suplatiu⁹ ꝓprie tentus denotat rem excessam cōuenire rei excedenti. p3. qr hec est improꝑia: leo est fortissimus linciū. Quarta regula: propositio de superlatiuo proprie capto exponitur copulatiue per tres exponētes: quarum prima affirmat positiuū de re excedēte. secunda affirmat ide3 de re excessa. tertia negat vniuersaliter excessum de re excessa per respectu3 ad rem excedentem vt hic: rosa est pulcherrima florum. i. rosa ē pulchra: ⁊ ois flos ē pulcher: ⁊ nullus flos ē pulchrior rosa. tertia exponēs d3 esse aliqua affirmās de re excedente excessum per respectum ad re3 excessam acceptā vlr: vt dicēdo rosa est pulchrior oiu3 floru3. Et oēs ꝓpōnes de maximo ⁊ minimo ⁊ alijs suplatiuis his duob⁹ modis p̄nt exponi: dūmō ibi ponat gradus importās rē excessā: sed si non ponat ibi grad⁹ debet omitti tertia exponens: vt hic sor. est fortissi. hoium. i. sor. ē fortis ⁊ nullus hō est fortior ipso. Et ↄtradictorie istarū semp p̄nt exponi per disiunctiuas de partibus contradicentibus.

¶ Postq̄ auctor supius determinauit de infinito. hic ↄtr

determinat de 3paratiuis z suplatiuis. Et rō ordinis est: qz ifinitū iportat quēdā excessuz finis p cōparationez ad finitū: sz excessus iportat p 3paratiuū z suplatiu⁹. g pz ordo

Primo sciēdū est: q 3paratiuus z suplatiu⁹ pñt teneri dupl'r. Uno mō pprie. alio mō abusiue. Uñ 3paratiuus z suplatiu⁹ tenent ppe qñ id qd cōparat z illud cui cōparat pticipāt pprietatē in qua 3parant: vt plato ē fortior ioāne. vel plato ē fortissim⁹ hoīz. ibi plato et iohānes participāt fortitudinē: sz tenent iprope qñ illud cui cōparat nō pticipat pprietatē fm quā fit cōparatio: et hoc fit trib⁹ modis. Primo mō qñ ponit 3patiu⁹ aut suplatiuus loco positiui: vt dicēdo. iste ē senior: nō addēdo respectu cui⁹ sit senior. li senior ponit ibi p senex: ita q ē sensus iste ē senior. i. senex. Scda mō qñ ponit id qd cōparat cū forma iportāte excessuz sine eo cui 3parat: vt dicēdo. nicolaus ē sanctissim⁹. aut saltē si ponat id cui cōparat: z illud nō pticipat formā cōparatiōis. vt de⁹ ē melior diabolo. ibi li melior tenet abusiue. Tertio mō qñ cōparatiuus z suplatiu⁹ icludūt cū h aduerbio min⁹ positiuū oppositū suo ppo positiuo: vt ibi fornicatio ē melior adulterio. sensus eni ē. fornicatio ē min⁹ malū q̃ adulteriū.

Secundo sciēdū ē: q in excessu 3paratiōis iportato p 3paratiuū z suplatiuū q̃ttuor requirunt. Primū ē excedēs seu id qd 3parat. Scdz ē excessū seu id cui cōparat. Tertiū ē id in q 3parant siue l q̃ fit cōporatio. Et q̄rtū ē excessus in eo i q̃ fit cōparatio: vbi grā. vt hic. sor. ē fortissim⁹ hoīz. sortes ē excedēs seu id qd cōparatur. li hominuz est excessum seu id cui comparat sortes. Et iste superlatiuus fortissimus qui dicit fortitudinē: z excessus illius fortitudīs est id in q̃ fit 3patio: qz sor. hz fortitudinē: z ēt hz eā i excessu respectu alioz hominū.

Tertio sciēdū ē. q ppō de 3paratio ppe capto z nō abusiue exponit copulatiue p tres exponentes. Quarū pma affirmat positiuū de re excedēte. Scda affirmat eūdē de re excessa. Et tertia affirmat excessuz. i. formā fm quā fit cōparatio cū excessu iportatā seu designatā de re excedēte respectu rei excesse: vt ista. sortes ē albior asino: sic exponit. sor. ē alb⁹: asin⁹ ē alb⁹: z sor. ē magis alb⁹ q̃ asin⁹. Et h ē itelligēdū si ille 3patiu⁹ albior teneat affirmatiue: qz si teneat negatiue dz exponi negando q̄litatē forme in excesso respectu excedētis: vt sor. ē albus: asin⁹ est alb⁹: sed nō ē eque albus sicut sor. Pōt etiaz exponi ppō de cōparatiuo affirmatiue sūpto grāmaticaliter sic. sortes est albior platone. i. sortes ē magis alb⁹ q̃ plato. Uñ valde obseruādū est in exponēdo: q terminus nō distribut⁹ in exposita nō distribuat in exponētibus.

Quarto sciendū ē: q terminus significās rez excessam sequēs suplatiuuz supponit distributiue: vt leo est fortissimus aīaliū. li aīaliuz distribuit. vnde ppositio de suplatiuo pōt exponi affirmatiue z negatiue fm q suplatiuus pōt teneri negatiue z affirmatiue: z qñ tenet negatiue exponit copulatiue per tres exponentes: quarū pma affirmat positiuū de re excedēte. z scda eūdē de re excessa. z tertia negat vl'r excessuz de re excessa p respectū ad rez excedētē: vt ista. rosa ē pulcherrimus florū: sic exponit negatiue. Rosa ē pulchra: oīs flos ē pulcher: z nullus flos est pulchrior rosa. z dicitur iste suplatiuus pulcherrimus hic teneri negatiue: nō q supra ipsuz feratur negatio sicut si diceret. nō ē pulcherrim⁹. Sz dicit teneri negatiue: eo q excessus seu forma 3paratiōis negat de re excessa respectu rei excedētis. Sz ppō de suplatiuo affirmatiue tēto dz exponi copulatiue p tres exponētes: q̄rū pma affirmat positiuū de re excedēte. z scda eūdē de re excessa. z tertia affirmat excessuz de re excedēte p respectū ad rez excessaz vl'r acceptā vt ista. rosa est pulcherrimus floz: sic exponit affirmatiue. rosa ē pulchra: z oīs flos est pulcher: z rosa est pulchrior omni flore. Et dicitur superlatiuus hic teneri affirmatiue: qz forma fm quā fit cōparatio affirmat de re excedēte p respectū ad rem excessam. Et ista que dicta sunt debēt intelligi de ppōnib⁹ de suplatiuo in qbus ponit gtūs pluralis: qz si nō ponat gtūs pluralis tūc solū dz exponi p duas exponentes: z dz obmitti secūda exponēs: vt ista. sortes ē fortissim⁹ homo: sic exponit. sortes ē fortis homo: z nullus est fortior ipso. Et 3dictorie tam ppōnūz de cōparatiuo q̃ de suplatiuo debēt exponi p disiūctiuas de portibus 3dicētibus.

Contra predicta arguit pmo sic. cōparatiu⁹ z suplatiuus nō sunt dictiōes cathegoreumatice: ergo nō reddūt ppositionē exponibilem. tz 3ña p diffōnē ppōnis exponibilis in pncipio hui⁹ tractatus positā. ❡ Scdo sic. ista ē de cōparatiuo. fornicatio est melior adulterio: z tñ nō exponit copulatiue per tres exponētes: quarū pma affirmat positiuū de re excedente: z scda eūdē de re excessa: z tertia affirmat excessuz de re excedēte respectu rei excesse: qz tūc si exponeret fornicatio est bona: adulteriū est bonū z fornicatio est magis bona adulterio: qd nō pōt fieri: qz exponēs est bona z exponētes sunt false. ❡ Tertio sic. ista ē de suplatiuo. leo ē fortissim⁹ lincū: z nō exponit fm modū dictū in q̄rta regula. g ipsa nō est bn̄ posita. ❡ Quarto sic. ista ē de suplatiuo affirmatiue sūpto: rosa ē pulcherrim⁹ florū. g male exponit tācq̃ de suplatiuo negatiue sūpto. ❡ Quito sic. ista ē de suplatiuo. beatus nicola⁹ ē sanctissimus: z nō tñ pōt exponi aliquo modoz positoz in textu. ergo q̄rta regula est isufficiēs. Minor pbat pmo: qz nō pt exponi p tres exponētes sic in textu satis pōt ppendi: nec pt exponi affirmatiue p duas. qz nō seqt nicolaus est sanctus et sanctior oī alio. qz pl'es fuerūt eo sanctiores: nec etiā negatiue: qz nō seqt nicola⁹ ē sanct⁹ z nll's est eo sanctior.

Ad argumenta. Ad pmū istoz dr. q cōparatiuus z suplatiu⁹ equiualent sincathegoreumatibus rōne alicui⁹ pprietatis i eis iclusE. ❡ Ad scdm dicit. q ille cōparatiu⁹ nō tenet ibi ppe: sz magis abusiue vt dcm̄ ē in scdo notabili. modo de eo sic accepto nō ē hic ad ppositū. vnde ista pōt sic exponi fornicatio est mala: adulteriū est malū: z fornicatio ē minus mala q̃ adulteriū. ❡ Ad tertiū dr. q illa ē de suplatiuo abusiue capto de quo hic nō itēdit: qz cōparatiue z suplatiue de hoc mō nō cōcedunt nec a grāmatico nec a logico: qz nō sūt cōgrue. ❡ Ad q̄rtū dr. q ipsa pōt esse de suplatiuo affirmatiue sūpto z negatiue: qz si forma fm quā fit 3patio affirmet de re excedēte respectu rei excesse tenet affirmatiue: sz si neget de re excessa respectu rei excedētis tūc tenet negatiue. ❡ Ad qntū dr. q ille suplatiu⁹ nō tenet ibi pprie: sz magis abusiue. iuxta z^m modū dictū in pmo notabili: pōt tñ ista z sibi similes sic exponi: nicola⁹ est sanctissim⁹. i. nicolaus est valde sanctus. sz qz nō requirit plures exponētes ad sui expositionez: ideo de illa Petrus hyspanus nō fecit mentionē.

❡ Sequit de differt aliud ab de q̄bus tales dant regule. Prima q differt diuersū aliud ab cōueniunt tm̄ enti: qz vt dicit. io. meta. nec nō ens enti: nec ens nō enti idem vel diuersum ē. Secunda regula est q ablatiu⁹ rectus ab istis dictiōib⁹ mediante a vel ab distribuit si sit distribuibil: sz nō pmo z simpl'r z nō hēat aliud ipedimētum. Tertia regula ē q ppō affir. de differt exponit copulatiue p tres exponētes: q̄z pma affirmat hoc vbū ē de eo qd differt.

In secunda affirmat idez de eo a quo differt. tertia negat vnum illoruz de alio: vt hō differt ab asino. asinus est: & hō est: & hō non ē asin⁹. Quarta regula: negatiua de differt dz exponi per vnā disiunctiuā de partibus ꝯtradicētib⁹. vt sortes nō differt ab asino. i. sortes nō est: vel asinus nō est: vel sortes est asinus. Sequit de hoc signo totus. Pro quo sciēdū ꝙ hoc signū pōt capi tribus modis. vno modo vl'r ꝓ oi eo qđ hz partes vel cōponit. Scđo modo capit magis ꝓprie ꝓ illo qđ ex oibus suis partibus est ꝑfectū: sicut domus dr tota qñ est ꝑfecta. & istis duobus modis capit cathegoreumatice. Tertio mō capit sincathegoreumatice prout icludit signū distributiuū: vt hic. totus sortes ē albus. & sic nō dicit quale subiectū sit: sz qualr se habeat in ordine ad p̄dicatū. Scđo reddit ꝓpositionē exponibilē de qua dant tales regule. Prima est. Tot⁹ distribuit terminū cui adiūgitur pro q̄libet parte itegrali: vt tot⁹ sortes est alb⁹. i. q̄libet ps sor. est alba. Scđa est. ꝓpō de toto exponit ꝑ vnā cathegoricā trāsmutādo in ll secđm quālibet sui ptē: vt tot⁹ sor. ē mior sor. idest sor. scḋm quālibet sui partez est minor sor. Preterea notādū ꝙ he dictiōes quātūlibet q̄libet nō faciūt ꝓprie ꝓpōnez exponibilē: sz faciunt ꝓprie distributionē non absolute: vt oīs qualelibet. sed ꝯtrahunt speciem ad aliqđ genus determinatum: vt quātūlibet distribuit ꝓ quātitate: & qualelibet ꝓ qualitate: & valet cōsequentia in istis sicut dictum est.

¶ Postq̄ supius auctor determinauit de exponibilib⁹ de cōparatiuo & suplatiuo. hic ꝯñter determinat de exponibilib⁹ de differt aliud ab & diuersuz: & finalr de hoc signo totus. & p̄mo de exponibilibus de differt. aliud ab & diuersuz q̄ de totum: qz ista differt: aliud ab & diuersuz solū ꝯueniunt entib⁹: qz vt dr̄ decio metaphy. nec ens nō enti: nec nō ens enti ē idē vel diuersuz. Tot⁹ vō pōt attribui tā entibus q̄ nō entibus: & ideo patet ordo.

Primo sciēdū est: ꝙ ad oēs ꝓpōnes de differt siue sint affirmatiue siue negatiue tria reqrunt. s. id qđ differt: id a quo differt: & vbū denotās dr̄īaz inter ista. vt in ista hō differt ab asino. hō est qđ differt: asin⁹ est id a quo differt. & hoc vbū differt designat differētiā iter illa. vñ ꝓpō affirmatiua de differt exponit copulatiue ꝑ tres exponētes: in quarū p̄ma affirmat hoc vbū est. de eo qđ differt. in scđa affirmat idē de eo a quo differt. & in tertia negat id a q̊ differt ab eo qđ differt: vt ista. hō differt ab asino sic exponit. hō est & asin⁹ est: & hō nō ē asin⁹. Sz negatiua exponit ꝑ disiūctiuā de partib⁹ ꝯdicētibus: vt ista. sortes nō differt ab asino. exponit sic. sortes nō ē. vel asinus nō est: vel sortes est asinus.

Secundo sciēdū est: ꝙ hoc signū totum pōt capi dupliciter. Uno mō cathegoreumatice: & h̄ dupl'r. Uno mō vl'r ꝓ omni illo qđ hz ptes. Alio mō magis stricte & ꝓp̄e ꝓ omni illo qđ ex oib⁹ suis partib⁹ est ꝑfectū: ita ꝙ totū hoc mō cathegoreumatice sumptū idē ē qđ ꝑfectū. Alio mō capit sincathegoreumatice: put. s. includit signū distributiuū: vt h̄. tot⁹ sor. ē albus: & totū hoc mō sūptū nō dicit q̄le sit subm: sz q̄lr se habeat subiectū ad p̄dicatū: & hoc mō reddit ꝓpositionē exponibilē.

Tertio sciēdū: ꝙ hoc signū tot⁹ sincathegoreumatice tētū distribuit terminū cui adiūgit: & nō distribuit ꝓ ptib⁹ subiectiuis: sz solū ꝓ partib⁹ itegralib⁹. & sic illa ꝓpō in qua ponit hoc signū totus est equalenter vlis. Nā includit virtualr vnā vlez: vt ista. totus sortes est albus: tātū valet sicut ista: quelibet pars sortis est alba.

Quarto sciendū est: ꝙ ꝓpō affirmatiua de h̄ signo totus. exponit ꝑ vnā cathegoricā trāsmutando totū in hoc qđ dicit scḋm quālibet sui partē: vt ista. tot⁹ sortes ē minor sorte. sic exponitur. sortes scḋm quālibet sui portez est minor sorte. vel sic. quelibet pars sortis est minor sorte. Et hoc ē intelligendū dum hoc signū tot⁹ tenet pure sincathegoreumatice: qz si teneat partiz sincathegoreumatice & partiz cathegoreumatice. vt equalet vni ypothetice copulatiue ista. tota aīa intellectiua ē in qualibet parte sue mãe: sic exponit. aīa intellectiua ē in q̄libet parte sue materie. & nihil ipsius est qđ nō sit in ea.

Cōtra predicta arguitur primo sic. differt aliud ab & diuersum ꝯueniūt nō entibus. ergo textus supponit falsum. aūs pz: qz chimera est aliud ab aureo mōte cū chimera habeat aliud eē in imaginatiōe q̄ mons aureus. modo chimera & mons aureus sunt non entia. ¶ Scđo sic. frustra fit per plura qđ fieri pōt ꝑ pauciora. Sed ꝓpōnes affirmatiue de differt pñt exponi ꝑ cathegoricā affirmatiuā de mã remota: vt ista hō differt ab asino. sufficienter sic exponit. hō nō ē asin⁹. g̊ &c. ¶ Tertio sic. nulle sūt negatiue de differt. g̊ frustra daī hic modus exponendi eas. aūs pz. qz maxie eēnt iste hō nō differt a rōnali. sortes nō differt ab hoīe. sz hoc nō. qz ille sūt de eodez. qz bñ seqt. sortes nō differt ab hoīe. g̊ sortes est idē cū hoīe. ¶ Quarto sic. mã sortis nō ē minor sorte. g̊ ista. tot⁹ sortes ē minor sorte: male exponit ꝑ istā: q̄libz ps sortis ē minor sorte: qz supposito ꝙ exponibilis sit vera sicut ab oībus cōcedit vera ꝑ falsaz exponeret. ¶ Quinto sic. q̄lelibet & quātūlibet reddūt ꝓpōnez exponibilē: & tñ de illis auctor nō facit mētionē. g̊ est diminutus. aūs pz: qz ista ē exponibilis. qđlibz q̄libz currit. exponit. n. sic: qđlibet hñs oēm qualitatē currit.

Ad argumēta. Ad p̄mū istoꝝ dr̄. ꝙ licet in nō entib⁹ adinuicē ꝯparatis repiatur idē & diuersuz scḋm imaginationē eo mō quo nō entia imaginari pñt: tñ in nō entib⁹ nō repit idē & diuersuz in ꝯparatiōe ad entia: qz nō ens nō dr̄ idē vel diuersuz enti nec ecꝯ. ¶ Ad scđz dr̄. ꝙ nō oēs affirmatiue de differt arguūt affirmationē de mã remota: & iō nō sufficienter pñt exponi ꝑ ipam. ¶ Ad 3ᵐ dr̄. ꝙ lz oēs negatiue de differt sint vtualr de eodē: nō tñ formalr: sz sūt formalr de dr̄t. & iō nō debēt dici de eodē. sz de differt. ¶ Ad 4ᵐ dr̄. ꝙ licet tot⁹ distribuit ꝓ ptib⁹ itegralib⁹: & nō ꝓ ptib⁹ eēntialib⁹ cuiusmodi est mã sortis respectu sortis. ¶ Ad qntuz dr̄. ꝙ hec signa q̄libet & quātūlibz nō ꝓp̄e faciūt ꝓpositionē exponibilē: sz faciūt distributionē absolutā: sic ista signa oīs & q̄libz. sz ꝯtrahūt distributiōez ad aliqđ gen⁹ determinatū: vt quātūlibz distribuit ꝓ quātitate cōtinua: & tantū valet sicut hñs oēm quātitatē cōtinuā. & q̄libz distribuit ꝓ q̄litate: & tantū valet sic hñs oēm q̄litatē. Dicit vltra ꝙ auctor solū determinat de illis exponibilib⁹ in qb⁹ eminebat maior difficultas i exponēdo. Et iō lz multa alia sint reddētia ꝓpōnē exponibilē a p̄us enūeratis: qz tñ ista de qb⁹ determinauit sūt magis difficilia ad exponēdū: iō de ipsis solū determiãuit: relinquēdo alia sincathegoreumata ꝓpositōez exponibilē reddētia peritie legentis. hec de expositione dicta sufficiant.

¶ Textus alius vtilissimꝰ potiorꝝ logicaliū: qui ⁊ Petri hispani dicitur: incipit: ⁊ primo de compositione in cōmuni.

AB eo ꝙ res est vel nō est oratio vera vel falsa dr̄: sꝫ a dictiōibus sincathegoreumaticis vt tm̄ solus nisi preter ⁊ cōsimilibus causant̄ veritas vel falsitas in orōne. ergo dictiones sincathegoreumatice significant res aliq̄s: sꝫ nō significant res subycibiles vel ꝑdicabiles. ergo significāt res que sunt dispositiōes subycibiliū vel ꝑdicabiliū: qz nihil est in orōne verꝝ vel falsuz: nisi subm̄ ⁊ ꝑdicatū ⁊ eorꝝ dispositiones. Res eniꝫ dupl'r dr̄. qz est quedā res subycibilis vel ꝑdicabilis: vt hō vel equus vel currit. Et alio modo est res que est dispositio rei subycibilis vel predicabilis. Sed dispositio rerꝝ siue res que est dispositio est duplex: qz est quedaꝫ dispositio eius qđ est subm̄: vel eius qđ est predicatum: vt albus niger bene male ⁊ cōsimilia. Et talis dispositio subycit̄ cū subiecto ⁊ predicat̄ cuꝫ predicato: vt homo albus currit bene. Subꝫ eni⁊ et id qđ est subꝫ differūt: sicut pater: ⁊ id qđ est pater: qz sicut pater dr̄ ad filiū ⁊ ecōuerso. ita subm̄ dicit̄ ad predicatuꝫ ⁊ ecōuerso. Sunt enim ad aliquid siue relatiōes: sicut pater ⁊ filius. Alia aūt est dispositio subti inq̄ntum est subm̄: vel ꝑdicati inq̄ntum est predicatum: vt tm̄ solus necessario contingenter: ⁊ sic de alijs. Et ille nō subycitur̄ neqꝫ predicant̄: qz sunt dispositiones ipsius subiecti in comparatiōe ad predicatum vel ecōuerso. Et tales dispositiones significantur per dictiones sincathegreumaticas. Dicunt eni comparationes siue habitudines subycibilis inq̄tuꝫ subycibile: vel predicabilis inq̄tum predicabile. Et dicit̄ sincathegoreuma a sin qđ est cō ⁊ cathegoreuma qđ est ꝑdicatiuū vel significatiuū quasi consignificatiuū.

HAbito ꝙ dictiones sincathegreumatice significant dispositiones subiecti inq̄tum subm̄: ⁊ ꝑdicati inq̄tū ꝑdicatū: sic cognita significatione eaꝝ in gñe. Nūc dicēdū est de significatōe vniuscuiusqꝫ eaꝝ in spē: ⁊ prius de ꝑorībꝰ: qz vt vult Aristoteles de ꝑoribꝰ ꝑor est speculatio. Cuꝫ ergo in dictionibus sincathegreumaticis ꝑ se itelligant̄ ē de nō: ⁊ nō ecōuerso: ideo est ⁊ nō sunt ꝓpa illis ⁊ ideo de his prius est dicēdū. ¶ Sꝫ videndū est quō est ⁊ nō ꝑ se itelliganiur in istis. Sciēdū aūt ꝙ ꝑ se dicit̄ quattuor modis. Primo aūt modo ꝑ se insunt quecūqꝫ cadūt in diffōne rei: siue ꝑdicent̄ siue nō de diffinito. Quedam enim diffinitiā predicant̄ de diffinito: vt aīal rōnale mortale de hoīe. Quedā vō nō ꝑdicant̄ de diffinito: vt punctū nō ꝑdicat̄ de linea: ⁊ cadit in diffinitiōe eius. Linea est lōgitudo: sine latitudine cuius extremitates sunt duo puncta. Nec linea ꝑdicat̄ de triāgulo ⁊ cadit in diffōne eius. Est eniꝫ triangulus figura plana tribus rectis lineis cōtenta: habens angulū extrinsecū equipollētē tribus rectis sibi oppositis. Scđo autē mō ꝑ se īsunt q̄cūqꝫ recipiūt sua subta in suis diffinitionibus: ⁊ hoc est quādo ꝓpria passio siue ꝑ se accidens predicat̄ de sua diffōne: vt omne ꝑuatū lumine a terre obiectu deficit siue eclipsat̄. Hic. n. deficere siue eclipsari ē per accñs siue ꝓpria passio ⁊ nō ꝑdicat̄ de sua diffinitione. Similiter si ꝓpria passio ꝑdicat̄ de parte sue diffinitionis: vt numerus est par vel ipar linea est recta vel curua: qz par diffinit̄ ꝑ numerū ⁊ rectuꝫ ꝑ lineam. Est eniꝫ par numerus diuisibilis in duo eq̄lia. Rectū vō ē linea cuius mediū nō exit ab extremis. Tertiꝰ aūt modus est qñ ꝓpria passio ꝑdicat̄ de ꝓprio subo: vt rectū vel curuū de linea. par vel impar de numero: ⁊ hr̄e tres angulos equales duobus rectis de triāgulo. Subm̄ eni ⁊ ꝓpria passio dupl'r comparant̄: qz vno modo fm̄ ꝙ subꝫ est causa passionis ⁊ diffimēs passionē: sic ptinet ad scdm̄ modū. Alio mō sumit̄ subm̄ ⁊ inq̄ntū est subm̄: ⁊ ꝓpria passio inq̄ntuꝫ ē accñs eius. ⁊ sic ptinet ad tertiū modū. Quartus autē modus est quādo effectus qui est ꝓpa passio cōclud̄ de subo ꝑ suā cām: ⁊ iste quartus modus semꝑ est in habitudine premissaruꝫ ad ꝯnem demōstratā: vt eē ꝑuatū lumie a terre obiectu deficit. Luna ē priuata lumine a terre obiectu. ergo luna deficit. ¶ Sciēdum ꝙ ꝙ est ⁊ nō itelligunt̄ in dictionibus sincathegreumaticis fm̄ p'mū modū eius qđ est ꝑ se: qz itelligunt̄ in diffinitionibus siue descriptionibus eorꝫ. Soluꝫ eni siue tm̄. ⁊ nō cū alijs: ⁊ desinit qđ est de cetero nō erit: vel nunc vltimo ē: ⁊ sic de alijs: ⁊ ideo est ⁊ nō sunt ꝑora sincathegreumaticis dictionibus. Et est prius ē ꝙ nō: qz affirmatio ꝑor est negatione sicut habitus ꝑor est ꝑuatione: ⁊ etiā negatio nō habꝫ esse nisi ꝑ affirmationē. vnde affirmatio dat esse ei. ergo prior est. Et etiā quia negatio non cognoscit̄ nisi ꝑ affirmationē ⁊ nō ecōuerso. ergo prius est dicendū de affirmatione ꝙ de negatione. ergo prius est dicendum de est ꝙ de nō. ¶ Nota ergo ꝙ hoc verbum est consignificat compositionem: ⁊ etiā alia verba: sed hoc verbuꝫ est per prius consignificat cū natura sit prius alijs verbis ⁊ in eis itelligitur. Sed cōpositio nō soluꝫ reperit̄ in verbo: sꝫ etiā in rebus alijs. Et ideo prius dicendū est de cōpositiōe in cōr ⁊ postea de specialibus cōpositionibꝰ. ¶ Sciendū ergo ꝙ cōpositio ad aliquid est: qz cōpositio est compositoruꝫ. compositio ⁊ composita sunt cōpositione cōposita: quare cōpositio in ꝑdicamēto relationis erit. ¶ Diuidit̄ cōpositio igit̄ per duas partes cōpositiōis. Alia est reruꝫ. Alia modoꝝ significandi. Cōpositio vero modoꝝ significādi ptinet ad grāmaticuꝫ fm̄ ꝙ in noīe est cōpositio qualitatis cū substātia ⁊ in ꝑncipio actus est vnitus cū substātia. Cōpositio aūt reruꝫ fit qnqꝫ modis: qz q̄daꝫ est forme cū materia: vt aīa cuꝫ corpore. Alia est accñtis cū subiecto. vt coloris cū corpore. Alia est potētiaꝝ siue virtutū anime cū aīa. Alia est partiū īregraliū aīe muicē cū suo toto: vt partiū linee in linea ad punctū. suꝑficiei in suꝑficie ad lineā. Alia differētiaꝝ cū genere ad cōstitutionē spēruꝫ. ¶ Varū aūt cōpositionū q̄ sunt reꝝ. Quedā pertinēt ad nālē. Quedā vō ad mathematicum. Alie vō ad logicum. ¶ Itē cōpositiōis q̄ est modoꝝ significādi. Alia est cōpositio qualitatis cū suba: ⁊ hec significat̄ per nomē: sicut in hoc noīe hō: ⁊ in quolꝫ alio noīe. Alia est actus cum suba: de qua postea dicet̄. Sed prius dicet̄ de qualitate nominis. Omne ergo nomē significat subaꝫ cū qualitate. Vbi gr̄a. hō vt ita dicā est res habēs humanitateꝫ ⁊ res ē suba eiꝰ. humanitas aūt fm̄ ꝙ significat̄ per hoc nomē hō est q̄litas eius: ⁊ nō fm̄ ꝙ significat̄ per hoc nomē humanitas: qz hoc nomē humanitas ē nomē aliud ⁊ diuersuꝫ ab hoc noīe hō: ⁊ vnū nō est q̄litas alteriꝰ neqꝫ ecōuerso. Sꝫ q̄litas vniuscuiusqꝫ per ipꝫ nomē significat̄. Nomen. n. significat suā substātiā ⁊ suā q̄litatē: ⁊ hec duo sūt vnita nō vnū in eo ꝛta ꝙ vnū significat̄ in altero sine ꝑ alterꝝ. ¶ Sed obycit̄ circa q̄litatē noīs: qz cuꝫ qualitas ⁊ substātia sint diuersa: ⁊ omne nomē significat substātiā cum q̄litate. ergo omne nomē significat diuersa: ⁊ est sillogismꝰ in p'mo prime. sed oīs dictio significās diuersa est equiuoca. ergo oē nomē est equiuocū qđ est incōueniēs. nō ergo in noīe est cōpositio qualitatis cū substātia. Solutio. Quattuor contingit significare diuersa per dictionē eandē. Primo qñ diuersa equaliter significant̄ per eandē dictionem: vt in hoc noīe canis. Secundo qñ diuersa significant̄ fm̄ prius ⁊ posterius: vt in hoc nomie sanū ⁊ ꝓptie nō significat diuersa fm̄ rē vnā ⁊ modos diuersos. ⁊ similiter ens. Tertio modo significant̄ plura per dictionē vnaꝫ qñ vnū ex ipositione est ⁊ reliquuꝫ trāsumptiue: vt in hoc verbo ridere. qđ ex ipositiōe significat ridere: ⁊ florere significat

transumptiue ⁊ isti tres modi faciūt equocationē. Quar-
to aūt mō significant̄ diuersa ꝑ dictionē vnā: quā vnū est
ratio itelligēdi aliquā: siue quā vnū est pncipiū itelligendi
aliquā ꝙ idē est: vt forma est rō siue pncipiū illius cuius
est ⁊ cognoscēdi illud vt figura triāgularis oblonga: ⁊ sic
dispositio est rō siue pncipiū itelligendi cuiuslibet ⁊ cogno-
scendi ipm. Et hoc mō nomē significat subam cū q̄litate.
Qualitas eñ nominis est rō siue pncipiū itelligēdi ipm
nomē ⁊ suā subam ⁊ qualitas significat̄ ꝑ nomē vt pnci-
piū itelligēdi ipsum. substantia vō significat̄ ꝑ ipsum no-
men. vt ꝙ itelligit̄ per ipam qualitatē. Et qꝛ vnū itelligit̄
ꝑ aliud. ideo nō sunt ibi diuerse significatiões sꝫ vna. Et ꝑꝑ
hoc ille modus significādi plura nō facit equocationē:
sicut cū video coloratū ⁊ suā magnitudinē nō sunt due vi-
siones sꝫ vna: qꝛ color est rō siue pncipiū itelligendi siue
vidēdi magnitudinē in q̄ est: ⁊ ꝑpter hoc dictū ē vbi vnū
ꝑpter alterū tm̄ vnū ē. ¶ Itē querit̄ vtrū cōpō qualitatis
cū suba sit aliqd aut nō: Si nō est aliqd. ergo in noīe non
est cōpō qualitatis cū suba. Si est aliqd ⁊ nō est suba neqꝫ
q̄litas ergo tertiū ē ab istis. ergo ꝑ nomē significant̄ tria.
ergo oꝫ dici ꝙ nō significat subam cū qualitate ⁊ cōpōne
earū ꝙ non est verū. Solutio. Cōpō qualitatis cū suba
est aliqd. in noīe nō sunt duo nisi fm̄ rem. s. suba ⁊ quali-
tas. tria vero fm̄ rōnem. s. suba ⁊ qualitas ⁊ cōpō earū: qꝛ
qualitas se ipsa cōponit̄ cū suba per iclinatiōē quā habet
ad subā. Ois enim forma: ⁊ ois qualitas: ⁊ etiā oē accñs
naturalē hꝫ inclinatiōē ad illud in quo est: qꝛ nō habent
eē actuale siue esse in actu nisi in eo in quo est. Unde de
accidentibꝰ dicit Boetius: qꝛ accidentis eē est inesse hoc
est. Accidētis esse est esse in alio. Silr esse actuale ipsius
forme est eē in mā. vnde q̄litas noīs per iclinatiōē quā
habet ad subam noīs stat in rōne cōpōnis. Ipsa qualitas
noīs fm̄ se est vnū cōpositorū. Et ideo dicendū est ꝙ quali-
tas fm̄ se: ⁊ q̄litas iclinata ad substantiā sunt idē fm̄ rem:
⁊ substātia noīs sit alterū extremū. ꝑpter hoc in noīe nō
sunt nisi duo fm̄ rē. tria vero fm̄ rōnem: qꝛ alteriꝰ rōnis
est qualitas fm̄ se: ⁊ q̄litas iclinata: ⁊ substātia est tertiū:
⁊ iō dixi. qꝛ in noīe erant duo fm̄ rem: tria vero fm̄ rōnē.
Unde qꝛ grāmaticus loqtur de rebꝰ significatiuis ꝑ par-
tes orōnis: ideo dꝫ dicere: qꝛ nomē significat substantiā
cum q̄litate: ⁊ nō debet dicere: qꝛ nomē significat subam
cū q̄litate ⁊ cōpōne. ¶ Si aliqs quid sit cōpositio q̄litat̄?
Dicendū est ꝙ iā pꝫ ex predictis: qꝛ iclinatio qualitatis
ad subam qꝛ iclinatio vnius ad alterū nihil est nisi ꝑ illō:
ergo est ⁊ ꝑ illud ad ꝙ est. ⁊ ideo ista cōpō q̄uis sit aliqd
tamē nō est nisi ꝑ sua extrema. Non eñ pōt esse res aliq̄
media iter q̄litatem ⁊ subam que cōponat vnū cū altero
qꝛ sic cōtingeret abire in infinitū. oporteret etiā ꝙ ista res
media eēt substātia vel q̄litas ⁊ si eēt substātia oporteret
ponere cōpōnem ipsiꝰ cū qualitate. Et silr esset vlterius
querēdū de ista cōpositione vtrū res eēt aliqua ⁊ silr
si esset q̄litas. ¶ Item querit̄ de cōpōne qualitatis cum
suba in noīe: quare nō est duplex. s. vnita ⁊ vt distās sicut
est q̄dam cōpositio actus vniti vt in participio: ⁊ alia vt
distātis sicut in verbo. ⁊ ꝙ videt̄ ꝙ aliqñ est q̄litas sub-
stātie vnita vt homo albꝰ. aliqñ vō distās: vt homo ē al-
bus: qꝛ homo ponit̄ in subiecto ⁊ albus p̄dicatur. ergo dꝫ
esse duplex cōpositio qualitatis cū substātia. Et dicendū
ꝙ cōpositio actus cū substātia esse duplex ⁊ non cōposi-
tio qualitatis cū substātia qꝛ actus sumit̄ duobꝰ modis.
Uno eñ modo sumit̄ actus fm̄ ꝙ hꝫ iclinationē ad sub-
stātiā: fm̄ quā iclinationē dicit̄ de altero. Uerbū eñ vt
vult Aristoteles: ē nota eorū que de altero p̄dicant̄. Alio
aūt modo sumit̄ actus p̄uatꝰ ista iclinatiōe: ⁊ sic est vt in
participio. Et qꝛ actus his duobꝰ modis sumit̄: iō est du-
plr actus cū substātia: ⁊ vna est in participio. Alia aūt est in
verbo que est compositio actus vt distātis: eo ꝙ verbū
ꝑ cā est dici de altero: vt p̄dicatū de subo. Sꝫ qꝛ p̄dicta i-
clinatio nō pōt esse in q̄litate. sed tm̄ in actu: eo ꝙ aīa nō
pōt iclinari ad res vt enūciet vnū de altero nisi mediāte
actu: ⁊ nō mediāte qualitate: ideo qualitas nō pōt signi-
ficari vt distās sꝫ semꝑ significat̄ vt vnita: ⁊ iō nō pōt eē
duplex cōpositio qualitatis cū substātia: sꝫ tm̄ vna: que ē
in quolibꝫ noīe. ¶ Ad illud ꝙ obijcit̄ de hac orōne im-
perfecta homo albus. ⁊ de hac ꝑfecta. homo est albus: qꝛ
in vna ē q̄litas vnita: ⁊ in alia distās. Dicēdū ꝙ obiectio
nulla est: qꝛ loquimur de qualitate vnita: que est eēntia-
lis. ⁊ que est rō itelligendi illud cuiꝰ est. s. subam: ⁊ sic hō
habet in se suā subam ⁊ suā qualitatem ⁊ silr albus hꝫ
suam subam ⁊ suā qualitatē ⁊ nō loquimur de qualitate
accidētali de qua ipse obijcit. Albus eñ nō dicit q̄litatē
essentialem homini: neqꝫ est pncipiū itelligendi hoīem
simplr: sꝫ hominē talem: ⁊ ideo de qualitate accidentali
vnita suo subiecto nihil est ad ꝑpositū. In alia vō orōne
perfecta que est. homo est albus. q̄uis sit q̄litas distans:
quia hec non est per inclinationē verbi ibi positi: silr
de illa nihil est ad propositum.

Dicto de cōpositiōe in cōi: cuiꝰ alia erat cōposi-
tio rerū: ⁊ alia cōpositio modorū. ⁊ tertiū cōpo-
sitio modorū subdiuidebat̄: qꝛ alia erat cōpō
q̄litatis cū suba: alia actus cū suba. cū habitū
sit de cōpōne q̄litatis cū suba. Cōsequēter dicē-
dū de cōpōne actus cū suba. Cōpositiōis g actꝰ cū suba.
Alia est actus vniti: vt in pticipio. Alia vō ē actꝰ distātis:
vt in vbo. Qꝛ aūt in pticipio sit cōpositio actꝰ vniti: pꝫ pri-
mo ꝑ significatiōnē participij qꝛ pticipiū significat actio-
nē vel passionē in suba vel subam sub actiōe vel passio-
ne: ⁊ nō significat tm̄ subam: nec tm̄ actionē vel passionē:
q̄re actū vnitū sube significat. ergo in pticipio est cōposi-
tio actus vniti cū substātia. Patet ēt iductiōe: qꝛ hoc pri-
cipiū legens significat actionē cū substātia infinita. Le-
gens. n. est qui legit: sꝫ g dicit substātiā ifinitā: qꝛ in eo in-
telligit̄ suba infinita: ⁊ actus determiatus. ⁊ hec duo sūt
vnita. ergo legēs hꝫ in se cōpositionē actus vniti cū suba:
⁊ sic de alijs pticipijs spālibus: ergo participiū hꝫ in se
cōpositionē p̄dictā. Qꝛ aūt in verbo sit cōpositio actus vt
distantis pꝫ per hoc ꝙ actꝰ significatus ꝑ verbū semꝑ si-
gnificat̄ vt de altero. Cū eñ dico currit: opꝫ intelligere
substantiā determinatā de qua dicat̄ currū: vt p̄dicatū
de subiecto. ¶ Sed querit̄ cū sit inclinatio q̄litatis ad
subam ⁊ sit inclinatio actus ad substātiā tā vniti q̄ꝫ distā-
tis: q̄liter differunt ad seinuicē ille tres iclinatiōes. Et di-
cendū ꝙ iclinatio qualitatis nominis ad substantiā ē icli-
natio ꝑfecti siue ꝑfectionis ad ꝑfectibile: qꝛ per ipā ꝑfe-
ctionē perficit̄. qꝛ substātia vel qualitas noīs complet ⁊
ꝑficit substantiā noīs. Unde iclinatio qualitatis ad sub-
stantiam est iclinatio per quā ꝑfectio vnit̄ ꝑfectibili: vt
vnū ex eis ꝙ est nomē. Inclinatio vō ipsiꝰ actus pticipij
ad substantiā est iclinatio ꝑ quā actus vnit̄ substātie ifi-
nite: vt sit in illa sicut in subiecto ifinito. Inclinatio actꝰ
distantis siue verbi est iclinatio per quā actus verbi ē de
altero vt p̄dicatū de subiecto: ⁊ sic ille iclīatiōes sūt tres
spē diu̅tes. ¶ Si qs querat qualr differat cōpositio vbi
a cōpositione noīs ⁊ a cōpositione que est in pticipio. Di-
cendū ꝙ differunt ille tres cōpositiōes: sicut differūt in-
clinatiōes supradicte: ⁊ ꝑ se loquēdo nō differūt ille tres
cōpositiones per hoc ꝙ cōpositio verbi est subiectū veri-
tatis vel falsitatis: alie vō nō: qꝛ ista differentia ē sumpta
a posteriori. Preterea cōpositio verbi nō est subiectū ve-
ritatis ⁊ falsitatis simpliciter: sꝫ quodāmō: qꝛ hec est tm̄
in idicatiuo modo. ⁊ nō in alijs modis in quibꝰ est cōpo-
sitio. ¶ Itē querit̄ de cōpositione verbi: cū habeat com

positionẽ subm cũ p̃dicato q̃ztum ad iudicatiuũ modũ: ⁊ appositũ cũ apposito q̃ztum ad alios tres modos. quare potius importat̃ cõpositio p alterũ extremorũ q̃ p vtrũq̧: q cõpositio eq̃liter se hz ad extrema. g cõpositio dz significari cũ vtroq̧ extremorũ. Itez a simili videt̃: q cõpositio q̃litatis cũ substãtia significat̃ cũ vtroq̧ extremoruz in noie ⁊ in participio. Cõpositia actus vnitẽ cũ substãtia similr̃ significat̃ cũ vtroq̧ extremorũ. g in verbo dz esse sic. ¶ Itẽ habito q ista cõpositia significet̃ cũ altero extremorũ. Querat̃ quare poti⁹ p verbũ significat̃ siue cuz v̾bo q̃ p nomẽ cuz eq̃liter se habeat ad vtrũq̧ extremorũ. ¶ Et dicẽdũ ad p̃mũ q cõpositia duplicez habet cõparationẽ: vnã. s. hz ad subm: ⁊ aliaz ad obm: sicut visio cõparat̃ ad subm in quo est. s. ad ipm videns. ⁊ comparat̃ ad obm suũ qd̃ est res visa siue coloratuz. Similr̃ cõpositio comparat̃ ad subm suũ qd̃ est cõponens: ⁊ cõparatur ad obm suũ siue ad obiecta qd̃ est ipsiuz compositũ: q recipiunt supra se cõpositionẽ sic visibile visionẽ. Dica g q cõpositio fm cõparationẽ quã hz ad obm siue ad obiecta eq̃liter se hz ad vtrũq̧ extremorũ: sz fm cõparationẽ quã hz ad subm qd̃ est cõponẽs magis se habet ad vnũ q̃z ad alterũ: q cũ ipm cõponẽs sit aĩa: ⁊ aia nõ possit cõponere nisi mediãte actu. ideo magis se hz cõpositia ad actuz q̃z ad reliquũ extremorũ: ⁊ cũ actus significet̃ p verbũ ⁊ nõ p nomẽ: iã magis dz cõpositio significari p verbũ q̃ p nomen. Et sic pz solũ p̃me ⁊ tertie q̃nis. ¶ Ad scd̃m dõm: q nõ ẽ simile de noie ⁊ de participio ad verbũ: q in verbo est cõpositio distantiũ vt prius est dictuz. ⁊ iõ cõpositio verbi nõ potuit significari cũ vtroq̧ extremorũ: sz in participio ⁊ noie est cõpositia vnicorũ: ⁊ iã in illis significatur cõpositio cũ vtroq̧ extremorũ. In verbo aũt non potuit cõpositio significari cũ vtroq̧ extremorũ: q cõpositio distãtis est cõpositio p quã actus est de altero vt p̃dicatuz de subo. ¶ Itẽ querit̃ cũ in verbo sit cõpositio ⁊ iclinatio ipsius ad subam. vtrũ cõpositio nã precedat iclinationẽ: vel ecõuerso iclinatio cõpositionẽ: q cũ actus nõ hz esse nisi o subiecto ⁊ in subiecto: eo q accñs est ꝓpriũ substãtie. g actus nãlẽ hz iclinationẽ ad subam: ⁊ si nõ vniat̃ ei tamẽ hz nãlem iclinationẽ ad subam. sed cõpositio actus cũ substantia nõ est nisi cũ vnitur actus substantie. g iclinatio actus ad subam natura precedit cõpositionẽ actus cum subiecto. Et dicendũ q actus duplicez hz iclinationem ad subam. vna eni eaꝝ prior est compositiõe: ⁊ alia natura posterior: q cũ omnis actus sit accidens ⁊ nõ ecõuerso ipsi actui debetur quedã inclinatio inq̃ztuz est accidens: cũ omne accidens nãliter inclinetur ad subm suũ: ⁊ hec inclinatio natura precedit compositionẽ. Alia aũt est iclinatio que debet̃ actui inq̃ztum actus est non vt in subiecto: sz de subiecto: pũt anima iclinat se ad enunciãduz vnũ de altero: ⁊ hec iclinatio posterior est cõpositione. Et sic pz q iclinatio vna antecedit cõpositionẽ: ⁊ alia sequitur eam p nãm. Hoc etiã pz per opationes aie: q cuz aia apprehendit rerũ similitudines prius cognoscat res sibi inuicẽ conuenire. ⁊ postea consentit. deinde componit apud se: ⁊ postea enunciat vnũ de altero. Cũ g aia prius cõsentiat q̃ componat ⁊c. prius videat cõuenientiã in quã cõsentiat: ⁊ cõuenientia vnius rei ad alteꝝ causet̃ p nãlem iclinationẽ vnius ad alteꝝ: iõ opz q nãlis iclinatio actus inq̃ztum est accñs p̃cedat cõpositionẽ actus cũ substãtia: alteꝝ cũ aia apud se prius nã cõponat q̃z iclinet se ad enunciandũ vnũ de altero mediãte actu. ideo cõpositio actus cũ substantia nã p̃cedit inclinationẽ actus p quã aia inclinat̃ vt actus sit de suo subiecto: ⁊ p istã scd̃am inclinationem reperit̃ modus in verbo. ¶ Et vt hoc planius poteat nota q cuz v̾bũ debeat impoi ad significandũ: tunc aia prius apprehendit actum de substantia: ⁊ postea afficiutur ad enunciandũ actũ eiundẽ de substantia: ⁊ p istum affectũ inclinat ad enunciãdũ actũ ipm: ⁊ p hanc iclinationẽ enũciabit iam actũ de substãtia. vnde post apprehensionẽ actus de substantia prius est nã affectus aie respectu ipsius actus vt sit de substãtia q̃ iclinatio ipsi⁹ anime ad enunciãdũ: ⁊ p istã iclinationẽ idicat aia vel iperat. ⁊ sic de alijs. Ipsa aũt indicatio vel imꝑatio vel optatio sunt modus. vnde q̃uis ista tria. s. affectus iclinatio ⁊ indicatio causaliter ordinent̃. tñ posteriora sunt ⁊ accidunt ipsi actui qui est vel eẽ dz de substãtia ⁊ causa huius est ⁊ cã effect⁹ q̃z iclinatio nõ possunt eẽ nisi in respectu ad actuz: ⁊ ipse actus bene põt eẽ sine ipsis: iõ signũ qd̃ iponebatur ad significandũ ipm actum pncipalr̃ dat itelligere ipm actũ: ⁊ postea tria dat intelligere quasi accñtia ipsi actui. Et idea dicimus q verbũ significat agere vel pati: ⁊ cõsignificat affectus ⁊ iclinatiões vel modos: ⁊ sic patet q modus causat̃ ab iclinatione sicut a causa ꝓxima efficiẽte: ⁊ iclinatio ab affectu. ⁊ omnia ista tria causant̃ a cõpositione actus cuz substantia sicut a causa remota ⁊ finali causant̃: eadẽz ab aia sicut ab efficiente remota vel vniuersali. ¶ Nota. q hec diffinitio modorũ. s. Modi sunt iclinationes animi varios eius affectus demõstrantes ẽ causalis: sicut pz ex p̃dictis. Vñ inclinatio animi nõ p̃dicat de modis sicut gen⁹ sz causalr̃. vnde iclinatio significat affectũ: sicut effect⁹ suã cãm. ¶ Nota ẽt q generalis cõpositio in verbo debet̃ ipsi agere vel poti gñalr̃ sumpto. Spãlis aũt cõpositio ipsi agere vel poti spãliter sumpta ⁊ cõtracto. ¶ Si qs obyciat q cũ aia afficiat̃ ⁊ inclinet significato cuiuslz ptis: vt ipm significet ⁊ rep̃sentet per suũ signũ. ergo q̃libet pars orõnis erit alicui⁹ modi: cũ ꝑpter hoc mod⁹ accidat v̾bo. ¶ Dõm q ista obiectio fit per p̃dicta male itellecta: sicut q nõ itelligat ea q̃ p̃dicta sunt. qd̃ nõ dixi q p̃dictus affect⁹ ⁊ iclinatio ⁊ modus in aia respectu illius act⁹ tñ. sz respectu illi⁹ act⁹: vt ẽ de suba: siue respectu ipsius act⁹ inq̃ztũ cõponit̃ cũ suba nulla est pars ipsius orõnis q̃ est de suba nisi verbũ: q ĩ nulla intelligit̃ cõpositio ipsi⁹ cũ substantia exteriori nisi in v̾bo: ⁊ iõ modus solũ accidit v̾bo ⁊ nulli alij parti orõnis: ⁊ per istã scd̃am iclinationẽ reperit̃ mod⁹ in v̾bo. ¶ Itẽ querit̃ q̃liter intelligat̃ illa cõpõ quã dicit Aristo. q ista cõpositiõe sine cõpositis nõ est itelligere. Et dõm q cõpositio cũ substãtia itelligit̃ p extrema: q actus seipso iheret suo subiecto sicut qdlz aliud accñs seipso inheret suo subiecto in quo est: ⁊ p qd̃ est: ⁊ nõ alio mediãte: q sic cõtingeret abire in ifinitũ: vt dictuz est de q̃litate nois. vñ cõpositio actus cũ suba fit per iclinationem ipsi⁹ act⁹ ad subaz vt ad subiectũ suũ. Et q iclinatio ad alterũ nõ põt itelligi nisi p illud qd̃ iclinat̃: ⁊ ad illud p qd̃ inclinat̃. iõ cõpositio actus ad subiectũ suũ qd̃ significat̃ p verbũ nõ põt intelligi sine extremis: ⁊ iõ dicit Aristo. q qd̃ est cõsignificat quãdã cõpositionẽ quã sine cõpositis nõ põt intelligere: cũ soluz habeat itelligi p illud qd̃ iclinat̃ ⁊ cui inclinat̃: q inclinatio illa q̃ est ipsius ad subam remotis qd̃ inclinat̃ ⁊ cui iclinat̃ nihil est; ⁊ iõ sine extremis nihil est cõpositio: q vnũqdq̧ itelligit̃ p id qd̃ dat ei esse: ⁊ est extrema: vt dictũ est. ¶ Nota q illa cõpositio fm suã veritatẽ est in re: ⁊ ẽ qddã idiuisibile. In v̾bo aũt est cõpositio vt in signo: sic sanitas fm suã veritatẽ est in aiali vt in subiecto. In vrina aũt est vt in signo. ¶ Nota ẽt q cõpositio illa p iclinationẽ actus ad subam inq̃ztũ actus est ⁊ p̃cedit alterã per quã est de alio: vt prius dictũ est. ¶ Itez querit̃ vtrũ cõpositio sit simplex ens vel nõ: Et videt̃ q nõ. q reperit̃ in reb⁹ existẽtib⁹: vt hõ est aial. ⁊ in rebus nõ existẽtib⁹: vt chimera est nõ ens. ergo reperit̃ in eis p aliquod cõmune repertũ in ipsis: q vt vult Aristoteles i fine priorũ q si aliq̃ passio sequit̃ aliqua diuersa: opz q

segtur ea p aliqđ cōe repertū in ipsis: s; nihil est cōe enti ꝛ nō enti nisi ens quodāmodo. ḡ cōpositio pmo sequitur ens quodāmodo. ḡ ꝛ ipsa ē ens quodāmodo ꝛ nō est ens simplr. Et dicēdū ꝙ cōpositio iportata p verbū cōiter se hȝ ad cōpositionē nō entiū: vt chimera est nō ens. vn̄ primo segtur ens quodāmō vt obm est: ꝛ ipsa in cōi est ens quodāmodo ꝛ nō simplr. ¶ Itē querit vtruȝ cōpositio verbi in cōi eqliter se hȝ ad cōpositionē entiuȝ: vt hō est aial: ꝛ ad cōpositionē nō entiū: vt chimera est nō ens: vel ipsa p pius dicat de vna: ꝛ p posterius de alia. Et dicēduȝ ꝙ cōpositio in cōi p pius ꝯuenit cōpositioni entiū: ꝛ p posterius cōpositioni nō entiū. ¶ Itē videt ꝙ cōpositio in cōi sit ens simplr ꝛ nō quodāmodo: ꝛ sic ꝯuenit ꝯpositioni nō entiū: qꝛ videt ꝙ extrema ponant fȝ exigentiā cōpositionis: vt si cōpositio est ens simplr ꝛ extrema. vn̄ videt sequi hō est aial. ḡ homo ꝛ aial est. Et si cōpositio est ens quodāmodo ꝛ extrema: vnde nō segtur. chimera est nō ens. ḡ chimera est vel nō est. ḡ si cōpositio in cōi ē ens quodāmodo ꝛ nō simplr. ḡ hec est vera: antixp̄s ē homo cū ibi ponat homo quodāmodo: ꝛ hec sit vera: antixp̄s ē homo quodāmodo: ꝛ iste due ꝯuertunt: antixp̄s est hō: ꝛ antixp̄s est hō quodāmodo: qđ falsum est. ḡ pmo ex quo segtur. s. ꝙ cōpositio in cōi sit ens quodāmodo ꝛ nō simplr. Et dicēdū ꝙ cōpositio in cōi ē ens quodāmō vt pius dictū est: ꝛ extrema eius silr in cōi sunt entia. Sȝ cōpositio ꝯtracta ad illā partē eius qđ est cōpositio entiū ē ens simplr. vn̄ in hoc antixp̄s est hō cōtracta est ad cōpositionē entiū: vnde ponit ibi homo quodāmodo sȝ simplr: ꝛ ideo hec. antixp̄s est homo nō equipollet huic. antixp̄s est hō quodāmodo. ¶ Ad illđ qđ obycit ꝙ extrema ponunt fm exigentiā cōpositionis: dicēdū ꝙ falsum est: qꝛ cū extrema sint nō ꝓpter hoc segtur ꝙ ꝯpositio sit: vt cū dico hō est antixp̄s extrema sunt nō tn̄ est cōpositio: ꝛ si ꝯpositio ē nō ꝓpter hoc segtur ꝙ extrema sunt sicut sibi inuicē ꝯueniētia: vt chimera ē n̄ ens. Ista ꝯpō ē: n̄ tn̄ extrema sūt: sȝ h̄ segt extrema sūt sibi inuicē ꝯueniētia. ḡ cōpositio eoꝝ est: ꝛ ē locus a causa. ꝛ ecōuerso segtur ꝯpositio est. ḡ extrema sunt sibi inuicē conueniētia: ꝛ est locus ab effectu: qꝛ cōuenientia extremoꝝ est cā ꝯpositionis: ꝛ cōpositio est effectus cōuenientie extremorū. ¶ Itē videt ꝙ cōpositio in cōi eqliter p̄dicet de ꝯpositiōe entiū: ꝛ de cōpositione nō entiū. qꝛ ille due sunt simplr cōueniētie: homo est aial: ꝛ chimera nō est ens. ḡ veritas eoꝝ silr est ens. ḡ subȝ veritatis in vtraqȝ est ens simplr: sȝ subm veritatis est compositio. ḡ cōpositio vtriusqȝ simplr est ens sȝ in vna est ꝯpositio entiū: in altera nō entiū. ḡ cōpositio tion entium simpliciter est ens. ergo compositio in communi nō magis se hȝ ad vnā partē qȝ ad alterā. Et dicendū ꝙ cōpositio in cōi dr̄ fm pius ꝛ posterius de vtraqȝ illaꝝ cōpositionū vt pius dictū est: qꝛ per pius dicit de compositione entiū: ꝛ per posterius de cōpositione nō entiū. ¶ Ad aliud aūt qđ obycit ꝙ vtraqȝ illaꝝ compositionū simplr est ens: dicendū ꝙ nō segtur: qꝛ veritas entiū est ens simplr. veritas aūt nō entiū nō ē ens simplr: sȝ quodāmodo qđ pȝ: qꝛ veritas entiū est p conueniētiaȝ extremoꝝ que est causa cōpositionis in affirmatiua: vt homo est aīal vel repugnātia extremorū: est causa diuisionis in negatiue vera: vt homo nō est asinus: vn̄ veritas entiuȝ est per cōueniētiā ad compositionē vel diuisionē: ꝛ etiaȝ per hoc ꝙ extrema sunt simplr entia: sȝ veritas nō entiū nō hȝ nisi alteram causarū istaꝝ. s. cōueniētiā extremoꝝ ad compositionē vel diuisionē nō hȝ entitatem earūdē: qꝛ extrema nō sunt entia imo sunt non entia: ꝛ ideo veritas nō entiū est ens quodāmō. veritas entiū est ens simpliciter: ꝛ ideo compositio entiū est ens simpliciter. compositio aūt nō entiū est ens quodāmodo.

¶ De negatione in generali.

Cum secundū diuersitatē cōpositionuȝ diuersificet negatio: iō post ꝯpōnē dicēdū ē de negatiōe. ¶ Primo aūt sciēdū ē ꝙ negatio dr̄ equoce: qꝛ vno mō dr̄ negatio oro negatiua: ꝛ ē spēs enūciatiōis. Enūciationis ēt alia ē oro affirmatiua: ꝛ alia negatiua: vt hō currit: hō nō currit. Et diffinit sic. Negatio ē oro negatiua alicu ab aliq. Alio aūt mō dr̄ negatio signū ꝛ istrm negādi. Et h̄ mō dr̄ triplr: qꝛ negatio vt ē instrm negādi sumit vno mō vt sitba: vt i h̄ noie negatio. alio ēt mō vt act: vt act in vbo ꝛ in pticipio. vt nego gās. vel negās vel negat. Ex his duob sumit negatio vt ꝯcepta siue p mōȝ ꝯcept. Alio ēt mō sumit negatio q̄ ē istrȝ negādi vt exercita: ꝛ sic significat p hanc pticulā nō. ¶ Et nota ꝙ ꝯcept ꝛ effect differūt i h̄: qꝛ ꝯcept dr̄ eē illđ qđ ē i aīa p silitudine aliquā: vt cū cogito de colorib ꝛ de oib silitudines eaꝝ recipio i aīa ꝛ nō res ipas. Affect siue exercit dr̄ eē id qđ fȝ vitatē ē i aīa vel i corpe: cū laboro i egritudie: dolor ē i aīa mea fȝ vitatē afficiēs eā: ꝛ qn̄ curro cursus ē in corpe fȝ vitatē exercit ꝛ afficiēs ipm corpus. ¶ Itē negatio vltimo mō sumpta est duplex: qꝛ est q̄dam negatio q̄ est termini. vt noie ifinito vel in vbo ifinito. Alia est orōnis: ꝛ hec remouet actū a substātia de q̄ ipse actus p̄dicat. ꝛ pma addit termino per cōpositionē. scđa vo per appositionē. ¶ Itē negatio q̄ est termini est duplex: qꝛ q̄dā est q̄ facit nomē ifinitū siue puatū: vt non hō nō lapis. Et alia q̄ facit vbū infinitū siue puatū. vt nō currit nō laborat. ¶ Sed videt ꝙ nec qualitas accitat neqȝ actus possit p̄dicari de subā: qꝛ sunt diuersa: ꝛ diuersa inquantū diuersa sunt sibi repugnantia. ergo vnū vere nō p̄dicat de altero. ergo sicut hec est falsa: sortes ē albedo: ꝛ silr hec. sortes est albus: ꝛ silr sortes currit: sicut ꝛ hec: sortes est cursus. Et dōm ꝙ duplr cōtingit significare diuersa: qꝛ inquātū vnū opponit alteri: vel est diuersū ab eo: vt sortes albedo cursus: ꝛ sic vnuȝ vere nō p̄dicat de altero. Alio aūt mō cōtingit significare diuersa prout vnū est de altero. vt albus niger currit legit: ꝛ vlr q̄cūqȝ significant in cōcretione ad subiectū siue dicant denominatiue: vt albus currit: siue nō denoiatiue: vt studiosus cursor pugillator ꝛ cōsimilia ꝓut dicimr a nālib potentiis cursor ꝛ pugillator. ꝛ hoc mō vnum diuersuȝ p̄dicatur de altero. ¶ Itē cū triplex sit cōpositio. s. qualitatis ad substantiā: ꝛ actus distantis a substantia cū substātia ꝛ actus vniti substantie ꝛ cuilibet harū cōpositionuȝ sua opponat negatio. ergo erit triplex negatio. ergo male ponunt due tm̄. Et dicendū sicut dictuȝ est pmis ꝙ negatio vt exercita siue afficiens est duplex in genere: sic cōpositio est duplex in genere: qꝛ est q̄dam termini: ꝛ alia orationis: vt dictū est. Sed negatio illa in specie dicit q̄druplicite eo ꝙ negatio termini subdiuidit: qꝛ est q̄dā negatio termini q̄ remouet qualitatē a substantia faciēs nomen infinitū: vt nō hō nō equus: ꝛ est alia q̄ actuȝ vnitum remouet a substantia faciens participiū: vt non currens: non legens. Tertia vo actū distantē a substātia exteriori remouet siue piuat a substantia vnita faciēs vbuȝ infinitū. vt nō currit nō laborat. Quarta vo vt dictū ē faciens orōnē negatiuā: ꝛ sic negatio termini subdiuidit p tres partes. ¶ Ad illud aūt qđ obycit ꝙ triplex est cōpositio actus circa substātia. ergo ex opposito erit triplex negatio. Dicendū ꝙ insufficiēter diuidit: qꝛ relinquit cōpositionē actus distantis a substātiis exterioꝝ cū substātia intra: ꝛ sic sunt quatuor oppositiones. vnde ex opposito erūt q̄tuor negationes. Qꝛ aūt q̄tuor sint cōpositiōes pȝ: qꝛ est quedam qualitatis cū substātia: vt in quolibet no-

mine: ⁊ negatio ei opposita facit nomē īfinitū: vt nō hō: ⁊
alia actus vniti substātie cū substātia. vt in pncipio ⁊ ne-
gatio ei opposito facit pncipiū īfinitū vt nō currēs. Ter-
tia vo cōpositio actus est distātis a substātia exteriori cū
eadē suba exteriori. vt sortes currit: ⁊ negatio ei opposita
facit orōnē negatiuā: vt sor. nō currit. Quarta vo ē actus
distātis a suba exteriori cū suba itra: ⁊ negatio ei opposi-
ta facit verbū īfinitū: vt nō currit: nō laborat. ⁊ sic insuffi-
cienter diuidebat ꝯpositiones istas in spē: ⁊ ēt negatiões
ei oppositas. ¶ Nota ꝙ vbū duplici substātie ꝯparat. s.
sube exteriori que reddit ei suppositū: vt sor. currit: ⁊ sub
stātie exteriori q̄ ifinite itellr ī ipo: qꝛ ē idē qđ res currēs
⁊ currēs ē ille actꝰ. res vo est suba iterius itellecta.

Dicto de negatiōe in genere. Nūc dicēdū est de
vnaquaqꝫ pdictaꝝ negationū in spē. Et pmo
de negatiōe nois īfiniti cuꝫ sit prior aliis. Circa
quā pmo querit vtrū nomē īfinitū de quolibꝫ
qđ est ⁊ qđ nō est pdicet. Et videt ꝙ nō: qꝛ vt
est in scđo perihermeniaꝝ: ad affirmationē in qua pdica
tur nomē īfinitū seqt negatio in q̄ pdicat nomē īfinitū
⁊ nō ecōuerso: vt ois homo est nō iustus. g̃ nullus hō est
iustus: ⁊ nō ecōuerso. g̃ affirmatio in q̄ ponit nomē īfini-
tū ponit aliqđ: qꝛ si nihil poneret: tunc cōuertentur cū ne
gatione. g̃ nomē īfinitū solū pdicat de ente. g̃ nō quolibꝫ
qđ est ⁊ qđ nō est. ¶ Ad idem cū dr hō ē non iustus h po
nit ens qđ affirmat esse: nec cōpositio negat per negatio
nē ipsius termini īfiniti sequentē. g̃ nomē īfinitū pdicat
solū de ente. g̃ nō de quolibꝫ. ⁊c. Sꝫ ꝯ homini opponitur
aliqđ sm pūatione: ⁊ aliqđ sm negatione: vt mortuū op-
ponit homini priuatiue: ⁊ non homo negatiue: sed priua-
tio plus participat de ente q̄ negatio. ergo mortuū plus
participat de ente ꝙ nō hō. sꝫ mortuū pdicatur de nō en-
te. g̃ multo fortius nō hō. g̃ terminus īfinitus nō solū pdi
catur de ente: sꝫ etiā de nō ente. ¶ Ad idē Boetius docꝫ
cōuertere vlem affirmatiuā infinitādo terminos: vt ois
homo ē ens. g̃ omne nō ens est nō homo. g̃ nō homo pre-
dicatur de nō ente. g̃ nō solū de ente sꝫ etiam de nō ente.
Itē vt est in scđo thopicoꝝ. Cū si ad hoiē seqtur aial. g̃ p
ꝯñtis ecōuerso: ad nō aial seqtur nō homo: sꝫ bñ seqtur si
est hō est ens. g̃ sequitur p ꝯñtis mecōtrario si nō est ens
est nō homo. g̃ nomē infinitū nō solū predicatur de ente
sed etiā de nō ente. Itēꝫ in hoie est duplex cōpositio. Est
enī quedā cōpositio forme cū mā. homo enim ⁊ vnūqđqꝫ
aliud a pmo constat ex mā ⁊ forma vel actu vel pportiona
biliter: ⁊ est alia cōpositio in hoie q̄ est drīarū cū suo ge
nere vel suo supiori: siue sint drīe specifice: vt in spēbus
omnibus ⁊ generibus subalternis: siue sint differētie nō
specifice: sic sunt drīe que sꝫ rōnē finis vel causa alicuiꝰ
aliis adueniunt enti p quas gnālissima differunt a se. Cū
enī gnālissima cōicent in ente: lꝫ sm pꝰ ⁊ posterius oꝫ p
quod aliqđ differat: vt pꝫ: qꝛ suba est ens p se: q̄ntitas vo ē
ens mensuratiuū substātie. q̄litas vo est īformatiuū vel
q̄lificatiuū substantie. relatio vo est ens cōparatiuū sub-
stantie. actio vo est ens mediuꝫ p qđ siue sm qđ vnū agit
in aliud. ⁊ sic de aliis. Unde hec differētia per se est drīa
substantie ⁊ mensuratiuū substātie: est differētia q̄ntita-
tis: ⁊ sic de aliis: ⁊ sic per istas differētias que nō sunt spe
cifice gnālissima differunt inter se. Formatur argumen-
tuꝫ sic: in hoie est duplex cōpositio. s. forme cū materia:
⁊ differentie cum pmo predicabili vt cum ente. sed cuili
bet compositioni sua opponit negatio. g̃ duplici composi
tioni existēte in homine duplex opponitur negatio. g̃ ne-
gatio in hoc termino nō homo est duplex. qꝛ vel remoue
bit compositionem que est differentiarum cuꝫ ente: ⁊ sic
relinquitur ens: qꝛ cum dicitur ens per se corporeum ani
matum sensibile rōnabile mortale. sed aggregatio istarū
differentiarū remouet p vna vel pro pluribus. non dico
ꝙ vnaquaqꝫ earū remoueat: sed earum aggregatio q̄ po
test remoueri p vna vel pro pluribus siue p oībus: sic re
linquitur ens: qꝛ si vna sola remoueatur iam nō sunt ibi
oēs: vel si plures vel si oēs semp eaꝝ aggregatio remoue
tur: ⁊ ita nō hō ponit ens: ⁊ pdicat solū de ente: ⁊ sic nō hō
dr terminꝰ puatiuꝰ. Si aūt negatio ista negat ꝯpōnē for-
me cū mā: tūc nihil ponit in actu: sꝫ tm̄ ponit ens in potē-
tia vel in oppōne: ⁊ sic nō hō ē terminꝰ negatiuus: ⁊ nō hō
pdicat de ente ⁊ de nō ente: ⁊ sic nomē īfinitū est duplex:
qđ cōcedimus. ¶ Dōm g̃ ꝙ nomē duplr pōt īfinitari. ve
ostēsū est. vno modo sm puationē: ⁊ sic nō hō ponit ens
remouēdo aggregationē differentiā a pmo predicabili: ⁊
sic homo ⁊ nō homo opponunt vt puatio ⁊ habitꝰ ⁊ pre-
dicatur solū de ente. Alio aūt modo potest infinitari no-
men sm negationē: ⁊ sic nō homo nihil ponit ⁊ est termi-
nus negatiuus ⁊ sic non homo de quolibet ente aliud ab
hoie predicatur ⁊ de nō ente: ⁊ sic homo ⁊ nō homo oppo
nuntur vt affirmatio vel negatio: ⁊ predicantur de quolꝫ
quod est ⁊ quod nō est: ita ꝙ hoc vel illud sicut quelibet
ꝯdictio. Et nota ꝙ ille modus duplex infinitandi termi-
num est soluꝫ in terminis specialibus: quia termini gene-
rales vt ens ⁊ aliquid vno solo modo ifinitantur sꝫ sm ne
gationē: qꝛ in eis nō est duplex cōpositio sicut in speciali-
bus. vñ nō ens ⁊ nō aliqđ solū pdicant de eo qđ nō ē. nul
lus enī terminꝰ infinitus pōt predicari de eo cuiꝰ forma
remouet p ipm. vñ nō hō non pōt pdicari de homie: nec
ens de nō ente: ⁊ nullū oppositoꝝ pt de sibi opposito pdi
cari. ¶ Ad illud aūt qđ obiicit ꝙ ad affirmationē in qua
pdicat nomē īfinitū sequit negatio in qua pdicat nomē
infinitū ⁊ nō ecōuerso ⁊ sic nomē infinitū ponit ens: Est
dicendū sicut dictū est pus: qꝛ nomē infinitū duplex est:
ppter hoc qđ vel ifinitū est sm negationē: ⁊ sic nihil po-
nit: vel est ifinitū sm puationē: ⁊ sic ponit ens siue sit sub
stantiale: vt hō aial. siue accidentale: vt albū iustū rectū
par vel impar. vñ simplex terminus accidētalis sm pu-
ationeꝫ: sicut relinquit subiectū accidentis inesse: ⁊ sic
ista hō est non iustus. ⁊ ꝯsimiles ponunt ens: sic ad ipsas
sequit negatio de pdicato finito ⁊ nō econuerso: vt hō est
nō iustus. g̃ hō nō est iustus: ⁊ nō ecōuerso. Et hoc deter-
minat Aristo. in pmo. ⁊ secūdo perihermeniarū dicendo
ꝙ sic cōsequunt sibi inuicem sicut dictū est in prioribus.
Hoc etiaꝫ dicit Aristo. in fine primi prioruꝫ ꝙ ad priua-
tiuam orationem affirmatiuam sequitur negatiua fini-
ta ⁊ nō econuerso: vt hoc est ineq̄le. ergo nō equale: ⁊ nō
ecōuerso: ⁊ hoc est albū. ergo nō est albū. ⁊ nō econuerso.
Si aūt predicat terminꝰ accidētalis infinitus sm nega-
tionē sic nihil ponit: vt dictū est. ⁊ sic ꝯuertit cū negatiua
finita: vt ois hō est nō iustus. g̃ nullus hō est iustus: ⁊ ecō
uerso. Et silr dicit in secūdo pncipio secundi periherme-
niaꝝ paulo post. Cū ad negationē finitā sequit affirmati
ua infinita: vt nullus hō est iustus. ergo ois hō ē nō iustꝰ:
qꝛ nō posset eē nisi ꝯuerterent: illo secūdo modo. s. sꝫ ꝙ
est nomen infinitū sm negationē. Et silr intellige de ter-
mino ifinito substantiali: vt nō hō sicut de accñtali: vt nō
iustū. ¶ Ad illđ āt qđ postea obiicit ꝙ ista: hō ē nō iustꝰ.
ponit ens: cū affirmat esse ⁊ nō remoueat cōpositio affir
matiua: ⁊ nō negat p negationē sequētē. Dicendū ꝙ ar-
gumentum peccat tripliciter. Primo modo sm equiuoca-
tionē huius nominis nō iustum qđ vno modo ponit ens:
⁊ alio modo nō: vt dictū est pus. Et alio modo peccat sꝫ
ꝯñs siue sm quid ⁊ simplr. qꝛ vt sequit affirmat esse aut
ipsa cōpositio. ergo est: qꝛ affirmatio est ēt tam de ente q̄
de nō ente. ergo in plus ē affirmatio q̄ esse sm negatōeꝫ:
ergo est ꝯñs. vñ ꝙ nō iustꝰ est nomē infinitū sm negatio
nē. nō seqt hō est nō iustus. g̃ hō est. Preterea est ibi fal-

lacia fm qd ⁊ simplr̄:qꝛ sit ibi ꝯpositio affirmatiua nō tñ ponit ens simplr̄:ſʒ diminutū ꝑ determinationē ſeq̄ntē. vñ ſic nō ſeqtur:eſt opinabile ḡ eſt:q̄uis ſit ibi ꝯpō affirmatiua: ita nō ſeqtur:eſt nō iuſtꝰ ḡ eſt:cū diminuat̄ eſſe ꝑ determinationē nihil ponētē ſm ꝙ nō iuſtus eſt terminus negatiuus. ¶ Sciendū aūt ꝙ nullus terminꝰ pōt īfinitari niſi ſit ſubijcibile vel pdicabile. Et iō ſigna vl̄ia vel pticularia nō pñt infinitari:qꝛ ſunt diſpoſitiones ſubiecti inq̄ʒtū ſubm̄:⁊ ita reſpiciunt p̄dicatū. Et iō dicit Ariſto. ꝙ hec negatio .nō.non eſt niſi addēda huic ſigno oīs:qꝛ nō ſignificatur vl̄e:ſed qm̄ vniuerſaliter.

Dicto de negatione ſpāli noīs faciēte īfinitari: ꝯñr dicēdū ē de ſpāli negatiōe verbi īfinitāte vbū qꝛ ſic nomē ē nā ꝑus vbo infinito. ¶ Primū enī q̄rit̄ de vbo īfinito vtꝝ p̄dicat̄ de quolibʒ qđ ē ⁊ qđ nō eſt. Et videt̄ ꝙ ſic:qꝛ vt vult Ariſto. vbū īfinitū ſimplr̄ eſt in quolibet qđ eſt ⁊ qđ nō ē. ḡ de oī qđ ē p̄dicat̄ ⁊ qđ nō ē. ¶ Sʒ ꝯ. negatio q̄ ē in vbo īfinito relingt ꝯpōnē affirmatiuā remouēdo actū a ſubā de qua p̄dicat̄ actus. vñ ſenſus huiꝰ cesar nō currit: ſʒ ꝙ nō currit eſt vbū īfinitū eſt iſte. ceſar nō eſt currēs:ſʒ ꝯpoſitio affirmatiua ponit ens qꝛ ponit ſubm̄ ineſſe. ḡ vbū infinitū ponit ens. ḡ ſolū p̄dicat̄ de ente. Et ſm d ctū quorundā eſt ꝙ vbū īfinitū ex̄ orōnē manet īfinitū. ſʒ ſit ſemper orō qñ ponit̄ in orōne:qm̄ negatio eſt vna ps ⁊ verbū alia. Sʒ h̄ nihil eſt:qꝛ mauiat̄:eo ꝙ nō ſciūt diſtinguere in hac orōne:ceſar nō currit: ⁊ in ꝯſil̄ibus ſʒ ꝙ ſunt ꝑpōnes negatiue ⁊ ſʒ ꝙ ſunt de vbo īfinito. Uñ dōʒ ꝙ verbū īfinitū predicat̄ de quolibʒ qđ ē ⁊ qđ nō ē: ⁊ manet īfinitū ex̄ orōnē ⁊ ī orōne. ⁊ hec ꝑpō ceſar nō currit: ⁊ ꝯſil̄es ſm ꝙ ſunt orōnes negatiue nihil ponūt: ⁊ ꝯpō negat̄ ī eis nihil relinquēdo ꝑ eas. ſʒ aūt ꝙ in eis ponit̄ vbū īfinitū ꝯpō remanet affirmatiua. vñ iſto mō. ſ. ſʒ ꝙ ē in eis verbū īfinitū:adhuc duplices ſūt:qꝛ vbū īfinitū pōt īfinitari ſʒ negationē: ⁊ ſic nihil ponit. vel ꝑt īfinitari ſʒ p̄uationē: ⁊ ſic niſi ponit ſubm̄ ineē: ⁊ ſic ponit ens. ¶ Ad illud dūt qđ obijcit ꝙ ꝯpoſitio affirmatiua ponit ens qꝛ ponit ſubʒ ineſſe. Dicendū ꝙ vtrūqʒ eſt falſuʒ:qm̄ ꝯpoſitio eq̄liter ſe hʒ ad ꝯpoſitionē entiū ⁊ ad ꝯpoſitionē nō entiū:vñ ponit ens ipſa ꝯpō neqʒ ponit ſubm̄ ſuū ineſſe ⁊ ita ṽtute ꝯpōnis affirmatiue inq̄ʒtum eſt affirmatiua nihil ponunt: ſʒ ṽtute p̄dicati aliqñ ponit̄ ſubm̄ ineſſe:vt qñ p̄dicatū ē ens ſimplr̄. ⁊ aliqñ nō ponit̄ ſubʒ ineſſe vt qñ p̄dicatū ē ens diminutū vel quodāmō: ⁊ iō ſeqtur. lapis ē hō. ḡ lapis eſt: ⁊ nō ſeqtur lapis eſt opinabile. ḡ lapis ē. vñ eſt ſenſus huiꝰ: ceſar nō currit ſm ꝙ nō currit eſt vbū īfinitū eſt: ille ceſar eſt nō currēs. ⁊ ſil̄r itellige de ꝑticipio ſic̄ de vbo. vñ ille dic:ceſar nō currit: ⁊ ceſar eſt nō currēs nihil ponūt ſʒ ꝙ vbū ⁊ ꝑticipiū ſunt termini negatiui: ſʒ ſm ꝙ ſunt termini p̄uatiui ſic ponūt:qꝛ ponūt ſubm̄ ineſſe: ⁊ h̄ ṽtute p̄dicati ⁊ nō ṽtute ꝯpōnis:vt dictū eſt De negatione īfinitante participiū ſatis pʒ ex p̄dictis: ⁊ iō relinquitur.

Determinatis de negationibꝰ terminoꝝ dicendū eſt de negatiōe orōnis ſimplr̄ nā ꝑcedit ꝯpoſitū. vñ nomē ⁊ vbū nā ſunt pora orōne: vñ negatio noīs vel vbī nā ꝑcedit negationē orōnis. ¶ Primo q̄rit̄ vtꝝ negatio orōnis faciat ꝯdictionē. Et videt̄ ꝙ nō:qꝛ ad hoc ꝙ negatio ꝯdicat oʒ ꝙ remoueat ꝯpoſitionē:ſʒ nō pōt remouere ꝯpōnē qꝛ ꝯpoſitio ē ſubʒ negatiōis: ⁊ nullū accn̄s remouet ſuū ſubʒ. ḡ nō pōt facere ꝯdictionē. ḡ nō ꝯtigit ꝯdicere. Itē ad idē Quicqd ē creatū:aut ē ſubā aut accn̄s. ergo negatio cū ſit creata:aut ē ſubā aut accn̄s:ſʒ nō ē ſubā. ḡ ē accn̄s. ḡ eſt in ſubō aliq̄:ſʒ nō ē niſi in ꝯpōne. ḡ nō remouet eā. ḡ nō ꝯtingit ꝯdicere. Itē cū ꝯtigit ꝯdicere:qꝛ h̄ ē ꝑncipiū ꝑncipiorū in ſciētijs. ḡ remouet ꝯpōnē. ſed ꝯpō eſt cā negatiōis. ḡ remouet modū. ḡ nulla negatio eſt alicuius modi. ḡ nec ꝑdicatiui ꝑ locū a genere. ḡ nulla eſt vera vel falſa. Sola enī īdicatiua eſt in qua eſt veꝝ vel falſum. Solutio. Sic̄ hoc nomē homo duplicē habet ſignificationē. ſ. generalem vt ſignificat ſubſtātiam cū qualitate: ⁊ ſpecialeʒ vt ſignificet hanc ſubſtantiam que eſt homo. Et ſic in verbo eſt duplex ſignificatio. ſ. generalis ⁊ ſpecialis. Generale ſignificare eſt agere vel pati. Spāle vt ſignificare iſtū actum vel iſtam paſſionem: vt legere vel legi. vel percutere vel percuti. Generalis autē compoſitio ꝯ̄r ſe habet inq̄ʒtum eſt de ſe ad omnia componibilia. Cū enī dicimus ꝙ verbuʒ conſignificat compoſitionē vt diximus hanc compoſitionē vel illoꝝ ſed compoſitionē in genere: ⁊ hec eſt compoſitio generalis. Specialis aūt ꝯpoſitio cū per extrema compōnis ⁊ negatio remouet ſpālem ꝯpoſitionē: ⁊ hoc ſufficit ad contradictionē: ⁊ relinquit generalē rōnē cui accidit modus: vnde cōtingit ad hoc contradicere. ¶ Itē ſolet dici ꝙ due negatōes eq̄pollēt vni affirmationi. Et q̄rit̄ ecōuerſo:cur due affirmationes nō equipolleāt modo:qđ videt̄:qꝛ ſicut negatio remouet affirmationē:ſic ecōuerſo affirmatio negationē. Et dicēdū ꝙ negatio apta nata eſt remouere q̄cqd recipit: qꝛ negatio eſt actꝰ deſtruēs ſuū obm̄. vñ obiectū negatōis q̄cūqʒ fuerit remouet̄ ꝑ negationē: qm̄ negatio aliqñ ē obm̄ negatiōis. aliqñ negatio negat̄: vt nō ſortes nō currit: et tō negatio remouet̄ ꝑ negationē: ⁊ iō ex ꝯñti ponit̄ affirmatio:qꝛ remota negatōe ponit̄ affirmatio eo ꝙ neceſſe eſt ſemꝑ eſſe affirmationē vel negationē. Et iō due negatiōes eq̄pollent vni affirmationi. Affirmatio aūt non eſt apta nata deſtruere ſuū obiectū:ſʒ ponit ipm̄ potꝰ ⁊ conſeruat: ⁊ iō eſt res cū res affirmatiua q̄ ē obiectū affirmatiōis nō remouet̄ ꝑ affirmationē: ⁊ ob h̄ due affirmationes nō pñt eq̄pollere negatiōi. ¶ Ad illud āt qđ obijcit: qꝛ affirmatio remouet negationē:ſic e conuerſo. Dōm ꝙ due cōparatiōes ſunt in affirmatiōe: ⁊ due in negatōe diuerſimode cōparate. Una. n. eſt cōparatio affirmationis ad illud qđ affirmat̄. Alia vō hʒ ad illud cui opponitur. ⁊ ille due cōparatiōes affirmatiōes nō ſunt reſpectu eiuſdeʒ ſʒ reſpectu diuerſoꝝ. vbi grā. hec affirmatio. ſoꝛ. currit. affirmat ſorteʒ currere: ⁊ opponit̄ ei qđ eſt nō ſoꝛ. currere: ⁊ iō rōne oppōnis nō pōt deſtruere ſuū obiectū. Sʒ due cōparatiōes in negatiōe ſūt reſpectu eiuſdē: qꝛ negatio ſemꝑ negat aliqd ſic̄ affirmatio affirmat: ⁊ ſꝑ negatio opponit̄ alicui ſʒ nō niſi ei qđ negat: ⁊ iō negatio rōne ſue oppōnis ſemꝑ deſtruit ſuuʒ obm̄ qđ negabat: ſʒ affirmatio nō opponit̄ ei qđ affirmat: vt dcm̄ eſt: ⁊ iō affirmatio nō deſtruit qđ affirmat: ⁊ ſic nō eſt ſil̄e de affirmatiōe ad negationē: ⁊ de negatiōe ad affirmationē: vt pʒ iā ꝑ h̄ ꝙ negatio opponit̄ affirmatiōi ⁊ negat eā; affirmatio opponit̄ negatiōi ⁊ affirmat eā: ſʒ aliud vt dcm̄ eſt. ¶ Itē dic̄ Ariſto. in ſcđo topicoꝝ. Q2 ſi aliqd nō ē ſuſceptibile ꝯtrariorum neqʒ alteriꝰ. ḡ qđ nō pōt negari nō pōt affirmari. ſed iſta ſoꝛ. nō currit nō pōt affirmari cuʒ ſit negatiua. ḡ non pōt addi ei altera negatio vt ꝑ eaʒ neget̄. ergo due negationes nō eq̄pollent affirmationi. ¶ Ad hoc dicūt q̄daʒ ꝙ negatio quodāmō eſt affirmatio: qm̄ negatio habet in ſe de in te ſiue de affirmatione. vñ ꝑticipat naturā affirmatiōis: ⁊ iō poteſt negari ꝑ negationeʒ: ⁊ ita hō ꝑponit ſoꝛ. nō currit. pōt ei addi altera negatio ſic. nō ſoꝛ. nō currit: ⁊ ita due negatiōes eq̄pollent affirmationi. Sed ego credo ꝙ melius dr̄ ꝙ q̄uis accidentiuʒ negatiua nō pñt reflecti ſupra ſe agendo in ſe: ſed in ſuū obiectū eū accn̄tia cauſata a rōne pñt reflecti ſupra ſe agendo ſicut ratio ſupra ſe cognoſcēdo in ſe ⁊ idicādo de ſe. vnde negatio q̄ eſt actus ſiue accn̄s creatū a rōne poteſt reflecti ſimpliciter ſupra negationē ſiue ſupra negatā agēdo in ipʒ. ⁊ ideo

negatio poteſt negari q̃cũq̃ nõ põt affirmari. Et ↄſidera-
tio Ariſto. vȝ itelligi de accñtibus mñe ſiue de ↄ̃trijs negã-
do: vt albũ nigrũ calĩm fridũ ⁊ ↄſilia. Itẽ ille due: ſortes
currit: ⁊ nõ ſortes nõ currit: eqpollẽt ſibi uicẽ. ⁊ ↄ̃dicunt
huic: ſortes nõ currit. ¶ Sȝ ↄ̃dicit Ari. ꝙ vnũ vni oppo-
nitur. ḡ due oppõnes non ↄ̃dicunt vni. Dõm ꝙ duplr ſit
ↄ̃dictio. ſ. pmo ⁊ ex ↄ̃ñti. vñ in his eſt pma ↄ̃dictio ſortes
currit: ſor. nõ currit. ↄ̃dicit ex ↄ̃ñti huic ſortes non currit:
q2 in q̃tũ eqpollent ↄuertit̃ cũ iſta. ſ. ſortes currit. vnde
itellige ꝙ in ↄ̃dictiõe pma ſemp altera eſt negatio: ⁊ alia
affirmatio. vñ dicit Ariſto. ꝙ ↄ̃dictio eſt affirmatio ⁊ ne-
gatio oppoſita: ſȝ in ↄ̃dictione que eſt ex ↄ̃ñti negatio põt
ↄ̃dicere negationi. ¶ Itẽ nota ꝙ negatio prepoſita vel
poſtpoſita termino ſingulari idẽ ſignificat: vt ſortes non
currit: ⁊ nõ ſortes currit: ſȝ nõ eſt ſilr in terminis cõibus.
cũq; hec eſt idefinita: hõ currit. hec aũt vlis negatiua nõ
hõ currit. Neq; eſt ↄ̃trũ qḋ dicit Ariſto. ꝙ trãſpoſita noĩa
⁊ vba idẽ ſignificãt: q2 itelligit de alijs dictionib⁹: qm̃ in-
telligit de dictione que eſt ſubijcibilis vel pdicabilis: vt
hõ aial: vel que eſt diſpoſitio ipſius ſubijcibilis vel pdica-
bilis abſolute: ⁊ nõ itelligit: de dictione que eſt diſpoſitio
vnius ad alteꝝ: vt ſunt negatiões ⁊ ſigna vlia. negatio. n.
negat vnũ ab altero: ⁊ ſignũ vle diſponit ſubm̃ in reſpe-
ctu ad pdicatũ. ¶ Itẽ q̃rit̃ de h̃ ſophiſmate: nullo hoĩe
currẽte tu es aſin⁹. pbatio hec eſt falſa: aliq̃ hoĩe currẽte
tu es aſinus. ḡ ei⁹ ↄ̃dictoria eſt va: hec. ſ. nõ aliq̃ hoĩe cur-
rẽte tu es aſin⁹: ſȝ nõ aliquo ⁊ nullo eqpollent ſic nõ aliqs
⁊ nlls. ḡ eſt vã: nulla currẽte tu es aſinus. ¶ Sed ↄ̃ nullo
hoĩe currẽte tu es aſinus. ḡ dũ nullus hõ: vel ſi nullus hõ
vl' q2 nullus hõ currit: tu es aſinus: qḋ falſũ eſt. ¶ Sol.
Pma eſt falſa. ſ. hec: nullo hoĩe currente tu es aſinus: q2
iſta p quã pbat cã peccat ſm diuiſionẽ ⁊ ↄpõnẽ. hec. ſ. nõ
aliquo hoĩe currente tu es aſin⁹. eo ꝙ negatio põt negare
tm̃ pticipiũ: ⁊ ſic eſt diuiſa ⁊ falſa. vel põt negare pticipiũ
in cõparatione ad verbũ ſequẽs: ⁊ ſic eſt ↄpoſita ⁊ va: iſto
mõ eqpollet pme. ſ. huic: nullo hoĩe currẽte tu es aſinus:
ſȝ hec eſt falſa nullo hoĩe ⁊c̃. q2 negatio q̃ eſt in cõparatio-
ne hui⁹ ſigni nullo mõ põt fieri vltra pticipiũ p hãc regu-
lã. Quocienſcũq; negatio ⁊ diſtributio icludunt̃ in termi-
no vno ad nihil põt vnũ fieri ſine reliquo: ſed diſtributio
nõ fert̃ vltra pticipiũ. ḡ neq; negatio: ⁊ ita hec ẽ falſa. nul-
lo hoĩe currẽte ⁊c̃. q̃re ⁊ ſua equipollẽs illo modo que ei
eqpollet. ⁊ vtraq; affirmatiua ẽ hec. ſ. nõ aliquo hoĩe cur-
rente ⁊c̃. ⁊ nullo hoĩe currente ⁊c̃. ſȝ ꝙ equipollent. Et p
hoc etiã pȝ ꝙ neutra ↄ̃dicit affirmatiuę. ¶ Itẽ querit̃ de
hoc ſophiſmate. Nihil eſt nihil. Probatio: ei⁹ ↄ̃dictoria ẽ
falſa hec. ſ. aliqḋ ẽ nihil. ḡ pma va. ¶ Cõtra: nihil ẽ nihil.
ḡ nihil nulla ſuba ẽ: ⁊ eſt locus a genere ſiue a toto in q̃ti-
tate: vt nihil eſt. ḡ nihil nulla ſuba eſt. ſȝ cõcluſio eſt falſa
hec. ſ. nihil nulla ſuba eſt: q2 equipollet huic: qḋlibȝ eſt ali-
q̃ ſuba: qḋ falſum eſt. ḡ pma ex q̃ ſeqtur eſt falſa. ¶ Sol.
Pma eſt va. ſ. nihil eſt nihil: q2 eqpollet huic: qḋlibet eſt
aliqḋ. p illam regulã. Quocienſcũq; duo ſigna vlia natu-
re ponunt̃ in eadẽ orõne: ita ꝙ vnum in ſubo ⁊ reliquũ
in pdicato pmũ equipollet ſuo ↄ̃rio. ſcḋm ſuo ↄ̃dictorio.
Itẽ improbatio peccat ſȝ cõiter loquẽdo. q2 ſicut hic eſt
ↄñs cõiter loquẽdo: qḋlibȝ eſt aliquid. ḡ quodlibet eſt ali-
quo ſubſtãtia. Silr hic eſt ↄñs: nihil nihil eſt. ḡ nihil nul-
la ſubſtantia eſt. ¶ Ad illud quod obijcit quod videt̃ lo-
cus a genere ſiue a toto in q̃titate. ¶ Dõm ꝙ nõ eſt ve-
rũ: vnde eſt ibi locus ſm ↄñs: ſicut hic: nullus homo eſt
nullũ aial. ḡ nullus homo eſt nullũ riſibile: q2 in iſta: oĩs
homo eſt nullũ aial: aial remouet̃ a ſubiecto ⁊c̃. appona-
tur alio negatiua p h̃ ſignũ nullus. remouet̃ pdicatũ ne-
gatiuũ a ſubiecto ſic: nullus homo eſt nullũ aial: ſȝ remo-
uere pdicatũ negatũ eſt ponere ex ↄ̃ñti affirmatũ in eo-
dem. ḡ iſta: nullus hõ ẽ nullũ aial equipollet huic: oĩs hõ
eſt aliquod aial. ⁊ ſilr iſta. nullus homo eſt nullũ riſibile
equipollet huic oĩs homo eſt aliquod riſibile. hic aũt po-
nunt ↄñs. animal eſt. ḡ riſibile eſt: ſicut hic: aial currit. er-
go homo currit. ḡ hic: oĩs homo eſt animal. ḡ oĩs homo ẽ
riſibile: ⁊ ſilr in ſuis equipollentibus: nullus homo eſt
nullũ animal. ḡ nullus homo eſt nullũ riſibile: ⁊ ſimili-
ter eſt in ꝓpoſito. nihil nihil ẽ. ḡ nihil nulla ſubſtãtia eſt.
¶ Itẽ videtur ꝙ nulla concluſio iprobationis ſit vera:
qm̃ hec eſt vera. nulla ſubſtantia eſt nihil: quod patet per
predictam regulam: quia equipollet huic: omnis ſubſtan-
tia eſt aliquid. ⁊ etiã quia ſua cõuerſa eſt falſa: hec. ſ. ali-
qua ſubſtãtia eſt nihil. ḡ hec eſt vera: nulla ſubſtãtia ẽ ni-
hil. ergo ſua conuerſa eſt vera: hec. ſ. nihil eſt nulla ſubſtã-
tia. Et dicendum ꝙ non recte conuertit illam: nulla ſub-
ſtãtia eſt nihil: q2 dȝ ponere ſignũ ſubiecti ſupra totũ pre-
dicatũ ⁊ reducere ad ſubm̃ ſic: nulla ſubſtãtia eſt nihil. ḡ
nullũ ens nihil eſt ſubſtãtia: ſȝ vtraq; eſt vera: ⁊ ſic non
pbat ↄ̃nem improbationis. ¶ Itẽ ꝙ concluſio improba-
tionis ſit falſa pbatur duplr: q2 vno modo per predictã
regulam. ⁊ alio modo quia eius cõtradictoria eſt va: hec
. ſ. aliqḋ nulla ſuba vt albedo ⁊ qḋlibet aliud accidẽs ⁊c̃.

¶ De dictionibus excluſiuis.

Dicto de negatiõe ⁊ de affirmatio-
ne. Cõſequẽter dõm ẽ de
dictiõib⁹ excluſiuis. vt tm̃ ſolus. Circa q̃s
primo q̃rit̃ pp qḋ dicat̃ dictio excluſiua.
Et quid ſignificet dictio excluſiua. Scḋo
quot ⁊ q̃ ſunt cãe excluſiõis: ⁊ q̃ exigunt̃
ad eẽ excluſionis. Tertio quot ſunt ptes
ſiue ſpẽs excluſionis. Quarto q̃rit̃ deſcẽdẽdo ad quãdã
cãm excluſionis. ſ. ad id qḋ excludit̃: ⁊ q̃ ſunt ea q̃ debent
excludi. Quintũ ⁊ vltimũ eſt de dñia dictionũ tm̃ ſol⁹ in
ſuis excluſiõib⁹. ¶ Primũ ḡ q̃rit̃ ꝓpter qḋ dictio dicat̃
excluſiua. Et dicũt qdã ꝙ dictio dr̃ excluſiua: q2 ſignifi-
cat excluſionẽ. ¶ Sed ↄ̃ nullo dictio ſignificat actũ quẽ
exercet: vt ille termin⁹ hõ nõ ſignificat ſuppoſitionẽ quã
exercet ſupponẽdo p hoc vel p illo: ⁊ ſic de alijs: ſȝ ſigni-
ficat hoĩem ⁊ exercet ſuppõnẽ: ⁊ ſic de alijs. ḡ nlla dictio
ſignificat actũ quẽ exercet: ⁊ ẽ inductio: ⁊ ẽ loc⁹ a ptibus
ſufficiẽter enũeratis: ſȝ tm̃ ⁊ ſolus exercet excluſionẽ. ḡ
nõ ſignificat eã. ¶ Itẽ excluſio itelligit̃ duplr. ſ. vt cõce-
pta: ⁊ vt exercita: ſic curſus ſignificat̃ vt ↄcept⁹ p hoc no-
mẽ curſus: ⁊ p hoc vbũ curro. ris. Aliter ãt ſignificat̃ cur-
ſus vt exercit⁹. vt cũ aliqs exercet ipm currẽdo. Silr ex-
cluſio itelligit̃: vt ↄcepta ſic p h̃ nomẽ excluſionis. ⁊ p h̃
vbũ excludo dis. Aliter ãt itelligit̃ vt exercita: vt p ipſas
dictiões ſolus ⁊ tm̃. ḡ ſi ſolus ⁊ tm̃ ſignificãt excluſionẽ:
aut ſignificãt h̃ mõ aut illa: ſȝ ſi ſignificẽt eã vt ↄceptã. ḡ
ille dictões exceptionis. ⁊ excluſiuis. excludo. dis. erũt di-
ctiões excluſiue qḋ falſũ ẽ. ḡ nõ ſignificãt eã vt ↄceptã:
neq; ſignificãt eã vt exercitã: q2 ſic ſe hȝ eſt dictio in cõi
ad actũ ſuũ cõem quẽ exercet: q eſt ſignificare: ſilr dictio
ſpãlis ad actũ ſuũ ſpãlẽ: ſȝ dictio i cõi nõ ſignificat actũ
ſuũ cõẽ. Dictio n. nõ ſignificat ſignificare ſȝ exercet ipȝ.
ḡ dictio ſpãlis nõ ſignificat actũ ſuũ ꝓpriũ: ſȝ exercet ipȝ.
ḡ dictio ſolus nõ ſignificat excluſionẽ: ſed exercet eã.
ḡ dictiões excluſiue nõ ſignificãt excluſionẽ vt exercitã
neq; vt cõceptã vt pbatũ eſt. ergo nullo modo ſignificat
excluſionẽ. Quod ↄcedim⁹ dicentes ꝙ dictiões excluſi-
ue dicunt̃ nõ q2 ſignificãt excluſionẽ: ſed q2 exercent eã
vt tm̃ ⁊ ſolus dicunt̃ dictões excluſiue ab excluſiõe exer-
cita ⁊ nõ ab excluſiõe ſignificata: ſicut ſecuris dicit̃ iciſi-
ua ab inciſione exercita ⁊ nõ ab inciſiõe ſignificata. ſecu-
ris. n. nullo mõ ſignificat inciſionẽ: ſed ſignificat ſecurim
ſicut homo hoĩem: ⁊ exercet inciſionẽ ſiue ipm̃ ſcindere.

¶ Ad aliud aũt qḋ querit̃ qd significet dictio exclusiua: dicẽdũ ꝙ significat idẽ qḋ hec oȯ nõ cũ alio: siue priuatio nẽ associatiõis totius ad ptẽ: vt solus sor. currit id est sortes currit ⁊ nihil aliud. vel sortes currit ⁊ nullus alius hõ currit: ⁊ sic ps ponit̃ ⁊ totũ remouet̃: qꝛ ponit̃ sortes ⁊ remouet̃ qlibꝫ alius homo: vel qḋlibet aliud a sorte: ⁊ totũ nõ associat̃ parti sue. Et sic dictio exclusiua priuat associationẽ totius ad ptẽ p suã significationẽ: ⁊ iõ dr̃ significare priuationẽ associationis totius ad ptẽ. Sꝫ ad istã priuatiõẽꝫ sequitur exclusio oĩuꝫ aliarũ: sic ꝓprius actus sequitur ad id p qḋ exercet̃: ⁊ ideo exclusio importat̃ p dictionẽ exclusiuã nõ vt significata sꝫ vt exercita. ⁊ sic pꝫ pmũ.

Circa secundum queritur in hunc modum: associatio ⁊ priuatio associationis opponuntur vt priuatio ⁊ habitus: sed priuatio diffinit̃ p habitũ: qꝛ cecitas ẽ priuatio visus in oculo: ⁊ p ħ hꝫ eẽ. g priuatio associatiõis erit p ea p q̃ est associatio: ⁊ p illã hẽbit eẽ sꝫ ad associatiõeꝫ exigit̃ ꝙ associet̃: ⁊ cui associet̃: ⁊ in quo associet̃. g ad priuationẽ associationis exigunt̃ eadẽ tria qḋ ꝯcedimus. Unde dicẽdũ ꝙ ad exclusionẽ que sequit̃ ad priuationẽ pdictã q̃ttuor exigunt̃. s. qḋ excluditur: ⁊ a quo excludit̃: ⁊ respectu cuius excludit̃: ⁊ q̃rtũ est ipse actus excludendi: vt cũ dr̃: solus sortes currit: alij a sorte excludunt̃ vt a subo respectu cursus: ⁊ actus excludendi iportat̃ p hanc dictionẽ solus. Et hec q̃ttuor cause exigunt̃ ad exclusionẽ simplr̃. Ex pdictis pꝫ q̃daꝫ regula que talis est. Ubicũqꝫ vere fit exclusio semp id respectu cuiꝰ fit exclusio ponit̃ in eo a q̃ oĩa excludunt̃: vt tm̃ hõ ẽ risibile. hic eni risibile respectu cuiꝰ fit exceptio ponit̃ in hoĩe a q̃ oĩa alia excludunt̃. vñ seq̃t tm̃ hõ ẽ risibile. g hõ est risibile. ⁊ tm̃ hõ currit. g hõ currit. Ex predictis sequitur alia regula que talis ẽ. Oĩs dictio exceptiua vera relinqt suã preiacẽtẽ verã: vt pꝫ ex pdictis exemplis: vt solus sortes currit. g sor. currit. Propositio dr̃ exclusiua in qua ponit̃ dictio exclusiua: vt tm̃ solus: vt solũ sortes currit: tm̃ sortes currit. Preiacens aũt dr̃ ipsa ꝓpositio remota dictione exceptiua: vt hõ currit: vel sortes currit. ¶ Scḋꝫ pdicta querit̃ de hoc sophismate: tm̃ vnuꝫ est. Probatio: vnũ est ⁊ nihil ẽ aliud qḋ nõ sit vnũ. g tm̃ vnũ est. ¶ Cõtra multa sunt. g tm̃ vnũ est. Iteꝫ pbatio pme qꝛ vt vult Aristo. ⁊ Boetius: vnũquodqꝫ singulr̃ est: qꝛ vnum est. g vnũ tm̃ est. Itẽ in eodẽ Boetio. Unũqḋqꝫ est iõ qꝛ vnuꝫ numero est: sꝫ vnũ numero est vnũ. g vnũqḋqꝫ vnũ est. g tm̃ vnũ est. Itẽ ad idẽ pꝫ p quãdã regulam que talis est. Quotienscũqꝫ vnũ de altero cõuertibilr̃ pdicat̃ si dictio exceptiua vere adiungit̃ vni ⁊ reliquo: vt tm̃ hõ currit. g tm̃ risibile: ⁊ ecõuerso. sꝫ vnũ cõuertit̃ cũ ente. g si dictio exceptiua vere adiũgit̃ enti. g ⁊ vni: sꝫ hec ẽ va tm̃ ens ẽ. g hec est vera tm̃ vnũ est. ¶ Sol. Prima duplex: qꝛ hoc nomẽ vnũ est equiuocũ: eo ꝙ est quedã vnitas q̃ est eẽntialis: vt illa p quã res existit in esse spãli siue in esse specifico. ⁊ hec est vnitas p formã ꝯpletiuã dantẽ esse rei separando ⁊ distinguẽdo ipsaꝫ rẽ ab oĩbus alijs in sua specie: vt sortes nõ solũ est in spẽ hoĩs p suã formã cõpletiuã: sꝫ etiam ipse per ipsaꝫ pficit̃ in suo esse ꝓprio: ⁊ specificatur cũ distinguit̃ ab oĩbus alijs hoĩbus: ⁊ hec est vnitas eẽntialis. Alia est vnitas acc̃ntalis que est pncipiũ numeri: vñ sic numerus accidit rebus que numerãtur: silr̃ ⁊ vnitas p quã numerant̃: ⁊ que ẽ pncipiũ numeri accidit eis. Quicqd enim nũerat̃ per hãc vnitatẽ numerat̃: qꝛ nihil aliud est numerus nisi aggregatio vnitatũ. Numerus. n. est multitudo ex vnitatibus aggregata: vtraqꝫ istarũ vnitatũ ꝯuertitur cũ ente. Sꝫ differunt in hoc. quia pma est eẽntalis: ⁊ in hac ꝙ pma est secũda: vt accñs in subiecto vnde secũda accidit pme. ⁊ sic vnitas dicit̃ equoce: ⁊ silr̃ vnũ. Dico g ꝙ si accipiatur vnitas essentialis siue vnum essentiale: sic pma est vera. Si aũt accipiat̃ accidẽtalis siue vnũ accñtale sic pma est falsa: qꝛ dictio exclusiua adiuncta pti numerali destruit totũ: vt duo tm̃ currit. g nõ tria. sic ⁊ tm̃ vnũ nõ g duo vel nõ g multa. Alij dicunt ꝙ pma ẽ duplex hec. s. tm̃ vnũ ẽ: eo ꝙ põt fieri exceptio rõne suppositi: ⁊ sic ẽ vera. vel potest fieri exceptio rõne accidẽtis siue forme: ⁊ sic falsa: ⁊ tunc sequitur. tm̃ vnũ ẽ. nõ g multa sunt. sꝫ pmã solonẽ credo eẽ veriorẽ. ¶ Ad iprobationẽ vero dicẽdũ ꝙ pcedit fm ꝙ vnũ dicit vnitatẽ essentialẽ: qꝛ quicqd est p suũ completiuuꝫ ẽ que dat ei esse: vt sortes est p suã formã completiuã que est aĩa ipsius: ⁊ specificat̃ ⁊ differt ⁊ dat ei essentialẽ. Et sic est de omnibus alijs. ¶ Ad improbationẽ dicẽdũ ꝙ accipit vnitatẽ accidentalẽ que p suã aggregationẽ est pncipiũ vnũ: ⁊ hoc mõ tenet iprobatio. ¶ Ad duo argumẽta sequẽtia dicẽdũ ꝙ accipiũt vnũ essentiale sic iprobatio acc̃ntale. ¶ Ad vltimũ argumẽtũ dõꝫ ꝙ bñ sequitur. tm̃ ens est. g tm̃ vnũ est. accipiendo ens fm vnitatem essentialẽ: sꝫ nõ sequitur. tm̃ ens est. g tm̃ vnũ ẽ: qꝛ accipit fꝫ vnitatẽ accidẽtalẽ q̃uis vnitas accidẽtalis ꝯuertat̃ cũ ente: qꝛ vnũ accidẽtale dicit discretionẽ siue rẽ discretã cũ sit pncipiũ vnũ. ens vo forme nõ dicit reꝫ suã p modũ substãtie: ⁊ sic peccat fꝫ figuraꝫ dictiõis: sic hic. tm̃ hõ currit. g tm̃ vnꝰ hõ currit. posito ꝙ oẽs hoĩes currãt: ⁊ nihil aliud currat. hec ẽ va. tm̃ hõ currit. hec aũt est falsa. tm̃ vnꝰ hõ currit. ⁊ ẽ figura dictiõis sicut dcm̃ ẽ: qꝛ hõ dicit rẽ suã p modũ subẽ: sꝫ vnus addit discretionẽ vni sup ipm. Preterea ibi est accñs: qꝛ cũ esse ꝯueniat vni ⁊ multis: q̃uis dictio exceptiua vere adiungat̃ enti respectu eẽ. vt tm̃ ens est. nõ tñ põt adiũgi dicẽti discretionẽ nũeralẽ. vnũ de hoc vno nõ possuꝫ dicere tm̃ vnũ ẽ: qꝛ tũc excluderent̃ duo tria: ⁊ sic de alijs ascẽdẽdo: vt tm̃ vnũ. nõ g duo neqꝫ tria: ⁊ sic de alijs. vñ eẽ ẽ ibi res subta: ⁊ vnuꝫ ẽ accñs ei: ⁊ exclusio respectu eẽ assignat̃ ꝯuenire vtriqꝫ siue fieri ab vtroqꝫ. ¶ Ad illud qḋ obijcit̃ p regulã ꝯuertibiliũ dõm ꝙ regula dꝫ itelligi remoto accidente sicut alie oẽs regule: q̃uis. n. regula sit sine maxia. Quicqd eni pdicat̃ de diffõne ⁊ de diffinito: nõ sequit̃: aĩal rationale mortale est diffinitio. ergo hec ẽ diffinitio propter accidens qḋ impedit.

Circa tertium queritur quot partes sunt exclusiõis ⁊ solent esse due: qꝛ ponitur duplex exclusio. Una est generalis ⁊ altera specialis. Generalis exclusio ponitur cõiter qñ excludit̃ diuersũ gñe. Spãlis vo qñ excludit̃ diuersuꝫ spẽ. ¶ Sꝫ ꝯ. diuersum triplicater dr̃. diuersuꝫ genere: diuersuꝫ spẽ: diuersũ numero. ergo si conclusio dicit̃ generalis: qꝛ diuersa gñe excludunt̃: ⁊ specialis qꝛ excludit̃ diuersum specie. ergo debet esse alia exclusio nũeralis ex eo ꝙ excludũtur diuersa numero. ergo nõ solũ erunt due ptes siue due spẽs exclusionis: sed etiã erũt tres. ¶ Et dõm ꝙ nõ sunt nisi due partes exclusionis. s. generalis ⁊ specialis: sed nõ dr̃ exceptio generalis eo ꝙ diuersa gñe excluduntur: sed qꝛ ab aliquo subiecto excludant̃ oĩa q̃ cõicant cuꝫ eo in aliquo genere siue in aliquo generali: vt ad oĩa que sunt sic in ente. Unde ħ modo sensus huiꝰ ꝓpõnis: solus sortes currit ẽ tal. sor. currit ⁊ nihil vel nullũ aliud ens. Itẽ specialis exclusio nõ dr̃ eo ꝙ diuersum spẽ excludat̃. sed dicitur exclusio specialis: qñ ab aliquo subiecto excluduntur q̃cunqꝫ cõicant cũ eo in aliquo spãli. ⁊ hoc mõ sensus huiꝰ. solus sor. currit. ẽ talis. sor. currit. ⁊ nll's aliꝰ hõ currit. vñ excludunt̃ alij particulares hoĩes q̃cunqꝫ cõicant cũ sor. in hoĩe. Et silr̃ solus homo currit. i. hõ ⁊ nullum aliud aĩal: quia aĩalia oĩa cõicant cũ hoc in aĩali. ⁊ hec ẽ specialis exclusio. ⁊ silr̃ sensus huiꝰ: solus homo currit sic talis. hõ currit ⁊ nihil aliud currit: tũc est exclusio generalis. ¶ Ex pdictis patet ꝙ idem numero nõ põt exclu-

di vel ea que cōicant in numero eodez: qr cuz dicit̄ solus hō currit. ita ponit̄ q̄ hō currit p regulā datā: que talis ē. Ōis exclusiua q̄ relinqt suū placentē verū ⁊ sic excluditur idē numero: tūc excluderet̄ risibile vel aīal rationale mortale: ⁊ sic esset sensus: solus currit: ⁊ nullū risibile vel nullū aīal rōnale mortale currit: ⁊ sic ponit̄ hec ꝯdictio: ⁊ ob hoc nō poterit fieri exclusio numeralis. ⸿ Ex p̄dictis pz: q̄ quecūqz sunt diuersa genere: vl̄ diuersa numero: vl̄ diuersa specie cōicēt in aliquo gn̄ali ad oīa: vt in ente: aut in aliquo spāli sub ente cōiter: nō possunt eē nisi due partes exclusionis. s. gn̄alis ⁊ spālis. De spāli solet dari talis regula. Quotienscūqz fit spālis exclusio nō tz argumentuz ab īferiori ad supi⁹ cū dictiōe exclusiua: neqz a supiori ad īferi⁹: neqz a pte p̄dicati: neqz a pte subti: vt solus sor. currit. ḡ solus hō currit. ⁊ silr̄ a pte p̄dicati fit pcessus: vt sor. currit: ergo solus mouet̄: qr semp ē ibi fallacia ꝯñtis. ⁊ pz q̄ nō tenet hō argumētatio: qr posito q̄ solus sortes currat: ⁊ quidā equus: tūc est hec vera: solus sortes currit faciēdo specialē exclusionē: qr sensus est. sortes currit ⁊ nullus alius hō: hec aūt est falsa. solus hō currit faciēdo specialē exclusionē: qr sensus est. hō currit ⁊ nullū aliud aīal: q̄d falsū est: cuz equus currat. ⁊ similiter a parte p̄dicati: qr posito q̄ solus sortes currit: ⁊ plato moueat̄: sz nō currat: tūc hec ē vera. solus sortes currit. hec ē falsa. solus sortes mouet̄: ⁊ sic pz q̄ nullū est argumentū. Qr vero ibi sit ꝯñs pz q̄ p̄missa claudit in se vnā affirmatiuā ⁊ aliā negatiuā: vt solus sortes currit. i. sortes currit. ⁊ nullus ali⁹ hō. ⁊ solus hō currit. i. hō ⁊ nullū aliud aīal. ⁊ ppter negatiuas nō tz argumētū ab īferiori negato ad supius. ⁊ ppter affirmatiuas nō tz a supiori ad inferi⁹. ⸿ De gn̄ali exclusione talis solet dari regula. Quotienscūqz fit gn̄alis exceptio bene tz argumētū ab inferiori ad supius cū dictione exceptiua a parte subiecti: ⁊ nō a pte p̄dicati. vt solus sortes currit: ḡ solus hō currit: qr p̄ma claudit in se istas duas. solus sortes currit: ⁊ nihil aliud a sorte currit: ⁊ ꝓpō illata claudit intra se istas. hō currit: ⁊ nihil aliud ab homine currit. Sed rōne affirmatiōis bene sequit̄. sortes currit: ergo homo currit: rōne negatiōis bn̄ sequit̄. nihil aliud a sorte currit: ergo nihil aliud ab hoīe currit. ḡ bene sequit̄ a parte subiecti faciendo gn̄alē exclusionē. vt solus sortes currit: ergo solus hō currit.

Circa quartuz de quo querebatur circa dictiones exceptiuas erat descendēdo ad vnā de quattuor causis exclusiōis. s. ad id quod excluditur: ⁊ ista cōtinet sub se septē alias. ⸿ Prima est. vtrum dictio exceptiua adiuncta enti possit excludere aliud. vt tm̄ ens ⁊ nihil aliud. Similiter si adiungat̄ istis terminis que conuertunt̄ cuz ente: vt sunt isti: vnū: aliqd: res. ⸿ Secūda questio est magis descendēdo. s. vtruz dictio exclusiua adiuncta vni generalissimo excludit aliud vt tm̄ subā: nō ergo quātitas vel econuerso. ⸿ Tertia q̄stio est specialior omnibus alys supradictis. s. vtrū dictio exceptiua adiuncta speciei vnius predicamenti possit excludere speciem alterius predicamenti: vt tm̄ homo. non ergo color vel albedo. ⸿ Quarta questio est vtruz dictio exceptiua adiuncta alicui speciei vnius p̄dicamenti possit excludere ceteras spēs eiusdez predicamēti: vt tm̄ hō nō ergo equ⁹: vel tm̄ color nō ergo scientia ⁊ in vnoquoqz predicamēto: ⁊ hec est spālior omnib⁹ p̄dictis. ⁊ istas q̄tuor questiones intellige in terminis substātialibus dicentibus quid siue predicantibus in quid: sicut species ⁊ genera vniuscuiusqz predicamēti. ⸿ Quinta questio ē. vtz dictio exceptiua adiūcta termino accidētali excludat alios terminos accidētales: vt tm̄ coloratū: ergo sonorū. ⸿ Sexta q̄stio est vtrū dictio exceptiua addita vni oppositoꝝ excludat alterū in q̄libet gn̄e oppositiōis: vt tm̄ album nō ḡ nigrū: ⁊ tm̄ vidēs: nō ḡ cecū: ⁊ sic de alys. ⸿ Septima q̄stio ē vtrū dictio exceptiua addita toti excludat partē vel ecōuerso. ⁊ vtrū addita minori numero excludat maiorē vel ecōuerso. vt tm̄ paries. nō ergo domus: et tm̄ duo: nō ergo tria ⸿ Circa p̄mā obycit̄ q̄ dictio exceptiua adiuncta enti vel suis cōuertibilib⁹ nihil pōt excludere qr q̄d excludit̄ dz ꝯuenire cū eo a quo fit exceptio i gn̄ali vel spāli. Sz nihil pōt ꝯuenire cū ente in aliq̄ gn̄ali vel spāli supra ens duplici de causa. s. vel qr nihil aliud est ab ente: vel qr nihil aliud ē supra ens. ḡ nihil pōt excludi ab ente: ḡ dictio exceptiua adiūcta enti nihil pōt excludere. ⸿ Itē ad idē. dictio exceptiua nō pōt excludere nisi q̄d est ex̄ terminū cui adiūgit̄: vt tm̄ hō: nō ergo asinus: quia asin⁹ ex̄ hoīez est: sed nihil ē ex̄ ens. ḡ dictio exceptiua adiuncta enti nihil pōt excludere. ⸿ Itē ad idē. nihil excludit̄ nisi idē: vel diuersū quo ad nālez suppōnē: vt tm̄ hō nō ergo asin⁹. vel quo ad quādā accidētalē: vt quo ad eas q̄ fit p aliq̄d restringēs illū ex eadē pte. vt tm̄ hō alb⁹: non ḡ niger. ex hoc pz q̄ ab aliq̄ termino non restricto p aliqd ex eadē pte: sz simplr̄ sūpto nō pōt excludi nisi quo ad nālez suppōnē: sz ab ente simpliciter nihil est diuersū quo ad nālem suppōnem. ergo ab ente simplr̄ sumpto p̄dicta restrictione nō restricta siue coartata non pōt excludi. ḡ dictio exceptiua adiūcta enti nihil pōt excludere. ⸿ Itē ad idez. Quicqd est ens: est qcqd est ens. ḡ ꝯuertibilia sūt ens ⁊ esse. sed nihil est dictū tm̄ est nec aliqd excludit̄. ḡ nihil est dictū tantū ens est nec aliqd excludit̄. ⸿ Solutio. exceptiua dictio adiūcta enti excludit aliqd: qr excludit oia q̄ ad nāle suppōnē coꝝ q̄ sunt diuersa ab ente: ⁊ i nāli suppositione eorum que conuertunt̄ cum ente: quia nālis suppositio nō solum est de ente: sed ēt de non ente Naturalr̄. n. supponunt̄ p terminū taz entia q̄z nō entia. vn̄ exclusio nō solū est de ente: sz ēt de nō ente. vn̄ sequit̄ tm̄ ens est. ḡ nihil aliud ab ente ē. ⸿ Ad aliud q̄d obycit̄ dōm q̄ ꝯuertit ꝯñam. vn̄ peccat fz ꝯñs: qr qcqd cōicat in aliquo gn̄ali. vel in aliq̄ spāli cum eo a quo fit exceptio dz excludi p dictionē exceptiuā ⁊ nō ecōuerso. nō. n. opz q̄ illud q̄d excludit̄ siue qcqd excludit̄ cōicet cuz eo a q̄ fit exclusio in aliq̄ gn̄ali vel in aliq̄ spāli qr ꝯuertit ꝯñaz. sicut hic. Quicqd est hō est aīal: ⁊ nō ecōuerso q̄ qcqd sit aīal q̄ sit hō. Sicut eni aīal in plib⁹ est q̄z hō: sic excludi in plurib⁹ est q̄z in cōicantib⁹ in spāli vel in gn̄ali cū eo a quo fit exclusio: qr est in istis ⁊ nō in cōicātib⁹. vn̄ nō opz q̄ si aliquid excludat̄ ab ente q̄ cōicet cū aliquo in aliq̄ generali vel speciali q̄ ꝯuertit ꝯñam. ⸿ Ad scdm dicenduz q̄ hec est duplex: dictio exceptiua nō pōt excludere nisi q̄d est extra terminū: qr esse extra terminuz dupliciter est. qr vel quo ad essentiā sicut alia est eēntia hoīs: et alia equi. vel quo ad nālem suppositionē: sicut equus nō cōtinet̄ in naturali suppōne hoīs: nec ecōuerso. vn̄ dic q̄ q̄n fit exceptio generalis excluduntur ea q̄ sūt extra terminuz quo ad naturalē suppositionē tam entium q̄z nō entium. Sed q̄n fit specialis exceptio excludunt̄ ea q̄ sunt extra terminū quo ad nālem suppositionez entiū cōmunicantiū cuz illo a quo fit exceptio in aliquo spāli. Vn̄ lz aliq̄n excludant̄ ea que sunt extra terminū quo ad essentiam. vt tm̄ hō. nō ergo asin⁹. nō excluduntur inq̄ntū sunt extra terminū quo ad naturales essentias. sed inq̄ntū sūt extra terminū quo ad naturalē suppōnē. vn̄ dico q̄ licet quo ad eēntias nihil sit extra ens: qr entia simul sunt entium: inde quo ad naturalē suppositionē aliqd est extra ens: ⁊ sic dictio exclusiua addita enti aliqd potest excludere. ⸿ Ad tertiū soluendū p interemptionē: qr aliquid est extra naturalē suppositionē entis: vt dictū est: qr non supponunt̄ entia per terminū. ⸿ Ad vltimuz aūt dōm q̄ nō potest fieri exclusio ab hoc actu esse: qr ille act⁹ esse

cōprehēdit sub se esse aliū actū: sicut ꝯña cōprehēdit sub se qlibet aliud antecedēs suū: et iō nullus alius act⁹ pōt excludi ab hoc actu eē. Sed ens nō ꝯphēdit sub se oē aliud suppositū: sz solū supposita sua et suarū portiū: qr supposita nō entiū ipossibiliū eē nō ꝯprehēdit sub se vt vacuū et infinitū: et alioꝶ nō entiū. et iō pōt excludi ab ente cū exclusio fiat ab eo quo ad nālē suppōnē. Qr ante ille act⁹ eē cōprehēdat eē aliū actū sub se nō quo ad subiectionē vel p̄dicatiōez: sz vt ita dicā quo ad successionē pz qr oēs alij act⁹ succedūt ad istū: vt si est est: et si cogitat ē: et sic de alijs.

Circa secundum sic obijcit: cū dictio exceptiua excludat diuersū q̄ ad nālem suppositionē: et vnū gnālissimū nō sit de suppositione alteri⁹ neqz ecōuerso: sed sunt diuersa quo ad nālem suppositionē: ergo dictio exclusiua addita vni gnālissimo excludit alterū: et ecōuerso. ¶ Itē ad idez. Dictio exclusiua excludit ea que sūt diuersa a subiecto: siue excludit diuersa subiecta: vt tm̄ grāmatica, nō ergo musica: sed diuersa gnālissima nō pñt esse subiectū vnū: ymo sunt diuersa subiecta: ergo dictio exclusiua adiūcta vni gnālissimo excludit alterū: et ecōuerso. ¶ Sz ꝯtra. dictio exclusiua nō pōt excludere qđ intelligit in subiecto cui adiūgit: vt tm̄ albū currit, nō ergo corpus currit; vel tm̄ grāmaticus disputat: nō ergo hō disputat: qr albū dat itelligere corpus: et grāmaticus dat itelligere hominē: sz quātitas dat intelligere subam: ergo dictio exceptiua adiuncta quātitati nō pōt excludere subam, ergo dictio exceptiua adiuncta vni gnālissimo nō excludit alterū. ¶ Itē ad idē. Ois exclusiua ponit suā ꝯiacentē verā. et ideo sequit: si tm̄ quātitas ē quātitas est: et si quātitas ē: suba est: q̄ nāre alia a subiecto nō sūt nisi in suba: ergo posita quātitate vel quolibet alio gnālissimo necesse est ponere subam: q̄ a p̄mo: si tm̄ quātitas est: substātia est: et sic de alijs gnālissimis: ergo dictio exclusiua adiūcta vni nō excludit alterū. ¶ Et dicēdū: q̄ dictio exclusiua adiūcta vni gnālissimo excludit alterū vno mō: et alio mō nō: ex eo q̄ gnālissima alia a suba habēt duas cōparatiōes. Vnā fm abstractionē ꝑut vnūquodqz ordinat fm p̄dicamētalē lineā in sua ordinatiōe ad oēs species siue ad oia indiuidua sub ipso existentia. et hoc mō pōt in quolibet p̄dicamēto fieri talis figura sicut illa que est in suba que dicit arbor porphirij. Aliā autē habent emācipationē fm ꝯcretionē ad subam in qua sunt: et sic sumunt oia per modū accidētis: sed fm cōparationez p̄mā sumunt per modū essentie siue per modū entis q̄ est ad. vñ fm p̄mā cōparationē dictio exclusiua adiuncta vni gnālissimo excludit alia gnālissima: et sic concedo nisi q̄ faciūt subiectū vnū: qđ in paucis accidit: vt tm̄ substātia est colorata, dicent excludit supficies. qr superficies et substātia faciūt vnū subiectū coloris. vñ nisi diuersa p̄dicata faciant subiectū vnū semp dictio exclusiua adiūcta vni gnālissimo excludit alterū fm hāc cōparationez: sed fm cōparationē quā habent fm ꝯcretionez: sic dictio exclusiua adiūcta vni nō excludit alterū. vñ cū dicit: tm̄ agens currit: nō sequit. grāmaticus nō currit: vel music⁹; vel tricubitū: vel bicubitū. vel hō: qr sortes hō est: et bicubitus: vel tricubit⁹: vel grāmaticus musicus et agēs. Vñ dicendū ergo breuiter si generalissima sumant in ꝯcretione: dictio exclusiua adiūcta vni generalissimo nō excludit alterū. Sed si sumant in abstractiōe: tūc dictio exclusiua adiūcta vni excludit alterū: nisi faciāt subiectū vnū. ¶ Ad alia duo argumēta p̄mo dicēdū est q̄ bene tenent si sumant in abstractiōe: et nō faciūt subiectū vnū. ¶ Ad tertiū argumētū dicēdū: q̄ vnū intelligit in altero dupliciter: qr vno mō intelligit vnū essentialr: vt aīal in homine: et tale nō excludit. vnde sequit: tm̄ hō currit non ergo animal currit. Alio autē modo itelligit vnū in altero per depēdētiā accītis ad subz. vñ in oī accīte icludit subs: et hoc dicit: qr accñs ꝯcretū dat itelligere subz: vt albū dat intelligere corpus. et etiā accidēs in abstractiōe dat itelligere subiectū. Color eni nō pōt eē nisi i corpe. vñ sic accipiant colorē in ꝯcretione sic et ꝓpe dicit colorat⁹ siue i abstractione semp intelligit corpus: et sic de alijs p̄dicamētis: qr itelligunt abstracta: vt quātitas: qualitas: et sic de alijs. siue ꝯcreta: vt quātū tale semp dat intelligere subam. dico q̄ q̄ id qđ itelligit in accidēte cōcretō nō excludit. vñ nō sequit. tm̄ albū currit: nō ergo corpus. vel tm̄ hō currit: nō ergo aīal. Sed illud qđ intelligit in accidēnte abstracto bene excludit per dictionē exclusiuā: vt tm̄ quātitas: nō ergo suba. et hoc dico nisi illa duo faciūt vnū subiectū alicuius accidētis. sicut dictū est p̄us. Sicut et superficies eius faciunt vnū subiectū albedinis vel coloris. ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ re vera ois ꝓpō exclusiua ponit suā ꝯiacentē verā: sz i hac ꝓpōne tm̄ quātitas ē: duo sūt. s. dictio tm̄ q̄ est dictio exclusiua. et illud cui adiūgit. s. quātitas. Dico q̄ q̄ dictio exclusiua excludit subas: sz q̄ntas ponit eā: et iō ꝓpō tm̄ quātitas est: ponit ꝯdictionē: qr ponit subz eē et nō eē. Ponit etiā subaz rōne quātitatis: et remouet eā rōne exclusiōis que additur quātitati.

Circa tertiū obijcit sic. cū dr tm̄ hō est albus: ergo hoc nō seqt. q̄ supficies hois nō est alba. q̄ dictio exclusiua addita vni rōne spēi vnius p̄dicamēti nō excludit spēm alteri⁹ p̄dicamenti. ¶ Sed cōtra magis differūt ea q̄ sunt in diuersis generib⁹ q̄ ea q̄ sunt in eodē genere. siue ea q̄ sunt sub eadez specie: qr plurib⁹ differētijs differūt. sz dictio exclusiua addita vni indiuiduo excludit aliud iduiduū qđ ē sub eadē specie: vt tm̄ sortes. nō q̄ plato. q̄ magis excludit ea q̄ sunt diuersoꝶ genez: qr magis differūt. q̄ dictio exclusiua addita p̄dicamēti vni⁹ spēi excludit spēs alterius p̄dicamēti. ¶ Et dōm q̄ in genere qnqz sunt ea q̄ debēt excludi. Vnū ē diuersū subm. vt tm̄ sortes currit. excludit plato tali p̄ticulares hoīes: qr nō pñt facere subm vnū sed diuersum. Scdm est diuersum loco: vt tm̄ hic nō ergo ibi. Tertium est diuersum tpe: vt tm̄ in hoc tpe. q̄ nō in illo. Quartū ē oppositū ex pte p̄dicamēti: vt tm̄ sortes est alb⁹. q̄ nō est niger nec medio colore coloratus. Quintū est accñs siue diuersū accñs a pte p̄dicati: silr pasitū dū ita sit q̄ vnū nō insit p alterū: et iō nō segtur: tm̄ sortes ē grāmatic⁹ nō ergo music⁹: tm̄ legit nō q̄ disputat: nō ergo currit: et non sequitur: tm̄ sortes est colorat⁹: nō ergo quātus: qz colorat⁹ iest sorti p hoc qđ est quāt⁹: nō sequit: tm̄ currit nō ergo mouet eo q̄ vnū inest in altero siue itelligit p alterū fm cōcretionē. Et in oib⁹ his qnqz modis excludit diuersū p dictionē exclusiuā. ¶ Et in his pz solo p̄mi argumēti: qr hō et supficies eius subm vnū est coloris et nō diuersū. vñ nō concludit supficies per hanc dictionē. tm̄ ei dicit tm̄ sortes ē alb⁹: ita dictio exclusiua adiūcta speciei vni⁹ p̄dicamenti excludit alias: dū nō faciūt subiectū vnū: vñ nō insit p alterū: vt dictū est. Patet etiā solutio alteri⁹ argumēti: qr dictio exclusiua excludit diuersum siue differens aliquo p̄dicto ꝶ modoꝶ tm̄. ¶ Ex p̄dictis ps solutio q̄rte questionis que erat. vtrū dictio exclusiua adiuncta speciei vni⁹ p̄dicamenti excludit species alias eiusdē. q̄ qr oēs olie species eiusdez generis excludunt nisi in vna cōparant ad aliam nō solum vt species disparate. Et etiā vt terminus eiusdē: et iō nō sequit: tm̄ supficies est. ergo linea nō est. qr linea est termin⁹ supficiei et supficies corporis. vñ bene sequitur: tm̄ homo nō ergo asinus: qr iste species solūmodo comparant sibi inuicem vt disparate. ¶ Ex p̄dictis patz q̄nta questio que erat vtrū dictio exclusiua adiuncta termīo accidētali excludat terminos accidentales alios: qr dictio exclusiua: vt dictū est p̄us ha-

het excludere omne accidens diuersum siue desparatū di
ita sit q̄ vnū nō insit p alterū vel faciūt subiectū vnū. vñ
sequit̄:tm̄ sortē eē grāmaticū.nō ergo eē musicū ꝫ nō se-
quit̄:tm̄ sortē eē coloratū:nō ergo eē quātū:q2 coloratū i-
est sorti eo q̄ est quātū.neq; sequit̄:tm̄ albū esse:nō g̃ cor-
pus q2 ita faciūt subiectū vnū. ¶ Circa sextā questionez
obijcit̄:q2 dictio exclusiua adiūcta vni oppositoꝝ exclu-
dit alteruꝫ in quolibet gn̄e opponis:q2 duo opposita non
pñt facere subiectū vnū ꝫ diuersa.ꝫ quotienscūq; aliqua
nō faciūt vnū ꝫ diuersa:oꝫ q̄ vnū excludat̄ ab altero per
dictionē exclusiuā:g̃ dictio exclusiua adiūcta vni opposi-
toruꝫ hꝫ excludere reliquū. Qđ ɔcedim⁹ sicut in ɔtrijs:vt
tm̄ albus currit:nō ergo niger. ¶ Scdm̄ pdicta queritur
de hoc sophismate:tm̄ verū opponit̄ falso. ¶ Probatio.
Uerū opponit̄ falso ⁊ nihil aliud q̄ꝫ verū opponit̄ falso:g̃
tm̄ verū opponit̄ falso. ¶ Cōtra.tm̄ verū opponit̄ falso:
ergo tm̄ verū ⁊ falsuꝫ opponunt̄:qđ falsuꝫ est:q2 albū ⁊ ni
gruꝫ opponunt̄:⁊ calidū ⁊ frigidū. ¶ Solutio. Dōm ē q̄
pma ē simplr̄ va:⁊ iprobatio peccat fꝫ ɔñs ab iferiori ad
supius affirmato cū dictiōe exclusiua:q2 opponi veꝝ fal-
so in min⁹ ē q̄ꝫ opponi:sicut oppositio veri ⁊ falsi in mi-
nus est q̄ꝫ oppositio:cū hec sint spēs:alia vo gen⁹: ⁊ sic cuꝫ dicit
tm̄ verū opponit̄ falso.g̃ tm̄ verū ⁊ falsuꝫ opponit̄. peccat
fꝫ ɔñs. ¶ Itē dubitat̄ de relatiue oppositis:q2 ex hac.tm̄
pater ē.seqt̄ g̃ fili⁹ ē.vñ si tm̄ pr̄ ē:pr̄ ē.q2 ois exclusiua po
nit suā p̄iacētē;vt si pr̄ ē fili⁹ est a relatiue oppositis.ergo
a pmo:si tm̄ pr̄ ē fili⁹ est:ergo dictio exclusiua adiūcta vni
relatiue oppositoꝝ siue correlatiuoꝝ nō excludit reliquū.
Et dicēdū q̄ dictio exclusiua adiūcta vni correlatiuoruꝫ
excludit reliquū.ꝫ in ista:tm̄ pr̄ est:ponit̄ ɔdictionez q2 di-
ctio exclusiua excludit qcqd nō facit subiectū vnū fm̄ di
uersa cū pr̄ ⁊ filius faciāt subā diuersa : ⁊ vt vnū q̄ nihil ē
dictū pater filius est:ꝫ q2 pater ⁊ filius referunt̄ ad sein-
uicez.⁊ iō dictio exclusiua adiuncta patri excludit filiū ⁊
ecōuerso.vñ in ista tm̄ pater ē excludit̄ fili⁹ rōne dictiōis
exclusiue ꝫ pr̄ ponit̄ rōne p̄iacētis:sed pr̄ est p hoc q̄ ē ad
filiū:⁊ ita rōne p̄iacētis:⁊ rōne exclusiōis nō solū remoue
tur filius ꝫ etiā pr̄:q2 filius ē p hoc qđ ē pater: ⁊ sic tm̄ pa-
ter est.ponit duplicē ɔdictionē:q2 ponit filiū eē ⁊ nō esse:
⁊ patrē eē ⁊ nō esse. ¶ Circa pdicta q̄rit̄ de hoc sophisma-
te. Si tm̄ pater est:nō tm̄ pr̄ ē. ¶ Probatio. Si tm̄ pater
est:pater est.⁊ si pater est.filius est.⁊ si filius aliud a patre
est:nō tm̄ pater est. ¶ Cōtra.ibi significat̄ oppositūz seq
ad suū oppositū:ergo locutio est falsa ⁊ ipo"i'e. ¶ Ad hoc
soluūt quidā:q̄ pater triplr̄ significat̄:sicut albū vno mō
noīat id qđ erit albū:⁊ hꝫ mō albū pōt eē nigrū fm̄ q̄ hec
est vera:subiectū albedinis pōt eē albū. Alio mō albū di-
cit ɔpositionē ex subiecto ⁊ accidēte:vt albuꝫ currit.i.res
habēs albedinē currit. Alio mō albū negat ipsuꝫ accidēs:
vñ cū dicit̄:albus ɔtingit eidē vni ⁊ eidē iesse ⁊ nō inesse.
Silr̄ pater dicit vno mō subiectū paternitatis:vt pr̄ gene
rat filiū:id qđ ē pr̄. Alio mō dicit ɔpositū ex subiecto ⁊ ac-
cidēte.vt pater currit.i.hō vl̄ aīal habēs paternitatē cur-
rit. Et his duob⁹ modis excludit̄ vnū correlatiuoꝝ p di-
ctionē exclusiuā adiūctā alteri. Alio mō pater noīat ipsaꝫ
relationē que est paternitas:vt cū dicit̄ pr̄ ē in genere re-
latiōis:⁊ hoc mō nō excludit̄ vnū correlatiuoꝝ ab alio:q2
sic vnū ponit aliū ⁊ ecōuerso:sed hoc nihil est:q2 cū dictio
exclusiua excludit quecūq; nō faciūt subm̄ vnū ꝫ diuer-
sa ⁊ pater ⁊ filius nō possunt facere vnū sed diuersa:ꝫ di-
uersa fꝫ q̄ sunt in gn̄e relatiōis:neq; ab aliquo neq; alio
mō oꝫ q̄ dictio exclusiua adiuncta patri excludat filiū ⁊
ecōuerso. Qđ ɔcedim⁹. ¶ Solutio certa.est dicēdū q̄ si
hec:tm̄ pr̄ est:nō tm̄ pr̄ est simpliciter est vera:ꝫ fꝫ suū an
tecedēs est ipossibile hec.s.tm̄ pater est: hec dictio tm̄. re-
mouet esse ad subm̄:vel accidēs a patre:⁊ ita remouet fi-
lius:⁊ est sibi hoc relatiuū pater qđ ponit filiū:⁊ ita ex vna
parte remouet filiū.s.a pte ɔclusionis ex alia pte ponit ipm
.s.a parte sui correlatiui. ¶ Ad iprobationē autē soluēdū
p interemptionē:qđ nō sequit̄ in opposita ad oppositū;ꝫ
sequit̄ vna pars ɔdictionis ad antecedēs:qđ cōcludit in-
ter se vtraq; ptes ɔdictionis:⁊ sic sequit̄ pars ad totū sicut
hic. sortes currit ⁊ nō currit:ergo sortes currit. Loc⁹ a to-
to ⁊ intelligit̄. Cōtradictio enī integrat̄ ex suis ptibus: si-
cut domus ex suis ptibus: vñ posita ɔdictione necesse est
ex ea sequi iaꝫ de affirmatiōe q̄ꝫ de negatiōe;p locū a to-
to integrali. ¶ Ité querit̄ de hoc sophismate. possibile ē
sortez videre tm̄ omnē hoīez nō videtē se. ¶ Probatio.
possibile est sortē videre tm̄ oēm hominē cecū;sed ois hō
cecus est.s.homo nō videns se;ergo possibile est sortez vi-
dere tm̄ omnē hoīez nō videntē se. ¶ Cōtra. si possibile ē
ponat̄ q̄ si in actu sortes videt tm̄ hoīem nō videntē:tūc
sortes aut videt se aut nō videt se:si nō videt se;ergo ē ho
mo nō vidēs se:⁊ videbat quēlibet talē ergo videt se si vi-
det se:ergo est homo videns se:sed nullū talē videbat:er-
go nō videt se:q2 tm̄ videbat nō videntē se ; ergo videt se
⁊ nō videt se. ¶ Solutio. pma est ipossibilis:hec.s. possi-
bile ē sortē videre tm̄ omnē hoīez nō videntē se. ⁊ illa si-
militer. sortes videt tm̄ oēm hoīem non videntē se quia
vtraq; hꝫ in se ɔdictionē. vt iaꝫ patebit. Probatio. peccat
fm̄ ɔñs pcedendo ab inferiori ad superius cuꝫ distribu-
tione:⁊ ēt cū dictiōe exclusiua. vt omnis hō. ergo oē aīal:
⁊ tm̄ omnis hō. ergo tm̄ omne animal;q2 homo nō vidēs
se in pluribus est q̄ꝫ homo cecus. vñ sequit̄ vt cōuersim:
vt si homo est cecus est hō nō videns se:⁊ nō ecōuerso:q2
homo dormiens est hō nō videns se: nec tamē est cecus:
⁊ etiā vigilans habēs oculos clausos; est hō nō vidēs se.
Qz ista sortes videt tm̄ oēm hoīem nō videntē se hꝫ con-
tradictionē:patet:q2 equipollet illis duab⁹.s.sortes videt
oēm hoīem nō vidente se.⁊ nō videt aliquē nō videntez
se:⁊ iste due sunt exponētes illius. Sed ex illa. sortes nō
videt aliquē hoīem videntē se: seqtur.ergo sortes nō vi-
det se videntē se. ⁊ est locus a genere siue a toto in mō: sicut
hec:sortes nō videt aliquē hoīem albuꝫ.ergo nō videt se
albū:sed si sortes nō videt se videntē se. ergo sortes nō vi-
det se:q2 cōuertunt̄:cū eaꝫ affirmationes cōuertant̄. vñ
si sortes videt se videntē se.ergo videt se ⁊ ecōuerso. Sꝫ
quotienscūq; affirmatiōes sibi inuicē cōuertunt̄ necesse
est negatiōes sibi inuicē cōuerti:vt si homo ⁊ risibile con-
uertunt̄:⁊ vt hō ⁊ nō risibile ɔuertunt̄: ⁊ iō sequit̄ neces-
sario. si sortes nō videt se videtē se: sequit̄ ergo sortes nō
videt se p locū a ɔuertibili.ergo a pmo. Si sortes non vi-
det aliquē hoīem videntē se. g̃ nō videt se. ⁊ hec ē altera
pars ɔdictiōis: ⁊ hoc mō sortes videt oēm hoīem nō vi-
dentē se:⁊ ipse nō videt se.ergo videt se:⁊ sic videt se:⁊ nō
videt se. hec aūt ɔdictio:⁊ seqt̄ ex duab⁹ exponētib⁹ pme
⁊ ille due exponētes pme itelligunt̄ in pma: ⁊ ɔdictio in-
telligit̄ in pma:⁊ sic in pma:⁊ sic claudit intra se ɔdictio-
nem. ¶ Itēz illud vniuersale ostendit̄ alia rōne:quia se-
quit̄ si sortes nō videt aliquem videntē se.ergo sortes vi-
det nullū videntē se:q2 nō aliquez ⁊ nullum equipollēt.
sicut nō aliquis ⁊ nullus.ergo nullus homo videns se vi-
detur a sorte cōuertendo actiuā in passiuam. ergo sortes
nō videt se:quia si sortes videret se: iaꝫ aliquis homo vi-
dens se videret̄ a sorte,⁊ dicebāt q̄ nullus homo.ergo a
pmo si sortes nō videt se;⁊ sic habet̄ altera pars cōtradi-
ctionis:ex qua est altera exposita:sequit̄ reliqua pars cō-
tradictionis sicut prius:quare prima habet in se contradi-
ctionez qđ concedimus. ¶ Itēz pbatio q̄ prima est ve-
ra hec.s.sortes videt tm̄ oēm hoīem nō videntez se. Po-
natur q̄ virgilius sortes ⁊ plato sint homies nō vidētes
se tm̄:⁊ hoīes alii vident se; ⁊ ponatur cum hoc q̄ sortes.

videat tm̄ illos tres. tūc hec: oīs hō nō videt se: cōuertitͦ cū his trib⁹ singularib⁹. virgilius nō videt se: sortes nō videt se: plato nō videt se: ⁊ iste tres insimul sūpte ɔuertuntur cū illa: qꝛ sequitͬ: oīs hō nō vidēs se legit: ergo hic ⁊ iste legit ⁊ ecōuerso: sed sortes videt tm̄ illos tres. ergo sortes videt tm̄ omnē hoīem nō videntē se: p locuꝫ a ɔuertibili: qꝛ ab vno ɔuertibili ad alterū sequitͬ cū dictiōe exclusiua vt tm̄ risibile: ergo tm̄ hō. ergo hec est vā: sortes videt tm̄ oēm hoīeꝫ nō vidētē se. ¶ Itē ad idē. Posito ꝙ sint tres hoīes ceci: ⁊ alij videāt se: tūc ille due ɔuertuntͬ: oīs hō cecus: ⁊ oīs hō nō vidēs se: sed possibile est sorteꝫ videre tm̄ oēm hoīem cecū: ergo possibile est sortē videre tm̄ omnē hominē nō videntē se: ergo pma ē possibilis. Solutio. Dico ꝙ pma est falsa ⁊ ipossibilis: sicut prius dictuꝫ est: qꝛ ponit ɔdictionē: vt prius patuit duplici rōne. ¶ Ad primā autē positionē dicendū ꝙ ponit duo incōpossibilia: ⁊ cōcedo ꝙ vtrūqꝫ eoꝝ sit possibile ẜm se. Ambo īsimul sunt īpossibilia: qꝛ hoc est possibile ꝙ sint tm̄ isti tres hoīes non vidētes se: ⁊ aliquid silr ẜm se est possibile. s. ꝙ sortes videat tm̄ istos tres: sꝫ ambo insimul sunt ipossibilia: qͦ sic pꝫ: qꝛ cū ponit ꝙ isti tm̄ tres sint nō vidētes se. ⁊ hic ponit ꝙ sortes videat se cū non sit de numero illoꝝ. ⁊ qñ ponit ꝙ sortes videat tm̄ illos tres in hoc poterit ꝙ sortes non videat se ꝙ nō sit de illis: ita ponit ꝙ sortes videat se ⁊ nō videat. ⁊ ita illa duo simul sūpta ponūt ɔdictionē: ⁊ iō sūt īcōpossibilia. ¶ Ad aliud autē dicēdū ꝙ hec est vera ẜm se. Possibile est sortē videre tm̄ omnē hoīeꝫ cecū: sꝫ nō ē possibile: posito ꝙ hō cecus ɔuertatͬ cū hoīe nō vidēte se: qꝛ si sortes videt omnē hoīem cecū tūc nō videt: si hō cecus cōuertetͬ cū hoīe nō vidēte se: tunc sortes videt se: ꝙ nō sit cecus: ⁊ a quocūqꝫ remouetͬ vnū ɔuertibiliū ⁊ reliquū: ⁊ sic ponit ɔtͣriū in hac scda rōne ꝙ sortes videat se: ⁊ ꝙ nō videat se: ⁊ sic nō est verū: sꝫ pmissa est impossibilis cū ipsa sequatͬ exponibile īpossibile. ¶ Septima qͦstio ē verū dictio exclusiua adiūcta parti īegrali excludat totū vel ecōuerso ⁊ adiūcta minori numero excludat maiorē vel ecōuerso: ⁊ videtͬ ꝙ adiūcta toti integrali possit excludere partē: qꝛ sequitͬ: domus valet tātū cētū libras: nō ergo paries: ergo adiūcta toti excludit partē ⁊ ecōuerso: vt si tantū paries est albus: nō ergo domus. ¶ Sed ɔ. ppositio exclusiua semp ponit suā ꝑiacētē eē verā: vt tātuꝫ dom⁹ ē colorata: ꝗ dom⁹ est colorata: sꝫ si dom⁹ est colorata: ergo paries est colorat⁹: qꝛ posito toto īegrali ponitͬ quelibet eius pars: ergo a pmo. Si tm̄ dom⁹ est colorata paries est colorat⁹: ergo dictio exclusiua adiūcta toti nō excludit partē. Et dicēdū est ꝙ tria gnā accidētiuꝫ reperiuntͬ in toto īegrali ⁊ in sua parte: qꝛ quedā accidētia sunt que tm̄ ɔueniūt toti īegrali vt cōpositi ex partib⁹ integralib⁹: ⁊ habere ptes oēs ẜꝫ quātitatē: ⁊ ppter hec aīa nō est ps īegralis hoīs sed eēntialis: ⁊ valere cētū libras ɔuenit toti ⁊ nō parti. Alia sunt accidētia que ɔueniūt tm̄ parti ⁊ nō toti: vt esse min⁹ vel sequi ex toto integrali: vel partib⁹ vel cōiungi alij quāto ad faciēdū maius ẜꝫ quātitatē. Tertio autē mō sunt accidētia que indifferēter ɔueniūt toti ⁊ parti: vt albū: nigrū: calidū: ⁊ frigidū: humidū: siccū ⁊ ɔsilia: ⁊ in pmo genere accidētiuꝫ dictio exclusiua adiūcta toti īegrali excludit partē: vt dom⁹ valet centuꝫ libras: nō ergo paries: ⁊ in alijs duob⁹ generib⁹ accidētiū dictio exclusiua parti adiūcta semper excludit totū ⁊ nō ecōuerso. ¶ Itē queritͬ de ħ sophismate. A solo sorte differt qcqd nō est sortes vel pars sortis. ¶ Probatio. A sorte differt qcqd nō est sortes vel pars sortis: ⁊ nō ab alio ꝗ a sorte differt qcqd nō est sortes vel pars sortis: ergo a solo sorte differt ⁊c. ¶ Cōtra. A solo sorte differt qcqd nō ē sortes vel pars sortis. sed plato nō est sortes vl' pars eius: ergo plato differt a solo sorte: qͦ ē falsuꝫ. ¶ Solutio. Prima est falsa ⁊ altera pbātiū est falsa: hec. s. nō ab alio ꝗ a sorte differt quicquid nō est sortes vel pars sortis. qꝛ sua cōtradictoria est vera hec. s. ab alio a sorte differt quicqd nō est sortes vel pars sortis. Et si qͤrat aliqͥs a quo alio: dicendū est ꝙ nulla est questio: qꝛ iste terminus alius nō tenetͬ determinate pro vno: sed cōiter pro pluribus: sicut hec: posito ꝙ oīs hō videat ppriū equū: tūc hec est vera: oīs homo videt equū: nec tm̄ est querere quē equū videat qꝛ ille accusatiuus equū nō tenetͬ pro vno determinate sed communiter pro plurib⁹. ¶ Itē videtͬ ꝙ dictio exclusiua adiuncta toti vniuersali possit excludere partē eius: siue addita maiori numero possit excludere minorē: qꝛ oēs numeri sunt spē differētes: vt binarius: trinarius: quaternarius: ⁊ sic de alijs: quia sūt diuerse species ex opposito cōdiuidentes numerū: qui est genus omniuꝫ specialiuꝫ numeroꝝ: ergo dictio exclusiua adiuncta vni speciei numeri excludit omnes alias: ergo si dictio exclusiua addatur maiori numero excludit quēlibet minorē: qꝛ addita quinario excludit quālibet aliā spēm: ergo quālibet minorē spēm. ¶ Sed ɔtra. Quilibet numerus maior ponit semper suā partē: ⁊ iō dixit Aristo. ꝙ si duo sunt vnū est: ergo minor numerus itelligitͬ semp in maiori: sed dictio exclusiua non remouet qͦ intelligitͬ in sua prelacente. ergo dictio exclusiua addita maiori nūero nō excludit minorē. Solutio. Nūer⁹ sumitͬ duob⁹ modis: sic ⁊ qͦlꝫ aliud totum: qꝛ vno mō sumitͬ nūer⁹ rōne sue totalitatis: siue rōne sue aggregatiōis: ⁊ sic dictio exclusiua addita maiori nūero excludit quēlibꝫ minorē: vt tm̄ decē sunt paria: nō ergo octo sūt paria nec qnqꝫ nec qͣtuor: ⁊ excludit oēs superiores: vt si tm̄ decē sunt paria: nō ꝗ duodeciꝫ sūt paria ⁊ simili mō de alijs ascēdēdo. Alio aūt mō sumitͬ nō rōne sue totalitatis siue toti⁹ sue aggregatiōis: sꝫ rōne eoꝝ ex qbus cōstat siue ex qbus fit: ⁊ sic dictio exclusiua adiuncta maiori nūero nō excludit minorē: imo poti⁹ ponit. vñ seqͥtͬ tm̄ decē currūt: nō ergo octo currūt: vel sex imo potius oppositū sequitͬ: qꝛ si tm̄ decez currūt sequitͬ ꝙ octo currant: ⁊ ēt decez sex currant: ⁊ sic pꝫ ꝙ dictio exclusiua addita maiori numero vno mō excludit minorem: ⁊ alio mō nō. Sꝫ addita minori nūero semp excludit maiorē. vñ de parte integrali ⁊ de parte i qͣtitate: ⁊ de parte ī loco: ⁊ de parte in tēpore: ⁊ de parte nūerali talis datͬ regula. Quotiēscūqꝫ dictio exclusiua additͬ parti semp excludit suum totū: excepto toto vli: ⁊ toto in mō. ¶ Ad argumenta p̄dicta facilis est solo: qꝛ pmū argumētum accipit species rōne sue totalitatis siue rōne sue aggregatiōis: ⁊ sic dictio exclusiua addita vni speciei nūeri excludit oēs alias. Secundū aūt argumentuꝫ accipit species numerationis eoruꝫ ex quibus est numerus. ¶ Circa predicta qͥritͬ de hoc sophismate. Solis trib⁹ sola duo sūt pauciora. Probatio. Trib⁹ solo duo sūt pauciora: ⁊ non alijs ꝗ tribus sola duo sūt pauciora. ꝗ pma vera. ¶ Cōtra. solis tribus sola duo sūt pauciora. ꝗ solis trib⁹ duo sūt pauciora: ⁊ nō alijs. s. qͣtuor vel qnqꝫ: qͦ est falsum. Solo. pma ē duplex: qꝛ pōt exponi p exclusionē existētē in obliquo: ⁊ sic est vera: vel pōt exponi p exclusionē existentē in rectitudie: ⁊ iprobatͬ: ⁊ tūc altera de exponētib⁹ est falsa hec s. solis tribus duo sūt pauciora cū duo sūt pauciora oīb⁹ alijs nūeris ascēdēdo: ⁊ ita nō solū duo sūt pauciora. Vñ solet dari tal' regula. Quotiēscūqꝫ duo sincathegoreumatica ponūtͬ in eadē locutiōe seipsa atringentia duplex ē locutio: eo ꝙ vnū pōt esse determinatio alteri⁹ vel econuerso: ⁊ hoc est qͦ solebant dicere antiqui ꝙ vnū potest īcludere alteꝝ: vel includi ab eo: vel excludere alteꝝ: vl' excludi ab eo. ¶ Et nota ꝙ in nūeris est duplex ascēsus qꝛ numer⁹ est causaꝝ: ⁊ alius est quantitatis siue augmēti quantitatis in qͣtitate. vnde loquendo de ascensu cau

sarum omnes minores numeri sunt supiores maioribus: qr oēs minores sunt cāe maioꝝ numeroꝝ. vñ quāto mior est numerus tāto ē supior qr inq̄ʒtū ē ꝑorē cā: ꝛ oīs cā superior ē ꝑor: ꝛ iō supremū ꝑncipiū in numeris ē vnitas: ꝛ sic de maiorib⁹ numeris loquēdo de ascēsu cause semꝑ ē ascēdere a maiorib⁹ numeris ad minorē quodlibet: ꝛ vltimo ad vnitatē: ecōuerso aūt est descēdere. Sʒ loquendo de ascēsu quātitatis siue de ascēsu augmēti quātitat tūc maiores numeri sunt supiores. ꝛ minores inferiores. cum sit maior quātitas in numeris maioribus q̄ʒ in minorib⁹ hoc mō est ascēsus a minori numero ad maiorē: ecōuerso autē est descensus: ꝛ sic ascensus ꝛ descēsus sunt dupliciter in ordine minorum.

His habitis habētur sex q̄stiones que fiebāt circa quartā q̄stionē que erat descēdēdo ad vnaʒ exclusionis. s. que erat in ea que debēt excludi. Cōsequēter querit̄ de q̄nta q̄stiōe que fiebat i ꝑncipio huius tractatus de differētia harū dictionū solus: ꝛ tm̄ q̄liter differūt in suis exclusionib⁹. Et dicēdū ꝙ hec dictio solus excludit semꝑ ab aliquo casuali siue ponat̄ in subiecto siue in predicato: vt solus sortes currit. i. sortes currit ꝛ nullus alius. In ꝑdicato aūt vt ego do solū tibi denariū. i. do tibi denariū ꝛ nullā aliā reʒ. Sʒ hec dictio tm̄ excludit ab aliquo casuali: vt tm̄ sortes currit: vel tm̄ albū currit: vel tm̄ legēs currit. i. sortes currit: ꝛ nullus ali⁹ currit ꝛ sic de alijs. Aliq̄n autem excludit ab aliquo actu reliquos actus: vt cū dicit̄ sortes tm̄ legit ꝛ nihil aliud facit. ℭ Sed ꝯtra. hec dictio tm̄ est aduerbiuʒ: ergo semꝑ excludit ab actu: qr aduerbiū semꝑ natū ē determinare verbū ꝛ semꝑ ferri ad ipsuʒ. Et dicendū ꝙ sicut duplex est dispositio substātie: qr vna est dispositio substātie sʒ se ꝛ absolute: vt albus niger ꝛ ꝯsimilia. Est aūt alia dispositio sube mediāte actu: vt cuʒ dicit̄: ille icedit supbus hec dictio supbus in hac orōne dicit supbiaʒ que subest ꝑ actū. Silr̄ duplex dispositio est act⁹: qr quedā est dispositio actus sm̄ se ꝛ absolute: vt bene ꝛ male ꝛ velociter: ꝛ talis dispositio actus semꝑ determinat actuʒ absolute: ꝛ nō mediāte suba: vt bene legit: velociter currit. Alia ē dispositio actus mediante substantia: vt tātū tm̄modo: solus solūmō: ꝛ tales dispōnes actus aliquādo determināt actū absolute. aliq̄n mediāte substātia: ꝛ ideo q̄n hec dictio tm̄ determinat actū absolute tūc excludit ab aliquo ipso actu alios actus. q̄n vero determinat actus mediāte substātia tunc excludit ab aliquo ipo casuali: vt potuit in exēplis supradictis. ℭ Itē querit̄ de h sophismate. Solus sortes excludit̄: posito ꝙ solus excludat̄ ab aliq̄ subiecto respectu alicuius ꝑdicati: ꝛ nullus alius excludat̄. ℭ Probatio ꝑme: sortes excludit̄ ꝛ nullus ali⁹a sorte excludit̄: ḡ solus sortes excludit̄. ℭ Cōtra. hec est ꝓpō exclusiua i qua excludunt̄ oēs alij a sorte: nō ḡ solus sortes excludit̄. ℭ Solutio. ꝑma ē simplr̄ vʒa: ꝛ ꝓpositio peccat sm̄ qd ꝛ simplr̄: qr q̄uis ꝑma sit exclusiua simplr̄: tamen sua exclusio fit respectu huius actus excludi. Sed qḋ excludit̄ ab exclusiōe nō excludit̄: sicut qḋ ꝑuat̄ a ꝑuatiōe nō ꝑuat̄: qr ꝑuare ꝑuationē hoc nō est ꝑuare sed potius dare habitū: vt ꝑuare cecitatē nō ē ꝑuare sʒ dare visuʒ: ꝛ sic priuari a ꝑuatiōe non est ꝑuati: ꝛ excludi ab exclusiōe nō est excludi. ℭ Itē videt̄ ꝙ solus dʒ restringere terminū cui adiungit̄. ℭ Probatio ꝑ quādā regulā ꝑus datā. Oē adiectiuū nō diminuēs nec habēs nām ampliādi adiunctū ex eadē ꝑorte termio cōi restringit terminū cui adiungit̄ sʒ hec dictio solus est talis: ergo terminū restrīgit cui adiungit̄. Et dicendū ꝙ regula dʒ itelligi de adiectiuis specialibus: vt sunt alb⁹ niger ꝛ ꝯsilia: ꝛ nō de adiectiuis generalib⁹: qr adiectiua generalia nō restringūt: eo ꝙ restringens dʒ eē minus cōe: sed solus est adiungibile reb⁹ oīuʒ generū: ꝛ iō nō pōt restringere. Uel dōm ē ꝙ q̄dā sūt adiectiua q̄ iponunt̄ ab aliq̄ q̄litate spāli: vt albus ab albedine: niger a nigredine: ꝛ talia restringūt: qr q̄litates a q̄bus sumūt̄ sūt spāles. Alia aūt sūt adiectiua q̄ iponunt̄ a suba oblique sūpta: vt solus. Solus eni est nō cū alio. vñ in eo itelligit̄ ille ablatiuus alio. significās subam diuersam in obliquitate: ꝛ talia nō restringūt. ℭ Itē posito ꝙ solus sortes sciat hoc enūciabile equū eē aīal: ꝛ ipse et cū platone ꝛ cum alijs multis sciat alia multa enunciabilia. querit̄ de hoc sophismate. Solus sortes scit aliquod enūciabile: qḋ nō oīs alius a platone ignorat. ℭ Probatio. Sortes scit aliqḋ enūciabile: qḋ alius a platōe ignorat: qr scit equū eē aīal: ꝛ hoc enūciabile ali⁹ a platōe ignorat: ḡ vel oīs ali⁹. Si oīs ali⁹: ḡ solus sortes scit aliqḋ enūciabile. qḋ oīs ali⁹ a platōe ignorat: ḡ sortes scit aliqḋ enūciabile: qḋ ipse ignorat: qḋ ē falsū. Si nō oīs ali⁹: ḡ sor. scit aliqḋ enūciabile: qḋ nō oīs ali⁹ a platone ignorat: ꝛ hec ē ꝑma. ℭ Cōtra. alius a sorte scit aliqḋ enūciabile: qḋ nō oīs alius a platōe ignorat: sicut vnū dici cōiter scitis. nō ḡ solus sortes scit ꝛc. ℭ Solutio. ꝑma ē vʒa simplr̄: ꝛ iste due. Ali⁹ a sorte scit aliqḋ enūciabile: qḋ nō oīs ali⁹ a platōe ignorat. ꝛ nō ali⁹a sorte scit aliqḋ enūciabile: qḋ nō oīs ali⁹a platone ignorat. ꝯdicūt vno mō ꝛ alio mō nō: qm̄ hoc qḋ dico aliqḋ enunciabile supponit indefinite per iplicationē sequentem: q̄ pōt restringere ꝓ diuersis cū ponat̄ in eo hoc relatiuū diuersitatis. s. alius indefinite sumpt⁹. Unde in ꝑma hoc qḋ dico. Aliqḋ enūciabile supponit soluʒ ꝓ hoc enunciabili. s. equū esse aīal. ꝛ hoc relatiuū alius ꝓ sorte solo vnde concedo ꝙ solus sortes scit aliqḋ enunciabile: ꝛ nullus alius a sorte. Cum aūt dixit in ꝓbatiōe. Alius a sorte scit ꝛc. tunc hoc qḋ dico aliqḋ enunciabile nō supponit pro eodē enunciabili. sed pro alio. vnde cōtradicūt si pro eodem supponerent tunc cōtradicerent.

ℭ De exceptiuis dictionibus.

Dicto de exclusiuis: sequit̄ de exceptiuis: vt ꝑter ꝑterq̄ʒ ꝛ nisi. Et ꝑmo qd significet dictio exceptiua. Scdo ꝓ ꝓ qd dicat̄ dictio exceptiua. Tertio q̄ ꝛ quot sūt cāe q̄ exigunt̄ ad exceptionē. Quarto quā habitudinē siue quā operationē denotet dictio exceptiua. Quito cū excipiat sʒ ꝑtē multitudis a q̄ multitudine debeat excipere. Sexto vtrū ꝓpositio exceptiua sit vl̄is vel singularis. Septimo quō sumat̄ sub ea siue quomō sit sub sillogismo. Octauo ꝛ vltimo querit̄ de constructione ipsius.

Circa primū nō ꝙ hec dictio ꝑter nō significat exceptōeʒ sic̄ qdā dn̄t neq̄ vt cōceptā neq̄ vt exercitā. Qḋ ꝓbat̄ eisdē rōnib⁹ q̄b⁹ oñdebat̄ ꝑus ꝙ hec dictio sol⁹ nō significat: neq̄ vt ꝯceptā: neq̄ vt exercitā. ℭ Itē oñdit̄ ꝑ h ꝙ neutro mō significat exceptionē hec dictio ꝑter: qr nulla ꝓpō significat affectū vel exercitū: sʒ tm̄ significat habitudinē casualē ad actū. ḡ dictio ꝑter nō significat exceptionē: vt affectū vl̄ vt exercitū. Et nō significat eā vt ꝯceptū ꝓ ꝛ sic̄ ꝑus de dictōibus exclusiuis. ꝛ sic hec dictio ꝑter nullo mō significat exceptōeʒ. Qḋ ꝯcedim⁹ dicentes ꝙ hec dictio ꝑter significat istātiā in ꝑorte: siue totū nō ē hoc: ꝛ iō dr̄ dictio istantiua. ℭ Sed tūc obicit̄ ꝙ cū instantia sit ꝓpō ꝓpositiōi ꝯria vt est in fine secūdi prioꝝ. hec autē est vl̄is aut ꝑticlaris. ergo cōtingit istātiā fieri nō solū in parte: sed et in toto. ergo sicut habem⁹ dictionē istantiuā in parte sicut preter: ita debem⁹ habere dictionē instantiuā in toto. Quod concedim⁹ dicentes ꝙ dictiones exceptiue vt ꝑter ꝛ cōsimiles ferūt iꝑorte dictiōes exceptiue: vt tm̄ solus ꝛ cōsimiles ferūt instantiā in toto ꝙ iste remouēt partē a toto: vt omnis homo ꝑter sortē currit. ille vo ecōtrario re

mouent totū a parte: vt tm̄ sortes ₇ nullus alius hō: ₇ sic pȝ pmū. Secūdi vero pȝ solutio ꝓpter dicta: q₂ hec dictio pter ₇ ꝯsiles dicunt̄ exceptiue nō ab exceptiōe significata: vt obiectū ē: sed ab exceptiōe exercita: sicut solus ₇ tm̄ dicunt̄ exclusiue ab exclusiōe nō significata ſȝ exercita.

Circa tertium querit̄ que ₇ quot sunt cause q̄ exigunt̄ ad exceptionē. Videt̄ ꝙ sūt tria: q₂ non pōt fieri exceptio nisi aliqd excipiat̄ ab aliquo: ₇ respectu alicui⁹: vt cū oīs hō pter sortē currit. sortes ē exceptio: ₇ hec distributio oīs hō est illud a q̄ excipitur: ₇ iste actus q̄ ē currere: ē illud respectu cuius excipit̄: ergo ista tria necīa sūt ad exceptionē. Et dicēdū ꝙ q̄nque exigunt̄ ad exceptionē. Unū ē excipiēs: ₇ hec ē aīa: ₇ alterū ē istr̄ȝ excipiēdi: ₇ hec ē dictio exceptiua: vt pter ₇ ꝯsiles. ₇ ēt exigunt̄ illa tria de qb⁹ obyciebat̄. s. qd̄ excipit̄: ₇ a q̄ excipit̄ ₇ respectu cui⁹ excipit̄. Un̄ pdicta tria de qb⁹ obyciebat̄ exigunt̄: ſȝ nō sufficiūt ad exceptionē: q̄re pdicta q̄nq₃ ꝯcurrerēt ad hoc ꝙ fiat exceptio. ¶ Sed obycit̄ ꝙ hec dictio pter nō semp̱ tenet̄ diminutiue sicut q̄dā dicūt: q₂ hec ē vā. Decē pter vnū sunt nouē: ſȝ ex denario nō pt̄ fieri nouenarius nisi p̱ diminutionē denary numeri: ḡoȝ ꝙ hec dictio pter. teneat̄ ibi diminutiue: ₇ sic hec dictio equiuocat̄ ad exceptionē ₇ ad diminutionē. ¶ Sȝ ꝯtra. Oīs pars ē semp̱ in suo toto fm̄ habitudinē p̱ qd̄ est pars vt si in actu est pars: ₇ fm̄ actū in suo toto: ₇ in habitu est pars ₇ fm̄ habitū est in toto: ergo pars fȝ ꝙ est pars nō pt̄ esse extra suū totū. ḡ si ponat̄ extra totū. tūc nō erit extra se fm̄ se: sed respectu alicuius tertij: sed sicut vnitas ē ps denarij: ita est pars decē: ergo vnū nō pōt excipi a decem vt respectu alicuius tertij. ergo cū dicit̄ decē pter vnū sūt nouē ibi est qd̄ excipit̄: q₂ vnū. ₇ a quo excipit̄: q₂ decē: ₇ respectu cuius: q₂ respectu hui⁹. s. eē nouē: ₇ etiā excipiēs qd̄ excipit: q₂ itellect⁹: ₇ instrumentū p̱ qd̄ excipit: q₂ dictio exceptiua. ergo ibi sunt pdicte q̄nq₃ cause que sufficiunt ad exceptionē: ergo tenet̄ ibi exceptiue: ergo semp̱ tenetur exceptiue: qd̄ concedim⁹.

Circa quartum q̄rit̄ i huc modū. Cū vbicūq₃ est exceptio excipiat̄ aliquid ab aliquo qd̄ fert istātiā fȝ partē ei a quo excipit̄. Necesse est ergo ꝙ illud qd̄ excipit̄ sit ps eius a quo excipit̄: ₇ ēt nō sit fȝ actū in eo a quo excipit̄. Sed cū ps subiectiua ₇ pars in mō nō ferāt instātiā ꝯ suū totū: q₂ nō sūt actualiter i suo toto. ideo neutra harū portiū pōt excipi a suo toto. ḡoȝ ꝙ dictio exceptiua dicat habitudinē partī actualis existētis in suo toto ad suū totū: ₇ ideo oēs iste orones sunt incōgrue. hō pter sortē currit. plato pter sortē currit: q₂ exceptiua nō ē actualr̄ pars ei⁹ a quo fit exceptio: ₇ ita dictio exceptiua nō repit h̄itudinē ad quā actualr̄ ordinatur. ¶ Itē nulla pars est instātiua ꝯ suū totū nisi p̱ sui negationē ꝯdicat ei: ſȝ pars subiectiua per sui negationē nō ꝯdicit toti: q₂ sorte nō existēte adhuc hō ē: ₇ silr̄ de parte i modo: ergo relinquit̄ ꝙ partes alio₂ generū omniū ꝯdicunt suo toti p̱ negationē: sed iste sunt in suo toto actualr̄: vt pȝ in toto itegrali: ₇ in toto in quātitate: ergo hec dictio pter: dicit habitudinē ptis actualr̄ existētis i suo toto ad suū totū. ¶ Itē. nulla pars fert instātiā suo toti: nisi seq̄t̄ ad ipsu₃: sed nulla pars sequit̄ suū totū nisi actualr̄ sit in ipso: ergo hec dictio pter. dicit ꝯparationē partis actualr̄ existētis in toto ad suū totū qd̄ ꝯcedim⁹. ¶ Ex his patēt plures regule. Prima talis est. Oportet exceptū fm̄ naturā actualr̄ ꝯtineri in eo a quo fit exceptio: ₇ remoueri ab ipso respectu pdicati vel alicuius tertij: vt hic: oīs hō pter sortē currit. Scd̄a regula talis ē. Quotiēscūq₃ tot excipiū tur quot supponunt̄ locutio ē iꝓpa ₇ falsa: vt oīs hō pter oēȝ hoīeȝ currit: cū eni exceptio nō stet in rōne partis nō repit dictio exceptiua cōparationē quā exigit: ₇ sic est ibi iꝓpetas. Et cū pdicatū ponat̄ in q̄libet: ₇ remoueat̄ a quolibet oȝ ipsaȝ esse falsaȝ. Tertia regula talis est. Cōtra ꝓpōnē totā falsaȝ nō ē dare instantiaȝ: vt oīs hō pter oēȝ hoīeȝ est lapis. ꝓpō aūt tota falsa est: que est ꝯria vere: vt vult Arist. in scd̄o po₂: vt oīs hō est asin⁹: hec est ꝯria vere. i. hȝ falsitatē pro qualibet sui parte. vn̄ a tali nō pōt fieri exceptio: q₂ oporteret accipe quālibȝ partē: ₇ sic oīa exciperent̄ quecūq₃ supposita essent: que est ꝯ scd̄am regulaȝ. ¶ Scd̄m pdicta querit̄ de hoc sophismate. Oē aīal preter hoīeȝ est irrōnale. ꝓpositio hec est falsa omne aīal est irrōnale: ₇ nō est instantia nisi in hoīe: ergo facta exceptione pro illo erit vera: ergo hec est vera: omne aīal preter hominē est irrōnale. Cōtra. Omne aīal pter hoīeȝ est irrōnale: ergo omne aīal pter hunc hominē est irrōnale: qd̄ falsuȝ est. ¶ Solutio. pma vera: ₇ ꝓbatio bene tenet: sed iꝓbatio peccat fȝ figurā dictionis a simplici ad personalē: q₂ iste accusatiu⁹ hoīeȝ positus post dictionem exceptiuā hȝ simpliceȝ suppositionē cū sit terminus cōis: cū dicit: omne aīal preter hominē est irrationale: sed cum dicit. ergo aīal preter hunc hoiem est irrōnale: sed cuȝ dicit: ergo omne aīal pter hūc hominē. Iste accusatiu⁹ pter hūc hoīeȝ habet personalē suppositionē: ₇ sic est in figura dictōis. Itēȝ est ꝯn̄a ab iferiori ad superi⁹ cū distributione sicut hic. oīs hō. ergo oē aīal: q₂ in hac ꝓpōne: oē aīal pter hoiem est irrōnale. ista distributio oē aīal cōprehendit in se oē aliud aīal ab hoīe. Sed cū dr̄. omne aīal pter hunc hoiem. Ista distributio oē aīal cōprehendit in se oē aliud aīal ab vno homie: ₇ ita cōprehendit oīa aīalia que prius cōprehendebat. ₇ ēt oēs hoīes alios ab isto homie: ₇ sic argumētat̄ suppositio sicut hic: oē aīal aliud ab homine. ergo oē aīal aliud ab illo hoīe. ¶ Idē aūt iudiciuȝ de hoc sophismate. oē aīal pter sanū est egruȝ. oīs quātitas pter cōtinuā est discreta. oē corpus pter aīatū ē inaīatum. omne pter verū est falsuȝ.

Circa quintum q̄rit̄ a q̄ multitudine dȝ excipere dictio exceptiua: q₂ non excipit idifferēter a q̄cūq₃ multitudīe. Nihil. n. ē dictuȝ: hoīes pter sortē currūt. ḡ nō excipit a multitudīe q̄ est in noīe p̱lalis n̄ueri: ₇ ēt nihil est dictū: turba pter sortē currit. ḡ nō excipit a multitudīe collectiui. Et dōm est ꝙ duplex ē multitudo: q₂ q̄dā ē multitudo q̄ ē mod⁹ itelligendi: ₇ hec ē in noīe p̱lalis numeri. Omnia. n. accn̄tia ptiuȝ orōnis sūt modi itelligēdi. ₇ ab hac multitudīe q̄ ē mod⁹ itelligēdi nō excipit dictio exceptiua. Alia aū̄t ē multitudo q̄ nō ē mod⁹ itelligendi: ſȝ ē multitudo rei: ₇ itēȝ hec ē duplex: q₂ q̄dā ē potētialis: ₇ hec ē in quolȝ vl̄i: q₂ q̄dlibȝ vl̄e in potētia hȝ in se sua idiuidua: ₇ itēȝ ab ista q̄ ē multitudo potētialis nō excipit dictio exceptiua: ₇ iō nihil ē dictum: hō pter sortem currit. Alia est multitudo rei q̄ ē multitudo actualis: ₇ hec est in toto in quātitate: q̄n vniuersale qd̄ sumit̄ vl̄r cōtinet sub se plurs idiuidua: vt oīs hō vel omne aīal. Talis aūt multitudo est in toto itegrali: ₇ in alijs totis habētibus nām ho₂. Et ab hac multitudine excipit dictio exceptiua q̄ est multitudo actualis p̱ tres rōnes q₂ hanc exigit. Quod sic ꝓbat̄. Cōfirmat solutionē p̱ rōnes silogisticas hic in duas. In scd̄a ꝓbat iducendo. s. ibi. Qd̄ aūt dico. Dictū ē eni in pdictis ꝙ dictio exceptiua semp̱ excipit portē actualr̄ existentē in suo toto. ergo cū oporteat partē aliquā vel aliquas relinqui in ipso toto: q₂ nō possunt tot excipi quot supponunt̄: oportet: ₇ tūc ꝙ illa alia pars vel ille alie partes actualr̄ sint in suo toto. ḡ dictio exceptiua semp̱ excipit a multitudine partiū actualiter existētiū in suo toto. vel ptes in q̄s diuiditur totū. ¶ Itē oēs partes in quas diuidit̄ totuȝ ita se habent ad totū: ꝙ si vna est actualr̄ ₇ oēs alie: ₇ si vna est potentialr̄ ₇ oēs alie: vt pȝ inductione in toto vl̄i: ₇ in to-

tō itegrali:⁊ in quolibet alio toto:ſꝫ dictio exceptiua nata
eſt excipe partes in quas diuidit̄ totū:ſed excipit partem
actualiter exiſtētē in toto:ergo oꝫ ibi aliā partē vel alias
ptes actualr̄ exiſtere:ergo dictio exceptiua excipit multi
tudinē partiū actualr̄ exiſtētiū in ſuo toto. ¶ Itē dictio
exceptiua in actu excipit ergo in actu īuenit qđ excipiat
totoꝫ ſꝫ nō īueniret in actu niſi in toto eēt actualr̄: ergo di
ctio exceptiua qđ excipit actualr̄ eſt in toto:ſꝫ nihil actua
literē in toto niſi p̄s actualis:ergo dictio exceptiua ſemꝑ
excipit partē actualr̄ exiſtētē in toto:⁊ idē eſt qđ p̄us. Oꝫ
antez dictio exceptiua excipiat a quolibet toto habente
in ſe multitudinē actualeꝫ. pꝫ inductiōe in quolibet toto:
⁊ p̄mo pꝫ in toto in quātitate: vt oīs hō p̄ter ſortē currit:
hoc eſt a toto in quātitate excipit̄ pors eiꝰ. Et etiā in hoc
ſophiſmate. Oīs hō p̄ter ſortē excipit̄. poſito q̄ oēs alij a
ſorte excipiant̄ reſpectu alicuiꝰ p̄dicati ⁊ ſortes nō. Pro
batio p̄me. hec eſt falſa:oīs hō excipit̄ ⁊ nō eſt inſtātia niſi
in ſorte:ergo facta exceptiōe pro illo erit vera: ergo hec ē
vera:oīs hō p̄ter ſortē excipit̄. ¶ Cōtra. In hac ꝓpōne di
ctio exceptiua adiungit̄ ſorti: ergo excipit ipſuꝫ reſpectu
p̄dicati:ergo ſortes excipit̄: ergo p̄ma eſt falſa. Solutio:
p̄ma eſt vā ſimplr̄: ⁊ iprobatio peccat ſm qđ ⁊ ſimplr̄: qꝛ
excipe ab exceptiōe nō eſt excipe ſimplr̄ ſꝫ ſm quid: ſicut
p̄uari a p̄uatiōe nō eſt p̄uari ſimpliciter ſꝫ ſm qđ: imo po
nit eſt dare habitū: vt p̄uare a cecitate eſt dare viſuꝫ. er
go excipi ab exceptiōe nō eſt excipi ſimplr̄ ſꝫ ſm qđ. Et iō
lꝫ ſortes excipiat̄ ab hoc p̄dicato excipi: ſicut eſt in p̄ma
nō tñ excipit: ⁊ ideo ē ibi qđ ⁊ ſimplr̄: ⁊ ſic pꝫ q̄ exceptio:
fit a toto in quātitate. Pꝫ etiā qđ fit a toto integrali. vt to
ta domꝰ p̄ter parietē ē alba ⁊ totꝰ ſortes p̄ter pedē pōt ꝯti
neri ab archa poſito q̄ ſortes poſſit itrare archā: ita q̄ ar
cha nō poſſit recipe pedē cū eo. Probatio p̄me: hec eſt fal
ſa. Totus ſortes pōt cōtineri ab archa:⁊ nō eſt iſtātia niſi
de pede ſortis:ergo facta exceptiōe ꝑ illo erit vera: ergo
hec ē vā totꝰ ſortes p̄ter pedē pōt ꝯtineri ab archa. ¶ Cō
tra. pes ſortis pōt ab archa ꝯtineri:nō ḡ totꝰ ſortes preter
pedē pōt ꝯtineri ab archa: ḡ p̄ma falſa. ¶ Solutio: p̄ma ē
vera ſimplr̄:⁊ iprobatio peccat ſm accidēs: qꝛ duplici de
cauſa ps excipit̄ a toto reſpectu p̄dicati. Aliqñ excipit̄ ps
a toto reſpectu p̄dicati:eo q̄ pars ſꝫ ſe nō vere ſubijcitur
ſuo p̄dicato:vt hic:oē aial p̄ter hoīeꝫ eſt irrōnale. hō exci
pit a ſuo toto:qđ nō vere ſubijcit̄ irrōnali. hec eni ē falſa:
hō ē irrōnale. Aliqñ aūt ps excipit̄ a ſuo toto: eo q̄ q̄uis
recipiat p̄dicatū ſm ſe:nō tñ recipit ꝑut eſt in ſuo toto: et
ſic pes bene pōt locari ſm ſe in archa: ſꝫ ꝑut eſt vnita ſuo
toti:ſiue cū ſuo toto nō pōt locari in archa. Vñ cū dicit ī
probādo:pes ſortis pōt ꝯtineri ab archa:nō ergo totꝰ ſor
tes p̄ter pedē pōt ꝯtineri ab archa. peccat ſm accidēs: qꝛ
lꝫ pes poſſit ꝯtineri ab archa ſm ſe:nō tñ ꝑut eſt in to
to. Sicut hic. cognoſco choriſcuꝫ:nō ergo ignoro venientē.
lꝫ eni cognoſco choriſcū ſm ſe:ignoro tñ ipſuꝫ: vt eſt veni
ens:⁊ ſic eſt ibi accidēs. ¶ Itē. q̄ a toto in loco pars pōt
fieri exceptio: vt pluit vbiqꝫ p̄terq̄ hic. Et etiā a toto in tpe
vt currit ſemꝑ p̄terq̄ heri: ⁊ ſic pꝫ q̄ dictio exceptiua exci
pit ſemꝑ a toto habētē in ſe multitudinē actualē. Pꝫ etiā
hic in toto numerali pars: vt decē p̄ter vnū currūt: ⁊ ē in
hoc ſophiſmate. Decē p̄ter qnqꝫ ſunt qnqꝫ: qđ ſic ꝓbatur:
hec eſt falſa. Decē ſunt qnqꝫ ⁊ nō eſt inſtantia niſi ꝑ qnqꝫ:
ergo facta exceptione ꝑ qnqꝫ erit vā: ergo hec ē vera. De
cē p̄ter qnqꝫ ſūt qnqꝫ. ¶ Cōtra. decē p̄ter qnqꝫ ſunt qnqꝫ:
ergo qnqꝫ nō ſunt qnqꝫ: qꝛ p̄dicatū ſemꝑ remouet̄ ab ex
cepto. ¶ Solutio. p̄ma eſt ſimplr̄ vā: ⁊ ꝓbatio peccat ſm
accidēs: qꝛ ſicut ps duobꝰ modis cauſat falſitatē i ōrone.
Uno eni modo: qꝛ p̄dicatū nō ꝯuenit parti ſm ſe: ⁊ ſic hec
ē falſa:oīs hō currit ſorte nō currēte. Alio mō cauſat falſi
tatē pars in ōrone: qꝛ lꝫ p̄dicatū ꝯueniat parti ſm ſe. hō
tñ cōuenit ei ꝑut eſt in toto: ⁊ ſic hec eſt falſa: totꝰ ſorte a
pōt locari in archa cū pars ſortis nō poſſit eſſe in ea cū ſor
te: ⁊ ſic falſitas cauſat̄ per partē: ⁊ differentē: ſiue hoc mō
ſiue illo. Quare idifferēter ꝯtigit excipe partē a toto. Ali
quādo hoc mō: aliqñ alio mō: ⁊ ſic cauſat̄ falſitas in ōro
ne per partē: ita ꝑ eundē modū fit exceptio circa partem.
Dicendū eſt ergo breuiter q̄ p̄ma ſimplr̄ eſt vera: ⁊ ipro
batio peccat ſm accidēs q̄ eē qnqꝫ p̄dicat̄ de qnqꝫ ſꝫ ſe.
vt qnqꝫ ſunt qnqꝫ: ſꝫ nō p̄dicat̄ de qnqꝫ ſꝫ q̄ qnqꝫ ſūt ſub
formis totiꝰ: ⁊ ita peccat ſꝫ accidēs ſicut patuit p̄mo de h
ſophiſmate. Totus ſortes p̄ter pedē pōt ꝯtineri ab archa.
¶ Ad illud aūt qđ obijcit̄ q̄ p̄dicatū ſemꝑ remouet̄ ab
excepto Dicēdū q̄ nō ē verū: qꝛ qñ falſitas in ōrone cau
ſat̄ ꝑ partē: ex eo q̄ p̄dicatū nō ꝯuenit parti: tūc p̄dicatū re
mouet̄ ab excepto. ſꝫ qñ cauſat̄ falſitas in ōrone: eo q̄ lꝫ
p̄dicatū ꝯueniat parti ſm ſe: nō tñ ꝯuenit ei vt eſt in ſuo
toto: tūc nō ꝯtingit p̄dicatū remoueri ab excepto: ⁊ ſic ē
in ꝓpoſito. vñ nō ſequit̄. Decē p̄ter qnqꝫ ſūt qnqꝫ: ḡ qnqꝫ
non ſunt quinqꝫ.

Circa ſextum

ſic obijcitur. Propoſitio vlīs ē q̄
oī aut nulli ieſſe ſignificat: vt ē in p̄mo p̄oꝝ: ſꝫ ꝓpō exce
ptiua nō ſignificat ieſſe oī aut nulli: qꝛ p̄āt in aliquo vel ī
aliqbꝰ. ḡ ꝓpoſitio exceptiua nō ē vlīs. ¶ Itē ad idē ſolet
dari talis regula. Dictio exceptiua vult inuenire diſtribu
tionē mobilē ⁊ reddere eā īmobilē. ḡ cuꝫ oī. oīs hō p̄ter
ſortē currit. hec diſtributio. oīs hō p̄ter ſortē currit. ē im
mobilis. ḡ nō circūſtat in rōne vlīs cū ꝯtigat fieri motū
ſub q̄libet vlī ⁊ pꝫ q̄ nō eſt idefinita: neqꝫ ꝑticularis. er
go eſt ſingularis. Et dōm q̄ ꝓpō vlīs eſt duplex: qꝛ q̄daꝫ
eſt completa ⁊ alia icompleta. Completa eſt illa in q̄ ſub
iectū pro q̄libet ſui p̄te recipit p̄dicatum: vt oīs hō albus
currit. Hic eni homo albus ſubijcit̄ curſui ꝑ quolꝫ hoīe
albo. Incompleta eſt illa in qua ſubiectuꝫ nō pro q̄libet
ſui parte: ſꝫ pro qbuſdā ſubijcit̄ p̄dicato: ⁊ ſic oīs excepti
ua eſt vniuerſalis: vt oīs hō p̄ter ſortem currit. p̄mo aūt
mō nulla exceptiua eſt vniuerſalis. ¶ Ad p̄mū aūt argu
mentū dicēdū: qđ obijcit̄ de ꝓpōne vlī cōpleta ⁊ pfecta.
¶ Scđi aūt argumēti ſolutio patebit in ſeptima qōne.

Circa ſeptimū

ſic obijcit̄ cū ſic dr̄. oīs hō p̄ter
ſortez currit: ſꝫ plato ē hō. ḡ pla
to p̄ter ſor. currit. Nlla ē tal̄ illatio neqꝫ ſic pōt fieri ſillꝰ.
ḡ nō eſt ſilla ꝓpoſitio exceptiua. ¶ Itez ad idē. Cum oīs
ꝓpoſitio exceptiua ſit imobilis per regulā p̄cedētē. ḡ nō
dꝫ fieri ſumptio ſub ea. ergo nō eſt ſillogiſmꝰ. Et dicēduꝫ
q̄ ꝓpoſitio exceptiua nō eſt ſillogiſmꝰ ſic. oīs hō preter
ſortē currit. plato eſt hō. ḡ nō plato currit: qꝛ iſta determi
natio p̄ter ſortē nō dꝫ ſumi ad mediū: neqꝫ in ꝯcluſiōe eo
q̄ eſt determinatio ſubiecti in cōparatiōe ad p̄dicatuꝫ e
nulla talis determiatio ſumit̄ ad mediū neqꝫ in ꝯcluſio
ne: ſed ſolū dꝫ ſumi determinatio eius qđ eſt ſubiectū: qꝛ
hec eſt abſoluta. Alia aūt eſt reſpectiua. Diſpoſitio reſpe
ctiua attingit totū. i. p̄dicatū ⁊ ſubiectū: ⁊ nō debꝫ fieri
ſumptio ſub toto id eſt ſub vtroqꝫ termio ſꝫ ſubiecto. ¶ Ad
aliud aūt dicēdū q̄ ꝓpoſitio exceptiua eſt mobilis: qꝛ eſt
ſillogiſmus ſicut dictū ē aſſumendo oēs partes alias ab
excepto. vnde p̄dictā regulā dicimus eſſe falſaꝫ: vel ſolū
eſſe intelligendā quātū ad exceptionem. hoc eſt q̄ nulla
pars pōt aſſumi cū excepto. vnde nō ſequit̄. oīs hō p̄ter
ſortez currit. ergo plato p̄ter ſortez currit. ergo virgilius
p̄ter ſortē currit. ⁊ ſic de alijs. ¶ Scđm p̄dicta q̄rit̄ de h
ſophiſmate. Sortes bis vidit oēm hoīem p̄ter platonez:
poſito q̄ ſortes viderit vna vice omnē hominē: ⁊ alia vi
ce omnē hominē p̄ter platonē. Probatio p̄me: hec falſa:
Sortes bis vidit omnē hoīem: ⁊ non eſt inſtantia niſi in
platone: ergo facta exceptiōe pro illo eſt vera: ergo hec ē
vera. Sortes bis vidit omnē hominē p̄ter platonē: ergo

bis nõ vidit platonẽ: ergo vna vice ⁊ alia vice nõ vidit platonẽ: qđ falsũ est. Solutio. ꝓma duplex: eo ꝙ hec dictio bis põt determinare hoc verbũ videre ꝓut transit supra sequẽtẽ accusatiuũ cũ sua determinatiõe facta ꝑ exceptionez: ⁊ tũc est sensus. Sortes vidit omnẽ hoiez ꝑter platonez ⁊ hoc bis: ⁊ tũc sequit̃ ꝙ nulla vice vidit platonẽ: ⁊ sic est falsa. ⁊ sic hec dictio ꝑter. excipit ab hoc qđ est videre omnẽ hoiem. ⁊ sic ꝑus aduenit hec dictio ꝑter. in orõne. Alio aũt mõ hec dictio bis. põt determiare tñ hoc qđ est videre oẽz hoiez: tũc hec dictio ꝑter. excipit ab eo qđ est bis videre oẽm hoiez: ⁊ sic est vera: qꝛ nõ bis vidit platonez: ⁊ sic hec dictio bis. ꝑmo intelligit̃ aduenire in orone ꝙ̃ hec dictio ꝑter. ¶ Ex ꝑdictis patẽt plures regule: qꝛũ ꝑma talis est. Cuiuslibet exceptiue vere sua ꝑiacẽs est falsa. Preiacẽs aũt exceptiue ẽ illa a qua remouet̃ falsitas ꝑ dictionẽ exceptiuã. vñ hec: oẽ aial ẽ irrõnale: est ꝑiacẽs falsa hui⁹ exceptiue vere: oẽ aial ꝑter hoiez ẽ irrõnale. Alia autẽ est regula talis. Si aliq̃ ꝓpõ ẽ va sine exceptiõe erit falsa cũ exceptiõe apposita. ¶ Itẽ querit̃ de h̃ sophisma te. Quilibet viginti ꝑter decẽ sunt decẽ. Probatio. ista viginti ꝑter decẽ sũt decẽ: illa viginti ꝑter decẽ sunt decẽ: ⁊ sic de aliis: ergo ꝑma va. ¶ Cõtra. ꝑma ẽ tota falsa: ergo nõ põt verificari ꝑ exceptionẽ. Per hãc regulã. Si totã falsã nõ est dare istãtiã. Solutio. ꝑma ẽ simplex falsa. Probatio aũt peccat ꝯ̃ accidẽs sicut in h̃ sophismate. Oẽ coloratũ ꝑter vnũ currit. Probatio. oẽ albũ ꝑter vnũ currit. oẽ nigrũ ꝑter vnũ currit. oẽ medio colore coloratũ ꝑter vnũ currit: posito ꝙ iste tres sint vere: ergo oẽ coloratũ ꝑter vnũ currit. ¶ Cõtra. ꝑma tota ẽ falsa: ergo nõ põt verificari ꝑ dictionẽ exceptiuã. Patet aũt añs ꝓbatiõis: cũ q̃libet ꝑmissarũ nõ habeat instãtiã nisi in vno: ⁊ ꝯclo habeat istãtiã in trib⁹. s. in vno albo: ⁊ in vno nigro: ⁊ tertio qđ est medio colore coloratũ. ¶ Circa octauũ obiicit̃: ꝙ hec dictio ꝑter. nõ ꝯstruit̃ cũ actõ casu: qꝛ ꝯparatio importata ꝑ hãc dictionẽ ꝑter. est ipsi⁹ act⁹ vel respectu actus: ergo determinat actũ: ꝯ actio hꝫ significari ꝑ vbũ: ergo hec dictio ꝑter. determinat terminũ. Sed solũ aduerbiũ determinat vbũ ex opposito diuise: ergo ẽ aduerbiũ: ergo nõ ẽ ꝑpõ neq; verbũ: cũ sint ptes orõnis diuerse ab aduerbio. ergo nõ ꝯstruit̃ cũ actõ. Et dicẽdũ ꝙ ꝑter. nõ est aduerbium sed ẽ ꝑpõ: qꝛ aduerbia determinãt verbũ rõne actus in se: vel rõne alicui⁹ cõparationis debite ipsi actui: cũ aduerbiũ sit vt vbi adiectiuũ: ꝯ ꝑpõnes nõ dicũt ꝯparationẽ actus: imo dicũt ꝯparationẽ subẽ oblique significate ad actũ vel respectu actus: ⁊ sic differũt ꝑpõnes ⁊ aduerbia. vñ nõ sequit̃ ꝙ si dicat cõparationẽ aliquã respectu act⁹ ꝙ iõ sit aduerbiũ imo potius sequit̃ ꝙ non sit aduerbiũ. ¶ Itẽ cũ dicit̃: iste currit ibi: hoc aduerbiũ ibi dicit determinationẽ ꝯ eadẽ determinatio significat̃ in hac orõne: iste currit in illo loco: ergo ista ꝑpõ in. dicit eandez ꝯparationẽ cũ hoc aduerbio ibi: ergo est aduerbiũ: cũ dicat eandez cõparationẽ: ⁊ silr de aliis ꝑpõnib⁹: vt trãsiuit illuc. i. ꝑ illã ptẽ: ⁊ mouet̃ sursũ. i. ad locũ supiorẽ. currit velociter. i. cũ velocitate: ⁊ factũ est celitus. i. a celo: ⁊ diuinit⁹. i. a deo. ergo idẽ significãt iste ꝑpõnes cũ aduerbiis: ⁊ similiter de aliis ꝑpõnib⁹: ꝙ ꝑpõnes nõ differũt ab aduerbiis: ergo hec dictio ꝑter. est aduerbiũ: sed nullũ aduerbiũ cõstruit̃ cũ actõ casu: ergo nõ ꝯstruit̃ cũ actõ. Et dicẽdũ ꝙ hoc aduerbiũ velociter dicit velocitatẽ vt determinationez act⁹ cũ dico currit velociter: ꝯ si dicã currit cũ velocitate: hec ꝑpõ cũ. nõ dicit velocitatẽ in determinationẽ act⁹: sed dicit ꝯparationẽ vni⁹ ad alterũ: vt velocitatis ad actũ. Silr hoc aduerbiũ ibi. dicit locũ vt determinationẽ act⁹: sed hec ꝑpõ in. nõ dicit locũ vt determinationẽ actus: ꝯ dicit ꝯparationẽ ipsi⁹ loci ad actũ q̃ fit in eo: ⁊ sic de aliis. vñ ꝑpõnes nõ significant idẽ cũ aduerbiis. vñ hec ꝑpositio ꝑter. nõ est aduerbiũ sed ꝑpositio. ¶ Itẽ hec dictio ꝑter. remouet vbũ personale ab excepto. ꝯ verbũ alicui⁹ ꝑsone nõ remouet̃ nisi a noiatiuo: ergo hec dictio ꝑter. ꝯstruitur cũ noiatiuo. Et dicẽdũ ꝙ dupl'r remouet̃ vbũ ꝑsonale ab aliquo casuali: qꝛ vno mõ remouet̃ eo ꝙ negat̃ ꝯpositio vni⁹ ad alterũ. ⁊ sic remouet̃ semꝑ verbũ ꝑsonale a noiatiuo: vt ego non curro: tu nõ curris: ille nõ disputat: silr in ꝑp onali. Alio aũt mõ remouet̃ vbũ ꝑsonale ab aliquo casuali ꝓpter h̃ ꝙ illud casuale exhibit̃ ab aliq̃ recipiẽte in se actũ illiꝰ: ⁊ sic semꝑ remouet̃ act⁹ ab excepto per hãc dictionẽ ꝑter. Sꝫ hoc ẽ valde ex ꝯ̃te: qꝛ ꝑmo hec dictio ꝑter. extrahit partẽ a toto. vt ois hõ ꝑter sortẽ currit: Scđo actus ponit̃ in toto a quo fit exceptio: vt ois hõ ꝑter sortẽ currit. Tertio autẽ mõ qꝛ actus ponit̃ a toto nõ repiebat partẽ que ꝑus erat remota a toto respectu ipsi⁹ actus: ideo ꝯsequebat̃ remotio actus a parte excepta: sicut ꝑus vidisti pluuiã veniẽtem: ꝑmo remouisti librũ a fenestra: secũdo cecidit pluuia sup fenestrã: tertio sequit̃ ꝙ nõ sit recepta in libro: vel ꝙ nõ cecidit sup librũ. ¶ Sciẽdũ autẽ: ꝙ q̃cũq; dicta sunt de hac dictiõe ꝑter. oĩa debẽt intelligi de hac dictiõe ꝑterq̃. ⁊ de hac dictiõe nisi. s. ꝙ ẽ dictio exceptiua: excepto hoc ꝙ hec dictio preter. excipit in accusatiuo casu semꝑ: vt dictũ est: sed preterq̃ ⁊ nisi excipiunt in eodẽ casu in quo est totum a quo fit exceptio: vt nullus homo currit preterq̃ sortes: vel nisi sortes: nullius hominis miserior preterq̃ sortis: vel nisi sortis: nulli homini loquor preterq̃ sorti vel nisi sorti: nullum hominẽ video preterq̃ sortem: vel nisi sortem: a nullo homine didici preterq̃ a sorte: vel nisi a sorte. De dictionibus exceptiuis dicta sufficiant.

¶ De dictiõib⁹ ꝯsecutiuis. Et ꝑmo de cõiunctiõe Si.

Dicto de dictiõib⁹ exceptis. Dõm ẽ de dictiõib⁹ ꝯsecutiis. Et ꝑ õ hac dictione si. De qua ꝑmo queritur qđ significet. Secũdo quot sunt species cõsecutiõis siue cõsecutiue. Tertio vtrũ in cõditionali cõtingit fieri descẽsũ sub añte vel sub ꝯñte. Quarto qualiter sumat̃ cõtradictio cõditionalis ꝓpõnis. Quinto vtrũ impossibile antecedat ad quodlibet: siue ex ipossibili sequit̃ quodlꝫ.

Circa ꝑmũ sic obiicit̃: ꝙ hec dictio si. non significat subam: qꝛ substãtia dr̃ q̃tuor modis. Uno. n. modo substantia dr̃ materia: vt materia sortis vel ignis vel alioꝝ elemẽtoꝝ. Alio aũt modo substantia dicit̃ forma vt forma sortis ⁊ aliaꝝ rerum nãlium. Tertio mõ substantia dicit̃ compositũ ex his. i. ex mã ⁊ forma: vt sortes ⁊ alia indiuidua. Quarto aũt modo substãtia dr̃ essentia dicens quid: siue ꝑdicabilis de pluribus in quid: vt hõ ẽ aial. ⁊ cõsilia. sed hec dictio si. nullo ꝑdictoꝝ modorum significat subam. ergo hec dictio si. nõ significat substantiã: qđ ꝯcedim⁹. ¶ Itẽ qdã dicũt ꝙ hec dictio si. significat causalitatẽ. Alii võ dicũt antecessionẽ. Alii dicũt ꝯsecutionẽ. Et videt̃ ꝙ significat causalitatẽ: qꝛ dicit̃ cõiunctio causalis: ⁊ nõ nisi a cõsignificatiõe cause vel causalitatis. ergo hec dictio si. significat causalitatẽ. ¶ Itẽ videtur ꝙ magis significat antecessionẽ q̃ cõsecutionẽ: quia magis se tenet cum añte q̃ cũ ꝯñte a parte rei cui⁹ signũ est: qꝛ si. semꝑ adiungit̃ añti ⁊ nõ ꝯñti: vt aial est si hõ est. sed semꝑ antecessio est forma añtis: ⁊ cõsecutio ꝯñtis. ergo magis se tenet cum añte q̃ cũ ꝯñte. ergo si hec dictio si. significat alterũ istoꝝ magis significat antecessionem q̃ cõsecutionẽ. ¶ Itẽ ad idez. Causa dicit̃ dupliciter: qꝛ quedã est causa q̃ est causa rei quo ad esse: ⁊ hec est causa essendi: vt corpus ⁊ aĩa sunt causa hoĩs quo ad esse: ⁊ incẽs super terrã est causa diei quo ad esse. Alia aũt causa est q̃ est causa cõsequendi: ⁊ sic in qualibet cõditionali añs est

causa cõntis: ꝛ nõ essendi sed cõñdi: ꝛ in quolibꝫ argumẽto ꝑmisse sunt causa cõclusionis. ꝛ sic causa est duplex. s. causa essendi ꝛ cã cõsequendi. sꝫ vtraq3 istoꝝ modoꝝ cã inq̃tum est cã est añs ꝛ causatũ in qd est causatũ ad cõñs. Sꝫ hec dictio si. significat cãz vel causalitatẽ. ꝗ significat antecedentẽ ꝛ nõ cõsecutionẽ. ¶ Itẽz videtur ꝙ significat cõsecutionẽ ꝑ diffinitionẽ datam a Pris. de coniunctione. Cõiunctio est pars orõnis īdeclinabilis cõiunctiua aliaꝝ partiũ orõnis vim vel ordinẽ demonstrãs. Et Pris. exponit sic. Uim significãt ille cõiunctiões que significãt res aliquas simul esse vt pius ꝛ fortis fuit eneas. Ordinẽ significat cõiunctio quãdo significat cõsecutionẽ aliquaꝝ reꝝ: vt si ambulat mouetꝛ: sꝫ hec cõiũctio si. ꝛ cõsiles significãt ordinẽ. ꝗ significãt cõñtias rerũ siue cõsecutiones. ꝗ nõ antecessionẽ. Et dicendũ est ꝙ hec dictio si. significat causalitatẽ siue antecessionẽ: ꝛ hoc nõ est significare plura sed vnũ: qꝛ vnũ in altero siue per alterũ: qꝛ per hoc ꝙ significant causalitatẽ significãt antecessionẽ. qꝛ sicut in oĩ causa ĩtelligitur antecedẽs nã: cũz omnis causa ꝓor sit suo effectu: ita in oĩ causalitate ĩtelligiẽ añcessio. Unde hec dictio si. significat causalitatẽ sm ꝙ in ea ĩtelligiẽ antecessio. Et sic significat causalitatẽ in antecessiõe siue ꝑ añcessionẽ. vñ nõ significat duo sꝫ vnũ: qd concedim⁹.

¶ Argumẽta aũt qbus ostendiẽ ꝙ significãt causalitatẽ siue antecessionẽ concedimus sicut dictum est ꝙ significat vnũ in alterũ siue ꝑ alterũ. ¶ Ad argumẽtũ aũt ꝓbans ꝙ hec dictio si. significat cõsecutionẽ. Dicendũ ꝙ nõ significat cõsecutiue vt diximus: sed ad añcessionẽ seqtur cõsecutio. Et nota ꝙ vnũ seq ad alterũ dr multiplr: qꝛ quedaz sequunẽ eo ꝙ sunt essentialr ꝑdicabilia vt diffinitio genus ꝛ dña ad spẽm. Alia autẽ sequunẽ sm ꝙ sunt partes itegrales: vt partes ad domũ ꝛ cetere partes ei⁹. Alia sequunẽ que sunt partes essentiales rei: q̃uis nõ sint partes itegrales: vt corpus humanũ ꝛ aĩa ĩtellectiua ad hoĩnẽ. Et dicunẽ partes itegrales: quaꝝ q̃libꝫ hꝫ q̃titatẽ. Et ideo corpus ꝛ aĩa non sunt ptes itegrales: qꝛ lꝫ corpus habeat q̃titatẽ: tñ aĩa nõ hꝫ q̃titatẽ: sed sunt partes eẽntiales aĩalis viuentis: qꝛ aĩa repitur in hoĩbus vt intellectiua: ꝛ brutis aĩalibus vt sensitiua tm: ꝛ terre nascentib⁹ vt vegetatiua tm. Alia cõsequunẽ qꝛ sunt subiecta ꝓpria accidentiũ vel ecõuerso: qꝛ sunt ꝓpria accñtia subiectorũ: ꝛ sic seqtur linea ad rectũ vel curuũ: ꝛ sic numerus ad par vel impar: ꝛ corpus elemẽtatũ ad colorẽ tanq̃ ad accidentia ꝓpria: vel ecõuerso rectũ ꝛ curuũ ad lineã: ꝛ par vel impar ad numerũ: ꝛ color ad corpus elemẽtatũ sicut accñtia ꝓpria ad ꝓpria subiecta: sꝫ nullo ꝑdictoꝝ modorũ cõñtia seqtur ad antecessionez. Alia aũt sequunẽ ad seinuicẽ relatiue: vt pater ꝛ filius: dñs ꝛ suus. ꝛ hoc modo cõsecutio seqtur ad antecessionẽ. Sicẽni añs ꝛ cõñs sunt ad aliqd: silr antecessio ꝛ cõsecutio ad seinuicẽ dicuntur. vnde hec dictio si. significat solũ antecessionẽ: qꝛ oĩs antecessio cõsecutionis est antecessio: iõ ad significationem huius dictionis si. seqtur cõsecutio relatiue.

Circa secundum queritur quot sunt species cõsecutionis: qꝛ cũ vnũ relatiuũ exigaẽ ad cognitionẽ alterius oꝫ cognoscere cõsecutionẽ: ꝛ modus siue species cõsecutionis ad hoc vult ꝙ antecessio cognoscaẽ. Et dicẽdũ ꝙ cõsecutionis due sunt diuisiões. s. excedẽtes ꝛ excesse. Una qdẽ diuisio est ista. Cõsecutiõis alia est reꝝ silr existentiũ: vt si homo est aĩal est. alia reꝝ existentiũ sm pius ꝛ posterius. Nã aliquãdo seqtur qd est prius: ꝛ aliqñ qd est posterius: ꝛ qd prius dr aliquãdo vel tempore. vt si adiscit ignorat. prius enim est ignorare: ꝛ postea sequitur adiscere: ꝛ seqtur qd est posterius: ꝛ in eodẽ tempore qꝛ qñ adiscit ignorat: nõ eniz adiscimus nisi qd ignoramus. Aliqñ aũt sequitur prius in diuersitate temporis: ꝛ hoc duplr. Uno eniz modo sequitur prius in preterito vt si fumus est ignis fuit: ꝛ si panis ẽ farina ꝛ aqua fuerũt: ꝛ hoc accidit maxime in causis nõ permanentibus: ꝛ in causis tempore: ꝛ nã añtibus suum effectũ. Alio aũt modo prius seqtur in tpe futuro: vt purgatio ꝛ saĩa que finalr ordinanẽ ad sanitatẽ sũt. ꝗ sanitas finalr erit. Sanitas eni causa finalis est ꝑdictoꝝ. Cã eni finalis sp nã ꝓor ẽ suo effectu. Aliqñ autem tpe posterior est ꝑdictis. ꝗ pꝫ ꝙ prius aliqñ seqtur in pñti: aliqñ in preterito: aliqñ in futuro. Hec aũt diuersitas cõsecutiõis accidit ex eo ꝙ cã triplr cõparatur ad suũ effectũ. Aliqñ eni causa est silr tpe cũz suo effectu: q̃uis nõ nã: vt sol lucens super terraz cũ die. Aliqñ autẽ causa precedit tpe ꝛ natura suũ effectũ: vt ignis fumũ ꝛ racemi vinũ. Aliqñ aũt causa antecedit natura suũ effectũ: ꝛ est posterior tempore: ꝛ hoc maxime solet accidere. Aliquãdo in cã finali. Et sic pꝫ diuisio ꝑme cõsecutionis. Alia est simul existentiũ. Alia nõ simul existentiũ. ¶ Secunda vo diuisio cõsecutionis est ista. Consecutionis aĩa est simplex: alia cõposita siue sm oppositiones: vt dictũ est in tractatu de fallacia cõsequẽtis. He aũt diuisiones comporanẽ ad seinuicem: vt excedentia ꝛ excessa: qꝛ vtrũq3 membrum ꝑme diuisionis reperitur in simplici cõsequentia: ꝛ in composita. ꝛ vtrũq3 membrũ secũde diuisionis reperitur in eis q̃ simul cõsequunẽ: ꝛ in eis q̃ cõsequunẽ sm prius ꝛ posterius: vt si panis est farina fuit: ꝛ si vinum est racemi fuerunt. ꝛ consequunẽ sm prius ꝛ posterius: ꝛ est ibi simplr cõsequẽtia. ꝛ in eodẽ. Etiam põt formari cõñia cõposita: vt si vinum est racemi fuerunt. ergo si racemi nõ fuerunt nõ est vinuz. Silr autem ꝛ in his terminis q simul consequunẽ. Et iõ dicunẽ ille diuisiones excedẽtes ꝛ excesse: qꝛ sm ꝙ vtrũq3 membrũ ꝑme diuisionis reperiẽ in vtroq3 scõe: ꝛ sic ẽ excedens diuisio ꝑma: ꝛ secũda est excessa. Scõm autez ꝙ vnum membrũ scõe diuisiõis reperiẽ in vtroq3 ꝑme. Similiter scõa est excedẽs: ꝛ ꝑma est excessa. Et qd dico de vno membro diuisiõis. similiter ĩtelligaẽ de reliquo. ¶ Scõm ꝑdicta queriẽ de hoc sophismate. Si nullum tẽpus est aliqd tps est. Probatio. Si nullũ tpus est dies nõ est: ꝛ si dies non est: nox est: ꝛ si nox est aliqd tps est. ꝗ a ꝑmo si nullum tẽpus est aliqd tempus est. ¶ Cõtra. ibi significatur oppositũ. ergo locutio est ĩpossibilis. ¶ Solutio. ꝑma simplex oppositum sequi ad falsa. Et dicũt quidam ꝙ in ꝑma cõditionali ꝓbationis est locus a toto in q̃titate. In secũda vo conditionali est locus a cõrijs immediatis. In tertia vo est loc⁹ a parte vel specie subiectiua: ꝛ sic variaẽ habitudo ĩferendi: ꝛ ita ĩpeditur loc⁹ a ꝑmo ad vltimũ. Et ponunt ibi sophisma accñtis ꝓpter variationem medij. ¶ Sꝫ hoc destruiẽ ꝓpter has maximas. Quicquid sequiẽ ad cõñs sequiẽ ad añcedens. ergo si vltimũ cõsequẽs qd est aliqd tẽpus esse sequiẽ ad antecedẽtia intermedia ꝛ antecedẽtia ĩtermedia sequunẽ ad primum añs qd est nullum tps esse: tũc opꝫ ꝙ vltimuz cõñs qd est aliqd tps esse sequaẽ ad nullũ tps esse: qd est ꝑmũ antecedens: ꝛ sic necesse est ꝑmã esse verã: si habitudines ꝓbationis sunt necessarie. ergo a destructiõe cõñtis: si prima nõ est necessaria: habitudines ꝓbationis nõ erũt necessarie. Alia aũt maxĩa est ista. Quicqd añcedit ad añs antecedit ad cõñs. ergo si ꝑmũ añs antecedit ad antecedentia intermedia: ꝛ antecedẽtia intermedia antecedũt ad vltimũ cõñs. ergo ꝑmũ antecedens antecedit ad vltimuz cõñs. ergo si habitudines ꝓbationis sunt necessarie ꝑma est vera. Neq3 ĩpediẽ locus a ꝑmo ad vltimũ ꝓpter diuersas habitudines. ergo si ꝑma nõ est vera: habitudines ꝓbatiõis ĩtermedie nõ sunt necessarie. ¶ Item ad idem. Si sortes est aĩal rationale mortale. sortes est hõ. a diffõne: ꝛ si sortes est hõ. sortes est aĩal. a spẽ: ꝛ si sortes ẽ

asal: sortes nõ est lapis ab oppositis. ergo a primo: si sortes est aial rõnale mortale: sortes nõ est lapis: sꝫ hec bñ sequitur: r sunt ibi diuerse habitudines locales. ergo ppter diuersitatẽ habitudinũ localiũ nõ impedit processus a pmo ad vltimuꝫ. Itẽ ad idẽ in sillo cathegorico nõ exigit ꝙ eadeꝫ sit habitudo medij ad maiorẽ extremitatẽ r minorẽ. vt nulla virtus est viciũ. ois iusticia est virtus. ergo nullo iusticia est viciũ. In hoc sillo cõparatio medij ad maiorẽ extremitatẽ est habitudo ꝯtrariũ minoris vero extremitatis ad mediũ est habitudo speciei ad genus. Pars oĩt localiũ habitudinum vna facit locũ itrinsecũ. ergo si iter oẽs locos maxime differunt itrinseci r extrinseci: r iste non ĩpediunt sillm cathegoricũ. ergo ita eodẽ multo minus ĩpediunt hypotheticuꝫ: r si ille nõ ipediũt nec alie habitudines q̃ magis cõueniũt: r sic a pmo ad vltimũ nõ ipeditur processus ppter diuersas bitudines locales: qđ ꝯcedimus. Unũ dicendum est ꝙ prima simplr est falsa. r prius ꝯñtia tenet vno mõ. r alio mõ nõ: qꝛ hec ppositio: dies nõ est: que ẽ primũ ꝯñs est duplex eo ꝙ põt esse negatio in genere siue circa genus: qđ idem est. vel põt esse negatio simplr siue extra gen⁹. Si eñi sit negatio in genere sic ponit subm suũ inesse: qđ est tẽpus cõmuniter loqñdo extẽso noĩe subti. r est sensus isti⁹: dies nõ est: id est tẽpus est sꝫ illud nõ est dies: r ita non sequitur ex pmo ꝯñs. qꝛ imediate ꝯdicit ei: r si nõ sequitur: nullũ tẽpus est. ergo dies nõ est: nec ẽ ibi loc⁹ a toto in q̃titate: sꝫ ẽ argumẽtũ penit⁹ disperatũ. sic h̃. nullus homo currit. ergo aliquis hõ currit. Silr est in pposito nullũ tẽpus ẽ. ergo aliqđ tẽpus est: sꝫ illud nõ est dies. Sꝫ si sit negatio simplr. tũc nihil ponit ista: dies nõ est: r sic sequitur: nullũ tempus est. ergo dies nõ est: r sic est locus a toto in q̃titate. Silem antẽ distinctionẽ inuit Aristo. in pmo posterioꝝ: dicens qđ dico nõ par: qꝛ si non par negatio est in genere: ita ponit subm suũ qđ est numerus. Unũ nõ par ponit numeꝝ: sꝫ ille non par ẽ par. si vero nõ par sit negatio simplr: r sic nihil ponit. Et sic pꝫ ꝙ hec est duplex: dies nõ est: r sm ꝙ est negatio in genere nõ sequitur ex eo. E conuerso aũt dicendum est de scda cõditionali. s. de hac: si dies nõ est nox nõ est. qꝛ sꝫ ꝙ hec: dies nõ est: ẽ negatio in genere: ita sequitur ex ea noctẽ eẽ. Quare destructo vno ꝯrioꝝ imediatoꝝ non sequitur alterũ: nisi cũ cõstantia subti. Unũ oꝫ sic iferre: dies nõ est r ẽ tẽpus. ergo est nox. Si vero hec: dies nõ est: sit negatio simplr: ita nõ sequitur ex ea noctem esse: neqꝫ hoc mõ est ibi locus a ꝯrijs. ⁋ Itẽ queritur in quo sit tẽpus vt in subiecto: qꝛ cũ oia nouẽ genera pdicamẽtoꝝ alia a substãtia sunt accidentalia. ergo nõ possunt esse nisi in subiecto qꝛ nulliꝰ accñs potest esse nisi in subo. Ut. n. vult Boetius. Accidẽtis eẽ est inesse: sed tempus est accñs: qꝛ est quantitas. ergo est in subo. Et ideo querit in quo subo sit. Et dicendum ꝙ tempus ẽ in motu pmi mobilis: siue in motu celi vt in subto: vel in pmo mobili inq̃tum est mobile vt in subo: qꝛ idẽ est dicere ꝙ sit in pmo mobili inq̃tum est mobile: siue in motu pmi mobilis. eo ꝙ ipsius mobilis inq̃tũ est mobile perfectio est motus: vt est in 3°. physicoꝝ. ⁋ Itẽ queritur cũ nox r dies sint ꝯria immediata: r ois ꝯrietas nata sit fieri circa aliqđ subm. ergo nox r dies erũt vicissiꝫ in subiecto aliquo: r ideo q̃ro qđ est illud. Et dicendum est ꝙ nox et dies sumũtur duplr: qꝛ vno mõ dies dr illuminatio aeris a latione siue ex latione solis in nostro hemisperio: r nox dicit priuatio illius illuminationis aeris in nostro hemisperio. r hoc modo nox r dies sunt ꝯria imediata: r habẽt fieri vicissiꝫ circa aerẽ vt circa subm ppriũ: r circa lationẽ solis supra terrã vt circa cãm efficientẽ: vñ sunt in aere vt in subiecto: r est ibi q̃ntus modus essendi in. r sunt in latione solis supra terraꝫ. vt in causa efficiente: r est ibi sextus modus essendi in. Alio autem modo sumitur nox r dies: sm quem modum dies dicitur spaciũ temporis mensurantis lationẽ solis in nostro hemisperio vsqꝫ ad recessum solis a nostro hemisperio. Et nox dicitur totum tẽpus necessariũ lationi solis in alio hemisperio: r sic nox r dies sunt partes tẽporis: sꝫ magis ppe sumunt nox r dies pmo modo q̃ scdo modo. Hemisperiũ aũt est: medietas spere celi que apparet supra terrã vndiqꝫ in circuitu. Et dicitur ab hemi qđ est mediũ: r spera spere: q̃si dimidia spere. ⁋ Itẽ querit vtrum tempus pdicetur de die r de nocte sm ꝙ nox r dies sumunt pmo modo. Et dicẽdũ ꝙ pdicatio est multis modis. Quedam enim est superioris de inferiori: r hec est essentialis pdicatio: vt homo est animal. vel homo est rationale. Alia autẽ predicatio causalis: vt quando predicatur causa de effectu: vt sanitas est adequatio humoꝝ: r dies est sol lucens super terram. Alia est accidentis de subiecto vt paries est alb⁹: vel linea est recta vel curua. Alia est subti de ppa passione: vt par ẽ numerus. r est recta linea. r nullo istoꝝ q̃ttuor modoꝝ tempus pdicat de nocte r de die pmo modo sumptis. vñ hos pdicatiões omnes hec est falsa: dies est tẽpus. r hec similr: nox est tempus. Alia autem predicatio est que ẽ mensurantis siue mẽsure de mẽsurato: vt hoc vinum est q̃rta. hic pdicat mensura de mensurato r linea est q̃nta numer⁹ est q̃ntitas: r superficies est quãta. r sic de oib⁹ speciebus quãtitatis. pdicat hoc mõ q̃titas vt mẽsura r non vt genus: qꝛ genus nõ põt pdicari denomiatiue de spe. Et hoc modo pdicat tps de nocte r de die pmo mõ sumptis. vñ hoc mõ hec ẽ vera. dies est tẽpus: r predicat mẽs. ea de mensurato remoto: qꝛ tempus pmo mẽsurat motũ pmi mobilis. r motus pmi mobilis mensurat motũ solis. vnde tempus ex ꝯñti mensurat motũ solis: r per motum solis vlteri⁹ mensurat noctẽ r diem. ⁋ Itẽ q̃rit quid sit tps. cum oẽ tẽpus cõstet ex priori r posteriori: sed prius r posterius debent motui. ergo temp⁹ est mot⁹: r est sillogism⁹ in pmo pme: cũ pmisse itelligant vlr r transponit. ⁋ Et dicendum ꝙ tempus ita diffinit ab Aristotele. Temp⁹ est numerus mot⁹ sm prius r posteri⁹: nec tñ sequit. ergo tẽpus est numer⁹: nec et sequit. ergo tps est discreta quãtitas: qꝛ ratio numeri diminuit per sibi adiunctũ: qꝛ numerare motũ sm prius r posterius: vel cõtinuare hoc est mẽsurare ipm. Sed mẽsurare sm prius r posteri⁹ ponit cõtinuitatem r nõ discretionẽ: ppter hoc ꝙ prius r posterius copulant ad ipꝫ nunc. De tẽpore eni nõ hobemus nisi nunc: qꝛ qđ preterijt nõ est: de preterito nõ ẽ nisi memoria: de futuro prudentia. Ratio nñ erit r̃c. videre tenebras: hoc nõ est videre simplr: sed est nihil videre: r scire te nescire nõ est scire simplr: vñ impediũt ille due illatiões pro quid r simplr. ⁋ Ad argumentũ aũt dicendũ est ꝙ non est sillogism⁹ in pmo pme: sed potius sillogism⁹ ꝯ ipsius pmum prĩe eo ꝙ mediuꝫ equiuocat: qꝛ prius r posterius dicunt dupliciter. nam vno mõ prius r posterius sunt partes ipsius motus: r de alio mõ sunt partes temporis: r motus pmus est cã teporis. ita vt prius r posterius in motu sunt cã prioris r posterioris in tẽpore: r sicut mot⁹ est subiectum tẽporis. ita prius r posterius in motu sũt subiectum prioris r posterioris in tẽpore. ⁋ Et nota ꝙ tria sunt q̃ sibi inuicem pportionant. s. spaciũ motus r tempus. Motus. n. adequat spacio supra qđ est. Et tps adequat motui vt subiecto suo: vt si imaginaris tres lineas equaliter extensas: ita ꝙ secũda supponat pme: r tertia secũdam similr imagineris extensionẽ spacij: r motũ supra spaciũ r tps supra motũ. Sꝫ in hoc est differẽtia. qꝛ extensio spacij est pmanẽs: extensio vero motus r extensio tpis sunt successiue: nec ptes aliquas habent simul: vt si imagineris ciphũ plenũ aqua: r si cum puncto acus protrabatur linea in superficie aq̃ ab vna extremitate ciphi vsqꝫ ad alteram: de illa linea nõ est pars preterita: qꝛ iam deleta est:

neq3 ps futura est: qr neq3 fit neq3 facta est s3 fic t: et sic illa linea nihil est nisi illud in quo est punctioni act⁹. Silr de motu et tpore: qr qd pterijt de vtroq3 iam nō ē: qd aūt futurū est nōdū est s3 erit: vñ de vtroq3 nulla ps est: nec aliqd est de ipsis nisi idiuisibile. vñ de tempore nihil est nisi nunc: qd nō est tēpus: s3 est idiuisibile in tēpore: et p hoc tēpus est: et de motu nihil est nisi mobile qd isertur: qd nec est motus nec ps motus. et p hoc motus est. ¶ Itez nota q̄ inq̄tum motus p suā subam est cā temporis: et p suam q̄titatē dat tempori q̄titatē: ita motus p pus est q̄titas: et p motū temp⁹ est q̄titas: vt est in q̄nto physice pme in caplo de q̄titate: s3 s̄m q̄ in tēpore pmo reperit nā mensurandi: et p tempus reperit in motu: sic tempus per se est q̄titas: et motus ē q̄titas p tempus: et hoc mō motus est q̄titas p accns. Et nota q̄ cū dico tres hoies vel quinq3 duo dico: qr p hoc q̄ dico hoies dico subas hoium. per h̄ q̄ut q̄ dico tres vel q̄nq3 dico mēsurā eo3: et sic de omnibus alijs numeralibus: et sic itellige q̄ omnis numerus et omnis q̄titas est vno mō mēsura s3 q̄ denotat aliquod sub3: vt homines tres: et equi q̄ttuor. homo bicubitus: columna bicubita. et est res s̄m q̄ est genus aut res aliqua specialis dicta de suis iferioribus. Silr cum dico cōmouet a mane vsq3 ad vesperū: duo dico: qr p hoc q̄ dico mouetur dico motus: s3 p hoc q̄ dico a mane vsq3 ad vesperū: dico mensurā motus que tempus est. vnde q̄ra est extēsio temporis a mane vsq3 ad vespez tantū itellige motū et extensionē eius: et per extensionē tpis itelligo quāta est extensio motus et sic tempus est mēsura motus. Et p hoc dicebat pus in recta solōne sophismatis q̄ hec negatio: dies nō est put est negatio in genere ponebat subm suū qd est tempus extenso noie subiecti: qr nō solū appellat ibi subm illud quod subijcitur accidēti. sed etiā illud qd est mēsura alicuius accidētis vt dies: et ita nomē subiecti extēditur ad subm et ad mensurā: et ob hoc dicebatur extenso noie subiecti. ¶ Item querit de hoc sophismate. Si nulla ppositio est vera aliqua ppositio est vera. Probatio. Si nulla ppositio est vera: ista ppositio: homo est: nō est vera. a toto in q̄titate: et si ista ppositio: homo est: nō est vera sua 9dictoria est vera a 9dictorie oppositis. et si sua 9dictoria est vera: aliq̄ ppositio est vera. a pte subiectiua. g̊ a pmo. si nulla ppositio est vera: aliq̄ ppositio est vera. ¶ Cōtra: ibi seqtur oppositū ad oppositum. g̊ locutio est impossibilis. ¶ Solutio. Prima. s. hec si nulla ppositio est vera aliqua ppositio est vera: est vno modo vera et alio modo falsa. et etiam p̄ma 9ñtia tenet vno modo. et alio modo nō. eo q̄ pmū añs. s. si nulla ppositio ē vera: est duplex. qr vno modo est vere simplex: et sic nō seqtur. si nulla ppositio est vera. ista ppositio. homo est. non est vera: neq3 est locus ibi a toto in q̄titate: qr hoc modo pmū antecedēs. s. si nulla ppositio est vera: neq3 ponit h̄ antecedens quod est ve₂ neq3 subm eius quod est ppositio sed 9ñs eiusdē 9ñtie ponit ppositionē particularez virtute demōstrationis cu3 dr̄. ista ppositio: hō est nō est vera: tūc eni antecedēs remouet tā ppositionē q̄3 auctoritatē eius: et 9ñs ponit ppositionē virtute demōstrationis sicut dictū est: et sic 9ñs contradicit antecedenti: sicut si diceretur: si nulla ppositio est: neq3 veritas eius est: ista ppositio est: homo est: et veritas eius nō est. Alio autē mō antecedēs. s. si nulla ppositio est vera pōt esse negatio in genere: et sic ponit omnē ppositionē et remouet v̄itatē ab omni ppositione. et hoc mō ponit omnes 9dictorias falsas esse simul. et ex cōsequēti ponit omnes 9dictorias esse veras simul: qr quādo vna 9tradictoria est falsa reliqua est vera. vnde si hoc modo hec est falsa: illa mō est vera. et si illa modo est falsa. ista modo est vera. vnde si vtraq3 est modo falsa: vtraq3 est modo vera. et si p̄mū antecedēs ponit et remouet quālibet contradictionem: et ideo s̄m q̄ primum antecedens est negatio in genere: sic tenet bene prima contradictoria: et omnes alie a p̄mo ad vltimum et sic p̄ma ppositio est vera. s. hec: si nulla ppositio est vera: aliqua ppositio est vera. ¶ Ad probationem autem soluendum hoc modo. s. s̄m primū antecedens est negatio in genere. Dicendum q̄ non sequitur oppositū ad oppositum. sequitur vna pars contradictionis ad antecedens quod excludit intra se quālibet contradictionez. ¶ Itē queritur de hoc sophismate. Si tu es vbiq3 tu nō es vbiq3. Probatio. Si tu es vbiq3 tu es hic: a toto in loco: si tu es hic tu nō es ibi. ab oppositis. et si nō es ibi. tu nō es vbiq3. a pte in loco destructiue: g̊ a p̄mo: si tu es vbiq3: tu non es vbiq3. ¶ Contra ibi sequitur oppositum ad oppositū. ergo locutio est impossibilis. ¶ Solutio. Dicunt quidā q̄ prima est duplex: eo q̄ locus diuiditur dupliciter. s. proprius et communis. Proprius autem locus est qui adequatur rei locate: et circuit et continet rem vndiq3: et talis dicitur circunscriptiue: et hoc modo sumendo locū impossibile est plura corpora esse in eodem loco. Communis autem locus in quo sunt plures res dicitur: vt plures homines in eadem domo: vel elementa et elementata oīa intra celū. Vñ dicūt q̄ si in añte loc⁹ cōiter sumat: et in 9ñte locus sumat respectiue: sic p̄ma est vera. Si aūt vtrobiq3 sumat circunscriptiue: vel vtrobiq3 cōiter: sic est falsa. ¶ Sed hec solutio nulla est: qr sūpto loco semp circūscriptiue. sic p̄ma est vera: s3 adhuc remanet sophisma: et pcedit pbatio et iprobatio sicut patuit. ¶ Et pp hoc dōz est q̄ p̄ma simplr est vera. qr p̄mū añcedēs. s. si tu es vbiq3 ex duplici parte ponit 9dictionē. ppter hoc q̄ subiectum 9dicit predicato: et hec est vna 9dictio: et ētiā ipsum p̄dicatū ponit in se tot cōtradictiones quot sunt loca circūscriptiue. ¶ Q2 aūt subiectū 9dicat predicato p3. qr h̄ pronomē tu positū in subiecto demōstrat rem singularē aptam natā esse in vno loco tm̄. et ita nō vbiq3: et p̄dicatū ponit q̄ vbiq3: et sic est ibi vbiq3 et nō vbiq3 inter subiectū et p̄dicatū: et hoc modo subiectū 9dicit predicato. ¶ Q2 p̄dicatū in se plures 9dictiones hēat p3: qr sicut ipossibile est plura corpora simul esse in eodem loco circūscriptiue: ita ipossibile est idē corpus simul esse in diuersis locis circūscriptiue. vnde qd ē hic circūscriptiue nō est ibi circūscriptiue: et q̄ nō ē hic circūscriptiue est ibi circūscriptiue: et de quolibz alio loco. vnde esse hic circūscriptiue et econuerso: et sic de omnibus alijs circū scriptis: et sic esse vbiq3 ponit tot contradictiōes quot sunt loca partitiua circūscriptiua. Patet ergo q̄ p̄mum antecedens ex duplici parte ponit contradictionem: et ideo per naturales cōuenientias ex eo sequitur contradictio: propter hoc dicendū est q̄ p̄ma est vera. ¶ Ad pbationē est dicēdū q̄ non sequitur oppositum ad oppositū: sed sequit vna ps contradictionis ad añcedens qd excludit intra se vtrāq3 partem contradictionis et plures alias.

Circa tertium querit in hūc modū. Sillogismo₂ alius est cathegoric⁹: ali⁹ cōditionalis. Cathegoric⁹ est q̄ est ex ppōnibus cathegoricis. Cōditionalis est q̄ est ex conditionalib⁹ ppōnib⁹. g̊ ppositio 9ditionalis est sillogismalis. ergo necesse ē descendere sub antecedente vel sub 9ñte. ¶ Et dōm q̄ in cōditionali aliq̄n lic3 fieri descensū sub añte: aliq̄n sub 9ñte. Vñ dant plēs regule. Qua₂ p̄ma talis est. Si termini cōes ponant in añte et 9ñte 9ditionalis alicu⁹ sine distributiōe: sub añte cōtingit fieri descensū. 9ñte imobili pmanente: vt si hō currit aial currit: et si plato currit aial currit: et sic de alijs. ¶ Scda regula talis est. Si termini cōes ponant cum distributiōe sub añte et 9ñte: añs manet imobile: et sub 9ñte o3 descensū fieri: vt si oē aial

currit ois homo currit. g̃ si omne aial currit sortes currit plato cicero. ⁊ sic de alijs. Tertia regula talis ē. Si aliqd seqtur ad aliud: destructo ꝯñte destruit̃ ⁊ añs: ⁊ ob hoc tenet argumētū ad ꝯñtis destructionē. vt si est hō est aial. g̃ si nō ē aial nō est hō. Quarta regula talis est. Si aliqd ad aliud seqtur: posito añte ponit̃ ꝯñs: vt si hō est aial ē. g̃ aial est ⁊ ob hoc tenet argumētū a positiōe añtis. Quinta regula talis est. Quicqd antecedit ad añs añcedit ad ꝯñs: vt si aial est suba est: ꝫ si homo est aial est. g̃ si homo est suba ē. Sexta regula talis est. Quicqd seqtur ad ꝯñs sequitur ad añs: vt si homo est aial est: sed si aial est substantia est. g̃ si homo est substantia est.

Circa quartum querit̃ hoc mō ad quid feratur negatio: vt si sumat̃ ꝯdictoria alicuius ꝯditionalis. ⁊ videt̃ ꝙ ad verbū ꝯñtis: qꝛ vt vult Boetius añs cedit in determinatiōe ꝯñtis: ⁊ ita verbū ꝯñtis ponitur: ⁊ antecedens determinat ipsum: ꝫ quod ponitur in affirmatiuo debet negari in negatiua. g̃ negatio debꝫ ferri ad verbum ꝯñtis vt sumat̃ ꝯdictoria ipsius cōditionalis. ¶ Sꝫ obijcit̃ in ꝯtrīꝫ: qꝛ ꝯñs duo dicit. Cōsequens inq̃tum est ꝯñs: ⁊ id qđ est ꝯñs: sic pr̄ vno mō dr̄ pater inq̃tū est pr̄: ⁊ alio mō id qđ est pr̄. ꝫ ꝯñs inq̃tū ꝯñs ad aliud ē: qꝛ ad ꝯñs ⁊ ecōuerso. ⁊ sic posito vno ponit̃ alterū: ⁊ destructo vno destruit̃ reliquū cū sit regula. g̃ nō est maior rō q̃re negatio magis feratur ad ꝯñs q̃ ad añs. Silr̄ nō bꝫ ferri negatio ad illud qđ est ꝯñs: qꝛ sic hec est falsa si sortes legit plato legit. Silr̄ hec est falsa si sortes legit plato nō legit. g̃ nullo modo negatio debꝫ ferri ad ꝯñs. g̃ nō ꝯtingit ꝯdicere in ꝯditionali. Et dōꝫ ꝙ cōsequēs tribus modis dr̄. Uno eni modo sumit̃ ꝯñs inq̃tū est ꝯñs: ⁊ sic est ad aliud: ⁊ sic ꝯuertitur cū añte: ⁊ sic simul sunt vera ꝯñs ⁊ añs sicut pater ⁊ filiꝰ. ⁊ hoc modo negatio nō refertur ad ꝯñs vt ꝯdicat cōditionali. Alio autē modo dr̄ id qđ est ꝯñs f̃m se ⁊ absolute sumptū: ⁊ neqꝫ h̄ modo negatio fertur ad ꝯñs vt ꝯdicit cōditionali. Unū sicut hec est falsa. si homo currit asinus currit. silr̄ hec est falsa: si homo currit asinus nō currit: q̃re negatio nō fert̃ ad ꝯñs f̃m se sumptuꝫ. Tertio aūt modo sumit̃ id qđ est ꝯñs f̃m quod determinatur p añs: qꝛ in omni cōditionali ꝯñs ponit̃ sub cōditiōe: vt homo mouet̃ si currit ⁊ aial est si homo est. ⁊ hoc mō añs est determīatio ꝯñtis. ⁊ isto tertio modo dꝫ negatio ferri ad ꝯñs: vt ꝯdicat ipsi cōditionali: ⁊ isto tertio modo ꝓcedit pmū argumentū. Duobus aūt modis alijs ꝓcedit argumentū factuꝫ in ꝯtrium. Unū ꝯdictoria huius. aial ē si homo est: est ista. nō aial est si homo est: ⁊ est falsa: cū sua ꝯdictoria sit vera. Et ꝯdictoria huius. si homo currit asinus currit: est ista nō si homo currit asinus currit: ⁊ est vera: cuꝫ sua ꝯdictoria sit falsa: hec. s. si homo currit: asinus currit. Semꝑ enim negatio dꝫ preponi toti cōditionali vt ꝯdicat ei. Unū solet dari talis regula. Quotienscūqꝫ negatio ꝓponitur alicui ꝓpositioni tā cathegorice q̃ cōditionali semꝑ ꝯdicit ei.

Circa quintum queritur vtꝝ ex īpossibili seq̄tur quodlibꝫ sive impossibile antecedat ad quodlibet. Et videtur ꝙ sic: quia verum ⁊ falsum sunt opposita cum sint contraria imediata: ⁊ vnū contrariorum destruit alterū ⁊ ecōuerso. ergo falsuꝫ destruit verum ⁊ econuerso. ⁊ cū impossibile sit falsum: tūc impossibile destruit veꝝ ⁊ ecōuerso: ꝫ ad impossibile sequitur veꝝ. g̃ multo ad ipm seqtur tā falsuꝫ q̃ impossibile: qꝛ quod minus videtur sequi ad ipꝫ. s. veꝝ qđ destruit ipm. ergo multo fortius quodlibet aliud. g̃ ex impossibili sequitur. ¶ Iteꝫ omne veꝝ equaliter ꝯstat ab qꝫlibꝫ impossibili qꝛ sunt equaliter sibi repugnātia. g̃ q̃ rōne sequit̃ vnū veꝝ ex īpossibili quodlibet aliud veꝝ. sed vnū verū seqtur ex impossibili. vt si homo est asinus homo ē aial. g̃ quodlibet aliud verū seqtur ex impossibili. Item ꝓbatio ꝙ ex hoc impossibili. sortes est homo ⁊ non est homo. sequitur quodlibet aliud impossibile: qꝛ si sor. est homo ⁊ nō homo. g̃ sor. est homo. ⁊ est locus a toto integrali: qꝛ contradictio toti est ad vtrāqꝫ sui partem. sed si sortes est homo sortes est homo vel asinus. ⁊ est argumentuꝫ a parte subiectiua: quia totum disiunctū cōe est ad vtrāqꝫ sui partem. g̃ a pmo: si sortes est homo ⁊ nō est homo. ergo sortes est homo vel asinus: sed nō est homo: qꝛ sor. est homo ⁊ non homo: sortes non est homo. a toto integrali. ergo sortes est asinus: ⁊ ex hoc impossibile: sortes est hō ⁊ non est homo seqtur sortem esse asinuꝫ. Et eodem modo potest ꝓbari ꝙ seqtur inde quodlibet aliud impossibile. ⁊ ita ex impossibili sequitur quodlibet. ergo impossibile antecedit ad quodlibet. ¶ Si obijcitur in contrarium: qꝛ cum conclusio argumento vel argumentatione approbata ꝓpositio: ⁊ omne argumentū est ratio inferendi ꝑ aliqua vel aliq̃s bitudines: qꝛ argumentum est rō rei dubie faciens fidem: sive credulitas ⁊ fides non potest fieri de re dubia nisi per habitudinē vl̄ habitudines aliq̃s: Necesse est ergo ꝙ vbicūqꝫ cōcludit̃ aliqd ex altero vel sequit̃ aliquid ex altero ꝙ ibi sit habitudo aliq̃ vel habitudines alique: ꝓpter quā vel ꝓpter quas sequat̃ vnum ex altero: ꝫ istius īpossibilis hoīeꝫ esse asinum nō sūt habitudines aliq̃ neqꝫ mediate neqꝫ imediate ad hoc īpossibile albedinē esse nigredinē: vel iustitiā esse iniustitiaꝫ. ergo ex hoc īpossibili hoīem esse asinū nō sequūt̃ illa īpossibilia: non ergo ex īpossibili sequit̃ qđlꝫ. ¶ Item in cōi loco a pmo ad vltimū semꝑ cōfirmant̃ cōsecutiōes itermedie per aliquos locos intrinsecos vel extrinsecos vel medios: sed multa sunt vera ⁊ multa sūt īpossibilia q̃ nō possunt cōfirmari per aliq̃s habitudines locales ad hoc īpossibile hoīem esse asinuꝫ. g̃ ex hoc īpossibili nō sequit̃ quodlibꝫ per locū a pmo ad vltimū neqꝫ per aliquē aliū locum. ergo nō pōt esse ꝙ ex īpossibili sequat̃ quodlibꝫ. Qđ cōcedimus dicentes ꝙ īpossibile tria dat itelligere. vnum est ipm īpossibile inq̃tum est īpossibile. alterū est cōpositio rerum que nō possunt sibi inuiceꝫ cōuenire: vt homo est asinꝰ: vel diuisio rerū sibi necessario cōuenientium: vt hō nō est aial: qꝛ ipsuꝫ īpossibile inquātū est īpossibile aliud est q̃ ꝓdicto cōpositio vel diuisio īpossibilis: ꝓpter hoc ꝙ sicut veritas ⁊ falsitas sunt circa cōpositionem ⁊ diuisionē: sicut circa subiectū extenso noīe subiecti ad subiectū ⁊ ad signū rei. Silr̄ necessitas ⁊ īpossibilitas sunt circa cōpositionē vel diuisionem. Patet ergo ꝙ aliud est īpossibile inquātuꝫ est īpossibile sive ipsa īpossibilitas. ⁊ aliud est cōpositio ⁊ diuisio: circa quā est īpossibile. Tertiū aūt qđ īpossibile dat itelligere est res ipsa q̃ cōponitur vel diuidit̃: sive res ipse que cōponunt̃ vel diuidunt̃: vt hō f̃m se: vel asinꝰ f̃m se: cū dicat̃ hō est asinꝰ: ideo ergo dicēdum ꝙ ex impossibili quo ad duos pmos modos nihil sequit̃. vn̄ ex impossibili inquātū est īpossibile nihil sequit̃: nec ex cōpositiōe vel diuisiōe: circa quā est īpossibilitas aliquid seqtur: ⁊ ita nihil significant: qꝛ ipsum impossibile inquantū est īpossibile nihil est: ⁊ ipsa cōpositio ⁊ diuisio circa quā est īpossibilitas nihil est: ⁊ ita nihil ponūt. Sed ex rebus q̃ subiacēt ꝓdicte compositioni vel diuisioni sequit̃ aliud: vt cū dicitur hō est asinus. qꝛ illa res que est asinus est species aialis: ⁊ spēs semper ponit genus: ideo sequitur animal ex asino. Unde qui cōcludit sic. si hō est asinus hō est animal: istud nō ē ꝓpter impossibile inquantū est impossibile. neqꝫ ꝓpter compositionē circa quā est impossibilitas: sed propter habitudinem speciei ad genus que est asini ad animal qui. s. asinus erat res subiacens illi compositioni. ¶ Dōm est ergo breuiter ꝙ ex impossibili quo ad duos pmos modos

nihil sequitur:sz ex īpossibili quo ad istū tertiū modū seꝗuntur tm̄modo illa vera:⁊ illa īpossibilia cū habēt aliquā habitudinē:vt si homo est asinus homo est aial:seqtur verū.isto tertio mō.⁊ est locus a spē:⁊ si homo est asinus homo ē aial rudibile:seqtur īpossibile p̄dicto tertio modo:⁊ est locus a descripto.silr̄ ītelligendū est de quolibet alio īpossibili.⁊ ita pz ꝙ ex īpossibili nō seqtur qdlz.

¶ Ad p̄ma duo argumēta dīcēdū ꝙ nō seqtur vez ex īpossibili inq̄tum est īpossibile:sicut dictū fuit p̄mo:sz seqtur ex rebus quaz cōpositio/vel diuisio est īpossibilis sicut dictum fuit p̄us.Et hoc mō q̄libet īpossibile perimat vez ⁊ econuerso:in res q̄ subiacet compositioni vel diuisioni īpossibili nō perimit vez nec ecōuerso:sz potius ponit illū:⁊ ēt hoc modo vt oīa vera eq̄liter distant ab īpossibili:qz magis distant illa vera que nullā habēt habitudinē ad ipm īpossibile:⁊ minus distāt illa vera que habēt aliquā habitudinē vel aliq̄s habitudines cū rebus subiacentibus compositioni vel diuisioni īpossibili. ¶ Ad 3m dīcēdū ꝙ bn̄ tenet argumentū vsq̄ ad illationē que fit a p̄mo ad vltimū dicēdo sic.ḡ a p̄mo si soz.est hō ⁊ nō est hō sortes ē hō vel asinus.sz seq̄ns illatio nō tenet:qz nō interimit hāc: sortes est homo:quā opz īterimere ad hoc ꝙ sequeretur sorē ē esse asinū:cū hoc sit vez: sortes est homo vel asinꝰ: qz predicta contradictio.s.sortes est homo ⁊ nō homo eq̄liter interimit:⁊ ponit hāc.s.sortes est homo:⁊ ita nō magis interimit q̄ ponit eam ⁊ ꝓpter hoc non interimit alterā partē disiunctiue.⁊ ob hoc nō est locus a diuisione:⁊ ideo nō seqtur argumentū.Argumenta vō ꝓbantia ꝙ ex īpossibili nō seqtur quodlibet concedimus: ⁊ ꝓcedunt bene. ¶ Scdm̄ p̄dicta queritur de hoc sophis. Si nihil ē aliqd est. Probatio. Si nihil est nihil est vez. ⁊ est locus a causa:qz res est causa veritatis oronis vt est in p̄dictis. sed si nihil esse est vez:hoc enūciabile nihil esse est verū: est a cōuertibili ⁊ a pori. Et si hoc enūciabile est vez aliquid est vez.a pori e subiectiua:⁊ si aliqd est vez aliqd ē: a conuertibili siue pari:qz esse ⁊ esse verum cōuertuntur in eis que sunt complexa.ḡ a p̄mo:si nihil est aliquid est. ¶ Contra:ibi significatur sequi oppositū ad oppositum. ḡ locutio est impossibilis. ¶ Solutio.Quidaz dicunt ꝙ p̄ma simplr̄ est falsa.⁊ dicunt ꝙ p̄ma ꝯn̄tia non tenet ꝓpter hoc ꝙ p̄ma ꝓpositio:nihil est:oīa remoueat:⁊ sic nō relinquit artes aliquas neq̄z scientias neq̄z p̄ncipia aliq̄: neq̄z maximas:neq̄z locos:neq̄z causas aliquas:neq̄z effectus aliquos:⁊ ideo non est ibi locus a causa:neq̄z aliquis alius.⁊ ideo non tenet ista consequentia:si nihil est nihil esse verū est.Sed hoc nihil est:qz posito ꝙ nihil sit de rebus creatis sicut erat ante rerum creationez:⁊ ista distributio:nihil est:non comprehendit sub se nisi res creatas: tunc est vera nihil est: loquendo de rebus creatis ⁊ hec: nihil esse est verum:⁊ vna non potest intelligi sine altera nec ecōuerso.ḡ necāio vna seqtur ad alterā ⁊ econuerso ¶ Aliȷ aūt dicūt ꝙ p̄ma ponit īpossibile.⁊ ex īpossibili seqtur quodlibet: ⁊ ita ex p̄mo sequitur aliquod esse sed hoc nihil est:quia ostensum est p̄us ꝙ ex impossibili non sequitur quodlibet.Aliȷ autem dicunt ꝙ p̄ma interimit seipsam:⁊ idea ponit suū oppositū.s.aliquid esse:quia prima antecedens remouet omnes res nature ⁊ moris ⁊ rationis:⁊ sic remouet oēm sillogismū ⁊ omnē ꝓpositionez cū sint res rōnis:⁊ sic remouet ⁊ perimit omnē ꝓpositionem.ḡ ⁊ seipsum ⁊ ita interimit seipsam:⁊ ita sequitur ex ea nihil esse ⁊ aliquid esse.Sz hoc nihil est: qz sumpta distributione pro rebus creatis sicut dictum fuit p̄us: tunc hec est vera.nihil est:loquendo de statu qui erat ante rerum creationem.ḡ neq̄z interimit se: neq̄z opponit suum oppositum. ¶ Adhuc autem obyciunt ꝙ antecedēs prime cōditionalis remouet res nature ⁊ moris ⁊ rōnis:vnde remouet oēm sillm̄ ⁊ oēm ꝓpōnē.ḡ remouet seipsam. ¶ Dōm ꝙ nō seqtur:imo est ibi qd ⁊ simplr̄:qz remouet oēm sillm̄ ⁊ oēm ꝓpōnem:vt sunt res.sz ista ꝓpositio nihil est:nō sumitur vt res sz sumitur vt signū rei: vel sicut via in re:⁊ sic nihil negat de se sz de rebꝰ itellectis p ipsas. Sile aūt est h̄ posito ꝙ oēs ꝓpōnes destruant̄ ⁊ nulla remaneat tūc si aliqs dicat:nulla ꝓpositio est vera:vez dicit:⁊ tn̄ ipse ꝓferi ꝓpōnē hāc.s.nulla ꝓpositio est vera neq̄z ex hoc sequitur ꝙ aliqua propositio sit:qz hec propositio quam ipse profert.s.nulla propositio est:non sumitur vt res:sed sumitur vt signū:⁊ vt via ad omnes alias ꝓpositiones.vnde esse istius nō est nisi per esse illarū:⁊ ideo nō facit numerū in esse cū illis:⁊ non sequitur ꝙ aliqua propositio sit.Et ꝓpter hoc dōm est ꝙ p̄ma est falsa. hec.s.si nihil est aliquid est. ⁊ p̄ma consequentia bene tenet.s.nihil est nihil esse est verum:quia ex impossibili aliquo bene sequitur aliquid aliud impossibile: dum habuerit habitudinem aliquam ad ipsū:⁊ est ibi locus ab effectu:qz veritas propositionis ponit veritatem dicti: sicut effectꝰ ponit cāz.⁊ etiam secunda consequentia bene tenet:hec .s.si nihil esse est verum:hoc enūciabile nihil esse est verum:sed tertia ꝯn̄a peccat fm̄ quid ⁊ simplr̄: hec.s. hoc enūciabile est verū aliquid est verū:qz enūciabile nō ponit aliquid esse simplr̄:sed iste terminꝰ aliquid ponit ens simpliciter:⁊ ideo incidit quid ⁊ simplr̄. Patet hoc etiaz aliter:qz cū dicit:si hoc enūciabile est verū aliquid ē verum:per hoc ꝓnomē hoc demōstrat̄ hoc enunciabile nihil esse:quia nihil ponit in esse.sed oīa remouet.⁊ per hoc cōsequens:aliquid est verū:ponit rez simplr̄ esse: ⁊ sic ponit ens simpliciter esse:⁊ nō ponit ens simplr̄.vnde si aliquis recte inspexerit rectam cōditionalē videbit ꝙ consequens eius ꝯdicit antecedenti ipsius: ⁊ ideo aut nulla est apporentia:aut si est incidit quid ⁊ simplr̄. ¶ Itē q̄ritur de hoc sophismate. Soz.dicit verū si solus plato loqtur:posito ꝙ sortes dicat solū platonez loqui. Probatio p̄me:sortes dicit solū platonē loqui: sz solū platonē loq ē verū si solus plato loquit̄. ¶ Cōtra.si solus plato loquit̄ non alius a platone loquit̄.a diffinito vel a descripto ⁊ si nullus alius a platone loquit̄: sortes nō loquit̄. a toto in quātitate:⁊ si sortes nō loquit̄.sortes nō dicit verū. a genere:qz loqui superius est ad dicere verū ⁊ ad dicere falsum:⁊ ad oēs locutiōes speciales: nō ergo dicit sortes verum si solus plato loquit̄. ¶ Solutio. p̄ma simplr̄ ē falsa.⁊ ꝓbatio peccat fm̄ accidens: qz q̄uis sortes dicat solum platonē loqui:⁊ illud sit veruz si solus plato loquit̄: nō tn̄ dicit verū si solus plato loquit̄. Sicut q̄uis cognoscat eū qui est coopertus vt choriscꝰ: nō tn̄ cognoscit coopertū:sed est ibi sophisma accidentis: ⁊ silr̄ est in ꝓposito:qz sicut coopertū accidit cooperto:similiter verū accidit ei quod est solum platonē loqui. vnde p̄ma simpliciter est falsa:⁊ ponit cōtradictionem:quia ponit soluz platonem loqui.⁊ non solum platonē loqui: ⁊ soz.dicere est verū:⁊ non dicere est veruz: cū aliȷ a platone excludant̄ respectu huius actus loqui.vnde ꝓbatio nō probat eaz. ¶ Quidā tamē dicūt ꝙ sicut prima ponit contradictionem:silr̄ posito ꝙ ratio ponat ꝯdictionē. vnde nō est miruz si ex vna cōtradictiōe nature sequitur altera. Sz isti decepti sunt per quid ⁊ simpliciter: qz cum taceo ⁊ nihil dico iterroganti qd dico: vere respondeo nihil dico:⁊ ex hoc non sequit̄.ergo dico aliquid: imo est quid ⁊ simpliciter: quia dictio mea nō sumit̄ vt res que significet qd dicat̄ per seipsaz:sed sumit̄ vt signū aliarū rerum. vnde cum profero hoc.s.nihil dico:nō profero illud vt rem de qua loquor.sed vt rem per quā loquor sicut per signū:sz signū semꝑ aliud est a signato ⁊ diuersuz: ideo ista prolatio non continet̄ in suppositione huius qd dico aliquid

vt nō est ibi restrictio sic solet dici in īsolubilib⁹. Silr est q̄ solo platone loquēte sortes pōt hoc bñ significare ⁊ dicere solus plato loquitur: neq̄ ponit ista posito ꝯdictionez: q̄ dictio sortes sumit vt signū aliaꝝ dictionū vnde facit numeꝝ cū alijs dictionib⁹: ⁊ nō sequitur. ḡ alius a platone loqtur. ¶ Itē querit de hoc sophismate. Si tu scis te eē lapidē: tu nō scis te esse lapidē. Probatio. Si tu scis te eē lapidē: te eē lapidē est veꝝ: q̄ nihil scit nisi veꝝ: ſ3 si te eē lapidē est veꝝ: tu es lapis. p locū a ꝯuertibili: q̄ deñ conuertit cū sua ꝑpōne: ⁊ si tu es lapis: tu nihil scis. ab opposito: ⁊ si nihil scis: tu nō scis te esse lapidē. a toto in q̄ntitate. ḡ a pmo. si tu scis te eē lapidē: tu nō scis te eē lapidem. ¶ Cōtra: ibi seqr̄ oppositū ad oppositū. ḡ locutio ē īpossibilis. ¶ Solo. Prima ē simplr̄ vā: q̄ ꝯñs nec̄io sequitur ex añte p locales hītudines sic ꝓbatio manifestat. Ad ꝓbationē aūt soluēdū p īteremptionez q̄ nō seqtur ibi oppositū ad oppositū: ſ3 seqtur vna ps ꝯdictiōis ad añs: qd̄ claudit īfra se vtrāq3 q̄ h añs: tu scis te eē lapidez: rōne rei hui⁹ vbi scire ponit sciā3 in subo: ſ3 rōne obti eiusdem verbi: qd̄. s. obm est te eē lapidē: ꝑuat sciā3 a subo. ⁊ ita ponit subz scire ⁊ nō scire: ⁊ eē lapidē ⁊ nō scire se eē lapidē. ⁊ oēs istas ꝯdictiones hñt in se añs ītegrantes ipm: sicut eoꝶ ītegrale h3 in se suas ptes ītegrales. vñ ex pmo añte sequtur q̄lib3 istaꝝ ꝯdictionū p locales habitudines. ⁊ nō ꝓpter hoc q̄ ex īpossibili seqtur q̄dlibet: ſ3 sic ex toto ītegrali seqr̄ q̄l3 ei⁹ ps ꝑ3 ꝯñtiā3 nālē: vel locales hītudies.

¶ De coniunctione. an.

Item coniunctionū

Item coniunctionū sunt plura: q̄ q̄dā sunt dubitatiue ⁊ īterrogatiue ſ3 plures: vt ne an ⁊ vtꝝ ⁊ h gen⁹ cōiunctionū ꝯprebēdit donat⁹ sub disiūctiuis. Sz omissis oībus alijs īterrogatiuis ⁊ dubitatiuis cōiunctionib⁹ de hac dictione an p̄ns ītendimus. ¶ Circa quā pmo q̄rit an sit dr̄ia īter interrogationē fcām p nomē ⁊ īterrogationē fcā3 p aduerbiū: ⁊ īterrogationē fcām p ꝯiunctionē. ¶ Scdo q̄rit qd significet hec dictio an. ¶ Tertia qd̄ est q̄r differat hec ꝯiunctio an ab alijs ꝯiunctionib⁹ īterrogatiuis: vt ab his ꝯiunctionib⁹ ne ⁊ vtꝝ. ¶ Quarta qd̄ ē: cū heat in se nā3 disiunctiōis īter q̄ heat disiūgere. ¶ Quīta qd̄ ē. cū exerceat tres actus: q̄ īportat disputationē ⁊ īterrogationē ⁊ dubitationē: vtꝝ eq̄liter se heat ad oēs istos act⁹ vel nō.

Circa primum

Circa primum obycit: q̄ q̄cq̄d est: aut ē suba: aut accñs. ſ3 dubitatio ē de re aliq̄. ḡ est de suba vl̄ de accñte. ſ3 oīs īterrogatio est de re dubitatiua. ḡ oīs īterrogatio est de suba vel de accñte: ſ3 oīs īterrogatio de suba fit p hec īterrogatiua quis qui qd̄ vel qd: q̄ sunt interrogatiua noīa. Sz interrogatio de accidēte fit: cū accñs significet vel p noīa q̄dā vel p aduerbia: vel tūc fiet p noīa: vt q̄lis q̄ntus q̄tus quotēnis. vel p aduerbia. vt cur q̄re q̄ñ vbi ⁊ cōsilia. ḡ oīs īterrogatio fit p nomē vel p aduerbiū. ḡ oz q̄ dictio īterrogatiua est nomē vel aduerbiū. ḡ nulla ꝯiūctio est dictio īterrogatiua. Et dō3 q̄ q̄ñq3 ꝯtingit dubitare de re significatiua p nomē: siue significet p modū sube siue per modū accñtis ⁊ de hōi re queritur p noīa interrogatiua: vt q̄s q̄ qd̄ vel qd qualis q̄ntus quotus quotēnis: ſ3 diuersitatez sube ⁊ eoꝝ q̄ accidūt substātie. Q̄ñq3 aūt dubitat̄ de actu spāli ⁊ tūc querit̄ de ipso p h īterrogatiuū qd addito ecīa gnāli: vt qd agit sedet vl̄ dormit vel disputat vl̄ legit: ⁊ sic de alijs ⁊ de his duobus modis queritur p nomē de re dubitata. Q̄ñq3 aūt dubitam⁹ de his q̄ debent actui: vt de cā actua vt cur legit: q̄re legit. vel de tpe in quo fuit act⁹. vt q̄ñ cucurrit vel curret. vel de loco cōparādo ad actū ſ3 q̄ act⁹ sumit̄ in loco vel de loco vel ad locū vel p locu3: vt vbi ē vbi fecit hic. vñ venit: quo vadit: qua vadit: q̄ transiuit: ⁊ de his querit̄ p aduerbia localia. Et sic p3 q̄ de oīb⁹ p̄dictis q̄ debent actui q̄rit̄ p aduerbia. Q̄ñq3 aūt dubitam⁹ de inherētia vel ꝯpōne act⁹ cū suba: ⁊ tunc querit̄ de ipsa inherētia vel ꝯpōne p ꝯiunctiones īterrogatiuas: vt per has ꝯiunctiones ne an vtrū. ⁊ iō īterrogatiua reꝝ dubitatiuaꝝ sunt trib⁹ modis: q̄ q̄dā sunt noīa: ⁊ q̄dā aduerbia alie vō ꝯiunctiones. ⁊ hec dr̄ia sumpta ē a parte ipaꝝ reꝝ dubitatiuaꝝ q̄ sunt oba dubitationis. ¶ Ad argumētū dō3 q̄ oīs dubitatio ē de suba vel de accñte extēdēdo accñs ad ipm accñs ⁊ ad inherētiā hui⁹ accñtis cū suba: vel ipsi⁹ actus cū suba: ⁊ tūc īterrogatio de accñte. Aliq̄ñ fit p q̄dā noīa īterrogatiua: vt q̄lis q̄ntus ⁊ ꝯsilia. Aliq̄ñ p aduerbiū. Aliq̄ñ p ꝯiunctiōes ⁊ ita īsufficiēter diuidit interrogationē accidētis in opposito.

Circa secundum

Circa secundum q̄rit̄ qd significe3 dictio an. Et dīt q̄dā q̄ significat disiunctionē cū electione. Sz q̄ hec dictio an. nō significet disiunctionē cū electione ꝓ: q̄ hec dictio an. non significat electionem. Probo: quia dictio īterrogatiua īportat īterrogationē: ſ3 oīs īterrogatio causat̄ ex dubitatione. ḡ hec dictio an. īportat dubitationē: sed dubitatio est ꝯ electionē: q̄ qui dubitat nescit eligere inter ea de q̄b⁹ dubitat. ḡ hec dictio an. nō īportat electionē. ¶ Itē ad idez: si hec dictio an. significat electionē: aut significat eā vt ꝯceptā: aut vt affectā. ſ3 nō significat ipa3 vt ꝯceptā: q̄ cū electio sit act⁹ aīe: ⁊ nll̄s act⁹ aīe possit significari: vt ꝯcept⁹ nisi p nomē vel p vbū vel pticipiū. ḡ si hec dictio an. significat electionē vt ꝯceptā op3 q̄ sit nomē vel vbū vel pticipiū: qd̄ falsū est. Si aūt significat eā p modū affect⁹: sed ꝯ. affect⁹ aīe nō significant̄ p modū affect⁹: nisi p aduerbia q̄dā ⁊ p īteriectiōes: ⁊ p modos vboꝝ. ḡ si hec dictio an. significat electionē p modū affect⁹. oz q̄ sit aduerbiū vel interiectio vl̄ accidat vbo tanq̄ mod⁹: qd̄ est īpossibile. ḡ īpossibile est q̄ hec dictio an significet electionē per modū effect⁹ vel p modū. Qd̄ cōcedim⁹ dicentes q̄ hec dictio an. significat disiūctionē cū dubitatiōe sub mō interrogādi. ⁊ q̄ q̄cūq3 īterrogat petit certificari inq̄ntu3 īterrogat: iō ad interrogationē sequit̄ petitio certitudis de re dubitata. Et iō q̄ hec dictio an. īterrogat disiūgendo īter aliq̄: ꝓp h p ipm īportat̄ petitio alteri⁹ ptis disiūctiōis. Qz aūt hec dictio an. significet disiūctionez: p3 p h q̄ est disiūctiua ꝯiūctio. Qz aūt īportet dubitationē p3 p hoc q̄ est dictio interrogatiua: ⁊ vlteri⁹ ad interrogationez sequit̄ petitio alteri⁹ disiuncti: vt dictū est.

Circa tertium

Circa tertium q̄rit̄ q̄ sit dr̄ia hui⁹ dictiōis an. ad alias ꝯiūctiōes interrogatiuas: q̄ sūt an ne ⁊ vtrū: q̄ si nulla ē dr̄ia. ḡ vna eaꝝ suffic. ḡ alie supfluūt. ¶ Et dōm q̄ ille tres ꝯiūctiōes: vtrū ne an. ꝯueniūt in h q̄ īterrogāt de cōpositiōe act⁹ cū suba: vt dictū ē. Sz differūt in h q̄ hec dictione. magis se t3 cum actu. Iste vō ꝯiūctiōes vtꝝ ⁊ an: magis se tenet a pte suppositi. Et dīnt ille due. s. vtꝝ ⁊ an. h mō: q̄ hec coniūctio vtꝝ nūq̄ gemiat̄ sine disiūctia ꝯiūctiōe: ſ3 exigit secū cōiūctiōez aliā disiūctiuā: vt vtꝝ sor. currat vl̄ pla. Sz ꝯiūctio an. q̄ñq3 geminat̄ sine altera ꝯiūctiōe: vt tu scis an sor. currat an pla. ⁊c̄. ¶ Ex h p3 alia dr̄ia. s. q̄ ꝯiūctio ne. n̄ recipe supra se trāsitiōez alteri⁹ act⁹: ꝓp h q̄ se t3 cū actu. Act⁹ āt nō trāsit supra aliū actū: ſ3 supra aliqd̄ casuale. vñ nihil ē dcīu: tu vides currit ne sor. ſ3 tu vides sor. currere. Alie vō due recipiūt supra se trāsitionē actus. ꝓpter hoc q̄ magis se tenent cum suba siue cu3 supposito. vt tu scis an sor. currat: ⁊ tu vides vtrū plato legat. ¶ Tertia dr̄ia est q̄ hec cōiunctio ne. semp est īterrogatiua. alie vō due aliq̄ñ tenent̄ disiūctiue tm̄. vñ ego bñ scio vtrū sor. legat vel nō: ⁊ bene scio an legat an non legat.

Circa quartum q̄rif. cū hec ɔiūctio an. sit ɔiūctio disiūctiua iter q̄ hēat disiungere. Et de hac talis daẜ reg'la. Quotiēscūq3 hec ɔiūctio an. semel ponit' disiūgit īter dicta ɔ̄dictiōe opposita. Qñ vo bis ponit' disiūgit iter dicta iūcta. Q2 aūt pma ps regule sit va. Probō: q2 in oī iterrogatiōe supponit' aliqd cōe ad illō qd q̄rif: vt cū q̄rif qs disputat: supponit hoiē3 in cōi disputare: ⁊ vult certificari de pticulari hoie q disputat: ⁊ sil'r in q̄lib3 iterrogatiōe alia. g̃ in oī iterrogatiōe supponit' aliqd cōe vl' vl'e ad illō qd q̄rif. g̃ i hac iterrogatione: tu scis an sor. cur. supponit' cōe ad illa: s3 nihil ē cōe ad pte ɔ̄dictiōis nisi disiūctio. g̃ suppōit' ibi disiūctio iter ptes ɔ̄dictiōis. s3 nō ē ibi aliqd p qd supponat' ista disiūnctio nisi p hāc ɔiūctōz an. g̃ h' dictio an. disiūgit iter partes ɔ̄dictiōis: s3 h mō semel ponit'. g̃ an semel ponit' iter dcā ɔ̄dcōis opposita. qd ɔcedim'. ℭ S3 ɔ̄ois disiūctio ē ad min' iter duo. vñ nihil ē deñ sor. cur. vel q2 deficalteꝝ extremoꝝ. g̃ nihil ē deñ: tu scis an sor. currat cū deficiat alteꝝ extremoꝝ. ℭ Sol. nō ē sil'e d hac ɔiūctiōe an. q2 h' dictio an. ē iterrogatiā ⁊ disiūctiā. ⁊ iō rōne iterrogatiōis adiūcte disiūctiōi qñ adiūgit' vni pti ɔ̄dictiōis dat itelligere alterā: q2 q dubitat de vno oppositoꝝ dubitat ⁊ de reliq̄. S3 h' dictio vl' tm̄ ē disiūctiua ⁊ nō iterrogatiā: ⁊ iō nō dat itelligere alteꝝ extremoꝝ. ℭ Itē obycit' ɔ̄ scdā pte regule. q2 mltoꝝ nō ē dubitatio vna s3 plesni: ꝗ illa mlta opponāt' aliq̄ gn̄e oppōnis. s3 cū dr̄ tu scis an sor. currat an plato disputet: ista. s. sor. currere ⁊ pla. disputare n̄ opponūt' aliq̄ gn̄e oppōnis. g̃ eoꝝ n̄ ē dubita' vna. g̃ h' dictio an. nō disiūgit iter ea. g̃ nō disiungit iter dcā iūcta qñ bis ponit'. ℭ S3 ɔ̄. de illō q̄rif p iterrogatōz: ⁊ solū illō q̄ i rñsiōe data qd teriat': s3 dato vtrol3 pdcōꝝ enūciabilū qd teriat'. g̃ idr̄nter q̄rif h vel illō. g̃ h' dictio disiūgit iter ea: q2 solū disiūgit iter ea de q'b' q̄rif. s3 h' sunt dcā iūcta. g̃ qñ bis ponit' disiūgit iter dcā iūcta: qd ɔcedim'. ℭ Ad h qd obycit i ɔ̄riū dōz q dubita' vna ⁊ iterrogatio vna ⁊ rñsio vna ne cio sūt dupl'r: q2 vno' ē rñsio vna simpl'r: vt qñ q̄rif vnū de vno s3 se ⁊ absolute: vt cū q̄rif: currit ne sor. ⁊ rñdet' sic vel nō. Alio āt mō ē rñsio vna nō simpl'r s3 p suppōnē: vt cū q̄rif cur. ne sor. vel pla. h. n. o3 supponere q alteꝝ istoꝝ currat. ad h q dcī rñsio vna. ⁊ sil'r dubitatio vna: ⁊ iterrogatio vna sūt dupl'r. s. simpl'r. ⁊ p suppōnē: vt cū q̄rif. tu scis an sor. an pla. disputat: nō ē iterrogatio vna neq3 dubitatio fm suppōnem vtereq3 illoꝝ: sic simpl'r rñdens sciat de altero illoꝝ.

Circa quintum obycit' q hec dictio an nō debeat exercere istos tres act': q sūt disiūguere: dubitare: ⁊ iterrogare: q2 vni' act' vnū ē istr̄m pprīū ⁊ eō. g̃ si h' dictio an. ē istr̄3 iterrogādi nō erit istrumētu3 dubitādi vel disiūgēdi. Et dō3 q istr̄m ide3 fz subā3: ⁊ fm rōnē nō pōt eē instr̄m diuersoꝝ actuū sese nō ɔ̄itiū fz istr̄3 idē fz subā3 ⁊ diuersā3 acceptionē fz rōnē bñ pōt eē actuū simpl'r diuersoꝝ. vñ sic pulmo ē istr̄m tēperādi calorē cordis p respirationē: ⁊ h fz q ē attractiuus aeris. ⁊ ē istr̄3 loquēdi repcutiēdo aerē ad vocalē arterīā: ⁊ h ē inq̄tū ē expulsiu' ⁊ repcussiu' aeris: ⁊ illa fm aliō ē istr̄m tēperādi calorē cordis. ⁊ fm aliud istr̄3 loq̄ndi: sic h q dico an. fm q disiungit ɔtinet' sub spē disiūctiuaꝝ ɔiūctionū: fm aūt q p ipsā3 iterrogam' cōtinet' sub spē iterrogatiuaꝝ ɔiunctianū. fz vō q p ips dubitamus sub spē dubitatiuaꝝ: ⁊ sic sp ē eadē ɔiūctio fz subam. dr̄t āt fz rōnē: ⁊ fz spē3: eū sit diuersaꝝ spēꝝ fz q p ipsā3 exercem' istos tres act' pdcōs. ℭ Et nō. q p p' ē disiūctiua ⁊ p posteri' iterrogatiā ⁊ dubitatiā: q2 sp disiūgit s3 nō sp iterrogat vl' dubitat. Et nō q h' dictio an. petit alterā pte deteriate. Qd pbaẜ sic: rñdēs. n. magi d3 eē cert' d q̄one q̄ iterrogās: q2 rñdēs d3 certificare iterrogātē de q̄one, s3 iterrogās scit alterā ptē in gn̄e siue in cōi. g̃ o3 q rñdēs sciat alterā ptē in spāli ⁊ determiate. Qd ɔcedim'. ℭ S3 ɔ̄. Sic ɔtingit scire vl'e ignorādo pticulare: vt scio hoiē in vl'i esse in hispania: tñ nullū pticulare scio ibi eē. Sil'r ɔtingit scire disiūctionē ignorādo q̄lib3 ptē disiūctiōnis determinate. Probatio. Scio esse a sīra parta vel ipa rta. tñ nescio ptē hāc vl' illā. g̃ cū dico tu scis an sortes currat. an plato disputet: q o3 q rñdēs sciat alterā ptē determinare. Et dōm q h vltimū argumentū nō tenet. Si. n. hec dictio an. esset tm̄ disiūctiua bñ oporteret. S3 q2 nō solū ē disiūctiua s3 ēt iterrogatiua iō nō tenet: q2 qcūq3 iterrogat petit certificari eo ipso qd iterrogat: ⁊ iō cū hec dictio an sit iterrogatiua alteri' disiūctoꝝ op3 q iportet petitionē alteri' disiunctoꝝ: ⁊ ppter hui' petitionē o3 q rñdens sciat alterā ptē determinate: ⁊ iō argumētū pdictū impedit' ppter iterrogationem huius dictionis an. ℭ Itē q̄ritur de hoc sophismate. Tu scis an oīs homo sit sor. an differat ab illo. Probō. Tu scis an sor. sit sortes an differat ab illo. tu scis an plato sit sor. an differat ab illo. ⁊ sic de alys. g̃ pma vera. ℭ Contra. Tu scis an oīs hō sit sortes an differat ab illo. g̃ tu scis oēm hoiem esse sorte3: vel oēm hoiem differre a sorte quoꝝ vtrūq3 ē falsu3. hec ē q̄dā disiūctiua cui' vtraq3 ps ē falsa. g̃ tota ē falsa. ℭ Solo. Prima simpl'r ē falsa: ⁊ pbatio peccat fm ɔ̄ñs ab isufficiēti: q2 in hac ppositōe. Tu scis an oīs hō sit sor. an differat ab illo: ē duplex vl'itas: qñ in vna pte disiūnctiōis ē vna distributio ⁊ altera in alia. vñ sensus ē. Tu scis. an oīs hō sit sortes. an oīs hō differat a sorte: s3 nō sit ment' oēs singulares haꝝ duaꝝ distributionū i ipsa pbatiōe. q2 pter oēs istas q̄s sumit d3 sumere istas: tu scis an sortes sit sor. an oīs hō differat a sorte. tu scis an plato sit sor. an oīs hō differat a sorte. ⁊ hec disiūctiua ē falsa: quia vtraq3 ps ē falsa: ⁊ sil'r oēs alie q̄ reliquunt': ⁊ h mō debēt sumere oēs ptes pme distributiōis scda distributiōe itegra pmanēte: ⁊ ēt debēt econuerso sumere oēs ptes scde distributiōis ita q pma distributio itegra pmaneat: vt tu scis an oīs hō sit sortes an differat a sorte: ⁊ hec ē falsa. ⁊ tu scis an oīs hō sit sor. an plato differat a sor. ⁊ sic d alys. Alio aūt mō debēt sumere ptes. s. accipiendo singulares vni' cū oīb' singularib' alteri': vt scis an plato sit sortes an differat a sorte: ⁊ sic de alys. s3 oīū3 haꝝ nulla accidit: ⁊ ita pcedit ab isufficiēti. vñ peccat fm ɔ̄ñs. ℭ Itē posito q sortes vel plato mētiat': s3 tu nescis qs eoꝝ mētiat': q̄rif de h sophismate. Tu scis an de mētiēte sit falsū sorte3 eē illū. Probatio. hec negatiua ē va: nō de mētiēte ē falsū sortē eē illū vtroq3 casu ɔtigēte. s. siue sortes mētiat' siue plato q2 sorte mētiente hec ē va: nō de mētiēte ē falsum sortē eē illū. i. sortē eē mētientē: imo ē verū de sorte. Itē mentiēte platone hec ē va: nō de mētiēte ē falsū sorte3 eē illū. i. sortē esse platone mētiēte: q2 l3 sit falsū sortē eē platonē: nō tñ ē falsū de platone: q2 nō ē enūciabile de eo. vñ nec veꝝ neq3 falsū ē de eo: pp h q enūciabile dr̄ eē sp de re subiecti siue de eo qd subycit': ⁊ nō d eo qd pdicat': vt hoie3 eē lapidē: s3 lapidē eē hoie3 ē enūciabile de lapide: ⁊ nō de hoie: ⁊ sic p3 q vtroq3 casu ɔtigēte hec ē va nō de mentiēte ē falsū sortē eē illū: ⁊ hoc scis ēt ex hypothesi: q2 pl'es casus nō pñt ɔtigere. g̃ tu scis hāc. s. nō de mētiēte ⁊c. ⁊ hec ē altera ps pme disiūctie: q2 hec dictio an. semel posita disiūgit iter ɔ̄dictorie opposita. g̃ hec ē va: tu scis an de mentiēte sit falsū sortē esse illū an nō de mētiente sit falsū sortē eē illū: q2 h' disiunctiue altera ps ē va. ℭ Cōtra. Tu scis an de mētiēte sit falsū sortē esse illū. g̃ tu scis an de mentiēte sit falsū illū esse sortē: ⁊ ē locus a ɔuertibili. vt sortes ē ille: ille ē sortes sic hic: si hō ē aīal: aīal ē hō: s3 ɔ̄clusio ē dubia ⁊ nō certa: q2 sorte mentiēte hec negatiua ē va: nō de mentiēte ē falsū illū

fortē esse.i.mētiēte esse fortē:sȝ platone mentiēte falsū ē: qꝛ sensus est:nō de mentiēte est falsuȝ illū esse fortē.i.platonē esse fortē:qꝛ hoc est falsuȝ de mētiēte: eo ꝙ platonē esse fortē falsuȝ est de platone.ḡ pdicta negotiua ē dubia cū sit vera vno casu ɔtigēte ⁊ alia falsa:⁊ tu scis qꝰ casus debeat accidere siue ɔtingere.ḡ ⁊ sua opposita est dubia: qꝛ quis dubitat de vno oppositoꝝ necesse est ipm̄ de reliq̄ dubitare.ḡ hec est falsa tu scis an de mētiente sit falsū illū esse fortē.ḡ ⁊ pⁱma est falsa ex qua seqtur. ¶ Sol'. Prima est simplr̄ vꝛa: hec.s. Tu scis an de mentiente sit fortē eē illū.⁊ pbatio bn̄ tenet:sȝ pⁱmū argumētuȝ iprobatiōis peccat fm̄ sophisma accn̄tis:vt hic. Tu scis ꝙ de hoie est enūciabile hoiem eē subaȝ.ḡ tu scis ꝙ de hoie est enūciabile subaȝ eē hoieȝ:qꝺ falsuȝ est:qꝛ verū est mentiētē esse fortē. Si aūt plato mentiat̄ de nō forte tūc hec est falso.s. de mēnēte est falsuȝ ipm̄ eē fortē: qꝛ q̄uis hoieȝ eē subaȝ ⁊ subaȝ esse hoieȝ ɔuertunt̄.nō m̄ qꝺ subycit̄ in vno subycit̄ in reliquo. Uñ vnū est enunciabile de hoie ⁊ non de suba:qꝛ homo subycit̄ in eo.alterū est enūciabile de substātia ⁊ nō de hoie:qꝛ suba subycit̄ in eo:⁊ sic neutrū est enūciabile semp est de re subito siue qꝺ subycit̄ in eo.

¶ De cōiunctione vel.

Habito de hac ɔiunctiōe disiunctiua an. ɔñr dōȝ ē de hac ɔiunctiōe vel. ¶ Circa quā pⁱ q̄ritur qd significet hec dictio vel. Scđo q̄rit̄ vtꝝ suū significatū sit ens simplr̄ siue n̄. Tercio vtꝝ res hꝰ dictiōis vel sit in gñe relatiōis vel non. Quarto q̄liter dr̄t ab alys ɔiunctionibꝰ disiūctiuis. Quinto vtꝝ disiūctio faciat tertiū disiunctū esse pdicabile de pluribus.

Circa primum obycit̄:qꝛ vt pꝫ p diffōnē coniunctionis hec ɔiunctio vel.significat ɔparationē q̄ ē fm̄ pⁱus ⁊ posteriꝰ aut fȝ sil'. sȝ nō significat ɔparationē q̄ ē fm̄ pꝰ ⁊ posteriꝰ:qꝛ sic eēt dictio ɔsecutiua.ḡ significat ɔparationē q̄ est fm̄ sil' ḡ significat res sil' eē. ¶ Sȝ ɔ. dicit Boetꝰ ꝙ hec sapit disiūctiua cōiunctio ꝙ ea iter q̄ disiūgit sil' eē nō pmittit.ḡ hec ɔiūctio vel.nō poterit sil' eē res.ḡ nō significat ɔparationē q̄ ē fȝ sil'. ¶ Itē ad idē Priscianꝰ diffinit disiūctiuā ɔiunctionē dicēs:disiunctiue ɔiunctiōes sunt q̄ q̄uis dictiōes cōiungāt sensus tn̄ disiungūt:alterā qdē rē eē significāt:⁊ alterā nō eē.ȝ diffō superioris ɔuenit cuilȝ iferiori.ḡ oȝ ꝙ hec diffō itelligat̄ de hac dictiōe vel.ḡ hec ɔiūctio nō poterit res sil' eē significare.ḡ nō significat cōparationē q̄ est fm̄ sil'. ¶ Et dōm ꝙ hec ɔiūctio vel.significat ɔparationē rerū sil' exn̄tiū disiūgēdo:⁊ hec ɔparatio ē disiūctio ipsoruȝ disiūctiuoꝝ se hn̄s ad vtrūqꝫ eq̄liter: qꝛ hec ɔiūctio vel.nō magi' se hȝ ad vnū disiūctiuoꝝ q̄ ad alteꝝ q̄tū de se est vt cū dr̄ fortes ⁊ plato. ¶ Ad illō qꝺ obycit̄ p Boetiū dōȝ ꝙ vbi est disiūctio duo exigunt̄.s.ea q̄ disiūgunt̄: ⁊ illud respectu cꝰ est disiūctio.vñ cū dr̄ fortes vel plato currit:fortes vel plato sūt disiūcta:⁊ disiūgunt̄ respectu huꝰ actus currit.vñ hec ɔiunctio vel.ponit ipa disiūcta sil' eē ⁊ illud respectu cuiꝰ est disiūctio nō ponit sil' eē in eis.vñ fortes ⁊ pla.sil' ponunt̄ fȝ se:nō tn̄ sil' ponunt̄ sub cursu:⁊ iō qꝺ dicit Boetius itelligēdū ē quo ad illō respectu cuiꝰ fit disiūctio. ¶ Ad illō aūt qꝺ obycit̄ de diffōne ɔiūctionis disiūctiue dōȝ ꝙ sil' ē duobꝰ modis. Uno modo' ē sil' fȝ pⁱus ⁊ pasteritas in ɔñdo:⁊ sic oēs ɔiūctiōes disiūctiue dicūt res simul esse eo ꝙ nō ponūt vnū tanq̄ añs ⁊ reliquū tanq̄ ɔñs. Alio aūt mō dr̄ sil' fm̄ pticipationē vniꝰ rei:vt si fortes ⁊ pla.pticipent albedinē dr̄ eē sil' in pticipatiōe albedinis: ⁊ hoc dixit Priscianus ꝙ coniunctiones disiunctiue disiungunt sensum:⁊ alteram quidem rem: alteram vero non esse ostendunt.

Circa secundū obycit̄:qꝛ qꝺ iportat̄ p hāc cōiūctionē vel.repit̄ i ente:vt hō vel asinꝰ.⁊ ēt nō i ente vt chimera ē vel hircocerꝰ.ḡ nō ē ens simplr̄. ¶ Itē ad idē. Quicqd est simplr̄ aut ē suba aut q̄titas.⁊ sic de alys. Sȝ hꝰ ɔiūctio vel.non significat subam nec q̄titatē:⁊ sic de alys.ḡ significatū eius nō est ens simplr̄:sȝ quodāmō. Qꝺ ɔcedimus dicētes ꝙ significat respectū quendā repⁱtū tā in ente q̄ in nō ente.

Circa tertium obycitur ꝙ omnes relationes sunt in ad aliqd siue in predicamenta relationis. Sed hec dictio vel.nō dicit rem absolutam sed respectiuaȝ:qꝛ nihil est dictū:fortes currit.vel pꝑter hoc ꝙ deficit alterum extremoꝝ.ḡ dicit relationē ergo est in ad aliqd siue in pdicamēto relationis. ¶ Itē hec dictio vel eqnaliter se habet q̄tum est de se ad vtrūqꝫ extremoꝝ:fm̄ comparationē vnius ad alterum.ḡ dic̄ relationem fm̄ equiparantiaȝ.ergo est in genere relationis. ¶ Sed obycitur in cōtrarium:qꝛ nulla comparatio que est fm̄ simul aut fm̄ pⁱus ⁊ posterius est i aliquo pdicamento:sed omnis res cuiuslibet coniunctiōis est comparatio que fm̄ simul vel fm̄ prius ⁊ posterius.ergo nulla res alicuꝰ ɔiunctionis est in aliquo pdicamento: ⁊ est sillogismus in scđo pⁱme.ergo significatū huius dictionis vel.nō est in aliquo genere. Qꝺ concedimus. ¶ Ad pⁱmū aūt qꝺ obycit̄ dōm ꝙ ɔparatio siue respectꝰ ē duplex:qꝛ q̄dā sunt ɔparatiōes q̄ sūt res simplr̄ exn̄tes:vt pr̄ ⁊ filiꝰ:duplū ⁊ dimidiū.⁊ tales ɔparatiōes sūt in pdicamēto relatiōis eo ꝙ sūt relatiōes. Alie sūt ɔpatiōes q̄ n̄ sūt simplr̄ exn̄tes eo ꝙ sūt tā exn̄tiū q̄ n̄ exn̄tiū: ⁊ hꝫ ɔparatiōes nō sūt in gñe relatiōis: ⁊ tales sūt significatiōes ɔiunctionū disiunctiuaꝝ.vñ sequit̄ ꝙ q̄uis hec dictio vel.dicat rem respectiuā ꝙ pp hoc sit in ad aliqd siue in gñe relatiōis. ¶ Ad aliud aūt dōm ꝙ ɔparatio fm̄ eq̄litatē ē duplex:qꝛ q̄dā ē q̄ est ab aiā dum aiā appⁱhēdit significata pⁱus orōnis: ⁊ talis ɔparatio fȝ eq̄litatē nō ē i ad aliqd: qꝺ nō ē ens simplr̄:sȝ q̄dāmō cū sit ipsoꝝ significatoꝝ ⁊ cōtigit significare tā ens q̄ nō ens.ḡ ɔparatiōes significatorum ipsoꝝ nō pn̄t esse simplr̄ entia.ḡ nō sūt in gñe relatiōis.⁊ hꝰ cōparatiōes significant̄ p cōiunctionē disiūctiuā. Alia est cōparatio fm̄ eq̄litatē q̄ solū sequit̄ rem ɔpletā ⁊ pfectaȝ in esse:vt amicus vicinꝰ similis eq̄lis ⁊ huiꝰ cōparatio fm̄ eq̄litatē est per equiparantiā ⁊ est spēs relationis.vñ est in genere relatiōis:qꝛ species est in genere.

Circa quartum obycit̄:qꝛ si iste cōiunctiōes vel ve aut ne an vtrū nō superfluūt oȝ eas differre ad se inuicē: aut si nō differūt oȝ ꝙ aliqne eaꝝ supfluant:⁊ pꝑter hoc q̄rit̄ q̄liter iste ɔiunctiones ve.vel.aut differāt ab alys cōiunctiōibꝰ disiūctiuis. ¶ Et dōm ꝙ ille cōiūctiōes ve vel aut dr̄nt ab alys tribꝰ.s.an ne vtrū p hoc ꝙ ille tres pn̄t esse mediuȝ p qꝺ vnus actꝰ trāsit sup aliū actuȝ:vt scis an sor.currat: ⁊ scis vtrū sor.currat:putas ne sortes currat. Sȝ ve vel ⁊ aut nō pn̄t eē mediū quo vnus actꝰ trāseat sup aliū actum.nihil enī est dictū scis vel sortes currat:⁊ scis aut sortes currit.⁊ scis ve sortes currit vt actꝰ sciēdi itelligat̄ trāsire supra hoc ꝙ dico sor.currere:sic ex alia pte bn̄ dicebat̄: tu scis an sortes currat.i.tu scis sortē currere vl' nō currere. Alia aūt ē dr̄ia:qꝛ ille tres sūt īterrogatiue:sȝ ve vel ⁊ aut non sunt īterrogatiue imo tm̄ disiūctiue. ¶ Itē hec cōiūctio vel disiungit res q̄ debēt mouere itellectū speculatiuū:vel qui libȝ aliā virtutē cognoscitiuā nō motā ab affectu vel appetitu:sȝ pn̄t ē cogscitiua tm̄: sed hec cōiūctio aut disiungit res motiuas practici intellectꝰ vel ipsiꝰ affectꝰ: vel ēt motiuas ipsiꝰ appetitus sensibilis. ¶ Item hec dictio ve.differt ab his duabꝰ.s.vel ⁊ aut:qꝛ hec ɔiūctio ve.ē disiūctiua encletica:ille ꝟo nō:sȝ tm̄ disiūctiue sūt. En-

clesis aūt est iclinatio. vñ encleticū ē inclinatiuū; ⁊ sic iste
tres differūt iter se: ⁊ ab alijs trib⁹ iterrogatiuis. ¶ Item
hec dictio ne. differt ab alijs duab⁹ an. ⁊ vtrū. s. qꝛ ne. est i-
terrogatiua encletica: an. vō ⁊ vtrū. nō sunt encletice. En-
clesis autē in solis trib⁹ cōiunctionibus reperit̄ que dicū-
tur encletice: vt qꝫ. ne. ve. qꝛ attrahūt decētū pcedētis syl-
labe vel dictionis ad vltimā syllabā: vt putasne: dixitue:
armatqꝫ. adeo sequit̄ semꝑ pmā dictionē illius clausule in
qua ponunt̄: ⁊ ideo ponunt̄ a grāmaticis subiunctiue.

Circa quintum querit̄: qꝛ termin⁹ disiūctiu⁹ pdicat̄ de vtraqꝫ sui parte: vt
sortes est soꝛ. vel plato: ⁊ plato ē soꝛ. vel plato: ḡ terminus
disiūctiu⁹ ē termin⁹ cōis ad vtrūqꝫ disiūctoꝝ: ḡ pdicabi-
lis de plurib⁹. ¶ Sꝫ ducat̄ i ꝯuꝫ: qꝛ qcqd pdicat̄ de plu-
rib⁹ ē gen⁹: vl' spēs: vel dr̄ia: vl' pp̄uꝫ: vel accn̄s. vel diffini-
tio. Sꝫ termin⁹ disiūctiu⁹ nullū istoꝝ ē: qꝛ oīa ista sūt cōi-
terentia. termin⁹ vō disiunctiu⁹ repit̄ taꝫ in ente q̄ꝫ in nō
enteqꝫ termin⁹ disiunctiu⁹ nō est pdicabilis de pluribus.
¶ Solutio. Cōitas pdicatiōis est duobus modis: qꝛ vno
mō ē qn̄ res vna pticipata a plurib⁹ pdicat̄ de plurib⁹ vl'
sub alr̄ vel acciītalr̄: ⁊ tūc oꝫ qꝫ sit vnū de qnqꝫ pdicabili-
bus vel diffō. Alio aūt mō cōitas pdicatiōis est qn̄ nō pdi-
cat̄ res vna: sꝫ pdicat̄ ꝯplexio plurū rerū differēter ponē-
do vnā ⁊ remouēdo reliquā. ⁊ hoc mō termin⁹ disiūctiu⁹
est pdicabilis de plurib⁹: vt soꝛ. vel plato: ⁊ sic de alijs: qꝛ
hec dictio vel. de nā sua īdetermiate ponit numerū disiū-
ctoꝝ ⁊ remouet reliquū respectu alicui⁹ tertij: ⁊ sic ē disiū-
ctiua. iō ꝑpe sumit̄ cū disiūctiue tenet̄. Min⁹ vō ꝑpe qn̄
tenet̄ subdisiūctiue: ⁊ dr̄ subdisiunctiue teneri: qn̄ vtraqꝫ
pars disiunctiōis ē va. ¶ Itē videt̄ qꝫ termin⁹ disiūctiu⁹
debeat eē aliqd̄ de qnqꝫ pdicabilib⁹: qꝛ qcqd recipit supra
se distributionē: est vnū de qnqꝫ pdicabilib⁹. Sꝫ termin⁹
disiūctiu⁹ recipit supra se distributionē: ḡ termin⁹ disiun-
ctiu⁹ est vnū de qnqꝫ pdicabilib⁹. maioꝛ pꝫ: qꝛ ois ⁊ null's
⁊ ꝯsilia significāt qn̄ vlr̄: ꝫ nihil sumit̄ vlr̄ nisi vle: ḡ tm̄
sunt dispōnes vlis: ꝫ vle diuidit̄ p qnqꝫ pdicabilia: ergo
qcquid recipit supra se distributionē ⁊c. ⁊ hec fuit maioꝛ.
minoꝛ vō pꝫ: qꝛ aliter nō eēt hec va: oē rōnale vel irrōna-
le est aīal ⁊ ecōuerso. ¶ Solutio. In termino disiūctiuo
duo sūt: vnū est ipsa disiūctio: ⁊ aliud est ipsi termini qui
disiūgunt̄. vñ termin⁹ disiūct⁹ rōne disiūctōis nunqꝫ pōt
recipe distributionē: ꝫ rōne terminoꝝ q disiūgunt̄ aliqn̄
pt aliqn̄ nō: qꝛ qn̄ termini disiūcti sūt singl'ares nō pn̄t re-
cipe distributionē. nihil. n. est dictū. ois soꝛtes vel ois pla-
to. Qn̄ autē termini qui disiūgunt̄ sunt vles: tūc termi-
nus disiūctus pōt recipe distributionē: vt ois hō vel asi-
nus est hō. Sꝫ tūc oro ē duplex: eo qꝫ pōt recipe distribu-
tionē supra se p altera pte tm̄: ⁊ sic est va: ois hō vl' asinus
est hō. ⁊ ē sensus. ois hō ē hō vl' asin⁹ ē hō: ⁊ sic est ꝑpō dis-
iunctiua. Alio autē mō potest recipe supra se distributio-
neꝫ p vtraqꝫ parte sil': ⁊ sic est falsa hec. ois hō vel asin⁹ ē
hō: ⁊ est cā: ⁊ est sensus taꝫ hō qꝫ asin⁹ vlr̄ est hō. Tertio āc
mō totū disiūctū pōt recipe supra se distributionē. s. p nā
cōi vtriusqꝫ disiunctiōis: ⁊ sic hec est va. oē rōnale vel ir-
rōnale: ⁊ sic pꝫ q̄liter termin⁹ disiūctiu⁹ siue totū disiun-
ctū pōt recipe supra se distributionē: ⁊ q̄liter nō. pꝫ etiā qꝫ
in syl'lo quē facit maioꝛ est duplex ⁊ minoꝛ. ¶ Scdm̄ pdi-
cta querit̄ de hoc sophismate. Quicqd est vel non est: est.
¶ Probatio. Hec est va. qcqd est: est. ꝫ verū pōt distigui
a quolibet alio vō. ḡ. ¶ Cōtra. Quicqd est vel nō ē: est. ꝫ
cesar est vel nō est: ergo cesar est. ¶ Solutio. pma est du-
plex: eo qꝫ pōt eē diuersa: ⁊ ē sensus. qcqd ē: ē. vel qcqd nō
est: ē: ⁊ sic ē va: qꝛ p altera pte: ⁊ sic ē disiūctiua. vel pōt eē
ꝯposita. ⁊ ē sensus. qcqd ē vel nō ē: ē. i. tā oē illō qꝺ ē: qꝫ oē
illud qꝺ nō ē: ē: ⁊ sic ē falsa: ⁊ ꝭ mō ē cathegorica. vñ ē ibi
sophisma cōpositionis: qꝛ cōposita est falsa. ¶ Itē querit̄
de hoc sophismate. Ois ꝑpō vel eius ꝯdictoria est vera.
¶ Probatio. Hec ꝑpositio. soꝛtes currit vel eius ꝯdicto-
ria est vera: ista ꝑpō. soꝛtes disputat vl' eius ꝯdictoria est
vera: ⁊ sic de alijs. ergo ois ꝑpō vel eius ꝯdictoria est ve-
ra. ¶ Cōtra. Ois ꝑpō vel eius ꝯdictoria ē vera: ꝫ nō ois
ꝑpositio est vera: ergo ois eius ꝯdictoria est vera: qꝺ fal-
sum est. ¶ Solutio. pma duplex: eo qꝫ distributio pōt ca-
dere supra ꝑpositionē sūptā absolute: ⁊ sic distribuit ipm
p q̄libet ꝑpōne particulari: ⁊ sic ē diuisa ⁊ falsa: qꝛ hec ē
disiūctiua cui⁹ vtraqꝫ ps ē falsa. vel distributio pōt cade-
re supra ꝑpōnē nō absolute sūptā ꝫ ꝯpatā ad suā ꝯdicto-
riam: ⁊ hoc mō adhuc est duplex: qꝛ vno mō iste termin⁹
disiūctiuus. ois ꝑpō vl' eius ꝯdictoria pōt subijci pdicato
pro vtraqꝫ parte vlr̄: sicut in his. Omne rōnale vel irrōna-
le est aīal ⁊ econuerso. Omne par vel impar est numerus
vel ecōuerso. Omne rectū vel curuū est linea vel ecōuer-
so. ⁊ pma adhuc est falsa: qꝛ hoc mō sensus est. ois ꝑpō-
sitio vel eius ꝯdictoria est vera. i. omnes ꝑpōnes ⁊ earū ꝯ-
dictorie simul sunt vere: qꝺ est impossibile. Alio autē mō
iste terminus disiūctiuus: omnis ꝑpositio vel eius cōtra-
dictoria subijcit̄ huic predicato. s. esse verū: nō pro vtraqꝫ
parte disiunctiōis insimul ⁊ vniuersaliter ꝫ p vtraqꝫ pte
īdeterminate ita qꝫ aliqn̄ sit vitas p aliqbus singularib⁹
vni⁹ ptis disiūctōis aliqn̄ p aliqb⁹ ptib⁹ alteri⁹ disiūctio-
nis: ⁊ sic ē va: vt si sint sex ꝑpōnes. s. de⁹ ē. hō est lapis. soꝛ-
tes est asin⁹: ⁊ cū istis eoꝝ ꝯdictorie: tunc dicat̄. Hec ꝑpō
de⁹ est vel ei⁹ ꝯdictoria est va hec ꝑpō. s. hō est lapis: vel
eius ꝯdictoria est vera: ⁊ sic de alijs tā affirmatiuis qꝫ ne-
gatiuis: vt qlibꝫ illaꝝ sex accipiat̄ tam affirmatiua qꝫ
negatiua in disiunctiōe ad suā oppositaꝫ. Aliqn̄ est vitas
ex vna parte disiūctionis: aliqn̄ ex altera: ⁊ sic pbat: ⁊ sic
distribuit̄ ꝑpositio p oī affirmatiua in disiūctiōe ad suā
negatiuā: ⁊ p oī negatiua i disiūctiōe ad suā affirmatiuā.
vñ tres sūt sensus in pdicta ꝑpōne. ⁊ fm pmuꝫ est ibi so-
phisma diuisiōis: ⁊ tūc est diuisa ⁊ falsa: ⁊ tūc est ꝑpositio
disiūctiua: alijs duobus modis cathegorica: ⁊ pma earuꝫ
est falsa: scda est vera. ¶ De cōiunctione ⁊.

In precedentibus dictū ē de ꝯiūctiōi-
bus disiūctiuis ⁊ iterrogatiuis. Nūc autē
dōm est de hac cōiunctōe ⁊. Circa quā pri-
mo q̄rit̄ qd significet. Scdo vtruꝫ res ei⁹
sit ens simpl'r vel nō. Tertio vtrū res ei⁹
sit in gn̄e vel nō. Quarto q̄rit̄ cuiusmodi
vnitas ferat̄ p hāc ꝯiunctionē copulatiuā ⁊. Quinto cuꝫ
habeat copulare diuersa q̄rit̄ q̄ sint ista diuersa. Sexto
querit̄ ꝑpter quid qn̄ ꝑponit̄ geminatur.

Circa primum querit̄ qd significet hec cōiun-
ctio ⁊. qꝛ hec cōiunctio ⁊. dicit̄
copulatiua ab actu copulandi quē exercet: ꝫ nulla dictio
significat actū quē exercet: sic nullū isim̄ significat actū
suū. ḡ eū hec cōiūctio ⁊. exerceat copulationē vel actū co-
pulādi: tūc hec cōiūctio ⁊. nō pōt significare copulatiōeꝫ.
¶ Itē ad idē: hec cōiūctio ⁊. est ps ōronis repta ad co-
pulādū ceteras ptes ōronis: ꝫ dico qꝫ ē ps ōronis repta
ad copulādū alias ptes. In hoc attribuo ei duo: vnū qꝫ ē
pars ōronis. aliud ē qꝫ ex nā sua dꝫ copulare ceteras par-
tes: sed sua significatio debet̄ ei p hoc qꝫ est ps ōronis. co-
pulatio vō debet̄ ei rōne finis pdicti ad quē est: ⁊ pp quē
inuenta est. ḡ. s. finis est copulare ptes alias. ḡ significatio
hui⁹ dictiōis ⁊. nō est copulatio. ḡ significat cōporationē:
qꝺ cōcedim⁹. ¶ Ad aliud aūt qꝺ querit̄ dicendū qꝫ hec
dictio ⁊. significat cōporationē q̄ est ꝫ simul siue simul-
tatē: ad istā simultatē seq̄t̄ copulatio: sicut ad hoc qꝫ dico
nō cū alio sequit̄ exclusio. vnde cū dico soꝛtes ⁊ plato sūt
albi: hec ꝯiūctio ⁊. dicit simultatē ⁊ coꝝ vnitatē in albedi

ne: ⁊ ideo copulat istos respectu albedinis. ¶ Et nota q̄ hec ɔiūctio et. nō dicit simul in tpe: q̄z si sic hec esset falsa. Adā ⁊ noe fuerūt hoīes: q̄z nō fuerūt in eodē tpe: q̄z nec i tpe ade fuit noe: nec in tpe noe fuit adā: ergo nō dicit sil' i tpe. ¶ Itē ad idē bñ dicit̄. currit heri ⁊ currit hodie nunc vel mō: ⁊ curret cras: sed cursus hestern⁹ ⁊ hodiern⁹ ⁊ crastinus nō sunt in eodē tpe: ergo hec ɔiūctio et. nō dicit sil' in tpe. Qd̄ cōcedimus dicētes: q̄ hec cōiūctio et. p̄mo ⁊ p se dicit simultatē pluriū subiectoꝝ in vno accidēte de pari ɔ̄ptuz est de se: vel pluriū accidentiū in vno subiecto: vt sortes ⁊ plato sunt albi. ⁊ sortes sedet ⁊ disputat.

Circa secundum

⁊ circa tertiū q̄rit̄ ⁊ soluat̄ sic p̄us de hac ɔiūctiōe vel.

Circa quartum

arguit̄ q̄ oē totū h̄z in se aliquā vnitatē: s̄z oīs termin⁹ copulatiu⁹: vt soz. ⁊ plato ē qdd̄ā totū: ergo h̄z in se aliquā vnitatē. Jn p̄ p̄me. ¶ S̄z dicit̄ in ɔ̄riū: q̄ nō ē vnū gn̄e neq̄z vnū in spē neq̄z vnū l numero vel diffinitiōe: neq̄z vnū ɔ̄po: neq̄z vnū accidēte: g̃ nō h̄z in se aliquā vnitatē. Oes aūt p̄misse p se manifeste sunt: ⁊ iō supponunt̄. Et dicēdū q̄ vnū dicit̄ multiplr̄: q̄z est qdd̄ā vnū qd̄ est ex mā ⁊ forma: vt hō ex corpe humano qd̄ ē ei⁹ mā: ⁊ ex aīa itellectiua que est ei⁹ forma. Alio aūt mō est vnū ɔtinuatiōe. vt linea: supficies: tps ⁊ qdlibet ɔtinuū. Tertio mō est vnū insitu vel insertiōe: vt ī arbore ex ramo vni⁹ arboris ex tūc alteri⁹ arboris fit vnū p insertionē. Alio aūt mō ē vnū ɔtiguatiōe sicut sūt duo corpa q̄ ɔiūgunt̄ inter q̄ nō est mediū alteri⁹ nāe. sicut ɔnectit̄ digit⁹ digito. q̄n nihil est in medio. Aliter aūt est vnū aggregatiōe. vt acerius lapidū. Alio aūt mō est vnū colla vl' colligatiōe sicut ex carne ⁊ osse fit vnū p qddā mediū qd̄ nō ē oīno caro neq̄z oīno os: sicut nerui ⁊ cartilagines. Dico aūt q̄ hec ɔiūctio et. facit vnitatē aggregatiōis ⁊ nō aliā ex p̄dictis. vñ terminus copulatiu⁹ est vnū aggregatiōe. ¶ Ad istud aūt qd̄ obijcit in ɔ̄riū onudēdo vnū p vnū gn̄e: ⁊ p vnū spē: dicēdū q̄ vnū ibi nō dr̄ vnū q̄ ad oēs suas significatiōes. s̄z tm̄ quo ad illas sm̄ q̄s sumunt̄ q̄ttuor p̄dicata in thopicis ⁊ annexa eoꝝ. Quattuor aūt p̄dicata de q̄b⁹ agit̄ in thopicis sūt hec diffō accn̄s gen⁹ ꝓpriū. Annexa aūt eoꝝ sunt alia p̄dicata reducitiua ad hec. vt idē gn̄e: reducit̄ ad gen⁹ ⁊ et dr̄ia reducunt̄ ad gen⁹. Cōparationes vo ad accn̄s: vt melior: vtilior: felicior: vilior: ⁊ sic de alijs reducunt̄ ad p̄dicata de accn̄te. Idē autē simplr̄ ⁊ diuersuz reducunt̄ ad p̄dicata in diffōne. ¶ Itez nota q̄ licet hec ɔiūctio ⁊. debeat copulare diuersa: nō tn̄ copulat q̄libet diuersa: q̄z nō pōt copulare adiectiuū substātiuo nec ecōuerso: vt hō ⁊ alb⁹ currit: ꝓpter hoc q̄ de se dic̄ associationē aliquoꝝ de pari. vñ eq̄lr̄ respicit vtrūq̄z extremoꝝ: ⁊ iō per se ⁊ primo vl' copulat duas subas vni actui: vel duo accn̄tia vni substantie: vt sortes ⁊ plato sunt albi. hō legit ⁊ disputat.

Circa quintum

querit̄: q̄z videt̄ iaz ex p̄dictis q̄ hec ɔiūctio et. nō possit copulare q̄libet diuersa: q̄z nō pōt copulare adiectiuū substātiuo: vt p̄us patuit: ergo nō copulat diuersa q̄libet et ꝓpter hoc q̄rit̄ quā diuersitatē exigit hec ɔiūctio et. Et dicēdū q̄ sicut iā p̄z ex p̄dictis q̄ exigit diuersitatē subiectoꝝ de pari se habētiū: vel etiā actuū vel hītudinū: ⁊ vlr̄ oz copulare diuersa de pari se habētia. vt soz. ⁊ plato albus ⁊ niger: ab illo ⁊ in illo. ⁊ sic de alijs hītudinibus ⁊ accn̄tib⁹ ⁊ substātijs. ¶ S̄z tūc querit̄ vtrū sufficiat ei diuersitas suppositoꝝ cū vnitate significatiōis: vt hō ⁊ hō currit. ⁊ videt̄ q̄ sic: q̄z oē plurale geminat suū singulare in terminis cōib⁹: vt removeant̄ signa vlīa ⁊ affirmatiā. nā oīs nō geminat suū singulare: s̄z bene dicit̄ hoīes sunt: ergo bene dicit̄ hō ⁊ hō sūt. ⁊ silr̄ bene dicit̄ hoīes currūt: g̃ bene dr̄ hō ⁊ hō currūt: ⁊ sic de alijs. ¶ Itē ad idē dicit̄ Boeti⁹ in lib. suo determinate: q̄ talia sunt p̄dicata q̄lia subia: qd̄ ꝓbat: q̄z cū dr̄. hō ē iustus: de⁹ ē iustus. h̄ nomen iustus p̄dicat de hoīe iusticiā accn̄talē. de deo aūt p̄dicat diuinā eēntiā ⁊ ecōuerso: nō pōt dici: q̄z talia sūt subia q̄lia p̄miserint p̄dicata: s̄z cū dr̄ hō ⁊ hō currūt: p̄dicatū exigit q̄ ille termin⁹ infinite sūpt⁹ teneat̄ p diuersis: s̄z si p diuersis teneat̄ bñ dr̄. g̃ recte dr̄: hō ⁊ hō currūt: qd̄ ɔcedim⁹. ¶ Sciēdū q̄ ɔueniēti⁹ copulat diuersa supposita ⁊ diuersa significata de pari se habētia: vt hō ⁊ equ⁹ currūt: q̄z diuersa supposita cū vnitate significatiōis: vt hō ⁊ hō currit.

Circa sextum

querit̄ q̄ oīs copulatiua cōiūctio nisi sit encletica equalr̄ se habet ad vtrūq̄z extremoꝝ: ergo hec ɔiunctio ⁊ equalr̄ se h̄z ad vtrūq̄z extremoꝝ. S̄z q̄n ꝑponit̄ vni magis se h̄z ad illud cui ꝑponit̄ q̄z ad aliud cui nō ꝑponit̄: ergo nunq̄z oz ꝑpōi: s̄z si nō ꝑponit̄ nō geminat̄: ergo nunq̄z oz geminari. Et dicendū q̄ hec ɔiunctio et. eq̄lr̄ respicit vtrūq̄z extremoꝝ: ⁊ iō q̄n ꝑponit̄ vni extremoꝝ: q̄z magis se h̄z ad illud cui ꝑponit̄: ꝓpter hoc oz q̄ ꝑponat̄ alteri vt eq̄lr̄ se habeat ad vtrunq̄z extremoꝝ. ⁊ hec est causa ꝓpter quā q̄n ꝑponit̄ geminat̄. ¶ Scd̄m p̄dicta querit̄ de hoc sophismate. oē nō aīal qd̄ ⁊ sortes sūt duo nō est sortes. ¶ Probatio. Hoc nō ē aīal qd̄ ⁊ sortes sūt nō est sortes: dmr̄ato ligno: illud nō aīal qd̄ ⁊ sortes sūt duo nō est sortes dmr̄ato lapide: ⁊ sic de alijs. g̃ nō ē aīal qd̄ ⁊ sortes sunt duo nō ē sortes. ¶ Cōtra. Oē nō aīal qd̄ ⁊ sortes sūt duo nō ē sortes. g̃ oē aliud q̄z aīal qd̄ ⁊ sortes sūt duo nō est sortes: ⁊ ē locus a cōuertibili: q̄z nō aīal ⁊ aliud q̄z aīal eq̄pollent s̄z sortes est aliud q̄z aīal qd̄ ⁊ sortes sūt duo. g̃ sortes nō est sortes: in q̄rto p̄me. ¶ Solō. Prima simplr̄ est vera. ⁊ ꝓbatio nō valet: neq̄z est sillogism⁹ quē facit. s̄z est paralogism⁹: q̄z maior ⁊ minor sūt duplices: q̄z hec propō q̄ erat maior. s. oē aliud q̄z aīal qd̄ ⁊ sortes sūt duo nō ē sortes: ē duplex eo q̄ hoc relatiuū qd̄ pōt referre hūc terminum aliud vel hūc terminū aīal. Si aūt referat̄ ad hūc terminū aliud sic maior ē va: ⁊ est sensus. oē aliud ab aīali qd̄. s. aliud ab aīali ⁊ sortes sūt duo nō ē sortes: ⁊ h̄ ē vez: q̄z nihil aliud ab aīali. vt lapis ⁊ lignū ⁊ cetera iāiata oīa q̄ruz nullū ē sortes. Si āt referat̄ ad istū terminū aīal: sic maior ē falsa: ⁊ est sensus. Oē aliud q̄z aīal qd̄. s. aīal ⁊ sortes sūt duo nō ē sortes. hec aūt falsa ē: q̄z sortes nō fac nūerū cū sorte: ⁊ alia aīalia. ⁊ ista. sortes ē aliud a q̄lz aīali faciēte numerū cū sorte: ⁊ sic sortes ɔprehēdit in hac distributiōe oē aliud q̄z aīal: qd̄. s. aīal ⁊c. s̄z q̄ hoc relatiuū qd̄ refert hūc terminū aīal. vñ h̄ mō maior dicit q̄ sortes nō ē sortes. ecōuerso dōm ē de minori. Et vt magis pateat falsitas mioris in sensu scd̄o: ponat̄ q̄ sortes sit ⁊ nullū aliud aīal sit nisi plato: ⁊ vn⁹ equ⁹. tūc nullū aliud aīal ē qd̄ faciat nūeꝝ cū sorte nisi plato: ⁊ ille equ⁹ ⁊ sortes aliud ē ab illis duob⁹: ⁊ sic hec ē falsa: oē q̄z illa duo aīalia q̄. s. aīalis faciunt nūeꝝ cū sorte nō ē sortes. ¶ Itē q̄rit̄ de h̄ sophismate. Oē enūciabile dr̄t ab aliq̄: ⁊ suū oppositū ē ɔponibile illi. Probatio. Hoc enūciabile sortē eē dr̄t ab aliq̄: ⁊ suū oppositū est ɔponibile illi: q̄z dr̄t ab hoc enūciabili equū currere: ⁊ suū oppositū. s. sortē nō eē ē ɔponibile illi: q̄z pt̄ stare cū eo. Simil̄r n pnt̄ esse va hec duo enūciabilia. s. sortez nō eē ⁊ equū currere: ⁊ illud enūciabile. s. hoīem legere dr̄t ab aliq̄: ⁊ suū oppositū ē cōponibile illi: ⁊ sic de alijs. g̃ p̄ma est va. ¶ Cōtra. hec est q̄dā ɔposita cui⁹ vtraq̄z ps ē falsa. g̃ ipsa est. ¶ Solō. Prima est falsa simplr̄ ⁊ ꝓbatio peccat sm̄ figurā dictiōis a plib⁹ determinatis ad vnaz hūi⁹ termini aliq̄. Et ēt est ibi accn̄s per quādā regulā in distributiōib⁹ habitā: q̄z q̄uis hec distributio: oē enūciabile sm̄ se ɔuertibilr̄ sequat̄ ad suas p̄tes singulares oēs: tn̄ sm̄ q̄ p̄tes stāt sub hoc p̄dicato qd̄ est differre ab aliq̄. Sic nō sequit̄ ad illas sed est ibi accidens.

¶ De coniunctione nisi.

LOquentes communiter ponunt q̄ hec dictio nisi. per se ꝛ ꝓprie tenetur consecutiue ꝛ nō exceptiue. ¶ Et iō circa hāc dictionē nisi. ꝓmo queraꝛ vtrū possit teneri exceptiue vel nō. ¶ Scd̄o q̄raꝛ vtrū hec dictio nisi. ꝛ hec oꝛo si nō. equipollent adinuicē: cū hec dictio cōponaꝛ ex si ꝛ nō. ¶ Terno q̄riꝛ quot sunt gn̄a dictionū instātiuarū: ꝛ q̄liter differāt in gn̄e. ¶ Quarto q̄ritur q̄re potiꝰ ex hoc aduerbio negādi nō. p cōpositionē fit dictio īstātiua: q̄ ē exceptiua q̄ȝ alia dictio īstātiua alteriꝰ gn̄is. ¶ Quinto q̄riꝛ q̄re hec dictio nisi. s̄m q̄ hec dictio cōsecutiua vult semꝑ adiūgi v̄bo subiūctiui modi.

Circa primū obyciꝛ q̄ aliqū teneꝛ exceptiue: qꝛ in īstātiua aliqū fit i toto. vt sortes currit. nullus hō currit. Hec enī ē īstātia in toto ꝯtra partē. Aliqū fit īstātia in tp̄e: vt cū dr̄: oīs hō currit: sortes nō currit; vel qdā hō nō currit. hic enī ferꝛ īstātia in pte ꝯ totū. Sed posito q̄ sortes currat ꝛ nihil aliud: tūc hec ē vera. nullus hō currit nisi sortes: sȝ nō ē ibi īstātia extrahendo vel remouēdo partē a toto: nisi p dictionē exceptiuā: ergo hec dictio nisi. in predicta oꝛone teneꝛ exceptiue. ¶ Itē ad idē cū dr̄. Nullus hō currit nisi iste asinus. hec oꝛo est ipropria: sȝ si hec dictio nisi. teneret ꝯsecutiue esset ꝓpria: sed eēt falsa. ergo hec dictio nisi. nō teneꝛ ibi ꝯsecutiue: sȝ teneꝛ ꝯsecutiue vel exceptiue: ergo teneꝛ exceptiue. ¶ Itē ad idē ꝯn̄a est duplex: qꝛ q̄dā ē ꝯsecutiua simpliciter: vt si hō currit aial currit. Alia aūt ē ꝯsequētia. vt nūc: vt si veneris mecū ibo ad ecclesiā: sȝ ex nulla earū licet iferre ꝯn̄s nec an̄s: qꝛ ex p̄ma ꝯn̄a non sequiꝛ: ergo hō currit qd̄ ē an̄s. nec sequiꝛ: ergo aial currit qd̄ est ꝯn̄s: ꝛ ex scd̄a ꝯn̄a que est ꝯn̄a vt nūc: nō sequiꝛ: ergo venies mecū. qd̄ ē an̄s: nec sequiꝛ ibi ad ecclesiā qd̄ est ꝯn̄s: ergo ex nulla earū sequiꝛ ꝯn̄s nec an̄s. Sed cū dr̄. nullus hō currit nisi sortes: ex hac bene sequiꝛ: ergo soꝛ. currit: ergo hec dictio nisi. nō teneꝛ ibi ꝯsecutiue: ꝛ teneꝛ ꝯsecutiue vel exceptiue. ergo teneꝛ exceptiue: qd̄ ꝯcedimꝰ dicētes: q̄ aliqū teneꝛ exceptiue: vt in p̄dictis oꝛonibꝰ ꝛ ꝯsilibꝰ: ꝛ nō semꝑ teneꝛ ꝯsecutiue. ¶ Sed ꝯ. hec dictio nisi. cōponiꝛ ex si ꝛ nō. sȝ nec si nec nō sūt dictiōes exceptiue: neq; hn̄t nāȝ exceptiōis: ḡ hec dictio nisi. nō hȝ nāȝ exceptiōis cū ꝯpositū nō hēat nāȝ aliquā nisi a suis ꝯponētibꝰ: ḡ hec dictio nisi. nō teneꝛ exceptiue sed teneꝛ exceptiue vel ꝯsecutiue: ergo teneꝛ ꝯsecutiue. ¶ Itē ad idē. Oīs dictio exceptiua dicit habitudinē partis ad totū: sȝ nulla ꝯiunctio dicit habitudinē ptis ad totū: ḡ nulla ꝯiūctio ē dictio exceptiua in scd̄o scd̄e: ḡ hec dictio nisi. nō ē dictio exceptiua: sȝ ē exceptiua vel ꝯsecutiua: ḡ ē ꝯsecutiua. Et dicēdū sicut p̄dictū est q̄ hec dictio nisi. aliqū teneꝛ ꝯsecutiue: aliqū exceptiue. ¶ Ad illud autē qd̄ obyciꝛ in ꝯtrariū dicēdū q̄ sic obycit hec dictio nisi. cōponiꝛ ex si ꝛ nō. sed hoc aduerbiū nō. semꝑ fert exceptionē ei cui adiūgiꝛ cū semꝑ ꝯdicat ei: ꝛ sic est dictio instātiua: ꝛ fert instātiā aliqū in parte: aliqū in toto: vt diximꝰ p̄us: sȝ per cōpositionē ꝯtrahiꝛ ad instātiā que ē in parte extrahēdo portē a toto: ꝛ hoc sufficit ad dictionē exceptiuā: vt nullus hō nisi soꝛ. currit: ꝛ iō hec dictio nisi. aliqū teneꝛ exceptiue: aliqū ꝯsecutiue. ꝛ sic pȝ q̄ q̄uis hoc aduerbiū nō. sit dictio exceptiua. hȝ tn̄ naturā instātiuā que. s. nā instātiua ꝓpter cōpositionē extrahiꝛ ad instātiā dictionū exceptiuarū vere in hoc dictiōe nisi. ¶ Ad illud qd̄ obyciꝛ in ꝯtrariū dicēdū q̄ nō sillogiçat in scd̄o scd̄e: sȝ potiꝰ paralogiçat: qꝛ minoꝛ p̄dicti paralogismi est duplex: hec. s. nulla ꝯiūctio dicit habitudinē partis ad totū: qꝛ q̄dā sūt ꝯiūctiōes q̄ habēt in se nāȝ duplicē: sic ille dictiōes q̄ sūt ꝯposite ex ꝯiūctiōe ꝛ alijs ptibꝰ oꝛonis vt hec ꝯiūctio q̄ppter: que est ꝯposita ex hoc noīe quare ꝛ ex hac ꝑpōne ꝓpter. ꝛ sic intellectꝰ eius istituiꝛ ex itellectibꝰ illaȝ dictionū. hec aūt ꝯiūctio nisi. ꝯposita ē vt dictū est ex nō ꝛ si. vn̄ hȝ in se nāȝ instātiuā: q̄ est s̄m partē: vt dictū fuit p̄us: ꝛ ꝓpter hoc dicit habitudinē vel cōpositionē partis ad totū. ꝛ sic hȝ in se nāȝ duplicē. s. nāȝ instantiuā rōne aduerbij ex quo cōponiꝛ ꝛ nāȝ aduersatiuā rōne cōiūctionis. vn̄ diciꝛ ꝯiunctio aduersatiua.

Circa secundū vo sicut patȝ ex p̄dictis hec dictio nisi. aliqū teneꝛ exceptiue aliqū ꝯsecutiue: ꝛ s̄m q̄ tenetur ꝯsecutiue hec dictio nisi. ꝛ hec oꝛo si. nō equipollēt: vt non currit nisi moueaꝛ. i. nō currit si nō moueꝛ. Scd̄m aūt q̄ hec dictio nisi. teneꝛ exceptiue: tunc significat aliud q̄ȝ hec oꝛo si nō. ꝛ sic nō significat idē: cū tūc significet habitudinē ptis ad totū: vt nō ē hic: ē sicut ē dictio exclusiua significat hoc nō cū alio. Sic econuerso dictio exceptiua significat totū nō est hic.

Circa tertiū nota q̄ tria sūt gn̄a dictionū instātiuarū: qꝛ q̄dā sunt exclusiue: ꝛ iste istāt excludēdo. alie sūt exceptiue: ꝛ iste istāt excipiendo. alie sunt ꝯdictorie ꝛ sunt ꝯdicētes. ꝛ p istas fit īstātia cōtradicēdo. Et nota q̄ in genere sic differunt; qꝛ exclusiue instant semꝑ in toto remouēdo ipȝ a pte: vt solus soꝛ. exceptiue nō istāt semꝑ in pte extrahēdo ptē a toto: vt nullus hō nisi sortes. Cōtradictorie vo vel ꝯdicētes instant indifferēter. aliqū in parte. aliqū i toto remouēdo aliqd a porte vl' a toto vt quidā hō currit: nullus homo currit; vel oīs homo currit. quidaȝ homo nō currit.

Circa quartū obyciꝛ q̄ cū hec dictio nisi. itelligaꝛ i q̄lȝ dictiōe istātiua vt i exclusiuis ꝛ exceptis dictōībꝰ ꝛ i ꝯdicētibꝰ: ꝛ ita fit p̄ncipiū oīuȝ eaꝝ. ḡ sic p ꝯpōnē ex ea fit dictio exceptiua: tunc sic ex eadē hȝ fieri dictio istātiua alteriꝰ gn̄is vt exceptiua. ¶ Et dr̄m q̄ nō est idē modꝰ itelligēdi hāc dictionē nō i q̄lȝ dictōe istātiua. vn̄ nō ē vno mō p̄ncipiū oīuȝ dictionū istantiuaꝝ: qꝛ dr̄ vna dictio ē p̄ncipiū alteriꝰ: qꝛ vno p ipositionē: alio aūt mō p ꝯpōnē. vn̄ dico q̄ in dictiōibꝰ exclusiuis p ipositionē eaꝝ itelligiꝛ negatio: qꝛ tm̄ ꝛ solꝰ ex sua ipositiōe significant nō cū alio ꝛ ille dictōes exceptiue p̄ter p̄terq̄ȝ silr̄ hn̄t ex ipositiōe negationē de itellectu suo. sȝ ille dictōes ꝯdicentes nll's nihil neuter: ꝛ etiaȝ hec exceptiua nisi p ꝯpōnē hn̄t negatōȝ de itellectu suo: ꝛ sic pȝ q̄ nō est idē modꝰ itelligēdi negationē in oībꝰ dictionibꝰ istantiuis. vn̄ nō opȝ q̄ si in q̄buidā est p cōpositionē q̄ in alijs sit silr̄ per ꝯpositionē. ¶ Itē q̄riꝛ q̄re ex hoc aduerbio nō. ꝛ ex hac cōiunctiōe si. potiꝰ fit dictio exceptiua p ꝯpositionē q̄ȝ exclusiua: cū hoc aduerbiū nō. sit instātiuū: ꝛ i istātia reperiaꝛ tā in exclusiuis q̄ȝ in exceptiuis differēter. ¶ Et dr̄ȝ q̄ hoc aduerbiū nō. negatiuū ē: qꝛ negat ꝛ p ordinē ipsiꝰ ad hāc ꝯiūctionē si itelligitur abiectiuatio. Vn̄ in hac dictiōe nisi. itelligiꝛ negatio. ꝛ ē aduersatio: ꝛ p h̄ ē dictio exceptiua: qꝛ aduersaꝛ p̄cedēti in aliq̄ pte ipsiꝰ. ¶ Itē cū hec dictio nisi. sit semꝑ ꝯposita ex nō ꝛ si: ꝛ aliqū sit exceptiua: aliqū vo consecutiua: opȝ ergo q̄ diuersimode fiat ꝯpositio huius dictionis nisi ex suis cōponētibꝰ. Qd̄ cōcedimus dicētes q̄ qn̄ hec dictio nisi. est consecutiua: cōsecutio cadit supra negationē: ꝛ cōsecutio est cōpletiua hꝰ dictiōis nisi. ꝛ tūc hec dictio nisi. s̄m Priscianū ꝯtineꝛ sub cōiūctiōe ꝯtinuatiua: ꝛ s̄m Donatū sub causali: vt nō currit nisi moueaꝛ. i. si nō moueꝛ nō currit. Qn̄ aūt est exceptiua: tunc negatio cadit supra cōsecutionē: ꝛ sic negatio trāsmutat cōpositionē in alterā spēm: qꝛ in dictōe exceptiua: ꝛ sic s̄m diuersos modos cōpositiōis hec dictio nisi. est alterius speciei. ¶ Si q̄raꝛ vtrū instantia equaliter reponaꝛ in tribus p̄dictis generibus dictionū instantiuaꝝ. ¶ Dicendū q̄ nō: qꝛ p̄us est

instans in dictionibus instātinis 3dicētibus: qꝛ ibi est maxime oppositio: cū ibi sit 3dictio: ꝛ per posteriꝰ reperit̄ instantia in dictionibꝰ exceptiuis: ꝛ tñ plus est de istātia in his ꝙ̄ in exclusiuis: q̄uis exceptiue nō īmediate 3dicant suo toti: tamen sequitur contradictio: vt omnis homo pꝫter sor. currit. ex hoc sequitur ꝙ sor. nō currat. ꝛ vlterius sequit̄ ꝙ aliqͥs hō nō currat. qꝛ si sor. nō currit: aliquis hō nō currit. Et ē locus a pte subiectiua ꝫ in dictiōibꝰ exclusiuis illō qō excludit̄ nō 3dicit ei a q̄ fit exclusio: vt solus sor. currit. i. sor. ꝛ nullꝰ aliꝰ a sor. currit. Iste. n. one. sor. currit. ꝛ nullus alius a sor. currit: nō 3dicūt neqꝫ ex p̄ neqꝫ ex 2ñti: ꝛ iō minꝰ est de istātia in dictiōibꝰ exclusiuis. ꝛ plus in dictionibus exceptiuis: ꝛ maxime in 3dictionibus.

Circa quintum obycit̄ sic. Cōiunctio nata est cōiūgere ceteras partes orōnis: ergo taꝫ noīa ꝙ̄ verba: ꝛ sic de alys partibꝰ ꝛ 2ñibꝰ: ꝛ quoslibet termīos: ꝛ quoslibet numeros: ꝛ partes quascūqꝫ: ꝛ quelibet tp̄a: ꝛ quoslibet modos: ꝛ sic d calys partibꝰ sub his accidētibꝰ ꝛ sub alys: ꝙ̄ hec 2iūctio nisi ꝫ ꝙ est 2iūctio 2secutiua determinat̄ tm̄ ad modū subiecti. ꝛ dicendū ꝙ hec negatio que est in hac dictiōe nisi. nō ē negatio absoluta. sed respectiua ꝫm ꝙ hec dictio nisi. est dictio 2secutiua. ꝛ huius cā est: qꝛ negatio ꝛ 2secutio vnita īcludit̄ in itellectu huius dictiōis nisi. ꝛ qꝛ itellectus est in 2secutione: ideo in 2secutiōe est negatio que est vnita intellectu vno 2secutiōe ipsa vt diximꝰ: ꝛ iō negatio nō est ibi absoluta sed respectiua. Uñ cū negatio debeat determinare verbuꝫ: ideo negatio absoluta determinabit verbum absolutū: ꝛ negatio respectiua determinabit verbū respectiuū. ꝛ ideo quia inter omnes modos verboꝝ solus modus subiūctiuus dicit̄ rē suā in respectu siue in cōparatiōe ad aliud: ideo hec dictio nisi. ꝫm ꝙ est 2secutiua dꝫ adiūgi v̄bo subiūctiui modi. ¶ Scd̄o p̄dicta queritur de h̄ sophismate. Nihil est verū nisi in hoc istāti. ¶ Probatio. Quicqd est verū: est verū in hoc istāti: ergo nihil ē verū nisi in hoc instāti. ¶ Cōtra. nihil est verū nisi in hoc istāti: ergo te eē asinū nō est verū nisi in hoc instāti: ergo te eē verū est verū in hoc istāti: ergo tu es asinus. Uel sic pōt ꝓbari. hec est falsa. Nihil est verū ꝛ nō est instās nisi ꝓ vero in hoc instāti: ergo facta exceptiōe ꝓ illo est vera: ergo hec ē vera. nihil est verū nisi in hoc instāti. ¶ Solutio: p̄ma duplex: eo ꝙ hec dictio nisi pōt teneri exceptiue vel 2secutiue: ꝛ vtroqꝫ mō est vera supposito istāti cōiter ad ipsuꝫ instās siue ad ipsuꝫ nūc ꝛ ad tēpus p̄sens. Sꝫ tñ distinguēda est p̄ma: qꝛ aliter ꝛ aliter est respōdēdū ad argumēta ꝓbatiōis. ¶ Prius aūt videdū est vtrūqꝫ sensuꝫ p̄me anteq̄ꝫ respōdeamꝰ ad īprobationē. vñ sensus p̄me ꝫm ꝙ est exceptiua est talis. Nihil est verū nisi in hoc instanti. i. nihil est verū p̄ter verū qō ē in hac instanti: ꝛ hec hoc mō vera ē. sūpto vero cōiter ad verū qō ē in hoc istāti. ꝛ ad verū qō ē in tpe: sicut instās sumebat̄ cōiter ad instans ꝛ ad tps. Si aūt teneat̄ 2secutiue p̄ma: tūc ē sensus. Nihil est verū nisi in hoc instāti. i. nihil est verū si nō ē veruꝫ in hoc instāti. ꝛ iterū hoc mō p̄ma ē vera. Habita ergo distinctione respondeo ad ꝓbationē: dicēdū ꝙ si p̄ma est exceptiua sic p̄mū argumētū ꝓbatiōis nō tenet: hec. s. Nihil est verū nisi in hoc istāti: ꝙ̄ te esse asinuꝫ nō est verum nisi in hoc instanti: qꝛ ibi est sophisma accidentis: sicut hic. Nullus homo preter sortes currit: ergo plato p̄ter sortes nō currit: qꝛ h̄ modo p̄ma est cathegorica: ꝛ hec distributio nihil cōprehēdit sub se tam vera ꝙ̄ falsa: tam complexa ꝙ̄ īcomplexa. Unde verū in hoc istāti excipitur ab illa distributione sic sumpta. Unde verū in hoc instanti est pars illius distributionis. sed nō est pars huius quod dico te esse asinum. sortes erat pars huius distributionis. Nullus homo: sed nō erat pars platonis. Si autē p̄ma teneatur consecutiue: tunc primuꝫ argumētuꝫ ꝓbationis bene tenet: hec. s. Nihil est veꝝ nisi sit verum in h̄ instanti: ergo te esse asinuꝫ nō est verū nisi in hoc instanti: quia sensus est. Nihil est veruꝫ si nō est verum in h̄ istāti: ergo te esse asinuꝫ nō est verum si non est veruꝫ in hoc instanti. Sed illud argumentuꝫ qō sequitur nō tenet: hec. s. te esse asinuꝫ non est veruꝫ nisi in hoc istāti: ergo te eē asinū est verū: qꝛ sensus est. te esse asinū nō est verū si nō ē veꝝ in h̄ istāti: ergo te eē asinū est veruꝫ in hoc instanti: quia sic nulla est ibi apparētia: ꝛ argumentū ē penitus disperatuꝫ: vel est quid ꝛ simpliciter ꝓpter hoc ꝙ ex nulla conditionali licet inferre antecedens vel cōseqns: vt si homo currit: animal currit: ex hoc non sequit̄: ergo homo currit vel animal currit. Similiter non sequit̄: te esse asinuꝫ non est verum si non est verum in hoc instanti: ergo te esse asinuꝫ est veruꝫ in hoc istāti: quia ponit ibi antecedens. ꝛ sic est ibi quid ꝛ simpliciter. Potest tamē dici ꝙ nulla est ibi apparētia: quia ex negato antecedēte ꝛ ex negato 2sequēte infert antecedens affirmatū: vt si nō est aīal nō est homo. ergo est animal: in argumento autē nulla est apparētia: vt diximus: aut si est aliqua apparētia est ꝫm quid ꝛ simpliciter. ¶ Itē queritur de hoc sophismate: nullus hō legit parisiꝰ nisi ipse sit asinꝰ. Probatio. hec ē falsa. aliqs hō legit parisiꝰ nisi ipse sit asinꝰ. ꝙ̄ sua 3dictoria est vera: hec. s. nō aliqs hō legit parisius nisi ipse sit asinꝰ: sed nō aliqs ꝛ nullꝰ eqpollent. ꝙ̄ p̄ma est vera. ¶ Contra. nullus hō legit parisius nisi ipse sit asinꝰ. ꝙ̄ a destructiōe 2ñtis: si aliquis hō legit parisius ipse est asinꝰ: qō falsum est. ergo p̄ma est falsa. ¶ Solō. Prima est falsa simplr̄: ꝛ hoc ē duplex: nō aliqs hō legit parisius nisi ipse sit asinꝰ: eo ꝙ negatio pōt determinare verbū 2ñtis ꝫm se ꝛ absolute qō est legit: ꝛ sic est falsa: ꝛ sic equipollet p̄me: qꝛ hoc mō nō aliquis ꝛ nullus eqpollēt: ꝛ ꝫm hūc sensum ista ꝓpositio. nō aliquis hō legit parisius ꝛc̄. nō 3dicit huic aliquis hō legit parisius ꝛc̄. vtraqꝫ enī est falsa: vel negatio pōt determiare verbū 2ñtis qō est legit nō ꝫm se ꝛ absolute: sed in cōparatiōe ad añs ꝛ sic est vera ꝛ 3dicit huic. aliquis hō ꝛc̄. sed hoc mō nō equipollet p̄me. ¶ Itē queritur de hoc sophismate: nullus homo morit̄: nisi vnꝰ solus homo moriat̄. Probatio: hec est falsa: aliquis homo moritur: nisi vnus solus homo moriat̄. ergo sua cōtradictoria est vera. s. nō aliquis homo morit̄ ꝛc̄. Sed non aliquis ꝛ nullus equipollet. ergo p̄ma vera. ¶ Cōtra. antecedens est possibile ꝛ 2ñs īpossibile. ergo conditionalis est falsa. Qꝛ autē antecedens sit possibile patet per hoc ꝙ habet duas causas veritatis vel plures: qꝛ vnum solū hoīem mori est verū si duo moriant̄ ꝛ si plures moriant̄ ꝙ̄ duo: vel ēt si oēs moriant̄: ꝫ semp 2ñs est falsuꝫ. s. nullus hō morit̄. Solutio est eadem que hic in p̄cedenti sophismate.

¶ De coniunctione quin.

Numerus cōiunctionuꝫ in spē ꝫm Donatū est quarus ꝫ Priscianū vo multoplꝫes sūt spēs cōiunctionū iter q̄s nūeramꝰ spēs causaliū taꝫ a Prisciano ꝙ̄ꝫ a Donato. ꝛ spēs rōnaliuꝫ q̄s Priscianꝰ appellat collectiuas siue rōnales. ꝫ ꝫm Donatū hec 2iunctio quin 2tinet̄ sub causalibꝰ: ꝫ Priscianū vo 2tinet̄ sub collectiuis vel rōnalibꝰ. hōc aūt diuersitatē obmittimꝰ ad p̄ñs cum ptineat ad grāmaticū. ¶ Uñ p̄mo itendimꝰ q̄rere circa hāc 2iunctionē quin vtrū significet 2secutiuā. ¶ Scd̄o āt habito ꝙ significet 2secutiuā: q̄rit̄ vtrū significet 2secutiuā aliquā: an cōsecutiuā cōiter ad oēs 2secutiuas. ¶ 3ꝰ aūt querit̄ vtrū hec dictio quin sit cōposita ex his dictionibus ꝙ ꝛ nō. ¶ Quarto aūt querit̄ vtrū equipolleat eis siue conuertat̄ cum eis. ¶ Quinto autē queritur quare

hec dictio quin cõiungit semp verbo subiunctiui modi.

Circa primum obijcit: qz vt dicit Priscian9. Ois cõiunctio significat vim vel ordinẽ: z cõiunctiões significant vim qñ res aliqs significant simul esse: vt pius z fortis fuit eneas. Ordinẽ autẽ significãt cõiunctiones qñ cõnam aliquor ũ rerũ demõstrãt: vt si ambulat mouet. Sz hec dictio qn. nõ significat res aliquas simul esse: ergo significat cõsecutiuã aliquarũ rerũ: ergo hec cõiunctio qn. significat cõsecutiuã. ¶ Itez ad idez: hec est vera. Nõ est hõ qn sit aial: z i hac orõne significat q nõ põt esse hõ ita q nõ sit aial: ergo significat q hõ nõ põt esse sine aiali: sz si hõ ñ põt eẽ sine aiali: tũc aial de necessitate sequit ad hoĩez: ergo significat ibi q aial de necessitate sequit ad hoĩez. Sz hec cõiunctio nõ põt h significare nisi sit dictio cõsecutiua. z sic significat cõsecutiuam: ergo hec dictio qn. significat cõsecutiuã. ¶ Itez ad idẽ dicit Pris. q collectiue cõiunctiões siue rõnales sunt que pillationez colligũt supradicta. z exẽplificat de istis: sicut in qn. z ergo. igit de plurib9 alijs: ergo hec cõiunctio qn. est cõiunctio illatiua sed in omni illatione intelligitur cõsecutiua: ergo in hac cõiunctione quin. intelligit cõsecutiua. ¶ Sed obijcit in cõtrariũ. cõiter recipiunt iste propositiões. iste nõ audit lectiões qn dormiat: ille nõ comedit qn bibat z cõsiles. sz ex eis vnũ de necessitate: nõ sequitur ad alterũ. ergo hec dictio qn nõ significat cõsecutionẽ illationis. Et dicẽdũ q hec dictio qn. dicit cõsecutionez illationis. vñ hec dictio est cõsecutiua siue illatiua. z cõcedimus oẽs argumẽtationes ad hec. ¶ Ad illud autẽ quod obijcit in cõtrariũ q cõiter dicit esse vera hec. ille nõ audit lectiões qn dormiat z cõsilis. Dicẽdũ q duplex est cõsecutiua. Una est cõsecutiua simplex: vt si hõ est: aial est. Alia autẽ est cõsecutiua vt nũc: vt si veneris ad me ibo tecũ: z hoc scdo mõ nõ oz q vnũ de necessitate sequat ad alterz. ¶ Itẽ videt q nõ significet cõsecutionẽ: qz est collectiua siue rõnalis sm Pris. q significat illationẽ: q nõ significat cõsecutionẽ. Et dicẽdũ q oẽ illatũ inqntũ illatũ seqt: z oẽ iferẽs añcedit. vñ i oi illatiõe itelligit cõsecutio z añcessio. z ideo hec dictio qn. significat cõsecutionẽ p illationẽ siue in illationẽ. z ita significat vnũ p alterũ siue in altero: z iõ hoc nõ est significare plura sed vnũ. ¶ Itẽ: cũ hec dictio qn. sit illatiua: z in omni illatione p pus itelligat antecessio q cõsecutio: qz inferẽs causat ex se illationẽ z nõ econuerso: ergo hec dictio qn. p pus significat antecessionẽ q cõsecutionẽ. Est dicendũ q hec dictio qn. p pus significat cõsecutionẽ: antecessionẽ autẽ nõ significat nisi ex cõsequẽti ppter hoc q cõsecutio nõ põt esse sine antecessione. ¶ Ad illud aũt qd obijcit: q in illatiõe p pus est antecessio: z per posteri9 cõsecutio. Dicẽdũ q verũ est: tñ dictiões illatiue magis se habẽt ad cõsecutionẽ q ad antecessionẽ: eo q illatio respicit cõsecutionẽ nõ obiectũ siue vt terminũ ad quẽ: z respicit pmissas: vt ex qb9 est: siue vt terminum a quo: z qz motus magis hz rõnẽ z speciẽ a termino ad quẽ est: q a termino a quo est: iõ illatio cẽntialius cõparat ad illud qd infert siue ad ipsaz cõclusionẽ q ad illud qd ifert siue ad ipsas pmissas. ppter hoc q cõclusio est vt cõplementũ siue pfectiuũ illatiõis. z ppter hoc dictio qn. cũ sit illatiua magis se hz ad cõsecutionẽ q ad antecessionem. ¶ Et nota q pmisse quo ad cognitionẽ suã sunt cã efficiẽs cognitiõis ipsi9 cõclusiõis. sz ipse pmisse quo ad suam substãtiã sunt vno mõ mãlis causa substãtie cõclusionis: z alio mõ quo ad subam suã causa efficiẽs substantie cõclusionis: qz eedez pmisse quo ad extremitates suas sũt mã substãtie cõclusionis. Decidit eni maior extremitas a pmissis: z ẽt minor vt ex eis fiat cõclusio tanq ex mã sua. sed pmisse quo ad mediũ ordinatũ iter vtrãq extremitatez sm suã subam sunt causa efficiẽs substãtie cõclusiõis ppter hoc q mediũ est tota pmissarũ. ppter quam virtutẽ educit substãtia cõclusionis a nõ esse in esse: z sic potet q premisse sunt vno mõ materia cõclusionis duob9 modis sunt causa efficiens. ¶ Nota etiã q in sillogismis disperatis: vt ois homo est lapis: omnis capra est homo: g ois capra est lapis: z vlr in quolibet sillogismo ex falsis pmisse nõ sunt causa efficiẽs quo ad cognitionẽ sed sunt causa quo ad substãtiã: z ẽt causa materialis vt dictũ est.

Circa secundum obijcit: q cũ hec dictio qn. dicat cõparatione vnius ad alterã: sz ĩ cõpatiõe vni9 ad alterz e cõsecutio simplex: ĩ nõ nõ cõposita: g hec dictio qn solũ dicit cõsecutiuã simplicem siue cõsecutiuã simplr z nõ cõposita. Qd cõcedim9 dicentes q cõsecutio e ex cõsecutiuis: alia est simplex: vt si hõ est aial est: sicut dictũ fuit in fallacia cõsequẽtis. Alia vero est cõposita siue plures: vt illa que sunt ex oppositiones: sicut illa q est in illo sũt ecõtraria. Unde dicit q hec dictio qn. significat cõiter cõsecutiuã ad cõsecutiuã simplicẽ z ad cõpositam, sed tm significat illam que est simplex. Unius aut que est simplex: alia est cõsecutiua siue cõsecutio simplex: vt dictũ fuit pius: alia vero vt nõ. vnde hec dictio qn nõ significat cõsecutiuã cõiter z ad eã cõsecutiuã: sz tm significat cõsecutiuã simplicem: z ideo aliqñ vt nũc.

Circa tertiũ obijcit: q hec dictio qn. ẽ cõposita ex hac dictiõe q. z ex hoc aduerbio nõ. g est cõposita ex nomie z aduerbio. g os est nomẽ vel aduerbiũ cũ ois dictio retinet significatione ex suis cõponentib9. ¶ Et dõm q hec dictio qn est simplex: sicut ego credo habẽs de itellectu suo cõsecutionẽ z negatiõe ex nã sue ipositionis: qz dr cõiunctio ex negatione qd. z ex aduerbio nõ: iõ sustinẽdo positionẽ illorũ respondendũ est aliter. ¶ Un dicẽdũ q hec dictio qn est cõiunctio: z est cõposita ex hoc noie infinito q. z ex hoc aduerbio non: qz cõiunctiões cõposite diuersas hñt cõpositiones. Quedã eni cõponunt ex duabus cõiunctionibus: vt arq siquidẽ z cõsimiles. Alie vo cõponũt ex pnoib9 vt ideo. Alie vo ex noie z ppone: vt quapropter. Alie vo ex pluribus noibus cũ vna ppositiõe: vt quobrẽ. Alie vo ex vbis: vt videlz silicz. alie aũt ex aduerbio electiuo: vt qzqz. Alie vo ex aduerbio z verbo: vt quius. Hoc et videt per Priscianũ q in maiori volumine in tractatu de cõiunctiõe determinãdo de specie cõiunctiõis siue potestate dicit. Inueniunt nomia vel pnomia vel ppones vel aduerbia q laco casualiũ accipiunt cõiunctiones. ¶ Ad illud aũt qd obijcit q dictio cõposita trahit significationem a suis cõponentibus. ergo qn est nomẽ vel aduerbiũ. ¶ Dicendũ q nõ sequit q ppter hoc sit nomẽ vel aduerbiũ q dictio cõposita multiplr trahit significatione a suis cõponentib9: qz aliqñ ex partialib9 itellectib9 cõponentiũ fit vnus itellectus iposicus in eodẽ genere: vt magnanimus. oĩpotens. Aliqñ aũt cõponẽtia sunt diuersorũ generum. cõpositũ aũt manet in genere alteri9 eoz: vt quisq. Dic est .n. vnũ cõpositũ ex noie z cõiunctione. Aliqñ aũt dictio composita est alteri9 generis q vtriusq cõpositorum: vt qre est aduerbiũ cõpositũ ex duobus nominib9: z hoc est ppter hoc q aliquãdo alterius cõpositũ est cõpletiuũ significationis dictionis cõposite: z tunc cõpositum manet in eodẽ genere cũ suo cõpletiuo: vt magnanimus centimanus. Aliquãdo vo itellectus dictionis cõposite nõ fit ex intellecib9 portialib9 cõponentiũ: sz ex habitudinib9 aut ex cõparationib9 cõponẽtiũ. vt q: i isti duo ablatiui q z re dãt habitudinẽ causalitatis: ppterea iste ablatiuus qua ẽ interrogatiue: ideo ex his duab9 cõparationibus. i. ex interrogatiõe z causalitate cõstituit vnus itellectus aduerbialis p cõparatões illaz duoz ablatiuoz adinuicẽ: z sic fit aduerbiũ interrogatiuũ cause

qd est q̃re ⁊ sic dictio ꝯposita trahit multipliciter significatione a suis cōponētib⁹: ⁊ ideo nō sequit᷑ ꝙ dictio ꝯposita semꝑ sit eiusdē gnīs cū suis cōponētibus. Silr̄ dico ꝙ huic nomini qd aliqn̄ accidit relatio: aliqn̄ iterrogatio. aliquādo infinitatio. vñ ex hoc ꝙ est nomē infinitū: ⁊ ex negatiōe ꝯstituit᷑ vnus itellectus ordinatiuus vel ꝯiūctiu⁹ pluriū dictionū vel orōnū: ⁊ sic fit ꝯiunctio. ¶ Itē ad idē. Nomē significat subam. cōiunctio aūt dicit associationē que est fm̄ simul vel que est fm̄ prius ⁊ posterius. Hec aūt associatio tā subiectoꝝ q̄ accidētiū: qm̄ ois eius qd significat᷑ siue sit ens siue nō ens: sz ex suba nō pōt fieri respectus siue associatio pdicta: ergo hec dictio qn. est cōposita ex hoc noīe ifinito qd. ⁊ ex hoc aduerbio non. ¶ Solo āt pz ex pdictis: qꝛ ꝯpositio hui⁹ dictionis qn. q̄ est ex hͦ noīe ifinito qd. ⁊ ex hoc aduerbio nō. nō est rōne sube significate p hoc nomē qd. sz ē rōne ꝯpatiōis: vel rōne ifinitatiōis: que accidit isti sube sz ꝙ dictū fuit prius de hoc aduerbio q̃re. ⁊ de ꝯsilib⁹: vt q̃obrē pdic quotidie ipotēcialr̄. impsensualr̄ ⁊ ꝯsilia. ⁊ sic aliqn̄ fit cōpositio ex significationibus cōponētiū. Aliqn̄ aūt nō fit ex significatiōib⁹ cōpositionū: sed ex habitudinibus eorūdem.

Circa quartum obiicit᷑: ꝙ hoc nomē qd significat subaz infinitā cū articulo substātiuo sz Pris. qꝛ qd apud nos idē ē qd os tis apud grecos. Sed os est articulus subiūctiuus: ⁊ tis est nomen infinitū. sz ois articulus significat relationē. nulla aūt cōiunctio significat relationē: ergo nulla ꝯiūctio hz naturā articuli in scdo scdē. ergo ad hāc ꝯiunctionē qn. nō sequit᷑ ꝙ nō: ergo nō ꝯuertit᷑: qꝛ añs semꝑ ponit ꝯñs: ⁊ illa supponit semꝑ naturā sue ꝯñtis. Et dicendū ꝙ qn. ⁊ ꝙ nō. ꝯuertunt᷑: qꝛ antecedēs semꝑ ponit ꝯñs qd hic est dictū: ⁊ nō ecōuerso. Cuius causa est: qꝛ qn. dicit ꝯsequētiā iter negationes siue vni⁹ negatiue ad alterā negatiuā: vt nō currir qn moueat᷑. sed qd nō aliqn̄ adiungit᷑ affirmatiuis: vt iste dicit tibi qd nō venias: qd nō pt facere qn. Nihil enī ē dictū: iste dicit tibi qn venias. Aliqn̄ adiungit᷑ negatiuis: vt iste nō currit qd nō moueat᷑: ⁊ nō est hō qd nō sit aīal. ⁊ hͦ scdo mō qd non. ⁊ qn. equpollēt ⁊ ꝯuertunt᷑: vt hec. nō ē hō qd nō sit aīal. ergo nō est hō qn sit aīal ⁊ ecōuerso. ¶ Ad aliud aūt qd obiicit dicēdū ꝙ relatio significata p articuluz alia est ⁊ diuersa a relatiōe significata p noīa: vel p ꝓnoīa relatiua qꝛ relatio noīs vel ꝓnois vult ꝙ aliqd antecedēs pcedat: cuius fiat recordatio p relationez: vt sortes currit ⁊ ille disputat: ⁊ sic relatiuū noīs vel ꝓnois nūquā simul ordinant᷑ cū suo añte: sz semꝑ posteri⁹ nāliter ordinat᷑. Relatio aūt articuli est alteri⁹ generis: qꝛ articulus vult adiungi suppositis ponēdo quādā discretionē circa suppositū sicut syllabice adiectiones eque ponūt quādā discretionē circa ꝓnoīa: vt tu met: te met. Sed in hac differūt qꝛ articulus nō postponit᷑ supposito sicut syllabica adiectio ꝓnoī: imo articulus pponit᷑ suppositis: et ex articulo ⁊ supposito nō fit dictio vna sicut ex illa parte vū articulus simul sumit᷑ cū supposito. Dico ergo ꝙ articulus nihil dicit de relatiōe nisi in hoc ꝙ simul sumit᷑ cū supposito ⁊ significat discretionē quādā fieri circa ipsū: ⁊ qꝛ discretio nō est nec itelligit᷑ sine eo cui⁹ est discretio. ideo discretio suppositi nō pōt esse nec intelligi nisi p suppositū: ⁊ ideo articulus dicit relationē ad ipsum suppositum: ⁊ sic pz qꝛ alis ē relatio articuli: ⁊ alia nois vel ꝓnois. Qꝛ aūt articulus simul sumat᷑ cū supposito pz in lingua materna in qua habem⁹ articulos q̄uis nō habeam⁹ eos in latino: qꝛ in ea semper articuli suppositis ꝯiunguntur: ⁊ ideo relatio reportata p articulū nō impedit compositionē huius cōiūctionis qn. neqꝫ cōuertibilitatē eius cū hac oratiōe quod nō sicut diximus. ¶ Itē pbatio: ꝙ relatio articuli alia est a relatiōe huius nois qui. ꝓut sumitur relatiue: qꝛ hoc nomē qui fm̄ ꝙ tenet᷑ infinite: vt qui tyrannū iterficiet pmiū accipiet: nō tenet᷑ relatiue neqꝫ dicit relationē ad aliqd antecedēs sed adhuc hz de intellectu suo articulū: sz articulus dicebat relationē suppositi: ergo relatio articuli seporat᷑ a relatiōe que est recordatio resp dicte: ergo relatio articuli alia est ⁊ diuersa a relatione nominis vel ꝓnominis: qd concedimus.

Circa quintum obiicit᷑ ⁊ soluit᷑: sicut prius de hac dictiōe nisi. ppter qd semper adiungat᷑ verbo subiūctiui modi qn̄ erat dictio cōsecutiua. ¶ Itē nota ꝙ hec ꝯiūctio qn. sine hec oro qd. nō ꝓut ꝯuertunt᷑ dicūt ꝯsecutionē vni⁹ negatiue ad alteraz negatiuā ppter hoc ꝙ de intētione earū est ꝙ ponūt vnū vniuersaliter in altero affirmatiue: ⁊ affirmatio vni⁹ sequtur ad affirmationē alterius. vt nō est hō quin sit aīal: ergo quilibet homo est aīal: vel si est homo est animal: vel nō est domus qn sit pories: ergo si domus est: paries est. sed cū affirmatio sequit᷑ ad affirmationē per ꝯsequētiaz: ecōtrario: negatio sequit᷑ ad negationē. vnde si homo est animal: ergo nō est hō si nō est animal: vel nō est hō quin sit animal. ¶ Scdm predicta querit᷑ de hac sophismate: Tu nō potes v̄e negare te nō eē asinū. ¶ Probatio. te nō esse asinū ē necessariū: sed tu nō potes v̄e negare necessariū. ergo tu nō potes v̄e negare te nō eē asinū. ¶ Cōtra. Tu nō potes vere negare te nō eē asinū. ergo tu nō potes v̄e negare ꝙ nō sis asin⁹. ergo tu non potes vere negare qn sis asinus. ergo tu es asin⁹. ¶ Solutio. Prima ē duplex sz cōter loquētes. Dicūt. n. ꝙ negare equoce est in hac orone. vñ vn⁹ sensus est: tu nō potes vere negare ⁊c. i. tu non potes v̄e negationē pferre siue negationē hāc dicere: qd idē ē: te nō esse asinū. ⁊ sic est falsa. qꝛ vere tu potes dicere hāc negationē: te nō eē asinū. Alius sensus ē. Tu nō potes v̄e negare te nō eē asinū. i. tu nō potes vere negare hui⁹ negationē pferre: qꝛ negatio hui⁹. te nō eē asinū est hec. vt tu es asin⁹ q̄ equpollet huic. Tu es asin⁹. hoc nō pt vere dicere: ⁊ sic est v̄a. ¶ Sz solō nulla est: qꝛ negare ē act⁹ egrediēs ab hac potētia actiua q̄ est negatiuū. sz sicut potētia actiua duplicē hz cōporationē: vnā. s. ad illud a quo est vt ab aīa: siue ad illud per qd vt ad ipm agēs. Aliā vo ad illud ad qd est vt ad ipm obiectū in qd trāsit᷑ silr̄ actus illius potentie hz duas cōparatiōes easdē ⁊ nō alias. ergo ad idez obiectū cōparat᷑ actus ad qd potētia actiua. ergo cui⁹ obiecti est hec potētia q̄ est negatiuū eiusdē obiecti ē iste act⁹ qui est negare. sed ita potētia q̄ est negatiuū semꝑ est negatiuū alicui⁹ ⁊ ab aliquo. ergo ⁊ iste actus q ē negare semꝑ erit ipsi⁹ pdicati ⁊ a subiecto. ergo semꝑ est eiusdem rōnis. ergo est equiuocū. ergo nihil dicūt. ¶ Itē ad idē sicut ille act⁹ q ē videre nō equiuocat᷑ ad visionē albedinis ⁊ ad visionez nigredinis q̄uis oppositꝫ. Silr̄ negare nō equiuocatur ad negādū qdlibet pdicatū siue fuerit prius affirmatū siue negatiū: qꝛ siue fuerit tale siue tale semꝑ remouet᷑ a subiecto: ergo negare nō equiuocat᷑ ad dīe negationez hāc. Tu nō es asin⁹: in q̄ negat᷑ pdicatū affirmatū: ⁊ ad differentie negationē hui⁹. Tu nō es asinus. in qua remouet᷑ pdicatū negatū. ergo nō tu nō es asinus. ergo nihil dicunt. ¶ Item ad idē. Aristo. docet reprire multiplicitatē in casib⁹. vt si sanatiuū dicit᷑ multipliciter de effectiuo ⁊ ꝯseruatiuo ⁊ pparatiuo. ergo ⁊ sanare dicet᷑ multiplr̄ de effectiuo cōseruatiuo ⁊ pporatiuo: ⁊ sic de alijs ⁊ ecōuerso: sz si sanare dicit᷑ multiplr̄ ⁊ sanatiuū eodem modo multipliciter dicet᷑ de eisdē. ergo si vnū casuū non dicit᷑ multipliciter neqꝫ reliquū. A destructiōe cōsequentis sz negatio nō dicit᷑ multipliciter. ergo neqꝫ negare a casib⁹. ¶ Itez ad idē. si sumat᷑ oratio i secūdo sensu: sic adhuc remanet pbatio ⁊ iprobatio. ergo nō soluūt. Qd concedimus dicentes pdictaz solutionē nullā esse. Unde dicimus ꝙ prima

simpliciter est vera: sed ɔclusio imediate sequens est duplex fm amphibologiā hec. s. tu nō potes vere negare q nō sis asinus: eo q hoc vbū negare hz ɔstructionē fm diuersas habitudines cū hoc qd sequit. s. q nō sis asin⁹ q h qd dico q nō sis asin⁹ pōt eē obiectuz supra quod transit hoc verbū negare: ⁊ est sensus. tu nō potes vere negare q nō sis asin⁹. i. tu nō potes vere negare illud necessariū q nō sis asin⁹: ⁊ sic est vera. Alio aūt mō ɔstruit cū hoc vbo negare. nō rōne obiecti: sz in rōne finis: ⁊ est sensus. tu nō potes vere negare q nō sis asin⁹. ⁊ sic est falsa. qr siue neges te esse irrōnale. siue neges te esse brutū: ex hoc nō seqr q nō sis asin⁹: ⁊ sic est ibi amphibologia ex diuersitate rōnis ɔstruēdi vnū cū altero. ¶ Sed ad illud argumētuz qd sequit. s. Tu nō potes vere negare q nō sis asin⁹: ergo tu nō potes vere negare qn sis asinus. pōt dici q nō sequit: qr q nō ⁊ qn nō ɔuertunt vlr: vt dictū est prius. nisi fm q dicunt ɔsecutionē. ¶ Sz ego dico hāc ɔclusionē. s. tu nō potes vere negare qn sis asinus. esse duplicē: sicut primā pdictā ⁊ eadē duplicitate. vn̄ fm q qn ⁊ q nō dicūt ɔsiam ⁊ ɔuertunt in rōne finis. sic bene sequit. tu nō potes vere negare q nō sis asin⁹. ergo qn sis asinus: ergo tu es asinus. sed ille sunt false sicut dictū est: ⁊ ex falsis seqt falsuz: ⁊ nō sequit ad primā illo mō sicut dictū est. Si aūt fiat ɔstructio in rōne obiecti: tūc vere sunt ille due seqnētes ɔclones sicut dictū est sicut ⁊ prima. ¶ Sz vltimū argumētū nō valet hoc. s. tu nō potes vere negare qn sis asinus. ergo tu es asinus: ⁊ hoc mō nulla ē habitudo sic neq hic. tu nō potes vere negare hominē eē asinū: ergo hō est asinus imo poti⁹ sequit oppositū: ergo hō nō ē asin⁹: ⁊ similiter in pposito: qr hoiez eē asinū est obiectū act⁹ ipsi⁹ negare. silr qn sis asin⁹ est obiectū ipsi⁹ negare illo sensu. vn̄ dz iferre oppositū eius qd infert solutio: ergo tu nō es asinus. ¶ Itē pbatio: q prima est falsa: qr hec est va: tu nō potes vere enūciare te esse asinū: ergo tu non potes vere negare te esse asinū. a genere: qr vere enūciare cōe est ad vere negare ⁊ ad vere affirmare. Sed si tu nō potes vere negare te eē asinū: g vere potes negare ei⁹ oppositū. s. te esse asinū: ergo hec est vera: tu potes vere negare te nō eē asinū. ergo eius ɔdictoria est falsa hec. s. tu nō potes vere negare te nō eē asinū: sz hec ē prima. ergo hec falsa. ¶ Solutio. prima est va simplr: ⁊ rō sua peccat in prima illatione: neq est ibi locus a gñe qr q̄uis vere enunciare cōe sit ad vere negare: ⁊ ad vere affirmare. tū vere enūciare te esse asinū nō ē cōe: qr te esse asinū est affirmatiua: eo q enūciare ɔhit p obiectū. vn̄ sicut nullū est argumētū: tu non potes vere affirmare te esse asinū: ergo tu nō potes vere negare illud idem: neq est ibi aliqua apparētia. qr oppositū deberes iferre. Silr in pposito nullū est argumētuz neq aliqua apparētia inferēdo sic. tu nō potes vere enūciare te eē asinū: ergo tu nō potes vere negare te eē asinū. Et aūt enūciare ɔhat per obiectuz ad affirmare. pz: quia actus dupliciter ɔhit. Uno eni modo p differētias sumptas a parte agētis. Alio aūt modo p drias sumptas a pte obiecti: vt sentire visu idē ē qd videre. sentire auditu idē est qd audire. ⁊ sentire gustu idē est quod gustare: ⁊ sic de alijs. ergo ɔhit actus p drias sumptas a pte agētis. A pte vo obti ɔhit sic. Sētire coloratū idē est qd videre. sentire vo sonū idē ē qd audire. ⁊ sic de alijs. g ɔhit a pte obti. g quis actus habēs obiectū duplr ɔhit: vt dictū ē: g enūciare duplr ɔhit: qr enūciare affirmationē idē ē qd affirmare. ⁊ enūciare negationē idē ē qd negare: ⁊ sic ille due differētie sunt sumpte a parte agētis. Itē enūciare hoiez eē aial: idē est qd affirmare ipsuz ⁊ enūciare hoiem nō eē lapidē: idē est qd negare ipsuz eē lapidē: ⁊ est illa ɔtractio facta a parte obiecti. ¶ Itē querit de hoc sophismate: in illo tēpore. aliqd est verū qn ipsuz sit necessariū. ¶ Probatio. In illo tpe deū eē verū ⁊ ipsuz ē necessariū: g i qlibet tpe aliqd ē verū ⁊ ipsuz ē neccūz: g i qlibet tpe te sedere ē verū ⁊ ipsuz ē neccūz qd falsuz ē. ¶ Solo. Prima simplr ē falsa: qr sensus ē. In illo tpe aliqd ē verū sz nō necessariuz: hec aūt falsa: qr ad añs nō sequit ɔñs: eo q ad negationē spēi nō sequit negatio gnis. necessitas aūt est spēs veritatis. ¶ Probatio aūt peccat fm ɔñs: qr bene sequit: i illo tpe deū eē verū qn ipsuz sit necessariū ⁊ ecōuerso: si deuz esse nō ē necessariū in illo tpe verū est. vn̄ vera est ista pbotio quā primo sumit. s. hec. in illo tpe deū esse verū quin ipsuz sit necessariū: qr in deo veritas cōuertit cuz sua necessitate. sed in alijs veritas ⁊ necessitas nō ɔuertunt. sed veritas est in plurib⁹ q̄ necessitas. vn̄ est icōueniēs ab iferiori ad supius negādo: sicut h. in nullo tpe ē hō qn sit risibile: ergo in nullo tēpore est aīal qn sit risibile.

¶ De dictione quanto.

Omissis dubitatiōibus que icidunt circa hanc dictionez quāto vidēda est multiplicitas eius. ¶ Sciendū ergo q hec dictio quāto aliqñ tenet iterrogatiue vt quāto pfecisti hodie: cui rñdet multuz vel parū fm cognitionem istaꝝ rerū. Aliqñ aūt tenet relatiue. vt tāto pfeci hodie in hac lectione quāto tu in eadē. Aliqñ aūt tenet infinite: vt quāto voluerūt tanto perficiā. ⁊ nullo istoꝝ modoꝝ tendim⁹ hic de hoc dictione quanto. Alio aūt modo hec dictio quāto dicit causaz: vt quanto calor intensior est tāto forti⁹ calefacit. ¶ Nota ergo q hec dictio quāto. aliqñ dicit causaz efficientē: vt in pdicto exēplo. calor. n. est causa efficiens calefaciēdi vt calor intensior intensius calefacit. Aliqñ aūt dicit cām materialez: vt quāto corpus citius fit organicuz tanto citius recipit aīam. Aliqñ dicit causaz formalē: vt quāto aīa citius est infusa tanto corp⁹ organicū est pfectū. Aīa. n. itellectiua infusione fit: ⁊ in creando ifundit ⁊ ifundēdo creat. Aliquādo aūt dicit cām finalē: vt quāto premiū maius ē tāto labor facilius tolerat. ¶ Scdm pdicta querit de hoc sophismate. Quanto magis adiscis tanto min⁹ scis: posito q tu adiscas duo enunciabilia: vt hoiem eē aial ⁊ aliquid esse: ⁊ scias vnū vt hoiem esse grāmaticum inde: sic quanto illud qd tu adiscis est maius eo qd tu scis. tanto illud qd tu scis ē min⁹ eo qd adiscis. ergo quanto magis adiscis tanto min⁹ scis. ¶ Cōtra. Quanto magis adiscis tanto magis augmentat scia tua in te. per locū a cā efficiente. Sed quāto magis augmētat scia in te tanto magis scis. necū a causa efficiente. g quāto magis adiscis tāto magis scis: non ergo min⁹. ¶ Solutio. prima simplex ē falsa qr hec dictio quāto significat in prima q magis adiscere est cā efficiēs sciēdi min⁹: qd est ipossibile: cuz sit cā pxima efficiens sui opposita. s. sciendi magis: qr eadē cā pxima nō pōt esse oppositoꝝ: q̄uis remota possit esse vt est in secūdo physicoꝝ: sicut est nauta causa efficiēs salutis nauis ⁊ euersiōis ei⁹: sed qr nauta per suā presentiā est causa pxima salutis nauis. ⁊ per suā absentiā ē cā pximo euersiōis: ⁊ iprobatio bñ tenet: sz pbatio peccat fm figura dictiōis pcedendo ab vna specie hui⁹ pdicamenti: qd est relatio ad alterā spēm eiusdē: qr magis ⁊ min⁹ dicunt relatiōes causatas a q̄titatib⁹. magis vo ⁊ min⁹ dicunt relatiōes causatas a q̄litatib⁹. vn̄ sicut figura dictionis fit mutādo modū q̄litatis in modū q̄titatis vt quātū vel quot in quale: vel ecōuerso. silr fit figura dictionis pcedēdo a relatiōe causata a quātitate ad relationē causatā a q̄litate vel ecōuerso. ¶ Itē querit de h sophismate: Quāto aliqd mai⁹ ē tāto mai⁹ videt. ¶ Probatio. Quāto aliqd mai⁹ ē tāto a remotiori vr. sz quāto a remotiori videt tāto min⁹ videt: ergo a primo, quāto aliqd mai⁹ est

tanto minus videt. ¶ Cōtra. ibi significat eē causa pdicati; qd nō ē cā: ergo locutio ē ipossibilis. ¶ Solutio. pma simpliciter est falsa qz eē maius nō est cā ei⁹ qd ē min⁹ videre; neqz eē ē cā ei⁹: qd ē magis videri: qz ad ipsū videre: & ad ipsū videri exigit visus tanq̄ vt⁹: & exigit color tanq̄ obiectū: & exigit modus a parte subiecti; & exigit mediū: qd est aer vel aqua. videm⁹ enī mediāte aere & mediante aqua. & tū hīs exigit et distātia debita: qz si minima fuerit distātia nō videbit visibile: vt si ponat visibile supra visum siue supra oculū. Sed si etiā fuerit distātia maxīa nō poterit res videri: & ideo necessario exigit distātia debita: & hec quoqz aggregata sunt cā efficiēs eius: qd est videre: & videri: qz p virtutē visiuā supponim⁹ organū siue instrumentū vidēdi. vn̄ maius nō est causa qd est videre: neqz ei⁹ qd ē videri. ¶ Ad pbationē autē soluēdū per interemptionem: qz hec est falsa. Quāto aliqd maius est tanto a remotiori videt: qz vt ē in libro de visu: vnūquodqz visorū habet spaciū quo facto nō amplius videbit. i. vnūquodqz visibile ē elōgabile in tāta distātia vltra debitū. in qua distantia si ponat nō amplius videbit. vnde hec est falsa. Quāto aliquid maius est tanto a remotiori videtur.

¶ De dictione q̄.

Plures autem dubitationes accidūt circa hanc dictionē quarū pma ē de distinctiōe ipsi⁹. Scda qualiter importat cōparationē. Tertia que sit cōparatio ipsi⁹ ad nomē cōparatiui gradus. Quarta que sit cōparatio eius ad noīatiuū sequētē: vt sor. est fortior q̄ plato. Quinto vero ppter qd sequit noīatiuus q̄ hec dictio q̄ adiungit comparatiuo. Sexta questio est ppter quid cōparatiuus aliqñ cōstruitur cū ablatiuo: aliqñ cū noīatiuo interposito q̄.

Circa primum ergo nota: q hec dictio q̄ aliquādo ē aduerbiū silitudinis: vt iste fecit hoc tanq̄ prudens: & tam iste q̄ ille currit. Aliquādo est aduerbiū cōparādi: vt sortes est fortior q̄ plato. Aliqñ est aduerbiū admirādi: vt q̄ felix q̄ pclara: & q̄ bonus deus isrl. & aliqñ etiā indignādi: vt q̄ turpe factuz & q̄ abbominabile scelus. Preter hec etiā est cōiūctio electiua: que sic diffinit a Prisc. Cōiunctio electiua est quā diuersis ppositis aliqd ex eis nos eligere ostēdimus: vt diues esse mallē q̄ paup: diuite & paupe positis eligit se esse diuitē relinquēdo alterū. Et hic silr. Bonū est cōfidere in dño q̄ cōfidere in hoīe: hec dictio q̄ est cōiunctio electiua: & sic pz multiplicitas huius dictionis q̄.

Circa secundum nota. q ad cōparationē quatuor exigunt. Unū est q cōparat. Aliud in quo est cōparat: siue in quo est comparatio. Tertiū aūt ē excessus in eo in quo ē cōparatio. Quartū vero est illud cui cōparat. Quintū vero est respect⁹ medius inter cōparatiuū: & illud cui cōparat. verbi grā: cū dico. sortes est fortior q̄ plato: sortes est illud qd cōparat: & fortior dicit fortitudinē in qua est cōparatio: & etiā excessuz illius fortitudinis: qz sortes hz fortitudinē: & etiā hz eā in excessu respectu platonis. plato enī est illud cui cōparat. vn̄ hoc aduerbiū q̄ nihil hz de cōparatione nisi pdictū respectum. ¶ Nota etiā: q aliqñ in cōparatiōe sextū ponit: qd ē mēsura ipsi⁹ excessus: & tūc cōparatiuus gradus cōstruit cū duplici ablatiuo: vt sor. ē maior platōe vno pede: vel cōstruitur cū vno ablatiuo & cū noīatiuo iterposita q̄. vt sor. est maior q̄ plato vno pede: & sic diximus q sortes ē excedēs siue q cōparat. & istud cōparatiuū maior dicit illud i quo excedit: siue in quo ē cōparatio: & ēt excessuz ipsi⁹ maioritatis & plato dicit qd excedit siue cui cōparat. & hoc aduerbiuz q̄ dicit respectū mediū: vt diximus iter excedēs & illud quod excedit: siue illud cui cōparat. & ille ablatiuus vno pede dicit quātus est excessus maioritatis in sorte respectu platonis: & illa dicit mēsurā ipsi⁹ excessus. Quotienscūqz volum⁹ significare cōparationē siue mēsurā excessus pdicta quoqz sufficiūt. pz ergo q hoc aduerbiū q̄ importat cōparationē in hoc q dicit respectū mediū iter excessuz siue cōparatū: & illud qd excedit a cōparatiuo vt diximus.

Circa tertium vero nota q hoc aduerbiū q̄ hz ratiōnē cū nomē sequente in respectu ad cōparatiuū: qz oē cōparatiuū dicit excessuz respectu alicui⁹ termini: siue respectu eius qd excedit: & noīatiuus nō pōt esse terminus illius excessus: nisi mediāte hoc aduerbio q̄.

Circa quartum nota: q hoc aduerbiū q̄ ē rō per quā rōnem noīatiu⁹ terminat respectū cōparatiui: q noīatiuus finalr nō potuit terminare respectū cōparatiui. vn̄ noīatiuus hz rōnē termini p hoc aduerbiū. vn̄ hoc aduerbiū q̄ est rō inquātum noīatiuus est terminus cōparatiui ad ipsuz noīatiuū: vt eō eius. i. inquātum terminat respectū cōparatiui.

Circa quintum nota q sicut substantia sumitur vt agēs in noīatiuo: in obliquo aūt sumit vt patiēs: qz noīatiuus dicit modum agentis. obliqui vero dicunt modū patientis. & qz hec dictio q̄. facit illud qd excedit retorqueri ad aliū actum: & ali⁹ act⁹ semp est in aliquo agēte siue ab aliquo qd hz modū agētis: mod⁹ aūt agentis est in noīatiuo vt diximus. & ideo q̄ hoc aduerbiū q̄ adiūgit cōparatiuo opz q sequat noīatiuus q cōparat ad actū aliū: vt sor. est fortior q̄ plato.

Circa sextum nota q illud qd excedit p cōparatiuū duobus modis pōt significari. Quia vno mō inquātū excedit solū. Alio aūt mō inquātum excedit & ordinat ad aliū actū. Si aūt sumat soluz inquātū est res excessa ab ipso cōparatiuo siue p ipm cōparatiuū: sic stat in rōne ei⁹ a quo remouet excessus q significat per cōparationē. Excessus. n. est in ipso cōparatiuo respectu rei excesse: & nō ē i re excessa: sz aufert ab ea: & sic res excessa stat in rōne ei⁹: vt a quo aliqd auferi. sed cōparatio ista est reperta soluz in ablatiuo. & ideo q̄ significat res excessa inquātū excessa solū: tūc opz q ponat in ablatiuo. & ideo cōparatiu⁹ isto mō semp cōstruit cū ablatiuo. Quā aūt res excessa significat iquātū est excessa: & ēt inquātum cōparat ad aliū actum: qz cōparatio ad aliuz actum aduenit supra cōparationē pmam. s. inquantū est excessa: ideo cōparatio ad aliuz actum ē quasi cōpletiua pme cōparationis. & ideo ordinat rem excessam ad aliuz actum. & qz actus vt diximus est ab aliquo qd stat sub mō agentis: & ideo sequit noīatiuus. & hoc mō cōparatiu⁹ semp cōstruit cū noīatiuo iterposita q̄. & sic pz ppter qd cōparatiuus aliqñ cōstruit cū ablatiuo. aliqñ vero cū nominatiuo iterposito q̄. & pz etiā q̄ debet cōparatū cōstrui cū vno: & q̄ cū altero: pz etiā q cōparatiuus dz cōstrui cū duplici ablatiuo vel cū vno: & cum nominatiuo iterposito q̄. ¶ Scdm pdicta querit de hoc sophismate. Impossibile ē te scire plura q̄ scis. Probatio. hec ē impossibilis: tu scis plura q̄ scis. ergo ei⁹ dictū est ipossibile. ergo hec ē vera: impossibile est te scire plura q̄ scis. ¶ Contra: tu potes addiscere plura q̄ scis. ergo tu potes scire plura q̄ scis. ergo hec est falsa: impossibile ē te scire plura q̄ scis. ¶ Sol. pma duplex. Quia sicut pōt dicit relationē qz ois potentia ē eorū q sunt ad aliquid fm Aristo. Silr impossibile dicit relationē: qz impotentia priuat potentiā ab aliquo & respectu alicuius actus sicut possibile ponit potētiā in aliquo & respectu alicui⁹: qz respectu ipsius actus essentialis: vl respectu forme cōpletiue: vel respectu actus accidentalis: vt respectu cōparationis egrediētis ab ipsa forma: qz agere est forme. Dico ergo q pma ē duplex eo q hec dictio impossibile pōt ponere relationē suā in re accusatiu-

nicasus: z sic pma est falsa. z est sensus tu non potes scire plura qz scis. Uel pot ponere relone sua supra totu dictu: z sic pma e va. z est sensus te scire plura qz scis e ipossibile: qz in nullo tpe scies plura qz in eode scies. ¶ Ite querit de hoc sophismate: ipossibile e aliud qz asinu genuisse te. Probo: hoiem esse asinu est ipossibile: z aliud qz asinu genuisse te est ipossibile. g impossibile e aliud qz asinu genuisse te. ¶ Cotra: ipossibile est aliud qz asinuz genuisse te. g asin9 genuit te. ¶ Solo. Pria duplex e: eo q hoc relatiuu diuersitatis. s. aliud pot referri ad terminu asinu: z sic hoc relatiuu aliud est accusatiui casus: z e sensus ipossibile est aliu ab asino genuisse te: z sic e falsa: vel hoc relatiuu aliud pot referre totu dictu. s. aliu genuisse te: z tuc hoc relatiuu aliud est noiatiui casus. z est sensus ipossibile est aliud qz asinum genuisse te: id est aliud est ipossibile qz hoc impossibile qd est asinum genuisse te: vt hoiem esse lapide est ipossibile aliud ab illo ipossibili. s. asinum genuisse te: z sic est vera.

¶ De dictione Quicquid.

Quia hec dictio quicqd. vno9 iportat distributione quo ad hoc de ipsa est determinatu in distributionibus: fz quo ad hoc q iportat in se ɔsecutione cu distributoe: dz determinari de ipsa in sincathegorematibus. ¶ Circa hanc g dictione qcqd. Primo qrit qd significet. Scdo vtr sit dictio equiuoca vel non. Tertio vtru importat relatione vel non.

Circa primum nota q qttuor sunt de intellectu huius dictionis qcqd: siue de sua significatioe. vnu e distributio. alter vo est mã distributiois sue: qz sic hec dictio glibz hz in se distributione z re distributa p sua significatione: silr qcqd. tertiu at ɔsecutio. qrtu vo est disiunctio: qz cu dr: qcqd currit mouetur. sensus est: siue hic currat mouet: siue illo: z sic est ibi ɔsecutiua z distributio. z ita quattuor sunt de significatione huius dictionis quicquid.

Circa secundum no q qdã sic itelligant diuersa in significatioe huius dictionis qcqd: no tn est equoca: qz significat suo subto siue in re distributa: z mediate ɔsecutione disiunctione. z propter hoc semp reddit ei verbuz qd est ans: z aliud qd est ɔns. vt quicquid currit mouetur.

Circa tertium obycit qz sensus isti9: qcqd currit mouet: est ille. Oe qd currit mouet: fz h e relo. g i pma e relo. g h dictio qcqd. iportat relone. Et dom q h dictio qcqd. no iportat relone: nec e dictio relatiua: fz e nome distributiuu ifinitu significas illud qd diximus: z ɔponit p gnatione h9 dictiois qd fm q h nome qd simplr e ifinitu: z no fz q est iterrogatiuu vel relatiuu. Argumtu at peccat fz accns: qz no oz q si i vno ɔuertibiliu itellr relo q in altero itelligat. vbi gra. ille due ɔuertunt: ho asin9 currit: z ho q e alb9 currit: z tn in vno itellr relo: i altero vo no. ¶ Scdz vo pdca qrit de h sophis. Quicqd sciuit ds scit. Probo. De9 sciuit oia z nihil oblit9 e. g qcqd ds sciuit scit. ¶ Contra. Quicqd ds sciuit scit: fz sciuit te nasciturz. g scit te esse nasciturz. g tu es nascitur9. ¶ Sol. pma simplex e va: qz scia cae pme sp e eade: nz recipit i se trasmutatione. vn de reb9 oib9 sciam hz immutabile: z io de reb9 corruptibilib9 sciaz hz ipmutabile. Cui9 ca e. Oe cognosces cogscit fz modu sui z fz virtute sue cognitiois: z no fm modu cogniti. vn qz vtus cognoscitiua cae pme no depedet a reb9. fz depedet ab ipsa taqz a sua ca. cognitio at nra depedet a reb9 cognitis z pficit ab eis. io e q nra cognitio z scia e pmutabilis fz rex pmutatione. Scia vo cae pme no e pmutabilis fz pmu-

tatione rex. Improbo at peccat fz figura dictiois ex co municatioe pdicamenti: qz mutat qd in qn. Hec at distributio qcqd dic qd nasciturus: aut dicit qn: z sic mutat qd in qn assumedo nascitur sub eo qd e qcqd. Est et sophisma accntis q qcqd z qn psit accipi vno9 incptu significat p dictione: id e p smone: z sic petitio e in eis fz figura dictionis p pncipiu motiui qd e in dictioe. Alio at mo psit sumi qd z qn. s. a pte rei siue modis significadi re circuspectiuo smoe: z sic error in eis fac sophisma accntis p p pncipiu motiuu in re. vlr. n. dico q vbicuq e figura dictois sempe ibi sophisma accntis: z no econuerso: fz h e p cas diuersas. sic tengim9: qz modi rex pdicabiliu sunt diuersi. z si accipiant mentiz p dictione significant: sic fit figura dictiois. Si aut illi modi accipiant a porte rei siue vt sut modi rex circumscriptiuo sermone: sic fit accns in eis: qz pmo mo est pncipiu motiuu in dictione. Secudo vo modo in re.

¶ De incipit z desinit.

Quibus depedet cognitio rei pora sut re: fz cognitio hoz vboz icipit z desinit depedet a reb9 pmanetibus z successiuis: qz si hec vba adiungunt reb9 pmanetib9 z successiuis hnt fz hec diuersas rones: z io dicturi de his verbis incipit z desinit. Primo qreremus que dria est successiuor z pmanentiu. Scdo q sunt res hoz verbor incipit z desinit cu rebus pmanentib9 z successiuis. Tertio vtr motus incipiat vel desinat: z qliter z qd sit motus. Quarto vtru tps incipiat vel desinat: z qd sit tepus: z cui9 mensure: z in quo sit vt in subiecto. Quinto vtru potentia icipiat vel desinat: z quot modis dicit potentia. Sexto aut vtru termini habeat differente suppositione cu his verbis a parte post z cu alys verbis.

Circa primum sic obycit cu successiua no habeant ee nisi a pmanetib9, ergo no habebut rone siue diffone nisi ab eis: qz a quo e ee z ro. g ro successiuor no differt a rone pmanetiu: fz qru rones no sunt differetes nec ipsa sunt dria. g successiua z pmanetia no drnt. Et dom vt tactu est q reru alie sut pmanetes alie successiue: z drit a se inuice mltiplr. ¶ Prima dria est q res permanetes dnr: qz esse est totu siml: vt sunt ho lapis lignu aer terra. Res aut successiue dnr: quatu ee no est totu sil: sed e in successione: vt sut tpus z motus. ¶ Scda aut dria e q ptes pmanetiu sil sunt oes vt partes hois lapidis z aeris: z no est vna post alteraz. fz ptes successiuor no sunt sil oes, fz est vna post altera successiue: vt ptes motus z ptes tpis: qz post vna partem motus sequit altera. z no sut due ptes eiusdez mot9 sil: neqz due ptes tpis sunt sil: sed vna e post alteram successiue. Ipole. n. est plura tpa sil ee. ¶ Tertia vo dria e q pmanetia pora na sut successiuis: z successiua na sr posterioa: cuz sint ca successiuor. ¶ Quarta dria e: qz res pmanetes sunt in se terminate qcuqz hnt terminos: sed res successiue no habet terminos in se vt motus q terminat ad res pmanetes vt alteratio ad qlitate. Augmetu z diminutio ad qtitate: z sic de alys. ¶ Quita dria e q res pmanentes sunt in sui principio z in sui fine: vt pz in suba z in accntib9 pmanetib9: vt in lapide: z in albedine z nigredine. Res vo successiue du fut sut. mot9 aut in tpe i successioe. mutatio vo subito z i istati. res vo successiue neqz sut in sui pn9 neqz in sui fine: vt post ea patebit de motu.

Circa secundu obycie: qz cu mot9 heat rone a suis termis qtus magis a termis ad que qz a termio a quo: qz mot9 fere oes diffiniuntur p terminu ad que na: vt dealbatio est mot9 ad albedinem: denigratio est mot9 ad nigredine. augmentu vo est motus ad maiore qtitate: generatio vo e mot9 ad subaz.

⁊ sic oēs motus diffiniunt̄ p terminū finalē ꝑter corruptionē q̄ diffinit̄ p terminū a quo: q2 corruptio est mutatio a subā. ḡ oīs motus hȝ rōnē a suis terminis q̄ꝫuis magis a termino ad quē q̄ꝫ a termīo a quo. ergo tūc icipit ⁊ desinit dicūt motū vel modū mot⁹ respectu termini a q̄ vel respectu termini ad quē. tūc opꝫ ꝙ si termini sūt spē differētes ꝙ rōnes hoꝝ vboꝝ icipit ⁊ desinit sint spē differentes si talib⁹ termīs adiūgant̄: sed successiua ⁊ pmanētia sūt spē dr̄ia. ḡ hoc vbū desinit si adiungit̄ pmanētibus ⁊ successiuis hēbit sc̄m has rōnes spē differētes: ⁊ sīlr hoc vbū īcipit. Qḋ cōcedim⁹ dicētes ꝙ rō h⁹ vbi icipit cū rebus pmanētib⁹ est ista. s. est ⁊ ante nō fuit: vt icipit eē albus. est alb⁹: ⁊ ante hoc nō fuit alb⁹. Vn̄ hoc mō hoc vbū icipit dicit positionē p̄ntis cū p̄uatōe p̄teriti vel ēt sic icipit. Nūc p̄mo est. Cū reb⁹ aūt successiuis exponitur sic nō p̄mo ē. vel sic nō ē: sȝ post hoc erit: vt icipit moueri nō mouet̄ sed post hoc mouebit̄: tunc p̄uat p̄sens ⁊ ponit futurū. Sȝ hoc vbū desinit in reb⁹ pmanētib⁹ exponit̄ sic. Nūc vltimo est vel sic ē: ⁊ de cetero nō erit: vt desinit eē alb⁹: nūc vltimo est alb⁹: sic ē alb⁹: vt de cetero nō erit albus: ⁊ sic ponit p̄sens ⁊ p̄uat futurū. Cū reb⁹ āt successiuis exponit̄ sic. Nunc vltimo fuit: vel sic: nō ē. sed an̄ hoc fuit: vt desinit currere: nō currit: sȝ an̄ h̄ cucurrit: ⁊ sic p̄uat p̄sens ⁊ ponit p̄teritū. ¶ Itē q̄rit̄ cum diuersa tēpora itelligunt̄ p ista vba icipit ⁊ desinit vtrū itelligātur ibi eq̄liter: vel vnū p̄ p̄us ⁊ alterū p posteri⁹. Et dicēs ꝙ ista vba incipit ⁊ desinit dn̄t iceptiōes ⁊ desinitiōes rerum: sȝ iceptiōes nō sūt nisi in termīs reꝝ initialib⁹ ⁊ finalib⁹: sȝ vltra terminū finalē nihil ē de re: neqȝ an̄ terminū initialē est aliqd de re: eo ꝙ tota res ifra suos terminos ꝯtinet̄: iō est ꝙ cū hoc vbū desinit dicat terminū finalē rei per p̄us dat itelligere p̄ns ⁊ ꝯseq̄t̄ p̄uatio futuri eo ꝙ vltra terminū finalē rei nihil est de re: ⁊ loquor i pmanētib⁹. vn̄ h̄ mō ista expositio: nūc vltimo ē rectior q̄ ista: ē ⁊ de cetero nō erit. Cū successiuis āt hec rectior nūc vltīo fuit q̄ ista: nō est: sȝ an̄ fuit. vn̄ p p̄us ponit̄ ibi p̄teritū terminatū ad p̄ns ⁊ ꝯseq̄t̄ p̄uatio p̄ntis. Sȝ p hoc vbū icipit adiūctū pmanētib⁹ p p̄us dat̄ itelligi p̄ns ⁊ cōsequit̄ p̄uatio p̄teriti: q2 res pmanētes sūt in sui p̄n.⁹ ⁊ an̄ ip̄ȝ nihil est de his. vn̄ hoc mō recti⁹ exponit̄ sic est q̄ sic est: ⁊ ante hoc nō fuit. Sed cū successiuis p p̄us intelligit̄ positio futuri terminati ad p̄ns: ⁊ p posteri⁹ p̄uatio p̄senti: ꝑpter h̄ ꝙ res successiue nō sunt in sui p̄ncipio sȝ post p̄ncipia. ¶ Et nota ꝙ hoc vbū incipit: nō ꝑpter h̄ est diuersoꝝ tēpoꝝ. Q2 tēpus dicit̄ dupl'r. Vno eni mō: tēpus est mēsura p̄mi motus: vel motus p̄mi mobilis: ⁊ ē spēs q̄ꝫtitatis ꝯtinue ⁊ sic ē tp̄s sȝ vītatē tp̄is: ⁊ tp̄s isto mō nō accidit vbo: ⁊ sic dant̄ itelligi diuersa tp̄a p ista verba icipit ⁊ desinit. sȝ nō a p̄te ꝯsignificatiōis eoꝝ: sȝ a parte termioruȝ suoꝝ significationū p̄ncipaliū: qui quidē sunt cause quare ē iceptio vel desinitio. Alio aūt mō tp̄s dr̄ nō mensura p̄mi mot⁹: neqȝ tp̄s sȝ veritatē tp̄is: sȝ dr̄ motus tp̄is ⁊ h̄ mō tp̄s accidit vbo: ⁊ sic icipit ⁊ desinit sūt p̄ntis tp̄is: ⁊ sic itelligunt̄ in eis diuersa tp̄a a p̄te significatiōis p̄ncipalis: ⁊ intelligit̄ in eis vnū solū tp̄s a p̄te ꝯsignificatiōis. Ex p̄dicto distinctio tp̄is ē silis distinctiōi gn̄is: ꝙ sil'r genus dr̄ dupl'r. Vno eni mō gen⁹ dr̄ sm̄ veritatē gn̄is: ⁊ h̄ mō nō sunt duo gn̄a repta i nā reꝝ. s. masculinū ⁊ femininū. ⁊ hoc mō gen⁹ ē tm̄ in aīalib⁹ vt i viris ⁊ feminis. Alio aūt mō gen⁹ dr̄ modus gn̄is: ⁊ sic repit̄ gen⁹ i reb⁹ insensibilib⁹: ⁊ dr̄ lapis masculini gn̄is: ⁊ petra feminini. vn̄ sicut genus dr̄ vno mō vītas gn̄is ⁊ alio mō modus gn̄is. Silr̄ tp̄s dicit̄ vno mō veritas tp̄is. ⁊ sic nō accidit verbo.

Circa tertium obycit̄: q2 vult Aristo. ꝙ si aliquis mouet̄ mouebit̄ ⁊ mouebat̄: sȝ si mouebit̄ sum⁹ in illo futuro. tūc verū est dicere: q̄m mouet̄: ḡ iterū mouebit̄ ⁊ mouebat̄: illud iterū futuri accipiat̄: ḡ iterū mouet̄ in alio futuro: ⁊ verū erit dicere q̄m mouet̄: ⁊ sic ꝯtigit moueri in ifinitū: ḡ mot⁹ nō pōt desinere. Eodē aūt mō ꝓbat̄ ꝙ nō pōt icipe: q2 si mouet̄ mouebit̄ ⁊ mouebat̄: sȝ si mouebat̄ sum⁹ in illo p̄terito: ⁊ iterū erit dicere i illo p̄terito ꝙ mouet̄: ḡ mouebat̄ p̄us i alio p̄terito: ⁊ si iterū illud p̄teritū accipiat̄: verū ē in illo dicere: q̄m mouet̄ in alio p̄ori p̄terito: ⁊ sic ꝯtingit abire i ifinitū a p̄te ante sicut a parte post: siue a p̄te p̄teriti: sicut a parte futuri: sȝ ipoſe ē obire in ifinitū: q2 ifinita nō p̄nt ptrāsiri: ḡ ipoſe ē ꝙ motus icipiat: ⁊ sic mot⁹ icipe nec desinere. Et sicut obycit̄ de motu sic obyci pōt de cursu ꝙ nō possit icipe neqȝ desinere: q2 sic currit ⁊ curret: ⁊ idē p̄us. Eodē antē mō pōt obyci de quolibet alio successiuo ꝙ nō possit icipere neqȝ desinere. Et dicēdū ꝙ motui reꝝ iferioꝝ ⁊ cuilibet successiuo debet̄ p̄ncipiū ⁊ finis: vt pȝ i motu alteratiōis: q est ab vno termīo in alterū: vt ab vna q̄litate ꝯ̄ria in alterā vel in mediā: ⁊ augmētū ab vna q̄ꝫtitate ad alterā ⁊ mot⁹ sm̄ locū ab vno loco in alterū: ⁊ sic oēs mot⁹ iferiores icipiūt ⁊ desinūt. ¶ Ad illud autē q̄ obycit de ifinitatiōe mot⁹ dōm ꝙ ifinitū ꝓp̄ie dr̄ tripliciter. s. diuisione: vt linea dr̄ ifinita diuisione. ⁊ q̄libet cōtinuū. oē eni ꝯtinuū diuisibile ē i ifinitū. Alio aūt mō dr̄ ifinitū appositiōe vt numerus. oīs eni numerus augmētabil' est in ifinitū. Tertio aūt mō dr̄ infinitū vtroqȝ mō: vt motus ⁊ tp̄s vtrūqȝ ē infinitū diuisione cū sit ꝯtinuū: ⁊ ē ifinitū appōnis cū post vnū tp̄s sit aliud tp̄s: ⁊ post vnuȝ tp̄s motū sit ali⁹ mot⁹ in ifinitū: ⁊ sic est infinitas vtroqȝ mō. s. appōne ⁊ diuisione. Dicēdū breuiter: ꝙ infinitū isto triplici mō est tm̄ i potentia ⁊ nō in actu: ⁊ bn̄ pōt ptrāsiri: eo ꝙ ifinitū in potētia bn̄ pōt ptrāsiri. infinitū aūt i actu nō pōt. vn̄ q2 obiectiōes volebāt reducere poētiā in ifinitū a d actū dicēdo motū. ideo sequebat̄ infinitas. Q2 an rē itēret̄ reducere infinitū diuisione in actū: pȝ: q2 cū dr̄: si mouet̄ mouebit̄: iā diuidit motū p p̄tes suas: ⁊ cū iteꝝ sumit p̄teritū ⁊ futurū dicēs: ꝙ si mouet̄ in illo: ergo mouebit̄ ⁊ mouebat̄ pȝ ꝙ adhuc diuidit partes motus: ⁊ sic poētiā diuisiōis ifinite nitit̄ reducere in actū diuisionis. vn̄ lȝ mot⁹ sit ifinit⁹ reducēdo aptitudinē infinite diuisionis in actus: nō ꝑpter hoc seq̄t̄ ꝙ mot⁹ sit sic infinitus simpl'r: sȝ est ibi fallacia sȝ qd ⁊ simpl'r. ¶ Si querat̄ vbi debeat resistere obiectionibus. Dicēdum ꝙ vltime illatiōni dȝ resistere: q2 bn̄ ꝓbat ꝙ cōtingit abire in infinitū a parte ante ⁊ a parte post diuidēdo motū a parte p̄ncipij siue a p̄te finis: sȝ ex hoc nō seq̄t̄ ḡ mot⁹ nō pōt icipe neqȝ desinere: q2 mot⁹ sm̄ se finit⁹ est: diuisiōe aūt ifinitus est. vn̄ oīs mot⁹ iferior icipit ⁊ desinit. ¶ Itē obycit̄ ꝙ motus p̄mi mobilis siue celi ē infinit⁹: q2 vna reuolution nāl'r celi ē post aliā. sicut vn⁹ hō ex alio hoīe nāl'r gn̄atus: ergo nō fuit p̄ma reuolutio celi: q2 si fuisset p̄ma: tūc illa nō fuisset post aliā: ḡ mot⁹ celi nō icepit: ergo fuit ab eterno: ergo ⁊ celū ab eterno: ergo plāta ē ab eterno: qḋ est credētibus ipius error. Silr̄ aūt videt̄ ꝙ motus p̄mi mobilis a parte post sit infinitus: q2 post vnā reuolutionē celi nāl'r sequit̄ altera: ergo nō ē sumere vltimā reuolutionē celi: ergo mot⁹ celi est infinit⁹ a parte post. ¶ Itē si obycit̄ ꝙ gn̄atio hoīs sit infinita a p̄te ante ⁊ a parte post. ⁊ plātarū ⁊ alioꝝ gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū: q2 hoc ē p̄ncipiū in nā hō ex hoīe gn̄atur: ⁊ equus ex equo: leo ex leone. plāta ex plāta: ergo nō ē sumere p̄mū hoīeȝ: q2 si sumat aliquē ille erit ex alio sm̄ viā nāe: ⁊ ille alius ex alio hoīe: ⁊ sic i ifinitum in hoībus ⁊ ceteris animalibus ⁊ in plantis. Et dōȝ ꝙ motus p̄mus ⁊ generatio oīum inferioꝝ vt aīalium ⁊ plantaruȝ possunt sumi dupl'r: q2 vno mō sm̄ viam nāe ⁊ sm̄ naturalia. ⁊ alio mō sm̄ cōparationē ad p̄mū quod ē supra nām: vt ad cām p̄mam: ⁊ sm̄ p̄ncipia nature nō est

repetire pmā reuolutionē celi:neq; vltimā neq; pmum hoiem vel pmū aial vel pmā plātam. quia natura nō potuit facere pmū hoiem neq; pmū leonem neq; pmā plantam neq; pmā reuolutionē. Sz modo scdo fuit repetire pmū hoiem ꝛ pmā gñationē in oib⁹ gñabilibus. qz pmuz quod est supra nām vt causa pma ex sua summa potētia potuit facere quodlibz ex nihilo: quod natura nō potuit. ¶ Item eodez modo obycitur ꝙ modus nō sit in sui pncipio neq; in sui fine. sicut obyciebat̄ ꝙ nō potuit icipere neq; desinere: qz si aliqs in pncipio motus mouet̄. ğ mouebatur pus: nō ğ erat in pncipio. ꝛ si aliquis mouet̄ in fine. ğ mouebat̄ pus: nō ğ motus erat in fine. ğ motus non erat in pncipio. Quod cōcludimus. ¶ Dabito ꝙ ois motus icipiat ꝛ nec in fine desinat: ꝛ qualr icipiat ꝛ desinat: qz motus iferioris vere icipiunt ꝛ desinunt p pncipia nature. Motus aūt iferiorū ꝛ etiaz tota generatio cōtinua iferiorꝫ icipit ꝛ desinit p pmū supra naturā. Sciēduz ꝙ motus diffinit̄ sic. Motus est pfectio exñtis in potentia fm ꝙ hō. Quod pz sic: qz mobile ꝛ solū mobile est in potentia passiua ad motuz: sz ois potētia perficitur p suum actiuum: vt potentia ad calefaciendū per calefieri: ꝛ potentia ad dealbandum per albedinem. ꝛ sic de alys. ergo cum mobile dicat potentiam ad motum: ideo mobile inquātū mobile perfectio est motus: ꝛ ideo perficitur mobile inqātum est mobile cū mouetur: visibile inqātum est visibile cū videtur: ꝛ augmētabile inqātum est augmentabile cū augmentat̄. ꝛ alterabile inqātum est alterabile cū alteratur. ğ simplr mobile inqātum est mobile cuz mouetur: sz cū mobile inqātum est mobile existat in potētia: vt dcm est. ğ motus est pfectio exñtis in potētia fz ꝙ hō. qd ē pfectio mobil' fz ꝙ existit i potētia iqātū ē mobile.

Circa quartum

obycitur qz vt intit Arist. in 4.⁰ phys. Sicut pūctus cōtinuat duas partes linee: ꝛ est idiuisibile in lineam. Similiter nūc est idiuisibile in tpe ꝛ cōtinuat duas partes tpis: vt tempus prius tempori posteriori. Et iō dixit Aristo. ꝙ nūc est semp finis tpis precedētis ꝛ pncipiū subsequētis. ğ impossibile est repire pmū nūc in tpe: qz quodcūq; nūc accipiatur semp est finis vnius tpis ꝛ pncipiū alterius. ğ ante illud nūc erit accipere aliud tempus pus: ꝛ ante tempus erit accipe aliud nūc: qd erit pncipiū illius ꝛ finis iterū alterius tpis pcedētis. ğ nō est sumere pmuz tempus. ğ tempus nō icipit. ğ tempus est ab eterno. Et dōm est sicut dictū est de motu circulari celi: ꝛ de motu generationis: ꝙ tempus potest sumi fm duas comparatiōes. s. fm comparatione ad nām: ꝛ fm cōparationē ad cām pmaz. Si aūt sumat̄ fm comparationē ad nām: sic tempus nō pōt icipere: qz natura nō potuit facere pmuz tempus. vñ tempus fz viā nature pcedit in ifinitū a parte añ ꝛ a pte post. Si aūt sumat̄ tempus p cōparationē ad cām pmaz sic icipit temp⁹: qz icipit cū motu ꝛ cū mobili pmo. Quid aūt sit tempus de cuius mēsura sit: qz est mensura. s. pmi motus sive moi⁹ pmi mobilis. ꝛ in quo sit vt in subo qz ē in motu circulari celi. p dcm ē in tractatu hui⁹ dictiōis si.

Circa quintum

querit̄ vtrū potētia icipit vel nō. Et videt̄ ꝙ nō icipit: qz si potētia icipit. ğ possibile icipit. ğ nō erat possibile anteq̄ iciperet: sic nō erāt res anteq̄ inciperent esse. ğ modo ex nō possibili factū est possibile: sz nō possibile ꝛ ipossibile equipollent cū couertant̄. ğ ex impossibili factū est possibile. quod videt̄ icōueniēs. ğ possibile nō icipit. ğ nec potentia ipsius possibilis icipit. ¶ Sed cōtra hoc sic obycitur: qz si possibile nō icepit. ergo fuit ab eterno: ꝛ sic sequitur heresis: dicendo: ꝙ nō solum deus fuit ab eterno: sz ēt materia prima fuit ab eterno cum deo: quod est error: nō solū in fide catholica: sed etiā in sciētia naturali: quia ponitur esse materia sine forma ꝛ separata a passionibus ꝛ accidētibus. ğ necesse est possibile icepisse ꝛ potētiā ipsi⁹. ¶ Et dōm est ꝙ duplex est potētia. quia est quedā potētia rerū creatarum que diuiditur per potētiam actiuam creatam ꝛ per potētiam passiuam creatā: ꝛ ita icepit esse ꝛ vtraq; pars eius. Alia autez est potētia icreata: ꝛ hec est potētia cause pme sive pmi agentis: ꝛ ista nō icipit esse: sz ē ab eterno: ꝛ sic potētia passiua icepit: ꝛ possibile icepit. ꝛ potētia actiua rex creatarum nō icepit. ¶ Ad illd aūt qd obycit̄ ꝙ si pole icepit. ğ ex nō possibili factuz ē pole. ğ ipole ē pole: cū nō possibile ꝛ ipole eqpolleāt. ¶ Dōz ē ꝙ hoc non est icōueniens vno modo: ꝛ alio modo sic: qz icōueniens est ꝙ agens aliquod naturale ex impossibili faciat possibile in natura. Sed de agente qd est supra naturam vt causa prima non est inconueniens ꝙ ex impossibili faciat possibile in natura: quia natura non potuit facere aliquid ex nihilo. sed causa prima potuit. ꝛ ideo ex impossibili in natura potuit facere possibile pma causa. ¶ Item nota ꝙ sicut dictum est ꝙ quedam est potentia increata: ꝛ hec est actiua simpliciter a se ꝛ nullo alio: ꝛ hec est causa prime vt diximus: quia nullo modo est mota neq; per se neq; per accidens sed mouet omnia creata. Alia est autem potentia creata que incepit esse vt diximus cum rebus creatis. Prius autem potentie alia est actiua q̄ mota mouet. ꝛ hec est cuiuslibet agētis naturalis. Alia autē dicit̄ potētia passiua: ꝛ hec potentia passiua est materia pma: ꝛ eorū que cōsequuntur materiam pmā. ¶ Itē potētia passiua sumit̄ tripl̄r: qz q̄dā est potētia finalis q̄ est simpl̄r: ꝛ pōt hr̄e actū suū sil': vt potētia q̄ est in mā aeris ad hoc vt ex aere fiat ignis simpl̄r est pfecta qū ignis generat⁹ est eadē ꝛ mā potētia q̄ est in ligno ad hoc vt ex eo fiat archa simpl̄r est pfecta qū ex eo fcā est archa. Alia aūt est potētia passiua q̄ est pfectibilis fz partē semp ꝛ nūq̄ fm totū vt potētia diuidēti in infinitū in cōtinuis particulares dictiōes pficiunt ptes illi⁹ potentie. qz quo ad hoc diuisum ē cōtinuū in aliquā vel in aliqs partes: ꝛ fm hoc in finita est illa potētia: sed qz ipole est oēs diuisiones cōtinui simul esse: iō ipossibile est illa pficī fm totum. Tertia aūt potentia passiua est quādo non pōt fieri neq; fm portē neq; fm totuz: ꝛ hoc est in oculo ceco: ꝛ in aiāli mortuo: qz in oculo ceco manet mā in qua fuit visus: ꝛ in hoīe mortuo manet materia in qua fuit vita. ergo cū materia nō possit esse sine potētia necesse est ꝙ ibi remaneat potentia: sed aliter q̄ prius: qz prius poterat finiri: nō aūt nō pōt: eo ꝙ a priuatione nō est redire in habitum per nām: ꝛ hec potentia passiua dicit̄ infinita. ¶ Itē posito ꝙ sortes sit albissim⁹ hominū q nō sunt: ꝛ post hoc instans nascat̄ quidam albior eo. Querit̄ de hoc sophismate. sortes desinit esse albissimus hominum. ꝓbatio. sortes est albissim⁹ hoīum: ꝛ de cetero nō erit albissimus hoīuz. ergo desinit esse albissim⁹ hoīuz. ¶ Cōtra. sortes desinit esse albissimus hoīum q̄ hoīum qui sunt ꝛ hoīum qui nō sunt: quoꝝ vtrūq; est falsuz. ¶ Et dōm ꝙ pma est vera: ꝛ pbatio bene tenet. sed iprobatio nō tz: vt dicūt qdaz eo ꝙ est ibi figura dictiōis a simplici ad psonalem: qz dicūt qdaz ꝙ tenet̄ ille genitiu⁹ hoīum simpl̄r in pma: sed cū infert. ergo hoīum q sunt vel hoīum q nō sunt: psonalem hz suppositionē. Alij aūt dicūt ꝙ est ibi figura dictionis a b ampliata suppositiōe ad restrictam: qz ille genitiuus hoīuz in pma tenet̄ pro quolibet alio hoīe a sorte sed cū dicit. ergo hominū qui sunt vel hominum qui nō sunt: quia ille genitiuus hominū restringitur ad existentes ex vna parte: ꝛ ad nō existentes ex alia parte p implicatiōes circa ipm factas. Uel dicendū ꝙ improbatio peccat fm accidens: qz si desinitio significat̄ respectu hominū simpliciter: non tamen respectu hominū q sunt

vel respectu hominum qui nō sunt: q2 nō ē necesse q si aliqd accidat añti q ꝓpter hoc accidat ꝯñti. ¶ Item posito q sortes sciat tm̄ tria enūciabilia necio: τ nūq̄ desinat ipse scire: τ noiētur. a.b.τ.c.τ.d. sit q̄rtū enūciabile qd sciat mō sor. τ de cetero nō sciat ip̄z. Querit̄ de h̄ sophismate. Sortes desinit scire q̄cq̄d ipse scit. Probatio: sortes scit q̄cq̄d ipse scit: τ de cetero nō sciet q̄cquid ipse scit. ḡ desinit scire q̄cq̄d ipse scit. ¶ Cōtra: sortes desinit scire q̄cq̄d ipse scit: sed ipse scit a. ergo desinit scire a. Solutio. prima est falsa. τ ꝓbatio nō valet: quia altera probantiū est duplex. quia minor est duplex: eo q negatio pōt p̄cedere distributionē: τ sic est vera hec. s. de cetero nō q̄cq̄d ip̄e scit sciet: τ ita facit distributionē teneri p̄ticulariter: τ sic est v̄a: sz sic non seq̄tur cōclo: vel negatio pōt seq̄ distributionē sic: de cetero q̄cq̄d scit nō sciet: τ sic est falsa: q2 sensus est de cetero nō coꝝ q̄ scit sciet: qd falsū est: τ sic seq̄tur ꝯclo. Et nota q cū incipit τ desinit ꝯiungunt̄ multitudine vel nomini pluralis numeri: oꝫ exponi remouēdo totā multitudinē: vel vnūq̄dq̄ de multitudine: vt sortes scit q̄cq̄d ipse sciet de cetero nullū eoꝝ sciet. Silr τ h̄: sortes videt oēz hoiem: posito q sortes videat semp oēm holem aliū a platone: τ nō videat platonē τ de cetero nō videbit eū. τ ꝓbatio τ iprobatio sint oīo silr sic in p̄cedenti sophismate. ¶ Itē posito q sor. sciat tria enūciabilia necio τ semp sciat ea. s. a.b.c. τ cū illis sciat hoc enūciabile. s. se nihil desinere scire: τ post hoc instans nō sciat illud. Querit̄ de h̄ sophismate: sortes desinit scire se nihil desinere scire. Probatio: sortes scit se nihil desinere scire: τ de cetero nisi sciet se nihil desinere scire: ḡ sortes desinit scire se nihil desinere scire. ¶ Cōtra: Sortes desinit scire se nihil desinere scire: ḡ sortes scit se nihil desinere scire: sed q̄cquid scit est verū. ḡ sortem nihil desinere scire est veꝝ. ḡ nihil desinit scire loc⁹ sive a ꝯuertibili. ḡ nō desinit scire h̄ enūciabile s. se nihil desinere scire. ¶ Sol. Prima ē v̄a: τ ꝓbō bn̄ tenet Sz iprobatio peccat f3 q d τ simplr in h̄ argumēto. nihil desinit scire. ḡ nō desinit scire h̄ enunciabile se nihil desinere scire: q2 sciēdo h̄ enūciabile nō ꝓpter h̄ argumētat̄ scia sua: eo q scire h̄ enūciabile nihil aliud ē nisi q ipse sciat se scire alia tria enūciabilia: τ de cetero nō sciet se scire ea: sicut accidit qn̄ dormit. vn̄ sic hō nō pl̄a scit in habitu cū vigilat q̄ dormit. Silr nō pl̄a scit sciēdo h̄ enūciabile q̄ non sciēdo ip̄z. Cui⁹ cā ē q h̄ enūciabile ponit reflexionē act⁹ sciēdi supra se: cū sciat illa tria: τ sciat se scire ea: τ ita sciat q nllo eoꝝ obliuiscat̄. τ ꝓpter h̄ scit se nihil desinere scire: f3 sive scia reflectat̄ supra se τ hēat actu ipsaꝫ: sive nō reflectat̄: nō ꝓpter h̄ augmētat̄ vel diminuit̄: f3 modus ē ali⁹: sicut cū videt coloratū: τ videt se videre coloratū: nō ꝓpter h̄ pl̄a videt q̄ si videat coloratū tm̄: ita q nō aduertat se videre. Vn̄ sic h̄ ē q̄d τ simplr nihil videt. ḡ nō videt tenebras eo q licet tenebre sint aliq̄d: vn̄ nihil sunt i vidēdo. Silr in ꝓposito: vt nihil desinit scire. ḡ nō desinit scire h̄ enūciabile. s. se nihil desinere scire. ¶ Itē posito q sortes sit in vltio instāti vite sue. Querit̄ de h̄ sophismate. Sortes desinit eē nō desinēdo eē. Probō: sortes ē nō desinēdo eē: τ de cetero nō erit nō desinēdo eē. ḡ sor. desinit. ḡ prima ē v̄a: sor. desinit eē nō desinēdo eē. ¶ Cōtra. Sortes desinit eē nō desinēdo eē. ḡ sortes desinit eē dū nō desinit eē: vel si nō desinit eē: vel q2 nō desinit eē: q̄rū vtrūq̄ est ipole. Herūdū. n. in do. resolvit̄ p dū. vel p si vel p q2. ¶ Sol. Prima ē duplex eo q h⁹ determinatio nō desinēdo eē: pōt determinare h̄ v̄bū desinit: vel h̄ v̄bū eē: q2 imediate seq̄t̄. Si v̄o determinet h̄ v̄bū desinit. sic h⁹ falsa ē: τ opposita ponūt̄ circa idē. vn̄ sensus ē: desinit q2 nō desinit: vel dū nō desinit: vel si nō desinit: τ f3m h̄ ꝓbat. Si aūt determinat h̄ v̄bū eē sic ē v̄a: τ ē sensus. Sortes desinit eē nisi desinēdo eē. i. sortes desinit r̄e desinēs: vel eē sine desinitiōe, vn̄ nō desinit esse simplr: sz eē tale. s. eē idesinēs: vel sine desinitione: q2 vsq̄ mō habuit eē idesinēs: vel eē sine desinitiōe: τ de cetero nō habebit tale eē: imo habebit eē desinēs τ cū desinitiōe. Et p̄mo mō ē cōposita τ falsa: q2 in sensu ꝯpōnis fallit. Scdo v̄o diuisa τ v̄a: vn̄ ē ibi sophisma ꝯpōnis.

Circa vltimum querit̄ verū termini subales τ accñtales habeāt eandem suppōnem cū his verbis incipit τ desinit: τ cum alys verbis a parte post: vel diuersam. Et videtur q diuersam: q2 bene sequitur. sor. est homo: τ de cetero nō erit homo qui est. ḡ desinit esse homo. Sed posito q nullus sit color nisi albedo: τ corrupta albedine statim erit nigredo: τ nō ē nisi in sorte: τ tūc nō sequitur: sortes est coloratus: τ de cetero nō erit colorat⁹ colore qui est. ḡ desinit esse colorat⁹: nō ḡ similē habēt suppōnez termini substātiales τ termini accidētales cum istis verbis icipit τ desinit. ¶ Item bene sequitur: sortes incipit esse homo. ḡ incipit esse animal. sed nō sequitur: incipit esse albus. ergo incipit eē coloratus. Quod concedimus dicentes. q2 aliam habēt suppositionem termini substantiales: τ aliā accidentales cū verbis: cuius causa est. q forme accidentales sunt transmutabiles circa idē. forme v̄o eēntiales nō: q2 in accidētibus pōt fieri transumptio ab vno in aliud in eēntialib⁹ v̄o nō. ¶ Item bn̄ seq̄t̄. sortes est alb⁹. ḡ est colorat⁹: sed nō seq̄t̄: icipit eē albus. ḡ icipit eē colorat⁹. ḡ termini accidentales nō hn̄t eandē suppositionē cū his v̄bis incipit τ desinit τ cū alys: qd ꝯcedim⁹. Cui⁹ cā est: q2 in accñtalib⁹ manēte genere spēs trāsmutat̄ circa idē: vt sorte manēte color pōt trāsmutari ab albedine in aliā spēm coloris: sz in subalibus ipole est. ¶ Itē ex predictis pꝫ q cū dicit̄: sortes incipit esse colorat⁹: ille termin⁹ colorat⁹ nō solum copulat pro colore q est: sed etiā pro colore q fuit. Et cum dr. sor. desinit eē colorat⁹: iste termin⁹ colorat⁹ nō solū copulat p colore q est: sed ēt p colore q erit: τ hoc est ex nā horū v̄boꝝ incipit τ desinit: q2 nō solū ponūt albedinē in p̄senti: sed ēt vnū eoꝝ p̄uat albedinē in p̄terito: τ alteruz in futuro: sicut in p̄dictis oratiōib⁹ τ in ꝯsimilib⁹. ¶ Sz cōtra. forma minus cōis restringit ad pauciora q̄ forma magis cōis: vt albus ad pauciora q̄ coloratū: sz desinit ē minus cōe q̄ est: q2 esse sequitur desinit: τ nō ecōuerso. ergo desinit restringit ad pauciora q̄ hoc verbū est: sz h̄ verbū est restringit ad ea q̄ sunt. ergo hoc v̄bū desinit restringit ad pauciora. ergo nō faciet terminuz copulare p colore q est: τ qui nō est. ¶ Et dōm q termini accñtales significāt res p̄manētes cū adiungant̄ istis verbis icipit τ desinit: dicunt copulationē rei in p̄senti: τ idem copulāt pro p̄sentib⁹. Sed q2 illa verba dicūt iceptiones reꝝ: iō dicunt terminū initialē vel finalē: τ añ terminū initialez nihil ē de re. τ silr post terminū nihil est de re. iō ꝯseq̄t̄ ad hoc v̄bū desinit p̄uatio rei p̄manētis in futuro rōe termini finalis. Ad hoc verbū incipit ꝯsequit̄ p̄uatio rei p̄manentis in p̄terito rōne termini initialis. ¶ Dōm ḡ breuiter q hec verba per suā significationē faciūt p̄dictos terminos copulare pro p̄sentib⁹: τ copulatio pro p̄teritis vel futuris cōsequit̄ ad hec v̄ba rōne terminoꝝ quos dicūt. ¶ Ex predictis aūt pꝫ si quis querat: ꝓpter quid alia verba nō ampliant terminos sicut ista. Causa eniz est. q2 ista dicunt terminos reꝝ vt dictū est: alia aūt verba non. Et hec eadē est causa: q2 ista verba ponunt̄ sincathegoreumatica esse τ nō alia. ¶ Ad argumentuz aūt dōm q forma minus cōis duplex est. Quia vno modo fit min⁹ cōe per differentiā aduenientē magis cōi: vt albū per disgregatiuū visus adueniens colorato. Alio aūt modo forma minus cōmunis fit per p̄uationē aduenientem rei: τ illa sunt illa verba incipit τ desinit. Et p̄mo modo forma minus cōmunis restringit ad pauciora. secundo aūt modo

nō. vñ hoc adiectiuū albꝰ restringit ad pauciora ꝙ̄ hoc adie-
ctiuū coloratꝰ. ⁊ hec vba icipit ⁊ desinit nō restringūt ad
pauciora. ¶ De necessario ⁊ contingenter.

FInito tractatu hoꝝ verbo-
rū icipit. ⁊ de-
sinit ɔsr̄ dōm ē de his dictionibꝰ necīo ⁊
ɔtingenter. ¶ Circa q̄s p̄ q̄ritur qd sit ne-
cessariū: ⁊ qd ɔtingēs. Scđo dī quot mo-
dis dicant̄: sicut q̄ sunt dictiōes eoꝝ. Ter-
tio vtꝝ determinēt ɔpōnē vel nō: ⁊ q mo-
di faciūt ppōnē modalē. Quarto vtꝝ iste dictiōes vim
hēant ampliandi. Quinto aūt q̄rit q̄n ppōnes de con-
tingenti ⁊ de necessario conuertantur.

Circa primum ḡ sciēdū ē ꝙ neceīūꝫ diffinitur
sic. Neceīūꝫ ē ens nō potēs alr̄
se hr̄e. Et ppter hoc pꝫ ꝙ male dicūt diffiniētes sic. Neceīūꝫ
est qḋ nō pōt neqꝫ potuit neqꝫ poterit alr̄ se hr̄e: qꝛ sic ni-
hil esset neceīūꝫ p se: nisi pma cā: qꝛ cause alie ceperūt eē ⁊
ita exierūt a nō eē in eē. ¶ Sciēduꝫ āt ꝙ ɔtingēs simplr̄
equioce dr̄: ⁊ iō nō pōt diffiniri: qꝛ nullū equiocū diffinit̄.

Circa secundum sciendū ꝙ neceīūꝫ dr̄ duo-
bus modis sic̄ ⁊ necessitas.
Qꝛ est qdā necītas modi ⁊ alia reꝝ. Necītas aūt modi ⁊
nō reꝝ significat̄ p hāc dictionē necīo: sꝫ ⁊ ponat̄ sine ne-
cessitate reꝝ. vñ hec ppositio: sortes necīo currit est dō ne-
cessario, sꝫ nō est necīa imo ɔtingēs. Necessitas aūt rerū
significat̄ p ipsas res nō apposito mō necessitatis. vñ hec
ppositio est necīa: hō est aīal sꝫ non est de necīo cū sit de
inesse ⁊ nō sit modalis. ¶ Itē necessitas reꝝ est duobus
modis. Qꝛ vna est necessitas itentionū cōium logicaliū:
vt de quocūqꝫ pdicat̄ diffinitio ⁊ diffinitū. De quocūqꝫ
pdicat̄ spēs ⁊ genus qꝛ spēs genus: diffinitio: diffinitū to-
tū pars: ⁊ cōsimilia sunt itentiones cōes dyalectice. Alia
āt est necītas reꝝ nō reꝝ q̄ sunt itentiones sꝫ reꝝ spāliuꝫ
quaꝝ sunt itentiones: que. s. res spāles ɔsiderant̄ in aliq̄
scia spāli. ⁊ talis necītas est hec. ois nūerus est par vel im-
par: ⁊ hoc ptinet spāliter ad arithmeticā. ⁊ silr̄ hec. ois triā-
gulus hꝫ tres angulos eq̄les duobus rectis. ⁊ hec necessi-
tas nō ptinet nisi ad geometriaꝫ spāliter. Et quot modis
dr̄ necītas tot modis ⁊ eisdē dr̄ neceīūm. ¶ Cōtingēs aūt
pmo duobꝰ modis dr̄: qꝛ est qḋdam cōtingēs quod oppo-
nit̄ necīo. Et istud ɔtingēs diffinitꝰ sic. Cōtingēs est qḋ
pōt esse vel nō esse. Alio aūt mō dr̄ cōtingēs qḋ predicat̄
de necessario: ⁊ de ɔtingenti qḋ opponit̄ necīo. vñ est q̄si
cōe ambobus. s. necīo ⁊ cōtingēti qḋ opponit̄ necīo. vbi
gr̄a. hoiem eē aīal ē neceīūꝫ: ⁊ hoieꝫ currere vel augeri vl̄
canescere est cōtingens quod opponitur necessario: ⁊ pos-
sum dicere ꝙ hominem esse animal est contingens. Con-
tingit enī hoiem esse animal qḋ est: ⁊ hominē currere est
ɔtingēs: qꝛ pōt esse: ⁊ sic ɔtinges pdicat̄ de necīo ⁊ de con-
tingenti: qḋ necessario opponit̄. ¶ Iteꝫ cōtingēs qḋ op-
ponitur necessario tribus modis dr̄. Qꝛ est qḋdam cōtin-
gēs qḋ dicit̄ ɔtingēs ad vtrūlibet: ⁊ illud equaliter se ha-
bet ad partē affirmatiuā ⁊ negatiuam. Et diffinit̄ sic. Cō-
tingēs ad vtrūlibet est quod equaliter potest eē ⁊ nō esse
sicut accidit in motibus ⁊ in opationibus voluntarijs. vñ
de se tale cōtingēs nō determinat̄ magis ad esse ꝙ̄ ad nō
esse: sꝫ p cām suā q̄n̄qꝫ determiat̄ magis ad vnū ꝙ̄ ad al-
teꝝ. ¶ Item ɔtingēs appositi necessario. Alia pars est q̄
dicitur cōtingēs nature. Et diffinit̄ sic. Cōtingēs nature
est qḋ magis se habet ad esse ꝙ̄ ad nō esse: vt hoiem cane-
scere in senectute. Et illud etiā cōtingēs dicitur ɔtingēs
in pluribus vel freq̄nter. Tertia vō pars eius est ɔtigēs
in paucioribus vl̄ raro. Et diffinitur sic. Cōtingēs in pau-
cioribus vel raro est qḋ minus se hꝫ ad esse ꝙ̄ ad nō esse.
Exemplū aūt Aristo. est hoc: vt bonū in paucioribꝰ vel ra-
ro: malū aūt vt in pluribus ⁊ frequenter. ⁊ iō mali hoīes
sunt in pluribꝰ: boni vō vt in paucioribus. ¶ Sciendū
aūt ꝙ pdicte diffōnes necessarij cōtingentis sunt diffini-
tiōes vocis in significatiōes nō ſm ꝙ dictio equioca plu-
ra significat equaliter: sed ſm ꝙ dictio equiuoca plura si-
gnificat ſm prius ⁊ posterius: vt ens: aut bonū: aut me-
dicabile: aut sanum: aut expediens.

Habito autem quot modis dr̄ neceīūꝫ ⁊ ɔtīgēs
ɔsr̄ obijcit ɔ̄ terciā qōnē: qꝛ ha-
bitudines reꝝ cānt̄ a rebꝰ: vt habitudo gn̄is a genere: ⁊ spēi
a specie: ⁊ sic de alijs. ḡ habitudines reꝝ nō sūt nisi a rebus
ḡ neqꝫ necessitateꝫ habēt nisi a rebus. ḡ necessitas p prius
est in rebus ꝙ̄ in habitudinibus rerū. ḡ cū nulla compo-
sitio ppositionis sit necessaria nisi ppter necessariam ha-
bitudinem predicati ad subm. ḡ per prius erit necessitas
in re que subijcitur: ⁊ in re que pdicatur: ⁊ per posterius
in predicatiōe. ergo hec dictio necessario per prius debet
determinare subiectum vel predicatum: ⁊ per posterius
compositionē. ⁊ ita pprie ⁊ pmo non debet determinare
compositionē sed subiectū vel predicatū. Et dōm ꝙ ne-
cessitas est duplex: qꝛ est quedā substātiarū: alia actiuꝫ.
Quātis enī necessitas accītis nō causetur nisi a necessi-
tate subē: vt necessitas pmi motus nō cātur nisi a necessi-
tate motoris ⁊ mobilis: ⁊ tñ necessitas ipsiꝰ actꝰ sine mo-
tus: alia est a necessitate subē. Et sicut est duplex necessi-
tas: ita est duplex signū necessitatis. Qḋdā. n. signū neces-
sitatis est qḋ significat necessitatē vt dispositioneꝫ subē:
vt hoc nomē necessarius ria. riū. Alio aūt mō est signum
necessitatis qḋ significat necessitatē vt dispositionē actꝰ:
vt hoc aduerbio necāio. Et pp hoc istud signū dꝫ deter-
minare ɔpositionē ⁊ nō rem subiectā vel pdicatā. ¶ Ad
aliud aūt qḋ obijcit ꝙ nō est necessitas in ɔpōne neqꝫ in
habitudine pdicati ad subm. nisi per ipm pdicatū ⁊ ipm
subiectū: dicendū ꝙ verū est. Sed tamē alia est necessi-
tas cōpositiōis: qꝛ hec necessitas est iherentia ipsiꝰ actus
ad subiectū. Et alia est necessitas rei q̄ subijcit̄ vel pdica-
tur. Et ideo sicut diuerse sunt necessitates, ita sunt diuer-
sa signa dicentia dispōnes vniꝰ ⁊ alteriꝰ: vt dictū est. ⁊ sic
ideo hec dictio necessariū determinat ɔpōneꝫ ⁊ sic facit
ppositionē modalem. ¶ Itē cū subiectū ⁊ predicatum
sint partes pncipales ppositiōis. ḡ qua rōne dicit̄ ppo-
sitio modalis a dispositionibus pdicati eadē rōne dꝫ dici
ppositio modalis a dispositiōibꝰ subiecti. Et sic modi fa-
cientes ppositiōes modales erūt plures ꝙ̄ illi sex quos
determiat Arist. in scđo periermeniaꝝ: ⁊ quos hn̄t pueri
in modalibꝰ suis. ¶ Et dōm ꝙ sicut subiectū ⁊ pdicatū
sumunt̄ duplr̄. Uno. n. mō sumit̄ subiectū inqn̄tū ē sub-
iectuꝫ ⁊ predicatū inqn̄tū est pdicatuꝫ. Et alio mō subm
dicit illud qḋ est subm: ⁊ pdicatū illud qḋ est pdicatum.
Silr̄ duplex est dispositio subiecti ⁊ pdicati. Quia qdam
sunt dispōnes eius qḋ subijcit̄ ⁊ eius qḋ pdicat̄. Alie aūt
sunt dispositiones q̄ sunt pdicati inqn̄tū est pdicatū ⁊ sub-
iecti inquātū est subiectū. Et dispositiōes q̄ sunt subiecti
inquātū est subiectū: ⁊ pdicati inqn̄tū est pdicatū deno-
minat ppositionē: alie aūt nō. Uerbi gr̄a. Ois hō albus
necessario currit velociter. illa determinatio albus ē eiꝰ
qḋ est subiectuꝫ vt hominis ſm se: hec aūt determinatio
velociter est eiꝰ qḋ est predicatū: vt ipsius cursus ſm se:
⁊ neutra haruꝫ denominat ppositionē. vnde nihil est di-
ctum. hec ppositio velox vel alba. hec aūt dispositio oīs
est subiecti inquātuꝫ est subiectū: ⁊ denominat ppositio-
nem quia ab hac dispositiōe dicitur propositio vniuersa-
lis. Hec aūt dispositio necessario est predicati inquātuꝫ
est predicatū. vnde denominat propositionē: cū ab ea di-
catur ppositio modalis. Et nota ꝙ dispositiōes subiecti
inquātū est subiectū denomiat ppositionē a parte quā-

titatis: cuz ab eis dicat̄ vl̄is vel p̄ticularis: vel indefinita vel singularis. Dispōnes aūt p̄dicati cognitum est p̄dicatuz denoīat ip̄m a p̄te qualitatis. cū ab eis dicat̄ affirmatiua vel negatiua modalis vel de inesse. Sic enī dr̄ negatiua: q2 p̄dicatū negat̄ de subo: ⁊ hoc p̄dicatū incognitum est p̄dicatū. Silr̄ dr̄ affirmatiua: q2 affirmat̄ p̄dicatum de subo. affirmatio eniz ip̄i⁹ p̄dicati est sic de negatio ⁊ sic a modo determināte compōnē: ⁊ p̄ cōpōnem determinantē p̄dicatum dr̄ ꝓpositio modalis. Silr̄ a sola inherentia p̄dicati cum subo dr̄ ꝓpositio de inesse. ¶ Itē sicut bene dr̄ sortē currere est ↄtingens: vel sortē currere est necesse. Silr̄ bn̄ dr̄ sortē currere est bonū: sortē currere est maluz. g̊ sic iste p̄misse sunt modales: ita ⁊ iste sequentes: ⁊ sic erunt plures modi modificātes ꝓpōnē. Et dōm q̄ ↄtingens ⁊ necīum ⁊ consimilia q̄tūs sint in p̄dicato denoīant cōpositionē: cū dicant cōparationē vnius ad alteꝝ. sed bonū ⁊ malū nō p̄dicant̄ de eo qd̄ est sortē currere: nisi effectiue vel causalr̄: ⁊ nō p̄p hoc q̄ disponāt compōnez: q2 cū sor. currit creat̄ in eo sanitas vel egritudo vel cōmoduz vel icōmodum aliquod. Et ideo dr̄ bonū vel maluz de eo qd̄ est sor. currere effectiue vel causaliter.

Circa quartum q̄rit̄ vtꝝ iste dictiōes necīo ↄtingēter nāz hēant ampliādi. Et vr̄ q̄ sic: q2 cū dr̄ hō necīo ē aīal: vel hō pōt eē antixp̄s: vtrobiq3 ampliant̄ termini nō solū ad p̄ntia s3 et ad futura. g̊ tā necīo q̄3 ↄtingēter hn̄t nāz ampliādi: q2 ↄtingēter ⁊ possibilr̄ equipollent: qd̄ ↄcedim⁹. Utrūq3 eniz ampliat ad ea q̄ sunt ⁊ ad ea q̄ erūt. ¶ Itē q̄ritur vtꝝ nā ampliādi sit in eis eadē vel diuersa. Et q̄ eadē sit vr̄ p̄ h' qd̄ dcm̄ ē: q̄ vtrūq3 ampliat ad futura. g̊ ē eadē. Et dōm q̄ n̄ ē nā ampliādi eadē in vtroq3: q2 iste dictiōes ↄtingēs ⁊ cōtingēter nō hn̄t nāz ampliādi nisi p̄p potētiā q̄ in eis itelligit̄: q̄. s. potētia ordinabilis est ad actū p̄ qd̄ p̄ficit̄: vt hō pōt legere: hō p̄t currere: hō pōt eē antixp̄s: q2 potētia ad currēdū p̄ficit̄ p̄ ip̄m currere: ⁊ potētia ad sedēdū p̄ sedere: ⁊ sic de alijs. Et iste dictiōes necīum necīo necē nō dicūt potētiā vel possibilitatē: s3 p̄petuitatē ip̄i⁹ esse: q2 p̄petuitas ip̄i⁹ eē se extēdit ad oē t̄ps: ideo iste dictiōes ampliāt nō solū ad p̄sentia s3 et ad futura. Et sic p3 q̄ ↄtigēs ⁊ cōtingēter ampliāt p̄p potētiā vl' possibilitatē ordinatā ad aliquē actū. s3 iste dictiōes necīuz necīo ampliāt p̄p p̄petuitatē ip̄i⁹ eē ↄpleti ⁊ p̄fecti: q2 ⁊ necīuz nō ē p̄s vel possibilitas respectu ip̄i⁹ eē p̄fecti ⁊ ↄpleti. s3 sp̄ez aūt possibilitas si est simul est cū ip̄o esse. Et ideo dic̄ Aristo. in. 3° phy. q2 in p̄petuis nō differt eē ⁊ posse.

Circa quintum q̄rit̄ q̄liter ↄuertant̄ ꝓpōnes de necīo ⁊ de ↄtigēti. Et dōm est q̄ ꝓpōnes de necīo ↄuertunt̄ sic ⁊ ille de iesse: q2 vl̄is negatiua ⁊ p̄ticularis affirmatiā ↄuertunt̄ simplr̄ i vtrisq3: vt nullus hō ē lapis: nullus lapis ē hō. q̄dā hō ē aīal: q̄dā aīal ē hō. Silr̄ i istis de necīo: nullus hō necīo ē lapis: nullus lapis necīo ē hō: q̄dā hō necīo est aīal: qd̄daz aīal necīo est hō: vl̄is affirmatiua ↄuertit̄ s̄m p̄tem. i. ↄuertit̄ in p̄ticularē in vtrisq3. Particularis vō negatiua nō ↄuertitur in his de necīo: sicut nec in illis de iesse. hec enī est va: qd̄dam aīal nō est hō: hec aūt est falsa: q̄dā hō nō est aīal. ⁊ iō nō ↄuertit̄: ⁊ eadē est cā in illis de necīo. ¶ Itē nota q̄ nō oēs ꝓpōnes de ↄtingenti silr̄ ↄuertuntur cū p̄dictis. Omnes enī ꝓpōnes affirmatiue de ↄtingēti tā vl̄es q̄3 p̄ticulares silr̄ ↄuertunt̄: s3 negatiue nō silr̄ ↄuertunt̄. Unī nota q̄ negatiue de ↄtingēti qd̄ dr̄ necīo: ⁊ negatiue de illo ↄtigēti qd̄ opponit̄ necīo simplr̄ ↄuertunt̄: vt nullū hoīez ↄtingit eē equū: nullū equū ↄtingit eē hoīez. iste enī ꝓpōnes sunt de ↄtingenti dicto de necīo. vn̄ dn̄t ↄtingere q2 sunt necīe. Itē nullā ↄtingit esse albā: ⁊ nulluz albū cōtingit esse tunicā. ⁊ iste sunt de ↄtingenti qd̄ opponitur necīo. vn̄ dn̄r ↄtingere in eo q̄ nō ex necītate insunt. Itē ꝓpōnes de ↄtingēti ad vtrūz ⁊ de ↄtingēti nato sunt vt in plurib⁹ ↄuertunt̄ s̄m oppositas q̄litates: s3 dr̄siter: q2 ꝓpōnes de ↄtingēti ad vtrūz sunt de ↄtingēti ifinito qd̄ idē ē ↄuertunt̄ eq̄liter ab affirmatōe ⁊ negatiōe ⁊ ecōuerso: vt si nullū hoīez ↄtingit currere: oēm hoīem cōtingit currere ⁊ ecōuerso qd̄ est istud cōtingēs eq̄liter se habeat ad eē ⁊ ad nō eē. g̊ sic ↄtigit eē ita ↄtingit nō eē. Propōnes vō de ↄtingēti nato vt in plurib⁹ ↄuertunt̄. i. equipollēt ei qd̄ nō est necesse esse vt ↄtingit hoīez canescere. Et nota q̄ oēs ꝓpōnes de ↄtingēti ad vtrūz de ↄtingēti nato sunt affirmatiue: qd̄ p3 p̄ h' q̄ ↄuertunt̄ s3 oppositas q̄litates: ⁊ h' ē cā q̄re ex eis nō l3 sillogiçare i scd̄a figura: q2 ex affirmatis i scd̄a figura nihil seq̄t̄. ¶ Dis āt hiti q̄rit̄ de h' sophis. Oīs hō necīo ē aīal. Probō: h' ꝓpō ē necessaria: oīs hō est aīal. g̊ modificata mō necīo erit necīa vel va. g̊ hec est va: oīs hō necīo ē aīal. ¶ Cōtra. Oīs hō necīo ē aīal. sor. ē hō. g̊ sor. necīo ē aīal. in. 3° p̄me: s3 ↄ̄ ē falsa. g̊ aliq̄ p̄missaꝝ est falsa nō minor. g̊ maior: s3 hec ē p̄ma. s. oīs hō necessario est aīal. g̊ p̄ma est falsa. ¶ Solō. Prima ē simplr̄ va. ⁊ improbatio peccat s̄m accn̄s q̄ sub termis sumpti simplr̄ nō sunt sumēdi termini vt nūc cū dispositiōe repugnāte: ⁊ dn̄r termini simplr̄ q̄ hn̄t eē necessariū. Termini vō vt nunc dn̄r qui aliq̄n sunt: ⁊ aliq̄n nō. ¶ Itē q̄rit̄ de h' sophismate. Aīa atixp̄i necīario erit. Probatio. Aīa antixp̄i necīario erit. ¶ Cōtra. Aīa atixp̄i necīario erit. g̊ aīaz antixp̄i necīariū ē fore. g̊ in q̄l3 futuro. g̊ erit hodie: ⁊ et cras: qd̄ falsū est. ¶ Et dōm q̄ p̄ma ē duplex eo q̄ hec dictio necīario pōt determiare ↄpōnez vel p̄dicatū. si determinet ↄpōnē sic modificat eā: ⁊ ampliat ip̄m ad q̄l3 futurū: ⁊ sic ponit̄ aīa antixp̄i hodie esse ⁊ cras. ⁊ in q̄l3 alio futuro. Si aūt determinet p̄dicatū: tūc sensus ē. aīa antixp̄i necīo erit. i. erit ens necīario: ⁊ sic nō determinat cōpositionē: nec p̄ma ē modal': ⁊ sic p̄ma va: q2 q̄l3 aīa hūana est ens necessario. ¶ Ad p̄bationē aūt dōm est q̄ peccat s̄m q̄d ⁊ simplr̄. sic. n. nō sequit̄. sor. q̄n currit necīo currit. g̊ sor. necīo currit: s3 ibi ē q̄d ⁊ simplr̄. Silr̄ in ꝓpositōe aīa antixp̄i q̄n erit necīario erit. g̊ aīa antixp̄i necessario erit. vn̄ ibi est q̄d ⁊ simplr̄ s̄m q̄ ꝓpositio est modalis. ¶ Itē q̄rit̄ de h' sophis. Si sor. necīario ē mortalis. sor. ē imortal'. Probatio. Si sor. necīario ē mortalis. sor. necessario ē aliq̄lis. si sor. necīario est aliq̄lis sor. necessario ē: ⁊ si sor. necīario est. sor. ē imortal'. g̊ a p̄mo. si sor. necessario est mortal'. sor. est imortal'. ¶ Cōtra. significat̄ ibi seq̄ oppositū. g̊ locutio est ipoīs. ¶ Solō. p̄ma ↄditia est duplex: ex eo q̄ an̄s ei⁹ ē duplex. ⁊ illud. s. sor. necessario ē mortal': q2 hec dictio necīario pōt determinare ↄpōnē vel p̄dicatū. Si vō determiat ↄpositionē sensus ē: hec ꝓpositio ē necessaria. sor. ē mortal'. ⁊ h' p̄dicatū mortale ponit̄ sp̄ de necessitate īherere sorti: vel eē in sorte: ⁊ silr̄ ponit̄ sp̄ de necītate: ⁊ sic pōit̄ imortal' ⁊ mortal': ⁊ sic ponunt̄ opposita in eodē. Si āt hec dictio necīario determinet h' p̄dicatū mortale. Adhuc ē duplex eo q̄ hec dr̄ia mortale duplicē h3 ↄparationē: vnā ad illud cui⁹ ē vel in quo ponit̄ vt ad sortē: ⁊ alia ad actū ad quē ordinat̄ siue respectu cui⁹ dic̄ aptitudinē: vt ad istū actū q̄ ē mori. vn̄ hec dictio necīario pōt determiare dr̄iaz in ↄparatiōe ad subaz in q̄ est: ⁊ est sensus. sor. necīario est mortalis. i. mortale de necessitate est in sor. ⁊ ponunt̄ opposita in eodez sicut p̄us. s. q̄ sor. sit mortal' ⁊ imortal'. vn̄ his duob⁹ modis ꝓpositio q̄ est an̄s est falsa ⁊ ipoīs. s3 ↄn̄s est verum nec sequit̄ oppositū ad oppositū: vt p̄ri⁹ dictū est in ip̄robatione: s3 seq̄t̄ vna p̄s ↄdictiōis ad an̄s qd̄ ↄcludit intra se vtrāq3. Et l3 p̄dicti duo sensus seq̄nt̄ ad seinuicē ↄuersim cū3 diuisi sūt. q2 aliud est q̄ hec dictio necessario determinet cōpositionē: ⁊ aliud qd̄ determiet p̄dicatū. Si

aūt hec dictio necessario determinet hāc dr̄ias mortale i ꝑparatiōe ad actū suū q̄ ē mori:tūc ē sensus.soꝛ.necessario est mortalis.i.soꝛ.morieꝛ de necessitate:ꝛ sic tūc ꝓpō q̄ est añs est vā:ꝛ p̄ma ꝯñs est falsa. ¶ Ad ꝓbationē aūt dicendū ē ꝙ mō ꝙ peccat ſm qd ꝛ simplr ꝫ.si soꝛ.nec͞cio ē moꝛtalis:soꝛ.necessario ē aliq̄lis:qꝛ nō seq̄t.soꝛ.morieꝛ de necessitate:ergo necessario ē aliq̄lis:imo seq̄t potius oppositū:qꝛ si soꝛ.morieꝛ de necessitate:ergo nō necessario ē aliq̄lis:sicut nec seq̄t:hic ē hō mortu⁹:ergo ē hō:imo potius seq̄iꝛ oppositū:q̄ nō ē hō. ¶ Itē.posito ꝙ sint tres aīe:ꝛ sint necessario iuste:ꝛ cras creeꝛ vna iniusta:q̄riꝛ de ꝫ sophismate. Ois aīa necessario ē iusta. ¶ Probatio.hec aīa necessario ē iusta p̄ma scd̄a tertia ꝛ nō sūt plures:qꝛ illa q̄ erit nōdū est:ergo oīs ē iusta. ¶ Cōtra.hec ꝓpō cras erit falsa.s.oīs aīa ē iusta:ergo nūc modificata mō nec͞itatis ē falsa. ¶ Solo.p̄ma duplex ē:eo ꝙ hec dictio nec͞io pt determinare ꝯpositionē vel ꝑdicatū. Si vō determinet cōpositū sic poniꝛ eē falsa:qꝛ tūc ampliat ꝯpōnē:ꝛ mediante cōpōne subiecti ꝛ ꝑdicati ad oē tp̄us:ꝛ sic ꝓ futuro tpe aīa ꝯprehēdit sub se aīaꝫ ꝯtinet iustā. Si aūt determinet ꝑdicatū:sic poniꝛ eē vā:ꝛ tūc nō ē mobilis:sꝫ ē de ieſſe:qꝛ ꝯpositio nō determiaꝛ ꝑ modū aliquē:ꝛ ē sensus. Ois aīa nec͞io ē iusta.i.oīs aīa ē ens iusta nec͞io.ita ꝙ ista dictio necessario poneꝛ super hoc ꝙ dr̄ est ens iusta:ꝛ nō supra hoc vbū ē.ſm ꝙ stat in rōne cōpōnis. ¶ Itē tales solent dari regule harū dictionū necessario ꝯtingit. Quotiēscūq; due determiatiōes ꝯpōnis ponunꝛ in eadē orōne duplex est orō:ꝛ ꝙ vna pōt eē mālis respectu alteri⁹:vel ecōuerso:vt soꝛ.nō currit necessario:vel soꝛ.nō currit ꝯtingēter.iste.n. ꝓpōnes sūt duplices:eo ꝙ negatio pōt negare necessitatē vel ꝯtingētiā aut ecōuerso nec͞itas vel ꝯtigentia pōt cadere sup negationē. ¶ Itē alia regula est talis. Quotiēscūq; hec dictio nec͞io poniꝛ in ꝯñte alicui⁹ ꝯditionalis duplex ē orō:vt si soꝛ.cur.nec͞io moueꝛ:eo ꝙ pōt dicere nec͞itatē ꝯsequētie:ꝛ est sensus.si soꝛ.cur.necessario seq̄t ꝙ moueꝛ:vel pōt dicere nec͞itatē ꝓpōnis q̄ ē ꝯtingēs:ꝛ ē sensus. Si soꝛ.cur.hec ꝓpō soꝛ.moueꝛ est nec͞ia:qđ falsuꝫ est. ¶ Alia regula talis est. Quotiēscūq; hec dictio nec͞ia poniꝛ in ꝓpositiōe duarū ꝯtrariarū vel ꝯdictoriē oppositarū duplex ē orō:eo ꝙ pōt eē necessitas distinctiōis vel ptiū disiūctiuaruꝫ:vt oīs numerus nec͞io ē par vel ipar:ꝛ soꝛ.necessario sedere est veꝝ vel falsuꝫ:ꝛ soꝛ.necessario erit vel nō erit. ¶ Alia regula ē talis. Quotiēscūq; ꝫ vbū ꝯtingit adiūgitur terminis accn̄talib⁹ duplex ē:eo ꝙ pōt dicere ꝯtingētiā ꝑdicati ꝛ nō subi. Uel pōt dicere ꝯtingētiā vtriusq;:vt oē albū ꝯtingit currere:si dicat ꝯtingētiā ꝑdicati tm̄ talis est sensus. Oē qđ ē albū ꝯtingit currere. Si vō dicat ꝯtingentiā vtriusq; talis est sensus. Oē qđ ꝯtingit eē albū cōtingit currere:ꝛ sic reduplicaꝛ modus ad subm̄. Et iō distingit Aristo.in p̄mo poꝝ istā. Oē b.cōtingit esse a.quia vno mō significat hec.oē qđ ē b.ꝯtingit eē a. Alio mō est sensus.omne qđ ꝯtingit esse b.cōtingit esse a.

¶ De reduplicatione.

Modus reduplicationis diuersificatur ſm diuersitatē cārū:ideo cōiter dr̄ ꝙ hec reduplicatio ē in eo qđ hꝫ diuersas distributiōes ſm diuersitatē causarū.ꝛ ꝓpter hoc circa eā p̄mo queriꝛ de distinctiōe ipsi⁹ ſm diuersa gn̄a cārū. ¶ Scd̄o q̄riꝛ vtrū reduplicatio debeat poni ad subiectū vel ad ꝑdicatū i ꝓpōne. ¶ Tertio āt q̄riꝛ ad qd ponaꝛ i syllogismo.videlicet vtrum ad maiorem extremitatem vel ad minorem:vel ad medium.

Circa primum sciēdū:sicut cōiter solet dici ꝙ hec reduplicatio:in eo ꝙ aliqñ dicit causaꝫ efficiētē:vt soꝛ.ꝛ plato in eo ꝙ sunt albi sunt similes:qꝛ albedo in diuersis subiectis est cā efficiēs similitudinis eoꝝ:ꝛ i eo ꝙ sol lucet sup terrā ē dies:ꝛ in eo ꝙ terra ē obiectū iter solē ꝛ lunā ē eclypsis. Aliqñ dicit cām mālē:vt corpa rerū aīataꝝ i eo ꝙ ē corpus organicū ē ꝑsecribile paiam. Aliqñ aūt dicit cām formalē:vt oīa i eo ꝙ aīa ē ꝑfectio corpis organici physici potētis vitā hñtis ꝛ soꝛ in eo ꝙ albedo ē in ipso ē albus. Aīa eni forma ē corporis isſfalis potētia vitā habētis:ꝛ albedo forma ē albi. Aliqñ aūt dicit cāꝫ finalē:vt sanitas in eo ꝙ est sanitas finis medicine ꝛ oīuꝫ q̄ ordinanꝛ ad ipsaꝫ:ꝛ vt⁹ in eo ꝙ ponit necessitatē opatiōib⁹ ꝑcedētib⁹ finis ē earū. ¶ Scd̄o ꝑdicta q̄riꝛ de hoc sophis. Aliq̄ in eo ꝙ cōueniūt differūt. ¶ Probatio. Aliq̄ in eo ꝙ ꝯueniūt sunt:ꝛ in eo ꝙ sūt:sūt multa:ꝛ in eo ꝙ sunt mlt̄a differūt:ergo a p̄mo. Aliq̄ i eo ꝙ ꝯueniūt differūt:cōuenire ꝛ differre sūt opposita:ergo vnū nō ē cā alteri⁹:ergo p̄ma est falsa:qꝛ hec reduplicatio i eo ꝙ.dicit ꝙ ꝯuenire ē cō eius qđ ē differre. ¶ Sol.p̄ma falsa ē:ꝛ soluēdū ē ad ꝓbationē ꝑ interēptionē huius in eo ꝙ sunt:sūt multa:qđ falsuꝫ est. Qđ pꝫ:qꝛ sicut oēs homines pticulares in eo ꝙ sunt hoīes pticipāt nām̄ vnaꝫ:ꝛ reducunꝛ ad vnitatē spēi.vñ dicit Porphiri⁹.ꝙ pticipatione spēi ples hoīes sunt vnus hō. Silr̄ aliqua sūt oīa in eo ꝙ sūt ꝛ pticipāt nām̄ entis:ꝛ reducūꝛ ad vnitatē ētis:ꝛ ita i eo ꝙ sūt nō seq̄t ꝙ sūt mlt̄a:sꝫ poti⁹ seq̄ꝛ ꝙ sint vnū in eo ꝙ sūt. ¶ Siq̄s obyciat ꝙ ipole est ꝯuenire nisi eo q̄ dint:qꝛ ꝯueniētia ē ſm ꝙ mlt̄a ꝛ iter se dr̄ia pticipāt nāꝫ vnā eis cōeꝫ.g̃ necesse ē ꝙ si ꝯueniūt ꝙ differāt.g̃ aliq̄ in eo ꝙ ꝯueniūt dint. ¶ Dōꝫ ꝙ sic obycit hec est vā si aliq̄ ꝯueniūt dint:nec tñ ē p̄ma vera:ꝙ ꝯueniūꝛ nō dic cāꝫ:sed hec dtermiatio:in eo ꝙ:dic cām:ꝛ ꝯueniētia⁹ nō ē cā dr̄ie:vt dem̄ ē.vñ sic hec est vā:si soꝛ.ē risibile est:tñ hec ē falsa.soꝛ.in eo ꝙ soꝛ.ē risibile:imo in eo ꝙ ē hō. Silr̄ hec est vā:si aliq̄ ꝯueniūꝛ dint:tñ hec ē falsa:aliq̄ i eo ꝙ ꝯueniūt dint. ¶ Itē q̄riꝛ de ꝫ sophis. Equoca in eo ꝙ equoca sūt vniuoca. Probatio.equoco in eo ꝙ equoca pticipant nomen equoci:ꝛ rōnē ei⁹. Sꝫ q̄cūq; pticipāt nomē ꝛ rōnem alicu⁹ vniuocanꝛ in eo.g̃ equoca in eo ꝙ equoca vniuocanꝛ i equoco. Sꝫ q̄cūq; vniuocanꝛ i aliq̄ sūt vniuoca.g̃ equoca i eo ꝙ equoca sūt vniuoca. ¶ Cōtra. equiuoca ꝛ vniuoca sūt opposita:sꝫ nullū oppositorum ē cā alteri⁹.g̃ hec est falsa:equoca i eo ꝙ equoca sūt vniuoca:qꝛ determinatio i eo ꝙ significat ꝙ subꝫ ē cā ꝑdicati qđ falsuꝫ ē. ¶ Solo.p̄ma est falsa simplr:ꝛ cōcedēdo ꝙ equoca i eo ꝙ equoca vniuocanꝛ i equoco:nec tñ ex ꝫ seq̄tur ꝙ sint vniuoca:nec ꝙ vniuocenꝛ in aliq̄:qꝛ vniuocari i vniuoco nō ē vniuocari simplr:sꝫ ſꝫ qd:ꝛ iō peccat ꝓbatio ſꝫ qd ꝛ simplr. Qꝛ āt vniuocari i equoco nō sit vniuocari simplr sꝫ ſꝫ qd pꝫ:qꝛ q̄cūq; vniuocanꝛ pticipāt nomē vnū ꝛ rōnē vnā:ꝛ ꝫ ē vniuocari simplr.sꝫ q̄cūq; vniuocanꝛ i equoco pticipāt nomē vnū:sꝫ ꝛ rōnes diuersas:ꝛ iō vniuocari in equoco nō ē vniuocari simplr:sꝫ poti⁹ equocari ſm qd.

Circa secundū nota ꝙ reduplicatio ē i ꝓpōne ſꝫ se:ꝛ vt magis ꝓpe dicāꝫ i enūciatōe dꝫ poni ad subꝫ cū subꝫ sit cā ꝑdicati vl̄ hꝫ se i cāꝫ ꝑdicati:vt soꝛ.in eo ꝙ ē hō ē risibile:ꝛ triāgulus in eo ꝙ triāgul⁹ hꝫ tres angulos eq̄les duob⁹ rectis:ꝛ aīal i eo ꝙ hꝫ pulmonē respirat:ꝛ aīal in eo ꝙ hꝫ coꝛ hꝫ sanguinē.

Circa tertium nota ꝙ reduplicatio in sillo dꝫ poni ad maiorē extremitateꝫ ꝛ nō ad minorē neq; ad mediū:vt oīs hō ē risibile in eo ꝙ est hō.sꝫ soꝛ.est hō.g̃ soꝛ.ē risibile in eo ꝙ ē hō. Exēplū āt Aristo.est ꝫ. Cuiuslibꝫ boni est disciplina i eo ꝙ ē bonū:sꝫ oīs iustitia ē bonū:g̃ cuiuslꝫ iustitia ē disciplina i eo ꝙ est bonū in p̄mo p̄me:ꝛ sic reduplicatio solū poniꝛ ad maiorē extremitatē.ꝛ nō ad mediū. Et sublūgit eū Arist. dicēs. Nā bonū in eo ꝙ bonū ꝑdicare de iustitia ē falsuꝫ

et est intellectus q̃ ꝓpter hoc q̄ ponit̄ idē eē cā sui ē falsum: q2 itellect⁹ nō pōt appꝛehēdere idē eē diuersum i eēntia ꝑ prius ⁊ posteri⁹ nō seipso: iō nō ē itelligibile: ⁊ oīa hec icōueniētia sequunt̄ ex hac ꝓpōne. iusticia ē bonū in eo q̃ bo⁹ vt reduplicet̄ ꝑdicatū ad seipsum. q2 termini cōes ꝑdicantur rōne eēntie: ⁊ subijciunt̄ rōne sube: vt hō ē hō. hō. n. in ꝑdicato posit⁹ dicit eēntiā: vt vult Arist. ⁊ i isto dic̄ subaz. eadē aūt suba pōt nō eē cā sui ipsi⁹: q2 sic eēt in seipsa eadē ⁊ diuersa: ⁊ ꝑor ⁊ posterior nā. q2 eēt cā ⁊ effect⁹. Cr ā ter min⁹ dicēs qd: vt hō aīal ⁊ sīles ꝑdicent̄ rōe eēntie: ⁊ subijciant̄ rōne sube: pz ꝑ ordinationē ꝑdicabilē s3 rectā lineā q2 s3 q̃ hō ordinat̄ in linea ꝑdicamētali supra soz. ⁊ platonē: ⁊ supra alia idiuidua sic noīat eēntiā ⁊ rōne illi⁹ ꝑdicatur: s3 s3 q̃ hō iclinat̄ ad idiuidua in qb⁹ ē: sic noīat subaz: sic hoc idiuiduū vagū qd ē aliqs hō: ⁊ iō qñ hō subijcitur rōne alicui⁹ iferioris: tūc dicit̄ subijci rōne substātie.

Responsio seq̄t iterrogationē: q2 iterrogatio ē ꝑetitio rñsiōis: ⁊ ē ab iterrogāte vt a cā efficiente cognoscit̄ sic ꝑ suā cāz. ¶ Sciēdū q̃ bñ iterrogās qnq3 dz facere. ꝑ iuenire locū a quo siue ꝑ quē dz arguere. 2⁹ aūt ē formare iterrogationes sicut ꝓpōnes s3 locū ꝑus reptū. 3ᵐ est ordinare eas ad seinuicē. 4ᵐ aūt opponere eas ad alterū vt ad rñdentē. 5⁹ est vt rogat ipsum rñdētē dicere ipossiā. vñ si bñ vis ꝓponere oz te facere ꝑdicta qnq3: vel saltē ꝑora q̄tuor ex eis. Hec aūt qnq3 determiat Arist. in. 8. phys. q̄tuor qdē in ꝑncipio octaui. qntū aūt in. ca. de rñsiōe. ¶ Seq̄t aūtē videre modos solutiōis in gñe. Solutionū q̄ alia ē recta: alia vo apparēs. S3 apparēs qdē solo fit multis modis: q2 q̄dā ē ad iterrogationē: vt qñ opponēs ipedit̄ ne ꝓcedat ad suā ꝯclōnē: q̄uis ēt verā hēat rōnē. Alia aūt ē solo ad tēpus: vt qñ solutio que dat̄ ad ꝓpositū idiget maiori īngsitiōe ⁊ maiori tpe q̄ ipsum ꝓpositū. Hec aūt que eget plus tpis q̄ ꝓpositū est pessima oīuz solutionū: ⁊ vtraq3 istarū dr̄ ad hoīez. Recta vo solutio ad ōronez. ⁊ diffinit̄ sic in scdo elēc̄hoꝝ. Recta qdez solutio est manifestatio falsi syllogismi: ⁊ ꝓpter qd est falsus. Spēs autē siue ptes recte solutionis sunt due: q2 alia est ꝑ interēptionē. alia ꝑ distinctionē. Sic quidē per īteremptionē est qñ iterimit̄ aliq̄ ꝑmissarū ꝓpter sui falsitatē. Sic aūt ꝑ distinctionez est qñ manifestat̄ q̃ ꝯclō nō sequit̄ ex ꝑmissis ꝓpter fallaciā aliquā in dictiōe vel extra dictionē. vñ solutio ꝑ interēptionē debet̄ ōroni que ꝓcedit ex falsis. Solutio āt ꝑ distinctionē debet̄ ōroni peccāti s3m aliquā fallaciā in dictione vel extra dictionē. ¶ Quotienscūq3 ḡ vis ōronē aliquā soluere sic in sophismatib⁹ siue in alijs. Primo cōsidera vtrū ꝯclō sit vera vel falsa: q2 si est falsa nō pōt ꝓbari nisi sophistice. ⁊ ad ꝓbationē soluēdū est ꝑ distinctionez que ꝓbat̄ per fallaciā: ⁊ tūc ad ipsaz ꝓbationē soluēdū est ꝑ iterēptionē. iꝓbatio aūt vera dz esse. Si autez ꝯclō est vā tūc recta dz eē ꝓbatio: s3 iꝓbatio peccabit s3m aliquā fallaciā: ⁊ tūc soluēdū est ꝑ distictionē; aut accipiat aliud falsum: tūc soluēdū est ꝑ interemptionē.

Determinatis de sincathegoreumatib⁹ ⁊ habitudinibus que exigunt̄ ad oppositionē in genere: ⁊ diuersis modis solonū in cōi: ꝯñter sciēdū est de distictiōe syllōꝝ a parte ꝯclōnis. ¶ Sciēdū aūt q̃ syllōꝝ alij sunt vlēs. alij vo particulares. Ulēs aūt dicunt̄ q hñt ꝯclōnē vlēz sicut pz in ꝑ ⁊ scdo ⁊ sexto ꝑme figure. Particulares aūt dicunt̄ q hñt ꝯclōnē ꝑticularē sic pz in reliqs syllīs oīum figurarū. ¶ Nota etiā q̃ syllī vlēs semꝑ syllogizāt plures ꝯclōnes: q2 hñt ꝯclōnē suā ꝓpriā: ⁊ ēt ꝯcludūt ꝯuersā sue ꝯclōnis: ⁊ etiā ꝯcludūt ꝑticularē ꝓprie ꝯclōnis. Preter aūt has tres ꝯclōnes syllogismi vlēs negatiui ꝯcludūt q̄rtā ꝯclōnē: ⁊ hec est particularis ꝓpō ꝯuerse sue ꝓprie ꝯclōnis. vbi gr̄a. Scdo ꝑme i fert suā ꝓpriā ꝯclōnē: vt nullū aīal est lapis. ⁊ ꝯcludit cōuersaz sue ꝯclōnis sic: ḡ nullus lapis ē hō. ⁊ ꝯcludit particularē sue ꝯclōnis sic: ḡ qdā hō nō ē lapis: ⁊ ꝯcludit pticularē sue ꝯuerse ꝓpe ꝯclōnis sic: ḡ qdā lapis nō ē hō. ⁊ ille q̄ttuor ꝯclōnes sequunt̄ ex duab⁹ ꝑmissis in ꝑdicto syllogismo positis: ⁊ sic oēs vlēs negatiui q̄ttuor hñt ꝯclōnes: s3 vlēs affirmatiui hñt tres. s. ꝓpriā ꝯclōnē vlēz: ⁊ suā pticularē: ⁊ suā ꝯuersaz. ¶ Uñ nota q̃ qnt⁹ ꝑme ꝯtinet̄ sub ꝑ. q2 nihil aliud ꝯcludit nisi ꝯuersaz ꝯclōnis ꝑmi. ⁊ sextus ꝑme ꝯtinet̄ sub scdo: q2 nihil aliud ꝯcludit nisi ꝯuersam ꝯclōnis scdi. Eodē mō septim⁹ ꝑme ꝯtinet̄ sub tertio. vñ itellige q̃ Aristo. nō separat qnrū a ꝑmo: neq3 sextū a secūdo: neq3 septimū a tertio sicut Boeti⁹. vñ Aristo. in ꝑmo ꝑoꝝ vbi determinat gnātionē syllogismoꝝ nullā facit mētionē de illis trib⁹. s. de qnto sexto ⁊ septimo: s3 solū dicit in ꝑncipio scdi ꝑoꝝ. q̃ vlēs syllī semꝑ plura syllogizāt .a. plures hñt ꝯclōnes: vt diximus ab illo loco ꝯtit eos boetius. ¶ Itē particulariū syllogismoꝝ affirmatiui plures habēt ꝯclōnes: q2 habēt suā ꝓpriā ꝯclōnē ⁊ cōuersaz ei⁹: ⁊ iō sicut dixim⁹ septimus modus. s. ꝑme cōtinet̄ sub tertio. sed particulares negatiui vnā habēt de qnq3 solā conclusionē: eo q̃ particulares negatiui nō cōuertunt̄.

Visa diuisiōe sillōꝝ a pte ꝯnis quo ad q̄litatē ⁊ q̄ntitatē in ꝑcedēti locutiōe: nō quo ad ꝑncipia sillōꝝ q sūt mod⁹ ⁊ figura. Quia diuisio sillōꝝ a pte figuraꝝ ⁊ modoꝝ habita fuit ꝑus i tractatu sillōꝝ assignādo figuras ⁊ modos ꝓpos corrūdē. ¶ Cōseq̄nter sciēdū q̃ ōis sillus ondit̄ duob⁹ modis. Quia ondit̄ ꝯuertēdo ⁊ ducēdo ad ipōle: siue ꝑ sillz ꝯuersiuū: ꝑ sillm ducētē ad ipōle. ¶ Notādū āt q̃ eodē mō ordinant̄ termi ⁊ ꝓpōnes in sillō ꝯuersiuo ⁊ i sillō ducenti ad ipōle. S3 dr̄nt duob⁹ modis. Prima dr̄ia ē in hoc q̃ sills ꝯuersiu⁹ fit alio sillō ꝑus fcō sumēdo oppositū ꝯnis cū altera ꝑmissaꝝ ad iterimēdum reliquā: s3 aliqñ maiorē aliqñ minorē. vbi gr̄a. si accipiat̄ oppositum ꝯnis cū minori iterimit maiorē: vt oē aīal ē suba: oīs hō ē aīal: ḡ oīs hō est suba: oppositū ꝯnis ē hoc. Quidā hō nō ē suba: ex hoc ḡ cū minori potes iterimere maiorē sillogizādo i quarto tertie sic. Quidā hō nō est suba: ⁊ hec ꝯ ꝯdicit maiori alteri⁹ sillī. Si vo accipiat̄ idē oppositū ꝯnis cū maiori interimit minorē sillogizando in q̄rto scde sic. oē aīal est suba: qdā hō nō est suba. ḡ qdā hō nō ē aīal: hec ꝯclō iterimit minorē ꝑmi sillogismi: ⁊ sic sills ꝯuersiu⁹ fit ali⁹ a sillō ꝑus facto. S3 sillogizādo ad ipōle nō est necessariū aliū ꝑmo facere sillm: s3 soluz sūpta aliq̄ ꝓpōne falsa si ex ea ducat ad mai⁹ icōueniēs: qd sit cognitū eē falsū. vñ sumz oppositū erit manifeste veꝝ: ⁊ ꝑ hoc iterimit ꝓpōnē falsā quā ꝑtia sumebat: tūc erit sills ad ipōle: vt si des ꝓpōnē hanc. s. q̃ arbores nō hñt aīam. ⁊ ex hoc concludes ipōle magis manifestū sic. ḡ arbores nō nutriunt̄ neq3 augmētant̄: s3 hoc est ipōle arbores nō hr̄e aīaz: sic est fact⁹ sills ad ipōle. Scda dr̄ia est q̃ sills cōuersiuus est ad ondendū illatiōez eē necāriā: sills āt ad ipōle ē ad ondēdū ꝓpositū eē veꝝ. ¶ Sciēduz aūt q̃ q̄lz sills figure pōt ostēdi q̄ ad suā illationē ꝑ sillm ꝯuersiuū vt dixim⁹: ⁊ ēt q̄lz cōclusio cuiuslz sillogismi pōt ostēdi q̄ ad suā vitatē ꝑ sillz ad ipōle; vt dictū est. Si aūt aliquis in istis voluerit esse peritus opz eū frequēter in his sillogismis exercitari.

¶ Expositio Versoris Doctoris parisiensis in sumulos logice petri hyspani cū textu eiusdem explicit. Impressa Venetijs mandato ⁊ expensis Nobilis Viri dñi Octauiani Scoti ciuis Modoetiēsis per Bonetū Locatellū Bergomensez. 1496. q̄rto idus quītiles Sub felici ducatu Serenissimi Principis Augustini Barbadici.

Tabula libri summularū logice Petri hispani in quo septē pri(n)cipales continent tractatus cum Uersoriis in eosdē cōmentariys.

Tabula

Finit Tabula.

Registrum

a	¶ Qñ alteꝝ	a lys: ergo	¶ Ad 4m
¶ Versoris	dis habitis	¶ Postquã	restrigit tu
¶ Textus	accidẽtibus	effectui: vel	o
reflexus	quid. i.	k	et sic de
et ponit̃	f	vel expositio	vt pz in
b	explicat	visibus hr̃i	pbatio et
et licet	exercẽdũ	Disputatio	tur semp
Tertio	qualitatis	do syllabã	p
¶ Ad qntũ	tur sub	l	¶ Textus
pñt simul	g	et amplius	positionẽ
c	correlatiuũ	leue tendit	mine; q
narum q̃	Sed cõtra	similitudo	negatio
terminat de	Sillogismus	hic uccñs	q
¶ Oẽs aũt	gura vero	m	causa ɔñti
q egpollẽt	h	¶ Tractat⁹	neq pars
d	lis gratia	tio est ppetas	nihil sequit̃
Ratio est.	locem loco	sitio accital̃	Circa 4m
Ad argumẽta	cuntur ad	to nulla sit	r
ppriã dr̃iã	ritnon	n	ui casus
tertia diffõne	i	appellatur	reperire.
e	Et cõtinet	terminus	nõ vĩ

Finis.

